॥ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ॥

မဇ္ဈိမနိကာယေ

မူလပဏ္ဏာသ-အဋ္ဌကထာ

(ပဌမော ဘာဂေါ)

ဂန္ထာရမ္ဘကထာ

ကရုဏာသီတလဟဒယံ၊ ပညာပဇ္ဇောတဝိဟတမောဟတမံ။
သနရာမရလောကဂရုံ၊ ဝန္ဒေ **သုဂတံ** ဂတိဝိမုတ္တံ။

ဗုဒ္ဓောပိ ဗုဒ္ဓဘာဝံ၊ ဘာဝေတွာ စေဝ သစ္ဆိကတွာ စ။
ယံ ဥပဂတော ဂတမလံ၊ ဝန္ဒေ တမနုတ္တရံ **ဓမ္မံ** ။

သုဂတဿ ဩရသာနံ၊ ပုတ္တာနံ မာရသေနမထနာနံ။
အဋ္ဌန္နမ္ပိ သမူဟံ၊ သိရသာ ဝန္ဒေ **အရိယသင်္ဃံ** ။

ဣတိ မေ ပသန္နမတိနော၊ ရတနတ္တယဝန္ဒနာမယံ ပုညံ။
ယံ သုဝိဟတန္တရာယော၊ ဟုတွာ တဿာနုဘာဝေန။

မဇ္ဈိမပမာဏသုတ္တင်္ကိတဿ ဣဓ **မဇ္ဈိမာဂမဝရဿ** ။
ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓသံဝဏ္ဏိတဿ ပရဝါဒမထနဿ။

အတ္ထပ္ပကာသနတ္ထံ၊ **အဋ္ဌကထာ** အာဒိတော ဝသိသတေဟိ။
ပဉ္စဟိ ယာ သင်္ဂီတာ၊ အနုသင်္ဂီတာ စ ပစ္ဆာပိ။

သီဟဠဒီပံ ပန အာဘတာထ ဝသိနာ မဟာမဟိန္ဒေန။
ဌပိတာ သီဟဠဘာသာယ၊ ဒီပဝါသီနမတ္ထာယ။

အပနေတွာန တတောဟံ၊ သီဟဠဘာသံ မနောရမံ ဘာသံ။
တန္တိနယာနုစ္ဆဝိကံ၊ အာရောပေန္တော ဝိဂတဒောသံ။

သမယံ အဝိလောမေန္တော၊ ထေရာနံ ထေရဝံသဒီပါနံ။
သုနိပုဏဝိနိစ္ဆယာနံ၊ မဟာဝိဟာရေ နိဝါသီနံ။

ဟိတွာ ပုနပ္ပုနာဂတမတ္ထံ၊ အတ္ထံ ပကာသယိဿာမိ။
သုဇနဿ စ တုဋ္ဌတ္ထံ၊ စိရဋ္ဌိတတ္ထဉ္စ ဓမ္မဿ။

သီလကထာ ဓုတဓမ္မာ၊ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ စေဝ သဗ္ဗာနိ။
စရိယာဝိဓာနသဟိတော၊ ဈာနသမာပတ္တိဝိတ္ထာရော။

သဗ္ဗာ စ အဘိညာယော၊ ပညာသင်္ကလနနိစ္ဆယော စေဝ။

ခန္ဓာဓာတာယတနိန္ဒြိယာနိ အရိယာနိ စေဝ စတ္တာရိ။

သစ္စာနိ ပစ္စယာကာရဒေသနာ သုပရိသုဒ္ဓနိပုဏနယာ။
အဝိမုတ္တတန္တိမဂ္ဂါ၊ ဝိပဿနာဘာဝနာ စေဝ။

ဣတိ ပန သဗ္ဗံ ယသ္မာ၊ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** မယာ သုပရိသုဒ္ဓံ။
ဝုတ္တံ တသ္မာ ဘိယျော၊ န တံ ဣဓ ဝိစာရယိဿာမိ။

''မဇ္ဈေ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂော၊** ဧသ စတုန္နမ္ပိ အာဂမာနဉှိ။
ဌတွာ ပကာသယိဿတိ၊ တတ္ထ ယထာဘာသိတမတ္ထံ''။

ဣစ္စေဝ ကတော တသ္မာ၊ တမ္ပိ ဂဟေတွာန သဒ္ဓိမေတာယ။
အဋ္ဌကထာယ ဝိဇာနထ၊ မဇ္ဈိမသင်္ဂီတိယာ အတ္ထန္တိ။

နိဒါနကထာ

၁. တတ္ထ **မဇ္ဈိမသင်္ဂီတိ** နာမ ပဏ္ဏာသတော မူလပဏ္ဏာသာ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသာ ဥပရိပဏ္ဏာသာတိ ပဏ္ဏာသတ္တယသင်္ဂဟာ။ ဝဂ္ဂတော ဧကေကာယ ပဏ္ဏာသာယ ပဉ္စ ပဉ္စ ဝဂ္ဂေ ကတွာ ပန္နရသဝဂ္ဂသမာယောဂါ။ သုတ္တတော ဒိယဍ္ဎသုတ္တသတံ ဒွေ စ သုတ္တန္တာ။ ပဒတော တေဝီသုတ္တရပဉ္စသတာဓိကာနိ အသီတိပဒသဟဿာနိ။ တေနာဟု ပေါရာဏာ –

''အသီတိပဒသဟဿာနိ၊ ဘိယျော ပဉ္စသတာနိ စ။
ပုန တေဝီသတိ ဝုတ္တာ၊ ပဒမေဝံ ဝဝတ္ထိတ''န္တိ။

အက္ခရတော သတ္တ အက္ခရသတသဟဿာနိ စတ္တာလီသဉ္စ သဟဿာနိ တေပညာသဉ္စ အက္ခရာနိ။ ဘာဏဝါရတော အသီတိ ဘာဏဝါရာ တေဝီသပဒာဓိကော စ ဥပဍ္ဎဘာဏဝါရော။ အနုသန္ဓိတော ပုစ္ဆာနုသန္ဓိ-အဇ္ဈာသယာနုသန္ဓိ-ယထာနုသန္ဓိဝသေန သင်္ခေပတော တိဝိဓော အနုသန္ဓိ။ ဝိတ္ထာရတော ပနေတ္ထ တီဏိ အနုသန္ဓိသဟဿာနိ နဝ စ သတာနိ ဟောန္တိ။ တေနာဟု ပေါရာဏာ –

''တီဏိ သန္ဓိသဟဿာနိ၊ တထာ နဝသတာနိ စ။
အနုသန္ဓိနယာ ဧတေ၊ မဇ္ဈိမဿ ပကာသိတာ''တိ။

တတ္ထ ပဏ္ဏာသာသု **မူလပဏ္ဏာသာ** အာဒိ, ဝဂ္ဂေသု **မူလပရိယာယဝဂ္ဂေါ,** သုတ္တေသု **မူလပရိယာယသုတ္တံ** ။ တဿာပိ ''ဧဝံ မေ သုတ''န္တိအာဒိကံ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကာလေ ဝုတ္တံ နိဒါနမာဒိ။ သာ ပနေသာ ပဌမမဟာသင်္ဂီတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယ အာဒိမှိ ဝိတ္ထာရိတာ။ တသ္မာ သာ တတ္ထ ဝိတ္ထာရိတနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၁. မူလပရိယာယဝဂ္ဂေါ

၁. မူလပရိယာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁. ယံ ပနေတံ ''ဧဝံ မေ သုတ''န္တိအာဒိကံ နိဒါနံ။ တတ္ထ **ဧဝန္တိ** နိပါတပဒံ။ **မေ**တိအာဒီနိ နာမပဒါနိ။ **ဥက္ကဋ္ဌာယံ ဝိဟရတီ**တိ ဧတ္ထ **ဝီ**တိ ဥပသဂ္ဂပဒံ, **ဟရတီ**တိ အာချာတပဒန္တိ ဣမိနာ တာဝ နယေန ပဒဝိဘာဂေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အတ္ထတော ပန **ဧဝံ**-သဒ္ဒေါ တာဝ ဥပမူပဒေသသမ္ပဟံသနဂရဟဏဝစနသမ္ပဋိဂ္ဂဟာကာရနိဒဿနာဝဓာရဏာဒိအနေကတ္ထပ္ပဘေဒေါ။ တထာဟေသ – ''ဧဝံ ဇာတေန မစ္စေန ကတ္တဗ္ဗံ ကုသလံ ဗဟု''န္တိ ဧဝမာဒီသု (ဓ. ပ. ၅၃) ဥပမာယံ အာဂတော။ ''ဧဝံ တေ အဘိက္ကမိတဗ္ဗံ, ဧဝံ တေ ပဋိက္ကမိတဗ္ဗ''န္တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၁၂၂) ဥပဒေသေ။ ''ဧဝမေတံ ဘဂဝါ, ဧဝမေတံ သုဂတာ''တိအာဒီသု (အ. နိ. ၃.၆၆) သမ္ပဟံသနေ။ ''ဧဝမေဝံ ပနာယံ ဝသလီ ယသ္မိံ ဝါ တသ္မိံ ဝါ တဿ မုဏ္ဍကဿ သမဏကဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတီ''တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၁၈၇) ဂရဟဏေ။ ''ဧဝံ ဘန္တေတိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသု''န္တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၁) ဝစနသမ္ပဋိဂ္ဂဟေ။ ''ဧဝံ ဗျာ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမီ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၉၈) အာကာရေ။ ''ဧဟိ တွံ, မာဏဝက, ယေန သမဏော အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမ, ဥပသင်္ကမိတွာ မမ ဝစနေန သမဏံ, အာနန္ဒံ, အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆ – 'သုဘော မာဏဝေါ တောဒေယျပုတ္တော, ဘဝန္တံ အာနန္ဒံ, အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာရံ ပုစ္ဆတီ'တိ, ဧဝဉ္စ ဝဒေဟိ သာဓု ကိရ ဘဝံ အာနန္ဒော ယေန သုဘဿ မာဏဝဿ တောဒေယျပုတ္တဿ နိဝေသနံ, တေနုပသင်္ကမတု အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယာ''တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၄၄၅) နိဒဿနေ။ ''တံ ကိံ မညထ, ကာလာမာ, ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ ဝါ အကုသလာ ဝါတိ? အကုသလာ, ဘန္တေ။ သာဝဇ္ဇာ ဝါ အနဝဇ္ဇာ ဝါတိ? သာဝဇ္ဇာ, ဘန္တေ။ ဝိညုဂရဟိတာ ဝါ ဝိညုပ္ပသတ္ထာ ဝါတိ? ဝိညုဂရဟိတာ, ဘန္တေ။ သမတ္တာ သမာဒိန္နာ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တန္တိ နော ဝါ, ကထံ ဝေါ ဧတ္ထ ဟောတီတိ? သမတ္တာ, ဘန္တေ, သမာဒိန္နာ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တန္တိ, ဧဝံ နော ဧတ္ထ ဟောတီ''တိအာဒီသု (အ. နိ. ၃.၆၆) အဝဓာရဏေ။ သွာယမိဓ အာကာရနိဒဿနာဝဓာရဏေသု ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

တတ္ထ အာကာရတ္ထေန **ဧဝံ**သဒ္ဒေန ဧတမတ္ထံ ဒီပေတိ – နာနာနယနိပုဏံ အနေကဇ္ဈာသယသမုဋ္ဌာနံ အတ္ထဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နံ ဝိဝိဓပာဋိဟာရိယံ ဓမ္မတ္ထဒေသနာပဋိဝေဓဂမ္ဘီရံ သဗ္ဗသတ္တာနံ သကသကဘာသာနုရူပတော သောတပထမာဂစ္ဆန္တံ တဿ ဘဂဝတော ဝစနံ သဗ္ဗပ္ပကာရေန ကော သမတ္ထော ဝိညာတုံ, သဗ္ဗထာမေန ပန သောတုကာမတံ ဇနေတွာပိ ဧဝံ မေ သုတံ, မယာပိ ဧကေနာကာရေန သုတန္တိ။

နိဒဿနတ္ထေန ''နာဟံ သယမ္ဘူ, န မယာ ဣဒံ သစ္ဆိကတ''န္တိ အတ္တာနံ ပရိမောစေန္တော ဧဝံ မေ သုတံ, မယာပိ ဧဝံ သုတန္တိ ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗံ သကလံ သုတ္တံ နိဒဿေတိ။

အဝဓာရဏတ္ထေန ''ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဗဟုဿုတာနံ ယဒိဒံ အာနန္ဒော, ဂတိမန္တာနံ, သတိမန္တာနံ, ဓိတိမန္တာနံ, ဥပဋ္ဌာကာနံ ယဒိဒံ အာနန္ဒော''တိ (အ. နိ. ၁.၂၁၉-၂၂၃) ဧဝံ ဘဂဝတာ, ''အာယသ္မာ အာနန္ဒော အတ္ထကုသလော ဓမ္မကုသလော ဗျဉ္ဇနကုသလော နိရုတ္တိကုသလော ပုဗ္ဗာပရကုသလော''တိ (အ. နိ. ၅.၁၆၉) ဧဝံ ဓမ္မသေနာပတိနာ စ ပသတ္ထဘာဝါနုရူပံ အတ္တနော ဓာရဏဗလံ ဒဿေန္တော သတ္တာနံ သောတုကမျတံ ဇနေတိ ''ဧဝံ မေ သုတံ, တဉ္စ ခေါ အတ္ထတော ဝါ ဗျဉ္ဇနတော ဝါ အနူနမနဓိကံ, ဧဝမေဝ န အညထာ ဒဋ္ဌဗ္ဗ''န္တိ။

မေ-သဒ္ဒေါ တီသု အတ္ထေသု ဒိဿတိ။ တထာ ဟိဿ ''ဂါထာဘိဂီတံ မေ အဘောဇနေယျ''န္တိအာဒီသု (သု. နိ. ၈၁) မယာတိ အတ္ထော။ ''သာဓု မေ, ဘန္တေ ဘဂဝါ, သံခိတ္တေန ဓမ္မံ ဒေသေတူ''တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၄.၈၈) မယှန္တိ အတ္ထော။ ''ဓမ္မဒါယာဒါ မေ, ဘိက္ခဝေ, ဘဝထ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၉) မမာတိ အတ္ထော။ ဣဓ ပန ''မယာ သုတ''န္တိ စ ''မမ သုတ''န္တိ စ အတ္ထဒွယေ ယုဇ္ဇတိ။

သုတန္တိ အယံ သုတ-သဒ္ဒော သဉပသဂ္ဂေါ စ အနုပသဂ္ဂေါ စ ဂမန-ဝိဿုတ-ကိလိန္န-ဥပစိတာနုယောဂ-သောတဝိညေယျ-သောတဒွါရာနုသာရဝိညာတာဒိအနေကတ္ထပ္ပဘေဒေါ။ တထာ ဟိဿ "သေနာယ ပသုတော"တိ အာဒီသု ဂစ္ဆန္တောတိ အတ္ထော။ "သုတဓမ္မဿ ပဿတော"တိအာဒီသု (ဥဒါ. ၁၁) ဝိဿုတဓမ္မဿာတိ အတ္ထော, "အဝဿုတာ အဝဿုတဿာတိ"အာဒီသု (ပါစိ. ၆၅၇) ကိလိန္နာ ကိလိန္နဿာတိ အတ္ထော။ "တုမှေဟိ ပုညံ ပသုတံ အနပ္ပကံ"န္တိအာဒီသု (ခု. ပ. ၇.၁၂) ဥပစိတန္တိ အတ္ထော။ "ယေ ဈာနပသုတာ ဓီရာ"တိအာဒီသု (ဓ. ပ. ၁၈၁) ဈာနာနုယုတ္တာတိ အတ္ထော။ "ဒိဋ္ဌံ သုတံ မုတ"န္တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၄၁) သောတဝိညေယျန္တိ အတ္ထော။ "သုတဓရော သုတသန္နိစယော"တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၃၉) သောတဒွါရာနုသာရဝိညာတဓရောတိ အတ္ထော။ ဣဓ ပနဿ သောတဒွါရာနုသာရေန "ဥပဓာရိတ"န္တိ ဝါ "ဥပဓာရဏ"န္တိ ဝါတိ အတ္ထော။ မေ-သဒ္ဒဿ ဟိ မယာတိ အတ္ထေ သတိ "ဧဝံ မယာ သုတံ သောတဒွါရာနုသာရေန ဥပဓာရိတ"န္တိ ယုဇ္ဇတိ။ မမာတိ အတ္ထေ သတိ "ဧဝံ မမ သုတံ သောတဒွါရာနုသာရေန ဥပဓာရဏ"န္တိ ယုဇ္ဇတိ။

ဧဝမေတေသု တီသု ပဒေသု **ဧဝ**န္တိ သောတဝိညာဏာဒိဝိညာဏကိစ္စနိဒ္ဒေသော။ **မေ**တိ ဝုတ္တဝိညာဏသမင်္ဂိပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသော။ **သုတ**န္တိ အဿဝနဘာဝပ္ပဋိက္ခေပတော အနူနာနဓိကာဝိပရီတဂ္ဂဟဏနိဒ္ဒေသော။ တထာ **ဧဝ**န္တိ တဿာ သောတဒွါရာနုသာရေန ပဝတ္တာယ ဝိညာဏဝီထိယာ နာနပ္ပကာရေန အာရမ္မဏေ ပဝတ္တိဘာဝပ္ပကာသနံ။ **မေ**တိ အတ္တပ္ပကာသနံ။ **သုတ**န္တိ ဓမ္မပ္ပကာသနံ။ အယဉှေတ္ထ သင်္ခေပေါ "နာနပ္ပကာရေန အာရမ္မဏေ ပဝတ္တာယ ဝိညာဏဝီထိယာ မယာ န အညံ ကတံ, ဣဒံ ပန ကတံ, အယံ ဓမ္မော သုတော"တိ။

တထာ **ဧဝ**န္တိ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗပ္ပကာသနံ။ **မေ**တိ ပုဂ္ဂလပ္ပကာသနံ။ **သုတ**န္တိ ပုဂ္ဂလကိစ္စပ္ပကာသနံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယံ သုတ္တံ နိဒ္ဒိသိဿာမိ, တံ မယာ ဧဝံ သုတန္တိ။

တထာ **ဧဝ**န္တိ ယဿ စိတ္တသန္တာနဿ နာနာကာရပ္ပဝတ္တိယာ နာနတ္ထဗျဉ္ဇနဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ, တဿ နာနာကာရနိဒ္ဒေသော။ **ဧဝ**န္တိ ဟိ အယံ အာကာရပညတ္တိ, **မေ**တိ ကတ္တုနိဒ္ဒေသော, **သုတ**န္တိ ဝိသယနိဒ္ဒေသော။ ဧတ္တာဝတာ နာနာကာရပ္ပဝတ္တေန စိတ္တသန္တာနေန တံသမင်္ဂိနော ကတ္တုဝိသယေ ဂဟဏသန္နိဋ္ဌာနံ ကတံ ဟောတိ။

အထ ဝါ **ဧဝ**န္တိ ပုဂ္ဂလကိစ္စနိဒ္ဒေသော။ **သုတ**န္တိ ဝိညာဏကိစ္စနိဒ္ဒေသော။ **မေ**တိ ဥဘယကိစ္စယုတ္တပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသော။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပေါ – မယာ သဝနကိစ္စဝိညာဏသမင်္ဂိနာ ပုဂ္ဂလေန ဝိညာဏဝသေန လဒ္ဓသဝနကိစ္စဝေါဟာရေန သုတန္တိ။

တတ္ထ **ဧဝ**န္တိ စ **မေ**တိ စ သစ္စိကဋ္ဌပရမတ္ထဝသေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ။ ကိဉှေတ္ထ တံ ပရမတ္ထတော အတ္ထိ, ယံ ဧဝန္တိ ဝါ မေတိ ဝါ နိဒ္ဒေသံ လဘေထ? **သုတ**န္တိ ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ။ ယဉှိ တမေတ္ထ သောတေန ဥပလဒ္ဓံ, တံ ပရမတ္ထတော ဝိဇ္ဇမာနန္တိ။

တထာ **ဧဝ**န္တိ စ **မေ**တိ စ တံ တံ ဥပာဒာယ ဝတ္တဗ္ဗတော ဥပါဒါပညတ္တိ။ **သုတ**န္တိ ဒိဋ္ဌာဒီနိ ဥပနိဓာယ ဝတ္တဗ္ဗတော ဥပနိဓာပညတ္တိ။ ဧတ္ထ စ **ဧဝ**န္တိ ဝစနေန အသမ္မောဟံ ဒီပေတိ။ န ဟိ သမ္မူဠှော နာနပ္ပကာရပ္ပဋိဝေဓသမတ္ထော ဟောတိ။ **သုတ**န္တိ ဝစနေန သုတဿ အသမ္မောသံ ဒီပေတိ။ ယဿ ဟိ သုတံ သမ္မုဋ္ဌံ ဟောတိ, န သော ကာလန္တရေန မယာ သုတန္တိ ပဋိဇာနာတိ။ ဣစ္စဿ အသမ္မောဟေန ပညာသိဒ္ဓိ, အသမ္မောသေန ပန သတိသိဒ္ဓိ။ တတ္ထ ပညာ ပုဗ္ဗင်္ဂမာယ သတိယာ ဗျဉ္ဇနာဝဓာရဏသမတ္ထတာ, သတိပုဗ္ဗင်္ဂမာယ ပညာယ အတ္ထပဋိဝေဓသမတ္ထတာ, တဒုဘယသမတ္ထတာယောဂေန အတ္ထဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နဿ ဓမ္မကောသဿ အနုပါလနသမတ္ထတော ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကတ္တသိဒ္ဓိ။

အပရော နယော – **ဧဝ**န္တိ ဝစနေန ယောနိသော မနသိကာရံ ဒီပေတိ, အယောနိသော မနသိကရောတော ဟိ နာနပ္ပကာရပ္ပဋိဝေဓာဘာဝတော။ **သုတ**န္တိ ဝစနေန အဝိက္ခေပံ ဒီပေတိ, ဝိက္ခိတ္တစိတ္တဿ သဝနာဘာဝတော။ တထာ ဟိ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော ပုဂ္ဂလော သဗ္ဗသမ္ပတ္တိယာ ဝုစ္စမာနောပိ "န မယာ သုတံ, ပုန ဘဏထာ"တိ ဘဏတိ။ ယောနိသော မနသိကာရေန စေတ္ထ အတ္တသမ္မာပဏိဓိံ ပုဗ္ဗေ စ ကတပုညတံ သာဓေတိ, သမ္မာ အပဏိဟိတတ္တဿ ပုဗ္ဗေ အကတပု

ညသ္သ တ တဒဘာဝတော။ အဝိကမ္ပေပေန ပန သဒ္ဓမ္မဿဝနံ သပ္ပုရိသူပနိဿယဉ္စ သာခေတိ။ န ဟိ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော သောတုံ သက္ကောတိ, န စ သပ္ပုရိသေ အနုပဿယမာနဿ သဝနံ အတ္ထိတိ။

အပရော နယော – ယသ္မာ **ဧဝ**န္တိ ယဿ စိတ္တသန္တာနဿ နာနာကာရပ္ပဝတ္တိယာ နာနတ္ထဗျဥ္ဇနဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ, တဿ နာနာကာရနိဒ္ဒေသောတိ ဝုတ္တံ။ သော စ ဧဝံ ဘဒ္ဒကော အာကာရော န သမ္မာ အပ္ပဏိဟိတတ္တနော ပုဗ္ဗေ အကတပုညဿ ဝါ ဟောတိ, တသ္မာ **ဧဝ**န္တိ ဣမိနာ ဘဒ္ဒကေန အာကာရေန ပစ္ဆိမစက္ကဒ္ဝယသမ္ပတ္တိံ အတ္တနော ဒီပေတိ, **သုတ**န္တိ သဝနယောဂေန ပုရိမစက္ကဒ္ဝယသမ္ပတ္တိံ။ န ဟိ အပ္ပတိရူပဒေသေ ဝသတော သပ္ပုရိသူပနိဿယဝိရဟိတဿ ဝါ သဝနံ အတ္ထိ။ ဣစ္စဿ ပစ္ဆိမစက္ကဒ္ဝယသိဒ္ဓိယာ အာသယသုဒ္ဓိ သိဒ္ဓါ ဟောတိ။ ပုရိမစက္ကဒ္ဝယသိဒ္ဓိယာ ပယောဂသုဒ္ဓိ။ တာယ စ အာသယသုဒ္ဓိယာ အဓိဂမဗျတ္တိသိဒ္ဓိ, ပယောဂသုဒ္ဓိယာ အာဂမဗျတ္တိသိဒ္ဓိ။ ဣတိ ပယောဂာသယသုဒ္ဓဿ အာဂမာဓိဂမသမ္ပန္နဿ ဝစနံ အရုဏုဂ္ဂံ ဝိယ သူရိယဿ ဥဒယတော ယောနိသောမနသိကာရော ဝိယ စ ကုသလကမ္မဿ အရဟတိ ဘဂဝတော ဝစနဿ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဘဝိတုန္တိ ဌာနေ နိဒာနံ ဌပေန္တော **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိအာဒိမာဟ။

အပရော နယော – **ဧဝ**န္တိ ဣမိနာ နာနပ္ပကာရပဋိဝေဓဒီပကေန ဝစနေန အတ္တနော အတ္ထပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါသမ္ပတ္တိသဗ္ဘာဝံ ဒီပေတိ။ **သုတ**န္တိ ဣမိနာ သောတဗ္ဗဘေဒပဋိဝေဓဒီပကေန ဓမ္မနိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါသမ္ပတ္တိသဗ္ဘာဝံ။ **ဧဝ**န္တိ စ ဣဒံ ယောနိသောမနသိကာရဒီပကံ ဝစနံ ဘာသမာနော – “ဧတေ မယာ ဓမ္မာ မနသာနုပေက္ခိတာ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ”တိ ဒီပေတိ။ **သုတ**န္တိ ဣဒံ သဝနယောဂဒီပကံ ဝစနံ ဘာသမာနော – “ဗဟူ မယာ ဓမ္မာ သုတာ ဓာတာ ဝစသာ ပရိစိတာ”တိ ဒီပေတိ။ တဒုဘယေနပိ အတ္ထဗျဥ္ဇနပါရိပူရိံ ဒီပေန္တော သဝနေ အာဒရံ ဇနေတိ။ အတ္ထဗျဥ္ဇနပရိပုဏ္ဏဥှိ ဓမ္မံ အာဒရေန အဿုဏန္တော မဟတာ ဟိတာ ပရိဗာဟိရော ဟောတီတိ အာဒရံ ဇနေတွာ သက္ကစ္စံ ဓမ္မော သောတဗ္ဗောတိ။

“ဧဝံ မေ သုတ”န္တိ ဣမိနာ ပန သကလေန ဝစနေန အာယသ္မာ အာနန္ဒော တထာဂတပ္ပဝေဒိတံ ဓမ္မံ အတ္တနော အဒဟန္တော အသပ္ပုရိသဘူမိံ အတိက္ကမတိ, သာဝကတ္တံ ပဋိဇာနန္တော သပ္ပုရိသဘူမိံ ဩက္ကမတိ။ တထာ အသဒ္ဓမ္မာ စိတ္တံ ဝုဋ္ဌာပေတိ, သဒ္ဓမ္မေ စိတ္တံ ပတိဋ္ဌာပေတိ။ “ကေဝလံ သုတမေဝေတံ မယာ တဿေဝ ပန ဘဂဝတော ဝစန”န္တိ ဒီပေန္တော အတ္တာနံ ပရိမောစေတိ, သတ္ထာရံ အပဒိသတိ, ဇိနဝစနံ အပ္ပေတိ, ဓမ္မနေတ္တိံ ပတိဋ္ဌာပေတိ။

အပိစ “ဧဝံ မေ သုတ”န္တိ အတ္တနာ ဥပ္ပာဒိတဘာဝံ အပ္ပဋိဇာနန္တော ပုရိမဝစနံ ဝိဝရန္တော “သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတမိဒံ မယာ တဿ ဘဂဝတော စတုဝေသာရဇ္ဇဝိသာရဒဿ ဒသဗလဓရဿ အာသဘဌာနဋ္ဌာယိနော သီဟနာဒနာဒိနော သဗ္ဗသတ္တုတ္တမဿ ဓမ္မိဿရဿ ဓမ္မရာဇဿ ဓမ္မာဓိပတိနော ဓမ္မဒီပဿ ဓမ္မသရဏဿ သဒ္ဓမ္မဝရစက္ကဝတ္တိနော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဝစနံ, န ဧတ္ထ အတ္ထေ ဝါ ဓမ္မေ ဝါ ပဒေ ဝါ ဗျဥ္ဇနေ ဝါ ကင်္ခါ ဝါ ဝိမတိ ဝါ ကာတဗ္ဗာ”တိ သဗ္ဗဒေဝမနုဿာနံ ဣမသ္မိံ ဓမ္မေ အဿဒ္ဓိယံ ဝိနာသေတိ, သဒ္ဓါသမ္ပဒံ ဥပ္ပာဒေတီတိ။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ –

“ဝိနာသယတိ အဿဒ္ဓံ, သဒ္ဓံ ဝဍ္ဎေတိ သာသနေ။
ဧဝံ မေ သုတမိစ္စေဝံ, ဝဒံ ဂေါတမသာဝကော”တိ။

ဧကန္တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒနိဒ္ဒေသော။ **သမယ**န္တိ ပရိစ္ဆိန္နနိဒ္ဒေသော။ **ဧကံ သမယ**န္တိ အနိယမိတပရိဒီပနံ။ တတ္ထ **သမယ**သဒ္ဒော –

သမဝါယေ ခဏေ ကာလေ, သမူဟေ ဟေတုဒိဋ္ဌိသု။
ပဋိလာဘေ ပဟာနေ စ, ပဋိဝေဓေ စ ဒိဿတိ။

တထာ ဟိဿ “အပ္ပေဝ နာမ သွေပိ ဥပသင်္ကမေယျာမ ကာလဉ္စ သမယဉ္စ ဥပါဒါယာ”တိ ဧဝမာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၄၄၇) သမဝါယော အတ္ထော။ “ဧကော စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ခဏော စ သမယော စ ဗြဟ္မစရိယဝါသာယာ”တိအာဒီသု (အ. နိ. ၈.၂၉) ခဏော။ “ဥဏှသမယော ပရိဠာဟသမယော”တိအာဒီသု (ပါစိ. ၃၅၈) ကာလော။ “မဟာသမယော ပဝန

သမ္မိ”န္တိအာဒီသု သမူဟော။ “သမယောပိ ခေါ တေ, ဘဒ္ဒါလိ, အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ အဟောသိ, ဘဂဝါ ခေါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟ ရတိ, ဘဂဝါပိ မံ ဇာနိဿတိ, ‘ဘဒ္ဒါလိ, နာမ ဘိက္ခု သတ္ထုသာသနေ သိက္ခာယ န ပရိပူရကာရီ’တိ, အယမ္ပိ ခေါ တေ, ဘဒ္ဒါလိ, သမယော အပ္ပဋိဝိဒ္ဓေါ အဟောသီ”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၁၃၅) ဟေတု ။ “တေန ခေါ ပန သမယေန ဥဂ္ဂါဟမာ နော ပရိဗ္ဗာဇကော သမဏမုဏ္ဍိကာပုတ္တော သမယပ္ပဝါဒကေ တိန္ဒုကာစီရေ ဧကသာလကေ မလ္လိကာယ အာရာမေ ပ ဋိဝသတီ”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၂၆၀) ဒိဋ္ဌိ။

> “ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ စ ယော အတ္ထော၊ ယော စတ္ထော သမ္ပရာယိကော။
> အတ္ထာဘိသမယာ ဓီရော၊ ပဏ္ဍိတောတိ ပဝုစ္စတီ”တိ။ –

အာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၁၂၉) ပဋိလာဘော။ “သမ္မာ မာနာဘိသမယာ အန္တမကာသိ ဒုက္ခဿာ”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၄) ပ ဟာနံ။ “ဒုက္ခဿ ပီဠနဋ္ဌော သင်္ခတဋ္ဌော သန္တာပဋ္ဌော ဝိပရိဏာမဋ္ဌော အဘိသမယဋ္ဌော”တိအာဒီသု (ပဋိ. မ. ၃.၁) ပဋိဝေဓော။ ဣဓ ပနဿ ကာလော အတ္ထော။ တေန သံဝစ္ဆရ-ဥတု-မာသဍ္ဎမာသ-ရတ္တိ-ဒိဝ-ပုဗ္ဗဏှ-မဇ္ဈန္ဟိက-သာယနှ- ပဌမမဇ္ဈိမပစ္ဆိမယာမ-မုဟုတ္တာဒီသု ကာလပ္ပဘေဒဘူတေသု သမယေသု ဧကံ သမယန္တိ ဒီပေတိ။

တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ဧတေသု သံဝစ္ဆရာဒီသု သမယေသု ယံ ယံ သုတ္တံ ယမှိ ယမှိ သံဝစ္ဆရေ ဥတုမှိ မာသေ ပက္ခေ ရတ္တိဘာဂေ ဒိဝသဘာဂေ ဝါ ဝုတ္တံ, သဗ္ဗံ တံ ထေရဿ သုဝိဒိတံ သုဝဝတ္ထာပိတံ ပညာယ။ ယသ္မာ ပန “ဧဝံ မေ သုတံ အသုကသံဝစ္ဆရေ အသုကဥတုမှိ အသုကမာသေ အသုကပက္ခေ အသုကရတ္တိဘာဂေ အသုကဒိဝသ ဘာဂေ ဝါ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တေ န သက္ကာ သုခေန ဓာရေတုံ ဝါ ဥဒ္ဒိသိတုံ ဝါ ဥဒ္ဒိသာပေတုံ ဝါ, ဗဟု စ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ, တသ္မာ ဧကေနေဝ ပဒေန တမတ္ထံ သမောဓာနေတွာ “ဧကံ သမယ”န္တိ အာဟ။

ယေ ဝါ ဣမေ ဂဗ္ဘောက္ကန္တိသမယော ဇာတိသမယော သံဝေဂသမယော အဘိနိက္ခမနသမယော ဒုက္ကရကာရိ ကသမယော မာရဝိဇယသမယော အဘိသမ္ဗောဓိသမယော ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရသမယော ဒေသနာသမယော ပရိနိဗ္ဗာနသမ ယောတိ ဧဝမာဒယော ဘဂဝတော ဒေဝမနုဿေသု အတိဝိယ သုပ္ပကာသာ အနေကကာလပ္ပဘေဒာ ဧဝ သမယာ, တေ သု သမယေသု ဒေသနာသမယသင်္ခါတံ ဧကံ သမယန္တိ ဒီပေတိ။ ယော စာယံ ဉာဏကရုဏာကိစ္စသမယေသု အရုဏာကိစ္စ သမယော, အတ္တဟိတပရဟိတပဋိပတ္တိသမယေသု ပရဟိတပဋိပတ္တိသမယော, သန္နိပတိတာနံ ကရဏီယဒွယသမ ယေသု ဓမ္မိကထာသမယော, ဒေသနာပဋိပတ္တိသမယေသု ဒေသနာသမယော, တေသုပိ သမယေသု အညတရံ သန္ဓာယ “ဧကံ သမယ”န္တိ အာဟ။

ကသ္မာ ပနေတ္ထ ယထာ အဘိဓမ္မေ “ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရ”န္တိ စ ဣတော အညေသု သုတ္တပဒေသု “ယသ္မိံ သမယေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီ”တိ စ ဘုမ္မဝစနေန နိဒ္ဒေသော ကတော, ဝိနယေ စ “တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ”တိ ကရဏဝစနေန, တထာ အကတွာ “ဧကံ သမယ”န္တိ ဥပယောဂဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော တိ။ တတ္ထ တထာ ဣဓ စ အညထာ အတ္ထသမ္ဘဝတော။ တတ္ထ ဟိ အဘိဓမ္မေ ဣတော အညေသု သုတ္တပဒေသု စ အဓိကရဏတ္ထော ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏတ္ထော စ သမ္ဘဝတိ။ အဓိကရဏဉှိ ကာလတ္ထော စ သမူဟတ္ထော စ သမယော, တတ္ထ ဝုတ္တာနံ ဖဿာဒိဓမ္မာနံ ခဏသမဝါယဟေတုသင်္ခါတဿ စ သမယဿ ဘာဝေန တေသံ ဘာ ဝေါ လက္ခီယတိ, တသ္မာ တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ တတ္ထ ဘုမ္မဝစနနိဒ္ဒေသော ကတော။

ဝိနယေ စ ဟေတုအတ္ထော ကရဏတ္ထော စ သမ္ဘဝတိ။ ယော ဟိ သော သိက္ခာပဒပညတ္တိသမယော သာရိပုတ္တာဒီဟိပိ ဒုဗ္ဗိညေယျော, တေန သမယေန ဟေတုဘူတေန ကရဏဘူတေန စ သိက္ခာပဒာနိ ပညာပယန္တော သိက္ခာပဒပ ညတ္တိဟေတုဉ္စ အပေက္ခမာနော ဘဂဝါ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဟာသိ, တသ္မာ တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ တတ္ထ ကရဏဝ စနေန နိဒ္ဒေသော ကတော။

ဣဓ ပန အညသ္မိဉ္စ ဧဝံဇာတိကေ အစ္စန္တသံယောဂတ္ထော သမ္ဘဝတိ။ ယဉှိ သမယံ ဘဂဝါ ဣမံ အညံ ဝါ သုတ္တန္တံ ဒေသေသိ, အစ္စန္တမေဝ တံ သမယံ ကရုဏာဝိဟာရေန ဝိဟာသိ, တသ္မာ တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ ဣဓ ဥ ပယောဂဝစနနိဒ္ဒေသော ကတောတိ။

တေနေတံ ဝုစ္စတိ –

‘‘တံ တံ အတ္ထမပေက္ခိတ္ဝာ၊ ဘုမ္မေန ကရဏေန စ။
အညတြ သမယော ဝုတ္တော၊ ဥပယောဂေန သော ဣဓာ’’တိ။

ဟောရာဏာ ပန ဝဏ္ဏယန္တိ – ‘‘တသ္မိံ သမယေ’’တိ ဝာ – ‘‘တေန သမယေနာ’’တိ ဝာ – ‘‘ဧကံ သမယ’’န္တိ ဝာ အဘိ လာပမတ္တဘေဒအေ သေ, သဗ္ဗတ္ထ ဘုမ္မမေဝ အတ္ထောတိ။ တသ္မာ ‘‘ဧကံ သမယ’’န္တိ ဝုတ္တေပိ ‘‘ဧကသ္မိံ သမ ယေ’’တိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဘဂဝါတိ ဂရု။ ဂရုဉ္ဟိ လောကေ ‘‘ဘဂဝါ’’တိ ဝဒန္တိ။ အယဉ္စ သဗ္ဗဂုဏဝိသိဋ္ဌတာယ သဗ္ဗသတ္တာနံ ဂရု, တသ္မာ ‘‘ဘဂဝါ’’တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပောရာဏေဟိပိ ဝုတ္တံ –

‘‘ဘဂဝါတိ ဝစနံ သေဋ္ဌံ၊ ဘဂဝါတိ ဝစနမုတ္တမံ။
ဂရုဂါရဝယုတ္တော သော၊ ဘဂဝါ တေန ဝုစ္စတီ’’တိ။

အပိစ –

‘‘ဘာဂျဝါ ဘဂ္ဂဝါ ယုတ္တော၊ ဘဂေဟိ စ ဝိဘတ္တဝါ။
ဘတ္တဝါ ဝန္တဂမနော၊ ဘဝေသု ဘဂဝါ တတော’’တိ။ –

ဣမိဿာ ဂာထာယ ဝသေနဿ ပဒဿ ဝိတ္ထာရတော အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သော စ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဗုဒ္ဓါနုဿတိနိ ဒ္ဒေသေ ဝုတ္တောယေဝ။

ဧတ္တာဝတာ စေတ္ထ **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ ဝစနေန ယထာသုတံ ဓမ္မံ ဒဿေန္တော ဘဂဝတော ဓမ္မသရီရံ ပစ္စက္ခံ ကရောတိ။ တေန – ‘‘နယိဒံ အတိက္ကန္တသတ္ထုကံ ပါဝစနံ, အယံ ဝေါ သတ္ထာ’’တိ သတ္ထု အဒဿနေန ဥက္ကဏ္ဌိ တံ ဇနံ သမဿာသေတိ။

ဧကံ သမယံ ဘဂဝါတိ ဝစနေန တသ္မိံ သမယေ ဘဂဝတော အဝိဇ္ဇမာနဘာဝံ ဒဿေန္တော ရူပကာယပရိနိဗ္ဗာနံ သာဓေတိ။ တေန ‘‘ဧဝံဝိဓဿ နာမ အရိယဓမ္မဿ ဒေသကော ဒသဗလဓရော ဝဇိရသင်္ဃာတသမာနကာယော, သောပိ ဘဂဝါ ပရိနိဗ္ဗုတော, ကေန အညေန ဇီဝိတေ အာသာ ဇနေတဗ္ဗာ’’တိ ဇီဝိတမဒမတ္တံ ဇနံ သံဝေဇေတိ, သဒ္ဓမ္မေ စဿ ဥဿာဟံ ဇနေတိ။

ဧဝန္တိ စ ဘဏန္တော ဒေသနာသမ္ပတ္တိံ နိဒ္ဒိသတိ။ **မေ သုတ**န္တိ သာဝကသမ္ပတ္တိံ။ **ဧကံ သမယ**န္တိ ကာလ သမ္ပတ္တိံ။ **ဘဂဝါ**တိ ဒေသကသမ္ပတ္တိံ။

ဥက္ကဋ္ဌာယံ ဝိဟရတီတိ ဧတ္ထ ဥက္ကာတိ ဒီပိကာ, တဉ္စ နဂရံ ‘‘မင်္ဂလဒိဝသော သုခဏော သုနက္ခတ္တံ မာ အတိ က္ကမီ’’တိ ရတ္တိမ္ပိ ဥက္ကာသု ဌိတာသု မာပိတတ္တာ ဥက္ကဋ္ဌာတိ ဝုစ္စတိ။ ဒဏ္ဍဒီပိကာသု ဇာလေတွာ ဓာရိယမာနာ သု မာပိတတ္တာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, တဿံ **ဥက္ကဋ္ဌာယံ**။ သမီပတ္ထေ စေတံ ဘုမ္မဝစနံ။ **ဝိဟရတီ**တိ အဝိသေသေန ဣရိယာပထဒိဗ္ဗဗြဟ္မအရိယဝိဟာရေသု အညတရဝိဟာရသမင်္ဂိပရိဒီပနမေတံ။ ဣဓ ပန ဌာနဂမနနိသဇ္ဇသယနပ္ပဘေ ဒေသု ရိယာပထေသု အညတရဣရိယာပထသမာယောဂပရိဒီပနံ။ တေန ဌိတောပိ ဂစ္ဆန္တောပိ နိသိန္နောပိ သယာနောပိ ဘဂဝါ ဝိဟရတိစ္စေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သော ဟိ ဘဂဝါ ဧကံ ဣရိယာပထဗာဓနံ အညေန ဣရိယာပထေန ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ အပရိပတန္တံ အတ္တဘာဝံ ဟရတိ ပဝတ္တေတိ, တသ္မာ ဝိဟရတီတိ ဝုစ္စတိ။

သုဘဂဝနေတိ ဧတ္ထ သုဘဂတ္တာ **သုဘဂံ,** သုန္ဒရသိရိကတ္တာ သုန္ဒရကာမတ္တာ စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တဿ ဟိ ဝနဿ သိရိသမ္ပတ္တိယာ မနုဿာ အန္နပါနာဒီနိ အာဒာယ ဒိဝသံ တတ္ထေဝ ဆဏသမဇ္ဇဥဿဝေ ကရောန္တာ ဘောဂသုခံ အနုဘောန္တိ, သုန္ဒရသုန္ဒရေ စေတ္ထ ကာမေ ပတ္ထေန္တိ ‘‘ပုတ္တံ လဘာမ, ဓီတရံ လဘာမာ’’တိ, တေသံ

တံ တထေဝ ဟောတိ, ဇဝံ တံ သုန္ဒရသိရိကတ္တာ သုန္ဒရကာမတ္တာ စ **သုဘဂံ**။ အပိစ ဗဟုဇနကန္တတာယပိ သုဘဂံ။ ဝန
ယတီတိ **ဝနံ,** အတ္တသမ္ပဒာယ သတ္တာနံ ဘတ္တိံ ကာရေတိ, အတ္တနိ သိနေဟံ ဥပ္ပာဒေတီတိ အတ္ထော။ ဝနုတေ ဣတိ
တ **ဝနံ,** နာနာဝိဓကုသုမ-ဂန္ဓသမ္မောဒမတ္တကောကိလာဒိဝိဟင်္ဂမာဘိရုတေဟိ မန္ဒမာလုတစလိတရုက္ခသာခာဝိဋပပလ္လဝ
ပလာသေဟိ စ “ဧထ မံ ပရိဘုဉ္ဇထာ”တိ သဗ္ဗပါဏိနော ယာစတိ ဝိယာတိ အတ္ထော။ သုဘဂဉ္စ တံ ဝနဉ္စာတိ **သုဘဂဝ
နံ**။ တသ္မိံ **သုဘဂဝနေ**။ ဝနဉ္စ နာမ ရောပိမံ, သယံဇာတန္တိ ဒုဝိဓံ။ တတ္ထ ဝေဠုဝနဇေတဝနာဒီနိ ရောပိမာနိ။ အန္ဓဝနမဟာ
ဝနအဉ္ဇနဝနာဒီနိ သယံ ဇာတာနိ။ ဣဒမ္ပိ သယံဇာတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သာလရာဇမူလေတိ ဧတ္ထ သာလရုက္ခောပိ သာလောတိ ဝုစ္စတိ။ ယထာဟ “သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ကမဿ
တ နိဂမဿ တ အဝိဒူရေ မဟန္တံ သာလဝနံ, တဉ္စဿ ဧဠဏ္ဍေဟိ သဉ္ဆန္န”န္တိ (မ. နိ. ၁.၂၂၅) “အန္တရေန
ယမကသာလာန”န္တိ စ (ဒီ. နိ. ၂.၁၉၅) ဝနပ္ပတိဇေဋ္ဌကရုက္ခောပိ။ ယထာဟ –

“တဝေဝ ဒေဝ ဝိဇိတေ၊ တဝေဝုယျာနဘူမိယာ။
ဥဇုဝံသာ မဟာသာလာ၊ နီလောဘာသာ မနောရမာ”တိ။ (ဇာ. ၂.၁၉.၄)။

ယော ကောစိ ရုက္ခောပိ။ ယထာဟ “အထ ခော တံ, ဘိက္ခဝေ, မာလုဝဗီဇံ အညတရသ္မိံ သာလမူလေ နိပတေယျ
ယာ”တိ (မ. နိ. ၁.၄၆၉)။ ဣဓ ပန ဝနပ္ပတိဇေဋ္ဌကရုက္ခော အဓိပ္ပေတော။ ရာဇသဒ္ဒော ပနဿ တမေဝ ဇေဋ္ဌကဘာဝံ
သာဓေတိ။ ယထာဟ “သုပ္ပတိဋ္ဌိတဿ ခော ဗြာဟ္မဏ ဓမ္မိက နိဂ္ရောဓရာဇဿာ”တိ (အ. နိ. ၆.၅၄)။ တတ္ထ ဒ္
ဝေဓာ သမာသော, သာလာနံ ရာဇာတိပိ **သာလရာဇာ,** သာလော စ သော ဇေဋ္ဌကဋ္ဌေန ရာဇာ စ ဣတိပိ **သာလရာဇာ**။ **မူလ**
န္တိ သမီပံ။ အယဉ္ဟိ မူလသဒ္ဒော, “မူလာနိ ဥဒ္ဓရေယျ, အန္တမသော ဥသီရနာဠိမတ္တာနိပိ”တိအာဒီသု (အ. နိ.
၄.၁၉၅) မူလမူလေ ဒိဿတိ။ “လောဘော အကုသလမူလ”န္တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၃.၃၀၅) အသာဓာရဏဟေတုမှိ။ “ယာဝ
မဇ္ဈန္ဟိကေ ကာလေ ဆာယာ ဖရတိ, နိဝါတေ ပဏ္ဏာနိ ပတန္တိ, ဧတ္တာဝတာ ရုက္ခမူလ”န္တိအာဒီသု သမီပေ။ ဣဓ ပန
သမီပေ အဓိပ္ပေတော, တသ္မာ သာလရာဇဿ သမီပေတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

တတ္ထ သိယာ – ယဒိ တာဝ ဘဂဝါ ဥက္ကဋ္ဌာယံ ဝိဟရတိ, “သုဘဂဝနေ သာလရာဇမူလေ”တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, အထ
တတ္ထ ဝိဟရတိ, “ဥက္ကဋ္ဌာယ”န္တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, န ဟိ သက္ကာ ဥဘယတ္ထ ဧကံ သမယံ ဝိဟရိတုန္တိ။ န ခော ပနေ
တံ ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

နနု အဝောစုမှ “သမီပတ္ထေ ဧစတံ ဘုမ္မဝစန”န္တိ။ တသ္မာ ယထာ ဂင်္ဂါယမုနာဒီနံ သမီပေ ဂေါယူထာနိ စရန္
တာနိ “ဂင်္ဂါယ စရန္တိ, ယမုနာယ စရန္တီ”တိ ဝုစ္စန္တိ, ဧဝမိဓာပိ ယဒိဒံ ဥက္ကဋ္ဌာယ သမီပေ သုဘဂဝနံ သာလရာဇမူ
လံ, တတ္ထ ဝိဟရန္တော ဝုစ္စတိ “ဥက္ကဋ္ဌာယံ ဝိဟရတိ သုဘဂဝနေ သာလရာဇမူလေ”တိ။ ဂေါစရဂါမနိဒဿနတ္ထံ
ဟိဿ ဥက္ကဋ္ဌာဝစနံ, ပဗ္ဗဇိတာနုရူပနိဝါသဋ္ဌာနနိဒဿနတ္ထံ သေသဝစနံ။

တတ္ထ ဥက္ကဋ္ဌာကိတ္တနေန အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ဂဟဋ္ဌာနုဂ္ဂဟကရဏံ ဒဿေတိ, သုဘဂ
ဝနာဒိကိတ္တနေန ပဗ္ဗဇိတာနုဂ္ဂဟကရဏံ။ တထာ ပုရိမေန ပစ္စယဂ္ဂဟဏတော အတ္တကိလမထာနုယောဂဝိဝဇ္ဇနံ, ပစ္
ဆိမေန ဝတ္ထုကာမပ္ပဟာနတော ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂဝိဝဇ္ဇနုပာယဒဿနံ။ ပုရိမေန စ ဓမ္မဒေသနာဘိယောဂံ, ပစ္
ဆိမေန ဝိဝေကာဓိမုတ္တိံ။ ပုရိမေန ကရုဏာယ ဥပဂမနံ, ပစ္ဆိမေန ပညာယ အပဂမနံ။ ပုရိမေန သတ္တာနံ ဟိတသုခနိပ္ဖာ
ဒနာဓိမုတ္တတံ, ပစ္ဆိမေန ပရဟိတသုခကရဏေ နိရုပလေပနံ။ ပုရိမေန ဓမ္မိကသုခာပရိစ္စာဂနိမိတ္တံ ဖာသုဝိဟာရံ, ပစ္ဆိ
မေန ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာနုယောဂနိမိတ္တံ ။ ပုရိမေန မနုဿာနံ ဥပကာရဗဟုလတံ, ပစ္ဆိမေန ဒေဝတာနံ။ ပုရိမေန လော
ကေ ဇာတဿ လောကေ သံဝဍ္ဎဘာဝံ, ပစ္ဆိမေန လောကေန အနုပလိတ္တတံ။ ပုရိမေန “ဧကပုဂ္ဂလော, ဘိက္ခဝေ,
လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဗဟုဇနဟိတာယ ဗဟုဇနသုခာယ လောကာနုကမ္ပာယ အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခာ
ယ ဒေဝမနုဿာနံ။ ကတမော ဧကပုဂ္ဂလော, တထာဂတော အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ”တိ (အ. နိ. ၁.၁၇၀) ဝစနတော ယဒ
တ္ထံ ဘဂဝါ ဥပ္ပန္နော, တဒတ္ထပရိနိပ္ဖာဒနံ, ပစ္ဆိမေန ယတ္ထ ဥပ္ပန္နော, တဒနုရူပဝိဟာရံ။ ဘဂဝါ ဟိ ပဌမံ လုမ္ဗိနိ
ဝနေ, ဒုတိယံ ဗောဓိမဏ္ဍေတိ လောကိယလောကုတ္တရာယ ဥပ္ပတ္တိယာ ဝနေယေဝ ဥပ္ပန္နော, တေနဿ ဝနေယေဝ
ဝိဟာရံ ဒဿေတီတိ ဧဝမာဒိနာ နယေနေတ္ထ အတ္ထယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တတြာ တိ ဒေသကာလပရိဒီပနံ။ တဉှိ ယံ သမယံ ဝိဟရတိ, တတြ သမယေ။ ယသ္မိဉ္စ သာလရာဇမူလေ ဝိဟရတိ, တတြ သာလရာဇမူလေတိ ဒီပေတိ။ ဘာသိတဗ္ဗယုတ္တေ ဝါ ဒေသကာလေ ဒီပေတိ။ န ဟိ ဘဂဝါ အယုတ္တေ ဒေသေ ကာလေ ဝါ ဓမ္မံ ဘာသတိ။ “အကာလော ခော တာဝ ဗာဟိယာ”တိ (ဥဒါ. ၁၀) အာဒိစေတ္ထ သာဓကံ။ **ခော**တိ ပဒပူရဏမတ္တေ အဝဓာရဏေ အာဒိကာလတ္ထေ ဝါ နိပါတော။ **ဘဂဝါ**တိ လောကဂရုဒီပနံ။ **ဘိက္ခူ** တိ ကထာသဝနယုတ္တပုဂ္ဂလဝစနံ။ အပိစေတ္ထ, “ဘိက္ခကောတိ ဘိက္ခု, ဘိက္ခာစရိယံ အဇ္ဈုပဂတောတိ ဘိက္ခူ”တိအာဒိနာ (ပါရာ. ၄၅) နယေန ဝစနတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အာမန္တေသီ** တိ အာလပိ အဘာသိ သမ္ဗောဓေသီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ အညတြ ပန ဉာပနေပိ ဟောတိ။ ယထာဟ “အာမန္တယာမိ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိဝေဒယာမိ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ”တိ။ ပက္ကောသနေပိ။ ယထာဟ “ဧဟိ တွံ ဘိက္ခု မမ ဝစနေန သာရိပုတ္တံ အာမန္တေဟီ”တိ (အ. နိ. ၉.၁၁)။

ဘိက္ခဝေ တိ အာမန္တနာကာရဒီပနံ။ တဉ္စ ဘိက္ခနသီလတာဒိဂုဏယောဂသိဒ္ဓတ္တာ ဝုတ္တံ။ ဘိက္ခနသီလတာဂုဏယုတ္တောပိ ဟိ **ဘိက္ခု** ဘိက္ခနဓမ္မတာဂုဏယုတ္တောပိ။ ဘိက္ခနေ သာဓုကာရိတာဂုဏယုတ္တောပီတိ သဒ္ဒဝိဒူ မညန္တိ။ တေန စ နေသံ ဘိက္ခနသီလတာဒိဂုဏယောဂသိဒ္ဓေန ဝစနေန ဟီနာဓိကဇနသေဝိတံ ဝုတ္တိံ ပကာသေန္တော ဥဒ္ဓတဒီနဘာဝနိဂ္ဂဟံ ကရောတိ။ ဘိက္ခဝေတိ ဣမိနာ စ ကရုဏာဝိပ္ဖာရသောမ္မဟဒယနယနနိပါတပုဗ္ဗင်္ဂမေန ဝစနေန တေ အတ္တနော မုခါဘိမုခေ ကရောတိ။ တေနေဝ စ ကထေတုကမျတာဒီပကေန ဝစနေန နေသံ သောတုကမျတံ ဇနေတိ။ တေနေဝ စ သမ္ဗောဓနတ္ထေန ဝစနေန သာဓုကံ သဝနမနသိကာရေပိ နေ နိယောဇေတိ။ သာဓုကသဝနမနသိကာရာယတ္တာ ဟိ သာသနသမ္ပတ္တိ။

အပရေသုပိ ဒေဝမနုဿေသု ဝိဇ္ဇမာနေသု ကသ္မာ ဘိက္ခူယေဝ အာမန္တေသီတိ စေ။ ဇေဋ္ဌသေဋ္ဌာသန္နသဒါသန္နိဟိတဘာဝတော။ သဗ္ဗပရိသသာဓာရဏာ ဟိ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနာ။ ပရိသာယ စ ဇေဋ္ဌာ ဘိက္ခူ, ပဌမုပ္ပန္နတ္တာ။ သေဋ္ဌာ, အနဂါရိယဘာဝံ အာဒိံ ကတွာ သတ္ထုစရိယာနုဝိဓာယကတ္တာ သကလသာသနပဋိဂ္ဂါဟကတ္တာ စ။ အာသန္နာ, တတ္ထ နိသိန္နေသု သတ္ထုသန္တိကတ္တာ။ သဒါသန္နိဟိတာ, သတ္ထုသန္တိကာဝစရတ္တာတိ။ အပိစ တေ ဓမ္မဒေသနာယ ဘာဇနံ, ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပတ္တိသဗ္ဘာဝတော။ ဝိသေသတော စ ဧကစ္စေ ဘိက္ခူယေဝ သန္ဓာယ အယံ ဒေသနာတိပိ တေ ဧဝ အာမန္တေသိ။

တတ္ထ သိယာ – ကိမတ္ထံ ပန ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ပဌမံ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ, န ဓမ္မမေဝ ဒေသေသီတိ။ သတိဇနနတ္ထံ။ ဘိက္ခူ ဟိ အညံ စိန္တေန္တာပိ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တာပိ ဓမ္မံ ပစ္စဝေက္ခန္တာပိ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တာပိ နိသိန္နာ ဟောန္တိ, တေ အနာမန္တေတွာ ဓမ္မေ ဒေသိယမာနေ – “အယံ ဒေသနာ ကိန္နိဒါနာ ကိံပစ္စယာ ကတမာယ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ ဒေသိတာ”တိ သလ္လက္ခေတုံ အသက္ကောန္တာ ဒုဂ္ဂဟိတံ ဝါ ဂဏှေယျုံ, န ဝါ ဂဏှေယျုံ။ တေန နေသံ သတိဇနနတ္ထံ ဘဂဝါ ပဌမံ အာမန္တေတွာ ပစ္ဆာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။

ဘဒန္တေ တိ ဂါရဝဝစနမေတံ, သတ္ထုနော ပဋိဝစနဒါနံ ဝါ, အပိစေတ္ထ ဘိက္ခဝေတိ ဝဒမာနော ဘဂဝါ တေ ဘိက္ခူ အာလပတိ။ ဘဒန္တေတိ ဝဒမာနာ တေ ဘဂဝန္တံ ပစ္စာလပန္တိ။ တထာ ဘိက္ခဝေတိ ဘဂဝါ အာဘာသတိ။ ဘဒန္တေတိ တေ ပစ္စာဘာသန္တိ။ ဘိက္ခဝေတိ ပဋိဝစနံ ဒါပေတိ, ဘဒန္တေတိ ပဋိဝစနံ ဒေန္တိ။ **တေ ဘိက္ခူ** တိ ယေ ဘဂဝါ အာမန္တေသိ။ **ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ** န္တိ ဘဂဝတော အာမန္တနံ ပဋိအဿောသုံ, အဘိမုခါ ဟုတွာ သုဏိံသု သမ္ပဋိစ္ဆိံသု ပဋိဂ္ဂဟေသုန္တိ အတ္ထော။ **ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစာ**တိ ဘဂဝါ ဧတံ ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗံ သကလံ သုတ္တံ အဝေါစ။

ဧတ္တာဝတာ စ ယံ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန ကမလကုဝလယုဇ္ဇလဝိမလသာဒုရသသလိလာယ ပေါက္ခရဏိယာ သုခါဝတရဏတ္ထံ နိမ္မလသိလာတလရစနဝိလာသသောဘိတရတနသောပါနံ ဝိပ္ပကိဏ္ဏမုတ္တာတလသဒိသဝါလိကာကိဏ္ဏပဏ္ဍရဘူမိဘာဂံ တိတ္ထံ ဝိယ သုဝိဘတ္တဘိတ္တိဝိစိတြဝေဒိကာပရိက္ခိတ္တဿ နက္ခတ္တပထံ ဖုသိတုကာမတာယ ဝိယ, ဝိဇမ္ဘိတသမုဿယဿ ပါသာဒဝရဿ သုခါရောဟဏတ္ထံ ဒန္တမယ-သဏှမုဒုဖလက-ကဉ္စနလတာဝိနဒ္ဓ- မဏိဂဏပ္ပဘာသမုဒယုဇ္ဇလသောဘံ သောပါနံ ဝိယ, သုဝဏ္ဏဝလယနူပုရာဒိသင်္ဃဋ္ဋနသဒ္ဒသမ္မိဿိတကထိတဟသိတမဓုရဿရဂေဟဇနဝိစရိတဿ ဥဠာရကုလဿရိယဝိဘဝသောဘိတဿ မဟာဃရဿ သုခပ္ပဝေသနတ္ထံ သုဝဏ္ဏရဇတမဏိမုတ္တာပဝါဠာဒိဇုတိဝိဿရဝိဇ္ဇောတိတ-သုပ္ပတိဋ္ဌိတဝိသာလဒွါရဗာဟံ မဟာဒွါရံ ဝိယ

စ အတ္ထဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နံ ဗုဒ္ဓါနံ ဒေသနာဉာဏဂမ္ဘီရဘာဝသံသူစကံသုတ္တံ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သုခါဝဂါဟ ဏတ္ထံ ကာလဒေသဒေသကဝတ္ထုပရိသာပဒေသပဋိမဏ္ဍိတံ နိဒါနံ ဘာသိတံ, တသ္မိံ အတ္ထဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

သုတ္တနိက္ခေပဝဏ္ဏနာ

ဣဒါနိ "သဗ္ဗဓမ္မမူလပရိယာယံ ဝေါ"တိအာဒိနာ နယေန ဘဂဝတာ နိက္ခိတ္တဿ သုတ္တဿ ဝဏ္ဏနာယ ဩကာသော အနုပ္ပတ္တော။ သာ ပနေသာ သုတ္တဝဏ္ဏနာ ယသ္မာ သုတ္တနိက္ခေပံ ဝိစာရေတွာဝ ဝုစ္စမာနာ ပာကဋာ ဟောတိ, တသ္မာ သုတ္တနိက္ခေပံ တာဝ ဝိစာရယိဿာမ။ စတ္တာရော ဟိ သုတ္တနိက္ခေပါ အတ္တဇ္ဈာသယော ပရဇ္ဈာသ ယော ပုစ္ဆာဝသိကော အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကောတိ။

တတ္ထ ယာနိ သုတ္တာနိ ဘဂဝါ ပရေဟိ အနဇ္ဈိဋ္ဌော ကေဝလံ အတ္တနော အဇ္ဈာသယေနေဝ ကထေသိ။ သေယျထိဒံ, အာကင်္ခေယျသုတ္တံ, ဝတ္ထသုတ္တံ, မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ္တံ, မဟာသဠာယတနဝိဘင်္ဂသုတ္တံ, အရိယဝံသ သုတ္တံ, သမ္မပ္ပဓာနသုတ္တန္တဟာရကော, ဣဒ္ဓိပါဒဣန္ဒြိယဗလဗောဇ္ဈင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂသုတ္တန္တဟာရကောတိ ဧဝမာဒီနိ။ တေသံ အတ္တဇ္ဈာသယော နိက္ခေပေါ။

ယာနိ ပန "ပရိပက္ကာ ခေါ ရာဟုလဿ ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယာ ဓမ္မာ, ယံနူနာဟံ ရာဟုလံ ဥတ္တရိ အာသဝါနံ ခယေ ဝိနေယျ"န္တိ (သံ. နိ. ၄.၁၂၁) ဧဝံ ပရေသံ အဇ္ဈာသယံ ခန္တိံ မနံ အဘိနီဟာရံ ဗုဇ္ဈနဘာဝဉ္စ အဝေက္ခိတွာ ပရဇ္ဈာ သယဝသေန ကထိတာနိ။ သေယျထိဒံ, စူဠရာဟုလောဝါဒသုတ္တံ, မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ္တံ, ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနံ, ဓာတုဝိဘင်္ဂသုတ္တန္တိ ဧဝမာဒီနိ။ တေသံ ပရဇ္ဈာသယော နိက္ခေပေါ။

ဘဂဝန္တံ ပန ဥပသင်္ကမိတွာ စတဿော ပရိသာ စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ နာဂါ သုပဏ္ဏာ ဂန္ဓဗ္ဗာ အသုရာ ယက္ခာ မဟာရာဇာနော တာဝတိံသာဒယော ဒေဝါ မဟာဗြဟ္မာတိ ဧဝမာဒယော "ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ"တိ, ဘန္တေ, ဝုစ္စန္တိ။ "နီဝရဏာ နီဝရဏာ"တိ, ဘန္တေ, ဝုစ္စန္တိ။ ဣမေ နု ခေါ, ဘန္တေ, ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ။ "ကိံ သူဓ ဝိတ္တံ ပုရိသဿ သေဋ္ဌ"န္တိအာဒိနာ (သု. နိ. ၁၈၃) နယေန ပဉှံ ပုစ္ဆန္တိ။ ဧဝံ ပုဋ္ဌေန ဘဂဝတာ ယာနိ ကထိတာနိ ဗောဇ္ဈင်္ဂသံယုတ္တာဒီနိ။ ယာနိ ဝါ ပနညာနိပိ ဒေဝတာသံယုတ္တ-မာရသံယုတ္တ-ဗြဟ္မသံယုတ္တ-သက္ကပဉှ-စူဠဝေဒလ္လ-မဟာဝေဒလ္လ-သာမညဖလ- အာဠဝက-သူစိလောမ-ခရလောမသုတ္တာဒီနိ, တေသံ ပုစ္ဆာဝသိကော နိက္ခေပေါ။

ယာနိ ပနေတာနိ ဥပ္ပန္နံ ကာရဏံ ပဋိစ္စ ကထိတာနိ။ သေယျထိဒံ, ဓမ္မဒါယာဒံ စူဠသီဟနာဒံ စန္ဒူပမံ ပုတ္တမံသူပ မံ အာရက္ခန္ဓူပမံ အဂ္ဂိက္ခန္ဓူပမံ ဖေဏပိဏ္ဍူပမံ ပာရိစ္ဆတ္တကူပမန္တိ ဧဝမာဒီနိ။ တေသံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော နိက္ခေပေါ။

ဧဝမိမေသု စတူသု နိက္ခေပေသု ဣမဿ သုတ္တဿ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော နိက္ခေပေါ။ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယဉှိ ဣဒံ ဘဂဝတာ နိက္ခိတ္တံ။ ကတရာယ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ? ပရိယတ္တိံ နိဿာယ ဥပ္ပန္နေ မာနေ။ ပဉ္စသတာ ကိရ ဗြာ ဟ္မဏာ တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပာရဂူ အပရဘာဂေ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ကာမေသု အာဒီနဝံ နေက္ခမ္မေ စ အာနိသံ သံ သမ္ပဿမာနာ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ သဗ္ဗံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပရိယတ္တိံ နိဿာ သာယ မာနံ ဥပ္ပာဒေသုံ "ယံ ယံ ဘဂဝါ ကထေတိ, တံ တံ မယံ ခိပ္ပမေဝ ဇာနာမ, ဘဂဝါ ဟိ တီဏိ လိင်္ဂါနိ စတ္တာရိ ပ ဒါနိ သတ္တ ဝိဘတ္တိယော မုဉ္စိတွာ န ကိဉ္စိ ကထေတိ, ဧဝံ ကထိတေ စ အမှာကံ ဂဏ္ဌိပဒံ နာမ နတ္ထီ"တိ။ တေ ဘဂ ဝတိ အဂါရဝါ ဟုတွာ တတော ပဋ္ဌာယ ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာနမ္ပိ ဓမ္မဿဝနမ္ပိ အဘိဏှံ န ဂစ္ဆန္တိ။ ဘဂဝါ တေ သံ တံ စိတ္တာစာရံ ဉတွာ "အဘဗ္ဗာ ဣမေ ဣမံ မာနခိလံ အနုပဟစ္စ မဂ္ဂံ ဝါ ဖလံ ဝါ သစ္ဆိကာတု"န္တိ တေသံ သုတ ပရိယတ္တိံ နိဿာယ ဥပ္ပန္နံ မာနံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ ဒေသနာကုသလော ဘဂဝါ မာနဘဉ္ဇနတ္ထံ **သဗ္ဗဓမ္မမူလပရိ ယာယ**န္တိ ဒေသနံ အာရဘိ။

တတ္ထ **သဗ္ဗဓမ္မမူလပရိယာယ**န္တိ သဗ္ဗေသံ ဓမ္မာနံ မူလပရိယာယံ။ သဗ္ဗေသန္တိ အနဝသေသာနံ။ အနဝသေသ တစကော ဟိ အယံ **သဗ္ဗ**-သဒ္ဒေါ။ သော ယေန ယေန သမ္ဗန္ဓံ ဂစ္ဆတိ, တဿ တဿ အနဝသေသတံ ဒီပေတိ။ ယထာ, "သဗ္ဗံ ရူပံ အနိစ္စံ သဗ္ဗာ ဝေဒနာ အနိစ္စာ သဗ္ဗသက္ကာယပရိယာပန္နေသု ဓမ္မေသူ"တိ။ **ဓမ္မ**-သဒ္ဒေါ ပနာယံ

ပရိယတ္တိ-သစ္စ-သမာဓိ-ပညာ-ပကတိ-သဘာဝသုညတာ-ပုညာပတ္တိ-ဉေယျာဒီသု ဒိဿတိ။ ''ဣဓ ဘိက္ခု ဓမ္မံ ပရိယာပုဏာတိ သုတ္တံ ဂေယျ''န္တိအာဒီသု (အ. နိ. ၅.၇၃) ဟိ ဓမ္မသဒ္ဒော ပရိယတ္တိယံ ဝတ္တတိ။ ''ဒိဋ္ဌဓမ္မော ဝိဒိတဓမ္မော''တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၂၉၉) သစ္စေသု။ ''ဧဝံ ဓမ္မာ တေ ဘဂဝန္တော''တိအာဒီသု သမာဓိမှိ။

''ယဿေတေ စတုရော ဓမ္မာ၊ တနုရိန္ဒ ယထာ တဝ။
သစ္စံ ဓမ္မော ဓိတိ စာဂေါ၊ ဒိဋ္ဌံ သော အတိဝတ္တတီ''တိ။ –

အာဒီသု (ဇာ. ၁.၁.၅၇) ပညာယ။

''ဇာတိဓမ္မာ ဇရာဓမ္မာ၊ အထော မရဏဓမ္မိနော''တိအာဒီသု ပကတိယံ။ ''ကုသလာ ဓမ္မာ''တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၁.တိကမာတိကာ) သဘာဝေ။ ''တသ္မိံ ခေါ ပန သမယေ ဓမ္မာ ဟောန္တိ''တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၁၂၁) သုညတာယံ။ ''ဓမ္မော သုစိဏ္ဏော သုခမာဝဟာတီ''တိအာဒီသု (ဇာ. ၁.၁၀.၁၀၂) ပုညေ။ ''ဒွေ အနိယတာ ဓမ္မာ''တိအာဒီသု (ပာရာ. ၄၄၃) အာပတ္တိယံ။ ''သဗ္ဗေ ဓမ္မာ သဗ္ဗာကာရေန ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဉာဏမုခေ အာပာထံ အာဂစ္ဆန္တီ''တိအာဒီသု ဉေယျေ။ ဣဓ ပနာယံ သဘာဝေ ဝတ္တတိ။ တတြာယံ ဝစနတ္ထော – အတ္တနော လက္ခဏံ ဓာရေန္တီတိ **ဓမ္မာ။ မူလ** -သဒ္ဒော ဝိတ္ထာရိတော ဧဝ။ ဣဓ ပနာယံ အသာဓာရဏဟေတုမှိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ပရိယာယသဒ္ဒော ''မဓုပိဏ္ဍိကပရိယာယောတိ နံ ဓာရေဟီ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၀၅) ဒေသနာယံ ဝတ္တတိ။ ''အတ္ထိ ခွေသ ဗြာဟ္မဏ, ပရိယာယော, ယေန မံ ပရိယာယေန သမ္မာ ဝဒမာနော ဝဒေယျ အကိရိယဝါဒေါ သမဏော ဂေါတမော''တိအာဒီသု (ပာရာ. ၃) ကာရဏေ။ ''ကဿ နု ခေါ, အာနန္ဒ, အဇ္ဇ ပရိယာယော ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒိတု''န္တိအာဒီသု (မ. နိ. ၃.၃၉၈) တရေ။ ဣဓ ပန ကာရဏေပိ ဒေသနာယမ္ပိ ဝတ္တတိ။ တသ္မာ ''သဗ္ဗဓမ္မမူလပရိယာယ''န္တိ ဧတ္ထ သဗ္ဗေသံ ဓမ္မာနံ အသာဓာရဏဟေတုသညိတံ ကာရဏန္တိ ဝါ သဗ္ဗေသံ ဓမ္မာနံ ကာရဏဒေသနန္တိ ဝါ ဧဝံ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ နေယျတ္ထတ္တာ စဿ သုတ္တဿ, န စတုဘူမကာပိ သဘာဝဓမ္မာ သဗ္ဗဓမ္မာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သက္ကာယပရိယာပန္နာ ပန တေဘူမကာ ဓမ္မာဝ အနဝသေသတော ဝေဒိတဗ္ဗာ, အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယောတိ။

ဝေါတိ အယံ ဝေါ-သဒ္ဒော ပစ္စတ္တဥပယောဂကရဏသမ္ပဒာနသာမိဝစနပဒပူရဏေသု ဒိဿတိ။ ''ကစ္စိ ပန ဝေါ, အနုရုဒ္ဓါ, သမဂ္ဂါ သမ္မောဒမာနာ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၂၆) ဟိ ပစ္စတ္တေ ဒိဿတိ။ ''ဂစ္ဆထ, ဘိက္ခဝေ, ပဏာမေမိ ဝေါ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၁၅၇) ဥပယောဂေ။ ''န ဝေါ မမ သန္တိကေ ဝတ္ထဗ္ဗ''န္တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၁၅၇) ကရဏေ။ ''ဝနပတ္ထပရိယာယံ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမီ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၁၉၀) သမ္ပဒာနေ။ ''သဗ္ဗေသံ ဝေါ, သာရိပုတ္တ, သုဘာသိတ''န္တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၄၅) သာမိဝစနေ။ ''ယေ ဟိ ဝေါ အရိယာ ပရိသုဒ္ဓကာယကမ္မန္တာ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၅) ပဒပူရဏမတ္တေ။ ဣဓ ပနာယံ သမ္ပဒါနေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဘိက္ခဝေ တိ ပတိဿဝေန အဘိမုခီဘူတာနံ ပုနာလပနံ။ **ဒေသေဿာမီ** တိ ဒေသနာပဋိဇာနနံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗဓမ္မာနံ မူလကာရဏံ တုမှာကံ ဒေသေဿာမိ, ဒုတိယေန နယေန ကာရဏဒေသနံ တုမှာကံ ဒေသေဿာမီတိ။ **တံ သုဏာထာ**တိ တမတ္ထံ တံ ကာရဏံ တံ ဒေသနံ မယာ ဝုစ္စမာနံ သုဏာထ။ **သာဓုကံ မနသိ ကရောထာ** တိ ဧတ္ထ ပန သာဓုကံ သာဓူတိ ဧကတ္ထမေတံ။ အယဉ္စ သာဓု သဒ္ဒော အာယာစနသမ္ပဋိစ္ဆနသမ္ပဟံသနသုန္ဒရဒဠှီကမ္မာဒီသု ဒိဿတိ။ ''သာဓု မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ, သံခိတ္တေန ဓမ္မံ ဒေသေတူ''တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၄.၉၅) ဟိ အာယာစနေ ဒိဿတိ။ ''သာဓု, ဘန္တေတိ ခေါ သော ဘိက္ခု ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၃.၈၆) သမ္ပဋိစ္ဆနေ။ ''သာဓု, သာဓု သာရိပုတ္တာ''တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၃.၃၄၉) သမ္ပဟံသနေ။

''သာဓု ဓမ္မရုစီ ရာဇာ၊ သာဓု ပညာဏဝါ နရော။
သာဓု မိတ္တာနမဒ္ဒုဗ္ဘော၊ ပာပဿာကရဏံ သုခ''န္တိ။

အာဒီသု (ဇာ. ၂.၁၈.၁၀၁) သုန္ဒရေ။ ''တေန ဟိ, ဗြာဟ္မဏ, သာဓုကံ သုဏာဟီ''တိအာဒီသု (အ. နိ. ၅.၁၉၂) သာဓုကသဒ္ဒောယေဝ ဒဠှီကမ္မေ, အာဏတ္တိယန္တိပိ ဝုစ္စတိ။ ဣဓာပိ အယံ ဧတ္ထေဝ ဒဠှီကမ္မေ စ အာဏတ္တိယဉ္စ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သုန္ဒရတ္ထေပိ ဝတ္တတိ။ ဒဠှီကရဏတ္ထေန ဟိ ဒဠှမိမံ ဓမ္မံ သုဏာထ သုဂ္ဂဟိတံ ဂဏှ

ဟန္တာ။ အာဏတ္တိအတ္ထေန မမ အာဏတ္တိယာ သုဏာထ။ သုန္ဒရတ္ထေန သုန္ဒရမိမံ ဘဒ္ဒကံ ဓမ္မံ သုဏာထာတိ ဧဝံ ဒီပိတံ ဟောတိ။

မနသိ ကရောထာတိ အာဝဇ္ဇေထ, သမန္နာဟရထာတိ အတ္ထော, အဝိက္ခိတ္တစိတ္တာ ဟုတွာ နိသာမေထ စိတ္တေ ကရောထာတိ အဓိပ္ပာယော။ ဣဓာနေတ္ထ **တံ သုဏာထာ**တိ သောတိန္ဒြိယဝိက္ခေပဝါရဏမေတံ။ သာဓုကံ မနသိ ကရောထာတိ မနသိကာရေ ဒဠှီကမ္မနိယောဇနေန မနိန္ဒြိယဝိက္ခေပဝါရဏံ။ ပုရိမဉ္စေတ္ထ ဗျဉ္ဇနဝိပလ္လာသဂ္ဂါဟဝါရဏံ, ပစ္ဆိမံ အတ္ထဝိပလ္လာသဂ္ဂါဟဝါရဏံ။ ပုရိမေန စ ဓမ္မဿဝနေ နိယောဇေတိ, ပစ္ဆိမေန သုတာနံ ဓမ္မာနံ ဓာရဏူပပရိက္ခာဒီသု။ ပုရိမေန စ သဗျဉ္ဇနော အယံ ဓမ္မော, တသ္မာ သဝနီယောတိ ဒီပေတိ။ ပစ္ဆိမေန သာတ္ထော, တသ္မာ မနသိ ကာတဗ္ဗောတိ။ သာဓုကပဒံ ဝါ ဥဘယပဒေဟိ ယောဇေတွာ ယသ္မာ အယံ ဓမ္မော ဓမ္မဂမ္ဘီရော ဒေသနာဂမ္ဘီရော စ, တသ္မာ သုဏာထ သာဓုကံ, ယသ္မာ အတ္ထဂမ္ဘီရော ပဋိဝေဓဂမ္ဘီရော စ, တသ္မာ သာဓုကံ မနသိ ကရောထာတိ ဧဝံ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဘာသိဿာမီ တိ ဒေသေဿာမိ။ ''တံ သုဏာထာ''တိ ဧတ္ထ ပဋိညာတံ ဒေသနံ န သံခိတ္တတောဝ ဒေသေဿာမိ, အပိစ ခော ဝိတ္ထာရတောပိ နံ ဘာသိဿာမီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, သင်္ခေပဝိတ္ထာရဝါစကာနိ ဟိ ဧတာနိ ပဒါနိ။ ယထာဟ ဝင်္ဂီသတ္ထေရော –

''သံခိတ္တေနပိ ဒေသေတိ၊ ဝိတ္ထာရေနပိ ဘာသတိ။
သာဠိကာယိဝ နိဃောသော၊ ပဋိဘာနံ ဥဒီရယီ''တိ။ (သံ. နိ. ၁.၂၁၄)။

ဧဝံ ဝုတ္တေ ဥဿာဟဇာတာ ဟုတွာ **ဧဝံ ဘန္တေတိ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ** သတ္ထု ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိံသု, ပဋိဂ္ဂဟေသုန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထ နေသံ **ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ** ဧတံ ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗံ **ဣဓ ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိကံ သကလံ သုတ္တံ အဝေါစ။ တတ္ထ **ဣဓာ**တိ ဒေသာပဒေသေ နိပါတော။ သွာယံ ကတ္ထစိ လောကံ ဥပာဒါယ ဝုစ္စတိ။ ယထာဟ – ''ဣဓ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၉၀)။ ကတ္ထစိ သာသနံ။ ယထာဟ – ''ဣဓေဝ, ဘိက္ခဝေ, သမဏော, ဣဓ ဒုတိယော သမဏော''တိ (အ. နိ. ၄.၂၄၁)။ ကတ္ထစိ ဩကာသံ။ ယထာဟ –

''ဣဓေဝ တိဋ္ဌမာနဿ၊ ဒေဝဘူတဿ မေ သတော။
ပုနရာယု စ မေ လဒ္ဓေါ၊ ဧဝံ ဇာနာဟိ မာရိသာ''တိ။ (ဒီ. နိ. ၂.၃၆၉)။

ကတ္ထစိ ပဒပူရဏမတ္တမေဝ။ ယထာဟ ''ဣဓာဟံ – ဘိက္ခဝေ, ဘုတ္တာဝီ အဿံ ပဝါရိတော''တိ (မ. နိ. ၁.၃၀)။ ဣဓ ပန လောကံ ဥပာဒါယ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂. ဘိက္ခဝေ တိ ယထာပဋိညာတံ ဒေသနံ ဒေသေတုံ ပုန ဘိက္ခူ အာလပတိ။ ဥဘယေနာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဣမသ္မိံ လောကေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော** တိ ဧတ္ထ ပန အာဂမာဓိဂမာဘာဝါ ဉေယျော အဿုတဝါ ဣတိ။ ယဿ ဟိ ခန္ဓဓာတုအာယတနသစ္စပစ္စယာကာရသတိပဋ္ဌာနာဒီသု ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဝိနိစ္ဆယရဟိတတ္တာ မညနာပဋိသေဓကော နေဝ အာဂမော, ပဋိပတ္တိယာ အဓိဂန္တဗ္ဗဿ အနဓိဂတတ္တာ နေဝ အဓိဂမော အတ္ထိ။ သော အာဂမာဓိဂမာဘာဝါ ဉေယျော အဿုတဝါ ဣတိ။ သွာယံ –

ပုထူနံ ဇနနာဒီဟိ၊ ကာရဏေဟိ ပုထုဇ္ဇနော။
ပုထုဇ္ဇနန္တောဂဓတ္တာ၊ ပုထုဝာယံ ဇနော ဣတိ။

သော ဟိ ပုထူနံ နာနပ္ပကာရာနံ ကိလေသာဒီနံ ဇနနာဒီဟိ ကာရဏေဟိ **ပုထုဇ္ဇနော** ။ ယထာဟ – ပုထု ကိလေသေ ဇနေန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ, ပုထု အဝိဟတသက္ကာယဒိဋ္ဌိကာတိ ပုထုဇ္ဇနာ, ပုထု သတ္ထာရာနံ မုခမုလ္လောကိကာတိ ပုထုဇ္ဇနာ, ပုထု သဗ္ဗဂတီဟိ အဝုဋ္ဌိတာတိ ပုထုဇ္ဇနာ, ပုထု နာနာဘိသင်္ခါရေ အဘိသင်္ခရောန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ, ပုထု နာနာဩဃေဟိ ဝုယှန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ, ပုထု နာနာသန္တာပေဟိ သန္တပ္ပန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ, ပုထု နာနာပရိဠာဟေဟိ ပရိဒယှန္တီတိ ပုထုဇ္ဇနာ, ပုထု ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု ရတ္တာ ဂိဒ္ဓါ ဂဓိတာ မုစ္ဆိတာ အဇ္ဈောသန္နာ လဂ္ဂါ လဂိတာ ပလိဗုဒ္ဓါတိ ပုထုဇ္ဇ

နာ, ပုထု ပဉ္စဟိ နီဝရဏေဟိ အာဝုဋ္ဌာ နိဝုတာ ဩဝုတာ ပိဟိတာ ပဋိစ္ဆန္နာ ပဋိကုဇ္ဇိတာတိ ပုထုဇ္ဇနာတိ (မဟာနိ. ၅၁)။ ပုထူနံ တ ဂဏနပထမတီတာနံ အရိယဓမ္မပရမ္မုခါနံ နီစဓမ္မသမာစာရာနံ ဇနာနံ အန္တောဂဓတ္တာပိ ပုထုဇ္ဇနာ။ ပုထု တ အယံ, ဝိသုံယေဝ သင်္ခံ ဂတော, ဝိသံသဋ္ဌော သီလသုတာဒိဂုဏယုတ္တေဟိ အရိယေဟိ ဇနောတိပိ ပုထုဇ္ဇနော။ ဝေမေတေဟိ "အဿုတတ ပုထုဇ္ဇနော"တိ ဒွီဟိပိ ပဒေဟိ ယေတေ –

ဒုဝေ ပုထုဇ္ဇနာ ဝုတ္တာ၊ ဗုဒ္ဓေနာဒိစ္စဗန္ဓုနာ။
အန္ဓော ပုထုဇ္ဇနော ဧကော၊ ကလျာဏေကော ပုထုဇ္ဇနောတိ။ –

ဒွေဝ ပုထုဇ္ဇနာ ဝုတ္တာ။ တေသု အန္ဓပုထုဇ္ဇနော ဝုတ္တော ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အရိယာနံ အဒဿာဝီ** တိအာဒီသု **အရိယာ**တိ အာရကတ္တာ ကိလေသေဟိ, အနယေ နဣရိယနတော, အယေ ဣရိယနတော, သဒေဝကေန စ လောကေန အရဏီယတော ဗုဒ္ဓာ စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ စ ဗုဒ္ဓသာဝကာ စ ဝုစ္စန္တိ, ဗုဒ္ဓာ ဧဝ တ ဣဓ အရိယာ။ ယထာဟ "သဒေဝကေ, ဘိက္ခဝေ, လောကေ။ပေ။ တထာဂတော အရိယောတိ ဝုစ္စတီ"တိ (သံ. နိ. ၅.၁၀၉၈)။ **သပ္ပုရိသာ** တိ ဧတ္ထ ပန ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ တထာဂတသာဝကာ စ "သပ္ပုရိသာ"တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေ ဟိ လောကုတ္တရဂုဏယောဂေန သောဘနာ ပုရိသာတိ **သပ္ပုရိသာ**။ သဗ္ဗေဝ တ ဧတေ ဒွေဓာပိ ဝုတ္တာ။ ဗုဒ္ဓာပိ ဟိ အရိယာ စ သပ္ပုရိသာ စ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ ဗုဒ္ဓသာဝကာပိ။ ယထာဟ –

"ယော ဝေ ကတညူ ကတဝေဒိ ဓီရော၊
ကလျာဏမိတ္တော ဒဠှဘတ္တိ စ ဟောတိ။
ဒုခိတဿ သက္ကစ္စ ကရောတိ ကိစ္စံ၊
တထာဝိဓံ သပ္ပုရိသံ ဝဒန္တီ"တိ။ (ဇာ. ၂.၁၇.၇၈)။

ကလျာဏမိတ္တော ဒဠှဘတ္တိ စ ဟောတီတိ ဧတ္တာဝတာ ဟိ ဗုဒ္ဓသာဝကော ဝုတ္တော, ကတညုတာဒီဟိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ ဗုဒ္ဓာတိ။ ဣဒါနိ ယော တေသံ အရိယာနံ အဒဿနသီလော, န စ ဒဿနေ သာဓုကာရီ, သော **အရိယာနံ အဒဿာဝီ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သော စ စက္ခုနာ အဒဿာဝီ ဉာဏေန အဒဿာဝီတိ ဒုဝိဓော, တေသု ဉာဏေန အဒဿာဝီ ဣဓ အဓိပ္ပေတော။ မံသစက္ခုနာ ဟိ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ တ အရိယာ ဒိဋ္ဌာပိ အဒိဋ္ဌာဝ ဟောန္တိ။ တေသံ စက္ခူနံ ဝဏ္ဏမတ္တဂ္ဂဟဏတော, န အရိယဘာဝဂေါစရတော။ သောဏသိင်္ဂါလာဒယောပိ စ စက္ခုနာ အရိယေ ပဿန္တိ။ န စ တေ အရိယာနံ ဒဿာဝိနော။

တတြိဒံ ဝတ္ထု – စိတ္တလပဗ္ဗတဝါသိနော ကိရ ခီဏာသဝတ္ထေရဿ ဥပဋ္ဌာကော ဝုဍ္ဎပဗ္ဗဇိတော ဧကဒိဝသံ ထေရေန သဒ္ဓိံ ပိဏ္ဍာယ စရိတ္တ ထေရဿ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတ္တ ပိဋ္ဌိတော အာဂစ္ဆန္တော ထေရံ ပုစ္ဆိ "အရိယာ နာမ, ဘန္တေ, ကီဒိသာ"တိ။ ထေရော အာဟ "ဣဓေကစ္စော မဟလ္လကော အရိယာနံ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတ္တ ဝတ္တပဋိပတ္တိံ ကတ္တ သဟစရန္တောပိ နေဝ အရိယေ ဇာနာတိ, ဧဝံ ဒုဇ္ဇာနာ, အာဝုသော, အရိယာ"တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေပိ သော နေဝ အညာသိ။ တသ္မာ န စက္ခုနာ ဒဿနံ ဒဿနံ, ဉာဏေန ဒဿနမေဝ ဒဿနံ။ ယထာဟ "ကိံ တေ, ဝက္ကလိ, ဣမိနာ ပူတိကာယေန ဒိဋ္ဌေန, ယော ခေါ, ဝက္ကလိ , ဓမ္မံ ပဿတိ, သော မံ ပဿတီ"တိ (သံ. နိ. ၃.၈၇)။ တသ္မာ စက္ခုနာ ပဿန္တောပိ ဉာဏေန အရိယေဟိ ဒိဋ္ဌံ အနိစ္စာဒိလက္ခဏံ အပဿန္တော အရိယာဓိဂတဉ္စ ဓမ္မံ အနဓိဂစ္ဆန္တော အရိယကရဓမ္မာနံ အရိယဘာဝဿ စ အဒိဋ္ဌတ္တာ "အရိယာနံ အဒဿာဝီ"တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အရိယဓမ္မဿ အကောဝိဒေါ တိ သတိပဋ္ဌာနာဒိဘေဒေ အရိယဓမ္မေ အကုသလော။ **အရိယဓမ္မေ အဝိနီတော** တိ ဧတ္ထ ပန –

ဒုဝိဓော ဝိနယော နာမ၊ ဧကမေကေတ္ထ ပဉ္စဓာ။
အဘာဝတော တဿ အယံ၊ "အဝိနီတော"တိ ဝုစ္စတိ။

အယဉ္ဟိ သံဝရဝိနယော ပဟာနဝိနယောတိ ဒုဝိဓော ဝိနယော။ ဧတ္ထ စ ဒုဝိဓေပိ ဝိနယေ ဧကမေကော ဝိနယော ပဉ္စဓာ ဘိဇ္ဇတိ။ **သံဝရဝိနယောပိ** ဟိ သီလသံဝရော သတိသံဝရော ဉာဏသံဝရော ခန္တိသံဝရော ဝီရိယသံဝရောတိ ပဉ္စဝိဓော။

ပဟာနဝိနယောပိ တဒင်္ဂပဟာနံ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာနံ သမုစ္ဆေဒပဟာနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိပဟာနံ နိဿရဏပဟာနန္တိ ပဉ္စဝိဓော။

တတ္ထ ''ဣမိနာ ပါတိမောက္ခသံဝရေန ဥပေတော ဟောတိ သမုပေတော''တိ (ဝိဘ. ၅၁၁) အယံ **သီလသံဝရော**။ ''ရက္ခတိ စက္ခုန္ဒြိယံ စက္ခုန္ဒြိယေ သံဝရံ အာပဇ္ဇတီ''တိ (ဒီ. နိ. ၁.၂၁၃; မ. နိ. ၁.၂၉၅; သံ. နိ. ၄.၂၃၉; အ. နိ. ၃.၁၆) အယံ **သတိသံဝရော**။

''ယာနိ သောတာနိ လောကသ္မိံ၊ (အဇိတာတိ ဘဂဝါ)
သတိ တေသံ နိဝါရဏံ။
သောတာနံ သံဝရံ ဗြူမိ၊
ပညာယေတေ ပိဓိယျရေ''တိ။ (သု. နိ. ၁၀၄၁)။

အယံ **ဉာဏသံဝရော**။ ''ခမော ဟောတိ သီတဿ ဥဏှဿာ''တိ (မ. နိ. ၁.၂၃; အ. နိ. ၄.၁၁၄; ၆.၅၈) အယံ **ခန္တိသံဝရော**။ ''ဥပ္ပန္နံ ကာမဝိတက္ကံ နာဓိဝါသေတီ''တိ (မ. နိ. ၁.၂၆; အ. နိ. ၄.၁၁၄; ၆.၅၈) အယံ **ဝီရိယသံဝရော**။ သဗ္ဗောပိ စာယံ သံဝရော ယထာသကံ သံဝရိတဗ္ဗာနံ ဝိနေတဗ္ဗာနဉ္စ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနံ သံဝရဏတော ''သံဝရော'', ဝိနယနတော ''ဝိနယော''တိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ တာဝ သံဝရဝိနယော ပဉ္စဓာ ဘိဇ္ဇတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တထာ ယံ နာမရူပပရိစ္ဆေဒါဒီသု ဝိပဿနာဉာဏေသု ပဋိပက္ခဘာဝတော ဒီပါလောကေနေဝ တမဿ, တေန တေန ဝိပဿနာဉာဏေန တဿ တဿ အနတ္ထဿ ပဟာနံ။ သေယျထိဒံ, နာမရူပဝဝတ္ထာနေန သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ, ပစ္စယပရိဂ္ဂဟေန အဟေတုဝိသမဟေတုဒိဋ္ဌီနံ, တဿေဝ အပရဘာဂေန ကင်္ခါဝိတရဏေန ကထံကထီဘာဝဿ, ကလာပသမ္မသနေန ''အဟံ မမာ''တိ ဂါဟဿ, မဂ္ဂါမဂ္ဂဝဝတ္ထာနေန အမဂ္ဂေ မဂ္ဂသညာယ, ဥဒယဒဿနေန ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယာ, ဝယဒဿနေန သဿတဒိဋ္ဌိယာ, ဘယဒဿနေန သဘယေ အဘယသညာယ, အာဒီနဝဒဿနေန အဿာဒသညာယ, နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာယ အဘိရတိသညာယ, မုစ္စိတုကမျတာဉာဏေန အမုစ္စိတုကမျတာယ, ဥပေက္ခာဉာဏေန အနုပေက္ခာယ, အနုလောမေန ဓမ္မဋ္ဌိတိယံ နိဗ္ဗာနေ စ ပဋိလောမဘာဝဿ, ဂေါတြဘုနာ သင်္ခါရနိမိတ္တဂ္ဂါဟဿ ပဟာနံ, ဧတံ **တဒင်္ဂပဟာနံ** နာမ။

ယံ ပန ဥပစာရပ္ပနာဘေဒေန သမာဓိနာ ပဝတ္တိဘာဝနိဝါရဏတော ဃဋပ္ပဟာရေနေဝ ဥဒကပိဋ္ဌေ သေဝါလဿ တေသံ တေသံ နီဝရဏာဒိဓမ္မာနံ ပဟာနံ, ဧတံ **ဝိက္ခမ္ဘနပဟာနံ** နာမ။

ယံ စတုန္နံ အရိယမဂ္ဂါနံ ဘာဝိတတ္တာ တံတံမဂ္ဂဝတော အတ္တနော အတ္တနော သန္တာနေ ''ဒိဋ္ဌိဂတာနံ ပဟာနာယာ''တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ၂၇၇) နယေန ဝုတ္တဿ သမုဒယပက္ခိကဿ ကိလေသဂဏဿ အစ္စန္တံ အပ္ပဝတ္တိဘာဝေန ပဟာနံ, ဣဒံ **သမုစ္ဆေဒပဟာနံ** နာမ။ ယံ ပန ဖလက္ခဏေ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓတ္တံ ကိလေသာနံ, ဧတံ **ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိပဟာနံ** နာမ။ ယံ သဗ္ဗသင်္ခတနိဿဋတ္တာ ပဟီနသဗ္ဗသင်္ခတံ နိဗ္ဗာနံ ဧတံ **နိဿရဏပဟာနံ** နာမ။ သဗ္ဗမ္ပိ စေတံ ပဟာနံ ယသ္မာ စာဂဋ္ဌေန ပဟာနံ, ဝိနယနဋ္ဌေန ဝိနယော, တသ္မာ ''ပဟာနဝိနယော''တိ ဝုစ္စတိ။ တံတံပဟာနဝတော ဝါ တဿ တဿ ဝိနယဿ သမ္ဘဝတောပေတံ ''ပဟာနဝိနယော''တိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ ပဟာနဝိနယောပိ ပဉ္စဓာ ဘိဇ္ဇတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧဝမယံ သင်္ခေပတော ဒုဝိဓော, ဘေဒတော စ ဒသဝိဓော ဝိနယော ဘိန္နသံဝရတ္တာ ပဟာတဗ္ဗဿ စ အပ္ပဟီနတ္တာ ယသ္မာ ဧတဿ အဿုတဝတော ပုထုဇ္ဇနဿ နတ္ထိ, တသ္မာ အဘာဝတော တဿ အယံ အဝိနီတောတိ ဝုစ္စတီတိ။ ဧသ နယော **သပ္ပုရိသာနံ အဒဿာဝီ သပ္ပုရိသဓမ္မဿ အကောဝိဒေါ သပ္ပုရိသဓမ္မေ အဝိနီတော**တိ ဧတ္ထာပိ။ နိန္နာနာကရဏဉှိ ဧတံ အတ္ထတော။ ယထာဟ ''ယေဝ တေ အရိယာ, တေဝ တေ သပ္ပုရိသာ။ ယေဝ တေ သပ္ပုရိသာ, တေဝ တေ အရိယာ။ ယော ဧဝ သော အရိယာနံ ဓမ္မော, သော ဧဝ သော သပ္ပုရိသာနံ ဓမ္မော။ ယော ဧဝ သော သပ္ပုရိသာနံ ဓမ္မော, သော ဧဝ သော အရိယာနံ ဓမ္မော။ ယေဝ တေ အရိယဝိနယာ, တေဝ တေ သပ္ပုရိသဝိနယာ။ ယေဝ တေ သပ္ပုရိသဝိနယာ, တေဝ တေ အရိယဝိနယာ။ အရိယေတိ ဝါ သပ္ပုရိသေတိ ဝါ, အရိယဓမ္မေတိ ဝါ သပ္ပုရိသဓမ္မေတိ ဝါ, အရိယဝိနယေတိ ဝါ သပ္ပုရိသဝိနယေတိ ဝါ ဧသေသေ ဧကေ ဧကဋ္ဌေ သမေ သမဘာဂေ တဇ္ဇာတေ တညေဝါ''တိ။

‘‘ကသ္မာ ပန ဘဂဝတ သဗ္ဗဓမ္မမူလပရိယာယံ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမီ’’တိ ဝတွာ တံ အဒေသေတွာဝ ‘‘ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော အရိယာနံ အဒဿာဝီ’’တိ ဧဝံ ပုထုဇ္ဇနံ နိဒ္ဒိသီတိ? ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနာယ ဓမ္မဒေသနာယ တမတ္ထံ အာဝိကာတုံ။ ဘဂဝတော ဟိ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာနာ ဓမ္မဒေသနာ, ဓမ္မာဓိဋ္ဌာနာ ပုဂ္ဂလဒေသနာ, ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနာ ပုဂ္ဂလဒေသနာ, ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနာ ဓမ္မဒေသနာတိ ဓမ္မပုဂ္ဂလဝသေနေဝ တာဝ စတုဗ္ဗိဓာ ဒေသနာ။

တတ္ထ, ‘‘တိဿော ဣမာ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒနာ။ ကတမာ တိဿော? သုခါ ဝေဒနာ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာ။ ဣမာ ခော, ဘိက္ခဝေ, တိဿော ဝေဒနာ’’တိ (သံ. နိ. ၄.၂၅၀) ဧဝရူပီ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာနာ ဓမ္မဒေသနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ‘‘ဆ ဓာတုယော အယံ ပုရိသော ဆ ဖဿာယတနော အဋ္ဌာရသ မနောပဝိစာရော စတုရာဓိဋ္ဌာနော’’တိ (မ. နိ. ၃.၃၄၃) ဧဝရူပီ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာနာ ပုဂ္ဂလဒေသနာ။ ‘‘တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလာ သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနာ လောကသ္မိံ။ ကတမေ တယော? အန္ဓော ဧကစက္ခု ဒွိစက္ခု။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလော အန္ဓော’’တိ? (အ. နိ. ၃.၂၉) ဧဝရူပီ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနာ ပုဂ္ဂလဒေသနာ။ ‘‘ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဂ္ဂတိဘယံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ, ကာယဒုစ္စရိတဿ ခော ပာပကော ဝိပါကော အဘိသမ္ပရာယံ။ပေ.။ သုဒ္ဓမတ္တာနံ ပရိဟရတိ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဂ္ဂတိဘယ’’န္တိ (အ. နိ. ၄.၁၂၁) ဧဝရူပီ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနာ ဓမ္မဒေသနာ။

သွာယံ ဣဓ ယသ္မာ ပုထုဇ္ဇနော အပရိညာတဝတ္ထုကော, အပရိညာမူလိကာ စ ဣမာ ဓာဝိပေယတာနံ သဗ္ဗဓမ္မာနံ မူလဘူတာ မညနာ ဟောတိ, တသ္မာ ပုထုဇ္ဇနံ ဒဿေတွာ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနာယ ဒေသနာယ တမတ္ထံ အာဝိကာတုံ, ‘‘ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော အရိယာနံ အဒဿာဝီ’’တိ ဧဝံ ပုထုဇ္ဇနံ နိဒ္ဒိသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

သုတ္တနိက္ခေပဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပထဝီဝါရဝဏ္ဏနာ

ဧဝံ ပုထုဇ္ဇနံ နိဒ္ဒိသိတွာ ဣဒါနိ တဿ ပထဝီအာဒီသု ဝတ္ထူသု သဗ္ဗသက္ကာယဓမ္မဇနိတံ မညနံ ဒဿေန္တော, **ပထဝိံ ပထဝိတော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ လက္ခဏပထဝီ သသမ္ဘာရပထဝီ အာရမ္မဏပထဝီ သမ္မုတိပထဝီတိ စတုဗ္ဗိဓာ ပထဝီ။ တာသု ‘‘ကတမာ စ, အာဝုသော, အဇ္ဈတ္တိကာ ပထဝီဓာတု? ယံ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ ကက္ခဠံ ခရိဂတ’’န္တိ အာဒီသု (ဝိဘ. ၁၇၃) ဝုတ္တာ **လက္ခဏပထဝီ**။ ‘‘ပထဝိံ ခဏေယျ ဝါ ခဏာပေယျ ဝါ’’တိအာဒီသု (ပာစိ. ၈၅) ဝုတ္တာ **သသမ္ဘာရပထဝီ**။ ယေ စ ကေသာဒယော ဝီသတိ ကောဋ္ဌာသာ, အယောလောဟာဒယော စ ဗာဟိရာ။ သာ ဟိ ဝဏ္ဏာဒီဟိ သမ္ဘာရေဟိ သဒ္ဓိံ ပထဝီတိ သသမ္ဘာရပထဝီ။ ‘‘ပထဝီကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတီ’’တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၃.၃၆၀) အာဂတာ ပန **အာရမ္မဏပထဝီ,** နိမိတ္တပထဝီတိပိ ဝုစ္စတိ။ ပထဝီကသိဏဇ္ဈာနလာဘီ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော အာဂမနဝသေန ပထဝီဒေဝတာတိ နာမံ လဘတိ။ အယံ **သမ္မုတိပထဝီ** တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာ သဗ္ဗာပိ ဣဓ လဗ္ဘတိ။ တာသု ယံကိဉ္စိ ပထဝိံ အယံ ပုထုဇ္ဇနော ပထဝိတော သဉ္ဇာနာတိ, ပထဝီတိ သဉ္ဇာနာတိ, ပထဝီဘာဂေန သဉ္ဇာနာတိ, လောကဝေါဟာရံ ဂဟေတွာ သညာဝိပလ္လာသေန သဉ္ဇာနာတိ ပထဝီတိ။ ဧဝံ ပထဝီဘာဂံ အမုဉ္စန္တောယေဝ တ တော် ‘‘သတ္တောတိ ဝါ သတ္တဿာ’’တိ ဝါ အာဒိနာ နယေန သဉ္ဇာနာတိ။ ကသ္မာ ဧဝံ သဉ္ဇာနာတီတိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဥမ္မတ္တကော ဝိယ ဟိ ပုထုဇ္ဇနော။ သော ယံကိဉ္စိ ယေန ကေနစိ အာကာရေန ဂဏှာတိ။ အရိယာနံ အဒဿာဝိတာဒိဘေဒမေဝ ဝါ ဧတ္ထ ကာရဏံ။ ယံ ဝါ ပရတော ‘‘အပရိညာတံ တဿာ’’တိ ဝဒန္တေန ဘဂဝတာဝ ဝုတ္တံ။

ပထဝိံ ပထဝိတော သညတွာတိ သော တံ ပထဝိံ ဧဝံ ဝိပရီတသညာယ သဉ္ဇာနိတွာ, ‘‘သညာနိဒါနာ ဟိ ပပဉ္စသင်္ခါ’’တိ (သု. နိ. ၈၈၀) ဝစနတော အပရာဘာဂေ ထာမပတ္တေဟိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိပပဉ္စေဟိ ဣဓ မညနာနာမေန ဝုတ္တေဟိ မညတိ ကပ္ပေတိ ဝိကပ္ပေတိ, နာနပ္ပကာရတော အညထာ ဂဏှာတိ။ တေန ဝုတ္တံ ‘‘ပထဝိံ မညတီ’’တိ။ ဧဝံ မညတော စဿ တာ မညနာ ဩဠာရိကနယေန ဒဿေတုံ ‘‘ယာ အယံ ကေသာ လောမာ’’တိအာဒိနာ နယေန ဝီသတိဘေဒာ အဇ္ဈတ္တိကာ ပထဝီ ဝုတ္တာ။ ယာ စာယံ ဝိဘင်္ဂေ ‘‘တတ္ထ ကတမာ ဗာဟိရာ ပထဝီဓာတု? ယံ ဗာဟိရံ ကက္ခဠံ ခရိဂတံ ကက္ခဠတ္တံ ကက္ခဠဘာဝေါ ဗဟိဒ္ဓာ အနုပါဒိန္နံ။ သေယျထိဒံ, အယော လောဟံ တိပု သီသံ သဇ္ဈံ မုတ္တာ မဏိ ဝေဠုရိယံ သင်္ခေါ သိလာ ပဝါဠံ ရဇတံ ဇာတရူပံ လောဟိတင်္ကော မသာရဂလ္လံ တိဏံ ကဋ္ဌံ သက္ခရာ ကဌလံ ဘူမိ ပ

သာဏော ပဗ္ဗတော”တိ (ဝိဘ. ၁၇၃) ဝေံ ဗာဟိရာ ပထဝီ ဝုတ္တာ။ ယာ စ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏတ္တိကေ နိမိတ္တပထဝီ, တံ ဂဟေတ္ဝာ အယမတ္ထယောဇနာ ဝုစ္စတိ။

ပထဝိံ မညတီတိ တီဟိ မညနာဟိ အဟံ ပထဝီတိ မညတိ, မမ ပထဝီတိ မညတိ, ပရော ပထဝီတိ မညတိ, ပရဿ ပထဝီတိ မညတိ, အထ ဝါ အဇ္ဈတ္တိကံ ပထဝိံ တဏှာမညနာယ မညတိ, မာနမညနာယ မညတိ, ဒိဋ္ဌိမညနာယ မညတိ။ ကထံ? အယဉှိ ကေသာဒီသု ဆန္ဒရာဂံ ဇနေတိ ကေသေ အဿာဒေတိ အဘိနန္ဒတိ အဘိဝဒတိ အဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတိ။ လောမေ, နခေ, ဒန္တေ, တစံ, အညတရံ ဝါ ပန ရဇ္ဇနီယဝတ္ထုံ။ ဝေံ အဇ္ဈတ္တိကံ ပထဝိံ တဏှာမညနာယ မညတိ။ ဧတိ မေ ကေသာ သိယုံ အနာဂတမဒ္ဓါနံ။ ဧတိ လောမာတိအာဒိနာ ဝါ ပန နယေန တတ္ထ နန္ဒိံ သမန္နာနေတိ။ “ဧဝံ မိနာဟံ သီလေန ဝါ။ပေ။ ဗြဟ္မစရိယေန ဝါ ဝေံ သိနိဒ္ဓမုဒုသုခုမနီလကေသော ဘဝိဿာမီ”တိအာဒိနာ ဝါ ပန နယေန အပ္ပဋိလဒ္ဓါနံ ပဋိလာဘာယ စိတ္တံ ပဏိဒဟတိ။ ဝေမ္ပိ အဇ္ဈတ္တိကံ ပထဝိံ တဏှာမညနာယ မညတိ။

တထာ အတ္တနော ကေသာဒီနံ သမ္ပတ္တိံ ဝါ ဝိပတ္တိံ ဝါ နိဿာယ မာနံ ဇနေတိ, “သေယျောဟမသ္မီတိ ဝါ သဒိသောဟမသ္မီတိ ဝါ ဟီနောဟမသ္မီတိ ဝါ”တိ။ ဝေံ အဇ္ဈတ္တိကံ ပထဝိံ မာနမညနာယ မညတိ။ “တံ ဇီဝံ တံ သရီရ”န္တိ (မ. နိ. ၂.၁၈၇) အာဂတနယေန ပန ကေသံ “ဇီဝေ”တိ အဘိနိဝိသတိ။ သေ နယော လောမာဒီသု။ ဝေံ အဇ္ဈတ္တိကံ ပထဝိံ ဒိဋ္ဌိမညနာယ မညတိ။

အထ ဝါ “ယာ စေဝ ခေါ ပနာဝုသော, အဇ္ဈတ္တိကာ ပထဝီဓာတု, ယာ စ ဗာဟိရာ ပထဝီဓာတု, ပထဝီဓာတုရေဝေသာ , တံ နေတံ မမာ”တိ (မ. နိ. ၁.၃၀၂) ဧဝမိဿာ ပဝတ္တိယာ ပစ္စနီကနယေန ကေသာဒိဘေဒံ ပထဝိံ ဇော မမ ဇသောဟမသ္မိ ဧသော မေ အတ္တာတိ အဘိနိဝိသတိ။ ဝေမ္ပိ အဇ္ဈတ္တိကံ ပထဝိံ ဒိဋ္ဌိမညနာယ မညတိ။ ဝေံ တာဝ အဇ္ဈတ္တိကံ ပထဝိံ တီဟိ မညနာဟိ မညတိ။

ယထာ စ အဇ္ဈတ္တိကံ ဝေံ ဗာဟိရမ္ပိ။ ကထံ? “အယဉှိ အယလောဟာဒီသု ဆန္ဒရာဂံ ဇနေတိ။ အယလောဟာဒီနိ အဿာဒေတိ အဘိနန္ဒတိ အဘိဝဒတိ အဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတိ။ မမ အယော မမ လောဟန္တိအာဒိနာ နယေန အယာဒီနိ မမာယတိ ရက္ခတိ ဂောပယတိ, ဝေံ ဗာဟိရံ ပထဝိံ တဏှာမညနာယ မညတိ။ ဧတိ မေ အယလောဟာဒယော သိယုံ အနာဂတမဒ္ဓါနန္တိ ဝါ ပနေတ္ထ နန္ဒိံ သမန္နာနေတိ, ဧဝမိနာဟံ သီလေန ဝါ ဝတေန ဝါ တပေန ဝါ ဗြဟ္မစရိယေန ဝါ ဝေံ သမ္ပန္နအယလောဟာဒိဥပကရဏော ဘဝိဿာမီ”တိ အပ္ပဋိလဒ္ဓဿ ပဋိလာဘာယ စိတ္တံ ပဏိဒဟတိ။ ဝေမ္ပိ ဗာဟိရံ ပထဝိံ တဏှာမညနာယ မညတိ။

တထာ အတ္တနော အယလောဟာဒီနံ သမ္ပတ္တိံ ဝါ ဝိပတ္တိံ ဝါ နိဿာယ မာနံ ဇနေတိ “ဧဝမိနာဟံ သေယျောသ္မီတိ ဝါ, သဒိသောသ္မီတိ ဝါ ဟီနောသ္မီတိ ဝါ”တိ (ဝိဘ. ၈၃၂) ဝေံ ဗာဟိရံ ပထဝိံ မာနမညနာယ မညတိ။ အယေ ဇီဝသညီ ဟုတ္ဝာ ပန အယံ “ဇီဝေ”တိ အဘိနိဝိသတိ။ သေ နယော လောဟာဒီသု။ ဝေံ ဗာဟိရံ ပထဝိံ ဒိဋ္ဌိမညနာယ မညတိ။

အထ ဝါ “ဧကစ္စော ပထဝီကသိဏံ အတ္တတော သမနုပဿတိ။ ယံ ပထဝီကသိဏံ, သော အဟံ။ ယော အဟံ, တံ ပထဝီကသိဏန္တိ ပထဝီကသိဏဉ္စ အတ္တဉ္စ အဒ္ဝယံ သမနုပဿတီ”တိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၃၁) ပဋိသမ္ဘိဒါယံ ဝုတ္တနယေနေဝ နိမိတ္တပထဝိံ “အတ္တာ”တိ အဘိနိဝိသတိ။ ဝေံ ဗာဟိရံ ပထဝိံ ဒိဋ္ဌိမညနာယ မညတိ။ ဝေမ္ပိ ဗာဟိရံ ပထဝိံ တီဟိ မညနာဟိ မညတိ။ ဝေံ တာဝ “ပထဝိံ မညတီ”တိ ဧတ္ထ တိဿောပိ မညနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧတတော ပရံ သင်္ခေပေန ဝ ကထယိဿာမ။

ပထဝိယာ မညတီတိ ဧတ္ထ **ပထဝိယာ**တိ ဘုမ္မဝစနမေတံ။ တသ္မာ အဟံ ပထဝိယာတိ မညတိ, မယှံ ကိဉ္စနံ ပလိဗောဓော ပထဝိယာတိ မညတိ, ပရော ပထဝိယာတိ မညတိ, ပရဿ ကိဉ္စနံ ပလိဗောဓော ပထဝိယာတိ မညတီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။

အထ ဝါ ယွာယံ “ကထံ ရူပသ္မိံ အတ္တာနံ သမနုပဿတိ? ဧကစ္စော ဝေဒနံ။ သညံ။ သင်္ခါရေ။ ဝိညာဏံ အတ္တတော သမနုပဿတိ, တဿ ဝေံ ဟောတိ, အယံ ခေါ မေ အတ္တာ, သော ခေါ ပန မေ အတ္တာ ဧမသ္မိံ ရူပေတိ ဝေံ ရူပသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ သမနုပဿတီ”တိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၃၁) ဧတဿ အတ္ထနယော ဝုတ္တော, ဧတေနေဝ နယေန

ဝေဒနာဒိဓမ္မေ အတ္တတော ဂဟေတွာ တတော အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာသု ပထဝီသု ယံကိဉ္စိ ပထဝိံ တသ္သောကာသဘာ ဝေန ပရိကပ္ပေတွာ သော ခော ပန မေ အယံ အတ္တာ ဣမိဿာ ပထဝိယာတိ မညန္တော ပထဝိယာ မညတိ, အယမဿ သ ဒိဋ္ဌိမညနာ။ တဿိမေဝ ပနဿ အတ္တနိ သိနေဟံ တဗ္ဗတ္ထုကဉ္စ မာနံ ဥပ္ပာဒယတော တဏှာမာနမညနာပိ ဝေဒိ တဗ္ဗာ။ ယအာ ပန တေနေဝ နယေန သော ခော ပနဿ အတ္တာ ပထဝိယာတိ မညတိ, တအာ ဒိဋ္ဌိမညနာ ဧဝ ယုဇ္ဇတိ။ ဣတရာယောပိ ပန ဣစ္ဆန္တိ။

ပထဝိတော မညတီတိ ဧတ္ထ ပန **ပထဝိတော**တိ နိဿက္ကဝစနံ။ တသ္မာ သဥပကရဏဿ အတ္တနော ဝါ ပရဿ ဝါ ယထာဝုတ္တပ္ပဘေဒတော ပထဝိတော ဥပ္ပတ္တိံ ဝါ နိဂ္ဂမနံ ဝါ ပထဝိတော ဝါ အညော အတ္တာတိ မညမာနော ပထဝိတော မညတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော, အယမဿ ဒိဋ္ဌိမညနာ။ တဿိမေဝ ပနဿ ဒိဋ္ဌိမညနာယ မညိတေ ဝတ္ထုသ္မိံ သိနေဟံ မာနဉ္စ ဥပ္ပာဒယတော တဏှာမာနမညနာပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အပရေ အာဟု ပထဝီကသိဏံ ပရိတ္တံ ဘာဝေတွာ တတော အညံ အပ္ပမာဏံ အတ္တာနံ ဂဟေတွာ ပထဝိတော ဗဟိဒ္ဓာပိ မေ အတ္တာတိ မညမာနော ပထဝိတော မညတီတိ။

ပထဝိံ မေတိ မညတီတိ ဧတ္ထ ပန ကေဝလဉှိ မဟာပထဝိံ တဏှာဝသေန မမာယတီတိ ဣမိနာ နယေန ပဝတ္တာ ဧကာ တဏှာမညနာ ဧဝ လဗ္ဘတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာ စာယံ မမ ကေသာ, မမ လောမာ, မမ အယော, မမ လောဟန္တိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တပ္ပဘေဒာယ သဗ္ဗာယပိ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာယ ပထဝိယာ ယောဇေတဗ္ဗာတိ။

ပထဝိံ အဘိနန္ဒတီ တိ ဝုတ္တပ္ပကာရမေဝ ပထဝိံ တဏှာဒီဟိ အဘိနန္ဒတိ, အဿာဒေတိ, ပရာမသတိ စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ''ပထဝိံ မညတီ''တိ ဧတေနေဝ ဧတသ္မိံ အတ္ထေ သိဒ္ဓေ ကသ္မာ ဧတံ ဝုတ္တန္တိ စေ။ အဝိစာရိတမေတံ ပောရာဏေဟိ။ အယံ ပန အတ္တနော မတိ, ဒေသနာဝိလာသတော ဝါ အာဒီနဝဒဿနတော ဝါ။ ယဿာ ဟိ ဓမ္မဓာတုယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ နာနာနယဝိစိတ္တဒေသနာဝိလာသသမ္ပန္နော, အယံ သာ ဘဂဝတာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ။ တသ္မာ ပုဗ္ဗေ မည နာဝသေန ကိလေသုပ္ပတ္တိံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အဘိနန္ဒနာဝသေန ဒဿေန္တော ဒေသနာဝိလာသတော ဝါ ဣဒမာ ဟ ။ ယော ဝါ ပထဝိံ မညတိ, ပထဝိယာ မညတိ, ပထဝိတော မညတိ, ပထဝိံ မေတိ မညတိ, သော ယသ္မာ န သက္ကောတိ ပထဝီနိဿိတံ တဏှံ ဝါ ဒိဋ္ဌိံ ဝါ ပဟာတုံ, တသ္မာ ပထဝိံ အဘိနန္ဒတိယေဝ။ ယော စ ပထဝိံ အဘိနန္ဒတိ, ဒုက္ခံ သော အဘိနန္ဒတိ, ဒုက္ခဉ္စ အာဒီနဝတောတိ အာဒီနဝဒဿနတောပိ ဣဒမာဟ။ ဝုတ္တဉ္စေတံ ဘဂဝတာ ''ယော, ဘိက္ခ ဝေ, ပထဝီဓာတုံ အဘိနန္ဒတိ, ဒုက္ခံ သော အဘိနန္ဒတိ, ယော ဒုက္ခံ အဘိနန္ဒတိ, အပရိမုတ္တော သော ဒုက္ခသ္မာတိ ဝ ဒာမိ''တိ။

ဧဝံ ပထဝီဝတ္ထုကံ မညနံ အဘိနန္ဒနဉ္စ ဝတွာ ဣဒါနိ ယေန ကာရဏေန သော မညတိ, အဘိနန္ဒတိ စ, တံ ကာရဏံ အာဝိကရောန္တော အာဟ **တံ ကိဿ ဟေတု, အပရိညာတံ တဿာတိ ဝဒာမီ** တိ။ တဿတ္ထော, သော ပုထုဇ္ဇနော တံ ပထဝိံ ကိဿ ဟေတု မညတိ, ကေန ကာရဏေန မညတိ, အဘိနန္ဒတီတိ စေ။ အပရိညာတံ တဿာတိ ဝဒာမီတိ, ယ သ္မာ တံ ဝတ္ထု တဿ အပရိညာတံ, တသ္မာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယော ဟိ ပထဝိံ ပရိဇာနာတိ, သော တီဟိ ပရိညာဟိ ပရိ ဇာနာတိ ဉာတပရိညာယ တီရဏပရိညာယ ပဟာနပရိညာယာတိ။

တတ္ထ ကတမာ ဉာတပရိညာ။ ပထဝီဓာတုံ ပရိဇာနာတိ, အယံ ပထဝီဓာတု အဇ္ဈတ္တိကာ, အယံ ဗာဟိရာ, ဣဒမဿ သာ လက္ခဏံ, ဣမာနိ ရသပစ္စုပဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနာနီတိ, အယံ **ဉာတပရိညာ။** ကတမာ တီရဏပရိညာ? ဧဝံ ဉာတံ ကတွာ ပထဝီဓာတုံ တီရေတိ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော ရောဂတောတိ ဒွာစတ္တာလီသာယ အာကာရေဟိ, အယံ **တီရဏပရိညာ။** က တမာ ပဟာနပရိညာ? ဧဝံ တီရယိတွာ အဂ္ဂမဂ္ဂေန ပထဝီဓာတုယာ ဆန္ဒရာဂံ ပဇဟတိ, အယံ **ပဟာနပရိညာ။**

နာမရူပဝဝတ္ထာနံ ဝါ ဉာတပရိညာ။ ကလာပသမ္မသနာဒိအနုလောမပရိယောသာနာ တီရဏပရိညာ။ အရိယမဂ္ဂေ ဉာ ဏံ ပဟာနပရိညာတိ။ ယော ပထဝိံ ပရိဇာနာတိ, သော ဣမာဟိ တီဟိ ပရိညာဟိ ပရိဇာနာတိ, အဿ စ ပုထုဇ္ဇနဿ တာ ပရိညာယော နတ္ထိ, တသ္မာ အပရိညာတတ္တာ ပထဝိံ မညတိ စ အဘိနန္ဒတိ စာတိ။ တေနာဟ ဘဂဝာ – ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အဿုတဝာ ပုထုဇ္ဇနော။ပေ.။ ပထဝိံ မညတိ, ပထဝိယာ မညတိ, ပထဝိတော မညတိ, ပထဝိံ မေတိ မညတိ, ပထဝိံ အဘိန န္ဒတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အပရိညာတံ တဿာတိ ဝဒာမီ''တိ။

ပထဝီတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာပေါတရာဒိဝဏ္ဏနာ

အာပံ အာပတောတိ ဧတ္ထာပိ လက္ခဏသသမ္ဘာရာရမ္မဏသမ္မုတိဝသေန စတုဗ္ဗိဓော အာပေါ။ တေသု “တတ္ထ, ကတမာ အဇ္ဈတ္တိကာ အာပောဓာတု။ ယံ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ အာပေါ အာပေါဂတံ, သိနေဟော သိနေဟဂတံ ဗန္ဓနတ္တံ ရူပဿ အဇ္ဈတ္တံ ဥပါဒိန္န”န္တိအာဒီသု (ဝိဘ. ၁၇၄) ဝုတ္တော **လက္ခဏအာပေါ။** “အာပေါကသိဏံ ဥဂ္ဂဏှဟန္တော အာပသ္မိံ နိမိတ္တံ ဂဏှာတီ”တိအာဒီသု ဝုတ္တော **သသမ္ဘာရာပေါ။** သေသံ သဗ္ဗံ ပထဝိယံ ဝုတ္တသဒိသမေဝ။ ကေဝလံ ယောဇနာနယေ ပန “ပိတ္တံ သေမှ”န္တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာ ဒွါဒသဘေဒာ အဇ္ဈတ္တိကာ အာပောဓာတု, “တတ္ထ, ကတမာ ဗာဟိရာ အာပောဓာတု? ယံ ဗာဟိရံ အာပေါ အာပေါဂတံ, သိနေဟော သိနေဟဂတံ ဗန္ဓနတ္တံ ရူပဿ ဗဟိဒ္ဓာ အနုပါဒိန္နံ။ သေယျထိဒံ, မူလရသော ခန္ဓရသော တစရသော ပတ္တရသော ပုပ္ဖရသော ဖလရသော ခီရံ ဒဓိ သပ္ပိ နဝနီတံ တေလံ မဓု ဖာဏိတံ ဘုမ္မာနိ ဝါ ဥဒကာနိ အန္တလိက္ခာနိ ဝါ”တိ (ဝိဘ. ၁၇၄) ဧဝံ ဝုတ္တာ စ ဗာဟိရာ အာပောဓာတု ဝေဒိတဗ္ဗာ, ယော စ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏတ္တိကေ နိမိတ္တအာပေါ။

တေဇံ တေဇတောတိ ဣမသ္မိံ တေဇောတရေပိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိတ္ထာရော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယောဇနာနယေ ပနေတ္ထ “ယေန စ သန္တပ္ပတိ, ယေန စ ဇီရီယတိ, ယေန စ ပရိဍယှတိ, ယေန စ အသိတပီတခါယိတသာယိတံ သမ္မာ ပရိဏာမံ ဂစ္ဆတီ”တိ (ဝိဘ. ၁၇၅) ဧဝံ ဝုတ္တာ စတုပ္ပဘေဒာ အဇ္ဈတ္တိကာ တေဇောဓာတု။ “တတ္ထ ကတမာ ဗာဟိရာ တေဇောဓာတု? ယံ ဗာဟိရံ တေဇော တေဇောဂတံ ဥသ္မာ ဥသ္မာဂတံ ဥသုမံ ဥသုမဂတံ ဗဟိဒ္ဓာ အနုပါဒိန္နံ။ သေယျထိဒံ, ကဋ္ဌဂ္ဂိ ပလာလဂ္ဂိ တိဏဂ္ဂိ ဂေါမယဂ္ဂိ ထုသဂ္ဂိ သင်္ကာရဂ္ဂိ ဣန္ဒဂ္ဂိ အဂ္ဂိသန္တာပေါ သူရိယသန္တာပေါ ကဋ္ဌသန္နိစယသန္တာပေါ တိဏသန္နိစယသန္တာပေါ ဓညသန္နိစယသန္တာပေါ ဘဏ္ဍသန္နိစယသန္တာပေါ”တိ (ဝိဘ. ၁၇၅) ဧဝံ ဝုတ္တာ စ ဗာဟိရာ တေဇောဓာတု ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝါယံ ဝါယတောတိ ဣမဿ ဝါယတရဿာပိ ယောဇနာနယေ ပန “ဥဒ္ဓင်္ဂမာ ဝါတာ အဓောဂမာ ဝါတာ ကုစ္ဆိသယာ ဝါတာ ကောဋ္ဌာသယာ ဝါတာ အင်္ဂမင်္ဂါနုသာရိနော ဝါတာ သတ္ထကဝါတာ ခုရကဝါတာ ဥပ္ပလကဝါတာ အဿာသော ပဿာသော”တိ ဧဝံ ဝုတ္တာ အဇ္ဈတ္တိကာ ဝါယောဓာတု။ “တတ္ထ ကတမာ ဗာဟိရာ ဝါယောဓာတု? ယံ ဗာဟိရံ ဝါယော ဝါယောဂတံ ထမ္ဘိတတ္တံ ရူပဿ ဗဟိဒ္ဓာ အနုပါဒိန္နံ။ သေယျထိဒံ, ပုရတ္ထိမာ ဝါတာ ပစ္ဆိမာ ဝါတာ ဥတ္တရာ ဝါတာ ဒက္ခိဏာ ဝါတာ သရဇာ ဝါတာ အရဇာ ဝါတာ သီတာ ဝါတာ ဥဏှာ ဝါတာ ပရိတ္တာ ဝါတာ အဓိမတ္တာ ဝါတာ ကာဠဝါတာ ဝေရမ္ဘဝါတာ ပက္ခဝါတာ သုပဏ္ဏဝါတာ တာလဝဏ္ဋဝါတာ ဝိဓူပနဝါတာ”တိ (ဝိဘ. ၁၇၆) ဧဝံ ဝုတ္တာ စ ဗာဟိရာ ဝါယောဓာတု ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။ ဧတ္တာဝတာ စ ယွာယံ –

“ဝုတ္တမှိ ဧကဓမ္မေ၊ ယေ ဓမ္မာ ဧကလက္ခဏာ တေန။
ဝုတ္တာ ဘဝန္တိ သဗ္ဗေ၊ ဣတိ ဝုတ္တော လက္ခဏော ဟာရော”တိ။ –

ဧဝံ နေတ္တိယံ **လက္ခဏော** နာမ ဟာရော ဝုတ္တော, တဿ ဝသေန ယသ္မာ စတူသု ဘူတေသု ဂဟိတေသု ဥပါဒါရူပမ္ပိ ဂဟိတမေဝ ဘဝတိ, ရူပလက္ခဏံ အနတိဝတ္တနတော။ ယဉ္စ ဘူတုပါဒါရူပံ သော ရူပက္ခန္ဓော။ တသ္မာ “အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော ပထဝိံ အာပံ တေဇံ ဝါယံ မညတီ”တိ ဝဒန္တေန အတ္တတော ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတီတိပိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ “ပထဝိယာ အာပသ္မိံ တေဇသ္မိံ ဝါယသ္မိံ မညတီ”တိ ဝဒန္တေန ရူပသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ သမနုပဿတီတိ ဝုတ္တမ္ပိ ဟောတိ။ “ပထဝိတော အာပတော တေဇတော ဝါယတော မညတီ”တိ ဝဒန္တေန ရူပတော အညော အတ္တာတိ သိဒ္ဓတ္တာ ရူပဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ အတ္တနိ ဝါ ရူပံ သမနုပဿတီတိပိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧဝမေတာ စတဿော ရူပဝတ္ထုကာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိမညနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ ဧကာ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ, တိဿော သဿတဒိဋ္ဌိယောတိ ဒွေဝ ဒိဋ္ဌိယော ဟောန္တီတိ အယမ္ပိ အတ္ထဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အာပေါတရာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဘူတတရာဒိဝဏ္ဏနာ

၃. ဧဝံ ရူပမုခေန သင်္ခါရဝတ္ထုံ မညနံ ဝတွာ ဣဒါနိ ယေ သင်္ခါရေ ဥပါဒါယ သတ္တာ ပညပီယန္တိ, တေသု သင်္ခါရေသု သတ္တေသုပိ ယသ္မာ ပုထုဇ္ဇနော မညနံ ကရောတိ, တသ္မာ တေ သတ္တေ နိဒ္ဒိသန္တော **ဘူတေ ဘူတတော သဉ္ဇာနာတီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထာယံ **ဘူတ**သဒ္ဒော ပဉ္စက္ခန္ဓအမနုဿဓာတုဝိဇ္ဇမာနခီဏာသဝသတ္တရုက္ခာဒီသု ဒိဿတိ။ “ဘူတမိဒန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သမနုပဿထာ”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၄၀၁) ဟိ အယံ ပဉ္စက္ခန္ဓေသု ဒိဿတိ။ “ယာနီဓ ဘူတာနိ သမာဂတာနိ”တိ (သု. နိ. ၂၂၄) ဧတ္ထ အမနုဿေသု။ “စတ္တာရော ခေါ, ဘိက္ခု, မဟာဘူတာ ဟေတူ”တိ (မ. နိ. ၃.၈၆) ဧတ္ထ ဓာတူသု။ “ဘူတသ္မိံ ပါစိတ္တိယ”န္တိအာဒီသု (ပါစိ. ၆၉) ဝိဇ္ဇမာနေ။ “ယော စ ကာလဃသော ဘူတော”တိ (ဇာ. ၁.၁၀.၁၉၀) ဧတ္ထ ခီဏာသဝေ။ “သဗ္ဗေဝ နိက္ခိပိဿန္တိ ဘူတာ လောကေ သမုဿယ”န္တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၂၀) ဧတ္ထ သတ္တေသု။ “ဘူတဂါမပါတဗျတာယာ”တိ (ပါစိ. ၉၀) ဧတ္ထ ရုက္ခာဒီသု။ ဣဓ ပနာယံ သတ္တေသု ဝတ္တတိ, နော စ ခေါ အဝိသေသေန။ စာတုမဟာရာဇိကာနံ ဟိ ဟေဋ္ဌာ သတ္တာ ဣဓ ဘူတာတိ အဓိပ္ပေတာ။

တတ္ထ **ဘူတေ ဘူတတော သဉ္ဇာနာတီ** တိအာဒိ ဝုတ္တနယမေဝ။ **ဘူတေ မညတီ**တိအာဒီသု ပန တိဿောပိ မညနာ ယောဇေတဗ္ဗာ။ ကထံ? အယဉှိ “သော ပဿတိ ဂဟပတိံ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တံ ဝါ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတံ သမင်္ဂိဘူတ”န္တိ (အ. နိ. ၇.၅၀) ဝုတ္တနယေန ဘူတေ သုဘာ သုခိတာတိ ဂဟေတွာ ရဇ္ဇတိ, ဒိသွာပိ နေ ရဇ္ဇတိ, သုတွာပိ, ဃာယိတွာပိ, သာယိတွာပိ, ဖုသိတွာပိ, ဉတွာပိ။ ဧဝံ ဘူတေ တဏှာမညနာယ မညတိ။ “အဟော ဝတာဟံ ခတ္တိယမဟာသာလာနံ ဝါ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇေယျ”န္တိအာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၃.၃၃၇) ဝါ ပန နယေန အပ္ပဋိလဒ္ဓေသု ပဋိလာဘာယ စိတ္တံ ပဏိဒဟတိ, ဧဝမ္ပိ ဘူတေ တဏှာမညနာယ မညတိ။ အတ္တနော ပန ဘူတာနဉ္စ သမ္ပတ္တိဝိပတ္တိံ နိဿာယ အတ္တာနံ ဝါ သေယျံ ဒဟတိ။ ဘူတေသု စ ယံကိဉ္စိ ဘူတံ ဟီနံ အတ္တာနံ ဝါ ဟီနံ, ယံကိဉ္စိ ဘူတံ သေယျံ ။ အတ္တာနံ ဝါ ဘူတေန, ဘူတံ ဝါ အတ္တနာ သဒိသံ ဒဟတိ။ ယထာဟ “ဣဓေကစ္စော ဇာတိယာ ဝါ။ပေ.။ အညတရညတရေန ဝတ္ထုနာ ပုဗ္ဗကာလံ ပရေဟိ သဒိသံ အတ္တာနံ ဒဟတိ။ အပရကာလံ အတ္တာနံ သေယျံ ဒဟတိ။ ပရေ ဟီနေ ဒဟတိ, ယော ဧဝရူပော မာနော ။ပေ.။ အယံ ဝုစ္စတိ မာနာတိမာနော”တိ (ဝိဘ. ၈၇၆-၈၈၀)။ ဧဝံ ဘူတေ မာနမညနာယ မညတိ။

ဘူတေ ပန “နိစ္စာ ဓုဝါ သဿတာ အဝိပရိဏာမဓမ္မာ”တိ ဝါ “သဗ္ဗေ သတ္တာ သဗ္ဗေ ပါဏာ သဗ္ဗေ ဘူတာ သဗ္ဗေ ဇီဝါ အဝသာ အဗလာ အဝီရိယာ နိယတိသင်္ဂတိဘာဝပရိဏတာ ဆသွေဝါဘိဇာတီသု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တီ”တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၆၈) ဝါ မညမာနော ဒိဋ္ဌိမညနာယ မညတိ။ ဧဝံ ဘူတေ တီဟိ မညနာဟိ မညတိ။

ကထံ **ဘူတေသု မညတိ?** တေသု တေသု ဘူတေသု အတ္တနော ဥပပတ္တိံ ဝါ သုခုပ္ပတ္တိံ ဝါ အာကင်္ခတိ။ ဧဝံ တာဝ တဏှာမညနာယ ဘူတေသု မညတိ။ ဘူတေသု ဝါ ဥပပတ္တိံ အာကင်္ခမာနော အန္နံ ဒေတိ, သီလံ သမာဒိယတိ, ဥပေါသထကမ္မံ ကရောတိ။ ဧဝမ္ပိ ဘူတေသု တဏှာမညနာယ မညတိ။ ဘူတေ ပန သမူဟဂ္ဂါဟေန ဂဟေတွာ တတ္ထ ဧကစ္စေ ဘူတေ သေယျတော ဒဟတိ, ဧကစ္စေ သဒိသတော ဝါ ဟီနတော ဝါတိ။ ဧဝံ ဘူတေသု မာနမညနာယ မညတိ။ တထာ ဧကစ္စေ ဘူတေ နိစ္စာ ဓုဝါတိ မညတိ။ ဧကစ္စေ အနိစ္စာ အဓုဝါတိ, အဟမ္ပိ ဘူတေသု အညတရောသ္မီတိ ဝါ မညတိ။ ဧဝံ ဘူတေသု ဒိဋ္ဌိမညနာယ မညတိ။

ဘူတတော မညတီတိ ဧတ္ထ ပန သဥပကရဏဿ အတ္တနော ဝါ ပရဿ ဝါ ယတော ကုတောစိ ဘူတတော ဥပ္ပတ္တိံ မညမာနော ဘူတတော မညတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော, အယမဿ ဒိဋ္ဌိမညနာ။ တသ္မိံယေဝ ပနဿ ဒိဋ္ဌိမညနာယ မညိတေ ဝတ္ထုသ္မိံ သိနေဟံ မာနဉ္စ ဥပ္ပါဒယတော တဏှာမာနမညနာပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဘူတေ မေတိ မညတီ**တိ ဧတ္ထ ပန ဧကာ တဏှာမညနာဝ လဗ္ဘတိ။ သာ စာယံ “မမ ပုတ္တာ, မမ ဓီတာ, မမ အဇေဠကာ, ကုက္ကုဋသူကရာ, ဟတ္ထိဂဝါဿဝဠဝါ”တိ ဧဝမာဒိနာ နယေန မမာယတော ပဝတ္တတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဘူတေ အဘိနန္ဒတီ** တိ ဧတံ ဝုတ္တနယမေဝ။ **အပရိညာတံ တဿာ** တိ ဧတ္ထ ပန ယေ သင်္ခါရေ ဥပါဒါယ ဘူတာနံ ပညတ္တိ, တေသံ အပရိညာတတ္တာ ဘူတာ အပရိညာတာ ဟောန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယောဇနာ ပန ဝုတ္တနယေနေဝ ကာတဗ္ဗာ။

ဧဝံ သင်္ခေပတော သင်္ခါရဝသေန စ သတ္တဝသေန စ မညနာဝတ္ထုံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဘူမိဝိသေသာဒိနာ ဘေဒေန ဝိတ္ထာရတောပိ တံ ဒဿေန္တော **ဒေဝေ ဒေဝတော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဒိဗ္ဗန္တိ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ အတ္တနော ဝါ ဣဒ္ဓိယာတိ **ဒေဝါ,** ကီဠန္တိ ဇောတေန္တိ စာတိ အတ္ထော။ တေ တိဝိဓာ သမ္မုတိဒေဝါ ဥပပတ္တိဒေဝါ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါတိ။ **သမ္မုတိဒေဝါ** နာမ ရာဇာနော ဒေဝိယော ရာဇကုမာရာ။ **ဥပပတ္တိဒေဝါ** နာမ စာတုမဟာရာဇိကေ ဒေဝေ ဥပါဒါယ တ

တုတ္တရိဒေတ။ **ဝိသုဒ္ဓိဒေတ** နာမ အရဟန္တော ခီဏာသတ။ ကြစ ပန ဥပပတ္တိဒေတ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, နော စ ခော အဝိသေ သေန။ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိဒေဝလောကေ မာရံ သပရိသံ ဌပေတွာ သေသာ ဆ ကာမာဝစရာ ကြစ ဒေတတိ အဓိပ္ပေတာ။ တတ္ထ သဗ္ဗာ အတ္ထဝဏ္ဏနာ ဘူတတရေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပဇာပတိန္တိ ဧတ္ထ ပန မာရော ပဇာပတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကေစိ ပန "တေသံ တေသံ ဒေတနံ အဓိပတိနံ မဟာ ရာဇာဒီနမေတံ အဓိဝစန"န္တိ ဝဒန္တိ။ တံ ဒေဝဂ္ဂဟဏေနေဝ တေသံ ဂဟိတတ္တာ အယုတ္တန္တိ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** ပ ဋိက္ခိတ္တံ, မာရောယေဝ ပန သတ္တသင္ခာတာယ ပဇာယ အဓိပတိဘာဝေန ကြစ ပဇာပတီတိ အဓိပ္ပေတော။ သော ကုဟိံ ဝ သတိ? ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိဒေဝလောကေ ။ တတြ ဟိ **ဝသဝတ္တိရာဇာ** ရဇ္ဇံ ကာရေတိ။ **မာရော** ကေသိ ပဒေသေ အတ္တနော ပရိသာယ ဣဿရိယံ ပဝတ္တေန္တော ရဇ္ဇပစ္စန္တေ အာမရိကရာဇပုတ္တော ဝိယ ဝသတီတိ ဝဒန္တိ။ မာရဂ္ဂ ဂဟဏေနေဝ စေတ္ထ မာရပရိသာယပိ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယောဇနာနယော စေတ္ထ ပဇာပတိံ ဝဏ္ဏဝန္တံ ဒီဃာယုကံ သုခ ဗဟုလံ ဒိသွာ တ သုတွာ တ ရဇ္ဇန္တော တဏှာဟာမညနာယ မညတိ။ "အဟော ဝတာဟံ ပဇာပတိနော သဟဗျတံ ဥပပ ဇ္ဇေယျ"န္တိအာဒိနာ တ ပန နယေန အပ္ပဋိလဒ္ဓသ္သ ပဋိလာဘာယ စိတ္တံ ပဏိဒဟန္တောပိ ပဇာပတိံ တဏှာမည နာယ မညတိ။ ပဇာပတိဘာဝံ ပန ပတ္တော သမာနော အဟမသ္မိ ပဇာနမိဿရော အဓိပတီတိ မာနံ ဇနေန္တော ပဇာပတိံ မာနမညနာယ မညတိ။ "ပဇာပတိ နိစ္စော ဓုဝေ"တိ တ "ဥစ္ဆိဇ္ဇိဿတိ ဝိနဿိဿတီ"တိ တ "အဝသော အဗ လော အဝီရိယော နိယတိသင်္ဂတိဘာဝပရိဏတော ဆသွေဝတဘိဇာတီသု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေတီ"တိ တ မညမာနော ပန ပဇာပတိံ ဒိဋ္ဌိမညနာယ မညတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပဇာပတိသ္မိ န္တိ ဧတ္ထ ပန ကော ဒိဋ္ဌိမညနာဝ ယုဇ္ဇတိ။ တဿာ ဇဝံ ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ကြစေကစ္စော "ပဇာပ တိသ္မိ ယေ စ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ, သဗ္ဗေ တေ နိစ္စာ ဓုဝ သဿတာ အဝိပရိဏာမဓမ္မာ"တိ မညတိ။ အထ တ "ပဇာပ တိသ္မိ နတ္ထိ ဟာပံ, န တသ္မိံ ဟာပကာနိ ကမ္မာနိ ဥပလဗ္ဘန္တီ"တိ မညတိ။

ပဇာပတိတောတိ ဧတ္ထ တိဿောပိ မညနာ လဗ္ဘန္တိ။ ကထံ? ကြစေကစ္စော သဥပကရဏဿ အတ္တနော တ ပ ရဿ တ ပဇာပတိတော ဥပ္ပတ္တိံ တ နိဂ္ဂမနံ တ မညတိ, အယမဿ ဒိဋ္ဌိမညနာ။ တသ္မိံယေဝ ပနဿ ဒိဋ္ဌိမညနာ ယ မညိတေ ဝတ္ထုသ္မိံ သိနေဟံ မာနဥ္စ ဥပ္ပာဒယတော တဏှာမာနမညနာပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ပဇာပတိံ မေ**တိ ဧတ္ထ ပန ကော တဏှာမညနာဝ လဗ္ဘတိ။ သာ စာယံ "ပဇာပတိ မမ သတ္ထာ မမ သာမီ"တိအာဒိနာ နယေန မမာယတော ပဝတ္ တတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဗြဟ္မံ ဗြဟ္မတော တိ ဧတ္ထ ဗျူဟိတော တေဟိ တေဟိ ဂုဏဝိသေသေဟီတိ **ဗြဟ္မာ။** အပိစ ဗြဟ္မာတိ မဟာ ဗြဟ္မာပိ ဝုစ္စတိ, တထာဂတောပိ ဗြာဟ္မဏောပိ မာတာပိတရောပိ သေဋ္ဌမ္ပိ။ "သဟဿော ဗြဟ္မာ ဒွိသဟဿ သော ဗြဟ္မာ"တိအာဒီသု (မ. နိ. ၃.၁၆၅-၁၆၆) ဟိ မဟာဗြဟ္မာ ဗြဟ္မာတိ ဝုစ္စတိ။ "ဗြဟ္မာတိ ခော, ဘိက္ခဝေ , တထာဂတဿေတံ အဓိဝစန"န္တိ ဧတ္ထ တထာဂတော။

"တမောနုဒော ဗုဒ္ဓေါ သမန္တစက္ခု၊
လောကန္တဂူ သဗ္ဗဘဝါတိဝတ္တော။
အနာသဝေ သဗ္ဗဒုက္ခပ္ပဟီနော၊
သစ္စဝ္ဟယော ဗြဟ္မေ ဥပာသိတော မေ"တိ။ (စူဠနိ. ၁၀၄) –

ဧတ္ထ ဗြာဟ္မဏော။

"ဗြဟ္မာတိ မာတာပိတရော၊ ပုဗ္ဗာစရိယာတိ ဝုစ္စရေ"တိ။ (ဣတိဝု. ၁၀၆; ဇာ. ၂.၂၀.၁၈၁) –

ဧတ္ထ မာတာပိတရော။ "ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတီ"တိ (မ. နိ. ၁.၁၄၈; အ. နိ. ၅.၁၁) ဧတ္ထ သေဋ္ဌံ။ ကြစ ပန ပဌမာ ဘိနိဗ္ဗတ္တော ကပ္ပာယုကော ဗြဟ္မာ အဓိပ္ပေတော။ တဂ္ဂဟဏေနေဝ စ ဗြဟ္မပုရောဟိတဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာပိ ဂ ဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အတ္ထဝဏ္ဏနာ ပနေတ္ထ ပဇာပတိတရေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အာဘဿရတရေ ဒဏ္ဍဒီပိကာယ အစ္စိ ဝိယ ဧတေသံ သရီရတော အာဘာ ဆိဇ္ဇိတွာ ဆိဇ္ဇိတွာ ပတန္တီ ဝိယ သရတိ ဝိသရတီတိ **အာဘဿရာ**။ တေသံ ဂဟဏေန သဗ္ဗာပိ ဒုတိယဇ္ဈာနဘူမိ ဂဟိတာ, ကေတလဝါသိနော ဧဝ စေတေ သဗ္ဗေပိ ပရိတ္တာဘာ အပ္ပမာဏာဘာ အာဘဿရာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

သုဘကိဏှတရေ သုဘေန ဩကိဏ္ဏာ ဝိကိဏ္ဏာ သုဘေန သရီရပ္ပဘာဝဏ္ဏေန ကေဂ္ဃနာ သုဝဏ္ဏမဉ္ဇူသာယ ဌပိတသမ္ပဇ္ဇလိတကဉ္စနပိဏ္ဍသဿိရိကာတိ **သုဘကိဏှာ**။ တေသံ ဂဟဏေန သဗ္ဗာပိ တတိယဇ္ဈာနဘူမိ ဂဟိတာ။ ကေတလဝါသိနော ဧဝ စေတေ သဗ္ဗေပိ ပရိတ္တသုဘာ အပ္ပမာဏသုဘာ သုဘကိဏှာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝေဟပ္ဖလတရေ, ဝိပုလာ ဖလာတိ **ဝေဟပ္ဖလာ**။ စတုတ္ထဇ္ဈာနဘူမိ ဗ္ရဟ္မာနော ဝုစ္စန္တိ။ အတ္ထနယယောဇနာ ပန ဣမေသု တီသုပိ တရေသု ဘူတတရေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အဘိဘူတရေ အဘိဘဝီတိ **အဘိဘူ**။ ကိံ အဘိဘဝိ? စတ္တာရော ခန္ဓေ အရူပိနော။ အသညဘဝဿေတံ အဓိဝစနံ။ အသညသတ္တာ ဒေဝါ ဝေဟပ္ဖလေဟိ သဒ္ဓိံ ကေတလာယေဝ ကေသ္မိံ ဩကာသေ ယေန ဣရိယာပထေန နိဗ္ဗတ္တာ, တေနေဝ ယာဝတာယုကံ တိဋ္ဌန္တိ စိတ္တကမ္မရူပသဒိသာ ဟုတွာ။ တေ ဣဓ သဗ္ဗေပိ အဘိဘူဝစနေန ဂဟိတာ။ ကေစိ **အဘိဘူ** နာမ သဟဿော ဗ္ရဟ္မာတိ ဧဝမာဒိနာ နယေန တတ္ထ တတ္ထ အဓိပတိဗ္ရဟ္မာနံ ဝဏ္ဏယန္တိ။ ဗ္ရဟ္မဂ္ဂဟဏေနေဝ ပန တဿ ဂဟိတတ္တာ အယုတ္တမေတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယောဇနာနယော စေတ္ထ အဘိဘူ ဝဏ္ဏဝါ ဒီဃာယုကောတိ သုတွာ တတ္ထ ဆန္ဒရာဂံ ဥပ္ပာဒေန္တော အဘိဘုံ တဏှာမညနာယ မညတိ။ “အဟော ဝတာဟံ အဘိဘုနော သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇေယျ”န္တိအာဒိနာ ပန နယေန အပ္ပဋိလဒ္ဓဿ ပဋိလာဘာယ စိတ္တံ ပဏိဒဟန္တောပိ အဘိဘုံ တဏှာမညနာယ မညတိ။ အတ္တာနံ ဟီနတော အဘိဘုံ သေယျတော ဒဟန္တော ပန အဘိဘုံ မာနမညနာယ မညတိ။ “အဘိဘူ နိစ္စော ဓုဝေါ”တိအာဒိနာ နယေန ပရာမသန္တော အဘိဘုံ ဒိဋ္ဌိမညနာယ မညတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံ ပဇာပတိတရေ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဘူတတရာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာကာသာနဉ္စာယတနတရာဒိဝဏ္ဏနာ

၄. ဧဝံ ဘဂဝါ ပဋိပါဋိယာ ဒေဝလောကေ ဒဿေန္တောပိ အဘိဘူဝစနေန အသညဘဝံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ယသ္မာ အယံ ဝဋ္ဋကထာ, သုဒ္ဓါဝါသာ စ ဝိဝဋ္ဋပက္ခေ ဌိတာ, အနာဂါမိခီဏာသဝါ ဧဝ ဟိ တေ ဒေဝါ။ ယသ္မာ ဝါ ကတိပယကပ္ပသဟဿာယုကာ တေ ဒေဝါ, ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒကာလေယေဝ ဟောန္တိ။ ဗုဒ္ဓါ ပန အသင်္ချေယျေပိ ကပ္ပေ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တဒါ သုညာပိ သာ ဘူမိ ဟောတိ။ ရညော ခန္ဓာဝါရဋ္ဌာနံ ဝိယ ဟိ ဗုဒ္ဓါနံ သုဒ္ဓါဝါသဘဝေါ။ တေ တေနေဝ စ ကာရဏေန ဝိညာဏဋ္ဌိတိသတ္တာဝါသဝသေနပိ န ဂဟိတာ, သဗ္ဗကာလိကာ ပန ဣမာ မညနာ။ တသ္မာ တာသံ သဒါဝိဇ္ဇမာနဘူမိံ ဒဿေန္တော သုဒ္ဓါဝါသေ အတိက္ကမိတွာ, **အာကာသာနဉ္စာယတန**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အာကာသာနဉ္စာယတန**န္တိ တဗ္ဘူမိကာ စတ္တာရော ကုသလဝိပါကကိရိယာ ခန္ဓာ။ တေ စ တတ္ရူပပန္နာယေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ ဘဝပရိစ္ဆေဒကထာ အယန္တိ ကတွာ။ သေ နယော **ဝိညာဏဉ္စာယတနာ**ဒီသု။ အတ္ထယောဇနာ ပန စတူသုပိ ဧတေသု တရေသု အဘိဘူတရေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ မာနမညနာ စေတ္ထ ပဇာပတိတရေ ဝုတ္တနယေနာပိ ယုဇ္ဇတိ။

အာကာသာနဉ္စာယတနတရာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒိဋ္ဌသုတတရာဒိဝဏ္ဏနာ

၅. ဧဝံ ဘူမိဝိသေသာဒိနာ ဘေဒေန ဝိတ္ထာရတောပိ မညနာဝတ္ထုံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ သဗ္ဗမညနာဝတ္ထုဘူတံ သက္ကာယပရိယာပန္နံ တေဘူမကဓမ္မဘေဒံ ဒိဋ္ဌာဒီဟိ စတူဟိ သင်္ဂဏှိတွာ ဒဿေန္တော, **ဒိဋ္ဌံ ဒိဋ္ဌတော** တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ဒိဋ္ဌ**န္တိ မံသစက္ခုနာပိ ဒိဋ္ဌံ, ဒိဗ္ဗစက္ခုနာပိ ဒိဋ္ဌံ။ ရူပါယတနဿေတံ အဓိဝစနံ။ တတ္ထ **ဒိဋ္ဌံ မညတီ**တိ ဒိဋ္ဌံ တီဟိ မညနာဟိ မညတိ။ ကထံ? ရူပါယတနံ သုဘသညာယ သုခသညာယ စ ပဿန္တော တတ္ထ ဆန္ဒရာဂံ ဇနေတိ,

တံ အဿာဒေတိ အဘိနန္ဒတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ ဟေတံ ဘဂဝတာ “ဣတ္ထိရူပေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ရတ္တာ ဂိဒ္ဓါ ဂဓိတာ မုစ္ဆိတာ အဇ္ဈောပန္နာ, တေ ဒီဃရတ္တံ သောစန္တိ ဣတ္ထိရူပဝသာနုဂါ”တိ (အ. နိ. ၅.၅၅)။ ဧဝံ ဒိဋ္ဌံ တဏှာမညနာယ မညတိ။ “ဣတိ မေ ရူပံ သိယာ အနာဂတမဒ္ဓါနန္တိ တ ပနေတ္ထ နန္ဒိံ သမန္နာနေတိ, ရူပသမ္ပဒံ တ ပန အာကင္ခမာနော အနံ ဒေတီ”တိ ဝိတ္ထာရော။ ဧဝမ္ပိ ဒိဋ္ဌံ တဏှာမညနာယ မညတိ။ အတ္တနော ပန ပရဿ စ ရူပသမ္ပတ္တိံ ဝိပတ္တိံ နိဿာယ မာနံ ဇနေတိ။ “ဣမိနာဟံ သေယျောသ္မီ”တိ ဝါ “သဒိသောသ္မီ”တိ ဝါ “ဟီနောသ္မီ”တိ ဝါတိ ဧဝံ ဒိဋ္ဌံ မာနမညနာယ မညတိ။ ရူပာယတနံ ပန နိစ္စံ ဓုဝံ သဿတန္တိ မညတိ, အတ္တာနံ အတ္တနိယန္တိ မညတိ, မင်္ဂလံ အမင်္ဂလန္တိ မညတိ, ဧဝံ ဒိဋ္ဌံ ဒိဋ္ဌိမညနာယ မညတိ။ ဧဝံ ဒိဋ္ဌံ တီဟိ မညနာဟိ မညတိ။ ကထံ ဒိဋ္ဌသ္မိံ မညတိ? ရူပသ္မိံ အတ္တာနံ သမနုပဿနနယေန မညန္တော ဒိဋ္ဌသ္မိံ မညတိ။ ယထာ တ ခနေ ခဍော။ ဧဝံ ရူပသ္မိံ ရာဂါဒယောတိ မညန္တောပိ ဒိဋ္ဌသ္မိံ မညတိ။ အယမဿ ဒိဋ္ဌိမညနာ။ တသ္မိံယေဝ ပနဿ ဒိဋ္ဌိမညနာယ မညိတေ ဝတ္ထုသ္မိံ သိနေဟံ မာနဉ္စ ဥပ္ပာဒယတော တဏှာမာနမညနာပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧဝံ ဒိဋ္ဌသ္မိံ မညတိ။ သေသံ ပထဝီဝါရေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သုတန္တိ မံသသောတေနပိ သုတံ, ဒိဗ္ဗသောတေနပိ သုတံ, သဒ္ဒါယတနဿေတံ အဓိဝစနံ။

မုတန္တိ မုတွာ မုနိတွာ စ ဂဟိတံ, အာဟစ္စ ဥပဂန္တွာတိ အတ္ထော, ဣန္ဒြိယာနံ အာရမ္မဏာနဉ္စ အညမညံ သံသိလေသေ ဝိညာတန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, ဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနာနမေတံ အဓိဝစနံ။

ဝိညာတန္တိ မနသာ ဝိညာတံ, သေသာနံ သတ္တန္နံ အာယတနာနမေတံ အဓိဝစနံ ဓမ္မာရမ္မဏဿ ဝါ။ ဣဓ ပန သက္ကာယပရိယာပန္နမေဝ လဗ္ဘတိ။ ဝိတ္ထာရော ပနေတ္ထ ဒိဋ္ဌဝါရေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဒိဋ္ဌသုတဝါရာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဧကတ္တဝါရာဒိဝဏ္ဏနာ

၆. ဧဝံ သဗ္ဗံ သက္ကာယဘေဒံ ဒိဋ္ဌာဒီဟိ စတူဟိ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တမေဝ သမာပန္နကဝါရေန စ အသမာပန္နကဝါရေန စ ဒွိဓာ ဒဿေန္တော **ဧကတ္တံ နာနတ္တ**န္တိအာဒိမာဟ။

ဧကတ္တန္တိ ဣမိနာ ဟိ သမာပန္နကဝါရံ ဒဿေတိ။ **နာနတ္တ**န္တိ ဣမိနာ အသမာပန္နကဝါရံ။ တေသံ အယံ ဝစနတ္ထော ဧကဘာဝေါ **ဧကတ္တံ**။ နာနာဘာဝေါ **နာနတ္တ**န္တိ။ ယောဇနာ ပနေတ္ထ သမာပန္နကဝါရံ စတူဟိ ခန္ဓေဟိ, အသမာပန္နကဝါရဉ္စ ပဉ္စဟိ ခန္ဓေဟိ ဘိန္ဒိတွာ “ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတီ”တိအာဒိနာ သာသနနယေန ပထဝီဝါရာဒီသု ဝုတ္တေန စ အဋ္ဌကထာနယေန ယထာနုရူပံ ဝီမံသိတွာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ကေစိ ပန ဧကတ္တန္တိ ဧကတ္တနယံ ဝဒန္တိ နာနတ္တန္တိ နာနတ္တနယံ။ အပရေ “ဧကတ္တသညီ အတ္တာ ဟောတိ အရောဂေါ ပရံ မရဏာ, နာနတ္တသညီ အတ္တာ ဟောတီ”တိ ဧဝံ ဒိဋ္ဌာဘိနိဝေသံ။ တံ သဗ္ဗံ ဣဓ နာဓိပ္ပေတတ္တာ အယုတ္တမေဝ ဟောတိ။

ဧဝံ သဗ္ဗံ သက္ကာယံ ဒွိဓာ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တမေဝ ဧကဓာ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ ဒဿေန္တော **သဗ္ဗံ သဗ္ဗတော**တိအာဒိမာဟ။ ယောဇနာနယော ပနေတ္ထ သဗ္ဗံ အဿာဒေန္တော သဗ္ဗံ တဏှာမညနာယ မညတိ။ “မယာဝေတေ သတ္တာ နိမ္မိတာ”တိအာဒိနာ နယေန အတ္တနာ နိမ္မိတံ မညန္တော သဗ္ဗံ မာနမညနာယ မညတိ။ “သဗ္ဗံ ပုဗ္ဗေကတကမ္မဟေတု, သဗ္ဗံ ဣဿရနိမ္မာနဟေတု, သဗ္ဗံ အဟေတုအပစ္စယာ, သဗ္ဗံ အတ္ထိ, သဗ္ဗံ နတ္ထီ”တိအာဒိနာ နယေန မညန္တော သဗ္ဗံ ဒိဋ္ဌိမညနာယ မညတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကထံ သဗ္ဗသ္မိံ မညတိ? ဣဓေကစ္စော ဧဝံဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ “မဟာ မေ အတ္တာ”တိ။ သော သဗ္ဗလောကသန္နိဝါသံ တဿောကာသဘာဝေန ပရိကပ္ပေတွာ သော ခော ပန မေ အယံ အတ္တာ သဗ္ဗသ္မိန္တိ မညတိ, အယမဿ ဒိဋ္ဌိမညနာ။ တသ္မိံယေဝ ပနဿ အတ္တနိ သိနေဟံ တဗ္ဗတ္ထုကဉ္စ မာနံ ဥပ္ပာဒယတော တဏှာမာနမညနာပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသံ ပထဝီဝါရေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဧဝံ သဗ္ဗံ သက္ကာယံ ဧကဓာ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အပရေနပိ နယေန တံ ဧကဓာ ဒဿေန္တော **နိဗ္ဗာနံ နိဗ္ဗာနတော**တိ အာဟ။ တတ္ထ **နိဗ္ဗာန**န္တိ “ယတော ခော, ဘော, အယံ အတ္တာ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတော သမင်္ဂီဘူ

တော ပရိစာရေတိ။ ဧတ္တာဝတာ ခော, ဘော, အယံ အတ္တာ ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ ပတ္တော ဟောတီ”တိအာဒိနာ နယေန ပဉ္စဓာ အာဂတံ ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ နိဗ္ဗာနံ အဿာဒေန္တော တဏှာမညနာယ မညတိ။ တေန နိဗ္ဗာနေန “အဟမသ္မိ နိဗ္ဗာနံ ပတ္တော”တိ မာနံ ဇနေန္တော မာနမညနာယ မညတိ။ အနိဗ္ဗာနံယေဝ သမာနံ တံ နိဗ္ဗာနတော နိစ္စာဒိတော စ ဂဏှန္တော ဒိဋ္ဌိမညနာယ မညတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

နိဗ္ဗာနတော ပန အညံ အတ္တာနံ ဂဟေတွာ သော ခော ပန မေ အယံ အတ္တာ ဣမသ္မိံ နိဗ္ဗာနေတိ မညန္တော နိဗ္ဗာနသ္မိံ မညတိ, အယမဿ ဒိဋ္ဌိမညနာ။ တသ္မိံယေဝ ပနဿ အတ္တနိ သိနေဟံ တဗ္ဗတ္ထုကဉ္စ မာနံ ဥပ္ပာဒယတော တဏှာမာနမညနာပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေ နယော နိဗ္ဗာနတော မညနာယပိ။ တတ္ရပိ ဟိ နိဗ္ဗာနတော အညံ အတ္တာနံ ဂဟေတွာ “ဣဒံ နိဗ္ဗာနံ, အယံ အတ္တာ, သော ခော ပန မေ အယံ အတ္တာ ဣတော နိဗ္ဗာနတော အညော”တိ မညန္တော နိဗ္ဗာနတော မညတိ, အယမဿ ဒိဋ္ဌိမညနာ။ တသ္မိံယေဝ ပနဿ အတ္တနိ သိနေဟံ တဗ္ဗတ္ထုကဉ္စ မာနံ ဥပ္ပာဒယတော တဏှာမာနမညနာပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ “အဟော သုခံ မမ နိဗ္ဗာန”န္တိ မညန္တော ပန နိဗ္ဗာနံ မေတိ မညတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ အယံ ပနေတ္ထ အနုဂီတိ –

ယာဒိသော သေ သက္ကာယော၊ တထာ နံ အဝိဇာနတော။
ပုထုဇ္ဇနဿ သက္ကာယေ၊ ဇာယန္တိ သဗ္ဗမညနာ။

ဖေဂ္ဂုဏ္ဍော ဘိဒုရော စာယံ၊ ဒုက္ခော အပရိဏာယကော။
တံ ပစ္စနီကတော ဗာလော၊ ဂဏှံ ဂဏှာတိ မညနံ။

သုဘတော သုခတော စေဝ၊ သက္ကာယံ အနုပဿတော။
သလဘဿေဝ အဂ္ဂိမှိ၊ ဟောတိ တဏှာယ မညနာ။

နိစ္စသညံ အဓိဋ္ဌာယ၊ သမ္ပတ္တိံ တဿ ပဿတော။
ဂူထာဒီ ဝိယ ဂူထသ္မိံ၊ ဟောတိ မာနေန မညနာ။

အတ္တာ အတ္တနိယော မေတိ၊ ပဿတော နံ အဗုဒ္ဓိနော။
အာဒါသေ ဝိယ ဗာလဿ၊ ဒိဋ္ဌိယာ ဟောတိ မညနာ။

မညနာတိ စ နာမေတံ၊ သုခုမံ မာရဗန္ဓနံ။
သိထိလံ ဒုပ္ပမုဉ္စံ၊ ယေန ဗဒ္ဓော ပုထုဇ္ဇနော။

ဗဟုံ ဝိပ္ဖန္ဒမာနောပိ၊ သက္ကာယံ နာတိဝတ္တတိ။
သမုဿိတံ ဒဠှတ္ထမ္ဘံ၊ သာဝ ဂဒ္ဒုလဗန္ဓနော။

သ’သော သက္ကာယမလီနော၊ ဇာတိယာ စ ဇရာယ စ။
ရောဂါဒီဟိ စ ဒုက္ခေဟိ၊ နိစ္စံ ဟညတိ ဗာဠှသော။

တံ ဝေ ဝဓာမိ ဘဒ္ဒန္တေ၊ သက္ကာယံ အနုပဿထ။
အသာတတော အသုဘတော၊ ဘေဒတော စ အနတ္တတော။

ဧသော သဘာဝတော ဟေတဿ၊ ပဿံ ဧဝမိမံ ဗုဓော။
ပဟာယ မညနာ သဗ္ဗာ၊ သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စတီတိ။

ကေတ္တတရာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပုထုဇ္ဇနဝသေန စတုဝီသတိပဗ္ဗာ ပဌမနယကထာ နိဋ္ဌိတာ။

သေက္ခတရဒုတိယနယဝဏ္ဏနာ

၇. ဧဝံ ဘဂဝတာ ပထဝီအာဒီသု ဝတ္ထူသု သဗ္ဗသက္ကာယဓမ္မမူလဘူတံ ပုထုဇ္ဇနဿ ပဝတ္တိံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ
တေသွေဝ ဝတ္ထူသု သေက္ခဿ ပဝတ္တိံ ဒဿေန္တော **ယောပိ သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သေက္ခော** တိအာဒိမာဟ။
တတ္ထ **ယော**တိ ဥဒ္ဒေသဝစနံ။ **သော**တိ နိဒ္ဒေသဝစနံ။ **ပိ**ကာရော သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော အယမ္ပိ ဓမ္မော အနိယတောတိအာ
ဒီသု ဝိယ။ တေန စ အာရမ္မဏသဘာဂေန ပုဂ္ဂလံ သမ္ပိဏ္ဍေတိ, နော ပုဂ္ဂလသဘာဂေန, ဟေဋ္ဌာ ဟိ ပုဂ္ဂလာ ဒိဋ္ဌိ
ဝိပန္နာ, ဣဓ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နာ, န တေသံ သဘာဂတာ အတ္ထိ။ အာရမ္မဏံ ပန ဟေဋ္ဌာ ပုဂ္ဂလာနမ္ပိ တဒေဝ, ဣမေသမ္ပိ
တဒေဝါတိ။ တေန ဝုတ္တံ "အာရမ္မဏသဘာဂေန ပုဂ္ဂလံ သမ္ပိဏ္ဍေတိ နော ပုဂ္ဂလသဘာဂေနာ"တိ။ **ယောပိ သော**တိ
ဣမိနာ ပန သကလေန ဝစနေန ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗံ သေက္ခံ ဒဿေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ** တိ ဣဒံ ဝုတ္
တနယမေဝ။

သေက္ခော တိ ကေနဋ္ဌေန သေက္ခော? သေက္ခဓမ္မပ္ပဋိလာဘတော **သေက္ခော။** ဝုတ္တဉှေတံ "ကိတ္တာဝ
တာ နု ခော, ဘန္တေ, သေက္ခော ဟောတီတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သေက္ခာယ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော ဟော
တိ။ပေ.။ သေက္ခေန သမ္မာသမာဓိနာ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ ဧတ္တာဝတာ ခော ဘိက္ခု, သေက္ခော ဟောတီ"တိ (သံ. နိ.
၅.၁၃)။ အပိစ သိက္ခတီတိပိ သေက္ခော။ ဝုတ္တဉှေတံ "သိက္ခတီတိ ခော ဘိက္ခု တသ္မာ သေက္ခောတိ ဝုစ္စတိ။ ကိဉ္
စ သိက္ခတိ? အဓိသီလမ္ပိ သိက္ခတိ, အဓိစိတ္တမ္ပိ သိက္ခတိ, အဓိပညမ္ပိ သိက္ခတိ, သိက္ခတီတိ ခော ဘိက္ခု တသ္မာ
သေက္ခောတိ ဝုစ္စတီ"တိ (အ. နိ. ၃.၈၆)။

ယောပိ ကလျာဏပုထုဇ္ဇနော အနုလောမပဋိပဒာယ ပရိပူရကာရီ သီလသမ္ပန္နော ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရော
ဘောဇနေ မတ္တညူ ဇာဂရိယာနုယောဂမနုယုတ္တော ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တံ ဗောဓိပက္ခိယာနံ ဓမ္မာနံ ဘာဝနာနုယောဂမနု
ယုတ္တော ဝိဟရတိ – "အဇ္ဇ ဝါ သွေ ဝါ အညတရံ သာမညဖလံ အဓိဂမိဿာမီ"တိ, သောပိ ဝုစ္စတိ သိက္ခတီတိ
သေက္ခောတိ။ ဣမသ္မိံ ပနတ္ထေ ပဋိဝေဓပ္ပတ္တောဝ သေက္ခော အဓိပ္ပေတော, နော ပုထုဇ္ဇနော။

အပ္ပတ္တံ မာနသံ ဧတေနာတိ **အပ္ပတ္တမာနသော။ မာနသ** န္တိ ရာဂေါပိ စိတ္တမ္ပိ အရဟတ္တမ္ပိ။ "အန္တလိ
က္ခစရော ပါသော, ယွာယံ စရတိ မာနသော"တိ (မဟာဝ. ၃၃; သံ. နိ. ၁.၁၅၁) ဧတ္ထ ဟိ ရာဂေါ မာနသံ။ "စိတ္တံ
မနော မာနသ"န္တိ (ဓ. သ. ၆၅) ဧတ္ထ စိတ္တံ။ "အပ္ပတ္တမာနသော သေက္ခော, ကာလံ ကယိရာ ဇနေသုတာ"တိ (သံ.
နိ. ၁.၁၅၉) ဧတ္ထ အရဟတ္တံ။ ဣဓာပိ အရဟတ္တမေဝ အဓိပ္ပေတံ။ တေန အပ္ပတ္တာရဟတ္တောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အနုတ္တရ န္တိ သေဋ္ဌံ, အသဒိသန္တိ အတ္ထော။ စတူဟိ ယောဂေဟိ ခေမံ အနနုယုတ္တန္တိ **ယောဂက္ခေမံ,** အရ
ဟတ္တမေဝ အဓိပ္ပေတံ။ **ပတ္ထယမာနော** တိ ဒွေဝ ပတ္ထနာ တဏှာပတ္ထနာ စ, ဆန္ဒပတ္ထနာ စ။ "ပတ္ထယမာနသ္
သ ဟိ ပဇပ္ပိတာနိ, ပဝေဓိတံ ဝါပိ ပကပ္ပိတေသူ"တိ (သု. နိ. ၉၀၈) ဧတ္ထ တဏှာပတ္ထနာ။

> "ဆိန္နံ ပါပိမတော သောတံ၊ ဝိဒ္ဓသ္တံ ဝိနဠီကတံ။
> ပါမောဇ္ဇဗဟုလာ ဟောထ၊ ခေမံ ပတ္တတ္ထ ဘိက္ခဝေါ"တိ။ (မ. နိ. ၁.၃၅၂) –

ဧတ္ထ ကတ္တုကမျတာ ကုသလစ္ဆန္ဒပတ္ထနာ။ အယမေဝ ဣဓာဓိပ္ပေတာ။ တေန **ပတ္ထယမာနော** တိ တံ ယောဂက္
ခေမံ ပတ္တုကာမော အဓိဂန္တုကာမော တန္နိန္နော တပ္ပောဏော တပ္ပဗ္ဘာရောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဝိဟရတီ**တိ အညံ ဣ
ရိယာပထဒုက္ခံ အညေန ဣရိယာပထေန ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ အပရိပတန္တံ ကာယံ ဟရတိ။ အထ ဝါ "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္
စာတိ အဓိမုစ္စန္တော သဒ္ဓါယ ဝိဟရတီ"တိအာဒိနာပိ နိဒ္ဒေသနယေနေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ပထဝိံ ပထဝိတော
အဘိဇာနာတီ**တိ ပထဝိံ ပထဝီဘာဝေန အဘိဇာနာတိ, န ပုထုဇ္ဇနော ဝိယ သဗ္ဗာကာရဝိပရီတာယ သညာယ သဉ္ဇာနာတိ။
အပိစ ခော အဘိဝိသိဋ္ဌေန ဉာဏေန ဇာနာတိ, ဧဝံ ပထဝီတိ ဧတံ ပထဝီဘာဝံ အဓိမုစ္စန္တော ဧဝ နံ အနိစ္စာတိပိ ဒုက္ခာတိ
ပိ အနတ္တာတိပိ ဧဝံ အဘိဇာနာတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧဝဉ္စ နံ အဘိညတွာ ပထဝိံ မာ မညီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ မညတီ
တိ **မညိ။** အယံ ပန မညိ စ န မညိ စ န ဝတ္တဗ္ဗောတိ။ တေသမ္ပိဉှိ အတ္ထေ ဣဒံ ပဒံ နိဟတေတွာ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတ
ဗ္ဗံ။ ကော ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာယောတိ။ ဝုစ္စတေ, ပုထုဇ္ဇနော တာဝ သဗ္ဗမညနာနံ အပ္ပဟီနတ္တာ မညတီတိ ဝုတ္တော။ ခီ

ဏာသတေ ပဟီနတ္တာ န မညတီတိ။ သေက္ခသ္သ ပန ဒိဋ္ဌိမညနာ ပဟီနာ, ဣတရာ ပန တနုဘာဝံ ဂတာ, တေန သော မ ညတီတိပိ န ဝတ္တဗ္ဗော ပုထုဇ္ဇနော ဝိယ, န မညတီတိပိ န ဝတ္တဗ္ဗော ခီဏာသတော ဝိယာတိ။

ပရိညေယျံ တဿာ တိ တဿ သေက္ခဿ တံ မညနာဝတ္ထုံ ဩက္ကန္တနိယာမတ္တာ သမ္မောဓိပရာယဏတ္တာ စ တီဟိ ပရိညာဟိ ပရိညေယျံ, အပရိညေယျဥ္စ အပရိညာတဥ္စ နာမ န ဟောတိ ပုထုဇ္ဇနဿ ဝိယ, နောပိ ပရိညာတံ ခီဏာသဝဿ ဝိယ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဝုတ္တနယမေဝ။

သေက္ခဝသေန ဒုတိယနယကထာ နိဋ္ဌိတာ။

ခီဏာသဝတရတတိယာဒိနယဝဏ္ဏနာ

၈. ဧဝံ ပထဝီအာဒီသု ဝတ္ထူသု သေက္ခဿ ပဝတ္တိံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ခီဏာသဝဿ ပဝတ္တိံ ဒဿေန္တော **ယောပိ သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အရဟံ** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယောပီ**တိ ပိ-သဒ္ဒေါ သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော။ တေန ဣမဿ ဥဘယသဘာဂတာပိ လဗ္ဘတီတိ ဒဿေတိ။ သေက္ခော ဟိ ခီဏာသဝေန အရိယပုဂ္ဂလတ္တာ သဘာဂေ, တေန ပုဂ္ဂလသဘာဂတာ လဗ္ဘတိ, အာရမ္မဏသဘာဂတာ ပန ဝုတ္တနယာ ဧဝ။ **အရဟ**န္တိ အာရကကိလေသော, ဒူရကိလေသော ပဟီနကိလေသောတိ အတ္ထော။ ဝုတ္တဉ္စေတံ ဘဂဝတာ ''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အရဟံ ဟောတိ? အာရကာဿ ဟောန္တိ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သံကိလေသိကာ ပောနောဗ္ဘဝိကာ သဒရာ ဒုက္ခဝိပာကာ အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏိယာ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အရဟံ ဟောတီ''တိ။ (မ. နိ. ၁.၄၃၄) **ခီဏာသဝေ**တိ စတ္တာရော အာသဝာ ကာမာသဝော။ပေ။ အဝိဇ္ဇာသဝေ, ဣမေ စတ္တာရော အာသဝာ အရဟတော ခီဏာ ပဟီနာ သမုစ္ဆိန္နာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓာ, အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကာ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎာ, တေန ဝုစ္စတိ ခီဏာသဝေတိ။

ဝုသိတဝါတိ ဂရုသံဝါသေပိ အရိယမဂ္ဂသံဝါသေပိ ဒသသု အရိယဝါသေသုပိ ဝသိ ပရိဝသိ ဝုတ္ထော ပရိဝုတ္ထော, သော ဝုတ္ထဝါသော ဓိဏ္ဏစရဏောတိ **ဝုသိတဝါ ကတကရဏီယော**တိ ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကံ ဥပာဒါယ သတ္တ သေက္ခာ စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ကရဏီယံ ကရောန္တိ နာမ, ခီဏာသဝဿ သဗ္ဗကရဏီယာနိ ကတာနိ ပရိယောသိတာနိ, နတ္ထိ တဿ ဥတ္တရိ ကရဏီယံ ဒုက္ခက္ခယာဓိဂမာယာတိ ကတကရဏီယော။ ဝုတ္တမ္ပိ ဟေတံ –

''တဿ သမ္မာ ဝိမုတ္တဿ၊ သန္တစိတ္တဿ ဘိက္ခုနော။
ကတဿ ပဋိစယော နတ္ထိ၊ ကရဏီယံ န ဝိဇ္ဇတီ''တိ။ (ထေရဂ. ၆၄၂)။

ဩဟိတဘာရောတိ တယော ဘာရာ ခန္ဓဘာရော ကိလေသဘာရော အဘိသင်္ခါရဘာရောတိ, တဿိမေ တယော ဘာရာ ဩဟိတာ ဩရောပိတာ နိက္ခိတ္တာ ပါတိတာ, တေန ဝုစ္စတိ **ဩဟိတဘာရော**တိ။ **အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထော** တိ အနုပ္ပတ္တော သဒတ္ထံ, သကတ္ထန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကကာရဿာယံ ဒကာရော ကတော, သဒတ္ထောတိ စ အရဟတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တဉှိ အတ္တုပနိဗန္ဓနဋ္ဌေန အတ္တာနံ အဝိဇဟနဋ္ဌေန အတ္တနော ပရမတ္ထဋ္ဌေန စ အတ္တနော အတ္ထော သကတ္ထောတိ ဝုစ္စတိ။

ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနော တိ **ဘဝသံယောဇနာနီ**တိ ဒသ သံယောဇနာနိ ကာမရာဂသံယောဇနံ ပဋိဃမာနဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာသီလဗ္ဗတပရာမာသဘဝရာဂဣဿာမစ္ဆရိယသံယောဇနံ အဝိဇ္ဇာသံယောဇနံ။ ဣမာနိ ဟိ သတ္တေ ဘဝေသု သံယောဇေန္တိ ဥပနိဗန္ဓန္တိ, ဘဝံ ဝါ ဘဝေန သံယောဇေန္တိ, တသ္မာ ''ဘဝသံယောဇနာနီ''တိ ဝုစ္စန္တိ။ ဣမာနိ ဘဝသံယောဇနာနိ အရဟတော ပရိက္ခီဏာနိ ပဟီနာနိ ဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎာနိ, တေန ဝုစ္စတိ ''ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနော''တိ။ **သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တော**တိ တတ္ထ **သမ္မဒညာ** တိ သမ္မာ အညာယ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ခန္ဓာနံ ခန္ဓဋ္ဌံ, အာယတနာနံ အာယတနဋ္ဌံ, ဓာတူနံ ဓာတုဋ္ဌံ, ဒုက္ခဿ ပီဠနဋ္ဌံ, သမုဒယဿ ပဘဝဋ္ဌံ, နိရောဓဿ သန္တဋ္ဌံ, မဂ္ဂဿ ဒဿနဋ္ဌံ, သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာတိ ဧဝမာဒိံ ဝါ ဘေဒံ သမ္မာ ယထာဘူတံ အညာယ ဇာနိတွာ တီရယိတွာ တုလယိတွာ ဝိဘာဝေတွာ ဝိဘူတံ ကတွာတိ။

ဝိမုတ္တော တိ ဒွေဝ ဝိမုတ္တိယော စိတ္တဿ စ ဝိမုတ္တိ နိဗ္ဗာနဉ္စ။ အရဟာ သဗ္ဗကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တစိတ္တတ္တာ စိတ္တဝိမုတ္တိယာပိ ဝိမုတ္တော။ နိဗ္ဗာနံ အဓိမုတ္တတ္တာ နိဗ္ဗာနေပိ ဝိမုတ္တော။ တေန ဝုစ္စတိ “သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တော”တိ။ **ပရိညာတံ တဿာ** တိ တဿ အရဟတော တံ မညနာဝတ္ထု တီဟိ ပရိညာဟိ ပရိညာတံ။ တသ္မာ သော တံ ဝတ္ထုံ န မညတိ, တံ တ မညနံ န မညတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

နိဗ္ဗာနတရေ ပန **ခယာ ရာဂဿာ** တိအာဒယော တယော တရာ ဝုတ္တာ။ တေ ပထဝီတရာဒီသုပိ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗာ။ အယဉ္စ ပရိညာတတရော နိဗ္ဗာနတရေပိ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗော။ ဝိတ္ထာရေန္တေန စ ပရိညာတံ တဿာတိ သဗ္ဗပဒေဟိ ယောဇေတွာ ပုန ခယာ ရာဂဿ ဝီတရာဂတ္တာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ သေ နယော ဣတရေသု။ ဒေသနာ ပန ဧကတ္ထ ဝုတ္တံ သဗ္ဗတ္ထ ဝုတ္တမေဝ ဟောတီတိ သံခိတ္တာ။

ခယာ ရာဂဿ ဝီတရာဂတ္တာ တိ ဧတ္ထ စ ယသ္မာ ဗာဟိရကော ကာမေသု ဝီတရာဂေ, န ခယာ ရာဂဿ ဝီတရာဂေ။ အရဟာ ပန ခယာ ယေဝ, တသ္မာ ဝုတ္တံ “ခယာ ရာဂဿ ဝီတရာဂတ္တာ”တိ။ သေ နယော ဒောသမောဟေသုပိ။ ယထာ စ “ပရိညာတံ တဿာတိ ဝဒာမိ”တိ ဝုတ္တေပိ ပရိညာတတ္တာ သော တံ ဝတ္ထုံ တံ တ မညနံ န မညတီတိ အတ္ထော ဟောတိ, ဧဝမိဓာပိ ဝီတရာဂတ္တာ သော တံ ဝတ္ထုံ တံ တ မညနံ န မညတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဧတ္ထ စ ပရိညာတံ တဿာတိ အယံ တရော မဂ္ဂဘာဝနာပာရိပူရိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တော။ ဣတရေ ပန ဖလသစ္ဆိကိရိယာပာရိပူရိဒဿနတ္ထန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဒွီဟိ တ ကာရဏေဟိ အရဟာ န မညတိ ဝတ္ထုဿ စ ပရိညာတတ္တာ အကုသလမူလာနဉ္စ သမုစ္ဆိန္နတ္တာ။ တေနဿ ပရိညာတတရေန ဝတ္ထုနော ဝတ္ထုပရိညံ ဒီပေတိ, ဣတရေဟိ အကုသလမူလသမုစ္ဆေဒန္တိ။ တတ္ထ ပစ္ဆိမေသု တီသု တရေသု အယံ ဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော, တီသု ဟိ တရေသု ရာဂေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ ဒုက္ခာနုပဿီ ဝိဟရန္တော အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခေန ဝိမုတ္တော ခယာ ရာဂဿ ဝီတရာဂေ ဟောတိ။ ဒောသေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ အနိစ္စာနုပဿီ ဝိဟရန္တော အနိမိတ္တဝိမောက္ခေန ဝိမုတ္တော ခယာ ဒောသဿ ဝီတဒောသော ဟောတိ။ မောဟေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ အနတ္တာနုပဿီ ဝိဟရန္တော သုညတဝိမောက္ခေန ဝိမုတ္တော ခယာ မောဟဿ ဝီတမောဟော ဟောတီတိ။

ဧဝံ သန္တေ န ဧကော တီဟိ ဝိမောက္ခေဟိ ဝိမုစ္စတီတိ ဒွေဝ တရာ န ဝတ္တဗ္ဗာ သိယုန္တိ စေ, တံ န။ ကသ္မာ? အနိယမိတတ္တာ။ အနိယမေန ဟိ ဝုတ္တံ “ယောပိ သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အရဟာ”တိ။ န ပန ဝုတ္တံ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခေန တ ဝိမုတ္တော, ဣတရေန တတိ, တသ္မာ ယံ အရဟတော ယုဇ္ဇတိ, တံ သဗ္ဗံ ဝတ္တဗ္ဗမေတတိ။

အဝိသေသေန တ ယော ကောစိ အရဟာ သမာနေပိ ရာကဒိက္ခယေ ဝိပရိဏာမဒုက္ခဿ ပရိညာတတ္တာ ခယာ ရာဂဿ ဝီတရာဂေတိ ဝုစ္စတိ, ဒုက္ခဒုက္ခဿ ပရိညာတတ္တာ ခယာ ဒောသဿ ဝီတဒောသောတိ။ သင်္ခာရဒုက္ခဿ ပရိညာတတ္တာ ခယာ မောဟဿ ဝီတမောဟောတိ။ ဣဋ္ဌာရမ္မဏဿ တ ပရိညာတတ္တာ ခယာ ရာဂဿ ဝီတရာဂေ။ အနိဋ္ဌာရမ္မဏဿ ပရိညာတတ္တာ ခယာ ဒောသဿ ဝီတဒောသော။ မဇ္ဈတ္တာရမ္မဏဿ ပရိညာတတ္တာ ခယာ မောဟဿ ဝီတမောဟော။ သုခာယ တ ဝေဒနာယ ရာကနုသယဿ သမုစ္ဆိန္နတ္တာ ခယာ ရာဂဿ ဝီတရာဂေ, ဣတရာသု ပဋိဃမောဟာနုသယာနံ သမုစ္ဆိန္နတ္တာ ဝီတဒောသော ဝီတမောဟော စာတိ။ တသ္မာ တံ ဝိသေသံ ဒဿေန္တော အာဟ “ခယာ ရာဂဿ ဝီတရာဂတ္တာ။ပေ.။ ဝီတမောဟတ္တာ”တိ။

ခီဏာသဝဝသေန တတိယစတုတ္ထပဉ္စမဆဋ္ဌနယကထာ နိဋ္ဌိတာ။

တထာဂတတရသတ္တမနယဝဏ္ဏနာ

၁၂. ဧဝံ ပထဝီအာဒီသု ဝတ္ထူသု ခီဏာသဝဿ ပဝတ္တိံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အတ္တနော ပဝတ္တိံ ဒဿေန္တော **တထာဂတောပိ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တထာဂတော**တိ အဋ္ဌဟိ ကာရဏေဟိ ဘဂဝ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတိ – တထာ အာဂတောတိ တထာဂတော, တထာ ဂတောတိ တထာဂတော, တထလက္ခဏံ အာဂတောတိ တထာဂတော, တထဓမ္မေ ယာထာဝတော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓောတိ တထာဂတော, တထဒဿိတာယ တထာဂတော, တထာတဒိတာယ တထာဂတော, တထာကာရိတာယ တထာဂတော, အဘိဘဝနဋ္ဌေန တထာဂတောတိ။

ကထံ ဘဂဝါ တထာ အာဂတောတိ တထာဂတော? ယထာ သဗ္ဗလောကဟိတာယ ဥဿုက္ကမာပန္နာ ပုရိမကာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ အာဂတာ, ယထာ ဝိပဿီ ဘဂဝါ အာဂတော, ယထာ သိခီ ဘဂဝါ, ယထာ ဝေဿဘူ ဘဂဝါ, ယထာ ကကုသန္ဓော ဘဂဝါ, ယထာ ကောဏာဂမနော ဘဂဝါ, ယထာ ကဿပေါ ဘဂဝါ အာဂတောတိ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယေန အဘိနီဟာရေန ဧတေ ဘဂဝန္တော အာဂတာ, တေနေဝ အမှာကမ္ပိ ဘဂဝါ အာဂတော။

အထ ဝါ ယထာ ဝိပဿီ ဘဂဝါ။ပေ။ ယထာ ကဿပေါ ဘဂဝါ ဒါနပါရမိံ ပူရေတွာ, သီလနေက္ခမ္မပညာဝီရိယခန္တိသစ္စအဓိဋ္ဌာနမေတ္တာဥပေက္ခာပါရမိံ ပူရေတွာ, ဣမာ ဒသ ပါရမိယော, ဒသ ဥပပါရမိယော, ဒသ ပရမတ္ထပါရမိယောတိ, သမတိံသ ပါရမိယော ပူရေတွာ, အင်္ဂပရိစ္စာဂံ နယနဓနရဇ္ဇပုတ္တဒါရပရိစ္စာဂန္တိ ဣမေ ပဉ္စ မဟာပရိစ္စာဂေ ပရိစ္စဇိတွာ ပုဗ္ဗယောဂပုဗ္ဗစရိယဓမ္မက္ခာနဉာတတ္ထစရိယာဒယော ပူရေတွာ, ဗုဒ္ဓိစရိယာယ ကောဋိံ ပတွာ အာဂတော, တထာ အမှာကမ္ပိ ဘဂဝါ အာဂတော။

ယထာ စ ဝိပဿီ ဘဂဝါ။ပေ။ ယထာ ကဿပေါ ဘဂဝါ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ သမ္မပ္ပဓာနေ ဣဒ္ဓိပါဒေ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ပဉ္စ ဗလာနိ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ဘာဝေတွာ ဗြူဟေတွာ အာဂတော, တထာ အမှာကံ ဘဂဝါပိ အာဂတောတိ တထာဂတော။

ယထေဝ လောကမှိ ဝိပဿိအာဒယော၊
သဗ္ဗညုဘာဝံ မုနယော ဣဓာဂတာ။
တထာ အယံ သက္ယမုနီပိ အာဂတော၊
တထာဂတော ဝုစ္စတိ တေန စက္ခုမာတိ။

ဧဝံ တထာ အာဂတောတိ တထာဂတော။

ကထံ တထာ ဂတောတိ တထာဂတော။ ယထာ သမ္ပတိဇာတော ဝိပဿီ ဘဂဝါ ဂတော။ပေ။ ကဿပေါ ဘဂဝါ ဂတော။ ကထဉ္စ သော ဂတောတိ, သော ဟိ သမ္ပတိဇာတောဝ သမေဟိ ပါဒေဟိ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာယ ဥတ္တရာဘိမုခော သတ္တပဒဝီတိဟာရေန ဂတော။ ယထာဟ – သမ္ပတိဇာတော, အာနန္ဒ, ဗောဓိသတ္တော သမေဟိ ပါဒေဟိ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌဟိတွာ ဥတ္တရာဘိမုခော သတ္တပဒဝီတိဟာရေန ဂစ္ဆတိ သေတမှိ ဆတ္တေ အနုဓာရီယမာနေ, သဗ္ဗာ စ ဒိသာ အနုဝိလောကေတိ, အာသဘိဉ္စ ဝါစံ ဘာသတိ "အဂ္ဂေါဟမသ္မိ လောကဿ, ဇေဋ္ဌောဟမသ္မိ လောကဿ, သေဋ္ဌောဟမသ္မိ လောကဿ, အယမန္တိမာ ဇာတိ, နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ"တိ (မ. နိ. ၃.၂၀၇)။

တဉ္စဿ ဂမနံ တထံ အဟောသိ အဝိတထံ အနေကေသံ ဝိသေသာဓိဂမာနံ ပုဗ္ဗနိမိတ္တဘာဝေန။ ယဉှိ သော သမ္ပတိဇာတောဝ သမေဟိ ပါဒေဟိ ပတိဋ္ဌဟိ, ဣဒမဿ စတုရိဒ္ဓိပါဒပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ ဥတ္တရာဘိမုခဘာဝေါ ပန သဗ္ဗလောကုတ္တရဘာဝဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ သတ္တပဒဝီတိဟာရော သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂရတနပဋိလာဘဿ။ "သုဝဏ္ဏဒဏ္ဍာ ဝီတိပတန္တိ စာမရာ"တိ (သု. နိ. ၆၉၃) ဧတ္ထ ဝုတ္တော စာမရုက္ခေပေါ သဗ္ဗတိတ္ထိယနိမ္မထနဿ။ သေတစ္ဆတ္တဓာရဏံ အရဟတ္တဝိမုတ္တိဝရဝိမလသေတစ္ဆတ္တပဋိလာဘဿ။ သဗ္ဗဒိသာနုဝိလောကနံ သဗ္ဗညုတာနာဝရဏဉာဏပဋိလာဘဿ။ အာသဘီဝါစာဘာသနံ အပ္ပဋိဝတ္တိယဝရဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ တထာ အယံ ဘဂဝါပိ ဂတော။ တဉ္စဿ ဂမနံ တထံ အဟောသိ အဝိတထံ တေသညေဝ ဝိသေသာဓိဂမာနံ ပုဗ္ဗနိမိတ္တဘာဝေန။ တေနာဟု ပေါရာဏာ –

"မုဟုတ္တဇာတောဝ ဂဝမ္ပတီ ယထာ၊
သမေဟိ ပါဒေဟိ ဖုသီ ဝသုန္ဓရံ။
သော ဝိက္ကမီ သတ္တ ပဒါနိ ဂေါတမော၊
သေတဉ္စ ဆတ္တံ အနုဓာရယုံ မရူ။

ဂန္တွာန သော သတ္တ ပဒါနိ ဂေါတမော၊
ဒိသာ ဝိလောကေသိ သမာ သမန္တတော။

အင္ဂ႑ပေတံ ဂိရိမဗ္ဘုဒီရယီ၊
သီဟော ယထာ ပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိဋ္ဌိတော’’တိ။ –

ဧဝံ တထာ ဂတောတိ တထာဂတော။

အထ ဝါ ယထာ ဝိပဿီ ဘဂဝါ။ပေ.။ ယထာ ကဿပေါ ဘဂဝါ, အယမ္ပိ ဘဂဝါ တထေဝ နေက္ခမ္မေန ကာမစ္ဆန္ဒံ ပဟာယ ဂတော။ အဗျာပါဒေန ဗျာပါဒံ, အာလောကသညာယ ထိနမိဒ္ဓံ, အဝိက္ခေပေန ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ, ဓမ္မဝဝတ္ထာနေန ဝိစိကိစ္ဆံ ပဟာယ, ဉာဏေန အဝိဇ္ဇံ ပဒါလေတွာ, ပါမောဇ္ဇေန အရတိံ ဝိနောဒေတွာ, ပဌမဇ္ဈာနေန နီဝရဏကဝါဋံ ဥဂ္ဃာဋေတွာ, ဒုတိယဇ္ဈာနေန ဝိတက္ကဝိစာရဓူမံ ဝူပသမေတွာ, တတိယဇ္ဈာနေန ပီတိံ ဝိရာဇေတွာ, စတုတ္ထဇ္ဈာနေန သုခဒုက္ခံ ပဟာယ, အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ္တိယာ ရူပသညာပဋိဃသညာနာနတ္တသညာယော သမတိက္ကမိတွာ, ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ္တိယာ အာကာသာနဉ္စာယတနသညံ, အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိယာ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညံ, နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိယာ အာကိဉ္စညာယတနသညံ သမတိက္ကမိတွာ ဂတော။

အနိစ္စာနုပဿနာယ နိစ္စသညံ ပဟာယ, ဒုက္ခာနုပဿနာယ သုခသညံ, အနတ္တာနုပဿနာယ အတ္တသညံ, နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာယ နန္ဒိံ, ဝိရာဂါနုပဿနာယ ရာဂံ, နိရောဓာနုပဿနာယ သမုဒယံ, ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာယ အာဒါနံ, ခယာနုပဿနာယ ဃနသညံ, ဝယာနုပဿနာယ အာယူဟနံ, ဝိပရိဏာမာနုပဿနာယ ဓုဝသညံ, အနိမိတ္တာနုပဿနာယ နိမိတ္တံ, အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာယ ပဏိဓိံ, သုညတာနုပဿနာယ အဘိနိဝေသံ, အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယ သာရာဒါနာဘိနိဝေသံ, ယထာဘူတဉာဏဒဿနေန သမ္မောဟာဘိနိဝေသံ, အာဒီနဝါနုပဿနာယ အာလယာဘိနိဝေသံ, ပဋိသင်္ခါနုပဿနာယ အပ္ပဋိသင်္ခံ, ဝိဝဋ္ဋာနုပဿနာယ သံယောဂါဘိနိဝေသံ, သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ဒိဋ္ဌေကဋ္ဌေ ကိလေသေ ဘဉ္ဇိတွာ, သကဒါဂါမိမဂ္ဂေန ဩဠာရိကေ ကိလေသေ ပဟာယ, အနာဂါမိမဂ္ဂေန အဏုသဟဂတေ ကိလေသေ သမုဂ္ဃာဋေတွာ, အရဟတ္တမဂ္ဂေန သဗ္ဗကိလေသေ သမုစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂတော။ ဧဝမ္ပိ တထာ ဂတောတိ တထာဂတော။

ကထံ တထလက္ခဏံ အာဂတောတိ တထာဂတော။ ပထဝီဓာတုယာ ကက္ခဠတ္တလက္ခဏံ တထံ အဝိတထံ။ အာပောဓာတုယာ ပဂ္ဃရဏလက္ခဏံ။ တေဇောဓာတုယာ ဥဏှတ္တလက္ခဏံ။ ဝါယောဓာတုယာ ဝိတ္ထမ္ဘနလက္ခဏံ။ အာကာသဓာတုယာ အသမ္ဖုဋ္ဌလက္ခဏံ ။ ဝိညာဏဓာတုယာ ဝိဇာနနလက္ခဏံ။

ရူပဿ ရုပ္ပနလက္ခဏံ။ ဝေဒနာယ ဝေဒယိတလက္ခဏံ။ သညာယ သဉ္ဇာနနလက္ခဏံ။ သင်္ခါရာနံ အဘိသင်္ခရဏလက္ခဏံ။ ဝိညာဏဿ ဝိဇာနနလက္ခဏံ။

ဝိတက္ကဿ အဘိနိရောပနလက္ခဏံ။ ဝိစာရဿ အနုမဇ္ဇနလက္ခဏံ။ ပီတိယာ ဖရဏလက္ခဏံ။ သုခဿ သာတလက္ခဏံ။ စိတ္တေကဂ္ဂတာယ အဝိက္ခေပလက္ခဏံ။ ဖဿဿ ဖုသနလက္ခဏံ။

သဒ္ဓိန္ဒြိယဿ အဓိမောက္ခလက္ခဏံ။ ဝီရိယိန္ဒြိယဿ ပဂ္ဂဟဏလက္ခဏံ။ သတိန္ဒြိယဿ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏံ။ သမာဓိန္ဒြိယဿ အဝိက္ခေပလက္ခဏံ။ ပညိန္ဒြိယဿ ပဇာနနလက္ခဏံ။

သဒ္ဓါဗလဿ အဿဒ္ဓိယေ အကမ္ပိယလက္ခဏံ။ ဝီရိယဗလဿ ကောသဇ္ဇေ။ သတိဗလဿ မုဋ္ဌဿစ္စေ။ သမာဓိဗလဿ ဥဒ္ဓစ္စေ။ ပညာဗလဿ အဝိဇ္ဇာယ အကမ္ပိယလက္ခဏံ။

သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏံ။ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ပဝိစယလက္ခဏံ။ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ပဂ္ဂဟဏလက္ခဏံ။ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဖရဏလက္ခဏံ။ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပသမလက္ခဏံ။ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ အဝိက္ခေပလက္ခဏံ။ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ပဋိသင်္ခါနလက္ခဏံ။

သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ဒဿနလက္ခဏံ။ သမ္မာသင်္ကပ္ပဿ အဘိနိရောပနလက္ခဏံ။ သမ္မာဝါစာယ ပရိဂ္ဂဟလက္ခဏံ။ သမ္မာကမ္မန္တဿ သမုဋ္ဌာနလက္ခဏံ။ သမ္မာအာဇီဝဿ ဝောဒါနလက္ခဏံ။ သမ္မာဝါယာမဿ ပဂ္ဂဟဏလက္ခ

ခဏ။ သမ္မာသတိယာ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏံ။ သမ္မာသမာဓိဿ အဝိက္ခေပလက္ခဏံ။

အဝိဇ္ဇာယ အညာဏလက္ခဏံ။ သင်္ခါရာနံ စေတနာလက္ခဏံ။ ဝိညာဏဿ ဝိဇာနနလက္ခဏံ။ နာမဿ နမနလက္ခဏံ။ ရူပဿ ရုပ္ပနလက္ခဏံ။ သဠာယတနဿ အာယတနလက္ခဏံ။ ဖဿဿ ဖုသနလက္ခဏံ။ ဝေဒနာယ ဝေဒယိတလက္ခဏံ။ တဏှာယ ဟေတုလက္ခဏံ။ ဥပါဒါနဿ ဂဟဏလက္ခဏံ။ ဘဝဿ အာယူဟနလက္ခဏံ။ ဇာတိယာ နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏံ။ ဇရာယ ဇီရဏလက္ခဏံ။ မရဏဿ စုတိလက္ခဏံ။

ဓာတူနံ သုညတာလက္ခဏံ။ အာယတနာနံ အာယတနလက္ခဏံ။ သတိပဋ္ဌာနာနံ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏံ။ သမ္မပ္ပဓာနာနံ ပဒဟနလက္ခဏံ။ ဣဒ္ဓိပါဒါနံ ဣဇ္ဈနလက္ခဏံ။ ဣန္ဒြိယာနံ အဓိပတိလက္ခဏံ။ ဗလာနံ အကမ္ပိယလက္ခဏံ။ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ နိယျာနလက္ခဏံ။ မဂ္ဂဿ ဟေတုလက္ခဏံ။

သစ္စာနံ တထလက္ခဏံ။ သမထဿ အဝိက္ခေပလက္ခဏံ။ ဝိပဿနာယ အနုပဿနာလက္ခဏံ။ သမထဝိပဿနာနံ ဧကရသလက္ခဏံ။ ယုဂနဒ္ဓာနံ အနတိဝတ္တနလက္ခဏံ။

သီလဝိသုဒ္ဓိယာ သံဝရလက္ခဏံ။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိယာ အဝိက္ခေပလက္ခဏံ။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိယာ ဒဿနလက္ခဏံ။

ခယေဉာဏဿ သမုစ္ဆေဒလက္ခဏံ။ အနုပ္ပါဒေ ဉာဏဿ ပဿဒ္ဓိလက္ခဏံ။ ဆန္ဒဿ မူလလက္ခဏံ။ မနသိကာရဿ သမုဋ္ဌာနလက္ခဏံ။ ဖဿဿ သမောဓာနလက္ခဏံ။ ဝေဒနာယ သမောသရဏလက္ခဏံ။ သမာဓိဿ ပမုခလက္ခဏံ။ သတိယာ အာဓိပတေယျလက္ခဏံ။ ပညာယ တတုတ္တရိလက္ခဏံ။ ဝိမုတ္တိယာ သာရလက္ခဏံ။ အမတောဂဓဿ နိဗ္ဗာနဿ ပရိယောသာနလက္ခဏံ တထံ အဝိတထံ။ ဧဝံ တထလက္ခဏံ ဉာဏဂတိယာ အာဂတော အဝိရဇ္ဈိတွာ ပတ္တော အနုပ္ပတ္တောတိ တထာဂတော, ဧဝံ တထလက္ခဏံ အာဂတောတိ တထာဂတော။

ကထံ တထဓမ္မေ ယာထာဝတော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓောတိ တထာဂတော? တထဓမ္မာ နာမ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ။ ယထာဟ ''စတ္တာရိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, တထာနိ အဝိတထာနိ အနညထာနိ။ ကတမာနိ စတ္တာရိ, ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ, ဘိက္ခဝေ, တထမေတံ အဝိတထမေတံ အနညထမေတ''န္တိ (သံ. နိ. ၅.၁၀၉၀) ဝိတ္ထာရော။ တာနိ စ ဘဂဝတာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေ, တသ္မာ တထာနံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတိ။ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္ထော ဟိ ဧတ္ထ ဂတသဒ္ဒော။ အပိစ ဇရာမရဏဿ ဇာတိပစ္စယသမ္ဘူတသမုဒာဂတဋ္ဌော တထော အဝိတထော အနညထော။ပေ.။ သင်္ခါရာနံ အဝိဇ္ဇာပစ္စယသမ္ဘူတသမုဒာဂတဋ္ဌော တထော အဝိတထော အနညထော။ တထာ အဝိဇ္ဇာယ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယဋ္ဌော။ သင်္ခါရာနံ ဝိညာဏဿ ပစ္စယဋ္ဌော။ပေ.။ ဇာတိယာ ဇရာမရဏဿ ပစ္စယဋ္ဌော တထော အဝိတထော အနညထော။ တံ သဗ္ဗံ ဘဂဝတာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓံ, တသ္မာပိ တထာနံ ဓမ္မာနံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ တထဓမ္မေ ယာထာဝတော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓောတိ တထာဂတော။

ကထံ တထဒဿိတာယ တထာဂတော? ဘဂဝါ ယံ သဒေဝကေ လောကေ။ပေ.။ သဒေဝမနုဿာယ အပရိမာဏာသု လောကဓာတူသု အပရိမာဏာနံ သတ္တာနံ စက္ခုဒ္ဝါရေ အာပါထံ အာဂစ္ဆန္တံ ရူပါရမ္မဏံ နာမ အတ္ထိ။ တံ သဗ္ဗာကာရတော ဇာနာတိ, ပဿတိ။ ဧဝံ ဇာနတာ ပဿတာ စ တေန တံ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာဒိဝသေန ဝါ ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတေသု လဗ္ဘမာနကပဒဝသေန ဝါ ''ကတမံ တံ ရူပံ ရူပါယတနံ, ယံ ရူပံ စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယ ဝဏ္ဏနိဘာ သနိဒဿနံ သပ္ပဋိဃံ နီလံ ပီတက''န္တိ (ဓ. သ. ၆၁၆) အာဒိနာ နယေန အနေကေဟိ နာမေဟိ တေရသဟိ ဝါရေဟိ ဒွေပညာသာယ နယေဟိ ဝိဘဇ္ဇမာနံ တထမေဝ ဟောတိ, ဝိတထံ နတ္ထိ။ ဧသ နယော သောတဒွါရာဒီသုပိ အာပါထမာဂစ္ဆန္တေသု သဒ္ဒာဒီသု။ ဝုတ္တဉ္စေတံ ဘဂဝတာ ''ယံ, ဘိက္ခဝေ, သဒေဝကဿ လောကဿ။ပေ.။ သဒေဝမနုဿာယ ဒိဋ္ဌံ သုတံ မုတံ ဝိညာတံ ပတ္တံ ပရိယေသိတံ အနုဝိစရိတံ မနသာ, တမဟံ ဇာနာမိ, ။တမဟံ အဗ္ဘညာသိံ, တံ တထာဂတဿ ဝိဒိတံ, တံ တထာဂတော န ဥပဋ္ဌာသီ''တိ (အ. နိ. ၄.၂၄)။ ဧဝံ တထဒဿိတာယ တထာဂတော။ တတ္ထ တထဒဿီအတ္ထေ တထာဂတောတိ ပဒသမ္ဘဝော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကထံ တထာဝါဒိတာယ တထာဂတော? ယံ ရတ္တိံ ဘဂဝါ ဗောဓိမဏ္ဍေ အပရာဇိတပလ္လင်္ကေ နိသိန္နော တိဏ္ဏံ မာရာနံ မတ္ထကံ မဒ္ဒိတွာ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော, ယဉ္စ ရတ္တိံ ယမကသာလာနမန္တရေ အနုပါဒိ

သေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ, တတ္ထန္တရေ ပဉ္စစတ္တာလီသဝဿပရိမာဏေ ကာလေ ပဌမဗောဓိယာပိ မဇ္ဈိမ ဗောဓိယာပိ ပစ္ဆိမဗောဓိယာပိ ယံ ဘဂဝတာ ဘာသိတံ သုတ္တံ ဂေယျံ။ပေ။ ဝေဒလ္လံ, တံ သဗ္ဗံ အတ္ထတော စ ဗျဉ္ဇ နတော စ အနုပဝဇ္ဇံ အနူနမနဓိကံ သဗ္ဗာကာရပရိပုဏ္ဏံ ရာဂမဒနိမ္မဒနံ ဒောသမောဟမဒနိမ္မဒနံ, နတ္ထိ တတ္ထ တလဂ္ဂ မတ္တမ္ပိ ပက္ခလိတံ, သဗ္ဗံ တံ ဧကမုဒ္ဒိကာယ လဉ္ဆိတံ ဝိယ, ဧကနာဠိယာ မိတံ ဝိယ, ဧကတုလာယ တုလိတံ ဝိယ စ တ ထမေဝ ဟောတိ အဝိတထံ။ တေနာဟ – ''ယဉ္စ, စုန္ဒ, ရတ္တိံ တထာဂတော အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈ တိ, ယဉ္စ ရတ္တိံ အနုပာဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယတိ, ယံ ဧတသ္မိံ အန္တရေ ဘာသတိ လပတိ နိဒ္ဒိ သတိ, သဗ္ဗံ တံ တထေဝ ဟောတိ နော အညထာ။ တသ္မာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတီ''တိ (အ. နိ. ၄.၂၃)။ ဂဒအတ္ထော ဟိ ဧတ္ထ ဂတသဒ္ဒော။ ဧဝံ တထာဂဒတာယ တထာဂတော။ အပိစ အာဂဒနံ အာဂဒော, ဝစနန္တိ အတ္ထော။ တထော အဝိပ ရီတော အာဂဒော အဿာတိ ဒကာရဿ တကာရံ ကတွာ တထာဂတောတိ ဧဝမေတသ္မိံ အတ္ထေ ပဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကထံ တထာကာရိတာယ တထာဂတော? ဘဂဝတော ဟိ ဝါစာယ ကာယောပိ အနုလောမေတိ, ကာယဿပိ ဝါစာ။ တ သ္မာ ယထာဝါဒီ တထာကာရီ, ယထာကာရီ တထာဝါဒီ စ ဟောတိ။ ဧဝံဘူတဿ စဿ ယထာ ဝါစာ, ကာယောပိ တ ထာ ဂတော ပဝတ္တောတိ အတ္ထော။ ယထာ စ ကာယော, ဝါစာပိ တထာ ဂတာ ပဝတ္တာတိ တထာဂတော။ တေနာဟ ''ယထာဝါဒီ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော တထာကာရီ, ယထာကာရီ တထာဝါဒီ။ ဣတိ ယထာဝါဒီ တထာကာရီ, ယထာကာရီ တထာဝါဒီ, တသ္မာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတီ''တိ (အ. နိ. ၄.၂၃)။ ဧဝံ တထာကာရိတာယ တထာဂတော။

ကထံ အဘိဘဝနဋ္ဌေန တထာဂတော? ဥပရိ ဘဝဂ္ဂံ ဟေဋ္ဌာ အဝီစိံ ပရိယန္တံ ကတွာ တိရိယံ အပရိမာဏာသု လောကဓာတူသု သဗ္ဗသတ္တေ အဘိဘဝတိ, သီလေနပိ သမာဓိနာပိ ပညာယပိ ဝိမုတ္တိယာပိ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနေနပိ, န တ ဿ တုလာ ဝါ ပမာဏံ ဝါ အတ္ထိ, အတုလော အပ္ပမေယျော အနုတ္တရော ရာဇရာဇာ ဒေဝဒေဝေါ သက္ကာနံ အတိ သက္ကော ဗြဟ္မာနံ အတိဗြဟ္မာ။ တေနာဟ ''သဒေဝကေ, ဘိက္ခဝေ, လောကေ။ပေ။ သဒေဝမနုဿာယ တထာဂ တော အဘိဘူ အနဘိဘူတော အညဒတ္ထု ဒသော ဝသဝတ္တီ။ တသ္မာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတီ''တိ။

တတြေဝံ ပဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, အဂဒော ဝိယ အဂဒော။ ကော ပနေသ? ဒေသနာဝိလာသမယော စေဝ ပုညုဿယော စ။ တေန ဟေသ မဟာနုဘာဝေါ ဘိသက္ကော ဒိဗ္ဗာဂဒေန သပ္ပေ ဝိယ သဗ္ဗပရပ္ပဝါဒိနော သဒေဝကဉ္စ လောကံ အဘိ ဘဝတိ, ဣတိ သဗ္ဗလောကာဘိဘဝနေ တထော အဝိပရီတော ဒေသနာဝိလာသမယော စေဝ ပုညုဿယော စ အဂဒော အ ဿာတိ ဒကာရဿ တကာရံ ကတွာ တထာဂတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝံ အဘိဘဝနဋ္ဌေန တထာဂတော။

အပိစ တထာယ ဂတောတိပိ တထာဂတော, တထံ ဂတောတိပိ တထာဂတော။ **ဂတော**တိ အဝဂတော, အတီတော, ပတ္တော, ပဋိပန္နောတိ အတ္ထော။ တတ္ထ သကလံ လောကံ တီရဏပရိညာယ တထာယ ဂတော အဝဂတောတိ တထာဂ တော။ လောကသမုဒယံ ပဟာနပရိညာယ တထာယ ဂတော အတီတောတိ တထာဂတော။ လောကနိရောဓံ သစ္ဆိကိရိယာ ယ တထာယ ဂတော ပတ္တောတိ တထာဂတော။ လောကနိရောဓဂါမိနိံ ပဋိပဒံ တထံ ဂတော ပဋိပန္နောတိ တထာဂတော။ တေန ယံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ''လောကော, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ, လောကသ္မာ တထာဂတော ဝိသံယု တ္တော။ လောကသမုဒယော, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ, လောကသမုဒယော တထာဂတဿ ပဟီနော။ လောကနိရောဓော, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ, လောကနိရောဓော တထာဂတဿ သစ္ဆိကတော။ လောကနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ, လောကနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ တထာဂတဿ ဘာဝိတာ။ ယံ, ဘိက္ခဝေ, သဒေဝကဿ လောကဿ။ပေ။ သဗ္ဗံ တံ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓံ, တသ္မာ တထာဂ တောတိ ဝုစ္စတီ''တိ (အ. နိ. ၄.၂၃)။ တဿ ဧဝမ္ပိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣဒမ္ပိ စ တထာဂတဿ တထာဂတ ဘာဝဒီပနေ မုခမတ္တမေဝ။ သဗ္ဗာကာရေန ပန တထာဂတောဝ တထာဂတဿ တထာဂတဘာဝံ ဝဏ္ဏေယျ။

အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ တိ ပဒဒွယေ ပန အာရကတ္တာ အရီနံ, အရာနဉ္စ ဟတတ္တာ, ပစ္စယာဒီနံ အရဟတ္တာ, ပာပ ကရဏေ ရဟာဘာဝါတိ ဣမေဟိ တာဝ ကာရဏေဟိ **အရဟန္တိ** ဝေဒိတဗ္ဗော။

သမ္မာ သာမဋ္ဌ သဗ္ဗဓမ္မာနံ ဗုဒ္ဓတ္တာ ပန **သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော** တိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရတော ပနေတံ ပဒဒွ ဝယံ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဗုဒ္ဓါနုဿတိဝဏ္ဏနာယံ ပကာသိတံ။

ပရိညာတန္တံ တထာဂတဿာ တိ တွေ ပန တံ မညနာဝတ္ထုံ ပရိညာတံ တထာဂတဿာတိပိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပရိညာတန္တံ နာမ ပရိညာတဟရံ ပရိညာတာဝသာနံ အနဝသေသတော ပရိညာတန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဗုဒ္ဓါနဉှိ သာဝကေဟိ သဒ္ဓိံ ကိဉ္စာပိ တေန တေန မဂ္ဂေန ကိလေသပ္ပဟာနေ ဝိသေသော နတ္ထိ, ပရိညာယ ပန အတ္ထိ။ သာဝကာ ဟိ စတုန္နံ ဓာတူနံ ဧကဒေသမေဝ သမ္မသိတွာ နိဗ္ဗာနံ ပာပုဏန္တိ။ ဗုဒ္ဓါနံ ပန အဏုပ္ပမာဏမ္ပိ သင်္ခါရဂတံ ဉာဏေန အဒိဋ္ဌမတုလိတမတီရိတမသစ္ဆိကတံ နတ္ထိ။

တထာဂတတရသတ္တမနယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တထာဂတတရအဋ္ဌမနယဝဏ္ဏနာ

၁၃. နန္ဒီ ဒုက္ခဿ မူလ န္တိအာဒီသု စ **နန္ဒီ** တိ ပုရိမတဏှာ။ **ဒုက္ခ**န္တိ ပဉ္စက္ခန္ဓာ။ **မူလ**န္တိအာဒိ။ **ဣတိ ဝိဒိတွာ**တိ တံ ပုရိမဘဝနန္ဒိံ "ဣမဿ ဒုက္ခဿ မူလ"န္တိ ဧဝံ ဇာနိတွာ။ **ဘဝာ**တိ ကမ္မဘဝတော။ **ဇာတီ**တိ ဝိပါကက္ခန္ဓာ။ တေ ဟိ ယသ္မာ ဇာယန္တိ, တသ္မာ "ဇာတီ"တိ ဝုတ္တာ။ ဇာတိသီသေန တ အယံ ဒေသနာ။ တေမွိ "ဣတိ ဝိဒိတွာ"တိ ဣမိနာ ယောဇေတဗ္ဗံ။ အယဉှိ တွေ အတ္ထော "ကမ္မဘဝတော ဥပပတ္တိဘဝေ ဟောတီတိ ဧဝဥ္စ ဇာနိတွာ"တိ။ **ဘူတဿာ** တိ သတ္တဿ။ **ဇရာမရဏ**န္တိ ဇရာ စ မရဏဥ္စ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – တေန ဥပပတ္တိဘဝေန ဘူတဿ သတ္တဿ ခန္ဓာနံ ဇရာမရဏံ ဟောတီတိ ဧဝဥ္စ ဇာနိတွာတိ။

ဧတ္တာဝတာ ယံ ဗောဓိရုက္ခမူလေ အပရာဇိတပလ္လင်္ကေ နိသိန္နော သမ္မသိတွာ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တော, တဿ ပ ဋိစ္စသမုပ္ပာဒဿ ပဋိဝေဓာ မညနာနံ အဘာဝကာရဏံ ဒဿေန္တော စတုသင်္ခေပံ တိသန္ဓိံ တိယဒ္ဓံ ဝီသတာကာရံ တ မေဝ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ ဒဿေတိ။

ကထံ ပန ဧတ္တာဝတာ သေ သဗ္ဗော ဒဿိတော ဟောတီတိ။ တွေ ဟိ နန္ဒီတိ အယံ ဧကော သင်္ခေပေါ။ ဒုက္ခ ဿာတိ ဝစနတော ဒုက္ခံ ဒုတိယော, ဘဝ ဇာတီတိ ဝစနတော ဘဝေ တတိယော, ဇာတိဇရာမရဏံ စတုတ္ထော။ ဧဝံ တာဝ စတ္တာရော သင်္ခေပ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ကောဋ္ဌာသာတိ အတ္ထော။ တဏှာဟာဒုက္ခာနံ ပန အန္တရံ ဧကော သန္ဓိ, ဒုက္ ခဿ စ ဘဝဿ စ အန္တရံ ဒုတိယော, ဘဝဿ စ ဇာတိယာ စ အန္တရံ တတိယော။ ဧဝံ စတုန္နံ အင်္ဂုလီနံ အန္တရသ ဒိသာ စတုသင်္ခေပန္တရာ တယော သန္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တတ္ထ နန္ဒီတိ အတီတော အဒ္ဓါ, ဇာတိဇရာမရဏံ အနာဂတော, ဒုက္ခဥ္စ ဘဝေ စ ပစ္စုပ္ပန္နောတိ ဧဝံ တယော အဒ္ဓါ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အတီတေ ပန ပဥ္စသု အာကာရေသု နန္ဒီဝစနေန တဏှာ ဧကော အာဂတာ, တာယ အနာဂတာပိ အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရဥပာဒါနဘဝ ပစ္စယလက္ခဏေန ဂဟိတာဝ ဟောန္တိ။ ဇာတိဇရာမရဏဝစနေန ပန ယေသံ ခန္ဓာနံ တဇ္ဇာတိဇရာမ ရဏံ, တေ ဝုတ္တာ ယေဝါတိ ကတွာ အာယတိံ ဝိညာဏနာမရူပသဠာယတနဖဿဝေဒနာ ဂဟိတာဝ ဟောန္တိ။

ဧဝမေတေ "ပုရိမကမ္မဘဝသ္မိံ မောဟော အဝိဇ္ဇာ, အာယူဟနာ သင်္ခါရာ, နိကန္တိ တဏှာ, ဥပဂမနံ ဥပာဒါနံ, စေတနာ ဘဝေ ဣတိ ဣမေ ပဥ္စ ဓမ္မာ ပုရိမကမ္မဘဝသ္မိံ ဣဓ ပဋိသန္ဓိယာ ပစ္စယာ။ ဣဓ ပဋိသန္ဓိ ဝိညာဏံ, ဩက္ကန္တိ နာမရူပံ, ပသာဒေါ အာယတနံ, ဖုဋ္ဌော ဖဿော, ဝေဒယိတံ ဝေဒနာ ဣတိ ဣမေ ပဥ္စ ဓမ္မာ ဣဓူပပတ္တိဘဝသ္မိံ ပုရေကတဿ ကမ္မဿ ပစ္စယာ။ ဣဓ ပရိပက္ကတ္တာ အာယတနာနံ မောဟော အဝိဇ္ဇာ, အာယူဟနာ သင်္ခါရာ, နိကန္တိ တဏှာ, ဥပဂမနမုပာဒါနံ, စေတနာ ဘဝေ ဣတိ ဣမေ ပဥ္စ ဓမ္မာ ဣဓ ကမ္မဘဝသ္မိံ အာယတိံ ပဋိသန္ဓိယာ ပစ္စယာ။ အာယတိံ ပဋိသန္ဓိ ဝိညာဏံ, ဩက္ကန္တိ နာမရူပံ, ပသာဒေါ အာယတနံ, ဖုဋ္ဌော ဖဿော , ဝေဒယိတံ ဝေဒနာ ဣတိ ဣမေ ပဥ္စ ဓမ္မာ အာယတိံ ဥပပတ္တိဘဝသ္မိံ ဣဓ ကတဿ ကမ္မဿ ပစ္စယာ"တိ ဧဝံ နိဒ္ဒိဋ္ဌလက္ခဏာ ဝီသတိ အာကာရာ ဣဓ ဝေဒိ တဗ္ဗာ။ ဧဝံ "နန္ဒီ ဒုက္ခဿ မူလန္တိ ဣတိ ဝိဒိတွာ ဘဝါ ဇာတိ, ဘူတဿ ဇရာမရဏ"န္တိ ဧတ္တာဝတာ သေ သဗ္ဗော ပိ စတုသင်္ခေပေါ တိသန္ဓိ တိယဒ္ဓော ဝီသတာကာရော ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒော ဒဿိတော ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဣာအနိ **တသ္မာ တိဟ, ဘိက္ခဝေ။ပေ။ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓောတိ ဝဒာမီ** တိ ဧတ္ထ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနံ ကတွာ ပဒယောဇနာယ အတ္ထနိဂမနံ ကရိဿာမ။ **တသ္မာ တိဟာ** တိ တသ္မာ ဣစ္စေဝ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တိကာရဟကာရာ ဟိ နိပာတာ။ **သဗ္ဗသော**တိ အနဝသေသဝစနမေတံ။ **တဏှာဟာန**န္တိ နန္ဒီတိ ဧဝံ ဝုတ္တာနံ သဗ္ဗတဏှာဟာနံ။ **ခယာ**တိ လောကုတ္တရမဂ္ဂေန အစ္စန္တက္ခယာ။ **ဝိရာဂ**ါဒီနိ ခယဝေဝစနာနေဝ။ ယာ ဟိ တဏှာ ခီဏာ, ဝိရတ္တာပိ တာ ဘဝန္တိ နိရုဒ္ဓာပိ စတ္တာပိ ပဋိနိဿဋ္ဌာပိ။ **ခယာ**တိ တ စတုမဂ္ဂကိစ္စသာဓာရဏမေတံ။ တတော ပဌမမဂ္ဂေန **ဝိရာဂ,** ဒုတိယေန **နိရောဓာ,** တတိယေန **စာဂ,** စတုတ္ထေန **ပဋိနိဿဂ္ဂ** တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ယာဟိ တ တဏှာဟိ ပထဝိံ ပထဝိတော သဉ္ဇာနေယျ, တာသံ ခယာ။ ယာဟိ ပထဝိံ မညေယျ, တာသံ ဝိရာဂ။ ယာဟိ ပထဝိယာ မညေယျ, တာသံ နိရောဓာ။ ယာဟိ ပထဝိတော မညေယျ, တာသံ စာဂ။ ယာဟိ ပထဝိံ မေတိ မညေယျ, တာသံ ပဋိနိဿဂ္ဂ။ ယာဟိ တ ပထဝိံ မညေယျ, တာသံ ခယာ။ပေ။ ယာဟိ ပထဝိံ အဘိနန္ဒေယျ, တာသံ ပဋိနိဿဂ္ဂတိ ဧဝမေတ္ထ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ, န ကိဉ္စိ ဝိရုဇ္ဈတိ။

အနုတ္တရ န္တိ ဥတ္တရဝိရဟိတံ သဗ္ဗသေဋ္ဌံ။ **သမ္မာသမ္ဗောဓိ** န္တိ သမ္မာ သာမဉ္စ ဗောဓိံ။ အထ တ ပသတ္ထံ သုန္ဒရဉ္စ ဗောဓိံ။ **ဗောဓီ**တိ ရုက္ခောပိ မဂ္ဂောပိ သဗ္ဗညုတညာဏမ္ပိ နိဗ္ဗာနမ္ပိ။ "ဗောဓိရုက္ခမူလေ ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ"တိ (မဟာဝ. ၁; ဥအ. ၁) စ "အန္တရာ စ ဗောဓိံ အန္တရာ စ ဂယ"န္တိ (မဟာဝ. ၁၁; မ. နိ. ၁.၂၈၅) စ အာဂတဋ္ဌာနေဟိ ရုက္ခော ဗောဓီတိ ဝုစ္စတိ။ "စတူသု မဂ္ဂေသု ဉာဏ"န္တိ (စူဠနိ. ၁၂၁) အာဂတဋ္ဌာနေ မဂ္ဂေါ။ "ပပ္ပောတိ ဗောဓိံ ဝရဘူရိမေဓသော"တိ (ဒီ. နိ. ၃.၂၁၇) အာဂတဋ္ဌာနေ သဗ္ဗညုတညာဏံ။ "ပတွာန ဗောဓိံ အမတံ အသင်္ခတ"န္တိ အာဂတဋ္ဌာနေ နိဗ္ဗာနံ။ ဣဓ ပန ဘဂဝတော အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏံ အဓိပ္ပေတံ။ အပရေ သဗ္ဗညုတညာဏန္တိပိ ဝဒန္တိ။

သာဝကာနံ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ အနုတ္တရာ ဗောဓိ ဟောတိ န ဟောတီတိ။ န ဟောတိ။ ကသ္မာ? အသဗ္ဗဂုဏဒာယကတ္တာ။ တေသဉှိ ကဿစိ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ အရဟတ္တဖလမေဝ ဒေတိ, ကဿစိ တိဿော ဝိဇ္ဇာ, ကဿစိ ဆ အဘိညာ, ကဿစိ စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒာ, ကဿစိ သာဝကပါရမိဉာဏံ။ **ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနမ္ပိ** ပစ္စေကဗောဓိဉာဏမေဝ ဒေတိ။ **ဗုဒ္ဓါနံ** ပန သဗ္ဗဂုဏသမ္ပတ္တိံ ဒေတိ အဘိသေကော ဝိယ ရညော သဗ္ဗလောကိဿရိယဘာဝံ။ တသ္မာ အညဿ ကဿစိပိ အနုတ္တရာ ဗောဓိ န ဟောတီတိ။

အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ တိ အဘိညာသိ ပဋိဝိဇ္ဈိ, ပတ္တော အဓိဂတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဣတိ ဝဒာမီ**တိ ဣတိ ဝဒာမိ အာစိက္ခာမိ ဒေသေမိ ပညပေမိ, ပဋ္ဌပေမိ ဝိဝရာမိ ဝိဘဇာမိ ဥတ္တာနီကရောမီတိ။ တတြာယံ ယောဇနာ – တထာဂတောပိ, ဘိက္ခဝေ။ပေ။ ပထဝိံ န မညတိ။ပေ။ ပထဝိံ နာဘိနန္ဒတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု, နန္ဒီ ဒုက္ခဿ မူလံ, ဘဝါ ဇာတိ, ဘူတဿ ဇရာမရဏန္တိ ဣတိ ဝိဒိတွာတိ။ တတ္ထ **ဣတိ ဝိဒိတွာ**တိ **ဣတိ**ကာရော ကာရဏတ္ထော။ တေန ဣမဿ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဿ ဝိဒိတတ္တာ ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကိဉ္စ ဘိယျော – ယသ္မာ စ ဧဝမိမံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ ဝိဒိတွာ တထာဂတဿ ယာ နန္ဒီတိ ဝုတ္တတဏှာ သဗ္ဗပ္ပကာရာ, သာ ပဟီနာ, တာသဉ္စ တထာဂတော သဗ္ဗသော တဏှာနံ ခယာ။ပေ။ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ တသ္မာ ပထဝိံ န မညတိ။ပေ။ ပထဝိံ နာဘိနန္ဒတီတိ ဝဒာမီတိ ဧဝံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ န မညတိ နာဘိနန္ဒတီတိ ဝဒာမီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အထ တ ယသ္မာ "နန္ဒီ ဒုက္ခဿ မူလ"န္တိအာဒိနာ နယေန ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ ဝိဒိတွာ သဗ္ဗသော တဏှာ ခယံ ဂတာ, တသ္မာ တိဟ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော သဗ္ဗသော တဏှာနံ ခယာ။ပေ။ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ ဝဒာမိ။ သော ဧဝံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ ပထဝိံ န မညတိ။ပေ။ နာဘိနန္ဒတီတိ။ ယတ္ထ ယတ္ထ ဟိ ယသ္မာတိ အဝတွာ တသ္မာတိ ဝုစ္စတိ, တတ္ထ တတ္ထ ယသ္မာတိ အာနေတွာ ယောဇေတဗ္ဗံ, အယံ သာသနယုတ္တိ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါတိ ဣဒံ နိဂမနာဝသာနတော ပဘုတိ ယာဝ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ ဝဒာမီတိ သကလသုတ္တန္တံ ဘဂဝါ ပရေသံ ပညာယ အလဗ္ဘဏေယျပတိဋ္ဌံ ပရမဂမ္ဘီရံ သဗ္ဗညုတညာဏံ ဒဿေန္တော ဧကေန ပုထုဇ္ဇနတရေန ဧကေန သေက္ခတရေန စတူဟိ ခီဏာသဝတရေဟိ ဒွီဟိ တထာဂတတရေဟီတိ အဋ္ဌဟိ မဟာတရေဟိ ဧကမေကသ္မိဉ္စ တရေ ပထဝီအာဒီဟိ စတုဝီသတိယာ အန္တရတရေဟိ ပဋိမဏ္ဍေတွာ ဒွေဝဘာဏဝါရပရိမာဏာယ တန္တိယာ အဝေါစ။

ဧဝံ ဝိစိတ္တနယဒေသနာဝိလာသယုတ္တံ ပနေတံ သုတ္တံ ကရဝီကရုဒမဉ္ဇုနာ ကဏ္ဏသုခေန ပဏ္ဍိတဇနဟဒယာနံ အမတာဘိသေကသဒိသေန ဗြဟ္မဿရေန ဘာသမာနဿာပိ။ **န တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုံ**န္တိ တေ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ ဣဒံ ဘဂဝတော ဝစနံ နာနုမောဒိံသု။ ကသ္မာ? အညာဏကေန။ တေ ကိရ ဣမဿ သုတ္တဿ အတ္ထံ န ဇာနိံသု, တသ္မာ နာဘိနန္ဒိံသု။ တေသဉှိ တသ္မိံ သမယေ ဧဝံ ဝိစိတ္တနယဒေသနာဝိလာသယုတ္တမ္ပိ ဧတံ သုတ္တံ ဃနပုထုလေန ဒုဿပဋ္ဋေန မုခေ ဗန္ဓံ ကတွာ ပုရတော ဌပိတမနုညဘောဇနံ ဝိယ အဟောသိ။ နနု စ ဘဂဝါ အတ္တနာ ဒေသိတံ ဓမ္မံ ပရေ ဉာပေတုံ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ပါရမိယော ပူရေတွာ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တော။ သော ကသ္မာ ယထာ တေ န ဇာနန္တိ, တထာ ဒေသေသီတိ။ ဝုတ္တမိဒံ ဣမဿ သုတ္တဿ နိက္ခေပဝိစာရဏာယံ ဧဝ “မာနဘဉ္ဇနတ္ထံ သဗ္ဗဓမ္မမူလပရိယာယန္တိ ဒေသနံ အာရဘီ”တိ, တသ္မာ န ယိဒံ ပုန ဝတ္တဗ္ဗမတ္ထိ, ဧဝံ မာနဘဉ္ဇနတ္ထံ ဒေသိတတ္တာ ပနေတံ သုတ္တံ သုတွာ တေ ဘိက္ခူ တံယေဝ ကိရ ပထဝိံ ဒိဋ္ဌိဂတိကောပိ သဉ္ဇာနာတိ, သေက္ခောပိ အရဟာပိ တထာဂတောပိ သဉ္ဇာနာတိ။ ကိန္နာမိဒံ ကထံ နာမိဒန္တိ စိန္တေန္တာ ပုဗ္ဗေ မယံ ဘဂဝတာ ကထိတံ ယံကိဉ္စိ ခိပ္ပမေဝ ဇာနာမ, ဣဒါနိ ပနိမဿ မူလပရိယာယဿ အန္တံ ဝါ ကောဋိံ ဝါ န ဇာနာမ န ပဿာမ, အဟော ဗုဒ္ဓါ နာမ အပ္ပမေယျာ အတုလာတိ ဥဒ္ဓဋဒါဌာ ဝိယ သပ္ပာ နိမ္မဒါ ဟုတွာ ဗုဒ္ဓူပဋ္ဌာနဉ္စ ဓမ္မဿဝနဉ္စ သက္ကစ္စံ အာဂမိံသု။

တေန ခော ပန သမယေန ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိသိန္နာ ဣမံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “အဟော ဗုဒ္ဓါနံ အာနုဘာဝေါ, တေ နာမ ဗြာဟ္မဏပဗ္ဗဇိတာ တထာ မာနမဒမတ္တာ ဘဂဝတာ မူလပရိယာယဒေသနာယ နိဟတမာနာ ကတာ”တိ, အယဉ္စရဟိ တေသံ ဘိက္ခူနံ အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ။ အထ ဘဂဝါ ဂန္ဓကုဋိယာ နိက္ခမိတွာ တင်္ခဏာနုရူပေန ပါဋိဟာရိယေန ဓမ္မသဘာယံ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ နိသီဒိတွာ တေ ဘိက္ခူ အာဟ – “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ။ တေ တမတ္ထံ ဘဂဝတော အာရောစေသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ အဟံ ဣမေ ဧဝံ မာနပဂ္ဂဟိတသိရေ ဝိစရန္တေ နိဟတမာနေ အကာသိ”န္တိ။ တတော ဣမိဿာ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ ဣဒံ အတီတံ အာနေသိ –

ဘူတပုဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ, အညတရော ဒိသာပါမောက္ခော ဗြာဟ္မဏော ဗာရာဏသိယံ ပဋိဝသတိ တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရဂူ သနိဃဏ္ဋုကေဋုဘာနံ သာက္ခရပ္ပဘေဒါနံ ဣတိဟာသပဉ္စမာနံ ပဒကော ဝေယျာကရဏော လောကာယတမဟာပုရိသလက္ခဏေသု အနဝယော, သော ပဉ္စမတ္တာနိ မာဏဝကသတာနိ မန္တေ ဝါစေတိ။ ပဏ္ဍိတာ မာဏဝကာ ဗဟုဉ္စ ဂဏှန္တိ လဟုဉ္စ, သုဋ္ဌု စ ဥပဓာရေန္တိ, ဂဟိတဉ္စ နေသံ န ဝိနဿတိ။ သောပိ ဗြာဟ္မဏော အာစရိယမုဋ္ဌိံ အကတွာ ဃဋေ ဥဒကံ အာသိဉ္စန္တော ဝိယ သဗ္ဗမ္ပိ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှာပေတွာ တေ မာဏဝကေ ဧတဒဝေါစ “ဧတ္တကမိဒံ သိပ္ပံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသမ္ပရာယဟိတ”န္တိ။ တေ မာဏဝကာ – “ယံ အမှာကံ အာစရိယော ဇာနာတိ, မယမ္ပိ တံ ဇာနာမ, မယမ္ပိ ဒါနိ အာစရိယာ ဧဝါ”တိ မာနံ ဥပ္ပါဒေတွာ တတော ပဘုတိ အာစရိယေ အဂါရဝါ နိက္ခိတ္တဝတ္တာ ဝိဟရိံသု။ အာစရိယော ဉတွာ “ကရိဿာမိ နေသံ မာနနိဂ္ဂဟ”န္တိ စိန္တေသိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဥပဋ္ဌာနံ အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ နိသိန္နေ တေ မာဏဝကေ အာဟ “တာတာ ပဉှံ ပုစ္ဆိဿာမိ, ကစ္စိတ္ထ သမတ္ထာ ကထေတု”န္တိ။ တေ “ပုစ္ဆထ အာစရိယ, ပုစ္ဆထ အာစရိယာ”တိ သဟသာဝ အာဟံသု, ယထာ တံ သုတမဒမတ္တာ။ အာစရိယော အာဟ –

“ကာလော ဃသတိ ဘူတာနိ၊ သဗ္ဗာနေဝ သဟတ္တနာ။
ယော စ ကာလဃသော ဘူတော၊ သ ဘူတပစနိံ ပစီ”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၀.၁၉၀) –

ဝိဿဇ္ဇေထ တာတာ ဣမံ ပဉှ”န္တိ။

တေ စိန္တေတွာ အဇာနမာနာ တုဏှီ အဟေသုံ။ အာစရိယော အာဟ “အလံ တာတာ ဂစ္ဆထဇ္ဇ, သွေဝ ကထေယျာထာ”တိ ဥယျောဇေသိ။ တေ ဒသပိ ဝီသတိပိ သမ္ပိဏ္ဍိတာ ဟုတွာ န တဿ ပဉှဿ အာဒိံ, န အန္တမဒ္ဒသံသု။ အာဂန္တွာ အာစရိယဿ အာရောစေသုံ “န ဣမဿ ပဉှဿ အတ္ထံ အာဇာနာမာ”တိ။ အာစရိယော တေသံ နိဂ္ဂဟတ္ထာယ ဣမံ ကထမဘာသိ –

“ဗဟူနိ နရသီသာနိ၊ လောမသာနိ ဗြဟာနိ စ။

ဂီတသု ပဋိမုက္ကာနိ၊ ကောစိဒေဝေတ္ထ ကဏ္ဏကတ”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၀.၁၉၁) –

ဂါထာယတ္ထော – ဗဟူနိ နရာနံ သီသာနိ ဒိသ္သန္တိ, သဗ္ဗာနိ စ တာနိ လောမသာနိ သဗ္ဗာနိ စ မဟန္တာနိ ဂီဝါယမေဝ စ ဌပိတာနိ, န တာလဖလံ ဝိယ ဟတ္ထေန ဂဟိတာနိ, နတ္ထိ တေသံ ဣမေဟိ ဓမ္မေဟိ နာနာကရဏံ။ ဧတ္ထ ပန ကောစိဒေဝ ကဏ္ဏကတတိ အတ္ထာနံ သန္ဓာယာဟ။ **ကဏ္ဏကတ**တိ ပညတ။ ကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒံ ပန န ကသ္သစိ နတ္ထိ, တံ သုတွာ တေ မာဏဝကာ မင်္ကုဘူတာ ပတ္တက္ခန္ဓာ အဓောမုခာ အင်္ဂုလိယာ ဘူမိံ ဝိလိခန္တာ တုဏှီ အဟေသုံ။

အထ နေသံ အဟိရိကဘာဝံ ပသ္သိတွာ အာစရိယော “ဥဂ္ဂဏှထ တာတာ ပဉှ”န္တိ ပဉှံ ဝိသ္သဇ္ဇေသိ။ **ကာလော**တိ ပုရေဘတ္တကာလောပိ ပစ္ဆာဘတ္တကာလောပီတိ ဧဝမာဒိ။ **ဘူတာနီ**တိ သတ္တာဓိဝစနမေတံ။ ကာလော ဟိ ဘူတာနံ န စမ္မမံသာဒီနိ ခါဒတိ, အပိစ ခေါ နေသံ အာယုဝဏ္ဏဗလာနိ ခေပေန္တော ယောဗ္ဗညံ မဒ္ဒန္တော အာရောဂ္ယံ ဝိနာသေန္တော **ဃသတိ** ခါဒတီတိ ဝုစ္စတိ။ **သဗ္ဗာနေဝ သဟတ္တနာ**တိ ဧဝံ ဃသန္တော စ န ကိဉ္စိ ဝဇ္ဇေတိ, သဗ္ဗာနေဝ ဃသတိ။ န ကေဝလဉ္စ ဘူတာနိယေဝ, အပိစ ခေါ သဟတ္တနာ အတ္တာနမ္ပိ ဃသတိ။ ပုရေဘတ္တကာလော ဟိ ပစ္ဆာဘတ္တကာလံ န ပာပုဏာတိ။ ဧသ နယော ပစ္ဆာဘတ္တကာလာဒီသု။ **ယော စ ကာလဃသော ဘူတော**တိ ခီဏာသဝသ္သေတံ အဓိဝစနံ။ သော ဟိ အာယတိံ ပဋိသန္ဓိကာလံ ခေပေတွာ ခါဒိတွာ ဌိတတ္တာ “ကာလဃသော”တိ ဝုစ္စတိ။ **သ ဘူတပစနိံ ပစီ**တိ သော ယာယံ တဏှာ အပာယေသု ဘူတေ ပစတိ, တံ ဉာဏဂ္ဂိနာ ပစိ ဒယှိ ဘသ္မမကာသိ, တေန “ဘူတပစနိံ ပစီ”တိ ဝုစ္စတိ။ “ပဇနိ”န္တိပိ ပာဌော။ ဇနိကံ နိဗ္ဗတ္တိကန္တိ အတ္ထော။

အထ တေ မာဏဝကာ ဒီပသဟသ္သာလောကေန ဝိယ ရတ္တိံ သမဝိသမံ အာစရိယသ္သ ဝိသ္သဇ္ဇနေန ပဉှသ္သ အတ္ထံ ပာကဋံ ဒိသွာ “ဣဒါနိ မယံ ယာဝဇီဝံ ဂရုဝါသံ ဝသိသ္သာမ, မဟန္တာ ဧတေ အာစရိယာ နာမ, မယဉှိ ဗဟုသ္သုတမာနံ ဥပ္ပာဒေတွာ စတုပ္ပဒိကဂါထာယပိ အတ္ထံ န ဇာနာမာ”တိ နိဟတမာနာ ပုဗ္ဗသဒိသမေဝ အာစရိယသ္သ ဝတ္တပ္ပဋိပတ္တိံ ကတွာ သဂ္ဂပရာယဏာ အဟေသုံ။

အဟံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တေန သမယေန တေသံ အာစရိယော အဟောသိံ, ဣမေ ဘိက္ခူ မာဏဝကာ။ ဧဝံ ပုဗ္ဗေပါဟံ ဣမေ ဧဝံ မာနပဂ္ဂဟိတသိရေ ဝိစရန္တေ နိဟတမာနေ အကာသိန္တိ။

ဣမဉ္စ ဇာတကံ သုတွာ တေ ဘိက္ခူ ပုဗ္ဗေပိ မယံ မာနနေနေဝ ဥပဟတာတိ ဘိယ္ယောသောမတ္တာယ နိဟတမာနာ ဟုတွာ အတ္တနော ဥပကာရကကမ္မဋ္ဌာနပရာယဏာ အဟေသုံ။

တတော ဘဂဝါ ဧကံ သမယံ ဇနပဒစာရိကံ စရန္တော ဝေသာလိံ ပတွာ ဂေါတမကေ စေတိယေ ဝိဟရန္တော ဣမေသံ ပဉ္စသတာနံ ဘိက္ခူနံ ဉာဏပရိပါကံ ဝိဒိတွာ ဣမံ ဂေါတမကသုတ္တံ ကထေသိ –

“အဘိညာယာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေမိ နော အနဘိညာယ, သနိဒါနာဟံ။ပေ.။ သပ္ပာဋိဟာရိယာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေမိ နော အပ္ပာဋိဟာရိယံ။ တသ္သ မယှံ, ဘိက္ခဝေ, အဘိညာယ ဓမ္မံ ဒေသယတော။ပေ.။ နော အပ္ပာဋိဟာရိယံ။ ကရဏီယော ဩဝါဒော, ကရဏီယာ အနုသာသနီ။ အလဉ္စ ပန ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, တုဋ္ဌိယာ အလံ အတ္တမနတာယ အလံ သောမနသ္သာယ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ, သွာက္ခာတော ဓမ္မော, သုပ္ပဋိပန္နော သင်္ဃော”တိ။ ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ, ဣမသ္မိဉ္စ ပန ဝေယ္ယာကရဏသ္မိံ ဘညမာနေ ဒသသဟသ္သိလောကဓာတု အကမ္ပိတ္ထာ”တိ (အ. နိ. ၃.၁၂၆)။

ဣဒဉ္စ သုတ္တံ သုတွာ တေ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ တသ္မိံယေဝါသနေ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု, တေယံ ဒေသနာ တေသ္မိံ ဌာနေ နိဋ္ဌမဂမာသီတိ။

တထာဂတဝါရအဋ္ဌမနယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မူလပရိယာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သဗ္ဗာသဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၄. ဧဝံ မေ သုတံ။ပေ။ သာဝတ္ထိယန္တိ သဗ္ဗာသဝသုတ္တံ။ တတ္ရာယံ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ – **သာဝတ္ထီ**တိ သဝတ္ထဿ ဣသိနော နိဝါသဋ္ဌာနဘူတာ နဂရီ, ယထာ ကာကန္ဒီ မာကန္ဒီတိ ဧဝံ တာဝ အက္ခရစိန္တကာ။ အဋ္ဌကထာစရိယာ ပန ဘဏန္တိ ''ယံကိဉ္စိ မနုဿာနံ ဥပဘောဂပရိဘောဂံ သဗ္ဗမေတ္ထ အတ္ထီတိ သာဝတ္ထိ။ သတ္ထသမာယောဂေ စ ကိံ ဘဏ္ဍမတ္ထီတိ ပုစ္ဆိတေ သဗ္ဗမတ္ထီ''တိ ဝစနမုပာဒါယ သာဝတ္ထိ။

''သဗ္ဗဒါ သဗ္ဗူပကရဏံ၊ သာဝတ္ထိယံ သမောဟိတံ။
တသ္မာ သဗ္ဗမုပါဒါယ၊ သာဝတ္ထီတိ ပဝုစ္စတိ။

ကောသလာနံ ပုရံ ရမ္မံ၊ ဒဿနေယျံ မနောရမံ။
ဒသဟိ သဒ္ဒေဟိ အဝိဝိတ္တံ၊ အန္နပာနသမာယုတံ။

ဝုဒ္ဓိံ ဝေပုလ္လတံ ပတ္တံ၊ ဣဒ္ဓံ ဖီတံ မနောရမံ။
အဠကမန္ဒာဝ ဒေဝါနံ၊ သာဝတ္ထိပုရမုတ္တမ''န္တိ။

တဿံ **သာဝတ္ထိယံ။ ဇေတဝနေ**တိ ဧတ္ထ အတ္တနော ပစ္စတ္ထိကဇနံ ဇိနာတီတိ ဇေတော, ရညာ ဝါ အတ္တနော ပစ္စတ္ထိကဇနေ ဇိတေ ဇာတောတိ ဇေတော, မင်္ဂလကမျတာယ ဝါ တဿ ဧဝံနာမမေဝ ကတန္တိ ဇေတော, ဇေတဿ ဝနံ ဇေတဝနံ။ တဉှိ ဇေတေန ရာဇကုမာရေန ရောပိတံ သံဝဍ္ဍိတံ ပရိပါလိတံ, သော စ တဿ သာမီ အဟောသိ။ တသ္မာ ဇေတဝနန္တိ ဝုစ္စတိ, တသ္မိံ **ဇေတဝနေ။ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ**တိ ဧတ္ထ သုဒတ္တော နာမ သော ဂဟပတိ မာတာပိတူဟိ ကတနာမဝသေန။ သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓိတာယ ပန ဝိဂတမလမစ္ဆေရတာယ ကရုဏာဒိဂုဏသမင်္ဂိတာယ စ နိစ္စကာလံ အနာထာနံ ပိဏ္ဍမဒါသိ, တေန အနာထပိဏ္ဍိကောတိ သင်္ခံ ဂတော။ အာရမန္တိ ဧတ္ထ ပာဏိနော ဝိသေသေန ဝါ ပဗ္ဗဇိတာတိ အာရာမော, တဿ ပုပ္ဖဖလာဒိသောဘာယ နာတိဒူရနစ္စာသန္နတာဒိပဉ္စဝိဓသေနာသနင်္ဂသမ္ပတ္တိယာ စ တတော တတော အာဂမ္မ ရမန္တိ အဘိရမန္တိ အနုက္ကဏ္ဌိတာ ဟုတွာ နိဝသန္တီတိ အတ္ထော။ ဝုတ္တပ္ပကာရာယ ဝါ သမ္ပတ္တိယာ တတ္ထ တတ္ထ ဂတေပိ အတ္တနော အဗ္ဘန္တရံယေဝ အာနေတွာ ရမေတီတိ အာရာမော။ သော ဟိ အနာထပိဏ္ဍိကေန ဂဟပတိနာ ဇေတဿ ရာဇကုမာရဿ ဟတ္ထတော အဋ္ဌာရသဟိ ဟိရညကောဋီဟိ ကောဋိသန္ထရေန ကီဏိတွာ အဋ္ဌာရသဟိ ဟိရညကောဋီဟိ သေနာသနာနိ ကာရာပေတွာ အဋ္ဌာရသဟိ ဟိရညကောဋီဟိ ဝိဟာရမဟံ နိဋ္ဌာပေတွာ ဧဝံ စတုပညာသဟိရညကောဋိပရိစ္စာဂေန ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ သင်္ဃဿ နိယျာတိတော။ တသ္မာ ''အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမော''တိ ဝုစ္စတိ။ တသ္မိံ **အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ**။

ဧတ္ထ စ ''ဇေတဝနေ''တိ ဝစနံ ပုရိမသာမိပရိကိတ္တနံ။ ''အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ''တိ ပစ္ဆိမသာမိပရိကိတ္တနံ။ ကိမေတေသံ ပရိကိတ္တနေ ပယောဇနန္တိ။ ပုညကာမာနံ ဒိဋ္ဌာနုဂတိအာပဇ္ဇနံ။ တတ္ရ ဟိ ဒွါရကောဋ္ဌကပာသာဒမာပနေ ဘူမိဝိက္ကယလဒ္ဓာ အဋ္ဌာရသ ဟိရညကောဋိယော အနေကကောဋိအဂ္ဃနကာ ရုက္ခာ စ ဇေတဿ ပရိစ္စာဂေ, စတုပညာသ ကောဋိယော အနာထပိဏ္ဍိကဿ။ ဣတိ တေသံ ပရိကိတ္တနေန ဧဝံ ပုညကာမာ ပုညာနိ ကရောန္တီတိ ဒဿေန္တော အာယသ္မာ အာနန္ဒော အညေပိ ပုညကာမေ တေသံ ဒိဋ္ဌာနုဂတိအာပဇ္ဇနေ နိယောဇေတိ။

သဗ္ဗာသဝသံဝရပရိယာယံ ဝေါ, ဘိက္ခဝေတိ ကသ္မာ ဣဒံ သုတ္တမဘာသိ? တေသံ ဘိက္ခူနံ ဥပက္ကိလေသဝိသောဓနံ အာဒိံ ကတွာ အာသဝက္ခယာယ ပဋိပတ္တိဒဿနတ္ထံ။ တတ္ထ **သဗ္ဗာသဝသံဝရပရိယာယ**န္တိ သဗ္ဗေသံ အာသဝါနံ သံဝရကာရဏံ သံဝရဘူတံ ကာရဏံ, ယေန ကာရဏေန တေ သံဝရိတာ ပိဒဟိတာ ဟုတွာ အနုပ္ပာဒနိရောဓသင်္ခါတံ ခယံ ဂစ္ဆန္တိ ပဟီယန္တိ နပ္ပဝတ္တန္တိ, တံ ကာရဏန္တိ အတ္ထော။ တတ္ထ အာသဝန္တီတိ **အာသဝါ,** စက္ခုတောပိ။ပေ။ မနတောပိ သန္ဒန္တိ ပဝတ္တန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဓမ္မတော ယာဝ ဂောတြဘုံ ဩကာသတော ယာဝ ဘဝဂ္ဂံ သဝန္တီတိ ဝါ အာသဝါ, ဧတေ ဓမ္မေ ဧတဉ္စ ဩကာသံ အန္တော ကရိတွာ ပဝတ္တန္တီတိ အတ္ထော။ အန္တောကရဏတ္ထော ဟိ အယံ အာကာရော။ စိရပါရိဝါသိယဋ္ဌေန မဒိရာဒယော အာသဝါ, အာသဝါ ဝိယာတိပိ အာသဝါ။ လောကသ္မိဉှိ စိရပါရိဝါသိကာ မဒိရာဒယော အာသဝါတိ ဝုစ္စန္တိ။ ယဒိ စ စိရပါရိဝါသိယဋ္ဌေန အာသဝါ, ဧတေယေဝ ဘဝိတုမရဟန္တိ။ ဝုတ္တဉှေတံ ''ပုရိမာ, ဘိက္ခဝေ, ကောဋိ န ပညာယတိ အဝိဇ္ဇာယ, ဣတော ပုဗ္ဗေ အဝိဇ္ဇာ နာဟောသိ

သီ’’တိအာဒိ (အ. နိ. ၁၀.၆၁)။ အာယတံ တ သံသာရဒုက္ခံ သဝန္တိ ပသဝန္တီတိပိ အာသဝာ။ ပုရိမာနိ စေတ္ထ နိဗ္ဗစနာနိ ယတ္ထ ကိလေသာ အာသဝါတိ အာဂစ္ဆန္တိ, တတ္ထ ယုဇ္ဇန္တိ, ပစ္ဆိမံ ကမ္မေပိ။ န ကေဝလဉ္စ ကမ္မကိလေသာယေဝ အာသဝါ, အပိစ ခေါ နာနပ္ပကာရကာ ဥပဒ္ဒဝါပိ။ သုတ္တေသု ဟိ ''နာဟံ, စုန္ဒ, ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံယေဝ အာသဝါနံ သံဝရာယ ဓမ္မံ ဒေသေမီ''တိ (ဒီ. နိ. ၃.၁၈၂) ဧတ္ထ ဝိဝါဒမူလဘူတာ ကိလေသာ အာသဝါတိ အာဂတာ။

> ''ယေန ဒေဝူပပတျဿ၊ ဂန္ဓဗ္ဗော ဝါ ဝိဟင်္ဂမော။
> ယက္ခတ္တံ ယေန ဂစ္ဆေယျံ၊ မနုဿတ္တဉ္စ အဗ္ဗဇေ။
> တေ မယှံ အာသဝါ ခီဏာ၊ ဝိဒ္ဓဿာ ဝိနဠီကတာ''တိ။ (အ. နိ. ၄.၃၆)။ –

ဧတ္ထ တေဘူမကဉ္စ ကမ္မံ အဝသေသာ စ အကုသလာ ဓမ္မာ။ ''ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ အာသဝါနံ သံဝရာယ သမ္ပရာယိကာနံ အာသဝါနံ ပဋိဃာတာယာ''တိ (ပါရာ. ၃၉) ဧတ္ထ ပရူပဝါဒဝိပ္ပဋိသာရဝဓဗန္ဓာဒယော စေဝ အပါယဒုက္ခဘူတာ စ နာနပ္ပကာရာ ဥပဒ္ဒဝါ။ တေ ပနေတေ အာသဝါ ယတ္ထ ယထာ အာဂတာ, တတ္ထ တထာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဧတေ ဟိ ဝိနယေ တာဝ ''ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ အာသဝါနံ သံဝရာယ, သမ္ပရာယိကာနံ အာသဝါနံ ပဋိဃာတာယာ''တိ ဒွေဓာ အာဂတာ။ သဠာယတနေ ''တယောမေ အာဝုသော အာသဝါ, ကာမာသဝေါ ဘဝါသဝေါ အဝိဇ္ဇာသဝေါ''တိ (အ. နိ. ၆.၆၃) တိဓာ အာဂတာ။ အညေသု စ သုတ္တန္တေသု အဘိဓမ္မေ စ တေယေဝ ဒိဋ္ဌာသဝေန သဟ စတုဓာ အာဂတာ။ နိဗ္ဗေဓိကပရိယာယေ – ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါ နိရယဂါမိနိယာ, အတ္ထိ အာသဝါ တိရစ္ဆာနယောနိဂါမိနိယာ, အတ္ထိ အာသဝါ ပေတ္တိဝိသယဂါမိနိယာ, အတ္ထိ အာသဝါ မနုဿလောကဂါမိနိယာ, အတ္ထိ အာသဝါ ဒေဝလောကဂါမိနိယာ''တိ (အ. နိ. ၆.၆၃) ပဉ္စဓာ အာဂတာ။ ဆက္ကနိပါတေ – ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါ သံဝရာ ပဟာတဗ္ဗာ''တိအာဒိနာ နယေန ဆဓာ အာဂတာ။ ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ တေယေဝ ဒဿနာပဟာတဗ္ဗေဟိ သဒ္ဓိံ သတ္တဓာ အာဂတာတိ။ အယံ တာဝ အာသဝပဒေ ဝစနတ္ထော စေဝ ပဘေဒေါ စ။

သံဝရပဒေ ပန သံဝရယတီတိ **သံဝရော,** ပိဒဟတိ နိဝါရေတိ ပဝတ္တိတုံ န ဒေတီတိ အတ္ထော။ တထာ ဟိ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒိဝါ ပဋိသလ္လီယန္တေန ဒွါရံ သံဝရိတ္ဝာ ပဋိသလ္လီယိတု''န္တိ (ပါရာ. ၇၇), ''သောတာနံ သံဝရံ ဗြူမိ, ပညာယေတေ ပိဓီယရေ''တိ (သု. နိ. ၁၀၄၁) စ အာဒီသု ပိဓာနဋ္ဌေန သံဝရမာဟ။ သွာယံ သံဝရော ပဉ္စဝိဓော ဟောတိ သီလသံဝရော သတိဉာဏ ခန္တိ ဝီရိယသံဝရောတိ။ တတ္ထ ''ဣမိနာ ပါတိမောက္ခသံဝရေန ဥပေတော''တိ (ဝိဘ. ၅၁၁) အယံ သီလသံဝရော။ ပါတိမောက္ခသီလဉ္ဟိ ဧတ္ထ သံဝရောတိ ဝုတ္တံ။ ''စက္ခုန္ဒြိယေ သံဝရမာပဇ္ဇတီ''တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၂၁၃) သတိသံဝရော။ သတိ ဟေတ္ထ သံဝရောတိ ဝုတ္တာ။ ''သောတာနံ သံဝရံ ဗြူမိ, ပညာယေတေ ပိဓီယရေ''တိ အယံ ဉာဏသံဝရော။ ဉာဏဉ္ဟေတ္ထ ပိဓီယရေတိ ဣမိနာ ပိဓာနဋ္ဌေန သံဝရောတိ ဝုတ္တံ။ ''ခမော ဟောတိ သီတဿ။ပေ။, ဥပ္ပန္နံ ကာမဝိတက္ကံ နာဓိဝါသေတီ''တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၂၄-၂၆) ပန နယေန ဣမေဝ ခန္တိဝီရိယသံဝရာ အာဂတာ။ တေသဉ္စ ''သဗ္ဗာသဝသံဝရပရိယာယ''န္တိ ဣမိနာ ဥဒ္ဒေသေန သင်္ဂဟိတတ္တာ သံဝရဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အပိစ ပဉ္စဝိဓောပိ အယံ သံဝရော ဣဓ အာဂတောယေဝ, တတ္ထ ခန္တိဝီရိယသံဝရာ တာဝ ဝုတ္တာယေဝ။ ''သော တဉ္စ အနာသနံ တဉ္စ အဂေါစရ''န္တိ (မ. နိ. ၁.၂၅) အယံ ပနေတ္ထ သီလသံဝရော။ ''ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော စက္ခုန္ဒြိယသံဝရသံဝုတော''တိ (မ. နိ. ၁.၂၂) အယံ သတိသံဝရော။ သဗ္ဗတ္ထ ပဋိသင်္ခါ ဉာဏသံဝရော။ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန ပန ဒဿနံ ပဋိသေဝနာ ဘာဝနာ စ ဉာဏသံဝရော။ ပရိယာယန္တိ ဧတေန ဓမ္မာတိ ပရိယာယော, ဥပ္ပတ္တိံ နိရောဓံ ဝါ ဂစ္ဆန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧတ္တာဝတာ ''သဗ္ဗာသဝသံဝရပရိယာယ''န္တိ ဧတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၅. ဣဒါနိ **ဇာနတော အဟ**န္တိအာဒီသု **ဇာနတော**တိ ဇာနန္တဿ။ **ပဿတော** တိ ပဿန္တဿ။ ဒွေပိ ပဒါနိ ဧကတ္ထာနိ, ဗျဉ္ဇနမေဝ နာနံ။ ဧဝံ သန္တေပိ ဇာနတောတိ ဉာဏလက္ခဏံ ဥပါဒါယ ပုဂ္ဂလံ နိဒ္ဒိသတိ, ဇာနနလက္ခဏဉ္ဟိ ဉာဏံ။ ပဿတောတိ ဉာဏပ္ပဘာဝံ ဥပါဒါယ, ပဿနပ္ပဘာဝဉ္ဟိ ဉာဏံ။ ဉာဏသမင်္ဂီ ပုဂ္ဂလော စက္ခုမာ ဝိယ စက္ခုနာ ရူပါနိ ဉာဏေန ဝိဝဋေ ဓမ္မေ ပဿတိ။ အပိစ ယောနိသောမနသိကာရံ ဥပ္ပါဒေတုံ ဇာနတော, အယောနိသောမန

သိကာရော ယထာ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဧဝံ ပဿတောတိ အယမေတ္ထ သာရော။ ကေစိ ပနာစရိယာ ဗဟူ ပပဉ္စေ ဘဏန္တိ, တေ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ န ယုဇ္ဇန္တိ။

အာသဝါနံ ခယန္တိ အာသဝပ္ပဟာနံ အာသဝါနံ အစ္စန္တက္ခယသမုပ္ပာဒံ ခီဏာကာရံ နတ္ထိဘာဝန္တိ အယမေဝ ဟိ ဣမသ္မိံ္ဌ သုတ္တေ, ''အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိ''န္တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၄၃၈) စ အာသဝက္ခယတ္ထော။ အညတ္ထ ပန မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနာနိပိ အာသဝက္ခယောတိ ဝုစ္စန္တိ။ တထာ ဟိ –

''သေခဿ သိက္ခမာနဿ၊ ဥဇုမဂ္ဂါနုသာရိနော။
ခယသ္မိံ ပဌမံ ဉာဏံ၊ တတော အညာ အနန္တရာ''တိ။ (ဣတိဝု. ၆၂) –

အာဒီသု မဂ္ဂေါ အာသဝက္ခယောတိ ဝုတ္တော,

''အာသဝါနံ ခယာ သမဏော ဟောတီ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၄၃၈) ဖလံ။

''ပရဝဇ္ဇာနုပဿိဿ၊ နိစ္စံ ဥဇ္ဈာနသညိနော။
အာသဝါ တဿ ဝဍ္ဍန္တိ၊ အာရာ သော အာသဝက္ခယာ''တိ။ (ဓ. ပ. ၂၅၃) –

အာဒီသု နိဗ္ဗာနံ ''အာသဝက္ခယော''တိ ဝုတ္တံ။

နော အဇာနတော နော အပဿတော တိ ယော ပန န ဇာနာတိ န ပဿတိ, တဿ နော ဝဒါမီတိ အတ္ထော။ ဧတေန ယေ အဇာနတော အပဿတောပိ သံဝရာဒီဟိယေဝ သုဒ္ဓိံ ဝဒန္တိ, တေ ပဋိက္ခိတ္တာ ဟောန္တိ။ ပုရိမေန ဝါ ပဒေန ဥပာယော ဝုတ္တော, ဣမိနာ အနုပာယပဋိသေဓော။ သင်္ခေပေန စေတ္ထ ဉာဏံ အာသဝသံဝရပရိယာယောတိ ဒဿိတံ ဟောတိ။

ဣဒါနိ ယံ ဇာနတော အာသဝါနံ ခယော ဟောတိ, တံ ဒဿေတုကာမော **ကိဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဇာနတော** တိ ပုစ္ဆံ အာရဘိ, တတ္ထ ဇာနနာ ဗဟုဝိဓာ။ ဒဗ္ဗဇာတိကော ဧဝ ဟိ ကောစိ ဘိက္ခု ဆတ္တံ ကာတုံ ဇာနာတိ, ကောစိ စီဝရာဒီနံ အညတရံ, တဿ ဤဒိသာနိ ကမ္မာနိ ဝတ္တသီသေ ဌတွာ ကရောန္တဿ သာ ဇာနနာ မဂ္ဂဖလာနံ ပဒဋ္ဌာနံ န ဟောတီတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ ယော ပန သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝေဇ္ဇကမ္မာဒီနိ ကာတုံ ဇာနာတိ, တဿေဝံ ဇာနတော အာသဝါ ဝဍ္ဍန္တိယေဝ, တသ္မာ ယံ ဇာနတော ပဿတော စ အာသဝါနံ ခယော ဟောတိ, တဒေဝ ဒဿေန္တော အာဟ **ယောနိသော စ မနသိကာရံ အယောနိသော စ မနသိကာရဉ္စာ**တိ။

တတ္ထ **ယောနိသော မနသိကာရော** နာမ ဥပါယမနသိကာရော ပထမနသိကာရော, အနိစ္စာဒီသု အနိစ္စန္တိ အာဒိနာ ဧဝ နယေန သစ္စာနုလောမိကေန ဝါ စိတ္တဿ အာဝဋ္ဋနာ အနွာဝဋ္ဋနာ အာဘောဂေါ သမန္နာဟာရော မနသိကာရော, အယံ ဝုစ္စတိ ယောနိသော မနသိကာရောတိ။

အယောနိသော မနသိကာရောတိ အနုပါယမနသိကာရော ဥပ္ပထမနသိကာရော။ အနိစ္စေ နိစ္စန္တိ ဒုက္ခေ သုခန္တိ အနတ္တနိ အတ္တာတိ အသုဘေ သုဘန္တိ အယောနိသော မနသိကာရော ဥပ္ပထမနသိကာရော။ သစ္စပ္ပဋိကူလေန ဝါ စိတ္တဿ အာဝဋ္ဋနာ အနွာဝဋ္ဋနာ အာဘောဂေါ သမန္နာဟာရော မနသိကာရော, အယံ ဝုစ္စတိ အယောနိသော မနသိကာရောတိ။ ဧဝံ ယောနိသော မနသိကာရံ ဥပ္ပာဒေတုံ ဇာနတော, အယောနိသော မနသိကာရော စ ယထာ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဧဝံ ပဿတော အာသဝါနံ ခယော ဟောတိ။

ဣဒါနိ ဣမဿေဝတ္ထဿ ယုတ္တိံ ဒဿေန္တော အာဟ **အယောနိသော, ဘိက္ခဝေ။ပေ။ ပဟီယန္တီ** တိ။ တေန ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ, ယသ္မာ အယောနိသော မနသိကရောတော အာသဝါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ယောနိသော မနသိကရောတော ပဟီယန္တိ, တသ္မာ ဇာနိတဗ္ဗံ ယောနိသော မနသိကာရံ ဥပ္ပာဒေတုံ ဇာနတော, အယောနိသော မနသိကာရော စ ယထာ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဧဝံ ပဿတော အာသဝါနံ ခယော ဟောတီတိ, အယံ တာဝေတ္ထ သင်္ခေပဝဏ္ဏနာ။

အယံ ပန ဝိတ္ထာရော – တတ္ထ ‘‘ယောနိသော အယောနိသော’’တိ ဣမေဟိ တာဝ ဒွီဟိ ပဒေဟိ အာဗဒ္ဓံ ဟောတိ ဥပရိ သကလသုတ္တံ။ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋဝသေန ဟိ ဥပရိ သကလသုတ္တံ ဝုတ္တံ။ အယောနိသော မနသိကာရမူလကဉ္စ ဝဋ္ဋံ, ယောနိသော မနသိကာရမူလကဉ္စ ဝိဝဋ္ဋံ။ ကထံ? အယောနိသော မနသိကာရော ဟိ ဝဍ္ဎမာနော ဒွေ ဓမ္မေ ပရိပူရေတိ အဝိဇ္ဇဉ္စ ဘဝတဏှဉ္စ။ အဝိဇ္ဇာယ စ သတိ ‘‘အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ။ပေ.။ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတိ။ တဏှာယ သတိ တဏှာပစ္စယာ ဥပာဒါနံ။ပေ.။ သမုဒယော ဟောတီ’’တိ။ ဧဝံ အယံ အယောနိသော မနသိကာရဗဟုလော ပုဂ္ဂလော တတဝေကေဘိဃာတေန ဝိပ္ပနဋ္ဌနာဝါ ဝိယ ဂင်္ဂါဝဋ္ဋေ ပတိတကေကုလံ ဝိယ စက္ကယန္တေ ယုတ္တဗလိဗဒ္ဒေ ဝိယ စ ပုနပ္ပုနံ ဘဝယောနိဂတိဝိညာဏဋ္ဌိတိသတ္တာဝါသေသု အာဝဋ္ဋပရိဝဋ္ဋံ ကရောတိ, ဧဝံ တာဝ အယောနိသော မနသိကာရမူလကံ ဝဋ္ဋံ။

ယောနိသော မနသိကာရော ပန ဝဍ္ဎမာနော – ‘‘ယောနိသော မနသိကာရသမ္ပန္နဿေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ပာဋိကင်္ခံ, အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ဘာဝေဿတိ, အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ဗဟုလီကရိဿတီ’’တိ (သံ. နိ. ၅.၅၅) ဝစနတော သမ္မာဒိဋ္ဌိပမုခံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ပရိပူရေတိ။ ယာ စ သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သာ ဝိဇ္ဇာတိ တဿ ဝိဇ္ဇုပ္ပာဒါ အဝိဇ္ဇာနိရောဓော, ‘‘အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော။ပေ.။ ဧဝံ ဧတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓော ဟောတီ’’တိ (မဟာဝ. ၁) ဧဝံ ယောနိသော မနသိကာရမူလကံ ဝိဝဋ္ဋံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဣမေဟိ ဒွီဟိ ပဒေဟိ အာဗဒ္ဓံ ဟောတိ ဥပရိ သကလသုတ္တံ။

ဧဝံ အာဗဒ္ဓေ စေတ္ထ ယသ္မာ ပုဗ္ဗေ အာသဝပ္ပဟာနံ ဒဿေတွာ ပစ္ဆာ ဥပ္ပတ္တိ ဝုစ္စမာနာ န ယုဇ္ဇတိ။ န ဟိ ပဟီနာ ပုန ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဥပ္ပန္နာနံ ပန ပဟာနံ ယုဇ္ဇတိ, တသ္မာ ဥဒ္ဒေသပဋိလောမတောပိ ‘‘အယောနိသော, ဘိက္ခဝေ, မနသိကရောတော’’တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **အယောနိသော မနသိကရောတော**တိ ဝုတ္တပ္ပကာရံ အယောနိသော မနသိကာရံ ဥပ္ပာဒယတော။ **အနုပ္ပန္နာ စေဝ အာသဝာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ**တိ ဧတ္ထ ယေ ပုဗ္ဗေ အပ္ပဋိလဒ္ဓပုဗ္ဗံ စီဝရာဒိံ ဝာ ပစ္စယံ ဥပဋ္ဌာကသဒ္ဓိဝိဟာရိကအန္တေဝါသိကာနံ ဝာ အညတရံ မနုညံ ဝတ္ထုံ ပဋိလဘိတွာ, တံ သုဘံ သုခန္တိ အယောနိသော မနသိကရောတော, အညတရညတရံ ဝါ ပန အနနုဘူတပုဗ္ဗံ အာရမ္မဏံ ယထာ ဝါ တထာ ဝါ အယောနိသော မနသိကရောတော အာသဝာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တေ အနုပ္ပန္နာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, အညထာ ဟိ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ အနုပ္ပန္နာ နာမ အာသဝာ န သန္တိ။ အနုဘူတပုဗ္ဗေပိ စ ဝတ္ထုမှိ အာရမ္မဏေ ဝါ ယဿ ပကတိသုဒ္ဓိယာ ဝါ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာပရိယတ္တိနဝကမ္မယောနိသောမနသိကာရာနံ ဝါ အညတရဝသေန ပုဗ္ဗေ အနုပ္ပဇ္ဇိတွာ ပစ္ဆာ တာဒိသေန ပစ္စယေန သဟသာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဣမေပိ အနုပ္ပန္နာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေသွေဝ ပန ဝတ္ထာရမ္မဏေသု ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဥပ္ပန္နာ ပဝဍ္ဎန္တီတိ ဝုစ္စန္တိ။ ဣတော အညထာ ဟိ ပဌမုပ္ပန္နာနံ ဝဍ္ဎိ နာမ နတ္ထိ။

ယောနိသော စ ခော, ဘိက္ခဝေ တိ ဧတ္ထ ပန ယဿ ပကတိသုဒ္ဓိယာ ဝါ သေယျထာပိ အာယသ္မတော မဟာကဿပဿ ဘဒ္ဒာယ စ ကာပိလာနိယာ, ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒီဟိ ဝါ ကာရဏေဟိ အာသဝာ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ, သော စ ဇာနာတိ ‘‘န ခော မေ အာသဝာ မဂ္ဂေန သမုဂ္ဃာတံ ဂတာ, ဟန္ဒ နေသံ သမုဂ္ဃာတာယ ပဋိပဇ္ဇာမီ’’တိ။ တတော မဂ္ဂဘာဝနာယ သဗ္ဗေ သမုဂ္ဃာတေတိ။ တဿ တေ အာသဝာ အနုပ္ပန္နာ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဝုစ္စန္တိ။ ယဿ ပန ကာရကဿေဝ သတော သတိသမ္မောသေန သဟသာ အာသဝာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တတော သံဝေဂမာပဇ္ဇိတွာ ယောနိသော ပဒဟန္တော တေ အာသဝေ သမုစ္ဆိန္ဒတိ, တဿ ဥပ္ပန္နာ ပဟီယန္တီတိ ဝုစ္စန္တိ မဏ္ဍလာရာမတဿီမဟာတိဿဘူတတ္ထေရဿ ဝိယ။ သော ကိရ တသ္မိံယေဝ ဝိဟာရေ ဥဒ္ဒေသံ ဂဏှာတိ, အထဿ ကာမေ ပိဏ္ဍာယ စရတော ဝိသဘာဂါရမ္မဏေ ကိလေသော ဥပ္ပဇ္ဇိ, သော တံ ဝိပဿနာယ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ ဝိဟာရံ အဂမာသိ။ တဿ သုပိနန္တေပိ တံ အာရမ္မဏံ န ဥပဋ္ဌာသိ။ သော ‘‘အယံ ကိလေသော ဝဍ္ဎိတွာ အပာယသံဝတ္တနိကော ဟောတီ’’တိ သံဝေဂံ ဇနေတွာ အာစရိယံ အာပုစ္ဆိတွာ ဝိဟာရာ နိက္ခမ္မ မဟာသင်္ဃရက္ခိတတ္ထေရဿ သန္တိကေ ရာဂပဋိပက္ခံ အသုဘကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဂုမ္ဗန္တရံ ပဝိသိတွာ ပံသုကူလစီဝရံ သန္ထရိတွာ နိသဇ္ဇ အနာဂါမိမဂ္ဂေန ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂံ ဆိန္ဒိတွာ ဥဋ္ဌာယ အာစရိယံ ဝန္ဒိတွာ ပုနဒိဝသေ ဥဒ္ဒေသမဂ္ဂံ ပာပုဏိ။ ယေ ပန ဝတ္တမာနုပ္ပန္နာ, တေသံ ပဋိပတ္တိယာ ပဟာနံ နာမ နတ္ထိ။

၁၆. ဣဒါနိ “ဥပ္ပန္နာ စ အာသဝါ ပဟီယန္တီ”တိ ဣဒမေဝ ပဒံ ဂဟေတွာ ယေ တေ အာသဝါ ပဟီယန္တိ, တေသံ နာနပ္ပကာရတော အညမ္ပိ ပဟာနကာရဏံ အာဝိကာတုံ ဒေသနံ ဝိတ္ထာရေန္တော **အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါ ဒဿနာ ပဟာတဗ္ဗာ**တိအာဒိမာဟ ယထာ တံ ဒေသနာပဘေဒကုသလော ဓမ္မရာဇာ။ တတ္ထ **ဒဿနာ ပဟာတဗ္ဗာ**တိ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗာ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

ဒဿနာပဟာတဗ္ဗအာသဝဝဏ္ဏနာ

၁၇. ဣဒါနိ တာနိ ပဒါနိ အနုပုဗ္ဗတော ဗျာကာတုကာမော “ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝါ ဒဿနာ ပဟာတဗ္ဗာ”တိ ပုစ္ဆံ ကတွာ မူလပရိယာယဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ “ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော”တိ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနံ ဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ **မနသိကရဏီယေ ဓမ္မေ နပ္ပဇာနာတီ**တိ အာဝဇ္ဇိတဗ္ဗေ သမန္နာဟရိတဗ္ဗေ ဓမ္မေ န ပဇာနာတိ။ **အမနသိကရဏီယေ**တိ တဗ္ဗိပရီတေ။ ဧသ နယော သေသပဒေသုပိ။ ယသ္မာ ပန ဣမေ ဓမ္မာ မနသိကရဏီယာ, ဣမေ အမနသိကရဏီယာတိ ဓမ္မတော နိယမော နတ္ထိ, အာကာရတော ပန အတ္ထိ။ ယေန ဟိ အာကာရေန မနသိကရိယမာနာ အကုသလုပ္ပတ္တိပဒဋ္ဌာနာ ဟောန္တိ, တေနာကာရေန န မနသိကာတဗ္ဗာ။ ယေန ကုသလုပ္ပတ္တိပဒဋ္ဌာနာ ဟောန္တိ, တေနာကာရေန မနသိကာတဗ္ဗာ။ တသ္မာ “ယ’ဿ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ မနသိကရောတော အနုပ္ပန္နော ဝါ ကာမာသဝေါ”တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ယ’ဿာ**တိ ယေ အဿ အဿုတဝတော ပုထုဇ္ဇနဿ။ **မနသိကရောတော**တိ အာဝဇ္ဇယတော သမန္နာဟရန္တဿ။ **အနုပ္ပန္နော ဝါ ကာမာသဝေါ**တိ ဧတ္ထ သမုစ္စယတ္ထော ဝါ-သဒ္ဒော, န ဝိကပ္ပတ္ထော။ တသ္မာ ယထာ “ယာဝတာ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ အပဒါ ဝါ ဒွိပဒါ ဝါ။ပေ။ တထာဂတော တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတီ”တိ (ဣတိဝု. ၉၀) ဝုတ္တေ အပဒါ စ ဒွိပဒါ စာတိ အတ္ထော, ယထာ စ “ဘူတာနံ ဝါ သတ္တာနံ ဌိတိယာ သမ္ဘဝေသီနံ ဝါ အနုဂ္ဂဟာယာ”တိ (မ. နိ. ၁.၄၀၂) ဝုတ္တေ ဘူတာနဉ္စ သမ္ဘဝေသီနဉ္စာတိ အတ္ထော, ယထာ စ “အဂ္ဂိတော ဝါ ဥဒကတော ဝါ မိထုဘေဒတော ဝါ”တိ (ဥဒါ. ၇၆) ဝုတ္တေ အဂ္ဂိတော စ ဥဒကတော စ မိထုဘေဒတော စာတိ အတ္ထော, ဧဝမိဓာပိ အနုပ္ပန္နော စ ကာမာသဝေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဥပ္ပန္နော စ ကာမာသဝေါ ပဝဍ္ဎတီတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဧဝံ သေသေသု။

ဧတ္ထ စ **ကာမာသဝေါ**တိ ပဉ္စကာမဂုဏိကော ရာဂေါ။ **ဘဝါသဝေါ**တိ ရူပါရူပဘဝေ ဆန္ဒရာဂေါ, ဈာနနိကန္တိ စ သဿတဒိဋ္ဌိသဟဂတာ။ ဧဝံ ဒိဋ္ဌာသဝေါပိ ဘဝါသဝေ ဧဝ သမောဓာနံ ဂစ္ဆတိ။ **အဝိဇ္ဇာသဝေါ**တိ စတူသု သစ္စေသု အညာဏံ။ တတ္ထ ကာမဂုဏေ အဿာဒတော မနသိကရောတော အနုပ္ပန္နော စ ကာမာသဝေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဥပ္ပန္နော စ ပဝဍ္ဎတိ။ မဟဂ္ဂတဓမ္မေ အဿာဒတော မနသိကရောတော အနုပ္ပန္နော စ ဘဝါသဝေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဥပ္ပန္နော စ ပဝဍ္ဎတိ။ တီသု ဘူမီသု ဓမ္မေ စတုဝိပလ္လာသပဒဋ္ဌာနဘာဝေန မနသိကရောတော အနုပ္ပန္နော စ အဝိဇ္ဇာသဝေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဥပ္ပန္နော စ ပဝဍ္ဎတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝုတ္တနယပစ္စနီကတော သုက္ကပက္ခော ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗော။

ကသ္မာ ပန တယော ဧဝ အာသဝါ ဣဓ ဝုတ္တာတိ။ ဝိမောက္ခပဋိပက္ခတော။ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခပဋိပက္ခော ဟိ ကာမာသဝေါ,။ အနိမိတ္တသုညတဝိမောက္ခပဋိပက္ခာ ဣတရေ။ တသ္မာ ဣမေ တယော အာသဝေ ဥပ္ပာဒေန္တော တိဏ္ဏံ ဝိမောက္ခာနံ အဘာဂိနော ဟောန္တိ, အနုပ္ပာဒေန္တော ဘာဂိနောတိ ဧတမတ္ထံ ဒဿေန္တေန တယော ဧဝ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဒိဋ္ဌာသဝေါပိ ဝါ ဧတ္ထ ဝုတ္တော ယေဝါတိ ဝဏ္ဏိတမေတံ။

တဿ အမနသိကရဏီယာနံ ဓမ္မာနံ မနသိကာရာတိ မနသိကာရဟေတု, ယသ္မာ တေ ဓမ္မေ မနသိ ကရောတိ, တသ္မာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧသ နယော ဒုတိယပဒေပိ။ “အနုပ္ပန္နာ စေဝ အာသဝါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဥပ္ပန္နာ စ အာသဝါ ပဝဍ္ဎန္တီ”တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တအာသဝါနံယေဝ အဘေဒတော နိဂမနမေတံ။

၁၈. ဧတ္တာဝတာ ယော အယံ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနာယ ဒေသနာယ ဒဿနာ ပဟာတဗ္ဗေ အာသဝေ နိဒ္ဒိသိတုံ အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော ဝုတ္တော, သော ယသ္မာ “အယောနိသော, ဘိက္ခဝေ, မနသိကရောတော အနုပ္ပန္နာ စေဝ အာသဝါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ”တိ ဧဝံ သာမညတော ဝုတ္တာနံ အယောနိသော မနသိကာရပစ္စယာနံ ကာမာသဝါဒီနမ္ပိ အဓိဋ္ဌာနံ, တသ္မာ တေပိ အာသဝေ တေနေဝ ပုဂ္ဂလေန ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဒဿနာ ပဟာတဗ္ဗေ အာသဝေ ဒဿေန္တော **သော ဧဝံ**

အယောနိသော မနသိ ကရောတိ, အဟောသိံ နု ခော အဟန္တိအာဒိမာဟ။ ဝိစိကိစ္ဆာသီသေန စေတ္ထ ဒိဋ္ဌာသဝမ္ပိ ဒဿေတုံ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။

တဿတ္ထော, ယဿ တေ ဣမိနာ ဝုတ္တနယေန အာသဝာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, သော ပုထုဇ္ဇနော, ယော စာယံ “အဿုတဝါ”တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တော, သော ပုထုဇ္ဇနော ဧဝံ အယောနိသော အနုပာယေန ဥပ္ပထေန မနသိ ကရောတိ။ ကထံ? အဟောသိံ နု ခော။ပေ.။သော ကုဟိံ ဂါမီ ဘဝိဿတီတိ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ, သော ဧဝံ အယောနိသော မနသိ ကရောတိ, ယထာဿ “အဟံ အဟောသိံ နု ခော”တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာ သောဠသဝိဓာပိ ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။

တတ္ထ **အဟောသိံ နု ခော နနု ခော**တိ သဿတာကာရဉ္စ အဓိစ္စသမုပ္ပတ္တိအာကာရဉ္စ နိဿာယ အတီတေ အတ္တနော ဝိဇ္ဇမာနတံ အဝိဇ္ဇမာနတဉ္စ ကင်္ခတိ။ ကိံ ကာရဏန္တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဥမ္မတ္တကော ဝိယ ဟိ ဗာလပုထုဇ္ဇနော ယထာ ဝါ တထာ ဝါ ပဝတ္တတိ။ အပိစ အယောနိသော မနသိကာရောယေဝေတ္ထ ကာရဏံ။ ဧဝံ အယောနိသော မနသိကာရဿ ပန ကိံ ကာရဏန္တိ။ သွေဝ ပုထုဇ္ဇနဘာဝေါ အရိယာနံ အဒဿနာဒီနိ ဝါ။ နနု စ ပုထုဇ္ဇနောပိ ယောနိသော မနသိ ကရောတီတိ။ ကော ဝါ ဧဝမာဟ န မနသိ ကရောတီတိ။ န ပန တတ္ထ ပုထုဇ္ဇနဘာဝေါ ကာရဏံ, သဒ္ဓမ္မဿဝန ကလျာဏမိတ္တာဒီနိ တတ္ထ ကာရဏာနိ။ န ဟိ မစ္ဆမံသာဒီနိ အတ္တနော အတ္တနော ပကတိယာ သုဂန္ဓာနိ, အဘိသင်္ခါရပစ္စယာ ပန သုဂန္ဓာနိပိ ဟောန္တိ။

ကိံ နု ခော အဟောသိန္တိ ဇာတိလိင်္ဂုပပတ္တိယော နိဿာယ ခတ္တိယော နု ခော အဟောသိံ, ဗြာဟ္မဏဝေဿ သုဒ္ဒဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတဒေဝမနုဿာနံ အညတရောတိ ကင်္ခတိ။

ကထံ နု ခောတိ သဏ္ဌာနာကာရံ နိဿာယ ဒီဃော နု ခော အဟောသိံ, ရဿဩဒါတကဏှပ္ပမာဏိကအပ္ပမာဏိကာဒီနံ အညတရောတိ ကင်္ခတိ။ ကေစိ ပန ဣဿရနိမ္မာနာဒိံ နိဿာယ ကေန နု ခော ကာရဏေန အဟောသိန္တိ ဟေတုတော ကင်္ခတီတိ ဝဒန္တိ။

ကိံ ဟုတွာ ကိံ အဟောသိန္တိ ဇာတိအာဒီနိ နိဿာယ ခတ္တိယော ဟုတွာ နု ခော ဗြာဟ္မဏော အဟောသိံ။ပေ.။ ဒေဝေါ ဟုတွာ မနုဿောတိ အတ္တနော ပရမ္ပရံ ကင်္ခတိ။ သဗ္ဗတ္ထေဝ ပန **အဒ္ဓါန** န္တိ ကာလာဓိဝစနမေတံ။

ဘဝိဿာမိ နု ခော နနု ခောတိ သဿတာကာရဉ္စ ဥစ္ဆေဒါကာရဉ္စ နိဿာယ အနာဂတေ အတ္တနော ဝိဇ္ဇမာနတံ အဝိဇ္ဇမာနတဉ္စ ကင်္ခတိ။ သေသမေတ္ထ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဧတရဟိ ဝါ ပစ္စုပ္ပန္နမဒ္ဓါန န္တိ ဣဒါနိ ဝါ ပဋိသန္ဓိံ အာဒိံ ကတွာ စုတိပရိယန္တံ သဗ္ဗမ္ပိ ဝတ္တမာနကာလံ ဂဟေတွာ။ **အဇ္ဈတ္တံ ကထံကထီ ဟောတီ** တိ အတ္တနော ခန္ဓေသု ဝိစိကိစ္ဆော ဟောတိ။ **အဟံ နု ခေါသ္မီ** တိ အတ္တနော အတ္ထိဘာဝံ ကင်္ခတိ။ ယုတ္တံ ပနေတန္တိ? ယုတ္တံ အယုတ္တန္တိ ကာ ဧတ္ထ စိန္တာ။ အပိစေတ္ထ ဣဒံ ဝတ္ထုမ္ပိ ဥဒါဟရန္တိ။ စူဠမာတာယ ကိရ ပုတ္တော မုဏ္ဍော, မဟာမာတာယ ပုတ္တော အမုဏ္ဍော, တံ ပုတ္တံ မုဏ္ဍေသုံ။ သော ဥဋ္ဌာယ အဟံ နု ခော စူဠမာတာယ ပုတ္တောတိ စိန္တေသိ။ ဧဝံ အဟံ နု ခေါသ္မီတိ ကင်္ခါ ဟောတိ။

နော နု ခေါသ္မီ တိ အတ္တနော နတ္ထိဘာဝံ ကင်္ခတိ။ တတြာပိ ဣဒံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ မစ္ဆေ ဂဏှန္တော ဥဒကေ စိရဋ္ဌာနေန သီတိဘူတံ အတ္တနော ဦရုံ မစ္ဆောတိ စိန္တေတွာ ပဟာရိ။ အပရော သုသာနပဿေ ခေတ္တံ ရက္ခန္တော ဘီတော သင်္ကုဋိတော သယိ။ သော ပဋိဗုဇ္ဈိတွာ အတ္တနော ဇဏ္ဏုကာနိ ဒွေ ယက္ခာတိ စိန္တေတွာ ပဟာရိ။ ဧဝံ နော နု ခေါသ္မီတိ ကင်္ခတိ။

ကိံ နု ခေါသ္မီ တိ ခတ္တိယောဝ သမာနော အတ္တနော ခတ္တိယဘာဝံ ကင်္ခတိ။ သေ နယော သေသေသု။ ဒေဝေါ ပန သမာနော ဒေဝဘာဝံ အဇာနန္တော နာမ နတ္ထိ။ သောပိ ပန “အဟံ ရူပီ နု ခော အရူပီ နု ခော”တိအာဒိနာ နယေန ကင်္ခတိ။ ခတ္တိယာဒယော ကသ္မာ န ဇာနန္တီတိ စေ။ အပစ္စက္ခာ တေသံ တတ္ထ တတ္ထ ကုလေ ဥပ္ပတ္တိ။ ဂဟဋ္ဌာပိ စ ဟောတွာ ထလိကာဒယော ပဗ္ဗဇိတသညိနော။ ပဗ္ဗဇိတာပိ “ကုပ္ပံ နု ခော မေ ကမ္မ”န္တိအာဒိနာ နယေန ဂဟဋ္ဌသညိနော။ မနုဿာပိ စ ရာဇာနော ဝိယ အတ္တနိ ဒေဝသညိနော ဟောန္တိ။

ကထံ နု ခေါသ္မီ တိ ဝုတ္တနယမေဝ။ ကေဝလဉ္စေတ္ထ အဗ္ဘန္တရေ ဇီဝေ နာမ အတ္ထီတိ ဂဟေတွာ တဿ သဏ္ဌာနာကာရံ နိဿာယ ဒီဃော နု ခေါသ္မိ, ရဿစတုရံသဆဠံသအဋ္ဌံသသောဠသံသာဒီနံ အညတရပ္ပကာရောတိ ကင်္ခန္တော ကထံ နု ခေါသ္မီတိ ကင်္ခတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သရီရသဏ္ဌာနံ ပန ပစ္စုပ္ပန္နံ အဇာနန္တော နာမ နတ္ထိ။

ကုတော အာဂတော, သော ကုဟိံ ဂါမီ ဘဝိဿတီ တိ အတ္တဘာဝဿ အာဂတိဂတိဋ္ဌာနံ ကင်္ခတိ။

၁၉. ဧဝံ သောဠသပ္ပဘေဒံ ဝိစိကိစ္ဆံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ယံ ဣမိနာ ဝိစိကိစ္ဆာသီသေန ဒိဋ္ဌာသဝံ ဒဿေတုံ အယံ ဒေသနာ အာရဒ္ဓါ။ တံ ဒဿေန္တော **တဿ ဧဝံ အယောနိသော မနသိကရောတော ဆန္နံ ဒိဋ္ဌီန** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ တဿ ပုဂ္ဂလဿ ယထာ အယံ ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဧဝံ အယောနိသော မနသိကရောတော တဿေဝ သဝိစိကိစ္ဆဿ အယောနိသော မနသိကာရဿ ထာမဂတတ္တာ ဆန္နံ ဒိဋ္ဌီနံ အညတရာ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ သဗ္ဗပဒေသု ဝါသဒ္ဒော ဝိကပ္ပတ္ထော, ဧဝံ ဝါ ဧဝံ ဝါ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အတ္ထိ မေ အတ္တာ**တိ စေတ္ထ သဿတဒိဋ္ဌိ သဗ္ဗကာလေသု အတ္တနော အတ္ထိတံ ဂဏှာတိ။ **သစ္စတော ထေတတော** တိ ဘူတတော စ ထိရတော စ, ''ဣဒံ သစ္စ''န္တိ ဘူတတော သုဋ္ဌု ဒဠှဘာဝေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **နတ္ထိ မေ အတ္တာ** တိ အယံ ပန ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ, သတော သတ္တဿ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဘဝဂ္ဂဟဏတော။ အထ ဝါ ပုရိမာပိ တီသု ကာလေသု အတ္ထီတိ ဂဟဏတော သဿတဒိဋ္ဌိ, ပစ္စုပ္ပန္နမေဝ အတ္ထီတိ ဂဏှန္တော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ။ ပစ္ဆိမာပိ အတီတာနာဂတေသု နတ္ထီတိ ဂဟဏတော ဘသ္မန္တာ အာဟုတိယောတိ ဂဟိတဒိဋ္ဌိကာနံ ဝိယ, ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ။ အတီတေ ဧဝ နတ္ထီတိ ဂဏှန္တော အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကဿေဝ သဿတဒိဋ္ဌိ။

အတ္တနာဝ အတ္တာနံ သဉ္ဇာနာမီ တိ သညာက္ခန္ဓသီသေန ခန္ဓေ အတ္တာတိ ဂဟေတွာ သညာယ အဝသေသက္ခန္ဓေ သဉ္ဇာနတော ဣမိနာ အတ္တနာ ဣမံ အတ္တာနံ သဉ္ဇာနာမီတိ ဟောတိ။ **အတ္တနာဝ အနတ္တာန** န္တိ သညာက္ခန္ဓံယေဝ အတ္တာတိ ဂဟေတွာ, ဣတရေ စတ္တာရောပိ အနတ္တာတိ ဂဟေတွာ သညာယ တေသံ ဇာနတော ဧဝံ ဟောတိ။ **အနတ္တနာဝ အတ္တာန** န္တိ သညာက္ခန္ဓံ အနတ္တာတိ။ ဣတရေ စတ္တာရော အတ္တာတိ ဂဟေတွာ သညာယ တေသံ ဇာနတော ဧဝံ ဟောတိ, သဗ္ဗာပိ သဿတုစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယောဝ။

ဝဒော ဝေဒေယျော တိအာဒယော ပန သဿတဒိဋ္ဌိယာ ဧဝ အဘိနိဝေသာကာရာ။ တတ္ထ ဝဒတီတိ **ဝဒော,** ဝစီကမ္မဿ ကာရကောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝေဒယတီတိ **ဝေဒေယျော,** ဇာနာတိ အနုဘဝတိ စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကိံ ဝေဒေတီတိ, တတြ တတြ ကလျာဏပါပကာနံ ကမ္မာနံ ဝိပါကံ ပဋိသံဝေဒေတိ။ **တတြ တတြာ** တိ တေသု တေသု ယောနိဂတိဌိတိနိဝါသနိကာယေသု အာရမ္မဏေသု ဝါ။ **နိစ္စော** တိ ဥပ္ပာဒဝယရဟိတော။ **ဓုဝေ**တိ ထိရော သာရဘူတော။ **သဿတော** တိ သဗ္ဗကာလိကော။ **အဝိပရိဏာမဓမ္မော** တိ အတ္တနော ပကတိဘာဝံ အဝိဇဟနဓမ္မော, ကကဏ္ဋကော ဝိယ နာနပ္ပကာရတံ နာပဇ္ဇတိ။ **သဿတိသမ** န္တိ စန္ဒသူရိယသမုဒ္ဒမဟာပထဝီပဗ္ဗတာ လောကေ ဝေါဟာရေန သဿတိယောတိ ဝုစ္စန္တိ။ သဿတီဟိ သမံ **သဿတိသမံ** ။ ယာဝ သဿတိယော တိဋ္ဌန္တိ, တာဝ တထေဝ ဌဿတီတိ ဂဏှတော ဧဝံဒိဋ္ဌိ ဟောတိ။

ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဒိဋ္ဌိဂတ န္တိအာဒီသု။ **ဣဒ** န္တိ ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗဿ ပစ္စက္ခနိဒဿနံ။ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ဗန္ဓေန စ ဣဒန္တိ ဝုတ္တံ, န ဒိဋ္ဌိသမ္ဗန္ဓေန။ ဧတ္ထ စ ဒိဋ္ဌိယေဝ **ဒိဋ္ဌိဂတံ,** ဂူထဂတံ ဝိယ။ ဒိဋ္ဌီသု ဝါ ဂတမိဒံ ဒဿနံ ဒွာသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိအန္တောဂဓတ္တာတိပိ ဒိဋ္ဌိဂတံ။ ဒိဋ္ဌိယာ ဝါ ဂတံ ဒိဋ္ဌိဂတံ။ ဣဒဉှိ အတ္ထိ မေ အတ္တာတိအာဒိ ဒိဋ္ဌိယာ ဂမနမတ္တမေဝ, နတ္ထေတ္ထ အတ္တာ ဝါ နိစ္စော ဝါ ကောစီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သာ စာယံ ဒိဋ္ဌိ ဒုန္နိဂ္ဂမနဋ္ဌေန **ဂဟနံ**။ ဒုရတိက္ကမဋ္ဌေန သပ္ပဋိဘယဋ္ဌေန စ **ကန္တာရော,** ဒုဗ္ဘိက္ခကန္တာရဝါဠကန္တာရာဒယော ဝိယ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ဝိနိဝိဇ္ဈနဋ္ဌေန ဝိလောမနဋ္ဌေန စ **ဝိသူကံ**။ ကဒါစိ သဿတဿ, ကဒါစိ ဥစ္ဆေဒဿ ဂဟဏတော ဝိရူပံ ဖန္ဒိတန္တိ **ဝိပ္ဖန္ဒိတံ** ။ ဗန္ဓနဋ္ဌေန **သံယောဇနံ**။ တေနာဟ ''ဒိဋ္ဌိဂဟနံ။ပေ။ ဒိဋ္ဌိသံယောဇန''န္တိ။ ဣဒါနိဿ တမေဝ ဗန္ဓနတ္ထံ ဒဿေန္တော **ဒိဋ္ဌိသံယောဇနသံယုတ္တော** တိအာဒိမာဟ။ တဿာယံ သင်္ခေပတ္ထော။ ဣမိနာ ဒိဋ္ဌိသံယောဇနေန သံယုတ္တော ပုထုဇ္ဇနော ဧတေဟိ ဇာတိအာဒီဟိ န ပရိမုစ္စတီတိ။ ကိံ ဝါ ဗဟုနာ, သကလဝဋ္ဋဒုက္ခတောပိ န မုစ္စတီတိ။

၂၀. ဧဝံ ဆပ္ပဘေဒံ ဒိဋ္ဌာသဝံ ဒဿေတွာ ယသ္မာ သီလဗ္ဗတပရာမာသော ကာမာသဝတဒိဝစနေနေဝ ဒဿိတော ဟောတိ။ ကာမသုခတ္တဥ္ဟိ ဘဝသုခဘာဝဝိသုဒ္ဓိအတ္ထဥ္စ အဝိဇ္ဇာယ အဘိဘူတာ ဣတော ဗဟိဒ္ဓာ သမဏဗြာဟ္မဏာ သီလဗ္ဗတာနိ ပရာမသန္တိ, တသ္မာ တံ အဒဿေတွာ ဒိဋ္ဌိဂ္ဂဟဏေန တ တဿ ဂဟိတတ္တာပိ တံ အဒဿေတွာဝ ဣာအနိ ယော ပုဂ္ဂလော ဒဿနာ ပဟာတဗ္ဗေ အာသဝေ ပဇဟတိ, တံ ဒဿေတွာ တေသံ အာသဝာနံ ပဟာနံ ဒဿေတုံ ပုဗ္ဗေ တ အယောနိသော မနသိကရောတော ပုထုဇ္ဇနဿ တေသံ ဥပ္ပတ္တိံ ဒဿေတွာ ဣာအနိ တဗ္ဗိပရီတဿ ပဟာနံ ဒဿေတုံ **သုတဝါ စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။

တဿတ္ထော, ယာဝ ''သော ဣဒံ ဒုက္ခ''န္တိ အာဂစ္ဆတိ, တာဝ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန စ ဝုတ္တပစ္စနီကတော စ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပစ္စနီကတော စ သဗ္ဗာကာရေန အရိယဓမ္မဿ အကောဝိဒအဝိနီတပစ္စနီကတော အယံ ''သုတဝါ အရိယသာဝကော အရိယဓမ္မဿ ကောဝိဒော အရိယဓမ္မေ သုဝိနီတော''တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အပိစ ခေါ သိခါပတ္တဝိပဿနာ သနတော ပဘုတိ ယာဝ ဂေါတြဘု, တာဝ တဒနုရူပေန အတ္ထေန အယံ အရိယသာဝကောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂၁. ''သော ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ ယောနိသော မနသိ ကရောတီ''တိအာဒီသု ပန အယံ အတ္ထဝိဘာဝနာ, သော စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာနိကော အရိယသာဝကော တဏှာဝဇ္ဇာ တေဘူမကာ ခန္ဓာ **ဒုက္ခံ,** တဏှာ **ဒုက္ခသမုဒယော,** ဥဘိန္နံ အပ္ပဝတ္တိ **နိရောဓော,** နိရောဓသမ္ပာပကော **မဂ္ဂေါ** တိ ဧဝံ ပုဗ္ဗေဝ အာစရိယသန္တိကေ ဥဂ္ဂဟိတစတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာနော အပရေန သမယေန ဝိပဿနာမဂ္ဂံ သမာရုဠှော သမာနော တေ တေဘူမကေ ခန္ဓေ **ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ ယောနိသော မနသိ ကရောတိ,** ဥပာယေန ပထေန သမန္နာဟရတိ စေဝ ဝိပဿတိ စ။ ဧတ္ထ ဟိ ယာဝ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ, တာဝ မနသိကာရသီသေနေဝ ဝိပဿနာ ဝုတ္တာ။ ယာ ပနာယံ တဿေဝ ဒုက္ခဿ သမုဋ္ဌာပိကာ ပဘာဝိကာ တဏှာ, **အယံ သမုဒယောတိ ယောနိသော မနသိ ကရောတိ။** ယသ္မာ ပန ဒုက္ခဉ္စ သမုဒယော စ ဣဒံ ဌာနံ ပတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ နပ္ပဝတ္တန္တိ, တသ္မာ ယဒိဒံ **နိဗ္ဗာနံ** နာမ, **အယံ ဒုက္ခနိရောဓောတိ ယောနိသော မနသိ ကရောတိ။** နိရောဓသမ္ပာပကံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ **အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါတိ ယောနိသော မနသိ ကရောတိ,** ဥပာယေန ပထေန သမန္နာဟရတိ စေဝ ဝိပဿတိ စ။

တတ္ထာယံ ဥပာယော, အဘိနိဝေသော နာမ ဝဋ္ဋေ ဟောတိ, ဝိဝဋ္ဋေ နတ္ထိ။ တသ္မာ ''အယံ အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ပထဝီဓာတု, အာပောဓာတူ''တိအာဒိနာ နယေန သင်္ခေပတော ဝိတ္ထာရတော ဝါ စတ္တာရိ ဘူတာနိ တဒနုသာရေန ဥပါဒါရူပါနိ စ ပရိဂ္ဂဟေတွာ အယံ ရူပက္ခန္ဓောတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ တံ ဝဝတ္ထာပယတော ဥပ္ပန္နေ တဒါရမ္မဏေ စိတ္တစေတသိကေ ဓမ္မေ ဣမေ စတ္တာရော အရူပက္ခန္ဓာတိ ဝဝတ္ထပေတိ။ တတော ဣမေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဒုက္ခန္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ တေ ပန သင်္ခေပတော နာမဉ္စ ရူပဉ္စာတိ ဒွေဝ ဘာဂါ ဟောန္တိ။ ဣဒဉ္စ နာမရူပံ သဟေတု သပ္ပစ္စယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တဿ အယံ ဟေတု အယံ ပစ္စယောတိ အဝိဇ္ဇာဘဝတဏှာကမ္မာဟာရာဒိကေ ဟေတုပစ္စယေ ဝဝတ္ထပေတိ။ တတော တေသံ ပစ္စယာနဉ္စ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မာနဉ္စ ယာထာဝသရသလက္ခဏံ ဝဝတ္ထပေတွာ ဣမေ ဓမ္မာ အဟုတွာ ဟောန္တီတိ အနိစ္စလက္ခဏံ အာရောပေတိ, ဥဒယဗ္ဗယပီဠိတတ္တာ ဒုက္ခာတိ ဒုက္ခလက္ခဏံ အာရောပေတိ။ အဝသဝတ္တနတော အနတ္တာတိ အနတ္တလက္ခဏံ အာရောပေတိ။ ဧဝံ တီဏိ လက္ခဏာနိ အာရောပေတွာ ပဋိပါဋိယာ ဝိပဿနံ ပဝတ္တေန္တော သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ပာပုဏာတိ။

တသ္မိံ ခဏေ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဧကပဋိဝေဓေနေဝ ပဋိဝိဇ္ဈတိ, ဧကာဘိသမယေန အဘိသမေတိ။ ဒုက္ခံ ပရိညာပဋိဝေဓေန ပဋိဝိဇ္ဈတိ, သမုဒယံ ပဟာနပဋိဝေဓေန, နိရောဓံ သစ္ဆိကိရိယာပဋိဝေဓေန, မဂ္ဂံ ဘာဝနာပဋိဝေဓေန။ ဒုက္ခဉ္စ ပရိညာဘိသမယေန အဘိသမေတိ။ပေ.။ မဂ္ဂံ ဘာဝနာဘိသမယေန အဘိသမေတိ, နော စ ခေါ အညမညေန ဉာဏေန။ ဧကဉာဏေနေဝ ဟိ သေ နိရောဓံ အာရမ္မဏတော, သေသာနိ ကိစ္စတော ပဋိဝိဇ္ဈတိ စေဝ အဘိသမေတိ စ။ န ဟိဿ တသ္မိံ သမယေ ဧဝံ ဟောတိ – ''အဟံ ဒုက္ခံ ပရိဇာနာမီ''တိ ဝါ။ပေ.။ ''မဂ္ဂံ ဘာဝေမီ''တိ ဝါ။ အပိစ ခွာဿ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပဋိဝေဓဝသေန နိရောဓံ သစ္ဆိကရောတော ဧဝံ တံ ဉာဏံ ဒုက္ခပရိညာကိစ္စမ္ပိ သမုဒယပဟာနကိစ္စမ္ပိ မဂ္ဂဘာဝနာကိစ္စမ္ပိ ကရောတိယေဝ။ တဿေဝံ ဥပာယေန ယောနိသော မနသိကရောတော တီဏိ သံယောဇနာနိ ပဟီယန္တိ, ဝိသတိ ဝတ္ထုကာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ, အဋ္ဌဝတ္ထုကာ ဝိစိကိစ္ဆာ, ''သီလေန သုဒ္ဓိ ဝတေန သုဒ္ဓီ''တိ သီလဗ္ဗတာနံ ပရာမသနတော သီလဗ္ဗတပရာမာသောတိ။ တတ္ထ စတူသု အာသဝေသု သက္ကာယဒိဋ္ဌိသီလဗ္ဗတပရာမာသာ ဒိဋ္ဌာသဝေန သင်္ဂဟိတတ္တာ အာ

သတ စေဝ သံယောဇနာ စ။ ဝိစိကိစ္ဆာ သံယောဇနမေဝ, န အာသဝေါ ။ ''ဒဿနာ ပဟာတဗ္ဗာ အာသဝ''တိ ဧတ္ထ ပရိယာပန္နတ္တာ ပန အာသဝတိ။

''ကမေ ဝုစ္စန္တိ။ပေ.။ ပဟာတဗ္ဗာ''တိ ကမေ သက္ကာယဒိဋ္ဌိအာဒယော ဒဿနာ ပဟာတဗ္ဗာ နာမ အာသဝတိ ဒဿေန္တော အာဟ။ အထ တ ယာ အယံ ဆန္န ဒိဋ္ဌိနံ အညတရာ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဧဝံ သရူပေနေဝ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိဘတ္တာ။ တံ သန္ဓာယာဟ ''ကမေ ဝုစ္စန္တိ, ဘိက္ခဝေ''တိ။ သာ စ ယသ္မာ သဟဇာတပဟာနေကဋ္ဌေဟိ သဒ္ဓိံ ပဟီယတိ။ ဒိဋ္ဌာသဝေ ဟိ ပဟီယမာနေ တံသဟဇာတော စတူသု ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တစိတ္တေသု ကာမာသဝေါပိ အဝိဇ္ဇာသဝေါပိ ပဟီယတိ ။ ပဟာနေကဋ္ဌော ပန စတူသု ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တေသု နာဂသုပဏ္ဏာဒိသမိဒ္ဓိပတ္တနာဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဘဝါသဝေါ။ တေနေဝ သမ္ပယုတ္တော အဝိဇ္ဇာသဝေါပိ, ဒွီသု ဒောမနဿစိတ္တေသု ဟဏ္ဏတိဟတာဒိနိဗ္ဗတ္တကော အဝိဇ္ဇာသဝေါပိ, တထာ ဝိစိကိစ္ဆာစိတ္တသမ္ပယုတ္တော အဝိဇ္ဇာသဝေါပီတိ ဧဝံ သဗ္ဗထာပိ အဝသေသော တယောပိ အာသဝ ပဟီယန္တိ။ တသ္မာ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော ကတောတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေ ပဟေရာဏာနံ အဓိပ္ပာယော။

ဒဿနာ ပဟာတဗ္ဗာ တိ **ဒဿနံ** နာမ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ, တေန ပဟာတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ ကသ္မာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ ဒဿနံ? ပဌမံ နိဗ္ဗာနဒဿနတော။ နနု ဂေါတြဘု ပဌမတရံ ပဿတီတိ? နော န ပဿတိ။ ဒိသွာ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ ပန န ကရောတိ သံယောဇနာနံ အပ္ပဟာနတော။ တသ္မာ ပဿတီတိ န ဝတ္တဗ္ဗော။ ယတ္ထ ကတ္တစိ ရာဇာနံ ဒိသွာပိ ပဏ္ဏာကာရံ ဒတွာ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိယာ အဒိဋ္ဌတ္တာ ''အဇ္ဇာပိ ရာဇာနံ န ပဿာမီ''တိ ဝဒန္တော က မတသိ ပုရိသော စေတ္ထ နိဒဿနံ။

ဒဿနာပဟာတဗ္ဗအာသဝဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သံဝရာပဟာတဗ္ဗအာသဝဝဏ္ဏနာ

၂၂. ဧဝံ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗေ အာသဝေ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တဒနန္တရုဒ္ဒိဋ္ဌေ သံဝရာ ပဟာတဗ္ဗေ ဒဿေ တုံ, **ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝ သံဝရာ ပဟာတဗ္ဗာ** တိ အာဟ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣတော ပရဉ္စဟိ အတ္ထမတ္တမေဝ ဝဏ္ဏယိဿာမ။

နနု စ ဒဿနေန ဘာဝနာယာတိ ကမေဟိ ဒွီဟိ အပ္ပဟာတဗ္ဗော အာသဝေ နာမ နတ္ထိ, အထ ကသ္မာ ဝိသုံ သံဝရာဒီဟိ ပဟာတဗ္ဗေ ဒဿေတီတိ။ သံဝရာဒီဟိ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဝိက္ခမ္ဘိတာ အာသဝ စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ သမုစ္ဆိဇ္ဇန္တိ, တသ္မာ တေသံ မဂ္ဂါနံ ပုဗ္ဗဘာဂေ ကမေဟိ ပဉ္စဟာကာရေဟိ ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနံ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟ။ တသ္မာ ယော စာယံ ဝုတ္တော ပဌမော ဒဿနမဂ္ဂေယေဝ, ကမဒိ ဘာဝနာနာမေန ဝုစ္စိဿန္တိ တယော မဂ္ဂ, တေသံ သဗ္ဗေသမ္ပိ အယံ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တတ္ထ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ။ **ပဋိသင်္ခါ** တိ ပဋိသင်္ခါယ။ တတ္ထာယံ သင်္ခါသဒ္ဒော ဉာဏကောဋ္ဌာသပညတ္တိဂဏနာသု ဒိဿတိ။ ''သင်္ခါယေကံ ပဋိသေဝတီ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၁၆၈) ဟိ ဉာဏေ ဒိဿတိ။ ''ပပဉ္စသညာသင်္ခါ သမုဒါစရန္တိ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၀၁) ကောဋ္ဌာသေ။ ''တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ သင်္ခါ သမညာ''တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၁၃၁၃) ပညတ္တိယံ။ ''န သုကရံ သင်္ခါတုံ''န္တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၂.၁၂၈) ဂဏနာယံ။ ဣဓ ပန ဉာဏေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော တိ ဟိ ဥပါယေန ပထေန ပဋိသင်္ခါယ ဉတွာ ပစ္စဝေက္ခိတွာတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ အသံဝရေ အာဒီနဝပစ္စဝေက္ခဏာ ယောနိသော ပဋိသင်္ခါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာ စာယံ ''ဝရံ, ဘိက္ခဝေ, တတ္တာယ အယောသလာကာယ အာဒိတ္တာယ သမ္ပဇ္ဇလိတာယ သဇောတိဘူတာယ စက္ခုန္ဒြိယံ သမ္ပလိမဋ္ဌံ, န တွေဝ စက္ခုဝိညေယျေသု ရူပေသု အနုဗျဉ္ဇနသော နိမိတ္တဂ္ဂါဟော''တိအာဒိနာ (သံ. နိ. ၄.၂၃၅) အာဒိတ္တပရိယာယနယေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **စက္ခုန္ဒြိယသံဝရသံဝုတော ဝိဟရတီ** တိ ဧတ္ထ စက္ခုမေဝ ဣန္ဒြိယံ စက္ခုန္ဒြိယံ, သံဝရဏတော သံဝရော, ပိဒဟနတော ထကနတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သတိယာ ဧတံ အဓိဝစနံ။ စက္ခုန္ဒြိယေ သံဝရော စက္ခုန္ဒြိယသံဝရော။ တိတ္ထကာကော အာတပ္ပမက္ခာဟေ ဝနမဟိံသောတိအာဒယော ဝိယ။

တတ္ထ ကိဉ္စာပိ စက္ခုန္ဒြိယေ သံဝရော တ အသံဝရော တ နတ္ထိ။ န ဟိ စက္ခုပသာဒံ နိဿာယ သတိ တ မုဋ္ဌသစ္စံ တ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အပိစ ယဒာ ရူပါရမ္မဏံ စက္ခုဿ အာပါထံ အာဂစ္ဆတိ, တဒါ ဘဝင်္ဂေ ဒွိက္ခတ္တုံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဒ္ဓေ ကိရိယမနောဓာတု အာဝဇ္ဇနကိစ္စံ သာဓယမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈတိ, တတော စက္ခုဝိညာဏံ ဒဿနကိစ္စံ, တတော ဝိပါကမနောဓာတု သမ္ပဋိစ္ဆနကိစ္စံ, တတော ဝိပါကာဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတု သန္တီရဏကိစ္စံ, တတော ကိရိယာဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတု ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနကိစ္စံ သာဓယမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈတိ။ တဒနန္တရံ ဇဝနံ ဇဝတိ။

တတ္ထာပိ နေဝ ဘဝင်္ဂသမယေ, န အာဝဇ္ဇနာဒီနံ အညတရသမယေ သံဝရော တ အသံဝရော တ အတ္ထိ။ ဇဝနက္ခဏေ ပန သစေ ဒုဿီလျံ တ မုဋ္ဌသစ္စံ တ အညာဏံ တ အက္ခန္တိ တ ကောသဇ္ဇံ တ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အယံ အသံဝရော ဟောတိ။ ဧဝံ ဟောန္တောပိ သော စက္ခုန္ဒြိယေ အသံဝရောတိ ဝုစ္စတိ။ ကသ္မာ? တသ္မိံ ဥဟိ သတိ ဒွါရမ္ပိ အဂုတ္တံ ဟောတိ, ဘဝင်္ဂမ္ပိ အာဝဇ္ဇနာဒီနိ ဝီထိစိတ္တာနိပိ။ ယထာ ကိံ , ယထာ နဂရေ စတူသု ဒွါရေသု အသံဝုတေသု ကိဉ္စာပိ အန္တော ဃရကောဋ္ဌကဂဗ္ဘာဒယော သုသံဝုတာ, တထာပိ အန္တောနဂရေ သဗ္ဗံ ဘဏ္ဍံ အရက္ခိတံ အဂေါပိတမေဝ ဟောတိ။ နဂရဒွါရေန ဟိ ပဝိသိတွာ စောရာ ယဒိစ္ဆန္တိ, တံ ကရေယျုံ, ဧဝမေဝ ဇဝနေ ဒုဿီလျာဒီသု ဥပ္ပန္နေ သု, တသ္မိံ အသံဝရေ သတိ ဒွါရမ္ပိ အဂုတ္တံ ဟောတိ, ဘဝင်္ဂမ္ပိ အာဝဇ္ဇနာဒီနိ ဝီထိစိတ္တာနိပီတိ။

တသ္မိံ ပန သီလာဒီသု ဥပ္ပန္နေသု ဒွါရမ္ပိ ဂုတ္တံ ဟောတိ, ဘဝင်္ဂမ္ပိ အာဝဇ္ဇနာဒီနိ ဝီထိစိတ္တာနိပိ။ ယထာ ကိံ? ယထာ နဂရဒွါရေသု သုသံဝုတေသု ကိဉ္စာပိ အန္တော ဃရာဒယော အသံဝုတာ, တထာပိ အန္တောနဂရေ သဗ္ဗံ ဘဏ္ဍံ သုရက္ခိတံ သုဂေါပိတမေဝ ဟောတိ။ နဂရဒွါရေသု ဟိ ပိဟိတေသု စောရာနံ ပဝေသော နတ္ထိ, ဧဝမေဝ ဇဝနေ သီလာဒီသု ဥပ္ပန္နေသု ဒွါရမ္ပိ သုဂုတ္တံ ဟောတိ, ဘဝင်္ဂမ္ပိ အာဝဇ္ဇနာဒီနိ ဝီထိစိတ္တာနိပိ။ တသ္မာ ဇဝနက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောပိ စက္ခုန္ဒြိယေ သံဝရောတိ ဝုတ္တော။ ဣမ စာယံ သတိသံဝရော အဓိပ္ပေတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ စက္ခုန္ဒြိယသံဝရေန သံဝုတော **စက္ခုန္ဒြိယသံဝရသံဝုတော,** ဥပေတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တထာ ဟိ, ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတောတိ ဣမဿ ဝိဘင်္ဂေ "ဣမိနာ ပါတိမောက္ခသံဝရေန ဥပေတော ဟောတိ။ပေ။ သမန္နာဂတော"တိ (ဝိဘ. ၅၁၁) ဝုတ္တံ။ တံ ဧကဇ္ဈံ ကတွာ စက္ခုန္ဒြိယသံဝရေန သံဝုတောတိ ဧဝမတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အထ တ သံဝရီတိ သံဝုတော, ထကေသိ ပိဒဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ စက္ခုန္ဒြိယေ သံဝရသံဝုတော စက္ခုန္ဒြိယသံဝရသံဝုတော, စက္ခုန္ဒြိယသံဝရညိတံ သတိကတဋ္ဌံ စက္ခုဒွါရေ, ဃရဒွါရေ ကတဋ္ဌံ ဝိယ သံဝရိ ထကေသိ ပိဒဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အယမေဝ စေတ္ထ အတ္ထော သုန္ဒရတရော။ တထာ ဟိ "စက္ခုန္ဒြိယသံဝရံ အသံဝုတဿ ဝိဟရတော သံဝုတဿ ဝိဟရတော"တိ ဧတေသု ပဒေသု အယမေဝ အတ္ထော ဒိဿတိ။

ဝိဟရတီတိ ဧဝံ စက္ခုန္ဒြိယသံဝရသံဝုတော ယေန ကေနစိ ဣရိယာပထဝိဟာရေန ဝိဟရတိ။ **ယဒ္ဓာဟိဿ** တိအာဒိမှိ ဟိ ယံ စက္ခုန္ဒြိယသံဝရံ အဿ ဘိက္ခုနော အသံဝုတဿ အထကေတွာ အပိဒဟိတွာ ဝိဟရန္တဿာတိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အထ တ, ယေ-ကာရဿ **ယန္တိ** အာဒေသော။ **ဟိ**ကာရော စ ပဒပူရဏော, ယေ အဿာတိ အတ္ထော။

ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ န္တိ နိဗ္ဗတ္တေယျုံ။ **အာသဝ ဝိဃာတပရိဠာဟာ**တိ စတ္တာရော အာသဝ စ အညေ စ ဝိဃာတကရာ ကိလေသပရိဠာဟာ ဝိပါကပရိဠာဟာ စ။ စက္ခုဒွါရေ ဟိ ဣဋ္ဌာရမ္မဏံ အာပါထဂတံ ကာမဿာဒဝသေန အဿာဒယတော အဘိနန္ဒတော ကာမာသဝေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဤဒိသံ အညသ္မိမ္ပိ သုဂတိဘဝေ လဘိဿာမီတိ ဘဝပတ္ထနာယ အဿာဒယတော ဘဝါသဝေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သတ္တောတိ တ သတ္တဿာတိ တ ဂဏှန္တဿ ဒိဋ္ဌာသဝေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သဗ္ဗေဟေဝ သဟဇာတံ အညာဏံ အဝိဇ္ဇာသဝေတိ စတ္တာရော အာသဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တေဟိ သမ္ပယုတ္တာ အပရေ ကိလေသာ ဝိဃာတပရိဠာဟာ, အာယတိံ တ တေသံ ဝိပါကာ။ တေပိ ဟိ အသံဝုတဿေဝ ဝိဟရတော ဥပ္ပဇ္ဇေယျုန္တိ ဝုစ္စန္တိ။

ဧဝံသ တေတိ ဧဝံ အဿ တေ။ ဧဝံ ဧတေန ဥပာယေန န ဟောန္တိ, နော အညထာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သေ နယော **ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော သောတိန္ဒြိယသံဝရသံဝုတော** တိအာဒီသု။

ဣမေ ဝုစ္စန္တိ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝ သံဝရာ ပဟာတဗ္ဗာ တိ ဣမေ ဆသု ဒွာရေသု စတ္တာရော စတ္တာရော က တွာ စတုဝီသတိ အာသဝ သံဝရေန ပဟာတဗ္ဗာတိ ဝုစ္စန္တိ။ သဗ္ဗတ္ထေဝ စေတ္ထ သတိသံဝရော ဧဝ သံဝရောတိ ဝေ ဒိတဗ္ဗော။

သံဝရာပဟာတဗ္ဗအာသဝဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဋိသေဝနာပဟာတဗ္ဗအာသဝဝဏ္ဏနာ

၂၃. ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော စီဝရ န္တိအာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ သဗ္ဗံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ သီလကထာယံ ဝုတ္တမေဝ။ **ယဉှိဿာ** တိ ယံ စီဝရပိဏ္ဍပာတာဒီသု တ အညတရံ အဿ။ **အပ္ပဋိသေဝတော**တိ ဧဝံ ယောနိသော အပ္ပဋိသေဝန္တဿ သ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ကေဝလံ ပနိဓ အလဒ္ဓံ စီဝရာဒိံ ပတ္ထယတော လဒ္ဓံ တ အဿာဒယတော ကာမာသဝဿ ဥပ္ပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဤဒိသံ အညဿမ္ပိ သမ္ပတ္တိဘဝေ သုဂတိဘဝေ လဘိဿာမီတိ ဘဝပတ္ထနာယ အဿာဒယ တော ဘဝါသဝဿ, အဟံ လဘာမိ န လဘာမီတိ တ မယှံ တ ဣဒန္တိ အတ္တသညံ အဓိဋ္ဌဟတော ဒိဋ္ဌာသဝဿ ဥပ္ ပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သဗ္ဗေဟေဝ ပန သဟဇာတော အဝိဇ္ဇာသဝေါတိ ဧဝံ စတုန္နံ အာသဝါနံ ဥပ္ပတ္တိ ဝိဟာကပရိဋ္ဌဟာ စ နဝဝေဒနုပ္ပာဒနတောပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣမေ ဝုစ္စန္တိ, ဘိက္ခဝေ, အာသဝ ပဋိသေဝနာ ပဟာတဗ္ဗာ တိ ဣမေ ဧကေမေကသ္မိံ ပစ္စယေ စတ္တာရော စ တ္တာရော ကတွာ သောဠသ အာသဝ ဣမိနာ ဉာဏသံဝရသင်္ခါတေန ပစ္စဝေက္ခဏပဋိသေဝနေန ပဟာတဗ္ဗာတိ ဝုစ္ စန္တိ။

ပဋိသေဝနာပဟာတဗ္ဗအာသဝဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဓိဝါသနာပဟာတဗ္ဗအာသဝဝဏ္ဏနာ

၂၄. ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော ခမော ဟောတိ သီတဿာ တိ ဥပာယေန ပထေန ပစ္စဝေက္ခိတွာ ခမော ဟောတိ သီ တဿ သီတံ ခမတိ သဟတိ, န အဓီရပုရိသော ဝိယ အပ္ပမတ္တကေနပိ သီတေန စလတိ ကမ္ပတိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတိ။ အ ပိစ ခေါ လောမသနာဂတ္ထေရော ဝိယ အနပ္ပကေနာပိ သီတေန ဖုဋ္ဌော န စလတိ န ကမ္ပတိ, ကမ္မဋ္ဌာနမေဝ မနသိ က ရောတိ။ ထေရော ကိရ စေတိယပဗ္ဗတေ ပိယင်္ဂုဂုဟာယံ ပဓာနဃရေ ဝိဟရန္တော အန္တရဋ္ဌကေ ဟိမပာတသမယေ လောကန္တရိကနိရယေ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ အဝိဇဟန္တောဝ အဗ္ဘောကာသေ ဝီတိနာမေသိ။ ဧဝံ **ဥဏှဿာဒီသု ပိ** အတ္ထယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကေဝလဉှိ ယော ဘိက္ခု အဓိမတ္တမ္ပိ ဥဏှံ သဟတိ သေယျထာပိ ထေရော ဝိယ, အယံ “ခမော ဥဏှဿာ”တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ထေရော ကိရ ဂိမှာနသမယေ ပဏ္ဍာဘတ္တံ ဖဟိစင်္ကမေ နိသီဒိ။ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တော သေအာ ပိဿ ကစ္ဆေဟိ မုစ္စန္တိ။ အထ နံ အန္တေဝါသိကော အာဟ “ဣဓ, ဘန္တေ, နိသီဒထ, သီတလော ဩကာသော”တိ။ ထေရော “ဥဏှဘယေနေဝမှိ အာဝုသော ဣဓ နိသိန္နော”တိ အဝီစိမဟာနိရယံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ နိသီဒိယေဝ။ **ဥဏှာ** န္တိ စေတ္ထ အဂ္ဂိသန္တာပေါဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သူရိယသန္တာပဝသေန ပနေတံ ဝတ္ထု ဝုတ္တံ။

ယော စ ဒွေဝ တယော တရေ ဘတ္တံ တ ဟာနီယံ တ အလဘမာနောပိ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ အတ္တနော ပေတ္တိဝိသ ယူပပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ အဝေဓေန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ န ဝိဇဟတိယေဝ။ အဓိမတ္တေဟိ ဍံသမကသဝါတာတပသမ္ ဿေဟိ ဖုဋ္ဌော စာပိ တိရစ္ဆာနူပပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ အဝေဓေန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ န ဝိဇဟတိယေဝ။ သရီသပသမ္ ဖဿေန ဖုဋ္ဌော စာပိ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ သီဟဗျဂ္ဃာဒိမုခေသု အနေကတရံ ပရိဝတ္တိတပုဗ္ဗဘာဝံ ပစ္စဝေက္ခိ တွာ အဝေဓေန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ န ဝိဇဟတိယေဝ ပဓာနိယတ္ထေရော ဝိယ။ အယံ “ခမော ဇိဃစ္ဆာယ။ပေ။ သရီသပ သမ္ဖဿာန”န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ထေရံ ကိရ ခဏ္ဍစေလဝိဟာရေ ကဏိကာရပဓာနိယဃရေ အရိယဝံသံ သုဏန္တံ ဃောရဝိသော သပ္ပော ဍံသိ။ ထေရော ဇာနိတွာပိ ပသန္နစိတ္တော နိသိန္နော ဓမ္မံယေဝ သုဏာတိ။ ဝိသဝေဂေါ ထဒ္ဓော အဟောသိ။ ထေရော ဥပသမ္ပဒမဏ္ဍလံ အာဒိံ ကတွာ သီလံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိသုဒ္ဓသီလောဟမသ္မီတိ ပီတိံ ဥပ္ပါဒေသိ။ သဟ ပီတုပ္ပါဒါ ဝိသံ နိဝတ္တိတွာ ပထဝိံ ပါဝိသိ။ ထေရော တတ္ထေဝ စိတ္တေကဂ္ဂတံ လဘိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

ယော ပန အက္ကောသဝသေန ဒုရုတ္တေ ဒုရုတ္တတ္တာယေဝ စ ဒုရာဂတေ အပိ အနိဋ္ဌဝတ္ထုသညိတေ ဝစနပထေ သုတွာ ခန္တိဂုဏံယေဝ ပစ္စဝေက္ခိတွာ န ဝေဓတိ ဒီဃဘာဏကအဘယတ္ထေရော ဝိယ။ အယံ “ခမော ဒုရုတ္တာနံ ဒုရာဂတာနံ ဝစနပထာန”န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ထေရော ကိရ ပစ္စယသန္တောသဘာဝနာရာမတာယ မဟာအရိယဝံသပ္ပဋိပဒံ ကထေသိ, သဗ္ဗော မဟာဂါမော အာဂစ္ဆတိ။ ထေရဿ မဟာသက္ကာရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တံ အညတရော မဟာထေရော အဓိဝါသေတုံ အသက္ကောန္တော ဒီဃဘာဏကော အရိယဝံသံ ကထေမီတိ သဗ္ဗရတ္တိံ ကောလာဟလံ ကရောသီတိအာဒီဟိ အက္ကောသိ။ ဥဘောပိ စ အတ္တနော အတ္တနော ဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္တာ ဂါဝုတမတ္တံ ဧကပထေန အဂမံသု။ သကလဂါဝုတမ္ပိ သော တံ အက္ကောသိယေဝ။ တတော ယတ္ထ ဒွိန္နံ ဝိဟာရာနံ မဂ္ဂေါ ဘိဇ္ဇတိ, တတ္ထ ဌတွာ ဒီဃဘာဏကတ္ထေရော တံ ဝန္ဒိတွာ “ဧသော, ဘန္တေ, တုမှာကံ မဂ္ဂေါ”တိ အာဟ။ သော အသုဏန္တော ဝိယ အဂမာသိ။ ထေရောပိ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပါဒေ ပက္ခာလေတွာ နိသီဒိ။ တမေနံ အန္တေဝါသိကော “ကိံ, ဘန္တေ, သကလဂါဝုတံ ပရိဘာသန္တံ န ကိဉ္စိ အဝေါစုတ္ထာ”တိ အာဟ။ ထေရော “ခန္တိယေဝ, အာဝုသော, မယှံ ဘာရော, န အက္ခန္တိ။ ဧကပဒုဒ္ဓါရေပိ ကမ္မဋ္ဌာနဝိယောဂံ န ပဿာမီ”တိ အာဟ။ ဧတ္ထ စ ဝစနမေဝ **ဝစနပထော**တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ယော ပန ဥပ္ပန္နာ သာရီရိကာ ဝေဒနာ ဒုက္ခမနဋ္ဌေန **ဒုက္ခာ,** ဗဟလဋ္ဌေန **တိဗ္ဗာ,** ဖရုသဋ္ဌေန **ခရာ,** တိခိဏဋ္ဌေန **ကဋုကာ,** အဿာဒဝိရဟတော **အသာတာ,** မနံ အဝဍ္ဎနတော **အမနာပါ,** ပါဏဟရဏသမတ္ထတာယ **ပါဏဟရာ** အဓိဝါသေတိယေဝ, န ဝေဓတိ။ ဧဝံ သဘာတေ ဟောတိ စိတ္တလပဗ္ဗတေ ပဓာနိယတ္ထေရော ဝိယ။ အယံ “ဥပ္ပန္နာနံ။ပေ။ အဓိဝါသနဇာတိကော”တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ထေရဿ ကိရ ရတ္တိံ ပဓာနေန ဝီတိနာမေတွာ ဌိတဿ ဥဒရဝါတော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော တံ အဓိဝါသေတုံ အသက္ကောန္တော အာဝတ္တတိ ပရိဝတ္တတိ။ တမေနံ ပိဏ္ဍပါတိယတ္ထေရော အာဟ “အာဝုသော, ပဗ္ဗဇိတော နာမ အဓိဝါသနသီလော ဟောတီ”တိ။ သော “သာဓု, ဘန္တေ”တိ အဓိဝါသေတွာ နိစ္စလော သယိ။ တတော နာဘိတော ယာဝ ဟဒယံ ဖာလေတိ။ ထေရော ဝေဒနံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ ဝိပဿန္တော မုဟုတ္တေန အနာဂါမီ ဟုတွာ ပရိနိဗ္ဗာယီတိ။

ယဉ္စုဟိဿာ တိ သီတာဒီသု ယံကိဉ္စိ ဧကမ္ပိ အဿ။ **အနဓိဝါသယတော**တိ အနဓိဝါသေန္တဿ အက္ခမန္တဿ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ အာသဝုပ္ပတ္တိ ပနေတ္ထ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သီတေန ဖုဋ္ဌဿ ဥဏှံ ပတ္ထယန္တဿ ကာမာသဝေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ။ နတ္ထိ နော သမ္ပတ္တိဘဝေ သုဂတိဘဝေ သီတံ ဝါ ဥဏှံ ဝါတိ ဘဝံ ပတ္ထယန္တဿ ဘဝါသဝေါ။ မယှံ သီတံ ဥဏှဟန္တိ ကဟော ဒိဋ္ဌာသဝေါ။ သဗ္ဗေဟေဝ သမ္ပယုတ္တော အဝိဇ္ဇာသဝေါတိ။

“ဣမေ ဝုစ္စန္တိ။ပေ။ အဓိဝါသနာ ပဟာတဗ္ဗာ” တိ ဣမေ သီတာဒီသု ဧကမေကဿ ဝသေန စတ္တာရော စတ္တာရော ကတွာ အနေကေ အာသဝါ ဣမာယ ခန္တိသံဝရသင်္ခါတာယ အဓိဝါသနာယ ပဟာတဗ္ဗာတိ ဝုစ္စန္တီတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ ယသ္မာ အယံ ခန္တိ သီတာဒိဓမ္မေ အဓိဝါသေတိ, အတ္တနော ဥပရိ အာရောပေတွာ ဝါသေတိယေဝ။ န အသဟမာနာ ဟုတွာ နိရဿတိ, တသ္မာ “အဓိဝါသနာ”တိ ဝုစ္စတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အဓိဝါသနာပဟာတဗ္ဗအာသဝဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပရိဝဇ္ဇနာပဟာတဗ္ဗအာသဝဝဏ္ဏနာ

၂၅. ပဋိသင္ခါ ယောနိသော စက္ခုံ ဟတ္ထိံ ပရိဝဇ္ဇေတီ တိ အပ်ံ သမဏောတိ စက္ခုသ္သ ဟတ္ထိသ္သ အာသန္နေ န ဌာတဗ္ဗံ။ တတောနိဒါနဥပ်ဟိ မရဏမ္ပိ သိယာ မရဏမတ္တမ္ပိ ဒုက္ခန္တိ ဧဝံ ဥပါယေန ပထေန ပစ္စယေန ပစ္စဝေက္ခိတွာ စက္ခုံ ဟတ္ထိံ ပရိဝဇ္ဇေတိ ပဋိက္ကမတိ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **စက္ခု** န္တိ စ ဒုဋ္ဌံ, တင္ဃန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ခာဏု**န္တိ ခဒိရခာဏုအာဒိံ။ **ကဏ္ဍကဋ္ဌာန** န္တိ ကဏ္ဍကကာနံ ဌာနံ, ယတ္ထ ကဏ္ဍကာ ဝိဇ္ဇန္တိ, တံ သြကာသန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သောဗ္ဘ** န္တိ သဗ္ဗတော ပရိစ္ဆိန္နတဋံ။ **ပပါတ**န္တိ ဧကတော ဆိန္နတဋံ။ **စန္ဒနိက** န္တိ ဥစ္ဆိဋ္ဌောဒက ဂဗ္ဘမလာဒီနံ ဆဍ္ဍနဋ္ဌာနံ။ **သြဠိဂလ္လ** န္တိ တေသံယေဝ သကဒ္ဒမာဒီနံ သန္ဒနောကာသံ။ တံ ဇဏ္ဏုမတ္တမ္ပိ အသုစိဘရိတံ ဟောတိ, ဒွေပိ စေတာနိ ဌာနာနိ အမနုသ္သဒုဋ္ဌာနိ ဟောန္တိ။ တသ္မာ တာနိ ဝဇ္ဇေတဗ္ဗာနိ။ **အနာသနေ**တိ တေ ထ ပန အယုတ္တံ အာသနံ **အနာသနံ,** တံ အတ္တတော အနိယတဝတ္ထုကံ ရဟောပဋိစ္ဆန္နာသနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အဂေစရေ**တိ ဧတ္ထပိ စ အယုတ္တော ဂောစရော **အဂေစရော,** သော ဝေသိယာဒိဘေဒတော ပဉ္စဝိဓော။ **ပါပကေ မိတ္တေ** တိ လာမကေ ဒုသ္သီလေ မိတ္တပတိရူပကေ, အမိတ္တေ တ။ **ဘဇန္တ** န္တိ သေဝမာနံ။ **ဝိညူ သဗ္ရဟ္မစာရီ** တိ ပဏ္ဍိတာ ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နာ သဗ္ရဟ္မစာရယော, ဘိက္ခူနမေတံ အဓိဝစနံ။ တေ ဟိ ဧကကမ္မံ ဧကုဒ္ဒေသော သမသိက္ခတာတိ ဣမံ ဗြဟ္မံ သမာနံ စရန္တိ, တသ္မာ **သဗ္ရဟ္မစာရီ** တိ ဝုစ္စန္တိ။ **ပါပကေသု ဌာနေသူ**တိ လာမကေသု ဌာနေသု။ **သြကပ္ပေယျု** န္တိ သဒ္ဒဟေယျုံ, အဓိမုစ္စေယျုံ "အဒ္ဓါ အယမာယသ္မာ အကာသိ ဝါ ကရိသ္သတိ ဝါ"တိ။

ယဉ္စာဟိသ္သာ တိ ဟတ္ထိအာဒီသု ယံကိဉ္စိ ဧကမ္ပိ အသ္သ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ အာသဝုပ္ပတ္တိ ပနေတ္ထ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဟတ္ထိအာဒိနိအနေန ဒုက္ခေန ဖုဋ္ဌသ္သ သုခံ ပတ္ထယတော ကာမာသဝေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ နတ္ထိ နော သမ္ပတ္တိဘဝေ သုဂတိဘဝေ ဤဒိသံ ဒုက္ခန္တိ ဘဝံ ပတ္ထေန္တသ္သ ဘဝါသဝေ။ မံ ဟတ္ထီ မဒ္ဒတိ, မံ အသ္သောတိ ကဟော ဒိဋ္ဌာသဝေ။ သဗ္ဗေဟေဝ သမ္ပယုတ္တော အဝိဇ္ဇာသဝေတိ။

ဣမေ ဝုစ္စန္တိ။ပေ။ ပရိဝဇ္ဇနာ ပဟာတဗ္ဗာ တိ ဣမေ ဟတ္ထိအာဒီသု ဧကေကသ္မိ ဝသေန စတ္တာရော စတ္တာရော ကတွာ အနေကေ အာသဝါ ဣမိနာ သီလသံဝရသင္ခါတေန ပရိဝဇ္ဇနေန ပဟာတဗ္ဗာတိ ဝုစ္စန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပရိဝဇ္ဇနာပဟာတဗ္ဗအာသဝဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝိနောဒနာပဟာတဗ္ဗအာသဝဝဏ္ဏနာ

၂၆. ပဋိသင္ခါ ယောနိသော ဥပ္ပန္နံ ကာမဝိတက္ကံ နာဓိဝါသေတီ တိ "ဣတိ ပါယံ ဝိတက္ကော အကုသလော, ဣတိပိ သာဝဇ္ဇော, ဣတိပိ ဒုက္ခဝိပါကော, သော စ ခေါ အတ္တဗျာဗာဓာယ သံဝတ္တတီ"တိအာဒိနာ နယေန ယောနိသော ကာမဝိတက္ကေ အာဒီနဝံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ တသ္မိံ တသ္မိံ အာရမ္မဏေ ဥပ္ပန္နံ ဇာတမဘိနိဗ္ဗတ္တံ ကာမဝိတက္ကံ နာဓိဝါသေတိ, စိတ္တံ အာရောပေတွာ န တဿေတိ, အဗ္ဘန္တရေ ဝါ န တဿေတီတိပိ အတ္ထော။

အနဓိဝါသေန္တော ကိံ ကရောတီတိ? **ပဇဟတိ** ဆဍ္ဍေတိ။

ကိံ ကစဝရံ ဝိယ ပိဋကေနာတိ? န ဟိ, အပိစ ခေါ နံ **ဝိနောဒေတိ** တုဒတိ ဝိဇ္ဈတိ နီဟရတိ။

ကိံ ဗလိဗဒ္ဒံ ဝိယ ပတောဒေနာတိ? န ဟိ, အထ ခေါ နံ **ဗျန္တီကရောတိ** ဝိဂတန္တံ ကရောတိ။ ယထာသ္သ အန္တောပိ နာဝသိသ္သတိ အန္တမသော ဘင္ဂမတ္တမ္ပိ, တထာ နံ ကရောတိ။

ကထံ ပန နံ တထာ ကရောတီတိ? **အနဘာဝံ ဂမေတီ**တိ အနု အနု အဘာဝံ ဂမေတိ, ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနေန ယထာ သုဝိက္ခမ္ဘိတော ဟောတိ, တထာ ကရောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သေ နယော **ဗျာပါဒဝိဟိံသာဝိတက္ကေသု** ။

ဧတ္ထ စ **ကာမဝိတက္ကော** တိ "ယော ကာမပဋိသံယုတ္တော တက္ကော ဝိတက္ကော မိစ္ဆာသင္ကပ္ပော"တိ ဝိဘင်္ဂေ (ဝိဘ. ၉၁၀) ဝုတ္တော။ သေ နယော ဣတရေသု။ **ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နေ** တိ ဥပ္ပန္နေ ဥပ္ပန္နေ, ဥပ္ပန္နမတ္တေယေဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သကိံ ဝါ ဥပ္ပန္နေ ဝိနောဒေတွာ ဒုတိယဝါရေ အဇ္ဈုပေက္ခိတာ န ဟောတိ, သတက္ခတ္တုမ္ပိ ဥပ္ပန္နေ

ဥပ္ပန္နေ ဝိနောဒေတိယေဝ။ **ဟပင္ကေ အကုသလေ**တိ လာမကဋ္ဌေန ဟပင္ကေ, အကောသလ္လတာယ အကုသလေ။ **ဓမ္မေ**တိ တေယေဝ ကာမဝိတက္ကာဒယော သဗ္ဗေပိ တ နဝ မဟာဝိတက္ကေ။ တတ္ထ တယော ဝုတ္တာ ဧဝ။ အဝသေသာ ''ဉာတိဝိတက္ကော ဇနပဒဝိတက္ကော အမရဝိတက္ကော ပရာနုဒ္ဒယတာပဋိသံယုတ္တော ဝိတက္ကော လာဘသက္ကာရသိလောကပဋိသံယုတ္တော ဝိတက္ကော အနဝညတ္တိပဋိသံယုတ္တော ဝိတက္ကော''တိ (မဟာနိ. ၂၀၇) ဣမေ ဆ။

ယဥ္ဟိသ္သာ တိ ဧတေသု ဝိတက္ကေသု ယံကိဥ္စိ အဿ, သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ကာမဝိတက္ကော ပနေတ္ထ ကာမာသဝေ ဧဝ။ တဗ္ဗိသေသော ဘဝါသဝော။ တံသမ္ပယုတ္တော ဒိဋ္ဌာသဝော။ သဗ္ဗဝိတက္ကေသု အဝိဇ္ဇာသဝေတိ ဧဝံ အာသဝုပ္ပတ္တိပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣမေ ဝုစ္စန္တိ။ပေ။ ဝိနောဒနာ ပဟာတဗ္ဗာ တိ ဣမေ ကာမဝိတက္ကာဒိဝသေန ဝုတ္တပ္ပကာရာ အာသဝာ ဣမိနာ တသ္မိံ တသ္မိံ ဝိတက္ကေ အာဒီနဝပစ္စဝေက္ခဏသဟိတေန ဝီရိယသံဝရသင်္ခါတေန ဝိနောဒနေန ပဟာတဗ္ဗာတိ ဝုစ္စန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝိနောဒနာပဟာတဗ္ဗအာသဝဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဘာဝနာပဟာတဗ္ဗအာသဝဝဏ္ဏနာ

၂၇. **ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတီ** တိ အဘာဝနာယ အာဒီနဝံ, ဘာဝနာယ စ အာနိသံသံ ဉာယေန ပထေန ပစ္စဝေက္ခိတွာ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ, ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ ဧတ္ထ စ ကိဉ္စာပိ ဣမေ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယသမယသမ္ဘူတာ လောကုတ္တရဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဧဝ အဓိပ္ပေတာ, တထာပိ အာဒိကမ္မိကာနံ ဗောဇ္ဈင်္ဂေသု အသမ္မောဟတ္ထံ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကေန နေသံ နယေန အတ္ထဝဏ္ဏနံ ကရိဿာမိ။ ဣဓ ပန လောကိယ နယံ ပဟာယ လောကုတ္တရနယော ဧဝ ဂဟေတဗ္ဗော။ တတ္ထ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂတ္တိအာဒီနာ နယေန ဝုတ္တာနံ သတ္တန္နံ အာဒိပဒါနံယေဝ တာဝ –

> အတ္ထတော လက္ခဏာဒီဟိ၊ ကမတော စ ဝိနိစ္ဆယော။
> အနူနာဓိကတော စေဝ၊ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိဘာဝိနာ။

တတ္ထ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေ တာဝ သရဏဋ္ဌေန **သတိ**။ သာ ပနေသာ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏာ, အပိလာပနလက္ခဏာ တ။ ဝုတ္တမ္ပိ ဟေတံ ''ယထာ, မဟာရာဇ, ရညော ဘဏ္ဍာဂါရိကော ရညော သာပတေယျံ အပိလာပေတိ, ဧတ္တကံ, မဟာရာဇ, ဟိရညံ, ဧတ္တကံ သုဝဏ္ဏံ, ဧတ္တကံ သာပတေယျန္တိ, ဧဝမေဝ ခော, မဟာရာဇ , သတိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ကုသလာကုသလသာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇဟီနပဏီတကဏှသုက္ကသပ္ပဋိဘာဂေ ဓမ္မေ အပိလာပေတိ။ ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ''တိ (မိ. ပ. ၂.၁.၁၃) ဝိတ္ထာရော။ အပိလာပနရသာ။ ကိစ္စဝသေနေဝ ဟိဿ ဧတံ လက္ခဏံ ထေရေန ဝုတ္တံ။ အသမ္မောသရသာ တ။ ဂောစရာဘိမုခဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ။ သတိ ဧဝ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေ **သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေ** ။ တတ္ထ ဗောဓိယာ ဗောဓိဿ တ အင်္ဂေတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ။

ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယာ ဟိ အယံ ဓမ္မသာမဂ္ဂီ, ယာယ လောကိယလောကုတ္တရမဂ္ဂက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာယ လီနုဒ္ဓစ္စပတိဋ္ဌာနာယူဟန-ကာမသုခတ္တကိလမထာနုယောဂ-ဥစ္ဆေဒသဿတာဘိနိဝေသာဒီနံ အနေကေသံ ဥပဒ္ဒဝာနံ ပဋိပက္ခဘူတာယ သတိဓမ္မဝိစယဝီရိယပီတိပဿဒ္ဓိသမာဓိဥပေက္ခာသင်္ခါတာယ ဓမ္မသာမဂ္ဂိယာ အရိယသာဝကော ဗုဇ္ဈတီတိ ကတွာ ''ဗောဓိ''တိ ဝုစ္စတိ။ **ဗုဇ္ဈတီ** တိ ကိလေသသန္တာနနိဒ္ဒာယ ဥဋ္ဌဟတိ, စတ္တာရိ တ အရိယသစ္စာနိ ပဋိဝိဇ္ဈတိ, နိဗ္ဗာနမေဝ တ သစ္ဆိကရောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ ''သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ဘာဝေတွာ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော''တိ။ တဿာ ဓမ္မသာမဂ္ဂိသင်္ခါတာယ ဗောဓိယာ အင်္ဂေတိပိ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ, ဈာနင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂါဒယော ဝိယ။

ယောပေသ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရာယ ဧတာယ ဓမ္မသာမဂ္ဂိယာ ဗုဇ္ဈတီတိ ကတွာ အရိယသာဝကော ''ဗောဓိ''တိ ဝုစ္စတိ, တဿ ဗောဓိဿ အင်္ဂေတိပိ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ, သေနင်္ဂရထင်္ဂါဒယော ဝိယ။ တေနာဟု အဋ္ဌကထာစရိယာ ''ဗု

ဇ္ဈနကဿ ပုဂ္ဂလဿ အင်္ဂာတိ တ ဗောဇ္ဈင်္ဂ’’တိ။ အပိစ ‘‘ဗောဇ္ဈင်္ဂာတိ ကေနဋ္ဌေန ဗောဇ္ဈင်္ဂါ? ဗောဓာယ သံဝတ္တန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, ဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, အနုဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, ပဋိဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, သမ္ဗုဇ္ဈန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ’’တိအာဒိနာ (ပဋိ. မ. ၃.၁၇) ပဋိသမ္ဘိဒာနယေနာပိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပသတ္ထော သုန္ဒရော တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေါတိ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ။ ဧဝံ သတိ ဧဝ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ။ တံ **သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ**။ ဧဝံ တာဝ ကေဿ အာဒိပဒဿ အတ္ထတော လက္ခဏာဒီဟိ စ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။

ဒုတိယာဒီသု ပန စတုသစ္စဓမ္မေ ဝိစိနာတီတိ **ဓမ္မဝိစယော**။ သော ပန ဝိစယလက္ခဏော, ဩဘာသနရသော, အသမ္မောဟပစ္စုပဋ္ဌာနော။ ဝီရဘာဝတော ဝိဓိနာ ဤရယိတဗ္ဗတော စ **ဝီရိယံ**။ တံ ပဂ္ဂဟလက္ခဏံ, ဥပတ္ထမ္ဘနရသံ, အနောသီဒနပစ္စုပဋ္ဌာနံ ။ ပီဏယတီတိ **ပီတိ**။ သာ ဖရဏလက္ခဏာ, တုဋ္ဌိလက္ခဏာ တ, ကာယစိတ္တာနံ ပီဏနရသာ, တေသံယေဝ ဩဒဂ္ဂပစ္စုပဋ္ဌာနာ။ ကာယစိတ္တဒရထပဿမ္ဘနတော **ပဿဒ္ဓိ** ။ သာ ဥပသမလက္ခဏာ, ကာယစိတ္တဒရထနိမ္မဒ္ဒနရသာ, အာယစိတ္တာနံ အပရိပ္ဖန္ဒနဘူတသီတိဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ။ သမာဓာနတော **သမာဓိ**။ သော အဝိက္ခေပလက္ခဏော, အဝိသာရလက္ခဏော တ, စိတ္တစေတသိကာနံ သမ္ပိဏ္ဍနရသော, စိတ္တဋ္ဌိတိပစ္စုပဋ္ဌာနော။ အဇ္ဈုပေက္ခနတော **ဥပေက္ခာ**။ သာ ပဋိသင်္ခာနလက္ခဏာ, သမတဟိတလက္ခဏာ တ, ဦနာဓိကတာနိတရဏရသာ, ပက္ခပါတုပစ္ဆေဒရသာ တ, မဇ္ဈတ္တဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ဧဝံ သေသပဒာနမ္ပိ အတ္ထတော လက္ခဏာဒီဟိ စ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။

ကမတောတိ ဧတ္ထ စ ‘‘သတိဉ္စ ခွာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗတ္ထိကံ ဝဒါမီ’’တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၄) ဝစနတော သဗ္ဗေသံ သေသဗောဇ္ဈင်္ဂာနံ ဥပကာရကတ္တာ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါဝ ပဌမံ ဝုတ္တော။ တတော ပရံ ‘‘သော တထာ သတော ဝိဟရန္တော တံ ဓမ္မံ ပညာယ ပဝိစိနတီ’’တိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၄၆၉) နယေန သေသဗောဇ္ဈင်္ဂာနံ ပုဗ္ဗာပရိယဝစနေ ပယောဇနံ သုတ္တေယေဝ ဝုတ္တံ။ ဧဝမေတ္ထ ကမတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။

အနူနာဓိကတောတိ ကသ္မာ ပန ဘဂဝတာ သတ္တေဝ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဝုတ္တာ အနူနာ အနဓိကာတိ။ လီနုဒ္ဓစ္စပဋိပက္ခတော သဗ္ဗတ္ထိကတော စ။ ဧတ္ထ ဟိ တယော ဗောဇ္ဈင်္ဂါ လီနဿ ပဋိပက္ခာ။ ယထာဟ – ‘‘ယသ္မိဉ္စ ခော, ဘိက္ခဝေ, သမယေ လီနံ စိတ္တံ ဟောတိ, ကာလော တသ္မိံ သမယေ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘာဝနာယ, ကာလော ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘာဝနာယ, ကာလော ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘာဝနာယာ’’တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၄)။ တယော ဥဒ္ဓစ္စဿ ပဋိပက္ခာ။ ယထာဟ – ‘‘ယသ္မိဉ္စ ခော, ဘိက္ခဝေ, သမယေ ဥဒ္ဓတံ စိတ္တံ ဟောတိ, ကာလော တသ္မိံ သမယေ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘာဝနာယ, ကာလော သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘာဝနာယ, ကာလော ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘာဝနာယာ’’တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၄)။ ဧကော ပနေတ္ထ သဗ္ဗတ္ထိကော။ ယထာဟ – ‘‘သတိဉ္စ ခွာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗတ္ထိကံ ဝဒါမီ’’တိ။ ‘‘သဗ္ဗတ္ထက’’န္တိပိ ပါဌော, ဒွိန္နမ္ပိ သဗ္ဗတ္ထ ဣစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ဧဝံ လီနုဒ္ဓစ္စပဋိပက္ခတော သဗ္ဗတ္ထိကတော စ သတ္တေဝ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဝုတ္တာ အနူနာ အနဓိကာတိ, ဧဝမေတ္ထ အနူနာဓိကတောပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝိညာတဗ္ဗော။

ဧဝံ တာဝ ‘‘သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂ’’န္တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာနံ သတ္တန္နံ အာဒိပဒါနံယေဝ အတ္ထဝဏ္ဏနာ ဥတ္တရကာနိ **ဘာဝေတိ ဝိဝေကနိဿိတ** န္တိအာဒီသု ဧဝံ ဉာတဗ္ဗာ။ **ဘာဝေတီ**တိ ဝဍ္ဎေတိ, အတ္တနော စိတ္တသန္တာနေ ပုနပ္ပုနံ ဇနေတိ အဘိနိဗ္ဗတ္တေတီတိ အတ္ထော။ **ဝိဝေကနိဿိတ** န္တိ ဝိဝေကေ နိဿိတံ။ **ဝိဝေကော**တိ ဝိဝိတ္တတာ။ သွာယံ တဒင်္ဂဝိဝေကော ဝိက္ခမ္ဘနသမုစ္ဆေဒပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ နိဿရဏဝိဝေကောတိ ပဉ္စဝိဓော။ တသ္မိံ ဝိဝေကေ။ တထာ ဟိ အယံ ဗောဇ္ဈင်္ဂဘာဝနာနုယုတ္တော ယောဂီ ဝိပဿနာက္ခဏေ ကိစ္စတော တဒင်္ဂဝိဝေကနိဿိတံ, အဇ္ဈာသယတော နိဿရဏဝိဝေကနိဿိတံ, မဂ္ဂကာလေ ပန ကိစ္စတော သမုစ္ဆေဒဝိဝေကနိဿိတံ, အာရမ္မဏတော နိဿရဏဝိဝေကနိဿိတံ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ ပဉ္စဝိဓဝိဝေကနိဿိတန္တိပိ ဧကေ, တေ ဟိ န ကေဝလံ ဗလဝဝိပဿနာမဂ္ဂဖလက္ခဏေသု ဧဝ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ဥဒ္ဒရန္တိ, ဝိပ

ဗောဇ္ဈင်္ဂါ တတ္ထ ဝိဝေကေ နိဿိတန္တိ တထာ။ တေ ပဉ္စဝိဓဝိဝေကေ။

ဝိဝေကနိဿိတ န္တိ တဒင်္ဂဝိဝေကနိဿိတံ သမုစ္ဆေဒဝိဝေကနိဿိတံ နိဿရဏဝိဝေကနိဿိတဉ္စ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတီတိ အယမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သ္သနာဟဒကကာသိဏာဇ္ဈာနအာနာပာနာသုဘဗြဟ္မဝိဟာရဇ္ဈာနေသုပိ ဥဒ္ဒရန္တိ။ န စ ပဋိုသိဒ္ဓာ အဋ္ဌကထာစရိယေ ဟိ။ တသ္မာ တေသံ မတေန ဧတေသံ ဈာနာနံ ပဝတ္တိက္ခဏေ ကိစ္စတော ဧဝ ဝိက္ခမ္ဘနဝိဝေကနိဿိတံ။ ယထာ စ ''ဝိပဿနာက္ခဏေ အဇ္ဈာသယတော နိဿရဏဝိဝေကနိဿိတ''န္တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိဝေကနိဿိတမ္ပိ ဘာဝေတီတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ သေ နယော **ဝိရာဂနိဿိတာ** ဒီသု။ ဝိဝေကဋ္ဌာ ဧဝ ဟိ ဝိရာကာဒယော။

ကေဝလဥ္စေတ္ထ **တေဿဂ္ဂေ** ဒုဝိဓော ပရိစ္စာဂဝေဿဂ္ဂေ စ ပက္ခန္ဒနဝေဿဂ္ဂေ စာတိ။ တတ္ထ **ပရိစ္စာဂဝေဿဂ္ဂေ** တိ ဝိပဿနာက္ခဏေ စ တဒင်္ဂဝသေန, မဂ္ဂက္ခဏေ စ သမုစ္ဆေဒဝသေန ကိလေသပ္ပဟာနံ။ **ပက္ခန္ဒနဝေဿဂ္ဂေ** တိ ဝိပဿနာက္ခဏေ တန္နိန္နဘာဝေန, မဂ္ဂက္ခဏေ ပန အာရမ္မဏကရဏေန နိဗ္ဗာနပက္ခန္ဒနံ။ တဒုဘယမ္ပိ ဣမသ္မိံ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကေ အတ္ထဝဏ္ဏနာနယေ ဝဋ္ဋတိ။ တထာ ဟိ အယံ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ယထာဝုတ္တေန ပကာရေန ကိလေသေ ပရိစ္စဇတိ, နိဗ္ဗာနဉ္စ ပက္ခန္ဒတိ။ **ဝေဿဂ္ဂပရိဏာမိန္တိ** ဣမိနာ ပန သကလေန ဝစနေန ဝေဿဂ္ဂတ္ထံ ပရိဏာမန္တံ ပရိဏာတဉ္စ ပရိပစ္စန္တံ ပရိပက္ကဉ္စာတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ ''အယဉှိ ဗောဇ္ဈင်္ဂဘာဝနာနုယုတ္တော ဘိက္ခု ယထာ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ကိလေသပရိစ္စာဂဝေဿဂ္ဂတ္ထံ နိဗ္ဗာနပက္ခန္ဒနဝေဿဂ္ဂတ္ထဉ္စ ပရိပစ္စတိ, ယထာ စ ပရိပက္ကော ဟောတိ, တထာ နံ ဘာဝေတီ''တိ။ သေ နယော သေသဗောဇ္ဈင်္ဂေသု။

ဣဓ ပန နိဗ္ဗာနံယေဝ သဗ္ဗသင်္ခတေဟိ ဝိဝိတ္တတ္တာ **ဝိဝေကော,** သဗ္ဗေသံ ဝိရာဂဘာဝတော **ဝိရာဂေ,** နိရောဓဘာဝတော **နိရောဓော**တိ ဝုတ္တံ။ မဂ္ဂေ ဧဝ စ ဝေဿဂ္ဂပရိဏာမီ, တသ္မာ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ ဝိဝေကံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပဝတ္တိယာ ဝိဝေကနိဿိတံ။ တထာ **ဝိရာဂနိဿိတံ နိရောဓနိဿိတံ** ။ တဉ္စ ခေါ အရိယမဂ္ဂက္ခဏုပ္ပတ္တိယာ ကိလေသာနံ သမုစ္ဆေဒတော ပရိစ္စာဂဘာဝေန စ နိဗ္ဗာနပက္ခန္ဒနဘာဝေန စ ပရိဏတံ ပရိပက္ကန္တိ အယမေဝ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သေ နယော သေသဗောဇ္ဈင်္ဂေသု။

ယဉှိဿ တိ ဧတေသု ဗောဇ္ဈင်္ဂေသု ယံကိဉ္စိ အဿ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ အာသဝုပ္ပတ္တိယံ ပနေတ္ထ ဣမေသံ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယသမ္ပယုတ္တာနံ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ အဘာဝိတတ္တာ ယေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ ကာမာသဝေ ဘဝာသဝေ အဝိဇ္ဇာသဝေတိ တယော အာသဝ, ဘာဝယတော ဧဝံသ တေ အာသဝ န ဟောန္တီတိ အယံ နယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဣမေ ဝုစ္စန္တိ။ပေ။ ဘာဝနာ ပဟာတဗ္ဗာ တိ ဣမေ တယော အာသဝ ဣမာယ မဂ္ဂတ္တယသမ္ပယုတ္တာယ ဗောဇ္ဈင်္ဂဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာတိ ဝုစ္စန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၂၈. ဣဒါနိ ဣမေဟိ သတ္တဟာကာရေဟိ ပဟီနာသဝံ ဘိက္ခုံ ထောမေန္တော အာသဝပ္ပဟာနေ စဿ အာနိသံသံ ဒဿေန္တော ဧတေဟေဝ စ ကာရဏေဟိ အာသဝပ္ပဟာနေ သတ္တာနံ ဥဿုက္ကံ ဇနေန္တော **ယတော ခေါ, ဘိက္ခဝေ။ပေ။ အန္တမကာသိ ဒုက္ခဿာ**တိ အာဟ။ တတ္ထ **ယတော ခေါ**တိ သာမိဝစနေ တောကာရော, ယဿ ခေါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဟေရာဏာ ပန ယသ္မိံ ကာလေတိ ဝဏ္ဏယန္တိ။ **ယေ အာသဝ ဒဿနာ ပဟာတဗ္ဗာ** တိ ယေ အာသဝ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗာ, တေ ဒဿနေနေဝ ပဟီနာ ဟောန္တိ, န အပ္ပဟီနေသုယေဝ ပဟီနသညီ ဟောတိ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ဝိတ္ထာရော။

သဗ္ဗာသဝသံဝရသံဝုတော တိ သဗ္ဗေဟိ အာသဝပိဓာနေဟိ ပိဟိတော, သဗ္ဗေသံ ဝါ အာသဝာနံ ပိဓာနေဟိ ပိဟိတော။ **အစ္ဆေစ္ဆိ** **တဏှာ**န္တိ သဗ္ဗမ္ပိ တဏှံ ဆိန္ဒိ, သံဆိန္ဒိ သမုစ္ဆိန္ဒိ။ ဝိဝတ္တယိ **သံယောဇန**န္တိ ဒသဝိဓမ္ပိ သံယောဇနံ ပရိဝတ္တယိ နိမ္မူလမကာသိ။ **သမ္မာ**တိ ဟေတုနာ ကာရဏေန။ **မာနာဘိသမယာ**တိ မာနဿ ဒဿနာဘိသမယာ ပဟာနာဘိသမယာ စ။ အရဟတ္တမဂ္ဂေ ဟိ ကိစ္စဝသေန မာနံ ပဿတိ, အယမဿ ဒဿနာဘိသမယော။ တေန ဒိဋ္ဌော ပန သော တာဝဒေဝ ပဟီယတိ ဒိဋ္ဌဝိသေန ဒိဋ္ဌသတ္တာနံ ဇီဝိတံ ဝိယ။ အယမဿ ပဟာနာဘိသမယော။

အန္တမကာသိ ဒုက္ခဿာ တိ ဧဝံ အရဟတ္တမဂ္ဂေန သမ္မာ မာနဿ ဒိဋ္ဌတ္တာ ပဟီနတ္တာ စ ယေ ဣမေ ''ကာယဗန္ဓနဿ အန္တော ဇီရတိ (စူဠဝ. ၂၇၈)။ ဟရိတန္တံ တ''တိ (မ. နိ. ၁.၃၀၄) ဧဝံ ဝုတ္တအန္တိမမရိယာဒန္တော စ, ''အန္တမိဒံ, ဘိက္ခဝေ, ဇီဝိကာန''န္တိ (ဣတိဝု. ၉၁; သံ. နိ. ၃.၈၀) ဧဝံ ဝုတ္တလာမကန္တော စ, ''သက္ကာယော ဧကော အန္တော''တိ (အ. နိ. ၆.၆၁) ဧဝံ ဝုတ္တကောဋ္ဌာသန္တော စ, ''ဧသေဝန္တော ဒုက္ခဿ သဗ္ဗပစ္စယသင်္ခယာ''တိ (သံ.

နိ. ၂.၅၁) ဧဝံ ဝုတ္တကောဋ္ဌာသော့ စာတိ ဧဝံ စတ္တာရော အန္တာ, တေသု သဗ္ဗသ္မိံ ဝဋ္ဋဒုက္ခသ္သ အန္တံ စတုတ္ထ ကောဋ္ဌိသင်္ခာတံ အန္တိမကောဋ္ဌိသင်္ခာတံ အန္တမကာသိ ပရိစ္ဆေဒံ ပရိဝဋ္ဋမံ အကာသိ။ အန္တိမသမုဿယမတ္တာဝသေသံ ဒုက္ခံ အကာသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ တိ သကမနာ တုဋ္ဌမနာ, ပီတိသောမနဿေဟိ တ သမ္ပယုတ္တမနာ ဟုတွာ။ **ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ** ဣဒံ ဒုက္ခသ္သ အန္တကိရိယာပရိယောသာနံ ဘဂဝတော ဘာသိတံ သုကထိတံ သုလပိတံ, ဧဝမေတံ ဘဂဝ ဧဝမေတံ သုဂတာတိ မတ္ထကေန သမ္ပဋိစ္ဆန္တာ အဗ္ဘနုမောဒိံသူတိ။

သေသမေတ္ထ ယံ န ဝုတ္တံ, တံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တတ္တာ စ သုဝိညေယျတ္တာ စ န ဝုတ္တံ။ တသ္မာ သဗ္ဗံ ဝုတ္တာနု သာရေန အနုပဒသော ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ။

ဘာဝနာပဟာတဗ္ဗအာသဝဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပပဥ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

သဗ္ဗာသဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဓမ္မဒာယာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၉. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဓမ္မဒာယာဒသုတ္တံ။ ယသ္မာ ပနဿ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိကော နိက္ခေပေါ, တသ္မာ တံ ဒသ္သေတွာ ဝဿ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနံ ကရိဿာမ။ ကတရာယ စ ပနိဒံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ နိက္ခိတ္တန္တိ။ လာဘသက္ကာရေ။ ဘဂဝတော ကိရ မဟာလာဘသက္ကာရော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ယထာ တံ စတ္တာရော အသင်္ချေယျေ ပူရိတအနုတ္တရပါရမီသဉ္စယ ဿ။ သဗ္ဗဒိသာသု ယမကမဟာမေဃော ဝုဋ္ဌဟိတွာ မဟောဃံ ဝိယ သဗ္ဗပါရမိယော ဧကသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ဝိပာကံ ဒ ဿာမာတိ သမ္ပိဏ္ဍိတာ ဝိယ လာဘသက္ကာရမဟောဃံ နိဗ္ဗတ္တယိံသု။ တတော တတော အန္နပာနယာနဝတ္ထ မာလာဂန္ဓဝိလေပနာဒိဟတ္ထာ ခတ္တိယဗြာဟ္မဏာဒယော အာဂန္တွာ – ''ကဟံ ဗုဒ္ဓေါ, ကဟံ ဘဂဝါ, ကဟံ ဒေဝဒေ ဝေ, နရာသဘော, ပုရိသသီဟော''တိ ဘဂဝန္တံ ပရိယေသန္တိ။ သကဋေသတေဟိပိ ပစ္စယေ အာဟရိတွာ ဩကာသံ အ လဘမာနာ သမန္တာ ဂါဝုတပ္ပမာဏမ္ပိ သကဋဓုရေန သကဋဓုရမာဟစ္စတိဋ္ဌန္တိ စေဝ အနုဗန္ဓန္တိ စ။ အန္ဓကဝိန္ဒဗြာ ဟ္မဏာဒယော ဝိယ။ သဗ္ဗံ ခန္ဓကေ တေသု တေသု သုတ္တေသု စ အာဂတနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာ စ ဘဂဝတော, ဧဝံ ဘိက္ခုသင်္ဃဿာပိ။

> ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ – ''တေန ခော ပန သမယေန ဘဂဝါ သက္ကတော ဟောတိ ဂရုကတော မာနိတော ပူဇိ တော အပစိတော လာဘီ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ, ဘိက္ခုသင်္ဃောပိ ခော သ က္ကတော ဟောတိ။ပေ.။ ပရိက္ခာရာန''န္တိ (ဥဒါ. ၁၄)။ တထာ – ''ယာဝတာ ခော, စုန္ဒ, ဧတရဟိ သင်္ဃော တ ဂ ဏော တ လောကေ ဥပ္ပန္နော, နာဟံ, စုန္ဒ, အညံ ဧကသင်္ဃမ္ပိ သမနုပဿာမိ, ဧဝံ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပတ္တံ, ယထရိဝ, စုန္ဒ, ဘိက္ခုသင်္ဃော''တိ (ဒီ. နိ. ၃.၁၇၆)။

သွာယံ ဘဂဝတော စ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ ဥပ္ပန္နော လာဘသက္ကာရော ဧကတော ဟုတွာ ဒွိန္နံ မဟာနဒီနံ ဥဒ ကမိဝ အပ္ပမေယျော အဟောသိ။ ကမေန ဘိက္ခူ ပစ္စယဂရုကာ ပစ္စယဗာဟုလိကာ အဟေသုံ။ ပဏ္ဍာဘတ္တမ္ပိ တေလမ ဓုဖာဏိတာဒီသု အာဟဋ္ဌေသု ဂဏ္ဍိံယေဝ ပဟရိတွာ ''အမှာကံ အာစရိယဿ ဒေထ, ဥပဇ္ဈာယဿ ဒေထာ''တိ ဥစ္စာ သဒ္ဒမဟာသဒ္ဒံ ကရောန္တိ။ သာ စ နေသံ ပဝတ္တိ ဘဂဝတောပိ ပာကဋာ အဟောသိ။ တတော ဘဂဝါ အနနုစ္ဆဝိကန္တိ ဓမ္မသံဝေဂံ ဥပ္ပာဒေတွာ စိန္တေသိ –

''ပစ္စယာ အကပ္ပိယာတိ န သက္ကာ သိက္ခာပဒံ ပညပေတုံ။ ပစ္စယပဋိဗဒ္ဓါ ဟိ ကုလပုတ္တာနံ သမဏဓမ္မဝုတ္တိ။ ဟ န္ဒာဟံ ဓမ္မဒာယာဒပဋိပဒံ ဒေသေမိ။ သာ သိက္ခာကာမာနံ ကုလပုတ္တာနံ သိက္ခာပဒပညတ္တိ ဝိယ ဘဝိဿတိ နဂရဒွာ ရေ ဌပိတသဗ္ဗကာယိကအာဒါသော ဝိယ စ, ယထာ ဟိ နဂရဒွာရေ ဌပိတေ သဗ္ဗကာယိကေ အာဒါသေ စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ

ဏာ အတ္တနော ဆာယံ ဒိသွတ ဝဇ္ဇံ ပဟာယ နိဒ္ဒေသာ ဟောန္တိ, ဧဝမေဝ သိက္ခာကာမာ ကုလပုတ္တာ ပယောဂမဏ္ဍနေန အတ္တာနံ မဏ္ဍေတုကာမာ ႀကမံ သဗ္ဗကာယိကာအသူပမံ ဒေသနံ အာဝဇ္ဇိတွတ အာမိသအာယာဒပဋိပဒံ ဝဇ္ဇေတွတ ဓမ္မအာယာဒပဋိပဒံ ပူရေန္တာ ခိပ္ပမေဝ ဇာတိဇရာမရဏာသ္မာ အန္တံ ကရိဿန္တီ''တိ။ ႀကမိဿာ အဒ္ဓုပ္ပတ္တိယာ ႀကဒံ သုတ္တံ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဓမ္မအာယာအ မေ, ဘိက္ခဝေ, ဘဝထ, မာ အာမိသအာယာအ** တိ ဓမ္မဿ မေ အာယာအ, ဘိက္ခဝေ, ဘဝထ, မာ အာမိသဿ။ ယော မယှံ ဓမ္မော, တဿ ပဋိဂ္ဂါဟကာ ဘဝထ, ယဥ္စ ခော မယှံ အာမိသံ, တဿ မာ ပဋိဂ္ဂါဟကာ ဘဝထာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ ဓမ္မောပိ ဒုဝိဓော – နိပ္ပရိယာယဓမ္မော, ပရိယာယဓမ္မောတိ။ အာမိသမ္ပိ ဒုဝိဓံ – နိပ္ပရိယာယာမိသံ, ပရိယာယာမိသန္တိ။ ကထံ? မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနဘေဒော ဟိ နဝဝိဓောပိ လောကုတ္တရဓမ္မော **နိပ္ပရိယာယဓမ္မော** နိဗ္ဗတ္တိတဓမ္မော, န ယေန ကေနစိ ပရိယာယေန ကာရဏေန တ လေသေန တ ဓမ္မော။ ယံ ပနိဒံ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿိတံ ကုသလံ, သေယျထိဒံ, ဣဓေကစ္စော ဝိဝဋ္ဋံ ပတ္ထေန္တော အနံ ဒေတိ, သီလံ သမာဒိယတိ, ဥပောသထကမ္မံ ကရောတိ, ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ဝတ္ထုပူဇံ ကရောတိ, ဓမ္မံ သုဏာတိ ဒေသေတိ ဈာနသမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတိ, ဧဝံ ကရောန္တော အနုပုဗ္ဗေန နိပ္ပရိယာယဓမ္မံ အမတံ နိဗ္ဗာနံ ပဋိလဘတိ, အယံ **ပရိယာယဓမ္မော** ။ တထာ စီဝရာဒယော စတ္တာရော ပစ္စယာ **နိပ္ပရိယာယာမိသမေဝ,** န အညေန ပရိယာယေန ကာရဏေန တ လေသေန တ အာမိသံ။ ယံ ပနိဒံ ဝဋ္ဋကာမိကုသလံ, သေယျထိဒံ, ဣဓေကစ္စော ဝဋ္ဋံ ပတ္ထေန္တော သမ္ပတ္တိဘဝံ ႀကစ္ဆမာနော အနံ ဒေတိ။ပေ.။ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတိ, ဧဝံ ကရောန္တော အနုပုဗ္ဗေန ဒေဝမနုဿသမ္ပတ္တိံ ပဋိလဘတိ, ႀကဒံ **ပရိယာယာမိသံ** နာမ။

တတ္ထ နိပ္ပရိယာယဓမ္မောပိ ဘဂဝတောယေဝ သန္တကော။ ဘဂဝတာ ဟိ ကထိတတ္တာ ဘိက္ခူ မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနာနိ အဓိဂစ္ဆန္တိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ ''သော ဟိ ဗြာဟ္မဏ ဘဂဝတ အနုပ္ပန္နဿ မဂ္ဂဿ ဥပ္ပာဒေတာ, အသဥ္ဇာတဿ မဂ္ဂဿ သဥ္ဇနေတာ, အနက္ခာတဿ မဂ္ဂဿ အက္ခာတာ, မဂ္ဂညူ မဂ္ဂဝိဒူ မဂ္ဂကောဝိဒေါ။ မဂ္ဂာနုဂ စ ပန တေရဟိ သာဝကာ ဝိဟရန္တိ ပစ္ဆာ သမန္နာဂတာ''တိ (မ. နိ. ၃.၇၉) စ – ''သော ဟာဝုသော, ဘဂဝ ဇာနံ ဇာနာတိ, ပဿံ ပဿတိ စက္ခုဘူတော ဉာဏဘူတော ဓမ္မဘူတော ဗြဟ္မဘူတော ဝတ္တာ ပဝတ္တာ အတ္ထဿ နိန္နေတာ အမတဿ ဒာတာ ဓမ္မဿာမီ တထာဂတော''တိ (မ. နိ. ၁.၂၀၃) စ။ ပရိယာယဓမ္မောပိ ဘဂဝတောယေဝ သန္တကော။ ဘဂဝတာ ဟိ ကထိတတ္တာ ဧဝံ ဇာနန္တိ ''ဝိဝဋ္ဋံ ပတ္ထေတွတ အနံ ဒေန္တော။ပေ.။ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေန္တော အနုက္ကမေန အမတံ နိဗ္ဗာနံ ပဋိလဘတီ''တိ။ နိပ္ပရိယာယာမိသမ္ပိ စ ဘဂဝတောယေဝ သန္တကံ။ ဘဂဝတာ ဟိ အနုညာတတ္တာယေဝ ဘိက္ခူပိ ဇီဝကဝတ္ထုံ အာဒိံ ကတွတ ပဏီတစီဝရံ လဒ္ဓံ။ ယထာဟ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဂဟပတိစီဝရံ။ ယော ႀကစ္ဆတိ, ပံသုကူလိကော ဟောတု, ယော ႀကစ္ဆတိ, ဂဟပတိစီဝရံ သာဒိယတု။ ႀကတရီတရေနပိဟံ, ဘိက္ခဝေ, သန္တုဋ္ဌိယာယေဝ ဝဏ္ဏေမီ''တိ (မဟာဝ. ၃၃၇)။

ပုဗ္ဗေ စ ဘိက္ခူ ပဏီတပိဏ္ဍပါတံ နာလတ္ထံ။ သပဒါနပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနာ တေဟေသုံ။ တေဟိ ရာဇဂဟေ ဝိဟရန္တေန ဘဂဝတာ – ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ဃဘတ္တံ ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ နိမန္တနံ သလာကဘတ္တံ ပက္ခိကံ ဥပောသထိကံ ပာဋိပဒိက''န္တိ (စူဠဝ. ၃၂၅) ဧဝံ အနုညာတတ္တာယေဝ ပဏီတဘောဇနံ လဒ္ဓံ။ တထာ သေနာသနံ။ ပုဗ္ဗေ ဟိ အကတပဗ္ဘာရရုက္ခမူလာဒိသေနာသနာယေဝ ဘိက္ခူ အဟေသုံ။ တေ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ လေဏာနီ''တိ (စူဠဝ. ၂၉၄) ဧဝံ ဘဂဝတာ အနုညာတတ္တာယေဝ ဝိဟာရော အဍ္ဍယောဂေ ဟသ္သာဒေ ဟမ္မိယံ ဂုဟာတိ ႀကမာနိ သေနာသနာနိ လဘိံသု။ ပုဗ္ဗေ စ မုတ္တဟရီတကေနေဝ ဘေသဇ္ဇံ အကံသု။ တေ ဘဂဝတာယေဝ – ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ ဘေသဇ္ဇာနိ, သေယျထိဒံ, သပ္ပိ, နဝနီတံ, တေလံ, မဓု, ဖာဏိတ''န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၀) ဧဝမာဒိနာ နယေန အနုညာတတ္တာ နာနာဘေသဇ္ဇာနိ လဘိံသု။

ပရိယာယာမိသမ္ပိ ဘဂဝတောယေဝ သန္တကံ။ ဘဂဝတာ ဟိ ကထိတတ္တာ ယေဝ ဇာနန္တိ – ''သမ္ပတ္တိဘဝံ ပတ္ထေန္တော အနံ ဒတွတ သီလံ။ပေ.။ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွတ အနုက္ကမေန ပရိယာယာမိသံ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ မနုဿသမ္ပတ္တိံ ပဋိလဘတီ''တိ။ တဒေဝ, ယသ္မာ နိပ္ပရိယာယဓမ္မောပိ ပရိယာယဓမ္မောပိ နိပ္ပရိယာယာမိသမ္ပိ ပရိယာယာမိသမ္ပိ ဘဂဝတောယေဝ သန္တကံ, တသ္မာ တတ္ထ အတ္တနော သာမိဘာဝံ ဒဿေန္တော အာဟ – ''ဓမ္မအာယာအ မေ, ဘိက္ခဝေ, ဘဝထ မာ အာမိသအာယာအ''တိ။

ယော မယှ်ဟံ သန္တကော ဒုဝိဓောပိ ဓမ္မော, တသ္သ အယာအ ဘဝထ။ ယဋ္ဌ ခော ဇော် မယှ်ဟမေဝ သန္တကံ အာမိသံ, တသ္သ အယာအ မာ ဘဝထ။ ဓမ္မကောဋ္ဌာသသ္သေဝ သာမိနော ဘဝထ, မာ အာမိသကောဋ္ဌာသသ္သ။ ယော ဟိ ဇိနသာသနေ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ ပစ္စယပရမော ဝိဟရတိ စတူသု တဏှုဟုပ္ပာဒေသု သန္ဒိဿမာနော နိက္ခိတ္တဓုရော ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပတ္တိယံ, အယံ **အာမိသအာယာအော** နာမ။ တာဒိသာ မာ ဘဝထ။ ယော ပန အနုညာတပစ္စယေသု အပ္ပိစ္ဆတာဒီနိ နိဿာယ ပဋိသင္ခာ သေဝမာနော ပဋိပတ္တိပရမော ဝိဟရတိ စတူသု အရိယဝံသေသု သန္ဒိဿမာနော, အယံ **ဓမ္မအာယာအော** နာမ။ တာဒိသာ ဘဝထာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဣအာနိ ယေသံ တတ္ထ ဓောဒဟောသိ, ဘဝိဿတိ တ အနာဂတမဒ္ဓာနံ ''ကိံ နု ခော ဘဂဝတ သာဝကာနံ အလာဘတ္ထိကော ဧဝမာဟာ''တိ, တေသံ အတိပဏီတလာဘတ္ထိကော အဟံ ဇံ ဝအမီတိ ဒဿေတုမာဟ **အတ္ထိ မေ တုမ္ဟေဟ သု။ပေ။ နော အာမိသအာယာအတိ**။

တဿာယမတ္ထော – အတ္ထိ မေ တုမ္ဟေဟသု အနုကမ္ပာ အနုဒ္ဒယာ ဟိတေသိတာ, ကေန နု ခော ကာရဏေန ကေန ဥပာယေန သာဝကာ ဓမ္မအာယာအ အဿု ဓမ္မကောဋ္ဌာသသာမိနော, နော အာမိသအာယာအတိ။ အယံ ပန အဓိပ္ပာယော, ပဿတိ ကိရ ဘဂဝတ အာမိသဂရုကာနံ အာမိသေ ဥပက္ခလိတာနံ အတီတကာလေ တာဝ ကပိလဿ ဘိက္ခုနော, ''သဋ္ဌာဋ္ဌိပိ အာဒိတ္တာ ဟောတီ''တိအာဒိနာ (ပာရာ. ၂၃၀; သံ. နိ. ၂.၂၁၈) နယေန အာဂတဟပဘိက္ခုဘိက္ခုနီသိက္ခမာနာဒီနဋ္ဌ အနေကသတာနံ အပာယပရိပူရဏတ္တံ အတ္တနော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတာနဋ္ဌ ဒေဝဒတ္တာဒီနံ။ ဓမ္မဂရုကာနံ ပန သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနမဟာကဿပာဒီနံ အဘိညာပဋိသမ္ဘိဒါဒိဂုဏပ္ပဋိလာဘံ။ တသ္မာ တေသံ အပာယာ ပရိမုတ္တိံ သဗ္ဗဂုဏသမ္ပတ္တိဋ္ဌ ဣစ္ဆန္တော အာဟ – ''အတ္ထိ မေ တုမ္ဟေဟသု အနုကမ္ပာ ကိန္တိ မေ သာဝကာ ဓမ္မအာယာအ ဘဝေယျုံ, နော အာမိသအာယာအာ''တိ။ ပစ္စယဂရုကော စ စတုပရိသန္တရေ ကူဋကဟာပဏော ဝိယ နိဗ္ဗုတင်္ဂါရော ဝိယ စ နိတ္တေဇော နိပ္ပဘော ဟောတိ။ တတော ဝိဝတ္တိတစိတ္တော ဓမ္မဂရုကော တေဇတ သီဟောဝ အဘိဘုယျစာရီ, တသ္မာပိ ဧဝမာဟ – ''အတ္ထိ မေ။ပေ။ နော အာမိသအာယာအာ''တိ။

ဇံ ''ဓမ္မအာယာအ မေ, ဘိက္ခဝေ, ဘဝထ, မာ အာမိသအာယာအာ''တိ ဣဒံ အနုကမ္ပာယ ပဏီတတရံ လာဘံ ဣစ္ဆန္တေန ဝုတ္တံ, နော အလာဘတ္ထိကေနာတိ သာဝေတွာ ဣအာနိ ဣမဿ ဩဝါဒဿ အကရဏေ အာဒီနဝံ ဒဿေန္တော အာဟ ''တုမ္ဟေ စ မေ, ဘိက္ခဝေ။ပေ။ နော ဓမ္မအာယာအ''တိ။ တတ္ထ **တုမ္ဟေပိ တေန အာဒိယာ ဘဝေယျာထာ**တိ တုမ္ဟေပိ တေန အာမိသအာယာဒဘာဝေန နော ဓမ္မအာယာဒဘာဝေန အာဒိယာ ဘဝေယျာထ။ အပဒိသိတဗ္ဗာ ဝိသုံ ကာတဗ္ဗာ ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗာ, ဝိညူဟိ ကရယှ်ဟာ ဘဝေယျာထာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကိန္တိ? အာမိသအာယာအာ သတ္ထုသာဝကာ ဝိဟရန္တိ, နော ဓမ္မအာယာအတိ။

အဟမ္ပိ တေန အာဒိယော ဘဝေယျ န္တိ အဟမ္ပိ တေန တုမှ်ာကံ အာမိသအာယာဒဘာဝေန နော ဓမ္မအာယာဒဘာဝေန ကရယှေ်ဟာ ဘဝေယျံ။ ကိန္တိ? အာမိသ။ပေ။ အယာအတိ။ ဣဒံ ဘဂဝတ တေသံ အတိဝ မုဒုကရဏတ္တမာဟ။ အယဥ္ဟိ ဧတ္ထ အဓိပ္ပာယော – သစေ, ဘိက္ခဝေ, တုမ္ဟေ အာမိသလောလာ စရိဿထ, တတ္ထ ဝိညူ မံ ဂရဟိဿန္တိ ''ကထဉ္ဟိ နာမ သဗ္ဗညူ သမာနော အတ္တနော သာဝကေ ဓမ္မအာယာဒေ နော အာမိသအာယာဒေ ကာတုံ န သက္ကောတီ''တိ။ သေယျထာပိ နာမ အနာကပ္ပသမ္ပန္နေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ အာစရိယုပဇ္ဈာယေ ဂရဟန္တိ ''ကဿိမေ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာ, ကဿန္တေဝာသိကာ''တိ; သေယျထာ တ ပန ကုလကုမာရကေ တ ကုလကုမာရိကာယော တ ဒုဿီလေ ဟာပဓမ္မေ ဒိသွာ မာတာပိတရော ဂရဟန္တိ ''ကဿိမေ ပုတ္တာ, ကဿ ဓီတရော''တိ; ဧဝမေဝ မံ ဝိညူ ဂရဟိဿန္တိ ''ကထဉ္ဟိ နာမ သဗ္ဗညူ သမာနော အတ္တနော သာဝကေ ဓမ္မအာယာဒေ နော အာမိသအာယာဒေ ကာတုံ န သက္ကောတီ''တိ။

ဇံ ဣမဿ ဩဝါဒဿ အကရဏေ အာဒီနဝံ ဒဿေတွာ ကရဏေ အာနိသံသံ ဒဿေန္တော **တုမ္ဟေ စ မေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဟမ္ပိ တေန န အာဒိယော ဘဝေယျ** န္တိ သေယျထာပိ နာမ ဝတ္တပရိပူရကေ ဒဟရဘိက္ခူ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာသမ္ပန္နေ ဝဿသတိကတ္ထေရေ ဝိယ အာကပ္ပသမ္ပန္နေ ဒိသွာ, ကဿ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာ, ကဿန္တေဝာသိကာတိ, အသုကဿာတိ, ''ပတိရူပံ ထေရဿ, ပဋိဗလော ဝတ ဩဝဒိတုံ အနုသာသိတု''န္တိ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ န အာဒိယာ န ကရယှ်ဟာ ဘဝန္တိ, ဧဝမေဝ အဟမ္ပိ တေန တုမှ်ာကံ ဓမ္မအာယာဒဘာဝေန နော အာမိသအာယာဒဘာ

ဝေန ကဿ္သ သာဝကာ နာလကပဋိပဒံ တုဝဋ္ဋကပဋိပဒံ စန္ဒူပမပဋိပဒံ ရထဝိနီတပဋိပဒံ မဟာဂောသိင်္ဂသာလပဋိပဒံ မဟာသုညတပဋိပဒံ ပဋိပန္နာ စတုပစ္စယသန္တောသဘာဝနာရာမအရိယဝံသေသု သကိဉ္စနာ ပစ္စယဂေဓတော ဝိဝတ္တမာနသာ အတ္တာ မုတ္တစန္ဒသမာ ဝိဟရန္တီတိ; “သမဏဿ ကေတမဿာ”တိ ဝုတ္တေ “သဗ္ဗညူ ဝတ ဘဂဝတ, အသက္ကိဝတ သာဝကေ အာမိသအာယာဒပဋိပဒံ ဆဍ္ဍာပေတွာ ဓမ္မအာယာဒပဋိပတ္တိပူရကေ ကာတု”န္တိ ဝိညူနံ န အာဒိယော နကရယျော်ဟာ ဘဝေယျန္တိ။ ဧဝမိမသ္မိံ ပဒေ အဓိပ္ပာယံ ဥတွာ သေသံ ကဏ္ဍဟပကေ ဝုတ္တနယပစ္စနီကေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဣမဿ ဩတဒဿ ကရဏော အာနိသံသံ ဒဿေတွာ ဣဒာနိ တံ ဩတဒံ နိယ္ယာတေန္တော အာဟ – “တသ္မာ တိဟ မေ, ဘိက္ခဝေ။ပေ.။ နော အာမိသအာယာဒာ”တိ။

၃၀. ဧဝမိမံ ဩတဒံ နိယ္ယာတေတွာ ဣဒာနိ တသ္သာ ဓမ္မအာယာဒပဋိပတ္တိယာ ပရိပူရကာရီ ထောမေတုံ **ဣဓာဟံ, ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိမာဟ။ ဘဂဝတော ဟိ ထောမနံ သုတွာပိ ဟောန္တိယေဝ တဒတ္ထာယ ပဋိပဇ္ဇိတာရော။

တတ္ထ **ဣဓာ**တိ နိပါတပဒမေတံ။ **ဘုတ္တာဝီ** တိ ဘုတ္တဝာ, ကတဘတ္တကိစ္စောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပဝါရိတော**တိ ယာဝဒတ္ထပဝါရဏာယ ပဝါရိတော, ယာဝဒတ္ထံ ဘုဉ္ဇိတွာ ပဋိက္ခိတ္တဘောဇနော တိတ္တောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ စတုဗ္ဗိဓာ ဟိ ပဝါရဏာ ဝဿံဝုဋ္ဌပဝါရဏာ ပစ္စယပဝါရဏာ အနတိရိတ္တပဝါရဏာ ယာဝဒတ္ထပဝါရဏာ တိ။ တတ္ထ, “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ, ဝဿံဝုဋ္ဌာနံ ဘိက္ခူနံ တီဟိ ဌာနေဟိ ပဝါရေတု”န္တိ (မဟာဝ. ၂၀၉) အယံ **ဝဿံဝုဋ္ဌပဝါရဏာ**။ “ဣစ္ဆာမဟံ, ဘန္တေ, သင်္ဃံ စတုမာသံ ဘေသဇ္ဇေန ပဝါရေတု”န္တိ (ပာစိ. ၃၀၃) စ “အညတြ ပုနပဝါရဏာယ အညတြ နိစ္စပဝါရဏာယာ”တိ (ပာစိ. ၃၀၇) စ အယံ **ပစ္စယပဝါရဏာ**။ “ပဝါရိတော နာမ အသနံ ပညာယတိ, ဘောဇနံ ပညာယတိ, ဟတ္ထပါသေ ဌိတော အဘိဟရတိ, ပဋိက္ခေပေါ ပညာယတိ, ဧသော ပဝါရိတော နာမာ”တိ (ပာစိ. ၂၃၉) အယံ **အနတိရိတ္တပဝါရဏာ**။ “ပဏီတေန ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန သဟတ္ထာ သန္တပ္ပေသိ သမ္ပဝါရေသီ”တိ (ဒီ. နိ. ၁.၂၉၇, ၃၅၈) အယံ **ယာဝဒတ္ထပဝါရဏာ**။ အယမိဓ အဓိပ္ပေတာ။ တေန ဝုတ္တံ “ပဝါရိတောတိ ယာဝဒတ္ထပဝါရဏာယ ပဝါရိတော”တိ။

ပရိပုဏ္ဏော တိ ဘောဇနေန ပရိပုဏ္ဏော။ **ပရိယောသိတော**တိ ပရိယောသိတဘောဇနော, ဥတ္တရပဒလောပေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော ။ ယာဝတကံ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, တာဝတကံ ဘုတ္တံ ဟောတိ, အဝသိတာ မေ ဘောဇနကိရိယာတိ အတ္ထော။ **သုဟိတော**တိ ဓာတော, ဇိဃစ္ဆာဒုက္ခာဘာဝေန တ သုခိတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ယာဝဒတ္ထော** တိ ယာဝတကော မေ ဘောဇနေန အတ္ထော, သော သဗ္ဗော ပတ္တောတိ။ ဒွေ စ ပုရိမာနံ တိဏ္ဏံ ပစ္ဆိမာနိ သာဓကာနိ။ ယော ဟိ ပရိယောသိတော, သော ဘုတ္တာဝီ ဟောတိ။ ယော စ သုဟိတော, သော ယာဝဒတ္ထပဝါရဏာယ ပဝါရိတော။ ယော ယာဝဒတ္ထော, သော ပရိပုဏ္ဏောတိ။ ပုရိမာနိ တ ပစ္ဆိမာနံ။ ယသ္မာ ဟိ ဘုတ္တာဝီ, တသ္မာ ပရိယောသိတော။ ယသ္မာ ပဝါရိတော, တသ္မာ သုဟိတော။ ယသ္မာ ပရိပုဏ္ဏော, တသ္မာ ယာဝဒတ္ထောတိ။ သဗ္ဗမ္ပေတံ ပရိကပ္ပေတွာ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သိယာတိ ဧကံသေ စ ဝိကပ္ပနေ စ။ “ပထဝီဓာတု သိယာ အဇ္ဈတ္တိကာ, သိယာ ဗာဟိရာ”တိ (မ. နိ. ၃.၃၄၉) ဧကံသေ။ “သိယာ အညတရဿ ဘိက္ခုနော အာပတ္တိ ဝီတိက္ကမော”တိ (မ. နိ. ၃.၃၉) ဝိကပ္ပနေ။ ဣဓ ဥဘယမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ အတိရေကောဝ **အတိရေကဓမ္မော** ။ တထာ **ဆဍ္ဍနီယ ဓမ္မော** ။ အဓိကော စ ဆဍ္ဍေတဗ္ဗော စ, န အညံ ကိဉ္စိ ကာတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ **အထာ**တိ တမှိ ကာလေ။ **ဇိဃစ္ဆာဒုဗ္ဗလ္လပရေတာ** တိ ဇိဃစ္ဆာယ စ ဒုဗ္ဗလ္လေန စ ပရေတာ ဖုဋ္ဌာ အနုဂတာ စ အဋ္ဌပိ ဒသပိ ဒိဝသာနိ။ တတ္ထ ကေစိ ဇိဃစ္ဆိတာပိ န ဒုဗ္ဗလာ ဟောန္တိ, သက္ကောန္တိ ဇိဃစ္ဆံ သဟိတုံ။ ဣမေ ပန န တာဒိသာတိ ဒဿေတုံ ဥဘယမာဟ။ **တျာဟ** န္တိ တေ အဟံ။ **သစေ အာကင်္ခထာ** တိ ယဒိ ဣစ္ဆထ။

အပ္ပဟရိတေတိ အပ္ပရုဠှဟရိတေ, ယသ္မိံ ဌာနေ ပိဏ္ဍပါတဇ္ဈောတ္ထရဏေန ဝိနဿနဓမ္မာနိ တိဏာနိ နတ္ထိ, တသ္မိန္တိ အတ္ထော။ တေန နိတ္တိဏဋ္ဌ မဟာတိဏဂဟနံ စ, ယတ္ထ သကဋေနပိ ဆဍ္ဍိတေ ပိဏ္ဍပါတေ တိဏာနိ န ဝိနဿန္တိ, တဥ္ဌ ဌာနံ ပရိဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ။ ဘူတဂါမသိက္ခာပဒဿ ဟိ အဝိကောပနတ္ထမေတံ ဝုတ္တံ။

အပ္ပါဏကေ တိ နိပ္ပါဏကေ ပိဏ္ဍပါတဇ္ဈောတ္ထရဏေန မရိတဗ္ဗပါဏကရဟိတေ တ မဟာဥဒကက္ခန္ဓေ။ ပရိတ္တောဒကေ ဧဝ ဟိ ဘတ္တပက္ခေပေန အာဠုလိတေ သုခုမပါဏကာ မရန္တိ, န မဟာတဠာကာဒီသူတိ။ ဟာဏကာနုရ

က္ခဏတ္ထဥ္စဟိ ဇောံ ဝုတ္တံ။ **သြပိလာပေသွာမိ** တိ နိမုဇ္ဇာပေသွာမိ။

တတော့ကသွာ တိ တေသု ဒွီသု ဧကေသွ။ ယော ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သုဋ္ဌု သုတတ ပုနပ္ပုနံ အာဝဇ္ဇေတိ စ , တံ သန္ဓာယာဟ **ဝုတ္တံ ခော ပနေတ** န္တိ။ အယံ **ဝုတ္တ** -သဒ္ဒော ဧကသောဟာရဏေပိ ဒိဿတိ "ကာပဋ္ဌိကော မာဏဝေ ဒဟရော ဝုတ္တသိရော"တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၄၂၆)။ ရောပိတေပိ "ယထာ သာရဒိကံ ဗီဇံ, ခေတ္တေ ဝုတ္တံ ဝိရူဟတိ"တိအာဒီသု (ဇာ. ၁.၃.၃၁)။ ကထိတေပိ "ဝုတ္တမိဒံ ဘဂဝတာ, ဝုတ္တမိဒံ အရဟတာ"တိအာဒီသု။ ဣဓ ပန ကထိတေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ကထိတံ ခော ပနေတန္တိ အယဉ္စဟိဿ အတ္ထော။ **အာမိသညတရန္တိ** စတုန္နံ ပစ္စယာမိသာနံ အညတရံ, ဧကန္တိ အတ္ထော။ **ယဒိဒန္တိ** နိပါတော, သဗ္ဗလိင်္ဂဝိဘတ္တိဝစနေသု တာဒိသောဝ တတ္ထ တတ္ထ အတ္ထတော ပရိဏာမေတဗ္ဗော။ ဣဓ ပနဿ ယော ဧသောတိ အတ္ထော။ ယော ဧသော ပိဏ္ဍပါတော နာမ။ ဣဒံ အာမိသညတရန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ယံနူနာဟန္တိ** သာဓု ဝတာဟံ။ **ဧဝန္တိ** ယထာ ဣအာနိ ဣမံ ခဏံ ဝီတိနာမေမိ, ဧဝမေဝ ရတ္တိန္ဒိဝံ။ **ဝီတိနာမေယျ** န္တိ ခေပေယျံ အတိဝတ္တာပေယျံ။

သော တံ ပိဏ္ဍပါတ န္တိ သော တံ သဒေဝကေန လောကေန သိရသာ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗရူပံ သုဂတာတိရိတ္တမ္ပိ ပိဏ္ဍပါတံ အဘုဉ္ဇိတွာ ဓမ္မအာယာဒဘာဝံ အာကင်္ခမာနော အာဒိတ္တသီသူပမံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ တေနေဝ ဇိဃစ္ဆာဒုဗ္ဗလျေန ဧဝံ တံ ရတ္တိန္ဒိဝံ ဝီတိနာမေယျ။

အထ ဒုတိယဿာ တိ ဣမသ္မိံ ပန တရေ ဧသ သင်္ခေပေ, သစေ သော ဘိက္ခု, ယံနူနာဟံ။ပေ။ ဝီတိနာမေယျန္တိ စိန္တေန္တော ဧဝမ္ပိ စိန္တေယျ, ပဗ္ဗဇိတေန ခော တဋ္ဌမိကကုလေ အရညေ ဘေသဇ္ဇံ ဝိယ ပဉ္စကာမဂုဏတဋ္ဌာကုလေ ကမေ ပိဏ္ဍပါတောပိ ဒုက္ခံ ပရိယေသိတုံ။ အယံ ပန ပိဏ္ဍပါတော ဣတိ ပရိယေသနာဒီနဝဝိမုတ္တော စ သုဂတာတိရိတ္တော စာတိ ဥဘတော သုဇာတခတ္တိယကုမာရော ဝိယ ဟောတိ, ယေဟိ စ ပဉ္စဟိ ကာရဏေဟိ ပိဏ္ဍပါတော န ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော ဟောတိ။ သေယျထိဒံ, ပုဂ္ဂလံ ဂရဟိတွာ န ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော ဟောတိ "အလဇ္ဇိပုဂ္ဂလဿ သန္တကော"တိ။ အပရိသုဒ္ဓဥပ္ပတ္တိတာယ န ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော ဟောတိ "ဘိက္ခုနိပရိပါစနအသန္တသမ္ဘာဝနုပ္ပန္နော"တိ။ သာမိကာနုကမ္ပာယ န ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော ဟောတိ "ပိဏ္ဍပါတသာမိကော ဘိက္ခု ဇိဃစ္ဆိတော"တိ။ သော ဓာတော တဿေဝ အနုတေတသိကာဒီသု အနုကမ္ပာယ န ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော ဟောတိ "အန္တေတသိကာ အညေ တ တပ္ပဋိဗဒ္ဓါ ဇိဃစ္ဆိတာ"တိ, တေပိ ဓာတာ သုဟိတာ, အပိစ ခော အသ္သဒ္ဓတာယ န ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော ဟောတိ "ပိဏ္ဍပါတသာမိကော ဘိက္ခု အဿဒ္ဓော"တိ။ တေဟိ စ ကာရဏေဟိ အယံ ဝိမုတ္တော။ ဘဂဝတ ဟိ လဇ္ဇိနံ အဂ္ဂေ, ပရိသုဒ္ဓုပ္ပတ္တိကော ပိဏ္ဍပါတော, ဘဂဝတ စ ဓာတော သုဟိတော, ပစ္စာသီသကောပိ အညော ပုဂ္ဂလော နတ္ထိ, ယေ လောကေ သဒ္ဓါ, ဘဂဝတ တေသံ အဂ္ဂေတိ ဧဝံ စိန္တေတွာ စ သော တံ ပိဏ္ဍပါတံ ဘုဉ္ဇိတွာ။ပေ။ ဝီတိနာမေယျ။ တွော်ဝတာ ယောပိ အဘုဉ္ဇိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောတိ, သောပိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗကမေဝ ပိဏ္ဍပါတံ န ဘုတ္တော ဟောတိ။ ယောပိ ဘုဉ္ဇိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောတိ, သောပိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗကမေဝ ဘုတ္တော ဟောတိ။ နတ္ထိ ပိဏ္ဍပါတေ ဝိသေသော။ ပုဂ္ဂလေ ပန အတ္ထိ ဝိသေသော။ တသ္မာ တံ ဒဿေန္တော **ကိဉ္စာပိ သော** တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ကိဉ္စာပိ** တိ အနုဇာနနပ္ပသံသနတ္ထေ နိပါတော။ ကိံ အနုဇာနာတိ? တဿ ဘိက္ခုနော တံ အနဝဇ္ဇပရိဘောဂံ။ ကိံ ပသံသတိ? ဘုတွာ သမဏဓမ္မကရဏံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ ယဒိပိ သော ဘိက္ခု ဧဝံ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗမေဝ ဘုဉ္ဇိတွာ ကာတဗ္ဗမေဝ ကရေယျ။ **အထ ခော အသုယေဝ မေ ပုရိမော ဘိက္ခု** တိ ယော ပုရိမော ဘိက္ခု တမ္ပိ ပိဏ္ဍပါတံ ပဋိက္ခိပိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောတိ, သောယေဝ မမ ဒွီသု သူရေသု သူရတရော ဝိယ ဒွီသု ပဏ္ဍိတေသု ပဏ္ဍိတတရော ဝိယ စ ပုဇ္ဇတရော စ ပာသံသတရော စ, ဒုတိယဘိက္ခုတော အတိရေကေန ပူဇနီယော စ ပသံသနီယော စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဣအာနိ တမတ္ထံ ကာရဏေန သာဓေန္တော **တံ ကိဿ ဟေတု** တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော, တတ္ထ သိယာ တုမှာကံ, ကသ္မာ သော ဘိက္ခု ဘဂဝတော ပုဇ္ဇတရော စ ပာသံသတရော စာတိ? **တဉ္စဟိ တဿာ** တိ ယသ္မာ တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ခိပနံ တဿ ဘိက္ခုနော ဒီဃရတ္တံ အပ္ပိစ္ဆတာယ။ပေ။ ဝီရိယာရမ္ဘာယ သံဝတ္တိဿတိ။ ကထံ? တဿ ဟိ သစေ အပရေန သမယေန ပစ္စယေသု အတ္ရိစ္ဆတာ တ ဟပိစ္ဆတာ တ မဟိစ္ဆတာ တ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ။ တတော နံ ဣမိနာ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ခေပပစ္စဝေက္ခနေန နိတရေဿတိ "အရေ တွံ သုဂတာတိရိတ္တမ္ပိ ပိဏ္ဍပါတံ ပဋိက္ခိပိ

တွတ ဤဒိသံ ဣန္ဒံ ဥပဟာဒေသီ”တိ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခမာနော။ သေ နယော အသန္တုဋ္ဌိယာ အသံလေခသ္သ စုပ္ပန္နသ္ သ နိတရဏော။ ဧဝံ တာဝသ္သ အပ္ပိစ္ဆတာယ သန္တုဋ္ဌိယာ သံလေခာယ သံဝတ္တိသ္သတိ။

သုဘရတာယာတိ တွေ အယံ သံဝဏ္ဏနာ – ဣမေကစ္စော အတ္တနောပိ ဥပဇ္ဈာကာနမ္ပိ ဒုဗ္ဘရော ဟောတိ ဒုပေ့ာ သော။ ကေစ္စော အတ္တနောပိ ဥပဇ္ဈာကာနမ္ပိ သုဘရော ဟောတိ သုပေသော။ ကထံ? ယော ဟိ အမ္ဗိလာဒီနိ လဒ္ဓာ အန မ္ဗိလာဒီနိ ပရိယေသတိ, အညသ္သ ဃရေ လဒ္ဓံ အညသ္သ ဃရေ ဆဍ္ဍေန္တော သဗ္ဗံ ကမံ ဝိစရိတွတ ရိတ္တပတ္တော ဝ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွတ နိပဇ္ဇတိ, အယံ အတ္တနော ဒုဗ္ဘရော။ ယော ပန သာလိမံသောဒနာဒီနံ ပတ္တေ ပူရေတွတ ဒိန္နေပိ ဒု မ္မုခဘာဝံ အနတ္တမနဘာဝမေဝ စ ဒဿေတိ, တေသံ တ သမ္မုခာဝ တံ ပိဏ္ဍပာတံ “ကိံ တုမှေဟိ ဒိန္န”န္တိ အပသာ ဒေန္တော သာမဏေရဂဟဋ္ဌာဒီနမ္ပိ ဒေတိ , အယံ ဥပဇ္ဈာကာနံ ဒုဗ္ဘရော။ ဧတံ ဒိသွတ မနုဿာ ဒူရတော ပရိဝဇ္ဇန္တိ ဒုဗ္ဘရော ဘိက္ခု န သက္ကာ ပောသိတုန္တိ။ ယော ပန ယံကိဉ္စိ လူခံ တ ပဏီတံ တ လဒ္ဓာ တုဋ္ဌစိတ္တော ဝ ဘုဥ္ဇိတွတ ဝိဟာရံ ဂန္တွ အတ္တနော ကမ္မံ ကရောတိ, အယံ အတ္တနော သုဘရော။ ယော စ ပရေသမ္ပိ အပ္ပံ တ ဗဟုံ တ လူခံ တ ပ ဏီတံ တ အနံ့ အဟီဠေတွတ အတ္တမနော ဝိပ္ပသန္နမုခော ဟုတွတ တေသံ သမ္မုခာဝ ပရိဘုဥ္ဇိတွတ ယာတိ, အယံ ဥပဇ္ဈာ ကာနံ သုဘရော။ ဧတံ ဒိသွတ မနုဿာ အတိဝိယ ဝိဿတ္ထာ ဟောန္တိ – “အမှာကံ ဘဒန္တော သုဘရော ထောကေ နပိ တုဿတိ, မယမေဝ နံ ပောသိဿာမာ”တိ ပဋိညံ ကတွတ ပောသေန္တိ။

တတ္ထ သစေ အပရေန သမယေန အဿ အတ္တနော တ ဥပဇ္ဈာကာနံ တ ဒုဗ္ဘရတာနယေန စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿ သတိ။ တတော နံ ဣမိနာ ပိဏ္ဍပာတပဋ္ဋိကွေပဏ္ဏသေန နိတရေဿတိ – “အရေ တွံ သုဂတာတိရိတ္တမ္ပိ ပိဏ္ဍပါ တံ ပဋိက္ခိပိတွတ ဤဒိသံ စိတ္တံ ဥပဟာဒေသီ”တိ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခမာနော, ဧဝမဿ သုဘရတာယ သံဝတ္တိဿတိ။ သစေ ပနဿ ကောသဇ္ဇံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, တမ္ပိ ဧတေနေဝဏ္ဏသေန နိတရေဿတိ – “အရေ တွံ နာမ တအာ သုဂ တာတိရိတ္တမ္ပိ ပိဏ္ဍပာတံ ပဋိက္ခိပိတွတ တထာ ဖိဃဇ္ဈာဒုဗ္ဗလ္လပရေတောပိ သမဏဓမ္မံ ကတွတ အဇ္ဇ ကောသဇ္ဇ ဇမနုယုဉ္ဇသိ”တိ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခမာနော, ဧဝမဿ ဝီရိယာရမ္ဘာယ သံဝတ္တိဿတိ။ ဧဝမဿ ဣဒံ ပိဏ္ဍပာတပဋ္ဋိ က္ခိပနံ ဒီဃရတ္တံ အပ္ပိစ္ဆတာယ။ပေ။ ဝီရိယာရမ္ဘာယ သံဝတ္တိဿတိ။ ဧဝမဿိမေ ပဉ္စ ဂုဏာ ပရိပူရာ ဒသ က ထာဝတ္ထူနိ ပရိပူရေဿန္တိ။

ကထံ? အတ္ရ ဟိ ဟဋ္ဌေယံယေဝ အပ္ပိစ္ဆတာသန္တုဋ္ဌိတာဝီရိယာရမ္ဘဝသေန တီဏိ အာဂတာနိ, သေသာနိ သလ္ လေခေန သင်္ဂဟိတာနိ။ ဣဒဉ္ဟိ သဗ္ဗကထာဝတ္ထူနံ နာမမေဝ, ယဒိဒံ သလ္လေခော။ ယထာဟ – “ယာ စ ခော အယံ, အာ နန္ဒ, ကထာ အဘိသလ္လေခိကာ စေတောဝိနီဝရဏသပ္ပာယာ ဧကန္တနိဗ္ဗိဒာယ ဝိရာဂာယ နိရောဓာယ ဥပသမာယ အဘိ ညာယ သမ္ဗောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။ သေယျထိဒံ, အပ္ပိစ္ဆကထာ”တိ (မ. နိ. ၃.၁၈၉, ၁၉၂) ဝိတ္ထာရော။ ဧဝံ ဣမေ ပဉ္စ ဂုဏာ ပရိပူရာ ဒသ ကထာဝတ္ထူနိ ပရိပူရေဿန္တိ။ ဒသ ကထာဝတ္ထူနိ ပရိပူရာနိ တိဿော သိက္ခာ ပရိပူ ရေဿန္တိ။

ကထံ? ဧတေသု ဟိ အပ္ပိစ္ဆကထာ သန္တောသကထာ အသံသဂ္ဂကထာ သီလကထာတိ ဣမာ စတဿော ကထာ အဓိသီလသိက္ခာသင်္ဂဟိတာယေဝ ။ ပဝိဝေကကထာ ဝီရိယာရမ္ဘကထာ သမာဓိကထာတိ ဣမာ တိဿော အဓိစိတ္တသိ က္ခာသင်္ဂဟိတာ ။ ပညာကထာ ဝိမုတ္တိကထာ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနကထာတိ ဣမာ တိဿော အဓိပညာသိက္ခာသင်္ဂဟိတာ တိ။ ဧဝံ ဒသ ကထာဝတ္ထူနိ ပရိပူရာနိ တိဿော သိက္ခာ ပရိပူရေဿန္တိ။ တိဿော သိက္ခာ ပရိပူရာ ပဉ္စ အသေက္ခဓမ္မ မက္ခန္ဓေ ပရိပူရေဿန္တိ။

ကထံ? ပရိပူရာ ဟိ အဓိသီလသိက္ခာ အသေက္ခော သီလက္ခန္ဓောယေဝ ဟောတိ, အဓိစိတ္တသိက္ခာ အသေက္ခော သမာဓိက္ခန္ဓော, အဓိပညာသိက္ခာ အသေက္ခာ ပညာ-ဝိမုတ္တိ-ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓာ တေတိ ဧဝံ တိဿော သိက္ခာ ပရိ ပူရာ ပဉ္စ အသေက္ခဓမ္မက္ခန္ဓေ ပရိပူရေဿန္တိ။ ပဉ္စ ဓမ္မက္ခန္ဓာ ပရိပူရာ အမတံ နိဗ္ဗာနံ ပရိပူရေဿန္တိ။ သေယျ ထာပိ ဥပရိပဗ္ဗတေ ဟဝဿန္တော မဟာမေဃော အဘိဝုဋ္ဌော ပဗ္ဗတကန္ဒရသရသာခာ ပရိပူရေတိ။ တာ ပရိပူရာ ကု သောဗ္ဘေ, ကုသောဗ္ဘာ မဟာသောဗ္ဘေ, မဟာသောဗ္ဘာ ကုန္နဒိယော, ကုန္နဒိယော မဟာနဒိယော, မဟာနဒိယော မဟာသမုဒ္ဒသာဂရံ ပရိပူရေန္တိ; ဧဝမေဝ တဿ ဘိက္ခုနော ဣမေ ပဉ္စ ဂုဏာ ပရိပူရာ ဒသ ကထာဝတ္ထူနိ အာဒိံ ကတွတ

ယာဝ အမတံ နိဗ္ဗာနံ ပရိပူရေဿန္တိ။ ဧဝမယံ ဘိက္ခု ဓမ္မအာယာဒပဋိပဒံ ပဋိပန္နော ပရမဓမ္မအာယာဒံ လဘတီတိ ဧတမတ္ထံ သမ္ပဿမာနော ဘဂဝါ "တံ ကိဿ ဟေတု တဒုဟိ တဿ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော"တိအာဒိမာဟ။

ဧဝံ တဿ ဘိက္ခုနော ပုဗ္ဗတရဟာသံသတရဘာဝံ ကာရဏေန သာဓေတွာ ဣဒါနိ တေ ဘိက္ခူ တထတ္တာယ သန္နိယောဇေန္တော **တသ္မာ တိဟ မေ ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ, ယသ္မာ ယော တံ ပိဏ္ဍပာတံ ဘုဉ္ဇိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရေယျ, သော ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ မူလဂုဏေဟိ ပရိဗာဟိရော။ ယော ပန အဘုဉ္ဇိတွာ ကရေယျ, သော ဣမေသံ ဘာဂီ ဟောတိ – "တသ္မာ တိဟ မေ, ဘိက္ခဝေ။ပေ။ နော အာမိသဒါယာဒာ"တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါတိ ဣဒံ နိဒါနပရိယောသာနတော ပဘုတိ ယာဝ နော အာမိသဒါယာဒာတိ သုတ္တပဒေသံ ဘဂဝါ အဝေါစ။ **ဣဒံ ဝတွာန သုဂတော**တိ ဣဒဉ္စ သုတ္တပဒေသံ ဝတွာ ဝ သောဘနာယ ပဋိပဒါယ ဂတတ္တာ **သုဂတော**တိ သင်္ခံ ပတ္တော ဘဂဝါ။ **ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပါဝိသိ** ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနတော ဥဋ္ဌဟိတွာ ဝိဟာရံ အတ္တနော မဟာဂန္ဓကုဋိံ ပါဝိသိ အသမ္ဘိန္နာယ ဧဝ ပရိသာယ။ ကသ္မာ ဓမ္မထောမနတ္ထံ။

ဗုဒ္ဓါ ကိရ အပရိနိဋ္ဌိတာယ ဒေသနာယ ဝိဟာရံ ပဝိသန္တာ ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ ပဝိသန္တိ ပုဂ္ဂလထောမနတ္ထံ ဝါ ဓမ္မထောမနတ္ထံ ဝါ။ ပုဂ္ဂလထောမနတ္ထံ ပဝိသန္တော ဧဝံ စိန္တေသိ – "ဣမံ မယာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ, ဝိတ္ထာရေန အဝိဘတ္တံ, ဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟကာ ဘိက္ခူ ဥဂ္ဂဟေတွာ အာနန္ဒံ ဝါ ကစ္စာနံ ဝါ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆိဿန္တိ, တေ မယှံ ဉာဏေန သံသန္ဒေတွာ ကထေဿန္တိ, တတော ဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟကာ ပုန မံ ပုစ္ဆိဿန္တိ, တေသံ အဟံ သုကထိတံ, ဘိက္ခဝေ, အာနန္ဒေန သုကထိတံ ကစ္စာနေန, မံ စေပိ တုမှေ ဧတမတ္ထံ ပုစ္ဆေယျာထ, အဟမ္ပိ နံ ဧဝမေဝ ဗျာကရေယျန္တိ ဧဝံ တေ ပုဂ္ဂလေ ထောမေဿာမိ, တတော တေသု ကရဝံ ဇနေတွာ ဘိက္ခူ ဥပသင်္ကမိဿန္တိ, တေပိ ဘိက္ခူ အတ္ထေ စ ဓမ္မေ စ နိယောဇေဿန္တိ, တေ တေဟိ နိယောဇိတာ တိဿော သိက္ခာ ပရိပူရေန္တာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿန္တီ"တိ။

ဓမ္မထောမနတ္ထံ ပဝိသန္တော ဧဝံ စိန္တေသိ, ယထာ ဣဓေဝ စိန္တေသိ – "မယိ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌေ တမေဝ အာမိသဒါယာဒံ ဂရဟန္တော ဓမ္မဒါယာဒဉ္စ ထောမေန္တော ဣမိဿံယေဝ ပရိသတိ နိသိန္နော သာရိပုတ္တော ဓမ္မံ ဒေသေဿတိ, ဧဝံ ဒွိန္နမ္ပိ အမှာကံ ဧကဇ္ဈာသယာယ မတိယာ ဒေသိတာ အယံ ဒေသနာ အဂ္ဂါ စ ဂရုကာ စ ဘဝိဿတိ ပါသာဏစ္ဆတ္တသဒိသာ။ စတုရောဃနိတ္ထရဏတ္ထိကေ တိတ္ထေ ဌပိတာ နာဝါ ဝိယ မဂ္ဂဂမနတ္ထိကေ စတုယုတ္တအာဇညရထော ဝိယ စ ဘဝိဿတိ။ ယထာ စ 'ဧဝံ ကရောန္တဿ အယံ ဒဏ္ဍော'တိ ပရိသတိ အာဏံ ဌပေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပါသာဒံ အာရုဠှေပိ ရာဇိနိ တဒတ္ထံ ဝ နိသိန္နော သေနာပတိ တံ ရညာ ဌပိတံ အာဏံ ပဝတ္တေတိ; ဧဝမ္ပိ မယာ ဌပိတံ ဒေသနံ ဣမိဿံယေဝ ပရိသတိ နိသိန္နော သာရိပုတ္တော ထောမေတွာ ဒေသေဿတိ, ဧဝံ ဒွိန္နမ္ပိ အမှာကံ မတိယာ ဒေသိတာ အယံ ဒေသနာ ဗလဝတရာ မဇ္ဈန္တိကသူရိယော ဝိယ ပဇ္ဇလိဿတီ"တိ။ ဧဝမိဓ ဓမ္မထောမနတ္ထံ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပါဝိသိ။

ဤဒိသေသု စ ဌာနေသု ဘဂဝါ နိသိန္နာသနေယေဝ အန္တရဟိတော စိတ္တဂတိယာ ဝိဟာရံ ပဝိသတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယဒိ ဟိ ကာယဂတိယာ ဂစ္ဆေယျ, သဗ္ဗာ ပရိသာ ဘဂဝန္တံ ပရိဝါရေတွာ ဂစ္ဆေယျ, သာ ဧကတရံ ဘိန္နာ ပုန ဒုဿန္နိပါတာ ဘဝေယျာတိ ဘဂဝါ စိတ္တဂတိယာ ဧဝ ပါဝိသိ။

၃၁. ဧဝံ ပဝိဋ္ဌေ ပန ဘဂဝတိ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယာနုရူပံ တံ ဓမ္မံ ထောမေတုကာမော **တတြ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော။ပေ။ဧတဒဝေါစ**။ တတ္ထ **အာယသ္မာ** တိ ပိယဝစနမေတံ။ **သာရိပုတ္တော** တိ တဿ ထေရဿ နာမံ, တဉ္စ ခေါ မာတိတော, န ပိတိတော။ ရူပသာရိယာ ဟိ ဗြာဟ္မဏိယာ သော ပုတ္တော, တသ္မာ သာရိပုတ္တောတိ ဝုစ္စတိ။ **အစိရပက္ကန္တဿ** တိ ပက္ကန္တဿ သတော နစိရေန။ **အာဝုသော, ဘိက္ခဝေ** တိ ဧတ္ထ ပန ဗုဒ္ဓါ ဘဂဝန္တော သာဝကေ အာလပန္တာ ဘိက္ခဝေတိ အာလပန္တိ။ သာဝကာ ပန ဗုဒ္ဓေဟိ သဒိသာ မာ ဟောမာတိ အာဝုသောတိ ပဌမံ ဝတွာ ပစ္ဆာ ဘိက္ခဝေတိ ဘဏန္တိ။ ဗုဒ္ဓေဟိ စ အာလပိတော ဘိက္ခုသင်္ဃော ဘဒန္တေတိ ပဋိဝစနံ ဒေတိ, သာဝကေဟိ အာဝုသောတိ။

ကိတ္တာဝတာ **နု ခော, အာဝုသော**တိ ဧတ္ထ **ကိတ္တာဝတာ**တိ ပရိစ္ဆေဒဝစနံ, ကိတ္တကေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **နု**ကာရော ပုစ္ဆာယံ။ **ခော**ကာရော နိပါတမတ္တံ။ **သတ္ထု ပဝိဝိတ္တဿ ဝိဟရတော**တိ, တီဟိ ဝိဝေကေဟိ ကာယစိတ္တဥပဓိဝိဝေကေဟိ သတ္ထုနော ဝိဟရန္တဿ။ **ဝိဝေကံ နာနုသိက္ခန္တီ**တိ တိဏ္ဏံ ဝိဝေကာနံ အညတရမ္ပိ နာနုသိက္ခန္တိ, အာမိသဒါယာဒါဝ ဟောန္တီတိ ဣမမတ္ထံ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘိက္ခူ ပုစ္ဆိ။ သေ နယော သုက္ကပက္ခေပိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ တမတ္ထံ သောတုကာမာ ဘိက္ခူ **ဒူရတောပိ ခော**တိအာဒိမာဟံသု။ တတ္ထ **ဒူရတောပီ**တိ တိရောရဋ္ဌတောပိ တိရောဇနပဒတောပိ အနေကယောဇနဂဏနတောပီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သန္တိကေ**တိ သမီပေ။ **အညာတု**န္တိ ဇာနိတုံ ဗုဇ္ဈိတုံ။ **အာယသ္မန္တံယေဝ သာရိပုတ္တံ ပဋိဘာတူ**တိ အာယသ္မတောယေဝ သာရိပုတ္တဿ ဘာရော ဟောတု, အာယသ္မာ ပန သာရိပုတ္တော အတ္တနော ဉာဏံ ကတွာ ဝိဘဇတူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အာယသ္မတော ဟိ ဘာရော ယဒိဒံ အတ္ထက္ခာနံ, အမှာကံ ပန သဝနံ ဘာရောတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော, ဧဝံ သဒ္ဒလက္ခဏေန သမေတိ။ ကေစိ ပန ဘဏန္တိ "ပဋိဘာတူတိ ဒိဿတူ"တိ။ အပရေ "ဥပဋ္ဌာတူ"တိ။ **ဓာရေဿန္တီ**တိ ဥဂ္ဂဟေဿန္တိ ပရိယာပုဏိဿန္တိ။ တတော နေသံ ကထေတုကာမော ထေရော **တေန ဟီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တေနာ**တိ ကာရဏဝစနံ။ **ဟိ**ကာရော နိပါတော။ ယသ္မာ သောတုကာမတ္ထ, ယသ္မာ စ မယှံ ဘာရံ အာရောပယိတ္ထ, တသ္မာ သုဏာထာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေပိ ဘိက္ခူ ထေရဿ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိံသု, တေနာဟ "ဧဝမာဝုသောတိ။ပေ။ပစ္စဿောသု"န္တိ။

အထ နေသံ, အာမိသဒါယာဒံ ဂရဟန္တေန ဘဂဝတာ "တုမှေပိ တေန အာဒိယာ ဘဝေယျာထ"တိ ဧကေနေတကာရေန ဝုတ္တမတ္ထံ တီဟိ အာကာရေဟိ ဒဿေန္တော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဧတဒဝေါစ – "ဣဓာဝုသော , သတ္ထု ပဝိဝိတ္တဿ ဝိဟရတော။ပေ။ ဧတ္တာဝတာ ခော, အာဝုသော, သတ္ထု ပဝိဝိတ္တဿ ဝိဟရတော သာဝကာ ဝိဝေကံ နာနုသိက္ခန္တီ"တိ။

ဧတ္တာဝတာ ယဉ္စ ဘဂဝတာ အာမိသဒါယာဒပဋိပဒံ ဂရဟန္တေန "တုမှေပိ တေန အာဒိယာ ဘဝေယျာထ"တိ အာဟ, ယဉ္စ အတ္တနာ ပုဋ္ဌံ ပုစ္ဆိ "ကိတ္တာဝတာ နု ခော။ပေ။ နာနုသိက္ခန္တီ"တိ, တဿ ဝိတ္ထာရတော အတ္ထော သုဝိဘတ္တော ဟောတိ။ သော စ ခော ဘဂဝတော အာဒိယဘာဝံ အနာမသိတွာဝ။ ဘဂဝတောယေဝ ဟိ ယုတ္တံ သာဝကေ အနုဂ္ဂဏှန္တဿ "အဟမ္ပိ တေန အာဒိယော ဘဝိဿာမီ"တိ ဝတ္တုံ, န သာဝကာနံ။ သေ နယော သုက္ကပက္ခေပိ, အယံ တာဝေတ္ထ အနုသန္ဓိက္ကမယောဇနာ။

အယံ ပနေတ္ထ ဝဏ္ဏနာ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ, **သတ္ထု ပဝိဝိတ္တဿာ**တိ သတ္ထုနော တီဟိ ဝိဝေကေဟိ အစ္စန္တပဝိဝိတ္တဿ။ **ဝိဝေကံ နာနုသိက္ခန္တီ**တိ ကာယဝိဝေကံ နာနုသိက္ခန္တိ, န ပရိပူရေန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယဒိ ပန တိဝိဓံ ဝိဝေကံ သန္ဓာယ ဝဒေယျ, ပုစ္ဆာယ အဝိသေသော သိယာ။ ဗျာကရဏပက္ခော ဟိ အယံ။ တသ္မာ ဣမိနာ ပဒေန ကာယဝိဝေကံ, "ယေသဉ္စ ဓမ္မာန"န္တိအာဒိနာ စိတ္တဝိဝေကံ, "ဗာဟုလိကာ"တိအာဒိနာ ဥပဓိဝိဝေကဉ္စ ဒဿေတီတိ ဧဝမေတ္ထ သင်္ခေပတော အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ယေသဉ္စ ဓမ္မာနန္တိ လောဘာဒယော သန္ဓာယာဟ, ယေ ပရတော "တတြာဝုသော လောဘော စ ပါပကော"တိ အာဒိနာ နယေန ဝက္ခတိ။ **နပ္ပဇဟန္တီ**တိ န ပရိစ္စဇန္တိ, စိတ္တဝိဝေကံ န ပရိပူရေန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဗာဟုလိကာ**တိ စီဝရာဒိဗာဟုလ္လာယ ပဋိပန္နာ။ သာသနံ သိထိလံ ဂဏှန္တီတိ **သာထလိကာ**။ **ဩက္ကမနေ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ**တိ ဧတ္ထ **ဩက္ကမနံ** ဝုစ္စတိ အဝဂမနဋ္ဌေန ပဉ္စ နီဝရဏာနိ, တေန ပဉ္စနီဝရဏပုဗ္ဗင်္ဂမာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပဝိဝေကေ**တိ ဥပဓိဝိဝေကေ နိဗ္ဗာနေ။ **နိက္ခိတ္တဓုရာ**တိ ဩရောပိတဓုရာ, တဒဓိဂမာယ အာရမ္ဘမ္ပိ အကုရုမာနာတိ, ဧတ္တာဝတာ ဥပဓိဝိဝေကံ န ပရိပူရေန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဧတ္တာဝတာ အနိယမေနေဝ ဝတွာ ဣဒါနိ ဒေသနံ နိယမေန္တော "တတြာဝုသော"တိအာဒိမာဟ။ ကသ္မာ? သာဝကာ "တီဟိ ဌာနေဟီ"တိ ဝုတ္တေဟိ အနိယမေတွာဝ ဝုစ္စမာနေ "ကမ္ပိ မညေ ဘဏတိ , န အမှေ"တိ ဥဒာသိနာပိ ဟောန္တိ။ "ထေရာ နဝ မဇ္ဈိမာ"တိ ဧဝံ ပန နိယမေတွာ ဝုစ္စမာနေ အမှေ ဘဏတီတိ အာဒရံ ကရောန္တိ။ ယထာ ရညာ "အမစ္စေဟိ နဂရဝီထိယော သောဓေတဗ္ဗာ"တိ ဝုတ္တေပိ "ကေန နု ခော သောဓေတဗ္ဗာ"တိ မညမာနာ န သောဓေန္

တိ, အတ္တနော အတ္တနော ဃရဒွတရံ သောဓေတဗ္ဗန္တိ ပန ဘေရိယာ နိက္ခန္တာယ သဗ္ဗေ မုဟုတ္တေန သောဓေန္တိ စ အလင်္ကရောန္တိ စ, ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ **တတ္ရာ** တိ တေသု သာဝကေသု။ **ထေရာ**တိ ဒသဝဿေ ဥပာဒါယ ဝုစ္စန္တိ။ **တီဟိ ဌာနေဟီ**တိ တီဟိ ကာရဏေဟိ။ အယဉ္ဟိ ဌာနသဒ္ဒော ကြ္လာသဒ္ဒိယမဋ္ဌိတိခဏကာရဏေသု ဒိဿတိ။ "ကိံ ပနာယသ္မာ ဒေဝတနမိဒ္ဓော ကမ္မံ ကတွာ ဣတမံ ဌာနံ ပတ္တော"တိအာဒီသု ဟိ ဣဿရိယေ ဒိဿတိ။ "ဌာနကုသလော ဟောတိ အကခ္ခဏဝေဒီ"တိအာဒီသု ဌိတိယံ။ "ဌာနသောဝေတံ တထာဂတံ ပဋိဘာတီ"တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၈၇) ခဏေ။ "ဌာနဉ္စ ဌာနတော အဋ္ဌာနဉ္စ အဋ္ဌာနတော"တိအာဒီသု (ဝိဘ. ၈ဝ၉; မ. နိ. ၁.၁၄၈) ကာရဏေ။ ဣဓ ပန ကာရဏေယေဝ။ ကာရဏဉ္ဟိ ယသ္မာ တတ္ထ ဖလံ တိဋ္ဌတိ တဒာယတ္တဝုတ္တိဘာဝေန, တသ္မာ ဌာနန္တိ ဝုစ္စတိ။

ဣမိနာ ပဌမေန ဌာနေန ထေရာ ဘိက္ခူ ဂါရယှာ ဟောန္တိ တိ ဧတ္ထ **ဂါရယှာ**တိ ဂရဟိတဗ္ဗာ။ **ထေရာ** နာမ သမာနာ အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ န ပဋိသေဝန္တိ, ကမန္တသေနာသနံ န မုဉ္စန္တိ, သင်္ဂဏိကာရာမတံ ဝဍ္ဎေန္တာ ဝိဟရန္တိ, ကာယဝိဝေကမ္ပိ န ပရိပူရေန္တိ, နဝမဇ္ဈိမကာလေ ကီဒိသာ အဟေသုန္တိ ဧဝံ နိန္ဒိတဗ္ဗာ ဟောန္တိ, ဣမံ နိန္ဒံ အာဝုသော လဘန္တီတိ ဒဿေတိ။ **ဒုတိယေန ဌာနေနာ**တိ ဧတ္ထာပိ ဣမေ နာမ အာဝုသော ထေရာပိ သမာနာ ယေသံ ဓမ္မာနံ သတ္ထာ ပဟာနမာဟ, တေ လောဘာဒိဓမ္မေ န ဇဟန္တိ, အစ္ဆရာသင်္ဃာတမတ္တမ္ပိ ကေမန္တံ နိသီဒိတွာ စိတ္တေကဂ္ဂတံ န လဘန္တိ, နဝမဇ္ဈိမကာလေ ကီဒိသာ အဟေသုန္တိ ဧဝံ နိန္ဒိတဗ္ဗာ ဟောန္တိ, ဣမံ နိန္ဒံ အာဝုသော လဘန္တီတိ ဒဿေတီတိ ဧဝံ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ **တတိယေန ဌာနေနာ**တိ ဧတ္ထာပိ ဣမေ နာမာဝုသော, ထေရာပိ သမာနာ ဣတရီတရေန န ယာပေန္တိ, စီဝရပတ္တသေနာသနပူတိကာယမဏ္ဍနာနုယောဂမနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ ဥပဓိဝိဝေကံ အပူရယမာနာ, နဝမဇ္ဈိမကာလေ ကီဒိသာ အဟေသုန္တိ ဧဝံ နိန္ဒိတဗ္ဗာ ဟောန္တိ, ဣမံ နိန္ဒံ, အာဝုသော, လဘန္တီတိ ဒဿေတီတိ ဧဝံ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေ နယော မဇ္ဈိမနဝတရေသု။

အယံ ပန ဝိသေသော။ **မဇ္ဈိမာ** တိ ပဉ္စဝဿေ ဥပာဒါယ ယာဝ နဝ ဝဿာ ဝုစ္စန္တိ။ **နဝာ**တိ ဉီနပဉ္စဝဿာ ဝုစ္စန္တိ။ ယထာ စ တတ္ထ နဝမဇ္ဈိမကာလေ ကီဒိသာ အဟေသုန္တိ ဝုတ္တံ, ဧဝမိဓ နဝကာလေ ကီဒိသာ အဟေသုံ, ထေရကာလေ ကီဒိသာ ဘဝိဿန္တိ, မဇ္ဈိမထေရကာလေ ကီဒိသာ ဘဝိဿန္တီတိ ဝတွာ ယောဇေတဗ္ဗံ။

၃၂. ဣမသ္မိဉ္စ ကဏှပက္ခေ ဝုတ္တပစ္စနီကနယေန သုက္ကပက္ခေ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဣမေ ဝတ ထေရာပိ သမာနာ ယောဇနပရမ္ပရာယ အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ သေဝန္တိ, ကမန္တသေနာသနံ ဥပဂန္တုံ ယုတ္တကာလေပိ န ဥပဂစ္ဆန္တိ, ဧဝံ ဖိဏ္ဏာသရီရာပိ အာရဒ္ဓဝီရိယာ ပစ္စယအာယကာနံ ပသာဒံ ဇနေန္တိ, နဝမဇ္ဈိမကာလေ ကီဒိသာ အဟေသုန္တိ ဣမိနာ ပဌမေန ဌာနေန ထေရာ ဟာသံသာ ဘဝန္တိ, ပသံသံ လဘန္တိ။ လောဘာဒယော ပဟာယ စိတ္တဝိဝေကံ ပူရေန္တိ, အယမ္ပိ မဟာထေရော သဒ္ဓိဝိဟာရိကအန္တေဝာသိကပရိတရိတော ဟုတွာ နိသီဒိတုံ ယုတ္တကာလေပိ ဤဒိသေပိ ဝယေ ဝတ္တမာနေ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ပဝိဋ္ဌော သာယံ နိက္ခမတိ, သာယံ ပဝိဋ္ဌော ပာတော နိက္ခမတိ, ကသိဏပရိကမ္မံ ကရောတိ, သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတိ, မဂ္ဂဖလာနိ အဓိဂစ္ဆတိ, သဗ္ဗထာပိ စိတ္တဝိဝေကံ ပူရေတီတိ ဣမိနာ ဒုတိယေန ဌာနေန ထေရာ ဘိက္ခူ ဟာသံသာ ဘဝန္တိ, ပသံသံ လဘန္တိ။ ယသ္မိံ ကာလေ ထေရဿ ပဋ္ဌဒုကူလကောသေယျာဒီနိ သုခသမ္ဖဿာနိ လဟုစီဝရာဒီနိ ယုတ္တာနိ, တသ္မိမ္ပိ နာမ ကာလေ အယံ မဟာထေရော ပံသုကူလာနိ ဓာရေတိ, အသိထိလံ သာသနံ ဂဟေတွာ ဝိဂတနီဝရဏော ဖလသမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ ဥပဓိဝိဝေကံ ပရိပူရယမာနော ဝိဟရတိ, နဝမဇ္ဈိမကာလေ ကီဒိသော အဟောသီတိ ဣမိနာ တတိယေန ဌာနေန ထေရာ ဟာသံသာ ဘဝန္တိ, ပသံသံ လဘန္တီတိ။ သေ နယော မဇ္ဈိမနဝတရေသု။

၃၃. **တတြာဝုသော** တိ ကော အနုသန္ဓိ, ဧဝံ နဝဟာကာရေဟိ အာမိသဒါယာဒပဋိပဒံ ဂရဟန္တော, နဝဟိ ဓမ္မဒါယာဒပဋိပဒံ ထောမေန္တော, အဋ္ဌာရသဟာကာရေဟိ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေတွာ, ယေ တေ "ယေသဉ္စ ဓမ္မာနံ သတ္ထာ ပဟာနမာဟ, တေ စ ဓမ္မေ န ပဇဟန္တီ"တိ ဧဝံ ပဟာတဗ္ဗဓမ္မာ ဝုတ္တာ။ တေ သရူပတော "ဣမေ တေ"တိ ဒဿေတုမိဒံ "တတြာဝုသော, လောဘော စာ"တိအာဒိမာဟ, အယံ အနုသန္ဓိ။

အပိစ ဟေတ္ဌာ ပရိယာယေနေဝ ဓမ္မော ကထိတော။ အာမိသံ ပန ပရိယာယေနပိ နိပ္ပရိယာယေနပိ ကထိတံ။ ဣာအနိ နိပ္ပရိယာယဓမ္မံ လောကုတ္တရမဂ္ဂံ ကထေတုမိဒမာဟ။ အယံ ပေတ္ထ အနုသန္ဓိ။

တတ္ထ **တတ္ရာ** တိ အတီတဒေသနာနိဒ္ဒသ္သနံ, ''သတ္တု ပဝိဝိတ္တသ္သ ဝိဟရတော သာဝကာ ဝိဝေကံ နာနုသိက္ခန္တီ''တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တဒေသနာယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **လောဘော စ ဟပကော, ဒေသော စ ဟပကော**တိ ဣမေ ဒွေဝ ဓမ္မာ ဟပကာ လာမကာ, ဣမေ ပဟာတဗ္ဗာတိ ဒသ္သေတိ။ တတ္ထ လုဗ္ဘနလက္ခဏော **လောဘော**။ ဒုသ္သနလက္ခဏော **ဒေသော**။ တေသု လောဘော အာမိသအာယာဒသ္သ ပစ္စယာနံ လာဘေ ဟောတိ, ဒေသော အလာဘေ။ လောဘေန အလဒ္ဓံ ပတ္ထေတိ, ဒေသေန အလဘန္တော ဝိဃာတတ ဟောတိ။ လောဘော စ ဒေယ္ယဓမ္မေ ဟောတိ, ဒေသော အအာယကေ တ အမနုညအာယကေ တ။ လောဘေန နဝတဏှာဟမူလကေ ဓမ္မေ ပရိပူရေတိ, ဒေသေန ပဥ္စ မစ္ဆရိယာနိ။

ဣာအနိ တေသံ ပဟာနူပာယံ ဒသ္သေန္တော **လောဘသ္သ စ ပဟာနာယာ** တိအာဒိမာဟ။ တသ္သတ္ထော, တသ္သ ပန ဟပကသ္သ လောဘသ္သ စ ဒေသသ္သ စ ပဟာနာယ။ **အတ္ထိ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒာ** တိ မဂ္ဂံ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တံ။ မဂ္ဂေါ ဟိ လောဘော ဧကော အန္တော, ဒေသော ဧကော အန္တောတိ ဧတေ ဒွေ အန္တေ န ဥပေတိ, န ဥပဂစ္ဆတိ, ဝိမုတ္တော ဧတေဟိ အန္တေဟိ, တသ္မာ ''မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒာ''တိ ဝုစ္စတိ။ ဧတေသံ မဇ္ဈေ ဘဝတ္တာ **''မဇ္ဈိမာ,** ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗတော စ **ပဋိပဒာ**တိ။ တထာ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂေ ဧကော အန္တော, အတ္တကိလမထာနုယောဂေ ဧကော အန္တော, သသ္သတံ ဧကော အန္တော, ဥစ္ဆေဒော ဧကော အန္တောတိ ပုရိမနယေနေဝ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။

စက္ခုကရဏီတိအာဒီဟိ ပန တမေဝ ပဋိပဒံ ထောမေတိ။ သာ ဟိ သစ္စာနံ ဒသ္သနာယ သံဝတ္တတိ ဒသ္သနပရိဏာယ ကဌေနာတိ **စက္ခုကရဏီ**။ သစ္စာနံ ဉာဏာယ သံဝတ္တတိ ဝိဒိတကရဏဌေနာတိ **ဉာဏကရဏီ**။ ရာဂါဒီနဉ္စ ဝူပသမန တော **ဥပသမာယ သံဝတ္တတိ** ။ စတုန္နမ္ပိ သစ္စာနံ အဘိညေယျဘာဝဒသ္သနတော **အဘိညာယ သံဝတ္တတိ။ သမ္ဗော ဓာ**တိ မဂ္ဂေါ, တသ္သတ္ထာယ သံဝတ္တနတော **သမ္ဗောဓာယ သံဝတ္တတိ** ။ မဂ္ဂေါယေဝ ဟိ မဂ္ဂတ္ထာယ သံဝတ္တတိ မဂ္ဂေန ကာတဗ္ဗကိစ္စကရဏတော။ **နိဗ္ဗာနံ** နာမ အပ္ပစ္စယံ တသ္သ ပန သစ္ဆိကိရိယာယ ပစ္စက္ခကမ္မာယ သံဝတ္တနတော **နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတီ** တိ ဝုစ္စတိ။ အယမေတ္ထ သာရော။ ဣတော အညထာ ဝဏ္ဏနာ ပပဉ္စာ။

ဣာအနိ တံ မဇ္ဈိမံ ပဋိပဒံ သရူပတော ဒသ္သေတုကာမော ''ကတမာ စ သာ''တိ ပုစ္ဆိတ္ဝာ ''အယမေဝ''တိအာဒိနာ နယေန ဝိသ္သဇ္ဇေတိ။

တတ္ထ **အယမေဝ**တိ အဝဓာရဏဝစနံ, အညမဂ္ဂပ္ပဋိသေဓနတ္ထံ, ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓသာဝကာနံ သာဓာရဏဘာဝဒ သ္သနတ္ထဉ္စ။ ဝုတ္တဉ္စေတံ ''ဧသေဝ မဂ္ဂေါ နတ္ထညော ဒသ္သနသ္သ ဝိသုဒ္ဓိယာ''တိ (ဓ. ပ. ၂၇၄)။ သ့တယံ ကိလေသာနံ အာရကတ္တာပိ **အရိယော**။ အရိပဟာနာယ သံဝတ္တတီတိပိ အရိယေန ဒေသိတောတိပိ အရိယဘာဝပ္ပဋိလာ ဘာယ သံဝတ္တတီတိပိ အရိယော။ အဋ္ဌဟိ အင်္ဂေဟိ ဥပေတတ္တာ **အဋ္ဌင်္ဂိကော,** န စ အင်္ဂဝိနိမုတ္တော ပဉ္စင်္ဂိကတူရိယာဒီနိ ဝိယ။ ကိလေသေ မာရေန္တော ဂစ္ဆတိ, မဂ္ဂတိ တ နိဗ္ဗာနံ, မဂ္ဂီယတိ တ နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ, ဂမ္မတိ တ တေဟိ ပဋိပဇ္ဇီယတီတိ **မဂ္ဂေါ။ သေယျထိဒ** န္တိ နိပါတော, တသ္သ ကတမော သော ဣတိ စေတိ အတ္ထော, ကတမာနိ တ တာနိ အဋ္ဌင်္ဂါနီတိ။ ကေမေကဥ္ပာဟိ အင်္ဂံ မဂ္ဂေါယေဝ။ ယထာဟ ''သမ္မာဒိဋ္ဌိ မဂ္ဂေါ စေဝ ဟေတု စာ''တိ (ဓ. သ. ၁၀၃၉)။ ပေါရာဏာပိ ဘဏန္တိ – ''ဒသ္သနမဂ္ဂေါ သမ္မာဒိဋ္ဌိ, အဘိနိရောပနမဂ္ဂေါ သမ္မာသင်္ကပ္ပော။ပေ.။ အ ဝိက္ခေပမဂ္ဂေါ သမ္မာသမာဓီ''တိ။

သမ္မာဒိဋ္ဌာဒီသု စေတေသု သမ္မာ ဒသ္သနလက္ခဏာ **သမ္မာဒိဋ္ဌိ** ။ သမ္မာ အဘိနိရောပနလက္ခဏော **သမ္မာသင်္ကပ္ပော** ။ သမ္မာ ပရိဂ္ဂဟလက္ခဏာ **သမ္မာတစာ** ။ သမ္မာ သမုဋ္ဌာနလက္ခဏော **သမ္မာကမ္မန္တော** ။ သမ္မာ တေအနလက္ခဏော **သမ္မာအာဇီတော**။ သမ္မာ ပဂ္ဂဟလက္ခဏော **သမ္မာတယာမော** ။ သမ္မာ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏာ **သမ္မာသတိ**။ သမ္မာ သမာဓာနလက္ခဏော **သမ္မာသမာဓိ**။ နိဗ္ဗစနမ္ပိ နေသံ သမ္မာ ပသ္သတီတိ **သမ္မာဒိဋ္ဌိ** တိ ဧတေနေဝ နယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ တပ္ပစ္စနီယကိလေသေ စ အဝိဇ္ဇဉ္စ ပဇဟတိ, နိဗ္ဗာနဉ္စ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ စ ပသ္သတိ, တေ စ ခေ အသမ္မောဟတော, နော အာရမ္မဏတော, တသ္မာ ''သမ္မာဒိဋ္ဌိ

ဋ္ဌိ’’တိ ဝုစ္စတိ။

သမ္မာသင်္ကပ္ပော မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပံ တပ္ပစ္စနီယကိလေသေ စ ပဇဟတိ, နိဗ္ဗာနဉ္စ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ စ သမ္မာ အဘိနိရောပေတိ, တသ္မာ ‘‘သမ္မာသင်္ကပ္ပော’’တိ ဝုစ္စတိ။

သမ္မာဝါစာ မိစ္ဆာဝါစံ တပ္ပစ္စနီယကိလေသေ စ ပဇဟတိ, နိဗ္ဗာနဉ္စ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ စ သမ္မာ ပရိဂ္ဂဏှာတိ, တသ္မာ ‘‘သမ္မာဝါစာ’’တိ ဝုစ္စတိ။

သမ္မာကမ္မန္တော မိစ္ဆာကမ္မန္တံ တပ္ပစ္စနီယကိလေသေ စ ပဇဟတိ, နိဗ္ဗာနဉ္စ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ စ သမ္မာ သမုဋ္ဌာပေတိ, တသ္မာ ‘‘သမ္မာကမ္မန္တော’’တိ ဝုစ္စတိ။

သမ္မာအာဇီဝေါ မိစ္ဆာအာဇီဝံ တပ္ပစ္စနီယကိလေသေ စ ပဇဟတိ, နိဗ္ဗာနဉ္စ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ စ သမ္မာ ဝေါဒါပေတိ, တသ္မာ ‘‘သမ္မာအာဇီဝေါ’’တိ ဝုစ္စတိ။

သမ္မာဝါယာမော မိစ္ဆာဝါယာမံ တပ္ပစ္စနီယကိလေသေ စ ကောသဇ္ဇဉ္စ ပဇဟတိ, နိဗ္ဗာနဉ္စ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ စ သမ္မာ ပဂ္ဂဏှာတိ, တသ္မာ ‘‘သမ္မာဝါယာမော’’တိ ဝုစ္စတိ။

သမ္မာသတိ မိစ္ဆာသတိံ တပ္ပစ္စနီယကိလေသေ စ ပဇဟတိ, နိဗ္ဗာနဉ္စ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ စ သမ္မာ ဥပဋ္ဌာပေတိ, တသ္မာ ‘‘သမ္မာသတီ’’တိ ဝုစ္စတိ။

သမ္မာသမာဓိ မိစ္ဆာသမာဓိံ တပ္ပစ္စနီယကိလေသေ စ ဥဒ္ဓစ္စဉ္စ ပဇဟတိ, နိဗ္ဗာနဉ္စ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ စ သမ္မာ သမာဓိယတိ, တသ္မာ ‘‘သမ္မာသမာဓီ’’တိ ဝုစ္စတိ။

ဣဒါနိ **အယံ ခေါ သာ, အာဝုသော**တိ တမေဝ ပဋိပဒံ နိဂမေန္တော အာဟ။ တသ္သတ္ထော, ယ္វာယံ စတ္တာရောပိ လောကုတ္တရမဂ္ဂေ ဧကတော ကတ္វာ ကထိတော ‘‘အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ’’, အယံ ခေါ သာ, အာဝုသော။ပေ.။ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတီတိ။

ဧဝံ ပဟာတဗ္ဗဓမ္မေသု လောဘာဒေသေ တပ္ပဟာနုပာယဉ္စ ဒဿေတ္វာ ဣဒါနိ အညေပိ ပဟာတဗ္ဗဓမ္မေ တေသံ ပဟာနုပာယဉ္စ ဒဿေန္တော **တတြာဝုသော, ကောဓော စာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ကုဇ္ဈနလက္ခဏော **ကောဓော,** စဏ္ဍိက္ကလက္ခဏော ဝါ, အာဃာတကရဏရသော, ဒုဿနပစ္စုပဋ္ဌာနော။ ဥပနန္ဓနလက္ခဏော **ဥပနာဟော,** ဝေရအပ္ပဋိနိဿဇ္ဇနရသော, ကောဓာနုပဗန္ဓဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနော။ ဝုတ္တဉ္စေတံ – ‘‘ပုဗ္ဗကာလေ ကောဓော, အပရကာလေ ဥပနာဟော’’တိအာဒိ (ဝိဘ. ၈၉၁)။

ပရဂုဏမက္ခနလက္ခဏော **မက္ခော,** တေသံ ဝိနာသနရသော, တဒဝစ္ဆာဒနပစ္စုပဋ္ဌာနော။ ယုဂဂ္ဂါဟလက္ခဏော **ပဠာသော,** ပရဂုဏေဟိ အတ္တနော ဂုဏာနံ သမီကရဏရသော, ပရေသံ ဂုဏပ္ပမာဏေန ဥပဋ္ဌာနပစ္စုပဋ္ဌာနော။

ပရသမ္ပတ္တိခီယနလက္ခဏာ **ဣဿာ,** တဿာ အက္ခမနလက္ခဏာ ဝါ, တတ္ထ အနဘိရတိရသာ, တတော ဝိမုခဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ။ အတ္တနော သမ္ပတ္တိနိဂူဟနလက္ခဏံ **မစ္ဆရိယံ,** အတ္တနော သမ္ပတ္တိယာ ပရေဟိ သာဓာရဏဘာဝအသဟနရသံ, သင်္ကောစနပစ္စုပဋ္ဌာနံ။

ကတပာပပဋိစ္ဆာဒနလက္ခဏာ **မာယာ,** တဿ နိဂူဟနရသာ, တဒာဝရဏပစ္စုပဋ္ဌာနာ။ အတ္တနော အဝိဇ္ဇမာနဂုဏပကာသနလက္ခဏံ **သာဌေယျံ,** တေသံ သမုဒာဟရဏရသံ, သရီရာကာရေဟိပိ တေသံ ဝိဘူတကရဏပစ္စုပဋ္ဌာနံ။

စိတ္တဿ ဥဒ္ဓုမာတဘာဝလက္ခဏော **ထမ္ဘော,** အပ္ပတိဿယဝုတ္တိရသော, အမဒ္ဒဝတာပစ္စုပဋ္ဌာနော။ ကရဏုတ္တရိယလက္ခဏော **သာရမ္ဘော,** ဝိပစ္စနီကတာရသော, အဂါရဝပစ္စုပဋ္ဌာနော။

ဥဏ္ဏတိလက္ခဏော **မာနော,** အပဟံကာရရသော, ဥဒ္ဓုမာတဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနော။ အဗ္ဘုဏ္ဏတိလက္ခဏော **အတိမာနော,** အတိဝိယ အဟင်္ကာရရသော။ အစ္စုဒ္ဓုမာတဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနော။

မတ္တဘာဝလက္ခဏော **မဒော,** မဒဂ္ဂါဟဏရသော, ဥမ္မာဒပစ္စုပဋ္ဌာနော။ ပဥ္စသု ကာမဂုဏေသု စိတ္တဝေါဿဂ္ဂလက္ခဏော **ပမာဒော,** တေဿဂ္ဂါနုပ္ပဒာနရသော, သတိဝိပ္ပဝါသပစ္စုပဋ္ဌာနောတိ ဧဝံ ဣမေသံ ဓမ္မာနံ လက္ခဏာဒီနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန ''တတ္ထ ကတမော ကောဓော''တိအာဒိနာ **ဝိဘင်္ဂေ** (ဝိဘ. ၈၉၁) ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဝိသေသတော စေတ္ထ အာမိသဒါယာဒေ အတ္တနာ အလဘန္တော အညဿ လာဘိနော ကုဇ္ဈတိ, တဿ သကိံ ဥပ္ပန္နော ကောဓော **ကောဓောယေဝ,** တတုတ္တရိ **ဥပနာဟော**။ သော ဧဝံ ကုဒ္ဓော ဥပနယှဟန္တော စ သန္တေပိ အညဿ လာဘိနော ဂုဏေ မက္ခေတိ, အဟမ္ပိ တာဒိသောတိ စ ယုဂဂ္ဂါဟံ ဂဏှာတိ, အယမဿ မက္ခော စ ပဠာသော စ, ဧဝံ မက္ခီ ပဠာသီ တဿ လာဘသက္ကာရာဒီသု ကိံ ဣမဿ ဣမိနာတိ ဣဿတိ ပဒုဿတိ, အယမဿ **ဣဿာ**။ သစေ ပနဿ ကာစိ သမ္ပတ္တိ ဟောတိ, တဿာ တေန သာဓာရဏဘာဝံ န သဟတိ, ဣဒမဿ **မစ္ဆရိယံ**။ လာဘဟေတု ခေါ ပန အတ္တနော သန္တေပိ အဒေါသေ ပဋိစ္ဆာဒေတိ, အယမဿ **မာယာ**။ အသန္တေပိ ဂုဏေ ပကာသေတိ။ ဣဒမဿ **သာဌေယျံ**။ သော ဧဝံ ပဋိပန္နော သစေ ယထာဓိပ္ပာယံ လာဘံ လဘတိ, တေန ထဒ္ဓော ဟောတိ အမုဒုစိတ္တော, နယိဒံ ဧဝံ ကာတဗ္ဗန္တိ ဩဝဒိတုံ အသက္ကုဏေယျော, အယမဿ **ထမ္ဘော**။ သစေ ပန နံ ကောစိ ကိဥ္စိ ဝဒတိ ''နယိဒံ ဧဝံ ကာတဗ္ဗ''န္တိ, တေန သာရဒ္ဓစိတ္တော ဟောတိ ဘာကုဋိကမုခော ''ကော မေ တွံ''န္တိ ပသယှပဟ ဘာဏီ, အယမဿ **သာရမ္ဘော**။ တတော ထမ္ဘေန ''အဟမေဝ သေယျော''တိ အတ္တာနံ မညန္တော မာနီ ဟောတိ။ သာရမ္ဘေန ''ကေ ဣမေ''တိ ပရေ အတိမညန္တော အတိမာနီ, အယမဿ **မာနော** စ **အတိမာနော** စ။ သော တေဟိ မာနာတိမာနေဟိ ဇာတိမဒါဒိအနေကရူပံ မဒံ ဇနေတိ။ မတ္တော သမာနော ကာမဂုဏာဒိဘေဒေသု ဝတ္ထူသု ပမဇ္ဇတိ, အယမဿ **မဒော** စ **ပမာဒော** စာတိ။

ဧဝံ အာမိသဒါယာဒေ အပရိမုတ္တော ဟောတိ ဣမေဟိ ဟာပကေဟိ ဓမ္မေဟိ အဒေဟိ စ ဝေရူပေဟိ။ ဧဝံ တာဝေတ္ထ ပဟာတဗ္ဗဓမ္မာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ပဟာနူပါယော ဟဋ္ဌတော စ အတ္ထတော စ သဗ္ဗတ္ထ နိဒ္ဒိဋ္ဌေသေသောယေဝ။

ဉာဏပရိစယဟဒ္ဓဝတ္တံ ပနေတ္ထ အယံ ဘေဒော စ ကမော စ ဘာဝနာနယော စ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ **ဘေဒော** တာဝ, အယဥ္ဟိ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ ကအာစိ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဟောတိ, ကအာစိ သတ္တင်္ဂိကော။ အယဥ္ဟိ လောကုတ္တရပဌမဇ္ဈာနဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဟောတိ, အဝသေသဇ္ဈာနဝသေန သတ္တင်္ဂိကော။ ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသတော ပနိမ အဋ္ဌင်္ဂိကောတိ ဝုတ္တော။ ဣတော ပရဉ္စဟိ မဂ္ဂင်္ဂံ နတ္ထိ။ ဧဝံ တာဝေတ္ထ ဘေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ယသ္မာ ပန သဗ္ဗကုသလာနံ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သေဋ္ဌာ, ယထာဟ ''ပညာ ဟိ သေဋ္ဌာ ကုသလာ ဝဒန္တိ''တိ (ဇာ. ၂.၁၇.၈၁)။ ကုသလတရေ စ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ, ယထာဟ ''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဟောတိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိံ သမ္မာဒိဋ္ဌီတိ ပဇာနာတိ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌီတိ ပဇာနာတီ''တိ (မ. နိ. ၃.၁၃၆) ဝိတ္ထာရော။ ယထာ စာဟ ''ဝိဇ္ဇာ စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာပတ္တိယာ''တိ။ တပ္ပဘာဝတာဘိနိဗ္ဗတ္တာနိ သေသင်္ဂါနိ, ယထာဟ ''သမ္မာဒိဋ္ဌိဿ သမ္မာသင်္ကပ္ပော ပဟောတိ။ပေ.။ သမ္မာသတိဿ သမ္မာသမာဓိ ပဟောတီ''တိ (မ. နိ. ၃.၁၄၁)။ တသ္မာ ဣမိနာ ကမေန တောနိ အင်္ဂါနိ ဝုတ္တာနီတိ ဧဝမေတ္ထ **ကမော** ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဘာဝနာနယောတိ ကောစိ သမထပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဝိပဿနံ ဘာဝေတိ, ကောစိ ဝိပဿနာပုဗ္ဗင်္ဂမံ သမထံ။ ကထံ? ဣဓေကစ္စော ပဌမံ ဥပစာရသမာဓိံ ဝါ အပ္ပနာသမာဓိံ ဝါ ဥပ္ပာဒေတိ, အယံ သမထော; သော တဉ္စ တံသမ္ပယုတ္တေ စ ဓမ္မေ အနိစ္စာဒီဟိ ဝိပဿတိ, အယံ ဝိပဿနာ။ ဣတိ ပဌမံ သမထော, ပစ္ဆာ ဝိပဿနာ။ တေန ဝုစ္စတိ ''သမထပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဝိပဿနံ ဘာဝေတီ''တိ။ တဿ သမထပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဝိပဿနံ ဘာဝယတော မဂ္ဂေါ သဉ္ဇာယတိ, သော တံ မဂ္ဂံ အာသေဝတိ ဘာဝေတိ ဗဟုလီကရောတိ, တဿ တံ မဂ္ဂံ အာသေဝတော ဘာဝယတော ဗဟုလီကရောတော သံယောဇနာနိ ပဟီယန္တိ, အနုသယာ ဗျန္တီဟောန္တိ, ဧဝံ သမထပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဝိပဿနံ ဘာဝေတိ။

ဣမေ ပနေကစ္စော ဝုတ္တပ္ပကာရံ သမထံ အနုပ္ပာဒေတွာဝ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓေ အနိစ္စာဒီဟိ ဝိပဿတိ, အယံ ဝိ ပဿနာ။ တဿ ဝိပဿနာပာရိပူရိယာ တတ္ထ ဇာတာနံ ဓမ္မာနံ ဝေါဿဂ္ဂါရမ္မဏတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ စိတ္တဿ ဧကဂ္ဂတာ, အယံ သမထော။ ဣတိ ပဌမံ ဝိပဿနာ ပစ္ဆာ သမထော။ တေန ဝုစ္စတိ "ဝိပဿနာပုဗ္ဗင်္ဂမံ သမထံ ဘာ ဝေတီ"တိ။ တဿ ဝိပဿနာပုဗ္ဗင်္ဂမံ သမထံ ဘာဝယတော မဂ္ဂေါ သဉ္ဇာယတိ, သော တံ မဂ္ဂံ အာသေဝတိ။ပေ.။ ဗ ဟုလီကရောတိ, တဿ တံ မဂ္ဂံ အာသေဝတော။ပေ.။ အနုသယာ ဗျန္တီဟောန္တိ (အ. နိ. ၄.၁၇၀; ပဋိ. မ. ၂.၁), ဧဝံ ဝိပ ဿနာပုဗ္ဗင်္ဂမံ သမထံ ဘာဝေတိ။

သမထပုဗ္ဗင်္ဂမံ ပန ဝိပဿနံ ဘာဝယတောပိ ဝိပဿနာပုဗ္ဗင်္ဂမံ သမထံ ဘာဝယတောပိ လောကုတ္တရမဂ္ဂက္ခ ဏေ သမထဝိပဿနာ ယုဂနဒ္ဓာဝ ဟောန္တိ။ ဧဝမေတ္ထ ဘာဝနာနယော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဓမ္မဒာယာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဘယဘေရဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဘယဘေရဝသုတ္တံ။ တတ္ထာယံ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ – **အထာ**တိ အဝိစ္ဆေဒနတ္ထေ နိပါတော။ **ခေါ**တိ အဝဓာရဏတ္ထေ, ဘဂဝတော သာဝတ္ထိယံ ဝိဟာရေ အဝိစ္ဆိန္နေယေဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဇာဏုဿောဏိ** တိ နေတံ တဿ မာတာပိတူဟိ ကတနာမံ, အပိစ ခေါ ဌာနန္တရပဋိလာဘလဒ္ဓံ။ ဇာဏုဿောဏိဋ္ဌာနံ ကိရ နာမေတံ ပု ရောဟိတဋ္ဌာနံ, တံ တဿ ရညာ ဒိန္နံ, တသ္မာ "ဇာနုဿောဏီ"တိ ဝုစ္စတိ။ ဗြဟ္မံ အဏတီတိ **ဗြာဟ္မဏော,** မန္တေ သဇ္ဈာယတီတိ အတ္ထော။ ဣဒမေဝ ဟိ ဇာတိဗြာဟ္မဏာနံ နိရုတ္တိဝစနံ။ အရိယာ ပန ဗာဟိတပာပတ္တာ **ဗြာဟ္မ ဏာ**တိ ဝုစ္စန္တိ။

ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ တိ **ယေနာ**တိ ဘုမ္မတ္ထေ ကရဏဝစနံ, တသ္မာ ယတ္ထ ဘဂဝါ, တတ္ထ ဥပသင်္က မီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယေန ဝါ ကာရဏေန ဘဂဝါ ဒေဝမနုဿေဟိ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော, တေန ကာရ ဏေန ဥပသင်္ကမီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ကေန စ ကာရဏေန ဘဂဝါ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော? နာနပ္ပကာရ ဂုဏဝိသေသာဓိဂမာဓိပ္ပာယေန, သာဒုဖလူပဘောဂါဓိပ္ပာယေန ဒိဇဂဏေဟိ နိစ္စဖလိတမဟာရုက္ခော ဝိယ။

ဥပသင်္ကမိ တိ စ ဂတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဥပသင်္ကမိတွာ** တိ ဥပသင်္ကမနပရိယောသာနဒီပနံ။ အထ ဝါ ဧဝံ ဂ တော တတော အာသန္နတရံ ဌာနံ ဘဂဝတော သမီပသင်္ခာတံ ဂန္တွာတိပိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒီ** တိ ယထာ ခမနီယာဒီနိ ပုစ္ဆန္တော ဘဂဝါ တေန, ဧဝံ သောပိ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမပ္ပဝတ္တမောဒေါ အဟောသိ, သီ တောဒကံ ဝိယ ဥဏှောဒကေန သမ္မောဒိတံ ဧကီဘာဝံ အဂမာသိ။ ယာယ စ "ကစ္စိ ဘော ဂေါတမ, ခမနီယံ, ကစ္စိ ယာပနီယံ, ကစ္စိ ဘောတော ဂေါတမဿ ဂေါတမသာဝကာနဉ္စ အပ္ပာဗာဓံ အပ္ပာတင်္ကံ လဟုဋ္ဌာနံ ဗလံ ဖာသုဝိဟာ ရော"တိအာဒိကာယ ကထာယ သမ္မောဒိ, တံ ပီတိပါမောဇ္ဇသင်္ခာတသမ္မောဒဇနနတော သမ္မောဒိတုံ ယုတ္တဘာဝ တော စ **သမ္မောဒနီယံ,** အတ္ထဗျဉ္ဇနမဓုရတာယ သုစိရမ္ပိ ကာလံ သာရေတုံ နိရန္တရံ ပဝတ္တေတုံ အရဟရူပတော သရိတဗ္ဗဘာဝတော စ **သာရာဏီယံ**။ သုယျမာနသုခတော စ သမ္မောဒနီယံ, အနုဿရိယမာနသုခတော စ သာရဏီယံ။ တထာ ဗျဉ္ဇနပရိသုဒ္ဓတာယ သမ္မောဒနီယံ, အတ္ထပရိသုဒ္ဓတာယ သာရဏီယန္တိ ဧဝံ အနေကေဟိ ပရိယာယေဟိ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ပရိယောသာပေတွာ နိဋ္ဌာပေတွာ ယေနတ္ထေန အာဂတော, တံ ပုစ္ဆိ တုကာမော ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

ဧကမန္တ န္တိ ဘာဝနပုံသကနိဒ္ဒေသော, "ဝိသမံ စန္ဒိမသူရိယာ ပရိဝတ္တန္တီ"တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၇၀) ဝိယ။ တ သ္မာ ယထာ နိသိန္နော ဧကမန္တံ နိသိန္နော ဟောတိ, တထာ နိသီဒီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဘုမ္မတ္ထေ ဝါ ဧတံ ဥပယောဂဝစနံ။ **နိသီဒီ**တိ ဥပာဝိသိ။ ပဏ္ဍိတာ ဟိ ပုရိသာ ဂရုဋ္ဌာနိယံ ဥပသင်္ကမိတွာ အာသနကုသလတာယ ဧကမန္တံ နိသီဒန္တိ, အယဉ္စ နေသံ အညတရော, တသ္မာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

ကထံ နိုသိန္နော ပန ဧကမန္တံ နိုသိန္နော ဟောတီတိ။ ဆ နိသဇ္ဇဒောသေ ဝဇ္ဇေတွာ။ သေယျထိဒံ, အတိဒူရံ အစ္စာသန္နံ ဥပရိဝါတံ ဥန္နတပဒေသံ အတိသမ္မုခံ အတိပစ္ဆာတိ။ အတိဒူရေ နိသိန္နော ဟိ သစေ ကထေတုကာမော ဟောတိ, ဥစ္စာသဒ္ဒေန ကထေတဗ္ဗံ ဟောတိ။ အစ္စာသန္နေ နိသိန္နော သင်္ဃဋ္ဋနံ ကရောတိ။ ဥပရိဝါတေ နိသိန္နော သရီရဂန္ဓေန ဗာဓတိ။ ဥန္နတပ္ပဒေသေ နိသိန္နော အဂါရဝံ ပကာသေတိ။ အတိသမ္မုခါ နိသိန္နော သစေ ဒဋ္ဌုကာမော ဟောတိ, စက္ခုနာ စက္ခုံ အာဟစ္စ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ဟောတိ။ အတိပစ္ဆာ နိသိန္နော သစေ ဒဋ္ဌုကာမော ဟောတိ, ဂီဝံ ပသာရေတွာ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ဟောတိ။ တသ္မာ အယမ္ပိ ဧတေ ဆ နိသဇ္ဇဒောသေ ဝဇ္ဇေတွာ နိသီဒိ, တေန ဝုတ္တံ ''ဧကမန္တံ နိသီဒီ''တိ။

ယေမေတိ ယေ ဣမေ။ **ကုလပုတ္တာ** တိ ဒုဝိဓာ ကုလပုတ္တာ ဇာတိကုလပုတ္တာ အာစာရကုလပုတ္တာ။ တတ္ထ ''တေန ခေါ ပန သမယေန ရဋ္ဌပါလော နာမ ကုလပုတ္တော တသ္မိံယေဝ ထုလ္လကောဋ္ဌိကေ အဂ္ဂကုလဿ ပုတ္တော''တိ (မ. နိ. ၂.၂၉၄) ဧဝံ အာဂတာ ဥစ္စာကုလပ္ပသုတာ **ဇာတိကုလပုတ္တာ** နာမ။ ''ယေ တေ ကုလပုတ္တာ သဒ္ဓါ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာ''တိ (မ. နိ. ၃.၇၈) ဧဝံ အာဂတာ ပန ယတ္ထ ကတ္ထစိ ကုလေ ပသုတာပိ အာစာရသမ္ပန္နာ **အာစာရကုလပုတ္တာ** နာမ။ ဣဓ ပန ဒ္ဝီဟိပိ ကာရဏေဟိ ကုလပုတ္တာယေဝ။

သဒ္ဓါ တိ သဒ္ဓါယ။ **အဂါရသ္မာ** တိ အဂါရတော။ **အနဂါရိယန္တိ** ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဘိက္ခုဘာဝဥ္စ။ ပဗ္ဗဇ္ဇာပိ ဟိ နတ္ထေတ္ထ အဂါရိယန္တိ **အနဂါရိယာ,** အဂါရဿ ဟိတံ ကသိဂေါရက္ခာဒိကမ္မမေတ္ထ နတ္ထီတိ အတ္ထော။ ဘိက္ခုပိ နတ္ထေတဿ အဂါရန္တိ အနဂါရော, အနဂါရဿ ဘာဝေါ အနဂါရိယံ။ **ပဗ္ဗဇိတာ** တိ ဥပဂတာ, ဧဝံ သဗ္ဗထာပိ အနဂါရိယသင်္ခါတံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဘိက္ခုဘာဝံ ဝါ ဥပဂတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပုဗ္ဗဂ္ဂမော** တိ ပုရတော ဂာမီ နာယကော။ **ဗဟုကာရော**တိ ဟိတကိရိယာယ ဗဟူပကာရော။ **ဘဝံ တေသံ ဂေါတမော သမာဒပေတာ**တိ တေ ကုလပုတ္တေ ဘဝံ ဂေါတမော အဓိသီလာဒီနိ ဂါဟေတာ သိက္ခာပေတာ။ **သာ ဇနတာ**တိ သော ဇနသမူဟော။ **ဒိဋ္ဌာနုဂတိံ အာပဇ္ဇတီ** တိ ဒဿနာနုဂတိံ ပဋိပဇ္ဇတိ, ယန္နိဿိတကာ ဘဝံ ဂေါတမော ယံခန္တိကော ယံရုစိကော, တေပိ တန္နိဿိတကာ ဟောန္တိ တံခန္တိကာ တံရုစိကာတိ အတ္ထော။

ကသ္မာ ပနာယံ ဧဝမာဟာတိ? သော ကိရ ပုဗ္ဗေ အနေကေ ကုလပုတ္တေ အဂါရမဇ္ဈေ ဝသန္တေ ဒေဝပုတ္တေ ဝိယ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ ပရိစာရိယမာနေ အဒ္ဒသ, သော စ ဗဟိ စ သုသံဝိဟိတာရက္ခေ ဒိသွာ, တေ အပရေန သမယေန ဘဂဝတော မဓုရရသံ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သဒ္ဓါယ ဃရာ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိတွာ ဃာသစ္ဆာဒနပရမတာယ သန္တုဋ္ဌေ အာရညကေသု သေနာသနေသု ကေနစိ အရက္ခိယမာနေပိ အနုဿင်္ကိတာပရိသင်္ကိတေ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌေ ဥဒဂ္ဂုဒဂ္ဂေ အဒ္ဒသ, ဒိသွာ စ ဣမေသံ ကုလပုတ္တာနံ ''အယံ ဖာသုဝိဟာရော ကံ နိဿာယ ဥပ္ပန္နော''တိ စိန္တေန္တော ''သမဏံ ဂေါတမံ''န္တိ ဘဂဝတိ ပသာဒံ အလတ္ထ။ သော တံ ပသာဒံ နိဝေဒေတုံ ဘဂဝတော သန္တိကံ အာဂတော, တသ္မာ ဧဝမာဟ။

အထဿ ဘဂဝါ တံ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆန္တော အဗ္ဘနုမောဒန္တော စ **ဧဝမေတံ ဗြာဟ္မဏာ** တိအာဒိမာဟ။ ဝစနသမ္ပဋိစ္ဆနာနုမောဒနတ္ထောယေဝ ဟိ ဧတ္ထ အယံ **ဧဝ**န္တိ နိပါတော။ **မမံ ဥဒ္ဒိဿာ** တိ မံ ဥဒ္ဒိဿ။ **သဒ္ဓါ** တိ သဒ္ဓါယယေဝ။ န ဣဏဋ္ဋာ န ဘယဋ္ဋာတိအာဒီနိ သန္ဓာယာဟ။ ဤဒိသာနံယေဝ ဟိ ဘဂဝါ ပုဗ္ဗင်္ဂမော, န ဣတရေသံ။ **ဒုရဘိသမ္ဘဝါနိ ဟီ**တိ သမ္ဘဝိတုံ ဒုက္ခာနိ ဒုဿဟာနိ, န သက္ကာ အပ္ပေသက္ခေဟိ အဇ္ဈောဂာဟိတုန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အရညဝနပတ္ထာနီ** တိ အရညာနိ စ ဝနပတ္ထာနိ စ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ အဘိဓမ္မေ နိပ္ပရိယာယေန, ''နိက္ခမိတွာ ဗဟိ ဣန္ဒခီလာ သဗ္ဗမေတံ အရည''န္တိ ဝုတ္တံ, တထာပိ ယန္တံ ''ပဉ္စဓနုသတိကံ ပစ္ဆိမ''န္တိ အာရညိကင်္ဂနိပ္ဖာဒကံ သေနာသနံ ဝုတ္တံ, တဒေဝ အဓိပ္ပေတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝနပတ္ထ န္တိ ဂာမန္တံ အတိက္ကမိတွာ မနုဿာနံ အနုပစာရဋ္ဌာနံ, ယတ္ထ န ကသီယတိ န ဝပီယတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ ''ဝနပတ္ထန္တိ ဒူရာနမေတံ သေနာသနာနံ အဓိဝစနံ, ဝနပတ္ထန္တိ ဝနသဏ္ဍာနမေတံ သေနာသနာနံ, ဝနပတ္ထန္တိ ဘိံသနကာနမေတံ, ဝနပတ္ထန္တိ သလောမဟံသာနမေတံ, ဝနပတ္ထန္တိ ပရိယန္တာနမေတံ, ဝနပတ္ထန္တိ န မနုဿူပစာရာနမေတံ သေနာသနာနံ အဓိဝစန''န္တိ။ ဧတ္ထ စ **ပရိယန္တာန** န္တိ ဣမမေကံ ပရိယာယံ ဌပေတွာ သေသပရိယာယေဟိ ဝနပတ္ထာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **ပန္တာနီ** တိ ပရိယန္တာနိ အတိဒူရာနိ။ **ဒုက္ကရံ ပဝိဝေက** န္တိ ကာယဝိဝေကံ ဒုက္ကရံ။ **ဒုရဘိရမ**န္တိ အဘိရမိတုံ န သုခံ။ **ဧကတ္တေ** တိ ဧကီဘာဝေ။ ကိံ ဒဿေတိ? ကာယဝိဝေကေ ကတေပိ တတ္ထ စိတ္တံ အဘိရမာပေတုံ ဒုက္ကရံ။ ဒွယံဒွယာရာမော ဟိ အယံ လောကောတိ။ ဟရန္တိ **မညေ**တိ ဟရန္တိ ဝိယ ဃသန္တိ ဝိယ။

မနောတိ မနံ။ **သမာဓိ အလဘမာနဿာ** တိ ဥပစာရသမာဓိံ ဝါ အပ္ပနာသမာဓိံ ဝါ အလဘန္တဿ။ ကိံ ဒဿေတိ? ဤဒိသဿ ဘိက္ခုနော တိဏ္ဏံ ပဋိကူလမနသိကာရသုခံ ဝိဝိဓေဟိ စ ဘိက္ခုနကေဟိ ဝနာနိ စိတ္တံ ဝိက္ခိပန္တိ မညေတိ, သဗ္ဗံ ဗု ရာဟမ္မဏော သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတာနံ ကုလပုတ္တာနံ အရညတသေ (ဝိဘ. ၅၂၉) ဝိမ္ဟိတော အာဟ။

ကာယကမ္မန္တတရကထာ

၃၅. အထဿ ဘဂဝါ ပုရိမနယေနေဝ ''ဧဝမေတံ ဗြာဟ္မဏာ''တိအာဒီဟိ တံ တံ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အတ္တနော အဗ္ဘုတ္တဘာဝံ ပကာသေန္တော နိမိတ္တံ ဓမ္မံ အဝိဇဟိတ္တာ တံ တံ စ ယသ္မာ သောဠသသု ဌာနေသု အာရမ္မဏပရိဂ္ဂဟာယေဝ တာဒိသာနိ သေနာသနာနိ ဒုရဘိသမ္ဘဝါနိ, န တေသု အာရမ္မဏပရိဂ္ဂဟာယုတ္တာနံ, အတ္တနာ စ ဗောဓိသတ္တော သမာနော တာဒိသော အဟောသိ, တသ္မာ အတ္တနော တာဒိသာနံ သေနာသနာနံ ဒုရဘိသမ္ဘဝတံ ဒဿေတုံ, **မယ္ဟမ္ပိ ခေါ** တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ပုဗ္ဗေဝ သမ္ဗောဓာ** တိ သမ္ဗောဓတော ပုဗ္ဗေဝ, အရိယမဂ္ဂပ္ပတ္တိတော အပရဘာဂေယေဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓဿာ** တိ အပ္ပဋိဝိဒ္ဓစတုသစ္စဿ။ **ဗောဓိသတ္တဿေဝ သတော** တိ ဗုဇ္ဈနကသတ္တဿေဝ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဓိဂန္တုံ အရဟသတ္တဿေဝ သတော, ဗောဓိယာ ဝါ သတ္တဿေဝ လဂ္ဂဿေဝ သတော။ ဒီပင်္ကရဿ ဟိ ဘဂဝတော ပါဒမူလေ အဋ္ဌဓမ္မသမောဓာနေန အဘိနီဟာရသမိဒ္ဓိတော ပဘုတိ တထာဂတော ဗောဓိယာ သတ္တော လဂ္ဂေါ ''ပတ္တဗ္ဗာ မယာ ဧသာ''တိ တဒဓိဂမာယ ပရက္ကမံ အမုဉ္စန္တောယေဝ အာဂတော, တသ္မာ **ဗောဓိသတ္တော**တိ ဝုစ္စတိ။ **တဿ မယှံ** န္တိ တဿ ဧဝံ ဗောဓိသတ္တဿေဝ သတော မယှံ။ **ယေ ခေါ ကေစိ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ**တိ ယေ ကေစိ ပဗ္ဗဇ္ဇူပဂတာ ဝါ ဘောဝါဒိနော ဝါ။

အပရိသုဒ္ဓကာယကမ္မန္တာ တိ အပရိသုဒ္ဓေန ပါဏာတိပါတာဒိနာ ကာယကမ္မေန သမန္နာဂတာ။ **အပရိသုဒ္ဓကာယကမ္မန္တသန္ဒောသဟေတူ**တိ အပရိသုဒ္ဓဿ ကာယကမ္မန္တသင်္ခါတဿ အတ္တနော ဒေါသဿ ဟေတု, အပရိသုဒ္ဓကာယကမ္မန္တကာရဏာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဟဝေ**တိ ဧကံသဝစနေ နိပါတော။ **အကုသလ**န္တိ သာဝဇ္ဇံ အက္ခေမဉ္စ။ **ဘယဘေရဝ**န္တိ ဘယဉ္စ ဘေရဝဉ္စ။ စိတ္တုတ္ရာသဿ စ ဘယာနကာရမ္မဏဿ စေတံ အဓိဝစနံ။ တတ္ထ **ဘယံ** သာဝဇ္ဇဋ္ဌေန အကုသလံ, **ဘေရဝံ** အက္ခေမဋ္ဌေနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အဝှာယန္တိ** တိ ပက္ကောသန္တိ။ ကထံ? တေ ဟိ ပါဏာတိပါတာဒီနိ ကတွာ ''မယံ အယုတ္တမကမ္ဟာ, သစေ နော တေ ဇာနေယျုံ, ယေသံ အပရဇ္ဈိမ္ဟာ, ကြာနိ အနုဗန္ဓိတွာ အနယဗျသနံ အာပာဒေယျုံ''န္တိ အရညံ ပဝိသိတွာ ဂစ္ဆန္တရေ ဝါ ဂုမ္ဗန္တရေ ဝါ နိသီဒန္တိ။ တေ ''အပ္ပမတ္တကမ္ပိ တိဏသဒ္ဒံ ဝါ ပဏ္ဏသဒ္ဒံ ဝါ သုတွာ, ကြာနိမ္ဟာ နဋ္ဌာ''တိ တသန္တိ ဝိတ္တသန္တိ, အာဂန္တွာ ပရေဟိ ပရိတရိတာ ဝိယ ဗဒ္ဓါ ဝဓိတာ ဝိယ စ ဟောန္တိ။ ဧဝံ တံ ဘယဘေရဝံ အတ္တနိ သမာရောပနဋ္ဌေန အဝှာယန္တိ ပက္ကောသန္တိ။

န ခေါ ပနာဟံ။ပေ။ ပဋိသေဝါမီတိ အဟံ ခေါ ပန အပရိသုဒ္ဓကာယကမ္မန္တော ဟုတွာ အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ န ပဋိသေဝါမိ။ **ယေ ဟိ ဝေါ**တိ တတ္ထ **ဝေါ**တိ နိပါတမတ္တံ။ **အရိယာ** ဝုစ္စန္တိ ဗုဒ္ဓါ စ ဗုဒ္ဓသာဝကာ စ။ **ပရိသုဒ္ဓကာယကမ္မန္တာ** တိ ဤဒိသာ ဟုတွာ။ **တေသမဟံ အညတရော**တိ တေသံ အဟမ္ပိ ဧကော အညတရော။ ဗောဓိသတ္တော ဟိ ဂဟဋ္ဌောပိ ပဗ္ဗဇိတောပိ ပရိသုဒ္ဓကာယကမ္မန္တောဝ ဟောတိ။ **ဘိယျော** တိ အတိရေကတ္တေ နိပါတော။ **ပလ္လောမ** န္တိ ပန္နလောမတံ, ခေမံ သောတ္ထိဘာဝန္တိ အတ္ထော။ **အာပါဒိ**န္တိ အာပဇ္ဇိံ, အတိရေကံ သောတ္ထိဘာဝံ အတိရေကေန ဝါ သောတ္ထိဘာဝမာပဇ္ဇိန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အရညေ ဝိဟာရာယာ**တိ အရညေ ဝိဟာရတ္ထာယ။

ကာယကမ္မန္တတရကထာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝစီကမ္မန္တတရာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၆. ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ အယံ ပန ဝိသေသော, ဝစီကမ္မန္တတရေ တာဝ **အပရိသုဒ္ဓဝစီကမ္မန္တာ** တိ အပရိသုဒ္ဓေန မုသာဝါဒာဒိနာ ဝစီကမ္မေန သမန္နာဂတာ။ တေ ကထံ ဘယဘေရဝံ အဝှာယန္တိ? တေ မုသာဝါဒေန ပရဿ အတ္ထံ ဘဉ္ဇိတွာ, ပိသုဏဝါစာယ မိတ္တဘေဒံ ကတွာ ဖရုသဝါစာယ ပရေသံ ပရိသမဇ္ဈေ မမ္မာနိ ဘိန္ဒိတွာ နိ

ရတ္တကတစာယ ပရသတ္တာနံ ကမ္မန္တေ နာသေတွာ "မယံ အယုတ္တမကမ္မဟာ, သစေ နော တေ ဇာနေယျုံ, ယေ
သံ အပရဇ္ဈိမှာ, ဣအနိ အနုဗန္ဓိတွာ အနယဗျသနံ ဟာပေယျု"န္တိ အရညံ ပဝိသိတွာ ဂစ္ဆန္တေ ရေ တ ဂုမ္ဗန္တ ရေ တ နိသီဒန္တိ။ တေ "အပ္ပမတ္တကမ္ပိ တိဏသဒ္ဒံ တ ပဏ္ဏသဒ္ဒံ တ သုတွာ ဣအနိမှာ နဋ္ဌာ"တိ တသန္တိ ဝိတ္ တသန္တိ အာဂန္တွာ ပရေဟိ ပရိတရိတာ ဝိယ ဗဒ္ဓာ ဝဓိတာ ဝိယ စ ဟောန္တိ။ ဧဝံ တံ ဘယဘေရဝံ အတ္တနိ သမာရောပန ဋ္ဌေန အဝှာယန္တိ, ပက္ကောသန္တိ။

မနောကမ္မန္တတရေ **အပရိသုဒ္ဓမနောကမ္မန္တာ** တိ အပရိသုဒ္ဓေန အဘိဇ္ဈာဒိနာ မနောကမ္မန္တေန သမန္နာဂ တာ။ တေ ကထံ ဘယဘေရဝံ အဝှာယန္တိ? တေ ပရေသံ ရက္ခိတကေပိတေသု ဘဏ္ဍေသု အဘိဇ္ဈာဝိသမလောဘံ ဥပ္ ဟာဒေတွာ ပရဿ ကုဇ္ဈိတွာ ပရသတ္တေ မိစ္ဆာဒဿနံ ကဟာပေတွာ မယံ အယုတ္တမကမ္မဟာ။ပေ.။ အတ္တနိ သမာ ရောပနဋ္ဌေန အဝှာယန္တိ ပက္ကောသန္တိ။

အာဇီဝတရေ **အပရိသုဒ္ဓာဇီတ** တိ အပရိသုဒ္ဓေန ဝေဇ္ဇကမ္မဒူတကမ္မဝဓိုပယောကာဒိနာ ဧကဝီသတိအနေသနဘေဒေ န အာဇီဝေန သမန္နာဂတာ။ တေ ကထံ ဘယဘေရဝံ အဝှာယန္တိ? တေ ဧဝံ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတွာ သုဏန္တိ – "သာသန သောဓကော ကိရ တေပိဋကော ဘိက္ခု သာသနံ သောဓေတုံ နိက္ခန္တော, အဇ္ဇ တ သွေဝ တ ဣဓာဂမိဿန္တီ"တိ အရညံ ပ ဝိသိတွာ ဂစ္ဆန္တရေ တ။ပေ.။ တသန္တိ ဝိတ္တသန္တိ။ တေ ဟိ အာဂန္တွာ ပရိတရေတွာ ဂဟိတာ ဝိယ ဩအာတဝတ္ ထနိတသိတာ ဝိယ စ ဟောန္တီတိ။ သေသံ တာဒိသမေဝ။

၃၇. ဣတော ပရံ **အဘိဇ္ဈာလူ** တိအာဒီသု ကိဉ္စာပိ အဘိဇ္ဈာဗျာပာဒာ မနောကမ္မန္တေန သင်္ဂဟိတာ တထာပိ နီ ဝရဏဝသေန ပုန ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ **အဘိဇ္ဈာလူ** တိ ပရဘဏ္ဍာဒိအဘိဇ္ဈာယနသီလာ။ **ကာမေသု တိဗ္ဗသာ ရာက**တိ ဝတ္ထုကာမေသု ဗဟလကိလေသရာက, တေ ကထံ ဘယဘေရဝံ အဝှာယန္တိ? တေ အဝဝတ္ထိတာရမ္မဏာ ဟောန္တိ, တေသံ အဝဝတ္ထိတာရမ္မဏာနံ အရညေ ဝိဟရန္တာနံ ဒိတ ဒိင္ဂံ ရတ္တိံ ဘယဘေရဝံ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ –
"တေ အာကုလစိတ္တာ အပ္ပမတ္တကေနပိ တသန္တိ ဝိတ္တသန္တိ, ရဇ္ဇုံ တ လတံ တ ဒိသွာ သပ္ပသညိနော ဟောန္တိ, ခာဏုံ ဒိသွာ ယက္ခသညိနော, ထလံ တ ပဗ္ဗတံ တ ဒိသွာ ဟတ္ထိသညိနော သဟာဒီဟိ အနယဗျသနံ အာဟာဒိတာ ဝိယ ဟောန္တီ"တိ။ သေသံ တာဒိသမေဝ။

၃၈. **ဗျာပန္နစိတ္တာ** တိ ပကတိဘာဝဝိဇဟနေန ဝိပန္နစိတ္တာ။ ကိလေသာနုဂတဥ္ဟိ စိတ္တံ ပကတိဘာဝံ ဝိဇဟ တိ, ပုရာဏဘတ္တဗျဥ္ဇနံ ဝိယ ပူတိကံ ဟောတိ။ **ပဒုဋ္ဌမနသင်္ကပ္ပာ** တိ ပဒုဋ္ဌစိတ္တသင်္ကပ္ပာ, အဘဒ္ဒကေန ပရေ သံ အနတ္ထဇနကေန စိတ္တသင်္ကပ္ပေန သမန္နာဂတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေ ကထံ ဘယဘေရဝံ အဝှာယန္တိ? ဘယဘေရဝါဝှာယနံ ဣတော ပဘုတိ အဘိဇ္ဈာလုတရေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယတ္ထ ပန ဝိသေသော ဘဝိဿ သတိ, တတ္ထ ဝက္ခာမ။ **န ခော ပနာဟံ ဗျာပန္နစိတ္တော** တိ ဧတ္ထ ပန မေတ္တစိတ္တော အဟံ ဟိတစိတ္တောတိ ဒ ဿေတိ, ဤဒိသာ ဟိ ဗောဓိသတ္တာ ဟောန္တိ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ဝုတ္တအောသပဋိပက္ခဝသေန ဗောဓိသတ္တဿ ဂုဏာ ဝဏ္ဏေတဗ္ဗာ။

၃၉. **ထိနမိဒ္ဓပရိယုဋ္ဌိတာ** တိ စိတ္တဂေလညဘူတေန ထိနေန သေသနာမကာယဂေလညဘူတေန မိဒ္ဓေန စ ပရိယုဋ္ဌိ တာ, အဘိဘူတာ ဂဟိတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေ နိဒ္ဒာဗဟုလာ ဟောန္တိ။

၄၀. **ဥဒ္ဓတာ** တိ ဥဒ္ဓစ္စပကတိကာ ဝိပ္ပန္နမာနစိတ္တာ, ဥဒ္ဓစ္စေန ဟိ ကောရမ္မဏေ စိတ္တံ ဝိပ္ဖန္ဒတိ ဓဇယဋ္ဌိယံ တတေန ပဋာကာ ဝိယ။ **အဝူပသန္တစိတ္တာ** တိ အနိဗ္ဗုတစိတ္တာ, ဣဓ ကုက္ကုစ္စံ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၄၁. **ကင်္ခီ ဝိစိကိစ္ဆီ** တိ ဧတ္ထ ကေမေဝိဒံ ပဋ္ဌမံ နီဝရဏံ။ ကိံ နု ခော ဣဒန္တိ အာရမ္မဏံ ကင်္ခနတော ကင်္ခာ, ဣဒ မေဝိဒန္တိ နိစ္ဆေတုံ အသမတ္ထဘာဝတော ဝိစိကိစ္ဆာတိ ဝုစ္စတိ, တေန သမန္နာဂတာ သမဏဗြာဟ္မဏာ "ကင်္ခီ ဝိစိကိ စ္ဆီ"တိ ဝုတ္တာ။

၄၂. **အတ္တုက္ကံသနကာ ပရဝမ္ဘီ** တိ ယေ အတ္တာနံ ဥက္ကံသေန္တိ ဥက္ခိပန္တိ, ဥစ္စေ ဌာနေ ဌပေန္တိ, ပရဉ္စ ဝမ္ဘေန္တိ ဂရဟန္တိ နိန္ဒန္တိ, နီစေ ဌာနေ ဌပေန္တိ, တေသမေတံ အဓိဝစနံ။ တေ ကထံ ဘယဘေရဝံ အဝှာယန္တိ?

တေ ပရေဟိ ''အသုကော စ ကိရ အသုကော စ အတ္တာနံ ဥက္ကံသေန္တိ, အမ္ဗေဟ ဂရဟန္တိ, အသေ ဝိယ ကရောန္တိ, ဂဏှာဟထ နေ''တိ အနုဗဒ္ဓာ ပလာယိတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ ဂစ္ဆန္တရေ တ ဂုမ္ဗန္တရေ တတိ ကာယကမ္မန္တသဒိသံ ဝိတ္တာရေတဗ္ဗံ။

၄၃. **ဆတ္တိ** တိ ကာယထမ္ဘနလောမဟံသနကရေန ထမ္ဘေန သမန္နာဂတာ။ **ဘီရုကဇာတိကာ**တိ ဘီရုကပကတိကာ, ကမအရကာ ဝိယ ဘယဗဟုလာ အသူရာ ကာတရာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၄၄. **လာဘာသက္ကာရသိလောက** န္တိ တ္တေ လဗ္ဘတီတိ **လာဘော,** စတုန္နံ ပစ္စယာနမေတံ အဓိဝစနံ။ **သက္ကာရော**တိ သုန္ဒရကာရော, ပစ္စယာ ဧဝ ဟိ ပဏီတပဏီတာ သုန္ဒရသုန္ဒရာ စ အဘိသင္ခရိတွာ ကတာ သက္ကာရာတိ ဝုစ္စန္တိ။ ယာ စ ပရေဟိ အတ္တနော ကရဝကိရိယာ ပုပ္ဖာဒီဟိ တ ပူဇာ။ **သိလောကော**တိ ဝဏ္ဏဘဏနံ ဇတံ , လာဘဥ္စ သက္ကာရဥ္စ သိလောကဥ္စ **လာဘသက္ကာရသိလောကံ။ နိကာမယမာနာ** တိ ပတ္တယမာနာ။ ဘယဘေရဝတဝ္ဟာယနံ အဘိဇ္ဈာလုတရသဒိသမေဝ။ တဒတ္ထဒီပကံ ပနေတ္ထ ပိယကမိကဝတ္ထုံ ကထေန္တိ –

ဧကော ကိရ ပိယကမိကော နာမ ဘိက္ခု သမာဒိန္နဓုတင်္ဂာနံ ဘိက္ခူနံ လာဘံ ဒိသွာ ''အဟမ္ပိ ဓုတင်္ဂံ သမာဒိယိတွာ လာဘံ ဥပ္ပာဒေမီ''တိ စိန္တေတွာ သောသာနိကင်္ဂံ သမာဒယ သုသာနေ ဝသတိ။ အထေကဒိဝသံ ဧကော ကမ္မမုတ္တော ဇရဂ္ဂတေ ဒိတ ကေစရေ စရိတွာ ရတ္တိံ တသ္မိံ သုသာနေ ပုပ္ဖဂုမ္ဗေ သီသံ ကတွာ ရောမန္ထယမာနော အဋ္ဌာသိ။ ပိယကမိကော ရတ္တိံ စင်္ကမနာ နိက္ခန္တော တသ္သ ဟနုသဒ္ဒံ သုတွာ စိန္တေသိ ''အဒ္ဓာ မံ လာဘဂိဒ္ဓော သေသုသာနေ ဝသတီတိ ဥတ္တာ ဒေဝရာဇာ ဝိဟေဌေတုံ အာဂတော''တိ, သော ဇရဂ္ဂဝသ္သ ပုရတော အဥ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ ''သပ္ပုရိသ ဒေဝရာဇ အဇ္ဇ မေ ဧကရတ္တိံ ခမ, သွေဝ ပဋ္ဌာယ န ဧဝံ ကရိဿာမီ''တိ နမဿမာနော သဗ္ဗရတ္တိံ ယာစန္တော အဋ္ဌာသိ။ တတော သူရိယေ ဥဋ္ဌိတေ တံ ဒိသွာ ကတ္တရယဋ္ဌိယာ ပဟာရိတွာ ပလာပေသိ ''သဗ္ဗရတ္တိံ မံ ဘိံသာပေသီ''တိ။

၄၅. **ကုသီတာ**တိ ကောသဇ္ဇာနုဂတာ။ **ဟီနဝီရိယာ**တိ ဟီနာ ဝီရိယေန ဝိရဟိတာ ဝိယုတ္တာ, နိဗ္ဗီရိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ ကုသီတာ ကာယိကဝီရိယာရမ္ဘဝိရဟိတာ ဟောန္တိ, ဟီနဝီရိယာ စေတသိကဝီရိယာရမ္ဘဝိရဟိတာ။ တေ အာရမ္ဘဏဝဝတ္ထာနမတ္တမ္ပိ ကာတုံ န သက္ကောန္တိ။ တေသံ အဝဝတ္ထိတာရမ္မဏာနန္တိ သဗ္ဗံ ပုဗ္ဗသဒိသမေဝ။

၄၆. **မုဋ္ဌဿတီ** တိ နဋ္ဌဿတီ။ **အသမ္ပဇာနာ** တိ ပညာရဟိတာ, ဣမဿ စ ပဋ္ဌိပက္ခေ ''ဥပဋ္ဌိတဿတီဟမသ္မိ''တိ ဝစနတော သတိဘာဇနီယမေဝေတံ။ ပညာ ပနေတ္ထ သတိဒုဗ္ဗလ္လဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တာ။ ဒုဝိဓာ ဟိ သတိ ပညာသမ္ပယုတ္တာ ပညာဝိပ္ပယုတ္တာ စ။ တတ္ထ ပညာသမ္ပယုတ္တာ ဗလဝတီ, ဝိပ္ပယုတ္တာ ဒုဗ္ဗလာ, တသ္မာ ယအာပိ တေသံ သတိ ဟောတိ, တအာပိ အသမ္ပဇာနန္တာ မုဋ္ဌဿတီယေဝ တေ, ဒုဗ္ဗလာယ သတိယာ သတိကိစ္စာဘာဝတော တိ တေမတ္ထံ ဒီပေတုံ ''အသမ္ပဇာနာ''တိ ဝုတ္တံ။ တေ ဧဝံ မုဋ္ဌဿတီ အသမ္ပဇာနာ အာရမ္မဏဝဝတ္ထာနမတ္တမ္ပိ ကာတုံ န သက္ကောန္တီတိ သဗ္ဗံ ပုဗ္ဗသဒိသမေဝ။

၄၇. **အသမာဟိတာ**တိ ဥပစာရပ္ပနာသမာဓိဝိရဟိတာ။ **ဝိဗ္ဘန္တစိတ္တာ** တိ ဥဗ္ဘန္တစိတ္တာ။ သမာဓိဝိရဟေန လဒ္ဓောကာသေန ဥဒ္ဓစ္စေန တေသံ သမာဓိဝိရဟာနံ စိတ္တံ နာနာရမ္မဏေသု ပရိဗ္ဘမတိ, ဝနမက္ကဋော ဝိယ ဝနသာခာသု ဥဒ္ဒစ္စေန ဧကာရမ္မဏေ ဝိပ္ဖန္ဒတိ။ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေန တေ ဧဝံ အသမာဟိတာ ဝိဗ္ဘန္တစိတ္တာ အာရမ္မဏဝဝတ္ထာနမတ္တမ္ပိ ကာတုံ န သက္ကောန္တီတိ သဗ္ဗံ ပုဗ္ဗသဒိသမေဝ။

၄၈. **ဒုပ္ပညာ** တိ နိပ္ပညာနမေတံ အဓိဝစနံ။ ပညာ ပန ဒုဋ္ဌာ နာမ နတ္ထိ။ **ဧဠမူဂာ**တိ လေမုခာ, ခ-ကာရဿ ဂ-ကာရော ကတော။ လာလမုခာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဒုပ္ပညာနဥှိ ကထေန္တာနံ လာလာ မုခတော ဂလတိ, လာလာ စ လောတိ ဝုစ္စတိ။ ယထာဟ ''ပဿေလမူဂံ ဥရဂံ ဒုဇိဝှ''န္တိ။ တသ္မာ တေ ''ဧဠမူက''တိ ဝုစ္စန္တိ။ ''လေမုခာ''တိပိ ဟဋ္ဌော။ ''ဧလမုက''တိ ကေစိ ပဌန္တိ, အပရေ ''ဧလမုကာ''တိပိ, သဗ္ဗတ္ထ ''လေမုခာ''တိ အတ္ထော။ တေ ကထံ ဘယဘေရဝံ အဝှာယန္တိ? တေ ဒုပ္ပညာ ဧဠမူက အာရမ္မဏဝဝတ္ထာနမတ္တမ္ပိ ကာတုံ န သက္ကောန္တိ။ တေသံ အဝဝတ္ထိတာရမ္မဏာနံ အရညေ ဝိဟရန္တာနံ ဒိတ ဒိဋ္ဌံ ရတ္တိံ ဘယဘေရဝံ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ ''တေ အာကုလစိတ္တာ အပ္ပမတ္တကေနပိ

တသန္တိ ဝိတ္တသန္တိ, ရဇ္ဇုံ တ လတံ တ ဒိသ္ဝာ တ သပ္ပသညိနော ဟောန္တိ, ခာဏုံ ဒိသ္ဝာ တ ယက္ခသညိနော, ထလံ တ ပဗ္ဗတံ တ ဒိသ္ဝာ တ ဟတ္ထိသညိနော သပ္ပာဒီဟိ အနယဗျသနံ အာပာဒိတာ ဝိယ ဟောန္တိ''တိ။ ဇ ဝံ တံ ဘယဘေရဝံ အတ္တနိ သမာရောပနဋ္ဌေန အဝှာယန္တိ ပက္ကောသန္တိ။ **ပညာသမ္ပန္နော ဟမသ္မိ** တိ ဧတ္ထ **ပညာသမ္ပန္နော** တိ ပညာယ သမ္ပန္နော သမန္နာဂတော, နော စ ခော ဝိပဿနာပညာယ, န မဂ္ဂပညာယ, အပိစ ခော ပန ကာလေသု သောဠသသု ဌာနေသု အာရမ္မဏဝဝတ္ထာနပညာယာတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဝုတ္တနယမေဝာတိ။

ဝဇိကမ္မန္တတရာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သောဠသဌာနာရမ္မဏပရိဂ္ဂဟော နိဋ္ဌိတော။

ဘယဘေရဝသေနာသနာဒိဝဏ္ဏနာ

၄၉. **တဿ မယှံ** ဟန္တိ ကော အနုသန္ဓိ? ဗောဓိသတ္တော ကိရ ကာလမာနိ သောဠသာရမ္မဏာနိ ပရိဂ္ဂဏှန္တော စ ဘယဘေရဝံ အဒိသ္ဝာ ဘယဘေရဝံ နာမ ဧဝရူပသု ရတ္တီသု ဧဝရူပေ သေနာသနေ စ ပညာယတိ, ဟန္ဒ နံ တတ္ထာပိ ဂဝေသိဿာမီတိ ဘယဘေရဝဂဝေသနမကာသိ, တေမတ္ထံ ဘဂဝတ ကာလအနိ ဗြာဟ္မဏဿ ဒဿေန္တော **တဿ မယှံ ဟန္တိ**အာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ယာ တာ**တိ ဥဘယမေတံ ရတ္တီနံယေဝ ဥဒ္ဒေသနိဒ္ဒေသဝစနံ။ **အဘိညာတာ**တိ ဧတ္ထ **အဘီ**တိ လက္ခဏတ္ထေ ဥပသဂ္ဂေါ။ တသ္မာ အဘိညာတာတိ စန္ဒပါရိပူရိယာ စန္ဒပရိက္ခယေနာတိ ဧဝမာဒီဟိ လက္ခဏေဟိ ဉာတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အဘိလက္ခိတာ** တိ ဧတ္ထ ဥပသဂ္ဂမတ္တမေဝ, တသ္မာ အဘိလက္ခိတာတိ လက္ခဏီယာ ကာလေ စေဝ အတ္ထော, ဥပေါသထသမာဒာနဓမ္မဿဝနပူဇာသက္ကာရာဒိကရဏတ္ထံ လက္ခေတဗ္ဗာ သလ္လက္ခေတဗ္ဗာ ဥပလက္ခေတဗ္ဗာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

စာတုဒ္ဒသီ တိ ပက္ခဿ ပဉ္စမဒိဝသတော ပဘုတိ စတုဒ္ဒသန္နံ ပူရဏီ ကော ရတ္တိ။ ဇ ဝံ **ပဉ္စဒသီ အဋ္ဌမီ** စ။ **ပက္ခဿာ**တိ သုက္ကပက္ခဿ ကဏှပက္ခဿ စ။ တော တိဿော တိဿော ကတ္ဝာ ဆ ရတ္တိယော, တသ္မာ သဗ္ဗတ္ထ ပက္ခဝစနံ ယောဇေတဗ္ဗံ ''ပက္ခဿ စာတုဒ္ဒသီ ပက္ခဿ ပဉ္စဒသီ ပက္ခဿ အဋ္ဌမီ''တိ။ အထ ပဉ္စမီ ကသ္မာ န ဂဟိတာတိ? အသဗ္ဗကာလိကတ္တာ။ ဗုဒ္ဓေ ကိရ ဘဂဝတိ အနုပ္ပန္နေပိ ဥပ္ပန္နေပိ တေတ အပရိနိဗ္ဗုတေပိ ပဉ္စမီ အနဘိလက္ခိတာယေဝ, ပရိနိဗ္ဗုတေ ပန ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရာ စိန္တေသုံ ''ဓမ္မဿဝနံ စိရေန ဟောတီ''တိ။ တတော သမ္မန္တိတ္ဝာ တ ပဉ္စမီတိ ဓမ္မဿဝနဒိဝသံ ဌပေသုံ, တတော ပဘုတိ သာ အဘိလက္ခိတာ ဇာတာ, ဇ ဝံ အသဗ္ဗကာလိကတ္တာ ဧတ္ထ န ဂဟိတာတိ။

တထာရူပာသုတိ တထာဝိဓာသု။ **အာရာမစေတိယာနီ**တိ ပုပ္ဖာရာမဖလာရာမာဒယော အာရာမာ ဧဝ အာရာမစေတိယာနိ။ စိတ္တီကတဋ္ဌေန ဟိ **စေတိယာနီ**တိ ဝုစ္စန္တိ, ပူဇနီယဋ္ဌေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဝနစေတိယာနီ**တိ ဗလိဟရဏဝနသဏ္ဍသုဘဂဝနဒေဝသာလဝနာဒီနိ ဝနာနိယေဝ ဝနစေတိယာနိ။ **ရုက္ခစေတိယာနီ**တိ ကမနိဂမာဒိဒ္ဒတရေသု ပူဇနီယရုက္ခာယေဝ ရုက္ခစေတိယာနိ။ လောကိယာ ဟိ ဒိဗ္ဗာဓိဝတ္ထာတိ တ မညမာနာ တေသုယေဝ တ ဒိဗ္ဗသညိနော ဟုတ္ဝာ တ အာရာမဝနရုက္ခေ စိတ္တီကရောန္တိ, ပူဇေန္တိ, တေန တေ သဗ္ဗေပိ **စေတိယာနီ**တိ ဝုစ္စန္တိ။ **ဘိံသနကာနီ**တိ ဘယဇနကာနိ, ပဿတောပိ သုဏတောပိ ဘယံ ဇနေန္တိ။ **သလောမဟံသာနီ**တိ သဟေဝ လောမဟံသေန ဝတ္တန္တိ, ပဝိသမာနဿေဝ လောမဟံသဇနနတော။ **အပ္ပေဝ နာမ ပဿေယျ** န္တိ အပိ နာမ တံ ဘယဘေရဝံ ပဿေယျမေဝ။ **အပရေန သမယေနာ** တိ, ''တေဒဟောသိ ယံနူနာဟ''န္တိ ဇ ဝံ စိန္တိတကာလတော ပဌာယ အညေန ကာလေန။

တတ္ထ စ မေ ဗြာဟ္မဏ ဝိဟရတော တိ တထာရူပေသု သေနာသနေသု ယံ ယံ မနုဿာနံ အာယာစနဥပဟာရကရဏာရဟံ ယက္ခဋ္ဌာနံ ပုပ္ဖဓူပမံသရုဟိရဝသာမေဒပိဟကပဗ္ဗသသုရာမေရယာဒီဟိ ဩကိဏ္ဏကိလိန္နရေဏီတလံ ဧကေနိဟတံ ဝိယ ယက္ခရက္ခသပိသာစာနံ, ယံ ဒိတပိ ပဿန္တာနံ ဟဒယံ မညေ ဖလတိ, တံ ဌာနံ သန္ဓာယာဟ ''တတ္ထ စ မေ, ဗြာဟ္မဏ, ဝိဟရတော''တိ။ **မဂေ တ အာဂစ္ဆတီ** တိ သိင်္ဂါနိ တ ခုရာနိ တ ကောဋ္ဋေန္တော ဧကကဏ္ဏခဂ္ဂဒီပိဝရာ

ဟာဒိဘေအေ မကေ တ အာဂစ္ဆတိ, သဗ္ဗစတုပ္ပဒာနဥ္ဟိ ဣဓ **မကေ**တိ နာမံ။ ကတ္ထစိ ပန ကာဠသိင်္ဂါလောပိ ဝုစ္စတိ။ ယထာဟ –

“ဥသဘာသ္သေ၀ တေ ခန္ဓေ၊ သီဟဿေ၀ ဝိဇမ္ဘိတံ။
မဂရာဇ နမော တျတ္ထု၊ အပိ ကိဉ္စိ လဘာမသေ”တိ။ (ဇာ. ၁.၃.၁၃၃)။

မောရော တ ကဌံ ဟာတေတိ တိ မောရော တ သုက္ခကဌံ ရုက္ခတော စာလေတ္ဝာ ဟာတေတိ။ မောရဂ္ဂဟဏေန စ ဣဓ သဗ္ဗပက္ခိဂ္ဂဟဏံ အဓိပ္ပေတံ, တေန ယော ကောစိ ပက္ခီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထ တ မောရော တတိ တ သဒ္ဒေန အညော တ ကောစိ ပက္ခီတိ။ သေ နယော ပုရိမေ မဂဂ္ဂဟဏေပိ။ **တတော တ ပဏ္ဏကသဋံ ဧရေတိ** တိ တတော တ ပဏ္ဏကစဝံ ဃဋ္ဋေတိ။ **တံ နူန တံ ဘယဘေရဝံ အာဂစ္ဆတိ** တိ ယမေတံ အာဂစ္ဆတိ, တံ ဘယဘေရဝံ နူနာတိ။ ဣတော ပဘုတိ စ အာရမ္မဏမေဝ ဘယဘေရဝန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပရိတ္တဿ စ အဓိမတ္တဿ စ ဘယဿ အာရမ္မဏတ္ဝာ သုခာရမ္မဏံ ရူပံ သုခမိဝ။ **ကိံ နု ခော အဟံ အညဒတ္ထု ဘယပဋိကင်္ခီ ဝိဟရာမိ** တိ အဟံ ခော ကိံ ကာရဏံ ဧကံသေ နေဝ ဘယံ အာကင်္ခမာနော ဣစ္ဆမာနော ဟုတွာ ဝိဟရာမိ။

ယထာဘူတံ ယထာဘူတဿာ တိ ယေန ယေန ဣရိယာပထေန ဘူတဿ ဘဝိတဿ သတော ဝတ္တမာနဿ သမင်္ဂီဘူတဿ တ။ **မေ**တိ မမ သန္တိကေ။ **တထာဘူတံ တထာဘူတော တ**တိ တေန တေနေဝ ဣရိယာပထေန ဘူတော ဘဝိတော သန္တော ဝတ္တမာနော သမင်္ဂီဘူတော တတိ အတ္ထော။ **သော ခော အဟံ။ပေ။ ပဋိဝိနေမီ**တိ ဗောဓိသတ္တဿ ကိရ စင်္ကမန္တဿ တသ္မိံ မဂသိင်္ဂုရသဒ္ဒါဒိဘေဒေ ဘယဘေရဝါရမ္မဏေ အာဂတေ နေဝ မဟာသတ္တော တိဋ္ဌတိ, န နိသီဒတိ န သယတိ, အထ ခော စင်္ကမန္တော၀ ပရိဝီမံသန္တော ပရိဝိစိနန္တော ဘယဘေရဝံ န ပဿတိ, မဂ သိင်္ဂုရသဒ္ဒါဒိမတ္တမေဝ စေတံ ဟောတိ, သော တံ ဥတ္ဝာ ဣဒံ နာမေတံ, န ဘယဘေရဝန္တိ တတော တိဋ္ဌတိ တ နိသီဒ တိ တ သယတိ တ။ တေမတ္ထံ ဒဿေန္တော “သော ခော အဟ”န္တိအာဒိမာဟ။ သေ နယော သဗ္ဗပေယျာလေသု။ ဣတော ပရဉ္စ ဣရိယာပထပဋိဟင်္ခယာ အဝတ္ဝာ အာသန္နပဋိဟင်္ခယာ ဣရိယာပထာ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, စင်္ကမန္တဿ ဟိ ဘယဘေရဝေ အာဂတေ န ဌိတော န နိသိန္နော န နိပန္နော ဌိတဿာပိ အာဂတေ န စင်္ကမီတိ ဧဝံ တဿ အာသန္နပဋိဟင်္ခယာ ဝုတ္တာတိ။

ဘယဘေရဝသေနာသနာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အသမ္မောဟဝိဟာရဝဏ္ဏနာ

၅၀. ဧဝံ ဘိံသနကေသုပိ ဌာနေသု အတ္တနော ဘယဘေရဝါဘာဝံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဗျာယီနံ သမ္မောဟဌာနေသု အတ္တနော အသမ္မောဟဝိဟာရံ ဒဿေတုံ **သန္တိ ခော ပန, ဗြာဟ္မဏာ** တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **သန္တီ** တိ အတ္ထိ သံဝိဇ္ဇန္တိ ဥပလဗ္ဘန္တိ။ **ရတ္တိံယေဝ သမာန** န္တိ ရတ္တိံယေဝ သန္တံ, **ဒိတတိ သဉ္ဇာနန္တီ**တိ “ဒိဝသော အယ”န္တိ သဉ္ဇာနန္တိ။ **ဒိတယေဝ သမာန**န္တိ ဒိဝသံယေဝ သန္တံ။ **ရတ္တီတိ သဉ္ဇာနန္တီ** တိ “ရတ္တိ အယ”န္တိ သဉ္ဇာနန္တိ။ ကသ္မာ ပနေတေ ဧဝံသညိနော ဟောန္တီတိ။ ဝုဋ္ဌာနကောသလ္လာဘာဝတော တ သကု ဏာရုတတော တ။ ကထံ? ဣဓေကစ္စော ဩဒာတကသိဏလာဘီ ဒိတ ပရိကမ္မံ ကတွာ ဒိတ သမာပန္နော ဒိတယေဝ ဝုဋ္ဌ ဟာမီတိ မနသိကာရံ ဥပ္ပာဒေတိ, နော စ ခော အဒ္ဓါနပရိစ္ဆေဒေ ကုသလော ဟောတိ။ သော ဒိဝသံ အတိက္ကမိတ္ဝာ ရ တ္တိဘာဂေ ဝုဋ္ဌာတိ။ ဩဒာတကသိဏဖရဏဝသေန စဿ ဝိသဒံ ဟောတိ ဝိဘူတံ သုဝိဘူတံ။ သော, ဒိတ ဝုဋ္ဌဟာမီတိ ဥပ္ပာဒိတမနသိကာရတာယ ဩဒာတကသိဏဖရဏဝိသဒဝိဘူတတာယ စ ရတ္တိံယေဝ သမာနံ ဒိတတိ သဉ္ဇာနာတိ။ ဣဓ ပနေကစ္စော နီလကသိဏလာဘီ ရတ္တိံ ပရိကမ္မံ ကတွာ ရတ္တိံ သမာပန္နော ရတ္တိံယေဝ ဝုဋ္ဌဟာမီတိ မနသိကာရံ ဥ ပ္ပာဒေတိ, နော စ ခော အဒ္ဓါနပရိစ္ဆေဒေ ကုသလော ဟောတိ။ သော ရတ္တိံ အတိက္ကမိတွာ ဒိဝသဘာဂေ ဝုဋ္ဌာတိ။ နီလကသိဏဖရဏဝသေန စဿ အဝိသဒံ ဟောတိ အဝိဘူတံ။ သော ရတ္တိံ ဝုဋ္ဌဟာမီတိ ဥပ္ပာဒိတမနသိကာရတာယ နီ လကသိဏဖရဏာဝိသဒအဝိဘူတတာယ စ ဒိတယေဝ သမာနံ ရတ္တီတိ သဉ္ဇာနာတိ။ ဧဝံ တာဝ ဝုဋ္ဌာနကောသလ္လာဘာဝ တော ဧဝံသညိနော ဟောန္တိ။

သကုဏရုတဘော ပန ဣဓေကစ္စော အန္တောသေနာသနေ နိသိန္နော ဟောတိ။ အထ ဒိတ ရဝနကသကုဏာ ကာကာ ဒယော စန္ဒာလောကေန ဒိတတိ မညမာနာ ရတ္တိံ ရဝန္တိ, အညေဟိ တ ကာရဏေဟိ။ သော တေသံ သဒ္ဒံ သုတွာ ရတ္တိံ ယေဝ သမာနံ ဒိတတိ သညာနာတိ။ ဣဓ ပနေကစ္စော ပဗ္ဗတန္တရေ ဂမ္ဘီရာယ ဃနဝနပ္ပဋိစ္ဆန္နာယ ဂိရိဂုဟာယ သတ္တာဟဝဒ္ဒလိကာယ ဝတ္တမာနာယ အန္တရဟိတသူရိယာလောကေ ကာလေ နိသိန္နော ဟောတိ။ အထ ရတ္တိံ ရဝနကသကုဏာ ဥလူကာဒယော မဇ္ဈန္ဟိကသမယေပိ တတ္ထ တတ္ထ သမန္ဓကာရေ နိလီနာ ရတ္တိသညာယ တ အညေဟိ တ ကာရဏေဟိ ရဝန္တိ။ သော တေသံ သဒ္ဒံ သုတွာ ဒိတယေဝ သမာနံ ရတ္တိတိ သညာနာတိ။ ဧဝံ သကုဏရုတဘော ဧဝံသညီ နော ဟောန္တီတိ။ **ဣဓမဟန္တိ** ဣဓံ အဟံ ဧဝံ သညာနနံ ။ **သမ္မောဟဝိဟာရသ္မိံ ဝဒာမိ** တိ သမ္မောဟဝိဟာရပရိယာပန္နံ အန္တောဂဓံ, သမ္မောဟဝိဟာရာနံ အညတရံ ဝဒာမီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အဟံ ခော ပန ဗြာဟ္မဏ။ပေ။ သညာနာမီ တိ ဟာကဒ္ဓော ဗောဓိသတ္တသ္သ ရတ္တိန္ဒိဝပရိစ္ဆေဒော သတ္တာဟဝဒ္ဒလေပိ စန္ဒိမသူရိယေသု အဒိဿမာနေသုပိ ဇာနာတိယေဝ "ဧတ္တကံ ပုရေဘတ္တကာလော ဂတော, ဧတ္တကံ ပစ္ဆာဘတ္တကာလော, ဧတ္တကံ ပဌမယာမော, ဧတ္တကံ မဇ္ဈိမယာမော, ဧတ္တကံ ပစ္ဆိမယာမော"တိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ အနုစ္ဆရိယဉ္စေတံ ယံ ပူရိတပာရမီ ဗောဓိသတ္တော ဧဝံ ဇာနာတိ။ ပဒေသဉာဏေ ဌိတာနံ သာဝကာနမ္ပိ ဟိ ရတ္တိန္ဒိဝပ ရိစ္ဆေဒော ဟာကဒ္ဓော ဟောတိ။

ကလျာဏိယမဟာဝိဟာရေ ကိရ ကောဒတ္တတ္ထေရော ဒ္ဝင်္ဂုလကာလေ ဘတ္တံ ဂဏှတွာ အင်္ဂုလကာလေ ဘုဥ္ဇတိ။ သူရိယေ အဒိဿမာနေပိ ဟာတောယေဝ သေနာသနံ ပဝိသိတွာ တာယ ဝေလာယ နိက္ခမတိ။ ကောဒိဝသံ အာရာမိကာ "သော့ဝ ထေရသ္သ နိက္ခမနကာလေ ပဿာမာ"တိ ဘတ္တံ သမ္ပာဒေတွာ ကာလတ္ထမ္ဘမူလေ နိသီဒိံသု။ ထေရော ဒ္ဝင်္ဂုလကာလေယေဝ နိက္ခမတိ။ တတော ပဘုတိ ကိရ သူရိယေ အဒိဿမာနေပိ ထေရသ္သ နိက္ခမနသညာယ ဧဝ ဘောရိံ အာကောဋေန္တိ။

အဇဂရဝိဟာရေပိ ကာဠဒေဝတ္ထေရော အန္တောဝဿေ ယာမဂဏ္ဍိကံ ပဟာရတိ, အာစိဏ္ဏမေတံ ထေရဿ။ န စ ယာမယန္တနာဠိကံ ပယောဇေတိ, အညေ ဘိက္ခူ ပယောဇေန္တိ။ အထ နိက္ခန္တေ ပဌမေ ယာမေ ထေရေ မုဂ္ဂရံ ဂဏှတွာ တ ဌိတမတ္တေယေဝ ဧကံ ဒွေဝ တရေ ပဟာရန္တေယေဝ တ ယာမယန္တံ ပတတိ, ဧဝံ တီသု ယာမေသု သမဏဓမ္မံ ကတွာ တ ထေရော ဟာတောယေဝ ကမံ ပဝိသိတွာ ပိဏ္ဍာဟတံ အာဒာယ ဝိဟာရံ အာဂန္တွာ ဘောဇနဝေလာယ ပတ္တံ ဂဏှတွာ တ ဒိတ ဝိဟာရဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ သမဏဓမ္မံ ကရောတိ။ ဘိက္ခူ ကာလတ္ထမ္ဘံ ဒိသွာ တ ထေရသ္သ အဒိသွာ အာဂမနတ္ထာယ ပေသေန္တိ။ သော ဘိက္ခူ ထေရံ ဒိတ ဝိဟာရဋ္ဌာနာ နိက္ခမန္တမေဝ တ အန္တရာမဂ္ဂေ တ ပဿတိ။ ဧဝံ ပဒေသ ဉာဏေ ဌိတာနံ သာဝကာနမ္ပိ ရတ္တိန္ဒိဝပရိစ္ဆေဒော ဟာကဒ္ဓော ဟောတိ, ကိမင်္ဂ ပန ဗောဓိသတ္တာနန္တိ။

ယံ ခော တံ ဗြာဟ္မဏ။ပေ။ ဝဒေယျာ တိ ဧတ္ထ ပန "ယံ ခော တံ, ဗြာဟ္မဏ, အသမ္မောဟဓမ္မော သတ္တော လောကေ ဥပ္ပန္နော။ပေ။ သုခာယ ဒေဝမနုဿာန"န္တိ ဝစနံ ဝဒမာနော ကောစိ သမ္မာ ဝဒေယျ, သမ္မာ ဝဒမာနော သိယာ, န ဝိတထတာဒီ အဿ။ မမေဝ တံ ဝစနံ ဝဒမာနော သမ္မာ ဝဒေယျ, သမ္မာ ဝဒမာနော သိယာ, န ဝိတထတာဒီ အဿာတိ ဧဝံ ပဒသမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ **အသမ္မောဟဓမ္မော** တိ အသမ္မောဟသဘာဝော။ **လောကေ**တိ မနုဿလောကေ။ **ဗဟုဇနဟိတာယာ**တိ ဗဟုဇနဿ ဟိတတ္ထာယ, ပညာသမ္ပတ္တိယာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကဟိတူပဒေသကောတိ။ **ဗဟုဇနသုခာယာ**တိ ဗဟုဇန ဿ သုခတ္ထာယ, စာဂသမ္ပတ္တိယာ ဥပကရဏသုခဿ အာယကောတိ။ **လောကာနုကမ္ပာယာ** တိ လောကဿ အနုကမ္ပတ္ထာယ, မေတ္တာကရုဏာသမ္ပတ္တိယာ မာတာပိတရော ဝိယ လောကဿ ရက္ခိတာ ဂောပယိတာတိ။ **အတ္ထာယ ဟိတာ ယ သုခာယ ဒေဝမနုဿာန**န္တိ ဣဓ ဒေဝမနုဿဂ္ဂဟဏေန စ ဘဗ္ဗပုဂ္ဂလဝေနေယျသတ္တေယေဝ ဂဟေတွာ တေသံ နိဗ္ဗာနမဂ္ဂဖလာဓိဂမာယ အတ္တနော ဥပ္ပတ္တိံ ဒဿေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အတ္ထာယာ** တိ ဟိ ဝုတ္တေ ပရမတ္ထတ္ထာယ နိဗ္ဗာနာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဟိတာယာ**တိ ဝုတ္တေ တံ သမ္ပာပကမဂ္ဂတ္ထာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, နိဗ္ဗာနသမ္ပာပကမဂ္ဂတော ဟိ ဥတ္တရိ ဟိတံ နာမ နတ္ထိ။ **သုခာယာ**တိ ဝုတ္တေ ဖလသမာပတ္တိသုခတ္ထာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, တတော ဥတ္တရိ သုခာဘာဝတော။ ဝုတ္တဉ္စေတံ "အယံ သမာဓိ ပစ္စုပ္ပန္နသုခော စေဝ အာယတိဉ္စ သုခဝိပါကော"တိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၅၅; အ. နိ. ၅.၂၇; ဝိဘ. ၈၀၄)။

ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါဝဏ္ဏနာ

၅၁. ဇဝံ ဘဂဝတ ဗုဒ္ဓဂုဏပဋိလာဘာဝသာနံ အတ္တနော အသမ္ဘောဟဝိဟာရံ ဗ္ရာဟ္မဏဿ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ယာယ ပဋိပဒါယ တံ ကောဋိပ္ပတ္တံ အသမ္ဘောဟဝိဟာရံ အဓိဂတော, တံ ပုဗ္ဗဘာဂတော ပဘုတိ ဒဿေတုံ **အာရဒ္ဓံ ခော ပန မေ ဗ္ရာဟ္မဏာ**တိအာဒိမာဟ။

ကေစိ ပနာဟု ''ဣမံ အသမ္ဘောဟဝိဟာရံ သုတွာ ဗ္ရာဟ္မဏဿ စိတ္တမေဝံ ဥပ္ပန္နံ 'ကာယ နု ခော ပဋိပဒါယ ဣမံ ပတ္တော'တိ, တဿ စိတ္တမညာယ ဣမာယာဟံ ပဋိပဒါယ ဣမံ ဥတ္တမံ အသမ္ဘောဟဝိဟာရံ ပတ္တောတိ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟာ''တိ။

တတ္ထ **အာရဒ္ဓံ ခော ပန မေ, ဗ္ရာဟ္မဏ, ဝီရိယံ အဟောသီ**တိ, ဗ္ရာဟ္မဏ, န မယာ အယံ ဥတ္တမော အသမ္မောဟဝိဟာရော ကုသီတေန မုဋ္ဌဿတိနာ သာရဒ္ဓကာယေန ဝိက္ခိတ္တစိတ္တေန ဝါ အဓိဂတော, အပိစ ခော တဒဓိဂမာယ အာရဒ္ဓံ ခော ပန မေ ဝီရိယံ အဟောသိ, ဗောဓိမဏ္ဍေ နိသိန္နေန မယာ စတုရင်္ဂဝီရိယံ အာရဒ္ဓံ အဟောသိ, ပဂ္ဂဟိတံ အသိထိလပ္ပဝတ္တိတန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အာရဒ္ဓတ္တာယေဝ စ မေတံ **အသလ္လီနံ** အဟောသိ။

ဥပဋ္ဌိတာ သတိ အသမ္မုဋ္ဌာတိ န ကေဝလဉ္စ ဝီရိယမေဝ, သတိပိ မေ အာရမ္မဏာဘိမုခီဘာဝေန ဥပဋ္ဌိတာ အဟောသိ။ ဥပဋ္ဌိတတ္တာယေဝ စ အသမ္မုဋ္ဌာ။ **ပဿဒ္ဓော ကာယော**တိ ကာယစိတ္တပဿဒ္ဓိဝသေန ကာယောပိ မေ ပဿဒ္ဓော အဟောသိ။ တတ္ထ ယသ္မာ နာမကာယေ ပဿဒ္ဓေ ရူပကာယောပိ ပဿဒ္ဓောယေဝ ဟောတိ, တသ္မာ နာမကာယော ရူပကာယောတိ အဝိသေသေတွာဝ ပဿဒ္ဓော ကာယောတိ ဝုတ္တံ။ **အသာရဒ္ဓော**တိ သော စ ခော ပဿဒ္ဓတ္တာယေဝ အသာရဒ္ဓော, ဝိဂတဒရထောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သမာဟိတံ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂ**န္တိ စိတ္တမ္ပိ မေ သမ္မာ အာဟိတံ သုဋ္ဌု ဌပိတံ အပ္ပိတံ ဝိယ အဟောသိ။ သမာဟိတတ္တာ ဧဝ စ ဧကဂ္ဂံ အစလံ နိပ္ဖန္ဒနန္တိ, ဧတ္တာဝတာ ဈာနဿ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါ ကထိတာ ဟောတိ။

ဣဒါနိ ဣမာယ ပဋိပဒါယ အဓိဂတံ ပဌမဇ္ဈာနံ အာဒိံ ကတွာ ဝိဇ္ဇာတ္တယပရိယောသာနံ ဝိသေသံ ဒဿေန္တော **သော ခော အဟ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ။ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိ**န္တိ ဧတ္ထ တာဝ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ သဗ္ဗံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ပထဝီကသိဏကထာယံ ဝုတ္တံ။ ကေဝလဉ္ဟိ တတ္ထ ''ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ''တိ အာဂတံ, ဣဓ ''ဝိဟာသိ''န္တိ, အယမေဝ ဝိသေသော။ ကိံ ကတွာ ပန ဘဂဝါ ဣမာနိ ဈာနာနိ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသီတိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ ဘာဝေတွာ။ ကတရံ? အာနာပာနဿတိကမ္မဋ္ဌာနံ။

ဣမာနိ စ ပန စတ္တာရိ ဈာနာနိ ကေသဉ္စိ စိတ္တေကဂ္ဂတတ္ထာနိ ဟောန္တိ, ကေသဉ္စိ ဝိပဿနာပာဒကာနိ, ကေသဉ္စိ အဘိညာပာဒကာနိ, ကေသဉ္စိ နိရောဓပာဒကာနိ, ကေသဉ္စိ ဘဝေါက္ကမနတ္ထာနိ။ တတ္ထ ခီဏာသဝါနံ စိတ္တေကဂ္ဂတတ္ထာနိ ဟောန္တိ။ တေ ဟိ သမာပဇ္ဇိတွာ ဧကဂ္ဂစိတ္တာ သုခံ ဒိဝသံ ဝိဟရိဿာမာတိ ဣစ္စေဝံ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေန္တိ။ သေက္ခပုထုဇ္ဇနာနံ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ သမာဟိတေန စိတ္တေန ဝိပဿိဿာမာတိ နိဗ္ဗတ္တေန္တာနံ ဝိပဿနာပာဒကာနိ ဟောန္တိ။ ယေ ပန အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ အဘိညာပာဒကဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ ''ဧကောပိ ဟုတွာ ဗဟုဓာ ဟောတီ''တိ (ဒီ. နိ. ၁.၂၃၈; ပဋိ. မ. ၁.၁၀၂) ဝုတ္တနယာ အဘိညာယော ပတ္ထေန္တာ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ, တေသံ အဘိညာပာဒကာနိ ဟောန္တိ။ ယေ ပန အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ နိရောဓသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ သတ္တာဟံ အစိတ္တာ ဟုတွာ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိရောဓံ နိဗ္ဗာနံ ပတွာ သုခံ ဝိဟရိဿာမာတိ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ, တေသံ နိရောဓပာဒကာနိ ဟောန္တိ။ ယေ ပန အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနာ ဗြဟ္မလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿာမာတိ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ, တေသံ ဘဝေါက္ကမနတ္ထာနိ ဟောန္တိ။

ဘဂဝတာ ပနိဒံ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ ဗောဓိရုက္ခမူလေ နိဗ္ဗတ္တိတံ, တံ တဿ ဝိပဿနာပာဒကဉ္စေဝ အဟောသိ အဘိညာပာဒကဉ္စ သဗ္ဗကိစ္စသာဓကဉ္စ, သဗ္ဗလောကိယလောကုတ္တရဂုဏာဒယကန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပုဗ္ဗေနိဝါသကထာဝဏ္ဏနာ

၅၂. ယေသဥ္စ ဂုဏာနံ အယကံ အဟောသိ, တေသံ ဧကဒေသံ ဒဿေန္တော **သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ** တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဒွိန္နံ ဝိဇ္ဇာနံ အနုပဒဝဏ္ဏနာ စေဝ ဘာဝနာနယော စ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရိတော။ ကေဝလဥ္ဟိ တတ္ထ "သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ။ပေ။ အဘိနိန္နာမေတီ"တိ ဝုတ္တံ, ဣဓ "အဘိနိန္နာမေသိ"န္တိ။ **အယံ ခော မေ ဗြာဟ္မဏာ**တိ အယဥ္စ အပ္ပနာတရော တတ္ထ အနာဂတောတိ အယမေဝ ဝိသေသော။ တတ္ထ **သော**တိ သော အဟံ။ **အဘိနိန္နာမေသိ** န္တိ အဘိနီဟရိံ။ အဘိနိန္နာမေသိန္တိ စ ဝစနတော **သော**တိ တတ္ထ သော အဟန္တိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ယသ္မာ စိဒံ ဘဂဝတော ဝသေန ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏံ အာဂတံ, တသ္မာ "သော တတော စုတော ဣဓူပပန္နော"တိ တတ္ထ ဧဝံ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ ဟိ **သော တတော စုတော**တိ ပဋိနိဝတ္တန္တဿ ပစ္စဝေက္ခဏံ။ တသ္မာ **ဣဓူပပန္နော** တိ ဣမိဿာ ဣဓူပပတ္တိယာ အနန္တရံ။ **အမုတြ ဥဒပါဒိံ** န္တိ တုသိတဘဝနံ သန္ဓာယာဟာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **တတြာပါသိံ ဧဝံနာမော** တိ တတြာပိ တုသိတဘဝနေ သေတကေတု နာမ ဒေဝပုတ္တော အဟောသိံ။ **ဧဝံဂေတ္တော**တိ တာဟိ ဒေဝတာဟိ သဒ္ဓိံ ဧကဂေတ္တော။ **ဧဝံဝဏ္ဏော**တိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော။ **ဧဝမာဟာရော**တိ ဒိဗ္ဗသုဓာဟာရော။ **ဧဝံသုခဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒီ** တိ ဧဝံ ဒိဗ္ဗသုခပဋိသံဝေဒီ။ ဒုက္ခံ ပန သင်္ခာရဒုက္ခမတ္တမေဝ ။ **ဧဝမာယုပရိယန္တော** တိ ဧဝံ သတ္တပဉ္ဉာသဝဿကောဋိသဋ္ဌိဝဿသတသဟဿာယုပရိယန္တော။ **သော တတော စုတော**တိ သော အဟံ တတော တုသိတဘဝနတော စုတော။ **ဣဓူပပန္နော** တိ ဣဓ မဟာမာယာယ ဒေဝိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တော။

အယံ ခော မေ ဗြာဟ္မဏ တိအာဒီသု **မေ**တိ မယာ။ **ဝိဇ္ဇာ**တိ ဝိဒိတကရဏဋ္ဌေန ဝိဇ္ဇာ။ ကိံ ဝိဒိတံ ကရောတိ? ပုဗ္ဗေနိဝါသံ။ **အဝိဇ္ဇာ**တိ တဿေဝ ပုဗ္ဗေနိဝါသဿ အဝိဒိတကရဏဋ္ဌေန တပ္ပဋိစ္ဆာဒကော မောဟော ဝုစ္စတိ။ **တမော**တိ သွေဝ မောဟော ပဋိစ္ဆာဒကဋ္ဌေန "တမော"တိ ဝုစ္စတိ။ **အာလောကော**တိ သာယေဝ ဝိဇ္ဇာ ဩဘာသကရဏဋ္ဌေန "အာလောကော"တိ ဝုစ္စတိ။ ဧတ္ထ စ ဝိဇ္ဇာ အဓိဂတာတိ အယံ အတ္ထော, သေသံ ပသံသာဝစနံ။ ယောဇနာ ပနေတ္ထ အယံ ခော မေ ဝိဇ္ဇာ အဓိဂတာ, တဿ မေ အဓိဂတဝိဇ္ဇဿ အဝိဇ္ဇာ ဝိဟတာ, ဝိနဋ္ဌာတိ အတ္ထော။ ကသ္မာ? ယသ္မာ ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပန္နာ။ ဧသ နယော ဣတရသ္မိမ္ပိ ပဒဒွယေ။

ယထာ တန္တိ ဧတ္ထ **ယထာ**တိ ဩပမ္မေ။ **တ**န္တိ နိပါတော။ သတိယာ အဝိပ္ပဝါသေန **အပ္ပမတ္တဿ** ။ ဝီရိယာတာပေန **အာတာပိနော**။ ကာယေ စ ဇီဝိတေ စ အနပေက္ခတာယ **ပဟိတတ္တဿ,** ပေသိတတ္တဿာတိ အတ္ထော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ "ယထာ အပ္ပမတ္တဿ အာတာပိနော ပဟိတတ္တဿ ဝိဟရတော အဝိဇ္ဇာ ဝိဟညေယျ, ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ။ တမော ဝိဟညေယျ, အာလောကော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ။ ဧဝမေဝ မမ အဝိဇ္ဇာ ဝိဟတာ, ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပန္နာ။ တမော ဝိဟတော, အာလောကော ဥပ္ပန္နော။ ဧတဿ မေ ပဓာနာနုယောဂဿ အနုရူပမေဝ ဖလံ လဒ္ဓ"န္တိ။

ပုဗ္ဗေနိဝါသကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ

၅၃. စုတူပပါတကထာယံ ယသ္မာ ဣဓ ဘဂဝတော ဝသေန ဟဋ္ဌိ အာဂတာ, တသ္မာ "ပဿာမိ ပဇာနာမီ"တိ ဝုတ္တံ, အယံ ဝိသေသော။ သေသံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တနယေနေဝ။

ဧတ္ထ ပန **ဝိဇ္ဇာ**တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏဝိဇ္ဇာ။ **အဝိဇ္ဇာ**တိ သတ္တာနံ စုတိပဋိသန္ဓိပဋိစ္ဆာဒိကာ အဝိဇ္ဇာ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝတိ။ ယသ္မာ စ ပူရိတပာရမီနံ မဟာသတ္တာနံ ပရိကမ္မကိစ္စံ နာမ နတ္ထိ။ တေ ဟိ စိတ္တေ အဘိနိန္နာမိတမတ္တေ ယေဝ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရန္တိ, ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ သတ္တေ ပဿန္တိ။ တသ္မာ ယော တတ္ထ ပရိကမ္မံ အာဒိံ ကတွာ ဘာဝနာနယော ဝုတ္တော, န တေန ဣဓ အတ္ထောတိ။

ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာသဝက္ခယဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ

၅၄. တတိယဝိဇ္ဇာယ **သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ**တိ ဝိပဿနာပါဒကံ စတုတ္ထဇ္ဈာနစိတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အာသဝါနံ ခယဉာဏာယာ**တိ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏတ္ထာယ။ အရဟတ္တမဂ္ဂော ဟိ အာသဝဝိနာသနတော အာသဝါနံ ခယောတိ ဝုစ္စတိ, တတြ စေတံ ဉာဏံ, တပ္ပရိယာပန္နတ္တာတိ။ **စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေသိ**န္တိ ဝိပဿနာစိတ္တံ အဘိနီဟရိံ။ **သော ဣဒံ ဒုက္ခ**န္တိ ဧဝမာဒီသု "ဧတ္တကံ ဒုက္ခံ, န ဣတော ဘိယျော"တိ သဗ္ဗမ္ပိ ဒုက္ခသစ္စံ သရသလက္ခဏပဋိဝေဓေန ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာသိံ ဇာနိံ ပဋိဝိဇ္ဈိံ။ တဿ စ ဒုက္ခဿ နိဗ္ဗတ္တိကံ တဏှံ **အယံ ဒုက္ခသမုဒယော**တိ။ တဒုဘယမ္ပိ ယံ ဌာနံ ပတွာ နိရုဇ္ဈတိ, တံ တေသံ အပ္ပဝတ္တိံ နိဗ္ဗာနံ **အယံ ဒုက္ခနိရောဓော**တိ။ တဿ သမ္ပာပကံ အရိယမဂ္ဂံ **အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ**တိ သရသလက္ခဏပဋိဝေဓေန ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာသိံ ဇာနိံ ပဋိဝိဇ္ဈိန္တိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧဝံ သရူပတော သစ္စာနိ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ကိလေသဝသေန ပရိယာယတော ဒဿေန္တော **ဣမေ အာသဝါ**တိ အာဒိမာဟ။ **တဿ မေ ဧဝံ ဇာနတော ဧဝံ ပဿတော**တိ တဿ မယှံ ဧဝံ ဇာနန္တဿ ဧဝံ ပဿန္တဿ။ သဟ ဝိပဿနာယ ကောဋိပ္ပတ္တံ မဂ္ဂံ ကထေတိ။ **ကာမာသဝါ**တိ ကာမာသဝတော။ **ဝိမုစ္စိတ္ထာ**တိ ဣမိနာ ဖလက္ခဏံ ဒဿေတိ, မဂ္ဂက္ခဏေ ဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, ဖလက္ခဏေ ဝိမုတ္တံ ဟောတိ။ **ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏ**န္တိ ဣမိနာ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ ဒဿေတိ။ **ခီဏာ ဇာတီ**တိအာဒီဟိ တဿ ဘူမိံ, တေန ဟိ ဉာဏေန ဘဂဝါ ပစ္စဝေက္ခန္တော "ခီဏာ ဇာတီ"တိအာဒီနိ အဗ္ဘညာသိ။ ကတမာ ပန ဘဂဝတော ဇာတိ ခီဏာ, ကထဉ္စ နံ အဗ္ဘညာသီတိ? န တာဝဿ အတီတာ ဇာတိ ခီဏာ, ပုဗ္ဗေဝ ခီဏတ္တာ, န အနာဂတာ, အနာဂတေ ဝါယာမာဘာဝတော, န ပစ္စုပ္ပန္နာ, ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ။ ယာ ပန မဂ္ဂဿ အဘာဝိတတ္တာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဧကစတုပဉ္စဝေါကာရဘဝေသု ဧကစတုပဉ္စက္ခန္ဓဘေဒါ ဇာတိ, သာ မဂ္ဂဿ ဘာဝိတတ္တာ အနုပ္ပါဒဓမ္မတံ အာပဇ္ဇနေန ခီဏာ, တံ သော မဂ္ဂဘာဝနာယ ပဟီနကိလေသေ ပစ္စဝေက္ခိတွာ "ကိလေသာဘာဝေ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ကမ္မံ အာယတိံ အပ္ပဋိသန္ဓိကံ ဟောတီ"တိ ဇာနန္တော အဗ္ဘညာသိ။

ဝုသိတန္တိ ဝုတ္ထံ ပရိဝုတ္ထံ, ကတံ စရိတံ နိဋ္ဌိတန္တိ အတ္ထော။ **ဗြဟ္မစရိယ**န္တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံ, ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကေန ဟိ သဒ္ဓိံ သတ္တသေက္ခာ ဗြဟ္မစရိယဝါသံ ဝသန္တိ နာမ, ခီဏာသဝေါ ဝုတ္ထဝါသော။ တသ္မာ ဘဂဝါ အတ္တနော ဗြဟ္မစရိယဝါသံ ပစ္စဝေက္ခန္တော "ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယ"န္တိ အဗ္ဘညာသိ။ **ကတံ ကရဏီယ**န္တိ စတူသု သစ္စေသု စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ပရိညာပဟာနသစ္ဆိကိရိယာဘာဝနာဝသေန သောဠသဝိဓမ္ပိ ကိစ္စံ နိဋ္ဌာပိတန္တိ အတ္ထော။ ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကာဒယော ဟိ တံ ကိစ္စံ ကရောန္တိ, ခီဏာသဝေါ ကတကရဏီယော။ တသ္မာ ဘဂဝါ အတ္တနော ကရဏီယံ ပစ္စဝေက္ခန္တော "ကတံ ကရဏီယ"န္တိ အဗ္ဘညာသိ။

နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ဣဒါနိ ပုန ဣတ္ထဘာဝါယ ဧဝံသောဠသကိစ္စဘာဝါယ, ကိလေသက္ခယာယ ဝါ မဂ္ဂဘာဝနာကိစ္စံ မေ နတ္ထီတိ အဗ္ဘညာသိ။ အထ ဝါ **ဣတ္ထတ္တာယာ**တိ ဣတ္ထဘာဝတော ဣမသ္မာ ဧဝံပကာရာ ဣဒါနိ ဝတ္တမာနက္ခန္ဓသန္တာနာ အပရံ ခန္ဓသန္တာနံ မယှံ နတ္ထိ။ ဣမေ ပန ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပရိညာတာ တိဋ္ဌန္တိ ဆိန္နမူလကာ ရုက္ခာ ဝိယ။ တေ စရိမကဝိညာဏနိရောဓေန အနုပါဒါနော ဝိယ ဇာတဝေဒေါ နိဗ္ဗာယိဿန္တီတိ အဗ္ဘညာသိ။

ဣဒါနိ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏပရိဂ္ဂဟိတံ အာသဝါနံ ခယဉာဏာဓိဂမံ ဗြာဟ္မဏဿ ဒဿေန္တော **အယံ ခော မေ ဗြာဟ္မဏာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝိဇ္ဇာ**တိ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏဝိဇ္ဇာ။ **အဝိဇ္ဇာ**တိ စတုသစ္စပဋိစ္ဆာဒိကာ အဝိဇ္ဇာ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ဧတ္တာဝတာ စ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏေန အတီတံသဉာဏံ, ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတံသဉာဏံ, အာသဝက္ခယေန သကလလောကိယလောကုတ္တရဂုဏန္တိ ဧဝံ တီဟိ ဝိဇ္ဇာဟိ သဗ္ဗေပိ သဗ္ဗညုဂုဏေ သင်္ဂဟေတွာ ပကာသေန္တော အတ္တနော အသမ္မောဟဝိဟာရံ ဗြာဟ္မဏဿ ဒဿေသိ။

အာသဝက္ခယဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အရညတသကာရဏဝဏ္ဏနာ

၅၅. ဧဝံ ဝုတ္တေ ကိရ ဗြာဟ္မဏော စိန္တေသိ – ''သမဏော ဂောတမော သဗ္ဗညုတံ ပဋိဇာနာတိ, အဇ္ဇာပိ စ အရညတာယံ န ဝိဇဟတိ, အတ္ထိ နု ခေါ္ဝဿ အညမ္ပိ ကိဉ္စိ ကရဏီယ''န္တိ။ အထဿ ဘဂဝါ အဇ္ဈာသယံ ဝိဒိတွာ ကြမိနာ အဇ္ဈာသယာနုသန္ဓိနာ, **သိယာ ခေါ ပန တေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သိယာ ခေါ ပန တေ, ဗြာဟ္မဏ, ဧဝမဿာ**တိ, ဗြာဟ္မဏ, ကဒာစိ တုယှံ ဧဝံ ဘဝေယျ။ **န ခေါ ပနေတံ ဗြာဟ္မဏ ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗ**န္တိ ဧတံ ခေါ ပန, ဗြာဟ္မဏ, တယာ မယှံ ပန္တသေနာသနပဋိသေဝနံ အဝီတရာဂါဒိတာယာတိ ဧဝံ န ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝံ ပန္တသေနာသနပဋိသေဝနေ အကာရဏံ ပဋိက္ခိပိတွာ ကာရဏံ ဒဿေန္တော **ဒွေ ခေါ အဟ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ အတ္ထေ အတ္ထဝသော။ တသ္မာ **ဒွေ ခေါ အဟံ, ဗြာဟ္မဏ, အတ္ထဝသေ**တိ အဟံ ခော, ဗြာဟ္မဏ, ဒွေ အတ္ထေ ဒွေ ကာရဏာနိ သမ္ပဿမာနောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အတ္တနော စ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရန္တိ** တတ္ထ **ဒိဋ္ဌဓမ္မော** နာမ အယံ ပစ္စက္ခော အတ္တဘာဝေါ။ **သုခဝိဟာရော** နာမ စတုန္နမ္ပိ ဣရိယာပထဝိဟာရာနံ ဖာသုတာ, ဧကကဿ ဟိ အရညေ အန္တမသော ဥစ္စာရပဿာဝကိစ္စံ ဥပါဒါယ သဗ္ဗေဝ ဣရိယာပထာ ဖာသုကာ ဟောန္တိ, တသ္မာ ဒိဋ္ဌဓမ္မဿ သုခဝိဟာရန္တိ အယမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ပစ္ဆိမဉ္စ ဇနတံ အနုကမ္ပမာနော**တိ ကထံ အရညဝါသေန ပစ္ဆိမာ ဇနတာ အနုကမ္ပိတာ ဟောတိ? သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတာ ဟိ ကုလပုတ္တာ ဘဂဝတော အရညဝါသံ ဒိသွာ ဘဂဝတာပိ နာမ အရညသေနာသနာနိ န မုဉ္စတိ, ယဿ နေဝတ္ထိ ပရိညာတဗ္ဗံ န ပဟာတဗ္ဗံ န ဘာဝေတဗ္ဗံ န သစ္ဆိကာတဗ္ဗံ, ကိမင်္ဂ ပန မယန္တိ စိန္တေတွာ တတ္ထ ဝသိတဗ္ဗမေဝ မညိဿန္တိ။ ဧဝံ ခိပ္ပမေဝ ဒုက္ခဿန္တကရာ ဘဝိဿန္တိ။ ဧဝံ ပစ္ဆိမာ ဇနတာ အနုကမ္ပိတာ ဟောတိ။ တေမတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ ''ပစ္ဆိမဉ္စ ဇနတံ အနုကမ္ပမာနော''တိ။

အရညတာသကာရဏဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒေသနာနုမောဒနာဝဏ္ဏနာ

၅၆. တံ သုတွာ အတ္တမနော ဗြာဟ္မဏော **အနုကမ္ပိတရူပာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အနုကမ္ပိတရူပာ**တိ အနုကမ္ပိတဇာတိကာ အနုကမ္ပိတသဘာဝါ။ **ဇနတာ**တိ ဇနသမူဟော။ **ယထာ တံ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနာ**တိ ယထာ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ အနုကမ္ပေယျ, တထေဝ အနုကမ္ပိတရူပါတိ။

ဧတ္တ္တ ပန ဝတွာ ပုန တံ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနံ အဗ္ဘနုမောဒမာနော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ **အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂောတမ, အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂောတမာ**တိ။ တတ္ထာယံ အဘိက္ကန္တသဒ္ဒေါ ခယသုန္ဒရာဘိရူပအဗ္ဘနုမောဒနေသု ဒိဿတိ။ ''အဘိက္ကန္တာ, ဘန္တေ, ရတ္တိ, နိက္ခန္တော ပဌမော ယာမော, စိရနိသိန္နော ဘိက္ခုသင်္ဃော''တိအာဒီသု (စူဠဝ. ၃၈၃; အ. နိ. ၈.၂၀) ဟိ ခယေ ဒိဿတိ။ ''အယံ ဣမေသံ စတုန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ''တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၁၀၀) သုန္ဒရေ။

''ကော မေ ဝန္ဒတိ ပါဒါနိ, ဣဒ္ဓိယာ ယသသာ ဇလံ။
အဘိက္ကန္တေန ဝဏ္ဏေန, သဗ္ဗာ ဩဘာသယံ ဒိသာ''တိ။ –

အာဒီသု (ဝိ. ဝ. ၈၅၇) အဘိရူပေ။ ''အဘိက္ကန္တံ, ဘန္တေ''တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၂၅၀; ပါရာ. ၁၅) အဗ္ဘနုမောဒနေ။ ဣဓာပိ အဗ္ဘနုမောဒနေယေဝ။ ယသ္မာ စ အဗ္ဘနုမောဒနေ, တသ္မာ သာဓု သာဓု ဘော, ဂောတမာတိ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

''ဘယေ ကောဓေ ပသံသာယံ, တုရိတေ ကောတူဟလစ္ဆရေ။
ဟာသေ သောကေ ပသာဒေ စ, ကရေ အာမေဍိတံ ဗုဓော''တိ။ –

ဣမိနာ စ လက္ခဏေန ဣဓ ပသာဒဝသေန ပသံသာဝသေန စာယံ ဒွိက္ခတ္တုံ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အထ ဝါ **အဘိက္ကန္တ**န္တိ အဘိကန္တံ၊ အတိက္ကန္တံ အတိမနာပံ, အတိသုန္ဒရန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တတ္ထ ဧကေန အဘိက္ကန္တသဒ္ဒေန ဒေသနံ ထောမေတိ, ဧကေန အတ္တနော ပသာဒံ။ အယဉ္စေတ္ထ အဓိပ္ပါယော – အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂောတမ, ယဒိဒံ ဘောတော ဂောတမဿ ဓမ္မဒေသနာ, အဘိက္ကန္တံ ယဒိဒံ ဘောတော

ကေတမသ္မိံ ဓမ္မဒေသနံ အာဂမ္မ မမ ပသာဒေတိ။ ဘဂဝတော ယေဝ တ ဝစနံ ဒွေဝ ဒွေဝ အတ္ထေ သန္ဓာယ ထောမေတိ – ဘောတော ကေတမသ္မိံ ဝစနံ အဘိက္ကန္တံ ဒေသနာသနတော, အဘိက္ကန္တံ ဂုဏာဓိဂမနတော, တထာ သဒ္ဓါဇန နတော, ပညာဇနနတော, သာတ္ထတော, သဗျဉ္ဇနတော, ဥတ္တာနပဒတော, ဂမ္ဘီရတ္ထတော, ကဏ္ဏသုခတော, ဟဒ ယင်္ဂမတော, အနတ္တုက္ကံသနတော, အပရဝမ္ဘနတော, ကရုဏာသီတလတော, ပညာဝဒာတတော, အာပာထရမဏီယ တော, ဝိမဒ္ဒက္ခမတော, သုယ္ယမာနသုခတော, ဝီမံသီယမာနဟိတတောတိ ဧဝမာဒီဟိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

တတော ပရမ္ပိ စတူဟိ ဥပမာဟိ ဒေသနံယေဝ ထောမေတိ။ တတ္ထ **နိက္ကုဇ္ဇိတ** န္တိ အဓောမုခဋ္ဌပိတံ, ဟေဋ္ဌာမုခ ဇာတံ တ။ **ဥက္ကုဇ္ဇေယျာ** တိ ဥပရိ မုခံ ကရေယျ။ **ပဋိစ္ဆန္န** န္တိ တိဏပဏ္ဏာဒိစ္ဆာဒိတံ။ **ဝိဝရေယျာ** တိ ဥဂ္ဃာဋေ ယျ။ **မူဠ္ဟဿ ဝါ** တိ ဒိသာမူဠ္ဟဿ။ **မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျာ** တိ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ "ဧသ မဂ္ဂေါ"တိ ဝဒေယျ။ **အန္ဓကာရေ**တိ ကာဠပက္ခစာတုဒ္ဒသီအဍ္ဎရတ္တဃနဝနသဏ္ဍမေဃပဋလေဟိ စတုရင်္ဂေ တမေ, အယံ တာဝ အနုတ္တာန ပဒတ္ထော။

အယံ ပန အဓိပ္ပာယယောဇနာ – ယထာ ကောစိ နိက္ကုဇ္ဇိတံ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ, ဧဝံ သဒ္ဓမ္မဝိမုခံ အသဒ္ဓမ္မေ ပတိ တံ မံ အသဒ္ဓမ္မာ ဝုဋ္ဌာပေန္တေန, ယထာ ပဋိစ္ဆန္နံ ဝိဝရေယျ ။ ဧဝံ ကဿပဿ ဘဂဝတော သာသနန္တရဓာန တော ပဘုတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဂဟနပဋိစ္ဆန္နံ သာသနံ ဝိဝရန္တေန, ယထာ မူဠ္ဟဿ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျ, ဧဝံ ကုမ္မဂ္ဂမိစ္ဆာမ ဂ္ဂပ္ပဋိပန္နဿ မေ သဂ္ဂမောက္ခမဂ္ဂံ အာစိက္ခန္တေန, ယထာ အန္ဓကာရေ တေလပဇ္ဇောတံ ဓာရေယျ, ဧဝံ မောဟ န္ဓကာရေ နိမုဂ္ဂဿ မေ ဗုဒ္ဓါဒိရတနရူပါနိ အပဿတော တပ္ပဋိစ္ဆာဒကမောဟန္ဓကာရဝိဒ္ဓံသကဒေသနာပဇ္ဇောတ ဓာရဏေန မယှံ ဘောတာ ကေတမေန ဧတေဟိ ပရိယာယေဟိ ပကာသိတတ္တာ အနေကပရိယာယေန ဓမ္မော ပကာသိ တောတိ။

ဒေသနာနုမောဒနာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပသန္နာကာရဝဏ္ဏနာ

ဧဝံ ဒေသနံ ထောမေတွာ ဣမာယ ဒေသနာယ ရတနတ္တယပသန္နစိတ္တော ပသန္နာကာရံ ကရောန္တော **ဧသာဟ** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဧသာဟ**န္တိ ဧသော အဟံ။ **ဘဝန္တံ ကေတမံ သရဏံ ဂစ္ဆာမီ** တိ ဘဝံ မေ ကေတမော သရဏံ ပရာယဏံ, အဃဿ တာတာ , ဟိတဿ စ ဝိဓာတာတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဘဝန္တံ ကေတမံ ဂစ္ဆာမိ, ဘဇာမိ, သေ တမိ, ပယိရုပါသာမိ, ဧဝံ တ ဇာနာမိ, ဗုဇ္ဈာမီတိ။ ယေသဉ္ဟိ ဓာတူနံ ဂတိအတ္ထော, ဗုဒ္ဓိပိ တေသံ အတ္ထော။ တသ္မာ ဂ စ္ဆာမီတိ ဣမဿ ဇာနာမိ, ဗုဇ္ဈာမီတိ အယမတ္ထော ဝုတ္တော။ **ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စာ** တိ ဧတ္ထ ပန အဓိဂတမဂ္ ဂေ သစ္ဆိကတနိရောဓေ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာနေ စ အပာယေသု အပတမာနေ ဓာရေတီတိ **ဓမ္မော,** သော အတ္ထ တော အရိယမဂ္ဂေါ စေဝ နိဗ္ဗာနဉ္စ။ ဝုတ္တဉ္စေတံ – "ယာဝတာ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ သင်္ခတာ, အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိ ကော မဂ္ဂေါ တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတီ"တိ (အ. နိ. ၄.၃၄) ဝိတ္ထာရော။ န ကေဝလဉ္စ အရိယမဂ္ဂေါ စေဝ နိဗ္ဗာနဉ္စ, အပိစ ခေါ အရိယဖလေဟိ သဒ္ဓိံ ပရိယတ္တိဓမ္မောပိ။ ဝုတ္တဉ္စေတံ ဆတ္တမာဏဝကဝိမာနေ –

"ရာဂဝိရာဂမနေဇမသောကံ၊ ဓမ္မမသင်္ခတမပ္ပဋိကူလံ။
မဓုရမိမံ ပဂုဏံ သုဝိဘတ္တံ၊ ဓမ္မမိမံ သရဏတ္ထမုပေဟီ"တိ။ (ဝိ. ဝ. ၈၈၇)။

ဧတ္ထ **ရာဂဝိရာဂေ**တိ မဂ္ဂေါ ကထိတော။ **အနေဇမသောက**န္တိ ဖလံ။ **ဓမ္မမသင်္ခတ** န္တိ နိဗ္ဗာနံ။ **အပ္ပဋိကူလံ မဓု ရမိမံ ပဂုဏံ သုဝိဘတ္တ**န္တိ ပိဋကတ္တယေန ဝိဘတ္တာ သဗ္ဗဓမ္မက္ခန္ဓာတိ။ ဒိဋ္ဌိသီလသင်္ဃာတေန သံဟတောတိ **သ င်္ဃော,** သော အတ္ထတော အဋ္ဌ အရိယပုဂ္ဂလသမူဟော။ ဝုတ္တဉ္စေတံ တသ္မိံယေဝ ဝိမာနေ။

"ယတ္ထ စ ဒိန္နမဟပ္ဖလမာဟု၊ စတူသု သုစီသု ပုရိသယုဂေသု။
အဋ္ဌ စ ပုဂ္ဂလ ဓမ္မဒသာ တေ၊ သင်္ဃမိမံ သရဏတ္ထမုပေဟီ"တိ။ (ဝိ. ဝ. ၈၈၈)။

ဘိက္ခူနံ သင်္ဃော **ဘိက္ခုသင်္ဃော** ။ ဧတ္တာဝတာ ဗြာဟ္မဏော တီဏိ သရဏဂမနာနိ ပဋိဝေဒေသိ။

သရဏဂမနကထာဝဏ္ဏနာ

ဣဒါနိ တေသု သရဏဂမနေသု ကောသလ္လတ္ထံ သရဏံ, သရဏဂမနံ။ ယော စ သရဏံ ဂစ္ဆတိ, သရဏဂမနပ္ပဘေဒော , သရဏဂမနဿ ဖလံ, သံကိလေသော, ဘေဒောတိ အယံ ဝိဓိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေယျထိဒံ – ပဒတ္ထတော တာဝ ဟိံသတီတိ **သရဏံ,** သရဏဂတာနံ တေနေဝ သရဏဂမနေန ဘယံ သန္တာသံ ဒုက္ခံ ဒုဂ္ဂတိပရိကိလေသံ ဟနတိ ဝိနာသေတီတိ အတ္ထော, ရတနတ္တယဿေဝေတံ အဓိဝစနံ။

အထ ဝါ ဟိတေ ပဝတ္တနေန အဟိတာ စ နိဝတ္တနေန သတ္တာနံ ဘယံ ဟိံသတိ ဗုဒ္ဓေါ။ ဘဝကန္တာရာ ဥတ္တာရဏေန အဿာသဒာနေန စ ဓမ္မော။ အပ္ပကာနမ္ပိ ကာရာနံ ဝိပုလဖလပဋိလာဘကရဏေန သင်္ဃော။ တသ္မာ ဣမိနာပိ ပရိယာယေန ရတနတ္တယံ သရဏံ။ တပ္ပသာဒတဂ္ဂရုတာဟိ ဝိဟတကိလေသော တပ္ပရာယဏတာကာရပ္ပဝတ္တော စိတ္တုပ္ပာဒော သရဏဂမနံ။ တံသမင်္ဂိသတ္တော သရဏံ ဂစ္ဆတိ, ဝုတ္တပ္ပကာရေန စိတ္တုပ္ပာဒေန ဧတာနိ မေ တီဏိ သရဏာနိ သရဏံ, ဧတာနိ ပရာယဏန္တိ ဧဝံ ဥပေတီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ တာဝ **သရဏံ သရဏဂမနံ ယော စ သရဏံ ဂစ္ဆတီ**တိ ဣဒံ တယံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သရဏဂမနပ္ပဘေဒေ ပန ဒုဝိဓံ သရဏဂမနံ လောကုတ္တရံ လောကိယဉ္စ။ တတ္ထ လောကုတ္တရံ ဒိဋ္ဌသစ္စာနံ မဂ္ဂက္ခဏေ သရဏဂမနုပက္ကိလေသသမုစ္ဆေဒေန အာရမ္မဏတော နိဗ္ဗာနာရမ္မဏံ ဟုတွာ ကိစ္စတော သကလေပိ ရတနတ္တယေ ဣဇ္ဈတိ။ လောကိယံ ပုထုဇ္ဇနာနံ သရဏဂမနုပက္ကိလေသဝိက္ခမ္ဘနေန အာရမ္မဏတော ဗုဒ္ဓါဒိဂုဏာရမ္မဏံ ဟုတွာ ဣဇ္ဈတိ, တံ အတ္ထတော ဗုဒ္ဓါဒီသု ဝတ္ထူသု သဒ္ဓါပဋိလာဘော, သဒ္ဓါမူလိကာ စ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဒသသု ပုညကိရိယဝတ္ထူသု ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မန္တိ ဝုစ္စတိ။

တယိဒံ စတုဓာ ပဝတ္တတိ အတ္တသန္နိယျာတနေန တပ္ပရာယဏတာယ သိဿဘာဝူပဂမနေန ပဏိပာတေနာတိ။ တတ္ထ **အတ္တသန္နိယျာတနံ** နာမ "အဇ္ဇ အာဒိံ ကတွာ အဟံ အတ္တာနံ ဗုဒ္ဓဿ နိယျာတေမိ, ဓမ္မဿ, သင်္ဃဿာ"တိ ဧဝံ ဗုဒ္ဓါဒီနံ အတ္တပရိစ္စဇနံ။ **တပ္ပရာယဏတာ** နာမ "အဇ္ဇ အာဒိံ ကတွာ အဟံ ဗုဒ္ဓပရာယဏော, ဓမ္မပရာယဏော, သင်္ဃပရာယဏော ဣတိ မံ ဓာရေထာ"တိ ဧဝံ တပ္ပရာယဏဘာဝော။ **သိဿဘာဝူပဂမနံ** နာမ "အဇ္ဇ အာဒိံ ကတွာ အဟံ ဗုဒ္ဓဿ အန္တေဝါသိကော, ဓမ္မဿ, သင်္ဃဿာတိ မံ ဓာရေထာ"တိ ဧဝံ သိဿဘာဝူပဂမော။ **ပဏိပာတော** နာမ "အဇ္ဇ အာဒိံ ကတွာ အဟံ အဘိဝါဒနပစ္စုဋ္ဌာနအဉ္ဇလိကမ္မသာမီစိကမ္မံ ဗုဒ္ဓါဒီနံယေဝ တိဏ္ဏံ ဝတ္ထူနံ ကရောမိ, ဣတိ မံ ဓာရေထာ"တိ ဧဝံ ဗုဒ္ဓါဒီသု ပရမနိပစ္စကာရော။ ဣမေသဉှိ စတုန္နံ အာကာရာနံ အညတရမ္ပိ ကရောန္တေန ဂဟိတံယေဝ ဟောတိ သရဏဂမနံ။

အပိစ ဘဂဝတော အတ္တာနံ ပရိစ္စဇာမိ, ဓမ္မဿ, သင်္ဃဿ အတ္တာနံ ပရိစ္စဇာမိ။ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇာမိ, ပရိစ္စတ္တောယေဝ မေ အတ္တာ, ပရိစ္စတ္တံယေဝ မေ ဇီဝိတံ, ဇီဝိတပရိယန္တိကံ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ, ဗုဒ္ဓေါ မေ သရဏံ လေဏံ တာဏန္တိ ဧဝမ္ပိ အတ္တသန္နိယျာတနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ "သတ္ထာရဉ္စ ဝတာဟံ ပဿေယျံ ဘဂဝန္တမေဝ ပဿေယျံ, သုဂတဉ္စ ဝတာဟံ ပဿေယျံ ဘဂဝန္တမေဝ ပဿေယျံ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဉ္စ ဝတာဟံ ပဿေယျံ ဘဂဝန္တမေဝ ပဿေယျ"န္တိ (သံ. နိ. ၂.၁၅၄) ဧဝမ္ပိ မဟာကဿပဿ သရဏဂမနံ ဝိယ သိဿဘာဝူပဂမနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

> "သော အဟံ ဝိစရိဿာမိ၊ ဂါမာ ဂါမံ ပုရာ ပုရံ။
> နမဿမာနော သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဓမ္မဿ စ သုဓမ္မတ"န္တိ။ (သု. နိ. ၁၉၄; သံ. နိ. ၁.၂၄၆) –

ဧဝမ္ပိ အာဠဝကာဒီနံ သရဏဂမနံ ဝိယ တပ္ပရာယဏတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ "အထ ခေါ ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ဘဂဝတော ပါဒေသု သိရသာ နိပတိတွာ ဘဂဝတော ပါဒါနိ မုခေန စ ပရိစုမ္ဗတိ, ပါဏီဟိ စ ပရိသမ္ဗာဟတိ, နာမဉ္စ သာဝေတိ ဗြဟ္မာယု အဟံ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏော, ဗြဟ္မာယု အဟံ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏော"တိ (မ. နိ. ၂.၃၉၄) ဧဝမ္ပိ ပဏိပာတော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

သော ပနေသ ဉာတိဘယာစရိယဒက္ခိဏေယျဝသေန စတုဗ္ဗိဓော ဟောတိ။ တတ္ထ ဒက္ခိဏေယျပဏိပာတေန သရဏဂမနံ ဟောတိ, န က္ခတရေဟိ။ သေဋ္ဌဝသေနေဝ ဟိ သရဏံ ဂယှတိ, သေဋ္ဌဝသေန ဘိဇ္ဇတိ, တသ္မာ ယော သာကိယော ဝါ ကောလိယော ဝါ "ဗုဒ္ဓေါ အမှာကံ ဉာတကော"တိ ဝန္ဒတိ, အဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ သရဏံ။ ယော ဝါ "သမဏော ဂေါတမော ရာဇပူဇိတော မဟာနုဘာဝေါ, အဝန္ဒိယမာနော အနတ္ထမ္ပိ ကရေယျာ"တိ ဘယေန ဝန္ဒတိ, အဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ သရဏံ။ ယော ဝါ ဗောဓိသတ္တကာလေ ဘဂဝတော သန္တိကေ ကိဉ္စိ ဥဂ္ဂဟိတံ သရမာနော ဗုဒ္ဓကာလေ ဝါ –

"ဧကေန ဘောဂေ ဘုဉ္ဇေယျ၊ ဒွီဟိ ကမ္မံ ပယောဇယေ။
စတုတ္ထဉ္စ နိဓာပေယျ၊ အာပဒာသု ဘဝိဿတီ"တိ။ (ဒီ. နိ. ၃.၂၆၅) –

ဧဝရူပံ အနုသာသနိံ ဥဂ္ဂဟေတွာ "အာစရိယော မေ"တိ ဝန္ဒတိ, အဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ သရဏံ။ ယော ပန "အယံ လောကေ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျော"တိ ဝန္ဒတိ, တေနေဝ ဂဟိတံ ဟောတိ သရဏံ။

ဧဝံ ဂဟိတသရဏဿ စ ဥပာသကဿ ဝါ ဥပာသိကာယ ဝါ အညတိတ္ထိယေသု ပဗ္ဗဇိတမ္ပိ ဉာတိံ "ဉာတကော မေ အယ"န္တိ ဝန္ဒတော သရဏဂမနံ န ဘိဇ္ဇတိ, ပဂေဝ အပဗ္ဗဇိတံ။ တထာ ရာဇာနံ ဘယဝသေန ဝန္ဒတော, သော ဟိ ရဋ္ဌပူဇိတတ္တာ အဝန္ဒိယမာနော အနတ္ထမ္ပိ ကရေယျာတိ။ တထာ ယံကိဉ္စိ သိပ္ပံ သိက္ခာပကံ တိတ္ထိယံ "အာစရိယော မေ အယ"န္တိ ဝန္ဒတောပိ န ဘိဇ္ဇတီတိ ဧဝံ သရဏဂမနပ္ပဘေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧတ္ထ စ လောကုတ္တရဿ သရဏဂမနဿ စတ္တာရိ သာမညဖလာနိ ဝိပါကဖလံ, သဗ္ဗဒုက္ခက္ခယော အာနိသံသဖလံ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ –

"ယော စ ဗုဒ္ဓဉ္စ ဓမ္မဉ္စ, သင်္ဃဉ္စ သရဏံ ဂတော။
စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ, သမ္မပ္ပညာယ ပဿတိ။

ဒုက္ခံ ဒုက္ခသမုပ္ပာဒံ, ဒုက္ခဿ စ အတိက္ကမံ။
အရိယဉ္စဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ, ဒုက္ခူပသမဂါမိနံ။

ဧတံ ခေါ သရဏံ ခေမံ, ဧတံ သရဏမုတ္တမံ။
ဧတံ သရဏမာဂမ္မ, သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စတီ"တိ။ (ဓ. ပ. ၁၉၀-၁၉၂)။

အပိစ နိစ္စတော အနုပဂမနာဒိဝသေန ပေတဿ အာနိသံသဖလံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ, "အဋ္ဌာနမေတံ, ဘိက္ခဝေ, အနဝကာသော, ယံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော ကဉ္စိ သင်္ခါရံ နိစ္စတော ဥပဂစ္ဆေယျ, သုခတော ဥပဂစ္ဆေယျ, ကဉ္စိ ဓမ္မံ အတ္တတော ဥပဂစ္ဆေယျ, မာတရံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျ, ပိတရံ အရဟန္တံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျ, ဒုဋ္ဌစိတ္တော တထာဂတဿ လောဟိတံ ဥပ္ပာဒေယျ, သင်္ဃံ ဘိန္ဒေယျ, အညံ သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိသေယျ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ"တိ (မ. နိ. ၃.၁၂၈; အ. နိ. ၁.၂၆၈-၂၇၆)။

လောကိယဿ ပန သရဏဂမနဿ ဘဝသမ္ပဒာပိ ဘောဂသမ္ပဒာပိ ဖလမေဝ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ –

"ယေကေစိ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတာသေ၊
န တေ ဂမိဿန္တိ အပါယဘူမိံ။
ပဟာယ မာနုသံ ဒေဟံ၊
ဒေဝကာယံ ပရိပူရေဿန္တီ"တိ။ (သံ. နိ. ၁.၃၇)။

အပရမ္ပိ ဝုတ္တံ "အထ ခေါ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော အသီတိယာ ဒေဝတာသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ ယေနာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော, တေနုပသင်္ကမိ။ပေ။ ဧကမန္တံ ဌိတံ ခေါ သက္ကံ ဒေဝါနမိန္ဒံ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာ

နော တေဒတေစ 'သာဓု ခော ဒေဝတနမိန္ဒ ဗုဒ္ဓံ သရဏဂမနံ ဟောတိ, ဗုဒ္ဓံ သရဏဂမနဟေတု ခော ဒေဝတနမိန္ဒ ဧဝမိဓေကေစ္စေ သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇန္တီ'တိ။ တေ အညေ ဒေဝေ ဒသဟိ ဌာနေဟိ အဓိဂဏှန္တိ ဒိဗ္ဗေန အာယုနာ ဒိဗ္ဗေန ဝဏ္ဏေန သုခေန ယသေန အာဓိပတေယျေန ဒိဗ္ဗေဟိ ရူပေဟိ သဒ္ဒေဟိ ဂန္ဓေဟိ ရသေဟိ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေဟီ''တိ (သံ. နိ. ၄.၃၄၁)။ ဧသ နယော ဓမ္မေ သင်္ဃေ စ။ အပိစ ဝေလာမသုတ္တာဒိဝသေနာပိ (အ. နိ. ၉.၂၀) သရဏဂမနဿ ဖလဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝံ သရဏဂမနဖလံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ လောကိယသရဏဂမနံ တီသု ဝတ္ထူသု အညာဏသံသယမိစ္ဆာဉာဏာဒီဟိ သံကိလိဿတိ, န မဟာဇုတိကံ ဟောတိ, န မဟာဝိပ္ဖာရံ။ လောကုတ္တရဿ နတ္ထိ သံကိလေသော။ လောကိယဿ စ သရဏဂမနဿ ဒုဝိဓော ဘေဒော သာဝဇ္ဇော အနဝဇ္ဇော စ။ တတ္ထ သာဝဇ္ဇော အညသတ္ထာရာဒီသု အတ္တသန္နိယျာတနာဒီဟိ ဟောတိ, သော အနိဋ္ဌဖလော။ အနဝဇ္ဇော ကာလံ ကိရိယာယ, သော အဝိပာကတ္တာ အဖလော။ လောကုတ္တရဿ ပန နေဝတ္ထိ ဘေဒော။ ဘဝန္တရေပိ ဟိ အရိယသာဝကော အညံ သတ္ထာရံ န ဥဒ္ဒိသတီတိ ဧဝံ သရဏဂမနဿ သံကိလေသော စ ဘေဒော စ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။ **ဥပာသကံ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတူ**တိ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ''ဥပာသကော အယ''န္တိ ဧဝံ ဓာရေတု, ဇာနာတူတိ အတ္ထော။

သရဏဂမနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပာသကဝိဓိကထာဝဏ္ဏနာ

ဥပာသကဝိဓိကောသလ္လတ္ထံ ပနေတ္ထ ကော ဥပာသကော, ကသ္မာ ဥပာသကောတိ ဝုစ္စတိ, ကိမဿ သီလံ, ကော အာဇီဝေါ, ကာ ဝိပတ္တိ, ကာ သမ္ပတ္တီတိ ဣဒံ ပကိဏ္ဏကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ **ကော ဥပာသကော**တိ ယော ကောစိ တိသရဏဂတော ဂဟဋ္ဌော။ ဝုတ္တဉှေတံ – ''ယတော ခော မဟာနာမ ဥပာသကော ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတော ဟောတိ, ဓမ္မံ သရဏံ ဂတော ဟောတိ, သင်္ဃံ သရဏံ ဂတော ဟောတိ။ ဧတ္တာဝတာ ခော မဟာနာမ ဥပာသကော ဟောတီ''တိ (သံ. နိ. ၅.၁၀၃၃)။

ကသ္မာ ဥပာသကော တိ ရတနတ္တယဿ ဥပါသနတော။ သော ဟိ ဗုဒ္ဓံ ဥပါသတီတိ ဥပာသကော။ ဓမ္မံ, သင်္ဃံ ဥပါသတီတိ ဥပာသကော။

ကိမဿ သီလန္တိ ပဉ္စ ဝေရမဏိယော။ ယထာဟ ''ယတော ခော မဟာနာမ ဥပာသကော ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ အဒိန္နာဒါနာ , ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာ, မုသာဝါဒါ, သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ဧတ္တာဝတာ ခော မဟာနာမ ဥပာသကော သီလဝါ ဟောတီ''တိ (သံ. နိ. ၅.၁၀၃၃)။

ကော အာဇီဝေါတိ ပဉ္စ မိစ္ဆာဝဏိဇ္ဇာ ပဟာယ ဓမ္မေန သမေန ဇီဝိတကပ္ပနံ။ ဝုတ္တဉှေတံ ''ပဉ္စိမာ, ဘိက္ခဝေ, ဝဏိဇ္ဇာ ဥပာသကေန အကရဏီယာ။ ကတမာ ပဉ္စ? သတ္ထဝဏိဇ္ဇာ, သတ္တဝဏိဇ္ဇာ, မံသဝဏိဇ္ဇာ, မဇ္ဇဝဏိဇ္ဇာ, ဝိသဝဏိဇ္ဇာ။ ဣမာ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ ဝဏိဇ္ဇာ ဥပာသကေန အကရဏီယာ''တိ (အ. နိ. ၅.၁၇၇)။

ကာ ဝိပတ္တီ တိ ယာ တဿေဝ သီလဿ စ အာဇီဝဿ စ ဝိပတ္တိ, အယမဿ ဝိပတ္တိ။ အပိစ ယာယ ဧသ စဏ္ဍာလော စေဝ ဟောတိ မလဉ္စ ပတိကုဋ္ဌော စ။ သာပိဿ ဝိပတ္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေ စ အတ္ထတော အဿဒ္ဓိယာဒယော ပဉ္စ ဓမ္မာ ဟောန္တိ။ ယထာဟ ''ပဉ္စဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဥပာသကော ဥပာသကစဏ္ဍာလော စ ဟောတိ ဥပာသကမလဉ္စ ဥပာသကပတိကုဋ္ဌော စ။ ကတမေဟိ ပဉ္စဟိ? အဿဒ္ဓော ဟောတိ, ဒုဿီလော ဟောတိ, ကောတူဟလမင်္ဂလိကော ဟောတိ, မင်္ဂလံ ပစ္စေတိ နော ကမ္မံ, ဣတော စ ဗဟိဒ္ဓါ ဒက္ခိဏေယျံ ပရိယေသတိ တတ္ထ စ ပုဗ္ဗကာရံ ကရောတီ''တိ (အ. နိ. ၅.၁၇၅)။

ကာ သမ္ပတ္တီ တိ ယာ စဿ သီလသမ္ပဒါ စ အာဇီဝသမ္ပဒါ စ, သာ သမ္ပတ္တိ။ ယေ စဿ ရတနဘာဝါဒိကရာ သဒ္ဓါဒယော ပဉ္စ ဓမ္မာ။ ယထာဟ ''ပဉ္စဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဥပာသကော ဥပာသကရတနဉ္စ ဟောတိ ဥ

ဟာသကပဒုမစ္ဆ ဥပဟာသကပုဏ္ဍရီကစ္ဆ။ ကတမေဟိ ပဉ္စဟိ? သဒ္ဓော ဟောတိ, သီလဝါ ဟောတိ, န ကောတူဟလမင်္ဂလိကော ဟောတိ, ကမ္မံ ပစ္စေတိ နော မင်္ဂလံ, န ဣတော ဗဟိဒ္ဓာ ဒက္ခိဏေယျံ ဂဝေသတိ, ဣဓ စ ပုဗ္ဗကာရံ ကရောတီ''တိ (အ. နိ. ၅.၁၇၅)။

အဇ္ဇတဂ္ဂေ တိ ဧတ္ထ အယံ **အဂ္ဂ** သဒ္ဒော အာဒိကောဋိကောဋ္ဌာသသေဋ္ဌေသု ဒိဿတိ။ ''အဇ္ဇတဂ္ဂေ, သမ္မ ဒောဝါရိက, အာဝရာမိ ဒွါရံ နိဂဏ္ဌာနံ နိဂဏ္ဌီန''န္တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၇၀) ဟိ အာဒိမှိ ဒိဿတိ။ ''တေနေဝ အင်္ဂုလဂ္ဂေန တံ အင်္ဂုလဂ္ဂံ ပရာမသေယျ, (ကထာ. ၄၄၁) ဥစ္ဆဂ္ဂံ ဝေဠဂ္ဂ''န္တိအာဒီသု ကောဋိယံ။ ''အမ္ဗိလဂ္ဂံ ဝါ မဓုရဂ္ဂံ ဝါ တိတ္တကဂ္ဂံ ဝါ (သံ. နိ. ၅.၃၇၄), အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဟာရဂ္ဂေန ဝါ ပရိဝေဏဂ္ဂေန ဝါ ဘာဇေတု''န္တိအာဒီသု (စူဠဝ. ၃၁၈) ကောဋ္ဌာသေ။ ''ယာဝတာ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ အပဒါ ဝါ။ပေ။ တထာဂတော တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတီ''တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၃၄) သေဋ္ဌေ။ ဣဓ ပနာယံ အာဒိမှိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တသ္မာ **အဇ္ဇတဂ္ဂေ** တိ အဇ္ဇတံ အာဒိံ ကတွာ, ဇေဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အဇ္ဇတ** န္တိ အဇ္ဇဘာဝံ။ အဇ္ဇဒဂ္ဂေတိ ဝါ ပါဌော, ဒ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော, အဇ္ဇ အဂ္ဂံ ကတွာတိ အတ္ထော။

ဟဏုပေတန္တိ ဟဏေဟိ ဥပေတံ, ယာဝ မေ ဇီဝိတံ ပဝတ္တတိ, တာဝ ဥပေတံ။ အနညသတ္ထုကံ တီဟိ သရဏဂမနေဟိ သရဏံ ဂတံ ဥပါသကံ ကပ္ပိယကာရကံ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု ဇာနာတု။ အဟဉှိ သစေပိ မေ တိခိဏေန အသိနာ သီသံ ဆိန္ဒေယျ, နေဝ ဗုဒ္ဓံ ''န ဗုဒ္ဓေါ''တိ ဝါ ဓမ္မံ ''န ဓမ္မော''တိ ဝါ, သင်္ဃံ ''န သင်္ဃော''တိ ဝါ ဝဒေယျန္တိ။ ဧဝံ အတ္တသန္နိယျာတနေန သရဏံ ဂန္တွာ စတူဟိ စ ပစ္စယေဟိ ပဝါရေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမီတိ။

ဥပါသကဝိဝိဓကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဘယဘေရဝသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. အနင်္ဂဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၇. ဧဝံ မေ သုတံ။ပေ။ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တိ အနင်္ဂဏသုတ္တံ။ တတ္ထာယံ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ – ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ သဗ္ဗသုတ္တေသု။ တသ္မာ ဣတော ပရံ ဧတ္တကမ္ပိ အဝတွာ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနံယေဝ ကရိဿာမ။

စတ္တာရော တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ။ **ပုဂ္ဂလာ** တိ သတ္တာ နရာ ပေါသာ။ ဧတ္တာဝတာ စ ပုဂ္ဂလတဒီ မဟာထေရော တိ န ဂဟေတဗ္ဗံ, အယဉှိ အာယသ္မာ ဗုဒ္ဓပုတ္တာနံ သေဋ္ဌော, သော ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဒေသနံ အဝိလောမေန္တော ယေဝ ဒေသေတိ။

သမ္မုတိပရမတ္ထဒေသနာကထာဝဏ္ဏနာ

ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဒုဝိဓာ ဒေသနာ သမ္မုတိဒေသနာ, ပရမတ္ထဒေသနာ စာတိ။ တတ္ထ ပုဂ္ဂလော သတ္တော ဣတ္ထီ ပုရိသော ခတ္တိယော ဗြာဟ္မဏော ဒေဝေါ မာရောတိ ဧဝရူပါ **သမ္မုတိဒေသနာ** ။ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ, ခန္ဓာ ဓာတူ အာယတနာနိ သတိပဋ္ဌာနာတိ ဧဝရူပါ **ပရမတ္ထဒေသနာ** ။

တတ္ထ ဘဂဝါ ယေ သမ္မုတိဝသေန ဒေသနံ သုတွာ အတ္ထံ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ မောဟံ ပဟာယ ဝိသေသံ အဓိဂန္တုံ သမတ္ထာ, တေသံ သမ္မုတိဒေသနံ ဒေသေတိ။ ယေ ပန ပရမတ္ထဝသေန ဒေသနံ သုတွာ အတ္ထံ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ မောဟံ ပဟာယ ဝိသေသမဓိဂန္တုံ သမတ္ထာ, တေသံ ပရမတ္ထဒေသနံ ဒေသေတိ။ တတြာယံ ဥပမာ, ယထာ ဟိ ဒေသဘာသာကုသလော တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ အတ္ထသံဝဏ္ဏနကော အာစရိယော ယေ ဒမိဠဘာသာယ ဝုတ္တေ အတ္ထံ ဇာနန္တိ, တေသံ ဒမိဠဘာသာယ အာစိက္ခတိ။ ယေ အန္ဓကဘာသာဒီသု အညတရာယ, တေသံ တာယ တာယ ဘာသာယ။ ဧဝံ တေ မာဏဝကာ

ဆေကာ် ဗုတ္တံ အာစရိယမာဂမ္မ ခိပ္ပမေဝ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှာတီတိ။ တတ္ထ အာစရိယော ဝိယ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ။ တယော ဝေ
အာ ဝိယ ကထေတဗ္ဗဘာဝေန ဌိတာနိ တီဏိ ပိဋကာနိ။ ဒေသဘာသာကောသလ္လမိဝ သမ္မုတိပရမတ္ထကောသလ္လံ။
နာနာဒေသဘာသာ မာဏဝကာ ဝိယ သမ္မုတိပရမတ္ထဒေသနာပဋိဝိဇ္ဈနသမတ္ထာ ဝေနေယျသတ္တာ။ အာစရိယဿ
ဒမိဠဘာသာဒိအာစိက္ခနံ ဝိယ ဘဂဝတော သမ္မုတိပရမတ္ထဝသေန ဒေသနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အာဟ စေတ္ထ –

"ဒုဝေ သစ္စာနိ အက္ခာသိ၊ သမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝဒတံ ဝရော။
သမ္မုတိံ ပရမတ္ထဉ္စ၊ တတိယံ နူပလဗ္ဘတိ။

သင်္ကေတဝစနံ သစ္စံ၊ လောကသမ္မုတိကာရဏာ။
ပရမတ္ထဝစနံ သစ္စံ၊ ဓမ္မာနံ ဘူတကာရဏာ။

တသ္မာ ဝေါဟာရကုသလဿ၊ လောကနာထဿ သတ္ထုနော။
သမ္မုတိံ ဝေါဟရန္တဿ၊ မုသာဝါဒော န ဇာယတီ"တိ။

အပိစ အဋ္ဌဟိ ကာရဏေဟိ ဘဂဝါ ပုဂ္ဂလကထံ ကထေတိ – ဟိရောတ္တပ္ပဒီပနတ္ထံ, ကမ္မဿကတာဒီပနတ္ထံ, ပစ္စတ္တပုရိသကာရဒီပနတ္ထံ, အာနန္တရိယဒီပနတ္ထံ, ဗြဟ္မဝိဟာရဒီပနတ္ထံ, ပုဗ္ဗေနိဝါသဒီပနတ္ထံ, ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိဒီပနတ္ထံ, လောကသမ္မုတိယာ အပ္ပဟာနတ္ထဉ္စာတိ။ "ခန္ဓဓာတုအာယတနာနိ ဟိရီယန္တိ ဩတ္တပ္ပန္တီ"တိ ဟိ ဝုတ္တေ မဟာဇနော န ဇာနာတိ, သမ္မောဟမာပဇ္ဇတိ, ပဋိသတ္တု ဟောတိ "ကိမိဒံ ခန္ဓဓာတုအာယတနာနိ ဟိရီယန္တိ ဩတ္တပ္ပန္တိ နာမာ"တိ။ "ဣတ္ထီ ဟိရီယတိ ဩတ္တပ္ပတိ ပုရိသော ခတ္တိယော ဗြာဟ္မဏော ဒေဝေါ မာရော"တိ ဝုတ္တေ ပန ဇာနာတိ, န သမ္မောဟမာပဇ္ဇတိ, န ပဋိသတ္တု ဟောတိ။ တသ္မာ ဘဂဝါ **ဟိရောတ္တပ္ပဒီပနတ္ထံ** ပုဂ္ဂလကထံ ကထေတိ။

"ခန္ဓာ ကမ္မဿကာ ဓာတုယော အာယတနာနီ"တိ ဝုတ္တေပိ ဧသေဝ နယော။ တသ္မာ ဘဂဝါ **ကမ္မဿကတာဒီပနတ္ထံ** ပုဂ္ဂလကထံ ကထေတိ။

"ဝေဠုဝနာဒယော မဟာဝိဟာရာ ခန္ဓေဟိ ကာရာပိတာ ဓာတူဟိ အာယတနေဟီ"တိ ဝုတ္တေပိ ဧသေဝ နယော။ တသ္မာ ဘဂဝါ **ပစ္စတ္တပုရိသကာရဒီပနတ္ထံ** ပုဂ္ဂလကထံ ကထေတိ။

"ခန္ဓာ မာတရံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေန္တိ ပိတရံ အရဟန္တံ ရုဟိရုပ္ပာဒကမ္မံ ကရောန္တိ, သင်္ဃဘေဒကမ္မံ ကရောန္တိ, ဓာတုယော အာယတနာနီ"တိ ဝုတ္တေပိ ဧသေဝ နယော။ တသ္မာ ဘဂဝါ **အာနန္တရိယဒီပနတ္ထံ** ပုဂ္ဂလကထံ ကထေတိ။ "ခန္ဓာ မေတ္တာယန္တိ ဓာတုယော အာယတနာနီ"တိ ဝုတ္တေပိ ဧသေဝ နယော။ တသ္မာ ဘဂဝါ **ဗြဟ္မဝိဟာရဒီပနတ္ထံ** ပုဂ္ဂလကထံ ကထေတိ။

"ခန္ဓာ ပုဗ္ဗေနိဝါသမနုဿရန္တိ ဓာတုယော အာယတနာနီ"တိ ဝုတ္တေပိ ဧသေဝ နယော။ တသ္မာ ဘဂဝါ **ပုဗ္ဗေနိဝါသဒီပနတ္ထံ** ပုဂ္ဂလကထံ ကထေတိ။ "ခန္ဓာ ဒါနံ ပဋိဂ္ဂဏှန္တိ ဓာတုယော အာယတနာနီ"တိ ဝုတ္တေပိ မဟာဇနော န ဇာနာတိ, သမ္မောဟမာပဇ္ဇတိ, ပဋိသတ္တု ဟောတိ "ကိမိဒံ ခန္ဓဓာတုအာယတနာနိ ပဋိဂ္ဂဏှန္တိ နာမာ"တိ။ "ပုဂ္ဂလာ ပဋိဂ္ဂဏှန္တိ သီလဝန္တော ကလျာဏဓမ္မာ"တိ ဝုတ္တေ ပန ဇာနာတိ, န သမ္မောဟမာပဇ္ဇတိ, န ပဋိသတ္တု ဟောတိ။ တသ္မာ ဘဂဝါ **ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိဒီပနတ္ထံ** ပုဂ္ဂလကထံ ကထေတိ။

လောကသမ္မုတိဉ္စ ဗုဒ္ဓါ ဘဂဝန္တော နပ္ပဇဟန္တိ, လောကသမညာယ လောကနိရုတ္တိယံ လောကာဘိလာပေ ဌိတာယေဝ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ။ တသ္မာ ဘဂဝါ **လောကသမ္မုတိယာ အပ္ပဟာနတ္ထမ္ပိ** ပုဂ္ဂလကထံ ကထေတိ။ တသ္မာ အယမ္ပိ အာယသ္မာ လောကဝေါဟာရကုသလတာယ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဒေသနံ အဝိလောမေန္တော လောကသမ္မုတိယံ ဌတွာဝ **စတ္တာရောမေ, အာဝုသော, ပုဂ္ဂလာ** တိ အာဟ။ တသ္မာ ဧတ္ထ ပရမတ္ထဝသေန အဂ္ဂဟေတွာ သမ္မုတိဝသေနေဝ ပုဂ္ဂလော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနာ တိ လောကသန္တေတဝသေန အတ္ထိ ဥပလဗ္ဘမာနာ။ **လောကသ္မိံ** န္တိ သတ္တလောကေ။ **သာင်္ဂဏောဝ သမာနော** တိအာဒီသု ပန **အင်္ဂဏ** န္တိ ကတ္ထစိ ကိလေသော ဝုစ္စတိ။ ယထာဟ "တတ္ထ ကတမာနိ တီ ဏိ အင်္ဂဏာနိ? ရာဂေါ အင်္ဂဏံ, ဒေါသော အင်္ဂဏံ, မောဟော အင်္ဂဏ"န္တိ (ဝိဘ. ၉၂၄)။ ကတ္ထစိ ယံကိဉ္စိ မလံ ဝါ ပင်္ကော ဝါ, ယထာဟ "တဿေဝ ရဇဿ ဝါ အင်္ဂဏဿ ဝါ ပဟာနာယ ဝါယမတီ"တိ။ ကတ္ထစိ တထာရူပေါ ဘူ မိဘာဂေါ, သော စေတိယင်္ဂဏံ ဗောဓိယင်္ဂဏန္တိအာဒီနံ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣဓ ပန နာနပ္ပကာရာ တိဗ္ဗကိလေသာ "အင်္ဂဏ"န္တိ အဓိပ္ပေတာ။ တထာ ဟိ ဝက္ခတိ "ဟပကာနံ ခေါ ဧတံ, အာဝုသော, အကုသလာနံ ဣစ္ဆာဝစရာနံ အဓိဝစနံ, ယဒိဒံ အင်္ဂဏ"န္တိ (မ. နိ. ၁.၆၀)။ သဟ အင်္ဂဏေန **သာင်္ဂဏော** ။

သာင်္ဂဏောဝ သမာနောတိ သကိလေသောယေဝ သန္တော ။ **အတ္ထိ မေ အဇ္ဈတ္တံ အင်္ဂဏန္တိ ယထာဘူတံ န ပ္ပဇာနာတီ**တိ မယှံ အတ္တနော စိတ္တသန္တာနေ ကိလေသော အတ္ထီတိပိ န ဇာနာတိ။ "ဣမေ ကိလေသာ နာမ ကက္ခဠာ တဋ္ဌာ ဇဟိတဗ္ဗာ န ဂဟိတဗ္ဗာ ဝိသဒုဋ္ဌသလ္လသဒိသာ"တိ ဧဝံ ယာထာဝသရသတောပိ န ဇာနာတိ။ ယော အတ္ထီတိ စ ဇာနာတိ, ဝေဋ္ဌ ဇာနာတိ။ သော "အတ္ထိ မေ အဇ္ဈတ္တံ အင်္ဂဏန္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတီ"တိ ဝုစ္စတိ။ ယဿ ပန န စ မဂ္ဂေန သမူဟတာ ကိလေသာ, န စ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ယေန ဝါ တေန ဝါ တရိတတ္တာ, အယမိဓ အနင်္ဂဏောတိ အဓိပ္ ပေတော။ **နတ္ထိ မေ အဇ္ဈတ္တံ အင်္ဂဏန္တိ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတီ** တိ "မယှံ ကိလေသာ ယေန ဝါ တေန ဝါ တရိ တတ္တာ နတ္ထိ, န မဂ္ဂေန သမူဟတတ္တာ"တိ န ဇာနာတိ, "တေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ မဟာအနတ္ထံ ကရိဿန္တိ ကက္ခဠာ တဋ္ဌာ ဝိသဒုဋ္ဌသလ္လသဒိသာ"တိ ဧဝံ ယာထာဝသရသတောပိ န ဇာနာတိ။ ယော ပန "ဣမိနာ ကာရဏေန နတ္ထီ"တိ စ ဇာနာတိ, ဝေဋ္ဌ ဇာနာတိ, သော "နတ္ထိ မေ အဇ္ဈတ္တံ အင်္ဂဏန္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတီ"တိ ဝုစ္စတိ ။ **တတြ** တိ တေသု စတူသု ပုဂ္ဂလေသု, တေသု ဝါ ဒွီသု သာင်္ဂဏေသု, **ယွာယ**န္တိ ယော အယံ, ယာယန္တိပိ ပာဌော။

၅၈. **ကော နု ခေါ, အာဝုသော, သာရိပုတ္တ, ဟေတု ကော ပစ္စယော** တိ ဥဘယေနာပိ ကာရဏမေဝ ပုစ္ဆတိ။ **ယေ နိမေသ**န္တိ ယေန ဟေတုနာ ယေန ပစ္စယေန ဣမေသံ ဒွိန္နံ ဧကော သေဋ္ဌပုရိသော ဧကော ဟီနပုရိသောတိ အက္ခာ ယတိ, သော ကော ဟေတု ကော ပစ္စယောတိ ဧဝမေတ္ထ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ "နပ္ပဇာနာတိ ပ ဇာနာတီ"တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ, ပဇာနနာ နပ္ပဇာနနာတိ ဣဒမေဝ ဥဘယံ ဟေတု စေဝ ပစ္စယော စ။

၅၉. ထေရော ပန အတ္တနော ဝိစိတ္တပဋိဘာနတာယ တံ ပာကဋတရံ ကတွာ ဒဿေတုံ ပုန **တတြာဝုသော** တိအာဒိ မာဟ။ တတ္ထ **တဿေတံ ပာဋိကင်္ခ** န္တိ တဿ ပုဂ္ဂလဿ ဧတံ ပာဋိကင်္ခိတဗ္ဗံ။ ဣဒမေဝ ဧဿ ဟပုဏိဿတိ, န အညန္တိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ, အဝဿံ ဘာဝီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ "န ဆန္ဒံ ဇနေဿတီ"တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တံ အဆန္ဒဇန နာဒိံ သန္ဓာယာဟ။

တတ္ထ စ **န ဆန္ဒံ ဇနေဿတီ** တိ အပ္ပဇာနန္တော တဿ အင်္ဂဏဿ ပဟာနတ္ထံ ကတ္တုကမျတာဆန္ဒံ န ဇနေဿတိ။ **န ဝါယမိဿတီ** တိ တတော ဗလဝတရံ ဝါယာမံ န ကရိဿတိ, **န ဝီရိယံ အာရဘိဿတီ** တိ ထာမဂတဝီရိ ယံ ပန နေဝ အာရဘိဿတိ, န ပဝတ္တေဿတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သာင်္ဂဏော** တိ ဣမေဟိ ရာဂါဒီဟိ အင်္ဂဏေဟိ သာင်္ဂဏော။ **သံကိလိဋ္ဌစိတ္တော** တိ တေဟိယေဝ သုဋ္ဌုတရံ ကိလိဋ္ဌစိတ္တော မလီနစိတ္တော ဝိဗာဓိတစိတ္တော ဥပ တာပိတစိတ္တော စ ဟုတွာ။ **ကာလံ ကရိဿတီ** တိ မရိဿတိ။

သေယျထာပီ တိ ယထာ နာမ။ **ကံသပာတီ**တိ ကံသလောဟဘာဇနံ။ **အာဘတာ**တိ အာနီတာ။ **အာပဏာ ဝါ ကမ္မာရ ကုလာ ဝါ**တိ အာပဏတော ဝါ ကံသပာတိကာရကာနံ ကမ္မာရာနံ ဃရတော ဝါ။ **ရဇေနာ**တိ အာဂန္တုကရဇေန ပံသုအာဒိနာ။ **မလေနာ**တိ တတ္ထေဝ ဥဋ္ဌိတေန လောဟမလေန။ **ပရိယောနဒ္ဓာ** တိ သဉ္ဆန္နာ။ **န စေဝ ပရိဘုဉ္ဇေယျုံ** န္တိ ဥဒကခါဒ နီယပက္ခိပနာဒီဟိ ပရိဘောဂံ န ကရေယျုံ။ **န စ ပရိယောဒပေယျုံ** န္တိ ဓောဝနဃံသနာဒီဟိ န ပရိသုဒ္ဓံ ကာရာပေယျုံ။ **ရဇာပထေ**တိ ရဇပထေ။ အယမေဝ ဝါ ပာဌော, ရဇဿ အာဂမနဋ္ဌာနေ ဝါ ဝုဋ္ဌာနဋ္ဌာနေ ဝါ ပေဟဋ္ဌာမဉ္စေ ဝါ ထုသ ကောဋ္ဌကေ ဝါ ဘာဇနန္တရေ ဝါ, ယတ္ထ ရဇေန ဩကိရီယတီတိ အတ္ထော။ **သံကိလိဋ္ဌတရာ အဿ မလဂ္ဂဟိတာ** တိ ဧတ္ထ ရဇာပထေ နိက္ခိပနေန သံကိလိဋ္ဌတရာ, အပရိဘောဂပရိယောဒပနေဟိ မလဂ္ဂဟိတတရာတိ ဝုတ္တံ ဟော တိ, ပဋိပုစ္ဆာဝစနဉ္စေတံ။ တေနဿ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော, အာဝုသော, သာ ကံသပာတိ ဧဝံ ကရီယမာနာ အပရေန ကာလေန သံကိလိဋ္ဌတရာ စ မလဂ္ဂဟိတတရာ စ မတ္တိကပာတီတိ ဝါ ကံသပာတီတိ ဝါ ဣတိပိ ဒုဇ္ဇာနာ ဘဝေယျ နု

ဓော နောတိ, ထေရော တံ ပဋိဇာနန္တော အာဟ ‘‘ဧဝမာဝုသော’’တိ။ ပုန ဓမ္မသေနာပတိ ဩပမ္မံ သမ္ပဋိဟာဒေန္တော, **ဧဝ မေဝ ခေါ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထေဝံ ဩပမ္မသံသန္ဒနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ – ကိလိဋ္ဌကံသပာတိသဒိသော သာင်္ဂဏော ပုဂ္ဂလော။ သံကိလိဋ္ဌကံသပာတိယာ နပရိဘုဉ္ဇနမာဒီနိ ကတ္ဝာ ရဇာပထနိက္ခေပေ ဝိယ တဿ ပုဂ္ဂလဿ ပဗ္ဗဇ္ဇံ လဘမာနဿ ဝေဇ္ဇကမ္မာဒီသု ပသုတပုဂ္ဂလသန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇာပဋိလာဘော။ သံကိလိဋ္ဌကံသပာတိယာ ပုန သံကိလိဋ္ဌတရဘာဝေ ဝိယ တဿ ပုဂ္ဂလဿ အနုက္កမေန အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ အနုသိက္ခတော ဝေဇ္ဇကမ္မာဒိကရဏံ, တတော ဋ္ဌိတဿ သာင်္ဂဏကာလကိရိယာ။ အထ ဝါ အနုက္ကမေန ဒုက္ကဋဒုဗ္ဘာသိတဝီတိက္ကမနံ, တတော ဋ္ဌိတဿ သာင်္ဂဏကာလကိရိယာ။ အထ ဝါ အနုက္ကမေန ပါစိတ္တိယထုလ္လစ္စယဝီတိက္ကမနံ, သင်္ဃာဒိသေသဝီတိက္ကမနံ, ပါရာဇိကဝီတိက္ကမနံ, မာတုဃာတာဒိအာနန္တရိယကရဏံ, တတော ဋ္ဌိတဿ သာင်္ဂဏကာလကိရိယာတိ။

သံကိလိဋ္ဌစိတ္တော ကာလံ ကရိဿတီတိ တေ တေ စ အကုသလစိတ္တေန ကာလံ ကရိဿတီတိ န ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သဗ္ဗသတ္တာ ဟိ ပကတိစိတ္တေန ဘဝင်္ဂစိတ္တေနေဝ ကာလံ ကရောန္တိ။ အယံ ပန အဝိသောဓေတ္ဝာ စိတ္တသန္တာနံ ကာလံ ကရိဿတီတိ ဧဝမတ္ထံ သန္ဓာယ ဧဝံ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဒုတိယဝါရေ **ပရိယောဒပေဿု**န္တိ ဓောဝနဃံသနသဏှဆာရိကာပရိမဇ္ဇနာဒီဟိ ပရိသုဒ္ဓံ အာဒါသမဏ္ဍလသဒိသံ ကရေယျုံ။ **န စ နံ ရဇာပထေ**တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပကာရေ ဌာနေ အနိက္ခိပိတ္ဝာ ကရဏ္ဍမဉ္ဇူသာဒီသု ဌပေယျုံ, ပလိဝေဌေတ္ဝာ နာဂဒန္တေ လဂ္ဂေယျုံ။ သေသံ ဝုတ္တနယာနုသာရေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဥပမာသံသန္ဒနာ စေတ္ထ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ – ကိလိဋ္ဌကံသပာတိသဒိသော သာင်္ဂဏော ဘဗ္ဗပုဂ္ဂလော။ ကိလိဋ္ဌကံ သပာတိယာ ပရိဘုဉ္ဇနမာဒီနိ ကတ္ဝာ သုဒ္ဓဋ္ဌာနေ ဌပနံ ဝိယ တဿ ပုဂ္ဂလဿ ပဗ္ဗဇ္ဇံ လဘမာနဿ ပေသလဘိက္ခုနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇာပဋိလာဘော။ ယေ ဩဝဒန္တိ အနုသာသန္တိ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ပမာဒံ ဒိသွာ ဒဏ္ဍကမ္မံ ကတ္ဝာ ပုနပ္ပုနံ သိက္ခာပေန္တိ, သံကိလိဋ္ဌကံသပာတိယာ အပရကာလေ ပရိသုဒ္ဓပရိယောဒာတဘာဝေ ဝိယ တဿ ပုဂ္ဂလဿ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ အနုသိက္ခတော အနုက္ကမေန သမ္မာဝတ္တပဋိပတ္တိ, တတော ဋ္ဌိတဿ အနင်္ဂဏကာလကိရိယာ။ အထ ဝါ အနုက္ကမေန ပရိသုဒ္ဓေ သီလေ ပတိဋ္ဌာယ အတ္တနော အနုရူပံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှိတ္ဝာ ဓုတင်္ဂါနိ သမာဒါယ အတ္တနော အနုကူလကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတ္ဝာ ကမန္တသေနာသနတသံ မုဉ္စိတ္ဝာ ပန္တသေနာသနတသော, တတော ဋ္ဌိတဿ အနင်္ဂဏကာလကိရိယာ။ အထ ဝါ အနုက္ကမေန ကသိဏပရိကမ္မံ ကတ္ဝာ အဋ္ဌသမာပတ္တိနိဗ္ဗတ္တနေန ကိလေသဝိက္ခမ္ဘနံ, ဝိပဿနာဟဒကဇ္ဈာနာ ဝုဋ္ဌာယ ဝိပဿနာယ ကိလေသာနံ တဒင်္ဂနိတရဏံ, သောတာပတ္တိဖလာဓိဂမော။ပေ.။ အရဟတ္တသစ္ဆိကိရိယာတိ တတော ဋ္ဌိတဿ အစ္စန္တံ အနင်္ဂဏကာလကိရိယာ ဧဝ။

တတိယဝါရေ **သုဘနိမိတ္တ**န္တိ ရာဂဋ္ဌာနိယံ ဣဋ္ဌာရမ္မဏံ။ **မနသိ ကရိဿတီ**တိ တသ္မိံ ဝိပန္နဿတိ တံ နိမိတ္တံ အာဝဇ္ဇိဿတိ။ **တဿ သုဘနိမိတ္တဿ မနသိကာရာ**တိ တဿ ပုဂ္ဂလဿ သုဘနိမိတ္တမနသိကာရကာရဏာ။ **အနုဒ္ဓံသေဿတီ**တိ ဟိံသိဿတိ အဘိဘဝိဿတိ။ ရာဂေ ဟိ ဥပ္ပန္နေ ကုသလတရံ ပစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ သယမေဝ အကုသလဇဝနံ ဟုတ္ဝာ တိဋ္ဌန္တော ကုသလစိတ္တံ အနုဒ္ဓံသေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံ ဝုတ္တနယာနုသာရေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဩပမ္မသံသန္ဒနာ ပနေတ္ထ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ – ပရိသုဒ္ဓကံသပာတိသဒိသော ပကတိယာ အပ္ပကိလေသော အနင်္ဂဏပုဂ္ဂလော။ ပရိသုဒ္ဓကံသပာတိယာ နပရိဘုဉ္ဇနံ အာဒီနိ ကတ္ဝာ ရဇာပထေ နိက္ခေပေ ဝိယ တဿ ပုဂ္ဂလဿ ပဗ္ဗဇ္ဇံ လဘမာနဿာတိ ဣတော ပရံ သဗ္ဗံ ပဌမဝါရသဒိသမေဝ။

စတုတ္ထဝါရေ **သုဘနိမိတ္တံ န မနသိ ကရိဿတီ**တိ တသ္မိံ သတိဝိရဟာဘာဝတော တံ နိမိတ္တံ နာဝဇ္ဇိဿတိ, သေသံ ဒုတိယဝါရာနုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ‘‘အယံ ခေါ, အာဝုသော’’တိအာဒိ ‘‘ကော နု ခေါ, အာဝုသော’’တိအာဒိမှိ ဝုတ္တနယမေဝ။

၆၀. ဣဒါနိ တံ အင်္ဂဏံ နာနပ္ပကာရတော ပာကဋံ ကာရာပေတုကာမေနာယသ္မတာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနေန ‘‘အင်္ဂဏံ အင်္ဂဏ’’န္တိအာဒိနာ နယေန ပုဋ္ဌော တံ ဗျာကရောန္တော **ပာပကာနံ ခေါ ဧတံ, အာဝုသော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဣစ္ဆာဝစရာန**န္တိ ဣစ္ဆာယ အဝစရာနံ, ဣစ္ဆာဝသေန ဩတိဏ္ဏာနံ ပဝတ္တာနံ နာနပ္ပကာရာနံ ကောပအပ္

ပစ္စယာနန္တိ အတ္ထော။ **ယံ ဣက္ခဏေစ္စသ္သာ** တိ ယေန ဣက္ခဏေစ္စသ္သ ဇဝံ ကုစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, တံ ဌာနံ တံ ကာရဏံ ဝိဇ္ဇတိ အတ္ထိ, ဥပလဗ္ဘတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အာပန္နော အဿ** န္တိ အာပန္နော ဘဝေယျ။ **န စ မံ ဘိက္ခူ ဇာနေယျု**န္တိ ဘိက္ခူ စ မံ န ဇာနေယျုံ။ ကိံ ပနေတ္ထ ဌာနံ, လာဘတ္ထိကတာ။ လာဘတ္ထိကော ဟိ ဘိက္ခု ပကတိယာပိ စ ကတပုညော မနုဿေဟိ သက္ကတော ဂရုကတော ဇဝံ စိန္တေတိ "အာပတ္တိံ အာပန္နံ ဘိက္ခုံ ထေရာ ဥတ္တတ မဇ္ဈိမာနံ အာရောစေန္တိ, တေ နဝကာနံ, နဝကာ ဝိဟာရေ ဝိဃာသာဒါနံ, တေ ဩတဒံ အာဂတာနံ ဘိက္ခုနီနံ, ဇဝံ ကမေန စတဿော ပရိသာ ဇာနန္တိ။ ဇဝမဿ လာဘန္တရာယော ဟောတိ။ အဟော ဝတာဟံ အာပတ္တိဉ္စ ဝတ အာပန္နော အဿံ, န စ မံ ဘိက္ခူ ဇာနေယျု"န္တိ။

ယံ တံ ဘိက္ခုံ ဘိက္ခူ ဇာနေယျု န္တိ ယေန ကာရဏေန တံ ဘိက္ခုံ အညေ ဘိက္ခူ ဇာနေယျုံ, တံ ကာရဏံ ဝိဇ္ဇတိ ခော ပန အတ္ထိယေဝ, နော နတ္ထိ။ ထေရာ ဟိ ဥတ္တတ မဇ္ဈိမာနံ အာရောစေန္တိ။ ဇဝံ သော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန စတူသု ပ ရိသာသု ပာကဋော ဟောတိ။ ဇဝံ ပာကဋော စ အယသာဘိဘူတော ကမသတမ္ပိ ပဝိသိတ္တ ဥမ္မာရပတေသု ဌာနေသု ဥဥ ဆိတ္တ ယထာဓောတေန ပတ္တေန နိက္ခမတိ။ တတော **ဇာနန္တိ မံ ဘိက္ခူ အာပတ္တိံ အာပန္နော** တိ တေဟိ စမ္ပိ ဇဝံ နာသိတောတိ စိန္တေတ္တ, **ဣတိ သော ကုပိတော ဟောတိ အပ္ပတီတော** သော ဣမိနာ ကာရဏေန ကုပိတော စေဝ ဟော တိ ကောဓာဘိဘူတော အပ္ပတီတော စ ဒေါမနဿာဘိဘူတော။

ယော စေဝ ခော , **အာဝုသော, ကောပေါ ယော စ အပ္ပစ္စယော ဥဘာယမေတံ အင်္ဂဏ** န္တိ, အာဝုသော, ယော စာ ယံ သင်္ခါရက္ခန္ဓသင်္ဂဟိတော ကောပေါ, ယော စ ဝေဒနာက္ခန္ဓသင်္ဂဟိတော အပ္ပစ္စယော, ဇတံ ဥဘာယံ အင်္ဂဏန္တ တိ ဇဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဣဒဉ္စ တာဒိသာနံ ပုဂ္ဂလာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။ လောဘော ပန ဣမဿ အင်္ဂဏ ဿ ပုဗ္ဗဘာဂဝသေန, မောဟော သမ္ပယောဂဝသေနာပိ ဂဟိတောယေဝ ဟောတိ။

အနုရဟော မန္တိ ပုရိမသဒိသမေဝ ဘိက္ခုံ ဂဟေတ္တ ဝိဟာရပစ္စန္တေ သေနာသနံ ပဝေသေတ္တ ဒ္တာရံ ထကေတ္တ စောဒေန္တေ ဣစ္ဆတိ။ **ဌာနံ ခော ပနေတ**န္တိ ဇတံ ကာရဏံ ဝိဇ္ဇတိ, ယံ တံ ဘိက္ခုံ စတုပရိသမဇ္ဈေ အာနေတ္တ ဗျ ယတ္တာ ဝိနီတာ "တယာ အသုကမ္ပိ နာမ ဌာနေ ဝေဇ္ဇကမ္မံ ကတ"န္တိအာဒိနာ နယေန စောဒေယျုံ။ သော စတူသု ပ ရိသာသု ပာကဋော ဟောတိ။ ဇဝံ ပာကဋော စ အယသာဘိဘူတောတိ သဗ္ဗံ ပုရိမသဒိသမေဝ။

သပ္ပဋိပုဂ္ဂလော တိ သမာနော ပုဂ္ဂလော။ **သမာနော**တိ သာပတ္တိကော။ **ပဋိပုဂ္ဂလော** တိ စောဒကော။ အယံ သာပ တ္တိကေနေဝ စောဒနံ ဣစ္ဆတိ, တ္တဝမ္ပိ ဣမဉ္စိမဉ္စ အာပတ္တိံ အာပန္နော, တံ တာဝ ပဋိကရောဟိ ပစ္ဆာ မံ စောဒေ သသီတိ ဝတ္တုံ သက္ကာတိ မညမာနော။ အပိစ ဇာတိအာဒီဟိပိ သမာနော ပုဂ္ဂလော သပ္ပဋိပုဂ္ဂလော။ အယဉ္ဟိ အတ္တ နော ဇာတိယာ ကုလေန ဗာဟုသစ္စေန ဓုတ္တင်္ဂေနာတိ ဇဝမာဒီဟိပိ သမာနေနေဝ စောဒနံ ဣစ္ဆတိ, တာဒိ သေန ဝုတ္တံ နာတိဒုက္ခံ ဟောတီတိ မညမာနော။ **အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော** တိ ဧတ္တ အယုတ္တော ပဋိပုဂ္ဂလော အပ္ပဋိပုဂ္ဂ လော။ ဣမေဟိ အာပတ္တာဒီဟိ အသဒိသတ္တာ ပဋိသတ္တု ပဋိသလ္လော စောဒကော ဘဝိတုံ အယုတ္တောတိ ဝုတ္တံ ဟော တိ။ **ဣတိ သော ကုပိတော**တိ ဣတိ သော ဣမာယ အပ္ပဋိပုဂ္ဂလစောဒနာယ ဇဝံ ကုပိတော ဟောတိ။

စတုတ္ထဝါရေ **အဟော ဝတာ**တိ "အဟော ဝတ ရေ အမှာကံ ပဏ္ဍိတကာ, အဟော ဝတ ရေ အမှာကံ ဗဟုဿု သုတကာ တေဝိဇ္ဇကာ"တိ (ဒီ. နိ. ၁.၂၉၁) ဂရဟာယံ ဒိဿတိ။ "အဟော ဝတ မံ ဒဟရံယေဝ သမာနံ ရဇ္ဇေ အဘိသိဥ္စေ ယျု"န္တိ (မဟာဝ. ၅၇) ပတ္ထနာယံ။ ဣဓ ပတ္ထနာယမေဝ။ **ပဋိပုစ္ဆိတ္တ ပဋိပုစ္ဆိတ္တ** တိ ပုနပ္ပုနံ ပုစ္ဆိတ္တ။ အယံ ဘိက္ခု လာဘတ္ထိကော ဘဂဝတော အတ္တာနံ ပဋိပုစ္ဆိတဗ္ဗံ ဣစ္ဆတိ, တဉ္စ ခော အနုမတိပုစ္ဆာယ, နော မဂ္ဂံ တ ဖလံ တ ဝိပဿနံ တ အန္တရံ ကတ္တ။ အယဉ္ဟိ ပဿတိ ဘဂဝန္တံ သာရိပုတ္တာဒယော မဟာထေရေ "တံ ကိံ မည သိ, သာရိပုတ္တ, မောဂ္ဂလ္လာန, ကဿပ , ရာဟုလ စက္ခုံ နိစ္စံ တ အနိစ္စံ တ"တိ ဇဝံ ပရိသမဇ္ဈေ ပဋိပုစ္ဆိတ္တ ပဋိ ပုစ္ဆိတ္တ ဓမ္မံ ဒေသေန္တံ, မနုဿေ စ "တေသ ပဏ္ဍိတာ ထေရာ သတ္ထု စိတ္တံ အာရာဓေန္တီ"တိ ဝဏ္ဏံ ဘာဏန္တ တေ, လာဘသက္ကာရဉ္စ ဥပဟရန္တေ။ တသ္မာ တံ လာဘသက္ကာရံ ဣစ္ဆန္တော ဇဝံ စိန္တေတ္တ နိခဏိတ္တ ဌပိတ ခာဏု ဝိယ ဘဂဝတော ပုရတော ဝ ဟောတိ။

ဣတိ သော ကုပိတောတိ အထ ဘဂဝါ တံ အမနသိကရိတွာဝ အညံ ထေရံ ပဋိပုစ္ဆိတွာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ , တေန သော ကုပိတော ဟောတိ ဘဂဝတော စ ထေရဿ စ။ ကထံ ဘဂဝတော ကုပ္ပတိ? "အဟံ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဘုတိ ဂန္ထကုဋိံ့ပရိဝေဏတော ဗဟိနိက္ခမနံ န ဇာနာမိ, သဗ္ဗကာလံ ဆာယာဝ န ဝိဇဟာမိ, မံ နာမ ပုစ္ဆိတွာ ဓမ္မဒေသနာမတ္တမ္ပိ နတ္ထိ။ တံမုဟုတ္တံ ဒိဋ္ဌမတ္တကမေဝ ထေရံ ပုစ္ဆိတွာ ဓမ္မံ ဒေသေတီ"တိ ဧဝံ ဘဂဝတော ကုပ္ပတိ။ ကထံ ထေရဿ ကုပ္ပတိ? "အယံ မဟလ္လကတ္ထေရော ဘဂဝတော ပုရတော ခါဏု ဝိယ နိသီဒတိ, ကအာ နု ခော ဣမံ ဓမ္မကမ္မိကာ အဘာဗ္ဗဌာနံ ဟာပေတွာ နီဟရိဿန္တိ, အယဥ္စဟိ ယဒိ ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ န ဘဝေယျ, အဝဿံ ဘဂဝါ မယာ သဒ္ဓိံ သလ္လပေယျာ"တိ ဧဝံ ထေရဿ ကုပ္ပတိ။

ပုရက္ခတွာ ပုရက္ခတွာ တိ ပုရတော ပုရတော ကတွာ, သမ္ပရိဝါရေတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အယမ္ပိ လာဘတ္ထိကောယေဝ, အယဥ္စဟိ ပဿတိ ဗဟုဿုတေ ဘိက္ခူ မဟာပရိဝါရေန ကမံ ပဝိသန္တေ, စေတိယံ ဝန္ဒန္တေ, တေ သဠ တံ သမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ ဥပာသကေ ပသန္နေ ပသန္နာကာရံ ကရောန္တေ။ တသ္မာ ဧဝံ ဣစ္ဆတိ။ **ကုပိတော**တိ အယမ္ပိ ဒွိသု ဌာနေသု ကုပ္ပတိ ဘိက္ခူနံ ထေရဿ စ။ ကထံ ဘိက္ခူနံ? "ဣမေ ယဒေဝ မယှံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စီဝရံ ဝါ ပိဏ္ဍပါတော ဝါ, တံ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ, မယှံ ပန ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ပိဋ္ဌိတော အာဂစ္ဆန္တောပိ နတ္ထီ"တိ ဧဝံ ဘိက္ခူနံ ကုပ္ပတိ။ ကထံ ထေရဿ? "အယော မဟလ္လကတ္ထေရော တေသု တေသု ဌာနေသု သယမေဝ ပညာယတိ, ကုအဿု နာမ နံ ဓမ္မကမ္မိကာ နိက္ကမိဿန္တိ, ဣမသ္မိံ အသတိ အဝဿံ မံယေဝ ပရိဝါရေဿန္တီ"တိ။

ဘတ္တဂ္ဂေ တိ ဘောဇနဌာနေ။ **အဂ္ဂါသန** န္တိ သင်္ဃတ္ထေရာသနံ။ **အဂ္ဂေါဒက** န္တိ ဒက္ခိဏောဒကံ။ **အဂ္ဂပိဏ္ဍ**န္တိ သင်္ဃတ္ထေရပိဏ္ဍံ။ သဗ္ဗတ္ထ တ **အဂ္ဂ** န္တိ ပဏီတာဓိဝစနမေတံ။ တတ္ထ **အဟမေဝ လဘေယျ** န္တိ ဣစ္ဆာ နာတိမဟာသာဝဇ္ဇာ။ **န အညော ဘိက္ခု လဘေယျာ** တိ ပန အတိမဟာသာဝဇ္ဇာ ။ အယမ္ပိ လာဘတ္ထိကော ဟာသာဒိကော ဟောတိ စီဝရဓာရဏာဒီဟိ, ကအာစိ ပဗ္ဗဇတိ, ကအာစိ ဝိဗ္ဘမတိ။ တေန သော ပုဗ္ဗေ လဒ္ဓပုဗ္ဗံ အာသနာဒိံ ပစ္ဆာ အလာဘန္တော ဧဝံ စိန္တေသိ။ **န သော ဘိက္ခု လဘေယျာ** တိ န သော ဘိက္ခု ထေရာနံ အဂ္ဂါသနာဒီသု တဒနုသာရေန မဇ္ဈိမာနံ အညေသဠ နတနံ ကအာစိ ယံ တ တံ တ သဗ္ဗနိဟီနံ အာသနာဒိံ လဘတိ။ **ကုပိတော**တိ အယမ္ပိ ဒွိသု ဌာနေသု ကုပ္ပတိ မနုဿာနဠ ထေရာနဠ။ ကထံ မနုဿာနံ? "ဣမေ မင်္ဂလာဒီသု မံ နိဿာယ ဘိက္ခူ လဘန္တိ, ဧတေ, 'ဘန္တေ, တွေကေ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ အမှာကံ အနုကမ္ပံ ကရောထာ'တိ ဝဒန္တိ, ဣအာနိ တံမုဟုတ္တံ ဒိဋ္ဌမတ္တကံ မဟလ္လကတ္ထေရံ ဂဟေတွာ ဂတာ, ဟောတု ဣအာနိ, နေသံ ကိစ္စေ ဥပ္ပန္နေ ဇာနိဿာမီ"တိ ဧဝံ မနုဿာနံ ကုပ္ပတိ။ ကထံ ထေရာနံ? "ဣမေ နာမ ယဒိ န ဘဝေယျုံ, မံယေဝ မနုဿာ နိမန္တေယျု"န္တိ ဧဝံ ထေရာနံ ကုပ္ပတိ။

အနုမောဒေယျ န္တိ အနုမောဒနံ ကရေယျံ။ အယမ္ပိ လာဘတ္ထိကော ယံ တ တံ တ ခဏ္ဍာနုမောဒနံ ဇာနာတိ, "သော အနုမောဒနဌာနေ ဗဟူ မာတုကမာ အာဂစ္ဆန္တိ, တာ မံ သဠာနိတွာ တတော ပဘုတိ ထာလကဘိက္ခံ ဒဿန္တီ"တိ ပတ္ထေန္တော ဧဝံ စိန္တေသိ။ **ဌာန**န္တိ ဗဟုဿုတာနံ အနုမောဒနာ ဘာရော, တေန ဗဟုဿုတော အနုမောဒေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ကုပိတော**တိ အယမ္ပိ တီသု ဌာနေသု ကုပ္ပတိ မနုဿာနံ ထေရဿ ဓမ္မကထိကဿ စ။ ကထံ မနုဿာနံ? "ဣမေ ပုဗ္ဗေ မံယေဝ ဥပသင်္ကမိတွာ ယာစန္တိ 'အမှာကံ နာဂတ္ထေရော အမှာကံ သုမနတ္ထေရော အနုမောဒတူ'တိ, အဇ္ဇ ပန နာတေစု"န္တိ ဧဝံ မနုဿာနံ ကုပ္ပတိ။ ကထံ ထေရဿ? "အယံ သင်္ဃတ္ထေရော 'တုမှာကံ ကုလုပကံ နာဂတ္ထေရံ သုမနတ္ထေရံ ဥပသင်္ကမထ, အယံ အနုမောဒိဿတီ'တိ န ဘဏတီ"တိ ဧဝံ ထေရဿ ကုပ္ပတိ။ ကထံ ဓမ္မကထိကဿ? "ထေရေန ဝုတ္တမတ္တောယေဝ ပဟာရံ လဒ္ဓကုက္ကုရော ဝိယ တုရိတတုရိတံ ဝဿတိ, ဣမံ နာမ နိက္ကမုန္တာ နတ္ထိ, ဣမသ္မိဥ္စဟိ အသတိ အဟမေဝ အနုမောဒေယျ"န္တိ ဧဝံ ဓမ္မကထိကဿ ကုပ္ပတိ။

အာရာမဂတာနန္တိ ဝိဟာရေ သန္နိပတိတာနံ။ အယမ္ပိ လာဘတ္ထိကော ယံ တ တံ တ ခဏ္ဍဓမ္မကထံ ဇာနာတိ, သော ပဿတိ တာဒိသေသု ဌာနေသု ဒွိယောဇနတိယောဇနတော သန္နိပတိတွာ ဘိက္ခူ သဗ္ဗရတ္တိကာနိ ဓမ္မဿဝနာနိ သုဏန္တေ, တုဋ္ဌစိတ္တေ စ ဒဟရေ တ သာမဏေရေ တ သာဓု သာဓူတိ မဟာသဒ္ဒေန သာဓုကာရံ ဒေန္တေ, တတော ဒုတိယဒိဝသေ အန္တောကမဂတေ ဘိက္ခူ ဥပာသကာ ပုစ္ဆန္တိ "ကေ, ဘန္တေ, ဓမ္မံ ကထေသု"န္တိ။ တေ ဘဏန္တိ "အသုကော စ အသုကော စာ"တိ။ တံ သုတွာ ပသန္နာ မနုဿာ ဓမ္မကထိကာနံ မဟာသက္ကာရံ ကရောန္တိ။ သော တံ ဣစ္ဆမာနော ဧဝံ စိန္တေသိ။ **ဌာန**န္တိ ဗဟုဿုတာနံ ဝိနိစ္ဆယကုသလာနံ ဓမ္မဒေသနာ ဘာရော, တေန ဗဟုဿု

တော ဒေသေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ကုပိတော**တိ စတုပ္ပဒိကံ ကထမ္ပိ ဝတ္တုံ ဩကာသံ အလဘမာနော ကုပိတော ဟောတိ အတ္တနော မန္ဒဘာဝဿ “အဟဉှိ မန္ဒော ဒုပ္ပညော ကုတော လဘိဿာမိ ဒေသေတု”န္တိ။

ဘိက္ခုနီနန္တိ ဩဝါဒတ္ထံ တ ဥဒ္ဒေသတ္ထံ တ ပရိပုစ္ဆတ္ထံ တ ပူဇာကရဏတ္ထံ တ အာရာမံ အာဂန္တွာ သန္နိပတိတဘိက္ခုနီနံ။ အယမ္ပိ လာဘတ္ထိကော, တဿေဝံ ဟောတိ ဣမာ မဟာကုလာ ပဗ္ဗဇိတာ ဘိက္ခုနိယော, တာသု ကုလေသု ပဝိသေတွာ နိသိန္နာသု မနုဿာ ပုစ္ဆိဿန္တိ “ကဿ သန္တိကေ ဩဝါဒံ တ ဥဒ္ဒေသံ တ ပရိပုစ္ဆံ တ ဂဏှထာ”တိ။ တတော ဝက္ခန္တိ “အသုကော နာမ အယျော ဗဟုဿုတော, တဿ ဒေထ ကရောထာ”တိ, တေနဿ ဧဝံ ဣစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ဌာန**န္တိ ဩဝါဒဒါယော နာမ ဗဟုဿုတာနံ ဘာရော, တေန ဗဟုဿုတော ဒေသေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ကုပိတော**တိ အယမ္ပိ ဒုဝိဓေန ဌာနေန ကုပ္ပတိ, တာသဉ္စ ဘိက္ခုနီနံ “ဣမာ ပုဗ္ဗေ မံ နိဿာယ ဥပေါသထပဝါရဏာဒီနိ လဘန္တိ, တာ ဣဒါနိ တံမုဟုတ္တံ ဒိဋ္ဌမတ္တကမဟလ္လကတ္ထေရဿ သန္တိကံ ဂတာ”တိ။ ဓမ္မကထိကဿ စ “သော ဣမာသံ သဟာသာ ဩဝါဒံ အဒါသိယေတ”တိ။

ဥပါသကာနန္တိ, အာရာမဂတာနံ ဥပါသကာနံ။ နိဿဋ္ဌကမ္မန္တာ နာမ မဟာဥပါသကာ ဟောန္တိ, တေ ပုတ္တဘာတုကာနံ ကမ္မံ နိယျာတေတွာ ဓမ္မံ သုဏန္တာ ဝိစရန္တိ, အယံ တေသံ ဒေသေတုံ ဣစ္ဆတိ, ကိံ ကာရဏာ? ဣမေ ပသီဒိတွာ ဥပါသိကာနမ္ပိ အာရောစေဿန္တိ, တတော သဒ္ဓိံ ဥပါသိကာဟိ မယှံ မေဝ လာဘသက္ကာရံ ဥပဟရိဿန္တီတိ။ ဌာနံ ဗဟုဿုတေနေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ကုပိတော**တိ အယမ္ပိ ဒုဝိဓေန ဌာနေန ကုပ္ပတိ, ဥပါသကာနဉ္စ “ဣမေ အညတ္ထ သုဏန္တိ, အမှာကံ ကုလုပကဿ သန္တိကေ သုဏာမာတိ နာဂစ္ဆန္တိ, ဟောတု ဣဒါနိ, တေသံ ဥပ္ပန္နေ ကိစ္စေ ဇာနိဿာမီ”တိ ဓမ္မကထိကဿ စ, “အယမေတေသံ ဒေသေတီ”တိ။

ဥပါသိကာနန္တိ အာရာမဂတာနံ။ **ဥပါသိကာ** နာမ အာသနပူဇာဒိကရဏတ္ထံ တ ဥပေါသထဒိဝသေ တ ဓမ္မဿဝနတ္ထံ သန္နိပတိတာ။ သေသံ ဥပါသကတရေ ဝုတ္တနယမေဝ။

သက္ကရေယျန္တိ သက္ကစ္စဉ္စ ကရေယျံ, သုန္ဒရဉ္စ ကရေယျံ။ ဣမိနာ အတ္တနိ ကာရံ ကရီယမာနံ သက္ကစ္စံ ကတဉ္စ သုန္ဒရဉ္စ ပတ္ထေတိ။ **ဂရုံ ကရေယျ**န္တိ ဘာရိယံ ကရေယျံ။ ဣမိနာ ဘိက္ခူဟိ အတ္တာနံ ဂရုဋ္ဌာနေ ဌပီယမာနံ ပတ္ထေတိ။ **မာနေယျ**န္တိ ပိယာယေယျံ။ **ပူဇေယျ**န္တိ ဧဝံ သက္ကရောန္တာ ဂရုံ ကရောန္တာ မာနေန္တာ ပစ္စယေဟိ ပူဇေယျုန္တိ ပစ္စယပူဇံ ပတ္ထေတိ။ **ဌာန**န္တိ “ပိယော ဂရု ဘာဝနီယော”တိ ဝုတ္တပ္ပကာရော ဗဟုဿုတော စ သီလဝါ စ တံ ဝိဓိံ အရဟတိ တေန ဘိက္ခူ ဧဝရူပံ ဧဝံ ကရေယျုန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ကုပိတော**တိ အယမ္ပိ ဒုဝိဓေန ဌာနေန ကုပ္ပတိ ဘိက္ခူနဉ္စ “ဣမေ ဧဝံ သက္ကရောန္တီ”တိ ထေရဿ စ “ဣမဿိမံ အသတိ မံယေဝ သက္ကရေယျု”န္တိ။ သေ နယော ဣတော ပရေသု တီသု တရေသု။

ပဏီတာနံ စီဝရာနန္တိ ပဋ္ဋုဒုကူလပဋ္ဋုဏ္ဏကောသေယျာဒီနံ မဟဂ္ဃသုခုမသုခသမ္ဖဿာနံ စီဝရာနံ။ ဣဓာပိ **အဟမေဝ လာဘီ အဿ**န္တိ ဣစ္ဆာ နာတိမဟာသာဝဇ္ဇာ။ **န အညော ဘိက္ခု လာဘီ အဿာ**တိ ပန မဟာသာဝဇ္ဇာ။

ပဏီတာနံ ပိဏ္ဍပါတာနန္တိ သပ္ပိတေလမဓုသက္ကရာဒိပူရိတာနံ သေဋ္ဌပိဏ္ဍပါတာနံ။ **ပဏီတာနံ သေနာသနာန**န္တိ အနေကသတသဟဿဂ္ဃနကာနံ မဉ္စပီဌာဒီနံ ပဏီတာနံ။ **ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာန**န္တိ သပ္ပိတေလမဓုဖာဏိတာဒီနံ ဥတ္တမဘေသဇ္ဇာနံ။ သဗ္ဗတ္ထာပိ ဌာနံ ဗဟုဿုတေဟိ ပုညဝန္တေဟိ စ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ကုပိတော**တိ သဗ္ဗတ္ထာပိ ဒုဝိဓေန ဌာနေန ကုပ္ပတိ, မနုဿာနဉ္စ “ဣမေသံ နာမ ပရိစိတဘာဝမ္ပိ နတ္ထိ, ဒီဃရတ္တံ ဧကတော ဝသန္တဿ ပံသုကူလတ္တာယ တ ပိဏ္ဍပါတတ္တာယ တ သပ္ပိတေလာဒိကာရဏာ တ ဃရပဋိပာဋိယာ စရန္တဿာပိ မေ ဧကဒိဝသမ္ပိ ကိဉ္စိ ပဏီတံ ပစ္စယံ န ဒေန္တိ။ အာဂန္တုကံ မဟလ္လကံ ပန ဒိသွာဝ ယံ ဣစ္ဆတိ, တံ ဒေန္တီ”တိ, ထေရဿ စ “အယမ္ပိ မဟလ္လကော ဣမေသံ အတ္တာနံ ဒဿေန္တောယေဝ စရတိ, ကုအဿု နာမ နံ ဓမ္မကမ္မိကာ နိက္ကဍ္ဎေယျုံ, ဧဝံ ဣမသ္မိံ အသတိ အဟမေဝ လာဘီ အဿ”န္တိ။

ဣမေသံ ခေါ, ဧတံ အာဝုသောတိ ဣမေသံ ဟေဋ္ဌာ ဧကူနဝီသတိတရေဟိ ဝုတ္တာနံ ဣစ္ဆာဝစရာနံ။

၆၁. ဒိသ္တိ စေဝ သူယန္တိ စာ တိ န ဣတ္ထိဝစရာ စက္ခုနာ ဒိသ္သတိ, န သောတေန သူယန္တိ, မနောဝိညာဏ ဝိသယတ္တာ။ အပ္ပဟီနကိစ္စာဝစရသ္သ ပန ပုဂ္ဂလသ္သ ဣတ္ထိဝစရဝသေန ပဝတ္တကာယကမ္မံ ဒိသ္ဝာ ဒိဋ္ဌာ ဝိယ ဝစီကမ္မံ သုတွာ သုတာ ဝိယ စ ဟောန္တိ, တေန ဝုတ္တံ “ဒိသ္တိ စေဝ သူယန္တိ စာ”တိ။ ပစ္စက္ခကာလေ ဒိသ္သန္တိ, “အသုကော ကိရ ဘိက္ခု ဤဒိသော”တိ တိရောက္ခကာလေ သူယန္တိ။ **ကိဥ္စာပိ** တိ အနုဂ္ဂဟာဂရဟာဝစနံ။ တေန အာရညိကတ္တံ အနုဂ္ဂဏှာတိ, ဣတ္ထိဝစရာနံ အပ္ပဟာနံ ဂရဟတိ။

တတ္ရာယံ ယောဇနာ, ကိဥ္စာပိ သော ဘိက္ခု ကမန္တသေနာသနံ ပဋိသေဝိတွာ အာရညိကော ဟောတိ, အန္တေ ပန္တသေနာသနေ ဝသတိ, ဣမေ စသ္သ တေ္တကာ ဣတ္ထိဝစရာ အပ္ပဟီနာ။ ကိဥ္စာပိ သော အတိရေကလာဘံ ပဋိက္ခိပိတွာ ပိဏ္ဍပာတိကော ဟောတိ။ ကိဥ္စာပိ သော လောလုပ္ပစာရံ ဝဇ္ဇေတွာ သပဒာနစာရီ ဟောတိ။ ကိဥ္စာပိ သော ဂဟပတိ စီဝရံ ပဋိက္ခိပိတွာ ပံသုကူလိကော ဟောတိ။

လူခစီဝရဓရောတိ ဧတ္ထ ပန **လူခ**န္တိ သတ္ထလူခံ သုတ္တလူခံ ရဇနလူခန္တိ တီဟိ ကာရဏေဟိ လူခံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ သတ္ထေန ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ဆိန္နံ **သတ္ထလူခံ** နာမ, တံ အဟ္တေန ပရိဟာယတိ, ထူလဒီဃသုတ္တကေန သိဗ္ဗိ တံ **သုတ္တလူခံ** နာမ, တံ ဖသ္သေန ပရိဟာယတိ ခရသမ္ဖသ္သံ ဟောတိ။ ရဇနေန ရတ္တံ **ရဇနလူခံ** နာမ, တံ ဝဏ္ဏေန ပ ရိဟာယတိ ဒုဗ္ဗဏ္ဏံ ဟောတိ။ ကိဥ္စာပိ သော ဘိက္ခု ဧဝံ သတ္ထလူခသုတ္တလူခရဇနလူခစီဝရဓရော ဟောတိ, ဣမေ စ သ္သ တေ္တကာ ဣတ္ထိဝစရာ အပ္ပဟီနာ ဒိသ္သန္တိ စေဝ သူယန္တိ စ, အထ ခော နံ ဝိညူ သဗြဟ္မစာရီ နေဝ သက္က ရောန္တိ။ပေ။ န ပူဇေန္တီတိ။ **တံ ကိသ္သ ဟေတူ** တိ ဧတ္ထ **တ**န္တိ နိပါတမတ္တံ, **ကိသ္သ ဟေတူ** တိ ကိံ ကာရဏာ။ **တေ ဟိ တသ္သ။ပေ။ သူယန္တိ** စ ယသ္မာ တသ္သ တေ ဟာပကာ သူယန္တိ စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣမေသံ ဣတ္ထိဝစရာနံ အပ္ပဟီနတ္တာတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။

ဣဒါနိ တမတ္ထံ ဥပမာယ ဟာကဋံ ကရောန္တော **သေယျထာပိ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကုဏပ**န္တိ မတကဠေဝရံ။ အဟိသ္သ ကုဏပံ **အဟိကုဏပံ**။ ဧဝံ ဣတရာနိ။ အတိပဋိကူလဇိဂုစ္ဆနီယဘာဝတော စေတ္ထ ဣမာနေဝ တီဏိ ဝုတ္တာ နီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ အညေသံ ဥဟိ သသသူကရာဒီနံ ကုဏပံ မနုသ္သာ ကဋ္ဌုကဘဏ္ဍာဒီဟိ အဘိသင်္ခရိတွာ ပရိဘုဥ္ဇန္တိ ပိ။ ဣမေသံ ပန ကုဏပံ အဘိနဝမ္ပိ ဇိဂုစ္ဆန္တိယေဝ, ကော ပန တဒေဝ ကာလာတိက္ကမေန ပူတိဘူတေ။ **ရစယိတွာ**တိ ဝဓိတွာ, ပရိပူရေတွာတိ အတ္ထော, ကုဏပံ ဂဟေတွာ ကံသပာတိယံ ပက္ခိပိတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အညိဿာ** တိ အပရာယ။ **ပဋိကုဇ္ဇိတွာ** တိ ပိဒဟိတွာ ။ **အန္တရာပဏ** န္တိ အာပဏာနမန္တရေ မဟာဇနသံကိဏ္ဏံ ရစ္ဆာမုခံ။ **ပဋိ ပဇ္ဇေယျု**န္တိ ဂစ္ဆေယျုံ။ **ဇညဇညံ ဝိယာ**တိ စောက္ခစောက္ခံ ဝိယ မနာပမနာပံ ဝိယ။ အပိစ ဝဓုကာပဏ္ဏာကာရံ ဝိယာ တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဝဓုကာ**တိ ဇနေတ္တိ ဝုစ္စတိ, တသ္သာ နီယမာနံ ပဏ္ဏာကာရံ ဇညံ, ဥဘယတ္ထာပိ အာဒရဝသေန တ ပသံသာဝသေန တ ပုနရုတ္တံ။ “ဇညဇညံ ဗျာ”တိပိ ပာဌော။

အပာပုရိတွာတိ ဝိဝရိတွာ။ **တသ္သ သဟ ဒသ္သနေန အမနာပတာ စ သဏ္ဌဟေယျာ** တိ တသ္သ ကုဏပသ္သ ဒသ္သနေန သဟေဝ တသ္သ ဇနသ္သ အမနာပတာ တိဋ္ဌေယျ။ **အမနာပတာ**တိ စ “အမနာပမိဒ”န္တိ ဥပ္ပန္နစိတ္တစေ တသိကာနမေတံ အဓိဝစနံ။ ဧသ နယော **ပဋိကုလ္လဇေဂုစ္ဆတာသု။ ဇိဃစ္ဆိတာနမ္ပီ** တိ ဆာတာနမ္ပိ။ **န ဘောတ္တုကမျတာ အသ္သာ**တိ ဘုဥ္ဇိတုကာမတာ န ဘဝေယျ။ **ပဂေဝ သုဟိတာန**န္တိ ဓာတာနံ ပန ပဌမတရမေဝ ဘုဥ္ဇိတုကာမတာ န ဘဝေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တတ္ရာယံ ဥပမာသံသန္ဒနာ – ပရိသုဒ္ဓကံသပာတိသဒိသံ ဣမသ္သ ပဗ္ဗဇ္ဇာလိင်္ဂံ, ကုဏပရစနံ ဝိယ ဣတ္ထိဝ စရာနံ အပ္ပဟာနံ, အပရကံသပာတိယာ ပဋိကုဇ္ဇနံ ဝိယ အာရညိကင်္ဂါဒီဟိ ဣတ္ထိဝစရပ္ပဋိစ္ဆာဒနံ, ကံသပာတိ ဝိဝရိတွာ တ ကုဏပဒသ္သနေန ဇနသ္သ အမနာပတာ ဝိယ အာရညိကင်္ဂါဒီနိ အနာဒိယိတွာ ဣတ္ထိဝစရဒသ္သနေန သဗြဟ္မစာ ရီနံ အသက္ကာရကရဏာဒိတာတိ။

၆၂. သုက္ကပက္ခေ ပန, **ကိဉ္စာပီ** တိ အနုဂ္ဂဟပသံသာဝစနံ, တေန အာရညိကတ္တံ အနုဂ္ဂဏှာတိ, ဣတ္ထိဝစရ ပ္ပဟာနံ ပသံသတိ။ **နေမန္တနိကော** တိ နိမန္တနပဋိဂ္ဂာဟကော။ **ဝိစိတကာဠက**န္တိ ဝိစိနိတွာ အပနီတကာဠကံ။ **အနေ ကသူပံ အနေကဗျဉ္ဇန**န္တိ ဧတ္ထ **သူပေ** နာမ ဟတ္ထဟာရိယော ဝုစ္စတိ။ **ဗျဉ္ဇန** န္တိ ဥတ္တရိဘင်္ဂံ, တေန မစ္ဆ

မံသမုဂ္ဂသူပဟာဒီဟိ အနေကသူပံ, နာနပ္ပကာရမံသာဒိဗ္ယဥ္ဇနေဟိ အနေကဗျဥ္ဇနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဥပမာသံသန္ဒနေ စ သာလိဝရဘတ္တရစနံ ဝိယ ဣတ္ထာဝစရပ္ပဟာနံ, အပရကံသဟတိယာ ပဋိကုဇ္ဇနံ ဝိယ အပ္ပိစ္ဆတာသမုဋ္ဌာနေဟိ ကမဋ္ဌဝိဟာရာဒီဟိ ဣတ္ထာဝစရပ္ပဟာနပ္ပဋိစ္ဆာဒကံ, ကံသဟတိ ဝိဝရိတ္တတ သာလိဝရဘတ္တဒဿနေန ဇနဿ မနာပတာ ဝိယ ကမဋ္ဌဝိဟာရာဒိနိ အနာဒိယိတွတ ဣတ္ထာဝစရပ္ပဟာနဒဿနေန သဗ္ရဟ္မစာရီနံ သက္ကာရကရဏာဒိတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၆၃. ဥပမာ မံ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ပဋိဘာတီ တိ မယှံ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ဥပမာ ဥပဋ္ဌာတိ။ ဧကံ ဥပမံ ဝတ္တုကာမော အဟန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **ပဋိဘာတု တန္တိ** တုယှံ ပဋိဘာတု ဥပဋ္ဌာတု, ဝဒ တွဝန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **ဧကမိဒါဟန္တိ** တွေ **ဣဒါ**တိ နိပါတမတ္တံ, ဧကသ္မိံ သမယေ အဟန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ။ **ရာဇဂဟေ ဝိဟရာမိ ဂိရိဗ္ဗဇေ** တိ, **ရာဇဂဟန္တိ** တဿ နဂရဿ နာမံ။ သမန္တတော ပန ဂိရိပရိက္ခေပေန ဝဇော ဝိယ သဏ္ဌိတတ္တာ **ဂိရိဗ္ဗဇ** န္တိ ဝုစ္စတိ။ တသ္မိံ နဂရေ ဝိဟရာမိ, တံ နိဿာယ အဟံ ဝိဟရာမီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အထ ခွတာဟန္တိ** အထ ခေါ အဟံ။ တွေ စ **အထာ**တိ အညာဓိကာရဝစနာရမ္ဘေ နိပါတော။ **ခေါ**တိ ပဒပူရဏမတ္တေ။ **ပုဗ္ဗဏှသမယ** န္တိ ဒိဝသဿ ပုဗ္ဗဘာဂသမယံ။ ပုဗ္ဗဏှသမယေတိ အတ္ထော, ပုဗ္ဗဏှေ တ သမယံ ပုဗ္ဗဏှ သမယံ, ပုဗ္ဗဏှေ ဧကံ ခဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, ဧဝံ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ လဗ္ဘတိ။ **နိဝာသေတွာ**တိ ပရိဒဟိတွာ, ဝိဟာရနိဝာသနပရိဝတ္တနဝသေနေတံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကမပ္ပဝေသနတ္ထာယ တ သဏ္ဌပေတွာ နိဝာသနဝသေန, န ဟိ သော တတော ပုဗ္ဗေ အနိဝတ္ထော အဟောသိ။

ပတ္တစီဝရမာဒာယာ တိ ပတ္တံ ဟတ္ထေန စီဝရံ ကာယေန အာဒိယိတွာ။ **ပိဏ္ဍာယာ** တိ ပိဏ္ဍာယ တတ္ထာယ။ **သမီတီ**တိ တဿ နာမံ။ **ယာနကာရပုတ္တော** တိ ရထကာရပုတ္တော။ **ပဏ္ဍုပုတ္တော** တိ ပဏ္ဍုဿ ပုတ္တော။ **အာဇီဝကော**တိ နဂ္ဂသမဏကော။ **ပုရာဏယာနကာရပုတ္တော** တိ ပောရာဏယာနကာရကုလဿ ပုတ္တော။ **ပစ္စုပဋ္ဌိတော** တိ ဥပဂန္တွာ ဌိတော။ **ဝင်္က** နာမ ဧကတော ကုဋိလံ။ **ဇိမှံ** နာမ သပ္ပဂတမဂ္ဂသဒိသံ။ **ဒေါသန္တိ** ဖေဂ္ဂုဝိသမဂဏ္ဌိကာဒိ။ **ယထာ ယထာ**တိ ကာလတ္တေ နိပါတော, ယဒါ ယဒါ ယသ္မိံ တသ္မိံ ကာလေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တထာ တထာ**တိ အယမ္ပိ ကာလတ္တောယေဝ, တသ္မိံ တသ္မိံ ကာလေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သော အတ္တနော သုတ္တာနုလောမေန စိန္တေသိ, ဣတရော တေန စိန္တိတက္ခဏေ စိန္တိတဋ္ဌာနမေဝ တစ္ဆတိ။ **အတ္တမနော**တိ သကမနော တုဋ္ဌမနော ပီတိသောမနဿေဟိ ဂဟိတမနော။ **အတ္တမနတံ နိစ္ဆာရေသီ** တိ အတ္တမနတာယ တစံ , အတ္တမနဘာဝဿ တ ယုတ္တံ တစံ နိစ္ဆာရေသိ ဥဒီရယိ, ပဗ္ယာဟရီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဟဒယာ ဟဒယံ မညေ အညာယာ**တိ စိတ္တေန စိတ္တံ ဇာနိတွာ ဝိယ။

အဿဒ္ဓာ တိ ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ဃေသု သဒ္ဓာဝိရဟိတာ။ **ဇီဝိကတ္ထာ** တိ ဣဏဘယာဒီဟိ ပီဠိတာ ဗဟိ ဇီဝိတုံ အသက္ကောန္တာ ဣဓ ဇီဝိကတ္ထိကာ ဟုတွာ။ **န သဒ္ဓါ** တိ န သဒ္ဓါယ။ **သဌာ မာယာဝိနော**တိ မာယာသာဌေယျေဟိ ယုတ္တာ။ **ကေတဗိနော**တိ သိက္ခိတကေရာဋိကာ, နိပ္ဖန္နထာမဂတသာဌေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သာဌေယျဥ္ဟိ အဘူတဂုဏဒဿနတော အဘူတဘဏ္ဍဂုဏဒဿနသမံ ကတွာ ''ကေရာဋိယ''န္တိ ဝုစ္စတိ။ **ဥန္နဠာ** တိ ဥဂ္ဂတနဠာ, ဥဋ္ဌိတတုစ္ဆမာနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ ။ **စပလာ**တိ ပတ္တစီဝရမဏ္ဍနာဒိနာ စာပလ္လေန ယုတ္တာ။ **မုခရာ**တိ မုခခရာ, ခရဝစနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, **ဝိကိဏ္ဏဝါစာ** တိ အသံယတဝစနာ, ဒိဝသမ္ပိ နိရတ္ထကဝစနပ္ပလာပိနော။ **ဣန္ဒြိယေသု အဂုတ္တဒွါရာ**တိ ဆသု ဣန္ဒြိယေသု အသံဝုတကမ္မဒွါရာ။ **ဘောဇနေ အမတ္တညုနော**တိ ဘောဇနေ ယာ မတ္တာ ဇာနိတဗ္ဗာ ပရိယေသနပဋိဂ္ဂဟဏပရိဘောဂေသု ယုတ္တတာ, တဿာ အဇာနနကာ။ **ဇာဂရိယံ အနနုယုတ္တာ** တိ ဇာဂရေ အနနုယုတ္တာ။ **သာမညေ အနပေက္ခဝန္တော** တိ သမဏဓမ္မေ နိရပေက္ခာ, ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပတ္တိရဟိတာတိ အတ္ထော။ **သိက္ခာယ န တိဗ္ဗဂါရဝါ** တိ သိက္ခာပဒေသု ဗဟုလဂါရဝါ န ဟောန္တိ, အာပတ္တိဝီတိက္ကမဗဟုလာ တ။ **ဗာဟုလိကာ**တိ အာဒိ ဓမ္မဒါယာဒေ ဝုတ္တံ, **ကုသီတာ**တိအာဒိ ဘယဘေရဝေ။ **ဓမ္မပရိယာယေနာ**တိ ဓမ္မဒေသနာယ။

သဒ္ဓါ အကာရဿာ တိ ပကတိယာပိ သဒ္ဓါ, ပဗ္ဗဇိတာပိ သဒ္ဓါယ အကာရဿာ အနကာရိယံ ပဗ္ဗဇိတာ။ **ပိဝန္တိ မညေ ဃသန္တိ မညေ**တိ ပိဝန္တိ ဝိယ ဃသန္တိ ဝိယ။ အတ္တမနတံ နိစ္ဆာရေန္တာ ဝစသာ ပိဝန္တိ ဝိယ, အဗ္ဘနုမောဒန္တာ မနသာ ဃသန္တိ ဝိယ။ **သာဓု ဝတာ**တိ သုန္ဒရံ ဝတ ။ **သဗ္ရဟ္မစာရီ** တိ ရဿမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ ဒီဃမ္ပိ။ ရဿေ သတိ

သာရိပုတ္တဿ ဥပရိ ဟောတိ, ဒီဃေ သတိ သဗ္ဗဟ္မစာရီနံ။ ယဒါ သာရိပုတ္တဿ ဥပရိ ဟောတိ, တဒါ သဗ္ဗဟ္မစာရီ သာရိပုတ္တော အမ္ဟေ အကုသလာ ဝုဋ္ဌာပေတ္ဝာတိ အတ္ထော။ ယဒါ သဗ္ဗဟ္မစာရီနံ, တဒါ သဗ္ဗဟ္မစာရယော အကုသလာ ဝုဋ္ဌာပေတ္ဝာတိ အတ္ထော။ **ဒဟရောတိ** တရုဏော။ **ယုတာတိ** ယောဗ္ဗနဘာဝေ ဌိတော။ **မဏ္ဍနကဇာတိကောတိ** အလင်္ကာရကသဘာဝေါ။ တတ္ထ ကောစိ တရုဏောပိ ယုတာ န ဟောတိ ယထာ အတိတရုဏော, ကောစိ ယုတာပိ မဏ္ဍနကဇာတိကော န ဟောတိ ယထာ ဥပသန္တသဘာဝေါ, အာလသိယဗျသနာဒီဟိ ဝါ အဘိဘူတော, ဣဓ ပန ဒဟရော စေဝ ယုတာ စ မဏ္ဍနကဇာတိကော စ အဓိပ္ပေတော, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ဥပ္ပလာ** ဒီနိ လောကသမ္မတတ္တာ ဝုတ္တာနိ။ **ဣတိဟ တေတိ** ဧဝံ တေ။ **ဥဘော မဟာနာကာတိ** ဒွေပိ မဟာနာဂါ, ဒွေပိ ဟိ ဧတေ အဂ္ဂသာဝကာ ''မဟာနာဂ''တိ ဝုစ္စန္တိ။ တတြာယံ ဝစနတ္ထော, ဆန္ဒာဒီဟိ န ဂစ္ဆန္တီတိ **နာဂါ,** တေန တေန မဂ္ဂေန ပဟီနေ ကိလေသေ န အာဂစ္ဆန္တီတိ **နာဂါ,** နာနပ္ပကာရကံ အာဂုံ န ကရောန္တီတိ **နာဂါ,** အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရော ပန မဟာနိဒ္ဒေသေ (မဟာနိ. ၈၀) ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အပိစ –

> ''အာဂုံ န ကရောတိ ကိဉ္စိ လောကေ၊
> သဗ္ဗသံယောဂေ ဝိသဇ္ဇ ဗန္ဓနာနိ။
> သဗ္ဗတ္ထ န သဇ္ဇတီ ဝိမုတ္တော၊
> နာဂေါ တာဒိ ပဝုစ္စတေ တထတ္တာ''တိ။ (သု. နိ. ၅၂၇; မဟာနိ. ၈၀)။

ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ မဟန္တာ နာဂါ **မဟာနာဂါ,** အညေဟိ ခီဏာသဝနာဂေဟိ ပုဇ္ဇတရာ စ ပါသံသတရာ စာတိ အတ္ထော။ **အညမညဿာ** တိ အညော အညဿ။ **သမနုမောဒိံသူတိ** သမံ အနုမောဒိံသု။ တတ္ထ ဣမာယ ဥပမာယ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော အနုမောဒိ, ပဋိဘာဏတု တံ အာဝုသောတိ ဓမ္မသေနာပတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''အညမညဿ သုဘာသိတံ သမနုမောဒိံသူ''တိ။

သမ္မုတိပရမတ္ထဒေသနာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

အနင်္ဂဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. အာကင်္ခေယျသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၆၄. ဧဝံ မေ သုတန္တိ အာကင်္ခေယျသုတ္တံ။ တတ္ထ **သမ္ပန္နသီလာ** တိ တိဝိဓံ သမ္ပန္နံ ပရိပုဏ္ဏသမင်္ဂိမဓုရဝသေန။ တတ္ထ –

> ''သမ္ပန္နံ သာလိကေဒါရံ၊ သုတာ ဘုဉ္ဇန္တိ ကောသိယ။
> ပဋိဝေဒေမိ တေ ဗ္ရဟ္မေ၊ န နံ တရေတုမုဿဟေ''တိ။ (ဇာ. ၁.၁၄.၁)။

ဣဒံ **ပရိပုဏ္ဏသမ္ပန္နံ** နာမ။ ''ဣမိနာ ပါတိမောက္ခသံဝရေန ဥပေတော ဟောတိ သမုပေတော ဥပာဂတော သမုပာဂတော ဥပပန္နော သမ္ပန္နော သမန္နာဂတော''တိ (ဝိဘ. ၅၁၁) ဣဒံ **သမင်္ဂိသမ္ပန္နံ** နာမ။ ''ဣမိဿာ, ဘန္တေ, မဟာပထဝိယာ ဟေဋ္ဌိမတလံ သမ္ပန္နံ, သေယျထာပိ ခုဒ္ဒမဓုံ အနေဠကံ, ဧဝမဿာဒ''န္တိ (ပါရာ. ၁၇) ဣဒံ **မဓုရသမ္ပန္နံ** နာမ။ ဣဓ ပန ပရိပုဏ္ဏသမ္ပန္နမ္ပိ သမင်္ဂိသမ္ပန္နမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ တသ္မာ သမ္ပန္နသီလာတိ ပရိပုဏ္ဏသီလာ ဟုတွာတ တိပိ သီလသမင်္ဂိနော ဟုတွာတိပိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သီလန္တိ** ကေနဋ္ဌေန သီလံ? သီလနဋ္ဌေန **သီလံ**။ တဿ ဝိတ္ထာရကထာ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝုတ္တာ။

တတ္ထ ''ပရိပုဏ္ဏသီလာ''တိ ဣမိနာ အတ္ထေန ခေတ္တဒေါသဝိဂမေန ခေတ္တပါရိပူရီ ဝိယ သီလဒေါသဝိဂမေန သီလပါရိပူရီ ဝုတ္တာ ဟောတိ။ ယထာ ဟိ ခေတ္တံ ဗီဇခဏ္ဍံ ဝပ္ပခဏ္ဍံ ဥဒကခဏ္ဍံ ဦသခဏ္ဍန္တိ စတုဒေါသသမန္နာဂတံ အပရိပူရံ ဟောတိ။

တတ္ထ **ဗီဇခဏ္ဍံ** နာမ ယတ္ထ အန္တရန္တရာ ဗီဇာနိ ခဏ္ဍာနိ တ ပူတီနိ တ ဟောန္တိ, တာနိ ယတ္ထ ဝပန္တိ, တတ္ထ သဿံ န ဥဋ္ဌေတိ, ခေတ္တံ ခဏ္ဍံ ဟောတိ။ **ဝပ္ပခဏ္ဍံ** နာမ ယတ္ထ အကုသလော ဗီဇာနိ ဝပန္တော အန္တရန္တရာ နိပာတေတိ။ ဧဝဉှိ သဗ္ဗတ္ထ သဿံ န ဥဋ္ဌေတိ, ခေတ္တံ ခဏ္ဍံ ဟောတိ။ **ဥဒကခဏ္ဍံ** နာမ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဥဒကံ အတိဗဟု ဝါ န ဝါ ဟောတိ, တတြာပိ ဟိ သဿာနိ န ဥဋ္ဌေန္တိ, ခေတ္တံ ခဏ္ဍံ ဟောတိ။ **ဦသခဏ္ဍံ** နာမ ယတ္ထ ကဿကော ကိဿိဉ္စိ ပဒေသေ နင်္ဂလေန ဘူမိံ စတ္တာရော ပဉ္စ ဝါရေ ကသန္တော အတိဂမ္ဘီရံ ကရောတိ, တတော ဦသံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တတြာပိ ဟိ သဿံ န ဥဋ္ဌေတိ, ခေတ္တံ ခဏ္ဍံ ဟောတိ, တာဒိသဉ္စ ခေတ္တံ န မဟပ္ဖလံ ဟောတိ န မဟာနိသံသံ, တတြာပိ ဟိ ဗဟုမ္ပိ ဝပိတ္ဝာ အပ္ပံ လဘတိ။ ဣမေသံ ပန စတုန္နံ ဒောသာနံ ဝိဂမာ ခေတ္တံ ပရိပုဏ္ဏံ ဟောတိ။ တာဒိသဉ္စ ခေတ္တံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ မဟာနိသံသံ။ ဧဝမေဝ ခဏ္ဍံ ဆိဒ္ဒံ သဗလံ ကမ္မာသန္တိ စတုဒောသသမန္နာဂတံ သီလံ အပရိပူရံ ဟောတိ။ တာဒိသဉ္စ သီလံ န မဟပ္ဖလံ ဟောတိ, န မဟာနိသံသံ။ ဣမေသံ ပန စတုန္နံ ဒောသာနံ ဝိဂမာ သီလခေတ္တံ ပရိပုဏ္ဏံ ဟောတိ, တာဒိသဉ္စ သီလံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ မဟာနိသံသံ။

“သီလသမင်္ဂိနော”တိ ဣမိနာ ပနတ္ထေန သီလေန သမင်္ဂိဘူတာ သမောဓာနံ ဂတာ သမန္နာဂတာ ဟုတ္ဝာ ဝိဟရထာတိ ဣဒမေဝ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ ဒ္ဝီဟိ ကာရဏေဟိ သမ္ပန္နသီလတာ ဟောတိ သီလဝိပတ္တိယာ စ အာဒီနဝဒဿနေန သီလသမ္ပတ္တိယာ စ အာနိသံသဒဿနေန။ တဒုဘယမ္ပိ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝိတ္ထာရိတံ။

တတ္ထ “သမ္ပန္နသီလာ”တိ ဧတ္တာဝတာ ကိရ ဘဂဝတာ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ ဥဒ္ဒိသိတ္ဝာ “ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတာ”တိ ဣမိနာ တတ္ထ ဇေဋ္ဌကသီလံ ဝိတ္ထာရေတ္ဝာ ဒဿေသီတိ ဒီပဝိဟာရဝါသီ သုမနတ္ထေရော အာဟ။ အန္တေဝါသိကော ပနဿ **တေပိဋကစူဠနာဂတ္ထေရော** အာဟ – ဥဘယတ္ထာပိ ပါတိမောက္ခသံဝရော ဘဂဝတာ ဝုတ္တော, ပါတိမောက္ခသံဝရောယေဝ ဟိ သီလံ။ ဣတရာနိ ပန တီဏိ သီလန္တိ ဝုတ္တဋ္ဌာနံ နာမ အတ္ထီတိ အနနုဇာနန္တော ဝတ္ဝာ အာဟ – “ဣန္ဒြိယသံဝရော နာမ ဆဒ္ဝါရရက္ခာမတ္တကမေဝ, အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိ ဓမ္မေန သမေန ပစ္စယုပ္ပတ္တိမတ္တကံ, ပစ္စယနိဿိတံ ပဋိလဒ္ဓပစ္စယေ ဣဒမတ္ထန္တိ ပစ္စဝေက္ခိတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇနမတ္တကံ။ နိပ္ပရိယာယေန ပါတိမောက္ခသံဝရောဝ သီလံ။ ယဿ သော ဘိန္နော, အယံ ဆိန္နသီသော ဝိယ ပုရိသော ဟတ္ထပါဒေ သေသာနိ ရက္ခိဿတီတိ န ဝတ္တဗ္ဗော။ ယဿ ပန သော အရောဂေါ, အယံ အစ္ဆိန္နသီသော ဝိယ ပုရိသော ဇီဝိတံ သေသာနိ ပုန ပါကတိကာနိ ကတ္ဝာ ရက္ခိတုံ သက္ကောတိ။ တသ္မာ ‘သမ္ပန္နသီလာ’တိ ဣမိနာ ပါတိမောက္ခသံဝရံ ဥဒ္ဒိသိတ္ဝာ ‘သမ္ပန္နပါတိမောက္ခာ’တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ ဝတ္ဝာ တံ ဝိတ္ထာရေတ္ဝာ ဒဿေန္တော ‘ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတာ’တိ အာဒိမာဟာ”တိ။

တတ္ထ **ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတာ** တိ ပါတိမောက္ခသံဝရေန သမန္နာဂတာ။ **အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နာ** တိ အာစာရေန စ ဂေါစရေန စ သမ္ပန္နာ။ **အဏုမတ္တေသူ** တိ အပ္ပမတ္တကေသု။ **ဝဇ္ဇေသူ** တိ အကုသလဓမ္မေသု။ **ဘယဒဿာဝီ** တိ ဘယဒဿိနော။ **သမာဒါယာ**တိ သမ္မာ အာဒိယိတ္ဝာ။ **သိက္ခထ သိက္ခာပဒေသူ** တိ သိက္ခာပဒေသု တံ တံ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယိတ္ဝာ သိက္ခထ။ အပိစ **သမာဒါယ သိက္ခထ သိက္ခာပဒေသူ** တိ ယံကိဉ္စိ သိက္ခာကောဋ္ဌာသေသု သိက္ခိတဗ္ဗံ ကာယိကံ ဝါစသိကဉ္စ, တံ သဗ္ဗံ သမာဒါယ သိက္ခထာတိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရတော ပန သဗ္ဗာနေတာနိ ပါတိမောက္ခသံဝရာဒီနိ ပဒါနိ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝုတ္တာနိ။

၆၅. **အာကင်္ခေယျ စေ** တိ ကသ္မာ အာရဒ္ဓံ? သီလာနိသံသဒဿနတ္ထံ။ သစေပိ အစိရပဗ္ဗဇိတာနံ ဝါ ဒုပ္ပညာနံ ဝါ ဧဝမဿ “ဘဂဝါ သီလံ ပူရေထာတိ ဝဒတိ, ကော နု ခေါ သီလပူရဏေ အာနိသံသော, ကော ဝိသေသော, ကာ ဝုဍ္ဎီ”တိ? တေသံ သတ္တရသ အာနိသံသေ ဒဿေတုံ ဧဝမာဟ။ အပ္ပေဝ နာမ ဧတံ သဗြဟ္မစာရီနံ ပိယမနာပတာဒိအာသဝက္ခယပရိယောသာနံ အာနိသံသံ သုတ္ဝာပိ သီလံ ပရိပူရေယျုန္တိ။ ဝိသကဏ္ဋကတဏ္ဍိဇော ဝိယ။ **ဝိသကဏ္ဋကတဏ္ဍိဇော** နာမ ဂုဠတဏ္ဍိဇော ဝုစ္စတိ။

သော ကိရ ဂုဠဖာဏိတခဏ္ဍသက္ခရာဒီနိ သကဋေနာဒါယ ပစ္စန္တဂါမံ ဂန္တွာ “ဝိသကဏ္ဋကံ ဂဏှထ, ဝိသကဏ္ဋကံ ဂဏှထာ”တိ ဥဂ္ဃောသေသိ။ တံ သုတွာ ဂါမိကာ “ဝိသံ နာမ ကက္ခဠံ, ယော နံ ခါဒတိ, သော မရတိ, ကဏ္ဋကမ္ပိ ဝိဇ္ဈိတွာ မာရေတိ, ဥဘောပေတေ ကက္ခဠာ, ကော ဧတ္ထ အာနိသံသော”တိ ဂေဟဒွါရာနိ ထကေသုံ, ဒါရကေ စ ပလာပေသုံ။ တံ ဒိသွာ တဏ္ဍိဇော “အဝေါဟာရကုသလာ ဣမေ ဂါမိကာ, ဟန္ဒ နေ ဥပါယေန ဂဏှာပေမီ”တိ

“အတိမခုရံ ဂဏှဟထ, အတိသာဒုံ ဂဏှဟထ, ဂုဠံ ဖာဏိတံ သက္ခရံ သမဂ္ဂံ လဗ္ဘတိ, ကူဋမာသကကူဋကဟာပဏာဒီဟိ ပိ လဗ္ဘတီ”တိ ဥဂ္ဃောသေသိ။ တံ သုတွတ ကမိကာ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ အာဂန္တွာ ဗဟုမ္ပိ မူလံ ဒတွတ ဂဟေသုံ။ တတ္ထ တဏိဇ္ဇေ “ဝိသကဏ္ဍကံ ဂဏှဟထာ”တိ ဥဂ္ဃောသနံ ဝိယ ဘဂဝတော “သမ္ပန္နသီလာ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဟရထ။ပေ.။ သမာဒာယ သိက္ခထ သိက္ခာပဒေသူ”တိ ဝစနံ။ “ဥဘောပေတေ ကက္ခဋ္ဌာ, ကော တ္တေ အာနိသံသော”တိ ကမိကာနံ စိန္တွတနံ ဝိယ ဘဂဝတ “သမ္ပန္နသီလာ ဝိဟရထာ”တိ အာဟ, “သီလဠ္ဌ နာမေတံ ကက္ခဋ္ဌံ ဖရုသံ ခိဍ္ဍာဒိပစ္စနီကံ, ကော နုခော သမ္ပန္နသီလာနံ အာနိသံသော”တိ ဘိက္ခူနံ စိန္တနံ။ အထ တဿ တဏိဇ္ဇေ “အတိမခုရံ ဂဏှဟထာ”တိအာဒိဝစနံ ဝိယ ဘဂဝတော ပိယမနာပတာဒိအာသဝက္ခယပရိယောသာနံ သတ္တရသအာနိသံသပ္ပကာသနတ္ထံ “အာကင်္ခေယျ စေ”တိအာဒိဝစနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ **အာကင်္ခေယျ စေ** တိ ယဒိ အာကင်္ခေယျ ယဒိ ဣစ္ဆေယျ။ **ပိယော စ အဿ** န္တိ ပိယစက္ခူဟိ သမ္ပဿိတဗ္ဗော, သိနေဟုပ္ပတ္တိယာ ပဒဋ္ဌာနဘူတော ဘဝေယျန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **မနာပေ**တိ တေသံ မနဝဍ္ဍနကော, တေသံ တ မနေန ပတ္တဗ္ဗော, မေတ္တစိတ္တေန ဖရိတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဂရူ**တိ တေသံ ဂရုဋ္ဌာနိယော ပာသာဏစ္ဆတ္တသဒိသော။ **ဘာဝနီယော**တိ “အဒ္ဓာ အယမာယသ္မာ ဇာနံ ဇာနာတိ ပဿံ ပဿတီ”တိ ဧဝံ သမ္ဘာဝနီယော။ **သီလေသွေဝဿ ပရိပူရကာရီ** တိ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလေသုယေဝ ပရိပူရကာရီ အဿ, အနူနေန ပရိပူရိတာကာရေန သမန္နာဂတော ဘဝေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထမနုယုတ္တော** တိ အတ္တနော စိတ္တသမထေ ယုတ္တော, ဧတ္ထ ဟိ အဇ္ဈတ္တန္တိ တ အတ္တနောတိ တ ဧတံ ဧကတ္ထံ, ဗျဉ္ဇနမေဝ နာနံ။ ဘုမ္မတ္တေ ပနေတံ သမထန္တိ ဥပယောဂဝစနံ။ အနူတိ ဣမိနာ ဥပသဂ္ဂေန ယောဂေ သိဒ္ဓံ။ **အနိရာကတဇ္ဈာနော** တိ ဗဟိ အနီဟဋဇ္ဈာနော, အဝိနာသိတဇ္ဈာနော တ, နီဟရဏဝိနာသတ္ထဥ္စဟိ ဣဒံ နိရာကရဏံ နာမ။ ထမ္ဘံ နိရံကတွတ နိဝာတဝုတ္တိတိအာဒီသု စဿ ပယောဂေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဝိပဿနာယ သမန္နာဂတော တိ သတ္တဝိဓာယ အနုပဿနာယ ယုတ္တော, သတ္တဝိဓာ **အနုပဿနာ** နာမ အနိစ္စာနုပဿနာ ဒုက္ခာနုပဿနာ အနတ္တာနုပဿနာ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာ ဝိရာဂါနုပဿနာ နိရောဓာနုပဿနာ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာတိ။ တာ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝိတ္ထာရိတာ။ **ဗြူဟေတာ သုညာဂါရာန** န္တိ ဝဍ္ဍေတာ သုညာဂါရာနံ, ဧတ္ထ စ သမထဝိပဿနာဝသေန ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွတ ရတ္တိန္ဒိဝံ သုညာဂါရံ ပဝိသိတွတ နိသီဒမာနော ဘိက္ခု “ဗြူဟေတာ သုညာဂါရာန”န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧကဘူမကာဒိပာသာဒေ ကုရုမာနောပိ ပန နေဝ သုညာဂါရာနံ ဗြူဟေတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ။

ဧတ္တာဝတာ စ ယထာ တဏှာဟာဝိစရိတဒေသနာ ပဌမံ တဏှာဟာဝသေန အာရဒ္ဓာပိ တဏှာဟာပဒဋ္ဌာနတ္တာ မာနဒိဋ္ဌီနံ မာနဒိဋ္ဌိယော ဩသရိတွတ ကမေန ပပဉ္စတ္တယဒေသနာ ဇာတာ, ဧဝမယံ ဒေသနာ ပဌမံ အဓိသီလသိက္ခာဝသေန အာရဒ္ဓာပိ သီလပဒဋ္ဌာနတ္တာ သမထဝိပဿနာနံ သမထဝိပဿနာယော ဩသရိတွတ ကမေန သိက္ခတ္တယဒေသနာ ဇာတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဧတ္ထ ဟိ “သီလေသွေဝဿ ပရိပူရကာရီ”တိ ဧတ္တာဝတာ အဓိသီလသိက္ခာ ဝုတ္တာ။ “အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထမနုယုတ္တော အနိရာကတဇ္ဈာနော”တိ ဧတ္တာဝတာ အဓိစိတ္တသိက္ခာ, “ဝိပဿနာယ သမန္နာဂတော”တိ ဧတ္တာဝတာ အဓိပညာသိက္ခာ, “ဗြူဟေတာ သုညာဂါရာန”န္တိ ဣမိနာ ပန သမထဝသေန သုညာဂါရဝဍ္ဍနေ အဓိစိတ္တသိက္ခာ, ဝိပဿနာဝသေန အဓိပညာသိက္ခာတိ ဧဝံ ဒွေပိ သိက္ခာ သင်္ဂဟေတွတ ဝုတ္တာ။ ဧတ္ထ စ “အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထမနုယုတ္တော အနိရာကတဇ္ဈာနော”တိ ဣမေဟိ ပဒေဟိ သီလာနုရက္ခိကာ ဧဝ စိတ္တေကဂ္ဂတာ ကထိတာ။ “ဝိပဿနာယာ”တိ ဣမိနာ ပဒေန သီလာနုရက္ခိကော သင်္ခါရပရိဂ္ဂဟော။

ကထံ စိတ္တေကဂ္ဂတာ သီလမနုရက္ခတိ? ယဿ ဟိ စိတ္တေကဂ္ဂတာ နတ္ထိ, သော ဗျာဓိမှိ ဥပ္ပန္နေ ဝိဟညတိ, သော ဗျာဓိဝိဟတော ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော သီလံ ဝိနာသေတွတပိ ဗျာဓိဝူပသမံ ကတ္တာ ဟောတိ။ ယဿ ပန စိတ္တေကဂ္ဂတာ အတ္ထိ, သော တံ ဗျာဓိဒုက္ခံ ဝိက္ခမ္ဘေတွတ သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇတိ, သမာပန္နက္ခဏေ ဒုက္ခံ ဒူရာပကတံ ဟောတိ, ဗလဝတရသုခမုပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ စိတ္တေကဂ္ဂတာ သီလံ အနုရက္ခတိ။

ကထံ သင်္ဂါရပရိဂ္ဂဟော သီလမနုရက္ခတိ? ယဿ ဟိ သင်္ဂါရပရိဂ္ဂဟော နတ္ထိ, တဿ "မမ ရူပံ မမ ဝိညာဏ"န္တိ အတ္တဘာဝေ ဗလဝမမတ္တံ ဟောတိ, သော တထာရူပေသု ဒုဗ္ဘိက္ခဗျာဓိဘယာဒီသု သမ္ပတ္တေသု သီလံ ဝိနာသေတွာပိ အတ္တဘာဝံ ပောသေတာ ဟောတိ။ ယဿ ပန သင်္ဂါရပရိဂ္ဂဟော အတ္ထိ, တဿ အတ္တဘာဝေ ဗလဝမမတ္တံ တ သိနေဟော တ န ဟောတိ, သော တထာရူပေသု ဒုဗ္ဘိက္ခဗျာဓိဘယာဒီသု သမ္ပတ္တေသု သစေပိဿ အန္တာနိ ဗဟိ နိက္ခမန္တိ, သစေပိ ဥဿုသ္သတိ ဝိသုဿတိ, ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကော တ ဟောတိ သတဓာပိ သဟဿဓာပိ, နေဝ သီလံ ဝိနာသေတွာ အတ္တဘာဝံ ပောသေတာ ဟောတိ။ ဧဝံ သင်္ဂါရပရိဂ္ဂဟော သီလမနုရက္ခတိ။ "ဗျူဟေတာ သုညာကရာန"န္တိ ဣမိနာ ပန တဿေဝ ဥဘယဿ ဗျူဟနာ ဝဍ္ဎနာ သာတစ္စကိရိယာ ဒဿိတာ။

ဧဝံ ဘဂဝတ ယသ္မာ "သဗ္ဗဟ္မစာရီနံ ပိယော စဿံ မနာပေ စ ဂရု စ ဘာဝနီယော စာ"တိ ဣမေ စတ္တာရော ဓမ္မေ အာကင်္ခန္တေန နတ္တညံ ကိဉ္စိ ကာတဗ္ဗံ, အညဒတ္ထု သီလာဒိဂုဏသမန္နာဂတေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ဤဒိသော ဟိ သဗ္ဗဟ္မစာရီနံ ပိယော ဟောတိ မနာပေ ဂရု ဘာဝနီယော။ ဝုတ္တမ္ပိ ဟေတံ –

> "သီလဒဿနသမ္ပန္နံ ၊ ဓမ္မဋ္ဌံ သစ္စဝါဒိနံ။
> အတ္တနော ကမ္မ ကုဗ္ဗာနံ၊ တံ ဇနော ကုရုတေ ပိယ"န္တိ။ (ဓ. ပ. ၂၁၇)။

တသ္မာ "အာကင်္ခေယျ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဗ္ဗဟ္မစာရီနံ ပိယော စဿံ မနာပေ စ ဂရု စ ဘာဝနီယော စာတိ သီလေသွေဝဿ ပရိပူရကာရီ။ပေ။ သုညာကရာန"န္တိ ဝတွာ ဣဒါနိ ယသ္မာ ပစ္စယလာဘာဒိ ပတ္ထယန္တေနာပိ ဣဒမေဝ ကရဏီယံ, န အညံ ကိဉ္စိ, တသ္မာ "အာကင်္ခေယျ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု လာဘီ အဿ"န္တိအာဒိမာဟ။ နေစတ္ထ ဘဂဝတ လာဘနိမိတ္တံ သီလာဒိပရိပူရဏံ ကထေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဘဂဝတ ဟိ ဃာသေသနံ ဆိန္နကထော န တ စ ပယုတ္တံ ဘဏေတိ, ဧဝံ သာဝကေ ဩဝဒတိ, သော ကထံ လာဘနိမိတ္တံ သီလာဒိပရိပူရဏံ ကထေဿတိ, ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဝသေန ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ယေသဉ္ဟိ ဧဝံ အဇ္ဈာသယော ဘဝေယျ "သစေ မယံ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ န ကိလမေယျာမ, သီလာဒီ ပူရေတုံ သက္ကုဏေယျာမာ"တိ, တေသံ အဇ္ဈာသယဝသေန ဘဂဝတ ဧဝမာဟ။ အပိစ ရသာနိသံသော ဧသ သီလဿ, ယဒိဒံ စတ္တာရော ပစ္စယာ နာမ။ တထာ ဟိ ပဏ္ဍိတမနုဿာ ကောဋ္ဌာဒီသု ဌပိတံ နီဟရိတွာ ပုတ္တာဒီနမ္ပိ အဒတွာ အတ္တနာပိ အပရိဘုဉ္ဇိတွာ သီလဝန္တာနံ ဒေန္တီတိ သီလဿ သရသာနိသံသဒဿနတ္ထံ ပေတံ ဝုတ္တံ။

တတိယတရေ **ယေသာဟန္တိ** ယေသံ အဟံ။ **တေသံ တေ ကာရာ**တိ တေသံ ဒေဝတာနံ တ မနုဿာနံ တ တေ မယိ ကတာ ပစ္စယဒာနကာရာ။ ဒေဝတာပိ ဟိ သီလာဒိဂုဏယုတ္တာနံ ပစ္စယေ ဒေန္တိ, န ကေဝလံ မနုဿာယေဝ, သက္ကော ဝိယ အာယသ္မတော မဟာကဿပဿ။ **မဟပ္ဖလာ မဟာနိသံသာ** တိ ဥဘယမေတံ အတ္ထတော ဧကံ, ဗျဉ္ဇနမေဝ နာနံ။ မဟန္တံ တ လောကိယသုခံ ဖလန္တီတိ **မဟပ္ဖလာ** ။ မဟတော လောကုတ္တရသုခဿ စ ပစ္စယာ ဟောန္တီတိ **မဟာနိသံသာ**။ သီလာဒိဂုဏယုတ္တဿ ဟိ ကဋစ္ဆုဘိက္ခာပိ ပဉ္စရတနမတ္တာယ ဘူမိယာ ပဏ္ဏသာလာပိ ကတွာ ဒိန္နာ အနေကာနိ ကပ္ပသဟဿာနိ ဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတတော ရက္ခတိ, ပရိယောသာနေ စ အမတာယ ပရိနိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပစ္စယော ဟောတိ။ "ခီရောဒနံ အဟမဒါသိ"န္တိအာဒီနိ (ဝိ. ဝ. ၄၁၃) စေတ္ထ ဝတ္ထူနိ, သကလမေဝ တ **ပေတဝတ္ထု ဝိမာနဝတ္ထု** စ သာဓကံ။ တသ္မာ ပစ္စယဒာယကေဟိ အတ္တနိ ကတာနံ ကာရာနံ မဟပ္ဖလတံ ဣစ္ဆန္တေနာပိ သီလာဒိဂုဏယုတ္တေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။

စတုတ္ထတရေ **ညာတီ**တိ သဿုသသုရပက္ခိကာ။ **သာလောဟိတာ**တိ ဧကလောဟိတသမ္ဗဒ္ဓာ ပီတိပိတာမဟာဒယော ။ **ပေတာ**တိ ပေစ္စဘာဝံ ဂတာ။ **ကာလင်္ကတာ** တိ မတာ။ **တေသံ တ**န္တိ တေသံ တံ မယိ ပသန္နစိတ္တံ တ ပသန္နေန စိတ္တေန အနုဿရဏံ တ။ ယဿ ဟိ ဘိက္ခုနော ကာလင်္ကတော ပိတာ တ မာတာ တ "အမှာကံ ညာတကော ထေရော သီလတ ကလျာဏဓမ္မော"တိ ပသန္နစိတ္တော ဟုတွာ တံ ဘိက္ခုံ အနုဿရတိ, တဿ သော စိတ္တပ္ပသာဒေပိ တံ အနုဿရဏမတ္တမ္ပိ မဟပ္ဖလံ မဟာနိသံသမေဝ ဟောတိ, အနေကာနိ ကပ္ပသတသဟဿာနိ ဒုဂ္ဂတိတော တရေတုံ အန္တေ စ အမတံ ပာပေတုံ သမတ္ထမေဝ ဟောတိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဘဂဝတာ "ယေ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ သီလသမ္ပန္နာ သမာဓိသမ္ပန္နာ ပညာ, ဝိမုတ္တိ, ဝိမုတ္တိညာဏဒဿနသမ္ပန္နာ, ဒဿနံပဟံ, ဘိက္ခဝေ, တေသံ ဘိက္ခူနံ ဗဟုကာရံ ဝဒာမိ။ သဝနံ, အနုဿတိံ, အနုပဗ္ဗဇ္ဇံ, ဥပသင်္ကမနံ, ပယိရုပါသနံပဟံ, ဘိက္ခဝေ, တေသံ ဘိက္ခူနံ

ဗဟုကာရံ ဝဒာမိ’’တိ (ကထာဝ. ၁၀၄)။ တသ္မာ ဉာတိသာလောဟိတာနံ အတ္တနိ စိတ္တပ္ပသာဒဿ အနုဿတိယာ စ မ
ဟပ္ဖလတံ ကုလဿ ဒတွာပိ သီလာဒိဂုဏယုတ္တေနေဝ, ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။

၆၆. ပဥ္စမတရေ **အရတိရတိသဟော အဿ** န္တိ အရတိယာ ရတိယာ စ သဟော အဘိဘဝိတာ အဇ္ဈောတ္ထရိတာ
ဘဝေယျံ။ တတ္ထ စ **အရတီ**တိ အဓိကုသလေသု ဓမ္မေသု ပန္တသေနာသနေသု စ ဥက္ကဏ္ဌာ။ **ရတီ**တိ ပဥ္စကာမဂုဏရ
တိ။ **န စ မံ အရတိ သဟေယျာ** တိ မဥ္စ အရတိ န အဘိဘဝေယျ န မဒ္ဒေယျ န အဇ္ဈောတ္ထရေယျ။ **ဥပ္ပန္န** န္တိ
ဇာတံ နိဗ္ဗတ္တံ။ သီလာဒိဂုဏယုတ္တော ဟိ အရတိဉ္စ ရတိဉ္စ သဟတိ အဇ္ဈောတ္ထရတိ မဒ္ဒိတွာ တိဋ္ဌတိ။ တသ္မာ
ဤဒိသံ အတ္တာနံ ကာတုကာမေနာပိ သီလာဒိဂုဏယုတ္တေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။

ဆဋ္ဌတရေ **ဘယံ** စိတ္တုတြာသောပိ အာရမ္မဏမ္ပိ။ **ဘေရဝံ** အာရမ္မဏမေဝ။ သေသံ ပဥ္စမတရေ ဝုတ္တနယမေဝ။
သီလာဒိဂုဏယုတ္တော ဟိ ဘယဘေရဝံ သဟတိ အဇ္ဈောတ္ထရတိ မဒ္ဒိတွာ တိဋ္ဌတိ အရိယကောဋိယတဿိမဟာဒတ္တ
တတ္ထေရော ဝိယ။

ထေရော ကိရ မင်္ဂ ပဋိပန္နော အညတရံ ဟသာဒိကံ အရညံ ဒိသွာ “ကမ္မဝေဇ္ဇ သမဏဓမ္မံ ကတွာ ဂမိဿ
သာမီ’’တိ မဂ္ဂာ ဩက္ကမ္မ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ သင်္ဃာဋိံ ပညပေတွာ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသီဒိ။ ရုက္ခဒေဝ
တာယ အရကာ ထေရဿ သီလတေဇေန သကဘာဝေန သဏ္ဌာတုံ အသက္ကောန္တာ ဝိဿရမကာသိ။ ဒေဝတာပိ ရုက္
ခံ စာလေသိ။ ထေရော အစလောဝ နိသီဒိ။ သာ ဒေဝတာ ဓူမာယိ, ပဇ္ဇလိ, နေဝ သက္ခိ ထေရံ စာလေတုံ, တတော ဥပာသက
ဝဏ္ဏေနာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။ “ကော ဧသော’’တိ ဝုတ္တာ “အဟံ, ဘန္တေ, တသ္မိံ ရုက္ခေ အဓိဝတ္ထာ
ဒေဝတာ’’တိ အဝေစ။ တွံ ဧတေ ဝိကာရေ အကာသီတိ။ အာမ ဘန္တေတိ။ ကသ္မာတိ စ ဝုတ္တာ အာဟ – “တုမှာကံ,
ဘန္တေ, သီလတေဇေန အရကာ သကဘာဝေန သဏ္ဌာတုံ အသက္ကောန္တာ ဝိဿရမကာသိ, သာဟံ တုမှေ ပလာပေ
တုံ ဧဝမကာသိ’’န္တိ။ ထေရော အာဟ – “အထ ကသ္မာ ဣဓ, ဘန္တေ, မာ ဝသထ, မယှံ အဖာသူတိ ပဋိကစ္စေဝ နာဝ
စာသိ။ ဣဒါနိ ပန မာ ကိဉ္စိ အဝစ, အရိယကောဋိယမဟာဒတ္တော အမနုဿဘယေန ဂတောတိ ဝစနတော လဇ္ဇာမိ,
တေနာဟံ ဣဓေဝ ဝသိဿံ, တွံ ပန အဇ္ဇေကဒိဝသံ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝသာဟီ’’တိ။ ဧဝံ သီလာဒိဂုဏယုတ္တော ဘယ
ဘေရဝသဟော ဟောတိ။ တသ္မာ ဤဒိသမတ္တာနံ ကာတုကာမေနာပိ သီလာဒိဂုဏယုတ္တေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေ
တိ။

သတ္တမတရေ **အာဘိစေတသိကာနန္တိ** **အဘိစေတော**တိ အဘိက္ကန္တံ ဝိသုဒ္ဓစိတ္တံ ဝုစ္စတိ, အဓိစိတ္တံ ဝါ,
အဘိစေတသိ ဇာတာနိ အာဘိစေတသိကာနိ, အဘိစေတော သန္နိဿိတာနီတိ ဝါ အာဘိစေတသိကာနိ။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာ
ရာနန္တိ** ဒိဋ္ဌဓမ္မေ သုခဝိဟာရာနံ။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မော** တိ ပစ္စက္ခော အတ္တဘာဝေ ဝုစ္စတိ, တတ္ထ သုခဝိဟာရဘူတာနန္တိ အ
တ္ထော, ရူပာဝစရဇ္ဈာနာနမေတံ အဓိဝစနံ။ တာနိ ဟိ အပ္ပေတွာ နိသိန္နာ ဈာယိနော ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ အသံ
ကိလိဋ္ဌံ နေက္ခမ္မသုခံ ဝိန္ဒန္တိ, တသ္မာ “ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနီ’’တိ ဝုစ္စန္တိ။ **နိကာမလာဘီ**တိ နိကာမေန လာဘီ အတ္တ
နော ဣစ္ဆာဝသေန လာဘီ, ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ သမာပဇ္ဇိတုံ သမတ္ထောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အကိစ္ဆလာဘီ** တိ
သုခေနေဝ ပစ္စနီကဓမ္မေ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ သမာပဇ္ဇိတုံ သမတ္ထောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အကသိရလာဘီ**တိ အကသိ
ရာနံ ဝိပုလာနံ လာဘီ, ယထာပရိစ္ဆေဒေယေဝ ဝုဋ္ဌာတုံ သမတ္ထောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကေစ္စော ဟိ လာဘီယေဝ ဟော
တိ, န ပန သက္ကောတိ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ သမာပဇ္ဇိတုံ။ ကေစ္စော သက္ကောတိ တထာ သမာပဇ္ဇိတုံ, ပာရိဗန္ဓိ
ကေ ပန ကိစ္ဆေန ဝိက္ခမ္ဘေတိ။ ကေစ္စော တထာ သမာပဇ္ဇတိ, ပာရိဗန္ဓိကေ စ အကိစ္ဆေနေဝ ဝိက္ခမ္ဘေတိ, န သ
က္ကောတိ နာဠိကာယန္တံ ဝိယ ယထာပရိစ္ဆေဒေယေဝ စ ဝုဋ္ဌာတုံ။ ယော ပန ဣမံ တိဝိဓမ္ပိ သမ္ပာဒေတုံ ဣစ္ဆတိ, သောပိ
သီလေသွေဝဿ ပရိပူရကာရီတိ။

ဧဝံ အဘိညာပာဒကေ ဈာနေ ဝုတ္တေ ကိဉ္စာပိ အဘိညာနံ တရော အာဂတော, အထ ခော နံ ဘဂဝါ အင်္ဂပေတွာဝ
ယသ္မာ န ကေဝလံ အဘိညာပာဒကဇ္ဈာနာနိ စ အဘိညာယောယေဝ စ သီလာနံ အာနိသံသော, အပိစ ခော စတ္တာရိ အာရု
ပ္ပဇ္ဈာနာနိပိ တယော စ ဟေဋ္ဌိမာ အရိယမဂ္ဂါ, တသ္မာ တံ သဗ္ဗံ ပရိယာဒိယိတွာ ဒဿေတုံ **အာကင်္ခေယျ စေ။**
ပေ.။ ယေ တေ သန္တာတိ ဧဝမာဒိမာဟ။

တတ္ထ **သန္တာ**တိ အင်္ဂသန္တတာယ စေဝ အာရမ္မဏသန္တတာယ စ။ **ဝိမောက္ခာ** တိ ပစ္စနီကဓမ္မေဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ အာရမ္မဏေ စ အဓိမုတ္တတ္တာ။ **အတိက္ကမ္မ ရူပေ** တိ ရူပာဝစရဇ္ဈာနေ အတိက္ကမိတွာ, ယေ တေ ဝိမောက္ခာ အတိက္ကမ္မ ရူပေ သန္တာတိ ပဒသမ္ဗန္ဓော, ဣတရထာ ဟိ အတိက္ကမ္မ ရူပေ ကိံ ကရောတီတိ န ပညာယေယျုံ။ **အာရုပ္ပာ**တိ အာရမ္မဏတော စ ဝိပါကတော စ ရူပဝိရဟိတာ။ **ကာယေန ဖုသိတွာ**တိ နာမကာယေန ဖုသိတွာ ပာပုဏိတွာ, အဓိဂန္တွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သေသံ ဝုတ္တာနမေဝ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ "ယောပိ ဘိက္ခု ဣမေ ဝိမောက္ခေ ဖုသိတွာ ဝိဟရိတုကာမော, သောပိ သီလေသွေဝဿ ပရိပူရကာရီ"တိ။

၆၇. နဝမတရေ **တိဏ္ဏံ သံယောဇနာန** န္တိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာသီလဗ္ဗတပရာမာသသင်္ခါတာနံ တိဏ္ဏံ ဗန္ဓနာနံ။ တာနိ ဟိ သံယောဇေန္တိ ခန္ဓဂတိဘဝါဒီဟိ ခန္ဓဂတိဘဝါဒယော, ကမ္မံ ဝါ ဖလေန, တသ္မာ **သံယောဇနာနီ**တိ ဝုစ္စန္တိ, ဗန္ဓနာနီတိ အတ္ထော။ **ပရိက္ခယာ** တိ ပရိက္ခယေန။ **သောတာပန္နော** တိ သောတံ အာပန္နော။ သောတောတိ စ မဂ္ဂဿေတံ အဓိဝစနံ။ **သောတာပန္နော** တိ တံသမင်္ဂိပုဂ္ဂလဿ။ ယထာဟ "သောတော သောတောတိ ဟိဒံ, သာရိပုတ္တ, ဝုစ္စတိ။ ကတမော နု ခေါ, သာရိပုတ္တ, သောတောတိ? အယမေဝ ဟိ, ဘန္တေ, အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ။ သေယျထိဒံ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ သမ္မာသမာဓီတိ။ သောတာပန္နော သောတာပန္နောတိ ဟိဒံ, သာရိပုတ္တ, ဝုစ္စတိ။ ကတမော နု ခေါ, သာရိပုတ္တ, သောတာပန္နောတိ? ယော ဟိ, ဘန္တေ, ဣမိနာ အဋ္ဌင်္ဂိကေန မဂ္ဂေန သမန္နာဂတော, အယံ ဝုစ္စတိ သောတာပန္နော, ယောယံ အာယသ္မာ ဧဝံနာမော ဧဝံဂေါတ္တော"တိ။ ဣဓ ပန မဂ္ဂေန ဖလဿ နာမံ ဒိန္နံ, တသ္မာ ဖလဋ္ဌော "သောတာပန္နော"တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အဝိနိပါတဓမ္မော** တိ ဝိနိပါတေတီတိ ဝိနိပါတော, နာဿ ဝိနိပါတော ဓမ္မောတိ အဝိနိပါတဓမ္မော, န အတ္တာနံ အပါယေ ဝိနိပါတသဘာဝေါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကသ္မာ? ယေ ဓမ္မာ အပါယဂမနိယာ, တေသံ ပဟီနတ္တာ။ သမ္ဗောဓိ ပရံ အယနံ ဂတိ အဿာတိ **သမ္ဗောဓိပရာယဏော,** ဥပရိမဂ္ဂတ္တယံ အဝဿံ သမ္ပာပကောတိ အတ္ထော။ ကသ္မာ? ပဌမိလဒ္ဓပဌမမဂ္ဂတ္တာ။ **သီလေသွေဝဿ**တိ ဤဒိသော ဟောတုကာမောပိ သီလေသွေဝဿ ပရိပူရဏာရီတိ။

ဒသမတရေ ပဌမမဂ္ဂေန ပရိက္ခီဏာနိပိ တီဏိ သံယောဇနာနိ သကဒါဂါမိမဂ္ဂဿ ဝဏ္ဏဘဏနတ္ထံ ဝုတ္တာနိ။ **ရာဂဒေါသမောဟာနံ တနုတ္တာ**တိ ဧတေသံ တနုဘာဝေန, တနုတ္တကရဏေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ တနုတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ အဓိစ္စုပ္ပတ္တိယာ စ ပရိယုဋ္ဌာနမန္ဒတာယ စ။ သကဒါဂါမိဿ ဟိ ဝဋ္ဋာနုသာရိမဟာဇနဿေဝ ကိလေသာ အဘိဏှံ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ကဒါစိ ကရဟစိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ဝိရဠာကာရာ ဟုတွာ, ဝိရဠဝါပိတေ ခေတ္တေ အင်္ကုရာ ဝိယ။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာပိ စ ဝဋ္ဋာနုသာရိမဟာဇနဿေဝ မဒ္ဒန္တာ ဖရန္တာ ဆာဒေန္တာ အန္ဓကာရံ ကရောန္တာ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, မန္ဒမန္ဒာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ တနုကာကာရာ ဟုတွာ, အဗ္ဘပဋလမိဝ မက္ခိကာပတ္တမိဝ စ။

တတ္ထ ကေစိ ထေရာ ဘဏန္တိ "သကဒါဂါမိဿ ကိလေသာ ကိဉ္စာပိ စိရေန ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဗဟလာဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တထာ ဟိဿ ပုတ္တာ စ ဓီတရော စ ဒိဿန္တီ"တိ, ဧတံ ပန အပ္ပမာဏံ။ ပုတ္တဓီတရော ဟိ အင်္ဂပစ္စင်္ဂပရာမသနမတ္တေနပိ ဟောန္တီတိ။ ဒွီဟိယေဝ ကာရဏေဟိဿ ကိလေသာနံ တနုတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ အဓိစ္စုပ္ပတ္တိယာ စ ပရိယုဋ္ဌာနမန္ဒတာယ စာတိ။

သကဒါဂါမီတိ သကိံ အာဂမနဓမ္မော။ **သကိဒေဝ ဣမံ လောကံ အာဂန္တွာ** တိ ဧကဝါရံယေဝ ဣမံ မနုဿလောကံ ပဋိသန္ဓိဝသေန အာဂန္တွာ။ ယောပိ ဟိ ဣဓ သကဒါဂါမိမဂ္ဂံ ဘာဝေတွာ ဣဓေဝ ပရိနိဗ္ဗာတိ, သောပိ ဣဓ န ဂဟိတော။ ယောပိ ဣဓ မဂ္ဂံ ဘာဝေတွာ ဒေဝေသု ဥပပဇ္ဇိတွာ တတ္ထေဝ ပရိနိဗ္ဗာတိ။ ယောပိ ဒေဝလောကေ မဂ္ဂံ ဘာဝေတွာ တတ္ထေဝ ပရိနိဗ္ဗာတိ။ ယောပိ ဒေဝလောကေ မဂ္ဂံ ဘာဝေတွာ ဣဓေဝ မနုဿလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ပရိနိဗ္ဗာတိ။ ယော ပန ဣဓ မဂ္ဂံ ဘာဝေတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော, တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ပုန ဣဓေဝ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာတိ, အယမိဓ ဂဟိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဒုက္ခဿန္တံ ကရေယျ** န္တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ ပရိစ္ဆေဒံ ကရေယျံ။ **သီလေသွေဝဿ**တိ ဤဒိသော ဟောတုကာမောပိ သီလေသွေဝဿ ပရိပူရကာရီတိ။

ဧကာဒသမတရေ **ပဉ္စန္န** န္တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော။ **ဩရမ္ဘာဂိယာန** န္တိ ဩရံ ဝုစ္စတိ ဟေဋ္ဌာ, ဟေဋ္ဌာဘာဂိယာနန္တိ အတ္ထော, ကာမာဝစရလောကေ ဥပ္ပတ္တိပစ္စယာနန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **သံယောဇနာန**န္တိ ဗန္ဓနာနံ, တာနိ ကာမဘဝ ဂဗ္ဘာဟာဒသံယောဇနေဟိ သဒ္ဓိံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တသံယောဇနာနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ယဿ ဟိ တောနိ အပ္ပဟီနာနိ, သော ကိ

ဥ္စာပိ ဘဝဂ္ဂေ ဥပ္ပန္နော ဟောတိ, အထ ခေါ အာယုပရိက္ခယာ ကာမာဝစရေ နိဗ္ဗတ္တတိယေဝ, ဂိလိတဗလိသမစ္ဆူပ မော သတ္တော ယံ ပုဂ္ဂလော ဒီဃသုတ္တကေန ဟဒေ ဗဒ္ဓဝိဟင်္ဂူပမော စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တာနမ္ပိ စေတ္ထ ဝ စနံ ဝဏ္ဏဘဏနတ္ထမေဝာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သြပပါတိကောတိ** သေသယောနိပဋိက္ခေပဝစနမေတံ။ **တတ္ထပရိနိဗ္ဗာယီ** တိ တတ္ထေဝ ဗြဟ္မလောကေ ပရိနိဗ္ဗာယီ။ **အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ** တိ တတော ဗြဟ္မလောကာ ပဋိသန္ဓိဝ သေန ပုန အနာဝတ္တိသဘာဝေါ။ **သီလေသွေဝတ**တိ ဤဒိသော ဟောတုကာမောပိ သီလေသွေဝဝသ္သ ပရိပူရကာရီတိ။

၆၈. ဇဝံ အနာကမိမဂ္ဂေ ဝုတ္တေ ကိဥ္စာပိ စတုတ္ထမဂ္ဂသ္သ တရော အာဂတော, အထ ခေါ နံ ဘဂဝါ အဂ္ဂဟေတွာ တဝ ယသ္မာ န ကေဝလာ အာသဝက္ခယာဘိညာ ဝေ သီလာနံ အာနိသံသော, အပိစ ခေါ လောကိယပဉ္စာဘိညာယောပိ, တသ္မာ တာပိ ဒသ္သေတုံ, ယသ္မာ စ အာသဝက္ခယေ ကထိတေ ဒေသနာ နိဋ္ဌိတာ ဟောတိ, ဇဝဥ္စ သတိ ဣမေသံ ဂုဏာ နံ အကထိတတ္တာ အယံ ကထာ မုဏ္ဍာဘိညာကထာ နာမ ဘဝေယ္ယ, တသ္မာ စ အဘိညာဟရိပူရိံ ကတွာ ဒသ္သေတုမ္ပိ, ယသ္မာ စ အနာကမိမဂ္ဂေ ဌိတသ္သ သုခေန ဣဒ္ဓိဝိကုပ္ပနာ ဣဇ္ဈတိ, သမာဓိပရိဗန္ဓာနံ ကာမရာဂဗျာပာဒာနံ သမူ ဟတတ္တာ, အနာကမီ ဟိ သီလေသု စ သမာဓိမှိ စ ပရိပူရကာရီ, တသ္မာ ယုတ္တဋ္ဌာနေယေဝ လောကိယာဘိညာယော ဒသ္သေတုမ္ပိ "အာကင်္ခေယ္ယ စေ။ပေ။ အနေကဝိဟိတ"န္တိ ဇဝမာဒိမာဟာတိ အယမနုသန္ဓိ။

တတ္ထ "အနေကဝိဟိတံ ဣဒ္ဓိဝိဓ"န္တိအာဒိနာ နယေန အာဂတာနံ ပဉ္စန္နမ္ပိ လောကိယာဘိညာနံ ဟဋ္ဌိဝဏ္ဏနာ သ ဒ္ဓိံ ဘာဝနာနယေန **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝုတ္တာ။

၆၉. ဆဋ္ဌာဘိညာယ **အာသဝါနံ ခယာ**တိ အရဟတ္တမဂ္ဂေန သဗ္ဗကိလေသာနံ ခယာ။ **အနာသဝ**န္တိ အာသဝဝိရဟိ တံ။ **စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိ** န္တိ ဇတ္ထ စေတောဝစနေန အရဟတ္တဖလသမ္ပယုတ္တော ဝ သမာဓိ, ပညာဝစနေန တံသမ္ပယုတ္တာ ပညာဝ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ စ သမာဓိ ရာဂတော ဝိမုတ္တတ္တာ **စေတောဝိမုတ္တိ,** ပညာ အဝိဇ္ဇာယ ဝိမုတ္တ တ္တာ **ပညာဝိမုတ္တီ** တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဥ္စေတံ ဘဂဝတာ "ယော ဟိသ္သ, ဘိက္ခဝေ, သမာဓိ, တဒသ္သ သမာဓိ န္ဒြိယံ။ ယာ ဟိသ္သ, ဘိက္ခဝေ, ပညာ, တဒသ္သ ပညိန္ဒြိယံ။ ဣတိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ , ရာဂဝိရာဂ စေတောဝိမုတ္တိ, အဝိဇ္ဇာဝိရာဂ ပညာဝိမုတ္တီ"တိ, အပိစေတ္ထ သမထဖလံ **စေတောဝိမုတ္တိ,** ဝိပဿနာဖလံ **ပညာဝိမုတ္တီ** တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ တိ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ။ **သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ** တိ အတ္တနာယေဝ ပညာယ ပစ္စက္ခံ ကတွာ, အပရပစ္စယေန ဉတွာတိ အတ္ထော။ **ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယ္ယ** န္တိ ပာပုဏိတွာ သမ္ပာဒေတွာ ဝိဟရေယျ ယံ။ **သီလေသွေဝတ**တိ ဇဝံ သဗ္ဗာသဝေ နိဒ္ဓုနိတွာ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ အဓိဂန္တုကာမောပိ သီလေသွေဝဝ သ္သ ပရိပူရကာရီတိ။

ဇဝံ ဘဂဝါ သီလာနိသံသကထံ ယာဝ အရဟတ္တာ ကထေတွာ ဣဒါနိ သဗ္ဗမ္ပိ တံ သီလာနိသံသံ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ ဒသ္သေန္တော နိဂမနံ အာဟ "သမ္ပန္နသီလာ, ဘိက္ခဝေ။ပေ။ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ"န္တိ။ တသ္သာယံ သင်္ခေပတ္ထော, "သမ္ပန္နသီလာ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဟရထ။ပေ။ သမာဒါယ သိက္ခထ သိက္ခာပဒေသူ"တိ ဣတိ ယံ တံ မယာ ပုဗ္ဗေ ဇဝံ ဝုတ္တံ, ဣဒံ သဗ္ဗမ္ပိ သမ္ပန္နသီလော ဘိက္ခု သဗြဟ္မစာရီနံ ပိယော ဟောတိ မနာပေါ, ဂရု ဘာဝနီယော ပစ္စယာနံ လာ ဘီ, ပစ္စယဒာယကာနံ မဟပ္ဖလကရော, ပုဗ္ဗဉာတီနံ အနုဿရဏစေတနာယ ဖလမဟတ္တကရော, အရတိရတိသဟော, ဘယဘေရဝသဟော, ရူပါဝစရဈာနာနံ အရူပါဝစရဈာနာနဉ္စ လာဘီ, ဟေဋ္ဌိမာနိ တီဏိ သာမညဖလာနိ ပဉ္စ လောကိ ယာဘိညာ အာသဝက္ခယဉာဏန္တိ စ ဣမေ စ ဂုဏေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဟောတိ, ဇတံ ပဋိစ္စ ဣဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ။ ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ, အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

အာကင်္ခေယ္ယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဝတ္ထသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၇၀. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဝတ္ထသုတ္တံ။ တတ္ထ **သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဝတ္ထ**န္တိ ဥပမာဝစနမေဝေတံ။ ဥပမံ ကရောန္တော စ ဘဂဝါ ကတ္ထစိ ပဌမံယေဝ ဥပမံ ဒဿေတွာ ပစ္ဆာ အတ္ထံ ဒဿေတိ, ကတ္ထစိ ပဌမမတ္ထံ ဒဿေတွာ ပစ္ဆာ ဥပမံ, ကတ္ထစိ ဥပမာယ အတ္ထံ ပရိဝါရေတွာ ဒဿေတိ, ကတ္ထစိ အတ္ထေန ဥပမံ။

တထာ ဟေသ – ''သေယျထာပိဿု, ဘိက္ခဝေ, ဒွေ အဂါရာ သဒွါရာ, တတ္ထ စက္ခုမာ ပုရိသော မဇ္ဈေ ဌိတော ပဿေယျာ''တိ (မ. နိ. ၃.၂၆၁) သကလမ္ပိ ဒေဝဒူတသုတ္တံ ဥပမံ ပဌမံ ဒဿေတွာ ပစ္ဆာ အတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ။ ''တိရောကုဋ္ဋံ တိရောပာကာရံ တိရောပဗ္ဗတံ အသဇ္ဇမာနော ဂစ္ဆတိ, သေယျထာပိ အာကာသေ''တိ အာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၁.၂၃၈; ပဋိ. မ. ၁.၁၀၂) ပန နယေန သကလမ္ပိ ဣဒ္ဓိဝိဓမတ္ထံ ပဌမံ ဒဿေတွာ ပစ္ဆာ ဥပမံ ဒဿေန္တော အာဟ။ ''သေယျထာပိ ဗြာဟ္မဏပုရိသော သာရတ္ထိကော သာရဂဝေသီ''တိအာဒိနာဝ (မ. နိ. ၁.၃၁၈) နယေန သကလမ္ပိ စူဠသာရောပမသုတ္တံ ဥပမာယ အတ္ထံ ပရိဝါရေတွာ ဒဿေန္တော အာဟ။ ''ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စေ ကုလပုတ္တာ ဓမ္မံ ပရိယာပုဏန္တိ သုတ္တံ။ပေ.။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသော အလဂဒ္ဒတ္ထိကော''တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၂၃၈) နယေန သကလမ္ပိ အလဂဒ္ဒသုတ္တံ မဟာသာရောပမသုတ္တန္တိ ဧဝမာဒီနိ သုတ္တာနိ အတ္ထေန ဥပမံ ပရိဝါရေတွာ ဒဿေန္တော အာဟ။

သွာယံ ဣဓ ပဌမံ ဥပမံ ဒဿေတွာ ပစ္ဆာ အတ္ထံ ဒဿေတိ။ ကသ္မာ ပနေဝံ ဘဂဝါ ဒဿေတီတိ? ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယေန စ ဒေသနာဝိလာသေန စ။ ယေ ဟိ ပုဂ္ဂလာ ပဌမံ ဥပမံ ဒဿေတွာ ဝုစ္စမာနမတ္ထံ သုခေန ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ, တေသံ ပဌမံ ဥပမံ ဒဿေတိ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ ယဿာ စ ဓမ္မဓာတုယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ ဒေသနာဝိလာသံ ပတ္တော ဟောတိ, တဿာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ။ တသ္မာ သေ ဒေသနာဝိလာသမ္ပတ္တော ဓမ္မိဿရော ဓမ္မရာဇာ, သော ယထာ ယထာ ဣစ္ဆတိ, တထာ တထာ ဓမ္မံ ဒေသေတီတိ ဧဝံ ဣမိနာ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယေန စ ဒေသနာဝိလာသေန စ ဧဝံ ဒဿေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ **ဝတ္ထ**န္တိ ပကတိပရိသုဒ္ဓံ ဝတ္ထံ။ **သံကိလိဋ္ဌံ မလဂ္ဂဟိတ**န္တိ အာဂန္တုကေန ပံသုရဇာဒိနာ သံကိလေသေန သံကိလိဋ္ဌံ, သေဒဇလ္လိကာဒိနာ မလေန ဂဟိတတ္တာ မလဂ္ဂဟိတံ။ **ရင္ဂဇာတေ**တိ ဧတ္ထ ရင္ဂမေဝ ရင္ဂဇာတံ။ **ဥပသံဟရေယျာ**တိ ဥပနာမေယျ။ **ယဒိ နီလကာယာ**တိ နီလကာယ ဝါ, နီလကတ္ထာယ ဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ။ ရဇကော ဟိ နီလကတ္ထာယ ဥပသံဟရန္တော ကံသနီလပလာသနီလာဒိကေ နီလရင္ဂေ ဥပသံဟရတိ။ ပီတကတ္ထာယ ဥပသံဟရန္တော ကဏိကာရပုပ္ဖသဒိသေ ပီတကရင္ဂေ။ လောဟိတကတ္ထာယ ဥပသံဟရန္တော ဇယသုမနပုပ္ဖသဒိသေ လောဟိတကရင္ဂေ။ မဉ္ဇိဋ္ဌကတ္ထာယ ဥပသံဟရန္တော ကဏဝီရပုပ္ဖသဒိသေ မန္ဒရတ္တရင္ဂေ။ တေန ဝုတ္တံ ''ယဒိ နီလကာယ။ပေ.။ ယဒိ မဉ္ဇိဋ္ဌကာယာ''တိ။

ဒုရတ္တဝဏ္ဏမေဝဿာတိ ဒုဋ္ဌု ရဉ္ဇိတဝဏ္ဏမေဝ အဿ။ **အပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏမေဝဿာ**တိ နီလဝဏ္ဏောပိဿ ပရိသုဒ္ဓေါ န ဘဝေယျ, သေသဝဏ္ဏောပိ။ တာဒိသဉှိ ဝတ္ထံ နီလကုမ္ဘိယာ ပက္ခိတ္တမ္ပိ သုနီလံ န ဟောတိ, သေသကုမ္ဘီသု ပက္ခိတ္တမ္ပိ ပီတကာဒိဝဏ္ဏံ န ဟောတိ, မိလာတနီလ ကုရုဏ္ဍ-ကဏိကာရ-ဇယသုမန-ကဏဝီရပုပ္ဖဝဏ္ဏမေဝ ဟောတိ။ **တံ ကိဿ ဟေတူ**တိ တံ ဝတ္ထံ ကိဿ ဟေတု ကိံ ကာရဏာ ဤဒိသံ ဟောတိ, တသ္မိံ ဝါ ဝတ္ထေ ရင္ဂဇာတံ ကိဿ ဟေတု ဤဒိသံ ဒုရတ္တဝဏ္ဏံ အပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏံ ဟောတီတိ? ယသ္မာ ပနဿ ဝတ္ထဿ သံကိလိဋ္ဌဘာဝ တေယေဝေတ္ထ ကာရဏံ, န အညံ ကိဉ္စိ, တသ္မာ ''အပရိသုဒ္ဓတ္တာ, ဘိက္ခဝေ, ဝတ္ထဿာ''တိ အာဟ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ ဥပမာသမ္ပဋိပါဒနံ။ **စိတ္တေ သံကိလိဋ္ဌေ**တိ စိတ္တမှိ သံကိလိဋ္ဌမှိ။ ကသ္မာ ပန ဘဂဝါ သံကိလိဋ္ဌဝတ္ထေန ဩပမ္မံ အကာသီတိ စေ, ဝါယာမမဟပ္ဖလဒဿနတ္ထံ။ ယထာ ဟိ အာဂန္တုကေဟိ မလေဟိ သံကိလိဋ္ဌံ ဝတ္ထံ ပကတိယာ ပဏ္ဍရတ္တာ ပုန ဓောဝိယမာနံ ပဏ္ဍရံ ဟောတိ, န တတ္ထ ဇာတိကာဠကေ ဝိယ ဧဠကလောမေ ဝါယာမော နိပ္ဖလော ဟောတိ, ဧဝံ စိတ္တမ္ပိ အာဂန္တုကေဟိ ကိလေသေဟိ သံကိလိဋ္ဌံ။ ပကတိယာ ပန တံ သကလေပိ ပဋိသန္ဓိဘဝင္ဂဝါရေ ပဏ္ဍရမေဝ။ ယထာဟ – ''ပဘဿရမိဒံ, ဘိက္ခဝေ, စိတ္တံ, တဉ္စ ခေါ အာဂန္တုကေဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ ဥပက္ကိလိဋ္ဌ''န္တိ (အ. နိ. ၁.၅၁)။ တံ ဝိသောဓိယမာနံ သက္ကာ ပဘဿရတရံ ကာတုံ, န တတ္ထ ဝါယာမော နိပ္ဖလောတိ ဧဝံ ဝါယာမမဟပ္ဖလဒဿနတ္ထံ သံကိလိဋ္ဌဝတ္ထေန ဩပမ္မံ အကာသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဒုဂ္ဂတိ ဟဋ္ဌိကဋ္ဌာ တိ ဤဒိသေ စိတ္တေ ဒုဂ္ဂတိ ဟဋ္ဌိကဋ္ဌိတဗ္ဗာ, ဒုဂ္ဂတိံ ဧဝ သေ ဟာပုဏိဿတိ , နာညန္တိ ဧဝံ ဒုဂ္ဂတိ ကြစ္ဆိတဗ္ဗာ, အဝဿံ ဘာဝီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သာ စာယံ ဒုဂ္ဂတိ နာမ ပဋိပတ္တိဒုဂ္ဂတိ, ဂတိဒုဂ္ဂတီတိ ဒုဝိဓာ ဟောတိ။ ပဋိပတ္တိဒုဂ္ဂတိပိ အကာရိယပဋိပတ္တိဒုဂ္ဂတိ, အနကရိယပဋိပတ္တိဒုဂ္ဂတီတိ ဒုဝိဓာ ဟောတိ။

အကာရိယော ဟိ သံကိလိဋ္ဌစိတ္တော ဟဏာမိ ဟနတိ, အဒိန္နမ္ပိ အာဒိယတိ, သကလေပိ ဒသ အကုသလကမ္မပထေ ပူရေတိ, အယမဿ **အကာရိယပဋိပတ္တိဒုဂ္ဂတိ** ။ သော တတ္ထ ဌိတော ကာယဿ ဘေဒာ နိရယမ္ပိ ဂစ္ဆတိ, တိရစ္ဆာနယောနိမ္ပိ, ပေတ္တိဝိသယမ္ပိ ဂစ္ဆတိ, အယမဿ **ဂတိဒုဂ္ဂတိ** ။

အနကရိယောပိ ဣမသ္မိံ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတော သံကိလိဋ္ဌစိတ္တော ဒူတေယျပဟိဏဂမနံ ဂစ္ဆတိ, ဝေဇ္ဇကမ္မံ ကရောတိ, သင်္ဃဘေအယ စေတိယဘေအယ ပရက္ကမတိ, ဝေဠုဒါနာဒီဟိ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ, သကလမ္ပိ အနာစာရံ အ ကေစေစရဋ္ဌ ပရိပူရေတိ, အယမဿ **အနကရိယပဋိပတ္တိဒုဂ္ဂတိ**။ သော တတ္ထ ဌိတော ကာယဿ ဘေဒာ နိရယမ္ပိ ဂ စ္ဆတိ, တိရစ္ဆာနယောနိမ္ပိ, ပေတ္တိဝိသယမ္ပိ ဂစ္ဆတိ သမဏယက္ခော နာမ ဟောတိ သမဏပေတော, အာဒိတ္တေ ဟိ သင်္ဃာဋိအာဒီဟိ သမ္ပဇ္ဇလိတကာယော အဋ္ဋဿရံ ကရောန္တော ဝိစရတိ, အယမဿ **ဂတိဒုဂ္ဂတိ** ။

သေယျထာပီ တိ သုက္ကပက္ခံ ဒဿေတုမာရဒ္ဓေ, တဿတ္ထော ကဏှပက္ခေ ဝုတ္တပစ္စနီကေနေဝ ဝေ ဒိတဗ္ဗော။ တ္တောပိ စ သုဂတိ နာမ ပဋိပတ္တိသုဂတိ ဂတိသုဂတီတိ ဒုဝိဓာ ဟောတိ။ ပဋိပတ္တိသုဂတိပိ အကာရိယပဋိပတ္ တိသုဂတိ အနကရိယပဋိပတ္တိသုဂတီတိ ဒုဝိဓာ ဟောတိ။ အကာရိယော ဟိ ပရိသုဒ္ဓစိတ္တော ဟဏာတိဟာတာပိ ဝိရမတိ, အဒိန္နာအနာပိ, သကလေပိ ဒသ ကုသလကမ္မပထေ ပရိပူရေတိ, အယမဿ **အကာရိယပဋိပတ္တိသုဂတိ** ။ သော တတ္ထ ဌိတော ကာယဿ ဘေဒာ မနုဿမဟန္တတမ္ပိ ဒေဝမဟန္တတမ္ပိ ဥပပဇ္ဇတိ, အယမဿ **ဂတိသုဂတိ**။

အနကရိယောပိ ဣမသ္မိံ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ ပရိသုဒ္ဓစိတ္တော စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလံ သောဓေတိ, တေရသ ဓုတင် ကနိ သမာဒိယတိ, အဋ္ဌတိံသာရမ္မဏေသု အတ္တနော အနုကူလကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတ္ဝာ ပန္တသေနာသနေ ပဋိသေဝမာနော ကသိဏပရိကမ္မံ ကတ္ဝာ ဈာနသမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတိ, သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ဘာဝေတိ။ပေ.။ အနာကမိမဂ္ဂံ ဘာဝေတိ, အယမဿ **အနကရိယပဋိပတ္တိသုဂတိ** ။ သော တတ္ထ ဌိတော ကာယဿ ဘေဒာ မနုဿလောကေ တ တီသု မဟာကုလေသု, ဆသု တ ကာမာဝစရဒေဝေသု, ဒသသု တ ဗ္ရဟ္မဘဝနေသု , ပဉ္စသု တ သုဒ္ဓါတသေသု, စတူသု တ အာရုပ္ပေသု ဥပပဇ္ဇတိ, အယမဿ **ဂတိသုဂတီ**တိ။

၇၁. ဧဝံ သံကိလိဋ္ဌေ စိတ္တေ ဒုဂ္ဂတိ ဟဋ္ဌိကဋ္ဌာ, အသံကိလိဋ္ဌေ စ သုဂတီတိ ဝတ္ဝာ ဣအနိ ယေဟိ ဥပက္ကိလေ သေဟိ စိတ္တံ သံကိလိဋ္ဌံ ဟောတိ, တေ ဒဿေန္တော **ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသာ ? အဘိဇ္ဈာ ဝိသမလောဘော**တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ သကဘဏ္ဍေ ဆန္ဒရာဂေ **အဘိဇ္ဈာ**, ပရဘဏ္ဍေ **ဝိသမလောဘော**။ အထ တ သကဘဏ္ဍေ တ ပရဘဏ္ ဍေ တ ဟောတု, ယုတ္တပတ္တဋ္ဌာနေ ဆန္ဒရာဂေ အဘိဇ္ဈာ, အယုတ္တာပတ္တဋ္ဌာနေ ဝိသမလောဘော။ ထေရော ပနာ ဟ ''ကိဿ ဝိနိဗ္ဘောဂံ ကရောထ, ယုတ္တေ တ အယုတ္တေ တ ဟောတု, 'ရာဂေ ဝိသမံ ဒေသော ဝိသမံ မောဟော ဝိ သမ'န္တိ (ဝိဘ. ၉၂၄) ဝစနတော န ကောစိ လောဘော အဝိသမော နာမ, တသ္မာ လောဘောယေဝ အဘိဇ္ဈာယနဋ္ဌေန အ ဘိဇ္ဈာ, ဝိသမဋ္ဌေန ဝိသမံ, ဧကတ္ထမေတံ ဗျဉ္ဇနမေဝ နာန''န္တိ။ သော ပနေသ အဘိဇ္ဈာဝိသမလောဘော ဥပ္ပဇ္ဇိ တ္ဝာ စိတ္တံ ဒူသေတိ, ဩဘာသိတုံ န ဒေတိ။ တသ္မာ ''စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော''တိ ဝုစ္စတိ။

ယထာ စေသ, ဧဝံ နဝဝိဓအာဃာတဝတ္ထုသမ္ဘဝေ **ဗျာပါဒော** ။ ဒသဝိဓအာဃာတဝတ္ထုသမ္ဘဝေ **ကောဓော**။ ပုနပ္ ပုနံ စိတ္တပရိယောနန္ဓနော **ဥပနာဟော**။ အကရိယဿ တ အနကရိယဿ တ သုကတကရဏဝိနာသနော **မက္ခော** ။ အ ကရိယောပိ ဟိ ကေနစိ အနုကမ္ပကေန ဒလိဒ္ဒော သမာနော ဥစ္စေ ဌာနေ ဌပိတော, အပရေန သမယေန ''ကိံ တယာ မယှ ဟံ ကတ''န္တိ တဿ သုကတကရဏံ ဝိနာသေတိ။ အနကရိယောပိ သာမဏေရကာလတော ပဘုတိ အာစရိယေန တ ဥပဇ္ ဈာယေန တ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဟိ စ အနုဂ္ဂဟေတ္ဝာ ဓမ္မကထာနယပကရဏကောသလ္လာဒီနိ သိက္ခာပိ တော, အပရေန သမယေန ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒီဟိ သက္ကတော ဂရုကတော အာစရိယုပဇ္ဈာယေသု အစိတ္တီကတော စရမာနော ''အယံ အမှေဟိ ဒဟရကာလေ ဧဝံ အနုဂ္ဂဟိတော သံဝဍ္ဎိတော စ, အထ ပနိအနိ နိဿိနေဟော ဇာ

တော”တိ ဝုစ္စမာနော “ကိံ မယ္ဟံ တုမှေဟိ ကတ”န္တိ တေသံ သုကတကရဏံ ဝိနာသေတိ, တဿ သော သုကတ ကရဏဝိနာသနော မက္ခော ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ စိတ္တံ ဒူသေတိ, ဩဘာသိတုံ န ဒေတိ။ တသ္မာ “စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေ သော”တိ ဝုစ္စတိ။

ယထာ စာယံ, ဧဝံ ဗဟုဿုတေပိ ပုဂ္ဂလေ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ “ဤဒိသဿ စေဝ ဗဟုဿုတဿ အနိယတာ ဂတိ, တဝ ဝါ မမ ဝါ ကော ဝိသေသော”တိအာဒိနာ နယေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ယုဂဂ္ဂါဟလက္ခဏော **ပဠာသော**။ ပရေသံ သက္ကာ ရာဒီနိ ခီယနာ **ဣဿာ** ။ အတ္တနော သမ္ပတ္တိယာ ပရေဟိ သာဓာရဏဘာဝံ အသဟမာနံ **မစ္ဆရိယံ** ။ ဝဉ္စနိကစရိယဘူတာ **မာယာ**။ ကေရာဋိကဘာဝေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ **သာဌေယျံ** ။ ကေရာဋိကော ဟိ အာယတနမစ္ဆော ဝိယ ဟောတိ။ **အာယတနမ စ္ဆော** နာမ ကိရ မစ္ဆာနံ နင်္ဂုဋ္ဌံ ဒဿေတိ သပ္ပာနံ သီသံ , “တုမှေဟိ သဒိသော အဟ”န္တိ ဇာနာပေတုံ။ ဧဝမေဝ ကေရာဋိကော ပုဂ္ဂလော ယံ ယံ သုတ္တန္တိကံ ဝါ အာဘိဓမ္မိကံ ဝါ ဥပသင်္ကမတိ, တံ တံ ဧဝံ ဝဒတိ “အဟံ တုမှာကံ ဗဒ္ဓစရော, တုမှေ မယ္ဟံ အနုကမ္ပကာ, နာဟံ တုမှေ မုဉ္စာမီ”တိ “ဧဝမေတေ ‘သဂရုဝေါ အယံ အမှေဟိ သဒ္ဓိံ တိဿော’တိ မညိဿန္တီ”တိ။ တဿေတံ ကေရာဋိကဘာဝေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ သာဌေယျံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ စိတ္တံ ဒူသေ တိ, ဩဘာသိတုံ န ဒေတိ။ တသ္မာ “စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော”တိ ဝုစ္စတိ။

ယထာ စေတံ, ဧဝံ ဝါတဘရိတဘသ္တသဒိသထဒ္ဓဘာဝပဂ္ဂဟိတသိရအနိဝါတဝုတ္တိကာရကရဏော **ထမ္ဘော** ။ တဒုတ္တရိကရဏော **သာရမ္ဘော** ။ သော ဒုဝိဓေန လဗ္ဘတိ အကုသလဝသေန စေဝ ကုသလဝသေန စ။ တတ္ထ အဂါရိ ယဿ ပရေန ကတံ အလင်္ကာရာဒိံ ဒိသွာ တဒ္ဒိဂုဏကရဏေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနော, အနဂါရိယဿ စ ယတ္တကံ ယတ္တ ကံ ပရော ပရိယာပုဏာတိ ဝါ ကထေတိ ဝါ, မာနဝသေန တဒ္ဒိဂုဏတဒ္ဒိဂုဏကရဏေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနော အကုသလော။ အ ဂါရိယဿ ပန ပရံ ဧကံ သလာကဘတ္တံ ဒေန္တံ ဒိသွာ အတ္တနာ ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ အတုကာမတာယ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော, အနဂါရိယဿ စ ပရေန ဧကနိကာယေ ဂဟိတေ မာနံ အနိဿာယ ကေဝလံ တံ ဒိသွာ အတ္တနာ အာလသိယံ အဘိဘုယ္ယ ဒွေ နိကာယေ ဂဟေတုကာမတာယ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ကုသလော။ ဣဓ ပန အကုသလော အဓိပ္ပေတော။ အယဉှိ ဥပ္ပ ဇ္ဇိတွာ စိတ္တံ ဒူသေတိ, ဩဘာသိတုံ န ဒေတိ။ တသ္မာ “စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော”တိ ဝုစ္စတိ။

ယထာ စာယံ, ဧဝံ ဇာတိအာဒီနိ နိဿာယ စိတ္တဿ ဥဏ္ဏတိဝသေန ပဝတ္တမာနော **မာနော,** အစ္စုဏ္ဏတိဝ သေန **အတိမာနော,** မဒဂ္ဂဟဏာကာရော **မဒော,** ကာမဂုဏေသု စိတ္တဝေဿဂ္ဂဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနော **ပမာဒော** ဥပ္ပ ဇ္ဇိတွာ စိတ္တံ ဒူသေတိ, ဩဘာသိတုံ န ဒေတိ။ တသ္မာ “စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော”တိ ဝုစ္စတိ။

ကသ္မာ ပန ဘဂဝတာ ဥပက္ကိလေသံ ဒဿေန္တော လောဘမာဒိံ ကတွာ ဒဿေတီတိ? တဿ ပဌမုပ္ပတ္တိ တော။ သဗ္ဗသတ္တာနဉှိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဥပပန္နာနံ အန္တမသော သုဒ္ဓာဝါသဘူမိယမ္ပိ သဗ္ဗပဌမံ ဘဝနိကန္တိဝ သေန လောဘော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တတော အတ္တနော အတ္တနော အနုရူပပစ္စယံ ပဋိစ္စ ယထာသမ္ဘဝံ ဣတရေ, န စ ဧတေ ယောဠသေဝ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသာ, ဧတေန ပန နယေန သဗ္ဗေပိ ကိလေသာ ဂဟိတာယေဝ ဟောန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ ဗာ။

၇၂. ဧတ္ထာဝတာ သံကိလေသံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဝေါဒါနံ ဒဿေန္တော **သ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာ ဟ။ တတ္ထ **ဣတိ ဝိဒိတွာ**တိ ဧဝံ ဇာနိတွာ။ **ပဇဟတီ**တိ သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနဝသေန အရိယမဂ္ဂေန ပဇဟတိ။ တတ္ထ ကိလေသပဋိပာဋိယာ မဂ္ဂပဋိပာဋိယာတိ ဒွိဓာ ပဟာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကိလေသပဋိပာဋိယာ တာဝ အဘိဇ္ဈာဝိသမလောဘော ထမ္ဘော သာရမ္ဘော မာနော အတိမာနော မဒောတိ ဣမေ ဆ ကိလေသာ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ပဟီယန္တိ။ ဗျာပာဒော ကောဓော ဥပနာဟော ပမာဒောတိ ဣမေ စတ္တာရော ကိလေသာ အနာဂါမိမဂ္ဂေန ပဟီယန္တိ။ မက္ခော ပဠာသော ဣဿာ မစ္ဆရိယံ မာယာ သာဌေယျန္တိ ဣမေ ဆ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ပဟီယန္တီတိ။ မဂ္ဂပဋိပာဋိယာ ပန, သောတာပ တ္တိမဂ္ဂေန မက္ခော ပဠာသော ဣဿာ မစ္ဆရိယံ မာယာ သာဌေယျန္တိ ဣမေ ဆ ပဟီယန္တိ။ အနာဂါမိမဂ္ဂေန ဗျ ာပာဒော ကောဓော ဥပနာဟော ပမာဒောတိ ဣမေ စတ္တာရော။ အရဟတ္တမဂ္ဂေန အဘိဇ္ဈာဝိသမလောဘော ထမ္ ဘော သာရမ္ဘော မာနော အတိမာနော မဒောတိ ဣမေ ဆ ပဟီယန္တီတိ။

ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ ဣမေ ကိလေသာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဝဇ္ဈာ တ ဟောန္တု, သေသမဂ္ဂဝဇ္ဈာ တ, အထ ခော အနာဂါမိမဂ္ဂေနေဝ ပဟာနံ သန္ဓာယ "အဘိဇ္ဈာဝိသမလောဘံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသံ ပဇဟတီ"တိအာဒိမာဟာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အယမေတ္ထ ပဝေဏိမဂ္ဂါဂတော သမ္ဘာတော, သော စ ဥပရိ စတုတ္ထမဂ္ဂဿေဝ နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ ယုဇ္ဇတိ, တတိယမဂ္ဂေန ပဟီနာဝသေသာနညှိ ဝိသမလောဘာဒီနံ တေန ပဟာနံ ဟောတိ, သေသာနံ ဣမိနာဝ။ ယေပိ ဟိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ပဟီယန္တိ, တေပိ တံသမုဋ္ဌာပကစိတ္တာနံ အပ္ပဟီနတ္တာ အနာဂါမိမဂ္ဂေနေဝ သုပ္ပဟီနာ ဟောန္တိ။ ကေစိ ပန ပဌမမဂ္ဂေန စေတ္ထ ပဟာနံ ဝဏ္ဏယန္တိ, တံ ပုဗ္ဗာပရေန န သန္ဓိယတိ။ ကေစိ ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနမ္ပိ, တံ တေသံ ဣစ္ဆာမတ္တမေဝ။

၇၃. **ယတော ခော, ဘိက္ခဝေ** တိ ဧတ္ထ **ယတော**တိ ယမ္ဟိ ကာလေ။ **ပဟီနော ဟောတီ**တိ အနာဂါမိမဂ္ဂက္ခဏေ ပဟာနံ သန္ဓာယေတဟ။

၇၄. **သော ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေနာ** တိ ဧတံ "ယတော ခော, ဘိက္ခဝေ, အဘိဇ္ဈာဝိသမလောဘော ပဟီနော ဟောတိ, သော ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတော ဟောတီ"တိ ဧဝံ ဧကမေကေန ပဒေန ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဣမဿ ဟိ ဘိက္ခုနော အနာဂါမိမဂ္ဂေန လောကုတ္တရပ္ပသာဒော အာဂတော, အထဿ အပရေန သမယေန ဗုဒ္ဓဂုဏေ ဓမ္မဂုဏေ သင်္ဃဂုဏေ စ အနုဿရတော လောကိယော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တမဿ သဗ္ဗမ္ပိ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကံ ပသာဒံ ဒဿေန္တော ဘဂဝါ "ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေနာ"တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **အဝေစ္စပ္ပသာဒေနာ** တိ ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ဃဂုဏာနံ ယာထာဝတော ဉာတတ္တာ အစလေန အစ္စုတေန ပသာဒေန။ ဣတိပိ ယထာ တဿ ဘိက္ခုနော အနုဿရတော သော အဝေစ္စပ္ပသာဒော ဥပ္ပန္နော, တံ ဝိဓိံ ဒဿေန္တော "ဣတိပိ သော ဘဂဝါ"တိအာဒိနာ နယေန တိဏ္ဏံ အနုဿတိဋ္ဌာနာနိ ဝိတ္ထာရေသိ။ တေသံ အတ္ထဝဏ္ဏနာ သဗ္ဗာကာရေန **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** အနုဿတိကထာယံ ဝုတ္တာ။

၇၅. ဧဝမဿ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကံ ပသာဒံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ကိလေသပ္ပဟာနံ အဝေစ္စပ္ပသာဒသမန္နာဂတဥ္စ ပစ္စဝေက္ခတော ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ သောမနဿာဒိအာနိသံသံ ဒဿေန္တော **ယထောဓိ ခော ပနဿ ဿာ**တိအာဒိမာဟ။ အနာဂါမိဿ ဟိ ပစ္စဝေက္ခဏဝီထိယံ စေတရူပဒ္ဒဝံ ဝူပသမေတွာ တံ ပစ္စဝေက္ခတော မဟာနဂရေ ဝသန္တဿ ရညော ဝိယ ဣမေ စိမေ စ မမ ကိလေသာ ပဟီနာတိ အတ္တနော ကိလေသပ္ပဟာနံ ပစ္စဝေက္ခတော ဗလဝသောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တံ ဒဿေန္တော ဘဂဝါ "ယထောဓိ ခော ပနဿာ"တိအာဒိမာဟ။

တဿတ္ထော – ယ္ဝာယံ အနာဂါမီ ဘိက္ခု ဧဝံ "ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။ပေ။ ဓမ္မေ။ပေ။ သင်္ဃေ။ပေ။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ"တိ, တဿ ယထောဓိ ခော စတ္တံ ဟောတိ ပဋိနိဿဋ္ဌံ, သကသကဩဓိဝသေန စတ္တမေဝ ဟောတိ, တံ တံ ကိလေသဇာတံ ဝန္တံ မုတ္တံ ပဟီနံ ပဋိနိဿဋ္ဌံ။ **သကသကဩဓိဝသေနာ**တိ ဒွေ ဩဓီ ကိလေသောဓိ စ မဂ္ဂေါဓိ စ။ တတ္ထ ကိလေသောဓိဝသေနာပိ ယေ ကိလေသာ ယံ မဂ္ဂဝဇ္ဈာ, တေ အညမဂ္ဂဝဇ္ဈေဟိ အမိဿာ ဟုတွာ သကေနေဝ ဩဓိနာ ပဟီနာ။ မဂ္ဂေါဓိဝသေနာပိ ယေ ကိလေသာ ယေန မဂ္ဂေန ပဟာတဗ္ဗာ, တေန တေနေဝ ပဟီနာ ဟောန္တိ။ ဧဝံ သကသကဩဓိဝသေန တံ တံ ကိလေသဇာတံ စတ္တမေဝ ဟောတိ ပဋိနိဿဋ္ဌံ, တံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ စ လဒ္ဓသောမနဿော တတုတ္တရိပိ သော "ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတောမှီ"တိ လဘတိ အတ္ထဝေဒန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

ယတောဓိ **ခောတိ**ပိ ပါဌော။ တဿ ဝသေန အယမတ္ထော, အဿ ဘိက္ခုနော ယတောဓိ ခော ပန စတ္တံ ဟောတိ ပဋိနိဿဋ္ဌံ။ တတ္ထ **ယတော**တိ ကာရဏဝစနံ, ယသ္မာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဩဓီ**တိ ဟေဋ္ဌာ တယော မဂ္ဂါ ဝုစ္စန္တိ။ ကသ္မာ? တေ ဟိ ဩဓိံ ကတွာ ကောဋ္ဌာသံ ကတွာ ဥပရိမဂ္ဂေန ပဟာတဗ္ဗကိလေသေ ဌပေတွာ ပဇဟန္တိ, တသ္မာ **ဩဓီ**တိ ဝုစ္စန္တိ။ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ ပန ကိဉ္စိ ကိလေသံ အနဝသေသေတွာ ပဇဟတိ, တသ္မာ **အနောဓီ**တိ ဝုစ္စတိ။ ဣမဿ စ ဘိက္ခုနော ဟေဋ္ဌာမဂ္ဂတ္တယေန စတ္တံ။ တေန ဝုတ္တံ "ယတောဓိ ခော ပနဿ စတ္တံ ဟောတီ"တိ။ တတ္ထ **ခော ပနာ**တိ နိပါတမတ္တံ။ အယံ ပန ပိဏ္ဍတ္ထော။ ယသ္မာ အဿ ဩဓိ စတ္တံ ဟောတိ ပဋိနိဿဋ္ဌံ, တသ္မာ

တံ ပစ္စဝေက္ခိတ္ဝာ တ စ လဒ္ဓသောမနဿော တတုတ္တရိပိ သော “ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတောမှ္ဟိ”တိ လဘတိ အတ္ထဝေဒန္တိ ယထာဟဋ္ဌိ နေတဗ္ဗံ။

တတ္ထ **စတ္တ** န္တိ ဣဒံ သကဘာဝပရိစ္စဇနဝသေန ဝုတ္တံ။ **ဝန္တ** န္တိ ဣဒံ ပန အနာဒိယနဘာဝဒဿနဝသေန။ **မုတ္တ**န္တိ ဣဒံ သန္တတိတော ဝိနိမောစနဝသေန။ **ပဟီန**န္တိ ဣဒံ မုတ္တဿပိ ကွစိ အနဝဋ္ဌာနဒဿနဝသေန။ **ပဋိနိဿဋ္ဌ**န္တိ ဣဒံ ပုဗ္ဗေ အာဒိန္နပုဗ္ဗဿ ပဋိနိဿဂ္ဂဒဿနဝသေန ပဋိမုခံ ဝာ နိဿဋ္ဌဘာဝဒဿနဝသေန ဘာဝနာ ဗလေန အဘိဘုယျ နိဿဋ္ဌဘာဝဒဿနဝသေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **လဘတိ အတ္ထဝေဒံ လဘတိ ဓမ္မဝေဒ** န္တိ ဧတ္ထ ဗုဒ္ဓါဒီသု အဝေစ္စပ္ပသာဒေသုယေဝ အရဏီယတော **အတ္ထော,** ဥပဂန္တဗ္ဗတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဓာရဏတော **ဓမ္မော,** ဝိနိပတိတုံ အပ္ပဒာနတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဝေဒော**တိ ဂန္ထောပိ ဉာဏမ္ပိ သောမနဿမ္ပိ။ “တိဏ္ဏံ ဝေဒာနံ ပာရဂူ”တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၂၅၆) ဟိ ဂန္ထော “ဝေဒော”တိ ဝုစ္စတိ။ “ယံ ဗြာဟ္မဏံ ဝေဒဂုမာဘိဇညာ, အကိဉ္စနံ ကာမဘဝေ အသတ္တ”န္တိအာဒီသု (သု. နိ. ၁၀၆၅) ဉာဏံ။ “ယေ ဝေဒဇာတာ ဝိစရန္တိ လောကေ”တိအာဒီသု သောမနဿံ။ ဣဓ ပန သောမနဿဉ္စ သောမနဿသမ္ပယုတ္တဉာဏဉ္စ အဓိပ္ပေတံ, တသ္မာ “လဘတိ အတ္ထဝေဒံ လဘတိ ဓမ္မဝေဒန္တိ အဝေစ္စပ္ပသာဒာရမ္မဏသောမနဿဉ္စ သောမနဿမယဉာဏဉ္စ လဘတီ”တိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အထ ဝါ **အတ္ထဝေဒ** န္တိ အဝေစ္စပ္ပသာဒံ ပစ္စဝေက္ခတော ဥပ္ပန္နံ ဝုတ္တပ္ပကာရမေဝ ဝေဒံ။ **ဓမ္မဝေဒ**န္တိ အဝေစ္စပ္ပသာဒဿ ဟေတုံ ဩဓိသော ကိလေသပ္ပဟာနံ ပစ္စဝေက္ခတော ဥပ္ပန္နံ ဝုတ္တပ္ပကာရမေဝ ဝေဒန္တိ ဧဝမ္ပိ ဧတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ “ဟေတုမှိ ဉာဏံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ, ဟေတုဖလေ ဉာဏံ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ”တိ (ဝိဘ. ၇၁၈-၇၁၉)။ **ဓမ္မူပသံဟိတံ ပါမောဇ္ဇ** န္တိ တမေဝ အတ္ထဉ္စ ဓမ္မဉ္စ အတ္ထဓမ္မောနိသံသဘူတံ ဝေဒဉ္စ ပစ္စဝေက္ခတော ဥပ္ပန္နံ ပါမောဇ္ဇံ။ တဥ္ဟိ အနဝဇ္ဇလက္ခဏေန ပစ္စဝေက္ခဏာကာရပ္ပဝတ္တေန ဓမ္မေန **ဥပသဥ္ဟိတ**န္တိ ဝုစ္စတိ။ **ပမုဒိတဿ ပီတိ ဇာယတီ** တိ ဣမိနာ ပါမောဇ္ဇေန ပမုဒိတဿ နိရာမိသာ ပီတိ ဇာယတိ။ **ပီတိမနဿာ**တိ တာယ ပီတိယာ ပီဏိတမနဿ။ **ကာယော ပဿမ္ဘတီ** တိ ကာယောပိ ပဿဒ္ဓော ဟောတိ ဝူပသန္တဒရထော။ **ပဿဒ္ဓကာယော သုခ** န္တိ ဧဝံ ဝူပသန္တကာယဒရထော စေတသိကံ သုခံ ပဋိသံဝေဒေတိ။ **စိတ္တံ သမာဓိယတီ** တိ စိတ္တံ သမ္မာ အာဓိယတိ အပ္ပိတံ ဝိယ အစလံ တိဋ္ဌတိ။

၇၆. ဧဝမဿ ကိလေသပ္ပဟာနံ အဝေစ္စပ္ပသာဒသမန္နာဂတံ ပစ္စဝေက္ခတော ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ သောမနဿာဒီအာ နိသံသံ ဒဿေတွ္ဝာ ဣဒါနိ “ယထောဓိ ခော ပန မေ”တိ တရေန တဿ ပစ္စဝေက္ခဏာယ ပဝတ္တာကာရံ ပကာသေတွ္ဝာ တဿေဝ အနာဂါမိမဂ္ဂနုဘာဝသူစကံ ဖလံ ဒဿေန္တော **သ ခော သော, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ဧဝံသီလော**တိ တဿ အနာဂါမိမဂ္ဂသမ္ပယုတ္တံ သီလက္ခန္ဓံ ဒဿေတိ။ **ဧဝံဓမ္မော ဧဝံပညော** တိ တံ သမ္ပယုတ္တမေဝ သမာဓိက္ခန္ဓံ ပညာက္ခန္ဓဉ္စ ဒဿေတိ။ **သာလီန**န္တိ လောဟိတသာလိဂန္ဓသာလိအာဒီနံ အနေကရူပါနံ။ **ပိဏ္ဍပါတ** န္တိ ဩဒနံ။ **ဝိစိတကာဠက**န္တိ အပနီတကာဠကံ။ **နေဝဿ တံ ဟောတိ အန္တရာယာယာ** တိ တဿ ဧဝံဝိဓဿ ဘိက္ခုနော တံ ဝုတ္တပ္ပကာရပိဏ္ဍပါတဘောဇနံ မဂ္ဂဿ ဝါ ဖလဿ ဝါ နေဝ အန္တရာယာယ ဟောတိ, ပဋိလဒ္ဓဂုဏဿ ဟိ တံ ကိမန္တရာယံ ကရိဿတိ? ယောပိဿ အပ္ပဋိလဒ္ဓော စတုတ္ထမဂ္ဂေါ စ ဖလံ စ တပ္ပဋိလာဘာယ ဝိပဿနံ အာရဘတောပိ နေဝဿ တံ ဟောတိ အန္တရာယာယ, အန္တရာယံ ကာတုံ အသမတ္ထမေဝ ဟောတိ။ ကသ္မာ? ဝုတ္တပ္ပကာရသီလဓမ္မပညာသင်္ဂဟေန မဂ္ဂေန ဝိသုဒ္ဓစိတ္တတ္တာ။

ယသ္မာ စေတ္ထ ဧတဒေဝ ကာရဏံ, တသ္မာ တဒနုရူပံ ဥပမံ ဒဿေန္တော **သေယျထာပိ** တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **အစ္ဆ** န္တိ ဝိပ္ပသန္နံ။ **ပရိသုဒ္ဓ** မလဝိဂမေန။ **ပရိယောဒာတံ** ပဘဿရတာယ။ **ဥက္ကာမုခ**န္တိ သုဝဏ္ဏကာရာနံ မူသာမုခံ။ သုဝဏ္ဏကာရာနံ မူသာ ဟိ ဣဓ **ဥက္ကာ,** အညတ္ထ ပန ဒီပိကာဒယောပိ ဝုစ္စန္တိ။ “ဥက္ကာသု ဓာရီယမာနာသူ”တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၅၉) ဟိ အာဂတဋ္ဌာနေ ဒီပိကာ “ဥက္ကာ”တိ ဝုစ္စတိ။ “ဥက္ကံ ဗန္ဓေယျ, ဥက္ကံ ဗန္ဓိတွ္ဝာ ဥက္ကာမုခံ အာလိမ္ပေယျာ”တိ (မ. နိ. ၃.၃၆၀) အာဂတဋ္ဌာနေ အင်္ဂါရကပလ္လံ။ “ကမ္မာရာနံ ယထာ ဥက္ကာ, အန္တော ဈာယတိ နော ဗဟိ”တိ (ဇာ. ၂.၂၂.၆၄၇) အာဂတဋ္ဌာနေ ကမ္မာရုဒ္ဓနံ။ “ဧဝံဝိဟာရော ဥက္ကာဟတော ဘဝိဿတီ”တိ (ဒီ. နိ.

၁.၂၄) အာဂတဋ္ဌာနေ တတဝေကေ "ဥက္ကာ"တိ ဝုစ္စတိ။ ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ အညေသု စ ဧဝရူပေသု "သဏ္ဍာသေန ဇာတရူပံ ဂဟေတွာ ဥက္ကာမုခေ ပက္ခိပတိ"တိ အာဂတဋ္ဌာနေသု သုဝဏ္ဏကာရာနံ မူသာ "ဥက္ကာ"တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တတြာယံ ဥပမာသံသန္ဒနာ – သံကိလိဋ္ဌဝတ္ထံ ဝိယ ဟိ သံကိလိဋ္ဌဇာတရူပံ ဝိယ စ ဣမဿ ဘိက္ခုနော ပုထုဇ္ဇနကာလေ ကာမရာဂါဒိမလာနုဂတံ စိတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အစ္ဆောဒကံ ဝိယ ဥက္ကာမုခံ ဝိယ စ အနာဂါမိမဂ္ဂေါ။ တံ ဥဒကံ ဥက္ကာမုခဉ္စ အာဂမ္မ ဝတ္ထသုဝဏ္ဏာနံ ပရိသုဒ္ဓတာ ဝိယ တဿ ဘိက္ခုနော ဝုတ္တပ္ပကာရသီလဓမ္မပညာသင်္ဂဟံ အနာဂါမိမဂ္ဂံ အာဂမ္မ ဝိသုဒ္ဓစိတ္တတာတိ။

၇၇. **သော မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ**တိ ယထာနုသန္ဓိဝသေန ဒေသနာ အာဂတာ။ တယော ဟိ အနုသန္ဓီ ပုစ္ဆာနုသန္ဓိ အဇ္ဈာသယာနုသန္ဓိ ယထာနုသန္ဓီတိ။ တတ္ထ "ဧဝံ ဝုတ္တေ အညတရော ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ 'သိယာ နု ခော, ဘန္တေ, ဗဟိဒ္ဓါ အသတိ ပရိတဿနာ'တိ? 'သိယာ ဘိက္ခူ'တိ ဘဂဝါ အဝေါစ"တိ (မ. နိ. ၁.၂၄၂)။ ဧဝံ ပုစ္ဆန္တာနံ ဝိဿဇ္ဇိတသုတ္တဝသေန **ပုစ္ဆာနုသန္ဓိ** ဝေဒိတဗ္ဗော။ "သိယာ ခော ပန တေ ဗြာဟ္မဏ ဧဝမဿ, အဇ္ဇာပိ နူန သမဏော ဂေါတမော အဝီတရာဂေါ"တိ (မ. နိ. ၁.၅၅) ဧဝံ ပရေသံ အဇ္ဈာသယံ ဝိဒိတွာ ဝုတ္တဿ သုတ္တဿ ဝသေန **အဇ္ဈာသယာနုသန္ဓိ** ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယေန ပန ဓမ္မေန အာဒိမှိ ဒေသနာ ဥဋ္ဌိတာ, တဿ ဓမ္မဿ အနုရူပဓမ္မဝသေန ဝါ ပဋိပက္ခဝသေန ဝါ ယေသု သုတ္တေသု ဥပရိ ဒေသနာ အာဂစ္ဆတိ, တေသံ ဝသေန **ယထာနုသန္ဓိ** ဝေဒိတဗ္ဗော ။ သေယျထိဒံ, အာကင်္ခေယျသုတ္တေ ဟေဋ္ဌာ သီလေန ဒေသနာ ဥဋ္ဌိတာ, ဥပရိ ဆ အဘိညာ အာဂတာ။ ကကစူပမေ ဟေဋ္ဌာ အက္ခန္တိယာ ဥဋ္ဌိတာ, ဥပရိ ကကစူပမောဝါဒေါ အာဂတော။ အလဂဒ္ဒေ ဟေဋ္ဌာ ဒိဋ္ဌိပရိဒီပနေန ဥဋ္ဌိတာ, ဥပရိ တိပရိဝဋ္ဋသုညတာပကာသနာ အာဂတာ, စူဠအဿပုရေ ဟေဋ္ဌာ ကိလေသပရိဒီပနေန ဥဋ္ဌိတာ, ဥပရိ ဗြဟ္မဝိဟာရာ အာဂတာ။ ကောသမ္ဗိယသုတ္တေ ဟေဋ္ဌာ ဘဏ္ဍနေန ဥဋ္ဌိတာ, ဥပရိ သာရဏီယဓမ္မာ အာဂတာ။ ဣမသ္မိမ္ပိ ဝတ္ထသုတ္တေ ဟေဋ္ဌာ ကိလေသပရိဒီပနေန ဥဋ္ဌိတာ, ဥပရိ ဗြဟ္မဝိဟာရာ အာဂတာ။ တေန ဝုတ္တံ "ယထာနုသန္ဓိဝသေန ဒေသနာ အာဂတာ"တိ။ ဗြဟ္မဝိဟာရေသု ပန အနုပဒဝဏ္ဏနာ စ ဘာဝနာနယော စ သဗ္ဗော သဗ္ဗာကာရေန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တော။

၇၈. ဧဝံ ဘဂဝါ အဘိဇ္ဈာဒီနံ ဥပက္ကိလေသာနံ ပဋိပက္ခဘူတံ သဗ္ဗသော စ ကာမရာဂဗျာပာဒပ္ပဟာနေန ဝိဟတပစ္စတ္ထိကတ္တာ လဒ္ဓပဒဋ္ဌာနံ တဿ အနာဂါမိနော ဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိဿ အရဟတ္တာယ ဝိပဿနံ ဒဿေတွာ အရဟတ္တပ္ပတ္တိံ ဒဿေတုံ **သော အတ္ထိ ဣဒ**န္တိအာဒိမာဟ။

တဿတ္ထော – သော အနာဂါမီ ဧဝံ ဘာဝိတဗြဟ္မဝိဟာရော ဧတေသံ ဗြဟ္မဝိဟာရာနံ ယံ ကိဉ္စိ ဝုဋ္ဌာယ တေ ဧဝ ဗြဟ္မဝိဟာရဓမ္မေ နာမဝသေန တေသံ နိဿယံ ဟဒယဝတ္ထုံ ဝတ္ထုနိဿယာနိ ဘူတာနီတိ ဣမိနာ နယေန ဘူတုပါဒါယဓမ္မေ ရူပဝသေန စ ဝဝတ္ထပေတွာ **အတ္ထိ ဣဒ**န္တိ ပဇာနာတိ, ဧတ္တာဝတာနေန ဒုက္ခသစ္စဝဝတ္ထာနံ ကတံ ဟောတိ။ တတော တဿ ဒုက္ခဿ သမုဒယံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တော **အတ္ထိ ဟီန**န္တိ ပဇာနာတိ, ဧတ္တာဝတာနေန သမုဒယသစ္စဝဝတ္ထာနံ ကတံ ဟောတိ။ တတော တဿ ပဟာနုပါယံ ဝိစိနန္တော **အတ္ထိ ပဏီတ**န္တိ ပဇာနာတိ, ဧတ္တာဝတာနေန မဂ္ဂသစ္စဝဝတ္ထာနံ ကတံ ဟောတိ။ တတော တေန မဂ္ဂေန အဓိဂန္တဗ္ဗဋ္ဌာနံ ဝိစိနန္တော **အတ္ထိ ဥတ္တရိ ဣမဿ သညာဂတဿ နိဿရဏ**န္တိ ပဇာနာတိ, ဣမဿ မယာ အဓိဂတဿ ဗြဟ္မဝိဟာရသညာဂတဿ ဥတ္တရိ နိဿရဏံ နိဗ္ဗာနံ အတ္ထီတိ ဧဝံ ပဇာနာတီတိ အဓိပ္ပာယော, ဧတ္တာဝတာနေန နိရောဓသစ္စဝဝတ္ထာနံ ကတံ ဟောတိ။ **တဿ ဧဝံ ဇာနတော ဧဝံ ပဿတော**တိ တဿ ဝိပဿနာပညာယ ဧဝံ စတူဟိ အာကာရေဟိ စတုသစ္စာနိ ဇာနတော, မဂ္ဂပညာယ ဧဝံ ပဿတော, ဘယဘေရဝေ ဝုတ္တနယေနေဝ ကာမာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။ ပေ.။ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာတီတိ။

ဧဝံ ယာဝ အရဟတ္တာ ဒေသနံ ဟာပေတွာ ဣဒါနိ ယသ္မာ တဿံ ပရိသတိ နှာနသုဒ္ဓိကော ဗြာဟ္မဏော နိသိန္နော, သော ဧဝံ နှာနသုဒ္ဓိယာ ဝဏ္ဏံ ဝုစ္စမာနံ သုတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိဿတီတိ ဘဂဝါ ဝိဒိတော, တသ္မာ တဿ စောဒနတ္ထာယ "အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သိနာတော အန္တရေန သိနာနေနာ"တိ ဣမံ ပဋိယေက္ကံ အနုသန္ဓိမာဟ။ တတ္ထ **အန္တရေန သိနာနေနာ**တိ အဗ္ဘန္တရေန ကိလေသဝုဋ္ဌာနသိနာနေန။

၇၉. သုန္ဒရိကဘာရဒွာဇော တိ **ဘာရဒွာဇော** နာမ သော ဗြာဟ္မဏော အတ္တနော ဂေါတ္တဝသေန, သုန္ဒရိကာယ ပန နဒိယာ သိနာတဿ ပါပပ္ပဟာနံ ဟောတီတိ အယမဿ ဒိဋ္ဌိ, တသ္မာ “သုန္ဒရိကဘာရဒွာဇော”တိ ဝုစ္စတိ။ သော တံ ဘဂဝတော ဝစနံ သုတွာ စိန္တေသိ “မယံ သိနာနသုဒ္ဓိံ ဝဏ္ဏေမ, သမဏောပိ ဂေါတမော တထေဝ ဝဏ္ဏေတိ, သမာနစ္ဆန္ဒော ဒါနိ ဧသ အမှေဟီ”တိ။ အထ ဘဂဝန္တံ ဗာဟုကံ နဒိံ ဂန္တွာ တံ တတ္ထ ပါပံ ပဝါဟေတွာ အာဂတံ ဝိယ မညမာနော အာဟ “ဂစ္ဆတိ ပန ဘဝံ ဂေါတမော ဗာဟုကံ နဒိံ သိနာယိတု”န္တိ? ဘဂဝါ တဿ ဂစ္ဆာမီတိ ဝါ န ဂစ္ဆာမီတိ ဝါ အဝတွာဝ ဗြာဟ္မဏဿ ဒိဋ္ဌိသမုဂ္ဃာတံ ကတ္တုကာမော “ကိံ ဗြာဟ္မဏ ဗာဟုကာယ နဒိယာ, ကိံ ဗာဟုကာ နဒီ ကရိဿတီ”တိ အာဟ။ တဿတ္ထော ကိံ ပယောဇနံ ဗာဟုကာယ, ကိံ သာ ကရိဿတိ? အသမတ္ထာ သာ ကဿစိ အတ္ထာယ, ကိံ တတ္ထ ဂမိဿာမီတိ?

အထ ဗြာဟ္မဏော တံ ပသံသန္တော **လောက္ခသမ္မတာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **လောက္ခသမ္မတာ** တိ လူခဘာဝသမ္မတာ, **လူခဘာဝ**န္တိ စောက္ခဘာဝံ, ဝိသုဒ္ဓိဘာဝံ ဒေတီတိ ဧဝံ သမ္မတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **လောကျသမ္မတာ** တိပိ ပါဌော။ တဿတ္ထော, သေဋ္ဌံ လောကံ ဂမယတီတိ ဧဝံ သမ္မတာတိ။ **ပုညသမ္မတာ** တိ ပုညန္တိ သမ္မတာ။ **ပဝါဟေတီ**တိ ဂမယတိ ဝိသောဓေတိ။ **ဂါထာဟိ အဇ္ဈဘာသီ** တိ ဂါထာဟိ အဘာသိ။ ဂါထာ စ ဝုစ္စမာနာ တဒတ္ထဒီပနတ္ထမေဝ ဝါ ဂါထာရုစိကာနံ ဝုစ္စတိ, ဝိသေသတ္ထဒီပနတ္ထံ ဝါ။ ဣဓ ပနေတာ ဥဘယတ္ထဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဗာဟုကန္တိ ဣဒမေဝ ဟိ တေသု ဝစနံ တဒတ္ထဒီပကံ, သေသာနိ ဝိသေသတ္ထဒီပကာနိ။ ယထေဝ ဟိ ဗာဟုကံ, ဧဝံ အဓိကက္ကာဒီနိပိ လောကော ဂစ္ဆတိ နှာနေန ပါပံ ပဝါဟေတုံ။ တတ္ထ ယေ တေသံ ဌာနာနံ အာသန္နာ ဟောန္တိ, တေ ဒိဝသဿ တိက္ခတ္တုံ နှာယန္တိ။ ယေ ဒူရာ, တေ ယထာက္ကမံ ဒွိက္ခတ္တုံ သကိံ ဧကဒိဝသန္တရံ, ဧဝံ ယာဝ သံဝစ္ဆရန္တရံ နှာယန္တိ။ ယေ ပန သဗ္ဗထာပိ ဂန္တုံ န သက္ကောန္တိ, တေ ဃဋေဟိပိ တတော ဥဒကံ အာဟရာပေတွာ နှာယန္တိ။ သဗ္ဗမေတံ နိရတ္ထကံ, တသ္မာ ကမံ ဝိသေသတ္ထံ ဒီပေတုံ **အဓိကက္ကာဒီနိပီ** တိ အာဟ။

တတ္ထ **အဓိကက္က** န္တိ နှာနသမ္ဘာရဝသေန လဒ္ဓဝေါဟာရံ ဧကံ တိတ္ထံ ဝုစ္စတိ။ **ဂယာ**တိပိ မဏ္ဍလဝါပိသဏ္ဌာနံ တိတ္ထမေဝ ဝုစ္စတိ။ **ပယာဂါ**တိ ဧတမ္ပိ ဂင်္ဂါယ ဧကံ တိတ္ထမေဝ မဟာပနာဒဿ ရညော ဂင်္ဂါယံ နိမုဂ္ဂပါသာဒဿ သောပါနသမ္မုခဋ္ဌာနံ, ဗာဟုကာ သုန္ဒရိကာ သရဿတီ ဗာဟုမတီတိ ဣမာ ပန စတဿော နဒိယော။ **ဗာလော**တိ ဒုပ္ပညော။ **ပက္ခန္ဒော** တိ ပဝိသန္တော။ **န သုဇ္ဈတီ** တိ ကိလေသသုဒ္ဓိံ န ပါပုဏာတိ, ကေဝလံ ရဇောဇလ္လမေဝ ပဝါဟေတိ။

ကိံ သုန္ဒရိကာ ကရိဿတီ တိ သုန္ဒရိကာ ကိလေသဝိသောဓနေ ကိံ ကရိဿတိ? န ကိဉ္စိ ကာတုံ သမတ္ထာတိ အဓိပ္ပာယော။ ဧသ နယော **ပယာဂဗာဟုကာ**သု။ ဣမေဟိ စ တီဟိ ပဒေဟိ ဝုတ္တေဟိ ဣတရာနိပိ စတ္တာရိ လက္ခဏာဟာရနယေန ဝုတ္တာနေဝ ဟောန္တိ, တသ္မာ ယထေဝ သုန္ဒရိကာ ပယာဂါ ဗာဟုကာ န ကိဉ္စိ ကရောန္တိ, တထာ အဓိကက္ကာဒယောပီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝေရိန္တိ ပါဏာတိပါတာဒိပဉ္စဝေရသမန္နာဂတံ။ **ကတကိဗ္ဗိသ** န္တိ ကတလုဒ္ဒကမ္မံ။ **န ဟိ နံ သောဓယေ**တိ သုန္ဒရိကာ ဝါ ပယာဂါ ဝါ ဗာဟုကာ ဝါ န သောဓယေ, န သောဓေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပါပကမ္မိန** န္တိ ပါပကေဟိ ဝေရကိဗ္ဗိသကမ္မေဟိ ယုတ္တံ, လာမကကမ္မေ ယုတ္တံ ဝါ ဝေရကိဗ္ဗိသဘာဝံ အပ္ပတ္တေဟိ ခုဒ္ဒကေဟိပိ ပါပေဟိ ယုတ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

သုဒ္ဓဿာ တိ နိက္ကိလေသဿ။ **သဒါ ဖဂ္ဂု** တိ နိစ္စမ္ပိ ဖဂ္ဂုနီနက္ခတ္တမေဝ။ ဖဂ္ဂုနမာသေ ကိရ “ဥတ္တရဖဂ္ဂုနဒိဝသေ ယော နှာယတိ, သော သံဝစ္ဆရံ ကတပါပံ သောဓေတီ”တိ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိကော သော ဗြာဟ္မဏော, တေနဿ ဘဂဝါ တံ ဒိဋ္ဌိံ ပဋိဟနန္တော အာဟ “သုဒ္ဓဿ ဝေ သဒါ ဖဂ္ဂူ”တိ။ နိက္ကိလေသဿ နိစ္စံ ဖဂ္ဂုနီနက္ခတ္တံ, ဣတရော ကိံ သုဇ္ဈတီတိ? **ဥပေါသထော သဒါ**တိ သုဒ္ဓဿ စ စာတုဒ္ဒသပန္နရသာဒီသု ဥပေါသထင်္ဂါနိ အသမာဒိယတောပိ နိစ္စမေဝ ဥပေါသထော။ **သုဒ္ဓဿ သုစိကမ္မဿာ** တိ နိက္ကိလေသတာယ သုဒ္ဓဿ သုစီဟိ စ ကာယကမ္မာဒီဟိ သမန္နာဂတဿ။ **သဒါ သမ္ပဇ္ဇတေ ဝတ** န္တိ ဤဒိသဿ စ ကုသလူပသံဟိတံ ဝတသမာဒါနမ္ပိ နိစ္စံ သမ္ပန္နမေဝ

ဟောတီတိ။ **ဣဓေဝ သိနာဟီ**တိ ဣမသ္မိံယေဝ မမ သာသနေ သိနာဟိ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ‘‘သစေ အဇ္ဈတ္တိကကိလေသမလပ္ပဝါဟနံ ဣစ္ဆသိ, ဣဓေဝ မမ သာသနေ အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂသလိလေန သိနာဟိ, အညတ္ထ ဟိ ဣဒံ နတ္ထီ’’တိ။

ဣဒါနိဿ သဗ္ဗာယဒေသနာဝသေန တီသုပိ ဒွါရေသု သုဒ္ဓိံ ဒဿေန္တော **သဗ္ဗဘူတေသု ကရောဟိ ခေမတ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ခေမတ**န္တိ အဘယံ ဟိတဘာဝံ, မေတ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧတေနဿ မနောဒွါရသုဒ္ဓိံ ဒဿိတာ ဟောတိ။

သစေ မုသာ န ဘဏသီတိ ဧတေနဿ ဝစီဒွါရသုဒ္ဓိံ။ **သစေ ပါဏံ န ဟိံသသိ သစေ အဒိန္နံ နာဒိယသီ** တိ ဧတေဟိ ကာယဒွါရသုဒ္ဓိံ။ **သဒ္ဒဟာနော အမစ္ဆရီ** တိ ဧတေဟိ ပန နံ ဧဝံ ပရိသုဒ္ဓဒွါရံ သဒ္ဓါသမ္ပဒါယ စာဂသမ္ပဒါယ စ နိယောဇေသိ။ **ကိံ ကာဟသိ ဂယံ ဂန္တွာ, ဥဒပါနောပိ တေ ဂယာ** တိ အယံ ပန ဥပမုကထာ, သစေ သဗ္ဗဘူတေသု ခေမတံ ကရိဿသိ, မုသာ န ဘဏိဿသိ, ပါဏံ န ဟနိဿသိ, အဒိန္နံ နာဒိယိဿသိ, သဒ္ဒဟာနော အမစ္ဆရီ ဘဝိဿသိ, ကိံ ကာဟသိ ဂယံ ဂန္တွာ ဥဒပါနောပိ တေ ဂယာ , ဂယာယပိ ဟိ တေ နှာယန္တဿ ဥဒပါနေပိ ဣမာယ ဧဝ ပဋိပတ္တိယာ ကိလေသသုဒ္ဓိ, သရီရမလသုဒ္ဓိ ပန ဥဘယတ္ထ သမာတိ ဧဝံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ယသ္မာ စ လောကေ ဂယာ သမ္မတတရာ, တသ္မာ တဿ ဘဂဝါ ‘‘ဂစ္ဆတိ ပန ဘဝံ ဂောတမော ဗာဟုက’’န္တိ ပုဋ္ဌောပိ ‘‘ကိံ ကာဟသိ ဗာဟုကံ ဂန္တွာ’’တိ အဝတွာ ‘‘ကိံ ကာဟသိ ဂယံ ဂန္တွာ’’တိ အာဟာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၈၀. ဧဝံ ဝုတ္တေ တိ ဧဝမာဒိ ဘယဘေရဝေ ဝုတ္တတ္ထာ ဟာကဋ္ဌမေဝ။ **ဧကော ဝူပကဋ္ဌော** တိအာဒီသု ပန **ဧကော** ကာယဝိဝေကေန ။ **ဝူပကဋ္ဌော** စိတ္တဝိဝေကေန။ **အပ္ပမတ္တော** ကမ္မဋ္ဌာနေ သတိ အဝိဇဟနေန။ **အာတာပီ** ကာယိကစေတသိကဝီရိယသင်္ခါတေန အာတာပေန။ **ပဟိတတ္တော** ကာယေ စ ဇီဝိတေ စ အနပေက္ခတာယ။ **ဝိဟရန္တော** အညတရဣရိယာပထဝိဟာရေန။ **နစိရဿေဝ** တိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပါဒါယ ဝုစ္စတိ။ **ကုလပုတ္တာ** တိ ဒုဝိဓာ ကုလပုတ္တာ ဇာတိကုလပုတ္တာ စ အာစာရကုလပုတ္တာ စ, အယံ ပန ဥဘယထာပိ ကုလပုတ္တော။ **အဂါရသ္မာ** တိ ဃရာ။ အဂါရဿ ဟိတံ **အဂါရိယံ,** ကသိဂေါရက္ခာဒိကုဋုမ္ဗပေါသနကမ္မံ ဝုစ္စတိ, နတ္ထိ ဧတ္ထ အဂါရိယန္တိ **အနဂါရိယံ,** ပဗ္ဗဇ္ဇာယေတံ အဓိဝစနံ။ **ပဗ္ဗဇန္တီ** တိ ဥပဂစ္ဆန္တိ ဥပသင်္ကမန္တိ။ **တဒနုတ္တရ** န္တိ တံ အနုတ္တရံ။ **ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာန** န္တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ ပရိယောသာနံ, အရဟတ္တဖလန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တဿ ဟိ အတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ ပဗ္ဗဇန္တိ။ **ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ** တိ တသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ။ **သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ** တိ အတ္တနာယေဝ ပညာယ ပစ္စက္ခံ ကတွာ, အပရပ္ပစ္စယံ ကတွာတိ အတ္ထော။ **ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသီ** တိ ပာပုဏိတွာ သမ္ပာဒေတွာ ဝိဟာသိတိ, ဧဝံ ဝိဟရန္တော စ **ခီဏာ ဇာတိ**။ပေ.။ **အဗ္ဘညာသိ**။ ဧတေနဿ ပစ္စဝေက္ခဏာဘူမိံ ဒဿေတိ။

ကတမာ ပနဿ ဇာတိ ခီဏာ? ကထဉ္စ နံ အဗ္ဘညာသီတိ? ဝုစ္စတေ, ကာမဉ္စေတံ ဘယဘေရဝေပိ ဝုတ္တံ, တထာပိ နံ ဣဓ ပဌမပုရိသဝသေန ယောဇနာနယဿ ဒဿနတ္ထံ ပုန သင်္ခေပတော ဘဏာမ။ န တာဝဿ အတီတာ ဇာတိ ခီဏာ, ပုဗ္ဗေဝ ခီဏတ္တာ။ န အနာဂတာ, တတ္ထ ဝါယာမာဘာဝတော။ န ပစ္စုပ္ပန္နာ, ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ။ မဂ္ဂဿ ပန အဘာဝိတတ္တာ ယာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဧကစတုပဉ္စဝေါကာရဘဝေသု ဧကစတုပဉ္စက္ခန္ဓပ္ပဘေဒါ ဇာတိ, သာ မဂ္ဂဿ ဘာဝိတတ္တာ အနုပ္ပါဒဓမ္မတံ အာပဇ္ဇနေန ခီဏာ, တံ သော မဂ္ဂဘာဝနာယ ပဟီနကိလေသေ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ကိလေသာဘာဝေ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ကမ္မံ အာယတိံ အပ္ပဋိသန္ဓိကံ ဟောတီတိ ဇာနန္တော ဇာနာတိ။

ဝုသိတန္တိ ဝုတ္ထံ ပရိဝုတ္ထံ, ကတံ စရိတံ နိဋ္ဌာပိတန္တိ အတ္ထော။ **ဗြဟ္မစရိယ** န္တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံ။ **ကတံ ကရဏီယ**န္တိ စတူသု သစ္စေသု စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ပရိညာပဟာနသစ္ဆိကိရိယဘာဝနာဝသေန သောဠသဝိဓမ္ပိ ကိစ္စံ နိဋ္ဌာပိတန္တိ အတ္ထော။ **နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ** တိ ဣဒါနိ ပုနဣတ္ထဘာဝါယ ဧဝံသောဠသကိစ္စဘာဝါယ, ကိလေသက္ခယာယ ဝါ မဂ္ဂဘာဝနာ နတ္ထီတိ။ အထ ဝါ, **ဣတ္ထတ္တာယာ** တိ ဣတ္ထဘာဝတော ဣမသ္မာ ဧဝံပကာရာ ဣဒါနိ ဝတ္တမာနက္ခန္ဓသန္တာနာ အပရံ ခန္ဓသန္တာနံ နတ္ထိ။ ဣမေ ပန ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပရိညာတာ တိဋ္ဌန္တိ, ဆိန္နမူလကော ရုက္ခော ဝိယာတိ အဗ္ဘညာသိ။ **အညတရော**တိ ဧကော။ **အရဟတ**န္တိ အရဟန္တာနံ, ဘဂဝတော သာဝကာနံ အရဟတံ အဗ္ဘန္တရော အဟောသီတိ။

၈. သလ္လေခသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၁. ဧဝံ မေ သုတန္တိ သလ္လေခသုတ္တံ။ တတ္ထ **မဟာစုန္ဒော**တိ တဿ ထေရဿ နာမံ။ **သာယန္ဟသမယ**န္တိ သာယန္ဟကာလေ။ **ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော**တိ ဧတ္ထ **ပဋိသလ္လာန**န္တိ တေဟိ တေဟိ သတ္တသင်္ခါရေဟိ ပဋိနိဝတ္တိတွာ သလ္လာနံ နိလီယနံ, ဧကီဘာဝေါ ပဝိဝေကောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယော တတော ဝုဋ္ဌိတော, သော ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော နာမ ဟောတိ။ အယံ ပန ယသ္မာ ပဋိသလ္လာနာနံ ဥတ္တမတော ဖလသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာသိ, တသ္မာ ''ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော''တိ ဝုတ္တော။ **ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ**တိ သမဒသနခုဇ္ဇလဝိဘူသိတေန သိရသာ ဘဂဝန္တံ သက္ကစ္စံ ဝန္ဒိတွာ, အဘိဝါဒာပေတွာ ဝါ ''သုခီ ဘဝ, စုန္ဒာ''တိ ဧဝံ ဝစီဘေဒံ ကာရာပေတွာ, ဘဂဝါ ပန ကိရ ဝန္ဒိတော သမာနော သုဝဏ္ဏဒုန္ဒုဘိသဒိသံ ဂီဝံ ပဂ္ဂယှ ကဏ္ဏသုခံ ပေမနိယံ အမတာဘိသေကသဒိသံ ဗြဟ္မဃောသံ နိစ္ဆာရေန္တော ''သုခီ ဟောဟီ''တိ တဿ တဿ နာမံ ဂဟေတွာ ဝဒတိ, ဧတံ အာစိဏ္ဏံ တထာဂတာနံ။ တတ္ရိဒံ သာဓကသုတ္တံ, ''သက္ကော, ဘန္တေ, ဒေဝါနမိန္ဒော သာမစ္စော သပရိဇနော ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတီတိ, သုခီ ဟောတု ပဉ္စသိခ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော သာမစ္စော သပရိဇနော, သုခကာမာ ဟိ ဒေဝါ မနုဿာ အသုရာ နာဂါ ဂန္ဓဗ္ဗာ, ယေ စညေ သန္တိ ပုထုကာယာ''တိ။ ဧဝဉ္စ ပန တထာဂတာ ဧဝရူပေ မဟေသက္ခေ ယက္ခေ အဘိဝဒန္တီတိ။

ယာ ဣမာတိ ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗာဘိမုခံ ကရောန္တော ဝိယ အာဟ။ **အနေကဝိဟိတာ**တိ နာနပ္ပကာရာ။ **ဒိဋ္ဌိယော**တိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယော ။ **လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ**တိ သတ္တေသု ဟုတွာဘဝန္တိ။ **အတ္တဝါဒပဋိသံယုတ္တာ**တိ ''ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတီ''တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တေန အတ္တဝါဒေန ပဋိသံယုတ္တာ, တာ ဝီသတိ ဘဝန္တိ။ **လောကဝါဒပဋိသံယုတ္တာ**တိ ''သဿတော အတ္တာ စ လောကော စာ''တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တေန လောကဝါဒေန ပဋိသံယုတ္တာ, တာ အဋ္ဌ ဟောန္တိ သဿတော, အသဿတော, သဿတော စ အသဿတော စ, နေဝ သဿတော နာသဿတော, အန္တဝါ, အနန္တဝါ, အန္တဝါ စ အနန္တဝါ စ, နေဝန္တဝါ နာနန္တဝါ အတ္တာ စ လောကော စာတိ ဧဝံ ပဝတ္တာ။

အာဒိမေဝတိအာဒီသု အယမတ္ထော ကိံ နု ခော ဘန္တေ အာဒိမေဝ မနသိကရောန္တဿ အပ္ပတွာပိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ဝိပဿနာမိဿကပဌမမနသိကာရမေဝ မနသိကရောန္တဿ ဘိက္ခုနော ဧဝမေတာသံ ဒိဋ္ဌီနံ ပဟာနဉ္စ ပဋိနိဿဂ္ဂေါ စ ဟောတီတိ။ ဣဒဉ္စ ထေရော အတ္တနာ အနဓိမာနိကောပိ သမာနော အဓိမာနိကာနံ အဓိမာနပ္ပဟာနတ္ထံ အဓိမာနိကော ဝိယ ဟုတွာ ပုစ္ဆတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အပရေ ပနာဟု ''ထေရဿ အန္တေဝါသိကာ အာဒိမနသိကာရေနေဝ ဒိဋ္ဌီနံ သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနံ ဟောတီတိ ဧဝံသညိနောပိ, သမာပတ္တိဝိဟာရာ သလ္လေခဝိဟာရာတိ ဧဝံသညိနောပိ အတ္ထိ။ သော တေသံ အတ္ထာယ ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆတီ''တိ။

၈၂. အထဿ ဘဂဝါ တာသံ ဒိဋ္ဌီနံ ပဟာနူပါယံ ဒဿေန္တော **ယာ ဣမာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယတ္ထ စေတာ ဒိဋ္ဌိယော ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိအာဒိ ပဉ္စက္ခန္ဓေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဧတေသု ဟိ တာ ဒိဋ္ဌိယော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ယထာဟ ''ရူပေ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတိ ရူပံ အဘိနိဝိဿ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သော အတ္တာ သော လောကော သော ပေစ္စ ဘဝိဿာမိ နိစ္စော ဓုဝေါ သဿတော အဝိပရိဏာမဓမ္မော''တိ (သံ. နိ. ၃.၁၅၂) ဝိတ္ထာရော။ အာရမ္မဏဝသေန ပန ဧကဝစနံ ကတွာ **ယတ္ထ စာ**တိ အာဟ, ယသ္မိံ အာရမ္မဏေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧတ္ထ စ **ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ အနုသေန္တိ သမုဒါစရန္တီ**တိ ဣမေသံ ဧဝံ နာနာကရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဇာတိဝသေန ဟိ အဇာတာ ဇာယမာနာ **ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ**တိ ဝုစ္စန္တိ။ ပုနပ္ပုနံ အာသေဝိတာ ထာမဂတာ အပ္ပဋိဝိနီတာ **အနုသေန္တီ**တိ။ ကာယဝစီဒွါရံ သမ္ပတ္တာ **သမုဒါစရန္တီ**တိ, ဣဒမေတေသံ နာနာကရဏံ။ **တံ နေတံ မမာ**တိအာဒီသု တံ ပဉ္စက္ခန္ဓပ္ပဘေဒံ အာရမ္မဏမေတံ မယှံ န ဟောတိ, အဟမ္ပိ ဧသော န အသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာပိ န ဟောတီတိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတောတိ ဧဝံ တာဝ ပဒတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ယသ္မာ ပန ဧတ္ထ ဧတံ မမာတိ တဏှာဂါဟော, တဉ္စ ဂဏှန္တော အဋ္ဌသတတဏှာပပဉ္စဝိစရိတပ္ပဘေဒံ တဏှာပပဉ္စံ ဂဏှာတိ။ ဧသောဟမသ္မီတိ မာနဂါဟော, တဉ္စ ဂဏှန္တော နဝပ္ပဘေဒံ မာနပပဉ္စံ ဂဏှာတိ။ ဧသော မေ အတ္တာတိ ဒိဋ္ဌိဂါဟော, တဉ္စ ဂဏှန္တော ဒွာသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိဂတပ္ပဘေဒံ ဒိဋ္ဌိပပဉ္စံ ဂဏှာတိ။ တသ္မာ **နေတံ**

မမာတိ ဝဒန္တော ဘဂဝါ ယထာဝုတ္တပ္ပဘေဒံ တဏှာပပဉ္စံ ပဋိက္ခိပတိ။ **နေသော ဟမသ္မီ**တိ မာနပပဉ္စံ။ **န မေသော အတ္တာ**တိ ဒိဋ္ဌိပပဉ္စံ။ ဒိဋ္ဌေကဋ္ဌာယေဝ စေတ္ထ တဏှာမာနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဧဝမေတ**န္တိ ဧဝံ "နေတံ မမာ"တိအာဒိနာ အာကာရေန ဧတံ ခန္ဓပဉ္စကံ။ **ယထာဘူတ**န္တိ ယထာ သဘာဝံ, ယထာ အတ္ထီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ခန္ဓပဉ္စကဉှိ ဧတေနေဝ အာကာရေန အတ္ထိ။ မမန္တိအာဒိနာ ပန ဂယှမာနမ္ပိ တေနာကာရေန နေဝတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော။ **သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော**တိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂပညာပရိယောသာနာယ ဝိပဿနာပညာယ သုဋ္ဌု ပဿန္တဿ။ **ဧဝမေတာသ**န္တိ ဧတေန ဥပာယေန ဧတာသံ။ **ပဟာနံ ပဋိနိဿဂ္ဂေ**တိ ဥဘယမ္ပေတံ သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနဿေဝါဓိဝစနံ။

ဧဝံ ဘဂဝါ အာဒိမနသိကာရေနေဝ ဒိဋ္ဌီနံ ပဟာနံ ဟောတိ နု ခော နောတိ အာယသ္မတာ မဟာစုန္ဒေန အဓိမာနိကာနံ ဝသေန ပဉှံ ပုဋ္ဌော သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ဒိဋ္ဌိပ္ပဟာနံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ သယမေဝ အဓိမာနိကာနံ ဈာနံ ဝိဘဇန္တော **ဌာနံ ခော ပနေတ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဓိမာနိကာ** နာမ ယေသံ အပ္ပတ္တေ ပတ္တသညာယ အဓိမာနော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သွာယံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော နေဝ လောကဝဋ္ဋာနုသာရီနံ ဗာလပုထုဇ္ဇနာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န အရိယသာဝကာနံ။ န ဟိ သောတာပန္နဿ "သကဒါဂါမီ အဟ"န္တိ အဓိမာနော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န သကဒါဂါမိဿ "အနာဂါမီ အဟ"န္တိ, န အနာဂါမိနော "အရဟာ အဟ"န္တိ, ကာရကဿေဝ ပန သမထဝသေန ဝါ ဝိပဿနာဝသေန ဝါ ဝိက္ခမ္ဘိတကိလေသဿ နိစ္စံ ယုတ္တပယုတ္တဿ အာရဒ္ဓဝိပဿကဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တဿ ဟိ သမထဝိက္ခမ္ဘိတာနံ ဝါ ဝိပဿနာဝိက္ခမ္ဘိတာနံ ဝါ ကိလေသာနံ သမုဒာစာရံ အပဿတော "သောတာပန္နော အဟ"န္တိ ဝါ, သကဒါဂါမီ, အနာဂါမီ , အရဟာ အဟ"န္တိ ဝါ အဓိမာနော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တလင်္ဂရတိဿပဗ္ဗတဝါသိဓမ္မဒိန္နတ္ထေရေန ဩဝဒိယမာနတ္ထေရာနံ ဝိယ။

ထေရဿ ကိရ အစိရူပသမ္ပန္နဿေဝ ဩဝါဒေ ဌတွာ ဗဟူ ဘိက္ခူ ဝိသေသံ အဓိဂစ္ဆိံသု။ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ တိဿမဟာဝိဟာရဝါသီ ဘိက္ခုသင်္ဃော "န အဋ္ဌာနနိယောဇကော ထေရောတိ ထေရံ အာနေထာ"တိ သမ္ဗဟုလေ ဘိက္ခူ ပါဟေသိ။ တေ ဂန္တွာ, "အာဝုသော, ဓမ္မဒိန္န ဘိက္ခုသင်္ဃော တံ ပက္ကောသာပေတီ"တိ အာဟံသု။ သော အာဟ "ကိံ ပန တုမှေ, ဘန္တေ, အတ္တာနံ ဂဝေသထ ပရ"န္တိ? အတ္တာနံ သပ္ပုရိသာတိ, သော တေသံ ကမ္မဋ္ဌာနမဒါသိ, သဗ္ဗေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ ဘိက္ခုသင်္ဃော ပုန အညေ ဘိက္ခူ ပါဟေသိ, ဧဝံ ယာဝတတိယံ ပဟိတာ သဗ္ဗေပိ တတ္ထေဝ အရဟတ္တံ ပတွာ ဝိဟရိံသု။

တတော သင်္ဃော ဂတဂတာ နာဂစ္ဆန္တီတိ အညတရံ ဝုဍ္ဎပဗ္ဗဇိတံ ပါဟေသိ။ သော ဂန္တွာ စ, "ဘန္တေ, ဓမ္မဒိန္န တိက္ခတ္တုံ တိဿမဟာဝိဟာရဝါသီ ဘိက္ခုသင်္ဃော တုယှံ သန္တိကေ ပေသေသိ, တွံ နာမ သင်္ဃဿ အာဏံ ဂရုံ န ကရောသိ, နာဂစ္ဆသီ"တိ အာဟ။ ထေရော ကိမေတန္တိ ပဏ္ဏသာလံ အပ္ပဝိသိတွာဝ ပတ္တစီဝရံ ဂါဟာပေတွာ တာဝဒေဝ နိက္ခမိ, သော အန္တရာမဂ္ဂေ ဟင်္ကနဝိဟာရံ ပါဝိသိ။ တတ္ထ စေကော မဟာထေရော သဋ္ဌိဝဿာတီတော အဓိမာနေန အရဟတ္တံ ပဋိဇာနာတိ။ ထေရော တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ အဓိဂမံ ပုစ္ဆိ။ ထေရော အာဟ "အာမ ဓမ္မဒိန္န, ယံ ပဗ္ဗဇိတေန ကာတဗ္ဗံ, စိရကတံ တံ မယာ, အတီတသဋ္ဌိဝဿောမှိ ဧတရဟီ"တိ။ ကိံ, ဘန္တေ, ဣဒ္ဓိမ္ပိ ဝဠဉ္ဇေထာတိ။ အာမ ဓမ္မဒိန္နာတိ။ သာဓု ဝတ, ဘန္တေ, ဟတ္ထိံ တုမှာကံ ပဋိမုခံ အာဂစ္ဆန္တံ မာပေထာတိ။ သာဓာဝုသောတိ ထေရော သဗ္ဗသေတံ သတ္တပ္ပတိဋ္ဌံ တိဓာပဘိန္နံ နင်္ဂုဋ္ဌံ ဗီဇယမာနံ သောဏ္ဍံ မုခေ ပက္ခိပိတွာ ဒွီဟိ ဒန္တေဟိ ဝိဇ္ဈိတုကာမံ ဝိယ ပဋိမုခံ အာဂစ္ဆန္တံ မဟာဟတ္ထိံ မာပေသိ။ သော တံ အတ္တနာယေဝ မာပိတံ ဟတ္ထိံ ဒိသွာ ဘီတော ပလာယိတုံ အာရဘိ။ တဒါဝ အတ္တာနံ "နာဟံ အရဟာ"တိ ဉတွာ ဓမ္မဒိန္နဿ ပါဒမူလေ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ "ပတိဋ္ဌာ မေ ဟောဟိ, အာဝုသော"တိ အာဟ။ ဓမ္မဒိန္နော "မာ, ဘန္တေ, သောစိ, မာ အနတ္တမနော အဟောသိ, ကာရကာနံယေဝ အဓိမာနော ဥပ္ပဇ္ဇတီ"တိ ထေရံ သမဿာသေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနမဒါသိ။ ထေရော တဿောဝါဒေ ဌတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

စိတ္တလပဗ္ဗတေပိ တာဒိသောဝ ထေရော ဝသတိ။ ဓမ္မဒိန္နော တမ္ပိ ဥပသင်္ကမိတွာ တထေဝ ပုစ္ဆိ။ သောပိ တထေဝ ဗျာကာသိ။ တတော နံ ဓမ္မဒိန္နော ကိံ, ဘန္တေ, ဣဒ္ဓိမ္ပိ ဝဠဉ္ဇေထာတိ အာဟ။ အာမာဝုသောတိ။ သာဓု ဝတ, ဘန္တေ, ဧကံ ပေါက္ခရဏိံ မာပေထာတိ။ ထေရော မာပေသိ။ ဧတ္ထ, ဘန္တေ, ပဒုမဂုမ္ဗံ မာပေထာတိ။ တမ္ပိ မာပေသိ။ ပဒုမဂုမ္ဗေ မဟာပဒုမံ မာပေထာတိ။ တမ္ပိ မာပေသိ။ ဧတသ္မိံ ပဒုမဂုမ္ဗေ ဌတွာ မဓုရဿရေန ဂါယန္တံ နစ္စန္တဉ္စ ဧကံ ဣတ္ထိဝိဂ္ဂဟံ မာပေထာတိ။ တမ္ပိ မာပေသိ။ သော ဧတံ, ဘန္တေ, ပုနပ္ပုနံ ဥပနိဇ္ဈာယထာတိ ဝတွာ သယံ ပါသာဒံ ပါ

ဝိသိ။ ထေရဿ တံ ဥပနိဇ္ဈာယတော သဋ္ဌိဝဿာနိ ဝိက္ခမ္ဘိတကိလေသာ စလိံသု, သော တအာ အတ္တာနံ ဉတွာ ပုရိမတ္ထေရော ဝိယ ဓမ္မဒိန္နတ္ထေရဿ သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။

ဓမ္မဒိန္နောပိ အနုပုဗ္ဗေန တိဿမဟာဝိဟာရံ အဂမာသိ။ တသ္မိဉ္စ သမယေ ထေရာ စေတိယင်္ဂဏံ သမ္မဇ္ဇိတွာ ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ ပီတိံ ဥပ္ပာဒေတွာ နိသိန္နာ ဟောန္တိ, တေံ ကိရ တေသံ ဝတ္တံ။ တေန နေသံ ကောပိ "ဣဓ ပတ္တစီဝရံ ဌပေဟီ"တိ ဓမ္မဒိန္နံ ဝတ္တာ ပုစ္ဆိတာပိ နာဟောသိ။ ဓမ္မဒိန္နော သော ဘဝေယျာတိ ဉတွာ ပန ပဉှံ ပုစ္ဆိံသု။ သော ပုစ္ဆိတပဉှေ တိဏှေန အသိနာ ကုမုဒနာဠကလာပံ ဝိယ ဆိန္ဒိတွာ ဟာဒင်္ဂုလိယာ မဟာပထဝိံ ပဟာရိ။ ဘန္တေ အယံ အစေတနာ မဟာပထဝီပိ ဓမ္မဒိန္နဿ ဂုဏံ ဇာနာတိ။ တုမှေ ပန န ဇာနိတ္ထာတိ စ ဝတွာ ဣမံ ကထမာဟ –

"အစေတနာယံ ပထဝီ, ဝိဇာနာတိ ဂုဏာဂုဏံ။
သစေတနာထ ခော ဘန္တေ, န ဇာနာထ ဂုဏာဂုဏ"န္တိ။

တာဝဒေဝ စ အာကာသေ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ တလင်္ဂရတိဿပဗ္ဗတမေဝ အဂမာသိ။ ဧဝံ ကာရကဿေဝ အဓိမာနော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တသ္မာ ဘဂဝတာ တာဒိသာနံ ဘိက္ခူနံ ဝသေန ဈာနံ ဝိဘဇန္တော **ဣဓ ခော ပနေတ**န္တိအာဒိမာဟ။

တဿတ္ထော, အတ္ထေတံ ကာရဏံ, နော နတ္ထိ။ ယေန ဣဓေကစ္စော ဘိက္ခု ဗာဟိရပရိဗ္ဗာဇကေဟိ သာဓာရဏံ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ.။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ, ယံ ပန **တဿ ဧဝမဿ သလ္လေခေန ဝိဟရာမီ**တိ, ယံ ပဋိပတ္တိဝိဓာနံ ကိလေသေ သံလိခတိ, တေနာဟံ ဝိဟရာမီတိ, တံ န ယုဇ္ဇတိ, န ဟိ အဓိမာနိကဿ ဘိက္ခုနော ဈာနံ သလ္လေခေါ တ သလ္လေခပဋိပဒါ တ ဟောတိ။ ကသ္မာ? အဝိပဿနာပာဒကတ္တာ။ န ဟိ သော ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ တတော ဝုဋ္ဌာယ သင်္ခါရေ သမ္မသတိ, ဈာနံ ပနဿ စိတ္တေကဂ္ဂမတ္တံ ကရောတိ, ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရော ဟောတိ။ တသ္မာ တမတ္ထံ ဒဿေန္တော ဘဂဝါ "န ခော ပနေတေ, စုန္ဒ, အရိယဿ ဝိနယေ သလ္လေခါ ဝုစ္စန္တိ, ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာ ဧတေ အရိယဿ ဝိနယေ ဝုစ္စန္တီ"တိ အာဟ။

တတ္ထ **ဧတေ**တိ ဈာနဓမ္မဝသေန ဗဟုဝစနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, ဧတေ ပဌမဇ္ဈာနဓမ္မာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သမာပတ္တိဝသေန တ, ကေမ္ပိ ဟိ ပဌမဇ္ဈာနံ ပုနပ္ပုနံ သမာပတ္တိဝသေန ပဝတ္တတ္တာ ဗဟုတ္တံ ဂစ္ဆတိ။ အာရမ္မဏဝသေန တ, ကေမ္ပိ ဟိ ပဌမဇ္ဈာနံ ပထဝီကသိဏာဒီသု ပဝတ္တိဝသေန ဗဟုတ္တံ ဂစ္ဆတီတိ။ သေ နယော ဒုတိယတတိယစတုတ္ထဇ္ဈာနေသု။ အာရုပ္ပဇ္ဈာနေသု ပန အာရမ္မဏဘေဒါဘာဝတော ပုရိမကာရဏဒွယဝသေနေဝ ဗဟုဝစနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယသ္မာ စေတေသံ အင်္ဂါနိပိ သန္တာနိ အာရမ္မဏာနိပိ, နိဗ္ဗုတာနိ စေဝ သုခုမာနိ စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, တသ္မာ တာနိ **သန္တာ ဧတေ ဝိဟာရာ**တိ ဧဝံ ဝုတ္တာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ အယံ တာဝ တေသံ စတုန္နမ္ပိ သာဓာရဏာ ဝဏ္ဏနာ။ ဝိသေသ ဝဏ္ဏနာ ပန "သဗ္ဗသော ရူပသညာန"န္တိအာဒိပဒါနုသာရတော ဝတ္တဗ္ဗာ သိယာ။ သာ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** သဗ္ဗာကာရေန ဝုတ္တာယေဝ။

၈၃. ဧဝံ ယသ္မာ အဓိမာနိကဿ ဘိက္ခုနော ဈာနဝိဟာရော အဝိပဿနာပာဒကတ္တာ သလ္လေခဝိဟာရော န ဟောတိ, န ဟိ သော ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ တတော ဝုဋ္ဌာယ သင်္ခါရေ သမ္မသတိ, စိတ္တေကဂ္ဂကရော ဒိဋ္ဌဓမ္မေ သုခဝိဟာရော ပနဿ ဟောတိ, တသ္မာ တမတ္ထံ ဒဿေန္တော ရူပဇ္ဈာနာနိ စ အရူပဇ္ဈာနာနိ စ ဝိဘဇိတွာ ဣဒါနိ စ ယတ္ထ သလ္လေခေါ ကာတဗ္ဗော စတုစတ္တာလီသာယ အာကာရေဟိ, တဉ္စ ဝတ္ထုံ တဉ္စ သလ္လေခံ ဒဿေန္တော **ဣဓ ခော ပန တေ**တိအာဒိမာဟ။

ကသ္မာ ပန "အဋ္ဌဟိ သမာပတ္တီဟိ အဝိဟိံသာဒယော သလ္လေခါ"တိ ဝုတ္တာ? လောကုတ္တရပါဒကတ္တာ။ ဗာဟိရကာနဉှိ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော ဝဋ္ဋပါဒကာယေဝ။ သာသနေ သရဏဂမနမ္ပိ လောကုတ္တရပါဒကံ, ပဂေဝ အဝိဟိံသာဒယော။ ဣမိနာယေဝ စ သုတ္တေန ဝေဒိတဗ္ဗံ "ယထာ ဗာဟိရကဿ အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘိနော ပဉ္စာဘိညဿ သာပိ ဒိန္နအနုတော သာသနေ တိသရဏဂတဿ ဒိန္နအနံ မဟပ္ဖလတရံ ဟောတီ"တိ။ ဣဒဉှိ သန္ဓာယ ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိသုတ္တေ "ဗာဟိရကေ ကာမေသု ဝီတရာဂေ အနံ ဒတွာ ကောဋိသတသဟဿဂုဏာ ပာဋိကင်္ခိတဗ္ဗာ။ သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နေ အနံ ဒတွာ အသင်္ချေယျာ အပ္ပမေယျာ ဒက္ခိဏာ ပာဋိကင်္ခိတဗ္ဗာ, ကော ပန

တအော သောတာပန္နေ’’တိ ဝုတ္တံ (မ. နိ. ၃.၃၇၉)။ သရဏဂမနတော ပဋ္ဌာယ ဟိ တတ္ထ သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိ
ကိရိယာယ ပဋိပန္နော အဓိပ္ပေတောတိ, အယံ တာဝေတ္ထ ဟဋ္ဌိယောဇနာ။

အနုပဒဝဏ္ဏနာယံ ပန **ဣဓာ**တိ ဝိဟိံသာဒိဝတ္ထုဒီပနမေတံ။ **ခော ပနာ**တိ နိပါတမတ္တံ။ **တေ**တိ ကရဏတ္ထေ သာမိဝစ
နံ, အယံ ပန သင္ခေပတ္ထော, ယဒေတံ ‘‘ပရေ ဝိဟိံသကာ ဘဝိဿန္တိ’’တိအာဒိနာ နယေန ဝိဟိံသာဒိဝတ္ထုံ ဝဒါမ။
ဣဓ, စုန္ဒ, တုမှေဟိ သလ္လေခော ကာတဗ္ဗောတိ။

ဧဝံ သင္ခေပတော ဝတွာ ဣဒါနိ ဝိတ္ထာရေန္တော ‘‘ပရေ ဝိဟိံသကာ ဘဝိဿန္တိ, မယမေတ္ထ အဝိဟိံသကာ
ဘဝိဿာမာတိ သလ္လေခော ကရဏီယော’’တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ပရေ**တိ ယေ ကေစိ ဣမံ သလ္လေခမနနုယုတ္တာ။ **ဝိဟိံသကာ ဘဝိဿန္တီ**တိ ပါဏိနာ ဝါ လေဍ္ဍုနာ ဝါ
တိအာဒီဟိ သတ္တာနံ ဝိဟေသကာ ဘဝိဿန္တိ။ **မယမေတ္ထ အဝိဟိံသကာ ဘဝိဿာမာ**တိ မယံ ပန ယတ္ထေဝ ဝတ္
ထုသ္မိံ ပရေ ဧဝံ ဝိဟိံသကာ ဘဝိဿန္တိ, ဧတ္ထေဝ အဝိဟိံသကာ ဘဝိဿာမ, အဝိဟိံသံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဝိဟရိဿာ
မ။ **ဣတိ သလ္လေခော ကရဏီယော**တိ ဧဝံ တုမှေဟိ သလ္လေခော ကာတဗ္ဗော။ **သလ္လေခော**တိ စ ဣဓ အဝိဟိံသာ
ဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အဝိဟိံသာ ဟိ ဝိဟိံသံ သလ္လိခတိ, တံ ဆိန္ဒတိ, တသ္မာ **သလ္လေခော**တိ ဝုစ္စတိ။ ဧသ နယော သဗ္ဗ
တ္ထ။ အယံ ပန ဝိသေသော။ **ပရေ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌီ**တိ ဧတ္ထ ကမ္မပထာနံ အန္တမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဉ္စ မိစ္ဆတ္တာနံ အာဒိမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဉ္စ မိဿ
ေတွာ ဒိဋ္ဌိ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တထာ **မယမေတ္ထ သမ္မာဒိဋ္ဌီ**တိ ဝုတ္တဋ္ဌာနေ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ဧတ္ထ စ ကမ္မပထ
ကထာ ဝိတ္ထာရတော သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ္တေ အာဝိ ဘဝိဿတိ။ မိစ္ဆတ္တေသု မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအာဒယော ဒွေဓာဝိတက္ကေ။

အယံ ပနေတ္ထ သင္ခေပေါ, ပါဏံ အတိပါတေန္တီတိ **ပါဏာတိပါတီ** ပါဏဃာတကာတိ အတ္ထော။ အဒိန္နံ အာဒိ
ယန္တီတိ **အဒိန္နာဒါယီ,** ပရဿ ဟာရိနောတိ အတ္ထော။ အဗြဟ္မံ ဟီနံ လာမကဓမ္မံ စရန္တီတိ **အဗြဟ္မစာရီ,** မေထု
နဓမ္မပဋိသေဝကာတိ အတ္ထော။ ဗြဟ္မံ သေဋ္ဌံ ပဋိပဒံ စရန္တီတိ **ဗြဟ္မစာရီ,** မေထုနာ ပဋိဝိရတာတိ အတ္ထော။ ဧ
တ္ထ စ ဗြဟ္မစရိယံ သလ္လေခောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဗြဟ္မစရိယဉှိ အဗြဟ္မစရိယံ သလ္လိခတိ။ မုသာ ဝဒန္တီတိ **မု
သာဝါဒီ,** ပရေသံ အတ္ထဘဉ္ဇနကံ တုစ္ဆံ အလိကံ ဝါစံ ဘာသိတာရောတိ အတ္ထော။ ပိသုဏာ ဝါစာ ဧတေသန္တိ **ပိသု
ဏဝါစာ**။ ပရေသံ မမ္မစ္ဆေဒိကာ ဖရုသာ ဝါစာ ဧတေသန္တိ **ဖရုသဝါစာ**။ သမ္ဖံ နိရတ္ထကဝစနံ ပလပန္တီတိ **သမ္ဖပ္ပ
လာပီ**။ အဘိဇ္ဈာယန္တီတိ **အဘိဇ္ဈာလူ,** ပရဘဏ္ဍလုဗ္ဘနသီလာတိ အတ္ထော။ ဗျာပန္နံ ပူတိဘူတံ စိတ္တမေတေသန္
တိ **ဗျာပန္နစိတ္တာ**။ မိစ္ဆာ ပါပိကာ ဝိညုဂရဟိတာ ဧတေသံ ဒိဋ္ဌီတိ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌီ,** ကမ္မပထပရိယာပန္နာယ နတ္ထိ ဒိန္နန္တိ
အာဒိဝတ္ထုကာယ, မိစ္ဆတ္တပရိယာပန္နာယ အနိယျာနိကဒိဋ္ဌိယာ စ သမန္နာဂတာတိ အတ္ထော။ သမ္မာ သောဘနာ ဝိ
ညုပ္ပသတ္ထာ ဧတေသံ ဒိဋ္ဌီတိ **သမ္မာဒိဋ္ဌီ,** ကမ္မပထပရိယာပန္နာယ အတ္ထိ ဒိန္နန္တိအာဒိကာယ ကမ္မဿကတာဒိဋ္ဌိ
ယာ, သမ္မတ္တပရိယာပန္နာယ မဂ္ဂဒိဋ္ဌိယာ စ သမန္နာဂတာတိ အတ္ထော။

မိစ္ဆာသင္ကပ္ပာတိ အယာထာဝအနိယျာနိကအကုသလသင္ကပ္ပာ။ ဧသ နယော **မိစ္ဆာဝါစာ**တိအာဒီသု။ အယံ ပန
ဝိသေသော, မိစ္ဆာသင္ကပ္ပာဒယော ဝိယ ဟိ **မိစ္ဆာသတိ** နာမ ပါဋိယေက္ကော ကောစိ ဓမ္မော နတ္ထိ, အတီတံ ပန စိန္တယ
တော ပဝတ္တာနံ စတုန္နမ္ပိ အကုသလက္ခန္ဓာနမေတံ အဓိဝစနံ။ ယမ္ပိ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ – ‘‘အတ္ထေသာ, ဘိက္ခဝေ, အ
နုဿတိ, နေသာ နတ္ထီတိ ဝဒါမိ, ပုတ္တလာဘံ ဝါ, ဘိက္ခဝေ, အနုဿရတော, ဓနလာဘံ ဝါ, ဘိက္ခဝေ, အနုဿရ
တော, ယသလာဘံ ဝါ, ဘိက္ခဝေ, အနုဿရတော’’တိ, တမ္ပိ တံ တံ စိန္တေန္တဿ သတိပတိရူပကေန ဥပ္ပတ္တိံ သ
န္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ ။ **မိစ္ဆာဉာဏီ**တိ ဧတ္ထ စ **မိစ္ဆာဉာဏ**န္တိ ပါပကိရိယာသု ဥပါယစိန္တာဝသေန ပါပံ ကတွာ
‘‘သုကတံ မယာ’’တိ ပစ္စဝေက္ခဏာကာရေန စ ဥပ္ပန္နော မောဟော ဝေဒိတဗ္ဗော, တေန သမန္နာဂတာ ပုဂ္ဂလာ **မိစ္ဆာဉာ
ဏီ။ သမ္မာဉာဏီ**တိ ဧတ္ထ ပန ဧကူနဝီသတိဘေဒံ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏံ ‘‘သမ္မာဉာဏ’’န္တိ ဝုစ္စတိ, တေန သမန္နာဂတာ
ပုဂ္ဂလာ **သမ္မာဉာဏီ။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တီ**တိ အဝိမုတ္တာယေဝ သမာနာ ‘‘ဝိမုတ္တာ မယ’’န္တိ ဧဝံသညိနော, အဝိမုတ္တိယံ ဝါ
ဝိမုတ္တိသညိနော။ တတ္ရာယံ ဝစနတ္ထော, မိစ္ဆာ ပါပိကာ ဝိပရီတာ ဝိမုတ္တိ ဧတေသံ အတ္ထီတိ **မိစ္ဆာဝိမုတ္တီ** ။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တီ
တိ စ ယထာဝုတ္တေနာကာရေန ပဝတ္တာနံ အကုသလက္ခန္ဓာနမေတံ အဓိဝစနံ။ ဖလသမ္ပယုတ္တာနိ ပန သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒီနိ
အဋ္ဌင္ဂါနိ ဌပေတွာ သေသဓမ္မာ **သမ္မာဝိမုတ္တီ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာ စ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိံ သလ္လိခိတွာ ဌိတတ္တာ **သလ္**

လေခေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ နိယောဇေန္တော အာဟ “မယမေတ္ထ သမ္မာဝိမုတ္တိ ဘဝိဿာမာတိ သလ္လေခော ကရဏီယော”တိ။

ဣတော ပရာနိ တီဏိ နီဝရဏဝသေန ဝုတ္တာနိ။ **အဘိဇ္ဈာလူ ဗျာပန္နစိတ္တာ** တိ ဧဝံ ကမ္မပထေသု ဝုတ္တတ္တာ ပနေတ္ထ ပဌမာနိ ဒွေဝ နီဝရဏာနိ န ဝုတ္တာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ တတ္ထ ထိနမိဒ္ဓေန ပရိယုဋ္ဌိတာ အဘိဘူတာတိ **ထိနမိဒ္ဓပရိယုဋ္ဌိတာ**။ ဥဒ္ဓစ္စေန သမန္နာဂတာတိ **ဥဒ္ဓတာ** ။ ဝိစိနန္တာ ကိစ္ဆန္တိ န သက္ကောန္တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကာတုန္တိ **ဝိစိကိစ္ဆီ**။ **ကောဓနာ**တိအာဒီနိ ဒသ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသဝသေန ဝုတ္တာနိ။ တတ္ထ ကောဓာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ သဗ္ဗံ ဓမ္မဒာယာဒဝတ္ထသုတ္တေသု ဝုတ္တံ။ အယံ ပနေတ္ထ ဝစနတ္ထော – **ကောဓနာ**တိ ကုဇ္ဈနသီလာ။ **ဥပနာဟီ**တိ ဥပနာဟနသီလာ, ဥပနာဟော ဝါ ဧတေသံ အတ္ထီတိ **ဥပနာဟီ**။ တထာ **မက္ခီ ပလာသီ** စ။ ဣဿန္တီတိ **ဣဿုကီ**။ မစ္ဆရာယန္တီတိ **မစ္ဆရီ,** မစ္ဆေရံ ဝါ ဧတေသံ အတ္ထီတိ မစ္ဆရီ။ သဌယန္တီတိ **သဌာ,** န သမ္မာ ဘာသန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, ကေရာဋိကယုတ္တာနမေတံ အဓိဝစနံ။ မာယာ ဧတေသံ အတ္ထီတိ **မာယာဝီ**။ ထမ္ဘသမင်္ဂိတာယ **ထဒ္ဓာ**။ အတိမာနယောဂေန **အတိမာနီ**။ ဝုတ္တပစ္စနီကနယေန သုက္ကပက္ခော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဒုဗ္ဗစာ တိ ဝတ္တုံ ဒုက္ခာ ကိစ္ဆေန ဝုစ္စမာနာ န သဟန္တိ။ တဗ္ဗိပရီတာ **သုဝစာ**။ ဒေဝဒတ္တာဒိသဒိသာ ပါပကာ မိတ္တာ ဧတေသန္တိ **ပါပမိတ္တာ** ။ ဗုဒ္ဓါ ဝါ သာရိပုတ္တာဒိသဒိသာ ဝါ ကလျာဏာ မိတ္တာ ဧတေသန္တိ **ကလျာဏမိတ္တာ**။ ကာယဒုစ္စရိတာဒီသု စိတ္တဝေဿဂ္ဂဝသေန **ပမတ္တာ** ။ ဝိပရီတာ **အပ္ပမတ္တာ** တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣမာနိ တီဏိ ပကိဏ္ဏကဝသေန ဝုတ္တာနိ။ **အဿဒ္ဓါ** တိအာဒီနိ သတ္တ အသဒ္ဓမ္မဝသေန။ တတ္ထ တီသု ဝတ္ထူသု သဒ္ဓါ ဧတေသံ နတ္ထီတိ **အဿဒ္ဓါ** ။ သုက္ကပက္ခေ သဒ္ဒဟန္တီတိ **သဒ္ဓါ,** သဒ္ဓါ ဝါ ဧတေသံ အတ္ထီတိပိ သဒ္ဓါ။ နတ္ထိ ဧတေသံ ဟိရီတိ **အဟိရိကာ,** အကုသလသမာပတ္တိယာ အဇိဂုစ္ဆမာနာနမေတံ အဓိဝစနံ။ ဟိရီ ဧတေသံ မနေ, ဟိရိယာ ဝါ ယုတ္တမနာတိ **ဟိရိမနာ**။ န ဩတ္တပ္ပန္တီတိ **အနောတ္တပ္ပီ,** အကုသလသမာပတ္တိယာ န ဘာယန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တဗ္ဗိပရီတာ **ဩတ္တပ္ပီ** ။ အပ္ပံ သုတမေတေသန္တိ **အပ္ပဿုတာ, အပ္ပ** န္တိ စ ထောကန္တိ န ဂဟေတဗ္ဗံ, နတ္ထီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ “အပ္ပဿုတာ”တိ ဟိ နိဿုတာ သုတဝိရဟိတာ ဝုစ္စန္တိ။ ဗဟု သုတမေတေသန္တိ **ဗဟုဿုတာ,** တထာဂတဘာသိတံ ဧကမ္ပိ ကထံ ယာထာဝတော ဉတွာ အနုရူပပဋိပန္နာနမေတံ အဓိဝစနံ။ ကုစ္ဆိတာ သီဒန္တီတိ **ကုသီတာ,** ဟီနဝီရိယာနမေတံ အဓိဝစနံ။ အာရဒ္ဓံ ဝီရိယမေတေသန္တိ **အာရဒ္ဓဝီရိယာ,** သမ္မပ္ပဓာနယုတ္တာနမေတံ အဓိဝစနံ, မုဋ္ဌာ သတိ ဧတေသန္တိ **မုဋ္ဌဿတီ,** နဋ္ဌဿတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဥပဋ္ဌိတာ သတိ ဧတေသန္တိ **ဥပဋ္ဌိတဿတီ,** နိစ္စံ အာရမ္မဏာဘိမုခပ္ပဝတ္တသတီနမေတံ အဓိဝစနံ။ ဒုဋ္ဌာ ပညာ ဧတေသန္တိ **ဒုပ္ပညာ,** နဋ္ဌပညာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ပညာယ သမ္ပန္နာတိ **ပညာသမ္ပန္နာ, ပညာ** တိ စ ဣဓ ဝိပဿနာပညာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝိပဿနာသမ္ဘာရော ဟိ ပရိပူရော ဣမသ္မိံ ဌာနေ အာဂတော, တသ္မာ ဝိပဿနာပညာဝ အယန္တိ ပေါရာဏာနံ အာဏာ။

ဣဒါနိ ဧကမေဝ လောကုတ္တရဂုဏာနံ အန္တရာယကရံ အနိယျာနိကဒိဋ္ဌိံ တိဟာကာရေဟိ ဒဿေန္တော **သန္ဒိဋ္ဌိပရာမာသီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သန္ဒိဋ္ဌိံ ပရာမသန္တီတိ **သန္ဒိဋ္ဌိပရာမာသီ** ။ အာဓာနံ ဂဏှန္တီတိ **အာဓာနဂ္ဂါဟီ, အာဓာန**န္တိ ဒဠှံ ဝုစ္စတိ, ဒဠှဂ္ဂါဟီတိ အတ္ထော။ ယုတ္တကာရဏံ ဒိသွာဝ လဒ္ဓိံ ပဋိနိဿဇ္ဇန္တီတိ **ပဋိနိဿဂ္ဂီ,** ဒုက္ခေန ကိစ္ဆေန ကသိရေန ဗဟုမ္ပိ ကာရဏံ ဒဿေတွာ န သက္ကာ ပဋိနိဿဂ္ဂံ ကာတုန္တိ **ဒုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂီ,** ယေ အတ္တနော ဥပ္ပန္နံ ဒိဋ္ဌိံ ဣဒမေဝ သစ္စန္တိ ဒဠှံ ဂဏှိတွာ အပိ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ ကာရဏံ ဒဿေတွာ ဝုစ္စမာနာ န ပဋိနိဿဇ္ဇန္တိ, တေသမေတံ အဓိဝစနံ။ တာဒိသာ ဟိ ပုဂ္ဂလာ ယံ ယဒေဝ ဓမ္မံ ဝါ အဓမ္မံ ဝါ ဂဏှန္တိ, တံ သဗ္ဗံ “ဧဝံ အမှာကံ အာစရိယေဟိ ကထိတံ, ဧဝံ အမှေဟိ သုတ”န္တိ ကုမ္မောဝ အင်္ဂါနိ သကေ ကပာလေ အန္တောယေဝ သမောဒဟန္တိ, ကုမ္ဘီလဂ္ဂါဟံ ဂဏှန္တိ န ဝိဿဇ္ဇန္တိ။ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန သုက္ကပက္ခော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၈၄. ဧဝံ စတုစတ္တာလီသာယ အာကာရေဟိ သလ္လေခံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တသ္မိံ သလ္လေခေ စိတ္တုပ္ပာဒဿာပိ ဗဟူပကာရတံ ဒဿေတုံ **စိတ္တုပ္ပာဒမ္ပိ ခေါ အဟ** န္တိအာဒိမာဟ။

တဿတ္ထော , အဟံ, စုန္ဒ, ကုသလေသု ဓမ္မေသု စိတ္တုပ္ပာဒမ္ပိ ဗဟူပကာရံ ဝဒါမိ, ယာ ပနေတာ ကာယေန စ ဝါစာယ စ အနုဝိဓိယနာ, ယထာ ပဌမံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ, တထေဝ ဧတေသံ ဓမ္မာနံ ကာယေန ကရဏံ, ဝါစာယ စ “ကရောထာ”တိ အာဏာပနံ ဝါ, ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဒီနိ ဝါ, တတ္ထ ဝါဒေါယေဝ ကော, ဧကန္တဗဟူပကာရာယေဝ ဟိ ဝါ အနုဝိဓိယနာ

တိ ဒဿေတိ။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ စိတ္တုပ္ပာဒေါပိ ဗဟူပကာရောတိ? ကေန္တဟိတသုခာဝဟတ္တာ အနုဝိဓိယနာနံ ဟေတုတ္တာ စ။

“အနံ ဒဿာမီ”တိ ဟိ စိတ္တုပ္ပာဒေ သယမ္ပိ ကေန္တဟိတသုခာဝဟော အနုဝိဓိယနာနမ္ပိ ဟေတု, ဝေဠုဟိ ဥပ္ပန္နစိတ္တတ္တာယေဝ ဒုတိယဒိဝသေ မဟာဝီထိ ပိဒဟိတ္ဝာ မဟာမဏ္ဍပံ ကတ္ဝာ ဘိက္ခုသတဿ တ ဘိက္ခုသဟဿဿ္ဝ သ တ အနံ ဒေတိ, “ဘိက္ခုသင္ဃံ နိမန္တေထ ပူဇေထ ပရိဝိသထာ”တိ ပရိဇနေ အာဏာပေတိ။ ဧဝံ “သင္ဃဿ စီဝရံ သေနာသနံ ဘေသဇ္ဇံ ဒဿာမီ”တိ စိတ္တုပ္ပာဒေ သယမ္ပိ ကေန္တဟိတသုခာဝဟော အနုဝိဓိယနာနမ္ပိ ဟေတု, ဧဝံ ဥပ္ပန္နစိတ္တတ္တာယေဝ ဟိ စီဝရာဒီနိ အဘိသင္ခရောတိ ဒေတိ အာပေတိ စ။ သေ နယော သရဏဂမနာဒီသု။

“သရဏံ ဂစ္ဆာမီ”တိ ဟိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာဝ ပစ္ဆာ ကာယေန တ တစာယ တ သရဏံ ဂဏှာတိ။ တထာ “ပဉ္စင်္ဂံ အဋ္ဌင်္ဂံ ဒသင်္ဂံ တ သီလံ သမာဒိယိဿာမီ”တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ ကာယေန တ တစာယ တ သမာဒိယတိ, “ပဗ္ဗဇိတွာ စတူသု သီလေသု ပတိဋ္ဌဟိဿာမီ”တိ စ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ ကာယေန တစာယ စ ပူရေတဗ္ဗံ သီလံ ပူရေတိ။ “ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဟေဿာမီ”တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာဝ ဧကံ တ နိကာယံ ဒွေဝ တ တယော တ စတ္တာရော တ ပဉ္စ တ နိကာယေ တစာယ ဥဂ္ဂဏှာတိ။ ဧဝံ ဓုတင်္ဂသမာဒာန-ကမ္မဋ္ဌာနုဂ္ဂဟ-ကသိဏပရိကမ္မ-ဈာနသမာပတ္တိဝိပဿနာမဂ္ဂဖလ- ပစ္စေကဗောဓိ-သမ္မာသမ္ဗောဓိဝသေန နေတဗ္ဗံ။

“ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿာမီ”တိ ဟိ စိတ္တုပ္ပာဒေ သယမ္ပိ ကေန္တဟိတသုခာဝဟော အနုဝိဓိယနာနမ္ပိ ဟေတု, ဝေဠုဟိ ဥပ္ပန္နစိတ္တတ္တာယေဝ အပရေန သမယေန ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ခေယျာနိ ကာယေန တစာယ စ ဟာရမိယော ပူရေတွာ သဒေဝကံ လောကံ တာရေန္တော ဝိစရတိ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ စိတ္တုပ္ပာဒေါပိ ဗဟူပကာရော။ ကာယတစာဟိ ပန အနုဝိဓိယနာ အတိဗဟူပကာရာယေဝတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဧဝံ ကုသလေသု ဓမ္မေသု စိတ္တုပ္ပာဒဿာပိ ဗဟူပကာရတံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တတ္ထ နိယောဇေန္တော “တသ္မာ တိဟ စုန္ဒာ”တိအာဒိမာဟ။ တံ အတ္ထတော ဟာကဋမေဝ။

၈၅. ဧဝံ စတုစတ္တာလီသာယ အာကာရေဟိ ဒဿိတေ သလ္လေခေ စိတ္တုပ္ပာဒဿာပိ ဗဟူပကာရတံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တဿေဝ သလ္လေခဿ ဟိတာဓိဂမာယ မဂ္ဂဘာဝံ ဒဿေန္တော **သေယျထာပိ** တိအာဒိမာဟ။

တဿတ္ထော , ယထာ နာမ, စုန္ဒ, ခာဏုကဏ္ဋကပာသာဏာဒီဟိ ဝိသမော မဂ္ဂေ ဘဝေယျ, တဿ ပရိက္ကမနာယ ပရိဝဇ္ဇနတ္ထာယ အညော သုပရိကမ္မကတော ဝိယ ဘူမိဘာဂေ သမော မဂ္ဂေ ဘဝေယျ, ယထာ စ ရုက္ခမူလဟာသာဏပပာတကုမ္ဘီလမကရာဒိ ပရိပ္ဖုာကုလံ ဝိသမံ တိတ္ထမဿ, တဿ ပရိက္ကမနာယ ပရိဝဇ္ဇနတ္ထာယအညံ အဝိသမံ အနုပုဗ္ဗဂမ္ဘီရံ သောဟနဖလကသဒိသံ တိတ္ထံ ဘဝေယျ, ယံ ပဋိပန္နော သုခေနေဝ တံ နဒိံ တ တဠာကံ တ အဇ္ဈောဂဟေတွာ နှာယေယျ တ ဥတ္တရေယျ တ, ဧဝမေဝ ခေါ, စုန္ဒ, ဝိသမမဂ္ဂဝိသမတိတ္ထသဒိသာယ ဝိဟိံသာယ သမန္နာဂတဿ ဝိဟိံသကပုဂ္ဂလဿ သမမဂ္ဂသမတိတ္ထသဒိသာ အဝိဟိံသာ ဟောတိ ပရိက္ကမနာယ။ ယထေဝ ဟိ ဝိသမမဂ္ဂတိတ္ထပရိဝဇ္ဇနတ္ထာယ သမော မဂ္ဂေ စ တိတ္ထဉ္စ ပဋိယတ္တံ, ဧဝံ ဝိဟိံသာပရိဝဇ္ဇနတ္ထာယ အဝိဟိံသာ ပဋိယတ္တာ, ယံ ပဋိပန္နော သုခေနေဝ မနုဿဂတိံ တ ဒေဝဂတိံ တ အဇ္ဈောဂဟေတွာ သမ္ပတ္တိံ တ အနုဘဝေယျ ဥတ္တရေယျ တ လောကာ။ ဧတေနေဝ ဥပာယေန သဗ္ဗပဒါနိ ယောဇေတဗ္ဗာနိ။

၈၆. ဧဝံ တဿေဝ ဟိတာဓိဂမာယ မဂ္ဂဘာဝံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဥပရိဘာဂင်္ဂမနီယတံ ဒဿေန္တော, **သေယျထာပီ**တိအာဒိမာဟ။

တဿတ္ထော, ယထာ နာမ, စုန္ဒ, ယေ ကေစိ အကုသလာ ဓမ္မာ ပဋိသန္ဓိယာ ဇနကာ တ အဇနကာ တ, ဒိန္နာယပိ ပဋိသန္ဓိယာ ဝိပာကဇနကာ တ အဇနကာ တ, သဗ္ဗေ တေ ဇာတိဝသေန အဓောဘာဂင်္ဂမနီယာတိ ဧဝံနာမာဝ ဟောန္တိ, ဝိပာကကာလေ အနိဋ္ဌာကန္တဝိပာကတ္တာ။ ယထာ စ ယေ ကေစိ ကုသလာ ဓမ္မာ ပဋိသန္ဓိယာ ဇနကာ တ အဇနကာ တ ဒိန္နာယပိ ပဋိသန္ဓိယာ ဝိပာကဇနကာ တ အဇနကာ တ, သဗ္ဗေ တေ ဇာတိဝသေန ဥပရိဘာဂင်္ဂမနီယာတိ ဧဝံနာမာဝ ဟောန္တိ, ဝိပာကကာလေ ဣဋ္ဌကန္တဝိပာကတ္တာ, ဧဝမေဝ ခေါ, စုန္ဒ, ဝိဟိံသကဿ။ပေ.။ ဥပရိဘာကယာတိ။ တတ္ထာယံ ဩပမ္မ

သံသန္ဒနာ – ယထာ သဗ္ဗေ အကုသလာ အဓောဘာဂင်္ဂမနီယာ, ဧဝံ ဝိပါကသဘာဝာ ကောလ ဝိပါကာသဝါ။ ယထာ စ သဗ္ဗေ ကုသလာ ဥပရိဘာဂင်္ဂမနီယာ, ဧဝံ အဝိပါကသဘာဝာ ကော အဝိပါကာသဝါ။ တေနေဝ ဥပာယေန အကုသလံ အကုသလေန ကုသလဥ္စ ကုသလေန ဥပမေတဗ္ဗံ, အယံ ကိရေတ္ထ အဓိပ္ပာယောတိ။

၈၇. ဧဝံ တဿေဝ သလ္လေခဿ ဥပရိဘာဂင်္ဂမနီယတံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ပရိနိဗ္ဗာပနေ သမတ္ထဘာဝံ ဒဿေတုံ **သော ဝတ စုန္ဒ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သော**တိ ဝုတ္တပ္ပကာရပုဂ္ဂလနိဒ္ဒေသော။ တဿ ယောတိ ဣမံ ဥဒ္ဒေသဝစနံ အာဟရိတွာ ယော အတ္တနာ ပလိပပလိပန္နော, သော ဝတ, စုန္ဒ, ပရံ ပလိပပလိပန္နံ ဥဒ္ဓရိဿတီတိ ဧဝံ သဗ္ဗပဒေသု သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ပလိပပလိပန္နော** တိ ဂမ္ဘီရကဒ္ဒမေ နိမုဂ္ဂေါ ဝုစ္စတိ, နော စ ခေါ အရိယဿ ဝိနယေ။ အရိယဿ ပန ဝိနယေ **ပလိပန္တိ ပဉ္စ** ကာမဂုဏာ ဝုစ္စန္တိ။ **ပလိပန္နော** တိ တတ္ထ နိမုဂ္ဂေါ ဗာလပုထုဇ္ဇနော, တသ္မာ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယထာ, စုန္ဒ, ကောစိ ပုရိသော ယာဝ နာသိကဂ္ဂါ ဂမ္ဘီရေ ကဒ္ဒမေ နိမုဂ္ဂေါ အပရံ တတ္ထေဝ နိမုဂ္ဂံ ဟတ္ထေ ဝါ သီသေ ဝါ ဂဟေတွာ ဥဒ္ဓရိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ, န ဟိ တံ ကာရဏမတ္ထိ, ယေန သော တံ ဥဒ္ဓရိတွာ ထလေ ပတိဋ္ဌပေယျ, ဧဝမေဝ ယော အတ္တနာ ပဉ္စကာမဂုဏပလိပေ ပလိပန္နော, သော ဝတ ပရံ တထေဝ ပလိပပလိပန္နံ ဥဒ္ဓရိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

တတ္ထ သိယာ အယုတ္တမေတံ, ပုထုဇ္ဇနာနမ္ပိ ဘိက္ခုဘိက္ခုနိဥပာသကဥပာသိကာနံ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ဟောန္တိ ယေဝ ဓမ္မံ အဘိသမေတာရော, တသ္မာ ပလိပပလိပန္နော ဥဒ္ဓရတီတိ, တံ န တထာ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဘဂဝါယေဝ ဟိ တတ္ထ ဥဒ္ဓရတိ, ပသံသာမတ္တမေဝ ပန ဓမ္မကထိကာ လဘန္တိ ရညော ပဟိတလေခဝါစကော ဝိယ။ ယထာ ဟိ ရညော ပစ္စန္တဇနပဒေ ပဟိတံ လေခံ တတ္ထ မနုဿာ လေခံ ဝါစေတုံ အဇာနန္တာ ယော ဝါစေတုံ ဇာနာတိ, တေန ဝါစာပေတွာ တမတ္ထံ သုတွာ "ရညော အာဏာ"တိ အာဒရေန သမ္ပာဒေန္တိ, န စ နေသံ ဟောတိ "လေခဝါစကဿ အယံ အာဏာ"တိ။ လေခဝါစကော ပန "ဝိဿဋ္ဌာယ ဝါစာယ ဝါစေသိ အနေလဂဠာယာ"တိ ပသံသာမတ္တမေဝ လဘတိ, ဧဝမေဝ ကိဉ္စာပိ သာရိပုတ္တပဘုတယော ဓမ္မကထိကာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ, အထ ခေါ လိခိတပဏ္ဏဝါစကော ဝိယ တေ ဟောန္တိ။ ဘဂဝတော ယေဝ ပန သာ ဓမ္မဒေသနာ ရညော အာဏာ ဝိယ။ ယေ စ တံ သုတွာ ဓမ္မံ အဘိသမေန္တိ, တေ ဘဂဝါယေဝ ဥဒ္ဓရတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဓမ္မကထိကာ ပန "ဝိဿဋ္ဌာယ ဝါစာယ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ အနေလဂဠာယာ"တိ ပသံသာမတ္တမေဝ လဘန္တီတိ။ တသ္မာ ယုတ္တမေဝေတန္တိ။ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန သုက္ကပက္ခော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အဒန္တော အဝိနီတော အပရိနိဗ္ဗုတော တိ ဧတ္ထ ပန အနိဗ္ဗိသတာယ **အဒန္တော** ။ အသိက္ခိတဝိနယတာယ **အဝိနီတော**။ အနိဗ္ဗုတကိလေသတာယ **အပရိနိဗ္ဗုတော** တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သော တာဒိသော ပရံ ဒမေဿတိ, နိဗ္ဗိသံ ကရိဿတိ , ဝိနေဿတိ တ တိဿော သိက္ခာ သိက္ခာပေဿတိ, ပရိနိဗ္ဗာပေဿတိ တ တဿ ကိလေသေ နိဗ္ဗာပေဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန သုက္ကပက္ခော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧဝမေဝ ခေါ, စုန္ဒ, ဝိဟိံသကဿ။ပေ။ ပရိနိဗ္ဗာနာယာ တိ ဧတ္ထ ပန ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော – ယထာ ဟိ အတ္တနာ အပလိပပလိပန္နော ပရံ ပလိပပလိပန္နံ ဥဒ္ဓရိဿတိ, ဒန္တော ဒမေဿတိ, ဝိနီတော ဝိနေဿတိ, ပရိနိဗ္ဗုတော ပရိနိဗ္ဗာပေဿတီတိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီတိ။ ကိံ ပန တန္တိ? အပလိပပလိပန္နတ္တံ, ဒန္တတ္တံ ဝိနီတတ္တံ ပရိနိဗ္ဗုတတ္တဉ္စ, ဧဝမေဝ ခေါ, စုန္ဒ, ဝိဟိံသကဿ ပုရိသပုဂ္ဂလဿ အဝိဟိံသာ ဟောတိ ပရိနိဗ္ဗာနာယ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယော အတ္တနာ အဝိဟိံသကော, တဿ ယာ အဝိဟိံသာ, အယံ ယာ သော ဝိဟိံသကဿ ပရဿ ဝိဟိံသာ, တဿာ ပရိနိဗ္ဗာနာယ ဟောတိ, အတ္တနာ ဟိ အဝိဟိံသကော ပရဿ ဝိဟိံသာစေတနံ နိဗ္ဗာပေဿတီတိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ ကိံ ပန တန္တိ? အဝိဟိံသကတ္တမေဝ။ ယဉ္ဟိ ယေန အတ္တနာ အဓိဂတံ ဟောတိ, သော ပရံ တဒတ္ထာယ သမာဒပေတုံ သက္ကောတီတိ။

အထ ဝါ ယထာ အတ္တနာ အပလိပန္နော ဒန္တော ဝိနီတော ပရိနိဗ္ဗုတော ပရံ ပလိပပလိပန္နံ အဒန္တံ အဝိနီတံ အပရိနိဗ္ဗုတဉ္စ ဥဒ္ဓရိဿတိ ဒမေဿတိ ဝိနေဿတိ ပရိနိဗ္ဗာပေဿတီတိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ, ဧဝမေဝ ဝိဟိံသကဿ ပုရိသပုဂ္ဂလဿ ဝိဟိံသာပဟာနာယ မဂ္ဂံ ဘာဝယတော ဥပ္ပန္နာ အဝိဟိံသာ ဟောတိ ပရိနိဗ္ဗာနာယ။ ပရိနိဗ္ဗုတော ဝိယ ဟိ အပရိနိဗ္ဗုတံ အဝိဟိံသာစေတနာဝ ဝိဟိံသာစေတနံ ပရိနိဗ္ဗာပေတုံ သမတ္ထာ။ တေနေတံ ဒဿေန္တော "ဧဝမေဝ

ဆော, စုန္ဒ’’တိအာဒိမာဟာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ သဗ္ဗပဒေသု။ အတိဝိတ္ထာရဘာယေန ပန အနုပဒယောဇနာ န ကတာတိ။

၈၈. ဧဝံ တဿ ပရိနိဗ္ဗာပနေ သမတ္ထဘာဝံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တံ ဒေသနံ နိဂမေတွာ ဓမ္မပဋိပတ္တိယံ နိယော ဇေတုံ **ဣတိ ခေါ, စုန္ဒ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သလ္လေခပရိယာယော** တိ သလ္လေခကာရဏံ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ ဧတ္ထ အဝိဟိံသာဒယော ဧဝ ဝိဟိံသာဒီနံ သလ္လေခနတော သလ္လေခကာရဏံ ။ တေသံ ဝသေန စိတ္တဿ ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗတော စိတ္တုပ္ပာဒကာရဏံ, ဝိဟိံသာဒိ, ပရိက္ကမနဿ ဟေတုတော ပရိက္ကမနကာရဏံ, ဥပရိဘာဝနိပ္ဖာဒနတော ဥပရိဘာဝကာရဏံ , ဝိဟိံသာဒီနံ ပရိနိဗ္ဗာပနတော ပရိနိဗ္ဗာနကာရဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဟိတေသိနာ**တိ ဟိတံ ဧသန္တေန။ **အနုကမ္ပကေနာ** တိ အနုကမ္ပမာနေန။ **အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယာ** တိ အနုကမ္ပံ စိတ္တေန ပရိဂ္ဂဟေတွာ, ပရိစ္စာတိပိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ကတံ ဝေါ တံ မယာ**တိ တံ မယာ ဣမေ ပဉ္စ ပရိယာယေ ဒဿေန္တေန တုမှာကံ ကတံ။ ဧတ္တကမေဝ ဟိ အနုကမ္ပကဿ သတ္ထု ကိစ္စံ, ယဒိဒံ အဝိပရီတဓမ္မဒေသနာ။ ဣတော ပရံ ပန ပဋိပတ္တိ နာမ သာဝကာနံ ကိစ္စံ။ တေနာဟ **ဧတာနိ, စုန္ဒ, ရုက္ခမူလာနိ။ပေ။ အမှာကံ အနုသာသနီ** တိ။

တတ္ထ စ **ရုက္ခမူလာနီ**တိ ဣမိနာ ရုက္ခမူလသေနာသနံ ဒဿေတိ။ **သုညာဂါရာနီ**တိ ဣမိနာ ဇနဝိဝိတ္တဋ္ဌာနံ။ ဥဘယေနာပိ စ ယောဂါနုရူပသေနာသနမာစိက္ခတိ, အာယဇ္ဇံ နိယျာတေတိ။ **ဈာယထာ**တိ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနေန အဋ္ဌ တိံသာရမ္မဏာနိ, လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနေန စ အနိစ္စာဒိတော ခန္ဓာယတနာဒီနိ ဥပနိဇ္ဈာယထ, သမထဉ္စ ဝိပဿနဉ္စ ဝဍ္ဎေထာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **မာ ပမာဒတ္ထာ** တိ မာ ပမဇ္ဇိတ္ထ။ **မာ ပစ္ဆာ ဝိပ္ပဋိသာရိနော အဟုဝတ္ထာ** တိ ယေ ဟိ ပုဗ္ဗေ ဒဟရကာလေ, အာရောဂျကာလေ, သတ္တသပ္ပာယာဒိသမ္ပတ္တိကာလေ, သတ္ထု သမ္မုခီဘာဝကာလေ စ ယောနိသောမနသိကာရဝိရဟိတာ ရတ္တိန္ဒိဝံ မင်္ဂုလဘတ္တာ ဟုတွာ သေယျသုခံ မိဒ္ဓသုခမနုဘောန္တာ ပမဇ္ဇန္တိ, တေ ပစ္ဆာ ဇရာကာလေ, ရောဂကာလေ, မရဏကာလေ, ဝိပတ္တိကာလေ, သတ္ထု ပရိနိဗ္ဗုတကာလေ စ တံ ပုဗ္ဗေ ပမာဒ ဝိဟာရံ အနုဿရန္တာ, သပ္ပဋိသန္ဓိကာလကိရိယဉ္စ ဘာရိယံ သမ္ပဿမာနာ ဝိပ္ပဋိသာရိနော ဟောန္တိ, တုမှေ ပန တာဒိသာ မာ အဟုဝတ္ထာတိ ဧတမတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ ‘‘မာ ပစ္ဆာ ဝိပ္ပဋိသာရိနော အဟုဝတ္ထာ’’တိ။ **အယံ ဝေါ အမှာကံ အနုသာသနီ**တိ အယံ အမှာကံ သန္တိကာ ‘‘ဈာယထ မာ ပမာဒတ္ထာ’’တိ တုမှာကံ အနုသာသနီ, ဩဝါဒေါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

သလ္လေခသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၈၉. ဧဝံ မေ သုတန္တိ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ္တံ။ တတ္ထ ‘‘သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာဒိဋ္ဌီတိ, အာဝုသော, ဝုစ္စတိ, ကိတ္တာဝတာ နု ခေါ, အာဝုသော’’တိ တ ‘‘ကတမံ ပနာဝုသော , အကုသလ’’န္တိ တ ဧဝံ ယတ္တကာ ထေရေန ပုစ္ဆာ ဝုတ္တာ, သဗ္ဗာ က ထေတုကမျတာ ပုစ္ဆာ ဧဝ။

တတ္ထ ယသ္မာ ဇာနန္တာပိ သမ္မာဒိဋ္ဌီတိ ဝဒန္တိ အဇာနန္တာပိ ဗာဟိရကာပိ သာသနိကာပိ အနုဿဝါဒိဝသေနာပိ အတ္တပစ္စက္ခေနာပိ, တသ္မာ တံ ဗဟူနံ ဝစနံ ဥပာဒါယ ဒွိက္ခတ္တုံ အာမသန္တော ‘‘သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာဒိဋ္ဌီတိ, အာဝုသော, ဝုစ္စတီ’’တိ အာဟ။ အယဉ္ဟိ ဧတ္ထ အဓိပ္ပာယော, အပရေဟိပိ သမ္မာဒိဋ္ဌီတိ ဝုစ္စတိ, အထာပရေဟိပိ သမ္မာဒိဋ္ဌီတိ ဝုစ္စတိ, သွာယံ ဧဝံ ဝုစ္စမာနော အတ္ထဉ္စ လက္ခဏဉ္စ ဥပာဒါယ ကိတ္တာဝတာ နု ခေါ, အာဝုသော, အရိယသာဝကော သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟောတီတိ။ တတ္ထ **သမ္မာဒိဋ္ဌီ** တိ သောဘနာယ ပသတ္ထာယ စ ဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော။ ယဒါ ပန ဓမ္မေယေဝ အယံ သမ္မာဒိဋ္ဌိသဒ္ဒော ဝတ္တတိ, တဒါဿ သောဘနာ ပသတ္ထာ စ ဒိဋ္ဌိ **သမ္မာဒိဋ္ဌီ** တိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သာ စာယံ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဒုဝိဓာ ဟောတိ လောကိယာ လောကုတ္တရာတိ။ တတ္ထ ကမ္မဿကတာဉာဏံ သစ္စာနုလောမိက ဉာဏဉ္စ လောကိယာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သင်္ခေပတော ဝါ သဗ္ဗာပိ သာသဝါ ပညာ။ အရိယမဂ္ဂဖလသမ္ပယုတ္တာ ပညာ

လောကုတ္တရာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ပုဂ္ဂလော ပန တိဝိဓော ဟောတိ ပုထုဇ္ဇနော သေက္ခော အသေက္ခော စ။ တတ္ထ ပုထုဇ္ဇနော ဒုဝိဓော ဟောတိ ဗာဟိရကော သာသနိကော စ။ တတ္ထ ဗာဟိရကော ကမ္မဝါဒီ ကမ္မဿကတာဒိဋ္ဌိယာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ, နော သစ္စာနုလောမိကာယ အတ္တဒိဋ္ဌိပရာမာသကတ္တာ။ သာသနိကော ဒွီဟိပိ။ သေက္ခော နိယတာယ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ အသေက္ခော အသေက္ခာယ။ ဣဓ ပန နိယတာယ နိယျာနိကာယ လောကုတ္တရကုသလသမ္မာဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော “သမ္မာဒိဋ္ဌီ”တိ အဓိပ္ပေတော။ တေနေဝါဟ “ဥဇုဂတာဿ ဒိဋ္ဌိ ဓမ္မေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတော အာဂတော ဣမံ သဒ္ဓမ္မ”န္တိ, လောကုတ္တရကုသလသမ္မာဒိဋ္ဌိယေဝ ဟိ အန္တဒွယမနုပဂမ္မ ဥဇုဘာဝေန ဂတတ္တာ , ကာယဝင်္ကာဒီနိ စ သဗ္ဗဝင်္ကာနိ သမုစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂတတ္တာ ဥဇုဂတာ ဟောတိ, တာယေဝ စ ဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော နဝပ္ပကာရေပိ လောကုတ္တရဓမ္မေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန အစလပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, သဗ္ဗဒိဋ္ဌိဂဟနာနိ စ ဝိနိဗ္ဗေဌေန္တော သဗ္ဗကိလေသေ ပဇဟန္တော ဇာတိသံသာရာ နိက္ခမန္တော ပဋိပတ္တိံ ပရိနိဋ္ဌပေန္တော အရိယေန မဂ္ဂေန အာဂတော ဣမံ သမ္ဗုဒ္ဓပ္ပဝေဒိတံ အမတောဂဓံ နိဗ္ဗာနသင်္ခါတံ **သဒ္ဓမ္မ** န္တိ ဝုစ္စတိ။

ယတော ခောတိ ကာလပရိစ္ဆေဒဝစနမေတံ, ယသ္မိံ ကာလေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အကုသလဉ္စ ပဇာနာတီ** တိ ဒသာကုသလကမ္မပထသင်္ခါတံ အကုသလဉ္စ ပဇာနာတိ, နိရောဓာရမ္မဏာယ ပဇာနနာယ ကိစ္စဝသေန “ဣဒံ ဒုက္ခ”န္တိ ပဋိဝိဇ္ဈန္တော အကုသလံ ပဇာနာတိ။ **အကုသလမူလဉ္စ ပဇာနာတီ** တိ တဿ မူလပစ္စယဘူတံ အကုသလမူလဉ္စ ပဇာနာတိ, တေနေဝ ပကာရေန “အယံ ဒုက္ခသမုဒယော”တိ ပဋိဝိဇ္ဈန္တော။ ဧသ နယော **ကုသလဉ္စ ကုသလမူလဉ္စာ** တိ ဧတ္ထာပိ။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ ဣတော ပရေသု သဗ္ဗဝါရေသု ကိစ္စဝသေနေဝ ဝတ္ထုပဇာနနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဧတ္တာဝတာပီ** တိ ဧတ္တကေန ဣမိနာ အကုသလာဒိပ္ပဇာနနေနာပိ။ **သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟောတီ** တိ ဝုတ္တပ္ပကာရာယ လောကုတ္တရသမ္မာဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ **ဥဇုဂတာဿ။ပေ။ ဣမံ သဒ္ဓမ္မ** န္တိ ဧတ္တာဝတာ သံခိတ္တဒေသနာ နိဋ္ဌိတာ ဟောတိ။ ဒေသနာယေဝ စေသာ သံခိတ္တာ, တေသံ ပန ဘိက္ခူနံ ဝိတ္ထာရဝသေနေဝ သမ္မာမနသိကာရပ္ပဋိဝေဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဒုတိယဝါရေ ပန ဒေသနာပိ ဝိတ္ထာရေန မနသိကာရပ္ပဋိဝေဓောပိ ဝိတ္ထာရေနေဝ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ “သံခိတ္တဒေသနာယ ဒွေဝ ဟေဋ္ဌိမမဂ္ဂါ, ဝိတ္ထာရဒေသနာယ ဒွေဝ ဥပရိမမဂ္ဂါ ကထိတာ”တိ ဘိက္ခူ အာဟံသု ဝိတ္ထာရဒေသနာဝသာနေ “သဗ္ဗသော ရာဂါနုသယံ ပဟာယာ”တိအာဒိဝစနံ သမ္ပဿမာနာ။ ထေရော ပနာဟ “သံခိတ္တဒေသနာယပိ စတ္တာရော မဂ္ဂါ ရာသိတော ကထိတာ, ဝိတ္ထာရဒေသနာယပီ”တိ။ ယာ စာယံ ဣဓ သံခိတ္တဝိတ္ထာရဒေသနာသု ဝိစာရဏာ အာဝိကတာ, သာ သဗ္ဗဝါရေသု ဣဓ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အပုဗ္ဗာနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာမတ္တမေဝ ဟိ ဣတော ပရံ ကရိဿာမ။

အကုသလကမ္မပထဝဏ္ဏနာ

တတ္ထ ပဌမဝါရဿ တာဝ ဝိတ္ထာရဒေသနာယ “ပါဏာတိပါတော ခော, အာဝုသော, အကုသလ”န္တိအာဒီသု အကောသလ္လပ္ပဝတ္တိယာ အကုသလံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, ပရတော ဝတ္တဗ္ဗကုသလပ္ပဋိပက္ခတော ဝါ။ တံ လက္ခဏတော သာဝဇ္ဇဒုက္ခဝိပါကံ သံကိလိဋ္ဌံ ဝါ။ အယံ တာဝေတ္ထ သာဓာရဏပဒဝဏ္ဏနာ။

အသာဓာရဏေသု ပန ပါဏဿ အတိပါတော **ပါဏာတိပါတော,** ပါဏဝဓော ပါဏဃာတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပါဏော**တိ စေတ္ထ ဝေါဟာရတော သတ္တော, ပရမတ္ထတော ဇီဝိတိန္ဒြိယံ။ တသ္မိံ ပန ပါဏေ ပါဏသညိနော ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒကဥပက္ကမသမုဋ္ဌာပိကာ ကာယဝစီဒွါရာနံ အညတရဒွါရပ္ပဝတ္တာ ဝဓကစေတနာ ပါဏာတိပါတော။ သော ဂုဏဝိရဟိတေသု တိရစ္ဆာနဂတာဒီသု ပါဏေသု ခုဒ္ဒကေ ပါဏေ အပ္ပသာဝဇ္ဇော, မဟာသရီရေ မဟာသာဝဇ္ဇော။ ကသ္မာ? ပယောဂမဟန္တတာယ။ ပယောဂသမတ္တေပိ ဝတ္ထုမဟန္တတာယ။ ဂုဏဝန္တေသု မနုဿာဒီသု အပ္ပဂုဏေ ပါဏေ အပ္ပသာဝဇ္ဇော, မဟာဂုဏေ မဟာသာဝဇ္ဇော။ သရီရဂုဏာနံ ပန သမဘာဝေ သတိ ကိလေသာနံ ဥပက္ကမာနဉ္စ မုဒုတာယ အပ္ပသာဝဇ္ဇော, တိဗ္ဗတာယ မဟာသာဝဇ္ဇောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တဿ ပဉ္စ သမ္ဘာရာ ဟောန္တိ ပါဏော, ပါဏသညိတာ, ဝဓကစိတ္တံ, ဥပက္ကမော, တေန မရဏန္တိ။ ဆ ပယောဂါ သာဟတ္ထိကော, အာဏတ္တိကော, နိဿဂ္ဂိယော, ထာဝရော, ဝိဇ္ဇာမယော, ဣဒ္ဓိမယောတိ။ ဣမသ္မိံ ပနေတ္ထ ဝိတ္ထာရီယမာနေ အတိပပဉ္စော ဟောတိ, တသ္မာ နံ န ဝိတ္ထာရယာမ, အညဉ္စ ဧဝရူပံ။ အတ္ထိကေဟိ ပန **သမန္တပါသာဒိကံ ဝိနယဋ္ဌကထံ** (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၁၇၂) ဩလောကေတွာ ဂဟေတဗ္ဗော။

အဒိန္နဿ အာအနံ **အဒိန္နာအနံ,** ပရဿ ဟရဏံ ထေယျံ, စောရိကာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ **အဒိန္နံ** န္တိ ပ ရပရိဂ္ဂဟိတံ, ယတ္ထ ပရော ယထာကာမကာရိတံ အာပဇ္ဇန္တော အဒဏ္ဍာရဟော အနုပဝဇ္ဇော စ ဟောတိ။ တသ္မိံ ပန ပရပရိဂ္ဂဟိတေ ပရပရိဂ္ဂဟိတသညိနော တဒါဒါယကဥပက္ကမသမုဋ္ဌာပိကာ ထေယျစေတနာ အဒိန္နာအနံ။ တံ ဟီ နေ ပရသန္တကေ အပ္ပသာဝဇ္ဇံ , ပဏီတေ မဟာသာဝဇ္ဇံ။ ကသ္မာ? ဝတ္ထုပဏီတတာယ။ ဝတ္ထုသမတ္တေ သတိ ဂုဏာဓိ ကာနံ သန္တကေ ဝတ္ထုသ္မိံ မဟာသာဝဇ္ဇံ။ တံ တံ ဂုဏာဓိကံ ဥပာဒါယ တတော တတော ဟီနဂုဏဿ သန္တကေ ဝတ္ ထုသ္မိံ အပ္ပသာဝဇ္ဇံ။ တဿ ပဉ္စ သမ္ဘာရာ ဟောန္တိ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ, ပရပရိဂ္ဂဟိတသညိတာ, ထေယျစိတ္တံ, ဥပက္ ကမော, တေန ဟရဏန္တိ။ ဆ ပယောဂ သာဟတ္ထိကာဒယော၀။ တေ စ ခော ယထာနုရူပံ ထေယျာဝဟာရော, ပသယှ ဟာဝဟာရော, ပဋိစ္ဆန္နာဝဟာရော, ပရိကပ္ပာဝဟာရော, ကုသာဝဟာရောတိ ဣမေသံ အဝဟာရာနံ ဝသေန ပဝတ္တာတိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရော ပန **သမန္တပာသာဒိကာယံ** (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၉၂) ဝုတ္တော။

ကာမေသုမိစ္ဆာစာရောတိ ဧတ္ထ ပန **ကာမေသူ**တိ မေထုနသမာစာရေသု။ **မိစ္ဆာစာရော**တိ ဧကန္တနိန္ဒိတော လာမကာစာ ရော။ လက္ခဏတော ပန အသဒ္ဓမ္မာဓိပ္ပာယေန ကာယဒွါရပ္ပဝတ္တာ အဂမနီယဋ္ဌာနဝီတိက္ကမစေတနာ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရော။

တတ္ထ **အဂမနီယဋ္ဌာနံ** နာမ ပုရိသာနံ တာဝ မာတုရက္ခိတာ, ပိတုရက္ခိတာ, မာတာပိတုရက္ခိတာ, ဘာတုရက္ခိ တာ, ဘဂိနိရက္ခိတာ, ဉာတိရက္ခိတာ, ဂေါတ္တရက္ခိတာ, ဓမ္မရက္ခိတာ, သာရက္ခာ, သပရိဒဏ္ဍာတိ မာတုရက္ခိတာဒ ယော ဒသ ; ဓနက္ကီတာ, ဆန္ဒဝါသိနီ, ဘောဂဝါသိနီ, ပဋဝါသိနီ, ဩဒပတ္တကိနီ, ဩဘဋစုမ္ဗဋာ, ဒါသီ စ ဘရိယာ စ, ကမ္မကာရီ စ ဘရိယာ စ, ဓဇာဟဋာ, မုဟုတ္တိကာတိ ဧတာ စ ဓနက္ကီတာဒယော ဒသာတိ **ဝီသတိ ဣတ္ထိယော** ။ ဣတ္ ထီသု ပန ဒွိန္နံ သာရက္ခာသပရိဒဏ္ဍာနံ, ဒသန္နဉ္စ ဓနက္ကီတာဒီနန္တိ ဒွါဒသန္နံ ဣတ္ထီနံ အညေ ပုရိသာ, ဣဒံ **အဂ မနီယဋ္ဌာနံ** နာမ။ သော ပနေသ မိစ္ဆာစာရော သီလာဒိဂုဏရဟိတေ အဂမနီယဋ္ဌာနေ အပ္ပသာဝဇ္ဇော, သီလာဒိဂုဏသမ္ပန္ နေ မဟာသာဝဇ္ဇော။ တဿ စတ္တာရော သမ္ဘာရာ အဂမနီယဝတ္ထု, တသ္မိံ သေဝနစိတ္တံ, သေဝနပယောဂေါ, မဂ္ဂေနမ ဂ္ဂပ္ပဋိပတ္တိအဓိဝါသနန္တိ။ ဧကော ပယောဂေါ သာဟတ္ထိကောဧဝ။

မုသာတိ ဝိသံဝါဒနပုရေက္ခာရဿ အတ္ထဘဉ္ဇကော ဝစီပယောဂေါ ကာယပယောဂေါ ဝါ။ ဝိသံဝါဒနာဓိပ္ပာယေ န ပနဿ ပရဝိသံဝါဒနကကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ **မုသာဝါဒေါ**။ အပရော နယော **မုသာ**တိ အဘူတံ အ တစ္ဆံ ဝတ္ထု။ **ဝါဒေါ**တိ တဿ ဘူတတော တစ္ဆတော ဝိညာပနံ။ လက္ခဏတော ပန အတထံ ဝတ္ထုံ တထတော ပရံ ဝိ ညာပေတုကာမဿ တထာဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ မုသာဝါဒေါ။ သော ယမတ္ထံ ဘဉ္ဇတိ, တဿ အပ္ပတာယ အပ္ပသာဝဇ္ဇော, မဟန္တတာယ မဟာသာဝဇ္ဇော။ အပိစ ဂဟဋ္ဌာနံ အတ္တနော သန္တကံ အဒါတုကာမတာယ နတ္ထီတိ အာဒိနယပ္ပဝတ္တော အပ္ပသာဝဇ္ဇော, သက္ခိနာ ဟုတွာ အတ္ထဘဉ္ဇနတ္ထံ ဝုတ္တော မဟာသာဝဇ္ဇော။ ပဗ္ဗဇိတာနံ အပ္ပကမ္ပိ တေလံ ဝါ သပ္ပိံ ဝါ လဘိတွာ ဟသာဓိပ္ပာယေန "အဇ္ဇ ဂါမေ တေလံ နဒီမညေ သန္ဒတီ"တိ ပူရဏကထာ နယေန ပဝတ္တော အပ္ပသာဝဇ္ဇော, အဒိဋ္ဌံယေဝ ပန ဒိဋ္ဌန္တိအာဒိနာ နယေန ဝဒန္တာနံ မဟာသာဝဇ္ဇော။ တဿ စတ္ တာရော သမ္ဘာရာ ဟောန္တိ အတထံ ဝတ္ထု, ဝိသံဝါဒနစိတ္တံ, တဇ္ဇော ဝါယာမော, ပရဿ တဒတ္ထဝိဇာနနန္တိ။ ဧကော ပယောဂေါ သာဟတ္ထိကောဝ။ သော ကာယေန ဝါ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေန ဝါ ဝါစာယ ဝါ ဝိသံဝါဒကကိရိယာကရဏေ ဒဋ္ဌ ဗ္ဗော။ တာယ စေ ကိရိယာယ ပရော တမတ္ထံ ဇာနာတိ, အယံ ကိရိယာသမုဋ္ဌာပိကစေတနာက္ခဏေယေဝ မုသာဝါဒကမ္ မုနာ ဗဇ္ဈတိ။

ပိသုဏာ ဝါစာတိအာဒီသု ယာယ ဝါစာယ ယဿ တံ ဝါစံ ဘာသတိ, တဿ ဟဒယေ အတ္တနော ပိယဘာဝံ ပရဿ သ စ သုညဘာဝံ ကရောတိ, သာ **ပိသုဏာ ဝါစာ**။ ယာယ ပန အတ္တာနမ္ပိ ပရမ္ပိ ဖရုသမ္ပိ ကရောတိ, သာ ဝါစာ သယမ္ပိ ဖရုသာ နေဝ ကဏ္ဏသုခါ န ဟဒယသုခါ ဝါ, အယံ **ဖရုသာ ဝါစာ**။ ယေန သမ္ဖံ ပလပတိ နိရတ္ထကံ, သော **သမ္ဖပ္ပလာ ပေါ**။ တေသံ မူလဘူတာ စေတနာပိ ပိသုဏာဝါစာဒိနာမမေဝ လဘတိ, သာ ဧဝ စ ဣဓ အဓိပ္ပေတာတိ။ တတ္ထ သံကိလိဋ္ဌ စိတ္တဿ ပရေသံ ဝါ ဘေဒါယ အတ္တနော ပိယကမျတာယ ဝါ ကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ ပိသုဏာ ဝါစာ။ သာ ယဿ ဘေဒံ ကရောတိ, တဿ အပ္ပဂုဏတာယ အပ္ပသာဝဇ္ဇာ, မဟာဂုဏတာယ မဟာသာဝဇ္ဇာ။ တဿာ စတ္တာရော သမ္ဘာရာ ဘိန္ဒိတဗ္ဗော ပရော, "ဣတိ ဣမေ နာနာ ဘဝိဿန္တိ ဝိနာ ဘဝိဿန္တီ"တိ ဘေဒပုရေက္ခာရ

တာ တ, “အဟံ ပိယော ဘဝိဿာမိ ဝိဿာသိကော”တိ ပိယကမျတာ တ, တဇ္ဇော တယာမော, တဿ တဒတ္ထဝိဇာနနန္တိ။

ပရဿ မမ္မစ္ဆေဒကကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ ဧကန္တဖရုသာ စေတနာ ဖရုသာ ဝါစာ။ တဿာ အာဝိဘာဝတ္ထမိဒံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ ဒါရကော မာတုဝစနံ အနာဒိယိတွာ အရညံ ဂစ္ဆတိ, တံ မာတာ နိဝတ္တေတုံ အသက္ကောန္တီ “စဏ္ဍာ တံ မဟိံသီ အနုဗန္ဓတူ”တိ အက္ကောသိ။ အထဿ တတ္ထေဝ အရညေ မဟိံသီ ဥဋ္ဌာသိ။ ဒါရကော “ယံ မမ မာတာ မုခေန ကထေသိ တံ မာ ဟောတု, ယံ စိတ္တေန စိန္တေသိ တံ ဟောတူ”တိ သစ္စကိရိယမကာသိ။ မဟိံသီ တတ္ထေဝ ဗဒ္ဓာ ဝိယ အဋ္ဌာသိ။ ဧဝံ မမ္မစ္ဆေဒကောပိ ပယောဂေါ စိတ္တသဏှတာယ ဖရုသာ ဝါစာ န ဟောတိ။ မာတာပိတရော ဟိ ကဒါစိ ပုတ္တကေ ဧဝမ္ပိ ဝဒန္တိ “စောရာ ဝေါ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ကရောန္တူ”တိ, ဥပ္ပလပတ္တမ္ပိ စ နေသံ ဥပရိ ပတန္တံ န ဣစ္ဆန္တိ။ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ စ ကဒါစိ နိဿိတကေ ဧဝံ ဝဒန္တိ “ကိံ ဣမေ အဟိရိကာ အနောတ္တပ္ပိနော စရန္တိ, နိဒ္ဓမထ နေ”တိ။ အထ ခော နေသံ အာဂမာဓိဂမသမ္ပတ္တိံ ဣစ္ဆန္တိ။ ယထာ စ စိတ္တသဏှတာယ ဖရုသာ ဝါစာ န ဟောတိ, ဧဝံ ဝစနသဏှတာယ အဖရုသာ ဝါစာပိ န ဟောတိ။ န ဟိ မာရာပေတုကာမဿ “ဣမံ သုခံ သယာပေထာ”တိ ဝစနံ အဖရုသာ ဝါစာ ဟောတိ။ စိတ္တဖရုသတာယ ပနေသာ ဖရုသာ ဝါစာဝ။ သာ ယံ သန္ဓာယ ပဝတ္တိတာ, တဿ အပ္ပဂုဏတာယ အပ္ပသာဝဇ္ဇာ, မဟာဂုဏတာယ မဟာသာဝဇ္ဇာ။ တဿာ တယော သမ္ဘာရာ အက္ကောသိတဗ္ဗော ပရော, ကုပိတစိတ္တံ, အက္ကောသနာတိ။

အနတ္ထဝိညာပကကာယဝစီပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ အကုသလစေတနာ **သမ္ဖပ္ပလာပေါ**။ သော အာသေဝနမန္ဒတာယ အပ္ပသာဝဇ္ဇော, အာသေဝနမဟန္တတာယ မဟာသာဝဇ္ဇော။ တဿ ဒွေ သမ္ဘာရာ ဘာရတယုဒ္ဓသီတာဟရဏာဒိနိရတ္ထကကထာပုရေက္ခာရတာ, တထာရူပီကထာကထနန္တိ။

အဘိဇ္ဈာယတီတိ **အဘိဇ္ဈာ,** ပရဘဏ္ဍာဘိမုခီ ဟုတွာ တန္နိန္နတာယ ပဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ သာ “အဟော ဝတ ဣဒံ မမဿာ”တိ ဧဝံ ပရဘဏ္ဍာဘိဇ္ဈာယနလက္ခဏာ။ အဒိန္နာဒါနံ ဝိယ အပ္ပသာဝဇ္ဇာ စ မဟာသာဝဇ္ဇာ စ။ တဿာ ဒွေ သမ္ဘာရာ ပရဘဏ္ဍံ, အတ္တနော ပရိဏာမနဉ္စ။ ပရဘဏ္ဍဝတ္ထုကေ ဟိ လောဘေ ဥပ္ပန္နေပိ န တာဝ ကမ္မပထဘေဒေါ ဟောတိ, ယာဝ “အဟော ဝတိဒံ မမဿာ”တိ အတ္တနော န ပရိဏာမေတိ။

ဟိတသုခံ ဗျာပါဒယတီတိ **ဗျာပါဒေါ**။ သော ပရဝိနာသာယ မနောပဒေါသလက္ခဏော, ဖရုသာ ဝါစာ ဝိယ အပ္ပသာဝဇ္ဇော မဟာသာဝဇ္ဇော စ။ တဿ ဒွေ သမ္ဘာရာ ပရသတ္တော စ, တဿ စ ဝိနာသစိန္တာ။ ပရသတ္တဝတ္ထုကေ ဟိ ကောဓေ ဥပ္ပန္နေပိ န တာဝ ကမ္မပထဘေဒေါ ဟောတိ, ယာဝ “အဟော ဝတာယံ ဥစ္ဆိဇ္ဇေယျ ဝိနဿေယျာ”တိ တဿ ဝိနာသံ န စိန္တေတိ။

ယထာဘုစ္စဂဟဏာဘာဝေန မိစ္ဆာ ပဿတီတိ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ**။ သာ “နတ္ထိ ဒိန္န”န္တိအာဒိနာ နယေန ဝိပရီတဒဿနလက္ခဏာ။ သမ္ဖပ္ပလာပေါ ဝိယ အပ္ပသာဝဇ္ဇာ မဟာသာဝဇ္ဇာ စ။ အပိစ အနိယတာ အပ္ပသာဝဇ္ဇာ, နိယတာ မဟာသာဝဇ္ဇာ။ တဿာ ဒွေ သမ္ဘာရာ ဝတ္ထုနော စ ဂဟိတာကာရဝိပရီတတာ, ယထာ စ တံ ဂဏှာတိ, တထာဘာဝေန တဿုပဋ္ဌာနန္တိ။

ဣမေသံ ပန ဒသန္နံ အကုသလကမ္မပထာနံ ဓမ္မတော ကောဋ္ဌာသတော အာရမ္မဏတော ဝေဒနာတော မူလတောတိ ပဉ္စဟာကာရေဟိ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ **ဓမ္မတော**တိ ဧတေသု ဟိ ပဋိပါဋိယာ သတ္တ, စေတနာဓမ္မာဝ ဟောန္တိ, အဘိဇ္ဈာဒယော တယော စေတနာသမ္ပယုတ္တာ။

ကောဋ္ဌာသတောတိ ပဋိပါဋိယာ သတ္တ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ စာတိ ဣမေ အဋ္ဌ ကမ္မပထာ ဧဝ ဟောန္တိ, နော မူလာနိ။ အဘိဇ္ဈာဗျာပါဒါ ကမ္မပထာ စေဝ မူလာနိ စ။ အဘိဇ္ဈာ ဟိ မူလံ ပတွာ လောဘော အကုသလမူလံ ဟောတိ။ ဗျာပါဒေါ ဒေါသော အကုသလမူလံ။

အာရမ္မဏတောတိ ပါဏာတိပါတော ဇီဝိတိန္ဒြိယာရမ္မဏတော သင်္ခါရာရမ္မဏော ဟောတိ။ အဒိန္နာဒာနံ သတ္တာရမ္မဏံ ဝါ သင်္ခါရာရမ္မဏံ ဝါ။ မိစ္ဆာစာရော ဖောဋ္ဌဗ္ဗဝသေန သင်္ခါရာရမ္မဏော။ သတ္တာရမ္မဏောတိပိ ဧကေ။ မုသာဝါဒေါ သတ္တာရမ္မဏော ဝါ သင်္ခါရာရမ္မဏော ဝါ။ တထာ ပိသုဏာ ဝါစာ။ ဖရုသာ ဝါစာ သတ္တာရမ္မဏာဝ။ သမ္ဖပ္ပလာပေါ ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတဝသေန သတ္တာရမ္မဏော ဝါ သင်္ခါရာရမ္မဏော ဝါ, တထာ အဘိဇ္ဈာ။ ဗျာပါဒေါ သတ္တာရမ္မဏောဝ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ တေဘူမကဓမ္မဝသေန သင်္ခါရာရမ္မဏာ။

ဝေဒနာတောတိ ပါဏာတိပါတော ဒုက္ခဝေဒနော ဟောတိ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ ရာဇာနော စောရံ ဒိသွာ ဟသမာနာပိ “ဂစ္ဆထ နံ ဃာတေထာ”တိ ဝဒန္တိ, သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာ ပန နေသံ ဒုက္ခသမ္ပယုတ္တာဝ ဟောတိ။ အဒိန္နာဒာနံ တိဝေဒနံ။ မိစ္ဆာစာရော သုခမဇ္ဈတ္တဝသေန ဒွိဝေဒနော, သန္နိဋ္ဌာပကစိတ္တေ ပန မဇ္ဈတ္တဝေဒနော န ဟောတိ။ မုသာဝါဒေါ တိဝေဒနော, တထာ ပိသုဏာ ဝါစာ။ ဖရုသာ ဝါစာ ဒုက္ခဝေဒနာဝ။ သမ္ဖပ္ပလာပေါ တိဝေဒနော ။ အဘိဇ္ဈာ သုခမဇ္ဈတ္တဝသေန ဒွိဝေဒနာ, တထာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ ဗျာပါဒေါ ဒုက္ခဝေဒနော။

မူလတောတိ ပါဏာတိပါတော ဒောသမောဟဝသေန ဒွိမူလကော ဟောတိ။ အဒိန္နာဒာနံ ဒောသမောဟဝသေန ဝါ လောဘမောဟဝသေန ဝါ။ မိစ္ဆာစာရော လောဘမောဟဝသေန။ မုသာဝါဒေါ ဒောသမောဟဝသေန ဝါ လောဘမောဟဝသေန ဝါ, တထာ ပိသုဏာ ဝါစာ သမ္ဖပ္ပလာပေါ စ။ ဖရုသာ ဝါစာ ဒောသမောဟဝသေန။ အဘိဇ္ဈာ မောဟဝသေန ဧကမူလာ, တထာ ဗျာပါဒေါ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ လောဘမောဟဝသေန ဒွိမူလာတိ။

လောဘော အကုသလမူလန္တိအာဒီသု လုဗ္ဘတီတိ **လောဘော**။ ဒုဿတီတိ **ဒောသော**။ မုယှတီတိ **မောဟော**။ တေသု လောဘော သယဉ္စ အကုသလော သာဝဇ္ဇဒုက္ခဝိပါကဋ္ဌေန, ဣမေသဉ္စ ပါဏာတိပါတာဒီနံ အကုသလာနံ ကေသဉ္စိ သမ္ပယုတ္တပ္ပဘာဝကဋ္ဌေန ကေသဉ္စိ ဥပနိဿယပစ္စယဋ္ဌေန မူလန္တိ **အကုသလမူလံ**။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ “ရတ္တော ခေါ အာဝုသော ရာဂေန အဘိဘူတော ပရိယာဒိန္နစိတ္တော ပါဏမ္ပိ ဟနတီ”တိအာဒိ။ ဒောသမောဟာနံ အကုသလမူလဘာဝေပိ ဧသေဝ နယော။

အကုသလကမ္မပထဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကုသလကမ္မပထဝဏ္ဏနာ

ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ ကုသလန္တိအာဒီသု **ပါဏာတိပါတာ**ဒယော ဝုတ္တတ္ထာ ဧဝ။ ဝေရံ မဏတီတိ **ဝေရမဏီ,** ဝေရံ ပဇဟတီတိ အတ္ထော။ ဝိရမတိ ဝါ ဧတာယ ကရဏဘူတာယ, ဝိကာရဿ ဝေကာရံ ကတွာပိ **ဝေရမဏီ**။ အယံ တာဝေတ္ထ ဗျဉ္ဇနတော ဝဏ္ဏနာ။ အတ္ထတော ပန **ဝေရမဏီ**တိ ကုသလစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ ဝိရတိ။ ယာ “ပါဏာတိပါတာ ဝိရမန္တဿ, ယာ တသ္မိံ သမယေ ပါဏာတိပါတာ အာရတိ ဝိရတီ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တာ ကုသလစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ ဝိရတိ, သာ ဘေဒတော တိဝိဓာ ဟောတိ သမ္ပတ္တဝိရတိ သမာဒါနဝိရတိ သမုစ္ဆေဒဝိရတီတိ။ တတ္ထ အသမာဒိန္နသိက္ခာပဒါနံ အတ္တနော ဇာတိဝယဗာဟုသစ္စာဒီနိ ပစ္စဝေက္ခိတွာ “အယုတ္တံ အမှာကံ ဧဝရူပံ ကာတု”န္တိ သမ္ပတ္တဝတ္ထုံ အဝီတိက္ကမန္တာနံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဝိရတိ **သမ္ပတ္တဝိရတီ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ သီဟဠဒီပေ **စက္ကနဥပါသကဿ** ဝိယ။

တဿ ကိရ ဒဟရကာလေယေဝ မာတုယာ ရောဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ဝေဇ္ဇေန စ “အလ္လသသမံသံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တံ။ တတော စက္ကနဿ ဘာတာ “ဂစ္ဆ တာတ ခေတ္တံ အာဟိဏ္ဍာဟီ”တိ စက္ကနံ ပေသေသိ။ သော တတ္ထ ဂတော။ တသ္မိဉ္စ သမယေ ဧကော သသော တရုဏသဿံ ခါဒိတုံ အာဂတော ဟောတိ, သော တံ ဒိသွာ ဝေဂေန ဓာဝန္တော ဝလ္လိယာ ဗဒ္ဓော “ကိရိ ကိရီ”တိ သဒ္ဒမကာသိ။ စက္ကနော တေန သဒ္ဒေန ဂန္တွာ တံ ဂဟေတွာ စိန္တေသိ “မာတု ဘေသဇ္ဇံ ကရောမီ”တိ။ ပုန စိန္တေသိ “န မေတံ ပတိရူပံ, ယွာဟံ မာတု ဇီဝိတကာရဏာ ပရံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျ”န္တိ။ အထ နံ “ဂစ္ဆ အရညေ သသေဟိ သဒ္ဓိံ တိဏောဒကံ ပရိဘုဉ္ဇာ”တိ မုဉ္စိ။ ဘာတရာ စ “ကိံ တာတ သသော လဒ္ဓေါ”တိ ပုစ္ဆိတော တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိ။ တတော နံ ဘာတာ ပရိဘာသိ။ သော မာတုသန္တိကံ ဂန္တွာ “ယတောဟံ ဇာတော, နာဘိဇာနာမိ သဉ္စိစ္စ ပါဏံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတာ”တိ သစ္စံ ဝတွာ အဋ္ဌာသိ။ တာဝဒေဝဿ မာတာ အရောဂါ အဟောသိ။

သမာဒိန္နသိက္ခာပဒာနံ ပန သိက္ခာပဒသမာဒာနေ စ တတုတ္တရိ စ အတ္တနော ဇီဝိတမ္ပိ ပရိစ္စဇိတွာ ဝတ္ထုံ အဝီတိက္ကမန္တာနံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဝိရတိ **သမာဒာနဝိရတီ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ ဥတ္တရဝဍ္ဎမာနပဗ္ဗတဝါသီဥပါသကဿ ဝိယ။

သော ကိရ **အမ္ဗရိယဝိဟာရဝါသီပိင်္ဂလဗုဒ္ဓရက္ခိတတ္ထေရဿ** သန္တိကေ သိက္ခာပဒါနိ ဂဟေတွာ ခေတ္တံ ကသတိ။ အထဿ ဂောဏော နဋ္ဌော, သော တံ ဂဝေသန္တော ဥတ္တရဝဍ္ဎမာနပဗ္ဗတံ အာရုဟိ, တတြ နံ မဟာသပ္ပော အဂ္ဂဟေသိ။ သော စိန္တေသိ "ဣမာယဿ တိခိဏဝါသိယာ သီသံ ဆိန္ဒာမီ"တိ။ ပုန စိန္တေသိ "န မေတံ ပတိရူပံ, ယွာဟံ ဘာဝနီယဿ ဂရုနော သန္တိကေ သိက္ခာပဒံ ဂဟေတွာ ဘိန္ဒေယျ"န္တိ။ ဧဝံ ယာဝတတိယံ စိန္တေတွာ "ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇာမိ, န သိက္ခာပဒ"န္တိ အံသေ ဌပိတံ တိခိဏဒဏ္ဍဝါသိံ အရညေ ဆဍ္ဍေသိ။ တာဝဒေဝ နံ မဟာဝါဠော မုဉ္စိတွာ အဂမာသီတိ။

အရိယမဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာ ပန ဝိရတိ **သမုစ္ဆေဒဝိရတီ** တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယဿာ ဥပ္ပတ္တိတော ပဘုတိ "ပါဏံ ဃာတေဿာမီ"တိ အရိယပုဂ္ဂလာနံ စိတ္တမ္ပိ န ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။ သာ ပနာယံ ဝိရတိ ကောသလ္လပ္ပဝတ္တိယာ **ကုသလ**န္တိ ဝုတ္တာ။ ကုစ္ဆိတသယနတော ဝါ ကုသန္တိ လဒ္ဓဝေါဟာရံ ဒုဿီလျံ လုနာတီတိပိ **ကုသလံ**။ ကတမဉ္စာဝုသော ကုသလန္တိ ဣမဿ ပန ပဉှဿ အနနုရူပတ္တာ ကုသလာတိ န ဝုတ္တာ။

ယထာ စ အကုသလာနံ, ဧဝံ ဣမေသမ္ပိ ကုသလကမ္မပထာနံ ဓမ္မတော ကောဋ္ဌာသတော အာရမ္မဏတော ဝေဒနာတော မူလတောတိ ပဉ္စဟာကာရေဟိ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ **ဓမ္မတော**တိ ဧတေသု ဟိ ပဋိပါဋိယာ သတ္တ စေတနာပိ ဝဋ္ဋန္တိ, ဝိရတိယောပိ။ အန္တေ တယော စေတနာသမ္ပယုတ္တာဝ။

ကောဋ္ဌာသတောတိ ပဋိပါဋိယာ သတ္တ ကမ္မပထာ ဧဝ, နော မူလာနိ။ အန္တေ တယော ကမ္မပထာ စေဝ မူလာနိ စ။ အနဘိဇ္ဈာ ဟိ မူလံ ပတွာ အလောဘော ကုသလမူလံ ဟောတိ။ အဗျာပါဒော အဒေါသော ကုသလမူလံ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အမောဟော ကုသလမူလံ။

အာရမ္မဏတော တိ ပါဏာတိပါတာဒီနံ အာရမ္မဏာနေဝ ဧတေသံ အာရမ္မဏာနိ, ဝီတိက္ကမိတဗ္ဗတောယေဝ ဟိ ဝေရမဏီ နာမ ဟောတိ။ ယထာ ပန နိဗ္ဗာနာရမ္မဏော အရိယမဂ္ဂေါ ကိလေသေ ပဇဟတိ, ဧဝံ ဇီဝိတိန္ဒြိယာဒိအာရမ္မဏာပေတေ ကမ္မပထာ ပါဏာတိပါတာဒီနိ ဒုဿီလျာနိ ပဇဟန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝေဒနာတောတိ သဗ္ဗေ သုခဝေဒနာ ဝါ ဟောန္တိ, မဇ္ဈတ္တဝေဒနာ ဝါ။ ကုသလံ ပတွာ ဟိ ဒုက္ခဝေဒနာ နာမ နတ္ထိ။

မူလတောတိ ပဋိပါဋိယာ သတ္တ ကမ္မပထာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တေန ဝိရမန္တဿ အလောဘအဒေါသအမောဟဝသေန တိမူလာ ဟောန္တိ။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တေန ဝိရမန္တဿ ဒွိမူလာ။ အနဘိဇ္ဈာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တေန ဝိရမန္တဿ ဒွိမူလာ။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တေန ဧကမူလာ။ အလောဘော ပန အတ္တနာဝ အတ္တနော မူလံ န ဟောတိ, အဗျာပါဒေပိ ဧသေဝ နယော။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အလောဘာဒေါသဝသေန ဒွိမူလာဝါတိ။

အလောဘော ကုသလမူလန္တိအာဒီသု န လောဘောတိ **အလောဘော,** လောဘပဋိပက္ခဿ ဓမ္မဿေတံ အဓိဝစနံ။ အဒေါသာမောဟေသုပိ ဧသေဝ နယော။ တေသု အလောဘော သယဉ္စ ကုသလံ, ဣမေသဉ္စ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီအာဒီနံ ကုသလာနံ ကေသဉ္စိ သမ္ပယုတ္တပ္ပဘာဝကဋ္ဌေန ကေသဉ္စိ ဥပနိဿယပစ္စယဋ္ဌေန မူလန္တိ **ကုသလမူလံ**။ အဒေါသာမောဟာနမ္ပိ ကုသလမူလဘာဝေ ဧသေဝ နယော။

ဣဒါနိ သဗ္ဗမ္ပိ တံ သင်္ခေပေန စ ဝိတ္ထာရေန စ ဒေသိတမတ္တံ နိဂမေန္တော **ယတော ခော အာဝုသော**တိအာဒိ အပ္ပနာဝါရမာဟ။ တတ္ထ **ဧဝံ အကုသလံ ပဇာနာတီ**တိ ဧဝံ ယထာနိဒ္ဒိဋ္ဌဒသာကုသလကမ္မပထဝသေန အကုသလံ ပဇာနာတိ။ **ဧဝံ အကုသလမူလ**န္တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္တာဝတာ ဧကေန နယေန စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာနိကဿ ယာဝ အရဟတ္တာ နိယျာနံ ကထိတံ ဟောတိ။ ကထံ? ဧတ္ထ ဟိ ဌပေတွာ အဘိဇ္ဈံ ဒသ အကုသလကမ္မပထာ စ ကုသလ

ကမ္မပထာ စ ဒုက္ခသစ္စံ။ အဘိဇ္ဈာ စ လောဘော အကုသလမူလဉ္စာတိ ဣမေ ဒွေ ဓမ္မာ နိပ္ပရိယာယေန သမုဒယသစ္စံ။ ပရိယာယေန ပန သဗ္ဗေပိ ကမ္မပထာ ဒုက္ခသစ္စံ။ သဗ္ဗာနိ ကုသလာကုသလမူလာနိ သမုဒယသစ္စံ။ ဥဘိန္နံ အပ္ပဝတ္တိ နိရောဓသစ္စံ ။ ဒုက္ခံ ပရိဇာနန္တော သမုဒယံ ပဇဟမာနော နိရောဓံ ပဇာနန္တော အရိယမဂ္ဂော မဂ္ဂသစ္စန္တိ ဣတိ ဒွေ သစ္စာနိ သရူပေန ဝုတ္တာနိ, ဒွေ အာဝတ္တဟာရဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

သော သဗ္ဗသော ရာဂါနုသယံ ပဟာယာတိ သော ဧဝံ အကုသလာဒီနိ ပဇာနန္တော သဗ္ဗာကာရေန ရာဂါနုသယံ ပဇဟိတွာ။ **ပဋိဃာနုသယံ ပဋိဝိနောဒေတွာ**တိ ပဋိဃာနုသယဉ္စ သဗ္ဗာကာရေနေဝ နီဟရိတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧတ္တာဝတာ အနာဂါမိမဂ္ဂော ကထိတော။ **အသ္မီတိ ဒိဋ္ဌိမာနာနုသယံ သမူဟနိတွာ** တိ ပဉ္စသု ခန္ဓေသု ကဉ္စိ ဓမ္မံ အနဝကာရီကရိတွာ "အသ္မိ"တိ ဣမိနာ သမူဟဂ္ဂဟဏာကာရေန ပဝတ္တံ ဒိဋ္ဌိမာနာနုသယံ သမုဂ္ဃာဋေတွာ။

တတ္ထ **ဒိဋ္ဌိမာနာနုသယ** န္တိ ဒိဋ္ဌိသဒိသံ မာနာနုသယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အယဉ္ဟိ မာနာနုသယော အသ္မီတိ ပဝတ္တတ္တာ ဒိဋ္ဌိသဒိသော ဟောတိ, တသ္မာ ဧဝံ ဝုတ္တော ။ ဣမဿ စ အသ္မိမာနံ ဝိတ္ထာရတော ဝိညာတုကာမေန ခန္ဓိယဝဂ္ဂေ ခေမကသုတ္တံ (သံ. နိ. ၃.၈၉) ဩလောကေတဗ္ဗန္တိ။

အဝိဇ္ဇံ ပဟာယာ တိ ဝဋ္ဋမူလံ အဝိဇ္ဇံ ပဇဟိတွာ။ **ဝိဇ္ဇံ ဥပ္ပာဒေတွာ** တိ တဿာ အဝိဇ္ဇာယ သမုဂ္ဃာတိကံ အရဟတ္တမဂ္ဂဝိဇ္ဇံ ဥပ္ပာဒေတွာ။ ဧတ္တာဝတာ အရဟတ္တမဂ္ဂော ကထိတော။ **ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတီ**တိ အသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ ပရိစ္ဆေဒကရော ဟောတိ။ **ဧတ္တာဝတာပိ ခေါ, အာဝုသော** တိ ဒေသနံ နိယ္ယာတေတိ, ဣမာယ ကမ္မပထဒေသနာယ ဝုတ္တမနသိကာရပ္ပဋိဝေဓဝသေနပီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ဧဝံ အနာဂါမိမဂ္ဂအရဟတ္တမဂ္ဂေဟိ ဒေသနံ နိဋ္ဌပေသီတိ။

ကုသလကမ္မပထဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာဟာရဝာရဝဏ္ဏနာ

၈၉. သာဓာဝုသောတိ ခေါ။ပေ။ အာဂတော ဣမံ သဒ္ဓမ္မ န္တိ ဧဝံ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ကုသလာကုသလမုခေန စတုသစ္စဒေသနံ သုတွာ တံ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ဘာသိတံ "သာဓာဝုသော"တိ ဣမိနာ ဝစနေန တေ ဘိက္ခူ အဘိနန္ဒိတွာ ဣမဿေဝ ဝစနဿ သမုဋ္ဌာပကေန စိတ္တေန အနုမောဒိတွာ ဝစသာ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ စေတသာ သမ္ပိယာယိတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣဒာနိ ယသ္မာ ထေရော နာနပ္ပကာရေန စတုသစ္စဒေသနံ ဒေသေတုံ ပဋိဗလော, ယထာဟ "သာရိပုတ္တော, ဘိက္ခဝေ, ပဟောတိ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ဝိတ္ထာရေန အာစိက္ခိတုံ ဒေသေတု"န္တိ ယသ္မာ တ ဥတ္တရိမ္ပိ ဒေသေတုကာမောဝ ဟုတွာ "ဧတ္တာဝတာပိ ခေါ"တိ အဝစ, တသ္မာ အပရေနပိ နယေန သစ္စဒေသနံ သောတုကာမာ တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ ဥတ္တရိံ ပဉှံ အပုစ္ဆိံသု။ တေန သယမေဝ ပုစ္ဆိတွာ ဝိဿဇ္ဇိတပဉှာတော ဥတ္တရိ သိယာ ခေါ ပနာဝုသော, အညောပိ ပရိယာယော ဘဝေယျ အညမ္ပိ ကာရဏန္တိ ဣမိနာ နယေန အညံ အတိရေကံ ပဉှံ ပုစ္ဆိံသု, ပုရိမပဉှဿ တ ဥပရိဘာဝေ ပုစ္ဆိံသူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထ နေသံ ဗျာကရမာနော ထေရော **သိယာ, အာဝုသော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထာယံ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ, **အာဟာရ**န္တိ ပစ္စယံ။ ပစ္စယော ဟိ အာဟရတိ အတ္တနော ဖလံ, တသ္မာ "အာဟာရော"တိ ဝုစ္စတိ။

ဘူတာနံ တ သတ္တာန န္တိအာဒီသု **ဘူတာ**တိ သဉ္ဇာတာ, နိဗ္ဗတ္တာ။ **သမ္ဘဝေသီန** န္တိ ယေ သမ္ဘဝံ ဇာတိံ နိဗ္ဗတ္တိံ ဧသန္တိ ဂဝေသန္တိ။ တတ္ထ စတူသု ယောနီသု အဏ္ဍဇဇလာဗုဇာ သတ္တာ ယာဝ အဏ္ဍကောသံ ဝတ္ထိကောသဉ္စ န ဘိန္ဒန္တိ, တာဝ **သမ္ဘဝေသီနော** နာမ။ အဏ္ဍကောသံ ဝတ္ထိကောသဉ္စ ဘိန္ဒိတွာ ဗဟိ နိက္ခန္တာ **ဘူတာ** နာမ။ သံသေဒဇာ ဩပပါတိကာ စ ပဌမစိတ္တက္ခဏေ သမ္ဘဝေသီနော နာမ။ ဒုတိယစိတ္တက္ခဏတော ပဘုတိ ဘူတာ နာမ။ ယေန ယေန တ ဣရိယာပထေန ဇာယန္တိ, ယာဝ တေ တတော အညံ န ပာပုဏန္တိ, တာဝ သမ္ဘဝေသီနော နာမ။ တတော ပရံ ဘူတာ နာမ။

အထ တ **ဘူတာ**တိ ဇာတာ အဘိနိဗ္ဗတ္တာ, ယေ ဘူတာယေဝ န ပုန ဘဝိဿန္တီတိ သင်္ချံ ဂစ္ဆန္တိ, တေသံ ခီဏာသဝါနမေတံ အဓိဝစနံ။ သမ္ဘဝမေသန္တီတိ **သမ္ဘဝေသီနော** ။ အပ္ပဟီနဘဝသံယောဇနတ္တာ အာယတိမ္ပိ သမ္ဘဝံ

သေန္တာနံ သေကန္ဒပုထုဇ္ဇနာနမေတံ အဓိဝစနံ။ ဧဝံ သဗ္ဗထာပိ ဣမေဟိ ဒ္ဝီဟိ ပဒေဟိ သဗ္ဗသတ္တေ ပရိယာဒိယတိ။ **တသဒ္ဒ**ဒော စေတ္ထ သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော, တသ္မာ ဘူတာနဉ္စ သမ္ဘဝေသီနဉ္စာတိ အယမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဌိတိယာတိ ဌိတတ္ထံ။ **အနုဂ္ဂဟာယာ** တိ အနုဂ္ဂဟတ္ထံ ဥပကာရတ္ထံ။ ဝစနဘေဒေါ စေသ, အတ္ထော ပန ဒ္ဝိန္နမ္ပိ ပအနံ ဧကောယေဝ။ အထ တ **ဌိတိယာ**တိ တဿ တဿ သတ္တဿ ဥပ္ပန္နဓမ္မာနံ အနုပ္ပဗန္ဓဝသေန အဝိစ္ဆေဒာယ။ **အနုဂ္ဂဟာယာ** တိ အနုပ္ပန္နာနံ ဥပ္ပာဒာယ။ ဥဘောပိ စေတာနိ ဘူတာနံ ဌိတိယာ စေဝ အနုဂ္ဂဟာယ စ။ သမ္ဘဝေသီနံ တ ဌိတိယာ စေဝ အနုဂ္ဂဟာယ စာတိ ဧဝံ ဥဘယတ္ထ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ။ **ကဗဠီကာရော အာဟာရော**တိ ကဗဠံ ကတ္တွာ အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗတော ကဗဠီကာရော အာဟာရော, ဩဒနကုမ္မာသာဒိဝတ္ထုကာယ ဩဇာယေတံ အဓိဝစနံ။ **ဩဠာရိကော ဝါ သုခုမော ဝါ**တိ ဝတ္ထုဩဠာရိကတာယ ဩဠာရိကော, ဝတ္ထုသုခုမတာယ သုခုမော။ သဘာဝေန ပန သုခုမရူပပရိယာပန္နတ္တာ ကဗဠီကာရော အာဟာရော သုခုမောဝ ဟောတိ။ သာပိ စဿ ဝတ္ထုတော ဩဠာရိကတာ သုခုမတာ စ ဥပာဒာယုပာဒာယ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကုမ္ဘီလာနဉှိ အာဟာရံ ဥပာဒာယ မောရာနံ အာဟာရော သုခုမော။ ကုမ္ဘီလာ ကိရ ပါသာဏေ ဂိလန္တိ။ တေ စ နေသံ ကုစ္ဆိပ္ပတ္တာဝ ဝိလီယန္တိ။ မောရာ သပ္ပဝိစ္ဆိကာဒိပါဏေ ခါဒန္တိ။ မောရာနံ ပန အာဟာရံ ဥပာဒာယ တရစ္ဆာနံ အာဟာရော သုခုမော။ တေ ကိရ တိဝဿဆဍ္ဍိတာနိ ဝိသာဏာနိ စေဝ အဋ္ဌီနိ စ ခါဒန္တိ။ တာနိ စ နေသံ ခေဠေန တေမိတမတ္တာနေဝ ကန္ဒမူလံ ဝိယ မုဒုကာနိ ဟောန္တိ။ တရစ္ဆာနမ္ပိ အာဟာရံ ဥပာဒာယ ဟတ္ထီနံ အာဟာရော သုခုမော။ တေပိ နာနာရုက္ခသာခါဒယော ခါဒန္တိ။ ဟတ္ထီနံ အာဟာရတော ဂဝယဂောကဏ္ဏမိဂါဒီနံ အာဟာရော သုခုမော။ တေ ကိရ နိဿာရာနိ နာနာရုက္ခပဏ္ဏာဒီနိ ခါဒန္တိ။ တေသမ္ပိ အာဟာရတော ဂုန္နံ အာဟာရော သုခုမော။ တေ အလ္လသုက္ခ တိဏာနိ ခါဒန္တိ။ တေသံ အာဟာရတော သသာနံ အာဟာရော သုခုမော။ သသာနံ အာဟာရတော သကုဏာနံ အာဟာရော သုခုမော။ သကုဏာနံ အာဟာရတော ပစ္စန္တဝါသီနံ အာဟာရော သုခုမော။ ပစ္စန္တဝါသီနံ အာဟာရတော ဂါမဘောဇကာနံ အာဟာရော သုခုမော။ ဂါမဘောဇကာနံ အာဟာရတော ရာဇရာဇမဟာမတ္တာနံ အာဟာရော သုခုမော။ တေသမ္ပိ အာဟာရတော စက္ကဝတ္တိနော အာဟာရော သုခုမော။ စက္ကဝတ္တိနော အာဟာရတော ဘုမ္မဒေဝတာနံ အာဟာရော သုခုမော။ ဘုမ္မဒေဝတာနံ အာဟာရတော စာတုမဟာရာဇိကာနံ အာဟာရော သုခုမော။ ဧဝံ ယာဝ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနံ အာဟာရော ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗော, တေသံ အာဟာရော သုခုမောတွေဝ နိဋ္ဌံ ပတ္တော။

ဩဠာရိကေ စ ဝတ္ထုသ္မိံ ဩဇာ ပရိတ္တာ ဟောတိ ဒုဗ္ဗလာ, သုခုမေ ဗလဝတီ။ တထာ ဟိ ဧကပတ္တပူရမ္ပိ ယာဂုံ ပိဝိတော မုဟုတ္တေနေဝ ဇိဃစ္ဆိတော ဟောတိ, ယံကိဉ္စိဒေဝ ခါဒိတုကာမော။ သပ္ပိံ ပန ပသတမတ္တံ ပိဝိတွာ ဒိဝသံ အဘောတ္တုကာမော ဟောတိ။ တတ္ထ ဝတ္ထု ပရိဿမံ ဝိနောဒေတိ, န ပန သက္ကောတိ ပါလေတုံ။ ဩဇာ ပါလေတိ, န သက္ကောတိ ပရိဿမံ ဝိနောဒေတုံ။ ဒွေ ပန ဧကတော ဟုတွာ ပရိဿမဉ္စေဝ ဝိနောဒေန္တိ ပါလေန္တိ စာတိ။

ဖဿော ဒုတိယောတိ စက္ခုသမ္ဖဿာဒိ ဆဗ္ဗိဓောပိ ဖဿော။ ဧတေသု စတူသု အာဟာရေသု ဒုတိယော အာဟာရောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒေသနာနယော ဟေသ စေသ။ တသ္မာ ဣမိနာ နာမ ကာရဏေန ဒုတိယော တ တတိယော တတိ ဣဒမေတ္ထ န ဂဝေသိတဗ္ဗံ။ **မနောသဉ္စေတနာ** တိ စေတနာ ဧဝ ဝုစ္စတိ။ **ဝိညာဏန္တိ** ယံကိဉ္စိ စိတ္တံ။

ဧတ္တာဟ, ယဒိ ပစ္စယဋ္ဌော အာဟာရဋ္ဌော, အထ ကသ္မာ အညေသုပိ သတ္တာနံ ပစ္စယေသု ဝိဇ္ဇမာနေသု ဣမေယေဝ စတ္တာရော ဝုတ္တာတိ? ဝုစ္စတေ, အဇ္ဈတ္တိကသန္တတိယာ ဝိသေသပစ္စယတ္တာ။ ဝိသေသပစ္စယော ဟိ ကဗဠီကာရာဟာရဘက္ခာနံ သတ္တာနံ ရူပကာယဿ ကဗဠီကာရော အာဟာရော။ နာမကာယေ ဝေဒနာယ ဖဿော, ဝိညာဏဿ မနောသဉ္စေတနာ, နာမရူပဿ ဝိညာဏံ။ ယထာဟ –

"သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, အယံ ကာယော အာဟာရဋ္ဌိတိကော, အာဟာရံ ပဋိစ္စ တိဋ္ဌတိ, အနာဟာရော နော တိဋ္ဌတိ။ တထာ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ, သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ, ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပ"န္တိ။

ကော ပနေတ္ထ အာဟာရော, ကိံ အာဟရတီတိ? ကဗဠီကာရာဟာရော ဩဇဋ္ဌမကရူပါနိ အာဟရတိ။ ဖဿာဟာရော တိဿော ဝေဒနာ, မနောသဉ္စေတနာဟာရော တယော ဘဝေ, ဝိညာဏာဟာရော ပဋိသန္ဓိနာမရူပန္တိ။

ကထံ? ကဗဠီကာရာဟာရော တာဝ မုခေ ဌပိတမတ္တောယေဝ အဋ္ဌ ရူပါနိ သမုဋ္ဌာပေတိ။ ဒန္တဝိစုဏ္ဏိတံ ပန အ ဇ္ဈောဟရိယမာနံ ဧကေကံ သိတ္ထံ အဋ္ဌဋ္ဌ ရူပါနိ သမုဋ္ဌာပေတိယေဝ။ ဧဝံ ဩဇဋ္ဌမကရူပါနိ အာဟရတိ။

ဖဿာဟာရော ပန သုခဝေဒနိယော ဖဿော ဥပ္ပဇ္ဇမာနော သုခဝေဒနံ အာဟရတိ, တထာ ဒုက္ခဝေဒနိယော ဒုက္ခံ, အဒုက္ခမသုခဝေဒနိယော အဒုက္ခမသုခန္တိ ဧဝံ သဗ္ဗထာပိ ဖဿာဟာရော တိဿော ဝေဒနာ အာဟရတိ။

မနောသဉ္စေတနာဟာရော ကာမဘဝူပဂံ ကမ္မံ ကာမဘဝံ အာဟရတိ, ရူပာရူပဘဝူပကနိ တံ တံ ဘဝံ။ ဧဝံ သဗ္ဗထာပိ မနောသဉ္စေတနာဟာရော တယော ဘဝေ အာဟရတိ။

ဝိညာဏာဟာရော ပန ယေ စ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ တံသမ္ပယုတ္တကာ တယော ခန္ဓာ, ယာနိ စ တိသန္တတိဝသေန တိံ သရူပါနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, သဟဇာတာဒိပစ္စယနယေန တာနိ အာဟရတီတိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ ဝိညာဏာဟာရော ပဋိသန္ဓိနာမရူပံ အာ ဟရတီတိ။

ဧတ္ထ စ မနောသဉ္စေတနာဟာရော တယော ဘဝေ အာဟရတီတိ သာသဝ ကုသလာကုသလစေတနာဝ ဝုတ္တာ။ ဝိ ညာဏံ ပဋိသန္ဓိနာမရူပံ အာဟရတီတိ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏမေဝ ဝုတ္တံ ။ အဝိသေသေန ပန တံသမ္ပယုတ္တတံသမုဋ္ဌာနဓမ္မာ နံ အာဟရဏတော ပေတေ **အာဟာရာ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဧတေသု စတူသု အာဟာရေသု ကဗဠီကာရာဟာရော ဥပတ္ထမ္ဘေန္တော အာဟာရကိစ္စံ သာဓေတိ။ ဖဿော ဖုသ န္တောယေဝ, မနောသဉ္စေတနာ အာယူဟမာနာဝ။ ဝိညာဏံ ဝိဇာနန္တမေဝ။

ကထံ? ကဗဠီကာရာဟာရော ဟိ ဥပတ္ထမ္ဘေန္တောယေဝ ကာယဋ္ဌပနေန သတ္တာနံ ဌိတိယာ ဟောတိ။ ကမ္မဇနိ တောပိ ဟိ အယံ ကာယော ကဗဠီကာရာဟာရေန ဥပတ္ထမ္ဘိတော ဒသပိ ဝဿာနိ ဝဿသတမ္ပိ ယာဝ အာယုပရိမာဏံ တိဋ္ဌတိ။ ယထာ ကိံ? ယထာ မာတုယာ ဇနိတောပိ အရကော ဓာတိယာ ထညာဒီနိ ပာယေတွာ ပောသိယမာနောဝ စိရံ တိဋ္ဌ ဌတိ, ယထာ စုပတ္ထမ္ဘေန ဥပတ္ထမ္ဘိတဂေဟံ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

"ယထာ မဟာရာဇ ဂေဟေ ပတန္တေ အညေန အရုနာ ဥပတ္ထမ္ဘေန္တိ, အညေန အရုနာ ဥပတ္ထမ္ဘိတံ သန္တံ ဧဝံ တံ ဂေဟံ န ပတတိ, ဧဝမေဝ ခော မဟာရာဇ အယံ ကာယော အာဟာရဋ္ဌိတိကော, အာဟာရံ ပဋိစ္စ တိ ဋ္ဌတီ"တိ။

ဧဝံ ကဗဠီကာရော အာဟာရော ဥပတ္ထမ္ဘေန္တော အာဟာရကိစ္စံ သာဓေတိ။ ဧဝံ သာဓေန္တောပိ စ ကဗဠီကာရော အာဟာရော ဒွိန္နံ ရူပသန္တတီနံ ပစ္စယော ဟောတိ အာဟာရသမုဋ္ဌာနဿ စ ဥပာဒိန္နဿ စ။ ကမ္မဇာနံ အနုပာလ ကော ဟုတွာ ပစ္စယော ဟောတိ။ အာဟာရသမုဋ္ဌာနာနံ ဇနကော ဟုတွာ ပစ္စယော ဟောတိ။

ဖဿော ပန သုခာဒိဝတ္ထုဘူတံ အာရမ္မဏံ ဖုသန္တောယေဝ သုခာဒိဝေဒနာပဝတ္တနေန သတ္တာနံ ဌိတိယာ ဟော တိ။ မနောသဉ္စေတနာ ကုသလာကုသလကမ္မဝသေန အာယူဟမာနာယေဝ ဘဝမူလနိပ္ဖာဒနတော သတ္တာနံ ဌိတိယာ ဟောတိ။ ဝိညာဏံ ဝိဇာနန္တမေဝ နာမရူပပ္ပဝတ္တနေန သတ္တာနံ ဌိတိယာ ဟောတိ။

ဧဝံ ဥပတ္ထမ္ဘနာဒိဝသေန အာဟာရကိစ္စံ သာဓယမာနေသု ပနေတေသု စတ္တာရိ ဘယာနိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ။ သေယျ ထိဒံ, ကဗဠီကာရာဟာရေ နိကန္တိယေဝ ဘယံ, ဖဿေ ဥပဂမနမေဝ, မနောသဉ္စေတနာယ အာယူဟနမေဝ, ဝိညာဏေ အဘိနိပါတောယေဝ ဘယန္တိ။ ကိံ ကာရဏာ? ကဗဠီကာရာဟာရေ ဟိ နိကန္တိံ ကတွာ သီတာဒီနံ ပုရေက္ခတာ သတ္တာ အာဟာရတ္ထာယ မုဒ္ဒာဂဏနာဒိကမ္မာနိ ကရောန္တာ အနပ္ပကံ ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆန္တိ။ ဧကစ္စေ စ ဣမသ္မိံ သာသနေ ပဗ္ဗ ဇိတွာပိ ဝေဇ္ဇကမ္မာဒိကာယ အနေသနာယ အာဟာရံ ပရိယေသန္တာ ဒိဋ္ဌေပိ ဓမ္မေ ဂါရယှာ ဟောန္တိ။ သမ္ပရာယေပိ တသ္မာ သင်္ဃာဋိပိ အာဒိတ္တာ သမ္ပဇ္ဇလိတာတိအာဒိနာ လက္ခဏသံယုတ္တေ ဝုတ္တနယေန သမဏပေတာ ဟောန္တိ။ ဣမိနာဝ တာဝ ကာရဏေန ကဗဠီကာရာဟာရေ နိကန္တိယေဝ ဘယန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဖဿံ ဥပဂစ္ဆန္တာပိ ဖဿဿာဒိနော ပရေသံ ရက္ခိတဂောပိတေသု ဒါရာဒီသု ဘဏ္ဍေသု အပရဇ္ဈန္တိ။ တေ သဟ ဘဏ္ဍေန ဘဏ္ဍသာမိကာ ဂဟေတွာ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ဝါ ဆိန္ဒိတွာ သင်္ကာရကူဋေသု ဆဍ္ဍေန္တိ။ ရညော ဝါ နိယျာတေန္တိ။ တတော နေ ရာဇာ ဝိဝိဓာ ကမ္မကာရဏာ ကာရာပေတိ။ ကာယဿ စ ဘေဒါ ဒုဂ္ဂတိ နေသံ ပာဋိကင်္ခါ ဟောတိ။ ဣတိ ဖဿဿာဒမူလကံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကမ္ပိ သမ္ပရာယိကမ္ပိ ဘယံ သဗ္ဗမာဂတမေဝ ဟောတိ။ ဣမိနာ ကာရဏေန ဖဿာဟာရေ ဥပဂမနမေဝ ဘယန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကုသလာကုသလကမ္မာယူဟနေနေဝ ပန တမ္မူလကံ တီသု ဘဝေသု ဘယံ သဗ္ဗမာဂတံယေဝ ဟောတိ။ ဣမိနာ ကာရဏေန မနောသဉ္စေတနာဟာရေ အာယူဟနမေဝ ဘယန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပဋိသန္ဓိဝိညာဏဉ္စ ယသ္မိံ ယသ္မိံ ဌာနေ အဘိနိပတတိ, တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ ပဋိသန္ဓိနာမရူပံ ဂဟေတွာဝ နိဗ္ဗတ္တတိ, တသ္မိဉ္စ နိဗ္ဗတ္တေ သဗ္ဗဘယာနိ နိဗ္ဗတ္တာနိယေဝ ဟောန္တိ, တမ္မူလကတ္တာတိ, ဣမိနာ ကာရဏေန ဝိညာဏာဟာရေ အဘိနိပါတောယေဝ ဘယန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧဝံ သဘယေသု ပန ဣမေသု အာဟာရေသု သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ကဗဠီကာရာဟာရေ နိကန္တိပရိယာဒါနတ္ထံ “သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဒွေ ဇာယမ္ပတိကာ”တိအာဒိနာ (သံ. နိ. ၂.၆၃) နယေန **ပုတ္တမံသူပမံ** ဒေသေသိ။ ဖဿာဟာရေ နိကန္တိပရိယာဒါနတ္ထံ “သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဂါဝီ နိစ္စမ္မာ”တိအာဒိနာ နယေန **နိစ္စမ္မဂါဝူပမံ** ဒေသေသိ။ မနောသဉ္စေတနာဟာရေ နိကန္တိပရိယာဒါနတ္ထံ “သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂါရကာသူ”တိအာဒိနာ နယေန **အင်္ဂါရကာသူပမံ** ဒေသေသိ။ ဝိညာဏာဟာရေ နိကန္တိပရိယာဒါနတ္ထံ “သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, စောရံ အာဂုစာရိ”န္တိ အာဒိနာ နယေန **သတ္တိသတာဟတူပမံ** ဒေသေသိ။

တတ္ထာယံ ဘူတမတ္ထံ ကတွာ သင်္ခေပတော အတ္ထယောဇနာ, ဒွေ ကိရ ဇာယမ္ပတိကာ ပုတ္တံ ဂဟေတွာ ပရိတ္တေန ပာထေယျေန ယောဇနသတိကံ ကန္တာရမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိံသု။ တေသံ ပညာသ ယောဇနာနိ ဂန္တွာ ပာထေယျံ နိဋ္ဌာသိ။ တေ ခုပ္ပိပါသာတုရာ ဝိရဠစ္ဆာယာယံ နိသီဒိံသု။ တတော ပုရိသော ဘရိယံ အာဟ “ဘဒ္ဒေ ဣတော သမန္တာ ပညာသ ယောဇနာနိ ဂါမော ဝါ နိဂမော ဝါ နတ္ထိ, တသ္မာ ယံ တံ ပုရိသေန ကာတဗ္ဗံ ဗဟုမ္ပိ ကသိဂေါရက္ခာဒိကမ္မံ, န ဒါနိ သက္ကာ တံ မယာ ကာတုံ, ဧဟိ မံ မာရေတွာ ဥပဍ္ဎမံသံ ခါဒိတွာ ဥပဍ္ဎံ ပာထေယျံ ကတွာ ပုတ္တေန သဒ္ဓိံ ကန္တာရံ နိတ္ထရာဟီ”တိ။ သာပိ အာဟ “သာမိ မယာ ဒါနိ ယံ တံ ဣတ္ထိယာ ကာတဗ္ဗံ ဗဟုမ္ပိ သုတ္တကန္တနာဒိကမ္မံ, တံ ကာတုံ န သက္ကာ, ဧဟိ မံ မာရေတွာ ဥပဍ္ဎမံသံ ခါဒိတွာ ဥပဍ္ဎံ ပာထေယျံ ကတွာ ပုတ္တေန သဒ္ဓိံ ကန္တာရံ နိတ္ထရာဟီ”တိ။ တတော သော တံ အာဟ “ဘဒ္ဒေ မာတုဂါမမရဏေန ဒွိန္နံ မရဏံ ပညာယတိ။ န ဟိ မန္ဒော ကုမာရော မာတရံ ဝိနာ ဇီဝိတုံ သက္ကောတိ။ ယဒိ ပန မယံ ဇီဝာမ, ပုန ဒါရကံ လဘေယျာမ, ဟန္ဒ ဒါနိ ပုတ္တကံ မာရေတွာ မံသံ ဂဟေတွာ ကန္တာရံ နိတ္ထရာမာ”တိ။

တတော မာတာ ပုတ္တမာဟ “တာတ ပိတု သန္တိကံ ဂစ္ဆာဟီ”တိ။ သော အဂမာသိ။ အထဿ ပိတာ “မယာ ပုတ္တကံ ပောသေဿာမီတိ ကသိဂေါရက္ခာဒီဟိ အနပ္ပကံ ဒုက္ခမနုဘူတံ, န သက္ကောမိ ပုတ္တံ မာရေတုံ, တွံယေဝ တဝ ပုတ္တကံ မာရေဟီ”တိ ဝတွာ “တာတ မာတုသန္တိကမေဝ ဂစ္ဆာဟီ”တိ အာဟ။ သော အဂမာသိ။ အထဿ မာတာပိ “မယာ ပုတ္တံ ပတ္ထေန္တိယာ ဂေါဝတကုက္ကုရဝတဒေဝတာယာစနာဒီဟိပိ တာဝ အနပ္ပကံ ဒုက္ခံ အနုဘူတံ, ကော ပန ဝါဒေါ ကုစ္ဆိနာ ပရိဟရန္တိယာ? န သက္ကာဟံ ပုတ္တံ မာရေတု”န္တိ ဝတွာ “တာတ ပိတုသန္တိကံယေဝ ဂစ္ဆာဟီ”တိ အာဟ။ ဧဝံ သော ဒွိန္နံ အန္တရာ ဂစ္ဆန္တောယေဝ မတော။ တေ တံ ဒိသွာ ပရိဒေဝိတွာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ မံသာနိ ဂဟေတွာ ခါဒန္တာ ပက္ကမိံသု။ တေသံ သော ပုတ္တမံသာဟာရော နဝဟိ ကာရဏေဟိ ပဋိကူလတ္တာ နေဝ ဒဝါယ ဟောတိ, န မဒါယ န မဏ္ဍနာယ န ဝိဘူသနာယ, ကေဝလံ ကန္တာရနိတ္ထရဏတ္ထာယေဝ ဟောတိ။

ကတမေဟိ နဝဟိ ကာရဏေဟိ ပဋိကူလောတိ စေ? သဇာတိမံသတာယ ဉာတိမံသတာယ ပုတ္တမံသတာယ ပိယပုတ္တမံသတာယ တရုဏမံသတာယ အာမကမံသတာယ အဂေါရသမံသတာယ အလောဏတာယ အဓူပိတတာယာတိ။ တသ္မာ ယော ဘိက္ခု ကဗဠီကာရာဟာရံ ဧဝံ ပုတ္တမံသသဒိသံ ပဿတိ , သော တတ္ထ နိကန္တိံ ပရိယာဒိယတိ။ အယံ တာဝ **ပုတ္တမံသူပမာယံ** အတ္ထယောဇနာ။

နိစ္စမ္မကဝူပမာယံ ပန ယထာ သာ ကဝီ ဂိဝတော ယာဝ ခုရာ, တာဝ စမ္မံ ဥဒ္ဒာလေတွ တ မုတ္တာ ယံ ယဒေဝ နိသ္သာယ တိဋ္ဌတိ, တတ္ထ ဟာဏကေဟိ ခဇ္ဇမာနာ ဒုက္ခသ္သေတဓိကရဏံ ဟောတိ, ဧဝံ ဖဿောပိ ယံ ယဒေဝ ဝတ္ထုံ အာရမ္မဏံ တ နိဿာယ တိဋ္ဌတိ, တံတံဝတ္ထာရမ္မဏသမ္ဘဝဿ ဝေဒယိတဒုက္ခဿ အဓိကရဏမေဝ ဟောတိ။ တသ္မာ ယော ဘိက္ခု ဖဿာဟာရံ ဧဝံ နိစ္စမ္မကဝိသဒိသံ ပဿတိ , သော တတ္ထ နိကန္တိံ ပရိယာဒိယတိ, အယံ **နိစ္စမ္မကဝူပမာယံ** အတ္ထယောဇနာ။

အင်္ဂါရကာသူပမာယံ ပန ယထာ သာ အင်္ဂါရကာသု, ဧဝံ မဟာပရိဠာဟဋ္ဌေန တယော ဘဝါ။ ယထာ နာနာဗာဟာသု ဂဟေတွ တတ္ထ ဥပကမုကာ ဒွေ ပုရိသာ, ဧဝံ ဘဝေသု ဥပကမုနဋ္ဌေန မနောသဉ္စေတနာ။ တသ္မာ ယော ဘိက္ခု မနောသဉ္စေတနာဟာရံ ဧဝံ အင်္ဂါရကာသူပကမုကပုရိသသဒိသံ ပဿတိ, သော တတ္ထ နိကန္တိံ ပရိယာဒိယတိ, အယံ **အင်္ဂါရကာသူပမာယံ** အတ္ထယောဇနာ။

သတ္တိသတာဟတူပမာယံ ပန ယေန သော ပုရိသော ပုဗ္ဗဏှသမယေ သတ္တိသတေန ဟညတိ, တမဿ သရီရေ ဝဏမုခသတံ ကတွာ အန္တရာ အဋ္ဌတွာ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ အပရဘာဂေယေဝ ပတတိ, ဧဝံ ဣတရာနိ ဒွေ သတ္တိသတာနိ, ဧဝမဿ ပတိတောကာသေ အပတိတွာ အပတိတွာ ဂတာဟိ သတ္တီဟိ သဗ္ဗသရီရံ ဆိဒ္ဒာဝဆိဒ္ဒမေဝ ဟောတိ, တဿ ဧကေဝဏမုခေပိ ဥပ္ပန္နဿ ဒုက္ခဿ ပမာဏံ နတ္ထိ, ကော ပန တဒေ တီသု ဝဏမုခသတေသု? တတ္ထ သတ္တိနိပါတကာလော ဝိယ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏနိဗ္ဗတ္တကာလော။ ဝဏမုခဇနနံ ဝိယ ခန္ဓဇနနံ။ ဝဏမုခေသု ဒုက္ခဝေဒနုပ္ပာဒော ဝိယ ဇာတေသု ခန္ဓေသု ဝဋ္ဋမူလကနာနာဝိဓဒုက္ခုပ္ပာဒော။ အပရော နယော, အာဂုစာရီ ပုရိသော ဝိယ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏံ။ တဿ သတ္တိဃာတေဟိ ဥပ္ပန္နဝဏမုခာနိ ဝိယ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ။ ဝဏမုခပစ္စယာ တဿ ပုရိသဿ ကက္ခဠဒုက္ခုပ္ပာဒော ဝိယ နာမရူပပစ္စယာ ဝိညာဏဿ ဒွတ္တိံသကမ္မကာရဏအဋ္ဌနဝုတိရောကဒိဝသေန နာနပ္ပကာရကဒုက္ခုပ္ပာဒော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တသ္မာ ယော ဘိက္ခု ဝိညာဏာဟာရံ ဧဝံ သတ္တိသတာဟတသဒိသံ ပဿတိ။ သော တတ္ထ နိကန္တိံ ပရိယာဒိယတိ, အယံ **သတ္တိသတာဟတူပမာယံ** အတ္ထယောဇနာ။

သော ဧဝံ ဣမေသု အာဟာရေသု နိကန္တိံ ပရိယာဒိယန္တော စတ္တာရောပိ အာဟာရေ ပရိဇာနာတိ, ယေသု ပရိညာတေသု သဗ္ဗမ္ပိ ပရိညာတံ ဝတ္ထု ပရိညာတမေဝ ဟောတိ။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ ဘဂဝတာ –

> ''ကဗဠီကာရေ, ဘိက္ခဝေ, အာဟာရေ ပရိညာတေ ပဉ္စကာမဂုဏိကော ရာဂေါ ပရိညာတော ဟောတိ။ ပဉ္စကာမဂုဏိကေ ရာဂေ ပရိညာတေ နတ္ထိ တံ သံယောဇနံ, ယေန သံယောဇနေန သံယုတ္တော အရိယသာဝကော ပုန ဣမံ လောကံ အာဂစ္ဆေယျ။ ဖဿေ, ဘိက္ခဝေ, အာဟာရေ ပရိညာတေ တိဿော ဝေဒနာ ပရိညာတာ ဟောန္တိ။ တီသု ဝေဒနာသု ပရိညာတာသု အရိယသာဝကဿ နတ္ထိ ကိဉ္စိ ဥတ္တရိကရဏီယန္တိ ဝဒာမိ။ မနောသဉ္စေတနာယ, ဘိက္ခဝေ, အာဟာရေ ပရိညာတေ တိဿော တဏှာ ပရိညာတာ ဟောန္တိ။ တီသု တဏှာသု ပရိညာတာသု အရိယသာဝကဿ နတ္ထိ ကိဉ္စိ ဥတ္တရိကရဏီယန္တိ ဝဒာမိ။ ဝိညာဏေ, ဘိက္ခဝေ, အာဟာရေ ပရိညာတေ နာမရူပံ ပရိညာတံ ဟောတိ။ နာမရူပေ ပရိညာတေ အရိယသာဝကဿ နတ္ထိ ကိဉ္စိ ဥတ္တရိကရဏီယန္တိ ဝဒာမီ''တိ (သံ. နိ. ၂.၆၃)။

တဏှာသမုဒယာ အာဟာရသမုဒယောတိ ပုရိမတဏှာသမုဒယာ ပဋိသန္ဓိကာနံ အာဟာရာနံ သမုဒယော နိဗ္ဗတ္တော ဟောတီတိ အတ္ထော။ ကထံ? ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဟိ တိသန္တတိဝသေန ဥပ္ပန္နသမတိံသရူပဗ္ဘန္တရေ ဇာတာ ဩဇာ အတ္ထိ။ အယံ တဏှာပစ္စယာ နိဗ္ဗတ္တော ဥပါဒိန္နကကဗဠီကာရာဟာရော။ ပဋိသန္ဓိစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ ပန ဖဿစေတနာ သယဉ္စ စိတ္တံ ဝိညာဏန္တိ ဣမေ တဏှာပစ္စယာ နိဗ္ဗတ္တာ ဥပါဒိန္နကဖဿမနောသဉ္စေတနာ ဝိညာဏာဟာရာတိ။ ဧဝံ တာဝ ပုရိမတဏှာသမုဒယာ ပဋိသန္ဓိကာနံ အာဟာရာနံ သမုဒယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယသ္မာ ပနိဓ ဥပါဒိန္နကာပိ အနုပါဒိန္နကာပိ အာဟာရာ မိဿေတွာ ကထိတာ, တသ္မာ အနုပါဒိန္နကာနမ္ပိ ဧဝံ တဏှာသမုဒယာ အာဟာရသမုဒယော ဝေဒိတဗ္ဗော ။ အဋ္ဌလောဘသဟဂတစိတ္တသမုဋ္ဌိတေသု ဟိ ရူပေသု ဩဇာ အတ္ထိ, အယံ သဟဇာတတဏှာပစ္စယာ နိဗ္ဗတ္တော အနုပါဒိန္နကကဗဠီကာရာဟာရော။ လောဘသဟဂတစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ ပန ဖဿစေတနာ သယဉ္စ စိတ္တံ ဝိညာဏန္တိ ဣမေ တဏှာပစ္စယာ နိဗ္ဗတ္တာ အနုပါဒိန္နကဖဿမနောသဉ္စေတနာ ဝိညာဏာဟာရာတိ။

တဏှာနိရောဓာ အာဟာရနိရောဓောတိ ဣမိဿာ ဥပါဒိန္နကာနဉ္စ အနုပါဒိန္နကာနဉ္စ အာဟာရာနံ ပစ္စယဘူတာယ တဏှာယ နိရောဓေန အာဟာရနိရောဓော ပညာယတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ အယံ ပန ဝိသေသော, ဣဓ စတုတာရိပိ သစ္စာနိ သရူပေနေဝ ဝုတ္တာနိ။ ယထာ စ ဣဓ, ဧဝံ ဣတော ဥတ္တရိပိ သဗ္ဗဝါရေသု။ တသ္မာ သဗ္ဗတ္ထ အသမ္မုယှန္တေန သစ္စာနိ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာနိ။ သဗ္ဗဝါရေသု စ "ဧတ္တာဝတာပိ ခေါ အာဝုသော"တိ ဣဒံ ဒေသနာနိယျာတနံ တတ္ထ တတ္ထ ဒေသိတဓမ္မဝသေန ယောဇေတဗ္ဗံ။ တဿ ဣဓ တာဝ အယံ ယောဇနာ **ဧတ္တာဝတာပီ** တိ ဣမာယ အာဟာရဒေသနာယ ဝုတ္တမနသိကာရပ္ပဋိဝေဓဝသေနာပီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထာပိ။

အာဟာရဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သစ္စဝါရဝဏ္ဏနာ

၉၁. ဣဒါနိ "သာဓာဝုသော"တိ ပုရိမနယေနေဝ ထေရဿ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ တေ ဘိက္ခူ ဥတ္တရိပိ ပဉှံ ပုစ္ဆိံသု။ ထေရော စ နေသံ အဇ္ဈေသနပိ ပရိယာယေန ဗျာကာသိ။ ဧသ နယော ဣတော ပရေသုပိ သဗ္ဗဝါရေသု။ တသ္မာ ဣတော ပရံ ဧဝရူပါနိ ဝစနာနိ အနာမသိတွာ ယေန ယေန ပရိယာယေန ဗျာကရောတိ, တဿ တဿေဝ အတ္ထံ ဝဏ္ဏယိဿာမ။ ဣမသ္မိံ ပန ဝါရဿ သင်္ခေပဒေသနာယံ **ဒုက္ခဉ္စ ပဇာနာတီ** တိ ဧတ္ထ **ဒုက္ခန္တိ** ဒုက္ခသစ္စံ။ ဝိတ္ထာရဒေသနာယံ ပန ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ သဗ္ဗံ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** သစ္စနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တမေဝါတိ။

သစ္စဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဇရာမရဏဝါရဝဏ္ဏနာ

၉၂. ဣတော ပရံ ပစ္စယာကာရဝသေန ဒေသနာ ဟောတိ။ တတ္ထ ဇရာမရဏဝါရေ တာဝ **တေသံ တေသန္တိ** အယံ သင်္ခေပတော အနေကေသံ သတ္တာနံ သာဓာရဏနိဒ္ဒေသောတိ ဉာတဗ္ဗော။ ယာ ဒေဝဒတ္တဿ ဇရာ, ယာ သောမဒတ္တဿ ဇရာတိ ဧဝဉှိ ဒိဝသမ္ပိ ကထေန္တဿ နေဝ သတ္တာ ပရိယာဒါနံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣမေဟိ ပန ဒွီဟိ ပဒေဟိ န ကောစိ သတ္တော အပရိယာဒိန္နော ဟောတိ။ တသ္မာ ဝုတ္တံ "အယံ သင်္ခေပတော အနေကေသံ သတ္တာနံ သာဓာရဏနိဒ္ဒေသော"တိ။

တမှိ တမှီတိ အယံ ဂတိဇာတိဝသေန အနေကေသံ နိကာယာနံ သာဓာရဏနိဒ္ဒေသော။ **သတ္တနိကာယေ**တိ သာဓာရဏနိဒ္ဒေသေန နိဒ္ဒိဋ္ဌဿ သရူပနိဒဿနံ။ **ဇရာ ဇီရဏတာ**တိအာဒီသု ပန **ဇရာ**တိ သဘာဝနိဒ္ဒေသော။ **ဇီရဏတာ**တိ အာကာရနိဒ္ဒေသော။ **ခဏ္ဍိစ္စ** န္တိအာဒယော ကာလာတိက္ကမေ ကိစ္စနိဒ္ဒေသာ။ ပစ္ဆိမာ ဒွေ ပကတိနိဒ္ဒေသာ။ အယဉှိ **ဇရာ**တိ ဣမိနာ ပဒေန သဘာဝတော ဒီပိတာ, တေနဿာယံ သဘာဝနိဒ္ဒေသော။ **ဇီရဏတာ**တိ ဣမိနာ အာကာရတော။ တေနဿာယံ အာကာရနိဒ္ဒေသော။ **ခဏ္ဍိစ္စ** န္တိ ဣမိနာ ကာလာတိက္ကမေ ဒန္တနခါနံ ခဏ္ဍိတဘာဝကရဏကိစ္စတော။ **ပါလိစ္စ** န္တိ ဣမိနာ ကေသလောမာနံ ပလိတဘာဝကရဏကိစ္စတော။ **ဝလိတ္တစတာ** တိ ဣမိနာ မံသံ မိလာပေတွာ တစေ ဝလိတ္တဘာဝကရဏကိစ္စတော ဒီပိတာ။ တေနဿာ ဣမေ **ခဏ္ဍိစ္စ** န္တိအာဒယော တယော ကာလာတိက္ကမေ ကိစ္စနိဒ္ဒေသာ။ တေဟိ ဣမေသံ ဝိကာရာနံ ဒဿနဝသေန ပါကဋီဘူတာ ပါကဋဇရာ ဒဿိတာ။ ယထေဝ ဟိ ဥဒကဿ ဝါ ဝါတဿ ဝါ အဂ္ဂိနော ဝါ တိဏရုက္ခာဒီနံ သံဘဂ္ဂပလိဘဂ္ဂတာယ ဝါ ဈာမတာယ ဝါ ဂတမဂ္ဂေါ ပါကဋော ဟောတိ, န စ သော ဂတမဂ္ဂေါ တာနေဝ ဥဒကာဒီနိ, ဧဝမေဝ ဇရာယ ဒန္တာဒီသု ခဏ္ဍိစ္စာဒိဝသေန ဂတမဂ္ဂေါ ပါကဋော, စက္ခုံ ဥမ္မီလေတွာပိ ဂယှတိ။ န စ ခဏ္ဍိစ္စာဒီနေဝ ဇရာ, န ဟိ ဇရာ စက္ခုဝိညေယျာ ဟောတိ။

အာယုနော သံဟာနိ ဣန္ဒြိယာနံ ပရိပါကော တိ ဣမေဟိ ပန ပဒေဟိ ကာလာတိက္ကမေယေဝ အဘိဗျတ္တာယ အာယုက္ခယစက္ခာဒိဣန္ဒြိယပရိပါကသညိတာယ ပကတိယာ ဒီပိတာ။ တေနဿိမေ ပစ္ဆိမာ ဒွေ ပကတိနိဒ္ဒေသာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တတ္ထ ယသ္မာ ဇရံ ပတ္တဿ အာယု ဟာယတိ, တသ္မာ ဇရာ "အာယုနော သံဟာနီ"တိ ဖလူပစာရေန ဝုတ္တာ ။
ယသ္မာ စ ဒဟရကာလေ သုပ္ပသန္နာနိ သုခုမမ္ပိ အတ္တနော ဝိသယံ သုခေနေဝ ဂဏှနသမတ္ထာနိ စက္ခာဒီနိ ဣန္ဒြိ

ယာနိ ဇရံ ပတ္တဿ ပရိပက္ကာနိ အာလုဠိတာနိ အဝိသဒါနိ ဩဠာရိကမ္ပိ အတ္တနော ဝိသယံ ဂဟေတုံ အသမတ္ထာနိ ဟောန္တိ, တသ္မာ “ဣန္ဒြိယာနံ ပရိဟာနော”တိပိ ဖလူပစာရေနေဝ ဝုတ္တာ။ သာ ပနာယံ ဧဝံ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ သဗ္ဗာပိ ဇရာ ပါကဋာ ပဋိစ္ဆန္နာတိ ဒုဝိဓာ ဟောတိ။

တတ္ထ ဒန္တာဒီသု ခဏ္ဍဘာဝါဒိဒဿနတော ရူပဓမ္မေသု ဇရာ **ပါကဋဇရာ** နာမ။ အရူပဓမ္မေသု ပန တာဒိသဿ ဝိကာရဿ အဒဿနတော **ပဋိစ္ဆန္နဇရာ** နာမ။ တတ္ထ ယွာယံ ခဏ္ဍာဒိဘာဝေါ ဒိဿတိ, သော တာဒိသာနံ ဒန္တာဒီနံ သုဝိညေယျတ္တာ ဝဏ္ဏောယေဝ, တံ စက္ခုနာ ဒိသွာ မနောဒွါရေန စိန္တေတွာ “ဣမေ ဒန္တာ ဇရာယ ပဟဋာ”တိ ဇရံ ဇာနာတိ ဥဒကဋ္ဌာနေ ဗဒ္ဓါနိ ဂေါသိင်္ဂါဒီနိ ဩလောကေတွာ ဟေဋ္ဌာ ဥဒကဿ အတ္ထိဘာဝံ ဇာနန္တံ ဝိယ။ ပုန အဝီစိ သဝီစီတိ ဧဝမ္ပိ ဒုဝိဓာ ဟောတိ။ တတ္ထ မဏိကနကရဇတပဝါဠစန္ဒိမသူရိယာဒီနံ မန္ဒဒသကာဒီသု ပါဏီနံ ဝိယ ပုပ္ဖဖလပလ္လဝါဒီသု စ အပါဏီနံ ဝိယ အန္တရန္တရာ ဝဏ္ဏဝိသေသာဒီနံ ဒုဝိညေယျတ္တာ ဇရာ **အဝီစိဇရာ** နာမ, နိရန္တရဇရာတိ အတ္ထော။ တတော အညေသု ပန ယထာဝုတ္တေသု အန္တရန္တရာ ဝဏ္ဏဝိသေသာဒီနံ သုဝိညေယျတ္တာ ဇရာ **သဝီစိဇရာ** နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣတော ပရံ, **တေသံ တေသ**န္တိအာဒိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **စုတိ စဝနတာ**တိအာဒီသု ပန **စုတီ**တိ စဝနကဝသေန ဝုတ္တံ, ဧကစတုပဉ္စက္ခန္ဓာနံ သာမညဝစနမေတံ။ **စဝနတာ**တိ ဘာဝဝစနေန လက္ခဏနိဒဿနံ။ **ဘေဒေါ**တိ စုတိက္ခန္ဓာနံ ဘင်္ဂုပ္ပတ္တိပရိဒီပနံ။ **အန္တရဓာန**န္တိ ဃဋဿေဝ ဘိန္နဿ ဘိန္နာနံ စုတိက္ခန္ဓာနံ ယေန ကေနစိ ပရိယာယေန ဌာနာဘာဝပရိဒီပနံ။ **မစ္စု မရဏ**န္တိ မစ္စုသင်္ခါတံ မရဏံ။ တေန **သမုစ္ဆေဒမရဏာ**ဒီနိ နိသေဓေတိ။ **ကာလော** နာမ အန္တကော, တဿ ကိရိယာတိ **ကာလကိရိယာ**။ ဧတေန လောကသမ္မုတိယာ မရဏံ ဒီပေတိ။

ဣဒါနိ ပရမတ္ထေန ဒီပေတုံ, **ခန္ဓာနံ ဘေဒေါ**တိအာဒိမာဟ။ ပရမတ္ထေန ဟိ ခန္ဓာယေဝ ဘိဇ္ဇန္တိ, န သတ္တော နာမ ကောစိ မရတိ။ ခန္ဓေသု ပန ဘိဇ္ဇမာနေသု သတ္တော မရတိ, ဘိန္နေသု မတောတိ ဝေါဟာရော ဟောတိ။

ဧတ္ထ စ စတုဝေါကာရဝသေန ခန္ဓာနံ ဘေဒေါ, ဧကဝေါကာရဝသေန ကဠေဝရဿ နိက္ခေပေါ။ စတုဝေါကာရဝသေန ဝါ ခန္ဓာနံ ဘေဒေါ, သေသဒွယဝသေန ကဠေဝရဿ နိက္ခေပေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကသ္မာ? ဘဝဒွယေပိ ရူပကာယသင်္ခါတဿ ကဠေဝရဿ သမ္ဘဝတော။ အထ ဝါ ယသ္မာ စ စာတုမဟာရာဇိကာဒီသု ခန္ဓာ ဘိဇ္ဇန္တေဝ, န ကိဉ္စိ နိက္ခိပန္တိ, တသ္မာ တေသံ ဝသေန ခန္ဓာနံ ဘေဒေါ, မနုဿာဒီသု ကဠေဝရဿ နိက္ခေပေါ။ ဧတ္ထ စ ကဠေဝရဿ နိက္ခေပကာရဏတော မရဏံ ကဠေဝရဿ နိက္ခေပေါတိ ဝုတ္တန္တိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဣတိ အယဉ္စ ဇရာ ဣဒဉ္စ မရဏံ။ ဣဒံ ဝုစ္စတာဝုသောတိ ဣဒံ ဥဘယမ္ပိ ဧကတော ကတွာ ဇရာမရဏန္တိ ကထီယတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

ဇရာမရဏဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဇာတိဝါရဝဏ္ဏနာ

၉၃. ဇာတိဝါရေ **ဇာတိ သဉ္ဇာတီ**တိအာဒီသု ဇာယနဋ္ဌေန **ဇာတိ,** သာ အပရိပုဏ္ဏာယတနဝသေန ယုတ္တာ။ သဉ္ဇာယနဋ္ဌေန **သဉ္ဇာတိ,** သာ ပရိပုဏ္ဏာယတနဝသေန ယုတ္တာ။ ဩက္ကမနဋ္ဌေန **ဩက္ကန္တိ,** သာ အဏ္ဍဇဇလာဗုဇဝသေန ယုတ္တာ။ တေ ဟိ အဏ္ဍကောသဉ္စ ဝတ္ထိကောသဉ္စ ဩက္ကမန္တာ ပဝိသန္တာ ဝိယ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှန္တိ။ အဘိနိဗ္ဗတ္တနဋ္ဌေန **အဘိနိဗ္ဗတ္တိ,** သာ သံသေဒဇဩပပါတိကဝသေန ယုတ္တာ, တေ ဟိ ပါကဋာယေဝ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ အယံ တာဝ ဝေါဟာရဒေသနာ။

ဣဒါနိ ပရမတ္ထဒေသနာ ဟောတိ။ ခန္ဓာယေဝ ဟိ ပရမတ္ထတော ပါတုဘဝန္တိ, န သတ္တော။ တတ္ထ စ **ခန္ဓာန**န္တိ ဧကဝေါကာရဘဝေ ဧကဿ စတုဝေါကာရဘဝေ စတုန္နံ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ ပဉ္စန္နမ္ပိ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ပါတုဘာဝေါ**တိ ဥပ္ပတ္တိ။ **အာယတနာန**န္တိ ဧတ္ထ တတြ တတြ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာယတနဝသေနေဝ သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ပဋိလာဘော**တိ သန္တတိယံ ပါတုဘာဝေယေဝ။ ပါတုဘဝန္တာနေဝ ဟိ တာနိ ပဋိလဒ္ဓါနိ နာမ ဟောန္တိ။ **အယံ ဝု**

စတုတာဝုသော ဇာတီတိ ဣမိနာ ပဒေန တေဟာရတော ပရမတ္ထတော စ ဒေသိတာယ ဇာတိယာ နိဂမနံ ကရောတီတိ။ **ဘဝ သမုဒယာ**တိ ဧတ္ထ ပန ဇာတိယာ ပစ္စယဘူတော ကမ္မဘဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

ဇာတိတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဘဝတရဝဏ္ဏနာ

၉၄. ဘဝတရေ **ကာမဘဝေ**တိ ကမ္မဘဝေ စ ဥပပတ္တိဘဝေ စ။ တတ္ထ **ကမ္မဘဝေ** နာမ ကာမဘဝူပဂံ ကမ္မမေဝ။ တဥ္ဟိ ဥပပတ္တိဘဝဿ ကာရဏတ္တာ ''သုခော ဗုဒ္ဓါနမုပ္ပာဒေ (ဓ. ပ. ၁၉၄) ဒုက္ခော ပာပဿ ဥစ္စယော''တိအာဒီနိ (ဓ. ပ. ၁၁၇) ဝိယ ဖလဝေဟာရေန ဘဝေတိ ဝုတ္တံ။ **ဥပပတ္တိဘဝေ** နာမ တေန ကမ္မေန နိဗ္ဗတ္တံ ဥပာဒိန္နက္ခန္ဓပဥ္စကံ။ တဥ္ဟိ တတ္ထ ဘဝတီတိ ကတ္တ **ဘဝေ**တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ သဗ္ဗထာပိ ဣဒံ ကမ္မဥ္စ ဥပပတ္တိ စ ဥဘယမ္ပေတမိဓ ''ကာမဘဝေ''တိ ဝုတ္တံ။ ဧသ နယော **ရူပာရူပဘဝေသု။ ဥပာဒါနသမုဒယာ**တိ ဧတ္ထ ပန ဥပာဒါနံ ကုသလကမ္မဘဝဿ ဥပနိဿယဝသေနေဝ ပစ္စယော ဟောတိ။ အကုသလကမ္မဘဝဿ ဥပနိဿယဝသေနပိ သဟဇာတာဒိဝသေနပိ။ ဥပပတ္တိဘဝဿ ပန သဗ္ဗဿာပိ ဥပနိဿယဝသေနေဝ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

ဘဝတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပါဒါနတရဝဏ္ဏနာ

၉၅. ဥပါဒါနတရေ **ကာမုပါဒါန**န္တိအာဒီသု ဝတ္ထုကာမံ ဥပါဒိယတိ ဧတေန, သယံ ဝါ တံ ဥပါဒိယတီတိ **ကာမုပါဒါနံ**။ ကာမော စ သော ဥပါဒါနဉ္စာတိ ဝါ ကာမုပါဒါနံ။ **ဥပါဒါန**န္တိ ဒဠ္ဟဂ္ဂဟဏံ ဝုစ္စတိ။ ဒဠှတ္ထော ဟိ ဧတ္ထ ဥပသဒ္ဒေါ, ''ဥပါယာသ ဥပကဋ္ဌာ''တိအာဒီသု ဝိယ ပဥ္စကာမဂုဏိကရာဂဿေတံ အဓိဝစနံ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရတော ပနေတံ ''တတ္ထ ကတမံ ကာမုပါဒါနံ, ယော ကာမေသု ကာမစ္ဆန္ဒော''တိ (ဓ. သ. ၁၂၂၀; ဝိဘ. ၉၃၈) ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တထာ ဒိဋ္ဌိ စ သာ ဥပါဒါနဉ္စာတိ **ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ**။ အထ ဝါ ဒိဋ္ဌိံ ဥပါဒိယတိ, ဥပါဒိယန္တိ ဝါ ဧတေန ဒိဋ္ဌိန္တိ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ။ ဥပါဒိယတိ ဟိ ပုရိမဒိဋ္ဌိံ ဥတ္တရဒိဋ္ဌိ။ ဥပါဒိယန္တိ စ တာယ ဒိဋ္ဌိံ။ ယထာဟ ''သဿတော အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည''န္တိအာဒိ (မ. နိ. ၃.၂၇), သီလဗ္ဗတုပါဒါနအတ္တဝါဒုပါဒါနဝဇ္ဇဿ သဗ္ဗဒိဋ္ဌိဂတဿေတံ အဓိဝစနံ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရတော ပနေတံ ''တတ္ထ ကတမံ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ နတ္ထိ ဒိန္န''န္တိ (ဓ. သ. ၁၂၂၀; ဝိဘ. ၉၃၈) ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တထာ သီလဗ္ဗတံ ဥပါဒိယန္တိ ဧတေန, သယံ ဝါ တံ ဥပါဒိယတိ, သီလဗ္ဗတဥ္စ တံ ဥပါဒါနဉ္စာတိ ဝါ **သီလဗ္ဗတုပါဒါနံ**။ ဂေါသီလကုက္ကုရသီလာဒီနိ ဟိ ဧဝံ သုဒ္ဓီတိ အဘိနိဝေသတော သယမေဝ ဥပါဒါနာနိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရတော ပနေတံ ''တတ္ထ ကတမံ သီလဗ္ဗတုပါဒါနံ, ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ သီလေန သုဒ္ဓီ''တိ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣဒါနိ ဝဒန္တိ ဧတေနာတိ **ဝါဒေါ**။ ဥပါဒိယန္တိ ဧတေနာတိ **ဥပါဒါနံ**။ ကိံ ဝဒန္တိ, ဥပါဒိယန္တိ ဝါ? အတ္တာနံ။ အတ္တနော ဝါဒုပါဒါနံ **အတ္တဝါဒုပါဒါနံ**။ အတ္တဝါဒမတ္တမေဝ ဝါ အတ္တာတိ ဥပါဒိယန္တိ ဧတေနာတိ အတ္တဝါဒုပါဒါနံ, ဝီသတိဝတ္ထုကာယ သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ ဧတံ အဓိဝစနံ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရတော ပနေတံ ''တတ္ထ ကတမံ အတ္တဝါဒုပါဒါနံ, ဣဓ အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော အရိယာနံ အဒဿာဝီ''တိ (ဓ. သ. ၁၂၂၃) ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တဏှာသမုဒယာတိ ဧတ္ထ တဏှာ ကာမုပါဒါနဿ ဥပနိဿယဝသေန အနန္တရသမနန္တရနတ္ထိဝိဂတာသေဝနဝသေန ဝါ ပစ္စယော။ အဝသေသာနံ ပန သဟဇာတာဒိဝသေနာပိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

ဥပါဒါနတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တဏှာတရဝဏ္ဏနာ

၉၆. တဏှာတရေ **ရူပတဏှာ။ပေ။ ဓမ္မတဏှာ**တိ ဧဝံ စက္ခုဒွါရာဒီသု ဇဝနဝီထိယံ ပဝတ္တာယ တဏှာယ ''သေဋ္ဌိပုတ္တော ဗြာဟ္မဏပုတ္တော''တိ ဧဝမာဒီသု ပိတိတော နာမံ ဝိယ ပိတိသဒိသာရမ္မဏတော နာမံ။ ဧတ္ထ စ ရူပာရမ္မဏာ တဏှာ, ရူပေ တဏှာတိ **ရူပတဏှာ**။ သာ ကာမရာဂဘာဝေန ရူပံ အဿာဒေန္တီ ပဝတ္တမာနာ **ကာမတဏှာ**။ သဿတဒိဋ္ဌိသဟဂတရာဂဘာဝေန ရူပံ နိစ္စံ ဓုဝံ သဿတန္တိ ဧဝံ အဿာဒေန္တီ ပဝတ္တမာနာ **ဘဝတဏှာ**။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသဟဂတရာဂဘာဝေန ရူပံ ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ ဝိနဿတိ ပေစ္စ န ဘဝိဿတီတိ ဧဝံ အဿာဒေန္တီ ပဝတ္တမာနာ **ဝိဘဝတဏှာ**တိ ဧဝံ တိဝိဓာ ဟောတိ။ ယထာ စ ရူပတဏှာ, တထာ သဒ္ဒတဏှာဒယောပီတိ တောနိ အဋ္ဌာရသ တဏှာဝိစရိတာနိ ဟောန္တိ။ တာနိ အဇ္ဈတ္တရူပာဒီသု အဋ္ဌာရသ, ဗဟိဒ္ဓါရူပာဒီသု အဋ္ဌာရသာတိ ဆတ္တိံသ။ ဣတိ အတီတာနိ ဆတ္တိံသ, အနာဂတာနိ ဆတ္တိံသ, ပစ္စုပ္ပန္နာနိ ဆတ္တိံသာတိ အဋ္ဌသတံ။ ''အဇ္ဈတ္တိကဿုပာဒါယ 'အသ္မီ'တိ ဟောတိ , 'ဣတ္ထသ္မီ'တိ ဟောတီ''တိ (ဝိဘ. ၉၇၃-၉၇၄) တ ဧဝမာဒီနာ အဇ္ဈတ္တိကရူပာဒိနိဿိတာနိ အဋ္ဌာရသ, ''ဗာဟိရဿုပာဒါယ 'ဣမိနာ အသ္မီ'တိ ဟောတိ, 'ဣမိနာ ဣတ္ထသ္မီ'တိ ဟောတီ''တိ တ (ဝိဘ. ၉၇၅) ဧဝမာဒိနာ ဗာဟိရရူပာဒိနိဿိတာနိ အဋ္ဌာရသာတိ ဆတ္တိံသ။ ဣတိ အတီတာနိ ဆတ္တိံသ, အနာဂတာနိ ဆတ္တိံသ, ပစ္စုပ္ပန္နာနိ ဆတ္တိံသာတိ ဧဝမ္ပိ **အဋ္ဌသတတဏှာဝိစရိတာနိ** ဟောန္တိ။ ပုန သင်္ဂဟေ ကရီယမာနေ ရူပာဒီသု အာရမ္မဏေသု ဆဠေဝ တဏှာကာယာ တိဿောယေဝ ကာမတဏှာဒယော ဟောန္တီတိ ဧဝံ –

> နိဒ္ဒေသတ္ထေန နိဒ္ဒေသ-ဝိတ္ထာရာ ဝိတ္ထာရဿ စ။
> ပုန သင်္ဂဟတော တဏှာ၊ ဝိညာတဗ္ဗာ ဝိဘာဝိနာတိ။

ဝေဒနာသမုဒယာတိ ဧတ္ထ ပန **ဝေဒနာ**တိ ဝိပါကဝေဒနာ အဓိပ္ပေတာ။ သာ ကထံ ဆသု ဒွါရေသု တဏှာယ ပစ္စယော ဟောတီတိ စေ? အဿာဒနီယတော။ သုခာယ ဟိ ဝေဒနာယ အဿာဒနေန သတ္တာ ဝေဒနံ မမာယန္တာ ဝေဒနာယ တဏှံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဝေဒနာရာဂရတ္တာ ဟုတွာ စက္ခုဒွါရေ ဣဋ္ဌမေဝ ရူပံ ပတ္ထေန္တိ, လဒ္ဓာ စ နံ အဿာဒေန္တိ, အာရမ္မဏဒါယကာနဉ္စ စိတ္တကာရာဒီနံ သက္ကာရံ ကရောန္တိ။ တထာ သောတဒွါရာဒီသု ဣဋ္ဌေ စ သဒ္ဒါဒယော ပတ္ထေန္တိ, လဒ္ဓာ စ နေ အဿာဒေန္တိ, အာရမ္မဏဒါယကာနဉ္စ ဝီဏာဝါဒက-ဂန္ဓိကသူဒ-တန္တဝါယ-နာနာဝိဓသိပ္ပသန္ဒဿကာဒီနံ သက္ကာရံ ကရောန္တိ။ ယထာ ကိံ? ယထာ ပုတ္တသိနေဟေန ပုတ္တံ မမာယန္တာ ဓာတိယာ သက္ကာရံ ကရောန္တိ, သပ္ပာယသပ္ပိခီရာဒီနိယေဝ နံ ပါယေန္တိ စေဝ ဘောဇေန္တိ စ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

တဏှာတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝေဒနာတရဝဏ္ဏနာ

၉၇. ဝေဒနာတရေ **ဝေဒနာကာယာ**တိ ဝေဒနာသမူဟာ။ **စက္ခုသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ။ပေ။ မနောသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ**တိ ဧတံ ''စက္ခုသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ အတ္ထိ ကုသလာ, အတ္ထိ အကုသလာ, အတ္ထိ အဗျာကတာ''တိ (ဝိဘ. ၃၄) ဧဝံ ဝိဘင်္ဂေ အာဂတတ္တာ စက္ခုဒွါရာဒီသု ပဝတ္တာနံ ကုသလာကုသလာဗျာကတဝေဒနာနံ ''သာရိပုတ္တော, မန္တာဏိပုတ္တော''တိ ဧဝမာဒီသု မာတိတော နာမံ ဝိယ မာတိသဒိသဝတ္ထုတော နာမံ။ ဝစနတ္ထော ပနေတ္ထ စက္ခုသမ္ဖဿဟေတု ဇာတာ ဝေဒနာ **စက္ခုသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ**တိ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ အယံ တာဝေတ္ထ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကကထာ ။ ဝိပါကဝသေန ပန စက္ခုဒွါရေ ဒွေ စက္ခုဝိညာဏာနိ, ဒွေ မနောဓာတုယော, တိဿော မနောဝိညာဏဓာတုယောတိ ဧတာဟိ သမ္ပယုတ္တဝသေန ဝေဒနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧသ နယော သောတဒွါရာဒီသု။ မနောဒွါရေ မနောဝိညာဏဓာတုသမ္ပယုတ္တာဝ။

ဖဿသမုဒယာ တိ ဧတ္ထ ပန ပဉ္စဒွါရေ ပဉ္စဝတ္ထုကဝေဒနာနံ သဟဇာတစက္ခုသမ္ဖဿာဒိသမုဒယာ သမုဒယော ဟောတိ။ အဝသေသာနံ စက္ခုသမ္ဖဿာဒယော ဥပနိဿယာဒိဝသေန ပစ္စယာ။ မနောဒွါရေ တဒါရမ္မဏဝေဒနာနံ အဒွါရိကာနဉ္စ ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂစုတိဝေဒနာနံ သဟဇာတမနောသမ္ဖဿသမုဒယာ သမုဒယော ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဝေဒနာတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဖဿတရဝဏ္ဏနာ

၉၈. ဖဿတရေ **စက္ခုသမ္ဖဿော** တိ စက္ခုမ္ဟိ သမ္ဖဿော။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **စက္ခုသမ္ဖဿော။ ပေ.။ ကာယသမ္ဖဿော**တိ ဧတ္တာဝတာ စ ကုသလာကုသလဝိပါကာ ပဉ္စဝတ္ထုကာ ဒသ သမ္ဖဿာ ဝုတ္တာ ဟောန္တိ။ **မနောသမ္ဖဿော** တိ ဣမိနာ သေသာ ဗာဝီသတိ လောကိယဝိပါကမနသမ္ဖယုတ္တဖဿာ။ **သဠာယတနသမုဒယာ** တိ ဆန္နံ စက္ခာဒီနံ အာယတနာနံ သမုဒယေန ဣမဿ ဆဗ္ဗိဓဿာပိ သမ္ဖဿဿ သမုဒယော ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

ဖဿတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သဠာယတနတရဝဏ္ဏနာ

၉၉. သဠာယတနတရေ **စက္ခာယတန**န္တိအာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ သဗ္ဗံ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ခန္ဓနိဒ္ဒေသေ စေဝ အာယတနနိဒ္ဒေသေ စ ဝုတ္တနယမေဝ။ **နာမရူပသမုဒယာ**တိ ဧတ္ထ ပန ယံ နာမံ ယဉ္စ ရူပံ, ယဉ္စ နာမရူပံ ယဿ အာယတနဿ ပစ္စယော ဟောတိ, တဿ ဝသေန **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တနယေန နာမရူပသမုဒယာ သဠာယတနသမုဒယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံ ဝုတ္တပ္ပကာရမေဝါတိ။

သဠာယတနတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နာမရူပတရဝဏ္ဏနာ

၁၀၀. နာမရူပတရေ နမနလက္ခဏံ **နာမံ**။ ရုပ္ပနလက္ခဏံ **ရူပံ**။ ဝိတ္ထာရတရေ ပနဿ **ဝေဒနာ**တိ ဝေဒနာက္ခန္ဓော။ **သညာ**တိ သညာက္ခန္ဓော။ **စေတနာ ဖဿော မနသိကာရော** တိ သင်္ခါရက္ခန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကာမဉ္စ အညေပိ သင်္ခါရက္ခန္ဓသင်္ဂဟိတာ ဓမ္မာ သန္တိ, ဣမေ ပန တယော သဗ္ဗဒုဗ္ဗလေသုပိ စိတ္တေသု သန္တိ။ တသ္မာ ဧတေသံယေဝ ဝသေနေတ္ထ သင်္ခါရက္ခန္ဓောပိ ဒဿိတော။ **စတ္တာရိ စ မဟာဘူတာနီ** တိ ဧတ္ထ **စတ္တာရီ** တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော။ **မဟာဘူတာနီ**တိ ပထဝီအာပတေဇဝါယာနမေတံ အဓိဝစနံ။ ယေန ပန ကာရဏေန တာနိ မဟာဘူတာနီတိ ဝုစ္စန္တိ, ယော စေတ္ထ အညော ဝိနိစ္ဆယနယော, သော သဗ္ဗော **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ရူပက္ခန္ဓနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တော။

စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပာဒာယာ တိ ဧတ္ထ ပန **စတုန္န**န္တိ ဥပယောဂတ္ထေ သာမိဝစနံ, စတ္တာရိ စ မဟာဘူတာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဥပာဒာယာ**တိ ဥပါဒိယိတွာ, ဂဟေတွာတိ အတ္ထော။ နိဿာယာတိပိ ဧကေ။ ဝတ္တမာနန္တိ အယဉ္စေတ္ထ ပါဌသေသော။ သမူဟတ္ထေ ဝါ ဧတံ သာမိဝစနံ။ တေန စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ သမူဟံ ဥပါဒာယ ပဝတ္တမာနံ ရူပန္တိ အယမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝံ သဗ္ဗထာပိ ယာနိ စတ္တာရိ ပထဝီအာဒီနိ မဟာဘူတာနိ, ယဉ္စ စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒာယ ပဝတ္တမာနံ စက္ခာယတနာဒိဘေဒေန အဘိဓမ္မပါဠိယမေဝ ဝုတ္တံ တေဝီသတိဝိဓံ ရူပံ, တံ သဗ္ဗမ္ပိ "ရူပ"န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဝိညာဏသမုဒယာ**တိ ဧတ္ထ ပန ယံ ဝိညာဏံ ယဿ နာမဿ ယဿ စ ရူပဿ ယဿ စ နာမရူပဿ ပစ္စယော ဟောတိ, တဿ ဝသေန **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိညာဏသမုဒယာ နာမရူပသမုဒယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

နာမရူပတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝိညာဏတရဝဏ္ဏနာ

၁၀၁. ဝိညာဏတရေ **စက္ခုဝိညာဏ**န္တိ စက္ခုမ္ဟိ ဝိညာဏံ, စက္ခုတော ဝါ ဇာတံ ဝိညာဏန္တိ **စက္ခုဝိညာဏံ**။ ဧဝံ **သောတဃာနဇိဝှါကာယဝိညာဏာနိ**။ ဣတရံ ပန မနောယေဝ ဝိညာဏန္တိ **မနောဝိညာဏံ**။ ဒွိပဉ္စဝိညာဏဝဇ္ဇိတဿ

တေဘူမကဝိပါကစိတ္တဿေတံ အဓိဝစနံ။ **သင်္ခါရသမုဒယာ** တိ ဧတ္ထ ပန ယော သင်္ခါရော ယဿ ဝိညာဏဿ ပစ္စယော ဟောတိ, တဿ ဝသေန သင်္ခါရသမုဒယာ ဝိညာဏသမုဒယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

ဝိညာဏဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သင်္ခါရဝါရဝဏ္ဏနာ

၁၀၂. သင်္ခါရဝါရေ အဘိသင်္ခရဏလက္ခဏော **သင်္ခါရော**။ ဝိတ္ထာရတော ပနဿ **ကာယသင်္ခါရော** တိ ကာယတော ပဝတ္တသင်္ခါရော, ကာယဒွါရေ စောပနဝသေန ပဝတ္တာနံ ကာမာဝစရကုသလတော အဋ္ဌန္နံ, အကုသလတော ဒွါဒသန္နန္တိ ဝီသတိယာ ကာယသဉ္စေတနာနမေတံ အဓိဝစနံ။ **ဝစီသင်္ခါရော** တိ ဝစိတော ပဝတ္တသင်္ခါရော, ဝစီဒွါရေ ဝစနဘေဒဝသေန ပဝတ္တာနံ ဝီသတိယာ ဧဝ ဝစီသဉ္စေတနာနမေတံ အဓိဝစနံ။ **စိတ္တသင်္ခါရော** တိ စိတ္တတော ပဝတ္တသင်္ခါရော, ကာယဝစီဒွါရေ စောပနံ အကတွာ ရဟော နိသီဒိတွာ စိန္တယန္တဿ ပဝတ္တာနံ လောကိယကုသလာကုသလဝသေန ဧကူနတိံသမနောသဉ္စေတနာနမေတံ အဓိဝစနံ။ **အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ**တိ ဧတ္ထ ပန ကုသလာနံ ဥပနိဿယဝသေန အကုသလာနံ သဟဇာတာဒိဝသေနာပိ အဝိဇ္ဇာပစ္စယော ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

သင်္ခါရဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဝိဇ္ဇာဝါရဝဏ္ဏနာ

၁၀၃. အဝိဇ္ဇာဝါရေ **ဒုက္ခေ အညာဏ** န္တိ ဒုက္ခသစ္စေ အညာဏံ, မောဟဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဧသ နယော **သမုဒယေ အညာဏ**န္တိအာဒီသု။ တတ္ထ စတူဟိ ကာရဏေဟိ ဒုက္ခေ အညာဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ အန္တောဂဓတော ဝတ္ထုတော အာရမ္မဏတော ပဋိစ္ဆာဒနတော စ။ တထာ ဟိ တံ ဒုက္ခသစ္စပရိယာပန္နတ္တာ ဒုက္ခေ အန္တောဂဓံ, ဒုက္ခသစ္စဉ္စဿ နိဿယပစ္စယဘာဝေန ဝတ္ထု, အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝေန အာရမ္မဏံ, ဒုက္ခသစ္စဉ္စ ဧတံ ပဋိစ္ဆာဒေတိ, တဿ ယာထာဝလက္ခဏပ္ပဋိဝေဓနိဝါရဏေန, ဉာဏပ္ပဝတ္တိယာ စေတ္ထ အပ္ပဒါနေန။

သမုဒယေ အညာဏံ တီဟိ ကာရဏေဟိ ဝေဒိတဗ္ဗံ ဝတ္ထုတော အာရမ္မဏတော ပဋိစ္ဆာဒနတော စ။ နိရောဓေ ပဋိပဒါယဉ္စ အညာဏံ ဧကေနေဝ ကာရဏေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ပဋိစ္ဆာဒနတော။ နိရောဓပဋိပဒါယ ဟိ ပဋိစ္ဆာဒကမေဝ အညာဏံ တေသံ ယာထာဝလက္ခဏပ္ပဋိဝေဓနိဝါရဏေန, တေသု စ ဉာဏပ္ပဝတ္တိယာ အပ္ပဒါနေန။ န ပန တတ္ထ အန္တောဂဓံ, တသ္မိံ သစ္စဒွယေ အပရိယာပန္နတ္တာ။ န တဿ တံ သစ္စဒွယံ ဝတ္ထု, အသဟဇာတတ္တာ။ နာရမ္မဏံ, တဒာရဗ္ဘ အပ္ပဝတ္တနတော။ ပစ္ဆိမဉ္ဟိ သစ္စဒွယံ ဂမ္ဘီရတ္တာ ဒုဒ္ဒသံ, န စေတ္ထ အန္ဓဘူတံ အညာဏံ ပဝတ္တတိ။ ပုရိမံ ပန ဝဉ္စနိယဋ္ဌေန သဘာဝလက္ခဏဿ ဒုဒ္ဒသတ္တာ ဂမ္ဘီရံ, တတ္ထ ဝိပလ္လာသဂ္ဂါဟဝသေန ပဝတ္တတိ။

အပိစ **ဒုက္ခေ** တိ ဧတ္တာဝတာ သင်္ဂဟတော ဝတ္ထုတော အာရမ္မဏတော ကိစ္စတော စ အဝိဇ္ဇာ ဒီပိတာ။ **ဒုက္ခသမုဒယေ**တိ ဧတ္တာဝတာ ဝတ္ထုတော အာရမ္မဏတော ကိစ္စတော စ။ **ဒုက္ခနိရောဓေ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာ ပဋိပဒါယာ**တိ ဧတ္တာဝတာ ကိစ္စတော။ အဝိသေသတော ပန **အညာဏ**န္တိ ဧတေန သဘာဝတော နိဒ္ဒိဋ္ဌာတိ ဉာတဗ္ဗာ။ **အာသဝသမုဒယာ** တိ ဧတ္ထ ပန ကာမာသဝဘဝါသဝါ သဟဇာတာဒိဝသေန အဝိဇ္ဇာယ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ အဝိဇ္ဇာသဝေါ ဥပနိဿယဝသေနေဝ။ ပုဗ္ဗုပ္ပန္နာ စေတ္ထ အဝိဇ္ဇာ အဝိဇ္ဇာသဝေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာ အပရာပရုပ္ပန္နာယ အဝိဇ္ဇာယ ဥပနိဿယပစ္စယော ဟောတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

အဝိဇ္ဇာဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာသဝဝါရဝဏ္ဏနာ

၁၀၄. အာသဝတရေ **အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ**တိ ဧတ္ထ အဝိဇ္ဇာ ကာမာသဝဘဝာသဝါနံ သဟဇာတာဒိဝသေန ပစ္စယော ဟောတိ။ အဝိဇ္ဇာသဝဿ ဥပနိဿယဝသေနေဝ။ အပရာပရုပ္ပန္နာ စေတ္ထ အဝိဇ္ဇာ အဝိဇ္ဇာသဝေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ပုဗ္ဗုပ္ပန္နာ အဝိဇ္ဇာယေဝဿ အပရာပရုပ္ပန္နဿ အဝိဇ္ဇာသဝဿ ဥပနိဿယပစ္စယော ဟောတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ အယံ တာဝ ယာ သော ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒပဒေသု ဇေဋ္ဌိကာ အဝိဇ္ဇာ, တဿာပိ ပစ္စယဒဿနဝသေန ဝုတ္တော။ ဧဝံ ဝုတ္တေန တာဝေန သံသာရဿ အနမတဂ္ဂတာ သာဓိတာ ဟောတိ။ ကထံ? အာသဝသမုဒယေန ဟိ အဝိဇ္ဇာသမုဒယော။ အဝိဇ္ဇာသမုဒယေနာပိ အာသဝသမုဒယော။ ဧဝံ အာသဝ အဝိဇ္ဇာယ အဝိဇ္ဇာပိ အာသဝါနံ ပစ္စယောတိ ကတွာ ပုဗ္ဗကောဋိ န ပညာယတိ အဝိဇ္ဇာယ, တဿာ အပညာယနတော သံသာရဿ အနမတဂ္ဂတာ သိဒ္ဓါ ဟောတီတိ။

ဧဝံ သဗ္ဗေပိမေ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ကမ္မပထတရော အာဟာရတရော ဒုက္ခတရော ဇရာ-မရဏ-ဇာတိ-ဘဝ-ဥပာဒါန-တဏှာ-ဝေဒနာ-ဖဿ-သဠာယတန-နာမရူပ- ဝိညာဏ-သင်္ခါရ-အဝိဇ္ဇာ-အာသဝတရောတိ **သောဠသတရာ** ဝုတ္တာ။

တေသု ဧကေကဿ တရဿ သင်္ခေပဝိတ္ထာရဝသေန ဒွိဓာ ဝိဘတ္တာ ဒွတ္တိံသဋ္ဌာနာနိ ဟောန္တိ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဣမေသု ဒွတ္တိံသဋ္ဌာနေသု စတ္တာရိ သစ္စာနိ ကထိတာနိ။ ဧတေသံယေဝ ဝိတ္ထာရဝသေန ဝုတ္တေသု သောဠသသု ဌာနေသု အရဟတ္တံ ကထိတံ။ ထေရဿ ပန မတေန ဒွတ္တိံသာယပိ ဌာနေသု စတ္တာရိ သစ္စာနိ စတ္တာရော စ မဂ္ဂါ ကထိတာတိ။ ဣတိ သကလေပိ ပဉ္စမဟာနိကာယသင်္ဂဟိတေ ဗုဒ္ဓဝစနေ နတ္ထိ တံ သုတ္တံ, ယတ္ထ ဒွတ္တိံသက္ခတ္တုံ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဒွတ္တိံသက္ခတ္တုဉ္စ အရဟတ္တံ ပကာသိတံ အညတြ ဣမမှာ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ္တာတိ။

ဣဒမဝေါစာယသ္မာ သာရိပုတ္တောတိ ဣဒံ ဒွတ္တိံသာယ စတုသစ္စပရိယာယေဟိ ဒွတ္တိံသာယ အရဟတ္တပရိယာယေဟီတိ စတုသဋ္ဌိယာ ကာရဏေဟိ အလင်္ကရိတွာ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ္တံ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အဝေါစ, အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

အာသဝတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. သတိပဋ္ဌာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၀၅. ဧဝံ **မေ သုတန္တိ** သတိပဋ္ဌာနသုတ္တံ။ တတ္ထ **ကုရူသု ဝိဟရတီ**တိ ကုရုနာမကာ ဇာနပဒိနော ရာဇကုမာရာ, တေသံ နိဝါသော ဧကောပိ ဇနပဒေါ ရုဠှီသဒ္ဒေန **ကုရူ**တိ ဝုစ္စတိ, တသ္မိံ ကုရူသု ဇနပဒေ။ အဋ္ဌကထာစရိယာ ပနာဟု – မန္ဓာတုကာလေ တီသု ဒီပေသု မနုဿာ ဇမ္ဗုဒီပေ နာမ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓမဟာသာဝကစက္ကဝတ္တိပဘုတီနံ ဥတ္တမပုရိသာနံ ဥပ္ပတ္တိဘူမိ ဥတ္တမဒီပေါ အတိရမဏီယောတိ သုတွာ ရညာ မန္ဓာတုစက္ကဝတ္တိနာ စက္ကရတနံ ပုရက္ခတွာ စတ္တာရော ဒီပေ အနုသံယာယန္တေန သဒ္ဓိံ အာဂမံသု။ တတော ရာဇာ ပရိဏာယကရတနံ ပုစ္ဆိ –

''အတ္ထိ နု ခော မနုဿလောကတော ရမဏီယတရံ ဌာန''န္တိ?

''ကသ္မာ ဒေဝ ဧဝံ ဘဏသိ?

''ကိံ န ပဿသိ စန္ဒိမသူရိယာနံ အာနုဘာဝံ?

''နနု ဧတေသံ ဌာနံ ဣတော ရမဏီယတရ''န္တိ?

ရာဇာ စက္ကရတနံ ပုရက္ခတွာ တတ္ထ အဂမာသိ။ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော ''မန္ဓာတုမဟာရာဇာ အာဂတော''တိ သုတွာဝ ''မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ ရာဇာ န သက္ကာ ယုဒ္ဓေန ပဋိဗာဟိတု''န္တိ သကရဇ္ဇံ နိယျာတေ

သုံ။ သော တံ ဂဟေတွာ ပုန ပုစ္ဆိ – ''အတ္ထိ နု ခေါ ဣတော ရမဏီယတရံ ဌာန''န္တိ။ အထဿ တာဝတိံသဘဝနံ က ထယိံသု – ''တာဝတိံသဘဝနံ, ဒေဝ, ရမဏီယတရံ, တတ္ထ သက္ကဿ ဒေဝရညော ဣမေ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော ပရိစာရကာ ဒောဝါရိကဘူမိယံ တိဋ္ဌန္တိ။ သက္ကော ဒေဝရာဇာ မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ။ တဿိမာနိ ပန ဥပဘောဂ ဋ္ဌာနာနိ, ယောဇနသဟဿုဗ္ဗေဓော ဝေဇယန္တပါသာဒော, ပဉ္စယောဇနသတုဗ္ဗေဓာ သုဓမ္မာ ဒေဝသဘာ, ဒိယဍ္ဎ ယောဇနသတိကော ဝေဇယန္တရထော, တထာ ဧရာဝဏော ဟတ္ထီ, ဒိဗ္ဗရုက္ခသဟဿပဋိမဏ္ဍိတံ နန္ဒနဝနံ စိတ္တ လတာဝနံ ဖာရုသကဝနံ မိဿကဝနံ ။ ယောဇနသတုဗ္ဗေဓော ပါရိစ္ဆတ္တကော ကောဝိဠာရော, တဿ ဟေဋ္ဌာ သဋ္ဌိ ယောဇနာယာမာ ပဏ္ဏာသယောဇနဝိတ္ထတာ ပဉ္စဒသယောဇနုဗ္ဗေဓာ ဇယသုမနပုပ္ဖဝဏ္ဏာ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာ, ယဿ သာ မုဒုတာယ သက္ကဿ နိသီဒတော ဥပဍ္ဎကာယော အနုပဝိသတီ''တိ။

တံ သုတွာ ရာဇာ တတ္ထ ဂန္တုကာမော စက္ကရတနံ အဗ္ဘုက္ကိရိ ။ တံ အာကာသေ ပတိဋ္ဌာသိ သဒ္ဓိံ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ။ အထ ဒ္ဝိန္နံ ဒေဝလောကာနံ ဝေမဇ္ဈတော စက္ကရတနံ ဩတရိတွာ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာသိ သဒ္ဓိံ ပရိဏာ ယကရတနပ္ပမုခါယ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ။ ရာဇာ ဧကကောဝ တာဝတိံသဘဝနံ အဂမာသိ။ သက္ကော ''မန္ဓာတာ အာဂတော''တိ သုတွာဝ တဿ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ – ''သွာဂတံ တေ, မဟာရာဇ, သကံ တေ, မဟာရာဇ။ အနုသာသ, မဟာရာဇာ''တိ ဝတွာ သဒ္ဓိံ နာဋကေဟိ ရဇ္ဇံ ဒွေဝဘာဂေ ကတွာ ဧကံ ဘာဂမဒာသိ။ ရညော တာဝတိံသဘဝနေ ပတိဋ္ဌိ တမတ္တဿေဝ မနုဿဘာဝေါ ဝိဂစ္ဆိ, ဒေဝဘာဝေါ ပါတုရဟောသိ။

တဿ ကိရ သက္ကေန သဒ္ဓိံ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာယံ နိသိန္နဿ အက္ခိနိမိသမတ္တေန နာနတ္တံ ပညာယတိ။ တံ အသလ္လက္ခေန္တာ ဒေဝါ သက္ကဿ စ တဿ စ နာနတ္တေ မုယှန္တိ။ သော တတ္ထ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနု ဘဝမာနော ယာဝ ဆတ္တိံသ သက္ကာ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ စုတာ, တာဝ ရဇ္ဇံ ကာရေတွာ အတိတ္တောယေဝ ကာမေဟိ တ တော စဝိတွာ အတ္တနော ဥယျာနေ ပတိဋ္ဌိတော တတာတပေန ဖုဋ္ဌဂတ္တော ကာလမကာသိ။

စက္ကရတနေ ပန ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌိတေ ပရိဏာယကရတနံ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ မန္ဓာတုဥပါဟနံ လိခါပေတွာ ဣဒံ မန္ဓာ တုရဇ္ဇန္တိ ရဇ္ဇမနုသာသိ။ တေပိ တီဟိ ဒီပေဟိ အာဂတမနုဿာ ပုန ဂန္တုံ အသက္ကောန္တာ ပရိဏာယကရတနံ ဥပသ င်္ကမိတွာ ''ဒေဝ မယံ ရညော အာနုဘာဝေန အာဂတာ, ဣဒါနိ ဂန္တုံ န သက္ကောမ, ဝသနဋ္ဌာနံ နော ဒေဟီ''တိ ယာစိံ သု။ သော တေသံ ဧကေကံ ဇနပဒမဒာသိ။ တတ္ထ ပုဗ္ဗဝိဒေဟတော အာဂတမနုဿေဟိ အာဝသိတပဒေသော တာယေဝ ပု ရိမသညာယ **ဝိဒေဟရဋ္ဌ** န္တိ နာမံ လဘိ။ အပရဂောယာနတော အာဂတမနုဿေဟိ အာဝသိတပဒေသော **အပရန္တဇနပ ဒေါ**တိ နာမံ လဘိ။ ဥတ္တရကုရုတော အာဂတမနုဿေဟိ အာဝသိတပဒေသော **ကုရုရဋ္ဌ** န္တိ နာမံ လဘီတိ ။ ဗဟုကေ ပန ဂါမနိဂမာဒယော ဥပါဒါယ ဗဟုဝစနေန ဝေါဟရီယတိ။ တေန ဝုတ္တံ **''ကုရူသု ဝိဟရတီ''**တိ။

ကမ္မာသဓမ္မံ **နာမ ကုရူနံ နိဂမော**တိ။ **ကမ္မာသဓမ္မ** န္တိ ဧတ္ထ ကေစိ ဓ-ကာရဿ ဒ-ကာရေန အတ္ထံ ဝဏ္ဏယန္တ ိ။ ကမ္မာသော ဧတ္ထ ဒမိတောတိ **ကမ္မာသဒမ္မော။ ကမ္မာသော** တိ ကမ္မာသပါဒေါ ပေါရိသာဒေါ ဝုစ္စတိ။ တဿ ကိရ ပါဒေ ခါဏုကေန ဝိဒ္ဓဋ္ဌာနေ ဝဏော ရုဟန္တော စိတ္တဒါရုသဒိသော ဟုတွာ ရုဟိ, တသ္မာ **ကမ္မာသပါဒေါ** တိ ပညာယိတ္ထ ။ သော စ တသ္မိံ ဩကာသေ ဒမိတော ပေါရိသာဒဘာဝတော ပဋိသေဓိတော။ ကေန? မဟာသတ္တေန။ က တရသ္မိံ ဇာတကေတိ? **မဟာသုတသောမဇာတကေ**တိ ဧကေ။ ဣမေ ပန ထေရာ **ဇယဒ္ဒိသဇာတကေ** တိ ဝဒန္တိ။ တဒါ ဟိ မဟာသတ္တေန ကမ္မာသပါဒေါ ဒမိတော။ ယထာဟ –

''ပုတ္တော ယဒါ ဟောမိ ဇယဒ္ဒိသဿ၊
ပဉ္စာလရဋ္ဌာဓိပတိဿ အတြဇော။
စဇိတွာန ပါဏံ ပိတရံ ပမောစယိံ၊
ကမ္မာသပါဒမ္ပိ စဟံ ပသာဒယိ''န္တိ။

ကေစိ ပန ဓ-ကာရေနေဝ အတ္ထံ ဝဏ္ဏယန္တိ။ ကုရုရဋ္ဌဝါသီနံ ကိရ ကုရုဝတ္တဓမ္မော တသ္မိံ ကမ္မာသော ဇာ တော, တသ္မာ တံ ဌာနံ ကမ္မာသော ဧတ္ထ ဓမ္မော ဇာတောတိ **ကမ္မာသဓမ္မ** န္တိ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ နိဝိဋ္ဌနိဂမဿာပိ ဧ တဒေဝ နာမံ။ ဘုမ္မဝစနေန ကသ္မာ န ဝုတ္တန္တိ? အဝသနောကာသတော။ ဘဂဝတော ကိရ တသ္မိံ နိဂမေ ဝသနောကာ

သော ကောစိ ဝိဟာရော နာဟောသိ။ နိဂမတော ပန အပက္ကမ္မ အညတရသ္မိံ ဥဒကသမ္ပန္နေ ရမဏီယေ ဘူမိဘာဂေ မဟာဝနသဏ္ဍော အဟောသိ။ တတ္ထ ဘဂဝတ ဝိဟာသိ။ တံ နိဂမံ ဂောစရဂာမံ ကတွာ, တသ္မာ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော ''ကုရူသု ဝိဟရတိ ကမ္မာသဓမ္မံ နာမ ကုရူနံ နိဂမော, တံ ဂောစရဂာမံ ကတွာ''တိ။

ဥဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၀၆. ကောယနော အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေ တိ။ ကသ္မာ ဘဂဝတ ဣဒံ သုတ္တမဘာသိ? ကုရုရဋ္ဌဝါသီနံ ဂမ္ဘီရ ဒေသနာပဋိဂ္ဂဟဏသမတ္ထတာယ။ ကုရုရဋ္ဌဝါသိနော ကိရ ဘိက္ခူ ဘိက္ခုနိယော ဥပာသကာ ဥပာသိကာယော ဥတုပစ္စယာဒိသမ္ပန္နတ္တာ တဿ ရဋ္ဌဿ သပ္ပာယဥတုပစ္စယသေဝနေန နိစ္စံ ကလ္လသရီရာ ကလ္လစိတ္တာ စ ဟောန္တိ။ တေ စိတ္တသရီရကလ္လတာယ အနုဂ္ဂဟိတပညာဗလာ ဂမ္ဘီရကထံ ပရိဂ္ဂဟေတုံ သမတ္ထာ ဟောန္တိ။ တေန တေသံ ဘဂဝတ ဣမံ ဂမ္ဘီရဒေသနာပဋိဂ္ဂဟဏသမတ္ထတံ သမ္ပဿန္တော ဧကဝီသတိယာ ဌာနေသု ကမ္မဋ္ဌာနံ အရဟတ္တေ ပက္ခိပိတွာ ဣဒံ ဂမ္ဘီရတ္ထံ သတိပဋ္ဌာနသုတ္တံ အဘာသိ။ ယထာ ဟိ ပုရိသော သုဝဏ္ဏစင်္ကောဋကံ လဘိတွာ တတ္ထ နာနာပုပ္ဖာနိ ပက္ခိပေယျ, သုဝဏ္ဏမဉ္ဇူသံ ဝါ ပန လဘိတွာ သတ္တရတနာနိ ပက္ခိပေယျ, ဧဝံ ဘဂဝတ ကုရုရဋ္ဌဝါသိပရိသံ လဘိတွာ ဂမ္ဘီရဒေသနံ ဒေသေသိ။ တေနေဝေတ္ထ အညာနိပိ ဂမ္ဘီရတ္ထာနိ ဒီဃနိကာယေ **မဟာနိဒာနံ မဟာသတိပဋ္ဌာနံ** ဣမသ္မိံ မဇ္ဈိမနိကာယေ **သာရောပမံ ရုက္ခူပမံ ရဋ္ဌပါလံ မာဂဏ္ဍိယံ အာနေဉ္ဇသပ္ပာယ** န္တိ အညာနိပိ သုတ္တာနိ ဒေသေသိ။

အပိစ တသ္မိံ ဇနပဒေ စတဿော ပရိသာ ပကတိယာဝ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ, အန္တမသော အသကမ္မကရပရိဇနာပိ သတိပဋ္ဌာနပ္ပဋိသံယုတ္တမေဝ ကထံ ကထေန္တိ။ ဥဒကတိတ္ထသုတ္တကန္တနဋ္ဌာနာဒီသုပိ နိရတ္ထကကထာ နာမ န ပဝတ္တတိ။ သစေ ကာစိ ဣတ္ထီ ''အမ္မ တွံ ကတရံ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနံ မနသိကရောသီ''တိ ပုစ္ဆိတာ ''န ကိဉ္စီ''တိ ဝဒတိ။ တံ ဂရဟန္တိ ''ဓိရတ္ထု တဝ ဇီဝိတံ, ဇီဝမာနာပိ တွံ မတသဒိသာ''တိ။ အထ နံ ''မာ အနိ ပုန ဧဝမကာသီ''တိ ဩဝဒိတွာ အညတရံ သတိပဋ္ဌာနံ ဥဂ္ဂဏှာပေန္တိ။ ယာ ပန ''အဟံ အသုကံ သတိပဋ္ဌာနံ မနသိကရောမီ''တိ ဝဒတိ။ တဿာ ''သာဓု သာဓူ''တိ သာဓုကာရံ ဒတွာ ''တဝ ဇီဝိတံ သုဇီဝိတံ, တွံ နာမ မနုဿတ္တံ ပတ္တာ, တဝတ္ထာယ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဥပ္ပန္နော''တိအာဒီဟိ ပသံသန္တိ။ န ကေဝလဉ္စေတ္ထ မနုဿဇာတိယာဝ သတိပဋ္ဌာနမနသိကာရယုတ္တာ, တေ နိဿာယ ဝိဟရန္တာ တိရစ္ဆာနဂတာပိ။ တတြိဒံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ နဋ္ဋကော သုဝပောတကံ ဂဟေတွာ သိက္ခာပေန္တော ဝိစရတိ။ သော ဘိက္ခုနုပဿယံ ဥပနိဿာယ ဝသိတွာ ဂမနကာလေ သုဝပောတကံ ပမုဿိတွာ ဂတော။ တံ သာမဏေရိယော ဂဟေတွာ ပဋိဇဂ္ဂိံသု။ ဗုဒ္ဓရက္ခိတောတိဿ နာမံ အကံသု။ တံ ဧကဒိဝသံ ပုရတော နိသိန္နံ ဒိသွာ မဟာထေရီ အာဟ – ''ဗုဒ္ဓရက္ခိတာ''တိ?

ကိံ အယျေတိ။

အတ္ထိ ကောစိ တဝ မနသိကာရောတိ?

နတ္ထိ အယျေတိ။

အာဝုသော , ပဗ္ဗဇိတာနံ သန္တိကေ ဝသန္တေန နာမ ဝိဿဋ္ဌအတ္တဘာဝေန ဘဝိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ကောစိဒေဝ မနသိကာရော ဣစ္ဆိတဗ္ဗော, တွံ ပန အညံ န သက္ခိဿသိ ''အဋ္ဌိ အဋ္ဌီ''တိ သဇ္ဈာယံ ကရောဟီတိ။ သော ထေရိယာ ဩဝါဒေ ဌတွာ ''အဋ္ဌိ အဋ္ဌီ''တိ သဇ္ဈာယန္တော စရတိ။

တံ ဧကဒိဝသံ ပာတောဝ တောရဏဂ္ဂေ နိသီဒိတွာ ဗာလာတပံ တပမာနံ ဧကော သကုဏော နခပဉ္ဇရေန အဂ္ဂဟေသိ။ သော ''ကိရိ ကိရီ''တိ သဒ္ဒမကာသိ။ သာမဏေရိယော သုတွာ ''အယျေ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော သကုဏေန ဂဟိတော, မောစေမ န''န္တိ လေဍ္ဍုအာဒီနိ ဂဟေတွာ အနုဗန္ဓိတွာ မောစေသုံ။ တံ အာနေတွာ ပုရတော ဌပိတံ ထေရီ အာဟ –

''ဗုဒ္ဓရက္ခိတ, သကုဏေန ဂဟိတကာလေ ကိံ စိန္တေသီ''တိ?

န အယ္ယေ အညံ စိန္တေသိ, “အဋ္ဌိပုဉ္ဇော ဝ အဋ္ဌိပုဉ္ဇံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆတိ, ကတရသ္မိမ္ပိ ဌာနေ ဝိပ္ပကိရိဿတီ”တိ ဧဝံ အယ္ယေ အဋ္ဌိပုဉ္ဇမေဝ စိန္တေသိန္တိ။

သာဓု သာဓု, ဗုဒ္ဓရက္ခိတ, အနာဂတေ ဘဝက္ခယဿ တေ ပစ္စယော ဘဝိဿတီတိ။ ဧဝံ တတ္ထ တိရစ္ဆာနဂတာပိ သတိပဋ္ဌာနမနသိကာရယုတ္တာ, တသ္မာ နေသံ ဘဂဝတာ သတိပဋ္ဌာနဗုဒ္ဓိမေဝ ဇနေန္တော ဣဒံ သုတ္တံ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဧကာယနော**တိ ဧကမဂ္ဂေါ။ မဂ္ဂဿ ဟိ –

“မဂ္ဂေါ ပန္ထော ပထော ပဇ္ဇော၊ အဉ္ဇသံ ဝဋုမာယနံ။
နာဝါ ဥတ္တရသေတူ စ၊ ကုလ္လော စ ဘိသိသင်္ကမော”တိ။ (စူဠနိ. ၁၀၁) –

ဗဟူနိ နာမာနိ။ သွာယံ ဣဓ အယနနာမေန ဝုတ္တော။ တသ္မာ **ဧကာယနော အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေါ**တိ ဧတ္ထ ဧကမဂ္ဂေါ အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေါ, န ဒွေဓာပထဘူတောတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အထ ဝါ ဧကေန အယိတဗ္ဗောတိ ဧကာယနော။ **ဧကေနာ**တိ ဂဏသင်္ဂဏိကံ ပဟာယ ဝူပကဋ္ဌေန ပဝိဝိတ္တစိတ္တေန။ **အယိတဗ္ဗော**တိ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗော။ အယန္တိ ဝါ ဧတေနာတိ **အယနော,** သံသာရတော နိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော ။ ဧကဿ အယနော **ဧကာယနော, ဧကဿာ**တိ သေဋ္ဌဿ။ သဗ္ဗသတ္တာနံ သေဋ္ဌော စ ဘဂဝါ, တသ္မာ ဘဂဝတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ တေန အညေပိ အယန္တိ, ဧဝံ သန္တေပိ ဘဂဝတောဝ သော အယနော တေန ဥပ္ပာဒိတတ္တာ။ ယထာဟ “သော ဟိ, ဗြာဟ္မဏ, ဘဂဝါ အနုပ္ပန္နဿ မဂ္ဂဿ ဥပ္ပာဒေတာ”တိအာဒိ (မ. နိ. ၃.၇၉)။ အယတီတိ ဝါ **အယနော,** ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ ဧကသ္မိံ အယနောတိ **ဧကာယနော,** ဣမသ္မိံယေဝ ဓမ္မဝိနယေ ပဝတ္တတိ, န အညတ္ထာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ “ဣမသ္မိံ ခေါ, သုဘဒ္ဒ, ဓမ္မဝိနယေ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဥပလဗ္ဘတီ”တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၁၄)။ ဒေသနာဘေဒေါယေဝ ဟေသော, အတ္ထော ပနေကော။ အပိစ ဧကံ အယတီတိ ဧကာယနော။ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာမုခဘာဝနာနယပ္ပဝတ္တောပိ အပရဘာဂေ ဧကံ နိဗ္ဗာနမေဝ ဂစ္ဆတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ ဗြဟ္မာ သဟမ္ပတိ –

“ဧကာယနံ ဇာတိခယန္တဒဿီ၊
မဂ္ဂံ ပဇာနာတိ ဟိတာနုကမ္ပီ။
ဧတေန မဂ္ဂေန တရိံသု ပုဗ္ဗေ၊
တရိဿန္တိ ယေ စ တရန္တိ ဩဃ”န္တိ။ (သံ. နိ. ၅.၄၀၉)။

ကေစိ ပန “န ပာရံ ဒိဂုဏံ ယန္တီ”တိ ကထာနယေန ယသ္မာ ဧကဝါရံ နိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆတိ။ တသ္မာ “ဧကာယနော”တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုဇ္ဇတိ။ ဣမဿ ဟိ အတ္ထဿ သကိံ အယနောတိ ဣမိနာ ဗျဉ္ဇနေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ယဒိ ပန ဧကံ အယနမဿ ဧကာ ဂတိ ပဝတ္တီတိ ဧဝမတ္ထံ ယောဇေတွာ ဝုစ္စေယျ, ဗျဉ္ဇနံ ယုဇ္ဇေယျ, အတ္ထော ပန ဥဘယထာပိ န ယုဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ? ဣဓ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ ကာယာဒိစတုအာရမ္မဏပ္ပဝတ္တော ဟိ ပုဗ္ဗဘာဂသတိပဋ္ဌာနမဂ္ဂေါ ဣဓ အဓိပ္ပေတော, န လောကုတ္တရော။ သော စ အနေကဝါရမ္ပိ အယတိ, အနေကဉ္စဿ အယနံ ဟောတိ။

ပုဗ္ဗေပိ စ ဣမသ္မိံ ပဒေ မဟာထေရာနံ သာကစ္ဆာ အဟောသိယေဝ။ တိပိဋကစူဠနာဂတ္ထေရော “ပုဗ္ဗဘာဂသတိပဋ္ဌာနမဂ္ဂေါ”တိ အာဟ။ အာစရိယော ပနဿ တိပိဋကစူဠသုမတ္ထေရော “မိဿကမဂ္ဂေါ”တိ အာဟ။ ပုဗ္ဗဘာဂော ဘန္တေတိ။ မိဿကော အာဝုသောတိ။ အာစရိယေ ပုနပ္ပုနံ ဘဏန္တေ အပ္ပဋိဗာဟိတွာ တုဏှီ အဟောသိ။ ပဉှံ အဝိနိစ္ဆိနိတွာဝ ဥဋ္ဌဟိံသု။ အထာစရိယတ္ထေရော နှာနကောဋ္ဌကံ ဂစ္ဆန္တော “မယာ မိဿကမဂ္ဂေါ ကထိတော, စူဠနာဂေါ ပုဗ္ဗဘာဂေါတိ အာဒါယ ဝောဟရတိ , ကော နု ခေါ ဧတ္ထ နိစ္ဆယော”တိ သုတ္တန္တံ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ပရိဝတ္တေန္တော “ယော ဟိ ကောစိ, ဘိက္ခဝေ, ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ဧဝံ ဘာဝေယျ သတ္တ ဝဿာနီ”တိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ သလ္လက္ခေသိ, လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ သတ္တ ဝဿာနိ တိဋ္ဌမာနော နာမ နတ္ထိ, မယာ ဝုတ္တော မိဿကမဂ္ဂေါ န လဗ္ဘတိ, စူဠနာဂေန ဒိဋ္ဌော ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂေါဝ လဗ္ဘတီတိ ဥတွာ အဋ္ဌမိယံ ဓမ္မဿဝနေ သင်္ဃုဋ္ဌေ အဂမာသိ။

ပောရာဏကတ္ထေရာ ကိရ ပိယဓမ္မဿဝနာ ဟောန္တိ။ သဒ္ဒံ သုတွာဝ ‘‘အဟံ ပဌမံ, အဟံ ပဌမ’’န္တိ ဧကပ္ပ ဟာရေနေဝ ဩသရန္တိ။ တသ္မိဉ္စ ဒိဝသေ စူဠနာဂတ္ထေရဿ တရော။ တေန ဓမ္မာသနေ နိသီဒိတွာ ဝီဇနိံ ဂဟေတွာ ပုဗ္ဗကထာသု ဝုတ္တာသု ထေရဿ အာသနပိဋ္ဌိယံ ဌိတဿ တေဒဟောသိ ‘‘ရဟော နိသီဒိတွာ န ဝက္ခာမီ’’တိ။ ပော ရာဏကတ္ထေရာ ဟိ အနုသူယကာ ဟောန္တိ, န အတ္တနော ရုစိမေဝ ဥစ္ဆုဘာရံ ဝိယ ဇံ ဥက္ခိပိတွာ ဝိစရန္တိ, ကာရဏာ မေဝ ဂဏှန္တိ, အကာရဏံ ဝိဿဇ္ဇေန္တိ။ တသ္မာ ထေရော ‘‘အာဝုသော စူဠနာဂာ’’တိ အာဟ။ သော အာစရိယဿ ဝိယ သဒ္ဒောတိ ဓမ္မံ ဌပေတွာ ‘‘ကိံ ဘန္တေ’’တိ အာဟ။ အာဝုသော စူဠနာဂ မယာ ဝုတ္တော မိဿကမဂ္ဂေါ န လဗ္ ဘတိ, တယာ ဝုတ္တော ပုဗ္ဗဘာဂသတိပဋ္ဌာနမဂ္ဂေါဝ လဗ္ဘတီတိ။

ထေရော စိန္တေသိ ‘‘အမှာကံ အာစရိယော သဗ္ဗပရိယတ္တိကော တေပိဋကော သုတဗုဒ္ဓော, ဧဝရူပဿပိ နာမ ဘိက္ခုနော အယံ ပဉှော အာလုဠေတိ, အနာဂတေ မမ ဘာတိကာ က္လမံ ပဉှံ အာလုဠေဿန္တီတိ သုတ္တံ ဂဟေတွာ က္လမံ ပဉှံ နိစ္စလံ ကရိဿာမီ’’တိ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂတော ‘‘ဧကာယနမဂ္ဂေါ ဝုစ္စတိ ပုဗ္ဗဘာဂသတိပဋ္ဌာနမဂ္ဂေါ –

‘‘မဂ္ဂါနဋ္ဌင်္ဂိကော သေဋ္ဌော၊ သစ္စာနံ စတုရော ပဒါ။
ဝိရာဂေါ သေဋ္ဌော ဓမ္မာနံ၊ ဒွိပဒါနဉ္စ စက္ခုမာ။

ဧသေဝ မဂ္ဂေါ နတ္ထညော၊ ဒဿနဿ ဝိသုဒ္ဓိယာ။
ဧတဉှိ တုမှေ ပဋိပဇ္ဇထ၊ မာရသေနပ္ပမဒ္ဒနံ။
ဧတဉှိ တုမှေ ပဋိပန္နာ၊ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿထာ’’တိ။ (ဓ. ပ. ၂၇၃-၂၇၅) –

သုတ္တံ အာဟရိတွာ ဌပေသိ။

မဂ္ဂေါ တိ ကေနဋ္ဌေန မဂ္ဂေါ? နိဗ္ဗာနဂမနဋ္ဌေန နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ မဂ္ဂနိယဋ္ဌေန စ။ **သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ** တိ ရာဂါဒီဟိ မလေဟိ အဘိဇ္ဈာဝိသမလောဘာဒီဟိ စ ဥပက္ကိလေသေဟိ ကိလိဋ္ဌစိတ္တာနံ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓတ္ထာယ။ တထာ ဟိ က္လမိနာဝ မဂ္ဂေန က္လတော သတသဟဿကပ္ပာဓိကာနံ စတုန္နံ အသင်္ချေယျာနံ ဥပရိ ဧကသ္မိညေဝ က ပ္ပေ နိဗ္ဗုတ္တေ တဏှင်္ကရမေဓင်္ကရသရဏင်္ကရဒီပင်္ကရနာမကေ ဗုဒ္ဓေ အာဒိံ ကတွာ သက္ယမုနိပရိယောသာနာ အနေကေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ အနေကသတာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဂဏနပထံ ဝီတိဝတ္တာ အရိယသာဝကာ စာတိ က္လမေ သတ္တာ သ ဗ္ဗေ စိတ္တမလံ ပတဟေတွာ ပရမဝိသုဒ္ဓိံ ပတ္တာ။ ရူပမလဝသေန ပန သံကိလေသဝေဒါနပညတ္တိယေဝ နတ္ထိ။ တထာ ဟိ –

ရူပေန သံကိလိဋ္ဌေန၊ သံကိလိဿန္တိ မာဏဝါ။
ရူပေ သုဒ္ဓေ ဝိသုဇ္ဈန္တိ၊ အနက္ခာတံ မဟေသိနာ။

စိတ္တေန သံကိလိဋ္ဌေန၊ သံကိလိဿန္တိ မာဏဝါ။
စိတ္တေ သုဒ္ဓေ ဝိသုဇ္ဈန္တိ၊ က္လတိ ဝုတ္တံ မဟေသိနာ။

ယထာဟ ‘‘စိတ္တသံကိလေသာ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ သံကိလိဿန္တိ, စိတ္တဝေဒါနာ ဝိသုဇ္ဈန္တီ’’တိ (သံ. နိ. ၃.၁၀၀)။ တဉ္စ စိတ္တဝေဒါနံ က္လမိနာ သတိပဋ္ဌာနမဂ္ဂေန ဟောတိ။ တေနာဟ ‘‘သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ’’တိ။

သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယာ တိ သောကဿ စ ပရိဒေဝဿ စ သမတိက္ကမာယ, ပဟာနာယာတိ အတ္ ထော။ အယဉှိ မဂ္ဂေါ ဘာဝိတော **သန္တတိမဟာမတ္တာ** ဒီနံ ဝိယ သောကသမတိက္ကမာယ, **ပဋာစာရာ** ဒီနံ ဝိယ စ ပရိဒေဝသမတိက္ကမာယ စ သံဝတ္တတိ။ တေနာဟ ‘‘သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယာ’’တိ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ သန္တတိ မဟာမတ္တော –

‘‘ယံ ပုဗ္ဗေ တံ ဝိသောဓေဟိ၊ ပစ္ဆာ တေ မာဟု ကိဉ္စနံ။
မဇ္ဈေ စေ နော ဂဟေဿသိ၊ ဥပသန္တော စရိဿသီ’’တိ။ (သု. နိ. ၉၅၅)။

ဣမံ ကထံ သုတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတ္တော။

ပဋာစာရာ –

“န သန္တိ ပုတ္တာ တာဏာယ၊ န ပိတာ နာပိ ဗန္ဓဝါ။
အန္တကေနာဓိပန္နဿ၊ နတ္ထိ ဉာတီသု တာဏတာ”တိ။ (ဓ. ပ. ၂၈၈)။

ဣမံ ကထံ သုတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတာ။ ယသ္မာ ပန ကာယဝေဒနာစိတ္တဓမ္မေသု ကဉ္စိ ဓမ္မံ အနာမသိတွာ ဘာဝနာ နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ တေပိ ဣမိနာဝ မဂ္ဂေန သောကပရိဒေဝေ သမတိက္ကန္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာယာ တိ ကာယိကဒုက္ခဿ စ စေတသိကဒေါမနဿဿ စာတိ ဣမေသံ ဒွိန္နံ အတ္ထင်္ဂမာယ, နိရောဓာယာတိ အတ္ထော။ အယဉှိ မဂ္ဂေါ ဘာဝိတော တိဿတ္ထေရာဒီနံ ဝိယ ဒုက္ခဿ, သက္ကာဒီနံ ဝိယ စ ဒေါမနဿဿ အတ္ထင်္ဂမာယ သံဝတ္တတိ။

တတြာယံ အတ္ထဒီပနာ – သာဝတ္ထိယံ ကိရ **တိဿော** နာမ ကုဋုမ္ဗိကပုတ္တော စတ္တာလီသ ဟိရညကောဋိယော ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ အဂါမကေ အရညေ ဝိဟရတိ။ တဿ ကနိဋ္ဌဘာတုဘရိယာ “ဂစ္ဆထ နံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေထာ”တိ ပဉ္စသတေ စောရေ ပေသေသိ။ တေ ဂန္တွာ ထေရံ ပရိဝါရေတွာ နိသီဒိံသု။ ထေရော အာဟ “ကသ္မာ အာဂတတ္ထ ဥပါသကာ”တိ? တံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေဿာမာတိ။ ပဋိဘောဂံ မေ ဥပါသကာ ဂဟေတွာ အဇ္ဇေကရတ္တိံ ဇီဝိတံ ဒေထာတိ။ ကော တေ, သမဏ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ ပဋိဘောဂေါ ဘဝိဿတီတိ? ထေရော မဟန္တံ ပါသာဏံ ဂဟေတွာ ဒွေ ဦရုဋ္ဌိနိ ဘိန္ဒိတွာ “ဝဋ္ဋတိ ဥပါသကာ ပဋိဘောဂေါ”တိ အာဟ။ တေ အပက္ကမိတွာ စင်္ကမနသီသေ အဂ္ဂိံ ကတွာ နိပဇ္ဇိံသု။ ထေရဿ ဝေဒနံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ သီလံ ပစ္စဝေက္ခတော ပရိသုဒ္ဓံ သီလံ နိဿာယ ပီတိပါမောဇ္ဇံ ဥပ္ပဇ္ဇိ ။ တတော အနုက္ကမေန ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေန္တော တိယာမရတ္တိံ သမဏဓမ္မံ ကတွာ အရုဏုဂ္ဂမနေ အရဟတ္တံ ပတ္တော ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

“ဥဘော ပါဒါနိ ဘိန္ဒိတွာ၊ သညပေဿာမိ ဝေါ အဟံ။
အဋ္ဋိယာမိ ဟရာယာမိ၊ သရာဂမရဏံ အဟံ။

ဧဝါဟံ စိန္တယိတွာန၊ ယထာဘူတံ ဝိပဿိသံ။
သမ္ပတ္တေ အရုဏုဂ္ဂမှိ၊ အရဟတ္တမပါပုဏိ”န္တိ။

အပရေပိ တိံသ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ အရညဝိဟာရေ ဝဿံ ဥပဂန္တွာ “အာဝုသော, တိယာမရတ္တိံ သမဏဓမ္မောဝ ကာတဗ္ဗော, န အညမညဿ သန္တိကံ အာဂန္တဗ္ဗ”န္တိ ဝတ္တံ ကတွာ ဝိဟရိံသု။ တေသံ သမဏဓမ္မံ ကတွာ ပစ္စူသသမယေ ပစလာယန္တာနံ ဧကော ဗျဂ္ဃော အာဂန္တွာ ဧကေကံ ဘိက္ခုံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆတိ။ န ကောစိ “မံ ဗျဂ္ဃော ဂဏှီ”တိ ဝါစမ္ပိ နိစ္ဆာရေသိ။ ဧဝံ ပဉ္စသု ဒသသု ဘိက္ခူသု ခါဒိတေသု ဥပေါသထဒိဝသေ “ဣတရေ, အာဝုသော, ကုဟိ”န္တိ ပုစ္ဆိတွာ ဉတွာ စ “ဣဒါနိ ဂဟိတေန, ဂဟိတောမှီတိ ဝတ္တဗ္ဗ”န္တိ ဝတ္တံ ကတွာ ဝိဟရိံသု။

အထ အညတရံ ဒဟရဘိက္ခုံ ပုရိမနယေနေဝ ဗျဂ္ဃော ဂဏှိ။ သော “ဗျဂ္ဃော, ဘန္တေ”တိ အာဟ။ ဘိက္ခူ ကတ္တရဒဏ္ဍေ စ ဥက္ကာယော စ ဂဟေတွာ မောစေဿာမာတိ အနုဗန္ဓိံသု။ ဗျဂ္ဃော ဘိက္ခူနံ အဂတိံ ဆိန္နတဋဋ္ဌာနံ အာရုယှ တံ ဘိက္ခုံ ပာဒင်္ဂုဋ္ဌကတော ပဋ္ဌာယ ခါဒိတုံ အာရဘိ။ ဣတရေပိ “ဣဒါနိ , သပ္ပုရိသ, အမှေဟိ ကတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ, ဘိက္ခူနံ ဝိသေသော နာမ ဧဝရူပေ ဌာနေ ပညာယတီ”တိ အာဟံသု။ သော ဗျဂ္ဃမုခေ နိပန္နောဝ တံ ဝေဒနံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေန္တော ယာဝ ဂေါပ္ဖကာ ခါဒိတသမယေ သောတာပန္နော ဟုတွာ, ယာဝ ဇဏ္ဏုကာ ခါဒိတသမယေ သကဒါဂါမီ, ယာဝ နာဘိယာ ခါဒိတသမယေ အနာဂါမီ ဟုတွာ, ဟဒယရူပေ အခါဒိတေယေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

“သီလဝါ ဝတသမ္ပန္နော၊ ပညဝါ သုသမာဟိတော။
မုဟုတ္တံ ပမာဒမနွာယ၊ ဗျဂ္ဃေနောရုဒ္ဓမာနသော။

ပဉ္ဇရသ္မိံ ဂဟေတွာန၊ သိလာယ ဥပရိကတော။
ကာမံ ခါဒတု မံ ဗျဂ္ဃော၊ ဘက္ခော ကာယော အမိတ္တာနံ။
ပဋိလဒ္ဓေ ကမ္မဋ္ဌာနေ၊ မရဏံ ဟေဟိတိ ဘဒ္ဒက”န္တိ။

အပရောပိ ပီတမလ္လတ္ထေရော နာမ ဂိဟိကာလေ တီသု ရဇ္ဇေသု ပဋာကံ ဂဟေတွာ **တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပံ** အာဂမ္မ ရာဇာနံ ဒိသွာ ရညာ ကတာနုဂ္ဂဟော ဧကဒိဝသံ ကိလဉ္ဇကာပဏသာလဒွာရေန ဂစ္ဆန္တော “ရူပံ, ဘိက္ခဝေ, န တုမှာကံ, တံ ပဇဟထ, တံ ဝေါ ပဟီနံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဘဝိဿတီ”တိ (သံ. နိ. ၃.၃၃-၃၄) နတုမှာကဝဂ္ဂံ သုတွာ စိန္တေသိ “နေဝ ကိရ ရူပံ အတ္တနော, န ဝေဒနာ”တိ။ သော တံယေဝ အင်္ကုသံ ကတွာ နိက္ခမိတွာ မဟာဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိတွာ ပဗ္ဗဇိတော ဥပသမ္ပန္နော ဒွေမာတိကာ ပဂုဏံ ကတွာ တိံသ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ ဂဝလဝါလိယအင်္ဂဏံ ဂန္တွာ သမဏဓမ္မမကာသိ။ ပါဒေသု အဝဟန္တေသု ဇဏ္ဏုကေဟိ စင်္ကမတိ။ တမေနံ ရတ္တိံ ဧကော မိဂလုဒ္ဒကော မိဂေါတိ မညမာနော သတ္တိယာ ပဟရိ။ သတ္တိ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ဂတာ။ သော တံ သတ္တိံ ဟရာပေတွာ ပဟာရမုခါနိ တိဏဝဋ္ဋိယာ ပူရာပေတွာ ပါသာဏပိဋ္ဌိယံ အတ္တာနံ နိသီဒါပေတွာ ဩကာသံ ကာရေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ ဥက္ကာသိတသဒ္ဒေန အာဂတာနံ ဘိက္ခူနံ ဗျာကရိတွာ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

“ဘာသိတံ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ၊ သဗ္ဗလောကဂ္ဂဝါဒိနော။
န တုမှာကမိဒံ ရူပံ၊ တံ ဇဟေယျာထ ဘိက္ခဝေါ။

အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ၊ ဥပ္ပာဒဝယဓမ္မိနော။
ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တေသံ ဝူပသမော သုခေါ”တိ။

အထ နံ ဘိက္ခူ အာဟံသု “သစေ, ဘန္တေ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ အရောဂေါ အဘဝိဿ, အဒ္ဓါ တေ မုဒ္ဓမတ္ထကေ ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ သီသံ ပရာမသေယျာ”တိ။ ဧတ္တာဝတာ အယံ မဂ္ဂေါ တိဿတ္ထေရာဒီနံ ဝိယ ဒုက္ခဿ အတ္ထင်္ဂမာယ သံဝတ္တတိ။

သက္ကော ပန ဒေဝါနမိန္ဒော အတ္တနော ပဉ္စဝိဓံ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ ဒိသွာ မရဏဘယသန္တဇ္ဇိတော ဒေါမနဿဇာတော ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆိ။ သော ဥပေက္ခာပဉှဝိဿဇ္ဇနာဝသာနေ အသီတိသဟဿာဟိ ဒေဝတာဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ သာ စဿ ဥပပတ္တိ ပုန ပါကတိကာဝ အဟောသိ။

သုဗြဟ္မာပိ ဒေဝပုတ္တော အစ္ဆရာသဟဿပရိဝါရော သဂ္ဂသမ္ပတ္တိံ အနုဘောတိ, တတ္ထ ပဉ္စသတာ အစ္ဆရာယော ရုက္ခတော ပုပ္ဖာနိ ဩစိနန္တိယော စဝိတွာ နိရယေ ဥပပန္နာ။ သော “ကိံ ဣမာ စိရာယန္တီ”တိ ဥပဓာရေန္တော တာသံ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တဘာဝံ ဒိသွာ “ကိတ္တကံ နု ခေါ မမ အာယူ”တိ ဥပပရိက္ခန္တော အတ္တနောပိ အာယုပရိက္ခယံ ဝိဒိတွာ တတ္ထေဝ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တနဘာဝံ ဒိသွာ ဘီတော အတိဝိယ ဒေါမနဿဇာတော ဟုတွာ “ဣမံ မေ ဒေါမနဿံ သတ္ထာ ဝိနယိဿတိ န အညော”တိ အဝသေသာ ပဉ္စသတာ အစ္ဆရာယော ဂဟေတွာ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆိ –

“နိစ္စံ ဥတြသ္တမိဒံ စိတ္တံ၊ နိစ္စံ ဥဗ္ဗိဂ္ဂိဒံ မနော။
အနုပ္ပန္နေသု ကိစ္ဆေသု၊ အထော ဥပ္ပတိတေသု စ။
သစေ အတ္ထိ အနုတြသ္တံ၊ တံ မေ အက္ခာဟိ ပုစ္ဆိတော”တိ။ (သံ. နိ. ၁.၉၈)။

တတော နံ ဘဂဝါ အာဟ –

‘‘နာညတ္ရ ဗောဇ္ဈာ တပသာ၊ နာညတြိန္ဒြိယသံဝရာ။
နာညတ္ရ သဗ္ဗနိဿဂ္ဂါ၊ သောတ္ထိံ ပဿာမိ ပာဏိန’’န္တိ။ (သံ. နိ. ၁.၉၈)။

သော ဒေသနာပရိယောသာနေ ပဉ္စဟိ အစ္ဆရာသတေဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ တံ သမ္ပတ္တိံ ထာဝရံ ကတွာ ဒေဝလောကမေဝ အဂမာသီတိ ။ ဧဝမယံ မဂ္ဂေါ ဘာဝိတော သက္ကာဒီနံ ဝိယ အေမနဿဿ အတ္ထင်္ဂမာယ သံဝတ္တတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဉာယဿ အဓိဂမာယာ တိ ဉာယော ဝုစ္စတိ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ, တဿ အဓိဂမာယ, ပတ္တိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အယဉှိ ပုဗ္ဗဘာဂေ လောကိယော သတိပဋ္ဌာနမဂ္ဂေါ ဘာဝိတော လောကုတ္တရဿ မဂ္ဂဿ အဓိဂမာယ သံဝတ္တတိ။ တေနာဟ ‘‘ဉာယဿ အဓိဂမာယာ’’တိ။ **နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယာ** တိ တဏှာဟာတနဝိရဟိတတ္တာ နိဗ္ဗာနန္တိ လဒ္ဓနာမဿ အမတဿ သစ္ဆိကိရိယာယ, အတ္တပစ္စက္ခတာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အယဉှိ မဂ္ဂေါ ဘာဝိတော အနုပုဗ္ဗေန နိဗ္ဗာနသစ္ဆိကိရိယံ သာဓေတိ။ တေနာဟ ‘‘နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယာ’’တိ။

တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ‘‘သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ’’တိ ဝုတ္တေ သောကသမတိက္ကမာဒီနိ အတ္ထတော သိဒ္ဓါနေဝ ဟောန္တိ, ဌပေတွာ ပန သာသနယုတ္တိကောဝိဒေ အညေသံ န ပာကဋာနိ, န စ ဘဂဝါ ပဌမံ သာသနယုတ္တိကောဝိဒံ ဇနံ ကတွာ ပစ္ဆာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ တေန တေနေဝ ပန သုတ္တေန တံ တံ အတ္ထံ ဉာပေတိ။ တသ္မာ ဣဓ ယံ ယံ အတ္ထံ ဧကာယနမဂ္ဂေါ သာဓေတိ, တံ တံ ပာကဋံ ကတွာ ဒဿေန္တော ‘‘သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယာ’’တိအာဒိမာဟ။ ယသ္မာ ဝါ ယာ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိ ဧကာယနမဂ္ဂေန သံဝတ္တတိ, သာ သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမေန ဟောတိ, သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမော ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမေန, ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမော ဉာယဿာဓိဂမေန, ဉာယဿာဓိဂမော နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယ။ တသ္မာ ဣမမ္ပိ ကမံ ဒဿေန္တော ‘‘သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ’’တိ ဝတွာ ‘‘သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယာ’’တိအာဒိမာဟ။

အပိစ ဝဏ္ဏဘဏနမေတံ ဧကာယနမဂ္ဂဿ။ ယထေဝ ဟိ ဘဂဝါ ‘‘ဓမ္မံ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေဿာမိ, ယဒိဒံ ဆဆက္ကာနီ’’တိ (မ. နိ. ၃.၄၂၀) ဆဆက္ကဒေသနာယ အဋ္ဌဟိ ပဒေဟိ ဝဏ္ဏံ အဘာသိ, ယထာ စ အရိယဝံသဒေသနာယ ‘‘စတ္တာရောမေ, ဘိက္ခဝေ, အရိယဝံသာ အဂ္ဂညာ ရတ္တညာ ဝံသညာ ပောရာဏာ အသံကိဏ္ဏာ အသံကိဏ္ဏပုဗ္ဗာ န သံကီယန္တိ, န သံကီယိဿန္တိ, အပ္ပဋိကုဋ္ဌာ သမဏေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ ဝိညူဟီ’’တိ (အ. နိ. ၄.၂၈) နဝဟိ ပဒေဟိ ဝဏ္ဏံ အဘာသိ, ဧဝံ ဣမမ္ပိ ဧကာယနမဂ္ဂဿ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာတိအာဒီဟိ သတ္တဟိ ပဒေဟိ ဝဏ္ဏံ အဘာသိ။

ကသ္မာ ဣတိ စေ? တေသံ ဘိက္ခူနံ ဥဿာဟဇနနတ္ထံ။ ဝဏ္ဏဘာသနဉှိ သုတွာ တေ ဘိက္ခူ ‘‘အယံ ကိရ မဂ္ဂေါ ဟဒယသန္တာပဘူတံ သောကံ, ဝါစာဝိပ္ပလာပဘူတံ ပရိဒေဝံ, ကာယိကအသာတဘူတံ ဒုက္ခံ, စေတသိကအသာတဘူတံ ဒေါမနဿန္တိ စတ္တာရော ဥပဒ္ဒဝေ ဟနတိ, ဝိသုဒ္ဓိံ ဉာယံ နိဗ္ဗာနန္တိ တယော ဝိသေသေ အာဝဟတီ’’တိ ဥဿာဟဇာတာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ ပရိယာပုဏိတဗ္ဗံ ဓာရေတဗ္ဗံ ဝါစေတဗ္ဗံ, ဣမဉ္စ မဂ္ဂံ ဘာဝေတဗ္ဗံ မညိဿန္တီတိ။ ဣတိ တေသံ ဘိက္ခူနံ ဥဿာဟဇနနတ္ထံ ဝဏ္ဏံ အဘာသိ, ကမ္ဗလဝါဏိဇာဒယော ကမ္ဗလာဒီနံ ဝဏ္ဏံ ဝိယ။

ယထာ ဟိ သတသဟဿဂ္ဃနိကပဏ္ဍုကမ္ဗလဝါဏိဇေန ကမ္ဗလံ ဂဏှထာတိ ဥဃောသိတေပိ အသုကကမ္ဗလောတိ န တာဝ မနုဿာ ဇာနန္တိ။ ကေသကမ္ဗလဝာလကမ္ဗလာဒယောပိ ဟိ ဒုဂ္ဂန္ဓာ ခရသမ္ဖဿာ ကမ္ဗလာတွေဝ ဝုစ္စန္တိ။ ယဒါ ပန တေန ဂန္ဓာရကော ရတ္တကမ္ဗလော သုခုမော ဥဇ္ဇလော သုခသမ္ဖဿောတိ ဥဃောသိတံ ဟောတိ, တဒါ ယေ ပဟောန္တိ, တေ ဂဏှန္တိ။ ယေ န ပဟောန္တိ, တေပိ ဒဿနကာမာ ဟောန္တိ, ဧဝမေဝံ ‘‘ဧကာယနော အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေါ’’တိ ဝုတ္တေပိ အသုကမဂ္ဂေါတိ န တာဝ ပာကဋော ဟောတိ။ နာနပ္ပကာရကာ ဟိ အနိယျာနမဂ္ဂါပိ မဂ္ဂါတွေဝ ဝုစ္စန္တိ။ ‘‘သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ’’တိအာဒိမှိ ပန ဝုတ္တေ ‘‘အယံ ကိရ မဂ္ဂေါ စတ္တာရော ဥပဒ္ဒဝေ ဟနတိ, တယော ဝိသေသေ အာဝဟတီ’’တိ ဥဿာဟဇာတာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ ပရိယာပုဏိတဗ္ဗံ ဓာရေတဗ္ဗံ ဝါစေတဗ္ဗံ, ဣမဉ္စ မဂ္ဂံ ဘာဝေတဗ္ဗံ မညိဿန္တီတိ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တော ‘‘သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိ

ယာ''တိအာဒိမာဟ။ ယထာ စ သတသဟဿဂ္ဂဏ္ဌိကပဏ္ဏုကမ္ဗလတဏိဇောပမာ, ဇဝံ ရတ္တဇမ္ဗုနဒသုဝဏ္ဏဥဒကပ္ပသာဒကမဏိရတနသုဝိသုဒ္ဓမုတ္တာရတနဓောတပတင္ဂဒိတဏိဖူပမာဒယောပေတ္ထ အာဟရိတဗ္ဗာ။

ယဒိဒန္တိ နိပာတော, ယေ ဣမေတိ အယမဿ အတ္ထော။ **စတ္တာရော** တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော, တေန န တတော ဟေဋ္ဌာ န ဥဒ္ဓန္တိ သတိပဋ္ဌာနပရိစ္ဆေဒံ ဒီပေတိ။ **သတိပဋ္ဌာနာ** တိ တယော သတိပဋ္ဌာနာ သတိဂောစရောပိ, တိဓာ ပဋိပန္နေသု သာဝကေသု သတ္ထုနော ပဋိဃာနုနယဝီတိဝတ္တတာပိ, သတိပိ။ ''စတုန္နံ , ဘိက္ခဝေ, သတိပဋ္ဌာနာနံ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ ဒေသေဿာမိ, တံ သုဏာထ။ပေ.။။ ကော စ, ဘိက္ခဝေ, ကာယဿ သမုဒယော? အာဟာရသမုဒယာ ကာယသမုဒယော''တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၃.၄၀၈) ဟိ သတိဂောစရော **သတိပဋ္ဌာန** န္တိ ဝုစ္စတိ။ တထာ ''ကာယော ပဋ္ဌာနံ, နော သတိ။ သတိ ပဋ္ဌာနဉ္စေဝ သတိ စာ''တိအာဒီသုပိ (ပဋိ. မ. ၃.၃၅)။ တဿတ္ထော – ပတိဋ္ဌာတိ အသ္မိန္တိ ပဋ္ဌာနံ။ ကာ ပတိဋ္ဌာတိ? သတိ။ သတိယာ ပဋ္ဌာနံ **သတိပဋ္ဌာနံ** ။ ပဓာနဋ္ဌာနန္တိ တ ပဋ္ဌာနံ။ သတိယာ ပဋ္ဌာနံ သတိပဋ္ဌာနံ, ဟတ္ထိဋ္ဌာနအဿဋ္ဌာနာဒီနိ ဝိယ။ ''တယော သတိပဋ္ဌာနာ, ယဒရိယော သေဝတိ, ယဒရိယော သေဝမာနော သတ္ထာ ဂဏမနုသာသိတုမရဟတီ''တိ (မ. နိ. ၃.၃၁၁) တ္တောပိ တိဓာ ပဋိပန္နေသု သာဝကေသု သတ္ထုနော ပဋိဃာနုနယဝီတိဝတ္တတာ ''သတိပဋ္ဌာန''န္တိ ဝုတ္တာ။ တဿတ္ထော – ပဋ္ဌပေတဗ္ဗတော ပဋ္ဌာနံ, ပဝတ္တယိတဗ္ဗတောတိ အတ္ထော။ ကေန ပဋ္ဌပေတဗ္ဗတောတိ? သတိယာ။ သတိယာ ပဋ္ဌာနံ သတိပဋ္ဌာနန္တိ။ ''စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိပူရေန္တီ''တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၅.၉၈၉) ပန သတိယေဝ ''သတိပဋ္ဌာန''န္တိ ဝုစ္စတိ။ တဿတ္ထော – ပတိဋ္ဌာတီတိ ပဋ္ဌာနံ, ဥပဋ္ဌာတိ ဩက္ကန္တိတွာ ပက္ခန္ဒိတွာ ပဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ သတိယေဝ ပဋ္ဌာနံ သတိပဋ္ဌာနံ။ အထ ဝာ သရဏဋ္ဌေန သတိ, ဥပဋ္ဌာနဋ္ဌေန ပဋ္ဌာနံ။ ဣတိ သတိ စ သာ ပဋ္ဌာနဉ္စာတိပိ သတိပဋ္ဌာနံ။ ဣဒမိဓ အဓိပ္ပေတံ။

ယဒိ ဇဝံ, ကသ္မာ ''သတိပဋ္ဌာနာ''တိ ဗဟုဝစနံ? သတိဗဟုတ္တာ။ အာရမ္မဏဘေဒေန ဟိ ဗဟုကာ တော သတိယော။ အထ မဂ္ဂေါတိ ကသ္မာ ဧကဝစနံ? မဂ္ဂဋ္ဌေန ဧကတ္တာ။ စတဿောပိ ဟိ တော သတိယော မဂ္ဂဋ္ဌေန ဧကတ္တံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ''မဂ္ဂေါတိ ကေနဋ္ဌေန မဂ္ဂေါ? နိဗ္ဗာနဂမနဋ္ဌေန, နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ မဂ္ဂနီယဋ္ဌေန စာ''တိ။ စတဿောပိ စေတာ အပရဘာဂေ ကာယာဒီသု အာရမ္မဏေသု ကိစ္စံ သာဓယမာနာ နိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ စ နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ မဂ္ဂီယန္တိ, တသ္မာ စတဿောပိ ဧကော မဂ္ဂေါတိ ဝုစ္စန္တိ ။ ဇဝဉ္စ သတိ ဝစနာနုသန္ဓိနာ သာနုသန္ဓိကာဝ ဒေသနာ ဟောတိ, ''မာရသေနပ္ပမဒ္ဒနံ ဝေ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂံ ဒေသေဿာမိ, တံ သုဏာထ။ပေ.။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, မာရသေနပ္ပမဒ္ဒနော မဂ္ဂေါ? ယဒိဒံ သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂါ''တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၅.၂၂၄) ဝိယ ဟိ ယထာ မာရသေနပ္ပမဒ္ဒနောတိ စ သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ စ အတ္ထတော ဧကံ, ဗျဉ္ဇနမေဝေတ္ထ နာနံ။ ဇဝံ ဧကာယနမဂ္ဂေါတိ စ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာတိ စ အတ္ထတော ဧကံ, ဗျဉ္ဇနမေဝေတ္ထ နာနံ။ တသ္မာ မဂ္ဂဋ္ဌေန ဧကတ္တာ ဧကဝစနံ, အာရမ္မဏဘေဒေန သတိဗဟုတ္တာ ဗဟုဝစနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကသ္မာ ပန ဘဂဝတာ စတ္တာရောဝ သတိပဋ္ဌာနာ ဝုတ္တာ အနူနာ အနဓိကာတိ? ဝေနေယျဟိတတ္တာ ။ တဏှာစရိတဒိဋ္ဌိစရိတသမထယာနိကဝိပဿနာယာနိကေသု ဟိ မန္ဒတိက္ခဝသေန ဒွေဓာ ဒွေဓာ ပဝတ္တေသု ဝေနေယျေသု မန္ဒဿ တဏှာစရိတဿ ဩဠာရိကံ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ,** တိက္ခဿ သုခုမံ ဝေဒနာနုပဿနံ သတိပဋ္ဌာနံ။ ဒိဋ္ဌိစရိတဿာပိ မန္ဒဿ နာတိပ္ပဘေဒဂတံ စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ, တိက္ခဿ အတိပ္ပဘေဒဂတံ ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ။ သမထယာနိကဿ စ မန္ဒဿ အကိစ္ဆေန အဓိဂန္တဗ္ဗနိမိတ္တံ ပဌမံ သတိပဋ္ဌာနံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ, တိက္ခဿ ဩဠာရိကာရမ္မဏေ အသဏ္ဌဟနတော ဒုတိယံ။ ဝိပဿနာယာနိကဿပိ မန္ဒဿ နာတိပ္ပဘေဒဂတာရမ္မဏံ တတိယံ, တိက္ခဿ အတိပ္ပဘေဒဂတာရမ္မဏံ စတုတ္ထံ။ ဣတိ စတ္တာရောဝ ဝုတ္တာ အနူနာ အနဓိကာတိ။

သုဘသုခနိစ္စအတ္တဘာဝဝိပလ္လာသပဟာနတ္ထံ ဝါ။ ကာယော ဟိ အသုဘော, တတ္ထ စ သုဘဝိပလ္လာသဝိပလ္လတ္ထာ သတ္တာ, တေသံ တတ္ထ အသုဘဘာဝဒဿနေန တဿ ဝိပလ္လာသဿ ပဟာနတ္ထံ ပဌမံ သတိပဋ္ဌာနံ ဝုတ္တံ။ သုခံ နိစ္စံ အတ္တာတိ ဂဟိတေသုပိ စ ဝေဒနာဒီသု ဝေဒနာ ဒုက္ခာ, စိတ္တံ အနိစ္စံ, ဓမ္မာ အနတ္တာ, တေသု စ သုခနိစ္စအတ္တဝိပလ္လာသဝိပလ္လတ္ထာ သတ္တာ, တေသံ တတ္ထ ဒုက္ခာဒိဘာဝဒဿနေန တေသံ ဝိပလ္လာသာနံ ပဟာ

နတ္ထံ သေသာနိ တီဏိ ဝုတ္တာနီတိ ဧဝံ သုဘာသုခနိစ္စအတ္တဘာဝဝိပလ္လာသပဟာနတ္ထံ တ စတ္တာရောဝ ဝုတ္တာ အနူနာ အနဓိကာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

န ကေဝလဉ္စ ဝိပလ္လာသပဟာနတ္ထမေဝ, အထ ခော စတုရောဃယောဂါသဝဂန္ထဥပါဒါနအဂတိပဟာနတ္ထမ္ပိ စတုဗ္ဗိဓာဟာရပရိညတ္ထဉ္စ စတ္တာရောဝ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အယံ တာဝ ပကရဏနယော။

အဋ္ဌကထာယံ ပန သရဏဝသေန စေဝ ဧကတ္တသမောသရဏဝသေန စ ဧကမေဝ သတိပဋ္ဌာနံ အာရမ္မဏဝသေန စတ္တာရောတိ ဧတဒေဝ ဝုတ္တံ။ ယထာ ဟိ စတုဒွာရေ နဂရေ ပါစီနတော အာဂစ္ဆန္တာ ပါစီနဒိသာယ ဥဋ္ဌာနကံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ပါစီနဒွာရေန နဂရမေဝ ပဝိသန္တိ, ဒက္ခိဏတော ပစ္ဆိမတော ဥတ္တရတော အာဂစ္ဆန္တာ ဥတ္တရဒိသာယ ဥဋ္ဌာနကံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ဥတ္တရဒွာရေန နဂရမေဝ ပဝိသန္တိ, ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ နဂရံ ဝိယ ဟိ နိဗ္ဗာနမဟာနဂရံ။ ဒွါရံ ဝိယ အဋ္ဌင်္ဂိကော လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ။ ပါစီနဒိသာဒယော ဝိယ ကာယာဒယော။

ယထာ ပါစီနတော အာဂစ္ဆန္တာ ပါစီနဒိသာယ ဥဋ္ဌာနကံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ပါစီနဒွာရေန နဂရမေဝ ပဝိသန္တိ, ဧဝံ ကာယာနုပဿနာမုခေန အာဂစ္ဆန္တာ စုဒ္ဒသဝိဓေန ကာယာနုပဿနံ ဘာဝေတွာ ကာယာနုပဿနာဘာဝနာနုဘာဝနိဗ္ဗတ္တေန အရိယမဂ္ဂေန ဧကံ နိဗ္ဗာနမေဝ သြသရန္တိ။

ယထာ ဒက္ခိဏတော အာဂစ္ဆန္တာ ဒက္ခိဏဒိသာယ ဥဋ္ဌာနကံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ဒက္ခိဏဒွာရေန နဂရမေဝ ပဝိသန္တိ, ဧဝံ ဝေဒနာနုပဿနာမုခေန အာဂစ္ဆန္တာ နဝဝိဓေန ဝေဒနာနုပဿနံ ဘာဝေတွာ ဝေဒနာနုပဿနာဘာဝနာနုဘာဝနိဗ္ဗတ္တေန အရိယမဂ္ဂေန ဧကံ နိဗ္ဗာနမေဝ သြသရန္တိ။

ယထာ ပစ္ဆိမတော အာဂစ္ဆန္တာ ပစ္ဆိမဒိသာယ ဥဋ္ဌာနကံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ပစ္ဆိမဒွာရေန နဂရမေဝ ပဝိသန္တိ, ဧဝံ စိတ္တာနုပဿနာမုခေန အာဂစ္ဆန္တာ သောဠသဝိဓေန စိတ္တာနုပဿနံ ဘာဝေတွာ စိတ္တာနုပဿနာဘာဝနာနုဘာဝနိဗ္ဗတ္တေန အရိယမဂ္ဂေန ဧကံ နိဗ္ဗာနမေဝ သြသရန္တိ။

ယထာ ဥတ္တရတော အာဂစ္ဆန္တာ ဥတ္တရဒိသာယ ဥဋ္ဌာနကံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ဥတ္တရဒွာရေန နဂရမေဝ ပဝိသန္တိ, ဧဝံ ဓမ္မာနုပဿနာမုခေန အာဂစ္ဆန္တာ ပဉ္စဝိဓေန ဓမ္မာနုပဿနံ ဘာဝေတွာ ဓမ္မာနုပဿနာဘာဝနာနုဘာဝနိဗ္ဗတ္တေန အရိယမဂ္ဂေန ဧကံ နိဗ္ဗာနမေဝ သြသရန္တိ။

ဧဝံ သရဏဝသေန စေဝ ဧကတ္တသမောသရဏဝသေန စ ဧကမေဝ သတိပဋ္ဌာနံ အာရမ္မဏဝသေန စတ္တာရောဝ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကတမေ စတ္တာရော တိ ကထေတုကမျတာ ပုစ္ဆာ။ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ။ **ဘိက္ခဝေ** တိ ဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟကပုဂ္ဂလာလပနမေတံ။ **ဘိက္ခူ** တိ ပဋိပတ္တိသမ္ပာဒကပုဂ္ဂလနိဒ္ဒသနမေတံ။ အညေပိ စ ဒေဝမနုဿာ ပဋိပတ္တိံ သမ္ပာဒေန္တိယေဝ, သေဋ္ဌတ္တာ ပန ပဋိပတ္တိယာ ဘိက္ခုဘာဝဒဿနတော စ, "ဘိက္ခူ"တိ အာဟ။ ဘဂဝတော ဟိ အနုသာသနိံ သမ္ပဋိစ္ဆကေသု ဘိက္ခု သေဋ္ဌော, သဗ္ဗပ္ပကာရာယ အနုသာသနိယာ ဘာဇနဘာဝတော, တသ္မာ သေဋ္ဌတ္တာ "ဘိက္ခူ"တိ အာဟ။ တသ္မိံ ဂဟိတေ ပန သေသာ ဂဟိတာဝ ဟောန္တိ ရာဇဂမနာဒီသု ရာဇဂ္ဂဟဏေန သေသပရိသာ ဝိယ။ ယော စ ဣမံ ပဋိပတ္တိံ ပဋိပဇ္ဇတိ, သော ဘိက္ခု နာမ ဟောတီတိ ပဋိပတ္တိယာ ဘိက္ခုဘာဝဒဿနတောပိ "ဘိက္ခူ"တိ အာဟ ။ ပဋိပန္နကော ဟိ ဒေဝေါ ဝါ ဟောတု မနုဿော ဝါ, "ဘိက္ခူ"တိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိယေဝ။ ယထာဟ –

"အလင်္ကတော စေပိ သမံ စရေယျ၊
သန္တော ဒန္တော နိယတော ဗြဟ္မစာရီ။
သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍံ၊
သော ဗြာဟ္မဏော သော သမဏော သ ဘိက္ခူ"တိ။ (ဓ. ပ. ၁၄၂)။

ကာယေတိ ရူပကာယေ။ ရူပကာယော ဟိ ဣဓ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနံ ကေသာဒီနဉ္စ ဓမ္မာနံ သမူဟဋ္ဌေန ဟတ္ထိကာယရထကာယာဒယော ဝိယ ကာယောတိ အဓိပ္ပေတော။ ယထာ စ သမူဟဋ္ဌေန, ဧဝံ ကုစ္ဆိတာနံ အာယဋ္ဌေန။ ကုစ္ဆိတာနဉ္ဟိ ပရမဇေဂုစ္ဆာနံ သော အာယောတိပိ **ကာယော**။ **အာယော**တိ ဥပ္ပတ္တိဒေသော။ တတ္ရာယံ ဝစနတ္ထော, အာယန္တိ တတောတိ အာယော။ ကေ အာယန္တိ? ကုစ္ဆိတာ ကေသာဒယော။ ဣတိ ကုစ္ဆိတာနံ အာယောတိ **ကာယော**။ ကာယာနုပဿီတိ ကာယမနုပဿနသီလော, ကာယံ ဝါ အနုပဿမာနော။

''ကာယေ''တိ စ ဝတွာပိ ပုန ''ကာယာနုပဿီ''တိ ဒုတိယံ ကာယဂ္ဂဟဏံ အသမ္မိဿတော ဝဝတ္ထာနဃနဝိနိဗ္ဘောဂာဒိဒဿနတ္ထံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေန န ကာယေ ဝေဒနာနုပဿီ ဝါ, စိတ္တဓမ္မာနုပဿီ ဝါ, အထ ခေါ ကာယာနုပဿီယေဝါတိ ကာယသင်္ခါတေ ဝတ္ထုသ္မိံ ကာယာနုပဿနာကာရဿေဝ ဒဿနေန အသမ္မိဿတော ဝဝတ္ထာနံ ဒဿိတံ ဟောတိ။ တထာ န ကာယေ အင်္ဂပစ္စင်္ဂဝိမုတ္တဧကဓမ္မာနုပဿီ, နာပိ ကေသလောမာဒိဝိနိမုတ္တဣတ္ထိပုရိသာနုပဿီ။ ယောပိ စေတ္ထ ကေသလောမာဒိကော ဘူတုပာဒာယသမူဟသင်္ခါတော ကာယော, တတ္ထာပိ န ဘူတုပာဒာယဝိနိမုတ္တဧကဓမ္မာနုပဿီ, အထ ခေါ ရထသမ္ဘာရာနုပဿကော ဝိယ အင်္ဂပစ္စင်္ဂသမူဟာနုပဿီ, နဂရာဝယဝါနုပဿကော ဝိယ ကေသလောမာဒိသမူဟာနုပဿီ, ကဒလိက္ခန္ဓပတ္တဝဋ္ဋိဝိနိဗ္ဘုဇကော ဝိယ ရိတ္တမုဋ္ဌိဝိနိဝေဌကော ဝိယ စ ဘူတုပာဒာယသမူဟာနုပဿီယေဝါတိ နာနပ္ပကာရတော သမူဟဝသေနေဝ ကာယသင်္ခါတဿ ဝတ္ထုနော ဒဿနေန ဃနဝိနိဗ္ဘောဂော ဒဿိတော ဟောတိ။ န ဟေတ္ထ ယထာဝုတ္တသမူဟဝိနိမုတ္တော ကာယော ဝါ ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ အညော ဝါ ကောစိ ဓမ္မော ဒိဿတိ , ယထာဝုတ္တဓမ္မသမူဟမတ္တေယေဝ ပန တထာ တထာ သတ္တာ မိစ္ဆာဘိနိဝေသံ ကရောန္တိ။ တေနာဟု ပေါရာဏာ –

> ''ယံ ပဿတိ န တံ ဒိဋ္ဌံ၊ ယံ ဒိဋ္ဌံ တံ န ပဿတိ။
> အပဿံ ဗဇ္ဈတေ မူဠ္ဟော၊ ဗဇ္ဈမာနော န မုစ္စတီ''တိ။ –

ဃနဝိနိဗ္ဘောဂာဒိဒဿနတ္ထန္တိ ဝုတ္တံ။ အာဒိသဒ္ဒေန စေတ္ထ အယမ္ပိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော – အယဉှိ ဧကသ္မိံ ကာယေ ကာယာနုပဿီယေဝ, န အညဓမ္မာနုပဿီ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယထာ အနုဒကဘူတာယပိ မရီစိယာ ဥဒကာနုပဿိနော ဟောန္တိ, န ဧဝံ အနိစ္စဒုက္ခာနတ္တအသုဘဘူတေယေဝ ဣမသ္မိံ ကာယေ နိစ္စသုခအတ္တသုဘဘာဝါနုပဿီ, အထ ခေါ ကာယာနုပဿီ အနိစ္စဒုက္ခာနတ္တအသုဘာကာရသမူဟာနုပဿီယေဝါတိ။ အထ ဝါ ယွာယံ ပရတော ''ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အရညဂတော ဝါ။ပေ.။ သော သတောဝ အဿသတီ''တိအာဒိနာ နယေန အဿာသပဿာသာဒိစုဏ္ဏိကဇာတအဋ္ဌိကပရိယောသာနော ကာယော ဝုတ္တော, ယော စ ''ဣဓေကစ္စော ပထဝိကာယံ အနိစ္စတော အနုပဿတိ အာပေါကာယံ တေဇောကာယံ ဝါယောကာယံ ကေသကာယံ လောမကာယံ ဆဝိကာယံ စမ္မကာယံ မံသကာယံ ရုဟိရကာယံ နှာရုကာယံ အဋ္ဌိကာယံ အဋ္ဌိမိဉ္ဇကာယ''န္တိ ပဋိသမ္ဘိဒာယံ (ပဋိ. မ. ၃.၃၅) ကာယော ဝုတ္တော, တဿ သဗ္ဗဿ ဣမသ္မိံယေဝ ကာယေ အနုပဿနတော ''ကာယေ ကာယာနုပဿီ''တိ ဧဝမ္ပိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အထ ဝါ ကာယေ အဟန္တိ ဝါ မမန္တိ ဝါ ဧဝံ ဂဟေတဗ္ဗဿ ယဿ ကဿစိ အနနုပဿနတော တဿ တဿေဝ ပန ကေသာလောမာဒိကဿ နာနာဓမ္မသမူဟဿ အနုပဿနတော ကာယေ ကေသာဒိဓမ္မသမူဟသင်္ခါတကာယာနုပဿီတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အပိစ ''ဣမသ္မိံ ကာယေ အနိစ္စတော အနုပဿတိ, နော နိစ္စတော''တိအာဒိနာ နယေန ပဋိသမ္ဘိဒာယံ အာဂတနယဿ သဗ္ဗဿေဝ အနိစ္စလက္ခဏာဒိနော အာကာရသမူဟသင်္ခါတဿ ကာယဿာနုပဿနတောပိ ''ကာယေ ကာယာနုပဿီ''တိ ဧဝမ္ပိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

တထာ ဟိ အယံ ကာယေ ကာယာနုပဿနာပဋိပဒံ ပဋိပန္နော ဘိက္ခု ဣမံ ကာယံ အနိစ္စာနုပဿနာဒီနံ သတ္တန္နံ အနုပဿနာနံ ဝသေန အနိစ္စတော အနုပဿတိ, နော နိစ္စတော။ ဒုက္ခတော အနုပဿတိ, နော သုခတော။ အနတ္တတော အနုပဿတိ, နော အတ္တတော။ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, နော နန္ဒတိ။ ဝိရဇ္ဇတိ, နော ရဇ္ဇတိ။ နိရောဓေတိ, နော သမုဒေတိ။ ပဋိနိဿဇ္ဇတိ, နော အာဒိယတိ။ သော တံ အနိစ္စတော အနုပဿန္တော နိစ္စသညံ ပဇဟတိ, ဒုက္ခတော အနုပဿန္တော သုခသညံ ပဇဟတိ, အနတ္တတော အနုပဿန္တော အတ္တသညံ ပဇဟတိ, နိဗ္ဗိန္ဒန္တော နန္ဒိံ ပဇဟတိ, ဝိရဇ္ဇန္တော ရာဂံ ပဇဟတိ, နိရောဓေန္တော သမုဒယံ ပဇဟတိ, ပဋိနိဿဇ္ဇန္တော အာဒာနံ ပဇဟတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဝိဟရတီတိ ဣရိယတိ။ **အာတာပီ**တိ တီသု ဘဝေသု ကိလေသေ အာတာပေတီတိ အာတာပေါ, ဝီရိယဿေတံ နာမံ။ အာတာပေါ အဿ အတ္ထီတိ **အာတာပီ။ သမ္ပဇာနော** တိ သမ္ပဇညသင်္ခါတေန ဉာဏေန သမန္နာဂတော။ **သတိမာ**တိ ကာယပရိဂ္ဂါဟိကာယ သတိယာ သမန္နာဂတော။ အယံ ပန ယသ္မာ သတိယာ အာရမ္မဏံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ပညာယ အနုပဿတိ, န ဟိ သတိဝိရဟိတဿ အနုပဿနာ နာမ အတ္ထိ။ တေနေတာဟ ''သတိဉ္စ ခွါဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗတ္ထိကံ ဝဒာမီ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၄)။ တသ္မာ ဧတ္ထ ''ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတီ''တိ ဧတ္တာဝတာ ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာနကမ္မဋ္ဌာနံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထ ဝါ ယသ္မာ အနာတာပိနော အန္တောသင်္ခေပေါ အန္တရာယကရော ဟောတိ, အသမ္ပဇာနော ဥပာယပရိဂ္ဂဟေ အနုပာယပရိဝဇ္ဇနေ စ သမ္မုယှတိ, မုဋ္ဌဿတိ ဥပာယာပရိစ္စာဂေ အနုပာယာပရိဂ္ဂဟေ စ အသမတ္ထော ဟောတိ, တေနဿ တံ ကမ္မဋ္ဌာနံ န သမ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ ယေသံ ဓမ္မာနံ အာနုဘာဝေန တံ သမ္ပဇ္ဇတိ။ တေသံ ဒဿနတ္ထံ ''အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာတိ ဣဒံ ဝုတ္တ''န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣတိ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ သမ္ပယောဂင်္ဂဉ္စဿ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ပဟာနင်္ဂံ ဒဿေတုံ **ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿ**န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဝိနေယျာ** တိ တဒင်္ဂဝိနယေန ဝါ ဝိက္ခမ္ဘနဝိနယေန ဝါ ဝိနယိတွာ။ **လောကေ**တိ တသ္မိံယေဝ ကာယေ။ ကာယော ဟိ ဣဓ လုဇ္ဇနပလုဇ္ဇနဋ္ဌေန လောကောတိ အဓိပ္ပေတော။ ယသ္မာ ပနဿ န ကာယမတ္တေယေဝ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ ပဟီယတိ, ဝေဒနာဒီသုပိ ပဟီယတိယေဝ, တသ္မာ ''ပဉ္စပိ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ လောကော''တိ **ဝိဘင်္ဂေ** (ဝိဘ. ၃၆၂) ဝုတ္တံ။ လောကသင်္ခါတတ္တာ ဝါ တေသံ ဓမ္မာနံ အတ္ထုဒ္ဓါရနယေနေတံ ဝုတ္တံ။ ယံ ပနာဟ ''တတ္ထ ကတမော လောကော? သွေဝ ကာယော လောကော''တိ။ အယမေဝေတ္ထ အတ္ထော, တသ္မိံ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ ဝိနေယျာတိ ဧဝံ သမ္ဗန္ဓော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယသ္မာ ပနေတ္ထ အဘိဇ္ဈာဂဟဏေန ကာမစ္ဆန္ဒော , ဒောမနဿဂ္ဂဟဏေန ဗျာပါဒော သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ, တသ္မာ နီဝရဏပရိယာပန္နဗလဝဓမ္မဒွယဒဿနေန နီဝရဏပ္ပဟာနံ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝိသေသေန စေတ္ထ အဘိဇ္ဈာဝိနယေန ကာယသမ္ပတ္တိမူလကဿ အနုရောဓဿ, ဒောမနဿဝိနယေန ပန ကာယဝိပတ္တိမူလကဿ ဝိရောဓဿ, အဘိဇ္ဈာဝိနယေန စ ကာယေ အဘိရတိယာ, ဒောမနဿဝိနယေန ကာယဘာဝနာယ အနဘိရတိယာ, အဘိဇ္ဈာဝိနယေန ကာယေ အဘူတာနံ သုဘသုခဘာဝါဒီနံ ပက္ခေပဿ, ဒောမနဿဝိနယေန စ ကာယေ ဘူတာနံ အသုဘာသုခဘာဝါဒီနံ အပနယနဿ စ ပဟာနံ ဝုတ္တံ။ တေန ယောဂါဝစရဿ ယောဂါနုဘာဝေါ ယောဂသမတ္ထတာ စ ဒီပိတာ ဟောတိ။ ယောဂါနုဘာဝေါ ဟိ ဧသ, ယဒိဒံ အနုရောဓဝိရောဓဝိပ္ပမုတ္တော အရတိရတိသဟော အဘူတပက္ခေပဘူတာပနယနဝိရဟိတော စ ဟောတိ။ အနုရောဓဝိရောဓဝိပ္ပမုတ္တော စေသ အရတိရတိသဟော အဘူတံ အပက္ခိပန္တော ဘူတဉ္စ အနပနေန္တော ယောဂသမတ္ထော ဟောတီတိ။

အပရော နယော ''ကာယေ ကာယာနုပဿီ''တိ ဧတ္ထ အနုပဿနာယ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝုတ္တံ။ ''ဝိဟရတီ''တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တဝိဟာရေန ကမ္မဋ္ဌာနိကဿ ကာယပရိဟရဏံ။ ''အာတာပီ''တိအာဒီသု အာတာပေန သမ္မပ္ပဓာနံ, သတိသမ္ပဇညေန သဗ္ဗတ္ထိကကမ္မဋ္ဌာနံ, ကမ္မဋ္ဌာနပရိဟရဏူပါယော ဝါ, သတိယာ ဝါ ကာယာနုပဿနာဝသေန ပဋိလဒ္ဓသမထော, သမ္ပဇညေန ဝိပဿနာ, အဘိဇ္ဈာဒောမနဿဝိနယေန ဘာဝနာဖလံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝိဘင်္ဂေ ပန **''အနုပဿီ''** တိ တတ္ထ ကတမာ အနုပဿနာ? ယာ ပညာ ပဇာနနာ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ အယံ ဝုစ္စတိ အနုပဿနာ။ ဣမာယ အနုပဿနာယ ဥပေတော ဟောတိ သမုပေတော ဥပာဂတော သမုပာဂတော ဥပပန္နော သမ္ပန္နော သမန္နာဂတော။ တေန ဝုစ္စတိ အနုပဿီတိ။

ဝိဟရတီတိ ဣရိယတိ ဝတ္တတိ ပါလေတိ ယပေတိ ယာပေတိ စရတိ ဝိဟရတိ။ တေန ဝုစ္စတိ ဝိဟရတီတိ။

အာတာပီတိ တတ္ထ ကတမော အာတာပေါ? ယော စေတသိကော ဝီရိယာရမ္ဘော။ပေ။ သမ္မာဝါယာမော။ အယံ ဝုစ္စတိ အာတာပေါ။ ဣမိနာ အာတာပေန ဥပေတော ဟောတိ။ပေ။ သမန္နာဂတော။ တေန ဝုစ္စတိ အာတာပီတိ။

သမ္ပဇာနော တိ တတ္ထ ကတမံ သမ္ပဇညံ? ယာ ပညာ ပဇာနနာ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ သမ္ပဇညံ။ ဣမိနာ သမ္ပဇညေန ဥပေတော ဟောတိ။ပေ။ သမန္နာဂတော။ တေန ဝုစ္စတိ သမ္ပဇာနောတိ။

သတိမာတိ တတ္ထ ကတမာ သတိ? ယာ သတိ အနုဿတိ။ပေ။ သမ္မာသတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ သတိ။ ဣမာယ သတိယာ ဥပေတော ဟောတိ။ပေ။ သမန္နာဂတော။ တေန ဝုစ္စတိ သတိမာတိ။

ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿန္တိ တတ္ထ ကတမော လောကော? သွေဝ ကာယော လောကော, ပဉ္စပိ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ လောကော။ အယံ ဝုစ္စတိ လောကော။ တတ္ထ ကတမာ အဘိဇ္ဈာ? ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ အနုနယော အနုရောဓော နန္ဒီ နန္ဒီရာဂေါ စိတ္တဿ သာရာဂေါ, အယံ ဝုစ္စတိ အဘိဇ္ဈာ။ တတ္ထ ကတမံ ဒောမနဿံ? ယံ စေတသိကံ အသာတံ, စေတသိကံ ဒုက္ခံ, စေတောသမ္ဖဿဇံ အသာတံ။ပေ။ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဒောမနဿံ။ ဣတိ အယဉ္စ အဘိဇ္ဈာ ဣဒဉ္စ ဒောမနဿံ ဣမမှိ လောကေ ဝိနီတာ ဟောန္တိ ပဋိဝိနီတာ သန္တာ ဝူပသန္တာ သမိတာ ဝူပသမိတာ အတ္ထင်္ဂတာ အဗ္ဘတ္ထင်္ဂတာ အပ္ပိတာ ဗျပ္ပိတာ သောသိတာ ဝိသောသိတာ ဗျန္တီကတာ, တေန ဝုစ္စတိ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿန္တိ (ဝိဘ. ၃၅၆) ဧဝမေတေသံ ပဒါနမတ္ထော ဝုတ္တော။ တေန သဟ အယံ အဋ္ဌကထာနယော ယထာ သံသန္ဒတိ, ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အယံ တာဝ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနုဒ္ဒေသဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာ။

ဝေဒနာသု။ စိတ္တေ။ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ပေ။ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿန္တိ ဧတ္ထ ပန **ဝေဒနာနုပဿီ**တိ ဧဝမာဒီသု ဝေဒနာဒီနံ ပုန ဝစနေ ပယောဇနံ ကာယာနုပဿနာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ, စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ, ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ**တိ ဧတ္ထ ပန **ဝေဒနာ**တိ တိဿော ဝေဒနာ, တာ စ လောကိယာ ဧဝ။ စိတ္တမ္ပိ လောကိယံ, တထာ ဓမ္မာ။ တေသံ ဝိဘာဂေါ နိဒ္ဒေသဝါရေ ပါကဋော ဘဝိဿတိ။ ကေဝလံ ပနိဓ ယထာ ဝေဒနာ အနုပဿိတဗ္ဗာ, တထာ အနုပဿန္တော **ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧသ နယော စိတ္တဓမ္မေသုပိ။ ကထဉ္စ ဝေဒနာ အနုပဿိတဗ္ဗာတိ? သုခါ တာဝ ဝေဒနာ ဒုက္ခတော, ဒုက္ခာ သလ္လတော, အဒုက္ခမသုခါ အနိစ္စတော။ ယထာဟ –

“ယော သုခံ ဒုက္ခတော အဒ္ဒ၊ ဒုက္ခမဒ္ဒက္ခိ သလ္လတော။
အဒုက္ခမသုခံ သန္တံ၊ အဒက္ခိ နံ အနိစ္စတော။
သ ဝေ သမ္မဒ္ဒသော ဘိက္ခု၊ ဥပသန္တော စရိဿတီ”တိ။ (သံ. နိ. ၄.၂၅၃)။

သဗ္ဗာ ဧဝ စေတာ ဒုက္ခာတိပိ အနုပဿိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉ္စေဟေတံ “ယံကိဉ္စိ ဝေဒယိတံ, သဗ္ဗံ တံ ဒုက္ခသ္မိန္တိ ဝဒါမီ”တိ (သံ. နိ. ၄.၂၅၉)။ သုခဒုက္ခတောပိ စ အနုပဿိတဗ္ဗာ။ ယထာဟ “သုခါ ဝေဒနာ ဌိတိသုခါ ဝိပရိဏာမဒုက္ခာ”တိ (မ. နိ. ၁.၄၆၄) သဗ္ဗံ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ အပိစ အနိစ္စာဒိသတ္တာနုပဿနာဝသေနပိ အနုပဿိတဗ္ဗာ။ သေသံ နိဒ္ဒေသဝါရေယေဝ ပါကဋံ ဘဝိဿတိ။ စိတ္တဓမ္မေသုပိ စိတ္တံ တာဝ အာရမ္မဏာဓိပတိသဟဇာတဘူမိကမ္မဝိပါကကိရိယာဒိနာနတ္တဘေဒါနံ အနိစ္စာဒိသတ္တာနုပဿနာနံ နိဒ္ဒေသဝါရေ အာဂတသရာဂါဒိဘေဒါနဉ္စ ဝသေန အနုပဿိတဗ္ဗံ။ ဓမ္မာ သလက္ခဏသာမညလက္ခဏာနံ သုညတဓမ္မဿ အနိစ္စာဒိသတ္တာနုပဿနာနံ နိဒ္ဒေသဝါရေ အာဂတသန္တာသန္တာဒိဘေဒါနဉ္စ ဝသေန အနုပဿိတဗ္ဗာ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ကာမဉ္စေတ္ထ ယဿ ကာယသင်္ခါတေ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ ပဟီနံ, တဿ ဝေဒနာဒိလောကေသုပိ တံ ပဟီနမေဝ။ နာနာပုဂ္ဂလဝသေန ပန နာနာစိတ္တက္ခဏိကသတိပဋ္ဌာနဘာဝနာဝသေန စ သဗ္ဗတ္ထ ဝုတ္တံ။ ယတော ဝါ ဧကတ္ထ ပဟီနံ သေသေသုပိ ပဟီနံ ဟောတိ။ တေနေဝဿ တတ္ထ ပဟာနဒဿနတ္ထမ္ပိ ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဥဒ္ဒေသဝါရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကာယာနုပဿနာအာနာပါနပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ

၁၀၇. ဣဒါနိ သေယျထာပိ နာမ ဆေကော ဝိလီဝကာရကော ထူလကိလဉ္ဇသဏှကိလဉ္ဇစင်္ကောဋကပေဠာပုဋာဒီနိ ဥပကရဏာနိ ကတ္တုကာမော ဧကံ မဟာဝေဠုံ လဘိတွာ စတုဓာ ဘိန္ဒိတွာ တတော ဧကေကံ ဝေဠုခဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ဖာလေတွာ တံ တံ ဥပကရဏံ ကရေယျ, ဧဝမေဝ ဘဂဝါ သတိပဋ္ဌာနဒေသနာယ သတ္တာနံ အနေကပ္ပကာရဝိသေသာဓိဂမံ ကတ္တုကာမော ဧကမေဝ သမ္မာသတိံ “စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ။ ကတမေ စတ္တာရော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ,

ဘိက္ခု ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတီ''တိအာဒိနာ နယေန အာရမ္မဏဝသေန စတုဓာ ဘိန္ဒိတ္ဝာ တတော ဧကေကံ သတိပဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝိဘဇန္တော ''ကထဉ္စ ဘိက္ခဝေ''တိအာဒိနာ နယေန နိဒ္ဒေသတရံ ဝတ္တုမာရဒ္ဓေါ။

တတ္ထ **ကထဉ္စာ** တိအာဒိ ဝိတ္ထာရေတုကမျတာ ပုစ္ဆာ။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – ဘိက္ခဝေ, ကေန စ ပကာရေန ဘိက္ခု ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတီတိ? သေ နယော သဗ္ဗပုစ္ဆာတရေသု။ **ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ** တိ, ဘိက္ခဝေ, ဣမသ္မိံ သာသနေ ဘိက္ခု။ အယဉှေတ္ထ ဣဓ-သဒ္ဒေါ သဗ္ဗပ္ပကာရကာယာနုပဿနာနိဗ္ဗတ္တကဿ ပုဂ္ဂလဿ သန္နိဿယဘူတသာသနပရိဒီပနော အညသာသနဿ တထာဘာဝပဋိသေဓနော စ။ ဝုတ္တဉှေတံ ''ဣဓေဝ, ဘိက္ခဝေ, သမဏော။ပေ။ သုညာ ပရပ္ပဝါဒါ သမဏေဘိ အညေဟီ''တိ (မ. နိ. ၁.၁၃၉)။ တေန ဝုတ္တံ ''ဣမသ္မိံ သာသနေ ဘိက္ခူ''တိ။

''အရညဂတော ဝါ။ပေ။ သုညာဂါရဂတော ဝါ''တိ ဣဒမဿ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာနုရူပသေနာသနပရိဂ္ဂဟပရိဒီပနံ။ ဣမဿ ဟိ ဘိက္ခုနော ဒီဃရတ္တံ ရူပာဒီသု အာရမ္မဏေသု အနုဝိသဋံ စိတ္တံ ကမ္မဋ္ဌာနဝီထိံ ဩတရိတုံ န ဣစ္ဆတိ, ကူဋဂောဏယုတ္တရထော ဝိယ ဥပ္ပထမေဝ ဓာဝတိ, တသ္မာ သေယျထာပိ နာမ ဂေါပေါ ကူဋဓေနုယာ သဗ္ဗံ ခီရံ ပိဝိတွာ ဝဍ္ဎိတံ ကူဋဝစ္ဆံ ဒမေတုကာမော ဓေနုတော အပနေတွာ ဧကမန္တေ မဟန္တံ ထမ္ဘံ နိခဏိတွာ တတ္ထ ယောတ္တေန ဗန္ဓေယျ။ အထဿ သော ဝစ္ဆော ဣတော စိတော စ ဝိပ္ဖန္ဒိတွာ ပလာယိတုံ အသက္ကောန္တော တမေဝ ထမ္ဘံ ဥပနိသီဒေယျ ဝါ ဥပနိပဇ္ဇေယျ ဝါ, ဧဝမေဝ ဣမိနာပိ ဘိက္ခုနာ ဒီဃရတ္တံ ရူပါရမ္မဏာဒိရသပါနဝဍ္ဎိတံ ဒုဋ္ဌစိတ္တံ ဒမေတုကာမေန ရူပါဒိအာရမ္မဏတော အပနေတွာ အရညံ ဝါ ရုက္ခမူလံ ဝါ သုညာဂါရံ ဝါ ပဝေသေတွာ တတ္ထ သတိပဋ္ဌာနာရမ္မဏတ္ထမ္ဘေ သတိယောတ္တေန ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ ဧဝမဿ တံ စိတ္တံ ဣတော စိတော စ ဝိပ္ဖန္ဒိတွာပိ ပုဗ္ဗေ အာစိဏ္ဏာရမ္မဏံ အလဘမာနံ သတိယောတ္တံ ဆိန္ဒိတွာ ပလာယိတုံ အသက္ကောန္တံ တမေဝါရမ္မဏံ ဥပစာရပ္ပနာဝသေန ဥပနိသီဒတိ စေဝ ဥပနိပဇ္ဇတိ စ။ တေနာဟု ပေါရာဏာ –

> ''ယထာ ထမ္ဘေ နိဗန္ဓေယျ, ဝစ္ဆံ ဒမံ နရော ဣဓ။
> ဗန္ဓေယျေဝံ သကံ စိတ္တံ, သတိယာရမ္မဏေ ဒဠှ''န္တိ။

ဧဝမဿ တံ သေနာသနံ ဘာဝနာနုရူပံ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဣဒမဿ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာနုရူပသေနာသနပရိဂ္ဂဟပရိဒီပန''န္တိ။

အပိစ ယသ္မာ ဣဒံ ကာယာနုပဿနာယ မုဒ္ဒဘူတံ သဗ္ဗဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓသာဝကာနံ ဝိသေသာဓိဂမဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရပဒဋ္ဌာနံ အာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာနံ ဣတ္ထိပုရိသဟတ္ထိအဿာဒိသဒ္ဒသမာကုလံ ဂါမန္တံ အပရိစ္စဇိတွာ န သုကရံ သမ္ပာဒေတုံ, သဒ္ဒကဏ္ဋကတ္တာ ဈာနဿ။ အဂါမကေ ပန အရညေ သုကရံ ယောဂါဝစရေန ဣဒံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ အာနာပါနစတုတ္ထဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ တဒေဝ ဈာနံ ပါဒကံ ကတွာ သင်္ခါရေ သမ္မသိတွာ အဂ္ဂဖလံ အရဟတ္တံ ပါပုဏိတုံ။ တသ္မာဿ အနုရူပသေနာသနံ ဒဿေန္တော ဘဂဝါ ''အရညဂတော ဝါ''တိအာဒိ မာဟ။

ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာစရိယော ဝိယ ဟိ ဘဂဝါ။ သော ယထာ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာစရိယော နဂရဘူမိံ ပဿိတွာ သုဋ္ဌု ဥပပရိက္ခိတွာ ''ဧတ္ထ နဂရံ မာပေထာ''တိ ဥပဒိသတိ, သောတ္ထိနာ စ နဂရေ နိဋ္ဌိတေ ရာဇကုလတော မဟာသက္ကာရံ လဘတိ, ဧဝမေဝ ယောဂါဝစရဿ အနုရူပံ သေနာသနံ ဥပပရိက္ခိတွာ ''ဧတ္ထ ကမ္မဋ္ဌာနံ အနုယုဉ္ဇိတဗ္ဗ''န္တိ ဥပဒိသတိ။ တတော တတ္ထ ကမ္မဋ္ဌာနံ အနုယုဉ္ဇန္တေန ယောဂိနာ အနုက္ကမေန အရဟတ္တေ ပတ္တေ ''သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝတ သော ဘဂဝါ''တိ မဟန္တံ သက္ကာရံ လဘတိ။

အယံ ပန ဘိက္ခု ဒီပိသဒိသောတိ ဝုစ္စတိ။ ယထာ ဟိ မဟာဒီပိရာဇာ အရညေ တိဏဂဟနံ ဝါ ဝနဂဟနံ ဝါ ပဗ္ဗတဂဟနံ ဝါ နိဿာယ နိလီယိတွာ ဝနမဟိံသဂောကဏ္ဏသူကရာဒယော မိဂေ ဂဏှာတိ, ဧဝမေဝ အယံ အရညာဒီသု ကမ္မဋ္ဌာနံ အနုယုဉ္ဇန္တော ဘိက္ခု ယထာက္ကမေန စတ္တာရော မဂ္ဂေ စေဝ စတ္တာရိ အရိယဖလာနိ စ ဂဏှာတိ။ တေနာဟု ပေါရာဏာ –

‘‘ယထာပိ ဒီပိကော နာမ၊ နိလီယိတွာ ဂဏှာတိ မိဂေ။
တထေဝါယံ ဗုဒ္ဓပုတ္တော၊ ယုတ္တယောဂေါ ဝိပဿကော။
အရညံ ပဝိသိတွာန၊ ဂဏှာတိ ဖလမုတ္တမ’’န္တိ။

တေနဿ ပရက္ကမဇဝယောဂ္ဂဘူမိံ အရညသေနာသနံ ဒဿေန္တော ဘဂဝါ ‘‘အရညဂတော ဝါ’’တိအာဒိမာဟ။ ဣတော ပရံ ဣမဿ္မိံ ဌာနေ အာနာပါနပဗ္ဗေ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝုတ္တမေဝ။

တဿ ပန ဣမေသံ ‘‘ဒီဃံ ဝါ အဿသန္တော ဒီဃံ အဿသာမီတိ ပဇာနာတိ။ပေ.။ ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ ပဿသိဿာမီတိ သိက္ခတီ’’တိ ဧဝံ ဝုတ္တာနံ အဿာသပဿာသာနံ ဝသေန သိက္ခတော အဿာသပဿာသနိမိတ္တေ စတ္တာရိ ဈာနာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ သော ဈာနာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ အဿာသပဿာသေ ဝါ ပရိဂ္ဂဏှာတိ ဈာနင်္ဂါနိ ဝါ။ တတ္ထ အဿာသပဿာသကမ္မိကော ‘‘ဣမေ အဿာသပဿာသာ ကိံ နိဿိတာ, ဝတ္ထုံ နိဿိတာ, ဝတ္ထု နာမ ကရဇကာယော, ကရဇကာယော နာမ စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ ဥပါဒါရူပဉ္စာ’’တိ ဧဝံ ရူပံ ပရိဂ္ဂဏှာတိ, တတော တဒါရမ္မဏေ ဖဿပဉ္စမကေ နာမန္တိ ဧဝံ နာမရူပံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ တဿ ပစ္စယံ ပရိယေသန္တော အဝိဇ္ဇာဒိပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ ဒိသွာ ‘‘ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မမတ္တမေဝေတံ, အညော သတ္တော ဝါ ပုဂ္ဂလော ဝါ နတ္ထီ’’တိ ဝိတိဏ္ဏကင်္ခော သပ္ပစ္စယနာမရူပေ တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေန္တော အနုက္ကမေန အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ။ ဣဒံ ဧကဿ ဘိက္ခုနော ယာဝ အရဟတ္တာ နိယျာနမုခံ။

ဈာနကမ္မိကောပိ ‘‘ဣမာနိ ဈာနင်္ဂါနိ ကိံ နိဿိတာနိ, ဝတ္ထုံ နိဿိတာနိ။ ဝတ္ထု နာမ ကရဇကာယောတိ ဈာနင်္ဂါနိ နာမံ, ကရဇကာယော ရူပ’’န္တိ နာမရူပံ ဝဝတ္ထပေတွာ တဿ ပစ္စယံ ပရိယေသန္တော အဝိဇ္ဇာဒိပစ္စယာကာရံ ဒိသွာ ‘‘ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မမတ္တမေဝေတံ, အညော သတ္တော ဝါ ပုဂ္ဂလော ဝါ နတ္ထီ’’တိ ဝိတိဏ္ဏကင်္ခော သပ္ပစ္စယနာမရူပေ တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေန္တော အနုက္ကမေန အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ, ဣဒံ ဧကဿ ဘိက္ခုနော ယာဝ အရဟတ္တာ နိယျာနမုခံ။

ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ တိ ဧဝံ အတ္တနော ဝါ အဿာသပဿာသကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ **ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ** တိ ပရဿ ဝါ အဿာသပဿာသကာယေ။ **အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ ဝါ** တိ ကာလေန အတ္တနော, ကာလေန ပရဿ အဿာသပဿာသကာယေ။ ဧတေနဿ ပဂုဏကမ္မဋ္ဌာနံ အဋ္ဌပေတွာ အပရာပရံ သဉ္စရဏကာလော ကထိတော။ ဧကသ္မိံ ကာလေ ပနိဒံ ဥဘယံ န လဗ္ဘတိ။

သမုဒယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ တိ ယထာ နာမ ကမ္မာရဘသ္တဉ္စ ဂဂ္ဂရနာဠိဉ္စ တဇ္ဇဉ္စ ဝါယာမံ ပဋိစ္စ ဝါတော အပရာပရံ သဉ္စရတိ, ဧဝံ ဘိက္ခုနော ကရဇကာယဉ္စ နာသာပုဋဉ္စ စိတ္တဉ္စ ပဋိစ္စ အဿာသပဿာသကာယော အပရာပရံ သဉ္စရတိ။ ကာယာဒယော ဓမ္မာ သမုဒယဓမ္မာ, တေ ပဿန္တော ‘‘သမုဒယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ ကာယသ္မိံ ဝိဟရတီ’’တိ ဝုစ္စတိ။ **ဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ** တိ ယထာ ဘသ္တာယ အပနီတာယ ဂဂ္ဂရနာဠိယာ ဘိန္နာယ တဇ္ဇေ စ တဿ ဝါယာမေ အသတိ သော ဝါတော နပ္ပဝတ္တတိ , ဧဝမေဝ ကာယေ ဘိန္နေ နာသာပုဋေ ဝိဒ္ဓဿေ စိတ္တေ စ နိရုဒ္ဓေ အဿာသပဿာသကာယော နာမ နပ္ပဝတ္တတီတိ ကာယာဒိနိရောဓာ အဿာသပဿာသနိရောဓောတိ ဧဝံ ပဿန္တော ‘‘ဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ ကာယသ္မိံ ဝိဟရတီ’’တိ ဝုစ္စတိ။ **သမုဒယဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ** တိ ကာလေန သမုဒယံ, ကာလေန ဝယံ အနုပဿန္တော။ **အတ္ထိ ကာယောတိ ဝါ ပနဿ** တိ ကာယောဝ အတ္ထိ, န သတ္တော, န ပုဂ္ဂလော, န ဣတ္ထီ, န ပုရိသော, န အတ္တာ, န အတ္တနိယံ, နာဟံ, န မမ, န ကောစိ, န ကဿစီတိ ဧဝမဿ သတိ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ ဟောတိ။

ယာဝဒေဝါတိ ပယောဇနပရိစ္ဆေဒဝဝတ္ထာပနမေတံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယာ သတိ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ ဟောတိ, သာ န အညတ္ထာယ။ အထ ခော ယာဝဒေဝ ဉာဏမတ္တာယ အပရာပရံ ဥတ္တရုတ္တရိ ဉာဏပမာဏတ္ထာယ စေဝ သတိပမာဏတ္ထာယ စ, သတိသမ္ပဇညာနံ ဝုဍ္ဎတ္ထာယာတိ အတ္ထော။ **အနိဿိတော စ ဝိဟရတီ** တိ တဏှာနိဿယဒိဋ္ဌိနိဿယာနံ ဝသေန အနိဿိတော ဝိဟရတိ။ **န စ ကိဉ္စိ လောကေ ဥပါဒိယတီ** တိ လောကသ္မိံ ကိဉ္စိ ရူပံ ဝါ။ပေ.။ ဝိညာဏံ ဝါ ‘‘အယံ မေ အတ္တာ ဝါ အတ္တနိယံ ဝါ’’တိ န ဂဏှာတိ။ **ဧဝမ္ပိ** တိ ဥပရိအတ္ထံ ဥပါဒာယ သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော ပိကာရော။ ဣမိနာ ပန ပဒေန ဘဂဝါ အာနာပါနပဗ္ဗဒေသနံ နိယျာတေတွာ ဒဿေတိ။

တတ္ထ အဿာသပဿာသပရိဂ္ဂဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စံ, တဿာ သမုဋ္ဌာပိကာ ပုရိမတဏှာ သမုဒယသစ္စံ, ဥဘိန္နံ အပ္ပဝတ္တိ နိရောဓသစ္စံ, ဒုက္ခပရိဇာနနော သမုဒယပဇဟနော နိရောဓာရမ္မဏော အရိယမဂ္ဂော မဂ္ဂသစ္စံ။ ဧဝံ စတုသစ္စဝသေန ဥဿက္ကိတွာ နိဗ္ဗုတိံ ပာပုဏာတီတိ ဣဒမေကဿ အဿာသပဿာသဝသေန အဘိနိဝိဋ္ဌဿ ဘိက္ခုနော ယာဝ အရဟတ္တာ နိယျာနမုခန္တိ။

အာနာပာနပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဣရိယာပထပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ

၁၀၈. ဧဝံ အဿာသပဿာသဝသေန ကာယာနုပဿနံ ဝိဘဇိတွာ ဣဒါနိ ဣရိယာပထဝသေန ဝိဘဇိတုံ **ပုန စပရန္တိ**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ ကာမံ သောဏသိင်္ဂါလာဒယောပိ ဂစ္ဆန္တာ ''ဂစ္ဆာမာ''တိ ဇာနန္တိ။ န ပနေတံ ဧဝရူပံ ဇာနနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဧဝရူပဉှိ ဇာနနံ သတ္တူပလဒ္ဓိံ န ပဇဟတိ , အတ္တသညံ န ဥဂ္ဃာဋေတိ , ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝါ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ ဝါ န ဟောတိ။ ဣမဿ ပန ဘိက္ခုနော ဇာနနံ သတ္တူပလဒ္ဓိံ ပဇဟတိ, အတ္တသညံ ဥဂ္ဃာဋေတိ, ကမ္မဋ္ဌာနဉ္စေဝ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ စ ဟောတိ။ ဣဒဉှိ ''ကော ဂစ္ဆတိ, ကဿ ဂမနံ, ကိံ ကာရဏာ ဂစ္ဆတီ''တိ ဧဝံ သမ္ပဇာနနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဌာနာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

တတ္ထ **ကော ဂစ္ဆတီ**တိ န ကောစိ သတ္တော ဝါ ပုဂ္ဂလော ဝါ ဂစ္ဆတိ။ **ကဿ ဂမန**န္တိ န ကဿစိ သတ္တဿ ဝါ ပုဂ္ဂလဿ ဝါ ဂမနံ။ **ကိံ ကာရဏာ ဂစ္ဆတီ**တိ စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေန ဂစ္ဆတိ။ တသ္မာ ဧသ ဧဝံ ပဇာနာတိ ''ဂစ္ဆာမီ''တိ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ ဝါယံ ဇနေတိ, ဝါယော ဝိညတ္တိံ ဇနေတိ, စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေန သကလကာယဿ ပုရတော အဘိနီဟာရော ဂမနန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဌာနာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

တတြာပိ ဟိ ''တိဋ္ဌာမီ''တိ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ ဝါယံ ဇနေတိ, ဝါယော ဝိညတ္တိံ ဇနေတိ, စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေန သကလကာယဿ ကောဋိတော ပဋ္ဌာယ ဥဿိတဘာဝေါ ဌာနန္တိ ဝုစ္စတိ။ ''နိသီဒါမီ''တိ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ ဝါယံ ဇနေတိ, ဝါယော ဝိညတ္တိံ ဇနေတိ, စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေန ဟေဋ္ဌိမကာယဿ သမိဉ္ဇနံ ဥပရိမကာယဿ ဥဿိတဘာဝေါ နိသဇ္ဇာတိ ဝုစ္စတိ။ ''သယာမီ''တိ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ ဝါယံ ဇနေတိ, ဝါယော ဝိညတ္တိံ ဇနေတိ, စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေန သကလသရီရဿ တိရိယတော ပသာရဏံ သယနန္တိ ဝုစ္စတီတိ။

တဿ ဧဝံ ပဇာနတော ဧဝံ ဟောတိ ''သတ္တော ဂစ္ဆတိ သတ္တော တိဋ္ဌတီ''တိ ဝုစ္စတိ။ အတ္ထိ ပန ကောစိ သတ္တော ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဌိတော ဝါ နတ္ထိ။ ယထာ ပန ''သကဋံ ဂစ္ဆတိ သကဋံ တိဋ္ဌတီ''တိ ဝုစ္စတိ, န စ ကိဉ္စိ သကဋံ နာမ ဂစ္ဆန္တံ ဝါ တိဋ္ဌန္တံ ဝါ အတ္ထိ။ စတ္တာရော ပန ဂောဏေ ယောဇေတွာ ဆေကမှိ သာရထိမှိ ပာဇေန္တေ ''သကဋံ ဂစ္ဆတိ သကဋံ တိဋ္ဌတီ''တိ ဝေါဟာရမတ္တမေဝ ဟောတိ, ဧဝမေဝ အဇာနနဋ္ဌေန သကဋံ ဝိယ ကာယော။ ဂောဏာ ဝိယ စိတ္တဇဝါတာ။ သာရထိ ဝိယ စိတ္တံ။ ဂစ္ဆာမိ တိဋ္ဌာမီတိ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ ဝါယောဓာတု ဝိညတ္တိံ ဇနယမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေန ဂမနာဒီနိ ပဝတ္တန္တိ။ တတော ''သတ္တော ဂစ္ဆတိ, သတ္တော တိဋ္ဌတိ, အဟံ ဂစ္ဆာမိ, အဟံ တိဋ္ဌာမီ''တိ ဝေါဟာရမတ္တံ ဟောတီတိ။ တေနာဟ –

''နာဝါ မာလုတဝေဂေန၊ ဇိယာဝေဂေန တေဇနံ။
ယထာ ယာတိ တထာ ကာယော၊ ယာတိ ဝါတာဟတော အယံ။

ယန္တံ သုတ္တဝသေနေဝ၊ စိတ္တသုတ္တဝသေနိဒံ။
ပယုတ္တံ ကာယယန္တမ္ပိ၊ ယာတိ ဌာတိ နိသီဒတိ။

ကော နာမ ဧတ္ထ သော သတ္တော၊ ယော ဝိနာ ဟေတုပစ္စယေ။
အတ္တနော အာနုဘာဝေန၊ တိဋ္ဌေ ဝါ ယဒိ ဝါ ဝဇေ''တိ။

တသ္မာ ဇဝံ ဟေတုပစ္စယဝသေနေဝ ပဝတ္တာနိ ဂမနာဒီနိ သလ္လက္ခေန္တော သေ ဂစ္ဆန္တော တ ဂစ္ဆာမီတိ ပဇာနာတိ, ဌိတော တ, နိသိန္နော တ, သယာနော တ သယာနောမ္ဟီတိ ပဇာနာတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ယထာ ယထာ တ ပနဿ ကာယော ပဏိဟိတော ဟောတိ, တထာ တထာ နံ ပဇာနာတီ တိ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကဝစနမေတံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယေန ယေန တ အာကာရေန တဿ ကာယော ဌိတော ဟောတိ, တေန တေန နံ ပဇာနာတိ။ ဂမနာကာရေန ဌိတံ ဂစ္ဆတီတိ ပဇာနာတိ။ ဌာနနိသဇ္ဇာသယနာကာရေန ဌိတံ သယာနောတိ ပဇာနာတီတိ။

ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ တ တိ ဇဝံ အတ္တနော တ စတုဣရိယာပထပရိဂ္ဂဏှဟနေန ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ **ဗဟိဒ္ဓာ တ** တိ ပရဿ တ စတုဣရိယာပထပရိဂ္ဂဏှဟနေန။ **အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာ တ** တိ ကာလေန အတ္တနော, ကာလေန ပရဿ စတုဣရိယာပထပရိဂ္ဂဏှဟနေန ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ **သမုဒယဓမ္မာနုပဿီ တ** တိအာဒီသု ပန “အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ ရူပသမုဒယော”တိအာဒိနာ (ပဋိ. မ. ၁.၄၉) နယေန ပဉ္စဟာကာရေဟိ ရူပက္ခန္ဓဿ သမုဒယော စ ဝယော စ နီဟရိတဗ္ဗော။ တဉှိ သန္ဓာယ ဣဓ “သမုဒယဓမ္မာနုပဿီ တ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အတ္ထိ ကာယောတိ တ ပနဿာ** တိအာဒိ ဝုတ္တသဒိသမေဝ။

ဣဓ ပန စတုဣရိယာပထပရိဂ္ဂဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စံ, တဿာ သမုဋ္ဌာပိကာ ပုရိမတဏှာ သမုဒယသစ္စံ , ဥဘိန္နံ အပ္ပဝတ္တိ နိရောဓသစ္စံ, ဒုက္ခပရိဇာနနော သမုဒယပဇဟနော နိရောဓာရမ္မဏော အရိယမဂ္ဂေါ မဂ္ဂသစ္စံ။ ဇဝံ စတုသစ္စဝသေန ဥဿက္ကိတွာ နိဗ္ဗုတိံ ဟပုဏာတီတိ ဣဒမေကဿ စတုဣရိယာပထပရိဂ္ဂဟကဿ ဘိက္ခုနော ယာဝ အရဟတ္တာ နိယျာနမုခန္တိ။

ဣရိယာပထပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုသမ္ပဇညပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ

၁၀၉. ဇဝံ ဣရိယာပထဝသေန ကာယာနုပဿနံ ဝိဘဇိတွာ ဣဒါနိ စတုသမ္ပဇညဝသေန ဝိဘဇိတုံ **ပုန စပရန္တိ** အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ** တိ ဇတ္ထ တာဝ **အဘိက္ကန္တံ** ဝုစ္စတိ ဂမနံ။ **ပဋိက္ကန္တံ** နိဝတ္တနံ။ တဒုဘယမ္ပိ စတူသု ဣရိယာပထေသု လဗ္ဘတိ။ ဂမနေ တာဝ ပုရတော ကာယံ အဘိဟရန္တော **အဘိက္ကမတိ** နာမ။ ပဋိနိဝတ္တေန္တော **ပဋိက္ကမတိ** နာမ။ ဌာနေပိ ဌိတကောဝ ကာယံ ပုရတော ဩနာမေန္တော အဘိက္ကမတိ နာမ။ ပစ္ဆတော အပနာမေန္တော ပဋိက္ကမတိ နာမ။ နိသဇ္ဇာယပိ နိသိန္နကောဝ အာသနဿ ပုရိမအင်္ဂာဘိမုခေါ သံသရန္တော အဘိက္ကမတိ နာမ။ ပစ္ဆိမအင်္ဂပ္ပဒေသံ ပစ္ဆာ သံသရန္တော ပဋိက္ကမတိ နာမ။ နိပဇ္ဇာယပိ ဇသေဝ နယော။

သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတီ တိ သမ္ပဇညေန သဗ္ဗကိစ္စကာရီ, သမ္ပဇညမေဝ တ ကာရီ။ သော ဟိ အဘိက္ကန္တာဒီသု သမ္ပဇညံ ကရောတေဝ, န ကတ္ထစိ သမ္ပဇညဝိရဟိတော ဟောတိ။ တတ္ထ သာတ္ထကသမ္ပဇညံ သပ္ပာယသမ္ပဇညံ ဂေါစရသမ္ပဇညံ အသမ္မောဟသမ္ပဇညန္တိ စတုဗ္ဗိဓံ သမ္ပဇညံ။ တတ္ထ အဘိက္ကမနစိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ စိတ္တဝသေနေဝ အဂန္တွာ “ကိံ နု မေ ဇတ္ထ ဂတေန အတ္ထော အတ္ထိ နတ္ထီ”တိ အတ္ထာနတ္ထံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ အတ္ထပရိဂ္ဂဟဏံ **သာတ္ထကသမ္ပဇညံ** ။ တတ္ထ စ အတ္ထောတိ စေတိယဒဿနဗောဓိဒဿနသင်္ဃဒဿနထေရဒဿနအသုဘဒဿနာဒိဝသေန ဓမ္မတော ဝုဍ္ဎိ။ စေတိယံ တ ဗောဓိံ တ ဒိသွာပိ ဟိ ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ သင်္ဃဒဿနေန သင်္ဃာရမ္မဏံ ပီတိံ ဥပ္ပာဒေတွာ တဒေဝ ခယဝယတော သမ္မသန္တော အရဟတ္တံ ဟပုဏာတိ။ ထေရေ ဒိသွာ တေသံ ဩဝါဒေ ပတိဋ္ဌာယ အသုဘံ ဒိသွာ တတ္ထ ပဌမဇ္ဈာနံ ဥပ္ပာဒေတွာ တဒေဝ ခယဝယတော သမ္မသန္တော အရဟတ္တံ ဟပုဏာတိ။ တသ္မာ ဇတေသံ ဒဿနံ သာတ္ထကံ။ ကေစိ ပန “အာမိသတောပိ ဝုဍ္ဎိ အတ္ထောယေဝ, တံ နိဿာယ ဗြဟ္မစရိယာနုဂ္ဂဟာယ ပဋိပန္နတ္တာ”တိ ဝဒန္တိ။

တသ္မိံ ပန ဂမနေ သပ္ပာယာသပ္ပာယံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ သပ္ပာယပရိဂ္ဂဟဏံ **သပ္ပာယသမ္ပဇညံ** ။ သေယျထိဒံ, စေတိယဒဿနံ တာဝ သာတ္ထကံ။ သစေ ပန စေတိယဿ မဟာပူဇာယ ဒသဒွါဒသယောဇနန္တရေ ပရိသာ သန္နိပတန္တိ။ အတ္တနော ဝိဘဝါနုရူပံ ဣတ္ထိယောပိ ပုရိသာပိ အလင်္ကတပဋိယတ္တာ စိတ္တကမ္မရူပကာနိ ဝိယ သဉ္စရန္တိ။ တတြ စဿ ဣဋ္ဌေ အာရမ္မဏေ လောဘော, အနိဋ္ဌေ ပဋိဃော, အသမပေက္ခနေ မောဟော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ကာယသံသဂ္ဂ

ကပတ္တိံ စ အာပဇ္ဇတိ, ဇီဝိတဗြဟ္မစရိယာနံ စ အန္တရာယော ဟောတိ, ဧဝံ တံ ဌာနံ အသပ္ပာယံ ဟောတိ။ ဝုတ္တပ္ပကာရအန္တရာယာဘာဝေ သပ္ပာယံ။ ဗောဓိဒဿနေပိ ဧသေဝ နယော။ သင်္ဃဒဿနမ္ပိ သာတ္ထံ။ သစေ ပန အန္တောဂါမေ မဟာမဏ္ဍပံ ကာရေတွာ သဗ္ဗရတ္တိံ ဓမ္မဿဝနံ ကာရေန္တေသု မနုဿေသု ဝုတ္တပ္ပကာရေနေဝ ဇနသန္နိပါတော စေဝ အန္တရာယော စ ဟောတိ, ဧဝံ တံ ဌာနံ အသပ္ပာယံ။ အန္တရာယာဘာဝေ သပ္ပာယံ။ မဟာပရိသပရိဝါရာနံ ထေရာနံ ဒဿနေပိ ဧသေဝ နယော။

အသုဘဒဿနမ္ပိ သာတ္ထံ။ တဒတ္ထဒီပနတ္ထဉ္စ ဣဒံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ ဒဟရဘိက္ခု သာမဏေရံ ဂဟေတွာ ဒန္တကဋ္ဌတ္ထာယ ဂတော။ သာမဏေရော မဂ္ဂါ ဩက္ကမိတွာ ပုရတော ဂစ္ဆန္တော အသုဘံ ဒိသွာ ပဌမဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ တဒေဝ ပါဒကံ ကတွာ သင်္ခါရေ သမ္မသန္တော တီဏိ ဖလာနိ သစ္ဆိကတွာ ဥပရိမဂ္ဂတ္ထာယ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ အဋ္ဌာသိ။ ဒဟရော တံ အပဿန္တော ''သာမဏေရာ''တိ ပက္ကောသိ။ သော ''မယာ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ဒွေ ကထာ နာမ န ကထိတပုဗ္ဗာ။ အညသ္မိမ္ပိ ဒိဝသေ ဥပရိဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ ''ကိံ, ဘန္တေ''တိ ပဋိဝစနံ အဒါသိ။ ဧဟီတိ စ ဝုတ္တေ ဧကဝစနေနေဝ အာဂန္တွာ ''ဘန္တေ, ဣမိနာ တာဝ မဂ္ဂေန ဂန္တွာ မယာ ဌိတောကာသေ မုဟုတ္တံ ပုရတ္ထာဘိမုခေ ဌတွာ ဩလောကေထာ''တိ အာဟ။ သော တထာ ကတွာ တေန ပတ္တဝိသေသမေဝ ပါပုဏိ။ ဧဝံ ဧကံ အသုဘံ ဒွိန္နံ ဇနာနံ အတ္ထာယ ဇာတံ။ ဧဝံ သာတ္ထမ္ပိ ပနေတံ ပုရိသဿ မာတုဂါမာသုဘံ အသပ္ပာယံ။ မာတုဂါမဿ စ ပုရိသာသုဘံ သဘာဂမေဝ သပ္ပာယန္တိ ဧဝံ သပ္ပာယပရိဂ္ဂဟဏံ **သပ္ပာယသမ္ပဇညံ** နာမ။

ဧဝံ ပရိဂ္ဂဟိတသာတ္ထသပ္ပာယဿ ပန အဋ္ဌတိံသာယ ကမ္မဋ္ဌာနေသု အတ္တနော စိတ္တရုစိတကမ္မဋ္ဌာနသင်္ခာတံ ဂေါစရံ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဘိက္ခာစာရဂေါစရေ တံ ဂဟေတွာ ဂမနံ **ဂေါစရသမ္ပဇညံ** နာမ။ တဿာဝိဘာဝနတ္ထံ ဣဒံ စတုက္ကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣဓေကစ္စော ဘိက္ခု ဟရတိ န ပစ္စာဟရတိ, ဧကစ္စော န ဟရတိ ပစ္စာဟရတိ, ဧကစ္စော နေဝ ဟရတိ န ပစ္စာဟရတိ, ဧကစ္စော ဟရတိ စ ပစ္စာဟရတိ စ။

တတ္ထ ယော ဘိက္ခု ဒိဝသံ စင်္ကမေန နိသဇ္ဇာယ အာဝရဏီယေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပရိသောဓေတွာ တထာ ရတ္တိယာ ပဌမံ ယာမံ မဇ္ဈိမေ ယာမေ သေယျံ ကပ္ပေတွာ ပစ္ဆိမယာမေပိ နိသဇ္ဇာစင်္ကမေဟိ ဝီတိနာမေတွာ ပဂေဝ စေတိယင်္ဂဏဗောဓိယင်္ဂဏဝတ္တံ ကတွာ ဗောဓိရုက္ခေ ဥဒကံ အာသိဉ္စိတွာ ပါနီယံ ပရိဘောဇနီယံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ အာစရိယုပဇ္ဈာယဝတ္တာဒီနိ သဗ္ဗာနိ ခန္ဓကဝတ္တာနိ သမာဒာယ ဝတ္တတိ။ သော သရီရပရိကမ္မံ ကတွာ သေနာသနံ ပဝိသိတွာ ဒွေ တယော ပလ္လင်္ကေ ဥသုမံ ဂါဟာပေန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ အနုယုဉ္ဇိတွာ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ ဥဋ္ဌဟိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေဝ ပတ္တစီဝရမာဒာယ သေနာသနတော နိက္ခမိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တောဝ စေတိယင်္ဂဏံ ဂန္တွာ သစေ ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာနံ ဟောတိ, တံ အဝိဿဇ္ဇေတွာဝ စေတိယင်္ဂဏံ ပဝိသတိ။ အညံ စေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဟောတိ, သောပါနမူလေ ဌတွာ ဟတ္ထေန ဂဟိတဘဏ္ဍံ ဝိယ တံ ဌပေတွာ ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ ပီတိံ ဂဟေတွာ စေတိယင်္ဂဏံ အာရုယှ မဟန္တံ စေတိယံ စေ, တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ စတူသု ဌာနေသု ဝန္ဒိတဗ္ဗံ။ ခုဒ္ဒကံ စေတိယံ စေ, တထေဝ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ အဋ္ဌသု ဌာနေသု ဝန္ဒိတဗ္ဗံ။ စေတိယံ ဝန္ဒိတွာ ဗောဓိယင်္ဂဏံ ပတ္တေနာပိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သမ္မုခါ ဝိယ နိပစ္စကာရံ ဒဿေန္တေန ဗောဓိ ဝန္ဒိတဗ္ဗာ။ သော ဧဝံ စေတိယဉ္စ ဗောဓိဉ္စ ဝန္ဒိတွာ ပဋိသာမိတဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ပဋိသာမိတဘဏ္ဍကံ ဟတ္ထေန ဂဏှန္တော ဝိယ နိက္ခိတ္တကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဂါမသမီပေ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေဝ စီဝရံ ပါရုပိတွာ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ။

အထ နံ မနုဿာ ဒိသွာ ''အယျော နော အာဂတော''တိ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ အာသနသာလာယံ ဝါ ဂေဟေ ဝါ နိသီဒါပေတွာ ယာဂုံ ဒတွာ ယာဝ ဘတ္တံ န နိဋ္ဌာတိ, တာဝ ပါဒေ ဓောဝိတွာ တေလေန မက္ခေတွာ ပုရတော နိသီဒိတွာ ပဉှံ ဝါ ပုစ္ဆန္တိ, ဓမ္မံ ဝါ သောတုကာမာ ဟောန္တိ။ သစေပိ န ကထာပေန္တိ, ဇနသင်္ဂဟတ္ထံ ဓမ္မကထာ နာမ ကာတဗ္ဗာယေဝါတိ အဋ္ဌကထာစရိယာ ဝဒန္တိ။ ဓမ္မကထာ ဟိ ကမ္မဋ္ဌာနဝိနိမုတ္တာ နာမ နတ္ထိ ။ တသ္မာ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေဝ ဓမ္မံ ကထေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေဝ အာဟာရံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ အနုမောဒနံ ကတွာ နိဝတ္တိယမာနေဟိပိ မနုဿေဟိ အနုဂတောဝ ဂါမတော နိက္ခမိတွာ တတ္ထေဝ နိဝတ္တေတွာ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇတိ။ အထ နံ ပုရေတရံ နိက္ခမိတွာ ဗဟိဂါမေ ကတဘတ္တကိစ္စာ သာမဏေရဒဟရဘိက္ခူ ဒိသွာ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ပတ္တစီဝရမဿ ဂဏှန္တိ။

ဟေရာဏ္ဏာ ဘိက္ခု ကိရ “န အမှာကံ ဥပဇ္ဈာယော အာစရိယော”တိ မုခံ ဥလ္လောကေတွာ ဝတ္တံ ကရောန္တိ၊ သမ္ပတ္တပရိစ္ဆေဒေနေဝ ကရောန္တိ၊ တေ တံ ပုစ္ဆန္တိ “ဘန္တေ, ဧတေ မနုဿာ တုမှာကံ ကိံ ဟောန္တိ မာတုပက္ခတော သမ္ဗန္ဓာ ပိတိပက္ခတော”တိ။ ကိံ ဒိသွာ ပုစ္ဆထာတိ။ တုမှေသု ဧတေသံ ပေမံ ဗဟုမာနဉ္စာတိ၊ အာဝုသော, ယံ မာတာပိတူဟိပိ ဒုက္ကရံ, တံ ဧတေ အမှာကံ ကရောန္တိ, ပတ္တစီဝရမ္ပိ နော ဧတေသံ သန္တကမေဝ, ဧတေသံ အာနုဘာဝေန နေဝ ဘယေ ဘယံ, န ဆာတကေ ဆာတကံ ဇာနာမ, ဧဒိသာ နာမ အမှာကံ ဥပကာရိနော နတ္ထီတိ တေသံ ဂုဏေ ကထေန္တော ဂစ္ဆတိ, အယံ ဝုစ္စတိ **ဟရတိ န ပစ္စာဟရတိ** တိ။

ယဿ ပန ပဂေဝ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဝတ္တပဋိပတ္တိံ ကရောန္တဿ ကမ္မဇတေဇော ပဇ္ဇလတိ, အနုပါဒိန္နကံ မုဉ္စိတွာ ဥပါဒိန္နကံ ဂဏှာတိ, သရီရတော သေဒါ မုစ္စန္တိ, ကမ္မဋ္ဌာနဝီထိံ နာရောဟတိ, သော ပဂေဝ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဝေဂသာဝ စေတိယံ ဝန္ဒိတွာ ဂေါရူပါနံ နိက္ခမနဝေလာယမေဝ ဂါမံ ယာဂုဘိက္ခာယ ပဝိသိတွာ ယာဂုံ လဘိတွာ အာသနသာလံ ဂန္တွာ ပိဝတိ။ အထဿ ဒွတ္တိက္ခတ္တုံ အဇ္ဈောဟရဏမတ္တေနေဝ ကမ္မဇတေဇော ဥပါဒိန္နကံ မုဉ္စိတွာ အနုပါဒိန္နကံ ဂဏှာတိ။ ဃဋသတေန နှာတော ဝိယ တေဇောဓာတုပရိဠာဟနိဗ္ဗာပနံ ပတွာ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေန ယာဂုံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ပတ္တဉ္စ မုခဉ္စ ဓောဝိတွာ အန္တရာဘတ္တေ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကတွာ အဝသေသဋ္ဌာနေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေန အာဟာရံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ တတော ပဋ္ဌာယ ပေါင်္ခါနုပေါင်္ခံ ဥပဋ္ဌဟမာနံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာဝ အာဂစ္ဆတိ, အယံ ဝုစ္စတိ **န ဟရတိ ပစ္စာဟရတိ** တိ။ ဧဒိသာ စ ဘိက္ခူ ယာဂုံ ပိဝိတွာ ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ ဗုဒ္ဓသာသနေ အရဟတ္တံ ပတ္တာ နာမ ဂဏနပထံ ဝီတိဝတ္တာ, သီဟဠဒီပေယေဝ တေသု တေသု ဂါမေသု အာသနသာလာယံ န တံ အာသနံ အတ္ထိ, ယတ္ထ ယာဂုံ ပိဝိတွာ အရဟတ္တပ္ပတ္တဘိက္ခူ နတ္ထီတိ။

ယော ပန ပမာဒဝိဟာရီ ဟောတိ နိက္ခိတ္တဓုရော, သဗ္ဗဝတ္တာနိ ဘိန္ဒိတွာ ပဉ္စဝိဓစေတောခိလဝိနိဗန္ဓစိတ္တော ဝိဟရန္တော “ကမ္မဋ္ဌာနံ နာမ အတ္ထီ”တိပိ သညံ အကတွာ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတွာ အနနုလောမိကေန ဂိဟိသံသဂ္ဂေန သံသဋ္ဌော စရိတွာ စ ဘုဉ္ဇိတွာ စ တုစ္ဆော နိက္ခမတိ, အယံ ဝုစ္စတိ **နေဝ ဟရတိ န ပစ္စာဟရတိ** တိ။

ယော ပနာယံ ဟရတိ စ ပစ္စာဟရတိ စာတိ ဝုတ္တော, သော ဂတပစ္စာဂတိကဝတ္တဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ အတ္တကာမာ ဟိ ကုလပုတ္တာ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဒသပိ ဝီသမ္ပိ တိံသမ္ပိ စတ္တာလီသမ္ပိ ပညာသမ္ပိ သတမ္ပိ ဧကတော ဝသန္တာ ကတိကဝတ္တံ ကတွာ ဝိဟရန္တိ, အာဝုသော, တုမှေ န ဣဏဋ္ဋာ န ဘယဋ္ဋာ န ဇီဝိကာပကတာ ပဗ္ဗဇိတာ, ဒုက္ခာ မုစ္စိတုကာမာ ပနေတ္ထ ပဗ္ဗဇိတာ, တသ္မာ ဂမနေ ဥပ္ပန္နကိလေသံ ဂမနေယေဝ နိဂ္ဂဏှထ, ဌာနေ, နိသဇ္ဇာယံ, သယနေ ဥပ္ပန္နကိလေသံ သယနေယေဝ နိဂ္ဂဏှထာတိ။ တေ ဧဝံ ကတိကဝတ္တံ ကတွာ ဘိက္ခာစာရံ ဂစ္ဆန္တာ အဍ္ဎဥသဘဥသဘအဍ္ဎဂါဝုတဂါဝုတန္တရေသု ပါသာဏာ ဟောန္တိ၊ တာယ သညာယ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တာဝ ဂစ္ဆန္တိ။ သစေ ကဿစိ ဂမနေ ကိလေသော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တတ္ထေဝ နံ နိဂ္ဂဏှာတိ။ တထာ အသက္ကောန္တော တိဋ္ဌတိ။ အထဿ ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆန္တောပိ တိဋ္ဌတိ။ သော “အယံ ဘိက္ခု တုယှံ ဥပ္ပန္နဝိတက္ကံ ဇာနာတိ, အနနုစ္ဆဝိကံ တေ ဧတ”န္တိ အတ္တာနံ ပဋိစောဒေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ တတ္ထေဝ အရိယဘူမိံ ဩက္ကမတိ။ တထာ အသက္ကောန္တော နိသီဒတိ။ အထဿ ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆန္တောပိ နိသီဒတီတိ သောယေဝ နယော။ အရိယဘူမိံ ဩက္ကမိတုံ အသက္ကောန္တောပိ တံ ကိလေသံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တောဝ ဂစ္ဆတိ။ န ကမ္မဋ္ဌာနဝိပ္ပယုတ္တေန စိတ္တေန ပါဒံ ဥဒ္ဓရတိ။ ဥဒ္ဓရတိ စေ, ပဋိနိဝတ္တေတွာ ပုရိမပဒေသံယေဝ ဧတိ အာလိန္ဒကဝါသီ မဟာဖုဿဒေဝတ္ထေရော ဝိယ။

သော ကိရ ဧကူနဝီသတိဝဿာနိ ဂတပစ္စာဂတိကဝတ္တံ ပူရေန္တော ဧဝ ဝိဟာသိ။ မနုဿာပိ သုဒံ အန္တရာမဂ္ဂေ ကသန္တာ စ ဝပန္တာ စ မဒ္ဒန္တာ စ ကမ္မာနိ စ ကရောန္တာ ထေရံ တထာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ “အယံ ထေရော ပုနပ္ပုနံ နိဝတ္တိတွာ ဂစ္ဆတိ။ ကိံ နု ခေါ မဂ္ဂမူဠှော ဥဒါဟု ကိဉ္စိ ပမုဋ္ဌော”တိ သမုလ္လပန္တိ။ သော တံ အနာဒိယိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနယုတ္တစိတ္တေနေဝ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ဝီသတိဝဿဗ္ဘန္တရေ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အရဟတ္တပ္ပတ္တဒိဝသေယေဝဿ စင်္ကမနကောဋိယံ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ အင်္ဂုလီဟိ ဒီပံ ဥဇ္ဇာလေတွာ အဋ္ဌာသိ။ စတ္တာရောပိ မဟာရာဇာနော သက္ကော စ ဒေဝါနမိန္ဒော ဗြဟ္မာ စ သဟမ္ပတိ ဥပဋ္ဌာနံ အာဂမံသု။ တဉ္စ ဩဘာသံ ဒိသွာ ဝနဝါသီ မဟာတိဿတ္ထေရော တံ ဒုတိယဒိဝသေ ပုစ္ဆိ “ရတ္တိဘာဂေ အာယသ္မတော သန္တိကေ ဩဘာသော အဟောသိ, ကိံ သော ဩဘာသော”တိ ။ ထေရော ဝိက္ခေပံ ကရောန္တော “ဩဘာသော နာမ ဒီပေါဘာသောပိ ဟောတိ မဏိဩဘာ

သောပီ''တိ ဝေမာဒိမာဟ။ တတော ပဋ္ဌိုတ္တာဒေထ တုမ္ဟေတိ နိဗဒ္ဓေ အာမာတိ ပဋိဇာနိတ္ဝာတ အာရောစေသိ ကာလဝလ္လိမဏ္ဍပတာသီ မဟာနာဂတ္ထေရော ဝိယ စ။

သောပိ ကိရ ဂတပစ္စာဂတိကဝတ္တံ ပူရေန္တော ပဌမံ တာဝ ဘဂဝတော မဟာပဓာနံ ပူဇေဿာမီတိ သတ္တ ဝဿာနိ ဌာနစင်္ကမနမေဝ အဓိဋ္ဌာသိ။ ပုန သောဠသ ဝဿာနိ ဂတပစ္စာဂတိကဝတ္တံ ပူရေတွာတ အရဟတ္တံ ဟာပုဏိ။ သောကမ္မဋ္ဌာနယုတ္တေနေဝ စိတ္တေန ဟာဒံ ဥဒ္ဓရန္တော ဝိယုတ္တေန ဥဒ္ဓတေ ပဋိနိဝတ္တန္တော ကမဿ သမီပံ ဂန္တ္ဝာတ ''ကဝီ နု ပဗ္ဗဇိတော နူ''တိ အာသင်္ကနီယပဒေသေ ဌတွာတ စီဝရံ ဟာရုပိတွာတ ကစ္ဆကန္တရတော ဥဒကေန ပတ္တံ ဓောဝိတွာတ ဥဒကဂဏ္ဍူသံ ကရောတိ။ ကိံ ကာရဏာ? မာ မေ ဘိက္ခံ အတုံ ဝန္ဒိတုံ တ အာဂတေ မနုဿေ ဒီဃာယုကာ ဟောထာတိ ဝစနမတ္တေနာပိ ကမ္မဋ္ဌာနဝိက္ခေပေါ အဟောသီတိ။ အဇ္ဇ, ဘန္တေ, ကတိမီတိ ဒိဝသံ တ ဘိက္ခုဂဏနံ တ ပဉှေ တ ပုစ္ဆိတော ပန ဥဒကံ ဂိလိတ္ဝာတ အာရောစေသိ။ သစေ ဒိဝသာဒိပုစ္ဆကာ န ဟောန္တိ, နိက္ခမနဝေလာယ ကမဒ္ဒတရေ နိဋ္ဌုဘိတွာတဝ ယာတိ ကလမ္ဗတိတ္ထဝိဟာရေ ဝဿူပဂတပညာသဘိက္ခူ ဝိယ။

တေ ကိရ အာသာဠ္ဟပုဏ္ဏမာယံ ကတိကဝတ္တံ အကံသု ''အရဟတ္တံ အပ္ပတွာတ အညမညံ န အာလပိဿာမာ''တိ။ ကမဋ္ဌ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသန္တာ ဥဒကဂဏ္ဍူသံ ကတွာတ ပဝိသိံသု။ ဒိဝသာဒီသု ပုစ္ဆိတေသု ဝုတ္တနယေနေဝ ပဋိပဇ္ဇိံသု။ တတ္ထ မနုဿာ နိဋ္ဌုဘနံ ဒိသွာတ ဇာနိံသု, ''အဇ္ဇေကော အာဂတော, အဇ္ဇ ဒွေဝ''တိ။ ဧဝဋ္ဌ စိန္တေသုံ ''ကိံ နု ခော ဧတေ အမှေဟိယေဝ သဒ္ဓိံ န သလ္လပန္တိ, ဥဒာဟု အညမညမ္ပိ, ယဒိ အညမညံ န သလ္လပန္တိ, အဒ္ဓာ ဝိတဒဇာတာ ဘဝိဿန္တိ, ဧထ နေ အညမညံ ခမာပေဿာမာ''တိ သဗ္ဗေ ဝိဟာရံ ဂန္တွာတ ပညာသာယ ဘိက္ခူသု ဒွေဝပိ ဘိက္ခူ ဧကောကာသေ နာဒ္ဒသံသု။ တတော ယော တေသု စက္ခုမာ ပုရိသော, သော အာဟ ''န ဘော ကလဟကာရကာနံ ဩကာသော ဤဒိသော ဟောတိ, သုသမ္မဋ္ဌံ စေတိယင်္ဂဏံ ဗောဓိယင်္ဂဏံ, သုနိက္ခိတ္တာ သမ္မဇ္ဇနိယော, သူပဋ္ဌပိတံ ပာနီယံ ပရိဘောဇနီယ''န္တိ။ တေ တတောဝ နိဝတ္တာ, တေပိ ဘိက္ခူ အန္တောတေမာသေယေဝ အရဟတ္တံ ပတွာတ မဟာပဝါရဏာယ ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏံ ပဝါရေသုံ။

ဧဝံ ကာလဝလ္လိမဏ္ဍပတာသီ မဟာနာဂတ္ထေရော ဝိယ ကလမ္ဗတိတ္ထဝိဟာရေ ဝဿူပဂတဘိက္ခူ ဝိယ စ ကမ္မဋ္ဌာနယုတ္တေနေဝ စိတ္တေန ဟာဒံ ဥဒ္ဓရန္တော ကမသမီပံ ပတွာတ ဥဒကဂဏ္ဍူသံ ကတွာတ ဝီထိယော သလ္လက္ခေတွာတ ယတ္ထ သုရာသောဏ္ဍဓုတ္တာဒယော ကလဟကာရကာ စဏ္ဍဟတ္ထိအဿာဒယော တ နတ္ထိ, တံ ဝီထိံ ပဋိပဇ္ဇတိ။ တတ္ထ စ ပိဏ္ဍာယ စရမာနော န တုရိတတုရိတော ဝိယ ဇဝေန ဂစ္ဆတိ။ န ဟိ ဇဝေန ပိဏ္ဍပါတိယဓုတင်္ဂံ နာမ ကိဉ္စိ အတ္ထိ။ ဝိသမဘူမိဘာဂပ္ပတ္တံ ပန ဥဒကသကဋံ ဝိယ နိစ္စလော ဟုတွာတ ဂစ္ဆတိ။ အနုဃရံ ပဝိဋ္ဌော စ တံ အတုကာမံ တ အဒါတုကာမံ တ သလ္လက္ခေတုံ တဒနုရူပံ ကာလံ အာဂမေန္တော ဘိက္ခံ ဂဟေတွာတ အန္တောဂါမေ တ ဗဟိဂါမေ တ ဝိဟာရမေဝ တ အာဂန္တွာတ ယထာဖာသုကေ ပတိရူပေ ဩကာသေ နိသီဒိတွာတ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တော အာဟာရေ ပဋိကူလသညံ ဥပဋ္ဌာပေတွာတ အက္ခဗ္ဘဥ္ဇနဝဏလေပနပုတ္တမံသူပမာဝသေန နံ ပစ္စဝေက္ခန္တော အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ အာဟာရံ အာဟာရေတိ, နေဝ ဒဝါယ န မဒါယ န မဏ္ဍနာယ န ဝိဘူသနာယ။ ဘုတ္တာဝီ စ ဥဒကကိစ္စံ ကတွာတ မုဟုတ္တံ ဘတ္တကိလမထံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတွာတ ယထာ ပုရေဘတ္တံ, ဧဝံ ပစ္ဆာဘတ္တံ။ ယထာ ပုရိမယာမံ, ဧဝံ ပစ္ဆိမယာမမ္ဋ္ဌ ကမ္မဋ္ဌာနမေဝ မနသိ ကရောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ **ဟာရတိ စ ပစ္စာဟာရတိ စာ** တိ။

ဣဒံ ပန ဟာရဏပစ္စာဟာရဏသင်္ခာတံ ဂတပစ္စာဂတိကဝတ္တံ ပူရေန္တော ယဒိ ဥပနိဿယသမ္ပန္နော ဟောတိ။ ပဌမဝယေ ဧဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ။ နော စေ ပဌမဝယေ ပာပုဏာတိ, အထ မဇ္ဈိမဝယေ။ နော စေ မဇ္ဈိမဝယေ ပာပုဏာတိ, အထ ပစ္ဆိမဝယေ။ နော စေ ပစ္ဆိမဝယေ ပာပုဏာတိ, အထ မရဏသမယေ။ နော စေ မရဏသမယေ ပာပုဏာတိ, အထ ဒေဝပုတ္တော ဟုတွာတ။ နော စေ ဒေဝပုတ္တော ဟုတွာတ ပာပုဏာတိ, အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ နိဗ္ဗတ္တော ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကရောတိ။ နော စေ ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကရောတိ, အထ ဗုဒ္ဓါနံ သမ္မုခီဘာဝေ ခိပ္ပာဘိညော တ ဟောတိ သေယျထာပိ ထေရော ဗာဟိယော ဒါရုစီရိယော, မဟာပညော တ သေယျထာပိ ထေရော သာရိပုတ္တော, မဟိဒ္ဓိကော တ သေယျထာပိ ထေရော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော, ဓုတင်္ဂဓရော တ သေယျထာပိ ထေရော မဟာကဿပေါ, ဒိဗ္ဗစက္ခုကော တ သေယျထာပိ ထေရော အနုရုဒ္ဓေါ, ဝိနယဓရော တ သေယျထာပိ ထေရော ဥပါလိ, ဓမ္မကထိကော တ သေယျထာပိ ထေရော ပုဏ္ဏော မန္တာဏိပုတ္တော, အာရညိကော တ သေယျထာပိ ထေရော ရေဝတော, ဗဟုဿုတော တ သေ

ယ္ယထာပိ ထေရော အာနန္ဒော, သိက္ခာကာမော တ သေယ္ယထာပိ ထေရော ရာဟုလော ဗုဒ္ဓပုတ္တောတိ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ စတုက္ကေ ယ့တယံ ဟရတိ စ ပစ္စာဟရတိ စ, တသ္သ **ကေစရသမ္ပဇည်** သိဓာပတ္တံ ဟောတိ။

အဘိက္ကမာဒီသု ပန အသမ္မုယှဟနံ **အသမ္မောဟသမ္ပဇည်** ။ တံ ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – ဣဓ ဘိက္ခု အဘိက္ကမန္တော တ ပဋိက္ကမန္တော တ ယထာ အန္ဓပုထုဇ္ဇနာ အဘိက္ကမာဒီသု "အတ္တာ အဘိက္ကမတိ, အတ္တနာ အဘိက္ကမော နိဗ္ဗ တ္တိတော"တိ တ "အဟံ အဘိက္ကမာမိ, မယာ အဘိက္ကမော နိဗ္ဗတ္တိတော"တိ တ သမ္မုယှဟန္တိ။ တထာ အသမ္မု ယှဟန္တော "အဘိက္ကမာမီ"တိ စိတ္တေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ တေနေဝ စိတ္တေန သဒ္ဓိံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ တယောဓာတု ဝိ ညတ္တိံ ဇနယမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဣတိ စိတ္တကိရိယတယောဓာတုဝိပ္ဖာရဝသေန အယံ ကာယသမ္မတော အဋ္ဌိသင်္ဃာ တော အဘိက္ကမတိ, တသ္သေဝံ အဘိက္ကမတော ဧကေကပာဒုဒ္ဓရဏေ ပထဝီဓာတု အာပောဓာတူတိ ဒွေဝ ဓာတုယော ဩမတ္တာ ဟောန္တိ မန္ဒာ, ဣတရာ ဒွေဝ အဓိမတ္တာ ဟောန္တိ ဗလဝတိယော, တထာ အတိဟရဏဝီတိဟရဏေသု။ တေသ္သဇ္ဇနေ တေဇောတယောဓာတုယော ဩမတ္တာ ဟောန္တိ မန္ဒာ, ဣတရာ ဒွေဝ အဓိမတ္တာ ဟောန္တိ ဗလဝတိ ယော။ တထာ သန္နိက္ခေပနသန္နိရုမ္ဘနေသု။ တတ္ထ ဥဒ္ဓရဏေ ပဝတ္တာ ရူပာရူပဓမ္မာ အတိဟရဏံ န ပာပုဏန္တိ။ တထာ အတိဟရဏေ ပဝတ္တာ ဝီတိဟရဏံ, ဝီတိဟရဏေ ပဝတ္တာ တေသ္သဇ္ဇနံ, တေသ္သဇ္ဇနေ ပဝတ္တာ သန္နိက္ ခေပနံ, သန္နိက္ခေပနေ ပဝတ္တာ သန္နိရုမ္ဘနံ န ပာပုဏန္တိ။ တတ္ထ တတ္ထေဝ ပဗ္ဗံ ပဗ္ဗံ သန္ဓိ သန္ဓိ ဩဓိ ဩဓိ ဟုတွ တ တတ္တကပာလေ ပက္ခိတ္တတိလာနိ ဝိယ ပဋပဋာယန္တာ ဘိဇ္ဇန္တိ။ တတ္ထ ကော ဧကော အဘိက္ကမတိ? ကသ့ သ တ ဧကသ္သ အဘိက္ကမနံ? ပရမတ္ထတော ဟိ ဓာတူနံယေဝ ဂမနံ, ဓာတူနံ ဌာနံ, ဓာတူနံ နိသဇ္ဇနံ, ဓာတူနံ သယနံ, တ သ္မိံ တသ္မိံဥ္ဟိ ကောဋ္ဌာသေ သဒ္ဓိံ ရူပေန –

အညံ ဥပ္ပဇ္ဇတေ စိတ္တံ၊ အညံ စိတ္တံ နိရုဇ္ဈတိ။
အဝီစိမနုသမ္ဗန္ဓော၊ နဒီသောတောဝ ဝတ္တတီတိ။

ဇဝံ အဘိက္ကမာဒီသု အသမ္မုယှဟနံ **အသမ္မောဟသမ္ပဇည်** နာမာတိ။
နိဋ္ဌိတော အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတီတိ ပဒသ္သ အတ္ထော။

အာလောကိတေ ဝိလောကိတေတိ ဧတ္ထ ပန **အာလောကိတံ** နာမ ပုရတော ပေက္ခနံ။ **ဝိလောကိတံ** နာမ အနုဒိသာ ပေက္ခနံ။ အညာနိပိ ဟေဋ္ဌာ ဥပရိ ပစ္ဆတော ပေက္ခနဝသေန ဩလောကိတဥလ္လောကိတာပလောကိတာနိ နာမ ဟောန္တိ, တာနိ ဣဓ န ဂဟိတာနိ။ သာရုပ္ပဝသေန ပန ဣမာနေဝ ဒွေဝ ဂဟိတာနိ, ဣမိနာ တ မုခေန သဗ္ဗာနိပိ တာနိ ဂဟိတာနေ တတိ။

တတ္ထ "အာလောကေဿာမီ"တိ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ စိတ္တဝသေနေဝ အနောလောကေတွ တ အတ္ထပရိဂ္ဂဟ ဏံ သာတ္ထကသမ္ပဇည်။ တံ အာယသ္မန္တံ နန္ဒံ ကာယသက္ခိံ ကတွ တ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဘဂဝတာ – "သစေ, ဘိက္ခဝေ, နန္ဒသ္သ ပုရတ္ထိမာ ဒိသာ အာလောကေတဗ္ဗာ ဟောတိ, သဗ္ဗံ စေတသာ သမန္နာဟရိတွ တ နန္ဒော ပုရတ္ထိမံ ဒိသံ အာလောကေတိ, ဇဝံ မေ ပုရတ္ထိမံ ဒိသံ အာလောကယတော န အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာ ပာပကာ အ ကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝေယျုန္တိ ဣတိ သော တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ, သစေ, ဘိက္ခဝေ, နန္ဒသ္သ ပစ္ဆိ မာ ဒိသာ, ဥတ္တရာ ဒိသာ, ဒက္ခိဏာ ဒိသာ, ဥဒ္ဓံ, အဓော, အနုဒိသာ အာလောကေတဗ္ဗာ ဟောတိ, သဗ္ဗံ စေတသော သမ န္နာဟရိတွ တ နန္ဒော အနုဒိသံ အာလောကေတိ။ ဇဝံ မေ အနုဒိသံ အာလောကယတော။ပေ.။ သမ္ပဇာနော ဟောတီ"တိ (အ. နိ. ၈.၉)။

အပိစ ဣဓာပိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တစေတိယဒဿနာဒိဝသေနေဝ သာတ္ထကတာ စ သပ္ပာယတာ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ကမ္မဋ္ဌာ ဌာနဿ ပန အဝိဇဟနမေဝ ဂေစရသမ္ပဇည်။ တသ္မာ ခန္ဓဓာတုအာယတနကမ္မဋ္ဌာနိကေဟိ အတ္တနော ကမ္မဋ္ဌာနဝ သေနေဝ, ကသိဏာဒိကမ္မဋ္ဌာနိကေဟိ တ ပန ကမ္မဋ္ဌာနသီသေနေဝ အာလောကနဝိလောကနံ ကာတဗ္ဗံ။ အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာ နာမ အာလောကေတာ တ ဝိလောကေတာ တ နတ္ထိ, အာလောကေဿာမီတိ ပန စိတ္တေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ တေနေဝ စိတ္တေန သဒ္ဓိံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ တယောဓာတု ဝိညတ္တိံ ဇနယမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣတိ စိတ္တကိရိယတယောဓာတုဝိပ္ပ

ဖာရဝသေနေဝ ဟေဋ္ဌိမံ အင်္ဂိဒလံ အဓော သီဒတိ, ဥပရိမံ ဥဒ္ဓံ လင်္ဃေတိ, ကောစိ ယန္တကေန ဝိဝရန္တော နာမ နတ္ထိ, တတော စက္ခုဝိညာဏံ ဒဿနကိစ္စံ သာဓေန္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။ ဧဝံ သမ္ဗဓာနန် ပနေတ္ထ **အသမ္ဘောဟသမ္ပဇည်** နာမ။

အပိစ မူလပရိညာအာဂန္တုကတာဝကာလိကဘာဝဝသေနပေတ္ထ အသမ္မောဟသမ္ပဇည် ဝေဒိတဗ္ဗံ။ မူလပရိညာဝ သေန တာဝ –

ဘဝင်္ဂါဝဇ္ဇနဉ္စေဝ၊ ဒဿနံ သမ္ပဋိစ္ဆနံ။
သန္တီရဏံ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနံ၊ ဇဝနံ ဘဝတိ သတ္တမံ။

တတ္ထ ဘဝင်္ဂံ ဥပပတ္တိဘဝဿ အင်္ဂကိစ္စံ သာဓယမာနံ ပဝတ္တတိ, တံ အာဝဋ္ဋေတွာ ကိရိယမနောဓာတု အာဝဇ္ဇနကိစ္စံ သာဓယမာနာ, တန္နိရောဓာ စက္ခုဝိညာဏံ ဒဿနကိစ္စံ သာဓယမာနံ , တန္နိရောဓာ ဝိပါကမနောဓာတု သမ္ပဋိစ္ဆနကိစ္စံ သာဓယမာနာ, တန္နိရောဓာ ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတု သန္တီရဏကိစ္စံ သာဓယမာနာ, တန္နိရောဓာ ကိရိယမနောဝိညာဏဓာတု ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနကိစ္စံ သာဓယမာနာ, တန္နိရောဓာ သတ္တက္ခတ္တုံ ဇဝနံ ဇဝတိ။ တတ္ထ ပဌမဇ ဝနေပိ "အယံ ဣတ္ထီ, အယံ ပုရိသော"တိ ရဇ္ဇနဒုဿနမုယ္ဟနဝသေန အာလောကိတဝိလောကိတံ န ဟောတိ။ ဒုတိယ ဇဝနေပိ။ပေ.။ သတ္တမဇဝနေပိ။ ဧတေသု ပန ယုဒ္ဓမဏ္ဍလေ ယောဓေသု ဝိယ ဟေဋ္ဌုပရိယဝသေန ဘိဇ္ဇိတွာ ပတိတေသု "အယံ ဣတ္ထီ, အယံ ပုရိသော"တိ ရဇ္ဇနာဒိဝသေန အာလောကိတဝိလောကိတံ ဟောတိ။ ဧဝံ တာဝေတ္ထ မူလပရိညာဝ သေန အသမ္မောဟသမ္ပဇည် ဝေဒိတဗ္ဗံ။

စက္ခုဒွါရေ ပန ရူပေ အာပါထဂတေ ဘဝင်္ဂစလနတော ဥဒ္ဓံ သကကိစ္စံ နိပ္ဖာဒနဝသေန အာဝဇ္ဇနာဒီသု ဥပ္ပဇ္ဇိ တွာ နိရုဒ္ဓေသု အဝသာနေ ဇဝနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တံ ပုဗ္ဗေ ဥပ္ပန္နာနံ အာဝဇ္ဇနာဒီနံ ဂေဟဘူတေ စက္ခုဒွါရေ အာဂန္တုကပု ရိသော ဝိယ ဟောတိ။ တဿ ယထာ ပရဂေဟေ ကိဉ္စိ ယာစိတုံ ပဝိဋ္ဌဿ အာဂန္တုကပုရိသဿ ဂေဟသာမိကေသု တု ဏှီမာသိနေသု အာဏာကရဏံ န ယုတ္တံ။ ဧဝံ အာဝဇ္ဇနာဒီနံ ဂေဟဘူတေ စက္ခုဒွါရေ အာဝဇ္ဇနာဒီသုပိ အရဇ္ဇန္တေ သု အဒုဿန္တေသု အမုယ္ဟန္တေသု စ ရဇ္ဇနဒုဿနမုယ္ဟနံ အယုတ္တန္တိ ဧဝံ အာဂန္တုကဘာဝဝသေန အသမ္ မောဟသမ္ပဇည် ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယာနိ ပန တာနိ စက္ခုဒွါရေ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနပရိယောသာနာနိ စိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တာနိ သဒ္ဓိံ သမ္ပယုတ္တဓမ္ မေဟိ တတ္ထ တတ္ထေဝ ဘိဇ္ဇန္တိ, အညမညံ န ပဿန္တီတိ ဣတ္တရာနိ တာဝကာလိကာနိ ဟောန္တိ။ တတ္ထ ယထာ ဧကသ္မိံ ဃရေ သဗ္ဗေသု မာနုသကေသု မတေသု အဝသေသဿ ဧကဿ တင်္ခဏညေဝ မရဏဓမ္မဿ န ယုတ္တာ နစ္စဂီတာဒီသု အဘိရတိ နာမ, ဧဝမေဝ ဧကဒွါရေ သသမ္ပယုတ္တေသု အာဝဇ္ဇနာဒီသု တတ္ထ တတ္ထေဝ မ တေသု အဝသေသဿ တင်္ခဏညေဝ မရဏဓမ္မဿ ဇဝနဿာပိ ရဇ္ဇနဒုဿနမုယ္ဟနဝသေန အဘိရတိ နာမ န ယုတ္တာတိ ဧဝံ တာဝကာလိကဘာဝဝသေန အသမ္မောဟသမ္ပဇည် ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိစ ခန္ဓာယတနဓာတုပစ္စယပစ္စဝေက္ခဏဝသေနပေတံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ ဟိ စက္ခု စေဝ ရူပဉ္စ ရူပက္ခန္ဓော, ဒဿ နံ ဝိညာဏက္ခန္ဓော, တံသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော, သညာ သညာက္ခန္ဓော, ဖဿာဒိကာ သင်္ခါရက္ခ န္ဓော။ ဧဝမေတေသံ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ သမဝါယေ အာလောကနဝိလောကနံ ပညာယတိ။ တတ္ထ ကော ဧကော အာလောကေ တိ, ကော ဝိလောကေတိ? တထာ စက္ခု စက္ခာယတနံ, ရူပံ ရူပါယတနံ, ဒဿနံ မနာယတနံ, ဝေဒနာဒယော သမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ ဓမ္မာယတနံ။ ဧဝမေတေသံ စတုန္နံ အာယတနာနံ သမဝါယေ အာလောကနဝိလောကနံ ပညာယတိ။ တတ္ထ ကော ဧကော အာလောကေတိ, ကော ဝိလောကေတိ? တထာ စက္ခု စက္ခုဓာတု, ရူပံ ရူပဓာတု, ဒဿနံ စက္ခုဝိညာဏဓာတု, တံသမ္ ပယုတ္တာ ဝေဒနာဒယော ဓမ္မဓာတု။ ဧဝမေတာသံ စတုန္နံ ဓာတူနံ သမဝါယေ အာလောကနဝိလောကနံ ပညာယတိ။ တတ္ ထ ကော ဧကော အာလောကေတိ, ကော ဝိလောကေတိ? တထာ စက္ခု နိဿယပစ္စယော, ရူပံ အာရမ္မဏပစ္စယော, အာ ဝဇ္ဇနံ အနန္တရသမနန္တရူပနိဿယနတ္ထိဝိဂတပစ္စယော, အာလောကော ဥပနိဿယပစ္စယော ဝေဒနာဒယော သဟဇာတပစ္စယော။ ဧဝမေတေသံ ပစ္စယာနံ သမဝါယေ အာလောကနဝိလောကနံ ပညာယတိ။ တတ္ထ ကော ဧကော အာ လောကေတိ, ကော ဝိလောကေတီတိ? ဧဝမေတ္ထ ခန္ဓာယတနဓာတုပစ္စယပစ္စဝေက္ခဏဝသေနပိ အသမ္မောဟသမ္ပဇည် ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သမိဉ္ဇိတေ ပသာရိတေ တိ ပဗ္ဗာနံ သမိဉ္ဇနပသာရဏေ။ တတ္ထ စိတ္တဝသေနေဝ သမိဉ္ဇနပသာရဏံ အကတွာ ဟတ္ထပါဒါနံ သမိဉ္ဇနပသာရဏပစ္စယာ အတ္ထာနတ္ထံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ အတ္ထပရိဂ္ဂဏှနံ သာတ္ထကသမ္ပဇညံ။ တတ္ထ ဟတ္ထပါဒေ အတိစိရံ သမိဉ္ဇေတွာ ပသာရေတွာ ဝါ ဌိတဿ ခဏေ ခဏေ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ န လဘတိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ ပရိပတတိ, ဝိသေသံ နာဓိဂစ္ဆတိ။ ကာလေ သမိဉ္ဇေန္တဿ ကာလေ ပသာရေန္တဿ ပန တာ ဝေဒနာ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ ဖာတိံ ဂစ္ဆတိ, ဝိသေသမဓိဂစ္ဆတီတိ ဧဝံ အတ္ထာနတ္ထပရိဂ္ဂဏှနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အတ္ထေ ပန သတိပိ သပ္ပာယာသပ္ပာယံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ သပ္ပာယပရိဂ္ဂဏှနံ သပ္ပာယသမ္ပဇညံ။ တတြာယံ နယော – မဟာစေတိယင်္ဂဏေ ကိရ ဒဟရဘိက္ခူ သဇ္ဈာယံ ဂဏှန္တိ။ တေသံ ပိဋ္ဌိပဿေ ဒဟရဘိက္ခုနိယော ဓမ္မံ သုဏန္တိ။ တတြေကော ဒဟရော ဟတ္ထံ ပသာရေန္တော ကာယသံသဂ္ဂံ ပတွာ တေနေဝ ကာရဏေန ဂိဟီ ဇာတော။ အပရောပိ ဘိက္ခု ပါဒံ ပသာရေန္တော အဂ္ဂိမှိ ပသာရေသိ, အဋ္ဌိံ အာဟစ္စ ပါဒော ဈာယိ။ အပရော ဝမ္မိကေ ပသာရေသိ, သော အာသီဝိသေန ဒဋ္ဌော။ အပရော စီဝရကုဋိဒဏ္ဍကေ ပသာရေသိ, တံ မဏိသပ္ပော ဍံသိ။ တသ္မာ ဧဝရူပေ အသပ္ပာယေ အပသာရေတွာ သပ္ပာယေ ပသာရေတဗ္ဗံ။ ဣဒမေတ္ထ သပ္ပာယသမ္ပဇညံ။

ဂေါစရသမ္ပဇညံ ပန မဟာထေရဝတ္ထုနာ ဒီပေတဗ္ဗံ – မဟာထေရော ကိရ ဒိဝါဋ္ဌာနေ နိသိန္နော အန္တေဝါသိကေဟိ သဒ္ဓိံ ကထယမာနော သဟသာ ဟတ္ထံ သမိဉ္ဇေတွာ ပုန ယထာဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ သဏိကံ သမိဉ္ဇေသိ။ တံ အန္တေဝါသိကာ ပုစ္ဆိံသု “ကသ္မာ ဘန္တေ သဟသာ ဟတ္ထံ သမိဉ္ဇေတွာ ပုန ယထာဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ သဏိကံ သမိဉ္ဇယိတ္ထာ”တိ။ ယတော ပဋ္ဌာယာဟံ, အာဝုသော, ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကာတုံ အာရဒ္ဓော, န မေ ကမ္မဋ္ဌာနံ မုဉ္စိတွာ ဟတ္ထော သမိဉ္ဇိတပုဗ္ဗော, ဣဒါနိ ပန မေ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ကထယမာနေန ကမ္မဋ္ဌာနံ မုဉ္စိတွာ သမိဉ္ဇိတော, တသ္မာ ပုန ယထာဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ သမိဉ္ဇေသိန္တိ။ သာဓု, ဘန္တေ, ဘိက္ခုနာ နာမ ဧဝရူပေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ။ ဧဝမေတ္ထာပိ ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနမေဝ ဂေါစရသမ္ပဇညန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာ နာမ ကောစိ သမိဉ္ဇေန္တော ဝါ ပသာရေန္တော ဝါ နတ္ထိ။ ဝုတ္တပ္ပကာရစိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေန ပန သုတ္တကဍ္ဎနဝသေန ဒါရုယန္တဿ ဟတ္ထပါဒလဠနံ ဝိယ သမိဉ္ဇနပသာရဏံ ဟောတီတိ ဧဝံ ပရိဇာနနံ ပနေတ္ထ အသမ္မောဟသမ္ပဇညန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သင်္ဃာဋိပတ္တစီဝရဓာရဏေ တိ ဧတ္ထ သင်္ဃာဋိစီဝရာနံ နိဝါသနပါရုပနဝသေန ပတ္တဿ ဘိက္ခာပဋိဂ္ဂဟဏာဒိဝသေန ပရိဘောဂေါ ဓာရဏံ နာမ။ တတ္ထ သင်္ဃာဋိစီဝရဓာရဏေ တာဝ နိဝါသေတွာ ပါရုပိတွာ စ ပိဏ္ဍာယ စရတော အာမိသလာဘော “သီတဿ ပဋိဃာတာယာ”တိအာဒိနာ နယေန ဘဂဝတာ ဝုတ္တပ္ပကာရောယေဝ စ အတ္ထော အတ္ထော နာမ။ တဿ ဝသေန သာတ္ထကသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဥဏှပကတိကဿ ပန ဒုဗ္ဗလဿ စ စီဝရံ သုခုမံ သပ္ပာယံ။ သီတာလုကဿ ဃနံ ဒုပဋ္ဋံ။ ဝိပရီတံ အသပ္ပာယံ။ ယဿ ကဿစိ ဇိဏ္ဏံ အသပ္ပာယမေဝ။ အဂ္ဂဠာဒိဒါနေန ဟိဿ တံ ပလိဗောဓကရံ ဟောတိ။ တထာ ပဋ္ဋုဏ္ဏဒုကူလာဒိဘေဒံ လောဘနီယစီဝရံ။ တာဒိသဉှိ အရညေ ဧကကဿ နိဝါသန္တရာယကရံ ဇီဝိတန္တရာယကရဉ္စာပိ ဟောတိ။ နိပ္ပရိယာယေန ပန ယံ နိမိတ္တကမ္မာဒိမိစ္ဆာဇီဝဝသေန ဥပ္ပန္နံ, ယဉ္စဿ သေဝမာနဿ အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, တံ အသပ္ပာယံ။ ဝိပရီတံ သပ္ပာယံ ။ တဿ ဝသေနေတ္ထ သပ္ပာယသမ္ပဇညံ, ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနဝသေနေဝ စ ဂေါစရသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာ နာမ ကောစိ စီဝရံ ပါရုပန္တော နတ္ထိ။ ဝုတ္တပ္ပကာရစိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေနေဝ ပန စီဝရပါရုပနံ ဟောတိ။ တတ္ထ စီဝရမ္ပိ အစေတနံ, ကာယောပိ အစေတနော။ စီဝရံ န ဇာနာတိ “မယာ ကာယော ပါရုတော”တိ။ ကာယောပိ န ဇာနာတိ “အဟံ စီဝရေန ပါရုတော”တိ, ဓာတုယောဝ ဓာတုသမူဟံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တိ ပဋပိလောတိကာယ ပေါတ္ထကရူပပဋိစ္ဆာဒနေ ဝိယ။ တသ္မာ နေဝ သုန္ဒရံ စီဝရံ လဘိတွာ သောမနဿံ ကာတဗ္ဗံ, န အသုန္ဒရံ လဘိတွာ ဒေါမနဿံ။ နာဂဝမ္မိကစေတိယရုက္ခာဒီသု ဟိ ကေစိ မာလာဂန္ဓဓူမဝတ္ထာဒီဟိ သက္ကာရံ ကရောန္တိ, ကေစိ ဂူထမုတ္တကဒ္ဒမဒဏ္ဍသတ္ထပ္ပဟာရာဒီဟိ အသက္ကာရံ, န တေ နာဂဝမ္မိကရုက္ခာဒယော သောမနဿံ တ

ဒေါမနသ္သံ တ ကရောန္တိ; ဧဝမေဝ နေဝ သုန္ဒရံ စီဝရံ လဘိတွာ သောမနသ္သံ ကာတဗ္ဗံ, န အသုန္ဒရံ လဘိတွာ ဒေါမနသ္သန္တိ ဧဝံ ပဝတ္တာပဋိသင်္ခာနဝသေန ပနေတ္ထ အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပတ္တဓာရဏေပိ ပတ္တံ သဟသာဝ အဂ္ဂဟေတွာ ဣမံ ဂဟေတွာ ပိဏ္ဍာယ စရမာနော ဘိက္ခံ လဘိဿာမီတိ ဧဝံ ပတ္တဂဟဏပစ္စယာ ပဋိလဘိတဗ္ဗအတ္ထဝသေန သာတ္ထကသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကိသဒုဗ္ဗလသရီရဿ ပန ဂရု ပတ္တော အသပ္ပာယော။ ယဿ ကဿစိ စတုပဉ္စဂဏ္ဌိကာဟတော ဒုဗ္ဗိသောဓနီယော အသပ္ပာယော။ ဒုဒ္ဓောတပတ္တော ဟိ န ဝဋ္ဋတိ, တံ ဓောဝန္တဿေဝ စဿ ပလိဗောဓော ဟောတိ။ မဏိဝဏ္ဏပတ္တော ပန လောဘနီယော စီဝရေ ဝုတ္တနယေနေဝ အသပ္ပာယော။ နိမိတ္တကမ္မာဒိဝသေန လဒ္ဓော ပန ယော စဿ သေဝမာနဿ အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, အယံ ဧကန္တအသပ္ပာယော။ ဝိပရီတော သပ္ပာယော။ တဿ ဝသေနေတ္ထ သပ္ပာယသမ္ပဇညံ, ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနဝသေနေဝ စ ဂောစရသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာ နာမ ကောစိ ပတ္တံ ဂဏှန္တော နတ္ထိ။ ဝုတ္တပ္ပကာရစိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေနေဝ ပန ပတ္တဂ္ဂဟဏံ နာမ ဟောတိ။ တတ္ထ ပတ္တောပိ အစေတနော, ဟတ္ထာပိ အစေတနာ။ ပတ္တော န ဇာနာတိ “အဟံ ဟတ္ထေဟိ ဂဟိတော”တိ။ ဟတ္ထာပိ န ဇာနန္တိ “ပတ္တော အမှေဟိ ဂဟိတော”တိ။ ဓာတုယောဝ ဓာတုသမူဟံ ဂဏှန္တိ သဏ္ဍာသေန အဂ္ဂိဝဏ္ဏပတ္တဂ္ဂဟဏေ ဝိယာတိ ဧဝံ ပဝတ္တပဋိသင်္ခာနဝသေနေတ္ထ အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိစ ယထာ ဆိန္နဟတ္ထပါဒေ ဝဏမုခေဟိ ပဂ္ဃရိတပုဗ္ဗလောဟိတကိမိကုလေ နီလမက္ခိကသမ္ပရိကိဏ္ဏေ အနာထသာလာယံ နိပန္နေ အနာထမနုဿေ ဒိသွာ ဒယာလုကာ ပုရိသာ တေသံ ဝဏပဋ္ဋစောဠကာနိ စေဝ ကပာလာဒီဟိ စ ဘေသဇ္ဇာနိ ဥပနာမေန္တိ။ တတ္ထ စောဠကာနိပိ ကေသဉ္စိ သဏှာနိ, ကေသဉ္စိ ထူလာနိ ပာပုဏန္တိ။ ဘေသဇ္ဇကပာလကာနိပိ ကေသဉ္စိ သုသဏ္ဌာနာနိ, ကေသဉ္စိ ဒုဿဏ္ဌာနာနိ ပာပုဏန္တိ, န တေ တတ္ထ သုမနာ ဝါ ဒုမ္မနာ ဝါ ဟောန္တိ။ ဝဏပ္ပဋိစ္ဆာဒနမတ္တေနေဝ ဟိ စောဠကေန ဘေသဇ္ဇပဋိဂ္ဂဟဏမတ္တေနေဝ စ ကပာလကေန တေသံ အတ္ထော, ဧဝမေဝ ယော ဘိက္ခု ဝဏစောဠကံ ဝိယ စီဝရံ, ဘေသဇ္ဇကပာလကံ ဝိယ ပတ္တံ, ကပာလေ ဘေသဇ္ဇမိဝ စ ပတ္တေ လဒ္ဓံ ဘိက္ခံ သလ္လက္ခေတိ။ အယံ သင်္ဃာဋိပတ္တစီဝရဓာရဏေ အသမ္မောဟသမ္ပဇညေန ဥတ္တမသမ္ပဇာနကာရီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အသိတာဒီသု **အသိတေ**တိ ပိဏ္ဍပါတဘောဇနေ။ **ပီတေ**တိ ယာဂုအာဒိပါနေ။ **ခာယိတေ**တိ ပိဋ္ဌခဇ္ဇကာဒိခါဒနေ။ **သာယိတေ**တိ မဓုဖာဏိတာဒိသာယနေ။ တတ္ထ “နေဝ ဒဝါယာ”တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တော အဋ္ဌဝိဓောပိ အတ္ထော အတ္ထော နာမ။ တဿ ဝသေန သာတ္ထကသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ လူခပဏီတတိတ္တမဓုရာဒီသု ပန ယေန ဘောဇနေန ယဿ အဖာသု ဟောတိ, တံ တဿ အသပ္ပာယံ။ ယံ ပန နိမိတ္တကမ္မာဒိဝသေန ပဋိလဒ္ဓံ, ယဉ္စဿ ဘုဉ္ဇတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, တံ ဧကန္တအသပ္ပာယမေဝ။ ဝိပရီတံ သပ္ပာယံ။ တဿ ဝသေနေတ္ထ သပ္ပာယသမ္ပဇညံ, ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနဝသေနေဝ စ ဂောစရသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဗ္ဘန္တရေ အတ္တာ နာမ ကောစိ ဘုဉ္ဇကော နတ္ထိ, ဝုတ္တပ္ပကာရစိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရဝသေနေဝ ပန ပတ္တပဋိဂ္ဂဟဏံ နာမ ဟောတိ။ စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေနေဝ ဟတ္ထဿ ပတ္တေ ဩတာရဏံ နာမ ဟောတိ။ စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေနေဝ အာလောပကရဏံ အာလောပဥဒ္ဓရဏံ မုခဝိဝရဏဉ္စ ဟောတိ။ န ကောစိ ကုဉ္စိကာယ ယန္တကေန စ ဟနုကဋ္ဌိနိ ဝိဝရတိ, စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေနေဝ အာလောပဿ မုခေ ဌပနံ, ဥပရိဒန္တာနံ မုသလကိစ္စသာဓနံ, ဟေဋ္ဌာဒန္တာနံ ဥဒုက္ခလကိစ္စသာဓနံ, ဇိဝှာယ ဟတ္ထကိစ္စသာဓနဉ္စ ဟောတိ။

ဣတိ တံ တတ္ထ အဂ္ဂဇိဝှာယ တနုကခေဠော မူလဇိဝှာယ ဗဟလခေဠော မက္ခေတိ။ တံ ဟေဋ္ဌာဒန္တဥဒုက္ခလေ ဇိဝှာဟတ္ထပရိဝတ္တိတံ ခေဠဥဒကတေမိတံ ဥပရိဒန္တမုသလသဉ္စုဏ္ဏိတံ ကောစိ ကဋစ္ဆုနာ ဝါ ဒဗ္ဗိယာ ဝါ အန္တောပဝေသေန္တော နာမ နတ္ထိ, ဝါယောဓာတုယာဝ ပဝိသတိ။ ပဝိဋ္ဌံ ပဝိဋ္ဌံ ကောစိ ပလာလသန္ထရံ ကတွာ ဓာရေန္တော နာမ နတ္ထိ, ဝါယောဓာတုဝသေနေဝ တိဋ္ဌတိ။ ဌိတံ ဌိတံ ကောစိ ဥဒ္ဒနံ ကတွာ အဂ္ဂိံ ဇာလေတွာ ပစန္တော နာမ

နတ္ထိ, တေဇောဓာတုယာဝ ပစ္စတိ။ ပက္ကံ ပက္ကံ ကောစိ ဒဏ္ဍေန တ ယဋ္ဌိယာ တ ဗဟိ နီဟာရကော နာမ နတ္ထိ, တယောဓာတုယေဝ နီဟရတိ။

ဣတိ တယောဓာတု အတိဟရတိ စ ဝီတိဟရတိ စ ဓာရေတိ စ ပရိဝတ္တေတိ စ သဥ္စုဏ္ဏေတိ ဝိသောသေတိ စ နီဟရတိ စ။ ပထဝီဓာတု ဓာရေတိ စ ပရိဝတ္တေတိ စ သဥ္စုဏ္ဏေတိ စ ဝိသောသေတိ စ။ အာပောဓာတု သိနေဟေတိ စ အလ္လတ္တဥ္စ အနုပာလေတိ။ တေဇောဓာတု အန္တောပဝိဋ္ဌံ ပရိပါစေတိ။ အာကာသဓာတု အဥ္စသော ဟောတိ။ ဝိညာဏဓာတု တတ္ထ တတ္ထ သမ္မာပယောဂမန္ဝာယ အာဘုဇတီတိ ဧဝံပဝတ္တပဋိသင်္ခာနဝသေနေတ္ထ အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိစ ဂမနတော ပရိယေသနတော ပရိဘောဂတော အာသယတော နိဓာနတော အပရိပက္ကတော ပရိပက္ကတော ဖလတော နိဿန္ဒတော သမ္မက္ခဏတောတိ ဧဝံ ဒသဝိဓပဋိကူလဘာဝပစ္စဝေက္ခဏတောပေတ္ထ အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝိတ္ထာရကထာ ပနေတ္ထ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** အာဟာရပဋိကူလသညာနိဒ္ဒေသတော ဂဟေတဗ္ဗာ။

ဥစ္စာရပဿာဝကမ္မေ တိ ဥစ္စာရဿ စ ပဿာဝဿ စ ကရဏေ။ တတ္ထ ပတ္တကာလေ ဥစ္စာရပဿာဝံ အကရောန္တဿ သကလသရီရတော သေဒာ မုစ္စန္တိ, အက္ခီနိ ဘမန္တိ, စိတ္တံ န ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ, အညေ စ ရောဂါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ကရောန္တဿ ပန သဗ္ဗံ တံ န ဟောတီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ တဿ ဝသေန သာတ္ထကသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အဋ္ဌာနေ ဥစ္စာရပဿာဝံ ကရောန္တဿ ပန အာပတ္တိ ဟောတိ, အယသော ဝဍ္ဎတိ, ဇီဝိတန္တရာယော ဟောတိ။ ပတိရူပေ ဌာနေ ကရောန္တဿ သဗ္ဗံ တံ န ဟောတီတိ ဣဒမေတ္ထ သပ္ပာယံ။ တဿ ဝသေန သပ္ပာယသမ္ပဇညံ, ကမ္မဋ္ဌာနာဝိဇဟနဝသေနေဝ စ ဂောစရသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဇ္ဈတ္တံ အတ္တာ နာမ ကောစိ ဥစ္စာရပဿာဝံ ကရောန္တော နတ္ထိ။ စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေနေဝ ပန ဥစ္စာရပဿာဝကမ္မံ ဟောတိ။ ယထာ ပန ပက္ကေ ဂဏ္ဍေ ဂဏ္ဍဘေဒေန ပုဗ္ဗလောဟိတံ အကာမတာယ နိက္ခမတိ, ယထာ စ အတိဘရိတာ ဥဒကဘာဇနာ ဥဒကံ အကာမတာယ နိက္ခမတိ, ဧဝံ ပက္ကာသယမုတ္တဝတ္ထီသု သန္နိစိတာ ဥစ္စာရပဿာဝါ ဝါယုဝေဂသမုပ္ပီဠိတာ အကာမတာယပိ နိက္ခမန္တိ။ သော ပနာယံ ဧဝံ နိက္ခမန္တော ဥစ္စာရပဿာဝေါ နေဝ တဿ ဘိက္ခုနော အတ္တနော ဟောတိ, န ပရဿ။ ကေဝလံ သရီရနိဿန္ဒောဝ ဟောတိ။ ယထာ ကိံ? ယထာ ဥဒကတုမ္ဗတော ပုရာဏဥဒကံ ဆဍ္ဍေန္တဿ နေဝ တံ အတ္တနော ဟောတိ, န ပရေသံ။ ကေဝလံ ပဋိဇဂ္ဂနမတ္တမေဝ ဟောတိ။ ဧဝံ ပဝတ္တပဋိသင်္ခာနဝသေနေတ္ထ အသမ္မောဟသမ္ပဇညံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဂတာဒီသု **ဂတေ**တိ ဂမနေ။ **ဌိတေ**တိ ဌာနေ။ **နိသိန္နေ** တိ နိသဇ္ဇာယ။ **သုတ္တေ** တိ သယနေ။ **ဇာဂရိတေ**တိ ဇာဂရဏေ။ **ဘာသိတေ**တိ ကထနေ။ **တုဏှီဘာဝေ**တိ အကထနေ။ ''ဂစ္ဆန္တော တ ဂစ္ဆာမီတိ ပဇာနာတိ, ဌိတော တ ဌိတောမှီတိ ပဇာနာတိ, နိသိန္နော တ နိသိန္နောမှီတိ ပဇာနာတိ, သယာနော တ သယာနောမှီတိ ပဇာနာတီ''တိ ဣမသ္မိဉ္ဟိ ဌာနေ အဒ္ဓာနဣရိယာပထာ ကထိတာ။ ''အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ အာလောကိတေ ဝိလောကိတေ သမိဉ္ဇိတေ ပသာရိတေ''တိ ဣမသ္မိံ မဇ္ဈိမာ။ ''ဂတေ ဌိတေ နိသိန္နေ သုတ္တေ ဇာဂရိတေ''တိ ဣဓ ပန ခုဒ္ဒကစုဏ္ဏိကဣရိယာပထာ ကထိတာ။ တသ္မာ ဧတေသုပိ ဝုတ္တနယေနေဝ သမ္ပဇာနကာရိတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တိပိဋကမဟာသီဝတ္ထေရော ပနာဟ – ယော စိရံ ဂန္တွာ တ စင်္ကမိတွာ တ အပရဘာဂေ ဌိတော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ ''စင်္ကမနကာလေ ပဝတ္တာ ရူပာရူပဓမ္မာ ဧတ္ထေဝ နိရုဒ္ဓါ''တိ, အယံ **ဂတေ သမ္ပဇာနကာရီ** နာမ။ ယော သဇ္ဈာယံ တ ကရောန္တော ပဉှံ တ ဝိဿဇ္ဇေန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ တ မနသိကရောန္တော စိရံ ဌတွာ အပရဘာဂေ နိသိန္နော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ ''ဌိတကာလေ ပဝတ္တာ ရူပာရူပဓမ္မာ ဧတ္ထေဝ နိရုဒ္ဓါ''တိ, အယံ **ဌိတေ သမ္ပဇာနကာရီ** နာမ။ ယော သဇ္ဈာယာဒိကရဏဝသေနေဝ စိရံ နိသီဒိတွာ အပရဘာဂေ နိပန္နော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ ''နိသိန္နကာလေ ပဝတ္တာ ရူပာရူပဓမ္မာ ဧတ္ထေဝ နိရုဒ္ဓါ''တိ, အယံ **နိသိန္နေ သမ္ပဇာနကာရီ** နာမ။ ယော ပန နိပန္နကော သဇ္ဈာယံ တ ကရောန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ တ မနသိကရောန္တော နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိတွာ တ အပရဘာဂေ ဝုဋ္ဌာယ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ ''သယနကာလေ ပဝတ္တာ ရူပာရူပဓမ္မာ ဧတ္ထေဝ နိရုဒ္ဓါ''တိ, အယံ **သုတ္တေ ဇာဂရိတေ စ သမ္ပဇာနကာရီ** နာမ။ ကိရိယမယစိတ္တာနဉှိ အပ္ပဝတ္တံ သုတ္တံ နာမ, ပဝတ္တံ ဇာဂရိတံ နာမာတိ။ ယော ပန ဘာသမာနော ''အယံ သဒ္ဒော

နာမ သြဋ္ဌေ စ ပဋ္ဋိစ္စ ဒန္တေ စ ဇိဝှာဟဋ္ဌ တာလုဋ္ဌ ပဋ္ဋိစ္စ စိတ္တသ္သ တဒနုရူပံ ပယောဂံ ပဋ္ဋိစ္စ ဇာယတီ''တိ သတော သမ္ပဇာနော ဘာသတိ, စိရံ တ ပန ကာလံ သဇ္ဈာယံ တ ကတ္ဝာ ဓမ္မံ တ ကထေတ္ဝာ ကမ္မဋ္ဌာနံ တ ပရိဝတ္တေတ္ဝာ ပဉှံ တ ဝိသ္သဇ္ဇေတ္ဝာ အပရဘာဂေ တုဏှီဘူတော ဣတိ ပဋ္ဋိသဉ္စိက္ခတိ ''ဘာသိတကာလေ ဥပ္ပန္နာ ရူပာရူပဓမ္မာ ဧတ္ထေဝ နိရုဒ္ဓာ''တိ, အယံ **ဘာသိတေ သမ္ပဇာနကာရီ** နာမ။ ယော တုဏှီဘူတော စိရံ ဓမ္မံ တ ကမ္မဋ္ဌာနံ တ မနသိကတ္ဝာ အပရဘာဂေ ဣတိ ပဋ္ဋိသဉ္စိက္ခတိ ''တုဏှီဘူတကာလေ ပဝတ္တာ ရူပာရူပဓမ္မာ ဧတ္ထေဝ နိရုဒ္ဓာ, ဥပာဒါရူပပဝတ္တိယာ သတိ **ဘာသတိ** နာမ, အသတိ **တုဏှီ ဘဝတိ** နာမာ''တိ, အယံ **တုဏှီဘာဝေ သမ္ပဇာနကာရီ** နာမာတိ။

တယိဒံ မဟာသီဝတ္ထေရေန ဝုတ္တံ အသမ္မောဟဓုရံ ဣမသ္မိံ **သတိပဋ္ဌာနသုတ္တေ** အဓိပ္ပေတံ။ **သာမညဖလေ** ပန သဗ္ဗမ္ပိ စတုဗ္ဗိဓံ သမ္ပဇည်ံ လဗ္ဘတိ။ တသ္မာ ဝိသေသတော ဧတ္ထ အသမ္မောဟသမ္ပဇညသ္သေဝ ဝသေန သမ္ပဇာနကာရိတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သမ္ပဇာနကာရီ သမ္ပဇာနကာရီတိ စ သဗ္ဗပဒေသု သတိသမ္ပယုတ္တသ္သေဝ သမ္ပဇညသ္သ ဝသေနတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဝိဘင်္ဂပ္ပကရဏေ** ပန, ''သတော သမ္ပဇာနော အဘိက္ကမတိ, သတော သမ္ပဇာနော ပဋ္ဋိက္ကမတီ''တိ (ဝိဘ. ၅၂၃) ဧဝမေတာနိ ပဒါနိ ဝိဘတ္တာနေဝ။

ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ တိ ဧဝံ စတုသမ္ပဇညပရိဂ္ဂဟဏေန အတ္တနော ဝါ ကာယေ, ပရသ္သ ဝါ ကာယေ, ကာလေန ဝါ အတ္တနော, ကာလေန ဝါ ပရသ္သ ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ ဣဓ **သမုဒယဝယဓမ္မာနုပဿီ** တိအာဒီသု ရူပက္ခန္ဓသ္သေဝ သမုဒယော စ ဝယော စ နီဟရိတဗ္ဗော။ သေသံ ဝုတ္တသဒိသမေဝ။

ဣဓ စတုသမ္ပဇညပရိဂ္ဂဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စံ, တသ္သာ သမုဋ္ဌာပိကာ ပုရိမတဏှာ သမုဒယသစ္စံ, ဥဘိန္နံ အပ္ပဝတ္တိ နိရောဓသစ္စံ, ဝုတ္တပ္ပကာရော အရိယမဂ္ဂော မဂ္ဂသစ္စံ။ ဧဝံ စတုသစ္စဝသေန ဥဿက္ကိတ္ဝာ နိဗ္ဗုတိံ ပာပုဏာတီတိ ဣဒမေကဿ စတုသမ္ပဇညပရိဂ္ဂဟကဿ ဘိက္ခုနော ဝသေန ယာဝ အရဟတ္တာ နိယျာနမုခန္တိ။

စတုသမ္ပဇညပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဋ္ဋိကူလမနသိကာရပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ

၁၁၀. ဧဝံ စတုသမ္ပဇညဝသေန ကာယာနုပဿနံ ဝိဘဇိတ္ဝာ ဣဒါနိ ပဋ္ဋိကူလမနသိကာရဝသေန ဝိဘဇိတုံ **ပုန စပရ** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဣမမေဝ ကာယ**န္တိအာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ သဗ္ဗံ သဗ္ဗာကာရေန ဝိတ္ထာရတော **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာနေ ဝုတ္တံ။ **ဥဘတောမုခါ**တိ ဟေဋ္ဌာ စ ဥပရိ စာတိ ဒ္ဝီဟိ မုခေဟိ ယုတ္တာ။ **နာနာဝိဟိတဿာ**တိ နာနာဝိဓဿ။

ဣဒံ ပနေတ္ထ သြပမ္မသံသန္ဒနံ – ဥဘတောမုခါ ပုတောဠိ ဝိယ ဟိ စာတုမဟာဘူတိကော ကာယော, တတ္ထ မိဿေတ္ဝာ ပက္ခိတ္တနာနာဝိဓဓညံ ဝိယ ကေသာဒယော ဒ္ဝတ္တိံသာကာရာ, စက္ခုမာ ပုရိသော ဝိယ ယောဂါဝစရော, တဿ တံ ပုတောဠိံ မုဉ္စိတ္ဝာ ပစ္စဝေက္ခတော နာနာဝိဓဓညဿ ပာကဋကာလော ဝိယ ယောဂိနော ဒ္ဝတ္တိံသာကာရဿ ဝိဘူတာကာရော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ တိ ဧဝံ ကေသာဒိပရိဂ္ဂဟဏေန အတ္တနော ဝါ ကာယေ, ပရဿ ဝါ ကာယေ, ကာလေန ဝါ အတ္တနော, ကာလေန ဝါ ပရဿ ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ, ဣတော ပရံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ကေဝလဉှိ ဣဓ ဒ္ဝတ္တိံသာကာရပရိဂ္ဂဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စန္တိ ဧဝံ ယောဇနံ ကတ္ဝာ နိယျာနမုခံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝါတိ။

ပဋ္ဋိကူလမနသိကာရပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဓာတုမနသိကာရပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ

၁၁၁. ဧဝံ ပဋိကူလမနသိကာရဝသေန ကာယာနုပဿနံ ဝိဘဇိတွာ ဣဒါနိ ဓာတုမနသိကာရဝသေန ဝိဘဇိတုံ **ပုန စပရန္တိ**အာဒိမာဟ။ တတြာယံ ဩပမ္မသံသန္ဒနေန သဒ္ဓိံ အတ္ထဝဏ္ဏနာ – ယထာ ကောစိ ဂောဃာတကော ဝါ တဿေဝ ဝါ ဘတ္တဝေတနဘတော အန္တေဝါသိကော ဂါဝိံ ဝဓိတွာ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ စတသော ဒိသာ ဂတာနံ မဟာပထာနံ ဝေမဇ္ဈဋ္ဌာနသင်္ခာတေ စတုမဟာပထေ ကောဋ္ဌာသံ ကောဋ္ဌာသံ ကတွာ နိသိန္နော အဿ, ဧဝမေဝ ဘိက္ခု စတုန္နံ ဣရိယာပထာနံ ယေန ကေနစိ အာကာရေန ဌိတတ္တာ ယထာဌိတံ, ယထာဌိတတ္တာ စ ယထာပဏိဟိတံ ကာယံ – ''အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ပထဝီဓာတု။ပေ.။ ဝါယောဓာတူ''တိ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခတိ။

ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ ဂောဃာတကဿ ဂါဝိံ ပောသေန္တဿာပိ အာဃာတနံ အာဟရန္တဿာပိ အာဟရိတွာ တတ္ထ ဗန္ဓိတွာ ဌပေန္တဿာပိ ဝဓေန္တဿာပိ ဝဓိတံ မတံ ပဿန္တဿာပိ တာဝဒေဝ ဂါဝီတိ သညာ န အန္တရဓာယတိ, ယာဝ နံ ပဒါလေတွာ ဗိလသော န ဝိဘဇတိ။ ဝိဘဇိတွာ နိသိန္နဿ ပန ဂါဝီတိ သညာ အန္တရဓာယတိ, မံသသညာ ပဝတ္တတိ, နာဿ ဧဝံ ဟောတိ ''အဟံ ဂါဝိံ ဝိက္ကိဏာမိ, ဣမေ ဂါဝိံ ဟရန္တီ''တိ။ အထ ခွဿ ''အဟံ မံသံ ဝိက္ကိဏာမိ, ဣမေ မံသံ ဟရန္တီ''စ္စေဝ ဟောတိ, ဧဝမေဝ ဣမဿာပိ ဘိက္ခုနော ပုဗ္ဗေ ဗာလပုထုဇ္ဇနကာလေ ဂိဟိဘူတဿာပိ ပဗ္ဗဇိတဿာပိ တာဝဒေဝ သတ္တောတိ ဝါ ပုဂ္ဂလောတိ ဝါ သညာ န အန္တရဓာယတိ, ယာဝ ဣမမေဝ ကာယံ ယထာဌိတံ ယထာပဏိဟိတံ ဃနဝိနိဗ္ဘောဂံ ကတွာ ဓာတုသော န ပစ္စဝေက္ခတိ။ ဓာတုသော ပစ္စဝေက္ခတော ပနဿ သတ္တသညာ အန္တရဓာယတိ, ဓာတုဝသေနေဝ စိတ္တံ သန္တိဋ္ဌတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – ''ဣမမေဝ ကာယံ ယထာဌိတံ ယထာပဏိဟိတံ ဓာတုသော ပစ္စဝေက္ခတိ, အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ပထဝီဓာတု အာပောဓာတု တေဇောဓာတု ဝါယောဓာတူတိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဒက္ခော ဂောဃာတကော ဝါ။ပေ.။ ဝါယောဓာတူ''တိ။

ဂောဃာတကော ဝိယ ဟိ ယောဂီ, ဂါဝီတိ သညာ ဝိယ သတ္တသညာ, စတုမဟာပထော ဝိယ စတုဣရိယာပထော, ဗိလသော ဝိဘဇိတွာ နိသိန္နဘာဝော ဝိယ ဓာတုသော ပစ္စဝေက္ခဏန္တိ အယမေတ္ထ ဟဒ္ဒိဝဏ္ဏနာ, ကမ္မဋ္ဌာနကထာ ပန **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝိတ္ထာရိတာ။

ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ တိ ဧဝံ စတုဓာတုပရိဂ္ဂဟဏေန အတ္တနော ဝါ ကာယေ, ပရဿ ဝါ ကာယေ, ကာလေန ဝါ အတ္တနော, ကာလေန ဝါ ပရဿ ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ ဣတော ပရံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ကေဝလဉှိ ဣဓ စတုဓာတုပရိဂ္ဂဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စန္တိ ဧဝံ ယောဇနံ ကတွာ နိယျာနမုခံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝါတိ။

ဓာတုမနသိကာရပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နဝသိဝထိကပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ

၁၁၂. ဧဝံ ဓာတုမနသိကာရဝသေန ကာယာနုပဿနံ ဝိဘဇိတွာ ဣဒါနိ နဝဟိ သိဝထိကပဗ္ဗေဟိ ဝိဘဇိတုံ, **ပုန စပရန္တိ**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သေယျထာပိ ပဿေယျာ** တိ ယထာ ပဿေယျ။ **သရီရန္တိ** မတသရီရံ။ **သိဝထိကာယ ဆဍ္ဍိတန္တိ** သုသာနေ အပဝိဒ္ဓံ။ ဧကာဟံ မတဿ အဿာတိ **ဧကာဟမတံ**။ ဒွီဟံ မတဿ အဿာတိ **ဒွီဟမတံ**။ တီဟံ မတဿ အဿာတိ **တီဟမတံ**။ ဘသ္တာ ဝိယ ဝါယုနာ ဥဒ္ဓံ ဇီဝိတပရိယာဒါနာ ယထာနုက္ကမံ သမုဂ္ဂတေန သူနဘာဝေန ဥဒ္ဓုမာတတ္တာ **ဥဒ္ဓုမာတကံ** ။ ဝိနီလံ ဝုစ္စတိ ဝိပရိဘိန္နဝဏ္ဏံ။ ဝိနီလမေဝ **ဝိနီလကံ**။ ပဋိကူလတ္တာ ဝါ ကုစ္ဆိတံ ဝိနီလန္တိ **ဝိနီလကံ**။ မံသုဿဒဋ္ဌာနေသု ရတ္တဝဏ္ဏဿ ပုဗ္ဗသန္နိစယဋ္ဌာနေသု သေတဝဏ္ဏဿ ယေဘုယျေန စ နီလဝဏ္ဏဿ နီလဋ္ဌာနေသု နီလသာဋကပါရုတဿေဝ ဆဝသရီရဿေတံ အဓိဝစနံ။ ပရိဘိန္နဋ္ဌာနေ ဟိ နဝဟိ ဝါ ဝဏမုခေဟိ ဝိဿန္ဒမာနံ ပုဗ္ဗံ ဝိပုဗ္ဗံ။ ဝိပုဗ္ဗမေဝ **ဝိပုဗ္ဗကံ,** ပဋိကူလတ္တာ ဝါ ကုစ္ဆိတံ ဝိပုဗ္ဗန္တိ **ဝိပုဗ္ဗကံ**။ ဝိပုဗ္ဗကံ ဇာတံ တထာဘာဝံ ဂတန္တိ **ဝိပုဗ္ဗကဇာတံ**။

သော ဣမမေဝ ကာယန္တိ သော ဘိက္ခု ဣမံ အတ္တနော ကာယံ တေန ကာယေန သဒ္ဓိံ ဉာဏေန ဥပသံဟရတိ ဥပနေတိ။ ကထံ? အယမ္ပိ ခော ကာယော ဧဝံဓမ္မော ဧဝံဘာဝီ ဧဝံအနတီတောတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – အာယု, ဥသ္မာ, ဝိညာဏန္တိ ဣမေသံ တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ အတ္ထိတာယ အယံ ကာယော ဌာနဂမနာဒိခမော ဟောတိ ဣမေသံ ပန ဝိဂမာ အယမ္ပိ ဧဝံဓမ္မော ဧဝံပူတိကသဘာဝေယေဝ, **ဧဝံဘာဝီ** ဧဝံဥဒ္ဓုမာတာဒိဘေဒော ဘဝိဿတိ, **ဧဝံအနတီတော** ဧဝံဥဒ္ဓုမာတာဒိဘာဝံ အနတိက္ကန္တောတိ။

ဣတိ အဓိပ္ပါယ်တ္တံ တ တိ ဧဝံ ဥဒ္ဒုမာတာဒိပရိဂ္ဂဟဏေန အတ္တနော တ ကာယေ, ပရဿ တ ကာယေ, ကာလေန တ အတ္တနော, ကာလေန တ ပရဿ ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ။

ခဇ္ဇမာန န္တိ ဥဒရာဒီသု နိသီဒိတ္ဝာ ဥဒရမံသသြင်္ဂမံသအကိ္ခကူဋ္ဌာဒီနိ လုဉ္စိတွာ လုဉ္စိတွာ ခာဒိယမာနံ။ **သမံသလောဟိတ**န္တိ သေသာဝသေသမံသလောဟိတယုတ္တံ။ **နိမံသလောဟိတမက္ခိတ** န္တိ မံသေ ခီဏေပိ လောဟိတံ န သုဿတိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "နိမံသလောဟိတမက္ခိတ"န္တိ။ **အညေနာ**တိ အညေန ဒိသာဘာဂေန။ **ဟတ္ထဋ္ဌိက** န္တိ စတုသဋ္ဌိဘေဒမ္ပိ ဟတ္ထဋ္ဌိကံ ဟဋ္ဌိယေက္ကံ ဝိပ္ပကိဏ္ဏံ။ **ဟဒဋ္ဌိကာဒီသုပိ** ဧသေဝ နယော။ **တေရောဝဿိကာ နီ**တိ အတိက္ကန္တသံဝစ္ဆရာနိ။ **ပူတီနီ**တိ အဗ္ဘောကာသေ ဌိတာနိ တတာတပဝုဋ္ဌိသမ္ဖဿေန တေရောဝဿိကာ နေဝ ပူတီနိ ဟောန္တိ။ အန္တော၀ဘူမိဂတာနိ ပန စိရတရံ တိဋ္ဌန္တိ။ **စုဏ္ဏကဇာတာနီ** တိ စုဏ္ဏံ စုဏ္ဏံ ဟုတွာ ဝိပ္ပကိဏ္ဏာနိ။ သဗ္ဗတ္ထ သော ဣမမေတတိ ဝုတ္တနယေန ခဇ္ဇမာနာဒီနံ ဝသေန ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

ဣတိ အဓိပ္ပါယ်တ္တံ တ တိ ဧဝံ ခဇ္ဇမာနာဒိပရိဂ္ဂဟဏေန ယာဝ စုဏ္ဏကဘာတ အတ္တနော တ ကာယေ, ပရဿ တ ကာယေ, ကာလေန တ အတ္တနော, ကာလေန တ ပရဿ ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ။

ဣဓ ပန ဌတွာ နဝသိဝထိကာ သမောဓာနေတဗ္ဗာ။ "ဧကာဟမတံ တ"တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာ သဗ္ဗာပိ ဧကာ, "ကာကေဟိ တ ခဇ္ဇမာန"န္တိအာဒိကာ ဧကာ, "အဋ္ဌိကသင်္ခလိကံ သမံသလောဟိတံ နှာရုသမ္ဗန္ဓ"န္တိ ဧကာ, "နိမံသလောဟိတမက္ခိတံ နှာရုသမ္ဗန္ဓ"န္တိ ဧကာ, "အပဂတမံသလောဟိတံ နှာရုသမ္ဗန္ဓ"န္တိ ဧကာ, "အဋ္ဌိကာနိ အပဂတသမ္ဗန္ဓာနီ"တိအာဒိကာ ဧကာ, "အဋ္ဌိကာနိ သေတာနိ သင်္ခဝဏ္ဏပဋိဘာဂါနီ"တိ ဧကာ, "ပုဉ္ဇကိတာနိ တေရောဝဿိကာနီ"တိ ဧကာ, "ပူတီနိ စုဏ္ဏကဇာတာနီ"တိ ဧကာ။

ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ တိ ဣဒံ နဝသိဝထိကာ ဒဿေတွာ ကာယာနုပဿနံ နိဋ္ဌပေန္တော အာဟ။ တတ္ထ နဝသိဝထိကပရိဂ္ဂဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စံ, တဿာ သမုဋ္ဌာပိကာ ပုရိမတဏှာ သမုဒယသစ္စံ, ဥဘိန္နံ အပ္ပဝတ္တိ နိရောဓသစ္စံ, ဒုက္ခပရိဇာနနော သမုဒယပဇဟနော နိရောဓာရမ္မဏော အရိယမဂ္ဂေါ မဂ္ဂသစ္စံ။ ဧဝံ စတုသစ္စဝသေနေဝ ဥဿက္ကိတွာ နိဗ္ဗုတိ ဟပုဏ္ဏာတိတိ ဣဒံ နဝသိဝထိကပရိဂ္ဂဟကာနံ ဘိက္ခူနံ ယာဝ အရဟတ္တာ နိယျာနမုခန္တိ။

နဝသိဝထိကပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတ္တာဝတာ စ အာနာပာနပဗ္ဗံ ဣရိယာပထပဗ္ဗံ စတုသမ္ပဇညပဗ္ဗံ ပဋိကူလမနသိကာရပဗ္ဗံ ဓာတုမနသိကာရပဗ္ဗံ နဝသိဝထိကပဗ္ဗာနီတိ စုဒ္ဒသပဗ္ဗာ ကာယာနုပဿနာ နိဋ္ဌိတာ ဟောတိ။

တတ္ထ အာနာပာနပဗ္ဗံ ပဋိကူလမနသိကာရပဗ္ဗန္တိ ဣမာနေဝ ဒွေ အပ္ပနာကမ္မဋ္ဌာနာနိ။ သိဝထိကာနံ ပန အာဒီနဝါနုပဿနာဝသေန ဝုတ္တတ္တာ သေသာနိ ဒွါဒသာပိ ဥပစာရကမ္မဋ္ဌာနာနေဝတိ။

ကာယာနုပဿနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝေဒနာနုပဿနာဝဏ္ဏနာ

၁၁၃. ဧဝံ ဘဂဝါ စုဒ္ဒသဝိဓေန ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ကထေတွာ ဣဒါနိ နဝဝိဓေန ဝေဒနာနုပဿနံ ကထေတုံ **ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သုခံ ဝေဒန**န္တိ ကာယိကံ တ စေတသိကံ တ သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော "အဟံ သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီ"တိ ပဇာနာတီတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ကာမံ ဥတ္တာနသေယ္ယကာပိ အရကာ ထညပိ ဝနာဒိကာလေ သုခံ ဝေဒယမာနာ "သုခံ ဝေဒယာမာ"တိ ပဇာနန္တိ, န ပနေတံ ဧဝရူပံ ဇာနနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဧဝရူပံ ဇာနနံ ဟိ သတ္တူပလဒ္ဓိံ န ဇဟတိ, သတ္တသညံ န ဥဂ္ဃာဋေတိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ တ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ တ န ဟောတိ။ ဣမဿ သ ပန ဘိက္ခုနော ဇာနနံ သတ္တူပလဒ္ဓိံ ဇဟတိ , သတ္တသညံ ဥဂ္ဃာဋေတိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ စေဝ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ စ ဟောတိ။ ဣဒဉှိ "ကော ဝေဒယတိ, ကဿ ဝေဒနာ, ကိံ ကာရဏာ ဝေဒနာ"တိ ဧဝံ သမ္ပဇာနဝေဒိယနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ **ကော ဝေဒယတီ**တိ န ကောစိ သတ္တော ဝါ ပုဂ္ဂလော ဝါ ဝေဒယတိ။ **ကဿ ဝေဒနာ** တိ န ကဿစိ သတ္တဿ ဝါ ပုဂ္ဂလဿ ဝါ ဝေဒနာ။ **ကိံ ကာရဏာ ဝေဒနာ**တိ ဝတ္ထုအာရမ္မဏာဝ ပနဿ ဝေဒနာ။ တသ္မာ ဧသ ဧဝံ ပဇာနာတိ – “တံ တံ သုခာဒီနံ ဝတ္ထုံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဝေဒနာဝ ဝေဒယတိ။ တံ ပန ဝေဒနာပဝတ္တိံ ဥပါဒါယ ‘အဟံ ဝေဒယာမိ’တိ ဝေါဟာရမတ္တံ ဟောတီ”တိ။ ဧဝံ ဝေဒနာဝ ဝတ္ထုံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဝေဒနာဝ ဝေဒယတီတိ သလ္လက္ခေန္တော ဧသ “သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီ”တိ ပဇာနာတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ စိတ္တလပဗ္ဗတေ အညတရော ထေရော ဝိယ။ ထေရော ကိရ အဖာသုကကာလေ ဗလဝဝေဒနာယ နိတ္ထုနန္တော အပရာပရံ ပရိဝတ္တတိ။ တမေကော ဒဟရော အာဟ “ကတရံ ဝေါ, ဘန္တေ, ဌာနံ ရုဇ္ဇတီ”တိ။ အာဝုသော, ပါဋိယေက္ကံ ရုဇ္ဇနဋ္ဌာနံ နာမ နတ္ထိ, ဝတ္ထုံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဝေဒနာဝ ဝေဒယတီတိ။ ဧဝံ ဇာနနကာလတော ပဋ္ဌာယ အဓိဝါသေတုံ ဝဋ္ဋတိ နော, ဘန္တေတိ။ အဓိဝါသေမိ အာဝုသော တိ။ အဓိဝါသနာ, ဘန္တေ, သေယျာတိ။ ထေရော အဓိဝါသေသိ။ တတော ဝါတော ယာဝ ဟဒယာ ဖာလေသိ, မဉ္စကေ အန္တာနိ ရာသိကတာနိ အဟေသုံ။ ထေရော ဒဟရဿ ဒဿေသိ “ဝဋ္ဋတာဝုသော, ဧတ္တကာ အဓိဝါသနာ”တိ။ ဒဟရော တုဏှီ အဟောသိ။ ထေရော ဝီရိယသမတံ ယောဇေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိတွာ သမသီသီ ဟုတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။

ယထာ စ သုခံ, ဧဝံ ဒုက္ခံ။ပေ.။ နိရာမိသံ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော “နိရာမိသံ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီ”တိ ပဇာနာတိ။ ဣတိ ဘဂဝါ ရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတွာ အရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေန္တော ဝေဒနာဝသေန ကထေသိ။ ဒုဝိဓဉှိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ရူပကမ္မဋ္ဌာနဉ္စ အရူပကမ္မဋ္ဌာနဉ္စ။ ရူပပရိဂ္ဂဟော အရူပပရိဂ္ဂဟောတိပိ ဧတဒေဝ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ ဘဂဝါ ရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေန္တော သင်္ခေပမနသိကာရဝသေန ဝါ ဝိတ္ထာရမနသိကာရဝသေန ဝါ စတုဓာတုဝဝတ္ထာနံ ကထေသိ။ တဒုဘယမ္ပိ သဗ္ဗာကာရတော **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဒဿိတမေဝ။

အရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ပန ကထေန္တော ယေဘုယျေန ဝေဒနာဝသေန ကထေတိ။ တိဝိဓော ဟိ အရူပကမ္မဋ္ဌာနေ အဘိနိဝေသော ဖဿဝသေန ဝေဒနာဝသေန စိတ္တဝသေနာတိ။ ကထံ? ဧကစ္စဿ ဟိ သံခိတ္တေန ဝါ ဝိတ္ထာရေန ဝါ ပရိဂ္ဂဟိတေ ရူပကမ္မဋ္ဌာနေ တသ္မိံ အာရမ္မဏေ စိတ္တစေတသိကာနံ ပဌမာဘိနိပါတော တံ အာရမ္မဏံ ဖုသန္တော ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဖဿော ပါကဋော ဟောတိ။ ဧကစ္စဿ တံ အာရမ္မဏံ အနုဘဝန္တီ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဝေဒနာ ပါကဋာ ဟောတိ။ ဧကစ္စဿ တံ အာရမ္မဏံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဝိဇာနန္တံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဝိညာဏံ ပါကဋံ ဟောတိ။ တတ္ထ ယဿ ဖဿော ပါကဋော ဟောတိ, သောပိ “န ကေဝလံ ဖဿောဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တေန သဒ္ဓိံ တဒေဝ အာရမ္မဏံ အနုဘဝမာနာ ဝေဒနာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သဉ္ဇာနနမာနာ သညာပိ, စေတယမာနာ စေတနာပိ, ဝိဇာနနမာနံ ဝိညာဏမ္ပိ ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ ဖဿပဉ္စမကေယေဝ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။ ယဿ ဝေဒနာ ပါကဋာ ဟောတိ, သော “န ကေဝလံ ဝေဒနာဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တာယ သဒ္ဓိံ တဒေဝါရမ္မဏံ ဖုသမာနော ဖဿောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သဉ္ဇာနနမာနာ သညာပိ, စေတယမာနာ စေတနာပိ, ဝိဇာနနမာနံ ဝိညာဏမ္ပိ ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ ဖဿပဉ္စမကေယေဝ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။ ယဿ ဝိညာဏံ ပါကဋံ ဟောတိ, သော “န ကေဝလံ ဝိညာဏမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တေန သဒ္ဓိံ တဒေဝါရမ္မဏံ ဖုသမာနော ဖဿောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အနုဘဝမာနာ ဝေဒနာပိ, သဉ္ဇာနနမာနာ သညာပိ, စေတယမာနာ စေတနာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ ဖဿပဉ္စမကေယေဝ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။

သော “ဣမေ ဖဿပဉ္စမကာ ဓမ္မာ ကိံ နိဿိတာ”တိ ဥပပရိက္ခန္တော “ဝတ္ထုံ နိဿိတာ”တိ ပဇာနာတိ။ ဝတ္ထု နာမ ကရဇကာယော, ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ “ဣဒဉ္စ ပန မေ ဝိညာဏံ ဧတ္ထ သိတံ ဧတ္ထ ပဋိဗဒ္ဓ”န္တိ (ဒီ. နိ. ၁.၂၃၄,၂၃၅; မ. နိ. ၂.၂၅၂)။ သော အတ္ထတော ဘူတာနိ စေဝ ဥပါဒါရူပါနိ စ။ ဧဝမေတ္ထ “ဝတ္ထု ရူပံ, ဖဿပဉ္စမကာ နာမ”န္တိ နာမရူပမတ္တမေဝ ပဿတိ။ ရူပံ စေတ္ထ ရူပက္ခန္ဓော, နာမံ စတ္တာရော အရူပိနော ခန္ဓာတိ ပဉ္စက္ခန္ဓမတ္တံ ဟောတိ။ နာမရူပဝိနိမုတ္တာ ဟိ ပဉ္စက္ခန္ဓာ, ပဉ္စက္ခန္ဓဝိနိမုတ္တဉ္စ နာမရူပံ နတ္ထိ။

သော “ဣမေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ကိံ ဟေတုကာ”တိ ဥပပရိက္ခန္တော “အဝိဇ္ဇာဒိဟေတုကာ”တိ ပဿတိ။ တတော ပစ္စယော စေဝ ပစ္စယုပ္ပန္နဉ္စ ဣဒံ, အညော သတ္တော ဝါ ပုဂ္ဂလော ဝါ နတ္ထိ, သုဒ္ဓသင်္ခါရပုဉ္ဇမတ္တမေဝါတိ သပ္ပစ္စယ နာမရူပဝသေန တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာ ဝိပဿနာပဋိပါဋိယာ “အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ”တိ သမ္မသန္တော ဝိစရတိ။

သော ''အဇ္ဈ အဇ္ဈာ''တိ ပဋိဝေဓံ အာကင်္ခမာနော တထာရူပေ ဒိဝသေ ဥတုသပ္ပာယ ပုဂ္ဂလသပ္ပာယ ဘောဇနသပ္ပာယ ဓမ္မဿဝနသပ္ပာယံ လဘိတွာ ဧကပလ္လင်္ကေန နိသိန္နော ဝိပဿနံ မတ္ထကံ ဟာပေတွာ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာတိ။ ဧဝံ ဣမေသမ္ပိ တိဏ္ဏံ ဇနာနံ ယာဝ အရဟတ္တာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထိတံ ဟောတိ။

ဣဓ ပန ဘဂဝတာ အရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေန္တော ဝေဒနာဝသေန ကထေသိ။ ဖဿဝသေန တ ဟိ ဝိညာဏဝသေန တ ကထိယမာနံ န ဟကင်္ဃ ဟောတိ, အန္ဓကာရံ ဝိယ ခါယတိ။ ဝေဒနာဝသေန ပန ဟကင်္ဃ ဟောတိ။ ကသ္မာ? ဝေဒနာနံ ဥပ္ပတ္တိပါကဋတာယ။ သုခဒုက္ခဝေဒနာနညှိ ဥပ္ပတ္တိ ပါကဋာ။ ယဒါ သုခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သကလသရီရံ ခေါဘေန္တီ မဒ္ဒန္တီ ဖရမာနံ အဘိသန္ဒယမာနံ သတဓောတံ သပ္ပိ ခါဒာပယန္တီ ဝိယ သတပါကတေလံ မက္ခယမာနံ ဝိယ ဃဋသဟဿေန ပရိဠာဟံ နိဗ္ဗာပယမာနံ ဝိယ ''အဟော သုခံ အဟော သုခ''န္တိ တစံ နိစ္ဆာရယမာနမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယဒါ ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သကလသရီရံ ခေါဘေန္တီ မဒ္ဒန္တီ ဖရမာနံ အဘိသန္ဒယမာနံ တတ္တဖာလံ ပဝေသေန္တီ ဝိယ ဝိလီနတမ္ဗလောဟေန အာသိဉ္စန္တီ ဝိယ သုက္ခတိဏဝနပ္ပတိမှိ အရညေ အရုဏကာကလာပံ ခိပမာနံ ဝိယ ''အဟော ဒုက္ခံ အဟော ဒုက္ခ''န္တိ ဝိပ္ပလာပယမာနမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣတိ သုခဒုက္ခဝေဒနာနံ ဥပ္ပတ္တိ ပါကဋာ ဟောတိ။

အဒုက္ခမသုခါ ပန ဒုဒ္ဒီပနာ အန္ဓကာရာဝ အဝိဘူတာ။ သာ သုခဒုက္ခာနံ အပဂမေ သာတာသာတပ္ပဋိက္ခေပဝသေန မဇ္ဈတ္တာကာရဘူတာ အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာတိ နယတော ဂဏှန္တဿ ပါကဋာ ဟောတိ။ ယထာ ကိံ? ယထာ အန္တရာ ပိဋ္ဌိပာသာဏံ အာရောဟိတွာ ပလာတဿ မိဂဿ အနုပထံ ဂစ္ဆန္တော မိဂလုဒ္ဒကော ပိဋ္ဌိပာသာဏဿ ဩရဘာဂေပိ ပရဘာဂေပိ ပဒံ ဒိသွာ မဇ္ဈေ အပဿန္တောပိ ''ဣတော အာရုဠှော, ဣတော ဩရုဠှော, မဇ္ဈေ ပိဋ္ဌိပာသာဏေ ဣမိနာ ပဒေသေန ဂတော ဘဝိဿတီ''တိ နယတော ဇာနာတိ, ဧဝံ အာရုဠှဋ္ဌာနေ ပဒံ ဝိယ ဟိ သုခဝေဒနာယ ဥပ္ပတ္တိ ပါကဋာ ဟောတိ။ ဩရုဠှဋ္ဌာနေ ပဒံ ဝိယ ဒုက္ခဝေဒနာယ ဥပ္ပတ္တိ ပါကဋာ ဟောတိ။ ''ဣတော အာရုယှ ဣတော ဩရုယှ မဇ္ဈေ ဧဝံ ဂတော''တိ နယတော ဂဟဏံ ဝိယ သုခဒုက္ခာနံ အပဂမေ သာတာသာတပ္ပဋိက္ခေပဝသေန မဇ္ဈတ္တာကာရဘူတာ အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာတိ နယတော ဂဏှန္တဿ ပါကဋာ ဟောတိ။ ဧဝံ ဘဂဝတာ ပဌမံ ရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတွာ ပစ္ဆာ အရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ဝေဒနာဝသေန နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဒဿိတံ။

န ကေဝလဉ္စ ဣဓေဝ ဧဝံ ဒဿေသိ, စူဠတဏှာသင်္ခယေ, မဟာတဏှာသင်္ခယေ, စူဠဝေဒလ္လေ, မဟာဝေဒလ္လေ, ရဋ္ဌပါလသုတ္တေ, မာဂဏ္ဍိယသုတ္တေ, ဓာတုဝိဘင်္ဂေ, အာနေဉ္ဇသပ္ပာယေ, **ဒီဃနိကာယမှိ** မဟာနိဒါနေ, သက္ကပဉှေ, မဟာသတိပဋ္ဌာနေ, **သံယုတ္တမှိ** စူဠနိဒါနသုတ္တေ, ရုက္ခောပမေ, ပရိဝီမံသနသုတ္တေ, သကလေ ဝေဒနာသံယုတ္တေတိ ဧဝံ အနေကေသု သုတ္တေသု ပဌမံ ရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတွာ ပစ္ဆာ အရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ဝေဒနာဝသေန နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဒဿေသိ။ ယထာ စ တေသု, ဧဝံ ဣမသ္မိမ္ပိ သတိပဋ္ဌာနသုတ္တေ ပဌမံ ရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတွာ ပစ္ဆာ အရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ဝေဒနာဝသေန နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဒဿေသိ။

တတ္ထ **သုခံ ဝေဒနန္တိ**အာဒီသု အယံ အပရောပိ ပဇာနနပရိယာယော – **သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီတိ ပဇာနာတီ**တိ သုခဝေဒနာက္ခဏေ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ အဘာဝတော သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော ''သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီ''တိ ပဇာနာတိ။ တေန ယာ ပုဗ္ဗေ အနုဘူတပုဗ္ဗာ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ, တဿာ ဣဒါနိ အဘာဝတော ဣမိဿာ စ သုခါယ ဝေဒနာယ ဣတော ပဌမံ အဘာဝတော ဝေဒနာ နာမ အနိစ္စာ အဓုဝာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ, ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။

ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ ဘဂဝတာ –

> ''ယသ္မိံ အဂ္ဂိဝေဿန သမယေ သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, နေဝ တသ္မိံ သမယေ ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, န အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, သုခံယေဝ တသ္မိံ သမယေ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, ယသ္မိံ အဂ္ဂိဝေဿန သမယေ ဒုက္ခံ။ပေ.။ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, နေဝ တသ္မိံ သမယေ သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, န ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, အဒုက္ခမသုခညေဝ တသ္မိံ သမယေ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ။ သုခါပိ ခေါ အဂ္ဂိဝေဿန ဝေဒနာ အနိစ္စာ သင်္ခတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ ခယဓမ္မာ ဝယဓမ္မာ ဝိရာဂဓမ္မာ နိရောဓဓမ္မာ။ ဒုက္ခာပိ ခေါ။ပေ.။ အဒုက္ခမသုခါပိ ခေါ အဂ္ဂိဝေဿန ဝေဒနာ အနိစ္စာ။ပေ.။ နိရောဓဓမ္မာ။ ဧဝံ ပဿံ အဂ္ဂိဝေဿန သုတဝါ အရိယသာဝကော သုခါယပိ ဝေဒနာယ ဒုက္ခာယပိ ဝေဒနာယ အဒုက္ခမသုခါယပိ ဝေဒနာယ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, နိဗ္ဗိန္ဒံ ဝိရဇ္ဇတိ, ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတိ, ဝိမုတ္တသ္မိံ

ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ ဟောတိ။ ‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ’တိ ပဇာနာတီ’’တိ (မ. နိ. ၂.၂၀၅)။

သာမိသံ တ သုခန္တိအာဒီသု **သာမိသာ သုခာ** နာမ ပဉ္စကာမဂုဏာမိသနိဿိတာ ဆ ဂေဟသိတသောမနဿဝေဒနာ။ **နိရာမိသာ သုခာ** နာမ ဆ နေက္ခမ္မသိတသောမနဿဝေဒနာ။ **သာမိသာ ဒုက္ခာ** နာမ ဆ ဂေဟသိတဒောမနဿဝေဒနာ။ **နိရာမိသာ ဒုက္ခာ** နာမ ဆ နေက္ခမ္မသိတဒောမနဿဝေဒနာ။ **သာမိသာ အဒုက္ခမသုခာ** နာမ ဆ ဂေဟသိတဥပေက္ခာ ဝေဒနာ။ **နိရာမိသာ အဒုက္ခမသုခာ** နာမ ဆ နေက္ခမ္မသိတဥပေက္ခာ ဝေဒနာ။ တာသံ ဝိဘာဂေါ ဥပရိပဏ္ဏာသကေ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတောယေဝ။

ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ တိ ဧဝံ သုခဝေဒနာဒိပရိဂ္ဂဟဏေန အတ္တနော ဝါ ဝေဒနာသု, ပရဿ ဝါ ဝေဒနာသု, ကာလေန ဝါ အတ္တနော, ကာလေန ဝါ ပရဿ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ **သမုဒယဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ** တိ ဧတ္ထ ပန ‘‘အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ ဝေဒနာသမုဒယော’’တိအာဒီဟိ (ပဋိ. မ. ၁.၅၀) ပဉ္စဟိ ပဉ္စဟိ အာကာရေဟိ ဝေဒနာနံ သမုဒယဉ္စ ဝယဉ္စ ပဿန္တော သမုဒယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ ဝေဒနာသု ဝိဟရတိ, ဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ ဝေဒနာသု ဝိဟရတိ, ကာလေန သမုဒယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ, ကာလေန ဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ ဝေဒနာသု ဝိဟရတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣတော ပရံ ကာယာနုပဿနာယံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ကေဝလဉှိ ဣဓ ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စန္တိ ဧဝံ ယောဇနံ ကတွာ ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟကဿ ဘိက္ခုနော နိယျာနမုခံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ တာဒိသမေဝါတိ။

ဝေဒနာနုပဿနာ နိဋ္ဌိတာ။

စိတ္တာနုပဿနာဝဏ္ဏနာ

၁၁၄. ဧဝံ နဝဝိဓေန ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ကထေတွာ ဣဒါနိ သောဠသဝိဓေန စိတ္တာနုပဿနံ ကထေတုံ **ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သရာဂန္တိ** အဋ္ဌဝိဓံ လောဘသဟဂတံ။ **ဝီတရာဂန္တိ** လောကိယကုသလာဗျာကတံ။ ဣဒံ ပန ယသ္မာ သမ္မသနံ န ဓမ္မသမောဓာနံ, တသ္မာ ဣဓ ဧကပဒေပိ လောကုတ္တရံ န လဗ္ဘတိ။ သေသာနိ စတ္တာရိ အကုသလစိတ္တာနိ နေဝ ပုရိမပဒံ, န ပစ္ဆိမပဒံ ဘဇန္တိ။ **သဒောသန္တိ** ဒုဝိဓံ ဒောသသဟဂတံ ။ **ဝီတဒောသန္တိ** လောကိယကုသလာဗျာကတံ။ သေသာနိ ဒသာကုသလစိတ္တာနိ နေဝ ပုရိမံ ပဒံ, န ပစ္ဆိမံ ပဒံ ဘဇန္တိ။ **သမောဟန္တိ** ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတဉ္စေဝ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတဉ္စာတိ ဒုဝိဓံ။ ယသ္မာ ပန မောဟော သဗ္ဗာကုသလေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ တာနိပိ ဣဓ ဝဋ္ဋန္တိယေဝ။ ဣမသ္မိံယေဝ ဟိ ဒုကေ ဒွါဒသာကုသလစိတ္တာနိ ပရိယာဒိဏ္ဏာနီတိ။ **ဝီတမောဟန္တိ** လောကိယကုသလာဗျာကတံ။ **သံခိတ္တန္တိ** ထိနမိဒ္ဓါနုပတိတံ, ဧတဉှိ သံကုဋိတစိတ္တံ နာမ။ **ဝိက္ခိတ္တန္တိ** ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတံ, ဧတဉှိ ပသဋစိတ္တံ နာမ။

မဟဂ္ဂတန္တိ ရူပာရူပာဝစရံ။ **အမဟဂ္ဂတန္တိ** ကာမာဝစရံ။ **သဉတ္တရန္တိ** ကာမာဝစရံ။ **အနုတ္တရန္တိ** ရူပါဝစရဉ္စ အရူပါဝစရဉ္စ။ တတြာပိ သဉတ္တရံ ရူပါဝစရံ, အနုတ္တရံ အရူပါဝစရမေဝ။ **သမာဟိတန္တိ** ယဿ အပ္ပနာသမာဓိ ဥပစာရသမာဓိ ဝါ အတ္ထိ။ **အသမာဟိတန္တိ** ဥဘယသမာဓိရဟိတံ။ **ဝိမုတ္တန္တိ** တဒင်္ဂဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တီဟိ ဝိမုတ္တံ။ **အဝိမုတ္တန္တိ** ဥဘယဝိမုတ္တိရဟိတံ, သမုစ္ဆေဒပဋိပ္ပဿဒ္ဓိနိဿရဏဝိမုတ္တီနံ ပန ဣဓ ဩကာသောဝ နတ္ထိ။

ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ တိ ဧဝံ သရာဂါဒိပရိဂ္ဂဟဏေန ယသ္မိံ ယသ္မိံ ခဏေ ယံ ယံ စိတ္တံ ပဝတ္တတိ, တံ တံ သလ္လက္ခေန္တော အတ္တနော ဝါ စိတ္တေ, ပရဿ ဝါ စိတ္တေ, ကာလေန ဝါ အတ္တနော, ကာလေန ဝါ ပရဿ စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ **သမုဒယဝယဓမ္မာနုပဿီ** တိ ဧတ္ထ ပန ‘‘အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ ဝိညာဏသမုဒယော’’တိ (ပဋိ. မ. ၁.၅၀) ဧဝံ ပဉ္စဟိ ပဉ္စဟိ အာကာရေဟိ ဝိညာဏဿ သမုဒယော စ ဝယော စ နီဟရိတဗ္ဗော။ ဣတော ပရံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ကေဝလဉှိ ဣဓ စိတ္တပရိဂ္ဂဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စန္တိ ဧဝံ ယောဇနံ ကတွာ စိတ္တပရိဂ္ဂဟကဿ ဘိက္ခုနော နိယျာနမုခံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ တာဒိသမေဝါတိ။

ဓမ္မာနုပဿနာ နီဝရဏပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ

၁၁၅. ဧဝံ သောဠသဝိဓေန စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ပဉ္စဝိဓေန ဓမ္မာနုပဿနံ ကထေတုံ **ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ အပိစ ဘဂဝတာ ကာယာနုပဿနာယ သုဒ္ဓရူပပရိဂ္ဂဟော ကထိတော, ဝေဒနာစိတ္တာနုပဿနာဟိ သုဒ္ဓအရူပပရိဂ္ဂဟော။ ဣဒါနိ ရူပာရူပမိဿကပရိဂ္ဂဟံ ကထေတုံ ''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ''တိအာဒိမာဟ ။ ကာယာနုပဿနာယ ဝါ ရူပက္ခန္ဓပရိဂ္ဂဟောဝ ကထိတော, ဝေဒနာနုပဿနာယ ဝေဒနာက္ခန္ဓပရိဂ္ဂဟောဝ, စိတ္တာနုပဿနာယ ဝိညာဏက္ခန္ဓပရိဂ္ဂဟောဝါတိ ဣဒါနိ သညာသင်္ခါရက္ခန္ဓပရိဂ္ဂဟမ္ပိ ကထေတုံ ''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ''တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **သန္တံ** န္တိ အဘိဏှသမုဒာစာရဝသေန သံဝိဇ္ဇမာနံ။ **အသန္တံ** န္တိ အသမုဒာစာရဝသေန ဝါ ပဟီနတ္တာ ဝါ အဝိဇ္ဇမာနံ။ **ယထာ စာ**တိ ယေန ကာရဏေန ကာမစ္ဆန္ဒဿ ဥပ္ပာဒေါ ဟောတိ။ **တဉ္စ ပဇာနာတီ** တိ တဉ္စ ကာရဏံ ပဇာနာတိ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ သုဘနိမိတ္တေ အယောနိသောမနသိကာရေန ကာမစ္ဆန္ဒဿ ဥပ္ပာဒေါ ဟောတိ။ သုဘနိမိတ္တံ နာမ သုဘမ္ပိ သုဘနိမိတ္တံ, သုဘာရမ္မဏမ္ပိ သုဘနိမိတ္တံ။ **အယောနိသောမနသိကာရော** နာမ အနုပါယမနသိကာရော ဥပ္ပထမနသိကာရော အနိစ္စေ နိစ္စန္တိ ဝါ ဒုက္ခေ သုခန္တိ ဝါ အနတ္တနိ အတ္တာတိ ဝါ အသုဘေ သုဘန္တိ ဝါ မနသိကာရော, တံ တတ္ထ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော ကာမစ္ဆန္ဒော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, သုဘနိမိတ္တံ, တတ္ထ အယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော , အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ကာမစ္ဆန္ဒဿ ဥပ္ပာဒါယ ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ကာမစ္ဆန္ဒဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယာ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

အသုဘနိမိတ္တေ ပန ယောနိသောမနသိကာရေနဿ ပဟာနံ ဟောတိ။ **အသုဘနိမိတ္တံ** နာမ အသုဘမ္ပိ အသုဘာရမ္မဏမ္ပိ။ **ယောနိသောမနသိကာရော** နာမ ဥပါယမနသိကာရော ပထမနသိကာရော အနိစ္စေ အနိစ္စန္တိ ဝါ ဒုက္ခေ ဒုက္ခန္တိ ဝါ အနတ္တနိ အနတ္တာတိ ဝါ အသုဘေ အသုဘန္တိ ဝါ မနသိကာရော, တံ တတ္ထ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော ကာမစ္ဆန္ဒော ပဟီယတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, အသုဘနိမိတ္တံ, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမနာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ကာမစ္ဆန္ဒဿ အနုပ္ပာဒါယ ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ကာမစ္ဆန္ဒဿ ပဟာနာယာ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

အပိစ ဆ ဓမ္မာ ကာမစ္ဆန္ဒဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ အသုဘနိမိတ္တဿ ဥဂ္ဂဟော အသုဘဘာဝနာနုယောဂေါ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရတာ ဘောဇနေ မတ္တညုတာ ကလျာဏမိတ္တတာ သပ္ပာယကထာတိ။ ဒသဝိဓဉှိ အသုဘနိမိတ္တံ ဥဂ္ဂဏှန္တဿာပိ ကာမစ္ဆန္ဒော ပဟီယတိ, ဘာဝေန္တဿာပိ, ဣန္ဒြိယေသု ပိဟိတဒွါရဿာပိ, စတုန္နံ ပဉ္စန္နံ အာလောပါနံ ဩကာသေ သတိ ဥဒကံ ပိဝိတွာ ယာပနသီလတာယ ဘောဇနေ မတ္တညုနောပိ။ တေနေတံ ဝုတ္တံ –

> ''စတ္တာရော ပဉ္စ အာလောပေ၊ အဘုတွာ ဥဒကံ ပိဝေ။
> အလံ ဖာသုဝိဟာရာယ၊ ပဟိတတ္တဿ ဘိက္ခုနော''တိ။ (ထေရဂါ. ၉၈၃)။

အသုဘကမ္မိကတိဿတ္ထေရသဒိသေ အသုဘဘာဝနာရတေ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တဿာပိ ကာမစ္ဆန္ဒော ပဟီယတိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ဒသအသုဘနိဿိတသပ္ပာယကထာယပိ ပဟီယတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဆ ဓမ္မာ ကာမစ္ဆန္ဒဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ''တိ။ ဣမေဟိ ပန ဆဟိ ဓမ္မေဟိ ပဟီနဿ ကာမစ္ဆန္ဒဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန အာယတိံ အနုပ္ပာဒေါ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

ပဋိဃနိမိတ္တေ အယောနိသောမနသိကာရေန ပန ဗျာပါဒဿ ဥပ္ပာဒေါ ဟောတိ။ တတ္ထ ပဋိဃမ္ပိ ပဋိဃနိမိတ္တံ, ပဋိဃာရမ္မဏမ္ပိ ပဋိဃနိမိတ္တံ။ အယောနိသောမနသိကာရော သဗ္ဗတ္ထ ဧကလက္ခဏောဝ။ တံ တသ္မိံ နိမိတ္တေ

ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော ဗ္ယာပာဒဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိဃနိမိတ္တံ, တတ္ထ အယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ဗ္ယာပာဒဿ ဥပ္ပာဒါယ ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ဗ္ယာပာဒဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယာ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

မေတ္တာယ ပန စေတောဝိမုတ္တိယာ ယောနိသောမနသိကာရေနဿ ပဟာနံ ဟောတိ။ တတ္ထ တတ္ထ ''မေတ္တာ''တိ ဝုတ္တေ အပ္ပနာပိ ဥပစာရောပိ ဝဋ္ဋတိ။ ''စေတောဝိမုတ္တီ''တိ အပ္ပနာဝ။ ယောနိသောမနသိကာရော ဝုတ္တလက္ခဏောဝ။ တံ တတ္ထ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော ဗ္ယာပာဒော ပဟီယတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, မေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိ, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမနာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ဗ္ယာပာဒဿ အနုပ္ပာဒါယ ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ဗ္ယာပာဒဿ ပဟာနာယာ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

အပိစ ဆ ဓမ္မာ ဗ္ယာပာဒဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ မေတ္တာနိမိတ္တဿ ဥဂ္ဂဟော မေတ္တာဘာဝနာနုယောဂေါ ကမ္မဿကတာပစ္စဝေက္ခဏာ ပဋိသင်္ခါနဗဟုလတာ ကလျာဏမိတ္တတာ သပ္ပာယကထာတိ။ ဩဒိသကအနောဒိသကဒိသာဖရဏာနညှိ အညတရဝသေန မေတ္တံ ဥဂ္ဂဏှန္တဿာပိ ဗ္ယာပာဒော ပဟီယတိ, ဩဒိသော အနောဒိသော ဒိသာဖရဏဝသေန မေတ္တံ ဘာဝေန္တဿာပိ။ ''တွံ တေဿ ကုဒ္ဓေါ ကိံ ကရိဿသိ, ကိမဿ သီလာဒီနိ နာသေတုံ သက္ခိဿသိ, နနု တွံ အတ္တနော ကမ္မေန အာဂန္တွာ အတ္တနော ကမ္မေနေဝ ဂမိဿသိ, ပရဿ ကုဇ္ဈနံ နာမ ဝီတစ္စိတင်္ဂါရ-တတ္တအယသလာက-ဂူထာဒီနိ ဂဟေတွာ ပရံ ပဟရိတုကာမတာသဒိသံ ဟောတိ။ ဧသောပိ တဝ ကုဒ္ဓေါ ကိံ ကရိဿတိ, ကိံ တေ သီလာဒီနိ ဝိနာသေတုံ သက္ခိဿတိ, ဧသ အတ္တနော ကမ္မေနေဝ အာဂန္တွာ အတ္တနော ကမ္မေန ဂမိဿတိ, အပ္ပဋိစ္ဆိတပဟေဏကံ ဝိယ ပဋိတတံ ခိတ္တရဇောမုဋ္ဌိ ဝိယ စ ဧတဿေဝေသ ကောဓော မတ္ထကေ ပတိဿတီ''တိ ဧဝံ အတ္တနော စ ပရဿ စ ကမ္မဿကတံ ပစ္စဝေက္ခတောပိ, ဥဘယကမ္မဿကတံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပဋိသင်္ခါနေ ဌိတဿာပိ, အဿဂုတ္တတ္ထေရသဒိသေ မေတ္တာဘာဝနာရတေ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တဿာပိ ဗ္ယာပာဒော ပဟီယတိ။ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု မေတ္တာနိဿိတသပ္ပာယကထာယပိ ပဟီယတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဆ ဓမ္မာ ဗ္ယာပာဒဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ''တိ။ ဣမေဟိ ပန ဆဟိ ဓမ္မေဟိ ပဟီနဿ ဗ္ယာပာဒဿ အနာဂါမိမဂ္ဂေန အာယတိံ အနုပ္ပာဒော ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

အရတိအာဒီသု အယောနိသောမနသိကာရေန ထိနမိဒ္ဓဿ ဥပ္ပာဒော ဟောတိ။ **အရတိ** နာမ ဥက္ကဏ္ဌိတာ။ **တန္ဒီ** နာမ ကာယာလသိယတာ။ **ဝိဇမ္ဘိတာ** နာမ ကာယဝိနာမနာ။ **ဘတ္တသမ္မဒော** နာမ ဘတ္တမုစ္ဆာ ဘတ္တပရိဠာဟော။ **စေတသော လီနတ္တံ** နာမ စိတ္တဿ လီနာကာရော။ ဣမေသု အရတိအာဒီသု အယောနိသောမနသိကာရံ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော ထိနမိဒ္ဓံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေနာဟ – ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, အရတိ တန္ဒီ ဝိဇမ္ဘိတာ ဘတ္တသမ္မဒော စေတသော လီနတ္တံ, တတ္ထ အယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ထိနမိဒ္ဓဿ ဥပ္ပာဒါယ ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ထိနမိဒ္ဓဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယာ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

အာရမ္ဘဓာတုအာဒီသု ပန ယောနိသောမနသိကာရေနဿ ပဟာနံ ဟောတိ။ **အာရမ္ဘဓာတု** နာမ ပဌမာရမ္ဘဝီရိယံ။ **နိက္ကမဓာတု** နာမ ကောသဇ္ဇတော နိက္ခန္တတာယ တတော ဗလဝတရံ။ **ပရက္ကမဓာတု** နာမ ပရံ ပရံ ဌာနံ အက္ကမနတော တတောပိ ဗလဝတရံ။ ဣမသ္မိံ တိပ္ပဘေဒေ ဝီရိယေ ယောနိသောမနသိကာရံ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော ထိနမိဒ္ဓံ ပဟီယတိ။ တေနာဟ – ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, အာရမ္ဘဓာတု နိက္ကမဓာတု ပရက္ကမဓာတု, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ထိနမိဒ္ဓဿ အနုပ္ပာဒါယ ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ထိနမိဒ္ဓဿ ပဟာနာယာ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

အပိစ ဆ ဓမ္မာ ထိနမိဒ္ဓဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ, အတိဘောဇနေ နိမိတ္တဂ္ဂါဟော ဣရိယာပထသမ္ပရိဝတ္တနတာ အာလောကသညာမနသိကာရော အဗ္ဘောကာသဝါသော ကလျာဏမိတ္တတာ သပ္ပာယကထာတိ။ အာဟရဟတ္ထကတတ္ရဝဋ္ဋကအလံသာဋကကာကမာသကဘုတ္တဝမိတကဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ ရတ္တိဋ္ဌာနေ ဒိဝါဋ္ဌာနေ နိသိန္နဿ ဟိ သမဏဓမ္မံ ကရောတော ထိနမိဒ္ဓံ မဟာဟတ္ထီ ဝိယ ဩတ္ထရန္တံ အာဂစ္ဆတိ။ စတုပဉ္စအာလောပဩကာသံ ပန ဌပေတွာ ပာနီယံ ပိဝိတွာ ယာပနသီလဿ ဘိက္ခုနော တံ န ဟောတီတိ ဧဝံ အတိဘောဇနေ နိမိတ္တံ ဂဏှန္တဿာပိ ထိနမိဒ္ဓံ ပဟီယတိ။ ယသ္မိံ ဣရိယာပထေ ထိနမိဒ္ဓံ ဩက္ကမတိ, တတော အညံ ပရိဝတ္တေန္တဿာပိ, ရ

တ္တိံ စန္ဒာလောကဒီပလောကဉက္ကာလောကေ ဒိတ သူရိယာလောကံ မနသိကရောန္တဿာပိ, အဇ္ဈောကာသေ ဝသန္တဿာပိ, မဟာကဿပတ္ထေရသဒိသေ ပဟီနထိနမိဒ္ဓေ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တဿာပိ ထိနမိဒ္ဓံ ပဟီယတိ။ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ဓုတင်္ဂနိဿိတသပ္ပာယကထာယပိ ပဟီယတိ။ တေန ဝုတ္တံ "ဆ ဓမ္မာ ထိနမိဒ္ဓဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ"တိ ။ ဣမေဟိ ပန ဆဟိ ဓမ္မေဟိ ပဟီနဿ ထိနမိဒ္ဓဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန အာယတိံ အနုပ္ပာဒေါ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

စေတသော အဝူပသမေ အယောနိသောမနသိကာရေန ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ ဥပ္ပာဒေါ ဟောတိ။ **အဝူပသမော** နာမ အဝူပသန္တာကာရော။ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စမေဝေတံ အတ္ထတော။ တတ္ထ အယောနိသောမနသိကာရံ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေနာဟ "အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, စေတသော အဝူပသမော, တတ္ထ အယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ ဥပ္ပာဒာယ ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယာ"တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

သမာဓိသင်္ခါတေ ပန စေတသော ဝူပသမေ ယောနိသောမနသိကာရေနဿ ပဟာနံ ဟောတိ။ တေနာဟ – "အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, စေတသော ဝူပသမော, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ အနုပ္ပာဒာယ ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ ပဟာနာယာ"တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

အပိစ ဆ ဓမ္မာ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ ဗဟုဿုတတာ ပရိပုစ္ဆကတာ ဝိနယေ ပကတညုတာ ဝုဒ္ဓသေဝိတာ ကလျာဏမိတ္တတာ သပ္ပာယကထာတိ။ ဗာဟုသစ္စေနပိ ဟိ ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ တယော ဝါ စတ္တာရော ဝါ ပဉ္စ ဝါ နိကာယေ ပါဠိဝသေန စ အတ္ထဝသေန စ ဥဂ္ဂဏှန္တဿာပိ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ပဟီယတိ။ ကပ္ပိယာကပ္ပိယပရိပုစ္ဆာဗဟုလဿာပိ, ဝိနယပညတ္တိယံ စိဏ္ဏဝသိဘာဝတာယ ပကတညုနောပိ, ဝုဒ္ဓေ မဟလ္လကတ္ထေရေ ဥပသင်္ကမန္တဿာပိ, ဥပာလိတ္ထေရသဒိသေ ဝိနယဓရေ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တဿာပိ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ပဟီယတိ။ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ကပ္ပိယာကပ္ပိယနိဿိတသပ္ပာယကထာယပိ ပဟီယတိ။ တေန ဝုတ္တံ – "ဆ ဓမ္မာ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ"တိ။ ဣမေဟိ ပန ဆဟိ ဓမ္မေဟိ ပဟီနေ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စေ ဥဒ္ဓစ္စဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ကုက္ကုစ္စဿ အနာဂါမိမဂ္ဂေန အာယတိံ အနုပ္ပာဒေါ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

ဝိစိကိစ္ဆာဋ္ဌာနီယေသု ဓမ္မေသု အယောနိသောမနသိကာရေန ဝိစိကိစ္ဆာယ ဥပ္ပာဒေါ ဟောတိ။ **ဝိစိကိစ္ဆာဋ္ဌာနီယာ** ဓမ္မာ နာမ ပုနပ္ပုနံ ဝိစိကိစ္ဆာယ ကာရဏတ္တာ ဝိစိကိစ္ဆာဝ။ တတ္ထ အယောနိသောမနသိကာရံ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေနာဟ – "အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ဝိစိကိစ္ဆာဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ , တတ္ထ အယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နာယ ဝါ ဝိစိကိစ္ဆာယ ဥပ္ပာဒာယ ဥပ္ပန္နာယ ဝါ ဝိစိကိစ္ဆာယ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယာ"တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

ကုသလာဒီသု ဓမ္မေသု ယောနိသောမနသိကာရေန ပနဿာ ပဟာနံ ဟောတိ။ တေနာဟ – "အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ကုသလာကုသလာ ဓမ္မာ သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇာ ဓမ္မာ သေဝိတဗ္ဗာသေဝိတဗ္ဗာ ဓမ္မာ ဟီနပ္ပဏီတာ ဓမ္မာ ကဏှသုက္ကသပ္ပဋိဘာဂါ ဓမ္မာ, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော , အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နာယ ဝါ ဝိစိကိစ္ဆာယ အနုပ္ပာဒာယ ဥပ္ပန္နာယ ဝါ ဝိစိကိစ္ဆာယ ပဟာနာယာ"တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

အပိစ ဆ ဓမ္မာ ဝိစိကိစ္ဆာယ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ ဗဟုဿုတတာ ပရိပုစ္ဆကတာ ဝိနယေ ပကတညုတာ အဓိမောက္ခဗဟုလတာ ကလျာဏမိတ္တတာ သပ္ပာယကထာတိ။ ဗာဟုသစ္စေနပိ ဟိ ဧကံ ဝါ။ပေ.။ ပဉ္စ ဝါ နိကာယေ ပါဠိဝသေန အတ္ထဝသေန စ ဥဂ္ဂဏှန္တဿာပိ ဝိစိကိစ္ဆာ ပဟီယတိ။ တီဏိ ရတနာနိ အာရဗ္ဘ ပရိပုစ္ဆာဗဟုလဿာပိ, ဝိနယေ စိဏ္ဏဝသိဘာဝဿာပိ, တီသု ရတနေသု ဩကပ္ပနိယသဒ္ဓာသင်္ခါတအဓိမောက္ခဗဟုလဿာပိ, သဒ္ဓာဓိမုတ္တေ ဝက္ကလိတ္ထေရသဒိသေ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တဿာပိ ဝိစိကိစ္ဆာ ပဟီယတိ။ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဂုဏနိဿိတသပ္ပာယကထာယပိ ပဟီယတိ။ တေန ဝုတ္တံ – "ဆ ဓမ္မာ ဝိစိကိစ္ဆာယ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ"တိ။ ဣမေဟိ ပန ဆဟိ ဓမ္မေဟိ ပဟီနာယ ဝိစိကိစ္ဆာယ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန အာယတိံ အနုပ္ပာဒေါ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ တိ ဧဝံ ပဉ္စနီဝရဏပရိဂ္ဂဟဏေန အတ္တနော ဝါ ဓမ္မေသု, ပရဿ ဝါ ဓမ္မေသု, ကာလေန ဝါ အတ္တနော, ကာလေန ဝါ ပရဿ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ သမုဒယဝယာ ပနေတ္ထ သုဘနိမိတ္တ အသုဘနိမိတ္တာဒီသု အယောနိသောမနသိကာရယောနိသောမနသိကာရဝသေန ပဉ္စသု နီဝရဏေသု ဝုတ္တနယေန နီဟရိတဗ္ဗာ။ ဣတော ပရံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ကေဝလဉှိ ဣဓ နီဝရဏပရိဂ္ဂဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စန္တိ ဧဝံ ယောဇနံ ကတွာ နီဝရဏပရိဂ္ဂာဟကဿ ဘိက္ခုနော နိယျာနမုခံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ တာဒိသမေဝါတိ။

နီဝရဏပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ခန္ဓပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ

၁၁၆. ဧဝံ ပဉ္စနီဝရဏဝသေန ဓမ္မာနုပဿနံ ဝိဘဇိတွာ ဣဒါနိ ပဉ္စက္ခန္ဓဝသေန ဝိဘဇိတုံ **ပုန စပရန္တိ**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပဉ္စသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသူ** တိ ဥပါဒါနဿ ခန္ဓာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ, ဥပါဒါနဿ ပစ္စယဘူတာ ဓမ္မပုဉ္ဇာ ဓမ္မရာသယောတိ အတ္ထော။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရတော ပန ခန္ဓကထာ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝုတ္တာ။ **ဣတိ ရူပန္တိ** “ဣဒံ ရူပံ, ဧတ္တကံ ရူပံ, န ဣတော ပရံ ရူပံ အတ္ထီ”တိ သဘာဝတော ရူပံ ပဇာနာတိ။ **ဝေဒနာဒီသုပိ** ဧသေဝ နယော။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရေန ပန ရူပါဒီနိ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ခန္ဓကထာယမေဝ ဝုတ္တာနိ။ **ဣတိ ရူပဿ သမုဒယော**တိ ဧဝံ အဝိဇ္ဇာသမုဒယာဒိဝသေန ပဉ္စဟာကာရေဟိ ရူပဿ သမုဒယော။ **ဣတိ ရူပဿ အတ္ထင်္ဂမော** တိ ဧဝံ အဝိဇ္ဇာနိရောဓာဒိဝသေန ပဉ္စဟာကာရေဟိ ရူပဿ အတ္ထင်္ဂမော, ဝေဒနာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရော ပန **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဥဒယဗ္ဗယဉာဏကထာယံ ဝုတ္တော။

ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ တိ ဧဝံ ပဉ္စက္ခန္ဓပရိဂ္ဂဟဏေန အတ္တနော ဝါ ဓမ္မေသု, ပရဿ ဝါ ဓမ္မေသု, ကာလေန ဝါ အတ္တနော, ကာလေန ဝါ ပရဿ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ သမုဒယဝယာ ပနေတ္ထ “အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ ရူပသမုဒယော”တိအာဒီနံ (ပဋိ. မ. ၁.၅၀) ပဉ္စသု ခန္ဓေသု ဝုတ္တာနံ ပညာသာယ လက္ခဏာနံ ဝသေန နီဟရိတဗ္ဗာ။ ဣတော ပရံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ကေဝလဉှိ ဣဓ ခန္ဓပရိဂ္ဂဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စန္တိ ဧဝံ ယောဇနံ ကတွာ ခန္ဓပရိဂ္ဂာဟကဿ ဘိက္ခုနော နိယျာနမုခံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ တာဒိသမေဝါတိ။

ခန္ဓပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာယတနပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ

၁၁၇. ဧဝံ ပဉ္စက္ခန္ဓဝသေန ဓမ္မာနုပဿနံ ဝိဘဇိတွာ ဣဒါနိ အာယတနဝသေန ဝိဘဇိတုံ **ပုန စပရန္တိ**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဆသု အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေသု အာယတနေသူ** တိ စက္ခုံ သောတံ ဃာနံ ဇိဝှာ ကာယော မနောတိ ဣမေသု ဆသု အဇ္ဈတ္တိကေသု ရူပံ သဒ္ဒော ဂန္ဓော ရသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗော ဓမ္မာတိ ဣမေသု ဆသု ဗာဟိရေသု။ **စက္ခုံ စ ပဇာနာတီ**တိ စက္ခုပသာဒံ ယာထာဝသရသလက္ခဏဝသေန ပဇာနာတိ။ **ရူပေ စ ပဇာနာတီ**တိ ဗဟိဒ္ဓါ စတုသမုဋ္ဌာနိကရူပဉ္စ ယာထာဝသရသလက္ခဏဝသေန ပဇာနာတိ။ **ယဉ္စ တဒုဘယံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သံယောဇန** န္တိ ယဉ္စ တံ စက္ခုံ စေဝ ရူပေ စာတိ ဥဘယံ ပဋိစ္စ ကာမရာဂသံယောဇနံ ပဋိဃ-မာန-ဒိဋ္ဌိ-ဝိစိကိစ္ဆာ-သီလဗ္ဗတပရာမာသ-ဘဝရာဂ-ဣဿာ-မစ္ဆရိယာဝိဇ္ဇာသံယောဇနန္တိ ဒသဝိဓံ သံယောဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဉ္စ ယာထာဝသရသလက္ခဏဝသေန ပဇာနာတိ။

ကထံ ပနေတံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ? စက္ခုဒွါရေ တာဝ အာပါထဂတံ ဣဋ္ဌာရမ္မဏံ ကာမဿာဒဝသေန အဿာဒယတော အဘိနန္ဒတော ကာမရာဂသံယောဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အနိဋ္ဌာရမ္မဏေ ကုဇ္ဈတော ပဋိဃသံယောဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ “ဌပေတွာ မံ န ကောစိ အညော ဧတံ အာရမ္မဏံ ဝိဘာဝေတုံ သမတ္ထော အတ္ထီ”တိ မညတော မာနသံယောဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ “ဧတံ ရူပါရမ္မဏံ နိစ္စံ ဓုဝ”န္တိ ဂဏှတော ဒိဋ္ဌိသံယောဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ “ဧတံ ရူပါရမ္မဏံ သတ္တော နု ခေါ, သ

တ္တာသ္မႎ န ေသာ”တိ ဝိစိကိစ္ဆတော ဝိစိကိစ္ဆာသံယောဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ “သမ္ဘတ္တိဘဝေ ဝတ ေနာ ကၡဒံ သုလဘံ ဇာတ”န္တိ ဘဝံ ပတ္ထေန္တသ္မႎ ဘဝရာဂသံယောဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ “အာယတိမ္ပိ ဧဝရူပံ သီလဗ္ဗတံ သမာဒိယိတ္ဝာ သက္ကာ လဒ္ဓုံ”န္တိ သီလဗ္ဗတံ သမာဒိယန္တသ္မႎ သီလဗ္ဗတပရာမာသသံယောဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ “အဟော ဝတ ေတံ ရူပာရမ္မဏံ အညေ န လေဘေယျုံ”န္တိ ဥသူယတော ဣဿာသံယောဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အတ္တနာ လဒ္ဓံ ရူပာရမ္မဏံ အညဿ မစ္ဆရာယတော မစ္ဆရိယသံယောဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သဗ္ဗေဟေဝ သဟဇာတအညာဏဝသေန အဝိဇ္ဇာသံယောဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ယထာ စ အနုပ္ပန္နဿ တိ ယေန ကာရဏေန အသမုဒာစာရဝသေန အနုပ္ပန္နံ တံ ဒသဝိဓမ္ပိ သံယောဇနံ ဥပ္ပာဒေ ေဟာတိ, တဉ္စ ကာရဏံ ပဇာနာတိ။ **ယထာ စ ဥပ္ပန္နဿ** တိ အပ္ပဟီနဋ္ဌေန ပန သမုဒာစာရဝသေန တ ဥပ္ပန္နံ တံ ဒသဝိဓမ္ပိ သံယောဇနံ ယေန ကာရဏေန ပဟာနံ ေဟာတိ, တဉ္စ ကာရဏံ ပဇာနာတိ။ **ယထာ စ ပဟီနဿ** တိ တဒင်္ဂဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနဝသေန ပဟီနမ္ပိ တံ ဒသဝိဓံ သံယောဇနံ ယေန ကာရဏေန အာယတိံ အနုပ္ပာဒေ ေဟာတိ, တဉ္စ ပဇာနာတိ။ ေကန ကာရဏေန ပနဿ အာယတိံ အနုပ္ပာဒေ ေဟာတိ? ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာသီလဗ္ဗတပရာမာသဣဿာမစ္ဆရိယဘေဒဿ တာဝ ပဉ္စဝိဓဿ သံယောဇနဿ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန အာယတိံ အနုပ္ပာဒေ ေဟာတိ။ ကာမရာဂပဋိဃသံယောဇနဒ္ဝယဿ ဩဠာရိကဿ သကဒာဂါမိမဂ္ဂေန, အဏုသဟဂတဿ အနာဂါမိမဂ္ဂေန, မာနဘဝရာဂဝိဇ္ဇာသံယောဇနတ္တယဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန အာယတိံ အနုပ္ပာဒေ ေဟာတိ။

သောတဉ္စ ပဇာနာတိ သဒ္ဒေ စာ တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ အပိစေတ္ထ အာယတနကထာ ဝိတ္ထာရတော **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** အာယတနနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝာ တိ ဧဝံ အဇ္ဈတ္တိကာယတနပရိဂ္ဂဟဏေန အတ္တနော ဝာ ဓမ္မေသု, ဗာဟိရာယတနပရိဂ္ဂဟဏေန ပရဿ ဝာ ဓမ္မေသု, ကာလေန ဝာ အတ္တနော, ကာလေန ဝာ ပရဿ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ သမုဒယဝယာ ပနေတ္ထ “အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ စက္ခုသမုဒယော”တိ ရူပာယတနဿ ရူပက္ခန္ဓေ, အရူပာယတနေသု မနာယတနဿ ဝိညာဏက္ခန္ဓေ, ဓမ္မာယတနဿ သေသက္ခန္ဓေသု ဝုတ္တနယေန နီဟရိတဗ္ဗာ။ လောကုတ္တရဓမ္မာ န ဂဟေတဗ္ဗာ။ ဣတော ပရံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဧဝလဥဟိ ဣမ ေအာယတနပရိဂ္ဂဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စန္တိ ဧဝံ ယောဇနံ ကတွာ အာယတနပရိဂ္ဂဟကဿ ဘိက္ခုနော နိယျာနမုခံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ တာဒိသမေဝတိ။

အာယတနပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဗောဇ္ဈင်္ဂပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ

၁၁၈. ဧဝံ ဆ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာယတနဝသေန ဓမ္မာနုပဿနံ ဝိဘဇိတ္ဝာ ဣဒာနိ ဗောဇ္ဈင်္ဂဝသေန ဝိဘဇိတုံ **ပုန စပရံ**န္တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဗောဇ္ဈင်္ဂေသူ** တိ ဗုဇ္ဈနကသတ္တဿ အင်္ဂေသု။ **သန္တံ** န္တိ ပဋိလာဘဝသေန သံဝိဇ္ဇမာနံ။ **သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂ** န္တိ သတိသင်္ခါတံ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ။ တတ္ထ ဟိ သမ္ဗုဇ္ဈတိ အာရဒ္ဓဝိပဿကတော ပဋ္ဌာယ ယောဂါဝစရောတိ သမ္ဗောဓိ, ယာယ ဝါ သော သတိအာဒိကာယ သတ္တဓမ္မသာမဂ္ဂိယာ သမ္ဗုဇ္ဈတိ ကိလေသနိဒ္ဒါယ ဥဋ္ဌာတိ, သစ္စာနိ ဝါ ပဋိဝိဇ္ဈတိ, သာ ဓမ္မသာမဂ္ဂီ သမ္ဗောဓိ။ တဿ သမ္ဗောဓိဿ, တဿာ ဝါ သမ္ဗောဓိယာ အင်္ဂန္တိ **သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ** ။ တေန ဝုတ္တံ “သတိသင်္ခါတံ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂ”န္တိ။ သေသသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေသုပိ ဣမိနာဝ နယေန ဝစနတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အသန္တံ န္တိ အပ္ပဋိလာဘဝသေန အဝိဇ္ဇမာနံ။ **ယထာ စ အနုပ္ပန္နဿ** တိအာဒီသု ပန သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ တာဝ – “အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝာ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝာ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယျောဘာဝာယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတီ”တိ (သံ. နိ. ၅.၁၈၃) ဧဝံ ဥပ္ပာဒေ ေဟာတိ ။ တတ္ထ

ထ သတိယေဝ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ။ ယောနိသောမနသိကာရော ဝုတ္တလက္ခဏောယေဝ, တံ တတ္ထ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

အပိစ စတ္တာရော ဓမ္မာ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ သံဝတ္တန္တိ သတိသမ္ပဇညံ မုဋ္ဌဿတိပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ ဥပဋ္ဌိတဿတိပုဂ္ဂလသေဝနတာ တဒဓိမုတ္တတာတိ။ အဘိက္ကန္တာဒီသု ဟိ သတ္တသု ဌာနေသု သတိသမ္ပဇညေန ဘတ္တနိက္ခိတ္တကာကသဒိသေ မုဋ္ဌဿတိပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇနေန တိဿဒတ္တတ္ထေရအဘယတ္ထေရသဒိသေ ဥပဋ္ဌိတဿတိပုဂ္ဂလေ သေဝနေန ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု သတိသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ နိန္နပောဏပဗ္ဘာရစိတ္တတာယ စ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ စတူဟိ ကာရဏေဟိ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပာရိပူရီ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ပန – ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ကုသလာကုသလာ ဓမ္မာ။ပေ.။ ကဏှသုက္ကသပ္ပဋိဘာဂါ ဓမ္မာ, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတီ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂) ဧဝံ ဥပ္ပာဒော ဟောတိ။

အပိစ သတ္တ ဓမ္မာ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ သံဝတ္တန္တိ ပရိပုစ္ဆကတာ ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာ ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနာ ဒုပ္ပညပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနာ ပညဝန္တပုဂ္ဂလသေဝနာ ဂမ္ဘီရဉာဏစရိယပစ္စဝေက္ခဏာ တဒဓိမုတ္တတာတိ။ တတ္ထ **ပရိပုစ္ဆကတာ** တိ ခန္ဓဓာတုအာယတနဣန္ဒြိယဗလဗောဇ္ဈင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂဈာနင်္ဂသမထဝိပဿနာနံ အတ္ထသန္နိဿိတပရိပုစ္ဆာဗဟုလတာ။

ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာတိ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာနံ ဝတ္ထူနံ ဝိသဒဘာဝကရဏံ။ ယဒါ ဟိဿ ကေသနခလောမာ အတိဒီဃာ ဟောန္တိ, သရီရံ ဝါ ဥဿန္နဒောသဉ္စေဝ သေဒမလမက္ခိတဉ္စ, တဒါ အဇ္ဈတ္တိကံ ဝတ္ထု အဝိသဒံ ဟောတိ အပရိသုဒ္ဓံ ။ ယဒါ ပန စီဝရံ ဇိဏ္ဏံ ကိလိဋ္ဌံ ဒုဂ္ဂန္ဓံ ဟောတိ, သေနာသနံ ဝါ ဥက္လာပံ, တဒါ ဗာဟိရံ ဝတ္ထု အဝိသဒံ ဟောတိ အပရိသုဒ္ဓံ။ တသ္မာ ကေသာဒိစ္ဆေဒာပနေန ဥဒ္ဓံဝိရေစနအဓောဝိရေစနာဒီဟိ သရီရသလ္လဟုကဘာဝကရဏေန ဥစ္ဆာဒနနှာပနေန စ အဇ္ဈတ္တိကံ ဝတ္ထု ဝိသဒံ ကာတဗ္ဗံ။

သူစိကမ္မဓောဝနရဇနပရိဘဏ္ဍကရဏာဒီဟိ ဗာဟိရံ ဝတ္ထု ဝိသဒံ ကာတဗ္ဗံ။ ဧတသ္မိဉှိ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေ ဝတ္ထုသ္မိံ အဝိသဒေ ဥပ္ပန္နေသု စိတ္တစေတသိကေသု ဉာဏမ္ပိ အပရိသုဒ္ဓံ ဟောတိ, အပရိသုဒ္ဓါနိ ဒီပကပလ္လကဝဋ္ဋိတေလာနိ နိဿာယ ဥပ္ပန္နဒီပသိခါယ ဩဘာသော ဝိယ။ ဝိသဒေ ပန အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေ ဝတ္ထုမှိ ဥပ္ပန္နေသု စိတ္တစေတသိကေသု ဉာဏမ္ပိ ဝိသဒံ ဟောတိ, ပရိသုဒ္ဓါနိ ဒီပကပလ္လကဝဋ္ဋိတေလာနိ နိဿာယ ဥပ္ပန္နဒီပသိခါယ ဩဘာသော ဝိယ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ သံဝတ္တတီ''တိ။

ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနာ နာမ သဒ္ဓါဒီနံ ဣန္ဒြိယာနံ သမဘာဝကရဏံ။ သစေ ဟိဿ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဗလဝံ ဟောတိ, ဣတရာနိ မန္ဒာနိ။ တတော ဝီရိယိန္ဒြိယံ ပဂ္ဂဟကိစ္စံ, သတိန္ဒြိယံ ဥပဋ္ဌာနကိစ္စံ, သမာဓိန္ဒြိယံ အဝိက္ခေပကိစ္စံ, ပညိန္ဒြိယံ ဒဿနကိစ္စံ ကာတုံ န သက္ကောတိ။ တသ္မာ တံ ဓမ္မသဘာဝပစ္စဝေက္ခဏေန ဝါ ယထာ ဝါ မနသိကရောတော ဗလဝံ ဇာတံ, တထာ အမနသိကာရေန ဟာပေတဗ္ဗံ။ ဝက္ကလိတ္ထေရဝတ္ထု စေတ္ထ နိဒဿနံ။ သစေ ပန ဝီရိယိန္ဒြိယံ ဗလဝံ ဟောတိ, အထ နေဝ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ အဓိမောက္ခကိစ္စံ ကာတုံ သက္ကောတိ, န ဣတရာနိ ဣတရကိစ္စဘေဒံ။ တသ္မာ တံ ပဿဒ္ဓာဒိဘာဝနာယ ဟာပေတဗ္ဗံ။ တတြာပိ သောဏတ္ထေရဿ ဝတ္ထု ဒဿေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ သေသေသုပိ ဧကဿ ဗလဝဘာဝေ သတိ ဣတရေသံ အတ္တနော ကိစ္စေသု အသမတ္ထတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝိသေသတော ပနေတ္ထ သဒ္ဓါပညာနံ သမာဓိဝီရိယာနဉ္စ သမတံ ပသံသန္တိ။ ဗလဝသဒ္ဓော ဟိ မန္ဒပညော မုဓပသန္နော ဟောတိ, အဝတ္ထုသ္မိံ ပသီဒတိ။ ဗလဝပညော မန္ဒသဒ္ဓော ကေရာဋိကပက္ခံ ဘဇတိ။ ဘေသဇ္ဇသမုဋ္ဌိတော ဝိယ ရောဂေါ အတေကိစ္ဆော ဟောတိ။ စိတ္တုပ္ပာဒမတ္တေနေဝ ကုသလံ ဟောတီတိ အတိဓာဝိတွာ ဒာနာဒီနိ အကရောန္တော နိရယေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဥဘိန္နံ သမတာယ ဝတ္ထုသ္မိံယေဝ ပသီဒတိ ။ ဗလဝသမာဓိံ ပန မန္ဒဝီရိယံ သမာဓိဿ ကောသဇ္ဇပက္ခတ္တာ ကောသဇ္ဇံ အဘိဘဝတိ။ ဗလဝဝီရိယံ မန္ဒသမာဓိံ ဝီရိယဿ ဥဒ္ဓစ္စပက္ခတ္တာ ဥဒ္ဓစ္စံ အဘိဘဝတိ ။

သမာဓိ ပန ဝီရိယေန သံယောဇိတော ကောသဇ္ဇေ ပတိတုံ န လဘတိ။ ဝီရိယံ သမာဓိနာ သံယောဇိတံ ဥဒ္ဓစ္စေ ပတိတုံ န လဘတိ။ တသ္မာ တဒုဘယံ သမံ ကာတဗ္ဗံ။ ဥဘယသမတာယ ဟိ အပ္ပနာ ဟောတိ။

အပိစ သမာဓိကမ္မိကဿ ဗလဝတီပိ သဒ္ဓါ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ သဒ္ဒဟန္တော ဩကပ္ပေန္တော အပ္ပနံ ပါပုဏိဿတိ။ သမာဓိပညာသု ပန သမာဓိကမ္မိကဿ ဧကဂ္ဂတာ ဗလဝတီ ဝဋ္ဋတိ, ဧဝဉှိ သော အပ္ပနံ ပါပုဏာတိ။ ဝိပဿနာကမ္မိကဿ ပညာ ဗလဝတီ ဝဋ္ဋတိ, ဧဝဉှိ သော လက္ခဏပ္ပဋိဝေဓံ ပါပုဏာတိ။ ဥဘိန္နံ ပန သမတာယပိ အပ္ပနာ ဟောတိယေဝ။ သတိ ပန သဗ္ဗတ္ထ ဗလဝတီ ဝဋ္ဋတိ။ သတိ ဟိ စိတ္တံ ဥဒ္ဓစ္စပက္ခိကာနံ သဒ္ဓါဝီရိယပညာနံ ဝသေန ဥဒ္ဓစ္စပါတတော, ကောသဇ္ဇပက္ခိကေန စ သမာဓိနာ ကောသဇ္ဇပါတတော ရက္ခတိ။ တသ္မာ သာ လောဏဓူပနံ ဝိယ သဗ္ဗဗျဉ္ဇနေသု သဗ္ဗကမ္မိကအမစ္စော ဝိယ စ သဗ္ဗရာဇကိစ္စေသု သဗ္ဗတ္ထ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ။ တေနာဟ – "သတိ စ ပန သဗ္ဗတ္ထိကာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ။ ကိံ ကာရဏာ? စိတ္တဉှိ သတိ ပဋိသရဏံ, အာရက္ခပစ္စုပဋ္ဌာနာ စ သတိ, န စ ဝိနာ သတိယာ စိတ္တဿ ပဂ္ဂဟနိဂ္ဂဟော ဟောတီ"တိ။

ဒုပ္ပညပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနာ နာမ ခန္ဓာဒိဘေဒေ အနောဂါဠ္ဟပညာနံ ဒုမ္မေဓပုဂ္ဂလာနံ အာရကာဝ ပရိဝဇ္ဇနံ။ **ပညဝန္တပုဂ္ဂလသေဝနာ** နာမ သမပညာသလက္ခဏပရိဂ္ဂဟိကာယ ဥဒယဗ္ဗယပညာယ သမန္နာဂတပုဂ္ဂလသေဝနာ။ **ဂမ္ဘီရဉာဏစရိယပစ္စဝေက္ခဏာ** နာမ ဂမ္ဘီရေသု ခန္ဓာဒီသု ပဝတ္တာယ ဂမ္ဘီရပညာယ ပဘေဒပစ္စဝေက္ခဏာ။ **တဒဓိမုတ္တတာ** နာမ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ နိန္နပေါဏပဗ္ဘာရစိတ္တတာ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပါရိပူရီ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ – "အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, အာရဗ္ဘဓာတု နိက္ကမဓာတု ပရက္ကမဓာတု, တတ္ထ ယောနိသော မနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပါဒါယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတီ"တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂) ဧဝံ ဥပ္ပါဒေါ ဟောတိ။

အပိစ ဧကာဒသ ဓမ္မာ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပါဒါယ သံဝတ္တန္တိ အပါယဘယပစ္စဝေက္ခဏတာ အာနိသံသဒဿာဝိတာ ဂမနဝီထိပစ္စဝေက္ခဏတာ ပိဏ္ဍပါတာပစာယနတာ ဒါယဇ္ဇမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏတာ သတ္ထုမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏတာ ဇာတိမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏတာ သဗြဟ္မစာရိမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏတာ ကုသီတပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ အာရဒ္ဓဝီရိယပုဂ္ဂလသေဝနတာ တဒဓိမုတ္တတာတိ။

တတ္ထ နိရယေသု ပဉ္စဝိဓဗန္ဓနကမ္မကာရဏတော ပဋ္ဌာယ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝနကာလေပိ, တိရစ္ဆာနယောနိယံ ဇာလက္ခိပကုမီနာဒီဟိ ဂဟိတကာလေပိ, ပါဇနကဏ္ဍကာဒိပ္ပဟာရတုန္နဿ ပန သကဋဝဟနာဒိကာလေပိ, ပေတ္တိဝိသယေ အနေကာနိပိ ဝဿသဟဿာနိ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရမ္ပိ ခုပ္ပိပါသာဟိ အာတုရိတကာလေပိ, ကာလကဉ္ဇိကအသုရေသု သဋ္ဌိဟတ္ထအသီတိဟတ္ထပ္ပမာဏေန အဋ္ဌိစမ္မမတ္တေနေဝ အတ္တဘာဝေန ဝါတာတပါဒိဒုက္ခာနုဘဝနကာလေပိ န သက္ကာ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဥပ္ပါဒေတုံ။ အယမေဝ တေ ဘိက္ခု ကာလော ဝီရိယကရဏာယာတိ ဧဝံ အပါယဘယံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

"န သက္ကာ ကုသီတေန နဝလောကုတ္တရဓမ္မံ လဒ္ဓုံ, အာရဒ္ဓဝီရိယေနေဝ သက္ကာ အယမာနိသံသော ဝီရိယဿာ"တိ ဧဝံ အာနိသံသဒဿာဝိနောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ "သဗ္ဗဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓမဟာသာဝကေဟိ တေ ဂတမဂ္ဂေါ ဂန္တဗ္ဗော, သော စ န သက္ကာ ကုသီတေန ဂန္တု"န္တိ ဧဝံ ဂမနဝီထိံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ "ယေ တံ ပိဏ္ဍပါတာဒီဟိ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဣမေ တေ မနုဿာ နေဝ ဉာတကာ, န ဒါသကမ္မကရာ, နာပိ 'တံ နိဿာယ ဇီဝိဿာမာ'တိ တေ ပဏီတာနိ ပိဏ္ဍပါတာဒီနိ ဒေန္တိ, အထ ခော အတ္တနော ကာရာနံ မဟပ္ဖလတံ ပစ္စာသီသမာနာ ဒေန္တိ, သတ္ထာရာပိ 'အယံ ဣမေ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ကာယဒဠ္ဟီဗဟုလော သုခံ ဝိဟရိဿတီ'တိ န ဧဝံ သမ္ပဿတာ တုယှံ ပစ္စယာ အနုညာတာ, အထ ခော 'အယံ ဣမေ ပရိဘုဉ္ဇမာနော သမဏဓမ္မံ ကတွာ ဝဋ္ဋဒုက္ခတော မုစ္စိဿတီ'တိ တေ ပစ္စယာ အနုညာတာ, သော ဒါနိ တွံ ကုသီတော ဝိဟရန္တော န တံ ပိဏ္ဍံ အပစာယိဿသိ, အာရဒ္ဓဝီရိယဿေဝ ဟိ ပိဏ္ဍပါတာပစာယနံ နာမ ဟောတီ"တိ ဧဝံ ပိဏ္ဍပါတာပစာယနံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မဟာမိတ္တတ္ထေရဿ ဝိယ။

ထေရော ကိရ ကဿကလေဏေ နာမ ပဋိဝသတိ။ တဿ စ ဂေါစရဂါမေ ဧကာ မဟာဥပါသိကာ ထေရံ ပုတ္တံ ကတွာ ပဋိဇဂ္ဂတိ။ သာ ဧကဒိဝသံ အရညံ ဂစ္ဆန္တီ ဓီတရံ အာဟ – "အမ္မ အသုကသ္မိံ ဌာနေ ပုရာဏတဏ္ဍုလာ, အသုကသ္မိံ ခီရံ, အသုကသ္မိံ သပ္ပိ, အသုကသ္မိံ ဖာဏိတံ, တဝ ဘာတိကဿ အယျမိတ္တဿ အာဂတကာလေ ဘတ္တံ ပစိတွာ ခီရသပ္ပိဖာဏိတေဟိ သဒ္ဓိံ ဒေဟိ, တွံ စ ဘုဉ္ဇေယျာသိ, အဟံ ပန ဟိယျော ပက္ကံ ပါရိဝါသိကဘတ္တံ ကဉ္ဇိကေန ဘုတ္တာမှီ"တိ။ ဒိဝါ ကိံ ဘုဉ္ဇိဿသိ အမ္မာတိ? သာကပဏ္ဏံ ပက္ခိပိတွာ ကဏတဏ္ဍုလေဟိ အမ္ဗိလယာဂုံ ပစိတွာ ဌပေဟိ အမ္မာတိ။

ထေရော စီဝရံ ပါရုပိတွာ ပတ္တံ နီဟရန္တောဝ တံ သဒ္ဒံ သုတွာ အတ္တာနံ ဩဝဒိ – "မဟာဥပါသိကာ ကိရ ကဉ္ဇိယေန ပါရိဝါသိကဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိ, ဒိဝါပိ ကဏပဏ္ဏမ္ဗိလယာဂုံ ဘုဉ္ဇိဿတိ, တုယှံ အတ္ထာယ ပန ပုရာဏတဏ္ဍုလာဒီနိ အာစိက္ခတိ, တံ နိဿာယ ခေါ ပနေသာ နေဝ ခေတ္တံ န ဝတ္ထုံ န ဘတ္တံ န ဝတ္ထံ ပစ္စာသီသတိ, တိဿော ပန သမ္ပတ္တိယော ပတ္ထယမာနာ ဒေတိ, တွံ ဧတိဿာ တာ သမ္ပတ္တိယော ဒါတုံ သက္ခိဿသိ န သက္ခိဿသီတိ, အယံ ခေါ ပန ပိဏ္ဍပါတော တယာ သရာဂေန သဒောသေန သမောဟေန န သက္ကာ ဂဏှိတုန္တိ ပတ္တံ ထဝိကာယ ပက္ခိပိတွာ ဂဏ္ဌိကံ မုဉ္စိတွာ နိဝတ္တိတွာ ကဿကလေဏမေဝ ဂန္တွာ ပတ္တံ ဟေဋ္ဌာမဉ္စေ စီဝရံ စီဝရဝံသေ ဌပေတွာ အရဟတ္တံ အပါပုဏိတွာ န နိက္ခမိဿာမီ"တိ ဝီရိယံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ နိသီဒိ။ ဒီဃရတ္တံ အပ္ပမတ္တော ဟုတွာ နိဝုတ္ထဘိက္ခု ဝိပဿနံ ဝဍ္ဍေတွာ ပုရေဘတ္တမေဝ အရဟတ္တံ ပတွာ ဝိကသိတံ ဝိယ ပဒုမံ မဟာခီဏာသဝေါ သိတံ ကရောန္တောဝ နိသီဒိ။ လေဏဒွါရေ ရုက္ခမှိ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ –

"နမော တေ ပုရိသာဇည၊ နမော တေ ပုရိသုတ္တမ။
ယဿ တေ အာသဝါ ခီဏာ၊ ဒက္ခိဏေယျောသိ မာရိသာ"တိ။ –

ဧဝံ ဥဒါနံ ဥဒါနေတွာ "ဘန္တေ, ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌာနံ တုမှာဒိသာနံ အရဟန္တာနံ ဘိက္ခံ ဒတွာ မဟလ္လိကိတ္ထိယော ဒုက္ခာ မုစ္စိဿန္တီ"တိ အာဟ။

ထေရော ဥဋ္ဌဟိတွာ ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ ကာလံ ဩလောကေန္တော ပါတောယေဝါတိ ဉတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဂါမံ ပါဝိသိ။ ဒါရိကာပိ ဘတ္တံ သမ္ပာဒေတွာ "ဣဒါနိ မေ ဘာတာ အာဂမိဿတိ , ဣဒါနိ အာဂမိဿတီ"တိ ဒွါရံ ဩလောကယမာနာ နိသီဒိ။ သာ ထေရေ ဃရဒွါရံ သမ္ပတ္တေ ပတ္တံ ဂဟေတွာ သပ္ပိဖာဏိတယောဇိတဿ ခီရပိဏ္ဍပါတဿ ပူရေတွာ ဟတ္ထေ ဌပေသိ။ ထေရော "သုခံ ဟောတူ"တိ အနုမောဒနံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ သာပိ တံ ဩလောကယမာနာဝ အဋ္ဌာသိ။ ထေရဿ ဟိ တဒါ အတိဝိယ ပရိသုဒ္ဓေါ ဆဝိဝဏ္ဏော အဟောသိ, ဝိပ္ပသန္နာနိ ဣန္ဒြိယာနိ, မုခံ ဗန္ဓနာ ပမုတ္တတာလပက္ကံ ဝိယ အတိဝိယ ဝိရောစိတ္ထ။ မဟာဥပါသိကာ အရညာ အာဂန္တွာ "ကိံ အမ္မ, ဘာတိကော တေ အာဂတော"တိ ပုစ္ဆိ။ သာ သဗ္ဗံ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ ဥပါသိကာ "အဇ္ဇ မေ ပုတ္တဿ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ မတ္ထကံ ပတ္တ"န္တိ ဉတွာ "အဘိရမတိ တေ အမ္မ ဘာတာ ဗုဒ္ဓသာသနေ န ဥက္ကဏ္ဌတီ"တိ အာဟ။

"မဟန္တံ ခေါ ပနေတံ သတ္ထု ဒါယဇ္ဇံ, ယဒိဒံ သတ္တအရိယဓနံ နာမ, တံ န သက္ကာ ကုသီတေန ဂဟေတုံ။ ယထာ ဟိ ဝိပ္ပဋိပန္နံ ပုတ္တံ မာတာပိတရော 'အယံ အမှာကံ အပုတ္တော'တိ ပရိဗာဟိရံ ကရောန္တိ, သော တေသံ အစ္စယေန ဒါယဇ္ဇံ န လဘတိ, ဧဝံ ကုသီတောပိ ဣဒံ အရိယဓနဒါယဇ္ဇံ န လဘတိ, အာရဒ္ဓဝီရိယောဝ လဘတီ"တိ ဒါယဇ္ဇမဟတ္တတံ ပစ္စဝေက္ခတောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ "မဟာ ခေါ ပန တေ သတ္ထာ, သတ္ထုနော ဟိ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏကာလေပိ အဘိနိက္ခမနေပိ အဘိသမ္ဗောဓိယမ္ပိ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနယမကပါဋိဟာရိယဒေဝေါရောဟဏ-အာယုသင်္ခါရဝေါဿဇ္ဇနေသုပိ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေပိ ဒသသဟဿိလောကဓာတု ကမ္ပိတ္ထ, ယုတ္တံ နု တေ ဧဝရူပဿ သတ္ထု သာသနေ 'ပဗ္ဗဇိတွာ ကုသီတေန ဘဝိတု'"န္တိ ဧဝံ သတ္ထုမဟတ္တတံ ပစ္စဝေက္ခတောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ဇာတိယာပိ – "တွံ ဣဒါနိ န လာမကဇာတိကော, အသမ္ဘိန္နာယ မဟာသမ္မတပဝေဏိယာ အာဂတော, ဥက္ကာကရာဇဝံသေ ဇာတောသိ, သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇဿ မဟာမာယာဒေဝိယာ စ နတ္တာ, ရာဟုလဘဒ္ဒဿ ကနိဋ္ဌော, တယာ နာမ ဧဝရူပေန ဇိနပုတ္တေန ဟုတွာ န ယုတ္တံ ကုသီတေန ဝိဟရိတု"န္တိ ဧဝံ ဇာတိမဟတ္တတံ ပစ္စဝေက္ခတောပိ ဥပ္ပဇ္ဇ

ဇတိ။ ‘‘သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ စေဝ အသီတိ စ မဟာသာဝကာ ဝီရိယေနေဝ လောကုတ္တရဓမ္မံ ပဋိဝိဇ္ဈိံသု, တ္ဝံ ဧတေသံ သဗ္ဗဟ္မစာရီနံ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိဿသိ န ပဋိပဇ္ဇိဿသီ’’တိ ဧဝံ သဗ္ဗဟ္မစာရိမဟတ္တံ ပစ္စဝေက္ခတောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ကုစ္ဆိံ ပူရေတွာ ဌိတအဇဂရသဒိသေ ဝိဿဋ္ဌကာယိကစေတသိကဝီရိယေ ကုသီတပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇန္တဿာပိ, အာရဒ္ဓဝီရိယေ ပဟိတတ္တေ ပုဂ္ဂလေ သေဝန္တဿာပိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ဝီရိယုပ္ပာဒနတ္ထံ နိန္နပောဏပဗ္ဘာရစိတ္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပာရိပူရိ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ – ‘‘အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ တ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ, ဥပ္ပန္နဿ တ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပာရိပူရိယာ သံဝတ္တတီ’’တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂) ဧဝံ ဥပ္ပာဒော ဟောတိ။ တတ္ထ ပီတိယေဝ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ နာမ, တဿ ဥပ္ပာဒကမနသိကာရော ယောနိသောမနသိကာရော နာမ။

အပိစ ဧကာဒသ ဓမ္မာ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ သံဝတ္တန္တိ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ဓမ္မသင်္ဃသီလစာဂဒေဝတာနုဿတိ ဥပသမာနုဿတိ လူခပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ သိနိဒ္ဓပုဂ္ဂလသေဝနတာ ပသာဒနီယသုတ္တန္တပစ္စဝေက္ခဏတာ တဒဓိမုတ္တတာတိ။

ဗုဒ္ဓဂုဏေ အနုဿရန္တဿာပိ ဟိ ယာဝ ဥပစာရာ သကလသရီရံ ဖရမာနော ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဓမ္မသင်္ဃဂုဏေ အနုဿရန္တဿာပိ, ဒီဃရတ္တံ အခဏ္ဍံ ကတွာ ရက္ခိတံ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, ဂိဟိနော ဒသသီလပဉ္စသီလံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, ဒုဗ္ဘိက္ခဘယာဒီသု ပဏီတံ ဘောဇနံ သဗ္ဗဟ္မစာရီနံ ဒတွာ ‘‘ဧဝံ နာမ အဒမှာ’’တိ စာဂံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, ဂိဟိနောပိ ဧဝရူပေ ကာလေ သီလဝန္တာနံ ဒိန္နအနံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, ယေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတာ ဒေဝတာ ဒေဝတ္တံ ပတ္တာ, တထာရူပါနံ ဂုဏာနံ အတ္တနိ အတ္ထိတံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, ‘‘သမာပတ္တိယာ ဝိက္ခမ္ဘိတာ ကိလေသာ သဋ္ဌိပိ, သတ္တတိပိ ဝဿာနိ န သမုဒာစရန္တီ’’တိ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, စေတိယဒဿနဗောဓိဒဿနထေရဒဿနေသု အသက္ကစ္စကိရိယာယ သံသူစိတလူခဘာဝေ ဗုဒ္ဓါဒီသု ပသာဒသိနေဟာဘာဝေန ဂဒ္ရဘပိဋ္ဌေ ရဇသဒိသေ လူခပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇန္တဿာပိ, ဗုဒ္ဓါဒီသု ပသာဒဗဟုလေ မုဒုစိတ္တေ သိနိဒ္ဓပုဂ္ဂလေ သေဝန္တဿာပိ, ရတနတ္တယဂုဏပရိဒီပကေ ပသာဒနီယေ သုတ္တန္တေ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ပီတိဥပ္ပာဒနတ္ထံ နိန္နပောဏပဗ္ဘာရစိတ္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပာရိပူရိ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ – ‘‘အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိ, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ တ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ, ဥပ္ပန္နဿ တ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပာရိပူရိယာ သံဝတ္တတီ’’တိ ဧဝံ ဥပ္ပာဒော ဟောတိ။

အပိစ သတ္တ ဓမ္မာ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ သံဝတ္တန္တိ ပဏီတဘောဇနသေဝနတာ ဥတုသုခသေဝနတာ ဣရိယာပထသုခသေဝနတာ မဇ္ဈတ္တပယောဂတာ သာရဒ္ဓကာယပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ ပဿဒ္ဓကာယပုဂ္ဂလသေဝနတာ တဒဓိမုတ္တတာတိ။

ပဏီတဉှိ သိနိဒ္ဓံ သပ္ပာယဘောဇနံ ဘုဉ္ဇန္တဿာပိ, သီတုဏှေသု ဥတူသု ဌာနာဒီသု ဣရိယာပထေသု သပ္ပာယံ ဥတုံ စ ဣရိယာပထံ စ သေဝန္တဿာပိ ပဿဒ္ဓိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယော ပန မဟာပုရိသဇာတိကော သဗ္ဗဥတုဣရိယာပထက္ခမောဝ ဟောတိ, န တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ ယဿ သဘာဂဝိသဘာဂတာ အတ္ထိ, တဿေဝ ဝိသဘာဂေ ဥတုဣရိယာပထေ ဝဇ္ဇေတွာ သဘာဂေ သေဝန္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ မဇ္ဈတ္တပယောဂေါ ဝုစ္စတိ အတ္တနော စ ပရဿ စ ကမ္မဿကတာပစ္စဝေက္ခဏာ, ဣမိနာ မဇ္ဈတ္တပယောဂေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယော လေဍ္ဍုဒဏ္ဍာဒီဟိ ပရံ ဝိဟေဌယမာနော ဝိစရတိ။ ဧဝရူပံ သာရဒ္ဓကာယံ ပုဂ္ဂလံ ပရိဝဇ္ဇန္တဿာပိ, သံယတပာဒပာဏိံ ပဿဒ္ဓကာယံ ပုဂ္ဂလံ သေဝန္

တဿာပိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ပဿဒ္ဓိဥပ္ပာဒနတ္တာယ နိန္နပောဏပဗ္ဘာရစိတ္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပာရိပူရိ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ – ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, သမထနိမိတ္တံ အဗျဂ္ဂနိမိတ္တံ, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယျောဘာဝာယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတီ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂) ဧဝံ ဥပ္ပာဒော ဟောတိ။ တတ္ထ သမထောဝ သမထနိမိတ္တံ, အဝိက္ခေပဋ္ဌေန စ အဗျဂ္ဂနိမိတ္တန္တိ။

အပိစ ဧကာဒသ ဓမ္မာ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ သံဝတ္တန္တိ ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယတာ ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနတာ နိမိတ္တကုသလတာ သမယေ စိတ္တဿ ပဂ္ဂဟဏတာ သမယေ စိတ္တဿ နိဂ္ဂဟဏတာ သမယေ သမ္ပဟံသနတာ သမယေ အဇ္ဈုပေက္ခနတာ အသမာဟိတပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ သမာဟိတပုဂ္ဂလသေဝနတာ ဈာနဝိမောက္ခပစ္စဝေက္ခဏတာ တဒဓိမုတ္တတာတိ။ တတ္ထ **ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယတာ စ ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနတာ** စ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

နိမိတ္တကုသလတာ နာမ ကသိဏနိမိတ္တဿ ဥဂ္ဂဟဏကုသလတာ။ **သမယေ စိတ္တဿ ပဂ္ဂဟဏတာ** တိ ယသ္မိံ သမယေ အတိသိထိလဝီရိယတာဒီဟိ လီနံ စိတ္တံ ဟောတိ, တသ္မိံ သမယေ ဓမ္မဝိစယဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂသမုဋ္ဌာပနေန တဿ ပဂ္ဂဟဏံ။ **သမယေ စိတ္တဿ နိဂ္ဂဟဏတာ** တိ ယသ္မိံ သမယေ အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယတာဒီဟိ ဥဒ္ဓတံ စိတ္တံ ဟောတိ, တသ္မိံ သမယေ ပဿဒ္ဓိသမာဓိဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂသမုဋ္ဌာပနေန တဿ နိဂ္ဂဟဏံ။ **သမယေ သမ္ပဟံသနတာ**တိ ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ပညာပယောဂမန္ဒတာယ ဝါ ဥပသမသုခါနဓိဂမေန ဝါ နိရဿာဒံ ဟောတိ, တသ္မိံ သမယေ အဋ္ဌသံဝေဂဝတ္ထုပစ္စဝေက္ခဏေန သံဝေဇေတိ။ အဋ္ဌ သံဝေဂဝတ္ထူနိ နာမ ဇာတိဇရာဗျာဓိမရဏာနိ စတ္တာရိ, အပာယဒုက္ခံ ပဉ္စမံ, အတီတေ ဝဋ္ဋမူလကံ ဒုက္ခံ, အနာဂတေ ဝဋ္ဋမူလကံ ဒုက္ခံ, ပစ္စုပ္ပန္နေ အာဟာရပရိယေဋ္ဌိမူလကံ ဒုက္ခန္တိ။ ရတနတ္တယဂုဏာနုဿရဏေန စ ပသာဒံ ဇနေတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ ''သမယေ သမ္ပဟံသနတာ''တိ။

သမယေ အဇ္ဈုပေက္ခနတာ နာမ ယသ္မိံ သမယေ သမ္မာပဋိပတ္တိံ အာဂမ္မ အလီနံ အနုဒ္ဓတံ အနိရဿာဒံ အာရမ္မဏေ သမပ္ပဝတ္တံ သမထဝီထိပဋိပန္နံ စိတ္တံ ဟောတိ, တဒါဿ ပဂ္ဂဟနိဂ္ဂဟသမ္ပဟံသနေသု န ဗျာပာရံ အာပဇ္ဇတိ သာရထိ ဝိယ သမပ္ပဝတ္တေသု အဿေသု။ အယံ ဝုစ္စတိ ''သမယေ အဇ္ဈုပေက္ခနတာ''တိ။ **အသမာဟိတပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ** နာမ ဥပစာရံ ဝါ အပ္ပနံ ဝါ အပ္ပတ္တာနံ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တာနံ ပုဂ္ဂလာနံ အာရကာ ပရိဝဇ္ဇနံ။ **သမာဟိတပုဂ္ဂလသေဝနတာ** နာမ ဥပစာရေန ဝါ အပ္ပနာယ ဝါ သမာဟိတစိတ္တာနံ သေဝနာ ဘဇနာ ပယိရုပါသနာ။ **တဒဓိမုတ္တတာ** နာမ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု သမာဓိဥပ္ပာဒနတ္ထံယေဝ နိန္နပောဏပဗ္ဘာရစိတ္တတာ။ ဧဝဉ္ဟိ ပဋိပဇ္ဇတော ဧသ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပာရိပူရိ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ – ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယျောဘာဝာယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတီ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂) ဧဝံ ဥပ္ပာဒော ဟောတိ။ တတ္ထ ဥပေက္ခာယေဝ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ နာမ။

အပိစ ပဉ္စ ဓမ္မာ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ သံဝတ္တန္တိ သတ္တမဇ္ဈတ္တတာ သင်္ခါရမဇ္ဈတ္တတာ သတ္တသင်္ခါရကေလာယနပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ သတ္တသင်္ခါရမဇ္ဈတ္တပုဂ္ဂလသေဝနတာ တဒဓိမုတ္တတာတိ။

တတ္ထ ဒွီဟာကာရေဟိ သတ္တမဇ္ဈတ္တတံ သမုဋ္ဌာပေတိ – ''တွံ အတ္တနော ကမ္မေန အာဂန္တွာ အတ္တနော ကမ္မေန ဂမိဿသိ, ဧသောပိ အတ္တနော ကမ္မေန အာဂန္တွာ အတ္တနော ကမ္မေန ဂမိဿတိ, တွံ ကံ ကေလာယသီ''တိ ဧဝံ ကမ္မဿကတာပစ္စဝေက္ခဏေန စ, ''ပရမတ္ထတော သတ္တောယေဝ နတ္ထိ, သော တွံ ကံ ကေလာယသီ''တိ ဧဝံ နိဿတ္တပစ္စဝေက္ခဏေန စ။ ဒွီဟေဝာကာရေဟိ သင်္ခါရမဇ္ဈတ္တတံ သမုဋ္ဌာပေတိ – ''ဣဒံ စီဝရံ အနုပုဗ္ဗေန ဝဏ္ဏဝိကာရံ စေဝ ဇိဏ္ဏဘာဝံ စ ဥပဂန္တွာ ပါဒပုဉ္ဆနစောဠကံ ဟုတွာ ယဋ္ဌိကောဋိယာ ဆဍ္ဍနီယံ ဘဝိဿတိ, သစေ ပနဿ သာမိကော ဘဝေယျ, နာဿ ဧဝံ ဝိနဿိတုံ ဒဒေယျာ''တိ ဧဝံ အဿာမိကဘာဝံ ပစ္စဝေက္ခဏေန, ''အနဒ္ဓနိ

ယံ ဣဒံ တာဝကာလိက''န္တိ ဧဝံ တာဝကာလိကတာပစ္စဝေက္ခဏေန စ။ ယထာ စ စီဝရေ, ဧဝံ ပတ္တာဒီသုပိ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

သတ္တသင်္ခါရကေလာယနပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ တိ ဧတ္ထ ယော ပုဂ္ဂလော ဂိဟီ ဝါ အတ္တနော ပုတ္တဓီတာဒိကေ, ပဗ္ဗဇိတော ဝါ အတ္တနော အန္တေဝါသိကသမာနုပဇ္ဈာယကာဒိကေ မမာယတိ, သဟတ္ထေနေဝ နေသံ ကေသစ္ဆေဒနသူစိကမ္မစီဝရဓောဝနရဇနပတ္တပစနာဒီနိ ကရောတိ, မုဟုတ္တမ္ပိ အပဿန္တော ''အသုကော သာမဏေရော ကုဟိံ, အသုကော ဒဟရော ကုဟိ''န္တိ ဘန္တမိဂော ဝိယ ဣတော စိတော စ အာလောကေတိ , အညေန ကေသစ္ဆေဒနာဒီနံ အတ္ထာယ ''မုဟုတ္တံ တာဝ အသုကံ ပေသေထာ''တိ ယာစီယမာနောပိ ''အမှေပိ တံ အတ္တနော ကမ္မံ န ကာရေမ, တုမှေ တံ ဂဟေတွာ ကိလမေဿထာ''တိ န ဒေတိ။ အယံ **သတ္တကေလာယနော** နာမ။ ယော ပန ပတ္တစီဝရထာလကကတ္တရယဋ္ဌိဥပါဟနာဒီနိ မမာယတိ, အညဿ ဟတ္ထေန ပရာမသိတုမ္ပိ န ဒေတိ, တာဝကာလိကံ ယာစိတော ''မယမ္ပိ ဣဒံ မမာယန္တာ န ပရိဘုဉ္ဇာမ, တုမှာကံ ကိံ ဒဿာမာ''တိ ဝဒတိ။ အယံ **သင်္ခါရကေလာယနော** နာမ။ ယော ပန တေသု ဒွီသုပိ ဝတ္ထူသု မဇ္ဈတ္တော ဥဒာသိနော။ အယံ **သတ္တသင်္ခါရမဇ္ဈတ္တော** နာမ။ ဣတိ အယံ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂော ဧဝရူပံ သတ္တသင်္ခါရကေလာယနံ ပုဂ္ဂလံ အာရကာ ပရိဝဇ္ဇန္တဿာပိ, သတ္တသင်္ခါရမဇ္ဈတ္တပုဂ္ဂလံ သေဝန္တဿာပိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု တဒဓိမုတ္တဿ နိန္နပေါဏပဗ္ဘာရစိတ္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပါရိပူရီ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ တိ ဧဝံ အတ္တနော ဝါ သတ္တ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ, ပရဿ ဝါ, ကာလေန ဝါ အတ္တနော, ကာလေန ဝါ ပရဿ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ သမုဒယဝယာ ပနေတ္ထ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ နိဗ္ဗတ္တိနိရောဓဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣတော ပရံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ကေဝလဉှိ ဣဓ ဗောဇ္ဈင်္ဂပရိဂ္ဂါဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စန္တိ ဧဝံ ယောဇနံ ကတွာ ဗောဇ္ဈင်္ဂပရိဂ္ဂါဟကဿ ဘိက္ခုနော နိယျာနမုခံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ တာဒိသမေဝါတိ။

ဗောဇ္ဈင်္ဂပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုသစ္စပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ

၁၁၉. ဧဝံ သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂဝသေန ဓမ္မာနုပဿနံ ဝိဘဇိတွာ ဣဒါနိ စတုသစ္စဝသေန ဝိဘဇိတုံ **ပုန စပရန္တိအာဒိ**မာဟ။

တတ္ထ **ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတီ** တိ ဌပေတွာ တဏှံ တေဘူမကေ ဓမ္မေ ''ဣဒံ ဒုက္ခ''န္တိ ယထာသဘာဝတော ပဇာနာတိ, တဿေဝ ခေါ ပန ဒုက္ခဿ ဇနိကံ သမုဋ္ဌာပိကံ ပုရိမတဏှံ ''အယံ ဒုက္ခသမုဒယော''တိ, ဥဘိန္နံ အပ္ပဝတ္တိံ နိဗ္ဗာနံ ''အယံ ဒုက္ခနိရောဓော''တိ, ဒုက္ခပရိဇာနနံ သမုဒယပဇဟနံ နိရောဓသစ္ဆိကရဏံ အရိယမဂ္ဂံ ''အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ''တိ ယထာသဘာဝတော ပဇာနာတီတိ အတ္ထော။ အဝသေသာ အရိယသစ္စကထာ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝိတ္ထာရိတာယေဝ။

ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ တိ ဧဝံ အတ္တနော ဝါ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ, ပရဿ ဝါ, ကာလေန ဝါ အတ္တနော, ကာလေန ဝါ ပရဿ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ သမုဒယဝယာ ပနေတ္ထ စတုန္နံ သစ္စာနံ ယထာသမ္ဘဝတော ဥပ္ပတ္တိနိဝတ္တိဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣတော ပရံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ကေဝလဉှိ ဣဓ စတုသစ္စပရိဂ္ဂါဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စန္တိ ဧဝံ ယောဇနံ ကတွာ သစ္စပရိဂ္ဂါဟကဿ ဘိက္ခုနော နိယျာနမုခံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ တာဒိသမေဝါတိ။

စတုသစ္စပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဈတ္တာဝတာ အာနာပာနံ စတုက္ကရိယာပထံ စတုသမ္ပဇညံ ဒွတ္တိံသာကာရံ စတုဓာတုဝဝတ္ထာနံ နဝသိဝထိကာ ဝေဒနာနုပဿနာ စိတ္တာနုပဿနာ နီဝရဏပရိဂ္ဂဟော ခန္ဓပရိဂ္ဂဟော အာယတနပရိဂ္ဂဟော ဗောဇ္ဈင်္ဂပရိဂ္ဂဟော သစ္စပရိဂ္ဂဟောတိ ဧကဝီသတိ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ ဝုတ္တာနိ။ တေသု အာနာပာနံ ဒွတ္တိံသာကာရော နဝသိဝထိကာတိ ဧကာဒသ အပ္ပနာကမ္မဋ္ဌာနာနိ ဟောန္တိ။ ဒီဃဘာဏကမဟာသီဝတ္ထေရော ပန "နဝသိဝထိကာ အာဒီနဝတနုပဿနာဝသေန ဝုတ္တာ"တိ အာဟ။ တသ္မာ တဿ မတေန ဒွေဝယေဝ အပ္ပနာကမ္မဋ္ဌာနာနိ, သေသာနိ ဥပစာရကမ္မဋ္ဌာနာနိ။ ကိံ ပနေ တေသု သဗ္ဗေသု အဘိနိဝေသော ဇာယတီတိ? န ဇာယတိ။ ဣရိယာပထသမ္ပဇညနီဝရဏဗောဇ္ဈင်္ဂေသု ဟိ အဘိနိဝေ သော န ဇာယတိ, သေသေသု ဇာယတီတိ။ မဟာသီဝတ္ထေရော ပနာဟ – "ဧတေသုပိ အဘိနိဝေသော ဇာယတိ, အယဉှိ အတ္ထိ နု ခော မေ စတ္တာရော ဣရိယာပထာ, ဥဒာဟု နတ္ထိ, အတ္ထိ နု ခော မေ စတုသမ္ပဇညံ, ဥဒာဟု နတ္ထိ, အတ္ထိ နု ခော မေ ပဉ္စနီဝရဏာ, ဥဒာဟု နတ္ထိ, အတ္ထိ နု ခော မေ သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂါ, ဥဒာဟု နတ္ထီတိ ဧဝံ ပရိဂ္ဂဏှာတိ, တသ္မာ သဗ္ဗတ္ထ အဘိနိဝေသော ဇာယတီ"တိ။

၁၃၇. ယော ဟိ ကောစိ, ဘိက္ခဝေ တိ ယော ဟိ ကောစိ ဘိက္ခု ဝါ ဘိက္ခုနီ ဝါ ဥပာသကော ဝါ ဥပာသိကာ ဝါ။ **ဧဝံ ဘာဝေယျာ**တိ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဝုတ္တေန ဘာဝနာနုက္ကမေန ဘာဝေယျ။ **ဟဋ္ဌိကဉ္စ** န္တိ ပဋ္ဌိကဋ္ဌိတဗ္ဗံ, အဝသေ သံ ဘာဝီတိ အတ္ထော။ **အညာ**တိ အရဟတ္တံ။ **သတိ ဝါ ဥပာဒိသေသေ**တိ ဥပာဒာနသေသေ ဝါ သတိ အပရိက္ခီဏေ။ **အ နာဂါမိတာ**တိ အနာဂါမိဘာဝေါ။

ဧဝံ သတ္တန္နံ ဝဿာနံ ဝသေန သာသနဿ နိယျာနိကဘာဝံ ဒဿေတွာ ပုန တတော အပ္ပတရေပိ ကာလေ ဒ ဿေန္တော "တိဋ္ဌန္တု, ဘိက္ခဝေ"တိအာဒိမာဟ။ သဗ္ဗမ္ပိ စေတံ မဇ္ဈိမဿေဝ နေယျပုဂ္ဂလဿ ဝသေန ဝုတ္ တံ။ တိက္ခပညံ ပန သန္ဓာယ – "ပါတော အနုသိဋ္ဌော သာယံ ဝိသေသံ အဓိဂမိဿတိ, သာယံ အနုသိဋ္ဌော ပါတော ဝိ သေသံ အဓိဂမိဿတီ"တိ (မ. နိ. ၂.၃၄၅) ဝုတ္တံ။

ဣတိ ဘဂဝါ "ဧဝံနိယျာနိကံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာသန"န္တိ ဒဿေတွာ ဧကဝီသတိယာပိ ဌာနေသု အရဟတ္တ နိကူဋေန ဒေသိတံ ဒေသနံ နိယျာတေန္တော "ဧကာယနော အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေါ။ပေ.။ ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေ တံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ"န္တိ အာဟ။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

သတိပဋ္ဌာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဌမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သီဟနာဒဝဂ္ဂေါ

၁. စူဠသီဟနာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၉. ဇဝံ မေ သုတန္တိ စူဠသီဟနာဒသုတ္တံ။ ယသ္မာ ပနဿ အတ္ထုပ္ပတ္တိကော နိက္ခေပေါ, တသ္မာ တံ ဒဿေ တွာ စဿ အနုပုဗ္ဗဝဏ္ဏနံ ကရိဿာမ။ ကတရာယ ပနိဒံ အတ္ထုပ္ပတ္တိယာ နိက္ခိတ္တန္တိ? လာဘသက္ကာရပစ္စယာ တိတ္ထိယပရိဒေဝိတေ။ ဘဂဝတော ကိရ ဓမ္မအယာဒသုတ္တေ ဝုတ္တနယေန မဟာလာဘသက္ကာရော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ စတုပ္ပ မာဏိကော ဟိ အယံ လောကသန္နိဝါသော, ရူပပ္ပမာဏော ရူပပ္ပသန္နော, ဃောသပ္ပမာဏော ဃောသပ္ပသန္နော, လူခ ပ္ပမာဏော လူခပ္ပသန္နော, ဓမ္မပ္ပမာဏော ဓမ္မပ္ပသန္နောတိ ဣမေသံ ပုဂ္ဂလာနံ ဝသေန စတုဓာ ဌိတော။

တေသံ ဣဒံ နာနာကရဏံ – ကတမော စ ပုဂ္ဂလော ရူပပ္ပမာဏော ရူပပ္ပသန္နော? ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော အာ ရောဟံ ဝါ ဒိသွာ ပရိဏာဟံ ဝါ ဒိသွာ သဏ္ဌာနံ ဝါ ဒိသွာ ပါရိပူရိံ ဝါ ဒိသွာ တတ္ထ ပမာဏံ ဂ ဟေတွာ ပသာဒံ ဇနေတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ရူပပ္ပမာဏော ရူပပ္ပသန္နော။

ကတမော စ ပုဂ္ဂလော ဃောသပ္ပမာဏော ဃောသပ္ပသန္နော? ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော ပရဝဏ္ဏနာယ ပရ ထောမနာယ ပရပသံသနာယ ပရဝဏ္ဏဟာရိကာယ, တတ္ထ ပမာဏံ ဂဟေတွာ ပသာဒံ ဇနေတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ဃောသပ္ပမာဏော ဃောသပ္ပသန္နော။

ကတမော စ ပုဂ္ဂလော လူခပ္ပမာဏော လူခပ္ပသန္နော? ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော စီဝရလူခံ ဝါ ဒိသွာ ပတ္တ လူခံ ဝါ ဒိသွာ, သေနာသနလူခံ ဝါ ဒိသွာ ဝိဝိဓံ ဝါ ဒုက္ကရကာရိကံ ဒိသွာ တတ္ထ ပမာဏံ ဂဟေတွာ ပသာဒံ ဇနေတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော လူခပ္ပမာဏော လူခပ္ပသန္နော။

ကတမော စ ပုဂ္ဂလော ဓမ္မပ္ပမာဏော ဓမ္မပ္ပသန္နော? ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော သီလံ ဝါ ဒိသွာ သမာဓိံ ဝါ ဒိသွာ ပညံ ဝါ ဒိသွာ တတ္ထ ပမာဏံ ဂဟေတွာ ပသာဒံ ဇနေတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ဓမ္မပ္ပမာ ဏော ဓမ္မပ္ပသန္နောတိ။

ဣမေသု စတူသု ပုဂ္ဂလေသု ရူပပ္ပမာဏောပိ ဘဂဝတော အာရောဟပရိဏာဟသဏ္ဌာနပါရိပူရိဝဏ္ဏဟေက္ခရ တံ, အသီတိအနုဗျဉ္ဇနပ္ပဋိမဏ္ဍိတတ္တာ နာနာရတနဝိစိတ္တမိဝ သုဝဏ္ဏမဟာပဋံ, ဒ္ဝတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏသ မာကိဏ္ဏတာယ တာရာဂဏသမုဇ္ဇလံ ဝိယ ဂဂနတလံ သဗ္ဗဖာလိဖုလ္လံ ဝိယ စ ယောဇနသတုဗ္ဗေဓံ ဟရိစန္ဒနကံ အ ဌာရသရတနုဗ္ဗေဓံ ဗျာမပ္ပဘာပရိက္ခေပံ သဿိရိကံ အနောပမသရီရံ ဒိသွာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေယေဝ ပသီဒတိ။

ဃောသပ္ပမာဏောပိ, ဘဂဝတာ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ဒသ ပါရမိယော ဒသ ဥပပါရမိယော ဒသ ပရမတ္ထပါရမိယော ပူရိတာ အင်္ဂပရိစ္စာဂေ ပုတ္တဒါရပရိစ္စာဂေ, ရဇ္ဇပရိစ္စာဂေ အတ္တပ ရိစ္စာဂေ နယနပရိစ္စာဂေ စ ကတောတိအာဒိနာ နယေန ပဝတ္တံ ဃောသံ သုတွာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေယေဝ ပသီဒတိ။

လူခပ္ပမာဏောပိ ဘဂဝတော စီဝရလူခံ ဒိသွာ "သစေ ဘဂဝါ အကရိ အဍ္ဎောဝသိဿ, ကာသိကဝတ္ထမေဝ အဓာ ရယိဿ။ ပဗ္ဗဇိတွာ ပနာနေန သာဏပံသုကူလစီဝရေန သန္တုဋ္ဌော သမာနေန ဘာရိယံ ကတ"န္တိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေယေဝ ပသီဒတိ။ ပတ္တလူခမ္ပိ ဒိသွာ – "ဣမိနာ အကရိ အဍ္ဎောဝသန္တေန ရတ္တဝရသုဝဏ္ဏဘာဇနေသု စက္ကဝတ္တိဘောဇ နာရဟံ သုဂန္ဓသာလိဘောဇနံ ပရိဘုတ္တံ, ပဗ္ဗဇိတွာ ပန ဟာသာဏမယံ ပတ္တံ အာဒာယ ဥစ္စနီစကုလဒွာရေသု သပဒာနံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ လဒ္ဓပိဏ္ဍိယာလောပေန သန္တုဋ္ဌော သမာနော ဘာရိယံ ကရောတီ"တိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေယေဝ ပသီဒတိ။ သေနာသနလူခံ ဒိသွာပိ – "အယံ အကရိ အဍ္ဎောဝသန္တော တိဏ္ဏံ ဥတူနံ အနုစ္ဆဝိကေသု တီသု ပာသာဒေသု တိဝိဓနာ ဋကပရိဝါရော ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ ဝိယ ရဇ္ဇသိရိံ အနုဘဝိတွာ ဣဒါနိ ပဗ္ဗဇ္ဇုပဂတော ရုက္ခမူလသေနာသနာဒီသု အရုဖလ ကသိလာပဋ္ဋပီဌမဉ္စကာဒီဟိ သန္တုဋ္ဌော သမာနော ဘာရိယံ ကရောတီ"တိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေယေဝ ပသီဒတိ။ ဒုက္ကရကာရိက မ္ပိ ဒိသွာပိ – "ဆဗ္ဗဿာနိ နာမ မုဂ္ဂယူသကုလတ္ထယူသဟရေဏုယူသာဒီနံ ပသဋမတ္တေန ယာပေသ္သတိ, အ

ပဟာဏကံ ဈာနံ ဈာယိဿတိ, သရီရေ စ ဇီဝိတေ စ အနပေက္ခော ဝိဟရိဿတိ, အဟော ဒုက္ကရကာရကော ဘဂ
တ’’တိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေယေဝ ပသီဒတိ။

ဓမ္မပ္ပမာဏောပိ ဘဂဝတော သီလဂုဏံ သမာဓိဂုဏံ ပညာဂုဏံ ဈာနဝိမောက္ခသမာဓိသမာပတ္တိသမ္ပဒံ အဘိညာ
ဟရိပ္ပုရိ ယမကပာဋိဟာရိယံ ဒေဝတောရောဟဏံ ဟထိကပုတ္တဒမနာဒီနိ စ အနေကာနိ အစ္ဆရိယာနိ ဒိသွာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ
ယေဝ ပသီဒတိ, တေ ဇဝံ ပသန္နာ ဘဂဝတော မဟန္တံ လာဘသက္ကာရံ အဘိဟရန္တိ။ တိတ္ထိယာနံ ပန **ဗာဝေရုဇာတကေ**
ကာကဿ ဝိယ လာဘသက္ကာရော ပရိဟာယိတ္ထ။ ယထာဟ –

‘‘အဒဿနေန မောရဿ, သိခိနော မဉ္ဇုဘာဏိနော။
ကာကံ တတ္ထ အပူဇေသုံ, မံသေန စ ဖလေန စ။

ယဒါ စ သရသမ္ပန္နော, မောရော ဗာဝေရုမာဂမာ။
အထ လာဘော စ သက္ကာရော, ဝါယသဿ အဟာယထ။

ယာဝ နုပ္ပဇ္ဇတိ ဗုဒ္ဓေါ, ဓမ္မရာဇာ ပဘင်္ကရော။
တာဝ အညေ အပူဇေသုံ, ပုထူ သမဏဗြာဟ္မဏေ။

ယဒါ စ သရသမ္ပန္နော, ဗုဒ္ဓေါ ဓမ္မမဒေသယိ။
အထ လာဘော စ သက္ကာရော, တိတ္ထိယာနံ အဟာယထာ’’တိ။ (ဇာ. ၁.၄.၁၅၃-၁၅၆)။

တေ ဇဝံ ပဟီနလာဘသက္ကာရာ ရတ္တိံ ကေဒ္ဒဝဂ္ဂုလမတ္တံ ဩဘာသေတွာပိ သူရိယုဂ္ဂမနေ ခဇ္ဇောပနကာ ဝိယ
ဟတပ္ပဘာ အဟေသုံ။

ယထာ ဟိ ခဇ္ဇောပနကာ, ကာဠပက္ခမှိ ရတ္တိယာ။
နိဒဿယန္တိ ဩဘာသံ, ဧတေသံ ဝိသယော ဟိ သော။

ယဒါ စ ရသ္မိသမ္ပန္နော, အဗ္ဘုဒေတိ ပဘင်္ကရော။
အထ ခဇ္ဇုပသင်္ဃာနံ, ပဘာ အန္တရဓာယတိ။

ဇဝံ ခဇ္ဇုပသဒိသာ, တိတ္ထိယာပိ ပုထူ ဣဓ။
ကာဠပက္ခူပမေ လောကေ, ဒီပယန္တိ သကံ ဂုဏံ။

ယဒါ စ ဗုဒ္ဓေါ လောကသ္မိံ, ဥဒေတိ အမိတပ္ပဘော။
နိပ္ပဘာ တိတ္ထိယာ ဟောန္တိ, သူရိယေ ခဇ္ဇုပကာ ယထာတိ။

တေ ဇဝံ နိပ္ပဘာ ဟုတွာ ကစ္ဆုပိဋ္ဌကာဒီဟိ ကိဏ္ဏသရီရာ ပရမဟရိဇုညပတ္တာ ယေန ဗုဒ္ဓေါ ယေန ဓမ္မော ယေန
သင်္ဃော ယေန စ မဟာဇနဿ သန္နိပာတော, တေန တေန ဂန္တွာ အန္တရဝီထိယမ္ပိ သိင်္ဃာဋကေပိ စတုက္ကေပိ
သဘာယမ္ပိ ဌတွာ ပရိဒေဝန္တိ –

‘‘ကိံ ဘော သမဏောယေဝ ဂေါတမော သမဏော, မယံ အဿမဏာ; သမဏဿေဝ ဂေါတမဿ သာဝ
ကာ သမဏာ, အမှာကံ သာဝကာ အဿမဏာ? သမဏဿေဝ ဂေါတမဿ သာဝကာနဉ္စဿ ဒိန္နံ မဟပ္ပ
ဖလံ, န အမှာကံ, သာဝကာနဉ္စ နော ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ? နနု သမဏောပိ ဂေါတမော သမဏော, မယမ္ပိ သမဏာ။
သမဏဿပိ ဂေါတမဿ သာဝကာ သမဏာ, အမှာကမ္ပိ သာဝကာ သမဏာ။ သမဏဿပိ ဂေါတမဿ
သာဝကာနဉ္စဿ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ, အမှာကမ္ပိ သာဝကာနဉ္စ နော ဒိန္နံ မဟပ္ဖလမေဝ? သမဏဿပိ ဂေါ
တမဿ သာဝကာနဉ္စဿ ဒေထ ကရောထ, အမှာကမ္ပိ သာဝကာနဉ္စ နော ဒေထ သက္ကရောထ? နနု သမ
ဏော ဂေါတမော ပုရိမာနိ ဒိဝသာနိ ဥပ္ပန္နော, မယံ ပန လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေယေဝ ဥပ္ပန္နာ’’တိ။

ဧဝံ နာနပ္ပကာရံ ဝိရဝန္တိ။ အထ ဘိက္ခူ ဘိက္ခုနိယော ဥပာသကာ ဥပာသိကာယောတိ စတသ္သော ပရိသာ တေသံ သဒ္ဒံ သုတွာ ဘဂဝတော အာရောစေသုံ "တိတ္ထိယာ ဘန္တေ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ကထေန္တီ"တိ ။ တံ သုတွာ ဘဂဝါ – "မာ တုမှေဟ, ဘိက္ခဝေ, တိတ္ထိယာနံ ဝစနေန 'အညတ္ထ သမဏော အတ္ထီ'တိ သညိနော အဟုဝတ္ထာ"တိ ဝတွာ အည တိတ္ထိယေသု သမဏဘာဝံ ပဋိသေဓေန္တော ဣဓေဝ စ အနုဇာနန္တော ဣမိဿာ အတ္ထုပ္ပတ္တိယာ **ဣဓေဝ, ဘိက္ခဝေ, သမဏော**တိ ဣဒံ သုတ္တံ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဣဓေဝါ**တိ ဣမသ္မိံယေဝ သာသနေ။ အယံ ပန နိယမော သေသပဒေသုပိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒုတိယာဒယောပိ ဟိ သမဏာ ဣဓေဝ, န အညတ္ထ။ **သမဏော**တိ သောတာပန္နော။ တေနေတဟ – "ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ပဌမော သမဏော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ သောတာပန္နော ဟောတိ အဝိနိပါတဓမ္မော နိယတော သမ္ဗောဓိပရာယဏော, အယံ, ဘိက္ခဝေ, ပဌမော သမဏော"တိ (အ. နိ. ၄.၂၄၁)။

ဒုတိယောတိ သကဒါဂါမီ။ တေနေတဟ – "ကတမော စ? ဘိက္ခဝေ, ဒုတိယော သမဏော။ ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ရာဂဒောသမောဟာနံ တနုတ္တာ သကဒါဂါမီ ဟောတိ, သကိဒေဝ ဣမံ လောကံ အာဂန္တွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရောတိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုတိယော သမဏော"တိ။

တတိယောတိ အနာဂါမီ။ တေနေတဟ – "ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, တတိယော သမဏော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဩပပါတိကော ဟောတိ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, တတိယော သမဏော"တိ။

စတုတ္ထော တိ အရဟာ။ တေနေတဟ – "ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, စတုတ္ထော သမဏော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, စတုတ္ထော သမဏော"တိ (အ. နိ. ၄.၂၄၁)။ ဣတိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ စတ္တာရော ဖလဋ္ဌကသမဏာဝ အဓိပ္ပေတာ။

သုညာတိ ရိတ္တာ တုစ္ဆာ။ **ပရပ္ပဝါဒါ** တိ စတ္တာရော သဿတဝါဒါ, စတ္တာရော ဧကစ္စသဿတိကာ, စတ္တာရော အန္တာနန္တိကာ, စတ္တာရော အမရာဝိက္ခေပိကာ, ဒွေ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နိကာ, သောဠသ သညီဝါဒါ, အဋ္ဌ အသညီဝါဒါ, အဋ္ဌ နေဝသညီနာသညီဝါဒါ, သတ္တ ဥစ္ဆေဒဝါဒါ, ပဉ္စ ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနဝါဒါတိ ဣမေ သဗ္ဗေပိ **ဗြဟ္မဇာလေ** အာဂတာ ဒွာသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော။ ဣတော ဗာဟိရာနံ ပရေသံ ဝါဒါ **ပရပ္ပဝါဒါ** နာမ။ တေ သဗ္ဗေပိ ဣမေဟိ စတူဟိ ဖလဋ္ဌကသမဏေဟိ သုညာ, န ဟိ တေ တတ္ထ သန္တိ။ န ကေဝလဉ္စ တေဟေဝ သုညာ, စတူဟိ ပန မဂ္ဂဋ္ဌကသမဏေဟိပိ စတုန္နံ မဂ္ဂါနံ အတ္ထာယ အာရဒ္ဓဝိပဿကေဟိပီတိ ဒွာဒသဟိပိ သမဏေဟိ သုညာ ဧဝ။ ဣမမေဝ အတ္ထံ သန္ဓာယ ဘဂဝတာ **မဟာပရိနိဗ္ဗာနေ** ဝုတ္တံ –

"ဧကူနတိံသော ဝယသာ သုဘဒ္ဒ၊
ယံ ပဗ္ဗဇိံ ကိံ ကုသလာနုဧသီ။
ဝဿာနိ ပညာသ သမာဓိကာနိ၊
ယတော အဟံ ပဗ္ဗဇိတော သုဘဒ္ဒ။
ဉာယဿ ဓမ္မဿ ပဒေသဝတ္တီ၊
ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ သမဏောပိ နတ္ထိ။

"ဒုတိယောပိ သမဏော နတ္ထိ, တတိယောပိ သမဏော နတ္ထိ, စတုတ္ထောပိ သမဏော နတ္ထိ။ သုညာ ပရပ္ပဝါဒါ သမဏေဘိ အညေဟီ"တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၁၄)။

ဧတ္ထ ဟိ ပဒေသဝတ္တီတိ အာရဒ္ဓဝိပဿကော အဓိပ္ပေတော။ တသ္မာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ အာရဒ္ဓဝိပဿကံ မဂ္ဂဋ္ဌံ ဖလဋ္ဌန္တိ တယောပိ ဧကတော ကတွာ သမဏောပိ နတ္ထီတိ အာဟ။ သကဒါဂါမိမဂ္ဂဿ အာရဒ္ဓ

ဝိပဿကံ မဂ္ဂဥ္စ ဖလဉ္စတ္တိ တယောပိ ဧကေတော ကတွာ ဒုတိယောပိ သမဏော နတ္ထီတိ အာဟ။ ဣတရေသုပိ ဒွီသု ဧသေဝ နယော။

ကသ္မာ ပနေတေ အညတ္ထ နတ္ထီတိ? အခေတ္တတာယ။ ယထာ ဟိ န အာရဂ္ဂေ သာသပေ တိဋ္ဌတိ, န ဥဒကပိဋ္ဌေ အဂ္ဂိ ဇလတိ, န ပိဋ္ဌိပါသာဏေ ဗီဇာနိ ရုဟန္တိ, ဧဝမေဝ ဗာဟိရေသု တိတ္ထာယတနေသု န ဣမေ သမဏာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဣမသ္မိံယေဝ ပန သာသနေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ကသ္မာ? ခေတ္တတာယ။ တေသံ အခေတ္တတာ စ ခေတ္တတာ စ အရိယမဂ္ဂဿ အဘာဝတော စ ဘာဝတော စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

“ယသ္မိံ ခော, သုဘဒ္ဒ, ဓမ္မဝိနယေ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ န ဥပလဗ္ဘတိ, သမဏောပိ တတ္ထ န ဥပလဗ္ဘတိ, ဒုတိယောပိ တတ္ထ သမဏော န ဥပလဗ္ဘတိ, တတိယောပိ တတ္ထ သမဏော န ဥပလဗ္ဘတိ, စတုတ္ထောပိ တတ္ထ သမဏော န ဥပလဗ္ဘတိ။ ယသ္မိဉ္စ ခော, သုဘဒ္ဒ, ဓမ္မဝိနယေ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဥပလဗ္ဘတိ, သမဏောပိ တတ္ထ ဥပလဗ္ဘတိ, ဒုတိယောပိ တတ္ထ။ပေ။။ စတုတ္ထောပိ တတ္ထ သမဏော ဥပလဗ္ဘတိ။ ဣမသ္မိံ ခော, သုဘဒ္ဒ, ဓမ္မဝိနယေ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဥပလဗ္ဘတိ, ဣဓေဝ, သုဘဒ္ဒ, သမဏော, ဣဓ ဒုတိယော သမဏော, ဣဓ တတိယော သမဏော, ဣဓ စတုတ္ထော သမဏော, သုညာ ပရပ္ပဝါဒါ သမဏေဘိ အညေဟီ”တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၁၄)။

ဧဝံ ယသ္မာ တိတ္ထာယတနံ အခေတ္တံ, သာသနံ ခေတ္တံ, တသ္မာ ယထာ သုရတ္တဟတ္ထပါဒေါ သူရကေသရော သီဟော မိဂရာဇာ န သုသာနေ တ သင်္ကာရကူဋေ့ တ ပဋိဝသတိ, တိယောဇနသဟဿဝိတ္ထတံ ပန ဟိမဝန္တံ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ မဏိဂုဟာယံယေဝ ပဋိဝသတိ။ ယထာ စ ဆဒ္ဒန္တော နာဂရာဇာ န ဂေါစရိယဟတ္ထိကုလာဒီသု နဝသု နာဂကုလေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဆဒ္ဒန္တကုလေယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယထာ စ ဝလာဟကော အဿရာဇာ န ဂဒြဘကုလေ တ ယောဓင္ဂကုလေ တ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သိန္ဓုယာ တီရေ ပန သိန္ဓဝကုလေယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယထာ စ သဗ္ဗကာမဒဒံ မနောဟရံ မဏိရတနံ န သင်္ကာရကူဋေ တ ပံသုပဗ္ဗတာဒီသု တ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဝေပုလ္လပဗ္ဗတဗ္ဘန္တရေယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယထာ စ တိမိရပိင်္ဂလော မစ္ဆရာဇာ န ခုဒ္ဒကပေါက္ခရဏီသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ, စတုရာသီတိယောဇနသဟဿဂမ္ဘီရေ မဟာသမုဒ္ဒေယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယထာ စ ဒိယမုယောဇနသတိကော သုပဏ္ဏရာဇာ န ကမ္ဗုတရေ ရေဏ္ဏုဝနာဒီသု ပဋိဝသတိ, မဟာသမုဒ္ဒံ ပန အဇ္ဈောဂါဟေတွာ သိမ္ဗလိဒဟဝနေယေဝ ပဋိဝသတိ။ ယထာ စ ဓတရဋ္ဌော သုဝဏ္ဏဟံသော န ကမ္ဗုတရေ အာတဋ္ဌကာဒီသု ပဋိဝသတိ, နဝုတိဟံသသဟဿပရိဝါရော ဟုတွာ စိတ္တကူဋပဗ္ဗတေယေဝ ပဋိဝသတိ။ ယထာ စ စတုဒ္ဒီပိဿရော စက္ကဝတ္တိရာဇာ န နီစကုလေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အသမ္ဘိန္နဇာတိခတ္တိယကုလေယေဝ ပန ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝမေဝ ဣမေသု သမဏေသု ဧကသမဏောပိ န အညတိတ္ထာယတနေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အရိယမဂ္ဂပရိက္ခိတ္တေ ပန ဗုဒ္ဓသာသနေယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ “ဣဓေဝ, ဘိက္ခဝေ, သမဏော။ပေ။ သုညာ ပရပ္ပဝါဒါ သမဏေဟိ သမဏေဘိ အညေဟီ”တိ။

သမ္မာ သီဟနာဒံ နဒထာတိ ဧတ္ထ **သမ္မာ**တိ ဟေတုနာ နယေန ကာရဏေန။ **သီဟနာဒ**န္တိ သေဋ္ဌနာဒံ အဘီတနာဒံ အပ္ပဋိနာဒံ။ ဣမေသဉ္စိ စတုန္နံ သမဏာနံ ဣဓေဝ အတ္ထိတာယ အယံ နာဒေါ သေဋ္ဌနာဒေါ နာမ ဟောတိ ဥတ္တမနာဒေါ။ “ဣမေ သမဏာ ဣဓေဝ အတ္ထီ”တိ ဝဒန္တဿ အညတော ဘယံ တ အာသင်္ကာ တ နတ္ထီတိ အဘီတနာဒေါ နာမ ဟောတိ။ “အမှာကမ္ပိ သာသနေ ဣမေ သမဏာ အတ္ထီ”တိ ပူရဏာဒီသု ဧကဿာပိ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဝတ္တုံ အသမတ္ထတာယ အယံ နာဒေါ အပ္ပဋိနာဒေါ နာမ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ “သီဟနာဒန္တိ သေဋ္ဌနာဒံ အဘီတနာဒံ အပ္ပဋိနာဒ”န္တိ။

၁၄၀. **ဌာနံ ခော ပနေတံ ဝိဇ္ဇတီ**တိ ဣဒံ ခော ပန ကာရဏံ ဝိဇ္ဇတိ။ ယံ **အညတိတ္ထိယာ**တိ ယေန ကာရဏေန အညတိတ္ထိယာ။ ဧတ္ထ စ တိတ္ထံ ဇာနိတဗ္ဗံ, တိတ္ထကရော ဇာနိတဗ္ဗော တိတ္ထိယာ ဇာနိတဗ္ဗာ, တိတ္ထိယသာဝကာ ဇာနိတဗ္ဗာ။ **တိတ္ထံ** နာမ ဒွာသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော။ ဧတ္ထ ဟိ သတ္တာ တရန္တိ ဥပ္ပလဝန္တိ ဥမ္မုဇ္ဇနိမုဇ္ဇံ ကရောန္တိ, တသ္မာ တိတ္ထန္တိ ဝုစ္စန္တိ။ တာသံ ဒိဋ္ဌီနံ ဥပ္ပာဒေတာ **တိတ္ထကရော** နာမ။ တဿ လဒ္ဓိံ ဂဟေတွာ ပဗ္ဗဇိတာ **တိတ္ထိယာ** နာမ။ တေသံ ပစ္စယဒါယကာ **တိတ္ထိယသာဝကာ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ပရိဗ္ဗာဇကာ**တိ ဂိဟိဗန္ဓနံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇ္ဇုပဂတာ။ **အ**

ဿာသောတိ အဝဿယော ပတိဋ္ဌာ ဥပတ္ထမ္ဘော။ **ဗလန္တိ** ထာမော။ **ယေန တုမှေ**တိ ယေန အဿာသေန ဝါ ဗလေန ဝါ ဧဝံ ဝဒေထ။

အတ္ထိ ခေါ နော, အာဝုသော, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနာတိ ဧတ္ထ အယံ သင်္ခေပတ္ထော – ယော သော ဘဂဝါ သမတိံသ ပါရမိယော ပူရေတွာ သဗ္ဗကိလေသေ ဘဉ္ဇိတွာ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ, တေန ဘဂဝတာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ အာသယာနုသယံ **ဇာနတာ,** ဟတ္ထတလေ ဌပိတံ အာမလကံ ဝိယ သဗ္ဗံ ဉေယျဓမ္မံ **ပဿတာ**။ အပိစ ပုဗ္ဗေနိဝါသာဒီဟိ ဇာနတာ, ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ပဿတာ။ တီဟိ ဝိဇ္ဇာဟိ ဆဟိ ဝါ ပန အဘိညာဟိ ဇာနတာ, သဗ္ဗတ္ထ အပ္ပဋိဟတေန သမန္တစက္ခုနာ ပဿတာ။ သဗ္ဗဓမ္မဇာနနသမတ္ထာယ ပညာယ ဇာနတာ, သဗ္ဗသတ္တာနံ စက္ခုဝိသယာတီတာနိ တိရောကုဋ္ဋာဒိဂတာနိ ဝါပိ ရူပါနိ အတိဝိသုဒ္ဓေန မံသစက္ခုနာ ပဿတာ။ အတ္တဟိတသာဓိကာယ သမာဓိပဒဋ္ဌာနာယ ပဋိဝေဓပညာယ ဇာနတာ, ပရဟိတသာဓိကာယ ကရုဏာပဒဋ္ဌာနာယ ဒေသနာပညာယ ပဿတာ။ အရီနံ ဟတတ္တာ ပစ္စယာဒီနံ အရဟတ္တာ စ **အရဟတာ,** သမ္မာ သာမဉ္စ သစ္စာနံ ဗုဒ္ဓတ္တာ **သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန**။ အန္တရာယိကဓမ္မေ ဝါ ဇာနတာ, နိယျာနိကဓမ္မေ ပဿတာ။ ကိလေသာရီနံ ဟတတ္တာ အရဟတာ, သမ္မာ သာမံ သဗ္ဗဓမ္မာနံ ဗုဒ္ဓတ္တာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနာတိ, ဧဝံ စတုဝေသာရဇ္ဇဝသေန စတူဟိ အာကာရေဟိ ထောမိတေန စတ္တာရော ဓမ္မာ အက္ခာတာ, ယေ မယံ အတ္တနိ သမ္ပဿမာနာ ဧဝံ ဝဒေမ, န ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒီနံ ဥပတ္ထမ္ဘံ ကာယဗလန္တိ။

သတ္ထရိ ပသာဒေါတိ “ဣတိပိ သော ဘဂဝါ”တိအာဒိနာ နယေန ဗုဒ္ဓဂုဏေ အနုဿရန္တာနံ ဥပ္ပန္နပ္ပသာဒေါ။ **ဓမ္မေ ပသာဒေါ**တိ “သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော”တိအာဒိနာ နယေန ဓမ္မဂုဏေ အနုဿရန္တာနံ ဥပ္ပန္နပ္ပသာဒေါ။ **သီလေသု ပရိပူရကာရိတာ**တိ အရိယကန္တေသု သီလေသု ပရိပူရကာရိတာ။ အရိယကန္တသီလာနိ နာမ **ပဉ္စသီလာနိ**။ တာနိ ဟိ ဘဝန္တရဂတောပိ အရိယသာဝကော အတ္တနော အရိယသာဝကဘာဝံ အဇာနန္တောပိ န ဝီတိက္ကမတိ။ သစေပိ ဟိ နံ ကောစိ ဝဒေယျ – “ဣမံ သကလံ စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ခုဒ္ဒကမက္ခိကံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေဟီ”တိ, အဋ္ဌာနမေတံ, ယံ သော တဿ ဝစနံ ကရေယျ။ ဧဝံ အရိယာနံ သီလာနိ ကန္တာနိ ပိယာနိ မနာပါနိ။ တာနိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ “သီလေသု ပရိပူရကာရိတာ”တိ။

သဟဓမ္မိကာ ခေါ ပနာတိ ဘိက္ခူ ဘိက္ခုနီ သိက္ခမာနာ သာမဏေရော သာမဏေရီ ဥပါသကော ဥပါသိကာတိ ဣမေ သတ္တ **သဟဓမ္မစာရိနော**။ ဧတေသု ဟိ ဘိက္ခု ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ သဟဓမ္မံ စရတိ သမာနသိက္ခတာယ။ တထာ ဘိက္ခုနီ ဘိက္ခုနီဟိ။ပေ.။ ဥပါသိကာ ဥပါသိကာဟိ, သောတာပန္နော သောတာပန္နေဟိ, သကဒါဂါမီ။ပေ.။ အနာဂါမီဟိ သဟဓမ္မံ စရတိ။ တသ္မာ သဗ္ဗေပေတေ **သဟဓမ္မိကာ**တိ ဝုစ္စန္တိ။ အပိစေတ္ထ အရိယသာဝကာယေဝ အဓိပ္ပေတာ။ ဧတေသုပိ ဘဝန္တရေပိ မဂ္ဂဒဿနမှိ ဝိဝါဒေါ နတ္ထိ, တသ္မာ တေ အစ္စန္တံ ဧကဓမ္မစာရိတာယ သဟဓမ္မိကာ။ ဣမိနာ, “သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော”တိအာဒိနာ နယေန သံဃံ အနုဿရန္တာနံ ဥပ္ပန္နပ္ပသာဒေါ ကထိတော။ ဧတ္တာဝတာ စတ္တာရိ သောတာပန္နဿ အင်္ဂါနိ ကထိတာနိ ဟောန္တိ။

ဣမေ ခေါ နော, အာဝုသောတိ, အာဝုသော, ဣမေ စတ္တာရော ဓမ္မာ တေန ဘဂဝတာ အမှာကံ အဿာသော စေဝ ဗလဉ္စာတိ အက္ခာတာ, ယေ မယံ အတ္တနိ သမ္ပဿမာနာ ဧဝံ ဝဒေမ။

၁၄၁. ယော အမှာကံ သတ္ထာတိ ဣမိနာ ပူရဏကဿပါဒိကေ ဆ သတ္ထာရော အပဒိသန္တိ။ ယထာ ပန ဣဒါနိ သာသနေ အာစရိယုပဇ္ဈာယာဒီသု “အမှာကံ အာစရိယော, အမှာကံ ဥပဇ္ဈာယော”တိ ဂေဟသိတပေမံ ဟောတိ။ ဧဝရူပံ ပေမံ သန္ဓာယ “သတ္ထရိ ပသာဒေါ”တိ ဝဒန္တိ။ ထေရော ပနာဟ – “ယသ္မာ သတ္ထာ နာမ န ကေဿ, န ဒွိန္နံ ဟောတိ, သဒေဝကဿ လောကဿ ဧကောဝ သတ္ထာ, တသ္မာ တိတ္ထိယာ ‘အမှာကံ သတ္ထာ’ တိ ဧကပဒေနေဝ သတ္ထာရံ ဝိသုံ ကတွာ ဣမိနာဝ ပဒေန ဝိရုဒ္ဓါ ပရာဇိတာ”တိ။ **ဓမ္မေ ပသာဒေါ**တိ ဣဒံ ပန ယထာ ဣဒါနိ သာသနေ “အမှာကံ **ဒီဃနိကာယော** အမှာကံ **မဇ္ဈိမနိကာယော**”တိ မမာယန္တိ, ဧဝံ အတ္တနော အတ္တနော ပရိယတ္တိဓမ္မေ ဂေဟသိတပေမံ သန္ဓာယ ဝဒန္တိ။ **သီလေသူ**တိ အဇသီလဂေါသီလမေဏ္ဍကသီလကုက္ကုရသီလာဒီသု။ **ဣဓ ခေါ နော အာဝုသော**တိ ဧတ္ထ **ဣဓာ**တိ ပသာဒံ သန္ဓာယ ဝဒန္တိ။ **ကော အဓိပ္ပယာသော**တိ ကော အဓိကပယောဂေါ။ **ယဒိဒန္တိ** ယမိဒံ တုမှာကဉ္စေဝ အမှာကဉ္စ နာနာကရဏံ ဝဒေယျာထ။ တံ ကိံ နာမ? တုမှာကမ္ပိ ဟိ စတူသု ဌာနေသု ပသာ

အေ, အမ္ဟာကမ္ပိ။ နနု စေတသိ ပသာဒေ တုမ္ဟေ စ အမ္ဟေ စ ဒ္ေဝဓာ ဘိန္နသုဝဏ္ဏံ ဝိယ ကေသဒိသာတိ တစာယ
သမစုရာ ဟုတ္တ အင့္သု။

အထ နေသံ တံ သမစုရတံ ဘိန္ဒန္တော ဘဂဝတ **ဧဝံ တဒိနော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကော နိဋ္ဌာ** တိ ယာ တဿ ပ
သာဒဿ ပရိယောသာနဘူတာ နိဋ္ဌာ, ကိံ သာ ဧကာ, ဥဒအဟု ပုထူတိ ဧဝံ ပုစ္ဆထာတိ ဝဒတိ။ ယသ္မာ ပန တသိ တသိ
သမယေ နိဋ္ဌံ အပညပေန္တော နာမ နတ္ထိ, ဗ္ရာဟ္မဏာနဥ္ဟိ ဗ္ရဟ္မလောကော နိဋ္ဌာ, မဟာတာပသာနံ အာဘဿရာ, ပ
ရိဗ္ဗာဇကာနံ သုဘကိဏ္ဟာ, အာဇီဝကာနံ "အနန္တမာနသော"တိ ဧဝံ ပရိကပ္ပိတော အသညီဘဝေ ။ ဣမသိ သာသနေ ပန
အရဟတ္တံ နိဋ္ဌာ။ သဗ္ဗေဝ စေတေ အရဟတ္တမေဝ နိဋ္ဌာတိ ဝဒန္တိ။ ဒိဋ္ဌိဝသေန ပန ဗ္ရဟ္မလောကာဒီနိ ပညပေန္
တိ။ တသ္မာ အတ္တနော အတ္တနော လဒ္ဓိဝသေန ဧကမေဝ နိဋ္ဌံ ပညပေန္တိ, တံ ဒဿေတုံ ဘဂဝတ **သမ္မာ ဗ္ယာကရမာနာ**
တိအာဒိမာဟ။

ဣအာနိ ဘိက္ခုနမ္ပိ ဧကာ နိဋ္ဌာ, တိတ္ထိယာနမ္ပိ ဧကာ နိဋ္ဌာတိ ဒ္ဝီသု အင္ဂကာရကေသု ဝိယ ဌိတေသု ဘဂဝတ အနု
ယောဂဝတ္တံ ဒဿေန္တော **သာ ပနာဝုသော, နိဋ္ဌာ သရာဂဿ, ဥဒအဟု ဝီတရာဂဿာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယသ္
မာ ရာဂရတ္တာဒီနံ နိဋ္ဌာ နာမ နတ္ထိ။ ယဒိ သိယာ, သောဏသိင္ဂာလာဒီနမ္ပိ သိယာတိ ဣမံ အေသံ ပဿန္တာနံ တိတ္ထိယာနံ
"ဝီတရာဂဿ အာဝုသော သာ နိဋ္ဌာ"တိအာဒိနာ နယေန ဗ္ယာကရဏံ ဒဿိတံ။

တတ္ထ **ဝိဒ္ဒသုနော** တိ ပဏ္ဍိတဿ။ **အနုရုဒ္ဓပဋိဝိရုဒ္ဓဿာ** တိ ရာဂေန အနုရုဒ္ဓဿ ကောဓေန ပဋိဝိရုဒ္ဓဿ
သ။ **ပပဥ္စာရာမဿ ပပဥ္စရတိနော** တိ ဧတ္ထ အာရမန္တိ ဧတ္ထာတိ အာရာမော။ ပပဥ္စော အာရာမော အဿာတိ **ပပဥ္**
စာရာမော။ ပပဥ္စေ ရတိ အဿာတိ **ပပဥ္စရတိ။ ပပဥ္စော** တိ စ မတ္တပမတ္တာကာရဘာဝေန ပဝတ္တာနံ တဏ္ဟာဒိဋ္ဌိမာ
နာနမေတံ အဓိဝစနံ။ ဣဓ ပန တဏ္ဟာဒိဋ္ဌိယောဝ အဓိပ္ပေတာ။ **သရာဂဿာ** တိအာဒီသု ပဉ္စသု ဌာနေသု ဧကောဝ ကိ
လေသော အာဂတော။ တဿ အာကာရတော နာနတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သရာဂဿာ** တိ ဟိ ဝုတ္တဋ္ဌာနေ ပဉ္စကာမဂုဏိက
ရာဂဝသေန ဂဟိတော။ **သတဏ္ဟဿာ** တိ ဘဝတဏ္ဟာဝသေန။ **သဥပာဒာနဿာ** တိ ဂဟဏဝသေန။ **အနုရုဒ္ဓပဋိဝိရုဒ္**
ဓဿာတိ ယုဂဠဝသေန။ **ပပဥ္စာရာမဿာ** တိ ပပဥ္စုပ္ပတ္တိဒဿနဝသေန။ **သရာဂဿာ** တိ တ ဧတ္ထ အကုသလ
မူလဝသေန ဂဟိတော။ **သတဏ္ဟဿာ** တိ ဧတ္ထ တဏ္ဟာပစ္စယာ ဥပာဒာနဒဿနဝသေန။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝ။
ထေရော ပနာဟ "ကသ္မာ ဧဝံ ဝိဒ္ဓံသေထ? ဧကောယေဝ ဟိ အယံ လောဘော ရဇ္ဇနဝသေန **ရာဂေ**တိ ဝုတ္တော။ တဏ္
ဟာကရဏဝသေန **တဏ္ဟာ**။ ဂဟဏဋ္ဌေန **ဥပာဒာနံ**။ ယုဂဠဝသေန **အနုရောဓပဋိဝိရောဓော**။ ပပဥ္စုပ္ပတ္တိဒဿနဋ္ဌေ
န **ပပဥ္စော"** တိ။

၁၄၂. ဣအာနိ ဣမေသံ ကိလေသာနံ မူလဘူတံ ဒိဋ္ဌိတဒ္ဓံ ဒဿေန္တော **ဒ္ေဝမာ, ဘိက္ခဝေ, ဒိဋ္ဌိယော** တိအာဒိမာ
ဟ။

တတ္ထ **ဘဝဒိဋ္ဌီ** တိ သဿတဒိဋ္ဌိ။ **ဝိဘဝဒိဋ္ဌီ** တိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ။ **ဘဝဒိဋ္ဌိံ အလ္လီနာ** တိ တဏ္ဟာဒိဋ္ဌိဝသေန သသ္
သတဒိဋ္ဌိံ အလ္လီနာ။ **ဥပဂတာ**တိ တဏ္ဟာဒိဋ္ဌိဝသေနေဝ ဥပဂတာ။ **အဇ္ဈောသိတာ** တိ တဏ္ဟာဒိဋ္ဌိဝသေနေဝ အနုပဝိ
ဋ္ဌာ။ **ဝိဘဝဒိဋ္ဌိယာ တေ ပဋိဝိရုဒ္ဓါ** တိ တေ သဗ္ဗေ ဥစ္ဆေဒတဒီဟိ သဒ္ဓိံ – "တုမ္ဟေ အန္ဓဗာလာ န ဇာနာထ, သဿ
တော အယံ လောကော, နာယံ လောကော ဥစ္ဆိဇ္ဇတီ"တိ ပဋိဝိရုဒ္ဓါ နိစ္စံ ကလဟဘဏ္ဍနပသုတာ ဝိဟရန္တိ။ ဒုတိယဝာ
ရေပိ ဧသေဝ နယော။

သမုဒယဉ္စာ တိအာဒီသု ဒ္ေဝ ဒိဋ္ဌီနံ သမုဒယာ ခဏိကသမုဒယော ပစ္စယသမုဒယော စ။ **ခဏိကသမုဒယော** ဒိဋ္ဌီနံ နိဗ္
ဗတ္တိ။ **ပစ္စယသမုဒယော** အဋ္ဌ ဌာနာနိ။ သေယ္ယထိဒံ, ခန္ဓာပိ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနံ, အဝိဇ္ဇာပိ, ဖဿောပိ, သညာပိ, ဝိတက္ကောပိ,
အယောနိသောမနသိကာရောပိ, ပာပမိတ္တောပိ, ပရတောဃောသောပိ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနံ။ "ခန္ဓာ ဟေတု ခန္ဓာ ပစ္စယော ဒိဋ္ဌီနံ ဥ
ပာဒာယ သမုဋ္ဌာနဋ္ဌေန။ ဧဝံ ခန္ဓာပိ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနံ။ အဝိဇ္ဇာ။ ဖဿော။ သညာ။ ဝိတက္ကော။ အယောနိသောမနသိကာရော။
ပာပမိတ္တော။ ပရတောဃောသော ဟေတု, ပရတောဃောသော ပစ္စယော ဒိဋ္ဌီနံ ဥပာဒာယ သမုဋ္ဌာနဋ္ဌေန။ ဧဝံ ပရ
တောဃောသောပိ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနံ" (ပဋိ. မ. ၁.၁၂၄)။ အတ္ထင္ဂမောပိ ဒ္ေဝယေဝ ခဏိကတ္ထင္ဂမော ပစ္စယတ္ထင္ဂမော စ။

ခဏိကတ္ထင်္ဂမော နာမ ခယော ဝယော ဘေအော ပရိဘေအော အနိစ္စတာ အန္တရဓာနံ။ **ပစ္စယတ္ထင်္ဂမော** နာမ သောတာပတ္တိမဂ္ဂော။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ ဟိ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနသမုဃာတောတိ ဝုတ္တော။

အဿာဒ န္တိ ဒိဋ္ဌိမူလကံ အာနိသံသံ။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – “ယံဒိဋ္ဌိကော သတ္ထာ ဟောတိ, တံဒိဋ္ဌိကာ သာဝကာ ဟောန္တိ။ ယံဒိဋ္ဌိကာ သတ္ထာရံ သာဝကာ သက္ကရောန္တိ, ဂရုံ ကရောန္တိ, မာနေန္တိ, ပူဇေန္တိ, လာဘန္တိ တတောနိဒာနံ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရံ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဒိဋ္ဌိယာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကော အာနိသံသော”တိ။ **အာဒီနဝ**န္တိ ဒိဋ္ဌိဂ္ဂဟဏမူလကံ ဥပဒ္ဒဝံ။ သော ဝဂ္ဂုလိဝတံ ဥက္ကုဋိကပ္ပဓာနံ ကဏ္ဋကာပဿယတာ ပဉ္စာတပတပ္ပနံ သာနုပပါတပတနံ ကေသမဿုလုဉ္စနံ အပ္ပေဏကံ ဈာနန္တိအာဒီနံ ဝသေနံ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **နိဿရဏ** န္တိ ဒိဋ္ဌီနံ နိဿရဏံ နာမ နိဗ္ဗာနံ။ **ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနန္တီ** တိ ယေ ဇေတံ သဗ္ဗံ ယထာသဘာဝံ န ဇာနန္တိ။ **န ပရိမုစ္စန္တိ ဒုက္ခသ္မာ**တိ သကလဝဋ္ဋဒုက္ခတော န ပရိမုစ္စန္တိ။ ဣမိနာ ဧတေသံ နိဋ္ဌာ နာမ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ **ပရိမုစ္စန္တိ ဒုက္ခသ္မာ**တိ သကလဝဋ္ဋဒုက္ခတော ပရိမုစ္စန္တိ။ ဣမိနာ ဧတေသံ နိဋ္ဌာ နာမ အတ္ထီတိ ဒ္ဝိန္နံ အင်္ဂကာရကာနံ အင်္ဂ ဆိန္ဒန္တော ဝိယ သာသနဿိမံယေဝ နိဋ္ဌာယ အတ္ထိတံ ပတိဋ္ဌပေတိ။

၁၄၃. ဣဒါနိ ဒိဋ္ဌိစ္ဆေဒနံ ဒဿေန္တော **စတ္တာရိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ဥပာဒါနာနီ** တိအာဒိမာဟ။ တေသံ ဝိတ္ထာရကထာ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝုတ္တာယေဝ။

သဗ္ဗုပါဒါနပရိညာဝါဒာ ပဋိဇာနမာနာ တိ မယံ သဗ္ဗေသံ ဥပါဒါနာနံ ပရိညံ သမတိက္ကမံ ဝဒါမာတိ ဇေဝံ ပဋိဇာနမာနာ။ **န သမ္မာ သဗ္ဗုပါဒါနပရိည** န္တိ သဗ္ဗေသံ ဥပါဒါနာနံ သမတိက္ကမံ သမ္မာ န ပညပေန္တိ။ ကေစိ ကာမုပါဒါနမတ္တဿ ပရိညံ ပညပေန္တိ။ ကေစိ ဒိဋ္ဌုပါဒါနမတ္တဿ ပညပေန္တိ, ကေစိ သီလဗ္ဗတုပါဒါနဿာပိ။ အတ္တဝါဒုပါဒါနဿ ပန ပရိညံ ပညပေန္တော နာမ နတ္ထိ။ တေသံ ပန ဘေဒံ ဒဿေန္တော **ကာမုပါဒါနဿ ပရိညံ ပညပေန္တီ** တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ သဗ္ဗေပိ ကာမုပါဒါနဿ ပရိညံ ပညပေန္တိယေဝ, ဆန္နဝုတိ ဟာသဏ္ဍာပိ ဟိ “ကာမာ ခေါ ပဗ္ဗဇိတေန န သေဝိတဗ္ဗာ”တိ ဝတ္ထုပဋိသေဝနံ ကာမံ ကပ္ပတီတိ န ပညပေန္တိ, အကပ္ပိယမေဝ ကတ္ဝာ ပညပေန္တိ။ ယေ ပန သေဝန္တိ, တေ ထေယျေန သေဝန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ “ကာမုပါဒါနဿ ပရိညံ ပညပေန္တီ”တိ။

ယသ္မာ “နတ္ထိ ဒိန္န”န္တိအာဒီနိ ဂဟေတ္ဝာ စရန္တိ။ “သီလေန သုဒ္ဓိ ဝတေန သုဒ္ဓိ, ဘာဝနာယ သုဒ္ဓီ”တိ ဂဏှန္တိ, အတ္တုပလဒ္ဓိံ န ပဇဟန္တိ, တသ္မာ န ဒိဋ္ဌုပါဒါနဿ, န သီလဗ္ဗတုပါဒါနဿ , န အတ္တဝါဒုပါဒါနဿ ပရိညံ ပညပေန္တိ။ **တံ ကိဿ ဟေတူ** တိ တံ အပညာပနံ ဧတေသံ ကိဿ ဟေတု, ကိံ ကာရဏာ? **ဣမာနိ ဟိ တေ ဘောန္တော**တိ ယသ္မာ တေ ဘောန္တော ဣမာနိ တီဏိ ကာရဏာနိ ယထာသဘာဝတော န ဇာနန္တီတိ အတ္ထော။ ယေ ပနေတ္ထ ဒ္ဝိန္နံ ပရိညာနံ ပညာပနကာရဏံ ဒိဋ္ဌိစ္ဆေဝ သီလဗ္ဗတဉ္စ “ဧတံ ပဟာတဗ္ဗ”န္တိ ယထာသဘာဝတော ဇာနန္တိ။ တေ သန္ဓာယ ပရတော ဒ္ဝေဝ တရာ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ ယေ “အတ္ထိ ဒိန္န”န္တိအာဒီနိ ဂဏှန္တိ, တေ ဒိဋ္ဌုပါဒါနဿ ပရိညံ ပညပေန္တိ။ ယေ ပန “န သီလေန သုဒ္ဓိ, န ဝတေန သုဒ္ဓိ, န ဘာဝနာယ သုဒ္ဓီ”တိ ဂဏှန္တိ, တေ သီလဗ္ဗတုပါဒါနဿ ပရိညံ ပညပေန္တိ။ အတ္တဝါဒုပါဒါနဿ ပရိညံ ပန ကောပိ ပညပေတုံ န သက္ကောတိ။ အင်္ဂသမာပတ္တိလာဘိနောပိ ဟိ စန္ဒိမသူရိယေ ဟတ္ထိနာ ပရိမဇ္ဇိတ္ဝာ စရမာနာပိ စ တိတ္ထိယာ တိဿော ပရိညာ ပညပေန္တိ။ အတ္တဝါဒံ မုဉ္စိတုံ န သက္ကောန္တိ။ တသ္မာ ပုနပ္ပုနံ ဝဋ္ဋသ္မိံယေဝ ပတန္တိ။ ပထဝိဇိဂုစ္ဆနသသကော ဝိယ ဟိ ဧတေ။

တတြာယံ အတ္ထသလ္လာပိကာ ဥပမာ – ပထဝီ ကိရ သသကံ အာဟ – “ဘော သသကာ”တိ။ သသကော အာဟ – “ကော ဧသော”တိ။ “ကသ္မာ မမေဝ ဥပရိ သဗ္ဗဣရိယာပထေ ကပ္ပေန္တော ဥစ္စာရပဿာဝံ ကရောန္တော မံ န ဇာနာသီ”တိ။ “သုဋ္ဌု တယာ အဟံ ဒိဋ္ဌော, မယာ အက္ကန္တဋ္ဌာနမ္ပိ အင်္ဂုလဂ္ဂေဟိ ဖုဋ္ဌဋ္ဌာနံ ဝိယ ဟောတိ, ဝိဿဋ္ဌဥဒကံ အပ္ပမတ္တကံ, ကရီသံ ကတကဖလမတ္တံ။ ဟတ္ထိအဿာဒီဟိ ပန အက္ကန္တဋ္ဌာနမ္ပိ မဟန္တံ, ပဿာဝေပိ နေသံ ဃဋ္ဋမတ္တော ဟောတိ, ဥစ္စာရေပိ ပစ္ဆိမတ္တော ဟောတိ, အလံ မယှံ တယာ”တိ ဥပ္ပတိတ္ဝာ အညသ္မိံ ဌာနေ ပတိတော။ တတော နံ ပထဝီ အာဟ – “အရေ ဒူရံ ဂတောပိ နနု မယှံ ဥပရိယေဝ ပတိတောသီ”တိ။ သော ပုန တံ ဇိဂုစ္ဆန္တော ဥပ္ပတိတ္ဝာ အညတ္ထ ပတိတော, ဇေဝံ ဝဿသဟဿမ္ပိ ဥပ္ပတိတ္ဝာ ပတမာနော သသကော ပထဝိံ မုဉ္စိတုံ န သက္ကောတိ။ ဇေဝမေဝံ တိတ္ထိယာ သဗ္ဗုပါဒါနပရိညံ ပညပေန္တောပိ ကာမုပါဒါနာဒီနံ တိဏ္ဏံယေဝ သမတိက္ကမံ ပညပေန္တိ။ အတ္တဝါဒံ ပန မုဉ္စိတုံ န သက္ကောန္တိ, အသက္ကောန္တာ ပုနပ္ပုနံ ဝဋ္ဋသ္မိံယေဝ ပတန္တီတိ။

ဧဝံ ယံ တိတ္ထိယာ သမတိက္ကမိတုံ န သက္ကောန္တိ, တသ္သ ဝသေန ဒိဋ္ဌိဇ္ဈေဒတဒံ ဝတ္ဝာ ဣဒါနိ ပသာဒပဇ္ဈေဒတဒံ ဒဿေန္တော **ဝေရူပေ ဆော, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မဝိနယေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဓမ္မဝိနယေ**တိ ဓမ္မေ စေဝ ဝိနယေ စ, ဥဘယေနပိ အနိယျာနိကသာသနံ ဒဿေတိ။ ''ယော သတ္ထရိ ပသာဒော သော န သမ္မဂ္ဂတော''တိ အနိယျာနိက သာသနမှိ ဟိ သတ္ထာ ကာလံ ကတွာ သီဟောပိ ဟောတိ, ဗျဂ္ဃောပိ ဟောတိ, ဒီပိပိ အစ္ဆောပိ တရစ္ဆောပိ။ သာဝကာ ပနဿ မိကပိ သူကရာပိ ပသဒပိ ဟောန္တိ, သော ''ဣမေ မယှံ ပုဗ္ဗေ ဥပဋ္ဌာကာ ပစ္စယဒါယကာ''တိ ခဉ္ဇိံ တ မေတ္တံ တ အနုဒ္ဒယံ တ အကတွာ တေသံ ဥပရိ ပတိတွာ လောဟိတံ ပိဝတိ, ထူလထူလမံသာနိပိ ခါဒတိ။ သတ္ထာ တ ပန ဗိဠာရော ဟောတိ, သာဝကာ ကုက္ကုဋ္ဌာ တ မူသိကာ တ။ အထ နေ ဝုတ္တနယေနေဝ အနုကမ္ပံ အကတွာ ခါဒတိ။ အထ တ သတ္ထာ နိရယပာလော ဟောတိ, သာဝကာ နေရယိကသတ္တာ။ သော ''ဣမေ မယှံ ပုဗ္ဗေ ဥပဋ္ဌာကာ ပစ္စယဒါယကာ''တိ အနုကမ္ပံ အကတွာ ဝိဝိဓာ ကမ္မကာရဏာ ကရောတိ, အာဒိတ္တေပိ ရထေ ယောဇေတိ, အင်္ဂာရပဗ္ဗတ မ္ပိ အာရောပေတိ, လောဟကုမ္ဘိယမ္ပိ ခိပတိ , အနေကေဟိပိ ဒုက္ခဓမ္မေဟိ သမ္ပယောဇေတိ။ သာဝကာ တ ပန ကာလံ ကတွာ သီဟာဒယော ဟောန္တိ, သတ္ထာ မိကဒီသု အညတရော။ တေ ''ဣမံ မယံ ပုဗ္ဗေ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌဟိမှ ဟာ, သတ္ထာ နော အယ''န္တိ တသ္မိံ ခဉ္ဇိံ တ မေတ္တံ တ အနုဒ္ဒယံ တ အကတွာ ဝုတ္တနယေနေဝ အနယဗျသနံ ဟာပေန္တိ။ ဧဝံ အနိယျာနိကသာသနေ ယော သတ္ထရိ ပသာဒော, သော န သမ္မဂ္ဂတော ဟောတိ, ကဉ္စိ ကာလံ ဂန္တွာ တပိ ပဏ္ဍာ ဝိနဿတိယေဝ။

ယော ဓမ္မေ ပသာဒော တိ အနိယျာနိကသာသနသ္မိဥ္ဟိ ဓမ္မေ ပသာဒော နာမ, ဥဂ္ဂဟိတပရိယာပုဋ္ဌ – ဓာရိတတစိ တ္တမတ္တကေ တန္တိဓမ္မေ ပသာဒော ဟောတိ, ဝဋ္ဋမောက္ခော ပနေတ္ထ နတ္ထိ။ တသ္မာ ယော ဓမ္မေ ပသာဒော, သော ပုနပ္ပုနံ ဝဋ္ဋမေဝ ဂမ္ဘီရံ ကရောတီတိ သာသနသ္မိံ အသမ္မဂ္ဂတော အသဘာဝတော အက္ခာယတိ။

ယာ သီလေသု ပရိပူရကာရိတာတိ ယာပိ စ အနိယျာနိကသာသနေ အဇသီလာဒီနံ ဝသေန ပရိပူရကာရိတာ, သာပိ ယ သ္မာ ဝဋ္ဋမောက္ခံ ဘဝနိဿရဏံ န သမ္ပာပေတိ, သမ္ပဇ္ဇမာနာ ပန တိရစ္ဆာနယောနိံ အာဝဟတိ, ဝိပစ္စမာနာ နိရယံ, တသ္မာ သာ န သမ္မဂ္ဂတာ အက္ခာယတိ။ **ယာ သဟဓမ္မိကေသု** တိ အနိယျာနိကသာသနသ္မိဥ္ဟိ ယေ သဟဓမ္မိကာ, တေသု ယသ္မာ ဧကေစ္စေ ကာလံ ကတွာ သီဟာဒယောပိ ဟောန္တိ, ဧကေစ္စေ မိကာဒယော, တတ္ထ သီဟာဒိဘူတာ ''ဣမေ အမှာကံ သဟဓမ္မိကာ အဟေသု''န္တိ မိကာဒိဘူတေသု ခဉ္ဇိအာဒီနိ အကတွာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ နေသံ မဟာဒုက္ခံ ဥပ္ပာဒေန္တိ။ တသ္မာ တေ့ သဟဓမ္မိကေသု ပိယမနာပတာပိ အသမ္မဂ္ဂတာ အက္ခာယတိ။

ဣဒံ ပန သဗ္ဗမ္ပိ ကာရဏဘာဝေဒံ ဧကတော ကတွာ ဒဿေန္တော ဘဂဝတ **တံ ကိဿ ဟေတု? ဧဝဥ္ဟေတံ , ဘိက္ခဝေ, ဟောတီ**တိအာဒိမာဟ။ တတြာယံ သံခေပတ္ထော – ဧဝဥ္ဟေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဟောတိ, ယံ မယာ ဝုတ္တံ ''ယော သတ္ထရိ ပသာဒော သော န သမ္မဂ္ဂတော အက္ခာယတီ''တိအာဒိ, တံ ဧဝမေဝ ဟောတိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ တေ ပသာဒာ ဒယော ဒုရက္ခာတေ ဓမ္မဝိနယေ ။ပေ.။ အသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓပ္ပဝေဒိတေတိ, တေ့ ဟိ **ယထာ တ**န္တိ ကာရဏတ္ထေ နိပာ တော။ တတ္ထ **ဒုရက္ခာတေ** တိ ဒုက္ကထိတေ, ဒုက္ခထိတတ္တာယေဝ **ဒုပ္ပဝေဒိတေ** ။ သော ပနေသ ယသ္မာ မဂ္ဂဖလတ္ထာယ န နိယျာတိ, တသ္မာ **အနိယျာနိကော** ။ ရာဂါဒီနံ ဥပသမာယ အသံဝတ္တနတော **အနုပသမသံဝတ္တနိကော** ။ န သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သဗ္ဗညုနာ ပဝေဒိတောတိ **အသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓပ္ပဝေဒိတော** ။ တသ္မိံ **အနိယျာနိကေ အနုပသမသံဝတ္တနိ ကေ အသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓပ္ပဝေဒိတေ**။ တေ့ာဝတာ ဘဂဝတ တိတ္ထိယေသု ပသာဒေ သုရာပီတသိင်္ဂာလေ ပသာဒေ ဝိယ နိရ တ္ထကောတိ ဒဿေတိ။

ဧကော ကိရ ကာဠသိင်္ဂါလော ရတ္တိံ နဂရံ ပဝိဋ္ဌော သုရာဇလ္လိကံ ခါဒိတွာ ပုန္နာဂဝနေ နိပဇ္ဇိတွာ နိဒ္ဒာယန္တ တော သူရိယုဂ္ဂမနေ ပဗုဇ္ဈိတွာ စိန္တေသိ ''ဣမသ္မိံ ကာလေ န သက္ကာ ဂန္တုံ, ဗဟူ အမှာကံ ဝေရိနော, ဧကံ ဝဥ္စေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ သော ဧကံ ဗြာဟ္မဏံ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ဣမံ ဝဉ္စေဿာမီတိ ''အယျ ဗြာဟ္မဏာ''တိ အာဟ။ ကော ဧသော ဗြာဟ္မဏံ ပက္ကောသတီတိ။ ''အဟံ, သာမိ, ဣတော တာဝ ဧဟီ''တိ။ ကိံ ဘောတိ? မံ ဗဟိကမံ နေဟိ, အဟံ တေ ဒွေ ကဟာပဏသတာနိ ဒဿာမီတိ။ သောပိ နယိဿာမီတိ တံ ဟဒေသု ဂဏှိ။ အရေ ဗာလ ဗြာဟ္မဏ, န မယှံ ကဟာပဏာ ဆဍ္ဍိတကာ အတ္ထိ, ဒုလ္လဘာ ကဟာပဏာ, သာဓုကံ မံ ဂဏှာဟီတိ။ ကထံ ဘော ဂဏှာမီတိ? ဥတ္တရာသင်္ဂေန ဂဏ္ဍိကံ ကတွာ အံသေ လဂ္ဂေတွာ ဂဏှာဟီတိ။ ဗြာဟ္မဏော တံ တထာ ဂဟေတွာ ဒက္ခိဏဒွာရ ရသမီပဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ တေ့ ဩတာရေမီတိ ပုစ္ဆိ။ ကတရဋ္ဌာနံ နာမ တေန္တိ? မဟာဒွာရံ တေန္တိ။ အရေ ဗာလ, ဗြာ

ဟ္မဏ, ကိံ တ၀ ဉာတကာ အန္တရဒ္ဓတရေ ကဟာပဏံ ဌပေတ္ထိ, ပရတော မံ ဟရာ''တိ။ သော ပုနပ္ပုနံ ထောကံ ထောကံ ဂန္တွာ ''တွေ သြတာရေမိ တွေ သြတာရေမီ''တိ ပုန္တိတ္ဂတ တေန တဇ္ဇိတော ခေမင္ဘာနံ ဂန္တွာ တတ္ထ သြတာရေဟီတိ ဝုတ္တော သြတာရေတွ္တ သာဋ္ဋကံ ဂဏှိ။ ကာဋ္ဋသိင်္ဂါလော အာဟ ''အဟံ တေ ဒွေ ကဟာပဏာသတာနိ ဒသ္သာမီတိ အတေစံ။ မယှံ ပန ကဟာပဏာ ဗဟူ, န ဒွေ ကဟာပဏာသတာနေ၀, ယာ၀ အဟံ ကဟာပဏေ အာဟရာမိ, တာ၀ တွံ သူရိယံ သြလောကေန္တော တိဋ္ဌာ''တိ ဝတွာ ထောကံ ဂန္တွာ နိဝတ္တေတွာ ပုန ဗ္ရာဟ္မဏံ အာဟ ''အယ္ယ ဗ္ရာဟ္မဏ မာ ကြတော သြလောကေဟိ, သူရိယမေ၀ သြလောကေန္တော တိဋ္ဌာ''တိ။ ဝေဠု ပန ဝတွာ ကေတက ဝနံ ပဝိသိတ္ဂတ ယထာရုစိံ ပက္ကန္တော။ ဗ္ရာဟ္မဏသ္သပိ သူရိယံ သြလောကေန္တသ္သေ၀ နလာဋ္ဋတော စေ၀ ကစ္ဆေ ဟိ စ သေဒာ မုစ္စိံသု။ အထ နံ ရုက္ခဒေ၀တာ အာဟ –

> ''သဒ္ဒဟာသိ သိင်္ဂါလသ္သ၊ သုရာပီတသ္သ ဗ္ရာဟ္မဏ။
> သိပ္ပိကာနံ သတံ နတ္ထိ၊ ကုတော ကံသသတာ ဒုဝေ''တိ။ (ဇာ. ၁.၁.၁၁၃)။

ဧ၀ံ ယထာ ကာဋ္ဋသိင်္ဂါလေ ပသာဒေ နိရတ္ထကော, ဧ၀ံ တိတ္ထိယေသုပီတိ။

၁၄၄. အနိယျာနိကသာသနေ ပသာဒသ္သ နိရတ္ထကဘာ၀ံ ဒသ္သေတွာ နိယျာနိကသာသနေ တသ္သ သာတ္ထကတံ ဒသ္သေတုံ **တထာဂတော စ ခေ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကာမုပဒာနသ္သ ပရိညံ ပညပေတိ** တိ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ကာမုပဒာနသ္သ ပဟာနပရိညံ သမတိက္ကမံ ပညပေတိ, ကြတရေသံ တိဏ္ဏံ ဥပဒာနနံ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ပရိညံ ပညပေတိ။ **ဧဝရူပေ ခေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မဝိနယေ** တိ, ဘိက္ခဝေ, ဧဝရူပေ ဓမ္မေ စ ဝိနယေ စ။ ဥဘယေနပိ နိယျာနိကသာသနံ ဒသ္သေတိ။ **သတ္ထရိ ပသာဒေ** တိ ဧဝရူပေ သာသနေ ယော သတ္ထရိ ပသာဒေ, သော သမ္မဂ္ဂတော အက္ခာယတိ, ဘ၀ဒုက္ခနိဿရဏာယ သံ၀တ္တတိ။

တတြိမာနိ ဝတ္ထူနိ – ဘဂဝတ ကိရ ဝေဒိယကပဗ္ဗတေ ဣန္ဒသာလဂုဟာယံ ပဋိ၀သတိ။ အထေကော ဥလူကသကုဏော ဘဂ၀တိ ကာမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသန္တေ ဥပဍ္ဎမဂ္ဂံ အနုဂစ္ဆတိ, နိက္ခမန္တေ ဥပဍ္ဎမဂ္ဂံ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကရောတိ။ သော ကေဒိ၀သံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ သာယန္ဟသမယေ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတံ နိသိန္နံ ပဗ္ဗတာ သြရုယှ ဝန္ဒိတွာ ပက္ခေ ပဏာမေတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ သီသံ ဟေဋ္ဌာ ကတွာ ဒသဗလံ နမဿမာနော အဋ္ဌာသိ။ ဘဂဝတ တံ သြလောကေတွာ သိတံ ပာတုကာသိ။ အာနန္ဒတ္ထေရော ''ကော နု ခေ, ဘန္တေ, ဟေတု ကော ပစ္စယော သိတဿ ပာတုကမ္မာယာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''ပဿာနန္ဒ, ဣမံ ဥလူကသကုဏံ, အယံ မယိ စ ဘိက္ခုသင်္ဃေ စ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ သတသဟဿကပ္ပေ ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ သံသရိတွာ သောမနဿော နာမ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဘဝိဿတီ''တိ အာဟ –

> ဥလူကမဏ္ဍလက္ခိက၊ ဝေဒိယကေ စိရဒီဃဝတသိက။
> သုခိတောသိ တွံ အယ္ယ ကောသိယ၊ ကာလုဋ္ဌိတံ ပဿသိ ဗုဒ္ဓဝရံ။
>
> မယိ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ၊ ဘိက္ခုသင်္ဃေ အနုတ္တရေ။
> ကပ္ပာနံ သတသဟဿာနိ၊ ဒုဂ္ဂတေသော န ဂစ္ဆတိ။
>
> ဒေ၀လောကာ စဝိတွာန၊ ကုသလမူလေန စောဒိတော။
> ဘဝိဿတိ အနန္တဉာဏော၊ သောမနဿောတိ ဝိဿုတောတိ။

အညာနိပိ စေတ္ထ ရာဇဂဟနဂရေ သုမနမာလာကာရဝတ္ထု မဟာဘေရိတဒကဝတ္ထု မောရဇိကဝတ္ထု ဝိဏာတဒကဝတ္ထု သင်္ခဓမကဝတ္ထူတိ ဧဝမာဒီနိ ဝတ္ထူနိ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗာနိ။ ဧ၀ံ နိယျာနိကသာသနေ သတ္ထရိ ပသာဒေ သမ္မဂ္ဂတော ဟောတိ။

ဓမ္မေ ပသာဒေ တိ နိယျာနိကသာသနမှိ ဓမ္မေ ပသာဒေ သမ္မဂ္ဂတော ဟောတိ။ သရမတ္တေ နိမိတ္တံ ဂဟေတွာ သုဏန္တာနံ တိရစ္ဆာနဂတာနမ္ပိ သမ္ပတ္တိအယကော ဟောတိ, ပရမတ္ထေ ကိံ ပန ဝတ္တဗ္ဗံ။ အယမတ္ထော မဏ္ဍူကဒေဝပုတ္တာဒီနံ ဝတ္ထုဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

သီလေသု ပရိပူရကာရိတာတိ နိယျာနိကသာသနမ္ဟိ သီလေသု ပရိပူရကာရိတာပိ သမ္မဂ္ဂတာ ဟောတိ, သဂ္ဂမောက္ခသမ္ပတ္တိံ အာဝဟတိ။ တတ္ထ ဆတ္တမာဏဝကဝတ္ထုသာမဏေရဝတ္ထုအာဒီနိ ဒီပေတဗ္ဗာနိ။

သဟဓမ္မိကေသု တိ နိယျာနိကသာသနေ သဟဓမ္မိကေသု ပိယမနာပတာပိ သမ္မဂ္ဂတာ ဟောတိ, မဟာသမ္ပတ္တိံ အာဝဟတိ။ အယမတ္ထော **ဝိမာနပေတဝတ္ထူဟိ** ဒီပေတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ –

''ခီရောဒနမဟမဒါသိံ, ဘိက္ခုနော ပိဏ္ဍာယ စရန္တဿ။ပေ.။

ဖာဏိတံ။ပေ.။ ဥစ္ဆုခဏ္ဍိကံ။ တိမ္ဗရုသကံ။ ကက္ကာရိကံ။

ဧဠာလုကံ။ ဝလ္လိပက္ကံ။ ဖာရုသကံ။ ဟတ္ထပတာကံ။

သာကမုဋ္ဌိံ ။ ပုပ္ဖကမုဋ္ဌိံ။ မူလကံ။ နိမ္ဗမုဋ္ဌိံ။

အမ္ဗိကဉ္ဇိကံ။ ဒောဏိနိမ္မဇ္ဇနိံ။ ကာယဗန္ဓနံ။

အံသဗဒ္ဓကံ။ အာယောဂပဋ္ဋံ။ ဝိဓူပနံ။ တာလဝဏ္ဋံ။

မောရဟတ္ထံ။ ဆတ္တံ။ ဥပာဟနံ။ ပူဝံ မောဒကံ။

သက္ခလိကံ အဟမဒါသိံ, ဘိက္ခုနော ပိဏ္ဍာယ စရန္တဿ။ပေ.။

တဿာ မေ ပဿ ဝိမာနံ, အစ္ဆရာ ကာမဝဏ္ဏိနီဟမသ္မိ''တိ (ဝိ. ဝ. ၄၀၆)။

တံ ကိဿ ဟေတု တိအာဒိ ဝုတ္တနယာနုသာရေနေဝ ယောဇေတ္ဝာ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၄၅. ဣဒါနိ ယေသံ ဥပာဒါနာနံ တိတ္ထိယာ န သမ္မာ ပရိညံ ပညပေန္တိ, တထာဂတော ပညပေတိ, တေသံ ပစ္စယံ ဒဿေတုံ **ဣမေ စ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကိံနိဒါနာ**တိအာဒီသု နိဒါနာဒီနိ သဗ္ဗာနေဝ ကာရဏဝေဝစနာနိ။ ကာရဏဉှိ ယသ္မာ ဖလံ နိဒေတိ ဟန္ဒ, နံ ဂဏှထာတိ အပ္ပေတိ ဝိယ, တသ္မာ **နိဒာန**န္တိ ဝုစ္စတိ။ ယသ္မာ တံ တတော ဇာယတိ သမုဒေတိ ပဘဝတိ, တသ္မာ **သမုဒယော, ဇာတိ, ပဘဝော**တိ ဝုစ္စတိ။ အယံ ပနေတ္ထ ပဒတ္ထော – ကိံ နိဒါနံ ဧတေသန္တိ **ကိံနိဒါနာ**။ ကော သမုဒယော ဧတေသန္တိ **ကိံသမုဒယာ**။ ကာ ဇာတိ ဧတေသန္တိ **ကိံဇာတိကာ**။ ကော ပဘဝေါ ဧတေသန္တိ **ကိံပဘဝါ**။ ယသ္မာ ပန တေသံ တဏှာ ယထာဝုတ္တေန အတ္ထေန နိဒါနဉ္စေဝ သမုဒယော စ ဇာတိ စ ပဘဝေါ စ, တသ္မာ ''တဏှာနိဒါနာ''တိအာဒိမာဟ။ ဧဝံ သဗ္ဗပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယသ္မာ ပန ဘဂဝါ န ကေဝလံ ဥပာဒါနဿေဝ ပစ္စယံ ဇာနာတိ, ဥပာဒါနဿ ပစ္စယဘူတာယ တဏှာယပိ, တဏှာဒိပစ္စယာနံ ဝေဒနာဒီနမ္ပိ ပစ္စယံ ဇာနာတိယေဝ, တသ္မာ **တဏှာ စာယံ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။

ယတော စ ခေါတိ ယသ္မိံ ကာလေ။ **အဝိဇ္ဇာ ပဟီနာ ဟောတီ**တိ ဝဋ္ဋမူလိကာ အဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပာဒနိရောဓေန ပဟီနာ ဟောတိ။ **ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပန္နာ** တိ အရဟတ္တမဂ္ဂဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပန္နာ။ **သော အဝိဇ္ဇာဝိရာဂါ ဝိဇ္ဇုပ္ပာဒါ** တိ။ သော ဘိက္ခု အဝိဇ္ဇာယ စ ပဟီနတ္တာ ဝိဇ္ဇာယ စ ဥပ္ပန္နတ္တာ။ **နေဝ ကာမုပာဒါနံ ဥပါဒိယတီ**တိ နေဝ ကာမုပာဒါနံ ဂဏှာတိ န ဥပေတိ, န သေသာနိ ဥပာဒါနာနိ။ **အနုပါဒိယံ န ပရိတဿတီ** တိ ဧဝံ ကိဉ္စိ ဥပာဒါနံ အဂ္ဂဏှန္တော တဏှာပရိတဿနာယ န ပရိတဿတိ။ **အပရိတဿံ** န္တိ အပရိတဿန္တော တဏှံ အနုပ္ပာဒေန္တော။ **ပစ္စတ္တံယေဝ ပရိနိဗ္ဗာယတီ** တိ သယမေဝ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗာယတိ။ ဧဝမဿ အာသဝက္ခယံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော ပစ္စဝေက္ခဏံ ဒဿေန္တော **ခီဏာ ဇာတီ**တိအာဒိမာဟ။ တံ ဝုတ္တတ္ထမေဝါတိ။

၂. မဟာသီဟနာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

ဝေသာလိနဂရဝဏ္ဏနာ

၁၄၆. ဧဝံ မေ သုတန္တိ မဟာသီဟနာဒသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဝေသာလိယန္တိ** ဧဝံနာမကေ နဂရေ။ တံ ကိရ အပရာပရံ ဝိသာလီဘူတတာယ ‘‘ဝေသာလီ’’တိ သင်္ခံ ဂတံ။ တတြာယံ အနုပုဗ္ဗကထာ – ဗာရာဏသိရညော ကိရ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ ဂဗ္ဘော သဏ္ဌာသိ။ သာ ဉတွာ ရညော နိဝေဒေသိ။ ရာဇာ ဂဗ္ဘပရိဟာရံ အဒါသိ။ သာ သမ္မာ ပရိဟရီယမာနာ ဂဗ္ဘပရိပါကကာလေ ဝိဇာယနဃရံ ပါဝိသိ။ ပုညဝန္တီနံ ပစ္စူသသမယေ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ, သာ စ တာသံ အညတရာ, တေန ပစ္စူသသမယေ အလတ္တကပဋလဗန္ဓုဇီဝကပုပ္ဖသဒိသံ မံသပေသိံ ဝိဇာယိ။ တတော ‘‘အညာ ဒေဝိယော သုဝဏ္ဏဗိမ္ဗသဒိသေ ပုတ္တေ ဝိဇာယန္တိ, အဂ္ဂမဟေသီ မံသပေသိန္တိ ရညော ပုရတော မမ အဝဏ္ဏော ဥပ္ပဇ္ဇေယျာ’’တိ စိန္တေတွာ တေန အဝဏ္ဏဘယေန တံ မံသပေသိံ ဧကသ္မိံ ဘာဇနေ ပက္ခိပိတွာ ပဋိကုဇ္ဇိတွာ ရာဇမုဒ္ဒိကာယ လဉ္ဆေတွာ ဂင်္ဂါယ သောတေ ပက္ခိပါပေသိ။ မနုဿေဟိ ဆဍ္ဍိတမတ္တေ ဒေဝတာ အာရက္ခံ သံဝိဒဟိံသု။ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋကဉ္စေတ္ထ ဇာတိဟိင်္ဂုလကေန ‘‘ဗာရာဏသိရညော အဂ္ဂမဟေသိယာ ပဇာ’’တိ လိခိတွာ ဗန္ဓိံသု။ တတော တံ ဘာဇနံ ဦမိဘယာဒီဟိ အနုပဒ္ဒုတံ ဂင်္ဂာသောတေန ပါယာသိ။

တေန စ သမယေန အညတရော တာပသော ဂေါပါလကကုလံ နိဿာယ ဂင်္ဂါတီရေ ဝိဟရတိ။ သော ပါတောဝ ဂင်္ဂံ ဩတိဏ္ဏော တံ ဘာဇနံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ပံသုကူလသညာယ အဂ္ဂဟေသိ။ အထေတ္ထ တံ အက္ခရပဋ္ဋိကံ ရာဇမုဒ္ဒိကာလဉ္ဆနဉ္စ ဒိသွာ မုဉ္စိတွာ တံ မံသပေသိံ အဒ္ဒသ, ဒိသွာနဿ ဧတဒဟောသိ ‘‘သိယာ ဂဗ္ဘော, တထာ ဟိဿ ဒုဂ္ဂန္ဓပူတိကဘာဝေါ နတ္ထီ’’တိ။ အဿမံ နေတွာ သုဒ္ဓေ ဩကာသေ ဌပေသိ။ အထ အဍ္ဎမာသစ္စယေန ဒွေ မံသပေသိယော အဟေသုံ။ တာပသော ဒိသွာ သာဓုကတရံ ဌပေသိ။ တတော ပုန အဍ္ဎမာသစ္စယေန ဧကမေကိဿာ မံသပေသိယာ ဟတ္ထပါဒသီသာနမတ္ထာယ ပဉ္စ ပဉ္စ ပိဠကာ ဥဋ္ဌဟိံသု။ အထ တတော အဍ္ဎမာသစ္စယေန ဧကာ မံသပေသိ သုဝဏ္ဏဗိမ္ဗသဒိသော ဒါရကော, ဧကာ ဒါရိကာ အဟောသိ။

တေသု တာပသဿ ပုတ္တသိနေဟော ဥပ္ပဇ္ဇိ, အင်္ဂုဋ္ဌကတော စဿ ခီရံ နိဗ္ဗတ္တိ။ တတော ပဘုတိ စ ခီရဘတ္တံ အလဘိတ္ထ, သော ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ ခီရံ ဒါရကာနံ မုခေ အာသိဉ္စတိ။ တေသံ ဥဒရံ ယံ ယံ ပဝိသတိ, တံ တံ သဗ္ဗံ မဏိဘာဇနဂတံ ဝိယ ဒိဿတိ, ဧဝံ နိစ္ဆဝီ အဟေသုံ။ အပရေ အာဟု ‘‘သိဗ္ဗေတွာ ဌပိတာ ဝိယ နေသံ အညမညံ လီနာ ဆဝိ အဟောသီ’’တိ။ ဧဝံ တေ နိစ္ဆဝိတာယ ဝါ လီနစ္ဆဝိတာယ ဝါ **လိစ္ဆဝီ**တိ ပညာယိံသု။

တာပသော ဒါရကေ ပောသေန္တော ဥဿူရေ ဂါမံ ဘိက္ခာယ ပဝိသတိ, အတိဒိဝါ ပဋိက္ကမတိ။ တဿ တံ ဗျာပါရံ ဉတွာ ဂေါပါလကာ အာဟံသု – ‘‘ဘန္တေ, ပဗ္ဗဇိတာနံ ဒါရကပေါသနံ ပလိဗောဓော, အမှာကံ ဒါရကေ ဒေထ, မယံ ပောသေဿာမ, တုမှေ အတ္တနော ကမ္မံ ကရောထာ’’တိ။ တာပသော သာဓူတိ ပဋိဿုဏိ။ ဂေါပါလကာ ဒုတိယဒိဝသေ မဂ္ဂံ သမံ ကတွာ ပုပ္ဖေဟိ ဩကိရိတွာ ဓဇပဋာကာ ဥဿာပေတွာ တူရိယေဟိ ဝဇ္ဇမာနေဟိ အဿမံ အာဂတာ။ တာပသော – ‘‘မဟာပုညာ ဒါရကာ အပ္ပမာဒေန ဝဍ္ဎေထ, ဝဍ္ဎေတွာ စ အညမညံ အာဝါဟဝိဝါဟံ ကရောထ, ပဉ္စဂေါရသေန ရာဇာနံ တောသေတွာ ဘူမိဘာဂံ ဂဟေတွာ နဂရံ မာပေထ, တတ္ထ ကုမာရံ အဘိသိဉ္စထာ’’တိ ဝတွာ ဒါရကေ အဒါသိ။ တေ သာဓူတိ ပဋိဿုဏိတွာ ဒါရကေ နေတွာ ပောသေသုံ။

ဒါရကာ ဝုဍ္ဎိမန္ဝာယ ကီဠန္တာ ဝိဝါဒဋ္ဌာနေသု အညေ ဂေါပါလကဒါရကေ ဟတ္ထေနပိ ပါဒေနပိ ပဟရန္တိ။ တေ ရောဒန္တိ။ ‘‘ကိဿ ရောဒထာ’’တိ စ မာတာပိတူဟိ ဝုတ္တာ ‘‘ဣမေ နိမ္မာတာပိတိကာ တာပသပေါသိတာ အမှေ အတိဝိယ ပဟရန္တီ’’တိ ဝဒန္တိ။ တတော တေသံ မာတာပိတရော ‘‘ဣမေ ဒါရကာ အညေ ဒါရကေ ဝိနာသေန္တိ ဒုက္ခာပေန္တိ, န ဣမေ သင်္ဂဟေတဗ္ဗာ, ဝဇ္ဇေတဗ္ဗာ ဣမေ’’တိ အာဟံသု။ တတော ပဘုတိ ကိရ သော ပဒေသော **ဝဇ္ဇီ**တိ ဝုစ္စတိ ယောဇနသတိကော ပရိမာဏေန။ အထ တံ ပဒေသံ ဂေါပါလကာ ရာဇာနံ တောသေတွာ အဂ္ဂဟေသုံ။ တတ္ထ စ နဂရံ မာပေတွာ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကံ ကုမာရံ အဘိသိဉ္စိတွာ ရာဇာနံ အကံသု။ တာယ စဿ ဒါရိကာယ သဒ္ဓိံ ဝိဝါဟံ ကတွာ ကတိကံ အကံသု ‘‘ဗာဟိရကဒါရိကာ န အာနေတဗ္ဗာ, ဣတော ဒါရိကာ န ကဿစိ ဒါတဗ္ဗာ’’တိ။ တေသံ ပဌမသံ

တသေန ဒွေဝ အရကာ ဇာတာ ဓိတာ စ ပုတ္တော စ။ ဧဝံ သောဠသကန္တတ္တံ ဒွေဝ ဒွေဝ ဇာတာ။ တတော တေသံ အရကာနံ ယထာက္ကမံ ဝဇ္ဇန္တာနံ အာရာမုယျာနနိတသဋ္ဌာနပရိတရသမွတ္တိ ဂဟေတုံ အပ္ပဟောန္တာ နဂရံ တိက္ခတ္တုံ က ဝုတန္တရေန ကဝုတန္တရေန ပရိက္ခိပိံသု ။ တဿ ပုနပ္ပုနံ ဝိသာလီကတတ္တာ ဝေသာလီတွေဝဝ နာမံ ဇာတံ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဝေသာလိယန္တိ ဧဝံ နာမကေ နဂရေ''တိ။

၀၁ ဗဟိနဂရေတိ နဂရဿ ဗဟိ, န အမ္ဗပာလိဝနံ ဝိယ အန္တောနဂရသ္မိံ။ အယံ ပန ဇီဝကမ္ဗဝနံ ဝိယ နဂရဿ ဗ ဟိဒ္ဓာ ဝနသဏ္ဍော။ တေန ဝုတ္တံ ''ဗဟိနဂရေ''တိ။ **အပရပုရေ**တိ ပုရဿ အပရေ, ပစ္ဆိမဒိသာယန္တိ အတ္ထော။ **ဝနသ ဏ္ဍေ**တိ သော ကိရ ဝနသဏ္ဍော နဂရဿ ပစ္ဆိမဒိသာယံ ကဝုတမတ္တေ ဌာနေ။ တတ္ထ မနုဿာ ဘဂဝတော ဂန္ဓကုဋိံ ကတွာ တံ ပရိတရေတွာ ဘိက္ခူနံ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝဋ္ဌာနစင်္ကမလေဏကုဋိမဏ္ဍပာဒီနိ ပတိဋ္ဌပေသုံ, ဘဂဝါ တတ္ထ ဝိဟရတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''အပရပုရေ ဝနသဏ္ဍေ''တိ။ **သုနက္ခတ္တော** တိ တဿ နာမံ။ လိစ္ဆဝီနံ ပန ပုတ္တတ္တာ **လိ စ္ဆဝိပုတ္တော**တိ ဝုတ္တော။ **အစိရပက္ကန္တော** တိ ဝိဗ္ဘမိတွာ ဂိဟိဘာဝူပဂမနေန အစိရာပက္ကန္တော။ **ပရိသတီ**တိ ပရိသမဇ္ဈေ။ **ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာ** တိ ဧတ္ထ **မနုဿဓမ္မာ** နာမ ဒသကုသလကမ္မပထာ။ တေ ပဋိသေဓေတုံ န သက္ကောတိ။ ကသ္မာ? ဥပာရမ္ဘဘယာ။ ဝေသာလိယဥ္ဟိ ဗဟူ မနုဿာ ရတနတ္တယေ ပသန္နာ ဗုဒ္ဓမာမကာ ဓမ္မမာမကာ သင်္ဃမာမကာ။ တေ ဒသကုသလကမ္မပထမတ္တမ္ပိ နတ္ထိ သမဏဿ ဂေါတမဿာတိ ဝုတ္တေ တွံ ကတ္ထ ဘဂဝန္တံ ဟဏံ ဟနန္တံ အဒ္ဒသ, ကတ္ထ အဒိန္နံ အာဒိယန္တန္တိအာဒီနိ ဝတွာ အတ္တနော ပမာဏံ န ဇာနာသိ? ကိံ ဒန္တာ မေ အတ္ထီတိ ဟသာဏသက္ခရာ ခာဒသိ, အဟိနင်္ဂုဋ္ဌေ ဂဏှာဟိတုံ တဃမသိ, ကကစဒန္တေသု ပုပ္ဖာဝဠိကံ ကီဠိတုံ က္ကစ္ဆ သိ? မုခတော တေ ဒန္တေ ဟတေဿာမာတိ ဝဒေယျုံ။ သော တေသံ ဥပာရမ္ဘဘယာ ဧဝံ ဝတ္တုံ န သက္ကောတိ။

ဝေသာလိနဂရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာဒိဝဏ္ဏနာ

တတော ဥတ္တရိံ ပန ဝိသေသာဓိဂမံ ပဋိသေဓေန္တော **ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မာ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေ သော**တိ အာဟ။

တတ္ထ အလမရိယံ ဉာတုန္တိ **အလမရိယော,** အရိယဘာဝာယ သမတ္ထောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဉာဏဒဿနမေဝ **ဉာဏဒဿနဝိသေသော** ။ အလမရိယော စ သော ဉာဏဒဿနဝိသေသော စာတိ **အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသော** ။ ဉာဏဒဿနန္တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုပိ ဝိပဿနာပိ မဂ္ဂေပိ ဖလမ္ပိ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏမ္ပိ သဗ္ဗညုတညာဏမ္ပိ ဝုစ္စတိ။ ''အပ္ပ မတ္တော သမာနော ဉာဏဒဿနံ အာရာဓေတီ''တိ (မ. နိ. ၁.၃၁၁) ဟိ ဧတ္ထ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဉာဏဒဿနံ နာမ။ ''ဉာဏဒဿ နာယ စိတ္တံ အဘိနီဟရတိ အဘိနိန္နာမေတီ''တိ (ဒီ. နိ. ၁.၂၃၅) ဧတ္ထ ဝိပဿနာဉာဏံ။ ''အဘဗ္ဗာ တေ ဉာဏဒဿ နာယ အနုတ္တရာယ သမ္ဗောဓာယာ''တိ (အ. နိ. ၄.၁၉၆) ဧတ္ထ မဂ္ဂေါ။ ''အယမညော ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မော အလ မရိယဉာဏဒဿနဝိသေသော အဓိဂတော ဖာသု ဝိဟာရော''တိ (မ. နိ. ၁.၃၂၈) ဧတ္ထ ဖလံ။ ''ဉာဏဉ္စ ပန မေ ဒဿနံ ဥ ဒပါဒိ, အကုပ္ပာ မေ စေတောဝိမုတ္တိ, အယမန္တိမာ ဇာတိ, နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ''တိ (မဟာဝ. ၁၆) ဧတ္ထ ပစ္စဝေက္ခဏ ဉာဏံ။ ''ဉာဏဉ္စ ပန မေ ဒဿနံ ဥဒပါဒိ သတ္တာဟကာလင်္ကတော အာဠာရော ကာလာမော''တိ (မ. နိ. ၂.၃၄၀) ဧတ္ထ သဗ္ဗညုတညာဏံ။ ဣဓ ပန လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ အဓိပ္ပေတော။ တဥ္ဟိ သော ဘဂဝတော ပဋိသေဓေတိ။

တက္ကပရိယာဟတန္တိ ဣမိနာ အာစရိယံ ပဋိဗာဟတိ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – သမဏေန ဂေါတမေန အာစရိယေ ဥပသင်္ကမိတွာ သုခုမံ ဓမ္မန္တရံ ဂဟိတံ နာမ နတ္ထိ, တက္ကပရိယာဟတံ ပန တက္ကေတွာ ဧဝံ ဘဝိဿတိ ဧဝံ ဘဝိဿ သတီတိ တက္ကပရိယာဟတံ ဓမ္မံ ဒေသေတီတိ။ **ဝီမံသာနုစရိတ**န္တိ ဣမိနာ စဿ လောကိယပညံ အနုဇာနာတိ။ သမဏော ဂေါတမော ပညဝါ, သော တံ ပညာသဋ္ဌာတံ က္ကန္ဒဝဇိရူပမံ ဝီမံသံ ဧဝံ ဝဋ္ဋိဿတိ, ဧဝံ ဝဋ္ဋိဿတီတိ က္ကတော စိတော စ အနုစရာပေတွာ ဝီမံသာယ အနုစရိတံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ **သယံပဋိဘာန**န္တိ ဣမိနာဿ ဓမ္မေသု ပစ္စက္ခဘာဝံ ပဋိဗာဟ တိ။ ဧဝံ ဟိဿ အဟောသိ – သမဏဿ ဂေါတမဿ သုခုမံ ဓမ္မန္တရံ ဝိပဿနာ ဝာ မဂ္ဂေါ ဝာ ဖလံ ဝာ ပစ္စဝေက္ခ ဏာ ဝာ နတ္ထိ, အယံ ပန လဒ္ဓပရိသော, ရာဇာနံ စက္ကဝတ္တိံ ဝိယ နံ စတ္တာရော ဝဏ္ဏာ ပရိတရေန္တိ, သုဖုသိတံ ပန

သ္မွ ဒန္တာ၀ရဏံ, မုဒုကာ ဖိဝ္ဟာ, မစုရော သရော, အနေလဂ္ဂလာ တစာ, သော ယံ ယဒေ၀သ္မွ ဥပဗ္ဗာတိ, တံ တံ ဂဟေ တွတ သယံပဋ္ဌိဘာနံ ကထေန္တော မဟာဇနံ ရဉ္ဇေတီတိ။

ယသ္မွ စ ခ္ဂတသ္မွ အတ္ထာယ ဓမ္မော ဒေသိတော တိ ယသ္မွ စ ခော အတ္ထာယ အသ္မွ ဓမ္မော ဒေသိတော။ သေယျထိဒံ, ရာဂပဋိဃာတတ္ထာယ အသုဘကမ္မဋ္ဌာနံ, ဒောသပဋိဃာတတ္ထာယ မေတ္တာဘာ၀နာ, မောဟပဋိဃာတ တ္ထာယ ပဉ္စ ဓမ္မာ, ၀ိတက္ကုပစ္ဆေဒာယ အာနာပာနသ္မတိ။

သော နိယျာတိ တက္ကရသ္မွ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယာယာ တိ သော ဓမ္မော ယော တံ ယထာဒေသိတံ ကရောတိ, တသ္မ သ တက္ကရသ္မ သမ္မာ ဟေတုနာ နယေန ကာရဏေန ၀ဋ္ဋဒုက္ခက္ခယာယ နိယျာတိ ဂစ္ဆတိ တမတ္ထံ သာဓေတီတိ ဒီ ပေတိ ။ ဣဒံ ပနေသ န အတ္တနော အဇ္ဈာသယေန ၀ဒတိ။ ဗုဒ္ဓာနုဘာဝေ ဓမ္မော အနိယျာနိကောတိ ၀ေမေဝံ ပ၀ေဒေယျ, န ပန သက္ကောတိ ၀တ္တုံ။ ကသ္မာ? ဥပာရမ္ဘဘယာ။ ၀ေသာလိယဥ္ဟိ ဗဟူ သောတာပန္န-သကဒာဂါမိ-အနာဂါမိဥပာ သကာ။ တေ ဧဝံ ၀ဒေယျုံ “သုနက္ခတ္တ တွံ ဘဂဝတော ဒေသိတဓမ္မော အနိယျာနိကောတိ ၀ဒသိ, ယဒိ အယံ ဓမ္မော အနိယျာနိကော, ကထမသ္မိံ နဂရေ ဣမေ ကသ္မာ တွေကာ သောတာပန္နာ ဇာတာ, တွေကာ သကဒာဂါမီ, တွေကာ အနာဂါမီတိ ပုဗ္ဗေ ၀ုတ္တနယေန ဥပာရမ္ဘံ ကရေယျုံ”န္တိ။ သော ဣတိနာ ဥပာရမ္ဘဘယေန အနိယျာနိကောတိ ၀ တ္တုံ အသက္ကောန္တော အဖုံနေန ၀ိသ္မဇ္ဇကတ္တုံ ၀ိယ အသ္မွ ဓမ္မော အမောဃော နိယျာတိ, အဗ္ဗဏ္ဏရေ ပန သ္မွ ကိဉ္စိ နတ္ထီတိ ၀ဒတိ။

အသ္သောသိ ခော တိ ၀ေသာလိယံ ဗှာဟ္မဏကုလသေဋ္ဌိကုလာဒီသု တတ္ထ တတ္ထ ပရိသမဇ္ဈေ ဧဝံ ဘာသမာန သ္မွ တံ ၀စနံ သုဏိ, န ပန ပဋ္ဌိသေဓေသိ။ ကသ္မာ? ကာရုညတာယ။ ဧဝံ ကိရသ္မွ အဟောသိ အယံ ကုဒ္ဓော ဈာယမာနံ ၀ေဠုဝနံ ၀ိယ ပက္ခိတ္တလောဏံ ဥဒ္ဓနံ ၀ိယ စ ကောဓ၀သေန ပဋ္ဋပဋ္ဋာယတိ, မယာ ပဋိဗာဟိတော ပန မယိပိ အာဃာတံ ဗ န္ဓိသ္မတိ, ဧဝမသ္မွ တထာဂတေ စ မယိ စာတိ ဒွီသု ဇနေသု အာဃာတော အတိဘာရိယော ဘဝိသ္မတီတိ ကာရု ညတာယ န ပဋိသေဓေသိ။ အပိ စသ္မွ ဧဝံ အဟောသိ, ဗုဒ္ဓာနံ အ၀ဏ္ဏကထနံ နာမ ပုဏ္ဏစန္ဒေ အေသာရောပနသဒိသံ, ကော ဣမသ္မွ ကထံ ဂဏှိသ္မတိ? သယမေ၀ ခေဠ္ဌေ ပန္တိန္နေ မုခေ သုက္ခေ ဩရမိသ္မတီတိ ဣမိနာ ကာရဏေန န ပဋိသေဓေသိ။ **ပိဏ္ဍာယတပဋိက္ကန္တော** တိ ပိဏ္ဍပါတပရိယေသနတော အပဂတော။

၁၄၇. ကောဓနောတိ စဏ္ဍော ဖရုသော။ **မောဃပုရိသောတိ** တုစ္ဆပုရိသော။ ယသ္မွ ဟိ တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ မဂ္ဂ ဖလာနံ ဥပနိသ္မယော နတ္ထိ, တံ ဗုဒ္ဓါ “မောဃပုရိသော”တိ ၀ဒန္တိ။ ဥပနိသ္မယေ သတိပိ တသ္မိံ ခဏေ မဂ္ဂေ တ ဖလေ တ အသတိ “မောဃပုရိသော”တိ ၀ဒန္တိယေ၀။ ဣမသ္မွ ပန တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ မဂ္ဂဖလာနံ ဥပနိသ္မယော သမုစ္ဆိန္န နောယေ၀, တေန တံ “မောဃပုရိသော”တိ အာဟ။ **ကောဓာ စ ပနသ္မွ သော တစာ ဘာသိတာ** တိ သော စ ပနသ္မွ တစာ ကောဓေန ဘာသိတာ။

ကသ္မာ ပနေသ ဘဂဝတော ကုဒ္ဓေါတိ? အယဉ္ဟိ ပုဗ္ဗေ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဒိဗ္ဗစက္ခုပရိကမ္မံ ပုစ္ဆိ။ အထသ္မွ ဘဂဝါ ကထေသိ။ သော ဒိဗ္ဗစက္ခုံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ အာလောကံ ၀ဍ္ဍေတွာ ဒေ၀လောကေ ဩလောကေန္တော နန္ဒန၀နစိတ္တလတာ၀နဖာရုသက၀နမိဿက၀နေသု ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘ၀မာနေ ဒေ၀ပုတ္တေ စ ဒေ၀ဓီတ ရော စ ဒိသွာ ဧတေသံ ဧ၀ရူပာယ အတ္တဘာ၀သမ္ပတ္တိယာ ဌိတာနံ ကီ၀မဓုရော နု ခော သဒ္ဒော ဘဝိသ္မတီတိ သဒ္ဒံ သော တုကာမော ဟုတွာ ဒသဗလံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဒိဗ္ဗသောတဓာတုပရိကမ္မံ ပုစ္ဆိ။ ဘဂဝါ ပနသ္မွ ဒိဗ္ဗသောတဓာတုယာ ဥပနိသ္မယော နတ္ထီတိ ဥတွာ ပရိကမ္မံ န ကထေသိ။ န ဟိ ဗုဒ္ဓါ ဥပနိသ္မယဝိရဟိတ တသ္မွ ပရိကမ္မံ ကထေန္တိ။ သော ဘဂဝတိ အာဃာတံ ဗန္ဓိတွာ စိန္တေသိ “အဟံ သမဏံ ဂေါတမံ ပဌမံ ဒိဗ္ဗစက္ခုပရိကမ္မံ ပုစ္ဆိံ, သော ‘မယှံ တံ သမ္ပဇ္ဇတု တ မာ တ သမ္ပဇ္ဇတူ’တိ ကထေသိ။ အဟံ ပန ပစ္စတ္တပုရိသကာရေန တံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဒိဗ္ဗသောတဓာ တုပရိကမ္မံ ပုစ္ဆိံ, တံ မေ န ကထေသိ။ အဒ္ဓါသ္မွ ဧဝံ ဟောတိ ‘အယံ ရာဇပဗ္ဗဇိတော ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ တ ဒိဗ္ဗသောတဓာတုဉာဏံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ စေတောပရိယဉာဏံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ အာသဝက္ခယဉာဏံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ တ မယာ သမသမော ဘဝိသ္မတီ’တိ ဣဿာမစ္ဆရိယ၀သေန မယှံ န ကထေတီ”တိ။ ဘိယျောသော အာဃာတံ ဗန္ဓိ တွာ ကာသာယာနိ ဆဍ္ဍေတွာ ဂိဟိဘာဝံ ပတွာပိ န တုဏှီဘူတော ဝိစရတိ။ ဒသဗလံ ပန အသတာ တုစ္ဆေန အဗ္ဘ ဘာစိက္ခန္တော ဝိစရတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ “ကောဓာ စ ပနသ္မွ သော တစာ ဘာသိတာ”တိ။

ဝဏ္ဏော ဟေသော, သာရိပုတ္တာ တိ, သာရိပုတ္တ, တထာဂတေန သတသဟဿကပ္ပာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ပါရမိယော ပူရေန္တေန ဧတဒတ္ထမေဝ တယာမော ကတော "ဒေသနာဓမ္မော မေ နိယျာနိကော ဘဝိဿတီ"တိ။ တသ္မာ ယော ဧဝံ ဝဒေယျ, သော ဝဏ္ဏံယေဝ တထာဂတဿ ဘာသတိ။ ဝဏ္ဏော ဟေသော, သာရိပုတ္တ, တထာဂတဿ ဂုဏော ဧသော တထာဂတဿ, န အဂုဏောတိ ဒဿေတိ။

အယမ္ပိ ဟိ နာမ သာရိပုတ္တာ တိအာဒိနာ ကိံ ဒဿေတိ? သုနက္ခတ္တေန ပဋိသိဒ္ဓဿ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ အတ္တနိ အတ္ထိတံ ဒဿေတိ။ ဘဂဝတာ ကိရ အယံ, သာရိပုတ္တ, သုနက္ခတ္တော မောဃပုရိသော နတ္ထိ တထာဂတဿ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မောတိ ဝဒတိ။ မယှဉ္စ သဗ္ဗညုတညာဏံ နာမ အတ္ထိ, ကမ္မဒ္ဓိဝိဓဉာဏံ နာမ အတ္ထိ, ဒိဗ္ဗသောတဓာတုဉာဏံ နာမ အတ္ထိ, စေတောပရိယဉာဏံ နာမ အတ္ထိ, ဒသဗလဉာဏံ နာမ အတ္ထိ, စတုဝေသာရဇ္ဇဉာဏံ နာမ အတ္ထိ, အဋ္ဌသု ပရိသာသု အကမ္ပနဉာဏံ နာမ အတ္ထိ, စတုယောနိပရိစ္ဆေဒကဉာဏံ နာမ အတ္ထိ, ပဉ္စဂတိပရိစ္ဆေဒကဉာဏံ နာမ အတ္ထိ, သဗ္ဗေပိ စေတေ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာယေဝ။ ဧဝရူပေသု ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေသု ဧကဿာပိ ဝိဇာနနသမတ္ထံ ဓမ္မန္ဝယမတ္တမ္ပိ နာမ ဧတဿ မောဃပုရိသဿ န ဘဝိဿတီတိ ဧတမတ္ထံ ဒဿေတုံ **အယမ္ပိ ဟိ နာမ သာရိပုတ္တာ**တိအာဒိနာ နယေန ကမ္မံ ဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ အန္ဝေတီတိ **အန္ဝယော,** ဇာနာတိ , အနုဗုဇ္ဈတီတိ အတ္ထော။ ဓမ္မဿ အန္ဝယော **ဓမ္မန္ဝယော,** တံ တံ သဗ္ဗညုတညာဏာဒိဓမ္မံ ဇာနနပညာယေတံ အဓိဝစနံ။ "ကတိပိ သော ဘဂဝာ"တိအာဒီဟိ ဧဝရူပမ္ပိ နာမ မယှံ သဗ္ဗညုတညာဏသင်္ခာတံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ ဝိဇ္ဇမာနမေဝ အတ္ထီတိ ဇာနိတုံ တဿ မောဃပုရိသဿ ဓမ္မန္ဝယောပိ န ဘဝိဿတီတိ ဒဿေတိ။ ကမ္မဒ္ဓိဝိဓဉာဏာဒီသုပိ ဧဝံ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒသဗလဉာဏာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၄၈. ဣတော စ ကိဉ္စာပိ စေတောပရိယဉာဏာနန္တရံ တိဿော ဝိဇ္ဇာ ဝတ္တဗ္ဗာ သိယုံ, ယသ္မာ ပန တာသု ဝုတ္တာသု ဥပရိ ဒသဗလဉာဏံ န ပရိပူရတိ, တသ္မာ တာ အဝတွာ တထာဂတဿ ဒသဗလဉာဏံ ပရိပူရံ ကတွာ ဒဿေန္တော **ဒသ ခေါ ပနိမာနိ သာရိပုတ္တာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တထာဂတဗလာနီ**တိ အညေဟိ အသာဓာရဏာနိ တထာဂတဿေဝ ဗလာနိ။ ယထာ ဝါ ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓာနံ ဗလာနိ ပုညုဿယသမ္ပတ္တိယာ အာဂတာနိ, တထာ အာဂတဗလာနီတိပိ အတ္ထော။ တတ္ထ ဒုဝိဓံ တထာဂတဗလံ ကာယဗလဉ္စ ဉာဏဗလဉ္စ။ တေသု ကာယဗလံ ဟတ္ထိကုလာနုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉှေတံ ပေါရာဏေဟိ –

> "ကာလာဝကဉ္စ ဂင်္ဂေယျံ၊ ပဏ္ဍရံ တမ္ဗပိင်္ဂလံ။
> ဂန္ဓမင်္ဂလဟေမဉ္စ၊ ဥပေါသထဆဒ္ဒန္တိမေ ဒသာ"တိ။

ဣမာနိ ဟိ ဒသ ဟတ္ထိကုလာနိ။ တတ္ထ ကာလာဝကန္တိ ပကတိဟတ္ထိကုလံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယံ ဒသန္နံ ပုရိသာနံ ကာယဗလံ, တံ ဧကဿ ကာလာဝကဟတ္ထိနော။ ယံ ဒသန္နံ ကာလာဝကာနံ ဗလံ, တံ ဧကဿ ဂင်္ဂေယျဿ။ ယံ ဒသန္နံ ဂင်္ဂေယျာနံ, တံ ဧကဿ ပဏ္ဍရဿ။ ယံ ဒသန္နံ ပဏ္ဍရာနံ, တံ ဧကဿ တမ္ဗဿ။ ယံ ဒသန္နံ တမ္ဗာနံ, တံ ဧကဿ ပိင်္ဂလဿ။ ယံ ဒသန္နံ ပိင်္ဂလာနံ, တံ ဧကဿ ဂန္ဓဟတ္ထိနော။ ယံ ဒသန္နံ ဂန္ဓဟတ္ထီနံ, တံ ဧကဿ မင်္ဂလဿ။ ယံ ဒသန္နံ မင်္ဂလာနံ, တံ ဧကဿ ဟေမဝတဿ။ ယံ ဒသန္နံ ဟေမဝတာနံ, တံ ဧကဿ ဥပေါသထဿ။ ယံ ဒသန္နံ ဥပေါသထာနံ, တံ ဧကဿ ဆဒ္ဒန္တဿ။ ယံ ဒသန္နံ ဆဒ္ဒန္တာနံ တံ ဧကဿ တထာဂတဿ။ နာရာယနသင်္ဃာတဗလန္တိပိ ဣဒမေဝ ဝုစ္စတိ ။ တဒေတံ ပကတိဟတ္ထိဂဏနာယ ဟတ္ထီနံ ကောဋိသဟဿာနံ ပုရိသဂဏနာယ ဒသန္နံ ပုရိသကောဋိသဟဿာနံ ဗလံ ဟောတိ။ ဣဒံ တာဝ တထာဂတဿ **ကာယဗလံ**။

ဉာဏဗလံ ပန ဟေဋ္ဌိမံ တာဝ အာဂတမေဝ။ ဒသဗလဉာဏံ, စတုဝေသာရဇ္ဇဉာဏံ, အဋ္ဌသု ပရိသာသု အကမ္ပနဉာဏံ, စတုယောနိပရိစ္ဆေဒကဉာဏံ, ပဉ္စဂတိပရိစ္ဆေဒကဉာဏံ။ သံယုတ္တကေ (သံ. နိ. ၂.၃၄) အာဂတာနိ တေသတ္တတိ ဉာဏာနိ သတ္တသတ္တတိ ဉာဏာနီတိ ဧဝံ အညာနိပိ အနေကာနိ ဉာဏသဟဿာနိ, ဧတံ **ဉာဏဗလံ** နာမ။ ဣဓာပိ ဉာဏဗလမေဝ အဓိပ္ပေတံ။ ဉာဏဉှိ အကမ္ပိယဋ္ဌေန ဥပတ္ထမ္ဘနဋ္ဌေန စ **ဗလန္တိ** ဝုတ္တံ။

ယေဟိ ဗလေဟိ သမန္နာဂတော တိ ယေဟိ ဒသဟိ ဉာဏဗလေဟိ ဥပေတော သမုပေတော။ **အာသဘံ ဌာနန္တိ** သေဋ္ဌဋ္ဌာနံ ဥတ္တမဋ္ဌာနံ။ အာသဘာ ဝါ ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓါ, တေသံ ဌာနန္တိ အတ္ထော။ အပိစ ဂဝသတဇေဋ္ဌကော ဥသဘော, ဂဝသဟဿဇေဋ္ဌကော ဝသဘော။ ဝဇသတဇေဋ္ဌကော ဝါ ဥသဘော, ဝဇသဟဿဇေဋ္ဌကော ဝသဘော။ သဗ္ဗဂဝသေဋ္ဌော သဗ္ဗပရိဿယသဟော သေတော ပာသာဒိကော မဟာဘာရဝဟော အသနိသတသဒ္ဒေဟိပိ အကမ္ပနိယော နိသဘော, သော ဣဓ ဥသဘောတိ အဓိပ္ပေတော။ ဣဒမ္ပိ ဟိ တဿ ပရိယာယဝစနံ။ ဥသဘဿ ဣဒန္တိ **အာသဘံ။ ဌာနန္တိ** စတူဟိ ပါဒေဟိ ပထဝိံ ဥပ္ပီဠေတွာ အစလဋ္ဌာနံ။ ဣဒံ ပန အာသဘံ ဝိယာတိ အာသဘံ။ ယထေဝ ဟိ နိသဘသင်္ခါတော ဥသဘော ဥသဘဗလေန သမန္နာဂတော စတူဟိ ပါဒေဟိ ပထဝိံ ဥပ္ပီဠေတွာ အစလဋ္ဌာနေန တိဋ္ဌတိ, ဧဝံ တထာဂတောပိ ဒသဟိ တထာဂတဗလေဟိ သမန္နာဂတော စတူဟိ ဝေသာရဇ္ဇပါဒေဟိ အဋ္ဌပရိသပထဝိံ ဥပ္ပီဠေတွာ သဒေဝကေ လောကေ ကေနစိ ပစ္စတ္ထိကေန ပစ္စာမိတ္တေန အကမ္ပိယော အစလဋ္ဌာနေန တိဋ္ဌတိ။ ဧဝံ တိဋ္ဌမာနော စ တံ အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ဥပဂစ္ဆတိ န ပစ္စက္ခာတိ အတ္တနိ အာရောပေတိ။ တေန ဝုတ္တံ "အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတီ"တိ။

ပရိသာသူတိ အဋ္ဌသု ပရိသာသု။ **သီဟနာဒံ နဒတီ**တိ သေဋ္ဌနာဒံ အဘီတနာဒံ နဒတိ, သီဟနာဒသဒိသံ ဝါ နာဒံ နဒတိ။ အယမတ္ထော သီဟနာဒသုတ္တေန ဒီပေတဗ္ဗော။ ယထာ ဝါ သီဟော သဟနတော ဟနနတော စ သီဟောတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ တထာဂတော လောကဓမ္မာနံ သဟနတော ပရပ္ပဝါဒါနဉ္စ ဟနနတော သီဟောတိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ ဝုတ္တဿ သီဟဿ နာဒံ သီဟနာဒံ။ တတ္ထ ယထာ သီဟော သီဟဗလေန သမန္နာဂတော သဗ္ဗတ္ထ ဝိသာရဒေါ ဝိဂတလောမဟံသော သီဟနာဒံ နဒတိ, ဧဝံ တထာဂတသီဟောပိ တထာဂတဗလေဟိ သမန္နာဂတော အဋ္ဌသု ပရိသာသု ဝိသာရဒေါ ဝိဂတလောမဟံသော ဣတိ ရူပန္တိအာဒိနာ နယေန နာနာဝိဓဒေသနာဝိလာသသမ္ပန္နံ သီဟနာဒံ နဒတိ။ တေန ဝုတ္တံ "ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတီ"တိ။ **ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတီ**တိ ဧတ္ထ **ဗြဟ္မ**န္တိ သေဋ္ဌံ ဥတ္တမံ ဝိသိဋ္ဌံ။ စက္က-သဒ္ဒော ပနာယံ –

> သမ္ပတ္တိယံ လက္ခဏေ စ၊ ရထင်္ဂေ ဣရိယာပထေ။
> အနေ ရတနဓမ္မူရ-စက္ကာဒီသု စ ဒိဿတိ။
> ဓမ္မစက္ကေ ဣဓ မတော၊ တဉ္စ ဒွေဓာ ဝိဘာဝယေ။

"စတ္တာရိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, စက္ကာနိ, ယေဟိ သမန္နာဂတာနံ ဒေဝမနုဿာန"န္တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၃၁) ဟိ အယံ သမ္ပတ္တိယံ ဒိဿတိ။ "ပါဒတလေသု စက္ကာနိ ဇာတာနီ"တိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၅) ဧတ္ထ လက္ခဏေ။ "စက္ကံဝ ဝဟတော ပဒ"န္တိ (ဓ. ပ. ၁) ဧတ္ထ ရထင်္ဂေ။ "စတုစက္ကံ နဝဒွါရ"န္တိ (သံ. နိ. ၁.၂၉) ဧတ္ထ ဣရိယာပထေ။ "ဒဒံ ဘုဉ္ဇ မာ စ ပမာဒေ, စက္ကံ ပဝတ္တယ သဗ္ဗပါဏိန"န္တိ (ဇာ. ၁.၇.၁၄၉) ဧတ္ထ အနေ။ "ဒိဗ္ဗံ စက္ကရတနံ ပါတုရဟောသီ"တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၄၃) ဧတ္ထ ရတနစက္ကေ။ "မယာ ပဝတ္တိတံ စက္က"န္တိ (သု. နိ. ၅၆၂) ဧတ္ထ ဓမ္မစက္ကေ။ "ဣစ္ဆာဟတဿ ပေါသဿ, စက္ကံ ဘမတိ မတ္ထကေ"တိ (ဇာ. ၁.၁.၁၀၄; ၁.၅.၁၀၃) ဧတ္ထ ဥရစက္ကေ။ "ခုရပရိယန္တေန စေပိ စက္ကေန"တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၆၆) ဧတ္ထ ပဟရဏစက္ကေ။ "အသနိဝိစက္က"န္တိ (ဒီ. နိ. ၃.၆၁; သံ. နိ. ၂.၁၆၂) ဧတ္ထ အသနိမဏ္ဍလေ။ ဣဓ ပနာယံ ဓမ္မစက္ကေ အဓိပ္ပေတော။

တံ ပန ဓမ္မစက္ကံ ဒုဝိဓံ ဟောတိ ပဋိဝေဓဉာဏဉ္စ ဒေသနာဉာဏဉ္စ။ တတ္ထ ပညာပဘာဝိတံ အတ္တနော အရိယဖလာဝဟံ ပဋိဝေဓဉာဏံ။ ကရုဏာပဘာဝိတံ သာဝကာနံ အရိယဖလာဝဟံ ဒေသနာဉာဏံ။ တတ္ထ ပဋိဝေဓဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဥပ္ပန္နန္တိ ဒုဝိဓံ။ တဉှိ အဘိနိက္ခမနတော ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ, ဖလက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ နာမ။ တုသိတဘဝနတော ဝါ ယာဝ မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကေ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ, ဖလက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ နာမ။ ဒီပင်္ကရဒသဗလတော ပဋ္ဌာယ ဝါ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ, ဖလက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ နာမ။ ဒေသနာဉာဏမ္ပိ ပဝတ္တမာနံ ပဝတ္တန္တိ ဒုဝိဓံ။ တဉှိ ယာဝ အညာတကောဏ္ဍညဿ သောတာပတ္တိမဂ္ဂါ ပဝတ္တမာနံ, ဖလက္ခဏေ ပဝတ္တံ နာမ။ တေသု ပဋိဝေဓဉာဏံ လောကုတ္တရံ, ဒေသနာဉာဏံ လောကိယံ။ ဥဘယမ္ပိ ပနေတံ အညေဟိ အသာဓာရဏံ, ဗုဒ္ဓါနံ ယေဝ ဩရသဉာဏံ။

ဣာနိ ယေဟိ ဗလေဟိ သမန္နာဂတော တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ယာနိ အာဒိတော "ဒသ ခော ပနိမာနိ, သာရိပုတ္တ, တထာဂတဿ တထာဂတဗလာနီ"တိ နိက္ခိတ္တာနိ, တာနိ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတုံ **ကတမာနိ ဒသ?**

ဣဓ, သာရိပုတ္တ, တထာဂတော ဌာနဉ္စ ဌာနတောတိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဌာနဉ္စ ဌာနတော** တိ ကာရဏဉ္စ ကာရဏတော။ ကာရဏဉှိ ယသ္မာ တတ္ထ ဖလံ တိဋ္ဌတိ တဒါယတ္တဝုတ္တိတာယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စေဝ ပဝတ္တတိ စ, တသ္မာ ဌာနန္တိ ဝုစ္စတိ။ တံ ဘဂဝါ "ယေ ယေ ဓမ္မာ ယေသံ ယေသံ ဓမ္မာနံ ဟေတူ ပစ္စယာ ဥပ္ပာဒါယ, တံ တံ ဌာနံ။ ယေ ယေ ဓမ္မာ ယေသံ ယေသံ ဓမ္မာနံ န ဟေတူ န ပစ္စယာ ဥပ္ပာဒါယ, တံ တံ အဋ္ဌာန"န္တိ ပဇာနန္တော ဌာနဉ္စ ဌာနတော အဋ္ဌာနဉ္စ အဋ္ဌာနတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ အဘိဓမ္မေ ပနေတံ, "တတ္ထ ကတမံ တထာဂတဿ ဌာနဉ္စ ဌာနတော အဋ္ဌာနဉ္စ အဋ္ဌာနတော ယထာဘူတံ ဉာဏ"န္တိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၈၀၉) နယေန ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ **ယမ္ပိ** တိ ယေန ဉာဏေန။ **ဣဒမ္ပိ, သာရိပုတ္တ, တထာဂတဿာ** တိ ဣဒမ္ပိ ဌာနာဋ္ဌာနဉာဏံ တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ နာမ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ သဗ္ဗပဒေသု ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကမ္မသမာဒါနာနန္တိ သမာဒိယိတွာ ကတာနံ ကုသလာကုသလကမ္မာနံ, ကမ္မမေဝ ဝါ ကမ္မသမာဒါနံ။ **ဌာနသော ဟေတုသော**တိ ပစ္စယတော စေဝ ဟေတုတော စ။ တတ္ထ ဂတိဥပဓိကာလပယောဂါ ဝိပါကဿ ဌာနံ။ ကမ္မံ ဟေတု။ ဣမဿ ပန ဉာဏဿ ဝိတ္ထာရကထာ "အတ္ထေကစ္စာနိ ပါပကာနိ ကမ္မသမာဒါနာနိ ဂတိသမ္ပတ္တိပဋိဗာဠှာနိ န ဝိပစ္စန္တီ"တိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၈၁၀) နယေန **အဘိဓမ္မေ** အာဂတာယေဝ။

သဗ္ဗတ္ထဂါမိနိန္တိ သဗ္ဗဂတိဂါမိနိဉ္စ အဂတိဂါမိနိဉ္စ။ **ပဋိပဒ**န္တိ မဂ္ဂံ။ **ယထာဘူတံ ပဇာနာတီ**တိ ဗဟူသုပိ မနုဿေသု ဧကမေဝ ဟတ္ထိံ ဃာတေန္တေသု ဣမဿ စေတနာ နိရယဂါမိနီ ဘဝိဿတိ, ဣမဿ စေတနာ တိရစ္ဆာနယောနိဂါမိနီတိ ဣမိနာ နယေန ဧကဝတ္ထုသ္မိမ္ပိ ကုသလာကုသလစေတနာသင်္ခါတာနံ ပဋိပတ္တီနံ အဝိပရီတတော သဘာဝံ ဇာနာတိ။ ဣမဿ စ ဉာဏဿ ဝိတ္ထာရကထာ "တတ္ထ ကတမံ တထာဂတဿ သဗ္ဗတ္ထဂါမိနိံ ပဋိပဒံ ယထာဘူတံ ဉာဏံ? ဣဓ တထာဂတော အယံ မဂ္ဂေါ အယံ ပဋိပဒါ နိရယဂါမီတိ ပဇာနာတီ"တိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၈၁၁) နယေန **အဘိဓမ္မေ** အာဂတာယေဝ။

အနေကဓာတုန္တိ စက္ခုဓာတုအာဒီဟိ ကာမဓာတုအာဒီဟိ ဝါ ဓာတူဟိ ဗဟုဓာတုံ။ **နာနာဓာတု**န္တိ တာသံယေဝ ဓာတူနံ ဝိလက္ခဏတာယ နာနပ္ပကာရဓာတုံ။ **လောက**န္တိ ခန္ဓာယတနဓာတုလောကံ။ **ယထာဘူတံ ပဇာနာတီ**တိ တာသံ တာသံ ဓာတူနံ အဝိပရီတတော သဘာဝံ ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ ဣဒမ္ပိ ဉာဏံ "တတ္ထ ကတမံ တထာဂတဿ အနေကဓာတုနာနာဓာတုလောကံ ယထာဘူတံ ဉာဏံ, ဣဓ တထာဂတော ခန္ဓနာနတ္တံ ပဇာနာတီ"တိအာဒိနာ နယေန **အဘိဓမ္မေ** ဝိတ္ထာရိတမေဝ။

နာနာဓိမုတ္တိကတန္တိ ဟီနာဒီဟိ အဓိမုတ္တီဟိ နာနာဓိမုတ္တိကဘာဝံ။ ဣဒမ္ပိ ဉာဏံ, "တတ္ထ ကတမံ တထာဂတဿ သတ္တာနံ နာနာဓိမုတ္တိကတံ ယထာဘူတံ ဉာဏံ, ဣဓ တထာဂတော ပဇာနာတိ သန္တိ သတ္တာ ဟီနာဓိမုတ္တိကာ"တိ အာဒိနာ နယေန **အဘိဓမ္မေ** ဝိတ္ထာရိတမေဝ။

ပရသတ္တာနန္တိ ပဓာနသတ္တာနံ။ **ပရပုဂ္ဂလာန**န္တိ တတော ပရေသံ ဟီနသတ္တာနံ။ ဧကတ္ထမေဝ ဝါ ဧတံ ပဒဒွယံ။ ဝေနေယျဝသေန ပန ဒွေဓာ ဝုတ္တံ။ **ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တ**န္တိ သဒ္ဓါဒီနံ ဣန္ဒြိယာနံ ပရဘာဝံ အပရဘာဝဉ္စ, ဝုဍ္ဎိဉ္စ ဟာနိဉ္စာတိ အတ္ထော။ ဣမဿာပိ ဉာဏဿ ဝိတ္ထာရကထာ – "တတ္ထ ကတမံ တထာဂတဿ ပရသတ္တာနံ ပရပုဂ္ဂလာနံ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တံ ယထာဘူတံ ဉာဏံ, ဣဓ တထာဂတော သတ္တာနံ အာသယံ ပဇာနာတိ အနုသယံ ပဇာနာတီ"တိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၈၁၄) နယေန **အဘိဓမ္မေ** အာဂတာယေဝ။

ဈာနဝိမောက္ခသမာဓိသမာပတ္တီနန္တိ ပဌမာဒီနံ စတုန္နံ ဈာနာနံ ရူပီ ရူပါနိ ပဿတီတိအာဒီနံ အဋ္ဌန္နံ ဝိမောက္ခာနံ သဝိတက္ကသဝိစာရာဒီနံ တိဏ္ဏံ သမာဓီနံ ပဌမဇ္ဈာနသမာပတ္တိအာဒီနဉ္စ နဝန္နံ အနုပုဗ္ဗသမာပတ္တီနံ။ **သံကိလေသ**န္တိ ဟာနဘာဂိယဓမ္မံ။ **ဝေါဒါန**န္တိ ဝိသေသဘာဂိယဓမ္မံ။ **ဝုဋ္ဌာန**န္တိ "ဝေါဒါနမ္ပိ ဝုဋ္ဌာနံ။ တမှာ တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌာနမ္ပိ ဝုဋ္ဌာန"န္တိ (ဝိဘ. ၈၂၈) ဧဝံ ဝုတ္တပဂုဏဇ္ဈာနဉ္စေဝ ဘဝင်္ဂဖလသမာပတ္တိယော စ။ ဟေဋ္ဌိမံ ဟေဋ္ဌိမဉှိ ပဂုဏဇ္ဈာနံ ဥပရိမဿ ဥပရိမဿ ပဒဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ တသ္မာ "ဝေါဒါနမ္ပိ ဝုဋ္ဌာန"န္တိ ဝုတ္တံ။ ဘဝင်္ဂေန ပန သဗ္ဗဈာနေဟိ ဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ ဖလသမာပတ္တိယာ နိရောဓသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ တံ သန္ဓာယ "တမှာ တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌာနမ္ပိ ဝုဋ္ဌာန"န္တိ ဝုတ္တံ။ ဣဒမ္ပိ ဉာဏံ "တတ္ထ ကတမံ တထာဂတဿ ဈာနဝိမောက္ခသမာဓိသမာပတ္တီနံ သံကိလေသံ ဝေါဒါနံ ဝုဋ္ဌာနံ ယထာဘူတံ ဉာဏံ, ဈာယီတိ စတ္တာရော ဈာယီ, အတ္ထေကစ္စော

စော ဈာယီ သမ္မတ္တိံယေဝ သမာနံ ဝိပတ္တိံတိ ပစ္စေတိ''တိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၈၂၈) နယေန **အဘိဓမ္မေ** ဝိတ္ထာရိတံ။ သတ္တန္နံ ဉာဏာနံ ဝိတ္ထာရကထာဝိနိစ္ဆယော သမ္မောဟဝိနောဒနိယံ **ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တော။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏကထာ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝိတ္ထာရိတာ။ အာသဝက္ခယကထာ ဘယဘေရဝေ။

၁၄၉. ဣမာနိ ခော သာရိပုတ္တာ တိ ယာနိ ပုဗ္ဗေ ''ဒသ ခော ပနိမာနိ, သာရိပုတ္တ, တထာဂတဿ တထာဂတဗလာနီ''တိ အဝေါစံ, ဣမာနိ တာနီတိ အပ္ပနံ ကရောတိ။ တတ္ထ ပရဝါဒီကထာ ဟောတိ – **ဒသဗလဉာဏံ** နာမ ပါဋိယေက္ကံ နတ္ထိ, သဗ္ဗညုတညာဏဿေဝါယံ ပဘေဒောတိ။ တံ န တထာ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အညမေဝ ဟိ ဒသဗလဉာဏံ, အညံ သဗ္ဗညုတညာဏံ။ ဒသဗလဉာဏဉှိ သကသကကိစ္စမေဝ ဇာနာတိ။ သဗ္ဗညုတညာဏံ တမ္ပိ တတော အဝသေသမ္ပိ ပဇာနာတိ။ ဒသဗလဉာဏေသု ဟိ ပဌမံ ကာရဏာကာရဏမေဝ ဇာနာတိ။ ဒုတိယံ ကမ္မန္တရဝိပါကန္တရမေဝ။ တတိယံ ကမ္မပရိစ္ဆေဒမေဝ။ စတုတ္ထံ ဓာတုနာနတ္တကာရဏမေဝ။ ပဉ္စမံ သတ္တာနံ အဇ္ဈာသယာဓိမုတ္တိမေဝ။ ဆဋ္ဌံ ဣန္ဒြိယာနံ တိက္ခမုဒုဘာဝမေဝ။ သတ္တမံ ဈာနာဒီဟိ သဒ္ဓိံ တေသံ သံကိလေသာဒိမေဝ။ အဋ္ဌမံ ပုဗ္ဗေနိဝုတ္ထခန္ဓသန္တတိမေဝ။ နဝမံ သတ္တာနံ စုတိပဋိသန္ဓိမေဝ။ ဒသမံ သစ္စပရိစ္ဆေဒမေဝ။ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပန ဧတေဟိ ဇာနိတဗ္ဗဉ္စ တတော ဥတ္တရိဉ္စ ပဇာနာတိ။ ဧတေသံ ပန ကိစ္စံ န သဗ္ဗံ ကရောတိ။ တဉှိ ဈာနံ ဟုတွာ အပ္ပေတုံ န သက္ကောတိ, ဣဒ္ဓိ ဟုတွာ ဝိကုဗ္ဗိတုံ န သက္ကောတိ, မဂ္ဂေါ ဟုတွာ ကိလေသေ ခေပေတုံ န သက္ကောတိ။ အပိစ ပရဝါဒီ ဧဝံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော – ''ဒသဗလဉာဏံ နာမ ဧတံ သဝိတက္ကသဝိစာရံ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တံ အဝိတက္ကအဝိစာရံ ကာမာဝစရံ ရူပါဝစရံ အရူပါဝစရံ လောကိယံ လောကုတ္တရ''န္တိ? ဇာနန္တော ပဋိပါဋိယာ သတ္တ ဉာဏာနိ သဝိတက္ကသဝိစာရာနီတိ ဝက္ခတိ။ တတော ပရာနိ ဒွေ အဝိတက္ကအဝိစာရာနီတိ ဝက္ခတိ။ အာသဝက္ခယဉာဏံ သိယာ သဝိတက္ကသဝိစာရံ, သိယာ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တံ, သိယာ အဝိတက္ကအဝိစာရန္တိ ဝက္ခတိ။ တထာ ပဋိပါဋိယာ သတ္တ ကာမာဝစရာနိ, တတော ပရာနိ ဒွေ ရူပါဝစရာနိ, အဝသာနေ ဧကံ လောကုတ္တရန္တိ ဝက္ခတိ, သဗ္ဗညုတညာဏံ ပန သဝိတက္ကသဝိစာရမေဝ ကာမာဝစရမေဝ လောကိယမေဝါတိ ဝက္ခတိ။

ဧဝမေတ္ထ အနုပဒဝဏ္ဏနံ ကတွာ ဣဒါနိ ယသ္မာ တထာဂတော ပဌမံယေဝ ဌာနာဋ္ဌာနဉာဏေန ဝေနေယျသတ္တာနံ အာသဝက္ခယာဓိဂမဿ စေဝ အနဓိဂမဿ စ ဌာနာဋ္ဌာနဘူတံ ကိလေသာဝရဏာဘာဝံ ပဿတိ, လောကိယသမ္မာဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနဒဿနတော နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနာဘာဝဒဿနတော စ။ အထ နေသံ ကမ္မဝိပါကဉာဏေန ဝိပါကာဝရဏာဘာဝံ ပဿတိ, တိဟေတုကပဋိသန္ဓိဒဿနတော။ သဗ္ဗတ္ထဂါမိနီပဋိပဒါဉာဏေန ကမ္မာဝရဏာဘာဝံ ပဿတိ, အနန္တရိယကမ္မာဘာဝဒဿနတော။ ဧဝံ အနာဝရဏာနံ အနေကဓာတုနာနာဓာတုဉာဏေန အနုကူလဓမ္မဒေသနတ္ထံ စရိယဝိသေသံ ပဿတိ, ဓာတုဝေမတ္တဒဿနတော။ အထ နေသံ နာနာဓိမုတ္တိကတာဉာဏေန အဓိမုတ္တိံ ပဿတိ, ပယောဂံ အနာဒိယိတွာပိ အဓိမုတ္တိဝသေန ဓမ္မဒေသနတ္ထံ။ အထေဝံ ဒိဋ္ဌာဓိမုတ္တီနံ ယထာသတ္တိ ယထာဗလံ ဓမ္မံ ဒေသေတုံ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏေန ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တံ ပဿတိ, သဒ္ဓါဒီနံ တိက္ခမုဒုဘာဝဒဿနတော။ ဧဝံ ပရိညာတိန္ဒြိယပရောပရိယတ္တာ ပန တေ သစေ ဒူရေ ဟောန္တိ, ပဌမဇ္ဈာနာဒီသု ဝသီဘူတတ္တာ ဣဒ္ဓိဝိသေသေန တေ ခိပ္ပံ ဥပဂစ္ဆတိ။ ဥပဂန္တွာ စ နေသံ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏေန ပုဗ္ဗဇာတိဘာဝံ, ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏာနုဘာဝတော ပတ္တဗ္ဗေန စေတောပရိယဉာဏေန သမ္ပတိ စိတ္တဝိသေသံ ပဿန္တော အာသဝက္ခယဉာဏာနုဘာဝေန အာသဝက္ခယဂါမိနိယာ ပဋိပဒါယ ဝိဂတသမ္မောဟတ္တာ အာသဝက္ခယာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ တသ္မာ ဣမိနာ အနုက္ကမေန ဣမာနိ ဒသဗလာနိ ဝုတ္တာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

တံ, သာရိပုတ္တ, ဝါစံ အပ္ပဟာယာ တိအာဒီသု ပုန ဧဝရူပိံ ဝါစံ န ဝက္ခာမီတိ ဝဒန္တော တံ ဝါစံ ပဇဟတိ နာမ။ ပုန ဧဝရူပံ စိတ္တံ န ဥပ္ပာဒေဿာမီတိ စိန္တေန္တော စိတ္တံ ပဇဟတိ နာမ။ ပုန ဧဝရူပံ ဒိဋ္ဌိံ န ဂဏှိဿာမီတိ ပဇဟန္တော ဒိဋ္ဌိံ ပဋိနိဿဇ္ဇတိ နာမ, တထာ အကရောန္တော နေဝ ပဇဟတိ, န ပဋိနိဿဇ္ဇတိ။ **သော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ နိရယေ** တိ ယထာ နိရယပါလေဟိ အာဟရိတွာ နိရယေ ဌပိတော, ဧဝံ နိရယေ ဌပိတောယေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဣဒါနိဿ အတ္ထသာဓကံ ဥပမံ ဒဿေန္တော **သေယျထာပီ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သီလသမ္ပန္နော** တိအာဒီသု လောကိယလောကုတ္တရာ သီလသမာဓိပညာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ လောကုတ္တရာသေဝ ဝိနိဝတ္တေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ အယဉှိ သမ္မာဝါစာကမ္မန္တာဇီဝေဟိ သီလသမ္ပန္နော, သမ္မာဝါယာမသတိသမာဓီဟိ သမာဓိသမ္ပန္နော, သမ္မာဒိဋ္ဌိသင်္ကပ္ပေဟိ ပညာသမ္ပန္နော, သော ဧဝံ သီလာဒိသမ္ပန္နော ဘိက္ခု ယထာ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ အညံ အာရာဓေတိ အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ, ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ, သာရိပုတ္တ, ဝဒါမိ ဣမမ္ပိ ကာရဏံ ဧဝရူပမေဝ ။ ယထာ ဟိ မဂ္ဂါ

နန္တရံ အဝိရဇ္ဈိတ္ွာတဝ ဖလံ နိဗ္ဗတ္တတိ, ဧဝမေဝ ဣမဿာပိ ပုဂ္ဂလဿ စုတိအနန္တရံ အဝိရဇ္ဈိတ္ွာတဝ နိရယေ ပဋိသန္ဓိ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ သကလသ္မိဉ္ဟိ ဗုဒ္ဓဝစနေ ဣမာယ ဥပမာယ ကဋ္ဌုတရံ ကတ္ွာ ဝုတ္တဥပမာ နာမ နတ္ထိ။

၁၅၀. ဝေသာရဇ္ဇာနိ တိ ဧတ္ထ သာရဇ္ဇပဋိပက္ခော ဝေသာရဇ္ဇံ, စတူသု ဌာနေသု သာရဇ္ဇာဘာဝံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ဥပ္ပန္နသောမနဿမယဉာဏဿေတံ နာမံ။ **သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ တေ ပဋိဇာနတော** တိ အဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ, သဗ္ဗေ ဓမ္မာ မယာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓာတိ ဧဝံ ပဋိဇာနတော တဝ။ **အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ** တိ ဣမေ နာမ ဓမ္မာ တယာ အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ။ **တတြ ဝတာ**တိ တေသု ဝတ အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓာတိ ဧဝံ ဒဿိတဓမ္မေသု။ **သဟဓမ္မေနာ** တိ သဟေတုနာ သကာရဏေန ဝစနေန သုနက္ခတ္တော ဝိယ ဝိပ္ပလပန္တော အပ္ပမာဏံ။ **နိမိတ္တမေတ** န္တိ ဧတ္ထ ပုဂ္ဂလောပိ ဓမ္မောပိ နိမိတ္တန္တိ အဓိပ္ပေတော။ တံ ပုဂ္ဂလံ န ပဿာမိ, ယော မံ ပဋိစောဒေဿတိ, တံ ဓမ္မံ န ပဿာမိ, ယံ ဒဿေတ္ွာ 'အယံ နာမ ဓမ္မော တယာ အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ'တိ မံ ပဋိစောဒေဿတီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **ခေမပ္ပတ္တော** တိ ခေမံ ပတ္တော, သေသပဒဒ္ွယံ ဣမဿေဝ ဝေဝစနံ။ သဗ္ဗဉ္စေတံ ဝေသာရဇ္ဇဉာဏမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဒသဗလဿ ဟိ အယံ နာမ ဓမ္မော တယာ အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ စောဒကံ ပုဂ္ဂလံ တ စောဒနာကာရဏံ အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓဓမ္မံ တ အပဿတော သဘာဝ ဗုဒ္ဓေါယေဝ တ သမာနော အဟံ ဗုဒ္ဓေါသ္မီတိ ဝဒာမီတိ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ဗလဝတရံ သောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေန သမ္ပယုတ္တံ ဉာဏံ **ဝေသာရဇ္ဇံ** နာမ။ တံ သန္ဓာယ "ခေမပ္ပတ္တော"တိအာဒိမာဟ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အန္တရာယိကာ ဓမ္မာ တိ ဧတ္ထ ပန အန္တရာယံ ကရောန္တီတိ **အန္တရာယိကာ,** တေ အတ္ထတော သဉ္စိစ္စ ဝီတိက္ကန္တာ သတ္တ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ။ သဉ္စိစ္စ ဝီတိက္ကန္တဉ္ဟိ အန္တမသော ဒုက္ကဋ-ဒုဗ္ဘာသိတမ္ပိ မဂ္ဂဖလာနံ အန္တရာယံ ကရောတိ။ ဣဓ ပန မေထုနဓမ္မော အဓိပ္ပေတော။ မေထုနံ သေဝတော ဟိ ယဿ ကဿစိ နိဿံသယမေဝ မဂ္ဂဖလာနံ အန္တရာယော ဟောတိ။ **ယဿ ခော ပန တေသု အတ္ထာယာ** တိ ရာဂက္ခယာဒီသု ယဿ အတ္ထာယ။ **ဓမ္မော ဒေသိတော**တိ အသုဘဘာဝနာဒိဓမ္မော ကထိတော ။ **တတြ ဝတ မ** န္တိ တသ္မိံ အနိယျာနိကဓမ္မေ မံ။ သေသံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဒသဗလဉာဏာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဋ္ဌပရိသဝဏ္ဏနာ

၁၅၁. "အဋ္ဌ ခော ဣမာ သာရိပုတ္တာ"တိ ဣဒံ ကသ္မာ အာရဒ္ဓံ? ဝေသာရဇ္ဇဉာဏဿ ဗလဒဿနတ္ထံ။ ယထာ ဟိ ဗ္ယတ္တံ ပရိသံ အဇ္ဈောဂါဟေတ္ွာ ဝိညူနံ စိတ္တံ အာရာဓနေသမတ္ထာယ ကထာယ ဓမ္မကထိကဿ ဆေကဘာဝေါ ပညာယတိ, ဧဝံ ဣမာ အဋ္ဌ ပရိသာ ပတ္ွာ ဝေသာရဇ္ဇဉာဏဿ ဝေသာရဇ္ဇဘာဝေါ သက္ကာ ဉာတုန္တိ ဝေသာရဇ္ဇဉာဏဿ ဗလံ ဒဿေန္တော, **အဋ္ဌ ခော ဣမာ သာရိပုတ္တာ** တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ခတ္တိယပရိသာ**တိ ခတ္တိယာနံ သန္နိပတိတ္ွာ နိသိန္နဋ္ဌာနံ, ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ မာရကာယိကာနံ ပန သန္နိပတိတ္ွာ နိသိန္နဋ္ဌာနံ မာရပရိသာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, န မာရာနံ။ သဗ္ဗာပိ စေတာ ပရိသာ ဥဂ္ဂဋ္ဌာနဒဿနဝသေန ဂဟိတာ။ မနုဿာ ဟိ "ဧတ္ထ ရာဇာ နိသိန္နော"တိ ပကတိဝစနမ္ပိ ဝတ္တုံ န သက္ကောန္တိ, ကဏ္ဍေဟိ သေဒာ မုစ္စန္တိ။ ဧဝံ ဥဂ္ဂါ ခတ္တိယပရိသာ။ ဗြာဟ္မဏာ တီသု ဝေဒေသု ကုသလာ ဟောန္တိ, ဂဟပတယော နာနာဝောဟာရေသု စေဝ အက္ခရစိန္တာယ စ။ သမဏာ သကဝာဒပရဝာဒေသု ကုသလာ ဟောန္တိ။ တေသံ မဇ္ဈေ ဓမ္မကထာကထနံ နာမ အတိဝိယ ဘာရော။ အမနုဿာပိ ဥဂ္ဂါ ဟောန္တိ။ အမနုဿောတိ ဟိ ဝုတ္တမတ္တေပိ မနုဿာနံ သကလသရီရံ သင်္ကမ္ပတိ, တေသံ ရူပံ တ ဒိသ္ွာ သဒ္ဒံ တ သုတ္ွာ သတ္တာ ဝိသညိနော ဟောန္တိ။ ဧဝံ အမနုဿပရိသာ ဥဂ္ဂါ။ တာသုပိ ဓမ္မကထာကထနံ နာမ အတိဝိယ ဘာရော။ ဣတိ ဥဂ္ဂဋ္ဌာနဒဿနဝသေန တာ ဂဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အဇ္ဈောဂါဟတီ တိ အနုပဝိသတိ။ **အနေကသတံ ခတ္တိယပရိသ**န္တိ ဗိမ္ဗိသာရသမာဂမ ဉာတိသမာဂမ လိစ္ဆဝီသမာဂမသဒိသံ။ အညေသုပိ စက္ကဝါဠေသု လဗ္ဘတိယေဝ။ ကိံ ပန ဘဂဝတ အညာနိ စက္ကဝါဠာနိပိ ဂစ္ဆတီတိ? အာမ ဂစ္ဆတိ။ ကီဒိသော ဟုတ္ွာ? ယာဒိသာ တေ, တာဒိသောယေဝ။ တေနေတဟ "အဘိဇာနာမိ ခော ပနာဟံ, အာနန္ဒ, အနေကသတံ ခတ္တိယပရိသံ ဥပသင်္ကမိတာ, တတ္ထ ယာဒိသကော တေသံ ဝဏ္ဏော ဟောတိ, တာဒိသကော မယ္ဟံ ဝဏ္ဏော ဟောတိ။

ယာဒိသကော တေသံ သရော ဟောတိ, တာဒိသကော မယှံ သရော ဟောတိ။ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေမိ သမာဒပေမိ သမုတ္တေဇေမိ သမ္ပဟံသေမိ။ ဘာသမာနဉ္စ မံ န ဇာနန္တိ 'ကော နု ခော အယံ ဘာသတိ ဒေဝေါ ဝါ မနုဿော ဝါ'တိ။ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေတွာ သမာဒပေတွာ သမုတ္တေဇေတွာ သမ္ပဟံသေတွာ အန္တရဓာယာမိ ။ အန္တရဟိတဉ္စ မံ န ဇာနန္တိ 'ကော နု ခော အယံ အန္တရဟိတော ဒေဝေါ ဝါ မနုဿော ဝါ'''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၁၇၂)။

ခတ္တိယာ ကေယူရင်္ဂဒမာလာဂန္ဓာဒိဝိဘူသိတာ နာနာဝိရာဂဝသနာ အာမုက္ကမဏိကုဏ္ဍလာ မောဠိဓရာ ဟောန္တိ။ ကိံ ဘဂဝါပိ ဧဝံ အတ္တာနံ မဏ္ဍေတိ? တေ စ ဩဒါတာပိ ဟောန္တိ ကာဠာပိ မင်္ဂုရစ္ဆဝိပိ။ ကိံ သတ္ထာပိ ဧဝရူပေါ ဟောတီတိ? သတ္ထာ အတ္တနော ပဗ္ဗဇိတဝေသေနေဝ ဂစ္ဆတိ, တေသံ ပန တာဒိသော ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ, ဂန္တွာ ရာဇာသနေ နိသိန္နံ အတ္တာနံ ဒဿေတိ, တေသံ ''အဇ္ဇ အမှာကံ ရာဇာ အတိဝိယ ဝိရောစတီ''တိ ဟောတိ။ တေ စ ဘိန္နဿရာပိ ဟောန္တိ ဂဂ္ဂဿရာပိ ကာကဿရာပိ။ သတ္ထာ ဗြဟ္မဿရေနေဝ ဓမ္မံ ကထေတိ။ တာဒိသကော မယှံ သရော ဟောတီတိ ဣဒံ ပန ဘာသန္တရံ သန္ဓာယ ကထိတံ။ မနုဿာနံ ပန တံ သုတွာ ''အဇ္ဇ ရာဇာ မဓုရေန သရေန ကထေတီ''တိ ဟောတိ။ ကထေတွာ ပက္ကန္တေ စ ဘဂဝတိ ပုန ရာဇာနံ အာဂတံ ဒိသွာ ''ကော နု ခော အယ''န္တိ ဝီမံသာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ကော နု ခော အယံ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဣဒါနေဝ မာဂဓဘာသာယ သီဟဠဘာသာယ မဓုရေန သရေန ကထေန္တော အန္တရဟိတော, ကိံ ဒေဝေါ, ဥဒါဟု မနုဿောတိ? ကိမတ္ထံ ပနေဝံ အဇာနန္တာနံ ဓမ္မံ ဒေသေတီတိ? ဝါသနတ္ထာယ။ ဧဝံ သုတောပိ ဟိ ဓမ္မော အနာဂတေ ပစ္စယော ဟောတိယေဝါတိ အနာဂတံ ပဋိစ္စ ဒေသေတီတိ။

သန္နိသိန္နပုဗ္ဗ န္တိ သင်္ဂမ္မ နိသိန္နပုဗ္ဗံ။ **သလ္လပိတပုဗ္ဗ** န္တိ အာလာပသလ္လာပေါ ကတပုဗ္ဗော။ **သာကစ္ဆာ** တိ ဓမ္မသာကစ္ဆာပိ သမာပဇ္ဇိတပုဗ္ဗာ။ **အနေကသတံ ဗြာဟ္မဏပရိသ** န္တိအာဒီနမ္ပိ သောဏဒဏ္ဍသမာဂမာဒိဝသေန စေဝ အညစက္ကဝါဠဝသေန စ သမ္ဘဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အဋ္ဌပရိသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုယောနိဝဏ္ဏနာ

၁၅၂. **စတဿော** **ခော ဣမာ, သာရိပုတ္တ, ယောနိယော** တိ ဧတ္ထ **ယောနီ**တိ ခန္ဓကောဋ္ဌာသဿပိ ကာရဏဿပိ ပဿာဝမဂ္ဂဿပိ နာမံ။ ''စတဿော နာဂယောနိယော စတဿော သုပဏ္ဏယောနိယော''တိ (သံ. နိ. ၃.၃၄၂, ၃၉၂) ဧတ္ထ ဟိ ခန္ဓကောဋ္ဌာသော ယောနိ နာမ။ ''ယောနိ ဟေသာ ဘူမိဇ ဖလဿ အဓိဂမာယာ''တိ (မ. နိ. ၂.၂၂၇) ဧတ္ထ ကာရဏံ။ ''န စာဟံ ဗြာဟ္မဏံ ဗြူမိ, ယောနိဇံ မတ္တိသမ္ဘဝ''န္တိ (မ. နိ. ၂.၄၅၇; ဓ. ပ. ၃၉၆) ဧတ္ထ ပဿာဝမဂ္ဂေါ။ ဣဓ ပန ခန္ဓကောဋ္ဌာသော ယောနီတိ အဓိပ္ပေတော။ တတ္ထ အဏ္ဍေ ဇာတာ **အဏ္ဍဇာ**။ ဇလာဗုမှိ ဇာတာ **ဇလာဗုဇာ**။ သံသေဒေ ဇာတာ **သံသေဒဇာ**။ ဝိနာ ဧတေဟိ ကာရဏေဟိ ဥပ္ပတိတွာ ဝိယ နိဗ္ဗတ္တာ အဘိနိဗ္ဗတ္တာတိ **ဩပပါတိကာ။ အဘိနိဗ္ဘိဇ္ဇ ဇာယန္တီ** တိ ဘိန္ဒိတွာ နိက္ခမနဝသေန ဇာယန္တိ။ **ပူတိကုဏပေ ဝါ**တိအာဒီဟိ အနိဋ္ဌဋ္ဌာနာနေဝ ဒဿိတာနိ။ ဣဋ္ဌေသုပိ သပ္ပိတေလမဓုဖာဏိတာဒီသု သတ္တာ ဇာယန္တိ ဧဝ။ **ဒေဝါ**တိအာဒီသု စာတုမဟာရာဇိကတော ပဋ္ဌာယ ဥပရိဒေဝါ ဩပပါတိကာဝ ဟောန္တိ။ ဘူမဒေဝါ ပန စတုယောနိကာ။ **ဧကစ္စေ စ မနုဿာ** တိ မနုဿေသု ကေစိ ဒေဝါ ဝိယ ဩပပါတိကာ စ ဟောန္တိ။ ယေဘုယျေန ပနေတေ ဇလာဗုဇာဝ, အဏ္ဍဇာပိ ဧတ္ထ ကောန္တပုတ္တာ ဒွေဘာတိကတ္ထေရာ ဝိယ, သံသေဒဇာပိ ပဒုမဂဗ္ဘေ နိဗ္ဗတ္တပေါက္ခရသာတိဗြာဟ္မဏပဒုမဝတိဒေဝီအာဒယော ဝိယ, ဧဝံ ဝိနိပါတိကေသု နိဇ္ဈာမတဏှိကပေတာ နေရယိကာ ဝိယ ဩပပါတိကာယေဝ, အဝသေသာ စတုယောနိကာပိ ဟောန္တိ။ ယထာ တေ ဧဝံ ယက္ခာပိ သဗ္ဗစတုပ္ပဒပက္ခိဇာတိဒီဃဇာတိအာဒယောပိ သဗ္ဗေ စတုယောနိကာယေဝ။

စတုယောနိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဉ္စဂတိဝဏ္ဏနာ

၁၅၃. ပဉ္စ ခေါ ဣမာ, သာရိပုတ္တ, ဂတိယော တိ ဧတ္ထ သုကတဒုက္ကဋကမ္မဝသေန ဂန္တဗ္ဗာတိ ဂတိယော။ အပိ စ ဂတိဂတိ နိဗ္ဗတ္တိဂတိ အဇ္ဈာသယဂတိ ဝိဘဝဂတိ နိပ္ဖတ္တိဂတီတိ ဗဟုဝိဓာ ဂတိ နာမ။ တတ္ထ "တံ ဂတိံ ပေစ္စ ဂစ္ဆာမီ"တိ (အ. နိ. ၄.၁၈၄) စ, "ယဿ ဂတိံ န ဇာနန္တိ, ဒေဝါ ဂန္ဓဗ္ဗမာနုသာ"တိ (ဓ. ပ. ၄၂၀) စ အယံ **ဂတိဂတိ** နာမ။ "ဣမေသံ ခေါ အဟံ ဘိက္ခူနံ သီလဝန္တာနံ နေဝ ဇာနာမိ ဂတိံ ဝါ အဂတိံ ဝါ"တိ (မ. နိ. ၁.၅၀၈) အယံ **နိဗ္ဗတ္တိဂတိ** နာမ။ "ဧဝမ္ပိ ခေါ တေ အဟံ ဗြဟ္မေ ဂတိံ စ ပဇာနာမိ ဇုတိဉ္စ ပဇာနာမီ"တိ (မ. နိ. ၁.၅၀၃) အယံ **အဇ္ဈာသယဂတိ** နာမ။ "ဝိဘဝေါ ဂတိ ဓမ္မာနံ, နိဗ္ဗာနံ အရဟတော ဂတီ"တိ (ပရိ. ၃၃၉) အယံ **ဝိဘဝဂတိ** နာမ။ "ဒွေဝယေဝ ဂတိယော ဘဝန္တိ အနညာ"တိ (ဒီ. နိ. ၁.၂၅၈; ၂.၃၄) အယံ **နိပ္ဖတ္တိဂတိ** နာမ။ တာသု ဣဓ ဂတိဂတိ အဓိပ္ပေတာ။

နိရယောတိအာဒီသု နိရတိအတ္ထေန နိရဿာဒဋ္ဌေန **နိရယော**။ တိရိယံ အဉ္စိတာတိ **တိရစ္ဆာနာ**။ တေသံ ယောနိ **တိရစ္ဆာနယောနိ**။ ပေစ္စဘာဝံ ပတ္တာနံ ဝိသယောတိ **ပေတ္တိဝိသယော**။ မနသော ဥဿန္နတ္တာ **မနုဿာ**။ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ အတ္တနော အတ္တနော အာနုဘာဝေဟိ စ ဒိဗ္ဗန္တီတိ **ဒေဝါ**။ **နိရယဉ္စာဟံ, သာရိပုတ္တ** တိအာဒီသု နိရယော တိ သဒ္ဒိံ ဩကာသေန ခန္ဓာ။ **တိရစ္ဆာနယောနိံ စာ** တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **မဂ္ဂံ ပဋိပဒ** န္တိ ဥဘယေနာပိ ဝုတ္တဂတိ သံဝတ္တနိက ကမ္မမေဝ ဒဿေတိ။ **ယထာ စ ပဋိပန္နော** တိ ယေန မဂ္ဂေန ယာယ ပဋိပဒာယ ပဋိပန္နောတိ ဥဘယမ္ပိ ဧကတော ကတွာ နိဒ္ဒိသတိ။ **အပာယ**န္တိအာဒီသု ဝုဍ္ဎိသင်္ခာတာ သုခသင်္ခာတာ ဝါ အယာ အပေတတ္တာ **အပါယော**။ ဒုက္ခဿ ဂတိ ပဋိသရဏန္တိ **ဒုဂ္ဂတိ**။ ဒုက္ကဋကာရိနော ဧတ္ထ ဝိနိပတန္တီတိ **ဝိနိပါတော**။ **နိဗ္ဗာနဉ္စာဟ** န္တိ ဣဒံ ပန န ကေဝလံ ဂတိဂတိမေဝ, ဂတိနိဿရဏံ နိဗ္ဗာနမ္ပိ ဇာနာမီတိ ဒဿနတ္ထမာဟ။ ဣဓ **မဂ္ဂေါ ပဋိပဒါ** တိ ဥဘယေနာပိ အရိယမဂ္ဂေါဝ ဝုတ္တော။

ပဉ္စဂတိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဉာဏပ္ပဝတ္တာကာရဝဏ္ဏနာ

၁၅၄. ဣဒါနိ ယထာဝုတ္တေသု သတ္တသု ဌာနေသု အဋ္ဌသု ဌာနေသု အတ္တနော ဉာဏပ္ပဝတ္တာကာရံ ဒဿေန္တော **ဣဓာဟံ, သာရိပုတ္တာ** တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ဧကန္တဒုက္ခာ** တိ နိစ္စဒုက္ခာ နိရန္တရဒုက္ခာ။ **တိဗ္ဗာ** တိ ဗဟလာ။ **ကဋုကာ**တိ ခရာ။ **သေယျထာပီ** တိအာဒီနိ ဩပမ္မဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တာနိ။ တတ္ထ **ကာသူ**တိ အာဝါဋောပိ ဝုစ္စတိ ရာသိပိ။

"ကိန္နု သန္တရမာနောဝ, ကာသုံ ခဏသိ သာရထိ။
ပုဋ္ဌော မေ သမ္မ အက္ခာဟိ, ကိံ ကာသုယာ ကရိဿသီ"တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၃) –

ဧတ္ထ ဟိ အာဝါဋော ကာသု နာမ။

"အင်္ဂါရကာသုံ အပရေ ဖုနန္တိ၊ နရာ ရုဒန္တာ ပရိဒဍ္ဎဂတ္တာ"တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၄၆၂) –

ဧတ္ထ ရာသိ။ ဣဓ ပန အာဝါဋော အဓိပ္ပေတော။ တေနေတဟ "သာဓိကပေါရိသာ"တိ။ တတ္ထ သာဓိကံ ပေါရိသံ ပမာဏံ အဿာတိ **သာဓိကပေါရိသာ,** အတိရေကပဉ္စရတနာတိ အတ္ထော။ **ဝီတစ္စိကာနံ ဝီတဓူမာန** န္တိ ဧဝံ ပရိဠာဟဿ ဗလဝဘာဝဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တံ, အစ္စိယာ ဝါ သတိ ဓူမေ ဝါ သတိ, ဝါတော သမုဋ္ဌာတိ, တေန ပရိဠာဟော န ဗလဝါ ဟောတိ။ **ဃမ္မပရေတော** တိ ဃမ္မာနုဂတော။ **တသိတော**တိ ဇာတတဏှော။ **ပိပါသိတော**တိ ဥဒကံ ပာတုကာမော။ **ဧကာယနေန မဂ္ဂေနာ**တိ ဧကပထေနေဝ မဂ္ဂေန, အနုက္ကမနိယေန ဥဘောသု ပဿေသု နိရန္တရကဏ္ဋကရုက္ခဂဟနေန။ **ပဏိဓာယာ**တိ အင်္ဂါရကာသုယံ ပတ္ထနာ နာမ နတ္ထိ, အင်္ဂါရကာသုံ အာရဗ္ဘ ပန ဣရိယာပထဿ ဌပိတတ္တာ ဧဝံ ဝုတ္တံ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ ဧတ္ထ ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – အင်္ဂါရကာသု ဝိယ ဟိ နိရယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အင်္ဂါရကာသုမဂ္ဂေါ ဝိယ နိရယူပဂံ ကမ္မံ။ မဂ္ဂါရုဠှော ပုရိသော ဝိယ ကမ္မသမင်္ဂီ ပုဂ္ဂလော။ စက္ခုမာ ပုရိသော ဝိယ ဒိဗ္ဗစက္ခုကော ဘဂဝါ။

ယထာ သော ပုရိသော မဂ္ဂရုဠှံ ဒိသ္ဝာ ဝိဇာနာတိ ''အယံ ဣမိနာ မဂ္ဂေန ဂန္တွာ အင်္ဂါရကာသုယံ ပတိဿတီ''တိ, ဧဝမေဝံ ဘဂဝါ ဟာဏာတိပါတာဒီသု ယံကိဉ္စိ ကမ္မံ အာယူဟန္တံ ဧဝံ ဇာနာတိ ''အယံ ဣမံ ကမ္မံ ကတွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တိဿတီ''တိ။ ယထာ သော ပုရိသော အပရဘာဂေ တံ အင်္ဂါရကာသုယာ ပတိတံ ပဿတိ, ဧဝမေဝ ဘဂဝါ အပရဘာဂေ ''သော ပုရိသော တံ ကမ္မံ ကတွာ ကုဟိံ နိဗ္ဗတ္တော''တိ အာလောကံ ဝဍ္ဍေတွာ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဩလောကေန္တော နိရယေ နိဗ္ဗတ္တံ ပဿတိ ပဉ္စဝိဓဗန္ဓနာဒိမဟာဒုက္ခံ အနုဘဝန္တံ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ တဿ ကမ္မာယူဟနကာလေ အညော ဝဏ္ဏော, နိရယေ နိဗ္ဗတ္တဿ အညော။ အထာပိ ''သော သတ္တော တံ ကမ္မံ ကတွာ ကတ္ထ နိဗ္ဗတ္တော''တိ ဩလောကေန္တဿ အနေကသဟဿာနံ သတ္တာနံ မဇ္ဈေ ဌိတောပိ ''အယံ သော''တိ သောဝယေဝ သတ္တော အာပာထံ အာဂစ္ဆတိ, ''ဒိဗ္ဗစက္ခုဗလံ နာမ ဧတ''န္တိ ဝဒန္တိ။

ဒုတိယဥပမာယံ ယသ္မာ အင်္ဂါရကာသုယံ ဝိယ ဂူထကူပေ ပရိဠာဟော နတ္ထိ, တသ္မာ ''ဧကန္တဒုက္ခာ''တိ အဝတွာ ''ဒုက္ခာ''တိအာဒိမာဟ။ သေသာပိ ပုရိမနယေနေဝ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ ။ ဣမမ္ပိ ဟိ ပုဂ္ဂလံ ဘဂဝါ ဟတ္ထိယောနိအာဒီသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ နိဗ္ဗတ္တံ ဝဓဗန္ဓနအာကဍ္ဎနဝိကဍ္ဎနာဒီဟိ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝမာနံ ပဿတိယေဝ။

တတိယဥပမာယံ **တနုပတ္တပလာသော** တိ န အဗ္ဘပဋလံ ဝိယ တနုပဏ္ဏော, ဝိရဠပဏ္ဏတ္တံ ပနဿ သန္ဒာယ ဣဒံ ဝုတ္တံ။ **ကဗရစ္ဆာယော** တိ ဝိရဠစ္ဆာယော။ **ဒုက္ခဗဟုလာ**တိ ပေတ္တိဝိသယသ္မိဉ္ဟိ ဒုက္ခမေဝ ဗဟုလံ, သုခံ ပရိတ္တံ ကအာစိ အနုဘဝိတဗ္ဗံ ဟောတိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ သေသာပိ ပုရိမနယေနေဝ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

စတုတ္ထဥပမာယံ **ဗဟလပတ္တပလာသော** တိ နိရန္တရပဏ္ဏော ပတ္တသဉ္ဆန္နော။ **သန္ဒစ္ဆာယော** တိ ဟသာဏာစ္ဆတ္တံ ဝိယ ဃနစ္ဆာယော။ **သုခဗဟုလာ ဝေဒနာ**တိ မနုဿလောကေ ခတ္တိယကုလာဒီသု သုခဗဟုလာ ဝေဒနာ ဝေဒယိတဗ္ဗာ ဟောတိ, တာ ဝေဒယမာနံ နိပန္နံ ဝါ နိသိန္နံ ဝါ ပဿာမီတိ ဒဿေတိ။ ဣဓာပိ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပဉ္စမဥပမာယံ **ပာသာဒော**တိ ဒီဃပာသာဒော။ **ဉလ္လိတ္တာဝလိတ္တ** န္တိ အန္တော စေဝ ဉလ္လိတ္တံ ဗဟိ စ အဝလိတ္တံ။ **ဖုသိတဂ္ဂဠ** န္တိ ဒွါရဗာဟာဟိ သဒ္ဓိံ သုပိဟိတကဝါဋံ။ **ဂေါနကတ္ထတော** တိ စတုရင်္ဂုလာဓိကလောမေန ကာဠကောဇဝေန အတ္ထတော။ **ပဋိကတ္ထတော** တိ ဥဏ္ဏာမယေန သေတအတ္ထရဏေန အတ္ထတော။ **ပဋလိကတ္ထတော** တိ ဃနပုပ္ဖကေန ဥဏ္ဏာမယအတ္ထရဏေန အတ္ထတော။ **ကဒလိမိဂပဝရပစ္စတ္ထရဏော** တိ ကဒလိမိဂစမ္မမယေန ဥတ္တမပစ္စတ္ထရဏေန အတ္ထတော။ တံ ကိရ ပစ္စတ္ထရဏံ သေတဝတ္ထဿ ဉပရိ ကဒလိမိဂစမ္မံ အတ္ထရိတွာ သိဗ္ဗေတွာ ကရောန္တိ။ **သဉတ္တရစ္ဆဒော** တိ သဟ ဉတ္တရစ္ဆဒေန, ဉတ္တရိဗဒ္ဓေန ရတ္တဝိတာနေန သဒ္ဓိန္တိ အတ္ထော။ **ဉဘတောလောဟိတကူပဓာနော**တိ သီသူပဓာနဉ္စ ပါဒူပဓာနဉ္စာတိ ပလ္လင်္ကဿ ဉဘတော ဌပိတလောဟိတကူပဓာနော။ ဣဓာပိ ဉပမာသံသန္ဒနံ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အယံ ပနေတ္ထ အပရဘာဂယောဇနာ, ယထာ သော ပုရိသော မဂ္ဂရုဠှမေဝ ဇာနာတိ ''အယံ ဧတေန မဂ္ဂေန ဂန္တွာ ပာသာဒံ အာရုယှ ကူဋာဂါရံ ပဝိသိတွာ ပလ္လင်္ကေ နိသီဒိဿတိ ဝါ နိပဇ္ဇိဿတိ ဝါ''တိ, ဧဝမေဝံ ဘဂဝါ ဒါနာဒီသု ပုညကိရိယဝတ္ထူသု ယံကိဉ္စိ ကုသလကမ္မံ အာယူဟန္တံယေဝ ပုဂ္ဂလံ ဒိသွာ ''အယံ ဣမံ ကတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိဿတီ''တိ ဇာနာတိ။ ယထာ သော ပုရိသော အပရဘာဂေ တံ ပာသာဒံ အာရုယှ ကူဋာဂါရံ ပဝိသိတွာ ပလ္လင်္ကေ နိသိန္နံ ဝါ နိပန္နံ ဝါ ဧကန္တသုခံ နိရန္တရသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနံ ပဿတိ, ဧဝမေဝံ ဘဂဝါ အပရဘာဂေ ''သော တံ ကလျာဏံ ကတွာ ကုဟိံ နိဗ္ဗတ္တော''တိ အာလောကံ ဝဍ္ဍေတွာ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဩလောကေန္တော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တံ ပဿတိ, နန္ဒနဝနာဒီသု အစ္ဆရာသင်္ဃပရိဝုတံ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝမာနံ။

ဉာဏပ္ပဝတ္တာကာရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာသဝက္ခယတာဝဏ္ဏနာ

အာသဝက္ခယတာရေ ''ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ''တိ အဝတွာ ''တမေနံ ပဿာမီ''တိ ဝုတ္တံ။ တံ ကသ္မာတိ စေ? နိယမာဘာဝါ။ ဣမဉှိ ပုဂ္ဂလံ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာပိ ပဿိဿတိ, စေတောပရိယဉာဏေနာပိ ဇာနိဿတိ, သဗ္ဗညုတညာဏေနပိ ဇာ

နိဿိတိယေဝ။ **ကေန္တသုခာ ဝေဒနာ**တိ ဣဒံ ကိဉ္စာပိ ဒေဝလောကသုခေန သဒ္ဓိံ ဗုဒ္ဓနတော ဇေ၊ အတ္ထတော ပန နာနာ ဟောတိ။ ဒေဝလောကသုခဉှိ ရာဂပရိဠာဟာဒီနံ အတ္ထိတာယ န ဧကန္တေနေဝ သုခံ။ နိဗ္ဗာနသုခံ ပန သဗ္ဗပရိဠာဟာနံ ဝူပသမာယ သဗ္ဗာကာရေန ဧကန္တသုခံ။ ဥပမာယမ္ပိ "ယထာ ဟသာဒေ ဧကန္တသုခာ"တိ ဝုတ္တံ။ တံ မဂ္ဂပရိဠာဟာသ္သ အဝူပသန္တတာယ ဆာတဇ္ဈတ္တတာယ ပိပာသာဘိဘူတတာယ စ န ဧကန္တမေဝ သုခံ။ ဝနသဏ္ဍော ပန ဟောက္ခရဏိယံ ဩရုယ္ဟ ရဇောဇလ္လဿ ပတဟိတတ္တာ မဂ္ဂဒရထဿ ဝူပသန္တတာယ ဘိသမူလခာဒနေန စေဝ မဓုရောဒက ပာနေန စ ခုပ္ပိပာသာနံ ဝိနီတတာယ ဥဒကသာဋကံ ပရိဝတ္တေတွာ တဏ္ဍုလတ္ထဝိကံ ဥသ္သီသကေ ကတွာ ဥဒကသာဋကံ ပီဠေတွာ ဟဒယေ ဌပေတွာ မန္ဒမန္ဒေန စ တာတေန ဗီဇယမာနဿ နိပန္နတ္တာ သဗ္ဗာကာရေန ဧကန္တသုခံ ဟောတိ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ ဧတ္ထ ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – ဟောက္ခရဏီ ဝိယ ဟိ အရိယမဂ္ဂော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဟောက္ခရဏိမဂ္ဂေ ဝိယ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါ။ မဂ္ဂရုဠှော ဝိယ ပဋိပဒါသမင်္ဂိပုဂ္ဂလော။ စက္ခုမာ ပုရိသော ဝိယ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဘဂဝါ။ ဝနသဏ္ဍော ဝိယ နိဗ္ဗာနံ။ ယထာ သော ပုရိသော မဂ္ဂရုဠှံ ဒိသွာဝ ဇာနာတိ "အယံ ဣမိနာ မဂ္ဂေန ဂန္တွာ ဟောက္ခရဏိယံ နှာယိတွာ ရမဏီယေ ဝနသဏ္ဍေ ရုက္ခမူလေ နိသီဒိဿတိ ဝါ နိပဇ္ဇိဿတိ ဝါ"တိ၊ ဧဝမေဝံ ဘဂဝါ ပဋိပဒံ ပူရေန္တမေဝ နာမရူပံ ပရိစ္ဆိန္ဒန္တမေဝ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟံ ကရောန္တမေဝ လက္ခဏာရမ္မဏာယ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တမေဝ ဇာနာတိ "အယံ ဣမံ ပဋိပဒံ ပူရေတွာ သဗ္ဗအာသဝေ ခေပေတွာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဖလသမာပတ္တိံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿတီ"တိ။ ယထာ သော ပုရိသော အပရဘာဂေ တာယံ ဟောက္ခရဏိယံ နှာယိတွာ ဝနသဏ္ဍံ ပဝိသိတွာ နိသိန္နော ဝါ နိပန္နော ဝါ ဧကန္တသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနံ ပဿတိ၊ ဧဝမေဝ ဘဂဝါ အပရဘာဂေ တံ ပုဂ္ဂလံ ပဋိပဒံ ပူရေတွာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတွာ ဖလံ သစ္ဆိကတွာ နိရောဓသယနဝရဂတံ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏံ ဖလသမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ ဧကန္တသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနံ ပဿတိ။

အာသဝက္ခယဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုက္ကရကာရိကာဒိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၅၅. "အဘိဇာနာမိ ခေါ ပနာဟံ, သာရိပုတ္တ, စတုရင်္ဂသမန္နာဂတ"န္တိ ဣဒံ ကသ္မာ အာရဒ္ဓံ? ဟဋ္ဌိမယေက္ကံ အနုသန္ဓိဝသေန အာရဒ္ဓံ။ အယံ ကိရ သုနက္ခတ္တော ဒုက္ကရကာရိကာယ သုဒ္ဓိ ဟောတီတိ ဧဝံ လဒ္ဓိကော။ အထဿ ဘဂဝါ မယာ ဧကဿမိံ အတ္တဘာဝေ ဌတွာ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ ဒုက္ကရံ ကတံ, ဒုက္ကရကာရကော နာမ မယာ သဒိသော နတ္ထိ။ ဒုက္ကရကာရေန သုဒ္ဓိယာ သတိ အဟမေဝ သုဒ္ဓေါ ဘဝေယျန္တိ ဒဿေတုံ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ အပိစ အယံ သုနက္ခတ္တော ဒုက္ကရကာရိကာယ ပသန္နော, သော စဿ ပသန္နဘာဝေါ, "အဒ္ဒသာ ခေါ, ဘဂ္ဂဝ, သုနက္ခတ္တော လိစ္ဆဝိပုတ္တော အစေလံ ကောရက္ခတ္တိယံ စတုက္ကုဏ္ဍိကံ ဆမာနိကိဏ္ဏံ ဘက္ခသံ မုခေနေဝ ခါဒန္တံ မုခေန ဘုဉ္ဇန္တံ။ ဒိသွာနဿ ဧတဒဟောသိ 'သာဓု ရူပော ဝတ, ဘော, အယံ သမဏော စတုက္ကုဏ္ဍိကော ဆမာနိကိဏ္ဏံ ဘက္ခသံ မုခေနေဝ ခါဒတိ, မုခေနေဝ ဘုဉ္ဇတီ'"တိ ဧဝမာဒိနာ **ပါထိကသုတ္တေ** (ဒီ. နိ. ၃.၇) အာဂတနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

အထ ဘဂဝါ အယံ ဒုက္ကရကာရိကာယ ပသန္နော, မယာ စ ဧတဿမိံ အတ္တဘာဝေ ဌတွာ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ ဒုက္ကရံ ကတံ, ဒုက္ကရကာရေ ပသီဒန္တေနာပိ အနေန မယိ ပသီဒိတဗ္ဗံ သိယာ, သောပိဿ ပသာဒေါ မယိ နတ္ထီတိ ဒဿေန္တော ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။

တတြ **ဗြဟ္မစရိယ**န္တိ အနမ္ပိ ဝေယျာဝစ္စမ္ပိ သိက္ခာပဒမ္ပိ ဗြဟ္မဝိဟာရာပိ ဓမ္မဒေသနာပိ မေထုနဝိရတိပိ သဒါရသန္တောသောပိ ဥပောသထောပိ အရိယမဂ္ဂောပိ သကလသာသနမ္ပိ အဇ္ဈာသယောပိ ဝီရိယမ္ပိ ဝုစ္စတိ။

> "ကိံ တေ ဝတံ ကိံ ပန ဗြဟ္မစရိယံ၊
> ကိဿ သုစိဏ္ဏဿ အယံ ဝိပါကော။
> ဣဒ္ဓီ ဇုတိ ဗလဝီရိယူပပတ္တိ၊
> ဣဒဉ္စ တေ နာဂ မဟာဝိမာနံ။

အဟဉ္စ ဘရိယာ စ မနုဿလောကေ၊
သဒ္ဓာ ဥဘော အနုပတိ အဟုမှာ။
သြဟနဘူတံ မေ ဃရံ တဒါသိ၊
သန္တပ္ပိတာ သမဏဗြာဟ္မဏာ စ။

တံ မေ ဝတံ တံ ပန ဗြဟ္မစရိယံ၊
တဿ သုစိဏ္ဏဿ အယံ ဝိပါကော။
ကတ္ထိ ဇုတိ ဗလဝီရိယူပပတ္တိ၊
ကဒ္ဓဉ္စ မေ ဓီရ မဟာဝိမာန''န္တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၁၅၉၂၊ ၁၅၉၃၊ ၁၅၉၅) –

ဣမသ္မိဥ္ဟိ ပုဏ္ဏကဇာတကေ အနံ ဗြဟ္မစရိယန္တိ ဝုတ္တံ။

''ကေန ပါဏိ ကာမဒဒေါ၊ ကေန ပါဏိ မဓုဿဝေါ။
ကေန တေ ဗြဟ္မစရိယေန၊ ပုညံ ပါဏိမှိ ဣဇ္ဈတိ။

တေန ပါဏိ ကာမဒဒေါ၊ တေန ပါဏိ မဓုဿဝေါ။
တေန မေ ဗြဟ္မစရိယေန၊ ပုညံ ပါဏိမှိ ဣဇ္ဈတီ''တိ။ (ပေ. ဝ. ၂၇၅) –

ဣမသ္မိံ အင်္ကုရပေတဝတ္ထုသ္မိံ ဝေယျာဝစ္စံ ဗြဟ္မစရိယန္တိ ဝုတ္တံ။ ''ဧဝံ ခေါ တံ, ဘိက္ခဝေ, တိတ္တိရိယံ နာမ ဗြဟ္မစရိယံ အဟောသီ''တိ (စူဠဝ. ၃၁၁) ဣမသ္မိံ တိတ္တိရဇာတကေ ပဉ္စသိက္ခာပဒံ ဗြဟ္မစရိယန္တိ ဝုတ္တံ။ ''တံ ခေါ ပန မေ ပဉ္စသိခ ဗြဟ္မစရိယံ နေဝ နိဗ္ဗိဒာယ န ဝိရာဂါယ န နိရောဓာယ, ယာဝဒေဝ ဗြဟ္မလောကူပပတ္တိယာ''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၂၉) ဣမသ္မိံ **မဟာဂောဝိန္ဒသုတ္တေ** ဗြဟ္မဝိဟာရာ ဗြဟ္မစရိယန္တိ ဝုတ္တံ။ ''ကေသ္မိံ ဗြဟ္မစရိယသ္မိံ, သဟဿံ မစ္စုဟာယိန''န္တိ (သံ. နိ. ၁.၁၈၄) ဧတ္ထ ဓမ္မဒေသနာ ဗြဟ္မစရိယန္တိ ဝုတ္တာ။ ''ပရေ အဗြဟ္မစာရီ ဘဝိဿန္တိ, မယမေတ္ထ ဗြဟ္မစာရီ ဘဝိဿာမာ''တိ (မ. နိ. ၁.၈၃) သလ္လေခသုတ္တေ မေထုနဝိရတိ ဗြဟ္မစရိယန္တိ ဝုတ္တာ။

''မယဉ္စ ဘရိယာ နာတိက္ကမာမ၊
အမှေ စ ဘရိယာ နာတိက္ကမန္တိ။
အညတြ တာဟိ ဗြဟ္မစရိယံ စရာမ၊
တသ္မာ ဟိ အမှံ ဒဟရာ န မီယရေ''တိ။ (ဇာ. ၁.၁၀.၉၇) –

မဟာဓမ္မပါလဇာတကေ သဒါရသန္တောသော ဗြဟ္မစရိယန္တိ ဝုတ္တော။

''ဟီနေန ဗြဟ္မစရိယေန၊ ခတ္တိယေ ဥပပဇ္ဇတိ။
မဇ္ဈိမေန စ ဒေဝတ္တံ၊ ဥတ္တမေန ဝိသုဇ္ဈတီ''တိ။ (ဇာ. ၁.၈.၇၅) –

ဧဝံ နိမိဇာတကေ အတ္တဒမနဝသေန ကတော အဋ္ဌင်္ဂိကော ဥပေါသထော ဗြဟ္မစရိယန္တိ ဝုတ္တော။ ''ဣဒံ ခေါ ပန မေ, ပဉ္စသိခ, ဗြဟ္မစရိယံ ဧကန္တနိဗ္ဗိဒာယ ဝိရာဂါယ။ပေ။ အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၂၉) **မဟာဂောဝိန္ဒသုတ္တ** သ္မိံယေဝ အရိယမဂ္ဂေါ ဗြဟ္မစရိယန္တိ ဝုတ္တော။ ''တယိဒံ ဗြဟ္မစရိယံ ဣဒ္ဓဉ္စေဝ ဖီတဉ္စ ဝိတ္ထာရိကံ ဗာဟုဇညံ ပုထုဘူတံ ယာဝ ဒေဝမနုဿေဟိ သုပ္ပကာသိတ''န္တိ (ဒီ. နိ. ၃.၁၇၄) ပါသာဒိကသုတ္တေ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟံ သာသနံ ဗြဟ္မစရိယန္တိ ဝုတ္တံ။

''အပိ အတရမာနာနံ၊ ဖလာသာဝ သမိဇ္ဈတိ။
ဝိပက္ကဗြဟ္မစရိယောသ္မိ၊ ဧဝံ ဇာနာဟိ ဂါမဏီ''တိ။ (ဇာ. ၁.၁.၈) –

တ္ထေ အဇ္ဈာသယော ဗြဟ္မစရိယန္တိ ဝုတ္တော။ ဣဓ ပန ဝီရိယံ **ဗြဟ္မစရိယ**န္တိ အဓိပ္ပေတံ။ ဝီရိယဗြဟ္မစရိယဿ ဟိ ဣဒမေဝ သုတ္တံ။ တဒေတံ ကေသ္မိံ အတ္တဘာဝေ စတုပ္ပဒဿ ဒုက္ကရဿ ကတတ္တာ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတန္တိ ဝုတ္တံ။

တပဿီ သုဒံ ဟောမိ တိ **သုဒ**န္တိ နိပါတမတ္တံ, တပနိဿိတကော ဟောမီတိ အတ္ထော။ **ပရမတပဿီ** တိ ပရမော တပဿီ, တပနိဿိတကာနံ ဥတ္တမော။ **လူခေါ သုဒံ ဟောမီ**တိ လူခေါ ဟောမိ။ **ဇေဂုစ္ဆီ** တိ ပါပဇေဂုစ္ဆိကော။ **ပဝိဝိတ္တော သုဒံ ဟောမိ** တိ ပဝိဝိတ္တော အဟံ ဟောမိ။ **တတြာဿု မေ ဣဒံ, သာရိပုတ္တ** တိ တတြ စတုရင်္ဂေ ဗြဟ္မစရိယေ ဣဒံ မမ တပဿိတာယ ဟောတိ, တပနိဿိတကဘာဝေ မယှံ ဣဒံ အစေလကာဒိတပဿိတကတ္တံ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။

တတ္ထ **အစေလကော**တိ နိစ္စေလော နဂ္ဂေါ။ **မုတ္တာစာရော** တိ ဝိသဋ္ဌာစာရော, ဥစ္စာရကမ္မာဒီသု လောကိယကုလပုတ္တာစာရေန ဝိရဟိတော, ဌိတကောဝ ဥစ္စာရံ ကရောမိ, ပဿာဝံ ကရောမိ, ခါဒါမိ ဘုဉ္ဇာမိ စ။ **ဟတ္ထာပလေခနော** တိ ဟတ္ထေ ပိဏ္ဍမှိ ဌိတေ ဇိဝှာယ ဟတ္ထံ အပလိခါမိ, ဥစ္စာရံ ဝါ ကတွာ ဟတ္ထသ္မိံယေဝ ဒဏ္ဍကသညီ ဟုတွာ ဟတ္ထေန အပလိခါမီတိ ဒဿေတိ။ တေ ကိရ ဒဏ္ဍကံ သတ္တောတိ ပညပေန္တိ, တသ္မာ တေသံ ပဋိပဒံ ပူရေန္တော ဧဝမကာသိ။ ဘိက္ခာဂဟဏတ္ထံ ဧဟိ ဘဒ္ဒန္တေတိ ဝုတ္တော န ဧတီတိ **န ဧဟိဘဒ္ဒန္တိကော**။ တေန ဟိ တိဋ္ဌ ဘဒ္ဒန္တေတိ ဝုတ္တောပိ န တိဋ္ဌတီတိ **န တိဋ္ဌဘဒ္ဒန္တိကော**။ တဒုဘယမ္ပိ တိတ္ထိယာ ဧဝံ ဧတဿ ဝစနံ ကတံ ဘဝိဿတီတိ န ကရောန္တိ။ အဟမ္ပိ ဧဝံ အကာသိန္တိ ဒဿေတိ။ **အဘိဟဋ**န္တိ ပုရေတရံ ဂဟေတွာ အာဟဋံ ဘိက္ခံ။ **ဥဒ္ဒိဿကတ**န္တိ ဣဒံ တုမှေ ဥဒ္ဒိဿ ကတန္တိ ဧဝံ အာရောစိတဘိက္ခံ။ **န နိမန္တန**န္တိ အသုကံ နာမ ကုလံ ဝါ ဝီထိံ ဝါ ဂါမံ ဝါ ပဝိသေယျာထာတိ ဧဝံ နိမန္တိတဘိက္ခမ္ပိ န သာဒိယာမိ န ဂဏှာမိ။

န ကုမ္ဘိမုခါ တိ ကုမ္ဘိတော ဥဒ္ဓရိတွာ ဒိယျမာနံ ဘိက္ခံ န ဂဏှာမိ။ **န ကဠောပိမုခါ**တိ ကဠောပီတိ ဥက္ခလိ ဝါ ပစ္ဆိ ဝါ။ တတောပိ န ဂဏှာမိ။ ကသ္မာ? ကုမ္ဘိကဠောပိယော မံ နိဿာယ ကဋစ္ဆုနာ ပဟာရံ လဘန္တီတိ။ **န ဧဠကမန္တရ**န္တိ ဥမ္မာရံ အန္တရံ ကတွာ ဒိယျမာနံ န ဂဏှာမိ။ ကသ္မာ? အယံ မံ နိဿာယ အန္တရကရဏံ လဘတီတိ။ ဒဏ္ဍမုသလေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **န ဒွိန္န**န္တိ ဒွီသု ဘုဉ္ဇမာနေသု ဧကသ္မိံ ဥဋ္ဌာယ ဒေန္တေ န ဂဏှာမိ။ ကသ္မာ? ကဗဠန္တရာယော ဟောတီတိ။ **န ဂဗ္ဘိနိယာ** တိအာဒီသု ပန ဂဗ္ဘိနိယာ ကုစ္ဆိယံ ဒါရကော ကိလမတိ, ပါယန္တိယာ ဒါရကဿ ခီရန္တရာယော ဟောတိ, ပုရိသန္တရဂတာယ ရတိအန္တရာယော ဟောတီတိ န ဂဏှာမိ။ **န သံကိတ္တီသု** တိ သံကိတ္တေတွာ ကတဘတ္တေသု။ ဒုဗ္ဘိက္ခသမယေ ကိရ အစေလကသာဝကာ အစေလကာနံ အတ္ထာယ တတော တတော တဏ္ဍုလာဒီနိ သမာဒပေတွာ ဘတ္တံ ပစန္တိ။ ဥက္ကဋ္ဌာစေလကော တတောပိ န ပဋိဂ္ဂဏှာတိ။

န ယတ္ထ သာ တိ ယတ္ထ သုနခေါ ပိဏ္ဍံ လဘိဿာမီတိ ဥပဋ္ဌိတော ဟောတိ, တတ္ထ တဿ အဒတွာ အာဟဋံ န ဂဏှာမိ။ ကသ္မာ? ဧတဿ ပိဏ္ဍန္တရာယော ဟောတီတိ။ **သဏ္ဍသဏ္ဍစာရိနီ** တိ သမူဟသမူဟစာရိနီ, သစေ ဟိ အစေလကံ ဒိသွာ ဣမဿ ဘိက္ခံ ဒဿာမာတိ မနုဿာ ဘတ္တဂေဟံ ပဝိသန္တိ, တေသု စ ပဝိသန္တေသု ကဠောပိမုခါဒီသု နိလီနာ မက္ခိကာ ဥပ္ပတိတွာ သဏ္ဍသဏ္ဍာ စရန္တိ, တတော အာဟဋံ ဘိက္ခံ န ဂဏှာမိ။ ကသ္မာ? မံ နိဿာယ မက္ခိကာနံ ဂေါစရန္တရာယော ဇာတောတိ, အဟမ္ပိ တထာ အကာသိံ။ **န ထုသောဒက**န္တိ သဗ္ဗသဿသမ္ဘာရေဟိ ကတံ လောဏသောဝီရကံ။ ဧတ္ထ စ သုရာပါနမေဝ သာဝဇ္ဇံ, အယံ ပန သဗ္ဗေသုပိ သာဝဇ္ဇသညီ။

ဧကာဂါရိကောတိ ယော ဧကသ္မိံယေဝ ဂေဟေ ဘိက္ခံ လဘိတွာ နိဝတ္တတိ။ **ဧကာလောပိကော**တိ ယော ဧကေနေဝ အာလောပေန ယာပေတိ။ **ဒွါဂါရိကာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဧကိဿာပိ ဒတ္တိယာ** တိ ဧကာယ ဒတ္တိယာ။ **ဒတ္တိ** နာမ ဧကာ ခုဒ္ဒကပါတိ ဟောတိ, ယတ္ထ အဂ္ဂဘိက္ခံ ပက္ခိပိတွာ ဌပေန္တိ။ **ဧကာဟိက**န္တိ ဧကဒိဝသန္တရိကံ။ **အဒ္ဓမာသိက**န္တိ အဍ္ဎမာသန္တရိကံ။ **ပရိယာယဘတ္တဘောဇန**န္တိ ဝါရဘတ္တဘောဇနံ။ ဧကာဟဝါရေန ဒွီဟဝါရေန သတ္တာဟဝါရေန အဍ္ဎမာသဝါရေနာတိ ဧဝံ ဒိဝသဝါရေန အာဘတံ ဘတ္တဘောဇနံ။

သာကဘက္ခော တိ အလ္လသာကဘက္ခော။ **သာမာကဘက္ခော** တိ သာမာကတဏ္ဍုလဘက္ခော။ **နီဝါရာ**ဒီသု **နီဝါရော** နာမ တာဝ အရညေ သယံဇာတဝီဟိဇာတိ။ **ဒဒ္ဒုလ**န္တိ စမ္မကာရေဟိ စမ္မံ လိခိတွာ ဆဍ္ဍိတကသဋံ။ **ဟဋံ** ဝုစ္စတိ သိ

လေသောပိ သေတလောပိ ကဏိကာရာဒိရုက္ခနိယ္ယာသောပိ။ **ကဏန္တိ** ကုဏ္ဍကံ ။ **အာစာမော**တိ ဘတ္တဥက္ခလိကာယ လဂ္ဂေ စျာမသိတ္ထေ၊ တံ ဆဍ္ဍိတဗ္ဗာနေ ဂဟေတ္ဝာ ခါဒတိ။ ''ဩဒနကဉ္ဇိယ''န္တိပိ ဝဒန္တိ။ **ပိညာကာ**ဒယော ပါကဋာ ဧဝ။ **ပဝတ္တဖလဘောဇီ** တိ ပတိတဖလဘောဇီ။

သာဏာနီတိ သာဏဝါကစောဠာနိ။ **မသာဏာနီ**တိ မိဿကစောဠာနိ။ **ဆဝဒုဿာနိ** တိ မတသရီရတော ဆဍ္ဍိတဝတ္ထာနိ။ ဧရကတိဏာဒီနိ ဝာ ဂန္ထေတွာ ကတနိဝါသနာနိ။ **ပံသုကူလာနီ**တိ ပထဝိယံ ဆဍ္ဍိတနန္တကာနိ။ **တိရီဋာနီ**တိ ရုက္ခတစဝတ္ထာနိ။ **အဇိနန္တိ** အဇိနမိဂစမ္မံ။ **အဇိနက္ခိပ** န္တိ တဒေဝ မဇ္ဈေ ဖာလိတံ။ သခုရကန္တိပိ ဝဒန္တိ။ **ကုသစီရ**န္တိ ကုသတိဏံ ဂန္ထေတွာ ကတစီရံ။ **ဝါကစီရဖလကစီရေ**သုပိ ဧသေဝ နယော။ **ကေသကမ္ဗလ** န္တိ မနုဿကေသေဟိ ကတကမ္ဗလံ။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ''ယာနိ ကာနိစိ, ဘိက္ခဝေ, တန္တာဝုတာနံ ဝတ္ထာနံ, ကေသကမ္ဗလော တေသံ ပဋိကုဋ္ဌော အက္ခာယတိ။ ကေသကမ္ဗလော, ဘိက္ခဝေ, သီတေ သီတော, ဥဏှေ ဥဏှော, ဒုဗ္ဗဏ္ဏော ဒုဂ္ဂန္ဓော ဒုက္ခသမ္ဖဿော''တိ (အ. နိ. ၃.၁၃၈)။ **ဝါလကမ္ဗလ** န္တိ အဿဝါလာဒီဟိ ကတကမ္ဗလံ။ **ဥလူကပက္ခက**န္တိ ဥလူကပတ္တာနိ ဂန္ထေတွာ ကတနိဝါသနံ။ **ဥဗ္ဘဋ္ဌကော** တိ ဥဒ္ဓံ ဌိတကော။ **ဥက္ကုဋိကပ္ပဓာနမနုယုတ္တော** တိ ဥက္ကုဋိကဝီရိယံ အနုယုတ္တော, ဂစ္ဆန္တောပိ ဥက္ကုဋိကောဝ ဟုတွာ ဥပ္ပတိတွာ ဥပ္ပတိတွာ ဂစ္ဆတိ။ **ကဏ္ဋကာပဿယိကော** တိ အယကဏ္ဋကေ ဝါ ပကတိကဏ္ဋကေ ဝါ ဘူမိယံ ကောဋ္ဋေတွာ တတ္ထ စမ္မံ အတ္ထရိတွာ ဌာနစင်္ကမာဒီနိ ကရောမီတိ ဒဿေတိ။ **သေယျ** န္တိ သယန္တောပိ တတ္ထေဝ သေယျံ ကပ္ပေမိ။ သာယံ တတိယမဿာတိ **သာယတတိယကံ**။ ပါတော မဇ္ဈန္ဟိကေ သာယန္တိ ဒိဝသဿ တိက္ခတ္တုံ ပါပံ ပဝါဟေဿာမီတိ ဥဒကောရောဟနာနုယောဂံ အနုယုတ္တော ဝိဟရာမီတိ ဒဿေတိ။

၁၅၆. နေကဝဿဂဏိက န္တိ နေကဝဿဂဏသဉ္ဇာတံ။ **ရဇောဇလ္လ** န္တိ ရဇမလံ, ဣဒံ အတ္တနော ရဇောဇလ္လကဝတသမာဒါနကာလံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဓေဂုစ္ဆိသ္မိံ** န္တိ ပါပဇိဂုစ္ဆနဘာဝေ။ **ယာဝ ဥဒကဗိန္ဒုမှိပိ** တိ ယာဝ ဥဒကထေဝကေပိ မမ ဒယာ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ ဟောတိ, ကော ပန ဝါဒော အညေသု သက္ခရကဌလဒဏ္ဍကတလိကာဒီသု။ တေ ကိရ ဥဒကဗိန္ဒုံ စ ဧတေ စ သက္ခရကဌလာဒယော ခုဒ္ဒကပါဏာတိ ပညပေန္တိ။ တေနာဟ ''ယာဝ ဥဒကဗိန္ဒုမှိပိ မေ ဒယာ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ ဟောတီ''တိ။ ဥဒကဗိန္ဒုမှိ န ဟနာမိ န ဝိနာသေမိ, ကိံ ကာရဏာ။ **မာဟံ ခုဒ္ဒကေ ပါဏေ ဝိသမဂတေ သင်္ဃာတံ အာပါဒေသိ**န္တိ။ နိန္နထလတိဏဂ္ဂရုက္ခသာခါဒီသု ဝိသမဋ္ဌာနေ ဂတေ ဥဒကဗိန္ဒုသင်္ခာတေ ခုဒ္ဒကပါဏေ သင်္ဃာတံ ဝဓံ မာ အာပါဒေသိန္တိ။ တေမတ္ထံ ''သတောဝ အဘိက္ကမာမီ''တိ ဒဿေတိ။ အစေလကေသု ကိရ ဘူမိံ အက္ကန္တကာလတော ပဘုတိ သီလတ နာမ နတ္ထိ။ ဘိက္ခာစာရံ ဂစ္ဆန္တောပိ ဒုဿီလာဝ ဟုတွာ ဂစ္ဆန္တိ, ဥပဋ္ဌာကာနံ ဂေဟေ ဘုဉ္ဇန္တောပိ ဒုဿီလာဝ ဟုတွာ ဘုဉ္ဇန္တိ။ အာဂစ္ဆန္တာပိ ဒုဿီလာဝ ဟုတွာ အာဂစ္ဆန္တိ။ ယဒာ ပန မောရပိဉ္ဆေန ဖလကံ သမ္မဇ္ဇိတွာ သီလံ အဓိဋ္ဌာယ နိသီဒန္တိ, တဒါ သီလဝန္တာ နာမ ဟောန္တိ။

ဝနကမ္မိက န္တိ ကန္ဒမူလဖလာဖလာဒီနံ အတ္ထာယ ဝနေ ဝိစရန္တံ။ **ဝနေန ဝန**န္တိ ဝနတော ဝနံ, ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **သံပတာမီ**တိ ဂစ္ဆာမိ။ **အာရညကော**တိ အရညေ ဇာတဝုဒ္ဓော, ဣဒံ အတ္တနော အာဇီဝကကာလံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ ဗောဓိသတ္တော ကိရ ဟာသဏ္ဍပရိဂ္ဂဏှဟဏတ္ထာယ တံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိ, နိရတ္ထကဘာဝံ ပန ဥတ္တတပိ န ဥပ္ပဗ္ဗဇ္ဇိတော, ဗောဓိသတ္တာ ဟိ ယံ ယံ ဌာနံ ဥပေန္တိ, တတော အနိဝတ္တိတဓမ္မာ ဟောန္တိ, ပဗ္ဗဇိတွာ ပန မာ မံ ကောစိ အဒ္ဒသာတိ တတောဝ အရညံ ပဝိဋ္ဌော။ တေနေတဟ ''မာ မံ တေ အဒ္ဒသံသု အဟဉ္စ မာ တေ အဒ္ဒသ''န္တိ။

ကောဋ္ဌာ တိ ကောဝဇာ။ **ပဋ္ဌိတကတေ** တိ နိက္ခန္တကတေ။ **တတ္ထ စတုက္ကုဏ္ဍိကော** တိ ဝနန္တေယေဝ ဌိတော ကေဟာလကာနံ ကဝီဟိ သဒ္ဓိံ အပဂတဘာဝံ ဒိသွာ တဒ္ဓေဝ ဟတ္ထေ ဒွေဝ စ ဇဏ္ဏုကာနိ ဘူမိယံ ဌပေတွာ ဧဝံ စတုက္ကုဏ္ဍိကော ဥပသင်္ကမိတွာတိ အတ္ထော။ **တာနိ သုဒံ အာဟာရေမီ**တိ မဟလ္လကဝစ္ဆကာနံ ဂောမယာနိ ကသဋ္ဌာနိ နိရောဇာနိ ဟောန္တိ, တသ္မာ တာနိ ဝဇ္ဇေတွာ ယာနိ တရုဏဝစ္ဆကာနံ ခီရပါနေနေဝ ဝဍ္ဎန္တာနံ သဩဇာနိ ဂောမယာနိ တာနိ ကုစ္ဆိပူရံ ခါဒိတွာ ပုန ဝနသဏ္ဍမေဝ ပဝိသတိ။ တံ သန္ဓာယာဟ ''တာနိ သုဒံ အာဟာရေမီ''တိ။ **ယာဝကီဝဉ္စ မေ** တိ ယတ္တကံ ကာလံ မမ သကံ မုတ္တကရီသံ အပရိက္ခီဏံ ဟောတိ။ ယာဝ မေ ဒွတရဝဋ္ဋပ္ပဝတ္တိတ္တ, တာဝ တဒေဝ အာဟာရေမီတိ အတ္ထော။ ကာလေ ပန ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ပရိက္ခီဏမံသလောဟိတော ဥပစ္ဆိန္နဒွတရဝဋ္ဋော ဝစ္ဆကာနံ ဂောမယာနိ အာဟာရေမိ။ **မဟာဝိကဋဘောဇနသ္မိံ** န္တိ မဟန္တေ ဝိကဋဘောဇနေ, အပကတိဘောဇနေတိ အတ္ထော။

၁၅၇. တတြာဿုဒံ, သာရိပုတ္တ, ဘိံသနကသ္မိံ ဝနသဏ္ဍသ္မိံ ဘိံသနကတသ္မိံ ဟောတီတိ။ **တတြာ** တိ ပုရိမဝစနာပေက္ခနံ။ **သုဒ**န္တိ ပဒပူရဏမတ္တေ နိပါတော။ **သာရိပုတ္တာ** တိ အာလပနံ။ အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထယောဇနာ – **တတြာ** တိ ယံ ဝုတ္တံ အညတရံ ဘိံသနကံ ဝနသဏ္ဍန္တိ, တတြ ယော သော ဘိံသနကော ဝနသဏ္ဍော ဝုတ္တော, တဿ ဘိံသနကဿ ဝနသဏ္ဍဿ ဘိံသနကတသ္မိံ ဟောတိ, ဘိံသနကကိရိယာယ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ကိံ ဟောတိ? ဣဒံ ဟောတိ, ယော ကောစိ အဝီတရာဂေါ။ပေ.။ လောမာနိ ဟံသန္တီတိ။

အထ ဝါ **တတြာ** တိ သာမိအတ္ထေ ဘုမ္မံ။ သု ဣတိ နိပါတော။ ကိံ သု နာမ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာတိအာဒီသု ဝိယ။ **ဣဒ**န္တိ အဓိပ္ပေတမတ္ထံ ပစ္စက္ခံ ဝိယ ကတွာ ဒဿနဝစနံ။ **သုဒ**န္တိ သု ဣဒံ, သန္ဓိဝသေန ဣကာရလောပေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ စက္ခုန္ဒြိယံ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယံ ကိံ သူဓ ဝိတ္တန္တိအာဒီသု ဝိယ။ အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထယောဇနာ, တဿ, သာရိပုတ္တ, ဘိံသနကဿ ဝနသဏ္ဍဿ ဘိံသနကတသ္မိံ ဣဒံသု ဟောတီတိ။ **ဘိံသနကတသ္မိ**န္တိ ဘိံသနကဘာဝေတိ အတ္ထော။ ဧကဿ တကာရဿ လောပေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ "ဘိံသနကတ္တသ္မိ"န္တိယေဝ ဝါ ပါဌော, ဘိံသနကတာယ ဣတိ ဝါ ဝတ္တဗ္ဗေ လိင်္ဂဝိပလ္လာသော ကတော, နိမိတ္တတ္ထေ စေတံ ဘုမ္မဝစနံ။ တသ္မာ ဧဝံ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော, ဘိံသနကဘာဝေ ဣဒံသု ဟောတိ, ဘိံသနကဘာဝနိမိတ္တံ ဘိံသနကဘာဝဟေတု, ဘိံသနကဘာဝပစ္စယာ ဣဒံသု ဟောတိ။ ယော ကောစိ အဝီတရာဂေါ တံ ဝနသဏ္ဍံ ပဝိသတိ။ ယေဘုယျေန လောမာနိ ဟံသန္တိ ဗဟုတရာနိ လောမာနိ ဟံသန္တိ, ဥဒ္ဓံ မုခါနိ သူစိသဒိသာနိ ကဏ္ဋကသဒိသာနိ စ ဟုတွာ တိဋ္ဌန္တိ, အပ္ပါနိ န ဟံသန္တိ, ဗဟုတရာနံ ဝါ သတ္တာနံ ဟံသန္တိ, အပ္ပကာနံ အတိသူရပုရိသာနံ န ဟံသန္တီတိ။

အန္တရဋ္ဌကာ တိ မာဃမာသဿ အဝသာနေ စတဿော, ဖဂ္ဂုဏမာသဿ အာဒိမှိ စတဿောတိ ဧဝံ ဥဘိန္နံ အန္တရေ အဋ္ဌရတ္တိ။ **အဗ္ဘောကာသေ** တိ မဟာသတ္တော ဟိမပါတသမယေ ရတ္တိံ အဗ္ဘောကာသေ ဝိဟရတိ, အထဿ လောမကူပေသု အာဝုတမုတ္တာ ဝိယ ဟိမဗိန္ဒူနိ တိဋ္ဌန္တိ, သရီရံ သေတဒုကူလပာရုတံ ဝိယ ဟောတိ။ **ဒိဝါ ဝနသဏ္ဍေ**တိ ဒိဝါ ဟိမဗိန္ဒူသု သူရိယာတပသမ္ဗန္ဓေန ဝိဂတေသု အဿာသောပိ ဘဝေယျ, အယံ ပန သူရိယေ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တေယေဝ ဝနသဏ္ဍံ ပဝိသတိ, တတြာပိဿ သူရိယာတပေန ပဂ္ဃရန္တံ ဟိမံ သရီရေယေဝ ပတတိ။ **ဒိဝါ အဗ္ဘောကာသေ ဝိဟရာမိ ရတ္တိံ ဝနသဏ္ဍေ**တိ ဂိမှကာလေ ကိရေသ ဒိဝါ အဗ္ဘောကာသေ ဝိဟာသိ, တေနဿ ကစ္ဆေဟိ သေဒဓာရာ မုစ္စိံသု, ရတ္တိံ အဿာသော ဘဝေယျ, အယံ ပန သူရိယေ အတ္ထံ ဂစ္ဆန္တေယေဝ ဝနသဏ္ဍံ ပဝိသတိ။ အထဿ ဒိဝါ ဂဟိတဥသ္မေ ဝနသဏ္ဍေ အင်္ဂါရကာသုယံ ပက္ခိတ္တော ဝိယ အတ္တဘာဝေါ ပရိဒယှိတ္ထ။ **အနစ္ဆရိယာ** တိ အနုအစ္ဆရိယာ။ **ပဋိဘာသီ**တိ ဥပဋ္ဌာသိ။

သောတတ္တော တိ ဒိဝါ အာတပေန ရတ္တိံ ဝနဥသ္မာယ သုတတ္တော။ **သောသိန္နော** တိ ရတ္တိံ ဟိမေန ဒိဝါ ဟိမောဒကေန သုဋ္ဌု တိန္တော။ **ဘိံသနကေ**တိ ဘယဇနကေ။ **နဂ္ဂေါ** တိ နိစ္စေလော။ နိတသနဟရုပနေ ဟိ သတိ သီတံ တာ ဥဏှံ တာ န အတိဗာဓေယျ, တမ္ပိ မေ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ **န စဂ္ဂိမာသိနော** တိ အဂ္ဂိမ္ပိ န ဥပဂတော။ **ဧသနာပသုတော**တိ သုဒ္ဓိဧသနတ္ထာယ ပသုတော, ပယုတ္တော။ **မုနီ**တိ, တဒာ အတ္တာနံ မုနီတိ ကတွာ ကထေတိ။

ဆဝဋ္ဌိကာနီ တိ ဥပမုဒ္ဓမာနိ အဋ္ဌိနိ။ **ဥပဓာယာ**တိ ယထာ သီသူပဓာနဉ္စ ဟတ္ထူပဓာနဉ္စ ပညာယတိ, ဧဝံ သန္ထရိတွာ တတ္ထ သေယျံ ကပ္ပေမီတိ ဒဿေတိ။ **ဂါမဏ္ဍလာ** တိ ဂေါပာလဒါရကာ။ တေ ကိရ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ, သုမေဓ, တွံ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ကသ္မာ နိသိန္နော, ကထေဟီတိ ဝဒန္တိ။ ဗောဓိသတ္တော အဓောမုခော နိသီဒတိ, န ကထေတိ။ အထ နံ တေ အကထေတုံ န ဒဿာမာတိ ပရိဝါရေတွာ **ဩဋ္ဌုဘန္တိ** သရီရေ ခေဠံ ပါတေန္တိ။ ဗောဓိသတ္တော ဧဝမ္ပိ န ကထေတိ။ အထ နံ တွံ န ကထေသီတိ **ဩမုတ္တေန္တိ** ပဿာဝမဿ ဥပရိ ဝိဿဇ္ဇေန္တိ။ ဗောဓိသတ္တော ဧဝမ္ပိ န ကထေတိယေဝ။ တတော နံ ကထေဟိ ကထေဟီတိ ပံသုကေန **ဩကိရန္တိ**။ ဗောဓိသတ္တော ဧဝမ္ပိ န ကထေတိယေဝ။ အထဿ န ကထေသီတိ ဒဏ္ဍကသလာကာ ဂဟေတွာ ကဏ္ဏသောတေသု ပဝေသေန္တိ။ ဗောဓိသတ္တော ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ အဓိဝါသေန္တော ကဿစိ ကိဉ္စိ န ကရိဿာမီတိ မတကော ဝိယ အစ္ဆတိ။ တေနာဟ "န ခော ပနာဟံ, သာရိပုတ္တ, အဘိဇာနာမိ တေသု ပါပကံ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတာ"တိ။ န မယာ တေသု ပါပကံ စိတ္တမ္ပိ ဥပ္ပာဒိတန္တိ အတ္ထော။ **ဥပေက္ခာဝိဟာရသ္မိံ ဟောတီ** တိ ဥပေက္ခာဝိဟာရော ဟောတိ။ ဝိဟာရော ဧဝ ဟိ ဝိဟာရသ္မိန္တိ ဝုတ္တော။ တေနေဝ စ "ဣဒံသု မေ"တိ ဧတ္ထာပိ အယံသု မေတိ ဧဝံ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမိနာ နယေန

အညာနိပိ ဝေရူပါနိ ပအနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ကွမိနာ ကူတော ကေနစိုတိကပေ့ပ ပူရိတံ ဥပေက္ခာဝိဟာရံ ဒဿေတိ။ ယံ သန္ဓာယာဟ –

“သုခပတ္တော န ရဇ္ဇာမိ၊ ဒုက္ခေ န ဟောမိ ဒုမ္မနော။
သဗ္ဗတ္ထ တုလိတော ဟောမိ၊ ဧသာ မေ ဥပေက္ခာပါရမီ”တိ။

ဒုက္ကရကာရိကာဒိသုဒ္ဓိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာဟာရသုဒ္ဓိဝဏ္ဏနာ

၁၅၈. အာဟာရေန သုဒ္ဓိ တိ ကောလာဒိနာ ကေစ္စေန ပရိတ္တကအာဟာရေန သက္ကာ သုဇ္ဈိတုန္တိ ဧဝံဒိဋ္ဌိနော ဟောန္တိ။ **ဧဝမာဟံသူ**တိ ဧဝံ ဝဒန္တိ။ **ကောလေဟီ**တိ ပဒရေဟိ။ **ကောလောဒကန္တိ** ကောလာနိ မဒ္ဒိတွာ ကတပါနကံ။ **ကောလဝိကတိန္တိ** ကောလသာဠဝကောလပူဝကောလဂုဠာဒိကောလဝိကာရံ။ **ဧတပရမော**တိ ဧတံ ပမာဏံ ပရမံ အဿာတိ ဧတပရမော။ တအ ကေနစုတိကပ္ပမတ္တကေ ပန န ဗေလုဝပက္ကတာလပက္ကပမာဏော ကောလော ဟောတိ, ယံ ဧတရဟိ ကောလဿ ပမာဏံ, တတ္တကောဝ ဟောတီတိ အတ္ထော။

၁၅၉. အဓိမတ္တကသိမာနန္တိ အတိဝိယ ကိသဘာဝံ။ **အာသီတိကပဗ္ဗာနိ ဝ ကာဠပဗ္ဗာနိ ဝ** တိ ယထာ အာသီတိကဝလ္လိယာ စ ကာဠဝလ္လိယာ စ သန္ဓိဋ္ဌာနေသု မိလာယိတွာ မဇ္ဈေ ဥန္နတုန္နတာနိ ဟောန္တိ, ဧဝံ မယှံ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနိ ဟောန္တီတိ ဒဿေတိ။ **ဩဋ္ဌပဒံ** န္တိ ယထာ ဩဋ္ဌဿ ပဒံ မဇ္ဈေ ဂမ္ဘီရံ ဟောတိ, ဧဝမေဝံ ဗောဓိသတ္တဿ မိလာတေ မံသလောဟိတေ ဝစ္စဒွါရဿ အန္တောပဝိဋ္ဌတ္တာ အာနိသဒံ မဇ္ဈေ ဂမ္ဘီရံ ဟောတိ။ အထဿ ဘူမိယံ နိသိန္နဋ္ဌာနံ သရပေါဌွေန အက္ကန္တံ ဝိယ မဇ္ဈေ ဥန္နတံ ဟောတိ။ **ဝဋ္ဋနာဝဠီ** တိ ယထာ ရဇ္ဇုယာ အာဝုနိတွာ ကတာ ဝဋ္ဋနာဝဠီ ဝဋ္ဋနာနံ အန္တရန္တရာ နိန္နာ ဟောတိ, ဝဋ္ဋနဋ္ဌာနေသု ဥန္နတာ, ဧဝံ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကော ဥန္နတာဝနတော ဟောတိ, **ဇရသာလာယ ဂောပါနသိယော**တိ ဇိဏ္ဏသာလာယ ဂေဟနသိယော, တာ ဝံသတော မုစ္စိတွာ မဏ္ဍလေ ပတိဋ္ဌဟန္တိ, မဏ္ဍလတော မုစ္စိတွာ ဘူမိယန္တိ; ဧဝံ ကော ဥပရိ ဟောတိ, ကော ဟေဋ္ဌာတိ ဩလုဂ္ဂဝိလုဂ္ဂါ ဘဝန္တိ။ ဗောဓိသတ္တဿ ပန န ဧဝံ ဖာသုဠိယော, တဿ ဟိ လောဟိတေ ဆိန္နေ မံသေ မိလာတေ ဖာသုဠန္တရေဟိ စမ္မာနိ ဟေဋ္ဌာ ဩတိဏ္ဏာနိ, တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

ဩက္ခာယိကာ တိ ဟေဋ္ဌာ အနုပဝိဋ္ဌာ။ တဿ ကိရ လောဟိတေ ဆိန္နေ မံသေ မိလာတေ အက္ခိအာတဋ္ဋကာ မတ္ထလုင်္ဂံ အာဟစ္စ အဋ္ဌံသု, တေနဿ ဝေရူပါ အက္ခိတာရကာ အဟေသုံ။ **အာမကစ္ဆိန္နော** တိ အတိတရုဏကာလေ ဆိန္နော, သော ဟိ တတာတပေန သံဖုသတိ စေဝ မိလာယတိ စ။ **ယာဝဿု မေ, သာရိပုတ္တ** တိ, သာရိပုတ္တ, မယှံ ဥဒရစ္ဆဝိ ယာဝ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကံ အလ္လီနာ ဟောတိ။ အထ စ ယာဝဿု မေ, သာရိပုတ္တ, ဘာရိယဘာရိယာ အဟောသိ ဒုက္ကရကာရိကာ, မယှံ ဥဒရစ္ဆဝိ ယာဝ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကံ အလ္လီနာ အဟောသီတိ ဧဝမေတ္ထ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကံယေဝ ပရိဂ္ဂဏှာမီ** တိ သဟဥဒရစ္ဆဝိံ ဂဏှာမိ။ **ဥဒရစ္ဆဝိံယေဝ ပရိဂ္ဂဏှာမီ** တိ သဟပိဋ္ဌိကဏ္ဋကံ ဂဏှာမိ။ **အဝကုဇ္ဇော ပပတာမီ** တိ တဿ ဟိ ဥစ္စာရပဿာဝတ္ထာယ နိသိန္နဿ ပဿာဝေ နေဝ နိက္ခမတိ, ဝစ္စံ ပန ဧကံ ဒွေ ဝ ကဋ္ဌကဋ္ဌိမတ္တံ နိက္ခမတိ။ ဗလဝဒုက္ခံ ဥပ္ပာဒေတိ။ သရီရတော သေဒါ မုစ္စန္တိ, တတ္ထေဝ အဝကုဇ္ဇော ဘူမိယံ ပတတိ။ တေနာဟ “အဝကုဇ္ဇော ပပတာမီ”တိ။ **တမေဝ ကာယန္တိ** တံ ကေနစုတိကပ္ပမတ္တကေ ကာယံ။ မဟာသစ္စကသုတ္တေ ပန ပစ္ဆိမဘဝိကကာယံ သန္ဓာယ ကွမေဝ ကာယန္တိ အာဟ။ **ပူတိမူလာနီ**တိ မံသေ စ လောဟိတေ စ သတိ တိဋ္ဌန္တိ။ တဿ ပန အဘာဝေ စမ္မခဏ္ဍေ လောမာနိ ဝိယ ဟတ္ထေယေဝ လဂ္ဂန္တိ, တံ သန္ဓာယာဟ “ပူတိမူလာနိ လောမာနိ ကာယသ္မာ ပတန္တိ”တိ။

အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသ န္တိ အရိယဘာဝံ ကာတုံ သမတ္ထံ လောကုတ္တရမဂ္ဂံ။ **ကွမိဿာယေဝ အရိယာယ ပညာယာ**တိ ဝိပဿနာပညာယ အနဓိဂမာ။ **ယာယံ အရိယာ**တိ ယာ အယံ မဂ္ဂပညာ အဓိဂတာ။ ကွဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ ဧတရဟိ ဝိပဿနာပညာယ အဓိဂတတ္တာ မဂ္ဂပညာ အဓိဂတာ, ဧဝံ ကေနစုတိကပ္ပမတ္တကေ ဝိပဿနာပညာယ အနဓိဂတတ္တာ လောကုတ္တရမဂ္ဂပညံ နာဓိဂတောသ္မီတိ, မဇ္ဈိမဘာဏကတ္ထေရာ ပနာဟု, ကွမိဿာယေတတိ ဝုတ္တပညာပိ ယာယံ အရိယာတိ ဝုတ္တပညာပိ မဂ္ဂပညာယေဝ။ အထ နေ ဘိက္ခူ အာဟံသု “ဧဝံ သန္တေ

မဂ္ဂဿ အနဓိဂတတ္တာ မဂ္ဂံ နာဓိဂတောသ္မီတိ ကြဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ, ဘန္တေ”တိ။ အာဝုသော, ကိဥ္စာပိ ဒီပေတုံ န သက္ကောမိ, ဒွေဝပိ ပန မဂ္ဂပညာယေတတိ, တေဒေဝ စေတ္ထ ယုတ္တံ။ ကြတရထာ ဟိ ယာ အယန္တိ နိဒ္ဒေသော အနနု ရူပေ သိယာ။

အာဟာရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သံသာရသုတ္တဒိအာဒိဝဏ္ဏနာ

၁၆၀. **သံသာရေန သုဒ္ဓီ** တိ ဗဟုကံ သံသရိတွတ သုဇ္ဈန္တီတိ ဝဒန္တိ။ **ဥပပတ္တိယာ သုဒ္ဓီ** တိ ဗဟုကံ ဥပပဇ္ဇိတွ တ သုဇ္ဈန္တီတိ ဝဒန္တိ။ **အာတသေန သုဒ္ဓီ** တိ ဗဟူသု ဌာနေသု ဝသိတွတ သုဇ္ဈန္တီတိ ဝဒန္တိ။ တီသုပိ ဌာနေသု သံ သရဏကဝသေန **သံသာရော**။ ဥပပဇ္ဇနကဝသေန **ဥပပတ္တိ** ။ ဝသနကဝသေန **အာတသော**တိ ခန္ဓာယေဝ ဝုတ္တာ။ **ယ ညေနာ**တိ ဗဟုယာဂေ ယဇိတွတ သုဇ္ဈန္တီတိ ဝဒန္တိ။ **မုဒ္ဓာဝသိတ္တေနာ** တိ တီဟိ သင်္ခေဟိ ခတ္တိယာဘိသေကေန မု ဒ္ဓနိ အဘိသိတ္တေန။ **အဂ္ဂိပရိစရိယာယာ** တိ ဗဟုအဂ္ဂိပရိစရဏေန သုဇ္ဈန္တီတိ ဝဒန္တိ။

၁၆၁. **ဒဟရော**တိ တရုဏော။ **ယုဝါ**တိ ယောဗ္ဗနေန သမန္နာဂတော။ **သုသုကာဠကေသော**တိ သုဋ္ဌု ကာဠကေသော။ **ဘဒ္ဒေန ယောဗ္ဗနေန သမန္နာဂတော** တိ ကြမိနာသ္သ ယေန ယောဗ္ဗနေန သမန္နာဂတော ယုတ, တံ ယောဗ္ဗနံ ဘဒ္ဒံ လဒ္ဒကန္တိ ဒဿေတိ။ ပဌမေန ဝယသာတိ ပဌမဝယော နာမ တေတ္တိံသ ဝဿာနိ, တေန သမန္နာဂတောတိ အတ္ထော, **ပညာဝေယျတ္တိယေနာ** တိ ပညာဝေယျတ္တိဘာဝေန။ **ဇိဏ္ဏော** တိ ဇရာဇိဏ္ဏော။ **ဝုဒ္ဓော** တိ ဝမိုတွတ ဌိ တအင်္ဂပစ္စင်္ဂော။ **မဟလ္လကော** တိ ဇာတိမဟလ္လကော။ **အဒ္ဓဂတော** တိ ဗဟုအဒ္ဓါနံ ဂတော စိရကာလာတိက္ကန္တော။ **ဝယော အနုပ္ပတ္တော** တိ ဝဿသတဿ တတိယကောဋ္ဌာသံ ပစ္ဆိမဝယံ အနုပ္ပတ္တော။ **အာသီတိကော မေ ဝ ယော ဝတ္တတီ**တိ ကြမံ ကိရ သုတ္တံ ဘဂဝတ ပရိနိဗ္ဗာနသံဝစ္ဆရေ ကထေသိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ပရမာယာ**တိ ဥတ္တမာယ။ **သတိယာ**တိအာဒီသု ပဒသတမ္ပိ ပဒသဟဿမ္ပိ ဝဒန္တဿေဝ ဂဟဏသမတ္ထတာ **သတိ** နာမ။ တဒေဝ အာ ဓာရဏဥပနိဗန္ဓနသမတ္ထတာ **ဂတိ** နာမ။ ဧဝံ ဂဟိတံ ဓာရိတံ သဇ္ဈာယံ ကာတုံ သမတ္ထဝီရိယံ **ဓိတိ** နာမ။ တဿ အတ္ထဥ္စ ကာရဏဉ္စ ဒဿနသမတ္ထတာ **ပညာဝေယျတ္တိယံ** နာမ။

ဒဠှဓမ္မာ ဓနုဂ္ဂဟော တိ ဒဠှံ ဓနုံ ဂဟေတွတ ဌိတော ဣဿာသော။ **ဒဠှဓနု** နာမ ဒွိသဟဿထာမံ ဝုစ္စတိ, ဒွိသဟဿထာမံ နာမ ယဿ အာရောပိတဿ ဇိယာဗဒ္ဓေ လောဟသီသာဒီနံ ဘာရော ဒဏ္ဍေ ဂဟေတွတ ယာဝ ကဏ္ဍပ္ပမာဏာ ဥက္ခိတ္တဿ ပထဝိတော မုစ္စတိ။ **သိက္ခိတော** တိ ဒသ ဒွါဒသ ဝဿာနိ အာစရိယကုလေ ဥ ဂ္ဂဟိတသိပ္ပော။ **ကတဟတ္ထော** တိ ကောစိ သိပ္ပမေဝ ဥဂ္ဂဏှာတိ။ ကတဟတ္ထော န ဟောတိ, အယံ ပန ကတဟ တ္ထော စိဏ္ဏဝသီဘာဝေ။ **ကတူပာသနော**တိ ရာဇကုလာဒီသု ဒဿိတသိပ္ပော။ **လဟုကေန အသနေနာ**တိ အန္တော သုသိရံ ကတွတ တူလာဒီနိ ပူရေတွတ ကတလာခါပရိကမ္မေန သလ္လဟုကကဏ္ဍေန။ ဧဝံ ကတဥ္ဟိ ကေဥသဘကမ္မိ ဒွ ဝေ ဥသဘာနိ ဂစ္ဆတိ, အဋ္ဌဥသဘကမ္မိ သောဠသဥသဘာနိ ဂစ္ဆတိ။ **အပ္ပကသိရေနာ**တိ နိဒုက္ခေန။ **အတိပာတေယျာ** တိ အတိက္ကမေယျ။ **ဧဝံ အဓိမတ္တသတိမန္တော** တိ ယထာ သော ဓနုဂ္ဂဟော တံ ဝိဒတ္ထိစတုရင်္ဂုလဆာယံ သီဃံ ဧဝ အတိက္ကမေတိ, ဧဝံ ပဒသတမ္ပိ ပဒသဟဿမ္ပိ ဥဂ္ဂဟေတုံ ဥပဓာရေတုံ သဇ္ဈာယိတုံ အတ္ထကာရဏာနိ စ ဥပပရိက္ခိတုံ သမတ္ထာတိ အတ္ထော။ **အညတြ အသိတပီတခါယိတသာယိတာ** တိ အသိတပီတာဒီနိ ဟိ ဘဂဝတာပိ ကာတဗ္ဗာနိ ဟောန္တိ, ဘိက္ခူပိ။ တသ္မာ တေသံ ကရဏမတ္တကာလံ ဌပေတွတတိ ဒဿေတိ။

အပရိယာဒိန္နာယေဝ တိ အပရိက္ခီဏာယေဝ။ သစေ ဟိ ကော ဘိက္ခု ကာယာနုပဿနံ ပုစ္ဆတိ, အညော ဝေဒနာ နုပဿနံ, အညော စိတ္တာနုပဿနံ, အညော ဓမ္မာနုပဿနံ။ ကြမိနာ ပုဋ္ဌံ အဟံ ပုစ္ဆိဿာမီတိ ကော ဇော် န ဩလောကေတိ။ ဧဝံ သန္တေပိ တေသံ တရော ပညာယတိ။ ဧဝံ ဗုဒ္ဓါနံ ပန တရော န ပညာယတိ, ဝိဒတ္ထိစတုရင်္ဂုလဆာယံ အတိက္ကမတော ပုရေတရံယေဝ ဘဂဝတ စုဒ္ဒသဝိဓေန ကာယာနုပဿနံ, နဝဝိဓေန ဝေဒနာနုပဿနံ, သောဠသဝိဓေန စိ တ္တာနုပဿနံ, ပဉ္စဝိဓေန ဓမ္မာနုပဿနံ ကထေတိ။ တိဋ္ဌန္တု တ တာဝ ဧတေ စတ္တာရော။ သစေ ဟိ အညေ စတ္တာ ရော သမ္မပ္ပဓာနေသု, အညေ ကြဒ္ဓိပါဒေသု, အညေ ပဉ္စ ကြန္ဒြိယေသု, အညေ ပဉ္စ ဗလေသု, အညေ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ သု, အညေ အဋ္ဌ မဂ္ဂင်္ဂေသု ပဉှံ ပုစ္ဆေယျုံ, တမ္ပိ ဘဂဝတ ကထေယျ။ တိဋ္ဌန္တု တ ဧတေ အဋ္ဌ။ သစေ အညေ

သတ္တတိံသ ဇနာ ဇောဓိပက္ခိယေသု ပဉှံ ပုစ္ဆေယျုံ, တမ္ပိ ဘဂဝ တာဝဒေဝ ကထေယျ။ ကသ္မာ? ယာဝတာ ဟိ လောကိယမဟာဇနာ ဇော် ပဒံ ကထေန္တိ၊ တာဝ အာနန္ဒတ္ထေရော အဋ္ဌ ပဒာနိ ကထေတိ။ အာနန္ဒတ္ထေရေ ပန ဇော် ပဒံ ကထေန္တေယေဝ ဘဂဝ သောဠသပဒါနိ ကထေတိ။ ကသ္မာ? ဘဂဝတော ဟိ ဇိဝှာ မုဒုကာ ဒန္တာဝရဏံ သုဖုသိတံ ဝစနံ အဂလိတံ ဘဝင်္ဂပရိတ္တော လဟုကော။ တေနာဟ "အပရိယာဒိန္နာယေဝဿ, သာရိပုတ္တ, တထာဂတဿ ဓမ္မဒေသနာ"တိ။

တတ္ထ **ဓမ္မဒေသနာ**တိ တန္တိဋ္ဌပနာ။ **ဓမ္မပဒဗျဥ္ဇန** န္တိ ပာဠိယာ ပဒဗျဥ္ဇနံ, တဿ တဿ အတ္ထဿ ဗျဥ္ဇနကံ အက္ခရံ။ **ပဉှာပဋိဘာန**န္တိ ပဉှဗျာကရဏံ။ ဣမိနာ ကိံ ဒဿေတိ? တထာဂတော ပုဗ္ဗေ ဒဟရကာလေ အက္ခရာနိ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ ပဒံ ဝတ္တုံ သက္ကောတိ, ပဒါနိ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ ကထံ ဝတ္တုံ သက္ကောတိ, စတုအက္ခရေ ဟိ တ အဋ္ဌအက္ခရေဟိ တ သောဠသအက္ခရေဟိ တ ပဒေဟိ ယုတ္တာယ ကထာယ အတ္ထံ ဝတ္တုံ သက္ကောတိ။ ဣဒါနိ ပန မဟလ္လကကာလေ အက္ခရာနိ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ ပဒံ တ, ပဒါနိ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ ကထံ တ, ကထာယ အတ္ထံ တ ဝတ္တုံ န သက္ကောတီတိ ဇော် နတ္ထိ။ ဒဟရကာလေ စ မဟလ္လကကာလေ စ သဗ္ဗမေတံ တထာဂတဿ အပရိယာဒိန္နမေတတိ ဣမံ ဒဿေတိ။ **မဥ္စကေန စေပိ မ** န္တိ ဣဒံ ဗုဒ္ဓဗလဒီပနတ္ထမေဝ ပရိကပ္ပေတွာ အာဟ။ ဒသဗလံ ပန မဥ္စကေ အာရောပေတွာ ကမနိဂမရာဇဓာနိယော ပရိဟရဏကာလော နာမ နတ္ထိ။ တထာဂတာ ဟိ ပဉ္စမေ အာယုကောဋ္ဌာသေ ခဏ္ဍိ စ္စာဒီဟိ အနဘိဘူတာ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏသရီရဿ ဝေဝဏ္ဏိယေ အနနုပ္ပတ္တေ ဒေဝမနုဿာနံ ပိယမနာပကာလေယေဝ ပ ရိနိဗ္ဗာယန္တိ။

၁၆၂. နာဂသမာလောတိ တဿ ထေရဿ နာမံ။ ပဌမဗောဓိယဉှိ ဝီသတိဝဿဗ္ဘန္တရေ ဥပဋ္ဌာကနာဂိတမေဃိယတ္ထေရာ ဝိယ အယမ္ပိ ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာကော အဟောသိ။ **ဗီဇယမာနော**တိ မန္ဒမန္ဒေန တာလဝဏ္ဋေန ဘဂဝတော ဥတုသုခံ သမုဋ္ဌာပယမာနော။ **လောမာနိ ဟဋ္ဌာနိ**တိ သကလသုတ္တန္တံ သုတွာ ဘဂဝတော ပုဗ္ဗစရိတံ ဒုက္ကရကာရကံ အာဂမ္မ ပသန္နော ဇော် "အစ္ဆရိယံ ဘန္တေ"တိအာဒိဝစနံ အဘာသိ။ တတ္ထ အစ္ဆရံ ပဟရိတုံ ယုတ္တန္တိ **အစ္ဆရိ ယံ**။ အဘူတပုဗ္ဗံ ဘူတန္တိ **အဗ္ဘုတံ** ။ ဥဘယမ္ပိ အတ္တနော ဝိမှယမေဝ ဒီပေတိ။ **ကော နာမော အယံ ဘန္တေ** တိ ဣဒံ ဘဒ္ဒကော ဝတာယံ ဓမ္မပရိယာယော, ဟန္ဒဿ ဘဂဝတ္တံ အာယာစိတွာ နာမံ ဂဏှာပေမီတိ အဓိပ္ပာယေန အာဟ။ အ ထဿ ဘဂဝ နာမံ ဂဏှန္တော **တသ္မာ တိဟ တွံ** န္တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော, ယသ္မာ ဣဒံ သုတွာ သုတွာ တဝ လောမာနိ ဟဋ္ဌာနိ, တသ္မာ တိဟ တွံ , နာဂသမာလ, ဣမံ ဓမ္မပရိယာယံ "လောမဟံသန ပရိယာယော"တွေဝ ဝ နံ ဓာ ရေဟီတိ။

သံသာရသုဒ္ဓိအာဒိဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မဟာသီဟနာဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. မဟာဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၆၃. ဇော် မေ သုတန္တိ မဟာဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ္တံ။ တတ္ထ ဝိနယပရိယာယေန တယော ဇနာ သမ္ဗဟုလာတိ ဝုစ္စန္တိ, တတော ပရံ သင်္ဃော။ သုတ္တန္တပရိယာယေန တယော တယော ဇော်, တတော ဥဒ္ဓံ သမ္ဗဟုလာတိ ဝုစ္စန္တိ။ ဣဓ သု တ္တန္တပရိယာယေန သမ္ဗဟုလာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိံသူ** တိ ပဝိဋ္ဌာ, တေ ပန န တာဝ ပဝိဋ္ဌာ, ပဝိသိဿာ မာတိ နိက္ခန္တတ္တာ ပန ပဝိသိံသူတိ ဝုတ္တာ။ ယထာ ကမံ ဂမိဿာမီတိ နိက္ခန္တပုရိသော တံ ကမံ အပ္ပတ္တောပိ "ကုဟိံ ဣတ္ထန္နာမော"တိ ဝုတ္တေ "ကမံ ဂတော"တိ ဝုစ္စတိ, ဇော်။ **ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာရာမော** တိ ဇေတဝနတော အဝိဒူ ရေ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာရာမော အတ္ထိ, တံ သန္ဓာယ ဇော်မာဟံသု။ **သမဏော, အာဝုသော**တိ, အာဝုသော, တုမှာကံ သတ္ထာ သမဏော ဂေါတမော။ **ကာမာနံ ပရိညာ**န္တိ ကာမာနံ ပဟာနံ သမတိက္ကမံ ပညပေတိ။ ရူပဝေဒနာသု ပိ ဇော်ဝ နယော။

တတ္ထ တိတ္ထိယာ သကသမယံ ဇာနန္တာ ကာမာနံ ပရိညံ ပညပေယျုံ ပဌမဇ္ဈာနံ ဝဒမာနာ, ရူပာနံ ပရိညံ ပညပေယျုံ အရူပဘာဝံ ဝဒမာနာ, ဝေဒနာနံ ပရိညံ ပညပေယျုံ အသညဘာဝံ ဝဒမာနာ။ တေ ပန ''ဣဒံ နာမ ပဌမဇ္ဈာနံ အယံ ရူပဘာဝေ အယံ အရူပဘာဝေ''တိပိ န ဇာနန္တိ။ တေ ပညပေတုံ အသက္ကောန္တာပိ ကေဝလံ ''ပညပေမ ပညပေမာ''တိ ဝဒန္တိ။ တထာဂတော ကာမာနံ ပရိညံ အနာဂါမိမဂ္ဂေန ပညပေတိ, ရူပဝေဒနာနံ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ။ တေ ဇဝံ မဟာနေ ဝိသေသေ ဝိဇ္ဇမာနေပိ **ဣဓ နော, အာဝုသော, ကော ဝိသေသော**တိအာဒိမာဟံသု။

တတ္ထ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ ပညာပနေ။ **ဓမ္မဒေသနာယ ဝါ ဓမ္မဒေသနန္တိ** ယဒိဒံ သမဏဿ ဝါ ဂေါတမဿ ဓမ္မဒေသနာယ သဒ္ဓိံ အမှာကံ ဓမ္မဒေသနံ, အမှာကံ ဝါ ဓမ္မဒေသနာယ သဒ္ဓိံ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဓမ္မဒေသနံ အာရဗ္ဘ နာနာကရဏံ ဝုစ္စေထ, တံ ကိန္နာမာတိ ဝဒန္တိ။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ နယော ။ ဣတိ ဝေမဇ္ဈေ ဘိန္နသုဝဏ္ဏံ ဝိယ သာသနေန သဒ္ဓိံ အတ္တနော လဒ္ဓိံ ဝစနမတ္တေန သမဓုရံ ဌပယိံသု။ **နေဝ အဘိနန္ဒိံသူ** တိ ဧဝမေတန္တိ န သမ္ပဋိစ္ဆိံသု။ **နပ္ပဋိက္ကောသိံသူ** တိ နယိဒံ ဧဝန္တိ နပ္ပဋိသေဓေသုံ။ ကသ္မာ? တေ ကိရ တိတ္ထိယာ နာမ အန္ဓသဒိသာ, ဇာနိတ္ဝာ ဝါ အဇာနိတ္ဝာ ဝါ ကထေယျုန္တိ နာဘိနန္ဒိံသု, ပရိညန္တိ ဝစနေန ဤသကံ သာသနဂန္ဓော အတ္ထီတိ နပ္ပဋိက္ကောသိံသု။ ဇနပဒဝါသိနော ဝါ တေ သကသမယပရသမယေသု န သုဋ္ဌု ကုသလာတိပိ ဥဘယံ နာကံသု။

၁၆၅. န စေဝ သမ္ပာယိဿန္တီ တိ သမ္ပာဒေတွာ ကထေတုံ န သက္ခိဿန္တိ။ **ဥတ္တရိဉ္စ ဝိဃာတံ** န္တိ အသမ္ပာယနတော ဥတ္တရိမ္ပိ ဒုက္ခံ အာပဇ္ဇိဿန္တိ၊ သမ္ပာဒေတွာ ကထေတုံ အသက္ကောန္တာနံ နာမ ဟိ ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ယထာ တံ, ဘိက္ခဝေ, အဝိသယသ္မိံ** န္တိ ဧတ္ထ **ယထာ**တိ ကာရဏဝစနံ, **တ**န္တိ နိပါတမတ္တံ။ ယသ္မာ အဝိသယေ ပဉှော ပုစ္ဆိတော ဟောတီတိ အတ္ထော။ **သဒေဝကေ**တိ သဟ ဒေဝေဟိ သဒေဝကေ။ **သမာရကာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဇဝံ တီဏိ ဌာနာနိ လောကေ ပက္ခိပိတွာ ဒွေ ပဇာယာတိ ပဉ္စဟိပိ သတ္တလောကမေဝ ပရိယာဒိယိတွာ တေသ္မိံ သဒေဝကာဒိဘေဒေ လောကေ တံ ဒေဝံ ဝါ မနုဿံ ဝါ န ပဿာမီတိ ဒီပေတိ။ **ဣတော ဝါ ပန သုတွာ**တိ ဣတော ဝါ ပန မမ သာသနတော သုတွာ အတထာဂတောပိ အတထာဂတသာဝကောပိ အာရာဓေယျ ပရိတောသေယျ။ အညထာ အာရာဓနံ နာမ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။

၁၆၆. ဣဒါနိ အတ္တနော တေသံ ပဉှာနံ ဝေယျာကရဏေန စိတ္တာရာဓနံ ဒဿေန္တော **ကော စ, ဘိက္ခဝေ** တိ အာဒိမာဟ။ **ကာမဂုဏာ**တိ ကာမယိတဗ္ဗဋ္ဌေန **ကာမာ**။ ဗန္ဓနဋ္ဌေန **ဂုဏာ**။ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အဟတာနံ ဝတ္ထာနံ ဒွိဂုဏံ သင်္ဃာဋိ''န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၈) ဧတ္ထ ဟိ ပဋလဋ္ဌော ဂုဏဋ္ဌော။ ''အစ္စေန္တိ ကာလာ တရယန္တိ ရတ္တိယော, ဝယောဂုဏာ အနုပုဗ္ဗံ ဇဟန္တီ''တိ (သံ. နိ. ၁.၄) ဧတ္ထ ရာသဋ္ဌော ဂုဏဋ္ဌော။ ''သတဂုဏာ ဒက္ခိဏာ ပာဋိကင်္ခိတဗ္ဗာ''တိ (မ. နိ. ၃.၃၇၉) ဧတ္ထ အာနိသံသဋ္ဌော ဂုဏဋ္ဌော။ ''အန္တံ အန္တဂုဏံ (ခု. ပါ. ၃ ဒွတ္တိံသာကာရေ; ဒီ. နိ. ၂.၃၇၇) ကယိရာ မာလာဂုဏေ ဗဟူ''တိ (ဓ. ပ. ၅၃) ဧတ္ထ ဗန္ဓနဋ္ဌော ဂုဏဋ္ဌော။ ဣဓာပိ ဧသေဝ အဓိပ္ပေတော, တေန ဝုတ္တံ ''ဗန္ဓနဋ္ဌေန ဂုဏာ''တိ။ **စက္ခုဝိညေယျာ** တိ စက္ခုဝိညာဏေန ပဿိတဗ္ဗာ။ ဧတေနုပါယေန **သောတဝိညေယျာ**ဒီသုပိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဣဋ္ဌာ** တိ ပရိယိဋ္ဌာ ဝါ ဟောန္တု မာ ဝါ, ဣဋ္ဌာရမ္မဏဘူတာတိ အတ္ထော။ **ကန္တာ**တိ ကမနီယာ။ **မနာပာ**တိ မနဝဍ္ဎနကာ။ **ပိယရူပာ**တိ ပိယဇာတိကာ။ **ကာမူပသံဟိတာ**တိ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေန ကာမေန ဥပသံဟိတာ။ **ရဇနီယာ**တိ ရဇ္ဇနိယာ, ရာဂုပ္ပတ္တိကာရဏဘူတာတိ အတ္ထော။

၁၆၇. ယဒိ မုဒ္ဒာယ တိအာဒီသု **မုဒ္ဒာ** တိ အင်္ဂုလိပဗ္ဗေသု သညံ ဌပေတွာ ဟတ္ထမုဒ္ဒာ။ **ဂဏနာ**တိ အစ္ဆိဒ္ဒဂဏနာ။ **သင်္ခာန** န္တိ ပိဏ္ဍဂဏနာ။ ယာယ ခေတ္တံ ဩလောကေတွာ ဣမ ဧတ္တကာ ဝီဟီ ဘဝိဿန္တိ , ရုက္ခံ ဩလောကေတွာ ဣမ ဧတ္တကာနိ ဖလာနိ ဘဝိဿန္တိ, အာကာသံ ဩလောကေတွာ ဣမေ အာကာသေ သကုဏာ ဧတ္တကာ နာမ ဘဝိဿန္တီတိ ဇာနန္တိ။

ကသီတိ ကသိကမ္မံ။ **ဝဏိဇ္ဇာ** တိ ဇင်္ဃဝဏိဇ္ဇထလဝဏိဇ္ဇာဒိဝဏိပ္ပထော။ **ဂေါရက္ခ** န္တိ အတ္တနော ဝါ ပရေသံ ဝါ ဂါဝေ ရက္ခိတွာ ပဉ္စဂေါရသဝိက္ကယေန ဇီဝနကမ္မံ။ **ဣဿတ္ထော** ဝုစ္စတိ အာဝုဓံ ဂဟေတွာ ဥပဋ္ဌာနကမ္မံ။ **ရာဇပေါရိသ**န္တိ အာဝုဓေန ရာဇကမ္မံ ကတွာ ဥပဋ္ဌာနံ။ **သိပ္ပညတရ** န္တိ ဂဟိတာဝသေသံ ဟတ္ထိအဿသိပ္ပာဒိ။ **သီတဿ ပုရက္ခတော** တိ လက္ခံ ဝိယ သရဿ သီတဿ ပုရတော, သီတေန ဗာဓိယမာနောတိ အတ္ထော။ ဥဏှေပိ ဧသေဝ နယော။ **ဍံသာ**ဒီသု **ဍံသာ**တိ ပိင်္ဂလမက္ခိကာ။ **မကသာ**တိ သဗ္ဗမက္ခိကာ, **သရီသပာ**တိ ယေ ကေစိ သရိတွာ

တ ဂစ္ဆန္တိ။ **ရိသ္သမာနော** တိ ရုပ္ပမာနော, ဃဋ္ဋိယမာနော။ **မီယမာနော**တိ မရမာနော။ **အယံ, ဘိက္ခဝေ** တိ, ဘိက္ခဝေ, အယံ မုဒ္ဒာဒီဟိ ဇီဝိကကပ္ပနံ အာဂမ္မ သီတာဒိပစ္စယော အာဗာဓော။ **ကာမာနံ အာဒီနဝော**တိ ကာမေသု ဥပဒ္ဒဝေါ, ဥပသ္သဂ္ဂေါတိ အတ္ထော။ **သန္ဒိဋ္ဌိကော** တိ ပစ္စက္ခော သာမံ ပသ္သိတဗ္ဗော။ **ဒုက္ခက္ခန္ဓော** တိ ဒုက္ခရာသိ။ **ကာမဟေတူ**တိအာဒီသု ပစ္စယဋ္ဌေန ကာမာ အသ္သ ဟေတူတိ ကာမဟေတု။ မူလဋ္ဌေန ကာမာ နိဒာနမသ္သာတိ **ကာမနိဒာနော**။ လိင်္ဂဝိပလ္လာသေန ပန ကာမနိဒာနန္တိ ဝုတ္တော။ ကာရဏဋ္ဌေန ကာမာ အဓိကရဏံ အသ္သာတိ **ကာမာဓိကရဏော**။ လိင်္ဂဝိပလ္လာသေနေဝ ပန ကာမာဓိကရဏန္တိ ဝုတ္တော။ **ကာမာနမေဝ ဟေတူ**တိ ဣဒံ နိယမဝစနံ, ကာမပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိယေဝါတိ အတ္ထော။

ဥဋ္ဌဟတော တိ အာဇီဝသမုဋ္ဌာပကဝီရိယေန ဥဋ္ဌဟန္တသ္သ။ **ဃဋတော**တိ တံ ဝီရိယံ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဃဋေန္တသ္သ။ **ဝါယမတော**တိ ဝါယာမံ ပရက္ကမံ ပယောဂံ ကရောန္တသ္သ။ **နာဘိနိပ္ဖဇ္ဇန္တီ** တိ န နိပ္ဖဇ္ဇန္တိ, ဟတ္ထံ နာဘိရုဟန္တိ။ **သောစတီ**တိ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နဗလဝသောကေန သောစတိ။ **ကိလမတီ**တိ ကာယေ ဥပ္ပန္နဒုက္ခေန ကိလမတိ။ **ပရိဒေဝတီ**တိ ဝါစာယ ပရိဒေဝတိ။ **ဥရတ္တာဠိံ**န္တိ ဥရံ တာဠေတွာ။ **ကန္ဒတီ** တိ ရောဒတိ။ **သမ္မောဟံ အာပဇ္ဇတီ** တိ ဝိသညီ ဝိယ သမ္မူဠှော ဟောတိ။ **မောဃ**န္တိ တုစ္ဆံ။ **အဖလော**တိ နိပ္ဖလော။ **အာရက္ခာဓိကရဏ**န္တိ အာရက္ခကာရဏာ။ **ကိန္တိ** တိ ကေန နု ခော ဥပါယေန။ **ယမ္ပိ မေ** တိ ယမ္ပိ မယှံ ကသိကမ္မာဒီနိ ကတွာ ဥပ္ပါဒိတံ ဓနံ အဟောသိ။ **တမ္ပိ နော နတ္ထီ** တိ တမ္ပိ အမှာကံ ဣဒါနိ နတ္ထိ။

၁၆၈. ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ကာမဟေတူ တိအာဒိနာပိ ကာရဏံ ဒသ္သေတွာဝ အာဒီနဝံ ဒီပေတိ။ တတ္ထ **ကာမဟေတူ**တိ ကာမပစ္စယာ ရာဇာနောပိ ရာဇူဟိ ဝိဝဒန္တိ။ **ကာမနိဒာန**န္တိ ဘာဝနပုံသကံ, ကာမေ နိဒါနံ ကတွာ ဝိဝဒန္တီတိ အတ္ထော။ **ကာမာဓိကရဏ**န္တိပိ ဘာဝနပုံသကမေဝ, ကာမေ အဓိကရဏံ ကတွာ ဝိဝဒန္တီတိ အတ္ထော။ **ကာမာနမေဝ ဟေတူ**တိ ကာမနိဂမနဂရသေနာပတိပုရောဟိတဋ္ဌာနန္တရာဒီနံ ကာမာနမေဝ ဟေတု ဝိဝဒန္တီတိ အတ္ထော။ **ဥပက္ကမန္တီ** တိ ပဟရန္တိ။ **အသိစမ္မ**န္တိ အသိဉ္စေဝ ခေဋကဖလကာဒီနိ စ။ **ဓနုကလာပံ သန္နယှိတွာ** တိ ဓနုံ ဂဟေတွာ သရကလာပံ သန္နယှိတွာ။ **ဥဘတောဗျူဠှ**န္တိ ဥဘတော ရာသိဘူတံ။ **ပက္ခန္ဒန္တီ** တိ ပဝိသန္တိ။ **ဥသူသူ**တိ ကဏ္ဍေသု။ **ဝိဇ္ဇောတလန္တေသူ**တိ ဝိပရိဝတ္တန္တေသု။ **တေ တတ္ထာ** တိ တေ တသ္မိံ သင်္ဂါမေ။

အဒ္ဒါဝလေပနာ ဥပကာရိယောတိ စေတ္ထ မနုသ္သာ ပာကာရပါဒံ အသ္သခုရသဏ္ဌာနေန ဣဋ္ဌကာဟိ စိနိတွာ ဥပရိ သုဓာယ လိမ္ပန္တိ။ ဧဝံ ကတာ ပာကာရပါဒါ ဥပကာရိယောတိ ဝုစ္စန္တိ။ တာ တိန္တေန ကလလေန သိတ္တာ အဒ္ဒါဝလေပနာ နာမ ဟောန္တိ။ **ပက္ခန္ဒန္တီ** တိ တာသံ ဟေဋ္ဌာ တိခိဏအယသူလာဒီဟိ ဝိဇ္ဈိယမာနာပိ ပာကာရသ္သ ပိစ္ဆိလဘာဝေန အာရောဟိတုံ အသက္ကောန္တာပိ ဥပဓာဝန္တိယေဝ။ **ဆကဏကာယာ**တိ ကုထိတဂောမယေန။ **အဘိဝဂ္ဂေနာ** တိ သတဒန္တေန။ တံ အဋ္ဌဒန္တာကာရေန ကတွာ “နဂရဒွါရံ ဘိန္ဒိတွာ ပဝိသိသ္သာမာ”တိ အာဂတေ ဥပရိဒွါရေ ဌိတာ တသ္သ ဗန္ဓနယောတ္တာနိ ဆိန္ဒိတွာ တေန အဘိဝဂ္ဂေန ဩမဒ္ဒန္တိ။

၁၆၉. သန္ဓိမ္ပိ ဆိန္ဒန္တီ တိ ဃရသန္ဓိမ္ပိ ဆိန္ဒန္တိ။ **နိလ္လောပ**န္တိ ဂာမေ ပဟရိတွာ မဟာဝိလောပံ ကရောန္တိ။ **ဧကာဂါရိက**န္တိ ပဏ္ဏာသမတ္တာပိ သဋ္ဌိမတ္တာပိ ပရိဝါရေတွာ ဇီဝဂ္ဂါဟံ ဂဟေတွာ အာဟရာပေန္တိ။ **ပရိပန္ထေပိ တိဋ္ဌန္တီ**တိ ပန္ထဒူဟနကမ္မံ ကရောန္တိ။ **အဍ္ဎဒဏ္ဍကေဟီ** တိ မုဂ္ဂရေဟိ ပဟာရသာဓနတ္ထံ ဝါ စတုဟတ္ထဒဏ္ဍံ ဒွေဓာ ဆေတွာ ဂဟိတဒဏ္ဍကေဟိ။ **ဗိလင်္ဂထာလိက**န္တိ ကဉ္ဇိယဥက္ခလိကမ္မကာရဏံ, တံ ကရောန္တာ သီသကပါလံ ဥပ္ပါဋေတွာ တတ္တံ အယောဂုဠံ သဏ္ဍာသေန ဂဟေတွာ တတ္ထ ပက္ခိပန္တိ, တေန မတ္ထလုင်္ဂံ ပက္ကုထိတွာ ဥပရိ ဥတ္တရတိ။ **သင်္ခမုဏ္ဍိက**န္တိ သင်္ခမုဏ္ဍကမ္မကာရဏံ, တံ ကရောန္တာ ဥတ္တရောဋ္ဌဥဘတောကဏ္ဏစူဠိကဂဠဝါတပရိစ္ဆေဒေန စမ္မံ ဆိန္ဒိတွာ သဗ္ဗကေသေ ဧကတော ဂဏ္ဌိံ ကတွာ ဒဏ္ဍကေန ဝလ္လိတွာ ဥပ္ပါဋေန္တိ, သဟ ကေသေဟိ စမ္မံ ဥဋ္ဌဟတိ။ တတော သီသကဋာဟံ ထူလသက္ခရာဟိ ဃံသိတွာ ဓောဝန္တာ သင်္ခဝဏ္ဏံ ကရောန္တိ။

ရာဟုမုခန္တိ ရာဟုမုခကမ္မကာရဏံ, တံ ကရောန္တာ သင်္ကုနာ မုခံ ဝိဝရိတွာ အန္တောမုခေ ဒီပံ ဇာလေန္တိ ။ ကဏ္ဏစူဠိကာဟိ ဝါ ပဋ္ဌာယ မုခံ နိခါဒနေန ခဏန္တိ။ လောဟိတံ ပဂ္ဃရိတွာ မုခံ ပူရေတိ။ **ဇောတိမာလိက**န္တိ သကလသရီရံ တေလပိလောတိကာယ ဝေဌေတွာ အာလိမ္ပန္တိ။ **ဟတ္ထပဇ္ဇောတိက** န္တိ ဟတ္ထေ တေလပိလောတိကာယ ဝေဌေတွာ ဒီပံ ဝိယ ဇာလေန္တိ။ **ဧရကဝတ္တိက** န္တိ ဧရကဝတ္တကမ္မကာရဏံ, တံ ကရောန္တာ ဂီဝတော ပဋ္ဌာယ စမ္မဗဒ္ဓေ

ကန္တိတ္ွတ ကေပ္ဖကေ ဌပေန္တိ။ အထ နံ ယောတ္တေဟိ ဗန္ဓိတ္ွတ ကမုန္တိ။ သော အတ္တနော စမ္မဗဒ္ဓေ အက္ကမိတ္ွတ အက္ကမိတ္ွတ ပတတိ။ **စီရကတသိကန္တိ** စီရကတသိကကမ္မကာရဏံ, တံ ကရောန္တာ တထေဝ စမ္မဗဒ္ဓေ ကန္တိတ္ွတ ကဋိယံ ဌပေန္တိ။ ကဋိတော ပဋ္ဌာယ ကန္တိတ္ွတ ကေပ္ဖကေသု ဌပေန္တိ။ ဥပရိမေဟိ ဟေဋ္ဌိမသရီရံ စီရကနိဝတ္ထသနနိဝတ္ထံ ဝိယ ဟောတိ။ **ဧဏေယျကန္တိ** ဧဏေယျကကမ္မကာရဏံ။ တံ ကရောန္တာ ဥဘောသု ကပ္ပရေသု စ ဇာဏူသု စ အယဝလယာနိ ဒတ္ွတ အယသူလာနိ ကောဋ္ဋေန္တိ။ သော စတူဟိ အယသူလေဟိ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌဟတိ။ အထ နံ ပရိတရေတ္ွတ အဂ္ဂိံ ကရောန္တိ။ “ဧဏေယျကော ဇောတိပရိဂ္ဂဟော ယထာ”တိ အာဂတဋ္ဌာနေပိ ဣဒမေဝ ဝုတ္တံ။ တံ ကာလေန ကာလံ သူလာနိ အပနေတ္ွတ စတူဟိ အဋ္ဌိကောဋီဟိယေဝ ဌပေန္တိ။ ဧဝရူပာ ကာရဏာ နာမ နတ္ထိ။

ဗဠိသမံသိကန္တိ ဥဘတောမုခေဟိ ဗဠိသေဟိ ပဟရိတ္ွတ စမ္မမံသနှာရူနိ ဥပ္ပာဋေန္တိ။ **ကဟာပဏကန္တိ** သကလသရီရံ တိဏှာဟိ ဝာသီဟိ ကောဋိတော ပဋ္ဌာယ ကဟာပဏမတ္တံ ကဟာပဏမတ္တံ ပာတေန္တာ ကောဋ္ဋေန္တိ။ **ခါရာပတစ္ဆိကန္တိ** သရီရံ တတ္ထ တတ္ထ အာဝုဓေဟိ ပဟရိတ္ွတ ကောစ္ဆေဟိ ခါရံ ဃံသန္တိ။ စမ္မမံသနှာရူနိ ပဂ္ဃရိတ္ွတ သဝန္တိ။ အဋ္ဌိကသင်္ခလိကာဝ တိဋ္ဌတိ။ **ပလိဃပရိဝတ္တိကန္တိ** ဧကေန ပဿေန နိပဇ္ဇာပေတ္ွတ ကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒေ အယသူလံ ကောဋ္ဋေတ္ွတ ပထဝိယာ ဧကာဗဒ္ဓံ ကရောန္တိ။ အထ နံ ပာဒေ ဂဟေတ္ွတ အာဝိဉ္ဆန္တိ။ **ပလာလပီဌကန္တိ** ဆေကော ကာရဏိကော ဆဝိစမ္မံ အစ္ဆိန္ဒိတ္ွတ နိသဒပောတေဟိ အဋ္ဌီနိ ဘိန္ဒိတ္ွတ ကေသေသု ဂဟေတ္ွတ ဥက္ခိပန္တိ။ မံသရာသိယေဝ ဟောတိ, အထ နံ ကေသေဟေဝ ပရိယောနန္ဓိတ္ွတ ဂဏှန္တိ။ ပလာလဝဋ္ဋိံ ဝိယ ကတ္ွတ ပန ဝေဌေန္တိ။ **သုနခေဟိပိ**တိ ကတိပယာနိ ဒိဝသာနိ အာဟာရံ အဒတ္ွတ ဆာတကေဟိ သုနခေဟိ ခါဒာပေန္တိ။ တေ မုဟုတ္တေန အဋ္ဌိသင်္ခလိကမေဝ ကရောန္တိ။ **သမ္ပရာယိကော** တိ သမ္ပရာယေ ဒုတိယတ္တဘာဝေ ဝိပာကောတိ အတ္ွထော။

၁၇၀. **ဆန္ဒရာဂဝိနယော ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာန** န္တိ နိဗ္ဗာနံ။ နိဗ္ဗာနဉ္ဟိ အာဂမ္မ ကာမေသု ဆန္ဒရာဂေါ ဝိနီယတိ စေဝ ပဟီယတိ စ, တသ္မာ နိဗ္ဗာနံ ဆန္ဒရာဂဝိနယော ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနန္တိ စ ဝုတ္တံ။ **သာမံ ဝာ ကာမေ ပရိဇာနိဿန္တီ** တိ သယံ ဝာ တေ ကာမေ တီဟိ ပရိညာဟိ ပရိဇာနိဿန္တိ။ **တထတ္တာယာ** တိ တထဘာဝါယ။ **ယထာပဋိပန္နော** တိ ယာယ ပဋိပဒါယ ပဋိပန္နော။

၁၇၁. **ခတ္တိယကညာ** **ဝာ**တိအာဒိ အပရိတ္တေန ဝိပုလေန ကုသလေန ဂဟိတပဋိသန္ဓိကံ ဝတ္ထာလင်္ကာရာဒီနိ လဘနဋ္ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ **ပန္နရသဝဿုဒ္ဒေသိကာ** တိ ပန္နရသဝဿဝယာ။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ နယော။ ဝယပဒေသံ ကသ္မာ ဂဏှာတိ? ဝဏ္ဏသမ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ။ မာတုဂါမဿ ဟိ ဒုဂ္ဂတကုလေ နိဗ္ဗတ္တဿာပိ ဧတသ္မိံ ကာလေ ထောကံ ထောကံ ဝဏ္ဏာယတနံ ပသီဒတိ။ ပုရိသာနံ ပန ဝီသတိဝဿကာလေ ပဉ္စဝီသတိဝဿကာလေ ပသန္နံ ဟောတိ။ **နာတိဒီဃာ**တိအာဒီဟိ ဆဒောသဝိရဟိတံ သရီရသမ္ပတ္တိံ ဒီပေတိ။ **ဝဏ္ဏနိဘာ**တိ ဝဏ္ဏောယေဝ။

ဇိဏ္ဏ န္တိ ဇရာဇိဏ္ဏံ။ **ဂေါပာနသိဝင်္က** န္တိ ဂေါပာနသီ ဝိယ ဝင်္ကံ။ **ဘောဂ္ဂ** န္တိ ဘဂ္ဂံ, ဣမိနာပိဿ ဝင်္ကဘာဝမေဝ ဒီပေတိ။ **ဒဏ္ဍပရာယဏ** န္တိ ဒဏ္ဍပဋိသရဏံ ဒဏ္ဍဒုတိယံ။ **ပဝေဓမာန**န္တိ ကမ္ပမာနံ။ **အာတုရ**န္တိ ဇရာတုရံ။ **ခဏ္ဍဒန္တ** န္တိ ဇိဏ္ဏဘာဝေန ခဏ္ဍိတဒန္တံ။ **ပလိတကေသ**န္တိ ပဏ္ဍရကေသံ။ **ဝိလူန**န္တိ လုဉ္စိတ္ွတ ဂဟိတကေသံ ဝိယ ခလ္လာဋံ။ **ခလိတသိရ**န္တိ မဟာခလ္လာဋသီသံ။ **ဝလိန**န္တိ သဉ္ဇာတဝလိံ။ **တိလကာဟတဂတ္တ** န္တိ သေတကာဠတိလကေဟိ ဝိကိဏ္ဏသရီရံ။ **အာဗာဓိက**န္တိ ဗျာဓိကံ။ **ဒုက္ခိတ**န္တိ ဒုက္ခပတ္တံ။

ဗာဠှဂိလာနန္တိ အဓိမတ္တဂိလာနံ။ **သိဝထိကာယ ဆဍ္ဍိတ** န္တိ အာမကသုသာနေ ပာတိတံ။ သေသမေတ္ထ သတိပဋ္ဌာနေ ဝုတ္တမေဝ။ ဣတိပိ နိဗ္ဗာနံယေဝ ဆန္ဒရာဂဝိနယော။

၁၇၃. **နေဝ တသ္မိံ သမယေ အတ္တဗျာဗာဓာယ** တိ တသ္မိံ သမယေ အတ္တနောပိ ဒုက္ခတ္ထာယ န စေတေတိ။ **အဗျာဗဇ္ဈံယေဝ** တိ နိဒ္ဒုက္ခမေဝ ။

၁၇၄. **ယံ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒနာ အနိစ္စာ** တိ, ဘိက္ခဝေ, ယသ္မာ ဝေဒနာ အနိစ္စာ, တသ္မာ အယံ အနိစ္စာဒိအာကာရောဝ ဝေဒနာယ အာဒီနဝေါတိ အတ္ထော, နိဿရဏံ ဝုတ္တပ္ပကာရမေဝါတိ။

၄. စူဠဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၇၅. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** စူဠဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ္တံ။ တတ္ထ **သက္ကေသူ** တိ ဧဝံနာမကေ ဇနပဒေ။ သော ဟိ ဇနပဒော သက္ယာနံ ရာဇကုမာရာနံ ဝသနဋ္ဌာနတ္တာ သက္ယာတွေ၀ သင်္ချံ ဂတော။ သက္ယာနံ ပန ဥပ္ပတ္တိ အမ္ဗဋ္ဌသုတ္တေ အာဂတာဝ။ **ကပိလဝတ္ထုသ္မိ** န္တိ ဧဝံနာမကေ နဂရေ။ တဥ္ဟိ ကပိလဿ ဣသိနော နိဝါသဋ္ဌာနေ ကတတ္တာ ကပိလဝတ္ထူတိ ဝုတ္တံ, တံ ကေစရကမံ ကတ္ထာ။ **နိဂြောဓာရာမေ** တိ **နိဂြောဓော** နာမ သက္ကော, သော ဉာတိသမာဂမကာလေ ကပိလဝတ္ထုံ အာဂတေ ဘဂဝတိ အတ္တနော အာရာမေ ဝိဟာရံ ကာရေတွာ ဘဂဝတော နိယျာတေသိ, တသ္မိံ ဝိဟရတီတိ အတ္ထော။ **မဟာနာမော**တိ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဿ ဘာတာ ဘဂဝတော စူဠပိတုပုတ္တော။ သုဒ္ဓေါဒနော သုက္ကောဒနော သက္ကောဒနော ဓောတောဒနော အမိတောဒနောတိ ဣမေ ပဉ္စ ဇနာ ဘာတရော။ **အမိတာ** နာမ ဒေဝီ တေသံ ဘဂိနီ။ တိဿတ္ထေရော တဿာ ပုတ္တော။ တထာဂတော စ နန္ဒတ္ထေရော စ သုဒ္ဓေါဒနဿ ပုတ္တာ, မဟာနာမော စ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော စ သုက္ကောဒနဿ။ အာနန္ဒတ္ထေရော အမိတောဒနဿ, သော ဘဂဝတော ကနိဋ္ဌော။ မဟာနာမော မဟလ္လကတရော သကဒာဂါမီ အရိယသာဝကော။

ဒီဃရတ္တ န္တိ မယှံ သကဒာဂါမိဖလုပ္ပတ္တိတော ပဋ္ဌာယ စိရရတ္တံ ဇာနာမီတိ ဒဿေတိ။ **လောဘဓမ္မာ** တိ လောဘသင်္ခါတာ ဓမ္မာ, နာနပ္ပကာရကံ လောဘံယေဝ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ ဣတရေသုပိ ဒွီသု ဧသေဝ နယော။ **ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌန္တီ**တိ ခေပေတွာ တိဋ္ဌန္တိ။ ဣဒဉ္ဟိ ပရိယာဒာနံ နာမ "သဗ္ဗံ ဟတ္ထိကာယံ ပရိယာဒိယိတွာ သဗ္ဗံ အဿကာယံ သဗ္ဗံ ရထကာယံ သဗ္ဗံ ပတ္တိကာယံ ပရိယာဒိယိတွာ ဇီဝန္တံယေဝ နံ ဩသဇ္ဇေယျ"န္တိ (သံ. နိ. ၁.၁၂၆) ဧတ္ထ ဂဟဏေ အာဂတံ။ "အနိစ္စသညာ, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ သဗ္ဗံ ကာမရာဂံ ပရိယာဒိယတီ"တိ (သံ. နိ. ၃.၁၀၂) ဧတ္ထ ခေပနေ။ ဣဓာပိ ခေပနေ အဓိပ္ပေတံ။ တေန ဝုတ္တံ "ပရိယာဒိယိတွာတိ ခေပေတွာ"တိ။

ယေန မေ ဧကဒာ လောဘဓမ္မာပီ တိ ယေန မယှံ ဧကေကသ္မိံ ကာလေ လောဘဓမ္မာပိ စိတ္တံ ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌန္တီတိ ပုစ္ဆတိ။ အယံ ကိရ ရာဇာ "သကဒာဂါမိမဂ္ဂေန လောဘဒေါသမောဟာ နိရဝသေသာ ပဟီယန္တီ"တိ သညီ အဟောသိ, အယံ "အပ္ပဟီနံ မေ အတ္ထီ"တိပိ ဇာနာတိ, အပ္ပဟီနကံ ဥပာဒာယ ပဟီနကမ္ပိ ပုန ပစ္စာဂတတတ္တတီတိ သညီ ဟောတိ။ အရိယသာဝကဿ ဧဝံ သန္ဒေဟော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ? အာမ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ? ပဏ္ဏတ္တိယာ အကောဝိဒတ္တာ။ "အယံ ကိလေသော အသုကမဂ္ဂဝဇ္ဈော"တိ ဣမိဿာ ပဏ္ဏတ္တိယာ အကောဝိဒဿ ဟိ အရိယသာဝကဿပိ ဧဝံ ဟောတိ။ ကိံ တဿ ပစ္စဝေက္ခဏာ နတ္ထီတိ? အတ္ထိ။ သာ ပန န သဗ္ဗေသံ ပရိပုဏ္ဏာ ဟောတိ။ ဧကော ဟိ ပဟီနကိလေသမေဝ ပစ္စဝေက္ခတိ။ ဧကော အဝသိဋ္ဌကိလေသမေဝ, ဧကော မဂ္ဂမေဝ, ဧကော ဖလမေဝ, ဧကော နိဗ္ဗာနမေဝ။ ဣမာသု ပန ပဉ္စသု ပစ္စဝေက္ခဏာသု ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ နော လဒ္ဓုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဣတိ ယဿ ပစ္စဝေက္ခဏာ န ပရိပုဏ္ဏာ, တဿ မဂ္ဂဝဇ္ဈကိလေသပဏ္ဏတ္တိယံ အကောဝိဒတ္တာ ဧဝံ ဟောတိ။

၁၇၆. **သော ဧဝ ခေါ တေ**တိ သောယေဝ လောဘော ဒေါသော မောဟော စ တဝ သန္တာနေ အပ္ပဟီနော, တွံ ပန ပဟီနသညီ အဟောသီတိ ဒဿေတိ။ **သော စ ဟိ တေ**တိ သော တုယှံ လောဘဒေါသမောဟဓမ္မော။ **ကာမေ**တိ ဒုဝိဓေ ကာမေ။ **န ပရိဘုဥ္ဇေယျာသီ** တိ မယံ ဝိယ ပဗ္ဗဇေယျာသီတိ ဒဿေတိ။

၁၇၇. **အပ္ပဿာဒာ** တိ ပရိတ္တသုခါ။ **ဗဟုဒုက္ခာ** တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကဒုက္ခမေဝေတ္ထ ဗဟုကံ။ **ဗဟုပါယာသာ**တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကော ဥပါယာသကိလေသောယေဝေတ္ထ ဗဟု။ **အာဒီနဝေါ**တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကော ဥပဒ္ဒဝေါ။ **ဧတ္ထ ဘိယျော** တိ ဧတေသု ကာမေသု အယံ အာဒီနဝေါယေဝ ဗဟု။ အဿာဒေါ ပန ဟိမဝန္တံ ဥပနိဓာယ သာသပေါ ဝိယ အပ္ပေါ, ပရိတ္တကော။ **ဣတိ စေပိ မဟာနာမာ**တိ မဟာနာမ ဧဝံ စေပိ အရိယသာဝကဿ။ **ယထာဘူတ** န္တိ ယထာသဘာဝံ။ သမ္မာ နယေန ကာရဏေန ပညာယ သုဒိဋ္ဌံ ဒိဋ္ဌံ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ တတ္ထ **ပညာယာ**တိ ဝိပဿနာပညာယ, ဟေဋ္ဌာမဂ္ဂဒွယဉာဏေနာတိ အတ္ထော။ **သော စာ**တိ သော ဧဝ မဂ္ဂဒွယေန ဒိဋ္ဌကာမာဒီနဝေါ အရိယသာဝကော။ **ပီတိသုခ** န္တိ ဣမိနာ သပ္ပီတိကာနိ ဒွေ ဈာနာနိ ဒဿေတိ။ **အညံ ဝါ တတော သန္တတရ** န္တိ တတော ဈာနဒွယ

ယတော သန္တတရံ အညံ ဥပရိဈာနဒ္ဝယဥ္စေဝ မဂ္ဂဒ္ဝယဉ္စ။ **နေဝ တာဝ အနာဝဋ္ဋီ ကာမေသု ဟောတီ**တိ အထ ခော သော ဒ္ဝေ မဂ္ဂေ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဌိတောပိ အရိယသာဝကော ဥပရိ ဈာနာနံ တ မဂ္ဂါနံ တ အနဓိဂတတ္တာ နေဝ တာဝ ကာမေသု အနာဝဋ္ဋီ ဟောတိ, အနာဝဋ္ဋိနော အနာဘောဂေ န ဟောတိ။ အာဝဋ္ဋိနော သာဘောဂေယေဝ ဟောတိ။ ကသ္မာ? စတူဟိ ဈာနေဟိ ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနဿ, ဒ္ဝီဟိ မဂ္ဂေဟိ သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနဿ အဘာဝတော။

မယှမ္ပိ ခေါတိ န ကေဝလံ တုယှေဝ, အထ ခေါ မယှမ္ပိ။ **ပုဗ္ဗေဝ သမ္ဗောဓာ**တိ မဂ္ဂသမ္ဗောဓိတော ပဌမတရမေဝ။ **ပညာယ သုဒိဋ္ဌံ ဟောတီ**တိ ဧတ္ထ ဩရောဓနာဋကာ ပဇဟနပညာ အဓိပ္ပေတာ။ **ပီတိသုခံ နာဇ္ဈဂမ**န္တိ သပ္ပီတိကာနိ ဒ္ဝေ ဈာနာနိ န ပဋိလဘိံ။ **အညံ တ တတော သန္တတရ**န္တိ ဣဓ ဥပရိ ဈာနဒ္ဝယံ စေဝ စတ္တာရော စ မဂ္ဂါ အဓိပ္ပေတာ။ **ပစ္စညာသိ**န္တိ ပဋိအညာသိံ။

၁၇၉. ကောမိအဟံ မဟာနာမ သမယန္တိ ကသ္မာ အာရဒ္ဓံ? အယံ ဟဋ္ဌိယေက္ကော အနုသန္ဓိ။ ဟေဋ္ဌာ ကာမာနံ အဿာဒေပိ အာဒီနဝေပိ ကထိတော, နိဿရဏံ န ကထိတံ, တံ ကထေတုံ အယံ ဒေသနာ အာရဒ္ဓာ။ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂေ ဟိ ဧကော အန္တော အတ္တကိလမထာနုယောဂေ ဧကောတိ ဣမေဟိ အန္တေဟိ မုတ္တံ မမ သာသနန္တိ ဥပရိ ဖလသမာပတ္တိသီသေန သကလသာသနံ ဒဿေတုမ္ပိ အယံ ဒေသနာ အာရဒ္ဓာ။

ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေတိ တဿ ပဗ္ဗတဿ ဂိဇ္ဈသဒိသံ ကူဋံ အတ္ထိ, တသ္မာ **ဂိဇ္ဈကူဋော**တိ ဝုစ္စတိ။ ဂိဇ္ဈာ ဝာ တဿ ကူဋေသု နိဝသန္တီတိပိ ဂိဇ္ဈကူဋောတိ ဝုစ္စတိ။ **ဣသိဂိလိပဿေ**တိ ဣသိဂိလိပဗ္ဗတဿ ပဿေ။ **ကာဠသိလာယ**န္တိ ကာဠဝဏ္ဏေ ပိဋ္ဌိပါသာဏေ။ **ဥဗ္ဘဋ္ဌကာ ဟောန္တီ**တိ ဥဒ္ဓံယေဝ ဌိတကာ ဟောန္တိ အနိသိန္နာ။ **ဩပက္ကမိကာ**တိ ဥဗ္ဘဋ္ဌကာဒိနာ အတ္တနော ဥပက္ကမေန နိဗ္ဗတ္တိတာ။ **နိဂဏ္ဌော, အာဝုသော**တိ အညံ ကာရဏံ ဝတ္တုံ အသက္ကောန္တာ နိဂဏ္ဌဿ ဥပရိ ပက္ခိပိံသု။ **သဗ္ဗညူ သဗ္ဗဒဿာဝီ**တိ သော အမှာကံ သတ္ထာ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ သဗ္ဗံ ဇာနာတိ ပဿတီတိ ဒဿေတိ။ **အပရိသေသံ ဉာဏဒဿနံ ပဋိဇာနာတီ**တိ သော အမှာကံ သတ္ထာ အပရိသေသံ ဓမ္မံ ဇာနန္တော အပရိသေသသင်္ခာတံ ဉာဏဒဿနံ ပဋိဇာနာတိ, ပဋိဇာနန္တော စ ဧဝံ ပဋိဇာနာတိ “စရတော စ မေ တိဋ္ဌတော စ။ပေ.။ ပစ္စုပဋ္ဌိတ”န္တိ။ တတ္ထ **သတတ**န္တိ နိစ္စံ။ **သမိတ**န္တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။

၁၈၀. ကိံ ပန တုမှေ, အာဝုသော, နိဂဏ္ဌာ ဇာနာထ တွေကံ တ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏာန္တိ ဣဒံ ဘဂဝတ ပုရိသော နာမ ယံ ကရောတိ, တံ ဇာနာတိ။ ဝိသတိကဟာပဏေ ဣဏံ ဂဟေတွာ ဒသ ဒတွာ “ဒသ မေ ဒိန္နာ ဒသ အဝသိဋ္ဌာ”တိ ဇာနာတိ, တေပိ ဒတွာ “သဗ္ဗံ ဒိန္န”န္တိ ဇာနာတိ။ ခေတ္တဿ တတိယဘာဂံ လာယိတွာ “ဧကော ဘာဂေ လာယိတော, ဒ္ဝေ အဝသိဋ္ဌာ”တိ ဇာနာတိ။ ပုန ဧကံ လာယိတွာ “ဒ္ဝေ လာယိတာ, ဧကော အဝသိဋ္ဌော”တိ ဇာနာတိ။ တသ္မိမ္ပိ လာယိတေ “သဗ္ဗံ နိဋ္ဌိတ”န္တိ ဇာနာတိ, ဧဝံ သဗ္ဗကိစ္စေသု ကတဉ္စ အကတဉ္စ ဇာနာတိ, တုမှေဟိပိ တထာ ဉာတဗ္ဗံ သိယာတိ ဒဿေတိ။ **အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာန**န္တိ ဣမိနာ အကုသလံ ပဟာယ ကုသလံ ဘာဝေတွာ သုဒ္ဓန္တံ ပတ္တော နိဂဏ္ဌော နာမ တုမှာကံ သာသနေ အတ္ထီတိ ပုစ္ဆတိ။

ဧဝံ သန္တေတိ တုမှာကံ ဧဝံ အဇာနနဘာဝေ သတိ။ **လုဒ္ဒါ**တိ လုဒ္ဒာစာရာ။ **လောဟိတပါဏိနော**တိ ပါဏေ ဇီဝိတာ ဝောရောပေန္တာ လောဟိတေန မက္ခိတပါဏိနော။ ပါဏံ ဟိ ဟနန္တဿပိ ယဿ လောဟိတေန ပါဏိ န မက္ခိယတိ , သောပိ လောဟိတပါဏီတွေဝ ဝုစ္စတိ။ **ကုရူရကမ္မန္တာ**တိ အာရုဏကမ္မာ။ မာတရိ ပိတရိ ဓမ္မိကသမဏဗြာဟ္မဏာဒီသု စ ကတာပရာဓာ။ မာဂဝိကာဒယော ဝါ ကက္ခဠကမ္မာ။

န ခေါ, အာဝုသော, ဂေါတမာတိ ဣဒံ နိဂဏ္ဌာ “အယံ အမှာကံ ဝါဒေ ဒေါသံ ဒေတိ, မယမ္ပိဿ ဒေါသံ အာရောပေမာ”တိ မညမာနာ အာရဘိံသု။ တဿတ္ထော, “အာဝုသော, ဂေါတမ ယထာ တုမှေ ပဏီတစီဝရာနိ ဓာရေန္တာ သာလိမံသောဒနံ ဘုဉ္ဇန္တာ ဒေဝဝိမာနဝဏ္ဏာယ ဂန္ဓကုဋိယာ ဝသမာနာ သုခေန သုခံ အဓိဂစ္ဆထ, န ဧဝံ သုခေန သုခံ အဓိဂန္တဗ္ဗံ။ ယထာ ပန မယံ ဥက္ကုဋိကပ္ပဓာနာဒီဟိ နာနပ္ပကာရကံ ဒုက္ခံ အနုဘဝာမ, ဧဝံ ဒုက္ခေန သုခံ အဓိဂန္တဗ္ဗ”န္တိ။ **သုခေန စ ဟာဝုသော**တိ ဣဒံ သစေ သုခေန စ သုခံ အဓိဂန္တဗ္ဗံ သိယာ။ ရာဇာ အဓိဂစ္ဆေယျာတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ ။ တတ္ထ **မာဂဓော**တိ မဂဓရဋ္ဌဿ ဣဿရော။ **သေနိယော**တိ တဿ နာမံ။ **ဗိမ္ဗီ**တိ အတ္တဘာဝဿ နာမံ။ သော တဿ သာရဘူတော ဒဿနီယော ပာသာဒိကော အတ္တဘာဝသမိဒ္ဓိယာ **ဗိမ္ဗိသာရော**တိ ဝုစ္စတိ။ **သုခဝိဟာရိတ**

ရောတိ ဣဒံ တေ နိဂဏ္ဌာ ရညော တီသု ဟာသာဒေသု တိဝိဓဝဓယေဟိ နာဠေကေဟိ သဒ္ဓိံ သမ္ပတ္တိအနုဘဝနံ သန္ဓာယ ဝဒန္တိ။ **အဒ္ဓာ** တိ ဧကံသေန။ **သဟသာ အပ္ပဋိသင်္ခါ** တိ သာဟသံ ကတွာ, အပ္ပစ္စဝေက္ခိတွာဝ ယထာ ရတ္တော ရာဂဝသေန ဒုဋ္ဌော ဒောသဝသေန မူဠ္ဟော မောဟဝသေန ဘာသတိ, ဧဝမေဝံ တစာ ဘာသိတာတိ ဒဿေတိ။

တတ္ထ ပဋိပုစ္ဆိဿာမိ တိ တသ္မိံ အတ္ထေ ပုစ္ဆိဿာမိ။ **ယထာ တေ ခမေယျာ** တိ ယထာ တုမှာကံ ရုစ္စေယျ။ **ပဟောတီ**တိ သက္ကောတိ။

အနိဉ္ဇမာနော တိ အစလမာနော။ **ဧကန္တသုခံ ပဋိသံဝေဒီ**တိ နိရန္တရသုခံ ပဋိသံဝေဒီ။ "အဟံ ခော , အာဝုသော, နိဂဏ္ဌာ ပဟောမိ။ပေ.။ ဧကန္တသုခံ ပဋိသံဝေဒီ"တိ ဣဒံ အတ္တနော ဖလသမာပတ္တိသုခံ ဒဿေန္တော အာဟ။ ဧတ္ထ စ ကထာပတိဋ္ဌာပနတ္ထံ ရာဇတရေ သတ္တ အာဒိံ ကတွာ ပုစ္ဆာ ကတာ။ သတ္တ ရတ္တိန္ဒိဝါနိ နပ္ပဟောတီတိ ဟိ ဝုတ္တေ ဆ ပဉ္စ စတ္တာရီတိ သုခံ ပုစ္ဆိတုံ ဟောတိ။ သုဒ္ဓတရေ ပန သတ္တာတိ ဝုတ္တေ ပုန ဆ ပဉ္စ စတ္တာရီတိ ဝုစ္စမာနံ အနနုစ္ဆဝိယံ ဟောတိ, တသ္မာ ဧကံ အာဒိံ ကတွာ ဒေသနာ ကတာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

စူဠဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. အနုမာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၁. ဧဝံ မေ သုတန္တိ အနုမာနသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဘဂ္ဂေသူ** တိ ဧဝံနာမကေ ဇနပဒေ, ဝစနတ္တော ပနေတ္ထ ဝုတ္တာနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သုသုမာရဂိရေ**တိ ဧဝံနာမကေ နဂရေ။ တဿ ကိရ နဂရဿ ဝတ္ထုပရိဂ္ဂဟဒိဝသေ အဝိဒူရေ ဥဒကရဟဒေ သုံသုမာရော သဒ္ဒမကာသိ, ဂိရံ နိစ္ဆာရေသိ။ အထ နဂရေ နိဋ္ဌိတေ **သုံသုမာရဂိရံ** တွေဝဿ နာမံ အကံသု။ **ဘေသကဠာဝနေ**တိ ဘေသကဠာနာမကေ ဝနေ။ "ဘေသဂဠာဝနေ"တိပိ ပါဌော။ **မိဂဒာယေ**တိ တံ ဝနံ မိဂပက္ခီနံ အဘယဒိန္နဋ္ဌာနေ ဇာတံ, တသ္မာ **မိဂဒာယော**တိ ဝုစ္စတိ။

ပဝါရေတီတိ ဣစ္ဆာပေတိ။ **ဝဒန္တု** တိ ဩဝါဒအနုသာသနိဝသေန ဝဒန္တု, အနုသာသန္တူတိ အတ္ထော။ **ဝစနီယောမှီ**တိ အဟံ တုမှေဟိ ဝတ္တဗ္ဗော, အနုသာသိတဗ္ဗော ဩဝဒိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ **သော စ ဟောတိ ဒုဗ္ဗစော** တိ သော စ ဒုက္ခေန ဝတ္တဗ္ဗော ဟောတိ, ဝုတ္တော န သဟတိ။ **ဒောဝစဿကရဏေဟီ** တိ ဒုဗ္ဗစဘာဝကာရကေဟိ ဥပရိ အာဂတေဟိ သောဠသဟိ ဓမ္မေဟိ။ **အပ္ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟီ အနုသာသနိ** န္တိ ယော ဟိ ဝုစ္စမာနော တုမှေဟ မံ ကသ္မာ ဝဒထ, အဟံ အတ္တနော ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇံ အတ္ထာနတ္ထံ ဇာနာမီတိ ဝဒတိ။ အယံ အနုသာသနိံ ပဒက္ခိဏတော န ဂဏှာတိ, တမတော ဂဏှာတိ, တသ္မာ **အပ္ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟီ** တိ ဝုစ္စတိ။

ဟာပိကာနံ ဣစ္ဆာန န္တိ လာမကာနံ အသန္တသမ္ဘာဝနပတ္ထနာနံ။ **ပဋိပ္ဖရတီ** တိ ပဋိဝိရုဒ္ဓော, ပစ္စနီကော ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ, **အပသာဒေတီ**တိ ကိံ နု ခော တုယှံ ဗာလဿ အဗျတ္တဿ ဘဏိတေန, တွမ္ပိ နာမ ဘဏိတဗ္ဗံ မညိဿသီတိ ဧဝံ ဃဋ္ဋေတိ။ **ပစ္စာရောပေတီ** တိ, တွမ္ပိ ခေါသိ ဣတ္ထန္နာမံ အာပတ္တိံ အာပန္နော, တံ တာဝ ပဋိကရောဟီတိ ဧဝံ ပဋိအာရောပေတိ။

အညေနညံ ပဋိစရတီတိ အညေန ကာရဏေန ဝစနေန တ အညံ ကာရဏံ ဝစနံ တ ပဋိစ္ဆာဒေတိ။ "အာပတ္တိံ အာပန္နောသီ"တိ ဝုတ္တေ "ကော အာပန္နော, ကိံ အာပန္နော, ကိသ္မိံ အာပန္နော, ကံ ဘဏထ, ကိံ ဘဏထာ"တိ တ ဝဒတိ။ "ဧဝရူပံ ကိဉ္စိ တယာ ဒိဋ္ဌ"န္တိ ဝုတ္တေ "န သုဏာမီ"တိ သောတံ တ ဥပနေတိ။ **ဗဟိဒ္ဓာ ကထံ အပနာမေတီ** တိ "ဣတ္ထန္နာမံ အာပတ္တိံ အာပန္နောသီ"တိ ပုဋ္ဌော "ပာဋလိပုတ္တံ ဂတောမှီ"တိ ဝတွာ ပုန "န တဝ ပာဋလိပုတ္တဂမနံ ပုစ္ဆာမ, အာပတ္တိံ ပုစ္ဆာမာ"တိ ဝုတ္တေ "တတော ရာဇဂေဟံ ဂတောမှီ"တိ, ရာဇဂေဟံ တ ယာဟိ ဗြာဟ္မဏဂေဟံ တ, အာပတ္တိံ အာပန္နောသီတိ။ တတ္ထ မေ သူကရမံသံ လဒ္ဓန္တိအာဒီနိ ဝဒန္တော ကထံ ဗဟိဒ္ဓာ ဝိက္ခိပတိ။

အပအနေတိ အတ္တနော စရိယာယ။ **န သမ္မာယတိ** တိ, အာဝုသော, တုမှံ ကုပိံ ဝသသိ, ကံ နိဿာယ ဝသသီတိ တ, ယံ တုမှံ ဝဒေသိ "မယာ သေ အာပတ္တိ အာပန္နော ဒိဋ္ဌော"တိ။ တုမှံ တဿ သမယေ ကိံ ကရောသိ, အယံ ကိံ ကရောတိ, ကတ္တ တ တုမှံ အစ္ဆသိ ကတ္တ တ အယန္တိအာဒိနာ နယေန စရိယံ ပုစ္ဆော သမ္မာဒေတုံ တ ကထေတုံ န သက္ကောတိ။

၁၈၃. တတ္ထာဝုသော တိ , အာဝုသော, တေသု သောဠသသု ဓမ္မေသု။ **အတ္တနာဝ အတ္တာနံ ဧဝံ အနုမိနိတဗ္ဗ** န္တိ ဧဝံ အတ္တနာဝ အတ္တာ အနုမေတဗ္ဗော တုလေတဗ္ဗော တီရေတဗ္ဗော။

၁၈၄. ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗ န္တိ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗော။ **အဟောရတ္တာနုသိက္ခိနာ** တိ ဒိဝါပိ ရတ္တိမ္ပိ သိက္ခန္တေန, ရတ္တိဥ္စ ဒိဝါ စ ကုသလေသု ဓမ္မေသု သိက္ခန္တေန ပီတိပါမောဇ္ဇမေဝ ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

အစ္ဆေ ဝါ ဥဒကပတ္တေ တိ ပသန္နေ ဝါ ဥဒကဘာဇနေ။ **မုခနိမိတ္တ** န္တိ မုခပဋိဗိမ္ဗံ။ **ရဇ**န္တိ အာဂန္တုကရဇံ။ **အင်္ဂဏ**န္တိ တတ္ထ ဇာတကံ တိလကံ ဝါ ပိဠကံ ဝါ။ **သဗ္ဗေပိမေ ပာပကေ အကုသလေ ဓမ္မေ ပဟီနေ** တိ ဣမိနာ သဗ္ဗပ္ပဟာနံ ကထေသိ။ ကထံ? ဧတ္တကာ အကုသလာ ဓမ္မာ ပဗ္ဗဇိတဿ နာနုစ္ဆဝိကာတိ ပဋိသင်္ခါနံ ဥပ္ပာဒယတော ဟိ **ပဋိသင်္ခါနပ္ပဟာနံ**ကထိတံ ဟောတိ။ သီလံ ပဒဋ္ဌာနံ ကတွာ ကသိဏပရိကမ္မံ အာရဘိတွာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေန္တဿ **ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနံ** ကထိတံ။ သမာပတ္တိံ ပဒဋ္ဌာနံ ကတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဍေန္တဿ **တဒင်္ဂပ္ပဟာနံ** ကထိတံ။ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ မဂ္ဂံ ဘာဝေန္တဿ **သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနံ** ကထိတံ။ ဖလေ အာဂတေ **ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိပ္ပဟာနံ,** နိဗ္ဗာနေ အာဂတေ **နိဿရဏပ္ပဟာန**န္တိ ဧဝံ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သဗ္ဗပ္ပဟာနံ ကထိတံဝ ဟောတိ။

ဣဒဥ္စ ပန သုတ္တံ **ဘိက္ခုပါတိမောက္ခံ** နာမာတိ ပောရာဏာ ဝဒန္တိ။ ဣဒံ ဒိဝသဿ တိက္ခတ္တုံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ။ ပါတော ဧဝ ဝသနဋ္ဌာနံ ပဝိသိတွာ နိသိန္နေန "ဣမေ ဧတ္တကာ ကိလေသာ အတ္ထိ နု ခေါ မယှံ နတ္ထီ"တိ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ။ သစေ အတ္ထီတိ ပဿတိ, တေသံ ပဟာနာယ ဝါယမိတဗ္ဗံ။ နော စေ ပဿတိ, သုပဗ္ဗဇိတောသ္မီတိ အတ္တမနေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ရတ္တိဋ္ဌာနေ ဝါ ဒိဝါဋ္ဌာနေ ဝါ နိသီဒိတွာပိ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ။ သာယံ ဝသနဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာပိ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ။ တိက္ခတ္တုံ အသက္ကောန္တေန ဒွေဝ ဝါရေ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ။ ဒွေဝ ဝါရေ အသက္ကောန္တေန ပန အဝဿံ ဧကဝါရံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ, အပ္ပစ္စဝေက္ခိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

အနုမာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. စေတောခိလသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၈၅. ဧဝံ မေ သုတန္တိ စေတောခိလသုတ္တံ။ တတ္ထ **စေတောခိလာ**တိ စိတ္တဿ ထဒ္ဓဘာဝါ ကစဝရဘာဝါ ခါဏုကဘာဝါ။ **စေတသော ဝိနိဗန္ဓာ** တိ စိတ္တံ ဗန္ဓိတွာ မုဋ္ဌိယံ ကတွာ ဝိယ ဂဏှန္တီတိ စေတသော ဝိနိဗန္ဓာ။ **ဝုဒ္ဓိ**န္တိအာဒီသု သီလေန ဝုဒ္ဓိံ, မဂ္ဂေန ဝိရူဠှိံ, နိဗ္ဗာနေန ဝေပုလ္လံ။ သီလသမာဓီဟိ ဝါ ဝုဒ္ဓိံ, ဝိပဿနာမဂ္ဂေဟိ ဝိရူဠှိံ, ဖလနိဗ္ဗာနေဟိ ဝေပုလ္လံ။ **သတ္ထရိ ကင်္ခတီ** တိ သတ္ထု သရီရေ ဝါ ဂုဏေ ဝါ ကင်္ခတိ။ သရီရေ ကင်္ခမာနော ဒွတ္တိံသဝရလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတံ နာမ သရီရံ အတ္ထိ နု ခေါ နတ္ထီတိ ကင်္ခတိ, ဂုဏေ ကင်္ခမာနော အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နဇာနနသမတ္ထံ သဗ္ဗညုတညာဏံ အတ္ထိ နု ခေါ နတ္ထီတိ ကင်္ခတိ။ **ဝိစိကိစ္ဆတီ** တိ ဝိစိနန္တော ကိစ္ဆတိ, ဒုက္ခံ အာပဇ္ဇတိ, ဝိနိစ္ဆေတုံ န သက္ကောတိ။ **နာဓိမုစ္စတီ** တိ ဧဝမေတန္တိ အဓိမောက္ခံ န ပဋိလဘတိ။ **န သမ္ပသီဒတီ** တိ ဂုဏေသု ဩတရိတွာ နိဗ္ဗိစိကိစ္ဆဘာဝေန ပသီဒိတုံ, အနာဝိလော ဘဝိတုံ န သက္ကောတိ။ **အာတပ္ပာယာ** တိ ကိလေသသန္တာပကဝီရိယကရဏတ္ထာယ။ **အနုယောဂာယာ**တိ ပုနပ္ပုနံ ယောဂာယ။ **သာတစ္စာယာ** တိ သတတကိရိယာယ **ပဓာနာယာ**တိ ပဒဟနတ္ထာယ။ **အယံ ပဌမော စေတောခိလော**တိ အယံ သတ္ထရိ ဝိစိကိစ္ဆာသင်္ခါတော ပဌမော စိတ္တဿ ထဒ္ဓဘာဝေ, ဧဝမေတဿ ဘိက္ခုနော အပ္ပဟီနော ဟောတိ။ **ဓမ္မေ** တိ ပရိယတ္တိဓမ္မေ စ ပဋိဝေဓဓမ္မေ စ။ ပရိယတ္တိဓမ္မေ ကင်္ခမာနော, တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ စတုရာသီတိ ဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿာနီတိ ဝဒန္တိ, အတ္ထိ နု ခေါ ဧတံ နတ္ထီတိ

ကင္ခတိ။ ပဋိုဝေခမွေ ကင္ခမာနော ဝိပသ္သနာနိသ္သန္ဒော မဂ္ဂေါ နာမ, မဂ္ဂနိသ္သန္ဒော ဖလံ နာမ, သဗ္ဗသင်္ခါရပဋိ
နိသ္သဂ္ဂေါ နိဗ္ဗာနံ နာမာတိ ဝဒန္တိ။ တံ အတ္ထိ နု ခေါ နတ္ထီတိ ကင္ခတိ။ **သင်္ဃေ ကင်္ခတီ** တိ သုပ္ပဋိပန္နောတိအာ
ဒီနံ ပဒါနံ ဝသေန ဧဝရူပံ ပဋိပဒံ ပဋိပန္နာ စတ္တာရော မဂ္ဂဋ္ဌာ စတ္တာရော ဖလဋ္ဌာတိ အဋ္ဌန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ သမူဟဘူ
တော **သင်္ဃော** နာမ, သော အတ္ထိ နု ခေါ နတ္ထီတိ ကင္ခတိ။ **သိက္ခာယ ကင်္ခမာနော** အဓိသီလသိက္ခာ နာမ အဓိစိတ္တ
သိက္ခာ နာမ အဓိပညာသိက္ခာ နာမာတိ ဝဒန္တိ။ သာ အတ္ထိ နု ခေါ နတ္ထီတိ ကင္ခတိ။ **အယံ ပဌမောတိ** အယံ သဗ္ဗဟမ္မ
စာရီသု ကောပသင်္ခါတော ပဌမော စိတ္တဿ ထဒ္ဓဘာဝေါ ကစဝရဘာဝေါ ခါဏုကဘာဝေါ။

၁၈၆. ဝိနိဗန္ဓေသု **ကာမေတိ** ဝတ္ထုကာမေပိ ကိလေသကာမေပိ။ **ကာယေတိ** အတ္တနော ကာယေ။ **ရူပေတိ** ဗဟိဒ္ဓါ ရူ
ပေ။ **ယာဝဒတ္ထံ** န္တိ ယတ္တကံ ဣစ္ဆတိ, တတ္တကံ။ **ဥဒရာဝဒေဟကံ** န္တိ ဥဒရပူရံ။ တဥှိ ဥဒရံ အဝဒေဟနတော ဥဒ
ရာဝဒေဟကန္တိ ဝုစ္စတိ။ **သေယ္ယသုခံ** န္တိ မဉ္စပီဌသုခံ, ဥတုသုခံ ဝါ။ **ပဿသုခံ** န္တိ ယထာ သမ္ပရိဝတ္တကံ သယန္တ
ဿ ဒက္ခိဏပဿဝာမပဿာနံ သုခံ ဟောတိ, ဧဝံ ဥပ္ပန္နသုခံ။ **မိဒ္ဓသုခံ** န္တိ နိဒ္ဒါသုခံ။ **အနုယုတ္တော** တိ ယုတ္တပ
ယုတ္တော ဝိဟရတိ။

ပဏိဓာယာ တိ ပတ္ထယိတွာ။ **သီလေနာ** တိအာဒီသု **သီလ** န္တိ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလံ။ **ဝတ** န္တိ ဝတသမာဒါနံ။ **တပေါ**
တိ တပစရဏံ။ **ဗြဟ္မစရိယ** န္တိ မေထုနဝိရတိ။ **ဒေဝေါ ဝါ ဘဝိဿာမီ** တိ မဟေသက္ခဒေဝေါ ဝါ ဘဝိဿာမိ။ **ဒေဝ
ညတရော ဝါ** ပိ အပ္ပေသက္ခဒေဝေသု ဝါ အညတရော။

၁၈၇. ဣန္ဒြိယေသု ဆန္နံ နိဿာယ ပဝတ္တော သမာဓိ **ဆန္ဒသမာဓိ**။ ပဓာနဘူတာ သင်္ခါရာ **ပဓာနသင်္ခါရာ။ သ
မန္နာဂတ** န္တိ တေဟိ ဓမ္မေဟိ ဥပေတံ။ ဣဒ္ဓိယာ ပာဒံ, ဣဒ္ဓိဘူတံ ဝါ ပာဒန္တိ **ဣဒ္ဓိပါဒံ** ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ န
ယော, အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရော ပန ဣဒ္ဓိပါဒဝိဘင်္ဂေ အာဂတော ယေဝ။ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ပိဿ အတ္
ထော ဒီပိတော။ ဣတိ ဣမေဟိ စတူဟိ ဣဒ္ဓိပါဒေဟိ ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနံ ကထိတံ။ **ဥဿောဠှီယေဝ ပဥ္စမီ** တိ ဧတ္ထ
ဥဿောဠှီ တိ သဗ္ဗတ္ထ ကတ္တဗ္ဗဝီရိယံ ဒဿေတိ။ **ဥဿောဠှီပန္နရသင်္ဂသမန္နာဂတော** တိ ပဥ္စ စေတောခိ
လပ္ပဟာနာနိ ပဥ္စ ဝိနိဗန္ဓပ္ပဟာနာနိ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒာ ဥဿောဠှီတိ ဧဝံ ဥဿောဠှိယာ သဒ္ဓိံ ပန္နရသဟိ
အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော။ **ဘဗ္ဗော** တိ အနုရူပေါ, အနုစ္ဆဝိကော။ **အဘိနိဗ္ဗိဒါယာ** တိ ဉာဏေန ကိလေသဘေဒာယ။ **သ
မ္ဗောဓာယာ** တိ စတုမဂ္ဂသမ္ဗောဓာယ။ **အနုတ္တရဿာ** တိ သေဋ္ဌဿ။ **ယောဂက္ခေမဿာ** တိ စတူဟိ ယောဂေဟိ
ခေမဿ အရဟတ္တဿ။ **အဓိဂမာယာ** တိ ပဋိလာဘာယ။ **သေယ္ယထာ** တိ ဩပမ္မတ္ထေ နိပါတော။ **ပီ** တိ သမ္ဘာဝနတ္
ထေ။ ဥဘယေနပိ သေယ္ယထာပိ နာမ, ဘိက္ခဝေတိ ဒဿေတိ ။

ကုက္ကုဋိယာ အဏ္ဍာနိ အဋ္ဌ ဝါ ဒသ ဝါ ဒွါဒသ ဝါ တိ ဧတ္ထ ပန ကိဉ္စာပိ ကုက္ကုဋိယာ ဝုတ္တပ္ပကာရတော
ဦနာဓိကာနိပိ အဏ္ဍာနိ ဟောန္တိ, ဝစနသိလိဋ္ဌတာယ ပန ဧဝံ ဝုတ္တံ။ ဧဝဉှိ လောကေ သိလိဋ္ဌံ ဝစနံ ဟောတိ။ **တာနဿု**
သူ တိ တာနိ အဿု, ဘဝေယျုန္တိ အတ္ထော။ **ကုက္ကုဋိယာ သမ္မာ အဓိသယိတာနီ** တိ တာယ ဇနေတ္တိယာ ကုက္ကုဋိ
ယာ ပက္ခေ ပသာရေတွာ တေသံ ဥပရိ သယန္တိယာ သမ္မာ အဓိသယိတာနိ။ **သမ္မာ ပရိသေဒိတာနီ** တိ ကာလေန ကာလံ ဥ
တုံ ကဟာပေန္တိယာ သုဋ္ဌု သမန္တတော သေဒိတာနိ ဥသ္မီကတာနိ။ **သမ္မာ ပရိဘာဝိတာနီ** တိ ကာလေန ကာလံ သုဋ္ဌု သ
မန္တတော ဘာဝိတာနိ, ကုက္ကုဋဂန္ဓံ ကဟာပိတာနီတိ အတ္ထော။ **ကိဉ္စာပိ တဿာ ကုက္ကုဋိယာ** တိ တဿာ ကုက္
ကုဋိယာ ဣမံ တိဝိဓကိရိယာကရဏေန အပ္ပမာဒံ ကတွာ ကိဉ္စာပိ န ဧဝံ ဣစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယ။ **အထ ခေါ ဘဗ္ဗာဝ**
တေ တိ အထ ခေါ တေ ကုက္ကုဋပေါတကာ ဝုတ္တနယေန သောတ္ထိနာ အဘိနိဗ္ဘိဇ္ဇိတုံ ဘဗ္ဗာဝ။ တေ ဟိ ယသ္မာ
တာယ ကုက္ကုဋိယာ ဧဝံ တီဟာကာရေဟိ တာနိ အဏ္ဍာနိ ပရိပါလီယမာနာနိ န ပူတီနိ ဟောန္တိ။ ယောပိ နေသံ အလ္လသိ
နေဟော, သောပိ ပရိယာဒါနံ ဂစ္ဆတိ, ကပာလံ တနုကံ ဟောတိ, ပါဒနခသိခာ စ မုခတုဏ္ဍကဥ္စ ခရံ ဟောတိ, သယံ ပရိ
ပာကံ ဂစ္ဆတိ, ကပာလဿ တနုတ္တာ ဗဟိ အာလောကော အန္တော ပညာယတိ, တသ္မာ “စိရံ ဝတ မယံ သင်္ကုဋိတ
ဟတ္ထပါဒာ သမ္ဗာဓေ သယိမ္ဟာ, အယဉ္စ ဗဟိ အာလောကော ဒိဿတိ, ဧတ္ထ ဒါနိ နော သုခဝိဟာရော ဘဝိဿ
သတီ”တိ နိက္ခမိတုကာမာ ဟုတွာ ကပာလံ ပါဒေန ပဟရန္တိ, ဂီဝံ ပသာရေန္တိ, တတော တံ ကပာလံ ဒွေဓာ ဘိဇ္ဇတိ။
အထ တေ ပက္ခေ ဝိဓုနန္တာ တင်္ခဏာနုရူပံ ဝိရဝန္တာ နိက္ခမန္တိယေဝ, နိက္ခမိတွာ စ ကမဂ္ဂေတ္တံ ဥပသောဘယ
မာနာ ဝိစရန္တိ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ ဣဒံ ဩပမ္မသမ္ပဋိပါဒနံ။ တံ ဧဝံ အတ္ထေန သံသန္ဒေတ္ဗာ ဝေဒိတဗ္ဗံ – တသ္မာ ကုက္ကုဋိယာ အဏ္ဍေသု တိဝိဓကိရိယာကရဏံ ဝိယ ဟိ ဣမဿ ဘိက္ခုနော ဥဿောဠှီပန္နရသေဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတဘာ ဝေါ။ ကုက္ကုဋိယာ တိဝိဓကိရိယာသမ္ပာဒနေန အဏ္ဍာနံ အပူတိဘာဝေါ ဝိယ ပန္နရသင်္ဂသမန္နာဂတဿ ဘိက္ခုနော တိဝိဓာနုပဿနာသမ္ပာဒနေန ဝိပဿနာဉာဏဿ အပရိဟာနိ။ တဿာ တိဝိဓကိရိယာကရဏေန အဏ္ဍာနံ အလ္လ သိနေဟပရိယာဒါနံ ဝိယ တဿ ဘိက္ခုနော တိဝိဓာနုပဿနာသမ္ပာဒနေန ဘဝတ္တယာနုဂတနိကန္တိသိနေဟပရိယာဒါ နံ ။ အဏ္ဍကလာပါနံ တနုဘာဝေါ ဝိယ ဘိက္ခုနော အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသဿ တနုဘာဝေါ။ ကုက္ကုဋပေါတကာနံ ပါဒနခမု တုဏ္ဍကာနံ ထဒ္ဓခရဘာဝေါ ဝိယ ဘိက္ခုနော ဝိပဿနာဉာဏဿ တိက္ခခရဝိပ္ပသန္နသူရဘာဝေါ။ ကုက္ကုဋပေါ တကာနံ ပရိဏာမကာလော ဝိယ ဘိက္ခုနော ဝိပဿနာဉာဏဿ ပရိဏာမကာလော ဝမိုတကာလော ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏကာ လော။ ကုက္ကုဋပေါတကာနံ ပါဒနခသိခာယ ဝါ မုခတုဏ္ဍကေန ဝါ အဏ္ဍကောသံ ပဒါလေတွာ ပက္ခေ ပပ္ဖောဋေတွာ ဝါ သောတ္ထိနာ အဘိနိက္ခမနကာလော ဝိယ တဿ ဘိက္ခုနော ဝိပဿနာဉာဏဂဗ္ဘံ ဂဏှာပေတွာ ဝိစရန္တဿ တဇ္ဇာတိကံ ဥတုသပ္ပာယံ ဝါ ဘောဇနသပ္ပာယံ ဝါ ပုဂ္ဂလသပ္ပာယံ ဝါ ဓမ္မဿဝနသပ္ပာယံ ဝါ လဘိတွာ ဧကာသ နေ နိသိန္နဿေဝ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေန္တဿ အနုပုဗ္ဗာဓိဂတေန အရဟတ္တမဂ္ဂေန အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသံ ပဒါလေတွာ အဘိညာပက္ခေ ပပ္ဖောဋေတွာ သောတ္ထိနာ အရဟတ္တပ္ပတ္တကာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထာ ပန ကုက္ကုဋပေါ တကာနံ ပရိဏတဘာဝံ ဉတွာ မာတာပိ အဏ္ဍကောသံ ဘိန္ဒတိ, ဧဝံ တထာရူပဿ ဘိက္ခုနော ဉာဏပရိပါကံ ဉတွာ သ တ္ထာပိ –

> ''ဥစ္ဆိန္ဒ သိနေဟမတ္တနော၊ ကုမုဒံ သာရဒိကံဝ ပါဏိနာ။
> သန္တိမဂ္ဂမေဝ ဗြူဟယ၊ နိဗ္ဗာနံ သုဂတေန ဒေသိတ''န္တိ။ (ဓ. ပ. ၂၈၅) –

အာဒိနာ နယေန ဩဘာသံ ဖရိတွာ ကထာယ အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသံ ပဟရတိ, သော ကထာပရိယောသာနေ အဝိဇ္ဇာဏ္ဍ ကောသံ ဘိန္ဒိတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ယထာ တေ ကုက္ကုဋပေါတကာ ကမက္ခေတွံ ဥပ သောဘယမာနာ တတ္ထ တတ္ထ ဝိစရန္တိ, ဧဝံ အယမ္ပိ မဟာခီဏာသဝေါ နိဗ္ဗာနရမ္မဏံ ဖလသမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ သင်္ဃာရာမံ ဥပသောဘယမာနော ဝိစရတိ။

ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ စတ္တာရိ ပဟာနာနိ ကထိတာနိ။ ကထံ? စေတောခိလာနဉှိ စေတောဝိနိဗန္ဓာနံ ပဟာနေန **ပဋိသင်္ခါနပ္ပဟာနံ** ကထိတံ, ဣဒ္ဓိပါဒေဟိ **ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနံ** ကထိတ, မဂ္ဂေ အာဂတေ **သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနံ** က ထိတံ, ဖလေ အာဂတေ **ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိပ္ပဟာနံ** ကထိတံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

စေတောခိလသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဝနပတ္ထပရိယာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၀. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဝနပတ္ထပရိယာယံ။ တတ္ထ **ဝနပတ္ထပရိယာယ**န္တိ ဝနပတ္ထကာရဏံ, ဝနပတ္ထဒေသ နံ တ။

၁၉၁. ဝနပတ္ထံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတီတိ မနုဿူပစာရာတိက္ကန္တံ ဝနသဏ္ဍသေနာသနံ နိဿာယ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ဝိဟရတိ။ **အနုပဋ္ဌိတာ**တိအာဒီသု ပုဗ္ဗေ အနုပဋ္ဌိတာ သတိ တံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတောပိ န ဥပဋ္ဌာတိ, ပုဗ္ဗေ အသမာဟိတံ စိတ္တံ န သမာဓိယတိ, ပုဗ္ဗေ အပရိက္ခီဏာ အာသဝါ န ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, ပုဗ္ဗေ အနနုပ္ပတ္တံ အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမသင်္ခါတံ အရဟတ္တဉ္စ န ပါပုဏာတီတိ အတ္ထော။ **ဇီဝိတပရိက္ခာရာ**တိ ဇီဝိတသမ္ဘာရာ။ **သမု အနေတဗ္ဗာ**တိ သမာဟရိတဗ္ဗာ။ **ကသိရေန သမုဒါဂစ္ဆန္တီ**တိ ဒုက္ခေန ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ **ရတ္တိဘာဂံ ဝါ ဒိဝသဘာဂံ ဝါ**တိ ရတ္တိကောဋ္ဌာသေ ဝါ ဒိဝသကောဋ္ဌာသေ ဝါ။ ဧတ္ထ စ ရတ္တိဘာဂေ ပဋိသဉ္စိက္ခမာနေန ဉတွာ ရတ္တိံယေဝ ပ က္ကမိတဗ္ဗံ, ရတ္တိံ စဏ္ဍဝါဠာဒီနံ ပရိဗန္ဓေ သတိ အရုဏုဂ္ဂမနံ အာဂမေတဗ္ဗံ။ ဒိဝသဘာဂေ ဉတွာ ဒိဝါဝ ပက္ကမိတ ဗ္ဗံ, ဒိဝါ ပရိဗန္ဓေ သတိ သူရိယတ္ထင်္ဂမနံ အာဂမေတဗ္ဗံ။

၁၉၂. **သင္ဒာပီ** တိ ဧဝံ သမဏာဓမ္မသ္သ အနိပ္ဖန္နဘာဝံ ဇာနိတ္ဝာ။ အနန္တရတာရေ ပန သင္ဒာပီတိ ဧဝံ သမဏာဓမ္မသ္သ နိပ္ဖန္နဘာဝံ ဇာနိတ္ဝာ။

၁၉၄. **ယာပဇီဝန္တိ** ယာဝ ဇီဝိတံ ပဝတ္တတိ, တာဝ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ။

၁၉၅. **သော ပုဂ္ဂလော** တိ ပဒသ္သ နာနုဗန္ဓိတဗ္ဗောတိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ **အနာပုစ္ဆာ**တိ ဣဓ ပန တံ ပုဂ္ဂလံ အနာပုစ္ဆာ ပက္ကမိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

၁၉၇. **သင္ဒာပီ** တိ ဧဝံ သမဏာဓမ္မသ္သ အနိပ္ဖန္နဘာဝံ ဉတ္ဝာ သော ပုဂ္ဂလော နာနုဗန္ဓိတဗ္ဗော, တံ အာပုစ္ဆာ ပက္ကမိတဗ္ဗံ။

၁၉၈. **အပိ ပနုဇ္ဇမာနေနာပီ** တိ အပိ နိက္ကဍ္ဍိယမာနေနာပိ။ ဧဝရူပေ ဟိ ပုဂ္ဂလော သစေပိ အရုကလာပသတံ တ ဉဒကဃဋသတံ တ တလိကမ္ဗဏာသတံ တ ဒတွာ အာဟရာပေတိ, မာ ဣဓ ဝသီတိ နိက္ကမာပေတိ တ, တံ တံ ခမာပေတ္ဝာ ယာဝဇီဝံ ဝတ္တဗ္ဗမေဝါတိ။

ပပဥ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဝနပတ္ထပရိယာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. မဓုပိဏ္ဍိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၉၉. ဧဝံ **မေ သုတန္တိ** မဓုပိဏ္ဍိကသုတ္တံ။ တတ္ထ **မဟာဝနန္တိ** ဟိမဝန္တေန သဒ္ဓိံ ဧကာဗဒ္ဓံ အရောပိမံ ဇာတိဝနံ, န ယထာ ဝေသာလိယံ ရောပိတာရောပိတမိသ္သကံ။ **ဒိတဝိဟာရာယာ**တိ ဒိတ ပဋိသလ္လာနတ္ထာယ။ **ဗေလုဝလဋ္ဌိကာယာ**တိ တရုဏဗေလုဝရုက္ခသ္သ။ **ဒဏ္ဍပာဏီ** တိ န ဇရာဒုဗ္ဗလတာယ ဒဏ္ဍဟတ္ထော။ အယဉ္ဟိ တရုဏော ပဌမဝယေ ဌိတော, ဒဏ္ဍစိတ္တတာယ ပန သုဝဏ္ဏဒဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ဝိစရတိ, တသ္မာ **ဒဏ္ဍပာဏီ** တိ ဝုတ္တော။ **ဇင်္ဃာဝိဟာရန္တိ** ဇင်္ဃာကိလမထဝိနောဒနတ္ထံ ဇင်္ဃာစာရံ။ **အနုစင်္ကမမာနော အနုဝိစရမာနော** တိ အာရာမဒဿနဝနဒဿနပဗ္ဗတဒဿနာဒီနံ အတ္ထာယ ဣတော စိတော စ ဝိစရမာနော။ အဓိစ္စနိက္ခမနော ကိရေသ ကအာစိ ဒေဝ နိက္ခမိတွာ ဧဝံ ဝိစရတိ။ **ဒဏ္ဍမောလုဗ္ဘာ** တိ ဒဏ္ဍံ ဩလုမ္ဘိတွာ ကေဟလကအရကော ဝိယ ဒဏ္ဍံ ပုရတော ဌပေတွာ ဒဏ္ဍမတ္ထကေ ဒွေဝ ဟတ္ထေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ပိဋ္ဌိပါဏိံ ဟနုကေန ဥပ္ပီဠေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။

၂၀၀. **ကိံဝါဒီ**တိ ကိံဒိဋ္ဌိကော။ **ကိမက္ခာယီ** တိ ကိံ ကထေတိ။ အယံ ရာဇာ ဘဂဝန္တံ အဝန္ဒိတွာ ပဋိသန္ထာရမတ္တကမေဝ ကတ္ဝာ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ။ တမ္ပိ န အညာတုကာမတာယ, အစိတ္တီကာရေန ပုစ္ဆတိ။ ကသ္မာ? ဒေဝဒတ္တသ္သ ပက္ခိကော ကိရေသ။ ဒေဝဒတ္တော အတ္တနော သန္တိကံ အာဂစ္ဆမာနေ တထာဂတေ ဘိန္ဒတိ။ သော ကိရ ဧဝံ ဝဒေတိ "သမဏော ဂောတမော အမှာကံ ကုလေန သဒ္ဓိံ ဝေရီ, န နော ကုလသ္သ ဝုဒ္ဓိံ ဣစ္ဆတိ။ ဘဂိနိပိ မေ စက္ကဝတ္တိပရိဘောဂ, တံ ပဟာယ 'နဿတေသာ'တိ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိ။ ဘာဂိနေယျောပိ မေ စက္ကဝတ္တိဗီဇန္တိ ဉတ္ဝာ အမှာကံ ကုလသ္သ ဝဍ္ဍိယာ အတုဿန္တော 'နဿတေတ'န္တိ တမ္ပိ ဒဟရကာလေယေဝ ပဗ္ဗာဇေသိ။ အဟံ ပန တေန ဝိနာ ဝတ္တိတုံ အသက္ကောန္တော အနုပဗ္ဗဇိတော။ ဧဝံ ပဗ္ဗဇိတမ္ပိ မံ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ န ဥဇုကေဟိ အက္ခီဟိ ဩလောကေတိ။ ပရိသမဇ္ဈေ ဘာသန္တောပိ မဟာဖရသုနာ ပဟရန္တော ဝိယ အာဟယိကော ဒေဝဒတ္တောတိ အာဒီနိ ဘာသတီ"တိ။ ဧဝံ အယမ္ပိ ရာဇာ ဒေဝဒတ္တေန ဘိန္နော, တသ္မာ ဧဝမကာသိ။

အထ ဘဂဝါ ယထာ အယံ ရာဇာ မယာ ပဉှေ ပုစ္ဆိတေ န ကထေတီတိ ဝတ္တုံ န လဘတိ, ယထာ စ ဘာသိတဿ သ အတ္ထံ န ဇာနာတိ, ဧဝမဿ ကထေဿာမီတိ တဿာနုစ္ဆဝိကံ ကထေန္တော **ယထာဝါဒီ** ခေါတိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **န ကေနစိ လောကေ ဝိဂ္ဂယှ တိဋ္ဌတိ** တိ လောကေ ကေနစိ သဒ္ဓိံ ဝိဂ္ဂါဟိကကထံ န ကရောတိ န ဝိဝဒတိ။ တထာဂတော ဟိ လောကေန သဒ္ဓိံ န ဝိဝဒတိ; လောကော ပန တထာဂတေန သဒ္ဓိံ အနိစ္စန္တိ ဝုတ္တေ နိစ္စန္တိ ဝဒ

မာနော, ဒုက္ခံ, အနတ္တာ, အသုဘန္တိ ဝုတ္တေ သုဘန္တိ ဝဒမာနော ဝိဝဒတိ။ တေနေတံ ‘‘နာဟံ, ဘိက္ခဝေ, လောကေန ဝိဝဒါမိ, လောကော စ ခော, ဘိက္ခဝေ, မယာ ဝိဝဒတိ, တထာ န, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မဝါဒီ ကေနစိ လောကသ္မိံ ဝိဝဒတိ, အဓမ္မဝါဒီဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဝိဝဒတီ’’တိ (သံ. နိ. ၃.၉၄)။ **ယထာ**တိ ယေန ကာရဏေန။ **ကာမေဟီ**တိ ဝတ္ထုကာမေဟိပိ ကိလေသကာမေဟိပိ။ **တံ ဗြာဟ္မဏ**န္တိ တံ ခီဏာသဝံ ဗြာဟ္မဏံ။ **အကထံကထိ**န္တိ နိဗ္ဗိစိကိစ္ဆံ။ **ဆိန္နကုက္ကုစ္စ**န္တိ ဝိပ္ပဋိသာရကုက္ကုစ္စဿ စေဝ ဟတ္ထပါဒကုက္ကုစ္စဿ စ ဆိန္နတ္တာ ဆိန္နကုက္ကုစ္စံ။ **ဘဝါဘဝေ**တိ ပုနပ္ပုနဗ္ဘဝေ, ဟီနပဏီတေ ဝါ ဘဝေ, ပဏီတော ဟိ ဘဝေါ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော အဘဝေါတိ ဝုစ္စတိ။ **သညာ**တိ ကိလေသသညာ။ ကိလေသာယေဝ ဝါ ကာမ သညာနာမေန ဝုတ္တာ, တသ္မာ ယေန ကာရဏေန ကာမေဟိ ဝိသံယုတ္တံ ဝိဟရန္တံ တံ လောကေ နိန္နာတဒိ ခီဏာသဝဗြာဟ္မဏံ ကိလေသသညာ နာနုသေန္တိ, တဉ္စ ကာရဏံ အဟံ ဝဒါမီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ ဣတိ ဘဂဝါ အတ္တနော ခီဏာသဝဘာဝံ ဒီပေတိ။ **နိလ္လာဠေတွာ**တိ နီဟရိတွာ ကီဠာပေတွာ။ **တိဝိသာခ**န္တိ တိသာခံ။ **နလာဋိက**န္တိ ဝလိဘင်္ဂံ နလာဋေ တိဿော ရာဇိယော ဒဿေန္တော ဝလိဘင်္ဂံ ဝုဋ္ဌာပေတွာတိ အတ္ထော။ **ဒဏ္ဍမောလုဗ္ဘာ**တိ ဒဏ္ဍံ ဥပ္ပီဠေတွာ။ ‘‘ဒဏ္ဍမာလုဗ္ဘာ’’တိပိ ပါဌော, ဂဟေတွာ ပက္ကာမီတိ အတ္ထော။

၂၀၁. **အညတရော**တိ နာမေန အပါကဋော ဧကော ဘိက္ခု။ သော ကိရ အနုသန္ဓိကုသလော, ဘဂဝတာ ယထာ ဒဏ္ဍပါဏိ န ဇာနာတိ, တထာ မယာ ကထိတန္တိ ဝုတ္တေ ကိန္တိ နု ခော ဘဂဝတာ အဝိညေယျံ ကတွာ ပဉှော ကထိတောတိ အနုသန္ဓိံ ဂဟေတွာ ဒသဗလံ ယာစိတွာ ဣမံ ပဉှံ ဘိက္ခုသံဃဿ ပါကဋံ ကရိဿာမီတိ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ဒသနခသမုဇ္ဇလံ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ **ကိံဝါဒီ ပန, ဘန္တေ ဘဂဝါ**တိအာဒိမာဟ။

ယတောနိဒါနန္တိ ဘာဝနပုံသကံ ဧတံ, ယေန ကာရဏေန ယသ္မိံ ကာရဏေ သတီတိ အတ္ထော။ **ပပဉ္စသညာသင်္ခါ**တိ ဧတ္ထ **သင်္ခါ**တိ ကောဋ္ဌာသော။ **ပပဉ္စသညာ**တိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိပပဉ္စသမ္ပယုတ္တာ သညာ, သညာနာမေန ဝါ ပပဉ္စာယေဝ ဝုတ္တာ။ တသ္မာ ပပဉ္စကောဋ္ဌာသာတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **သမုဒာစရန္တီ**တိ ပဝတ္တန္တိ။ **ဧတ္ထ စေ နတ္ထိ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗ**န္တိ ယသ္မိံ ဒွါဒသာယတနသင်္ခါတေ ကာရဏေ သတိ ပပဉ္စသညာသင်္ခါ သမုဒာစရန္တိ, ဧတ္ထ ဧကာယတနမ္ပိ စေ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗံ အဘိဝဒိတဗ္ဗံ အဇ္ဈောသိတဗ္ဗံ နတ္ထီတိ အတ္ထော။ တတ္ထ **အဘိနန္ဒိတဗ္ဗ**န္တိ အဟံ မမန္တိ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗံ။ **အဘိဝဒိတဗ္ဗ**န္တိ အဟံ မမာတိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **အဇ္ဈောသိတဗ္ဗ**န္တိ အဇ္ဈောသိတွာ ဂိလိတွာ ပရိနိဋ္ဌာပေတွာ ဂဟေတဗ္ဗယုတ္တံ။ ဧတေနေတ္ထ တဏှာဒီနံယေဝ အပ္ပဝတ္တိံ ကထေတိ။ **ဧသေဝန္တော**တိ အယံ အဘိနန္ဒနာဒီနံ နတ္ထိဘာဝေါဝ ရာဂါနုသယာဒီနံ အန္တော။ ဧသေဝ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

ဒဏ္ဍာဒါနာဒီသု ပန ယာယ စေတနာယ ဒဏ္ဍံ အာဒိယတိ, သာ **ဒဏ္ဍာဒါနံ**။ ယာယ သတ္ထံ အာဒိယတိ ပရာမသတိ, သာ **သတ္ထာဒါနံ**။ မတ္ထကပ္ပတ္တံ **ကလဟံ**။ နာနာဂါဟမတ္တံ **ဝိဂ္ဂဟံ**။ နာနာဝါဒမတ္တံ **ဝိဝါဒံ။ တုဝံ တုဝ**န္တိ ဧဝံ ပဝတ္တံ တုဝံ တုဝံ။ ပိယသုညကရဏံ **ပေသုညံ**။ အယထာသဘာဝံ မုသာဝါဒံ ကရောတိ, သာ **မုသာဝါဒော**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဧတ္ထေတေ**တိ ဧတ္ထ ဒွါဒသသု အာယတနေသု ဧတေ ကိလေသာ။ ကိလေသာ ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာပိ ဒွါဒသာယတနာနိ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, နိရုဇ္ဈမာနာပိ ဒွါဒသသု အာယတနေသုယေဝ နိရုဇ္ဈန္တိ။ ဧဝံ ယတ္ထုပ္ပန္နာ, တတ္ထေဝ နိရုဒ္ဓါ ဟောန္တိ။ သွာယမတ္ထော သမုဒယပဉှေန ဒီပေတဗ္ဗော –

‘‘သာ ခော ပနေသာ တဏှာ ကတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ကတ္ထ နိဝိသမာနာ နိဝိသတီ’’တိ ဝတွာ – ‘‘ယံ လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပံ, ဧတ္ထေသာ တဏှာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဧတ္ထ နိဝိသမာနာ နိဝိသတိ။ ကိဉ္စ လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပံ? စက္ခု လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပ’’န္တိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၂၀၃) နယေန ဒွါဒသသုယေဝ အာယတနေသု တဿာ ဥပ္ပတ္တိ စ နိရောဓော စ ဝုတ္တော။ ယထေဝ စ တဏှာ ဒွါဒသသု အာယတနေသု ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္မ နိရုဒ္ဓါပိ အာယတနေသု ပုန သမုဒာစာရဿ အဘာဝတော အာယတနေသုယေဝ နိရုဒ္ဓါတိ ဝုတ္တာ, ဧဝမိမေပိ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အာယတနေသု နိရုဇ္ဈန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အထ ဝါ ယွာယံ အဘိနန္ဒနာဒီနံ အဘာဝေါ ရာဂါနုသယာဒီနံ အန္တောတိ ဝုတ္တော။ ဧတ္ထေတေ ရာဂါနုသယာဒီနံ အန္တောတိ လဒ္ဓဝေါဟာရေ နိဗ္ဗာနေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ။ ယဉှိ ယတ္ထ နတ္ထိ, တံ တတ္ထ နိရုဒ္ဓံ နာမ ဟောတိ, သွာယမတ္ထော နိရောဓပဉှေန ဒီပေတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဉှေတံ ‘‘ဒုတိယံ ဈာနံ သမာပန္နဿ ဝိတက္ကဝိစာရာ ဝစီသင်္ခါရာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓါ ဟောန္တီ’’တိအာဒိ (ပဋိ. မ. ၁.၈၃)။

၂၀၂. **သတ္တု စေဝ သံဝဏ္ဏိတော** တိ သတ္တာရာ စ ပသံသိတော။ **ဝိညူနန္တိ** ဣဒမ္ပိ ကရဏတ္ထေ သာမိဝစနံ, ပဏ္ဍိတေဟိ သဗ္ရဟ္မစာရီဟိ စ သမ္ဘာဝိတောတိ အတ္ထော။ **ပဟောတီ**တိ သက္ကောတိ။

၂၀၃. **အတိက္ကမ္မေဝ မူလံ အတိက္ကမ္မ ခန္ဓ** န္တိ သာရော နာမ မူလေ ဝါ ခန္ဓေ ဝါ ဘဝေယျ, တမ္ပိ အတိက္ကမိတွာတိ အတ္ထော။ **ဝေဠသမ္ပဒ** န္တိ ဝေဠသမ္ပတ္တိကံ, ဤဒိသန္တိ အတ္ထော။ **အတိသိတွာ**တိ အတိက္ကမိတွာ။ **ဇာနံ ဇာနာတီ**တိ ဇာနိတဗ္ဗမေဝ ဇာနာတိ။ **ပဿံ ပဿတီ** တိ ပဿိတဗ္ဗမေဝ ပဿတိ။ ယထာ ဝါ ပနေကစ္စော ဝိပရီတံ ဂဏှန္တော ဇာနန္တောပိ န ဇာနာတိ, ပဿန္တောပိ န ပဿတိ, န ဧဝံ ဘဂဝါ။ ဘဂဝါ ပန ဇာနန္တော ဇာနာတိယေဝ, ပဿန္တော ပဿတိယေဝ။ သွာယံ ဒဿနပရိဏာယကဋ္ဌေန **စက္ခုဘူတော**။ ဝိဒိတကရဏဋ္ဌေန **ဉာဏဘူတော**။ အဝိပရီတသဘာဝဋ္ဌေန ပရိယတ္တိဓမ္မပ္ပဝတ္တနတော ဝါ ဟဒယေန စိန္တေတွာ ဝါစာယ နိစ္ဆာရိတဓမ္မမယောတိ **ဓမ္မဘူတော**။ သေဋ္ဌဋ္ဌေန **ဗြဟ္မဘူတော** ။ အထ ဝါ စက္ခု ဝိယ ဘူတောတိ **စက္ခုဘူတော**တိ ဧဝမေတေသု ပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သွာယံ ဓမ္မဿ ဝတ္တနတော **ဝတ္တာ** ။ ပဝတ္တာပနတော **ပဝတ္တာ** ။ အတ္ထံ နီဟရိတွာ ဒဿနသမတ္ထတာယ **အတ္ထဿ နိန္နေတာ** ။ အမတာဓိဂမာယ ပဋိပတ္တိံ ဒဒါတီတိ **အမတဿ ဒာတာ။ အဂရုံ ကတွာ** တိ ပုနပ္ပုနံ အာယာစာပေန္တောပိ ဟိ ဂရုံ ကရောတိ နာမ, အတ္တနော သာဝကဘာဝမိဉာဏေ ဌတွာ သိနေရုဟဒတော တလုကံ ဥဒ္ဓရမာနော ဝိယ ဒုဗ္ဗိညေယျံ ကတွာ ကထေန္တောပိ ဂရုံ ကရောတိယေဝ နာမ။ ဧဝံ အကတွာ အမှေဟ ပုနပ္ပုနံ အယာစာပေတွာ သုဝိညေယျမ္ပိ နော ကတွာ ကထေဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၀၄. **ယံ ခော နော အာဝုသော**တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ ''ယံ ခော ဝေ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, ဝေ ပန ဘိက္ခူ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ သင်္ဂဏှန္တော ''ယံ ခော နော''တိ အာဟ။ ယသ္မာ ဝါ ဥဒ္ဒေသော ဝေါ တေသံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌော။ ဘဂဝါ ပန ထေရဿ သာပိ တေသမ္ပိ ဘဂဝါ။ တသ္မာ ဘဂဝါတိ ပဒံ သန္ဓာယပိ ဧဝမာဟ, ယံ ခော အမှာကံ ဘဂဝါ တုမှာကံ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာတိ အတ္ထော။

စက္ခုဉ္စာဝုသော တိအာဒီသု အယမတ္ထော, အာဝုသော, နိဿယဘာဝေန စက္ခုပသာဒဉ္စ အာရမ္မဏဘာဝေန စတုသမုဋ္ဌာနိကရူပေ စ ပဋိစ္စ စက္ခုဝိညာဏံ နာမ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော** တိ တေသံ တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိယာ ဖဿော နာမ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တံ ဖဿံ ပဋိစ္စ သဟဇာတာဒိဝသေန ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တာယ ဝေဒနာယ ယံ အာရမ္မဏံ ဝေဒေတိ, တဒေဝ သညာ သဉ္ဇာနာတိ, ယံ သညာ သဉ္ဇာနာတိ, တဒေဝ အာရမ္မဏံ ဝိတက္ကော ဝိတက္ကေတိ။ ယံ ဝိတက္ကော ဝိတက္ကေတိ, တဒေဝာရမ္မဏံ ပပဉ္စော ပပဉ္စေတိ။ **တတောနိဒါနန္တိ** ဧတေဟိ စက္ခုရူပာဒီဟိ ကာရဏေဟိ။ **ပုရိသံ ပပဉ္စသညာသင်္ခါ သမုဒါစရန္တီ** တိ တံ အပရိညာတကာရဏံ ပုရိသံ ပပဉ္စကောဋ္ဌာသာ အဘိဘဝန္တိ, တဿ ပဝတ္တန္တီတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ဖဿဝေဒနာသညာ စက္ခုဝိညာဏေန သဟဇာတာ ဟောန္တိ။ ဝိတက္ကော စက္ခုဝိညာဏာနန္တရာဒီသု သဝိတက္ကစိတ္တေသု ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ပပဉ္စသင်္ခါ ဇဝနေန သဟဇာတာ ဟောန္တိ။ ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ အတီတာနာဂတဂ္ဂဟဏံ ကတန္တိ? တထာ ဥပ္ပဇ္ဇနတော။ ယထေဝ ဟိ ဧတရဟိ စက္ခုဒွါရိကော ပပဉ္စော စက္ခုဉ္စ ရူပေ စ ဖဿဝေဒနာသညာဝိတက္ကေ စ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နော, ဧဝမေဝံ အတီတာနာဂတေသုပိ စက္ခုဝိညေယျေသု ရူပေသု တဿုပ္ပတ္တိံ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟ။

သောတဉ္စာဝုသော တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဆဋ္ဌဒွါရေ ပန **မနန္တိ** ဘဝင်္ဂစိတ္တံ။ **ဓမ္မေ** တိ တေဘူမကဓမ္မာရမ္မဏံ။ **မနောဝိညာဏန္တိ** အာဝဇ္ဇနံ ဝါ ဇဝနံ ဝါ။ အာဝဇ္ဇနေ ဂဟိတေ ဖဿဝေဒနာသညာဝိတက္ကာ အာဝဇ္ဇနသဟဇာတာ ဟောန္တိ။ ပပဉ္စော ဇဝနသဟဇာတော။ ဇဝနေ ဂဟိတေ သဟာဝဇ္ဇနကံ ဘဝင်္ဂ မနော နာမ ဟောတိ, တတော ဖဿာဒယော သဗ္ဗေပိ ဇဝနေန သဟဇာတာဝ။ မနောဒွါရေ ပန ယသ္မာ အတီတာဒိဘေဒံ သဗ္ဗမ္ပိ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, တသ္မာ **အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နေသု** တိ ဣဒံ ယုတ္တမေဝ။

ဣဒါနိ ဝဋ္ဋံ ဒဿေန္တော **သော ဝတာဝုသော**တိ ဒေသနံ အာရဘိ။ **ဖဿပညတ္တိံ ပညပေဿတီ** တိ ဖဿော နာမ ဧကော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဧဝံ ဖဿပညတ္တိံ ပညပေဿတိ, ဒဿေဿတီတိ အတ္ထော။ သေသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ ဧဝံ ဣမသ္မိံ သတိ ဣဒံ ဟောတီတိ ဒွါဒသာယတနဝသေန သကလံ ဝဋ္ဋံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဒွါဒသာယတနပဋိက္ခေပဝသေန ဝိဝဋ္ဋံ ဒဿေန္တော **သော ဝတာဝုသော စက္ခုသ္မိံ အသတီ**တိ ဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဇဝံ ပဉ္စဟံ ဝိသုဒ္ဓိတော တာဝ ကုသလာ နိဿာယ တာဝ ကမ္မေန ပဋိပဟာ ကထိတာတိ မာ နိက္ကမ္မာ အဟုဝတ္တ, အယံ ဘဂဝတ
သဗ္ဗညုတညာဏတုလံ ဂဟေတ္ဝာ နိသိန္နော, ဣတ္ထိမာနာ တမေဝ ဥပသင်္ကမိတွာ နိက္ကမ္မာ ဟောထာတိ ဥယျောဇေ
န္တော **အာကင်္ခမာနာ စ ပနာ** တိအာဒိမာဟ။

၂၀၅. ဣမေဟိ အာကာရေဟီတိ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ ပပဉ္စုပ္ပတ္တိယာ ဟဒ္ဓိယေက္ကကာရဏေဟိ စေဝ ဝဋ္ဋဝိဝ
ဋ္ဋကာရဏေဟိ စ။ **ဣမေဟိ ပဒေဟီ**တိ ဣမေဟိ အက္ခရသမ္ပိဏ္ဍနေဟိ။ **ဗျဉ္ဇနေဟီ** တိ ဟဒ္ဓိယေက္ကအက္ခရေဟိ။
ပဏ္ဍိတော တိ ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာဂတော။ စတူဟိ တ ကာရဏေဟိ ပဏ္ဍိတော ဓာတုကုသလော အာယတနကုသလော
ပစ္စယာကာရကုသလော ကာရဏာကာရဏကုသလောတိ။ **မဟာပညော**တိ မဟန္တေ အတ္ထေ မဟန္တေ ဓမ္မေ မဟန္တာ
နိရုတ္တိယော မဟန္တာနိ ပဋိဘာနာနိ ပရိဂ္ဂဟဏသမတ္ထာယ မဟာပညာယ သမန္နာဂတော။ **ယထာ တံ မဟာကစ္စာ
နေနာ**တိ ယထာ မဟာကစ္စာနေန ဗျာကတံ, တံ သန္ဓာယ **တ**န္တိ ဝုတ္တံ။ ယထာ မဟာကစ္စာနေန ဗျာကတံ, အဟမ္ပိ
တံ ဧဝမေဝံ ဗျာကရေယျန္တိ အတ္ထော။

မဓုပိဏ္ဍိက န္တိ မဟန္တံ ဂုဠပူဝံ ဗဒ္ဓသတ္တုဂုဠကံ တ။ **အသေစနက**န္တိ အသေစိတဗ္ဗကံ။ သပ္ပိဖာဏိတမဓုသက္က
ရာဒီသု ဣဒံ နာမေတ္ထ မန္ဒံ ဣဒံ ဗဟုကန္တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ သမယောဇိတရသံ။ **စေတသော**တိ စိတ္တကဇာတိကော။ **ဒဗ္ဗ
ဇာတိကော**တိ ပဏ္ဍိတသဘာဝေါ။ **ကော နာမော အယ**န္တိ ဣဒံ ထေရော အတိဘဒ္ဒကော အယံ ဓမ္မပရိယာယော, ဒသဗလ
ဿ သဗ္ဗညုတညာဏေနေဝဿ နာမံ ဂဏှာပေဿာမီတိ စိန္တေတွာ အာဟ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ မဓုပိဏ္ဍိကော
ဝိယ မဓုရော, တသ္မာ မဓုပိဏ္ဍိကပရိယာယောတွေဝ နံ ဓာရေဟီတိ ဝဒတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မဓုပိဏ္ဍိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဒွေဓာဝိတက္ကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀၆. မေ သုတန္တိ ဒွေဓာဝိတက္ကသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဒွိဓာ ကတွာ ဒွိဓာ ကတွာ**တိ ဒွေ ဒွေ ဘာဂေ ကတွာ။
ကာမဝိတက္ကော တိ ကာမပဋိသံယုတ္တော ဝိတက္ကော။ **ဗျာပာဒဝိတက္ကော** တိ ဗျာပာဒပဋိသံယုတ္တော ဝိတက္
ကော။ **ဝိဟိံသာဝိတက္ကော** တိ ဝိဟိံသာပဋိသံယုတ္တော ဝိတက္ကော။ **ဧကံ ဘာဂ**န္တိ အဇ္ဈတ္တံ တ ဗဟိဒ္ဓာ တ ဩဠာ
ရိကော တ သုခုမော တ သဗ္ဗော ဟယံ ဝိတက္ကော အကုသလပက္ခိကောယေဝါတိ တယောပိ ကာမဗျာပာဒဝိဟိံသာဝိ
တက္ကေ ဧကံ ကောဋ္ဌာသမကာသိ။ ကာမေဟိ နိဿဋော နေက္ခမ္မပဋိသံယုတ္တော ဝိတက္ကော **နေက္ခမ္မဝိတက္
ကော** နာမ, သော ယာဝ ပဌမဇ္ဈာနာ ဝဋ္ဋတိ။ အဗျာပာဒပဋိသံယုတ္တော ဝိတက္ကော **အဗျာပာဒဝိတက္ကော,** သော
မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပဌမဇ္ဈာနာ ဝဋ္ဋတိ။ အဝိဟိံသာပဋိသံယုတ္တော ဝိတက္ကော **အဝိဟိံသာဝိတက္
ကော,** သော ကရုဏာပုဗ္ဗဘာဂတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပဌမဇ္ဈာနာ ဝဋ္ဋတိ။ **ဒုတိယံ ဘာဂ**န္တိ သဗ္ဗောပာယံ ကုသလပက္ခိ
ကောယေဝါတိ ဒုတိယံ ကောဋ္ဌာသမကာသိ။ ဣမိနာ ဗောဓိသတ္တဿ ဝိတက္ကနိဂ္ဂဟဏကာလော ကထိတော။

ဗောဓိသတ္တဿ ဟိ ဆဗ္ဗဿာနိ ပဓာနံ ပဒဟန္တဿ နေက္ခမ္မဝိတက္ကာဒယော ပုဉ္ဇပုဉ္ဇာ မဟာနဒိယံ
ဩဃာ ဝိယ ပဝတ္တိံသု။ သတိသမ္မောသေန ပန သဟသာ ကာမဝိတက္ကာဒယော ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ကုသလတရံ ပစ္ဆိန္ဒိ
တွာ သယံ အကုသလဇဝနတရာ ဟုတွာ တိဋ္ဌန္တိ။ တတော ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ – ''မယှံ ဣမေ ကာမဝိတက္
ကာဒယော ကုသလတရံ ပစ္ဆိန္ဒိတွာ တိဋ္ဌန္တိ, ဟန္ဒာဟံ ဣမေ ဝိတက္ကေ ဒွေ ဘာဂေ ကတွာ ဝိဟရာမီ''တိ ကာမဝိ
တက္ကာဒယော အကုသလပက္ခိကာတိ ဧကံ ဘာဂံ ကရောတိ နေက္ခမ္မဝိတက္ကာဒယော ကုသလပက္ခိကာတိ ဧကံ။
အထ ပုန စိန္တေသိ – ''အကုသလပက္ခတော အာဂတံ ဝိတက္ကံ မန္တေန ကဏှသပ္ပံ ဥပ္ပီဠေန္တော ဂဏှန္တော ဝိယ
အမိတ္တံ ဂီဝါယ အက္ကမန္တော ဝိယ စ နိဂ္ဂဏှိဿာမိ, နာဿ ဝဍ္ဎိတုံ ဒဿာမိ။ ကုသလပက္ခတော အာဂတံ ဝိတ
က္ကံ မေဃသမယေ မေဃံ ဝိယ သုခေတ္တေ သာလကလျာဏိပောတကံ ဝိယ စ သီဃံ ဝဍ္ဎေဿာမီ''တိ။ သော တထာ
ကတွာ အကုသလဝိတက္ကေ နိဂ္ဂဏှိ, ကုသလဝိတက္ကေ ဝဍ္ဎေသိ။ ဧဝံ ဣမိနာ ဗောဓိသတ္တဿ ဝိတက္ကနိဂ္ဂဟ
ဏကာလော ကထိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂၀၇. ဣဒါနိ ယထာသ္မႃ တေ ဝိတက္ကာ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ, ယထာ စ နေ နိဂ္ဂဟေသိ, တံ ဒဿေန္တော **တဿ မယှံ, ဘိက္ခဝေတိအာဒိမာဟ**။ တတ္ထ **အပ္ပမတ္တဿာ**တိ သတိယာ အဝိပ္ပဝါသေ ဌိတဿ။ **အာတာပိနော**တိ အာတာပဝီရိယဝတော။ **ပဟိတတ္တဿာ**တိ ပေသိတစိတ္တဿ။ **ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကာမဝိတက္ကော**တိ ဗောဓိသတ္တဿ ဆဗ္ဗဿာနိ ပဓာနံ ပဒဟတော ရဇ္ဇသုခံ ဝါ အာရဗ္ဘ, ဟာသာဒေ ဝါ နာဋကာနိ ဝါ ဩရောဓေ ဝါ ကိဉ္စိဒေဝ ဝါ သမ္ပတ္တိံ အာရဗ္ဘ ကာမဝိတက္ကော နာမ န ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗော။ ဒုက္ကရကာရိကာယ ပနဿ အာဟာရူပစ္ဆေဒေန အဓိမတ္တကသိမာနံ ပတ္တဿ ဧတဒဟောသိ – ‘‘န သက္ကာ အာဟာရူပစ္ဆေဒေန ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ, ယံနူနာဟံ ဩဠာရိကံ အာဟာရံ အာဟာရေယျ’’န္တိ။ သော ဥရုဝေလံ ပိဏ္ဍာယ ပာဝိသိ။ မနုဿာ – ‘‘မဟာပုရိသော ပုဗ္ဗေ အာဟရိတ္ဝာ ဒိန္နမ္ပိ န ဂဏှိ, အဒ္ဓာဿ ဣဒါနိ မနောရထော မတ္ထကံ ပတ္တော, တသ္မာ သယမေဝ အာဂတော’’တိ ပဏီတပဏီတံ အာဟာရံ ဥပဟရိံသု။ ဗောဓိသတ္တဿ အတ္တဘာဝေါ နစိရဿေဝ ပာကတိကော အဟောသိ။ ဇရာဇိဏ္ဏတ္တဘာဝေါ ဟိ သပ္ပာယဘောဇနံ လဘိတွာပိ ပာကတိကော န ဟောတိ။ ဗောဓိသတ္တော ပန ဒဟရော။ တေနဿ သပ္ပာယဘောဇနံ ဘုဉ္ဇတော အတ္တဘာဝေါ န စိရဿေဝ ပာကတိကော ဇာတော, ဝိပ္ပသန္နာနိ ဣန္ဒြိယာနိ, ပရိသုဒ္ဓော ဆဝိဝဏ္ဏော, သမုဂ္ဂတတာရာဂဏံ ဝိယ နဘံ ပရိပုဏ္ဏဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏပ္ပဋိမဏ္ဍိတသရီရံ အဟောသိ။ သော တံ ဩလောကေတွာ ‘‘တာဝ ကိလန္တော နာမ အတ္တဘာဝေါ ဧဝံ ပဋိပါကတိကော ဇာတော’’တိ စိန္တေတွာ အတ္တနော ပညာမဟန္တတာယ ဧဝံ ပရိတ္တကမ္ပိ ဝိတက္ကံ ဂဟေတွာ ကာမဝိတက္ကောတိ အကာသိ။

ပဏ္ဏသာလာယ ပုရတော နိသိန္နော စမရပသဒဂဝယရောဟိတမိဂါဒိကေ မဂဂဏေ မနုညသဒ္ဒရဝနေ မောရဝနကုက္ကုဋာဒိကေ ပက္ခိဂဏေ နီလုပ္ပလကုမုဒကမလာဒိသဉ္ဆန္နာနိ ပလ္လလာနိ နာနာကုသုမသဉ္ဆန္နဝိဋပဟ ဝနရာဇိယော မဏိက္ခန္ဓနိမ္မလဇလပတဟဉ္စ နဒိံ နေရဉ္ဇရံ ပဿတိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ ‘‘သောဘနာ ဝတိမေ မိဂဇာတာ ပက္ခိဂဏာ ပလ္လလာနိ ဝနရာဇိယော နဒီ နေရဉ္ဇရာ’’တိ။ သော တမ္ပိ ဧဝံ ပရိတ္တကံ ဝိတက္ကံ ဂဟေတွာ ကာမဝိတက္ကမကာသိ, တေနာဟ ‘‘ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကာမဝိတက္ကော’’တိ။

အတ္တဗျာဗာဓာယပီတိ အတ္တဒုက္ခာယပိ။ ဧသေဝနယော သဗ္ဗတ္ထ။ ကိံ ပန မဟာသတ္တဿ ဥဘယဒုက္ခာယ သံဝတ္တနကဝိတက္ကော နာမ အတ္ထီတိ? နတ္ထိ။ အပရိညာယံ ဌိတဿ ပန ဝိတက္ကော ယာဝ ဥဘယဗျာဗာဓာယ သံဝတ္တတီတိ ဧတာနိ တီဏိ နာမာနိ လဘတိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ပညာနိရောဓိကော**တိ အနုပ္ပန္နာယ လောကိယလောကုတ္တရာယ ပညာယ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ န ဒေတိ, လောကိယပညံ ပန အဋ္ဌသမာပတ္တိပဉ္စာဘိညာဝသေန ဥပ္ပန္နမ္ပိ သမုစ္ဆိန္ဒိတွာ ခိပတီတိ **ပညာနိရောဓိကော။ ဝိဃာတပက္ခိကော**တိ ဒုက္ခကောဋ္ဌာသိကော။ အသင္ခတံ နိဗ္ဗာနံ နာမ, တံ ပစ္စက္ခံ ကာတုံ န ဒေတီတိ **အနိဗ္ဗာနသံဝတ္တနိကော။ အဗ္ဘတ္ထံ ဂစ္ဆတီ**တိ ခယံ နတ္ထိဘာဝံ ဂစ္ဆတိ။ ဥဒကပုပ္ဖုဠကော ဝိယ နိရုဇ္ဈတိ။ **ပဇဟမေဝါ**တိ ပဇဟိမေဝ။ **ဝိနောဒမေဝါ**တိ နီဟရိမေဝ။ **ဗျန္တမေဝ နံ အကာသိ**န္တိ ဝိဂတန္တံ နိသ္သေသံ ပရိဝဋုမံ ပရိစ္ဆိန္နမေဝ နံ အကာသိံ။

၂၀၈. **ဗျာပါဒဝိတက္ကော**တိ န ဗောဓိသတ္တဿ ပရူပဃာတပ္ပဋိသံယုတ္တော နာမ ဝိတက္ကော စိတ္တေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အထဿ အတိဝဿအစ္စုဏှဟိမပါတာဒီနိ ပန ပဋိစ္စ စိတ္တဝိပရိဏာမဘာဝေါ ဟောတိ, တံ သန္ဓာယ ‘‘ဗျာပါဒဝိတက္ကော’’တိ အာဟ။ **ဝိဟိံသာဝိတက္ကော**တိ န မဟာသတ္တဿ ပရေသံ ဒုက္ခုပ္ပာဒနပ္ပဋိသံယုတ္တော ဝိတက္ကော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, စိတ္တေ ပန ဥဒ္ဓတာကာရော အနေကဂ္ဂတာကာရော ဟောတိ, တံ ဂဟေတွာ ဝိဟိံသာဝိတက္ကမကာသိ။ ပဏ္ဏသာလာဒွာရေ နိသိန္နော ဟိ သီဟဗျဂ္ဃာဒိကေ ဝါဠမိဂေ သူကရာဒယော ခုဒ္ဒမိဂေ ဝိဟိံသန္တေ ပဿတိ။ အထ ဗောဓိသတ္တော ဣမသ္မိမ္ပိ နာမ အကုတောဘယေ အရညေ ဣမေသံ တိရစ္ဆာနဂတာနံ ပစ္စတ္ထိကာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဗလဝန္တော ဒုဗ္ဗလေ ခါဒန္တိ, ဗလဝန္တခါဒိတာ ဝတ္တန္တီတိ ကာရုညံ ဥပ္ပာဒေတိ။ အညေပိ ဗိဠာရာဒယော ကုက္ကုဋမူသိကာဒီနိ ခါဒန္တေ ပဿတိ, ကမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌော မနုဿေ ရာဇကမ္မိကေဟိ ဥပဒ္ဒုတေ ဝဓဗန္ဓာဒီနိ အနုဘဝန္တေ အတ္တနော ကသိဝဏိဇ္ဇာဒီနိ ကမ္မာနိ ကတွာ ဇီဝိတုံ န လဘန္တီတိ ကာရုညံ ဥပ္ပာဒေတိ, တံ သန္ဓာယ ‘‘ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝိဟိံသာဝိတက္ကော’’တိ အာဟ။ **တထာ တထာ**တိ တေန တေန အာကာရေန။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ကာမဝိတက္ကာဒီသု ယံ ယံ ဝိတက္ကေတိ, ယံ ယံ ဝိတက္ကံ ပဝတ္တေတိ, တေန တေနေ စဿာကာရေန ကာမဝိတက္ကာဒိဘာဝေါ စေတသော န ဟိ ဟောတီတိ။ **ပဟာသိ နေက္ခမ္မဝိတက္က**န္တိ နေက္ခမ္မဝိတက္ကံ ပဇဟတိ။ **ဗဟုလမကာသီ**တိ ဗဟုလံ ကရောတိ။ **တဿ တံ ကာမဝိတက္ကာယ စိတ္တ**န္တိ တဿ တံ စိတ္တံ ကာမဝိတက္ကတ္တာယ။ ယထာ ကာမဝိတက္ကသမ္ပယုတ္တံ ဟောတိ, ဧဝမေဝံ နမတီတိ အတ္ထော။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဣအာနိ အတ္တဒီပိကံ ဥပမံ ဒဿေန္တော **သေယျထာပီ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကိဋ္ဌသမ္ဗာဓေ** တိ သဿသမ္ဗာဓေ။ **အာကောဋေယျာ** တိ ဥဇုကံ ပိဋ္ဌိယံ ပဟာရေယျ။ **ပဋိကောဋေယျာ** တိ တိရိယံ ဖာသုကာသု ပဟာရေယျ။ **သန္နိရုန္ဓေယျာ**တိ အာဝရိတ္ဝာ တိဋ္ဌေယျ။ **သန္နိဝာရေယျာ** တိ ဣတော စိတော စ ဂန္တုံ န ဒဒေယျ။ **တတောနိဒာန**န္တိ တေန ကာရဏေန, ဧဝံ အရက္ခိတာနံ ဂုန္နံ ပရေသံ သဿခါဒနကာရဏေနာတိ အတ္ထော။ ဗာလော ဟိ ဂေါပါလကော ဧဝံ ကတေ အရက္ခမာနော "အယံ အမ္ဟာကံ ဘတ္တဝေတနံ ခါဒတိ, ဥဇုံ ကတေ ရက္ခိတုမ္ပိ န သက္ကောတိ, ကုလေဟိ သဒ္ဓိံ ဝေရံ ဂဏှာပေတီ"တိ ကေသာမိကာနမ္ပိ သန္တိကာ ဝဓာဒီနိ ပာပုဏာတိ, ကိဋ္ဌသာမိကာနမ္ပိ။ ပဏ္ဍိတော ပန ဣမာနိ စတ္တာရိ ဘယာနိ သမ္ပဿန္တော ကတေ သာဓုကံ ရက္ခတိ, တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **အာဒီနဝ**န္တိ ဥပဒ္ဒဝံ။ **ဩကာရ**န္တိ လာမကံ, ခန္ဓေသု တ ဩတာရံ။ **သံကိလေသ**န္တိ ကိလိဋ္ဌဘာဝံ။ **နေက္ခမ္မေ** တိ နေက္ခမ္မမှိ။ **အာနိသံသ**န္တိ ဝိသုဒ္ဓိပက္ခံ။ **ဝေါဒါနပက္ခ**န္တိ ဣဒံ တဿေဝ ဝေဝစနံ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ နေက္ခမ္မမှိ ဝိသုဒ္ဓိပက္ခံ အဒ္ဒသန္တိ အတ္ထော။

၂၀၉. **နေက္ခမ္မ** န္တိ စ ကာမေဟိ နိဿဋံ သဗ္ဗကုသလံ, ဧကဓမ္မေ သင်္ဃဟမာနေ နိဗ္ဗာနမေဝ။ တတ္ထိဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – ကိဋ္ဌသမ္ဗာဓံ ဝိယ ဟိ ရူပာဒိအာရမ္မဏံ, ကူဋဂါဝေါ ဝိယ ကူဋစိတ္တံ, ပဏ္ဍိတဂေါပါလကော ဝိယ ဗောဓိသတ္တော, စတုဗ္ဗိဓဘယံ ဝိယ အတ္တာနုဝါဒါဒိဘယံ သံဝတ္တနိကကမ္မံ, ပဏ္ဍိတဂေါပါလကဿ စတုဗ္ဗိဓံ ဘယံ ဒိသွာ ကိဋ္ဌသမ္ဗာဓေ အပ္ပမာဒေန ဂေါရက္ခဏံ ဝိယ ဗောဓိသတ္တဿ ဆဗ္ဗိဿာနိ ပဓာနံ ပဒဟတော အတ္တာနုဝါဒါဒိဘယံ ဒိသွာ ရူပာဒီသု အာရမ္မဏေသု ယထာ ကာမဝိတက္ကာဒယော န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဧဝံ စိတ္တရက္ခဏံ။ **ပညာဝုဒ္ဓိကော**တိအာဒီသု အနုပ္ပန္နာယ လောကိယလောကုတ္တရပညာယ ဥပ္ပာဒာယ, ဥပ္ပန္နာယ စ ဝုဒ္ဓိယာ သံဝတ္တတီတိ **ပညာဝုဒ္ဓိကော** ။ န ဒုက္ခကောဋ္ဌာသာယ သံဝတ္တတီတိ **အဝိဃာတပက္ခိကော** ။ နိဗ္ဗာနဓာတုသစ္ဆိကိရိယာယ သံဝတ္တတီတိ **နိဗ္ဗာနသံဝတ္တနိကော။ ရတ္တိံ စေပိ နံ, ဘိက္ခဝေ, အနုဝိတက္ကေယျ** န္တိ သကလရတ္တိံ စေပိ တံ ဝိတက္ကံ ပဝတ္တေယျံ။ **တတောနိဒာန**န္တိ တံမူလကံ။ **ဩဟညေယျာ** တိ ဥဂ္ဃာတီယေယျ, ဥဒ္ဒစ္စာယ သံဝတ္တေယျာတိ အတ္ထော။ **အာရာ**တိ ဒူရေ။ **သမာဓိမှာ**တိ ဥပစာရသမာဓိတောပိ အပ္ပနာသမာဓိတောပိ။ **သော ခေါ အဟံ, ဘိက္ခဝေ, အဇ္ဈတ္တမေဝ စိတ္တ**န္တိ သော အဟံ, ဘိက္ခဝေ, မာ မေ စိတ္တံ သမာဓိမှာ ဒူရေ ဟောတူတိ အဇ္ဈတ္တမေဝ စိတ္တံ သဏ္ဌပေမိ, ဂေါစရဇ္ဈတ္တေ ဌပေမီတိ အတ္ထော။ **သန္နိသာဒေမီ** တိ တတ္ထေဝ စ နံ သန္နိသီဒာပေမိ။ **ဧကောဒိံ ကရောမီ**တိ ဧကဂ္ဂံ ကရောမိ။ **သမာဒဟာမီ**တိ သမ္မာ အာဒဟာမိ, သုဋ္ဌု အာရောပေမီတိ အတ္ထော။ **မာ မေ စိတ္တံ ဦဟညီ** တိ မာ မယှံ စိတ္တံ ဥဂ္ဃာတီယိတ္ထ, မာ ဥဒ္ဒစ္စာယ သံဝတ္တတူတိ အတ္ထော။

၂၁၀. **ဥပ္ပဇ္ဇတိ အဗျာပါဒဝိတက္ကော။ပေ။ အဝိဟိံသာဝိတက္ကော** တိ ဧတ္ထ ယော သော ဣမာယ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတရုဏဝိပဿနာယ သဒ္ဓိံ ဥပ္ပန္နဝိတက္ကော ကာမပစ္စနီကဋ္ဌေန **နေက္ခမ္မဝိတက္ကော** တိ ဝုတ္တော။ သော ယေဝ ဗျာပါဒပစ္စနီကဋ္ဌေန **အဗျာပါဒဝိတက္ကော** တိ စ ဝိဟိံသာပစ္စနီကဋ္ဌေန **အဝိဟိံသာဝိတက္ကော** တိ စ ဝုတ္တော။

ဧတ္တာဝတာ ဗောဓိသတ္တဿ သမာပတ္တိံ နိဿာယ ဝိပဿနာပဋ္ဌပနကာလော ကထိတော။ ယဿ ဟိ သမာဓိပိ တရုဏော, ဝိပဿနာပိ။ တဿ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ အတိစိရံ နိသိန္နဿ ကာယော ကိလမတိ, အန္တော အဂ္ဂိ ဝိယ ဥဋ္ဌဟတိ, ကစ္ဆေဟိ သေဒါ မုစ္စန္တိ, မတ္ထကတော ဥသုမဝဋ္ဋိ ဝိယ ဥဋ္ဌဟတိ, စိတ္တံ ဟညတိ ဝိဟညတိ ဝိပ္ဖန္ဒတိ။ သော ပုန သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ တံ ပရိဒမေတွာ မုဒုကံ ကတွာ သမဿာသေတွာ ပုန ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတိ။ တဿ ပုန အတိစိရံ နိသိန္နဿ တထေဝ ဟောတိ။ သော ပုန သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ တထေဝ ကရောတိ။ ဝိပဿနာယ ဟိ ဗဟူပကာရာ သမာပတ္တိ။

ယထာ ယောဓဿ ဖလကကောဋ္ဌကော နာမ ဗဟူပကာရော ဟောတိ, သော တံ နိဿာယ သင်္ဂာမံ ပဝိသတိ, တတ္ထ ဟတ္ထီဟိပိ အဿေဟိပိ ယောဓေဟိပိ သဒ္ဓိံ ကမ္မံ ကတွာ အာဝုဓေသု တ ခီဏေသု ဘုဉ္ဇိတုကာမတာဒိဘာဝေ တ သတိ နိဝတ္တိတွာ ဖလကကောဋ္ဌကံ ပဝိသိတွာ အာဝုဓာနိပိ ဂဏှာတိ, ဝိဿမတိပိ, ဘုဉ္ဇတိပိ, ပာနီယမ္ပိ ပိဝတိ, သန္နာဟမ္ပိ ပဋိသန္နယှတိ, တံ တံ ကတွာ ပုန သင်္ဂာမံ ပဝိသတိ, တတ္ထ ကမ္မံ ကတွာ ပုန ဥစ္စာရာဒိပီဠိတော တ ကေနစိဒေဝ တ ကရဏီယေန ဖလကကောဋ္ဌကံ ပဝိသတိ။ တတ္ထ သန္ထမ္ဘိတွာ ပုန သင်္ဂာမံ ပဝိသတိ, ဧဝံ ယောဓဿ ဖလကကောဋ္ဌကော ဝိယ ဝိပဿနာယ ဗဟူပကာရာ သမာပတ္တိ။

သမာပတ္တိယာ ပန သင်္ဂါမနိတ္ထရဏကယောဓဿ ဖလကကောဋ္ဌကတောပိ ဝိပဿနာ ဗဟူပကာရတရာ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ သမာပတ္တိံ နိဿာယ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတိ, ဝိပဿနာ ပန ထာမဇာတာ သမာပတ္တိမ္ပိ ရက္ခတိ။ ထာမဇာတံ ကရောတိ။

ယထာ ဟိ ထလေ နာဝမ္ပိ နာဝါယ ဘဏ္ဍမ္ပိ သကဋဘာရံ ကရောန္တိ။ ဥဒကံ ပတွာ ပန သကဋမ္ပိ သကဋဘဏ္ဍမ္ပိ ယုတ္တဂေါဏေပိ နာဝါဘာရံ ကရောန္တိ။ နာဝါ တိရိယံ သောတံ ဆိန္ဒိတွာ သောတ္ထိနာ သုပဋ္ဋနံ ဂစ္ဆတိ, ဧဝမေဝံ ကိဉ္စာပိ သမာပတ္တိံ နိဿာယ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတိ, ဝိပဿနာ ပန ထာမဇာတာ သမာပတ္တိမ္ပိ ရက္ခတိ, ထာမဇာတံ ကရောတိ။ ထလံ ပတွာ သကဋံ ဝိယ ဟိ သမာပတ္တိ။ ဥဒကံ ပတွာ နာဝါ ဝိယ ဝိပဿနာ။ ဣတိ ဗောဓိသတ္တဿ ဧတ္တာဝတာ သမာပတ္တိံ နိဿာယ ဝိပဿနာပဋ္ဌပနကာလော ကထိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ယညဒေဝတတိအာဒိ ကဏှပက္ခေ ဝုတ္တာနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ, ဣဓာပိ အတ္ထဒီပိကံ ဥပမံ ဒဿေတုံ **သေယျထာပီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကမန္တသမ္ဘတေသူ**တိ ကမန္တံ အာဟဋေသု။ **သတိကရဏီယမေဝ ဟောတီ**တိ **တော ကတေ**တိ သတိဥပ္ပာဒနမတ္တမေဝ ကာတဗ္ဗံ ဟောတိ။ ဣတော စိတော စ ဂန္တွာ အာဟာရေနာဒိကိစ္စံ နတ္ထိ။ **ဧတေ ဓမ္မာ**တိ ဧတေ သမထဝိပဿနာ ဓမ္မာတိ သတုပ္ပာဒနမတ္တမေဝ ကာတဗ္ဗံ ဟောတိ။ ဣမိနာ ဗောဓိသတ္တဿ သမထဝိပဿနာနံ ထာမဇာတကာလော ကထိတော။ တဒါ ကိရဿ သမာပတ္တိံ အပ္ပနတ္ထာယ နိသိန္နဿ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော ဧကာဝဇ္ဇနေန အာဟတံ အာဂစ္ဆန္တိ, ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ နိသိန္နော သတ္တ အနုပဿနာ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ အာရုဠှာ ဟောတိ။

၂၁၅. **သေယျထာပီ**တိ ဣဒံ ကိံ ဒဿေတိ? အယံ ဟဋ္ဌိယေက္ကော အနုသန္ဓိ, သတ္တာနုဥပ္ပဟိ ဟိတူပစာရံ အတ္တနော သတ္ထုဘာဝသမ္ဘဝဉ္စ ဒဿေန္တော ဘဂဝါ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ **အရညေ**တိ အဋဝိယံ။ **ပဝနေ**တိ ဝနသဏ္ဍေ။ အတ္ထတော ဟိ ဣဒံ ဒွယံ ဧကမေဝ, ပဉ္စမဿ ပန ဒုတိယံ ဝေဝစနံ။ **အယောဂက္ခေမကာမော**တိ စတူဟိ ယောဂေဟိ ခေမံ နိဗ္ဘယဋ္ဌာနံ အနိစ္ဆန္တော ဘယမေဝ ဣစ္ဆန္တော ။ **သောဝတ္ထိကော**တိ သုဝတ္ထိဘာဝဝဟော။ **ပီတိဂမနီယော**တိ တုဋ္ဌိဂမနီယော။ ‘‘ပီတဂမနီယော’’တိ ဝါ ပါဌော။ **ပီဒဟေယျာ**တိ သာခါဒီဟိ ထကေယျ။ **ဝိဝရေယျာ**တိ ဝိသဒမုခံ ကတွာ ဝိဝဋံ ကရေယျ။ **ကုမ္မဂ္ဂ**န္တိ ဥဒကဝနပဗ္ဗတာဒီဟိ သန္နိရုဒ္ဓံ အမဂ္ဂံ။ **ဩဒဟေယျ ဩကစရ**န္တိ တေသံ ဩကေ စရမာနံ ဝိယ ဧကံ ဒီပကမိဂံ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဌပေယျ။ **ဩကစာရိက**န္တိ ဒီဃရဇ္ဇုယာ ဗန္ဓိတွာယေဝ မိဂိံ။

မိဂလုဒ္ဒကော ဟိ အရညံ မိဂါနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ‘‘ဣဓ ဝသန္တိ, ဣမိနာ မဂ္ဂေန နိက္ခမန္တိ, ဧတ္ထ စရန္တိ, ဧတ္ထ ပိဝန္တိ, ဣမိနာ မဂ္ဂေန ပဝိသန္တီ’’တိ သလ္လက္ခေတွာ မဂ္ဂံ ပိဓာယ ကုမ္မဂ္ဂံ ဝိဝရိတွာ ဩကစရဉ္စ ဩကစာရိကဉ္စ ဌပေတွာ သယံ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ သတ္တိံ ဂဟေတွာ တိဋ္ဌတိ။ အထ သာယန္ဟသမယေ မိဂါ အကုတောဘယာ အရညေ စရိတွာ ပါနီယံ ပိဝိတွာ မိဂပေါတကေဟိ သဒ္ဓိံ ကီဠမာနာ ဝသနဋ္ဌာနသန္တိကံ အာဂန္တွာ ဩကစရဉ္စ ဩကစာရိကဉ္စ ဒိသွာ ‘‘သဟာယကာ နော အာဂတာ ဘဝိဿန္တီ’’တိ နိရာသင်္ကာ ပဝိသန္တိ, တေ မဂ္ဂံ ပိဟိတံ ဒိသွာ ‘‘နာယံ မဂ္ဂေါ, အယံ မဂ္ဂေါ ဘဝိဿတီ’’တိ ကုမ္မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇန္တိ။ မိဂလုဒ္ဒကော န တာဝ ကိဉ္စိ ကရောတိ, ပဝိဋ္ဌေသု ပန သဗ္ဗပစ္ဆိမံ သဏိကံ ပဟရတိ။ သော ဥတ္တသတိ, တတော သဗ္ဗေ ဥတ္တသိတွာ ‘‘ဘယံ ဥပ္ပန္န’’န္တိ ပုရတော ဩလောကေန္တာ ဥဒကေန စ ဝနေန စ ပဗ္ဗတေန စ သန္နိရုဒ္ဓံ မဂ္ဂံ ဒိသွာ ဥဘောဟိ ပဿေဟိ အင်္ဂုလိသင်္ခလိကံ ဝိယ ဂဟနဝနံ ပဝိသိတုံ အသက္ကောန္တာ ပဝိဋ္ဌမဂ္ဂေနေဝ နိက္ခမိတုံ အာရဘန္တိ။ လုဒ္ဒကော တေသံ နိဝတ္တနဘာဝံ ဉတွာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ တိံသမ္ပိ စတ္တာလီသမ္ပိ မိဂေ ဃာတေတိ။ ဣဒံ သန္ဓာယ **ဧဝဉှိ သော, ဘိက္ခဝေ, မဟာမိဂသင်္ဃော အပရေန သမယေန အနယဗျသနံ အာပဇ္ဇေယျာ**တိ ဝုတ္တံ။

‘‘နန္ဒီရာဂဿေတံ အဓိဝစနံ, အဝိဇ္ဇာယေတံ အဓိဝစန’’န္တိ ဧတ္ထ ယသ္မာ ဣမေ သတ္တာ အဝိဇ္ဇာယ အညာဏာ ဟုတွာ နန္ဒီရာဂေန အာဗန္ဓိတွာ ရူပါရမ္မဏာဒီနိ ဥပနီတာ ဝဋ္ဋဒုက္ခသတ္တိယာ ဃာတံ လဘန္တိ။ တသ္မာ ဘဂဝါ ဩကစရံ နန္ဒီရာဂေါတိ, ဩကစာရိကံ အဝိဇ္ဇာတိ ကတွာ ဒဿေသိ။

မိဂလုဒ္ဒကော ဟိ ဧကောပိ တေသံ သာခါဘင်္ဂေန သရီရံ ပုဉ္ဆိတွာ မနုဿဂန္ဓံ အပနေတွာ ဩကစရံ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဌပေတွာ ဩကစာရိကံ သဟ ရဇ္ဇုယာ ဝိဿဇ္ဇေတွာ အတ္တာနံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ သတ္တိံ အာဒာယ ဩကစရ

ဿ သန္တိကေ တိဋ္ဌတိ, ဩကစာရိကာ မိဂဂဏဿ စရဏဋ္ဌာနာဘိမုခီ ဂစ္ဆတိ ။ တံ ဒိသွာ မိဂါ သီသာနိ ဥက္ခိပိတွာ တိဋ္ဌန္တိ, သာပိ သီသံ ဥက္ခိပိတွာ တိဋ္ဌတိ, တေ ‘‘အမှာကံ သမဇာတိကာ အယ’’န္တိ ဂေါစရံ ဂဏှန္တိ။ သာပိ တိဏာနိ ခါဒန္တီ ဝိယ သဏိကံ ဥပဂစ္ဆတိ။ အာရညိကော ယူထပတိမိဂေါ တဿာ ဝါတံ လဘိတွာ သကဘရိယံ ဝိသ္သဇ္ဇေတွာ တဒဘိမုခော ဟောတိ။

သတ္တာနဉ္ဟိ နဝနဝမေဝ ပိယံ ဟောတိ။ ဩကစာရိကာ အာရညိကဿ မိဂဿ အစ္စာသန္နဘာဝံ အဒတွာ တဒဘိမုခီဝ ပစ္ဆတော ပဋိက္ကမိတွာ ဩကစရဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆတိ, ယတ္ထ ယတ္ထဿာ ရဇ္ဇု လဂ္ဂတိ, တတ္ထ တတ္ထ ခုရေန ပဟရိတွာ မောစေတိ, အာရညိကော မိဂေါ ဩကစရံ ဒိသွာ ဩကစာရိကာယ သမ္ပတ္တော ဟုတွာ ဩကစရေ ဥသူယံ ကတွာ ပိဋ္ဌိံ နာမေတွာ သီသံ ကမ္ပေန္တော တိဋ္ဌတိ, တသ္မိံ ခဏေ သတ္တိံ ဇိဝှာယ လေဟန္တောပိ ‘‘ကိံ တေ’’တိ န ဇာနာတိ, ဩကစရောပိ သစဿ ဥပရိဘာဂေန တံ မိဂံ ပဟရိတုံ သုခံ ဟောတိ, ပိဋ္ဌိံ နာမေတိ။ သစဿ ဟေဋ္ဌာဘာဂေန ပဟရိတုံ သုခံ ဟောတိ, ဟဒယံ ဥန္နာမေတိ။ အထ လုဒ္ဒကော အာရညိကံ မိဂံ သတ္တိယာ ပဟရိတွာ တတ္ထေဝ ဃာတေတွာ မံသံ အာဒာယ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမေဝ ယထာ သော မိဂေါ ဩကစာရိကာယ သမ္ပတ္တော ဩကစရေ ဥသူယံ ကတွာ သတ္တိံ ဇိဝှာယ လေဟန္တောပိ ကိဉ္စိ န ဇာနာတိ, တထာ ဣမေ သတ္တာ အဝိဇ္ဇာယ သမ္ပတ္တာ အန္ဓဘူတာ ကိဉ္စိ အဇာနန္တာ ရူပာဒီသု နန္ဒိရာဂံ ဥပဂမ္မ ဝဋ္ဋဒုက္ခသတ္တိယာ ဝဓံ လဘန္တီတိ ဘဂဝတာ ဩကစရံ နန္ဒိရာဂေါတိ, ဩကစာရိကံ အဝိဇ္ဇာတိ ကတွာ ဒဿေသိ။

ဣတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဝိဝဋ္ဋော မယာ ခေမော မဂ္ဂေါတိ ဣတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, မယာ ဣမေသံ သတ္တာနံ ဟိတစရဏေန သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ပတွာ အဟံ ဗုဒ္ဓေါသ္မီတိ တုဏှီဘူတေန အနိသီဒိတွာ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနတော ပဋ္ဌာယ ဓမ္မံ ဒေသေန္တေန ဝိဝဋ္ဋော ခေမော အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ, ပိဟိတော ကုမ္မဂ္ဂေါ, အညာတကောဏ္ဍညာဒီနံ ဘဗ္ဗပုဂ္ဂလာနံ ဦဟတော ဩကစရော နန္ဒိရာဂေါ ဒွေဓာ ဆေတွာ ပါတိတော, နာသိတာ ဩကစာရိကာ အဝိဇ္ဇာ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သမုဂ္ဃာတိတာတိ အတ္တနော ဟိတူပစာရံ ဒဿေသိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဒွေဓာဝိတက္ကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဝိတက္ကသဏ္ဌာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၁၆. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဝိတက္ကသဏ္ဌာနသုတ္တံ။ တတ္ထ **အဓိစိတ္တမနုယုတ္တေနာ**တိ ဒသကုသလကမ္မပထဝသေန ဥပ္ပန္နံ စိတ္တံ စိတ္တမေဝ, ဝိပဿနာပါဒကအဋ္ဌသမာပတ္တိစိတ္တံ တတော စိတ္တတော အဓိကံ စိတ္တန္တိ **အဓိစိတ္တံ။ အနုယုတ္တေနာ**တိ တံ အဓိစိတ္တံ အနုယုတ္တေန, တတ္ထ ယုတ္တပ္ပယုတ္တေနာတိ အတ္ထော။

တတြာယံ ဘိက္ခု ပုရေဘတ္တံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပာတပ္ပဋိက္ကန္တော နိသီဒနံ အာဒာယ အသုကသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ဝါ ဝနသဏ္ဍေ ဝါ ပဗ္ဗတပါဒေ ဝါ ပဗ္ဘာရေ ဝါ သမဏဓမ္မံ ကရိဿာမီတိ နိက္ခမန္တောပိ, တတ္ထ ဂန္တွာ ဟတ္ထေဟိ ဝါ ပါဒေဟိ ဝါ နိသဇ္ဇဋ္ဌာနတော တိဏပဏ္ဏာနိ အပနေန္တောပိ အဓိစိတ္တံ အနုယုတ္တောယေဝ။ နိသီဒိတွာ ပန ဟတ္ထပါဒေ ဓောဝိတွာ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ မူလကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝိဟရန္တောပိ အဓိစိတ္တံ အနုယုတ္တောယေဝ။

နိမိတ္တာနီတိ ကာရဏာနိ။ **ကာလေန ကာလ**န္တိ သမယေ သမယေ။ န နု စ ကမ္မဋ္ဌာနံ နာမ မုဟုတ္တမ္ပိ အဆဍ္ဍေတွာ နိရန္တရံ မနသိကာတဗ္ဗံ, ကသ္မာ ဘဂဝတာ ‘‘ကာလေန ကာလ’’န္တိ အာဟာတိ။ ပါဠိယဉှိ အဋ္ဌတိံသ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ ဝိဘတ္တာနိ, တေသု ဘိက္ခုနာ အတ္တနော စိတ္တရုစိတံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ နိသိန္နေန ယာဝ ကောစိဒေဝ ဥပက္ကိလေသော နုပ္ပဇ္ဇတိ, တာဝ ဣမေသံ နိမိတ္တာနံ မနသိကာရကိစ္စံ နတ္ထိ။ ယဒါ ပန ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒါ ဣမာနိ ဂဟေတွာ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နံ အဗ္ဗုဒံ နီဟရိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟ။

ဆန္ဒူပသံဟိတာ တိ ဆန္ဒသဟဂတာ ရာဂသမ္ပယုတ္တာ။ ဣမေသံ ပန တိဏ္ဏံ ဝိတက္ကာနံ ခေတ္တဥ္စ အာရမ္မဏဉ္စ ဇာနိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ဆန္ဒူပသဥ္ဟိတာနံ အဋ္ဌ လောဘသဟဂတစိတ္တာနိ ခေတ္တံ, ဒေသူပသဥ္ဟိတာနံ ဒွေဝ ဒေါမနဿသဟဂတာနိ, မောဟူပသဥ္ဟိတာနံ ဒွါဒသပိ အကုသလစိတ္တာနိ။ ဝိစိကိစ္ဆာဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ္တစိတ္တာနိ ပန ဒွေဝ ဧတေသံ ဟဋ္ဌိပုဂ္ဂလိကံ ခေတ္တံ။ သဗ္ဗေသမ္ပိ သတ္တာ စေဝ သင်္ခါရာ စ အာရမ္မဏံ, ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌအသမပေက္ခိတေသုပိ သတ္တေသု စ သင်္ခါရေသု စ တေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ **အညမ္ပိ နိမိတ္တံ မနသိကာတဗ္ဗံ ကုသလူပသံဟိတ** န္တိ တတော နိမိတ္တတော အညံ ကုသလနိဿိတံ နိမိတ္တံ မနသိကာတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **အညံ နိမိတ္တံ** နာမ ဆန္ဒူပသဥ္ဟိတေ ဝိတက္ကေ သတ္တေသု ဥပ္ပန္နေ အသုဘဘာဝနာ အညံ နိမိတ္တံ နာမ။ သင်္ခါရေသု ဥပ္ပန္နေ အနိစ္စမနသိကာရော အညံ နိမိတ္တံ နာမ။ ဒေသူပသဥ္ဟိတေ သတ္တေသု ဥပ္ပန္နေ မေတ္တာဘာဝနာ အညံ နိမိတ္တံ နာမ။ သင်္ခါရေသု ဥပ္ပန္နေ ဓာတုမနသိကာရော အညံ နိမိတ္တံ နာမ။ မောဟူပသဥ္ဟိတေ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဥပ္ပန္နေ ပဉ္စဓမ္မူပနိဿယော အညံ နိမိတ္တံ နာမ။

ဣမဿ ဟတ္ထာ တ သောဘနာ ဟအ တတိအာဒိနာ နယေန ဟိ သတ္တေသု လောဘေ ဥပ္ပန္နေ အသုဘတော ဥပသံဟရိတဗ္ဗံ။ ကိမ္ဟိ သာရတ္တောသိ? ကေသေသု သာရတ္တောသိ။ လောမေသု။ပေ.။ မုတ္တေသု သာရတ္တောသိ။ အယံ အတ္တဘာဝေ နာမ တီဟိ အဋ္ဌိသတေဟိ ဥဿာပိတော, နဝဟိ န္ဟာရုသတေဟိ အာဗဒ္ဓေ, နဝဟိ မံသပေသိသတေဟိ အနုလိတ္တော, အလ္လစမ္မေန ပရိယောနဒ္ဓေ, ဆဝိရာဂေန ပဋိစ္ဆန္နော, နဝဟိ ဝဏမုခေဟိ နဝနဝုတိလောမကူပသဟဿေဟိ စ အသုစိ ပဂ္ဃရတိ, ကုဏပပူရိတော, ဒုဂ္ဂန္ဓော, ဇေဂုစ္ဆော, ပဋိက္ကူလော, ဒွတ္တိံသကုဏပသဉ္စယော, နတ္ထေတ္ထ သာရံ တ ဝရံ တတိ ဇဝံ အသုဘတော ဥပသံဟရန္တဿ သတ္တေသု ဥပ္ပန္နော လောဘော ပဟီယတိ, တေနဿ အသုဘတော ဥပသံဟရဏံ အညံ နိမိတ္တံ နာမ ဟောတိ။

ပတ္တစီဝရာဒီသု သင်္ခါရေသု လောဘေ ဥပ္ပန္နေ ဒွီဟာကာရေဟိ သင်္ခါရမဇ္ဈတ္တတံ သမုဋ္ဌာပေတီတိ သတိပဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေန အဿာမိကတာဝကာလိကဘာဝဝသေန မနသိကရောတော သော ပဟီယတိ။ တေနဿ အနိစ္စတော မနသိကာရော အညံ နိမိတ္တံ နာမ ဟောတိ။ သတ္တေသု ဒေသေ ဥပ္ပန္နေ ပန အာဃာတဝိနယကကစောပမောဝါဒာဒီနံ ဝသေန မေတ္တာ ဘာဝေတဗ္ဗာ, တံ ဘာဝယတော ဒေသော ပဟီယတိ, တေနဿ မေတ္တာဘာဝနာ အညံ နိမိတ္တံ နာမ ဟောတိ။ ခါဏုကဏ္ဍကတိဏပဏ္ဏာဒီသု ပန ဒေသေ ဥပ္ပန္နေ တွံ ကဿ ကုပ္ပသိ, ကိံ ပထဝီဓာတုယာ, ဥဒါဟု အာပောဓာတုယာ, ကော တ ပနာယံ ကုပ္ပတိ နာမ, ကိံ ပထဝီဓာတု ဥဒါဟု အာပောဓာတူတိအာဒိနာ နယေန ဓာတုမနသိကာရံ ကရောန္တဿ ဒေသော ပဟီယတိ။ တေနဿ ဓာတုမနသိကာရော အညံ နိမိတ္တံ နာမ ဟောတိ။

မောဟေ ပန ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဥပ္ပန္နေ –

> ''ဂရုသံဝါသော ဥဒ္ဒေသော၊ ဥဒ္ဒိဋ္ဌပရိပုစ္ဆနံ။
> ကာလေန ဓမ္မဿဝနံ၊ ဌာနာဋ္ဌာနဝိနိစ္ဆယော။
> ပဉ္စ ဓမ္မူပနိဿာယ၊ မောဟဓာတု ပဟီယတီ''တိ။ –

ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ ဥပနိဿိတဗ္ဗာ။ ဂရုံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တော ဟိ ဘိက္ခု – ''အာစရိယော ကမပ္ပဝေသနံ အနာပုစ္ဆန္တဿ ပတ္တကာလေ ဝတ္တံ အကရောန္တဿ ဃဋ္ဋသတဥဒကာဟရဏာဒိဒဏ္ဍကမ္မံ ကရောတီ''တိ ယတ္တပ္ပဋိပန္နကတ္တော ဟောတိ, အထဿ မောဟော ပဟီယတိ။ ဥဒ္ဒေသံ ဂဏှန္တောပိ – ''အာစရိယော ဥဒ္ဒေသကာလေ ဥဒ္ဒေသံ အဂ္ဂဏှန္တဿ အသာဓုကံ သဇ္ဈာယန္တဿ စ ဒဏ္ဍကမ္မံ ကရောတီ''တိ ယတ္တပ္ပဋိပန္နကတ္တော ဟောတိ, ဧဝမ္ပိဿ မောဟော ပဟီယတိ။ ဂရုဘာဝနီယေ ဘိက္ခုံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''ဣဒံ ဘန္တေ ကထံ ဣမဿ ကော အတ္ထော''တိ ပရိပုစ္ဆန္တော ကင်္ခံ ဝိနောဒေတိ, ဧဝမ္ပိဿ မောဟော ပဟီယတိ။ ကာလေန ဓမ္မဿဝနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ သက္ကစ္စံ ဓမ္မံ သုဏန္တဿာပိ တေသု တေသု ဌာနေသု အတ္ထော ပာကဋော ဟောတိ။ ဧဝမ္ပိဿ မောဟော ပဟီယတိ။ ဣဒမဿ ကာရဏံ, ဣဒံ န ကာရဏန္တိ ဌာနာဋ္ဌာနဝိနိစ္ဆယေ ဆေကော ဟောတိ, ဧဝမ္ပိဿ မောဟော ပဟီယတိ။ တေနဿ ပဉ္စ ဓမ္မူပနိဿယော အညံ နိမိတ္တံ နာမ ဟောတိ။

အပိစ အဌတိံသာယ အာရမ္မဏေသု ယံကိဉ္စိ ဘာဝေန္တဿာပိ ဣမေ ဝိတက္ကာ ပဟီယန္တိ ဧဝ။ ဣမာနိ ပန နိမိတ္တာနိ ဥဇုဝိပစ္စနီကာနိ ပဋိပက္ခဘူတာနိ။ ဣမေဟိ ပဟီနာ ရာဂဒယော သုပ္ပဟီနာ ဟောန္တိ။ ယထာ ဟိ အဂ္ဂိံ အလ္လကဋ္ဌေဟိပိ ပံသူဟိပိ သာခါဒီဟိပိ ပဟာထေတွာ နိဗ္ဗာပေန္တိယေဝ, ဥဒကံ ပန အဂ္ဂိဿ ဥဇုဝိပစ္စနီကံ, တေန နိဗ္ဗုတော သုနိဗ္ဗုတော ဟောတိ, ဧဝမိမေဟိ နိမိတ္တေဟိ ပဟီနာ ရာဂဒယော သုပ္ပဟီနာ ဟောန္တိ။ တသ္မာ တောနိ ကထိတာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ကုသလူပသံဟိတန္တိ ကုသလနိဿိတံ ကုသလဿ ပစ္စယဘူတံ။ **အဇ္ဈတ္တမေဝ**တိ ဂောစရဇ္ဈတ္တံယေဝ။ **ပလဂဏ္ဍော**တိ ဝဍ္ဎကီ။ **သုခုမာယ အာဏိယာ**တိ ယံ အာဏိံ နီဟရိတုကာမော ဟောတိ, တတော သုခုမတရာယ သာရအာဏိယာ။ **ဩဠာရိကံ အာဏိ**န္တိ စန္ဒဖလကေ ဝါ သာရဖလကေ ဝါ အာကောဋ္ဋိတံ ဝိသမာဏိံ။ **အဘိနိဟနေယျာ** တိ မုဂ္ဂရေန အာကောဋ္ဋေန္တော ဟနေယျ။ **အဘိနီဟရေယျာ** တိ ဧဝံ အဘိနိဟနန္တော ဖလကတော နီဟရေယျ။ **အဘိနိဝဋ္ဋေယျာ**တိ ဣဒအနိ ဗဟု နိက္ခန္တာတိ ဉတွာ ဟတ္ထေန စာလေတွာ နိက္ကမေယျ ။ တတ္ထ ဖလကံ ဝိယ စိတ္တံ, ဖလကေ ဝိသမာဏိ ဝိယ အကုသလဝိတက္ကာ, သုခုမာဏိ ဝိယ အညံ အသုဘဘာဝနာဒိကုသလနိမိတ္တံ, သုခုမာဏိယာ ဩဠာရိကာဏိနီဟရဏံ ဝိယ အသုဘဘာဝနာဒီဟိ ကုသလနိမိတ္တေဟိ တေသံ ဝိတက္ကာနံ နီဟရဏံ။

၂၁၇. **အဟိကုဏပေနာ**တိအာဒိ အတိဇေဂုစ္ဆပဋိကူလကုဏပဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ကဏ္ဌေ အာသတ္တေနာ** တိ ကေနစိဒေဝ ပစ္စတ္ထိကေန အာနေတွာ ကဏ္ဌေ ဗဒ္ဓေန ပဋိမုက္ကေန။ **အဋ္ဋီယေယျာ** တိ အဋ္ဋော ဒုက္ခိတော ဘဝေယျ။ **ဟရာယေယျာ** တိ လဇ္ဇေယျ။ **ဇိဂုစ္ဆေယျာ** တိ သဉ္ဇာတဇိဂုစ္ဆော ဘဝေယျ။

ပဟီယန္တီ တိ ဧဝံ ဣမိနာပိ ကာရဏေန ဧတေ အကုသလာ ဓမ္မာ သာဝဇ္ဇာ ဒုက္ခဝိပာကာတိ အတ္တနော ပညာဗလေန ဥပပရိက္ခတော အဟိကုဏပာဒီနိ ဝိယ ဇိဂုစ္ဆန္တဿ ပဟီယန္တိ။ ယော ပန အတ္တနော ပညာဗလေန ဥပပရိက္ခိတုံ န သက္ကောတိ, တေန အာစရိယံ ဝါ ဥပဇ္ဈာယံ ဝါ အညတရံ ဝါ ဂရုဋ္ဌာနိယံ သဗြဟ္မစာရိံ သင်္ဃတ္ထေရံ ဝါ ဥပသင်္ကမိတွာ ဃဏ္ဍိံ ပဟရိတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃမေဝ ဝါ သန္နိပာတေတွာ အာရောစေတဗ္ဗံ, ဗဟုနညှိ သန္နိပာတေ ဘဝိဿတိ ဧဝ ကောစိ ပဏ္ဍိတမနုဿော, သွာယံ ဧဝံ ဧတေသု အာဒီနဝေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ ကထေဿတိ, ကာယဝိစိတ္တိဒ္ဒိနီယကထာဒီဟိ ဝါ ပန တေ ဝိတက္ကေ နိဂ္ဂဏှိဿတီတိ။

၂၁၈. **အသတိအမနသိကာရော အာပဇ္ဇိတဗ္ဗော** တိ နေဝ သော ဝိတက္ကော သရိတဗ္ဗော န မနသိကာတဗ္ဗော, အညဝိဟိတကေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ယထာ ဟိ ရူပံ အပဿိတုကာမော ပုရိသော အက္ခီနိ နိမီလေယျ, ဧဝမေဝ မူလကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ နိသိန္နေန ဘိက္ခုနာ စိတ္တမ္ဟိ ဝိတက္ကေ ဥပ္ပန္နေ အညဝိဟိတကေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဧဝမဿ သော ဝိတက္ကော ပဟီယတိ, တသ္မိံ ပဟီနေ ပုန ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ နိသီဒိတဗ္ဗံ။

သစေ န ပဟီယတိ, ဥဂ္ဂဟိတော ဓမ္မကထာပဗန္ဓော ဟောတိ, သော မဟာသဒ္ဒေန သဇ္ဈာယိတဗ္ဗော။ ဧဝမ္ပိ စေ အညဝိဟိတကဿ သတော သော န ပဟီယတိ။ ထဝိကာယ မုဋ္ဌိပေါတ္ထကော ဟောတိ, ယတ္ထ စ ဗုဒ္ဓဝဏ္ဏာပိ ဓမ္မဝဏ္ဏာပိ လိခိတာ ဟောန္တိ, တံ နီဟရိတွာ တစေန္တေန အညဝိဟိတကေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဧဝမ္ပိ စေ န ပဟီယတိ, ထဝိကတော အရဏိသဟိတာနိ နီဟရိတွာ "အယံ ဥတ္တရာရဏီ အယံ အဓရာရဏီ"တိ အာဝဇ္ဇေန္တေန အညဝိဟိတကေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဧဝမ္ပိ စေ န ပဟီယတိ, သိပာဋိကံ နီဟရိတွာ "ဣဒံ အာရကဏ္ဍကံ နာမ, အယံ ပိပ္ဖလကော နာမ, ဣဒံ နခစ္ဆေဒနံ နာမ, အယံ သူစိ နာမာ"တိ ပရိက္ခာရံ သမန္နာနေန္တေန အညဝိဟိတကေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဧဝမ္ပိ စေ န ပဟီယတိ, သူစိံ ဂဟေတွာ စီဝရေ ဇိဏ္ဏဋ္ဌာနံ သိဗ္ဗန္တေန အညဝိဟိတကေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ယာဝ န ပဟီယတိ, တာဝ တံ တံ ကုသလကမ္မံ ကရောန္တေန အညဝိဟိတကေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ပဟီနေ ပုန မူလကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ နိသီဒိတဗ္ဗံ, နဝကမ္မံ ပန န ပဋ္ဌပေတဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? ဝိတက္ကေ ပစ္ဆိန္နေ ကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရဿ ဩကာသော န ဟောတိ။

ဟေရဏ္ဏကပဏ္ဍိတာ ပန နဝကမ္မံ ကတွာပိ ဝိတက္ကံ ပစ္ဆိန္ဒိံသု။ တတ္ရိဒံ ဝတ္ထု – တိဿသာမဏေရဿ ကိရ ဥပဇ္ဈာယော တိဿမဟာဝိဟာရေ ဝသတိ။ တိဿသာမဏေရော "ဘန္တေ ဥက္ကဏ္ဌိတောမှီ"တိ အာဟ။ အထ နံ ထေရော "ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ နှာနဥဒကံ ဒုလ္လဘံ, မံ ဂဟေတွာ စိတ္တလပဗ္ဗတံ ဂစ္ဆာဟီ"တိ အာဟ။ သော တထာ အကာသိ။ တတ္ထ နံ ထေရော အာဟ "အယံ ဝိဟာရော အစ္စတ္တသင်္ဃိကော, ဧကံ ပုဂ္ဂလိကဋ္ဌာနံ ကရော

ဟိ''တိ။ သော သာခု ဘန္တေတိ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ သံယုတ္တနိကာယံ ပဏ္ဏာရသောခန် တေဇောဓာတုကသိဏပရိကမ္မ
န္တိ တီဏိပိ ဧကတော အာရဘိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ အပ္ပနံ ဟာပေသိ, **သံယုတ္တနိကာယံ** ပရိယောသာပေသိ, လေဏကမ္မံ နိဋ္ဌ
ာပေသိ, သဗ္ဗံ ကတွာ ဥပဇ္ဈာယဿ သညံ အဒါသိ။ ဥပဇ္ဈာယော ''ဒုက္ခေန တေ သာမဏေရ ကတံ, အဇ္ဇ တာဝ တွ
ံယေဝ ဝသာဟိ''တိ အာဟ။ သော တံ ရတ္တိံ လေဏေ ဝသန္တော ဥတုသပ္ပာယံ လဘိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရ
ဟတ္တံ ပတွာ တတ္ထေဝ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ တဿ ဓာတုယော ဂဟေတွာ စေတိယံ အကံသု။ အဇ္ဇာပိ **တိဿတ္ထေရ
စေတိယ**န္တိ ပညာယတိ။ ဣဒံ ပဗ္ဗ အသတိပဗ္ဗံ နာမ။

၂၁၉. ဣမသ္မိံ ဌတွာ ဝိတက္ကေ နိဂ္ဂဏှိတုံ အသက္ကောန္တော ဣမံ ဌတွာ နိဂ္ဂဏှိဿတီတိ ဝိတက္ကမူလ
ဘေဒံ ပဗ္ဗံ ဒဿေန္တော ပုန **တဿ စေ ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝိတက္ကသင်္ခာရသဏ္ဌာနံ မနသိကာတဗ္ဗ**
န္တိ သင်္ခရောတီတိ **သင်္ခါရော,** ပစ္စယော, ကာရဏံ မူလန္တိ အတ္ထော။ သန္တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထာတိ **သဏ္ဌာနံ,** ဝိတက္ကသ
င်္ခါရဿ သဏ္ဌာနံ **ဝိတက္ကသင်္ခါရသဏ္ဌာနံ,** တံ မနသိကာတဗ္ဗန္တိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ, အယံ ဝိတက္ကော ကိံ
ဟေတု ကိံ ပစ္စယာ ကိံ ကာရဏာ ဥပ္ပန္နောတိ ဝိတက္ကာနံ မူလဉ္စ မူလမူလဉ္စ မနသိကာတဗ္ဗန္တိ။ **ကိံ နု ခော အဟံ သီ
ဃံ ဂစ္ဆာမီ** တိ ကေန နု ခော ကာရဏေန အဟံ သီဃံ ဂစ္ဆာမိ? **ယံနူနာဟံ သဏိကံ ဂစ္ဆေယျ** န္တိ ကိံ မေ ဣမိနာ သီဃ
ဂမနေန, သဏိကံ ဂစ္ဆိဿာမီတိ စိန္တေသိ။ **သော သဏိကံ ဂစ္ဆေယျာ** တိ သော ဧဝံ စိန္တေတွာ သဏိကံ ဂစ္ဆေ
ယျ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

တတ္ထ တဿ ပုရိသဿ သီဃဂမနကာလော ဝိယ ဣမဿ ဘိက္ခုနော ဝိတက္ကသမာရုဠှကာလော။ တဿ သ
ဏိကဂမနကာလော ဝိယ ဣမဿ ဝိတက္ကစာရပစ္ဆေဒနကာလော။ တဿ ဌိတကာလော ဝိယ ဣမဿ ဝိတက္ကစာရေ ပ
စ္ဆိန္နေ မူလကမ္မဋ္ဌာနံ စိတ္တောတရဏကာလော။ တဿ နိသိန္နကာလော ဝိယ ဣမဿ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရ
ဟတ္တပ္ပတ္တကာလော။ တဿ နိပန္နကာလော ဝိယ ဣမဿ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏာယ ဖလသမာပတ္တိယာ ဒိဝသံ ဝီတိဝ
တ္တနကာလော။ တတ္ထ ဣမေ ဝိတက္ကာ ကိံ ဟေတုကာ ကိံ ပစ္စယာတိ ဝိတက္ကာနံ မူလမူလံ ဂစ္ဆန္တဿ ဝိတက္ကစာ
ရော သိထိလော ဟောတိ။ တသ္မိံ သိထိလီဘူတေ မတ္ထကံ ဂစ္ဆန္တေ ဝိတက္ကာ သဗ္ဗသော နိရုဇ္ဈန္တိ။ အယမတ္ထော
ဒုဒ္ဒုဘဇာတကေနပိ ဒီပေတဗ္ဗော –

သသကဿ ကိရ ဗေလုဝရုက္ခမူလေ နိဒ္ဒာယန္တဿ ဗေလုဝပက္ကံ ဝဏ္ဋတော ဆိဇ္ဇိတွာ ကဏ္ဏမူလေ ပတိတံ။
သော တဿ သဒ္ဒေန ''ပထဝီ ဘိဇ္ဇတီ''တိ သညာယ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဝေဂေန ပလာယိ။ တံ ဒိသွာ ပုရတော အညေပိ စတု
ပ္ပဒါ ပလာယိံသု။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော သီဟော ဟောတိ။ သော စိန္တေသိ – ''အယံ ပထဝီ နာမ ကပ္ပဝိနာသေ ဘိဇ္ဇ
တိ, အန္တရာ ပထဝီဘေဒော နာမ နတ္ထိ, ယံနူနာဟံ မူလမူလံ ဂန္တွာ အနုဝိဇ္ဇေယျ''န္တိ။ သော ဟတ္ထိနာဂတော ပဋ္ဌာ
ယ ယာဝ သသကံ ပုစ္ဆိ ''တယာ, တာတ, ပထဝီ ဘိဇ္ဇမာနာ ဒိဋ္ဌာ''တိ။ သသော ''အာမ ဒေဝ''တိ အာဟ။ သီဟော
''ဧဟိ, ဘော, ဒဿေဟီ''တိ။ သသော ''န သက္ကောမိ သာမီ''တိ။ ''ဧဟိ, ရေ, မာ ဘာယီ''တိ သဏှမုဒုကေန ဂဟေတွ
ာ ဂတော သသော ရုက္ခဿ အဝိဒူရေ ဌတွာ –

> ''ဒုဒ္ဒုဘာယတိ ဘဒ္ဒန္တေ၊ ယသ္မိံ ဒေသေ ဝသာမဟံ။
> အဟမ္ပေတံ န ဇာနာမိ၊ ကိမေတံ ဒုဒ္ဒုဘာယတီ''တိ။ (ဇာ. ၁.၄.၈၅) –

ကထမာဟ။ ဗောဓိသတ္တော ''တွံ ဧတ္ထေဝ တိဋ္ဌာ''တိ ရုက္ခမူလံ ဂန္တွာ သသကဿ နိပန္နဋ္ဌာနံ အဒ္ဒသ, ဗေလုဝ
ပက္ကံ အဒ္ဒသ, ဥဒ္ဓံ ဩလောကေတွာ ဝဏ္ဋံ အဒ္ဒသ, ဒိသွာ ''အယံ သသော ဧတ္ထ နိပန္နော, နိဒ္ဒာယမာနော ဣမဿ
ာ ကဏ္ဏမူလေ ပတိတဿ သဒ္ဒေန 'ပထဝီ ဘိဇ္ဇတီ'တိ ဧဝံသညီ ဟုတွာ ပလာယီ''တိ ဉတွာ တံ ကာရဏံ သသံ ပုစ္
ဆိ။ သသော ''အာမ, ဒေဝ''တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော ဣမံ ကထမာဟ –

> ''ဗေလုဝံ ပတိတံ သုတွာ၊ ဒုဒ္ဒုဘန္တိ သသော ဇဝိ။
> သသဿ ဝစနံ သုတွာ၊ သန္တတ္တာ မိဂဝါဟိနီ''တိ။ (ဇာ. ၁.၄.၈၆)။

တတော ဗောဓိသတ္တော ''မာ ဘာယထာ''တိ မိဂဂဏေ အဿာသေသိ။ ဧဝံ ဝိတက္ကာနံ မူလမူလံ ဂစ္ဆန္တဿ
ဝိတက္ကာ ပဟီယန္တိ။

၂၂၀. ဣမသ္မိံ ဝိတက္ကမူလဘေဒပဗ္ဗေ ဝုတ္တာ ဝိတက္ကေ နိဂ္ဂဏှိတုံ အသက္ကောန္တေန ပန ဧဝံ နိဂ္ဂဏှိတဗ္ဗာတိ အပရမ္ပိ ကာရဏံ ဒဿေန္တော ပုန **တဿ စေ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။

ဒန္တေဘိဒန္တမာဓာယာတိ ဟေဋ္ဌာဒန္တေ ဥပရိဒန္တံ ဌပေတွာ။ **စေတသာ စိတ္တ**န္တိ ကုသလစိတ္တေန အကုသလစိတ္တံ အဘိနိဂ္ဂဏှိတဗ္ဗံ။ **ဗလဝါ ပုရိသော**တိ ယထာ ထာမသမ္ပန္နော မဟာဗလော ပုရိသော ဒုဗ္ဗလံ ပုရိသံ သီသေ ဝါ ဂလေ ဝါ ခန္ဓေ ဝါ ဂဟေတွာ အဘိနိဂ္ဂဏှေယျ အဘိနိပ္ပီဠေယျ အဘိသန္တာပေယျ သန္တတ္တံ ကိလန္တံ မုစ္ဆာပရေတံ ဝိယ ကရေယျ, ဧဝမေဝ ဘိက္ခုနာ ဝိတက္ကေဟိ သဒ္ဓိံ ပဋိမလ္လေန ဟုတွာ “ကော စ တုမှေဟ ကော စာဟ”န္တိ အဘိဘဝိတွာ – “ကာမံ တစော စ နှာရု စ အဋ္ဌိ စ အဝသိဿတု သရီရေ ဥပသုဿတု မံသလောဟိတ”န္တိ (အ. နိ. ၂.၅) ဧဝံ မဟာဝီရိယံ ပဂ္ဂယှ ဝိတက္ကာ နိဂ္ဂဏှိတဗ္ဗာတိ ဒဿေန္တော ဣမံ အတ္ထဒီပိကံ ဥပမံ အာဟရိ။

၂၂၁. **ယတော ခော, ဘိက္ခဝေ** တိ ဣဒံ ပရိယာဒါနဘာဇနိယံ နာမ, တံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ယထာ ပန သတ္ထာစရိယော တိရောရဋ္ဌာ အာဂတံ ရာဇပုတ္တံ ပဉ္စာဝုဓသိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှာပေတွာ “ဂစ္ဆ, အတ္တနော ရဇ္ဇေ ရဇ္ဇံ ဂဏှ။ သစေ တေ အန္တရာမဂ္ဂေ စောရာ ဥဋ္ဌဟန္တိ, ဓနုနာ ကမ္မံ ကတွာ ဂစ္ဆ။ သစေ တေ ဓနု နဿတိ ဝါ ဘိဇ္ဇတိ ဝါ သတ္တိယာ အသိနာ”တိ ဧဝံ ပဉ္စဟိပိ အာဝုဓေဟိ ကတ္တဗ္ဗံ ဒဿေတွာ ဥယျောဇေတိ။ သော တထာ ကတွာ သကရဇ္ဇံ ဂန္တွာ ရဇ္ဇံ ဂဟေတွာ ရဇ္ဇသိရိံ အနုဘောတိ။ ဧဝမေဝံ ဘဂဝါ အဓိစိတ္တမနုယုတ္တံ ဘိက္ခုံ အရဟတ္တဂ္ဂဟဏတ္ထာယ ဥယျောဇေန္တော – “သစဿ အန္တရာ အကုသလဝိတက္ကာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, အညနိမိတ္တပဗ္ဗေ ဝုတ္တာ တေ နိဂ္ဂဏှိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိဿတိ။ တတ္ထ အသက္ကောန္တော အာဒီနဝပဗ္ဗေ ဝုတ္တာ, တတြာပိ အသက္ကောန္တော အသတိပဗ္ဗေ ဝုတ္တာ, တတြာပိ အသက္ကောန္တော ဝိတက္ကမူလဘေဒပဗ္ဗေ ဝုတ္တာ, တတြာပိ အသက္ကောန္တော အဘိနိဂ္ဂဏှနပဗ္ဗေ ဝုတ္တာ ဝိတက္ကေ နိဂ္ဂဏှိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိဿတီ”တိ ဣမာနိ ပဉ္စ ပဗ္ဗာနိ ဒေသေသိ။

ဝသီ ဝိတက္ကပရိယာယပထေသူတိ ဝိတက္ကစာရပထေသု စိဏ္ဏဝသီ ပဂုဏဝသီတိ ဝုစ္စတိ။ **ယံ ဝိတက္ကံ အာကင်္ခိဿတီ**တိ ဣဒံ အဿ ဝသီဘာဝါကာရဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ အယဉှိ ပုဗ္ဗေ ယံ ဝိတက္ကံ ဝိတက္ကေတုကာမော ဟောတိ, တံ န ဝိတက္ကေတိ။ ယံ န ဝိတက္ကေတုကာမော ဟောတိ, တံ ဝိတက္ကေတိ။ ဣဒါနိ ပန ဝသီဘူတတ္တာ ယံ ဝိတက္ကံ ဝိတက္ကေတုကာမော ဟောတိ, တံယေဝ ဝိတက္ကေတိ။ ယံ န ဝိတက္ကေတုကာမော, န တံ ဝိတက္ကေတိ။ တေန ဝုတ္တံ “ယံ ဝိတက္ကံ အာကင်္ခိဿတိ, တံ ဝိတက္ကံ ဝိတက္ကေဿတိ။ ယံ ဝိတက္ကံ နာကင်္ခိဿတိ, န တံ ဝိတက္ကံ ဝိတက္ကေဿတီ”တိ။ **အစ္ဆေစ္ဆိ တဏှ**န္တိအာဒိ **သဗ္ဗာသဝသုတ္တေ** ဝုတ္တမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဝိတက္ကသဏ္ဌာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မူလပဏ္ဏာသဋ္ဌကထာယ ပဌမော ဘာဂေါ နိဋ္ဌိတော။

။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

မဇ္ဈိမနိကာယေ

မူလပဏ္ဏာသ-အဋ္ဌကထာ

(ဒုတိယော ဘာဂေါ)

၃. သြပမ္မဝဂ္ဂေါ

၁. ကကစူပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၂၂. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ ကကစူပမသုတ္တံ။ တတ္ထ **မောဠိယဖဂ္ဂုနော** တိ **မောဠီ**တိ စူဠာ ဝုစ္စတိ။ ယထာဟ –

“ဆေတွာန မောဠိံ ဝရဂန္ဓဝါသိတံ၊
ဝေဟာယသံ ဥက္ခိပိ သက္ယပုင်္ဂဝေါ။
ရတနစင်္ကောဋ္ဌဝရေန ဝါသဝေါ၊
သဟဿနေတ္တော သိရသာ ပဋိဂ္ဂဟီ”တိ။

သာ တဿ ဂိဟိကာလေ မဟတီ အဟောသိ, တေနဿ **မောဠိယဖဂ္ဂုနော** တိ သင်္ခါ ဥဒပါဒိ။ ပဗ္ဗဇိတမ္ပိ နံ တေနေဝ နာမေန သဉ္ဇာနန္တိ။ **အတိဝေလ**န္တိ ဝေလံ အတိက္ကမိတွာ။ တတ္ထ ကာလဝေလာ, သီမဝေလာ, သီလဝေလာတိ တိဝိဓာ ဝေလာ။ “တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသီ”တိ (ဓမ္မပဒေ ဝဂ္ဂနမုဒ္ဒာနံ, ကထာနမုဒ္ဒာနံ; မဟာဝ. ၁-၃) အယံ ကာလဝေလာ နာမ။ “ဌိတဓမ္မော ဝေလံ နာတိဝတ္တတီ”တိ (စူဠဝ. ၃၈၄; ဥဒါ. ၄၅; အ. နိ. ၈.၁၉) အယံ သီမဝေလာ နာမ။ “ဝေလာအနတိက္ကမော သေတုဃာတော”တိ (ဓ. သ. ၂၉၉-၃၀၁) စ, “ဝေလာ စေသာ အဝီတိက္ကမနဋ္ဌေနာ”တိ စ, အယံ သီလဝေလာ နာမ။ တံ တိဝိဓမ္ပိ သော အတိက္ကမိယေဝ။ ဘိက္ခုနိယော ဟိ သြဝဒိတုံ ကာလော နာမ အတ္ထိ, သော အတ္ထင်္ဂတေပိ သူရိယေ သြဝဒန္တော တံ ကာလဝေလမ္ပိ အတိက္ကမိ။ ဘိက္ခုနီနံ သြဝါဒေ ပမာဏံ နာမ အတ္ထိ သီမာ မရိယာဒါ။ သော ဥတ္တရိဆပ္ပဉ္စဝါစာဟိ သြဝဒန္တော တံ သီမဝေလမ္ပိ အတိက္ကမိ။ ကထေန္တော ပန ဒဝသဟဂတံ ကတွာ ဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တိပဟောနကံ ကထေတိ, ဧဝံ သီလဝေလမ္ပိ အတိက္ကမိ။

သံသဋ္ဌော တိ မိဿီဘူတော သမာနသုခဒုက္ခော ဟုတွာ။ **သမ္မုခါ** တိ ပုရတော။ **အဝဏ္ဏံ ဘာသတီ** တိ တာ ပန ပစနကောဋ္ဋနာဒီနိ ကရောန္တိယော ဒိသွာ နတ္ထိ ဣမာသံ ဣမာ ဘိက္ခုနိယော အနာပတ္တိ နာမ, ဣမာ ဘိက္ခုနိယော အနာစာရာ ဒုဗ္ဗစာ ပဂဗ္ဘာတိ အဂုဏံ ကထေတိ။ **အဓိကရဏမ္ပိ ကရောတီ** တိ ဣမေသံ ဘိက္ခူနံ ဣမာ ဘိက္ခုနိယော ဒိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ အက္ခီနိ ဒယှန္တိ, ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ပုပ္ဖပူဇာ တ အာသနဓောဝနပရိဘဏ္ဍကရဏာဒီနိ တ ဣမာသံ ဝသေန ဝတ္တန္တိ။ ကုလဓီတရော တော လဇ္ဇိနိယော , တုမှေဟ ဣမာ ဣဒ္ဓိဗဒ္ဓ ဝဒထ, အယံ နာမ တုမှာကံ အာပတ္တိ ဟောတိ, ဝိနယဓရာနံ သန္တိကံ အာဂန္တွာ ဝိနိစ္ဆယံ မေ ဒေထာတိ အဓိကရဏံ အာကမှတိ။

မောဠိယဖဂ္ဂုနဿ အဝဏ္ဏံ ဘာသတီ တိ နတ္ထိ ဣမဿ ဘိက္ခုနော အနာပတ္တိ နာမ။ နိစ္စကာလံ ဣမဿ ပရိဝေဏဒွာရံ အသုညံ ဘိက္ခုနီဟီတိ အဂုဏံ ကထေတိ။ **အဓိကရဏမ္ပိ ကရောန္တီ** တိ ဣမေသံ ဘိက္ခူနံ မောဠိယဖဂ္ဂုနတ္ထေရဿ ဒိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ အက္ခီနိ ဒယှန္တိ။ ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ အညေသံ ဝသနဋ္ဌာနံ သြလောကေတုမ္ပိ န သက္ကာ။ ဝိဟာရံ အာဂတဘိက္ခုနိယော သြဝါဒံ တ ပဋိသန္ထာရံ တ ဥဒ္ဒေသပဒံ တ ထေရမေဝ နိဿာယ လဘန္တိ, ကုလပုတ္တာ တကော လဇ္ဇီ ကုက္ကုစ္စကော, ဧဝရူပံ နာမ တုမှေဟ ဣဒ္ဓိဗဒ္ဓ ဝဒထ, ထေ ဝိနယဓရာနံ သန္တိကေ ဝိနိစ္ဆယံ ဒေထာတိ အဓိကရဏံ အာကမှန္တိ။

သော ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစာ တိ နေဝ ပိယကမျတာယ န ဘေဒာဓိပ္ပာယေန, အတ္ထကာမတာယ အဝေါစ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – “ဣမဿ ဘိက္ခုဿ ဧဝံ သံသဋ္ဌဿ ဝိဟရတော အယသော ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ။ သော သာသနဿာပိ အဝဏ္ဏောယေဝ။ အညေန ပန ကထိတော အယံ န သြရမိဿတိ, ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ သြဝဒိတော သြရမိဿတီ”တိ တဿ အတ္ထကာမတာယ ဘဂဝန္တံ ဧတံ, “အာယသ္မာ, ဘန္တေ”တိအာဒိဝစနံ အဝေါစ။

၂၂၃. **အာမန္တေဟီ** တိ ဇာနာပေဟိ။ **အာမန္တေတီ** တိ ပက္ကောသတိ။

၂၂၄. **သဒ္ဓာ** တိ သဒ္ဓာယ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ တွံ ဧဝံ ကုလပုတ္တော စေဝ သဒ္ဓာပဗ္ဗဇိတော စ, ယသ္မာ တ တေ ဧ တာဟိ သဒ္ဓိံ သံသဋ္ဌဿ ဝိဟရတော ယေ တာ အက္ကောသိဿန္တိ တ, ပဟရိဿန္တိ တ, တေသု ဒောမနဿံ ဥပ္ပ

ပဋ္ဌိဿတိ, သံသဂ္ဂေ ပဟီနေ နုပ္ပဋ္ဌိဿတိ, တသ္မာ။ **တတ္ရာ**တိ တသ္မိံ အဝဏ္ဏဘာသနေ။ **ဂေဟသိတာ**တိ ပဉ္စကာမဂုဏနိဿိတာ။ **ဆန္ဒာ**တိ တဏှာဆန္ဒာပိ ပဋိဃဆန္ဒာပိ။ **ဝိပရိဏတ**န္တိ ရတ္တမ္ပိ စိတ္တံ ဝိပရိဏတံ၊ ဒုဋ္ဌမ္ပိ, မူဠှမ္ပိ စိတ္တံ ဝိပရိဏတံ။ ဣဓ ပန တဏှာဆန္ဒဝသေန ရတ္တမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, ပဋိဃဆန္ဒဝသေန ဒုဋ္ဌမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ **ဟိတာနုကမ္ပီ**တိ ဟိတေန အနုကမ္ပမာနော ဟိတေန ဖရမာနော။ **န ဒေါသန္တရော**တိ န ဒေါသစိတ္တော ဘဝိဿာမိ။

၂၂၅. **အထ ခေါ ဘဂဝါ**တိ ကသ္မာ အာရဘိ? ဖဂ္ဂုနဿ ကိရ ဧတ္တကံ ဩဝါဒံ သုတွာပိ, “ဘိက္ခုနိသံသဂ္ဂတော ဩရမိဿာမိ ဝိရမိဿာမီ”တိ စိတ္တမ္ပိ န ဥပ္ပန္နံ, ဘဂဝတာ ပန သဒ္ဓိံ ပဋ္ဌာဏိ ဝိယ ပဋိဝိရုဒ္ဓော အဋ္ဌာသိ, အထဿ ဘဂဝတော ယထာ နာမ ဇိဃစ္ဆိတဿ ဘောဇနေ, ပိပါသိတဿ ပါနီယေ, သီတေန ဖုဋ္ဌဿ ဥဏှေဟ ဒုက္ခိတဿ သုခေ ပတ္ထနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝမေဝ ဣမံ ဒုဗ္ဗစံ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ ပဌမဗောဓိယံ သုဗ္ဗစာ ဘိက္ခူ အာဟထံ အာဂမိံသု။ အထ တေသံ ဝဏ္ဏံ ကထေတုကာမော ဟုတွာ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။

တတ္ထ **အာရာဓယိံသူ**တိ ဂဏှိံသု ပူရယိံသု။ **ဧကံ သမယ**န္တိ ဧကသ္မိံ သမယေ။ **ဧကာသနဘောဇန**န္တိ ဧကံ ပုရေဘတ္တဘောဇနံ။ သူရိယုဂ္ဂမနတော ဟိ ယာဝ မဇ္ဈန္ဟိကာ သတ္တက္ခတ္တုံ ဘုတ္တဘောဇနမ္ပိ ဣဓ ဧကာသနဘောဇနန္တွေဝ အဓိပ္ပေတံ။ **အပ္ပာဗာဓတ**န္တိ နိရာဗာဓတံ။ **အပ္ပာတင်္ကတ**န္တိ နိဒ္ဒုက္ခတံ။ **လဟုဋ္ဌာန**န္တိ သရီရဿ သလ္လဟုကံ ဥဋ္ဌာနံ။ **ဗလ**န္တိ ကာယဗလံ။ **ဖာသုဝိဟာရ**န္တိ ကာယဿ သုခဝိဟာရံ။ ဣမိနာ ကိံ ကထိတံ? ဒိဝါ ဝိကာလဘောဇနံ ပဇဟာပိတကာလော ကထိတော။ ဘဒ္ဒါလိသုတ္တေ ပန ရတ္တိံ ဝိကာလဘောဇနံ ပဇဟာပိတကာလော ကထိတော။ ဣမာနိ ဟိ ဒွေ ဘောဇနာနိ ဘဂဝါ န ဧကပ္ပဟာရေန ပဇဟာပေသိ။ ကသ္မာ? ဣမာနေဝ ဟိ ဒွေ ဘောဇနာနိ ဝဋ္ဋေ သတ္တာနံ အာစိဏ္ဏာနိ။ သန္တိ ကုလပုတ္တာ သုခုမာလာ, တေ ဧကတော ဒွေပိ ဘောဇနာနိ ပဇဟန္တာ ကိလမန္တိ။ တသ္မာ ဧကတော အပဇဟာပေတွာ ဧကသ္မိံ ကာလေ ဒိဝါ ဝိကာလဘောဇနံ, ဧကသ္မိံ ရတ္တိံ ဝိကာလဘောဇနန္တိ ဝိသုံ ပဇဟာပေသိ။ တေသု ဣဓ ဒိဝါ ဝိကာလဘောဇနံ ပဇဟာပိတကာလော ကထိတော။ တတ္ထ ယသ္မာ ဗုဒ္ဓါ န ဘယံ ဒဿေတွာ တဇ္ဇေတွာ ပဇဟာပေန္တိ, အာနိသံသံ ပန ဒဿေတွာ ပဇဟာပေန္တိ, ဧဝဉ္ဟိ သတ္တာ သုခေန ပဇဟန္တိ။ တသ္မာ အာနိသံသံ ဒဿေန္တော ဣမေ ပဉ္စ ဂုဏေ ဒဿေသိ။ **အနုသာသနီ ကရဏီယာ**တိ ပုနပ္ပုနံ သာသနေ ကတ္တဗ္ဗံ နာဟောသိ။ “ဣဒံ ကရောထ, ဣဒံ မာ ကရောထာ”တိ သတုပ္ပာဒကရဏီယမတ္တမေဝ အဟောသိ။ တာဝတ္တကေနေဝ တေ ကတ္တဗ္ဗံ အကံသု, ပဟာတဗ္ဗံ ပဇဟိံသု, ပဌမဗောဓိယံ, ဘိက္ခဝေ, သုဗ္ဗစာ ဘိက္ခူ အဟေသုံ အဿဝါ ဩဝါဒပဋိကရာတိ။

ဣဓာနိ နေသံ သုဗ္ဗစဘာဝဒီပိကံ ဥပမံ အာဟရန္တော **သေယျထာပီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သုဘူမိယ**န္တိ သမဘူမိယံ။ “သုဘူမ္ယံ သုခေတ္တေ ဝိဟတခါဏုကေ ဗီဇာနိ ပတိဋ္ဌပေယျာ”တိ (ဒီ. နိ. ၂.၄၃၈) ဧတ္ထ ပန မဏ္ဍဘူမိ သုဘူမီတိ အာဂတာ။ **စတုမဟာပထေ**တိ ဒွိန္နံ မဟာမဂ္ဂါနံ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ဂတဋ္ဌာနေ။ **အာဇညရထော**တိ ဝိနီတအဿရထော။ **ဩဓသ္တပတောဒေါ**တိ ယထာ ရထံ အဘိရုဟိတွာ ဌိတေန သက္ကာ ဟောတိ ဂဏှိတုံ, ဧဝံ အာလမ္ဗနံ နိဿာယ တိရိယံ ဌပိတပတောဒေါ။ **ယောဂ္ဂါစရိယော**တိ အဿာစရိယော။ သွေဝ အဿဒမ္မေ သာရေတီတိ **အဿဒမ္မသာရထိ။ ယေနိစ္ဆက**န္တိ ယေန ယေန မဂ္ဂေန ဣစ္ဆတိ။ **ယဒိစ္ဆက**န္တိ ယံ ယံ ဂတိံ ဣစ္ဆတိ။ **သာရေယျာ**တိ ဥဇုကံ ပုရတော ပေသေယျ။ **ပစ္စာသာရေယျာ**တိ ပဋိနိဝတ္တေယျ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ ယထာ ဟိ သော ယောဂ္ဂါစရိယော ယေန ယေန မဂ္ဂေန ဂမနံ ဣစ္ဆတိ, တံ တံ အဿာ အာရုဠှာ ဟောန္တိ။ ယာယ ယာယ စ ဂတိယာ ဣစ္ဆတိ, သာ သာ ဂတိ ဂဟိတာဝ ဟောတိ။ ရထံ ပေသေတွာ အဿာ နေဝ တရေတဗ္ဗာ န ဝိဇ္ဈိတဗ္ဗာ ဟောန္တိ။ ကေဝလံ တေသံ သမေ ဘူမိဘာဂေ ခုရေသု နိမိတ္တံ ဌပေတွာ ဂမနမေဝ ပဿိတဗ္ဗံ ဟောတိ။ ဧဝံ မယှမ္ပိ တေသု ဘိက္ခူသု ပုနပ္ပုနံ ဝတ္တဗ္ဗံ နာဟောသိ။ ဣဒံ ကရောထ ဣဒံ မာ ကရောထာတိ သတုပ္ပာဒနမတ္တမေဝ ကတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ။ တေပိ တာဝဒေဝ ကတ္တဗ္ဗံ ကတမေဝ ဟောတိ, အကတ္တဗ္ဗံ ဇဟိတမေဝ။ **တသ္မာ**တိ ယသ္မာ သုဗ္ဗစာ ယုတ္တယာနပဋိဘာဂါ ဟုတွာ သတုပ္ပာဒနမတ္တေနေဝ ပဇဟိံသု, တသ္မာ တုမှေပိ ပဇဟထာတိ အတ္ထော။ **ဧလဏ္ဍေဟီ**တိ ဧလဏ္ဍာ ကိရ သာလဒူသနာ ဟောန္တိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ဝိသောဓေယျာ**တိ ဧလဏ္ဍေ စေဝ အညာ စ ဝလ္လိယော ဆိန္ဒိတွာ ဗဟိ နီဟရဏေန သောဓေယျ။ **သုဇာတာ**တိ သုသဏ္ဌိတာ။ **သမ္မာ ပရိဟရေယျာ**တိ မရိယာဒံ ဗန္ဓိတွာ ဥဒကာသိဉ္စနေနပိ ကာလေနကာလံ မူလမူလေ ခဏနေနပိ ဝလ္လိဂုမ္ဗာဒိစ္ဆေဒနေနပိ

ကိပိလ္လပုဋကဟရဏေနပိ မက္ကဋကဇာလသုက္ခဒဏ္ဍကဟရဏေနပိ သမ္မာ ဝဓေတွာ ပဟေသေယျ။ **ဝုဒ္ဓိ** အာဒီနိ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။

၂၂၆. ဣဒါနိ အက္ခန္တိယာ အာဒီနဝံ ဒဿေန္တော **ဘူတပုဗ္ဗန္တိ**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝေဒေဟိကာ**တိ ဝိဒေဟရဋ္ဌဝါသိကဿ ဓီတာ။ အထ ဝါ **ဝေဒေါ**တိ ပညာ ဝုစ္စတိ, ဝေဒေန ဤဟတိ ဣရိယတီတိ **ဝေဒေဟိကာ,** ပဏ္ဍိတာတိ အတ္ထော။ **ဂဟပတာနီ**တိ ဃရသာမိနီ။ **ကိတ္တိသဒ္ဒေါ**တိ ကိတ္တိဃောသော။ **သောရတာ**တိ သောရစ္စေန သမန္နာဂတာ။ **နိဝါတာ**တိ နိဝါတဝုတ္တိ။ **ဥပသန္တာ**တိ နိဗ္ဗုတာ။ **ဒက္ခာ**တိ ဘတ္တပစနသယနတ္ထရဏဒီပုဇ္ဇလနာဒိကမ္မေသု ဆေကာ။ **အနလသာ**တိ ဥဋ္ဌာဟိကာ, **သုသံဝိဟိတကမ္မန္တာ**တိ သုဋ္ဌု သံဝိဟိတကမ္မန္တာ။ ကော အနလသာ ဟောတိ, ယံ ယံ ပန ဘာဇနံ ဂဏှာတိ, တံ တံ ဘိန္ဒတိ ဝါ ဆိဒ္ဒံ ဝါ ကရောတိ, အယံ န တာဒိသာတိ ဒဿေတိ။

ဒိဝါ ဥဋ္ဌာသီတိ ပါတောဝ ကတ္တဗ္ဗာနိ ဓေနုဒုဟနာဒိကမ္မာနိ အကတွာ ဥဿူရေ ဥဋ္ဌိတာ။ **ဟေ ဇေ ကာဠီ**တိ အရေ ကာဠိ။ **ကိံ ဇေ ဒိဝါ ဥဋ္ဌာသီ**တိ ကိံ တေ ကိဉ္စိ အဖာသုကံ အတ္ထိ, ကိံ ဒိဝါ ဥဋ္ဌာသီတိ? **နော ဝတ ရေ ကိဉ္စီ**တိ အရေ ယဒိ တေ န ကိဉ္စိ အဖာသုကံ အတ္ထိ, နေဝ သီသံ ရုဇ္ဇတိ, န ပိဋ္ဌိ, အထ ကသ္မာ ပါပိ အသိ ဒိဝါ ဥဋ္ဌာသီတိ ကုပိတာ အနတ္တမနာ ဘာကုဋိမကာသိ။ **ဒိဝါတရံ ဥဋ္ဌာသီ**တိ ပုနဒိဝသေ ဥဿူရတရံ ဥဋ္ဌာသိ။ **အနတ္တမနဝါစ**န္တိ အရေ ပါပိ အသိ အတ္တနော ပမာဏံ န ဇာနာသိ; ကိံ အဂ္ဂိ သီတောတိ မညသိ, ဣဒါနိ တံ သိက္ခာပေဿာမီတိအာဒီနိ ဝဒမာနာ ကုပိတဝစနံ နိစ္ဆာရေသိ။

ပဋိဝိသကာနန္တိ သာမန္တဂေဟဝာသီနံ။ **ဥဇ္ဈာပေသီ**တိ အဝဇာနာပေသိ။ **စဏ္ဍီ**တိ အသောရတာ ကိဗ္ဗိသာ။ ဣတိ ယတ္တကာ ဂုဏာ, တတော ဒိဂုဏာ အယသော ဥပ္ပဇ္ဇိံသု။ ဂုဏာ နာမ သဏိကံ သဏိကံ အာဂစ္ဆန္တိ; အယသော ဧကဒိဝသေနေဝ ပတ္ထဋော ဟောန္တိ။ **သောရတသောရတော**တိ အတိဝိယ သောရတော, သောတာပန္နော နု ခော, သကဒါဂါမီ အနာဂါမီ အရဟာ နု ခောတိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ။ **ဖုသန္တီ**တိ ဖုသန္တာ ဃဋ္ဋေန္တာ အာဟာထံ အာဂစ္ဆန္တိ။

အထ ဘိက္ခု သောရတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ အထ အဓိဝါသနက္ခန္တိယံ ဌိတော ဘိက္ခု သောရတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ယော စီဝရ။ပေ.။ ပရိက္ခာရဟေတူ**တိ ယော တာနိ စီဝရာဒီနိ ပဏီတပဏီတာနိ လဘန္တော ပါဒပရိကမ္မပိဋ္ဌိပရိကမ္မာဒီနိ ဧကဝစနေနေဝ ကရောတိ။ **အလဘမာနော**တိ ယထာ ပုဗ္ဗေ လဘတိ, ဧဝံ အလဘန္တော။ **ဓမ္မံယေဝ သက္ကရောန္တော**တိ ဓမ္မံယေဝ သက္ကာရံ သုကတကာရံ ကရောန္တော။ **ဂရုံ ကရောန္တော**တိ ဂရုဘာရိယံ ကရောန္တော။ **မာနေန္တော**တိ မနေန ပိယံ ကရောန္တော။ **ပူဇေန္တော**တိ ပစ္စယပူဇာယ ပူဇေန္တော။ **အပစာယမာနော**တိ ဓမ္မံယေဝ အပစာယမာနော အပစိတိံ နီစဝုတ္တိံ ဒဿေန္တော။

၂၂၇. ဧဝံ အက္ခန္တိယာ အာဒီနဝံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ယေ အဓိဝါသေန္တိ, တေ ဧဝံ အဓိဝါသေန္တီတိ ပဉ္စ ဝစနပထေ ဒဿေန္တော **ပဉ္စိမေ, ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကာလေနာ**တိ ယုတ္တပတ္တကာလေန။ **ဘူတေနာ**တိ သတာ ဝိဇ္ဇမာနေန။ **သဏှေနာ**တိ သမ္မဋ္ဌေန ။ **အတ္ထသံဟိတေနာ**တိ အတ္ထနိဿိတေန ကာရဏနိဿိတေန။ **အကာလေနာ**တိအာဒီနိ တေသံယေဝ ပဋိပက္ခဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **မေတ္တစိတ္တာ**တိ ဥပ္ပန္နမေတ္တစိတ္တာ ဟုတွာ။ **ဒေါသန္တရာ**တိ ဒုဋ္ဌစိတ္တာ, အဗ္ဘန္တရေ ဥပ္ပန္နဒေါသာ ဟုတွာ။ **တတြာ**တိ တေသု ဝစနပထေသု။ **ဖရိတွာ**တိ အဓိမုစ္စိတွာ။ **တဒါရမ္မဏဉ္စာ**တိ ကထံ တဒါရမ္မဏံ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ ကရောတိ? ပဉ္စ ဝစနပထေ ဂဟေတွာ အာဂတံ ပုဂ္ဂလံ မေတ္တစိတ္တဿ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပုန တဿေဝ မေတ္တစိတ္တဿ အဝသေသသတ္တေ အာရမ္မဏံ ကရောန္တော သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ တဒါရမ္မဏံ ကရောတိ နာမ။ တတြာယံ ဝစနတ္ထော။ **တဒါရမ္မဏဉ္စာ**တိ တဿေဝ မေတ္တစိတ္တဿ အာရမ္မဏံ ကတွာ။ **သဗ္ဗာဝန္တ**န္တိ သဗ္ဗသတ္တဝန္တံ။ **လောက**န္တိ သတ္တလောကံ။ **ဝိပုလေနာ**တိ အနေကသတ္တာရမ္မဏေန။ **မဟဂ္ဂတေနာ**တိ မဟဂ္ဂတဘူမိကေန။ **အပ္ပမာဏေနာ**တိ သုဘာဝိတေန။ **အဝေရေနာ**တိ နိဒ္ဒေါသေန။ **အဗျာပဇ္ဈေနာ**တိ နိဒ္ဒုက္ခေန။ **ဖရိတွာ ဝိဟရိဿာမာ**တိ ဧဝရူပေန မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ တဉ္စ ပုဂ္ဂလံ သဗ္ဗဉ္စ လောကံ တဿ စိတ္တဿ အာရမ္မဏံ ကတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရိဿာမ။

၂၂၈. ဣဒါနိ တဒတ္ထဒီပိကံ ဥပမံ အာဟရန္တော **သေယျထာပီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အပထဝိ**န္တိ နိပ္ပထဝိံ ကရိဿာမီတိ အတ္ထော။ **တတြ တတြာ**တိ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ။ **ဝိကိရေယျာ**တိ ပစ္ဆိယာ ပံသုံ ဥဒ္ဓရိတွာ ဗီဇာနိ

ဝိယ ဝိကိရေယျ။ **ဩဠာရေဘယျာ** တိ ခေဠံ ဟတေယျ။ **အပထဝိံ ကရေယျာ** တိ ဇ၀ံ ကာယေန စ တစာယ စ ပယောဂံ ကတွာပိ သက္ကုဏေယျ အပထဝိံ ကာတုန္တိ? **ဂမ္ဘီရာ** တိ ဗဟလတ္တေန ဒွိဝိယောဇနသတသဟဿာနိ စတ္တာရိ စ နဟုတာနိ ဂမ္ဘီရာ။ **အပ္ပမေယျာ** တိ တိရိယံ ပန အပရိစ္ဆိန္နာ။ **ဧဝမေဝ ခေါ**တိ ဧတ္ထ ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – ပထဝီ ဝိယ ဟိ မေတ္တစိတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကုဒာလပိဋကံ ဂဟေတွာ အာဂတပုရိသော ဝိယ ပဉ္စ ဝစနပထေ ဂဟေတွာ အာဂတပုဂ္ဂလော။ ယထာ သော ကုဒာလပိဋကေန မဟာပထဝိံ အပထဝိံ ကာတုံ န သက္ကောတိ, ဧဝံ တေ ပဉ္စ ဝစနပထေ ဂဟေတွာ အာဂတပုဂ္ဂလော မေတ္တစိတ္တဿ အညထတ္တံ ကာတုံ န သက္ခိဿတီတိ။

၂၂၉. ဒုတိယဉပမာယံ **ဟလိဒ္ဒိ** န္တိ ယံကိဉ္စိ ပီတကဝဏ္ဏံ။ **နီလ**န္တိ ကံသနီလံ တ ပလာသနီလံ တ။ **အရူပီ**တိ အရူပေ ။ နနု စ, ဒွိဝိန္နံ ကဋ္ဌာနံ တ ဒွိဝိန္နံ ရုက္ခာနံ တ ဒွိဝိန္နံ သေယျာနံ တ ဒွိဝိန္နံ သေလာနံ တ အန္တရံ ပရိစ္ဆိန္နာကာသ ရူပန္တိ အာဂတံ, ကသ္မာ ဣဓ **အရူပီ**တိ ဝုတ္တောတိ? သနိဒဿနဘာဝပဋိက္ခေပတော။ တေနေဝတဟ ''အနိဒဿ နော''တိ။ တသ္မိဉ္ဟိ ရူပံ လိခိတုံ, ရူပဟတုဘာဝံ ဒဿေတုံ န သက္ကာ, တသ္မာ ''အရူပီ''တိ ဝုတ္တော။ **အနိဒဿနော** တိ ဒဿနဿ စက္ခုဝိညာဏဿ အနာပထော။ ဉပမာသံသန္ဒနေ ပနေတ္ထ အာကာသော ဝိယ မေတ္တစိတ္တံ။ တုလိ ကပဉ္စမာ စတ္တာရော ရင္ဂဇာတာ ဝိယ ပဉ္စ ဝစနပထာ, တုလိကပဉ္စမေ ရင္ဂေ ဂဟေတွာ အာဂတပုရိသော ဝိယ ပဉ္စ ဝစနပ ထေ ဂဟေတွာ အာဂတပုဂ္ဂလော။ ယထာ သော တုလိကပဉ္စမေဟိ ရင္ဂေဟိ အာကာသေ ရူပဟတုဘာဝံ ကာတုံ န သက္ ကောတိ, ဧဝံ တေ ပဉ္စ ဝစနပထေ ဂဟေတွာ အာဂတပုဂ္ဂလော မေတ္တစိတ္တဿ အညထတ္တံ ကတွာ အေသုပ္ပတ္ တိံ ဒဿေတုံ န သက္ခိဿတီတိ။

၂၃၀. တတိယဉပမာယံ **အာဒိတ္တ** န္တိ ပဇ္ဇလိတံ။ **ဂမ္ဘီရာ အပ္ပမေယျာ** တိ ဣမိဿာ ဂင်္ဂါယ ဂမ္ဘီရဋ္ဌာနံ က ဝုတမ္ပိ အတ္ထိ, အမုယောဇနမ္ပိ, ယောဇနမ္ပိ။ ပုထုလံ ပနဿာ ဧဝရူပံယေဝ, ဒီဃတော ပန ပဉ္စယောဇနသတာနိ။ သာ ကထံ ဂမ္ဘီရာ အပ္ပမေယျာတိ? ဧတေန ပယောဂေန ပရိဝတ္တေတွာ ဥဒ္ဒနေ ဥဒကံ ဝိယ တာပေတုံ အသက္ကုဏေယ် ယတော။ ဋ္ဌိတောဒကံ ပန ကေနစိ ဥပာယေန အင်္ဂုလမတ္တံ တ အမုင်္ဂုလမတ္တံ တ ဇ၀ံ တာပေတုံ သက္ကာ ဘဝေယျ, အယံ ပန န သက္ကာ, တသ္မာ ဇ၀ံ ဝုတ္တံ။ ဉပမာသံသန္ဒနေ ပနေတ္ထ ဂင်္ဂါ ဝိယ မေတ္တစိတ္တံ, တိဏုက္ကံ အာဒာယ အာဂတပုရိသော ဝိယ ပဉ္စ ဝစနပထေ ဂဟေတွာ အာဂတပုဂ္ဂလော။ ယထာ သော အာဒိတ္တာယ တိဏုက္ကာယ ဂင်္ဂံ တာပေတုံ န သက္ကောတိ, ဧဝံ တေ ပဉ္စ ဝစနပထေ ဂဟေတွာ အာဂတပုဂ္ဂလော မေတ္တစိတ္တဿ အညထတ္တံ ကာ တုံ န သက္ခိဿတီတိ။

၂၃၁. စတုတ္ထဉပမာယံ **ဗိဠာရဘသ္တာ** တိ ဗိဠာရစမ္မပသိဗ္ဗကာ။ **သုမဒ္ဒိတာ** တိ သုဋ္ဌု မဒ္ဒိတာ။ **သုပရိမဒ္ဒိတာ** တိ အန္တော စ ဗဟိ စ သမန္တတော သုပရိမဒ္ဒိတာ။ **တူလိနီ**တိ သိမ္ဗလိတူလလတာတူလသမာနာ။ **ဆိန္နသဿရာ** တိ ဆိန္န သဿရသဒ္ဒါ။ **ဆိန္နဘဗ္ဘရာ** တိ ဆိန္နဘဗ္ဘရသဒ္ဒါ။ ဉပမာသံသန္ဒနေ ပနေတ္ထ ဗိဠာရဘသ္တာ ဝိယ မေတ္တစိတ္ တံ, ကဋ္ဌကဌလံ အာဒာယ အာဂတပုရိသော ဝိယ ပဉ္စ ဝစနပထေ ဂဟေတွာ အာဂတပုဂ္ဂလော။ ယထာ သော ကဋ္ဌေန တ ကဌလေန တ ဗိဠာရဘသ္တံ သရသရံ ဘရဘရံ သဒ္ဒံ ကာတုံ န သက္ကောတိ, ဧဝံ တေ ပဉ္စ ဝစနပထေ ဂဟေတွာ အာဂတ ပုဂ္ဂလော မေတ္တစိတ္တဿ အညထတ္တံ ကတွာ အေသာနုဂတဘာဝံ ကာတုံ န သက္ခိဿတီတိ။

၂၃၂. **ဩစရကာ**တိ အဝစရကာ ဟေဋ္ဌာစရကာ, နီစကမ္မကာရကာတိ အတ္ထော။ **ယော မနော ပဒူသေယျာ** တိ ယော ဘိက္ခု တ ဘိက္ခုနီ တ မနော ပဒူသေယျ, တံ ကကစေန ဩကန္တနံ နာဓိတသေယျ။ **န မေ သော တေန သာသန ကရော**တိ သော တေန အနဓိတသနေန မယှံ ဩတဒကရော န ဟောတိ။ အာပတ္တိံ ပနေတ္ထ နတ္ထိ။

၂၃၃. **အဏုံ တ ထူလံ တ**တိ အပ္ပသာဝဇ္ဇံ တ မဟာသာဝဇ္ဇံ တ။ **ယံ တုမှေဟ နာဓိတသေယျာထာ** တိ ယော တုမှ ဟေဟိ အဓိတသေတဗ္ဗော န ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။ **နော ဟေတံ, ဘန္တေ** တိ, ဘန္တေ, အနဓိတသေတဗ္ဗံ နာမ ဝစ နပထံ န ပဿာမာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယာ** တိ ဣတိ ဘဂဝါ အရဟတ္တေန ကူဋံ ဂဏှန္ တော ယထာနုသန္ဓိနာ ဒေသနံ နိဋ္ဌပေသီတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ကကစူပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အလဂဒ္ဒူပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၃၄. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** အလဂဒ္ဒူပမသုတ္တံ။ တတ္ထ ဂဒ္ဓေ ဗာဓယိံသူတိ ဂဒ္ဓဗာဓိနော, ဂဒ္ဓဗာဓိနော ပုဗ္ဗပုရိသာ အဿာတိ ဂဒ္ဓဗာဓိပုဗ္ဗော, တဿ **ဂဒ္ဓဗာဓိပုဗ္ဗဿ,** ဂိဇ္ဈဃာတကကုလပ္ပသုတဿာတိ အတ္ထော။ သဂ္ဂမောက္ခာနံ အန္တရာယံ ကရောန္တီတိ **အန္တရာယိကာ** ။ တေ ကမ္မကိလေသဝိပါကဉပဝါဒအာဏာဝီတိက္ကမဝသေန ပဉ္စဝိဓာ။ တတ္ထ ပဉ္စာနန္တရိယကမ္မာ ကမ္မန္တရာယိကာ နာမ။ တထာ ဘိက္ခုနိဒူသကကမ္မံ, တံ ပန မောက္ခဿေဝ အန္တရာယံ ကရောတိ, န သဂ္ဂဿ။ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဓမ္မာ ကိလေသန္တရာယိကာ နာမ။ ပဏ္ဍကတိရစ္ဆာနဂတဉဘတောဗျဉ္ဇနကာနံ ပဋိသန္ဓိဓမ္မာ ဝိပါကန္တရာယိကာ နာမ။ အရိယူပဝါဒဓမ္မာ ဉပဝါဒန္တရာယိကာ နာမ, တေ ပန ယာဝ အရိယေ န ခမာပေန္တိ, တာဝဒေဝ, န တတော ပရံ။ သဉ္စိစ္စ ဝီတိက္ကန္တာ သတ္တ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ အာဏာဝီတိက္ကမန္တရာယိကာ နာမ။ တေပိ ယာဝ ဘိက္ခုဘာဝံ ဝါ ပဋိဇာနာတိ, န ဝုဋ္ဌာတိ ဝါ, န ဒေသေတိ ဝါ, တာဝဒေဝ, န တတော ပရံ။

တတြာယံ ဘိက္ခု ဗဟုဿုတော ဓမ္မကထိကော သေသန္တရာယိကေ ဇာနာတိ, ဝိနယေ ပန အကောဝိဒတ္တာ ပဏ္ဏတ္တိဝီတိက္ကမန္တရာယိကေ န ဇာနာတိ, တသ္မာ ရဟောဂတော ဧဝံ စိန္တေသိ – ဣမေ အာဂါရိကာ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ ပရိဘုဉ္ဇန္တာ သောတာပန္နာပိ သကဒါဂါမိနောပိ အနာဂါမိနောပိ ဟောန္တိ။ ဘိက္ခူပိ မနာပိကာနိ စက္ခုဝိညေယျာနိ ရူပါနိ ပဿန္တိ။ပေ.။ ကာယဝိညေယျေ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ ဖုသန္တိ, မုဒုကာနိ အတ္ထရဏပါဝုရဏာဒီနိ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ, ဧတံ သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတိ။ ကသ္မာ ဣတ္ထီနံယေဝ ရူပသဒ္ဒဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗာ န ဝဋ္ဋန္တိ? ဧတေပိ ဝဋ္ဋန္တီတိ။ ဧဝံ ရသေန ရသံ သံသန္ဒေတွာ သစ္ဆန္ဒရာဂပရိဘောဂဉ္စ နိစ္ဆန္ဒရာဂပရိဘောဂဉ္စ ဧကံ ကတွာ ထူလဝါကေဟိ သဒ္ဓိံ အတိသုခုမသုတ္တံ ဉပနေန္တော ဝိယ, သာသပေန သဒ္ဓိံ သိနေရုံ ဉပသံဟရန္တော ဝိယ, ပါပကံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဉပ္ပာဒေတွာ, "ကိံ ဘဂဝတာ မဟာသမုဒ္ဒံ ဗန္ဓန္တေန ဝိယ မဟတာ ဉဿာဟေန ပဌမပါရာဇိကံ ပညတ္တံ, နတ္ထိ ဧတ္ထ ဒေါသော"တိ သဗ္ဗညုတညာဏေန သဒ္ဓိံ ပဋိဝိရုဇ္ဈန္တော ဝေသာရဇ္ဇဉာဏံ ပဋိဗာဟန္တော အရိယမဂ္ဂေ ခာဏုကဏ္ဋကာဒီနိ ပက္ခိပန္တော မေထုနဓမ္မေ ဒေါသော နတ္ထီတိ ဇိနဿ အာဏာစက္ကေ ပဟာရံ အဒါသိ။ တေနာဟ – "တထာဟံ ဘဂဝတာ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာမိ"တိအာဒိ။

ဧဝံ ဗျာ ခေါ တိ ဧဝံ ဝိယ ခေါ။ **သမနုယုဉ္ဇန္တီ** တိအာဒီသု ကိံ လဒ္ဓိကော တွံ, လဒ္ဓိံ ဝဒေဟီတိ ပုစ္ဆမာနာ သမနုယုဉ္ဇန္တိ နာမ။ ဒိဋ္ဌိံ ပတိဋ္ဌာပေန္တာ သမနုဂ္ဂါဟန္တိ နာမ။ ကေန ကာရဏေန ဧဝံ ဝဒသီတိ ကာရဏံ ပုစ္ဆန္တာ သမနုဘာသန္တိ နာမ။ **အဋ္ဌိကင်္ကလူပမာ** တိအာဒီသု (မ. နိ. ၂.၄၂-၄၈) **အဋ္ဌိကင်္ကလူပမာ** အပ္ပဿာဒဋ္ဌေန။ **မံသပေသူပမာ** ဗဟုသာဓာရဏဋ္ဌေန။ **တိဏုက္ကူပမာ** အနုဒဟနဋ္ဌေန။ **အင်္ဂါရကာသူပမာ** မဟာဘိတာပနဋ္ဌေန။ **သုပိနကူပမာ** ဣတ္တရပစ္စုပဋ္ဌာနဋ္ဌေန။ **ယာစိတကူပမာ** တာဝကာလိကဋ္ဌေန။ **ရုက္ခဖလူပမာ** သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂပလိဘဉ္ဇနဋ္ဌေန။ **အသိသူနူပမာ** အဓိကုဋ္ဋနဋ္ဌေန။ **သတ္တိသူလူပမာ** ဝိနိဝိဇ္ဈနဋ္ဌေန။ **သပ္ပသိရူပမာ** သာသင်္ကသပ္ပဋိဘယဋ္ဌေန။ **ထာမသာ**တိ ဒိဋ္ဌိထာမေန။ **ပရာမာသာ**တိ ဒိဋ္ဌိပရာမာသေန။ **အဘိနိဝိဿ ဝေါဟရတီ** တိ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ဝေါဟရတိ ဒီပေတိ ဝါ။

၂၃၅. **ယတော ခေါ တေ ဘိက္ခူ** တိ ယဒါ တေ ဘိက္ခူ။ **ဧဝံ ဗျာ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ** တိ ဣဒံ သော အတ္တနော အဇ္ဈာသယေန နတ္ထီတိ ဝတ္တုကာမောပိ ဘဂဝတော အာနုဘာဝေန သမ္ပဋိစ္ဆတိ, ဗုဒ္ဓါနံ ကိရ သမ္မုခါ ဒွေ ကထာ ကထေတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။

၂၃၆. **ကဿ ခေါ နာမ တွံ မောဃပုရိသာ** တိ တွံ မောဃပုရိသ ကဿ ခတ္တိယဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ ဝေဿဿ ဝါ သုဒ္ဒဿ ဝါ ဂဟဋ္ဌဿ ဝါ ပဗ္ဗဇိတဿ ဝါ ဒေဝဿ ဝါ မနုဿဿ ဝါ မယာ ဧဝံ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာသိ။ **အထ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသီ** တိ အယံ ပာဋိယေက္ကော အနုသန္ဓိ။ အရိဋ္ဌော ကိရ စိန္တေသိ – "ဘဂဝါ မံ မောဃပုရိသောတိ ဝဒတိ, န ခေါ ပန မောဃပုရိသာတိ ဝုတ္တမတ္တကေန မဂ္ဂဖလာနံ ဉပနိဿယော န ဟောတိ။ ဉပသေနမ္ပိ ဟိ ဝင်္ဂန္တပုတ္တံ, 'အတိလဟုံ ခေါ တွံ, မောဃပုရိသ, ဗာဟုလ္လာယ အာဝတ္တော'တိ (မဟာဝ. ၇၅) ဘဂဝါ မောဃပုရိသဝါဒေန ဩဝဒိ။ ထေရော အပရဘာဂေ ဃဋေန္တော ဝါယမန္တော ဆ အဘိညာ သစ္ဆာကာသိ။ အဟမ္ပိ တထာရူပံ ဝီရိယံ ပဂ္ဂဏှိတွာ မဂ္ဂဖလာနိ နိဗ္ဗတ္တေဿာမီ"တိ။ အထဿ ဘဂဝါ ဗန္ဓနာ ပဝုတ္တဿ ပဏ္ဍုပလာသဿ ဝိယ အဝိရုဠှိဘာဝံ ဒဿေန္တော ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။

ဥသ္မီကတောပီ တိ , ဘိက္ခဝေ, တုမှေ ကိန္တိ မညထ, အယံ အရိဋ္ဌော ဧဝံလဒ္ဓိကော သဗ္ဗညုတညာဏေန ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဝေသာရဇ္ဇဉာဏံ ပဋိဗာဟိတွာ တထာဂတဿ အာဏာစက္ကေ ပဟာရံ ဒဒမာနော အပိ နု ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဥသ္မီကတောပိ? ယထာ နိဗ္ဗုတောပိ မဟန္တော အဂ္ဂိက္ခန္ဓော ခဇ္ဇောပနကမတ္တောပိ အဂ္ဂိပဋိကာ ဟောတိယေဝ, ယံ နိဿာယ ပုန မဟာအဂ္ဂိက္ခန္ဓော ဘဝေယျ။ ကိံ နု ခော ဧဝံ ဣမဿ အပ္ပမတ္တိကာပိ ဉာဏုသ္မာ အတ္ထိ, ယံ နိဿာယ ဝါယမန္တော မဂ္ဂဖလာနိ နိဗ္ဗတ္တေယျာတိ? **နော ဟေတံ, ဘန္တေ** တိ, ဘန္တေ, ဧဝံလဒ္ဓိကဿ ကုတော ဧဝရူပါ ဉာဏုသ္မာတိ? မဂ္ဂဖလာနံ ပစ္စယဘူတာယ ဉာဏုသ္မာယ ဥသ္မီကတဘာဝံ ပဋိက္ခိပန္တာ ဝဒန္တိ။ **မင်္ကုဘူတော** တိ နိတ္တေဇဘူတော။ **ပတ္တက္ခန္ဓော** တိ ပတိတက္ခန္ဓော။ **အပ္ပဋိဘာနော**တိ ကိဉ္စိ ပဋိဘာနံ အပဿန္တော ဘိန္နပဋိဘာနော ဧဝရူပမ္ပိ နာမ နိယျာနိကသာသနံ လဘိတွာ အဝိရုဠှိဓမ္မော ကိရမှိ သမုဂ္ဃာတိတပစ္စယော ဇာတောတိ အတ္တနော အဘဗ္ဗတံ ပစ္စဝေက္ခန္တော ပါဒင်္ဂုဋ္ဌကေန ဘူမိံ ခဏမာနော နိသီဒိ။

ပညာယိဿသိ **ခော**တိ အယမ္ပိ ပါဋိယေက္ကော အနုသန္ဓိ။ အရိဋ္ဌော ကိရ စိန္တေသိ – “ဘဂဝါ မယှံ မဂ္ဂဖလာနံ ဥပနိဿယော ပစ္ဆိန္နောတိ ဝဒတိ, န ခော ပန ဗုဒ္ဓါ သဥပနိဿယာနံယေဝ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ, အနုပနိဿယာနမ္ပိ ဒေသေန္တိ, အဟံ သတ္ထု သန္တိကာ သုဂတောဝါဒံ လဘိတွာ အတ္တနော သမ္ပတ္တုပဂံ ကုသလံ ကရိဿာမီ”တိ။ အထဿ ဘဂဝါ ဩဝါဒံ ပဋိပဿမ္ဘေန္တော “ပညာယိဿသီ”တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော, တွံယေဝ, မောဃပုရိသ, ကမ္မိနာ ပါပကေန ဒိဋ္ဌိဂတေန နိရယာဒီသု ပညာယိဿသိ, မမ သန္တိကာ တုယှံ သုဂတောဝါဒော နာမ နတ္ထိ, န မေ တယာ အတ္ထော, ဣဓာဟံ ဘိက္ခူ ပဋိပုစ္ဆိဿာမီတိ။

၂၃၇. **အထ ခော ဘဂဝါ**တိ အယမ္ပိ ပါဋိယေက္ကော အနုသန္ဓိ။ ဣမသ္မိံ ဟိ ဌာနေ ဘဂဝါ ပရိသံ သောဓေတိ, အရိဋ္ဌံ ဂဏတော နိဿာရေတိ။ သစေ ဟိ ပရိသဂတာနံ ကဿစိ ဧဝံ ဘဝေယျ – “အယံ အရိဋ္ဌော ဘဂဝတာ အကထိတံ ကထေတုံ ကိံ သက္ခိဿတိ, ကစ္စိ နု ခော ပရိသမဇ္ဈေ ဘဂဝတာ ကထာယ သမာရဒ္ဓါယ သဟသာ ကထိတ”န္တိ။ ဧဝံ ကထိတံ ပန န အရိဋ္ဌောဝ သုဏာတိ, အညေနပိ သုတံ ဘဝိဿတိ။ အထာပိဿ သိယာ “ယထာ သတ္ထာ အရိဋ္ဌံ နိဂ္ဂဏှာတိ, မမ္ပိ ဧဝံ နိဂ္ဂဏှေယျာတိ သုတွာပိ တုဏှီဘာဝံ အာပဇ္ဇေယျာ”တိ။ “တံ သဗ္ဗံ န ကရိဿန္တီ”တိ။ မယာပိ န ကထိတံ, အညေန သုတမ္ပိ နတ္ထီတိ “တုမှေပိမေ, ဘိက္ခဝေ”တိအာဒိနာ ပရိသာယ လဒ္ဓိံ သောဓေတိ။ ပရိသာယ ပန လဒ္ဓိသောဓနေနေဝ အရိဋ္ဌော ဂဏတော နိဿာရိတော နာမ ဟောတိ။

ဣဒါနိ အရိဋ္ဌဿ လဒ္ဓိံ ပကာသေန္တော **သော ဝတ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အညတြေဝ ကာမေဟီ**တိအာဒီသု ယော သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု “ဣမေ ပဋိသေဝတော နာလံ အန္တရာယာယာ”တိ ဧဝံလဒ္ဓိကော, သော ဝတ ကိလေသကာမေဟိ စေဝ ကိလေသကာမသမ္ပယုတ္တေဟိ သညာဝိတက္ကေဟိ စ အညတြ, ဧတေ ဓမ္မေ ပဟာယ, ဝိနာ ဧတေဟိ ဓမ္မေဟိ, ဝတ္ထုကာမေ ပဋိသေဝိဿတိ, မေထုနသမာစာရံ သမာစရိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ဣဒံ ကာရဏံ နာမ နတ္ထိ, အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသောတိ။

၂၃၈. ဧဝံ ဘဂဝါ အယံ အရိဋ္ဌော ယထာ နာမ ရဇကော သုဂန္ဓာနိပိ ဒုဂ္ဂန္ဓာနိပိ ဇိဏ္ဏာနိပိ နဝါနိပိ သုဒ္ဓါနိပိ အသုဒ္ဓါနိပိ ဝတ္ထာနိ ဧကတော ဘဏ္ဍိကံ ကရောတိ, ဧဝမေဝ ဘိက္ခူနံ နိစ္ဆန္ဒရာဂပဏီတစီဝရာဒိပရိဘောဂဉ္စ အနိဗဒ္ဓသီလာနံ ဂဟဋ္ဌာနံ အန္တရာယကရံ သစ္ဆန္ဒရာဂပရိဘောဂဉ္စ နိဗဒ္ဓသီလာနံ ဘိက္ခူနံ အာဝရဏကရံ သစ္ဆန္ဒရာဂပရိဘောဂဉ္စ သဗ္ဗံ ဧကသဒိသံ ကရောတီတိ အရိဋ္ဌဿ လဒ္ဓိံ ပကာသေတွာ ဣဒါနိ ဒုဂ္ဂဟိတာယ ပရိယတ္တိယာ ဒောသံ ဒဿေန္တော **ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပရိယာပုဏန္တိ** တိ ဥဂ္ဂဏှန္တိ။ **သုတ္တ** န္တိအာဒီသု ဥဘတောဝိဘင်္ဂနိဒ္ဒေသခန္ဓကပရိဝါရာ, သုတ္တနိပါတေ မင်္ဂလသုတ္တရတနသုတ္တနာလကသုတ္တတုဝဋ္ဋကသုတ္တာနိ, အညမ္ပိ စ သုတ္တနာမကံ တထာဂတဝစနံ **သုတ္တ** န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သဗ္ဗမ္ပိ သဂါထကံ သုတ္တံ **ဂေယျ** န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, ဝိသေသေန သံယုတ္တကေ သကလောပိ သဂါထာဝဂ္ဂေါ။ သကလံ အဘိဓမ္မပိဋကံ, နိဂ္ဂါထကံ သုတ္တံ, ယဉ္စ အညမ္ပိ အဋ္ဌဟိ အင်္ဂေဟိ အသင်္ဂဟိတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ, တံ **ဝေယျာကရဏ** န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဓမ္မပဒံ, ထေရဂါထာ, ထေရီဂါထာ, သုတ္တနိပါတေ နောသုတ္တနာမိကာ သုဒ္ဓိကဂါထာ စ **ဂါထာ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သောမနဿဉာဏမယိကဂါထာ ပဋိသံယုတ္တာ ဒွေအသီတိသုတ္တန္တာ **ဥဒါန**န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ “ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ”တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တာ (ဣတိဝု. ၁,၂) ဒသုတ္တရသတသုတ္တန္တာ **ဣတိဝုတ္တက** န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အပဏ္ဏကဇာတကာဒီနိ ပဏ္ဏာသာဓိကာနိ ပဉ္စဇာတကသတာနိ **ဇာတက**န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ “စတ္တာရောမေ, ဘိက္ခဝေ, အစ္ဆရိယာ အဗ္ဘုတာ ဓမ္မာ အာနန္ဒေ

ဒေ''တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တာ (အ. နိ. ၄.၁၂၉) သဗ္ဗေပိ အစ္ဆရိယအဗ္ဘုတဓမ္မပ္ပဋိသံယုတ္တာ သုတ္တန္တာ **အဗ္ဘုတ ဓမ္မန္တိ** ဝေဒိတဗ္ဗာ။ စူဠဝေဒလ္လမဟာဝေဒလ္လသမ္မာဒိဋ္ဌိသက္ကပဉ္ဟာသင်္ခါရဘာဇနိယမဟာပုဏ္ဏမသုတ္တာဒ ယော သဗ္ဗေပိ ဝေဒဉ္စ တုဋ္ဌိဉ္စ လဒ္ဓာ လဒ္ဓာ ပုစ္ဆိတသုတ္တန္တာ **ဝေဒလ္လ** န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အတ္ထံ န ဉပပရိက္ခန္တီ တိ အတ္ထတ္ထံ ကာရဏတ္ထံ န ပဿန္တိ န ပရိဂ္ဂဏှန္တိ။ **အနုပပရိက္ခတ** န္တိ အနုပ ပရိက္ခန္တာနံ။ **န နိဇ္ဈာနံ ခမန္တီ** တိ န ဉပဋ္ဌဟန္တိ န အာပာထံ အာဂစ္ဆန္တိ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ သီလံ သမာဓိ ဝိပဿနာ မဂ္ဂေါ ဖလံ ဝဋ္ဋံ ဝိဝဋ္ဋံ ကထိတန္တိ ဧဝံ ဇာနိတုံ န သက္ကာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ **တေ ဉပာရမ္ဘာနိသံသာ စေတ** တိ တေ ပရေသံ တဒေ ဒေါသာရောပနာနိသံသာ ဟုတွာ ပရိယာပုဏန္တီတိ အတ္ထော။ **ဣတိဝါဒပ္ပမောက္ခာနိသံသာ စာ** တိ ဧဝံ ဝါဒပမောက္ခာနိသံသာ, ပရေဟိ သကဝါဒေ ဒေါသေ အာရောပိတေ တံ ဒေါသံ ဧဝံ မောစေဿာမာတိ ဣမိနာဝ ကာရဏေန ပရိယာပုဏန္တီတိ အတ္ထော။ **တဉ္စဿ အတ္ထံ နာနုဘောန္တီ** တိ ယဿ စ မဂ္ဂဿ ဝါ ဖလဿ ဝါ အတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ ဓမ္မံ ပရိယာပုဏန္တိ, တဉ္စဿ ဓမ္မဿ အတ္ထံ တေ ဒုဂ္ဂဟိတဂ္ဂါဟိနော နာနုဘောန္တ တိ။ အပိစ ပရဿ ဝါဒေ ဉပာရမ္ဘံ အာရောပေတုံ အတ္တနော ဝါဒံ မောစေတုံ အသက္ကောန္တာပိ တဉ္စ အတ္ထံ နာနု ဘောန္တိယေဝ။

၂၃၉. အလဂဒ္ဒတ္ထိကော တိ အာသိဝိသအတ္ထိကော။ **ဂဒေါတိ** ဟိ ဝိသဿ နာမံ, တံ တဿ အလံ ပရိပုဏ္ဏံ အတ္ထီတိ **အလဂဒ္ဒေါ။ ဘောဂေ** တိ သရီရေ။ **ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စေ ကုလပုတ္တာ ဓမ္မံ ပရိယာပုဏန္တီ** တိ နိတ္ထရဏပရိယတ္တိဝသေန ဉဂ္ဂဏှန္တိ။ တိဿော ဟိ ပရိယတ္တိယော အလဂဒ္ဒပရိယတ္တိ နိတ္ထရဏပရိယတ္တိ ဘဏ္ဍာဂါရိကပရိယတ္တီတိ။

တတ္ထ ယော ဗုဒ္ဓဝစနံ ဉဂ္ဂဟေတွာ ဧဝံ စီဝရာဒီနိ ဝါ လဘိဿာမိ, စတုပရိသမဇ္ဈေ ဝါ မံ ဇာနိဿန္တီတိ လာ ဘသက္ကာရဟေတု ပရိယာပုဏာတိ, တဿ သာ ပရိယတ္တိ **အလဂဒ္ဒပရိယတ္တိ** နာမ။ ဧဝံ ပရိယာပုဏတော ဟိ ဗုဒ္ဓဝ စနံ အပရိယာပုဏိတွာ နိဒ္ဒေါက္ကမနံ ဝရတရံ။

ယော ပန ဗုဒ္ဓဝစနံ ဉဂ္ဂဏှိတွာ သီလဿ အာဂတဋ္ဌာနေ သီလံ ပူရေတွာ သမာဓိဿ အာဂတဋ္ဌာနေ သမာဓိဂ ဗ္ဘံ ဂဏှာပေတွာ ဝိပဿနာယ အာဂတဋ္ဌာနေ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ မဂ္ဂဖလာနံ အာဂတဋ္ဌာနေ မဂ္ဂံ ဘာဝေဿ သာမိ ဖလံ သစ္ဆိကရိဿာမီတိ ဉဂ္ဂဏှာတိ, တဿ သာ ပရိယတ္တိ **နိတ္ထရဏပရိယတ္တိ** နာမ ဟောတိ။

ခီဏာသဝဿ ပန ပရိယတ္တိ **ဘဏ္ဍာဂါရိကပရိယတ္တိ** နာမ။ တဿ ဟိ အပရိညာတံ အပ္ပဟီနံ အဘာဝိတံ အသ စ္ဆိကတံ ဝါ နတ္ထိ။ သော ဟိ ပရိညာတက္ခန္ဓော ပဟီနကိလေသော ဘာဝိတမဂ္ဂေါ သစ္ဆိကတဖလော, တသ္မာ ဗုဒ္ဓဝစနံ ပရိယာပုဏန္တော တန္တိဓာရကော ပဝေဏိပာလကော ဝံသာနုရက္ခကောဝ ဟုတွာ ဉဂ္ဂဏှာတိ။ ဣတိဿ သာ ပရိ ယတ္တိ ဘဏ္ဍာဂါရိကပရိယတ္တိ နာမ ဟောတိ။

ယော ပန ပုထုဇ္ဇနော ဆာတဘယာဒီသု ဂန္ထဓရေသု ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဝသိတုံ အသက္ကောန္တေသု သယံ ဘိက္ခာ စာရေန အကိလမမာနော အတိမဓုရံ ဗုဒ္ဓဝစနံ မာ နဿတု, တန္တိံ ဓာရေဿာမိ, ဝံသံ ဌပေဿာမိ, ပဝေဏိံ ပာလေဿ သာမီတိ ပရိယာပုဏာတိ, တဿ ပရိယတ္တိ ဘဏ္ဍာဂါရိကပရိယတ္တိ ဟောတိ, န ဟောတီတိ? န ဟောတိ။ ကသ္မာ? န အတ္တနော ဌာနေ ဌတွာ ပရိယာပုတတ္တာ။ ပုထုဇ္ဇနဿ ဟိ ပရိယတ္တိ နာမ အလဂဒ္ဒါ ဝါ ဟောတိ နိတ္ထရဏာ ဝါ, သတ္တန္နံ သေက္ခာနံ နိတ္ထရဏာဝ, ခီဏာသဝဿ ဘဏ္ဍာဂါရိကပရိယတ္တိယေဝ။ ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ နိတ္ထရဏပ ရိယတ္တိ အဓိပ္ပေတာ။

နိဇ္ဈာနံ ခမန္တီ တိ သီလာဒီနံ အာဂတဋ္ဌာနေသု ဣဓ သီလံ ကထိတံ, ဣဓ သမာဓိ, ဣဓ ဝိပဿနာ, ဣဓ မဂ္ဂေါ, ဣဓ ဖလံ, ဣဓ ဝဋ္ဋံ, ဣဓ ဝိဝဋ္ဋန္တိ အာပာထံ အာဂစ္ဆန္တိ။ **တဉ္စဿ အတ္ထံ အနုဘောန္တီ** တိ ယေသံ မဂ္ဂဖလာနံ အတ္ထာယ ပရိယာပုဏန္တိ။ သုဂ္ဂဟိတပရိယတ္တိံ နိဿာယ မဂ္ဂံ ဘာဝေတွာ ဖလံ သစ္ဆိကရောန္တာ တဉ္စဿ ဓ မ္မဿ အတ္ထံ အနုဘဝန္တိ။ ပရဝါဒေ ဉပာရမ္ဘံ အာရောပေတုံ သက္ကောန္တာပိ သကဝါဒေ အာရောပိတံ ဒေါသံ ဣ စ္ဆိတိစ္ဆိတဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ မောစေတုံ သက္ကောန္တာပိ အနုဘောန္တိယေဝ။ **ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယ သံဝတ္တ န္တီ**တိ သီလာဒီနံ အာဂတဋ္ဌာနေ သီလာဒီနိ ပူရေန္တာနမ္ပိ, ပရေသံ ဝါဒေ သဟဓမ္မေန ဉပာရမ္ဘံ အာရောပေန္တာနမ္ပိ

ပိ, သကတဒတော အေသံ ဟာရန္တာနမ္ပိ, အရဟတ္တံ ပတ္တ ပရိသမဇ္ဈေ ဓမ္မံ ဒေသေတ္တ ဓမ္မဒေသနာယ ပသန္နေဟိ ဥပနီတေ စတ္တာရော ပစ္စယေ ပရိဘုဥ္ဇန္တာနမ္ပိ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယ သံဝတ္တန္တိ။

ဧဝံ သုဂ္ဂဟိတေ ဗုဒ္ဓဝစနေ အာနိသံသံ ဒဿေတွာ ကေ္ကအနိ တတ္ထေဝ နိယောဇေန္တော **တသ္မာ တိဟ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဒုဂ္ဂဟိတပရိယတ္တိ ဒုဂ္ဂဟိတအလဂဒ္ဒော ဝိယ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တတိ, သုဂ္ဂဟိတပရိယတ္တိ သုဂ္ဂဟိတအလဂဒ္ဒော ဝိယ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယ သံဝတ္တတိ, တသ္မာတိ အတ္ထော။ **တထာ နံ ဓာရေယျာထာ** တိ တထေဝ နံ ဓာရေယျာထ, တေနေဝ အတ္ထေန ဂဏှေယျာထ။ **ယေ တ ပနာဿ ု ဝိယတ္တာ ဘိက္ခူ** တိ ယေ တ ပန အသေ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနမဟာကဿပမဟာကစ္စာနာဒိကာ ဗျတ္တာ ပဏ္ဍိတာ ဘိက္ခူ အဿု, တေ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာ။ အရိဋ္ဌေန ဝိယ ပန မမ သာသနေ န ကလလံ တ ကစဝရံ တ ပက္ခိပိတဗ္ဗံ။

၂၄၀. **ကုလ္လူပမ** န္တိ ကုလ္လသဒိသံ။ **နိတ္ထရဏတ္ထာယာ** တိ စတုရောဃနိတ္ထရဏတ္ထာယ။ **ဥဒကဏ္ဏဝ** န္တိ ယဥ္ဟိ ဥဒကံ ဂမ္ဘီရံ န ပုထုလံ။ ပုထုလံ တ ပန န ဂမ္ဘီရံ, န တံ အဏ္ဏဝေတိ ဝုစ္စတိ။ ယံ ပန ဂမ္ဘီရဉ္စေဝ ပုထုလဉ္စ, တံ အဏ္ဏဝေတိ ဝုစ္စတိ။ တသ္မာ **မဟန္တံ ဥဒကဏ္ဏဝ** န္တိ မဟန္တံ ပုထုလံ ဂမ္ဘီရံ ဥဒကန္တိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **သာသင်္ကံ** နာမ ယတ္ထ စောရာနံ နိဝုတ္ထောကာသော ဒိဿတိ။ ဌိတောကာသော, နိသိန္နောကာသော, နိပန္နောကာသော ဒိဿတိ။ **သပ္ပဋိဘယံ** နာမ ယတ္ထ စောရေဟိ မနုဿာ ဟတာ ဒိဿန္တိ, ဝိလုတ္တာ ဒိဿန္တိ, အာကောဋိတာ ဒိဿန္တိ။ **ဥတ္တရသေတူ**တိ ဥဒကဏ္ဏဝဿ ဥပရိ ဗဒ္ဓော သေတု။ **ကုလ္လံ ဗန္ဓိတွာ** တိ **ကုလ္လော** နာမ တရဏတ္ထာယ ကလာပံ ကတွာ ဗဒ္ဓော။ ပတ္ထရိတွာ ဗဒ္ဓာ ပန ပဒရစာဋိအာဒယော ဥဠုမ္ပောတိ ဝုစ္စန္တိ။ **ဥစ္စာရေတွာ**တိ ဌပေတွာ။ **ကိစ္စကာရီ**တိ ပတ္တကာရီ ယုတ္တကာရီ, ပတိရူပကာရီတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မာပိ ဝေ ပဟာတဗ္ဗာ** တိ ဧတ္ထ **ဓမ္မာ** တိ သမထဝိပဿနာ။ ဘဂဝါ ဟိ သမထေပိ ဆန္ဒရာဂံ ပဇဟာပေသိ, ဝိပဿနာယပိ။ သမထေ ဆန္ဒရာဂံ ကတ္ထ ပဇဟာပေသိ? "ဣတိ ခေါ, ဥဒာယိ, နေဝသညာနာသညာယတနဿပိ ပဟာနံ ဝဒာမိ, ပဿသိ နော တွံ, ဥဒာယိ, တံ သံယောဇနံ အဏုံ ဝါ ထူလံ ဝါ, ယဿာဟံ နော ပဟာနံ ဝဒာမီ"တိ (မ. နိ. ၂.၁၅၆) ဧတ္ထ သမထေ ဆန္ဒရာဂံ ပဇဟာပေသိ။ "ဣမံ စေ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ဒိဋ္ဌိံ ဧဝံ ပရိသုဒ္ဓံ ဧဝံ ပရိယောဒာတံ န အလ္လီယေထ န ကေလာယေထ န ဓနာယေထာ"တိ (မ. နိ. ၁.၄၀၁) ဧတ္ထ ဝိပဿနာယ ဆန္ဒရာဂံ ပဇဟာပေသိ ။ ဣဓ ပန ဥဘယတ္ထ ပဇဟာပေန္တော "ဓမ္မာပိ ဝေ ပဟာတဗ္ဗာ, ပဂေဝ အဓမ္မာ"တိ အာဟ။

တတြာယံ အဓိပ္ပာယော – ဘိက္ခဝေ, အဟံ ဧဝရူပေသု သန္တပ္ပဏီတေသု ဓမ္မေသု ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနံ ဝဒာမိ, ကိံ ပန ဣမသ္မိံ အသဒ္ဓမ္မေ ဂာမဓမ္မေ ဝသလဓမ္မေ ဒုဋ္ဌုလ္လေ ဩဒကန္တိကေ, ယတ္ထ အယံ အရိဋ္ဌော မောဃပုရိသော နိဒ္ဒောသသညီ ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု ဆန္ဒရာဂံ နာလံ အန္တရာယာယာတိ ဝဒတိ။ အရိဋ္ဌေန ဝိယ န တုမှေဟိ မယှံ သာသနေ ကလလံ တ ကစဝရံ တ ပက္ခိပိတဗ္ဗန္တိ ဧဝံ ဘဂဝါ ဣမိနာပိ ဩဝါဒေန အရိဋ္ဌံယေဝ နိဂ္ဂဏှာတိ။

၂၄၁. ဣဒါနိ ယော ပဉ္စသု ခန္ဓေသု တိဝိဓဂ္ဂါဟဝသေန အဟံ မမန္တိ ဂဏှာတိ, သော မယှံ သာသနေ အယံ အရိဋ္ဌော ဝိယ ကလလံ ကစဝရံ ပက္ခိပတီတိ ဒဿေန္တော **ဆယိမာနိ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနာနီ** တိ ဒိဋ္ဌိပိ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနံ, ဒိဋ္ဌိယာ အာရမ္မဏမ္ပိ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနံ, ဒိဋ္ဌိယာ ပစ္စယောပိ။ **ရူပံ ဧတံ မမာ**တိအာဒီသု **ဧတံ မမာ**တိ တဏှာဂ္ဂါဟော။ **ဧသောဟမသ္မီ** တိ မာနဂ္ဂါဟော။ **ဧသော မေ အတ္တာ** တိ ဒိဋ္ဌိဂ္ဂါဟော။ ဧဝံ ရူပာရမ္မဏာ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိယော ကထိတာ ဟောန္တိ။ ရူပံ ပန အတ္တာတိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဝေဒနာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဒိဋ္ဌံ** ရူပာယတနံ, **သုတံ** သဒ္ဒာယတနံ , **မုတံ** ဂန္ဓာယတနံ ရသာယတနံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ, တဉ္ဟိ ပတွာ ဂဟေတဗ္ဗတော **မုတ**န္တိ ဝုတ္တံ။ အဝသေသာနိ သတ္တာယတနာနိ **ဝိညာတံ** နာမ။ **ပတ္တ** န္တိ ပရိယေသိတွာ ဝါ အပရိယေသိတွာ ဝါ ပတ္တံ။ **ပရိယေသိတ**န္တိ ပတ္တံ ဝါ အပ္ပတ္တံ ဝါ ပရိယေသိတံ။ **အနုဝိစရိတံ မနသာ**တိ စိတ္တေန အနုသဉ္စရိတံ။ လောကသ္မိဉ္ဟိ ပရိယေသိတွာ ပတ္တမ္ပိ အတ္ထိ, ပရိယေသိတွာ နောပတ္တမ္ပိ။ အပရိယေသိတွာ ပတ္တမ္ပိ အတ္ထိ, အပရိယေသိတွာ နောပတ္တမ္ပိ။ တတ္ထ ပရိယေသိတွာ ပတ္တံ ပတ္တံ နာမ။ ပရိယေသိတွာ နောပတ္တံ ပရိယေသိတံ နာမ။ အပရိယေသိတွာ ပတ္တဉ္စ, အပရိယေသိတွာ နောပတ္တဉ္စ မနသာနုဝိစရိတံ နာမ။

အထ ဝါ ပရိယေသိတ္ဝာ ပတ္တမ္ပိ အပရိယေသိတ္ဝာ ပတ္တမ္ပိ ပတ္တဋ္ဌေန ပတ္တံ နာမ။ ပရိယေသိတ္ဝာ နောပတ္တံ ပရိယေသိတံ နာမ။ အပရိယေသိတ္ဝာ နောပတ္တံ မနသာနုဝိစရိတံ နာမ။ သဗ္ဗံ ဝါ ဧတံ မနသာ အနုဝိစရိတတ္တာ မနသာနုဝိစရိတံ နာမ။ ဣမိနာ ဝိညာဏာရမ္မဏာ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိယော ကထိတာ, ဒေသနာဝိလာသေန ဟေဋ္ဌာ ဒိဋ္ဌာဒိအာရမ္မဏဝသေန ဝိညာဏံ ဒဿိတံ ။ **ယမ္ပိ တံ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာန**န္တိ ယမ္ပိ ဧတံ သော လောကောတိအာဒိနာ နယေန ပဝတ္တံ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနံ။

သော လောကော သော အတ္တာတိ ယာ သော “ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတီ”တိအာဒိနာ နယေန ပဝတ္တာ ဒိဋ္ဌိ လောကော စ အတ္တာ စာတိ ဂဏှာတိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **သော ပေစ္စ ဘဝိဿာမီ**တိ သော အဟံ ပရလောကံ ဂန္တွာ နိစ္စော ဘဝိဿာမိ, ဓုဝေါ သဿတော အဝိပရိဏာမဓမ္မော ဘဝိဿာမိ, သိနေရုမဟာပထဝီမဟာသမုဒ္ဒာဒီဟိ သဿတီဟိ သမံ တထေဝ ဌဿာမိ။ **တမ္ပိ ဧတံ မမာ**တိ တမ္ပိ ဒဿနံ ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာတိ သမနုပဿတိ။ ဣမိနာ ဒိဋ္ဌာရမ္မဏာ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိယော ကထိတာ။ ဝိပဿနာယ ပဋိဝိပဿနာကာလေ ဝိယ ပစ္ဆိမဒိဋ္ဌိယာ ပုရိမဒိဋ္ဌိဂ္ဂဟဏကာလေ ဧဝံ ဟောတိ။

သုက္ကပက္ခေ **ရူပံ နေတံ မမာ**တိ ရူပေ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဂ္ဂါဟာ ပဋိက္ခိတ္တာ။ ဝေဒနာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **သမနုပဿတီ**တိ ဣမဿ ပန ပဒဿ တဏှာသမနုပဿနာ မာနသမနုပဿနာ ဒိဋ္ဌိသမနုပဿနာ ဉာဏသမနုပဿနာတိ စတဿော သမနုပဿနာတိ အတ္ထော။ တာ ကဏှပက္ခေ တိဿန္နံ သမနုပဿနာနံ, သုက္ကပက္ခေ ဉာဏသမနုပဿနာယ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အသတိ န ပရိတဿတီ**တိ အဝိဇ္ဇမာနေ ဘယပရိတဿနာယ တဏှာပရိတဿနာယ ဝါ န ပရိတဿတိ။ ဣမိနာ ဘဂဝါ အဇ္ဈတ္တက္ခန္ဓဝိနာသေ အပရိတဿမာနံ ခီဏာသဝံ ဒဿေန္တော ဒေသနံ မတ္ထကံ ပါပေသိ။

၂၄၂. **ဧဝံ ဝုတ္တေ အညတရော ဘိက္ခူ**တိ ဧဝံ ဘဂဝတာ ဝုတ္တေ အညတရော အနုသန္ဓိကုသလော ဘိက္ခု – “ဘဂဝတာ အဇ္ဈတ္တက္ခန္ဓဝိနာသေ အပရိတဿန္တံ ခီဏာသဝံ ဒဿေန္တေန ဒေသနာ နိဋ္ဌာပိတာ, အဇ္ဈတ္တံ အပရိတဿသန္တေ ခော ပန သတိ အဇ္ဈတ္တံ ပရိတဿကေန ဗဟိဒ္ဓါ ပရိက္ခာရဝိနာသေ ပရိတဿကေန အပရိတဿကေန စာပိ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဣတိ ဣမေဟိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ အယံ ပဉှော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော”တိ စိန္တေတွာ ဧကံသံ စီဝရံ ကတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ။ **ဗဟိဒ္ဓါ အသတီ**တိ ဗဟိဒ္ဓါ ပရိက္ခာရဝိနာသေ။ **အဟု ဝတ မေ**တိ အဟောသိ ဝတ မေ ဘဒ္ဒကံ ယာနံ ဝါဟနံ ဟိရညံ သုဝဏ္ဏန္တိ အတ္ထော။ **တံ ဝတ မေ နတ္ထီ**တိ တံ ဝတ ဣဒါနိ မယှံ နတ္ထိ, ရာဇူဟိ ဝါ စောရေဟိ ဝါ ဟဋံ, အဂ္ဂိနာ ဝါ ဒဍ္ဎံ, ဥဒကေန ဝါ ဝုဠှံ, ပရိဘောဂေန ဝါ ဇိဏ္ဏံ။ **သိယာ ဝတ မေ**တိ ဘဝေယျ ဝတ မယှံ ယာနံ ဝါဟနံ ဟိရညံ သုဝဏ္ဏံ သာလိ ဝီဟိ ယဝေါ ဂေါဓုမော။ **တံ ဝတာဟံ န လဘာမီ**တိ တမဟံ အလဘမာနော တဒနုစ္ဆဝိကံ ကမ္မံ အကတွာ နိသိန္နတ္တာ ဣဒါနိ န လဘာမီတိ သောစတိ, အယံ အဂါရိယသောစနာ, အနဂါရိယဿ ပတ္တစီဝရာဒီနံ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အပရိတဿနာဝါရေ **န ဧဝံ ဟောတီ**တိ ယေဟိ ကိလေသေဟိ ဧဝံ ဘဝေယျ, တေသံ ပဟီနတ္တာ န ဧဝံ ဟောတိ။ **ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနာဓိဋ္ဌာနပရိယုဋ္ဌာနာဘိနိဝေသာနုသယာန**န္တိ ဒိဋ္ဌီနဉ္စ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနာနဉ္စ ဒိဋ္ဌာဓိဋ္ဌာနာနဉ္စ ဒိဋ္ဌိပရိယုဋ္ဌာနာနဉ္စ အဘိနိဝေသာနုသယာနဉ္စ။ **သဗ္ဗသင်္ခါရသမထာယာ**တိ နိဗ္ဗာနတ္ထာယ။ နိဗ္ဗာနဉှိ အာဂမ္မ သဗ္ဗသင်္ခါရာ ဣဉ္ဇိတာနိ, သဗ္ဗသင်္ခါရစလနာနိ သဗ္ဗသင်္ခါရဝိပ္ဖန္ဒိတာနိ သမ္မန္တိ ဝူပသမ္မန္တိ, တသ္မာ တံ, “သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော”တိ ဝုစ္စတိ။ တဒေဝ စ အာဂမ္မ ခန္ဓူပဓိ ကိလေသူပဓိ အဘိသင်္ခါရူပဓိ, ပဉ္စကာမဂုဏူပဓီတိ ဣမေ ဥပဓယော ပဋိနိဿဇ္ဇိယန္တိ, တဏှာ ခီယတိ ဝိရဇ္ဇတိ နိရုဇ္ဈတိ, တသ္မာ တံ, “သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှာက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော”တိ ဝုစ္စတိ။ **နိဗ္ဗာနာယာ**တိ အယံ ပနဿ သရူပနိဒ္ဒေသော, ဣတိ သဗ္ဗေဟေဝ ဣမေဟိ ပဒေဟိ နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယတ္ထာယ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿာတိ အယမတ္ထော ဒီပိတော။ **တဿေဝံ ဟောတီ**တိ တဿ ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ **ဥစ္ဆိဇ္ဇိဿာမိ နာမဿု, ဝိနဿိဿာမိ နာမဿု, နာဿု နာမ ဘဝိဿာမီ**တိ ဧဝံ ဟောတိ။ ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ ဟိ တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာ သုညတာပဋိသံယုတ္တံ ကတွာ ဒေသိယမာနံ ဓမ္မံ သုဏန္တဿ တာသော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဝုတ္တဉှေတံ – “တာသော ဟေသော, ဘိက္ခဝေ, အဿုတဝတော ပုထုဇ္ဇနဿ နော စဿံ, နော စ မေ သိယာ”တိ (သံ. နိ. ၃.၅၅)။

၂၄၃. ဧတ္တာဝတာ ဗဟိဒ္ဓာပရိက္ခာရဝိနာသေ တသ္သနကဿ စ နောတသ္သနကဿ စ အဇ္ဈတ္တက္ခန္ဓဝိနာသေ တသ္သနကဿ စ နောတသ္သနကဿ စာတိ ဧဝမေတံ ဝသေန စတုက္ကောဋိကာ သုညတာ ကထိတာ။ ဣဒါနိ ဗဟိဒ္ဓာ ပရိက္ခာရံ ပရိဂ္ဂဟံ နာမ ကတွာ, ဝီသတိဝတ္ထုကံ သက္ကာယဒိဋ္ဌိံ အတ္တတဒုပာဒါနံ နာမ ကတွာ, သက္ကာယဒိဋ္ဌိပမုခာ ဒွာသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော ဒိဋ္ဌိနိဿယံ နာမ ကတွာ တိကောဋိကံ သုညတံ ဒဿေတုံ **တံ, ဘိက္ခဝေ, ပရိဂ္ဂဟ** န္တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပရိဂ္ဂဟ** န္တိ ဗဟိဒ္ဓာ ပရိက္ခာရံ။ **ပရိဂ္ဂဏှေယျာထာ** တိ ယထာ ဝိညူ မနုဿော ပရိဂ္ဂဏှေယျ ။ **အဟမ္ပိ ခော တံ, ဘိက္ခဝေ** တိ, ဘိက္ခဝေ, တုမှေပိ န ပဿထ, အဟမ္ပိ န ပဿာမိ, ဣတိ ဧဝရူပေါ ပရိဂ္ဂဟော နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂၄၄. ဧဝံ တိကောဋိကံ သုညတံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အဇ္ဈတ္တက္ခန္ဓေ အတ္တာတိ ဗဟိဒ္ဓာ ပရိက္ခာရေ အတ္တနိယန္တိ ကတွာ ဒွိကောဋိကံ ဒဿေန္တော **အတ္တနိ ဝါ, ဘိက္ခဝေ, သတီ** တိအာဒိမာဟ ။ တတ္ထ အယံ သင်္ခေပတ္ထော, ဘိက္ခဝေ, အတ္တနိ ဝါ သတိ ဣဒံ မေ ပရိက္ခာရဇာတံ အတ္တနိယန္တိ အဿ, အတ္တနိယေဝ ဝါ ပရိက္ခာရေ သတိ အယံ မေ အတ္တာ ဧဝမဿ ပရိက္ခာရဿ သာမီတိ, ဧဝံ အဟန္တိ။ သတိ မမာတိ, မမာတိ သတိ အဟန္တိ ယုတ္တံ ဘဝေယျ။ **သစ္စတော** တိ ဘူတတော, **ထေတတော**တိ တထတော ထိရတော ဝါ။

ဣဒါနိ ဣမေ ပဉ္စက္ခန္ဓေ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာတိ ဧဝံ တိပရိဝဋ္ဋဝသေန အဂ္ဂဏှန္တော အယံ အရိဋ္ဌော ဝိယ မယှံ သာသနေ ကလလံ ကစဝရံ ပက္ခိပတီတိ ဒဿေန္တော **တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, ရူပံ နိစ္စံ ဝါ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အနိစ္စံ, ဘန္တေ** တိ, ဘန္တေ, ယသ္မာ ဟုတွာ န ဟောတိ, တသ္မာ အနိစ္စံ။ ဥပ္ပာဒဝယဝတ္တိတော ဝိပရိဏာမတာဝကာလိကနိစ္စပဋိက္ခေပဋ္ဌေန ဝါတိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ အနိစ္စံ။ **ဒုက္ခံ, ဘန္တေ** တိ, ဘန္တေ, ပဋိပီဠနာကာရေန ဒုက္ခံ, သန္တာပဒုက္ခမဒုက္ခဝတ္ထုကသုခပဋိက္ခေပဋ္ဌေန ဝါတိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ ဒုက္ခံ။ **ဝိပရိဏာမဓမ္မ**န္တိ ဘဝသင်္ကန္တိဥပဂမနသဘာဝံ ပကတိဘာဝဝိဇဟနသဘာဝံ။ **ကလ္လံ နု တံ သမနုပဿိတုံ ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ**တိ ယုတ္တံ နု ခော တံ ဣမေသံ တိဏ္ဏံ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဂ္ဂါဟာနံ ဝသေန အဟံ မမာတိ ဧဝံ ဂဟေတုံ။ **နော ဟေတံ, ဘန္တေ** တိ ဣမိနာ တေ ဘိက္ခူ အဝသဝတ္တနာကာရေန ရူပံ, ဘန္တေ, အနတ္တာတိ ပဋိဇာနန္တိ။ သုညအဿာမိကအနိဿရအတ္တပဋိက္ခေပဋ္ဌေန ဝါတိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ အနတ္တာ။

ဘဂဝါ ဟိ ကတ္ထစိ အနိစ္စဝသေန အနတ္တတံ ဒဿေတိ, ကတ္ထစိ ဒုက္ခဝသေန, ကတ္ထစိ ဥဘယဝသေန။ "စက္ခု အတ္တာတိ ယော ဝဒေယျ, တံ န ဥပပဇ္ဇတိ, စက္ခုဿ ဥပ္ပာဒောပိ ဝယောပိ ပညာယတိ။ ယဿ ခော ပန ဥပ္ပာဒောပိ ဝယောပိ ပညာယတိ, အတ္တာ မေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စ ဝေတိ စာတိ ဣစ္စဿ ဧဝမာဂတံ ဟောတိ, တသ္မာ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ စက္ခု အတ္တာတိ ယော ဝဒေယျ, ဣတိ စက္ခု အနတ္တာ"တိ (မ. နိ. ၃.၄၂၂) ဣမသ္မိံ ဟိ **ဆဆက္ကသုတ္တေ** အနိစ္စဝသေန အနတ္တတံ ဒဿေတိ။ "ရူပဉ္စ ဟိဒံ, ဘိက္ခဝေ , အတ္တာ အဘဝိဿ, နယိဒံ ရူပံ အာဗာဓာယ သံဝတ္တေယျ, လဗ္ဘေထ စ ရူပေ 'ဧဝံ မေ ရူပံ ဟောတု, ဧဝံ မေ ရူပံ မာ အဟောသီ'တိ။ ယသ္မာ စ ခော, ဘိက္ခဝေ, ရူပံ အနတ္တာ, တသ္မာ ရူပံ အာဗာဓာယ သံဝတ္တတိ, န စ လဗ္ဘတိ ရူပေ 'ဧဝံ မေ ရူပံ ဟောတု, ဧဝံ မေ ရူပံ မာ အဟောသီ'"တိ (မဟာဝ. ၂၀; သံ. နိ. ၃.၅၉) ဣမသ္မိံ **အနတ္တလက္ခဏသုတ္တေ** ဒုက္ခဝသေန အနတ္တတံ ဒဿေတိ။ "ရူပံ, ဘိက္ခဝေ, အနိစ္စံ, ယဒနိစ္စံ တံ ဒုက္ခံ, ယံ ဒုက္ခံ တဒနတ္တာ, ယဒနတ္တာ တံ 'နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ'တိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗ"န္တိ (သံ. နိ. ၃.၇၆) ဣမသ္မိံ **အရဟတ္တသုတ္တေ** ဥဘယဝသေန အနတ္တတံ ဒဿေတိ။ ကသ္မာ? အနိစ္စံ ဒုက္ခဉ္စ ပာကဋံ။ အနတ္တာတိ န ပာကဋံ။

ပရိဘောဂဘာဇနာဒီသု ဟိ ဘိန္နေသု အဟော အနိစ္စန္တိ ဝဒန္တိ, အဟော အနတ္တာတိ ဝတ္တာ နာမ နတ္ထိ။ သရီရေ ဂဏ္ဍပိဠကာဒီသု ဝါ ဥဋ္ဌိတာသု ကဏ္ဋကေန ဝါ ဝိဒ္ဓါ အဟော ဒုက္ခန္တိ ဝဒန္တိ, အဟော အနတ္တာတိ ပန ဝတ္တာ နာမ နတ္ထိ။ ကသ္မာ? ဣဒဉှိ အနတ္တလက္ခဏံ နာမ အဝိဘူတံ ဒုဒ္ဒသံ ဒုပ္ပညာပနံ။ တေန တံ ဘဂဝါ အနိစ္စဝသေန ဝါ ဒုက္ခဝသေန ဝါ ဥဘယဝသေန ဝါ ဒဿေတိ။ တယိဒံ ဣမသ္မိမ္ပိ တေပရိဝဋ္ဋေ အနိစ္စဒုက္ခဝသေနေဝ ဒဿိတံ။ ဝေဒနာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

တသ္မာ တိဟ, ဘိက္ခဝေ တိ, ဘိက္ခဝေ, ယသ္မာ ဧတရဟိ အညဒာပိ ရူပံ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ, တသ္မာတိ အတ္ထော။ **ယံကိဉ္စိ ရူပ** န္တိအာဒီနိ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ခန္ဓနိဒ္ဒေသေ ဝိတ္ထာရိတာနေဝ။

၂၄၅. **နိဗ္ဗိန္ဒတိ** တိ ဥက္ကဏ္ဌတိ။ ဧတ္ထ စ **နိဗ္ဗိဒာ** တိ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာ အဓိပ္ပေတာ။ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာယ ဟိ ဗဟူနိ နာမာနိ။ သော ဟိ ကတ္ထစိ သညဂ္ဂန္တိ ဝုတ္တော။ ကတ္ထစိ ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏန္တိ။ ကတ္ထစိ ဟရိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂန္တိ။ ကတ္ထစိ ပဋိပဒာဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိတိ ။ ကတ္ထစိ တမ္မယတာပရိယာဒါနန္တိ။ ကတ္ထစိ တီဟိ နာမေဟိ။ ကတ္ထစိ ဒွီဟိတိ။

တတ္ထ **ပေါဋ္ဌပါဒသုတ္တေ** တာဝ "သညာ ခေါ, ပေါဋ္ဌပါဒ, ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ပစ္ဆာ ဉာဏ"န္တိ (ဒီ. နိ. ၁.၄၁၆) ဧဝံ **သညဂ္ဂ** န္တိ ဝုတ္တာ။ **သုသိမသုတ္တေ** "ပုဗ္ဗေ ခေါ, သုသိမ, ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏံ , ပစ္ဆာ နိဗ္ဗာနေ ဉာဏ"န္တိ (သံ. နိ. ၂.၇၀) ဧဝံ **ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ** န္တိ ဝုတ္တာ။ **ဒသုတ္တရသုတ္တေ** "ပဋိပဒာဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂ"န္တိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၅၉) ဧဝံ **ဟရိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္ဂ** န္တိ ဝုတ္တာ။ **ရထဝိနီတေ** "ကိံ နု ခေါ, အာဝုသော, ပဋိပဒာဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓတ္ထံ ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ"တိ (မ. နိ. ၁.၂၅၇) ဧဝံ **ပဋိပဒာဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ** တိ ဝုတ္တာ။ **သဠာယတနဝိဘင်္ဂေ** "အတမ္မယတံ, ဘိက္ခဝေ, နိဿာယ အတမ္မယတံ အာဂမ္မ ယာယံ ဥပေက္ခာ နာနတ္တာ နာနတ္တသိတာ, တံ အဘိနိဝဇ္ဇေတွာ ယာယံ ဥပေက္ခာ ဧကတ္တာ ဧကတ္တသိတာ, တံ နိဿာယ တံ အာဂမ္မ ဧဝမေတိဿာ ပဟာနံ ဟောတိ, ဧဝမေတိဿာ သမတိက္ကမော ဟောတီ"တိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၁၀) ဧဝံ **တမ္မယတာပရိယာဒါန** န္တိ ဝုတ္တာ။ **ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ** "ယာ စ မုဉ္စိတုကမျတာ, ယာ စ ပဋိသင်္ခါနုပဿနာ, ယာ စ သင်္ခါရုပေက္ခာ, ဣမေ ဓမ္မာ ဧကတ္ထာ ဗျဉ္ဇနမေဝ နာန"န္တိ (ပဋိ. မ. ၁.၅၄) ဧဝံ တီဟိ နာမေဟိ ဝုတ္တာ။ **ပဋ္ဌာနေ** "အနုလောမံ ဂောတြဘုဿ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော, အနုလောမံ ဝေါဒါနဿ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၁၇) ဧဝံ ဒွီဟိ နာမေဟိ ဝုတ္တာ။ ဣမသ္မိံ ပန အလဂဒ္ဒသုတ္တေ နိဗ္ဗိန္ဒတီတိ နိဗ္ဗိဒာနာမေန အာဂတာ။

နိဗ္ဗိဒာ ဝိရဇ္ဇတီ တိ ဧတ္ထ **ဝိရာဂေါတိ** မဂ္ဂေါ **ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတီ** တိ ဧတ္ထ ဝိရာဂေန မဂ္ဂေန ဝိမုစ္စတီတိ ဖလံ ကထိတံ။ **ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ ဟောတီ** တိ ဣဓ ပစ္စဝေက္ခဏာ ကထိတာ။

ဧဝံ ဝိမုတ္တစိတ္တံ မဟာခီဏာသဝံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တဿ ယထာဘူတေဟိ ပဉ္စဟိ ကာရဏေဟိ နာမံ ဂဏှန္တော **အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ **အဝိဇ္ဇာ**တိ ဝဋ္ဋမူလိကာ အဝိဇ္ဇာ။ အယဉ္ဟိ ဒုရုက္ခိပနဋ္ဌေန **ပလိဃော**တိ ဝုစ္စတိ။ တေနေသ တဿ ဥက္ခိတ္တတ္တာ **ဥက္ခိတ္တပလိဃော** တိ ဝုတ္တော။ **တာလာဝစ္ဆိကတာ**တိ သီသစ္ဆိန္နတာလော ဝိယ ကတာ, သမူလံ ဝါ တာလံ ဥဒ္ဓရိတွာ တာလဝတ္ထု ဝိယ ကတာ, ယထာ တသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ပုန သော တာလော န ပညာယတိ, ဧဝံ ပုန အပညတ္တိဘာဝံ နီတာတိ အတ္ထော။ **ပောနောဗ္ဘဝိကော** တိ ပုနဗ္ဘဝဒါယကော။ **ဇာတိသံသာရော**တိအာဒီသု ဇာယနဝသေန စေဝ သံသရဏဝသေန စ ဧဝံ လဒ္ဓနာမာနံ ပုနဗ္ဘဝခန္ဓာနံ ပစ္စယော ကမ္မာဘိသင်္ခါရော။ သော ဟိ ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပတ္တိကရဏဝသေန ပရိက္ခိပိတွာ ဌိတတ္တာ **ပရိက္ခာ**တိ ဝုစ္စတိ, တေနေသ တဿာ သံကိဏ္ဏတ္တာ ဝိကိဏ္ဏတ္တာ **သံကိဏ္ဏပရိက္ခော** တိ ဝုတ္တော။ **တဏှာ**တိ ဝဋ္ဋမူလိကာ တဏှာ။ အယဉ္ဟိ ဂမ္ဘီရာနုဂတဋ္ဌေန **ဧသိကာ**တိ ဝုစ္စတိ။ တေနေသ တဿာ အဗ္ဗူဠှတ္တာ လုဉ္စိတွာ ဆဍ္ဍိတတ္တာ **အဗ္ဗူဠှေသိကော** တိ ဝုတ္တော။ **ဩရမ္ဘာဂိယာနီ** တိ ဩရံ ဘဇနကာနိ ကာမဘဝေ ဥပပတ္တိပစ္စယာနိ။ ဧတာနိ ဟိ ကဝါဋံ ဝိယ နဂရဒွါရံ စိတ္တံ ပိဒဟိတွာ ဌိတတ္တာ **အဂ္ဂဠာ** တိ ဝုစ္စန္တိ။ တေနေသ တေသံ နိရာကတတ္တာ ဘိန္နတ္တာ **နိရဂ္ဂဠော** တိ ဝုတ္တော။ **အရိယော**တိ နိက္ကိလေသော ပရိသုဒ္ဓေါ။ **ပန္နဒ္ဓဇော** တိ ပတိတမာနဒ္ဓဇော။ **ပန္နဘာရော** တိ ခန္ဓဘာရကိလေသဘာရအဘိသင်္ခါရဘာရပဉ္စကာမဂုဏဘာရာ ပန္နာ ဩရောပိတာ အဿာတိ **ပန္နဘာရော** ။ အပိစ ဣဓ မာနဘာရဿေဝ ဩရောပိတတ္တာ ပန္နဘာရောတိ အဓိပ္ပေတော။ **ဝိသံယုတ္တော** တိ စတူဟိ ယောဂေဟိ သဗ္ဗကိလေသေဟိ စ ဝိသံယုတ္တော။ ဣဓ ပန မာနသံယောဂေနေဝ ဝိသံယုတ္တတ္တာ ဝိသံယုတ္တောတိ အဓိပ္ပေတော။ **အသ္မိမာနော** တိ ရူပေ အသ္မီတိ မာနော, ဝေဒနာယ။ သညာယ။ သင်္ခါရေသု။ ဝိညာဏေ အသ္မီတိ မာနော။

ဧတ္တာဝတာ ဘဂဝတာ မဂ္ဂေန ကိလေသေ ခေပေတွာ နိရောဓသယနဝရဂတဿ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏံ ဖလသမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ ဝိဟရတော ခီဏာသဝဿ ကာလော ဒဿိတော။ ယထာ ဟိ ဒွေ နဂရာနိ ဧကံ စောရနဂရံ, ဧကံ ခေမနဂရံ။ အထ ဧကဿ မဟာယောဓဿ ဧဝံ ဘဝေယျ – "ယာဝိမံ စောရနဂရံ တိဋ္ဌတိ, တာဝ ခေမနဂရံ ဘယတော န မုစ္စတိ, စောရနဂရံ အနဂရံ ကရိဿာမီ"တိ သန္နာဟံ ကတွာ ခဂ္ဂံ ဂဟေတွာ စောရနဂရံ ဥပသင်္ကမိတွာ နဂရဒွါရေ ဥဿာပိတေ ဧသိကတ္ထမ္ဘေ ခဂ္ဂေန ဆိန္ဒိတွာ သဒွါရဗာဟကံ ကဝါဋံ ဆိန္ဒိတွာ ပလိဃံ ဥက္ခိပိတွာ ပာကာရံ ဘိန္ဒန္တော ပရိက္ခံ သံကိရိတွာ နဂရသောဘနတ္ထာယ ဥဿိတေ ဓဇေ ပာတေတွာ နဂရံ အဂ္ဂိနာ ဈာပေတွာ ခေမနဂ

ရံ ပဝိသိတ္ဝာ ဟာသာဒံ အဘိရုယှ ဉာတိဂဏပရိဝုတော သုရသဘောဇနံ ဘုဉ္ဇေယျ, ဧဝံ စောရနဂရံ ဝိယ သက္ကာ
ယော, ခေမနဂရံ ဝိယ နိဗ္ဗာနံ, မဟာယောဓော ဝိယ ယောဂါဝစရော။ တသ္သေဝံ ဟောတိ, ''ယာဝ သက္ကာယဝဋ္ဋေ ဝတ္တ
တိ, တာဝ ဒ္ဝတ္တိံသကမ္မကာရဏအဋ္ဌနဝုတိရောဂပဉ္စဝီသတိမဟာဘယေဟိ ပရိမုစ္စနံ နတ္ထီ''တိ။ သော မဟာယောဓော
ဝိယ သန္နာဟံ သီလသန္နာဟံ ကတွာ, ပညာခဂ္ဂံ ဂဟေတွာ ခဂ္ဂေန ဧဆိကတ္ထမ္ဘေ ဝိယ အရဟတ္တမဂ္ဂေန တဏှာ
ဟေသိကံ လုဉ္စိတွာ, သော ယောဓော သဒ္ဒာရဇာဟကံ နဂရကတဉ္ဇံ ဝိယ ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယသံယောဇနဂ္ဂဠံ ဥဂ္ဃာဋေ
တွာ, သော ယောဓော ပလိဃံ ဝိယ, အဝိဇ္ဇာပလိဃံ ဥက္ခိပိတွာ , သော ယောဓော ဟာကာရံ ဘိန္ဒန္တော ပရိက္ခံ ဝိယ ကမ္
မာဘိသင်္ခါရံ ဘိန္ဒန္တော ဇာတိသံသာရပရိက္ခံ သံကိရိတွာ, သော ယောဓော နဂရသောဘနတ္ထာယ ဥဿာပိတေ
ဓဇေ ဝိယ မာနဒ္ဓဇေ ပာတေတွာ သက္ကာယနဂရံ ဈာပေတွာ, သော ယောဓော ခေမနဂရေ ဥပရိပာသာဒေ သုရသဘော
ဇနံ ဝိယ ကိလေသနိဗ္ဗာနံ နဂရံ ပဝိသိတွာ အမတနိရောဓာရမ္မဏံ ဖလသမာပတ္တိသုခံ အနုဘဝမာနော ကာလံ ဝီတိနာမေ
တိ။

၂၄၆. ဣဓာနိ ဧဝံ ဝိမုတ္တစိတ္တဿ ခီဏာသဝဿ ပရေဟိ အနဓိဂမနီယဝိညာဏတံ ဒဿေန္တော **ဧဝံ ဝိမုတ္တစိတ္
တံ ခော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အန္ဝေသံ**န္တိ အန္ဝေသန္တာ ဂဝေသန္တာ။ **ဣဒံ နိဿိတ**န္တိ ဣဒံ နာမ နိဿိတံ။ **တထာဂ
တဿာ**တိ ဧတ္ထ သတ္တောပိ **တထာဂတော**တိ အဓိပ္ပေတော, ဥတ္တမပုဂ္ဂလော ခီဏာသဝောပိ။ **အနနုဝိဇ္ဇော** တိ အသံ
ဝိဇ္ဇမာနော ဝါ အဝိန္ဒေယျော ဝါ။ တထာဂတောတိ ဟိ သတ္တေ ဂဟိတေ အသံဝိဇ္ဇမာနောတိ အတ္ထော ဝဋ္ဋတိ, ခီ
ဏာသဝေ ဂဟိတေ အဝိန္ဒေယျောတိ အတ္ထော ဝဋ္ဋတိ။

တတ္ထ ပုရိမနယေ အယမဓိပ္ပာယော – ဘိက္ခဝေ, အဟံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဓရမာနကံယေဝ ခီဏာသဝံ တထာဂတော
သတ္တော ပုဂ္ဂလောတိ န ပညပေမိ။ အပ္ပဋိသန္ဓိကံ ပန ပရိနိဗ္ဗုတံ ခီဏာသဝံ သတ္တောတိ ဝါ ပုဂ္ဂလောတိ ဝါ ကိံ ပညပေ
ဿာမိ? အနနုဝိဇ္ဇော တထာဂတော။ န ဟိ ပရမတ္ထတော သတ္တော နာမ ကောစိ အတ္ထိ, တဿ အဝိဇ္ဇမာနဿ
ဣဒံ နိဿိတံ ဝိညာဏန္တိ အန္ဝေသန္တာပိ ကိံ အဓိဂမိဿန္တိ? ကထံ ပဋိလဘိဿန္တီတိ အတ္ထော။ ဒုတိယနယေ
အယမဓိပ္ပာယော – ဘိက္ခဝေ, အဟံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဓရမာနကံယေဝ ခီဏာသဝံ ဝိညာဏဝသေန ဣန္ဒာဒီဟိ အဝိန္ဒိယံ ဝဒါ
မိ။ န ဟိ သဣန္ဒာ ဒေဝါ သဗြဟ္မကာ သပဇာပတိကာ အန္ဝေသန္တာပိ ခီဏာသဝဿ ဝိပဿနာစိတ္တံ ဝါ မဂ္ဂစိတ္တံ
ဝါ ဖလစိတ္တံ ဝါ, ဣဒံ နာမ အာရမ္မဏံ နိဿာယ ဝတ္တတီတိ ဇာနိတုံ သက္ကောန္တိ။ တေ အပ္ပဋိသန္ဓိကဿ ပရိနိဗ္ဗု
တဿ ကိံ ဇာနိဿန္တီတိ?

အသတာတိ အသန္တေန။ **တုစ္ဆာ** တိ တုစ္ဆကေန။ **မုသာ**တိ မုသာဝါဒေန။ **အဘူတေနာ**တိ ယံ နတ္ထိ, တေန။ **အဗ္ဘာ
စိက္ခန္တီ**တိ အဘိအာစိက္ခန္တိ, အဘိဘဝိတွာ ဝဒန္တိ။ **ဝေနယိကော**တိ ဝိနယတိ ဝိနာသေတီတိ **ဝိနယော,** သော ဧဝ **ဝေန
ယိကော,** သတ္တဝိနာသကောတိ အဓိပ္ပာယော။ **ယထာ စာဟံ န, ဘိက္ခဝေ** တိ, ဘိက္ခဝေ, ယေန ဝါ ကာရဏေန အဟံ န သတ္တ
ဝိနာသကော။ **ယထာ စာဟံ န ဝဒါမီ**တိ ယေန စ ကာရဏေန အဟံ သတ္တဝိနာသံ န ပညပေမိ ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယ
ထာဟံ န သတ္တဝိနာသကော, ယထာ စ န သတ္တဝိနာသံ ပညပေမိ, တထာ မံ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ ''ဝေနယိ
ကော သမဏော ဂေါတမော''တိ ဝဒန္တာ သတ္တဝိနာသကော သမဏော ဂေါတမောတိ စ, ''သတော သတ္တဿ ဥစ္ဆေ
ဒံ ဝိနာသံ ဝိဘဝံ ပညပေတီ''တိ ဝဒန္တာ သတ္တဝိနာသံ ပညပေတီတိ စ အသတာ တုစ္ဆာ မုသာ အဘူတေန အဗ္ဘာစိက္ခန္တီ
တိ။

ပုဗ္ဗေ စာ တိ ပုဗ္ဗေ မဟာဗောဓိမဏ္ဍမှိယေဝ စ။ **ဧတရဟိ စာ**တိ ဧတရဟိ ဓမ္မဒေသနာယဉ္စ။ **ဒုက္ခဉ္စေဝ ပညပေ
မိ, ဒုက္ခဿ စ နိရောဓ**န္တိ ဓမ္မစက္ကံ အပ္ပဝတ္တေတွာ ဗောဓိမဏ္ဍေ ဝိဟရန္တောပိ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနတော ပဋ္ဌာ
ယ ဓမ္မံ ဒေသေန္တောပိ စတုသစ္စမေဝ ပညပေမီတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ ဟိ ဒုက္ခဂ္ဂဟဏေန တဿ မူလဘူတော သ
မုဒယော, နိရောဓဂ္ဂဟဏေန တံသမ္ပာပကော မဂ္ဂေါ ဂဟိတောဝ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **တတြ စေ** တိ တသ္မိံ စတု
သစ္စပ္ပကာသနေ။ **ပရေ**တိ သစ္စာနိ အာဇာနိတုံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ အသမတ္ထပုဂ္ဂလာ။ **အက္ကောသန္တီ** တိ ဒသဟိ အက္
ကောသဝတ္ထူဟိ အက္ကောသန္တိ။ **ပရိဘာသန္တီ** တိ ဝါစာယ ပရိဘာသန္တိ။ **ရောသေန္တိ ဝိဟေသေန္တီ** တိ ရောသေ
ဿာမ ဝိဟေသေဿာမာတိ အဓိပ္ပာယေန ဃဋ္ဋေန္တိ ဒုက္ခာပေန္တိ။ **တတြာ** တိ တေသု အက္ကောသာဒီသု, တေသု
ဝါ ပရပုဂ္ဂလေသု။ **အာဃာတော**တိ ကောပေါ။ **အပ္ပစ္စယော** တိ ဒောမနဿံ။ **အနဘိရဒ္ဓီ** တိ အတုဋ္ဌိ။

တတ္ထ စ တိ စတုသစ္စပ္ပကာသနေယေဝ။ **ပရေတိ** စတုသစ္စပ္ပကာသနံ အာဇာနိတုံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ သမတ္ထပုဂ္ဂလာ။ **အာနန္ဒော** တိ အာနန္ဒပီတိ။ **ဥပ္ပိလာဝိတတ္တ** န္တိ ဥပ္ပိလာပနပီတိ။ **တတ္ထ စ** တိ စတုသစ္စပ္ပကာသနမှိယေဝ။ **တတ္ထာ** တိ သက္ကာရာဒီသု။ **ယံ ခော တ္ထံ ပုဗ္ဗေ ပရိညာတ** န္တိ တ္ထံ ခန္ဓပဉ္စကံ ပုဗ္ဗေ ဗောဓိမဏ္ဍေ တီဟိ ပရိညာဟိ ပရိညာတံ။ **တတ္ထမေ** တိ တသ္မိံ ခန္ဓပဉ္စကေ ဣမေ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? တတ္ထာပိ တထာဂတဿ ဣမေ သက္ကာရာ မယိ ကရီယန္တီတိ တ အဟံ ဧတေ အနုဘဝါမီတိ တ န ဟောတိ။ ပုဗ္ဗေ ပရိညာတက္ခန္ဓပဉ္စကံယေဝ ဧတေ သက္ကာရေ အနုဘောတီတိ ဧတ္တကမေဝ ဟောတီတိ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ သစ္စာနိ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ အသမတ္ထာ တထာဂတမ္ပိ အက္ကောသန္တိ, တသ္မာ။ သေသံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၄၇. **တသ္မာ တိဟ , ဘိက္ခဝေ, ယံ န တုမှာက** န္တိ ယသ္မာ အတ္တနိယေပိ ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယ သံဝတ္တတိ, တသ္မာ ယံ န တုမှာကံ, တံ ပဇဟထာတိ အတ္ထော။ **ယထာပစ္စယံ တ ကရေယျာ** တိ ယထာ ယထာ ဣစ္ဆေယျ တထာ တထာ ကရေယျ။ **န ဟိ နော ဧတံ, ဘန္တေ, အတ္တာ တ** တိ, ဘန္တေ, ဧတံ တိဏကဋ္ဌသာခါပလာသံ အမှာကံ နေဝ အတ္တာ န အမှာကံ ရူပံ န ဝိညာဏန္တိ ဝဒန္တိ။ **အတ္တနိယံ တ**တိ အမှာကံ စီဝရာဒိပရိက္ခာရောပိ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ယံ န တုမှာကံ တံ ပဇဟထာ** တိ ဘဂဝတ, ခန္ဓပဉ္စကံယေဝ န တုမှာကန္တိ ဒဿေတ္ဝာ တ ပဇဟာပေတိ, တဉ္စ ခော န ဥပ္ပာဋေတ္ဝာ, လုဉ္စိတွာ တ။ ဆန္ဒရာဂဝိနယေန ပနေတံ ပဇဟာပေတိ။

၂၄၈. **ဧဝံ သွာတက္ခာတော** တိ ဧတ္ထ တိပရိဝဋ္ဋတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဣမံ ဌာနံ အာဟရိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, ပဋိလောမေန ပေမမတ္တကေန သဂ္ဂပရာယဏာတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဣမံ ဌာနံ အာဟရိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ **သွာတက္ခာတော** တိ သုကထိတော။ သုကထိတတ္တာ ဧဝ ဥတ္တာနော ဝိဝဋော ပကာသိတော။ **ဆိန္နပိလောတိကော** တိ ပိလောတိကာ ဝုစ္စတိ ဆိန္နံ ဘိန္နံ တတ္ထ တတ္ထ သိဗ္ဗိတံ ဂဏ္ဌိကတံ ဇိဏ္ဏံ ဝတ္ထံ, တံ ယဿ နတ္ထိ, အဋ္ဌဟတ္ထံ တ နဝဟတ္ထံ တ အဟတသာဋကံ နိဝတ္ထော, သော ဆိန္နပိလောတိကော နာမ။ အယမ္ပိ ဓမ္မော တာဒိသော, န ဟေတ္ထ ကောဟညာဒိဝသေန ဆိန္နဘိန္နသိဗ္ဗိတဂဏ္ဌိကတဘာဝေ အတ္ထိ။ အပိစ ကစဝရော ပိလောတိကောတိ ဝုစ္စတိ။ ဣမသ္မိဉ္စ သာသနေ သမဏကစဝရံ နာမ ပတိဋ္ဌာတုံ န လဘတိ။ တေနေတဟ –

''ကာရဏ္ဍဝံ နိဒ္ဓမထ၊ ကသမ္ဗုဉ္စာပကဿထ။
တတော ပလာပေ ဝါဟေထ၊ အဿမဏေ သမဏမာနိနေ။

နိဒ္ဓမိတွာန ပာပိစ္ဆေ၊ ပာပအာစာရဂောစရေ။
သုဒ္ဓာ သုဒ္ဓေဟိ သံဝါသံ၊ ကပ္ပယဝ္ဟော ပတိဿတာ။
တတော သမဂ္ဂါ နိပကာ၊ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿထာ''တိ။ (သု. နိ. ၂၈၃-၂၈၅)။

ဣတိ သမဏကစဝရဿ ဆိန္နတ္တာပိ အယံ ဓမ္မော **ဆိန္နပိလောတိကော နာမ** ဟောတိ။ **ဝဋ္ဋံ တေသ ံ နတ္ထိ ပညာပနာယာ**တိ တေသံ ဝဋ္ဋံ အပညတ္တိဘာဝံ ဂတံ နိပ္ပညတ္တိကံ ဇာတံ။ ဧဝရူပေ မဟာခီဏာသဝေ ဧဝံ သွာတက္ခာတေ သာသနေယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယထာ စ ခီဏာသဝေ, ဧဝံ အနာဂါမိအာဒယောပိ။

တတ္ထ **ဓမ္မာနုသာရိနော သဒ္ဓါနုသာရိနော** တိ ဣမေ ဒွေ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌာ ဟောန္တိ။ ယထာဟ – ''ကတမော စ ပုဂ္ဂလော ဓမ္မာနုသာရီ? ယဿ ပုဂ္ဂလဿ သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နဿ ပညိန္ဒြိယံ အဓိမတ္တံ ဟောတိ, ပညာဝါဟိံ ပညာပုဗ္ဗင်္ဂမံ အရိယမဂ္ဂံ ဘာဝေတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ဓမ္မာနုသာရီ။ သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နော ပုဂ္ဂလော ဓမ္မာနုသာရီ, ဖလေ ဌိတော ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တော။ ကတမော စ ပုဂ္ဂလော သဒ္ဓါနုသာရီ? ယဿ ပုဂ္ဂလဿ သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နဿ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ အဓိမတ္တံ ဟောတိ, သဒ္ဓါဝါဟိံ သဒ္ဓါပုဗ္ဗင်္ဂမံ အရိယမဂ္ဂံ ဘာဝေတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော သဒ္ဓါနုသာရီ။ သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နော ပုဂ္ဂလော သဒ္ဓါနုသာရီ, ဖလေ ဌိတော သဒ္ဓါဝိမုတ္တော''တိ (ပု. ပ. ၃၀)။ **ယေသံ မယိ သဒ္ဓါမတ္တံ ပေမမတ္တ**န္တိ ဣမိနာ ယေသံ အညော အရိယဓမ္မော နတ္ထိ, တထာဂတေ ပန သဒ္ဓါမတ္တံ ပေမမတ္တမေဝ ဟောတိ။ တေ ဝိပဿကပုဂ္ဂလာ အဓိပ္ပေတာ။ ဝိပဿကဘိက္ခူနဉှိ ဧဝံ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ နိသိန္နာနံ ဒသဗလေ

ကော သဒ္ဓါ ဇော် ပေမံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တာယ သဒ္ဓါယ တေန ပေမေန ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ သဂ္ဂေ ဌပိတာ ဝိယ ဟောန္တိ, နိယတဂတိကာ ကိရ ဇာတာ။ ပောရာဏကတ္ထေရာ ပန ဧဝရူပံ ဘိက္ခုံ စူဠသောတာပန္နောတိ ဝဒန္တိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

အလဂဒ္ဒူပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဝမ္မိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၄၉. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** ဝမ္မိကသုတ္တံ။ တတ္ထ **အာယသ္မာ** တိ ပိယဝစနမေတံ။ **ကုမာရကဿပေါ** တိ တဿ နာမံ။ ကုမာရကာလေ ပဗ္ဗဇိတတ္တာ ပန ဘဂဝတာ, ''ကဿပံ ပက္ကောသထ, ဣဒံ ဖလံ ဝါ ခါဒနီယံ ဝါ ကဿပဿ ဒေထာ''တိ ဝုတ္တေ, ကတရဿ ကဿပဿာတိ ကုမာရကဿပဿာတိ ဧဝံ ဂဟိတနာမတ္တာ တတော ပဋ္ဌာယ ဝုဍ္ဎကာလေပိ ''ကုမာရကဿပေါ'' တွေဝ ဝုစ္စတိ။ အပိစ ရညော ပေါသာဝနိကပုတ္တတ္တာပိ တံ ''ကုမာရကဿပေါ''တိ သဉ္ဇာနိံသု။ အယံ ပနဿ ပုဗ္ဗယောဂတော ပဋ္ဌာယ အာဝိဘာဝကထာ –

ထေရော ကိရ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ သေဋ္ဌိပုတ္တော အဟောသိ။ အထေကဒိဝသံ ဘဂဝန္တံ စိတ္တကထိံ ဧကံ အတ္တနော သာဝကံ ဌာနန္တရေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ ဘဂဝတော သတ္တာဟံ ဒာနံ ဒတွာ, ''အဟမ္ပိ ဘဂဝါ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ အယံ ထေရော ဝိယ စိတ္တကထီ သာဝကော ဘဝေယျ''န္တိ ပတ္ထနံ ကတွာ ပုညာနိ ကရောန္တော ကဿပဿ ဘဂဝတော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ နာသက္ခိ။

တဒါ ကိရ ပရိနိဗ္ဗုတဿ ဘဂဝတော သာသနေ ဩသက္ကန္တေ ပဉ္စ ဘိက္ခူ နိဿေဏိံ ဗန္ဓိတွာ ပဗ္ဗတံ အဘိရုယှ သမဏဓမ္မံ အကံသု။ သင်္ဃတ္ထေရော တတိယဒိဝသေ အရဟတ္တံ ပတ္တော။ အနုထေရော စတုတ္ထဒိဝသေ အနာဂါမီ အဟောသိ။ ဣတရေ တယော ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ အသက္ကောန္တာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ တေသံ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ သမ္ပတ္တိံ အနုဘောန္တာနံ ဧကော တက္ကသိလာယံ ရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ပုက္ကုသာတိ နာမ ရာဇာ ဟုတွာ ဘဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတွာ ရာဇဂဟံ ဂစ္ဆန္တော ကုမ္ဘကာရသာလာယံ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ အနာဂါမိဖလံ ပတ္တော။ ဧကော ဧကသ္မိံ သမုဒ္ဒပဋ္ဋနေ ကုလဃရေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ နာဝံ အာရုယှ ဘိန္နနာဝေါ ဒာရုစီရာနိ နိဝါသေတွာ လာဘသမ္ပတ္တိံ ပတ္တော, ''အဟံ အရဟာ''တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ, ''န တွံ အရဟာ, ဂစ္ဆ သတ္ထာရံ ပဉှံ ပုစ္ဆာ''တိ အတ္ထကာမာယ ဒေဝတာယ စောဒိတော တထာ ကတွာ အရဟတ္တဖလံ ပတ္တော။

ဧကော ရာဇဂဟေ ဧကိဿာ ကုလဒါရိကာယ ကုစ္ဆိမှိ ဥပ္ပန္နော။ သာ စ ပဌမံ မာတာပိတရော ယာစိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အလဘမာနာ ကုလဃရံ ဂတာ ဂဗ္ဘသဏ္ဌိတမ္ပိ အဇာနန္တီ သာမိကံ အာရာဓေတွာ တေန အနုညာတာ ဘိက္ခုနီသု ပဗ္ဗဇိတာ။ တဿာ ဂဗ္ဘိနိနိမိတ္တံ ဒိသွာ ဘိက္ခုနိယော ဒေဝဒတ္တံ ပုစ္ဆိံသု, သော ''အဿမဏီ''တိ အာဟ။ ဒသဗလံ ပုစ္ဆိံသု, သတ္ထာ ဥပါလိတ္ထေရံ ပဋိစ္ဆာပေသိ။ ထေရော သာဝတ္ထိနဂရဝါသီနိ ကုလာနိ ဝိသာခဉ္စ ဥပါသိကံ ပက္ကောသာပေတွာ သောဓေန္တော, – ''ပုရေ လဒ္ဓေါ ဂဗ္ဘော, ပဗ္ဗဇ္ဇာ အရောဂါ''တိ အာဟ။ သတ္ထာ ''သုဝိနိစ္ဆိတံ အဓိကရဏ''န္တိ ထေရဿ သာဓုကာရံ အဒါသိ။ သာ ဘိက္ခုနီ သုဝဏ္ဏဗိမ္ဗသဒိသံ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ, တံ ဂဟေတွာ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ပေါသာပေသိ။ ''ကဿပေါ''တိ စဿ နာမံ ကတွာ အပရဘာဂေ အလင်္ကရိတွာ သတ္ထု သန္တိကံ နေတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ ဣတိ ရညော ပေါသာဝနိကပုတ္တတ္တာပိ တံ ''ကုမာရကဿပေါ''တိ သဉ္ဇာနိံသူတိ။

အန္ဓဝနေတိ ဧဝံနာမကေ ဝနေ။ တံ ကိရ ဝနံ ဒွိန္နံ ဗုဒ္ဓါနံ ကာလေ အဝိဇဟိတနာမံ အန္ဓဝနံ တွေဝ ပညာယတိ။ တတြာယံ ပညတ္တိဝိဘာဝနာ – အပ္ပာယုကဗုဒ္ဓါနဉှိ သရီရဓာတု န ဧကဃနာ ဟောတိ။ အဓိဋ္ဌာနာနုဘာဝေန ဝိပ္ပကိရိယတိ။ တေနေဝ အမှာကမ္ပိ ဘဂဝါ, – ''အဟံ န စိရဋ္ဌိတိကော, အပ္ပကေဟိ သတ္တေဟိ အဟံ ဒိဋ္ဌော, ယေဟိ န ဒိဋ္ဌော, တေဝ ဗဟုတရာ, တေ မေ ဓာတုယော အာဒာယ တတ္ထ တတ္ထ ပူဇေန္တာ သဂ္ဂပရာယဏာ ဘဝိဿန္တီ''တိ ပရိနိဗ္ဗာ

နကာလေ, ‘‘အတ္တနော သရီရံ ဝိပ္ပကိရိယတူ’’တိ အဓိဋ္ဌာသိ။ ဒီဃာယုကဗုဒ္ဓါနံ ပန သုဝဏ္ဏက္ခန္ဓော ဝိယ ဧကဃနံ ဓာ
တုသရီရံ တိဋ္ဌတိ။

ကဿပဿာပိ ဘဂဝတော တထေဝ အဟောသိ။ တတော မဟာဇနော သန္နိပတိတွာ, ‘‘ဓာတုယော ဧကဃနာ န
သက္ကာ ဝိယောဇေတုံ, ကိံ ကရိဿာမာ’’တိ သမ္မန္တယိတွာ ဧကဃနမေဝ စေတိယံ ကရိဿာမ, ကိတ္တကံ ပန
ဟောတု တန္တိ အာဟံသု။ ဧကေ သတ္တယောဇနိယန္တိ အာဟံသု။ တံ အတိမဟန္တံ, အနာဂတေ ဇဂ္ဂိတုံ န သက္ကာ, ဆ
ယောဇနံ ဟောတု, ပဉ္စယောဇနံ။ စတုယောဇနံ။ တိယောဇနံ။ ဒွိယောဇနံ။ ဧကယောဇနံ ဟောတူတိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ ဣ
ဋ္ဌကာ ကီဒိသာ ဟောန္တူတိ ဗာဟိရန္တေ ဣဋ္ဌကာ ရတ္တသုဝဏ္ဏမယာ ဧကဃနာ သတသဟဿဂ္ဃနိကာ ဟောန္
တု, အဗ္ဘန္တရိမန္တေ ပညာသသဟဿဂ္ဃနိကာ။ ဟရိတာလမနောသိလာဟိ မတ္တိကာကိစ္စံ ကယိရတု, တေလေန ဥ
ဒကကိစ္စန္တိ နိဋ္ဌံ ဂန္တွာ စတ္တာရိ မုခါနိ စတုဓာ ဝိဘဇိံသု။ ရာဇာ ဧကံ မုခံ ဂဏှိ, ရာဇပုတ္တော ပထဝိန္ဓရကုမာ
ရော ဧကံ, အမစ္စာနံ ဇေဋ္ဌကော ဟုတွာ သေနာပတိ ဧကံ, ဇနပဒါနံ ဇေဋ္ဌကော ဟုတွာ သေဋ္ဌိ ဧကံ။

တတ္ထ ဓနသမ္ပန္နတာယ ရာဇာပိ သုဝဏ္ဏံ နီဟရာပေတွာ အတ္တနာ ဂဟိတမုခေ ကမ္မံ အာရဘိ, ဥပရာဇာပိ,
သေနာပတိပိ။ သေဋ္ဌိနာ ဂဟိတမုခေ ပန ကမ္မံ ဩလီယတိ။ တတော ယသောရတော နာမ ဧကော ဥပာသကော တေပိဋ္က
ကော ဘာဏကော အနာဂါမီ အရိယသာဝကော, သော ကမ္မံ ဩလီယတီတိ ဉတွာ ပဉ္စ သကဋသတာနိ ယောဇာပေတွာ ဇ
နပဒံ ဂန္တွာ ‘‘ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဝီသတိဝဿသဟဿာနိ ဌတွာ ပရိနိဗ္ဗုတော။ တဿ ယောဇနိကံ ရတနစေ
တိယံ ကယိရတိ, ယော ယံ အတ္တံ ဥဿဟတိ သုဝဏ္ဏံ ဝါ ဟိရညံ ဝါ သတ္တရတနံ ဝါ ဟရိတာလံ ဝါ မနောသိလံ ဝါ,
သော တံ ဒေတူ’’တိ သမာဒပေသိ။ မနုဿာ အတ္တနော အတ္တနော ထာမေန ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒီနိ အဒံသု။ အသက္ကောန္
တာ တေလတဏ္ဍုလာဒီနိ ဒေန္တိယေဝ။ ဥပာသကော တေလတဏ္ဍုလာဒီနိ ကမ္မကာရာနံ ဘတ္တဝေတနတ္ထံ ပဟိဏာတိ,
အဝသေသေဟိ သုဝဏ္ဏံ စေတာပေတွာ ပဟိဏာတိ, ဧဝံ သကလဇမ္ဗုဒီပံ အစရိ။

စေတိယေ ကမ္မံ နိဋ္ဌိတန္တိ စေတိယဋ္ဌာနတော ပဏ္ဏံ ပဟိဏိံသု – ‘‘နိဋ္ဌိတံ ကမ္မံ အာစရိယော အာဂန္တွာ စေ
တိယံ ဝန္ဒတူ’’တိ။ သောပိ ပဏ္ဏံ ပဟိဏိ – ‘‘မယာ သကလဇမ္ဗုဒီပေ သမာဒပိတော, ယံ အတ္ထိ, တံ ဂဟေတွာ ကမ္မံ
နိဋ္ဌာပေန္တူ’’တိ။ ဒွေပိ ပဏ္ဏာနိ အန္တရာမဂ္ဂေ သမာဂမိံသု။ အာစရိယဿ ပဏ္ဏတော ပန စေတိယဋ္ဌာနတော ပဏ္
ဏံ ပဌမတရံ အာစရိယဿ ဟတ္ထံ အဂမာသိ။ သော ပဏ္ဏံ ဝါစေတွာ စေတိယံ ဝန္ဒိဿာမီတိ ဧကကောဝ နိက္ခမိ။
အန္တရာမဂ္ဂေ အဋဝိယံ ပဉ္စ စောရသတာနိ ဥဋ္ဌဟိံသု။ တတ္ထေကစ္စေ တံ ဒိသွာ ဣမိနာ သကလဇမ္ဗုဒီပတော ဟိရည
သုဝဏ္ဏံ သမ္ပိဏ္ဍိတံ, နိဓိကုမ္ဘိ နော ပဝဋ္ဋမာနာ အာဂတာတိ အဝသေသာနံ အာရောစေတွာ တံ အဂ္ဂဟေသုံ။ ကသ္
မာ တာတာ, မံ ဂဏှထာတိ? တယာ သကလဇမ္ဗုဒီပတော သဗ္ဗံ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ သမ္ပိဏ္ဍိတံ, အမှာကမ္ပိ ထောကံ
ထောကံ ဒေဟီတိ။ ကိံ တုမှေ န ဇာနာထ, ကဿပေ ဘဂဝတိ ပရိနိဗ္ဗုတော, တဿ ယောဇနိကံ ရတနစေတိယံ ကယိရ
တိ, တဒတ္ထာယ မယာ သမာဒပိတံ, နော အတ္တနော အတ္ထာယ။ တံ တံ လဒ္ဓလဒ္ဓဋ္ဌာနတော တတ္ထေဝ ပေသိတံ, မယှ
ံ ပန နိဝတ္ထသာဋကမတ္တံ ဌပေတွာ အညံ ဝိတ္တံ ကာကဏိကမ္ပိ နတ္ထီတိ။

ဧကေ, ‘‘ဝေမေတံ ဝိဿဇ္ဇေထ အာစရိယ’’န္တိ အာဟံသု။ ဧကေ, ‘‘အယံ ရာဇပူဇိတော အမစ္စပူဇိတော , အမှေဟ
သု ကဉ္စိဒေဝ နဂရဝီထိယံ ဒိသွာ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒီနံ အာရောစေတွာ အနယဗျသနံ ပာပုဏာပေယျာ’’တိ အာ
ဟံသု။ ဥပာသကော, ‘‘တာတာ, နာဟံ ဧဝံ ကရိဿာမီ’’တိ အာဟ။ တဉ္စ ခော တေသု ကာရုညေန, န အတ္တနော ဇီဝိတနိက
န္တိယာ။ အထ တေသု ဂဟေတဗ္ဗော ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗောတိ ဝိဝဒန္တေသု ဂဟေတဗ္ဗောတိ လဒ္ဓိကာ ဧဝ ဗဟုတရာ ဟု
တွာ ဇီဝိတာ ဝေါရောပယိံသု။

တေသံ ဗလဝဂုဏေ အရိယသာဝကေ အပရာဓေန နိဗ္ဗုတဒီပသိခါ ဝိယ အက္ခီနိ အန္တရဓာယိံသု။ တေ, ‘‘ကဟံ
ဘော စက္ခု, ကဟံ ဘော စက္ခူ’’တိ ဝိပ္ပလပန္တာ ဧကစ္စေ ဉာတကေဟိ ဂေဟံ နီတာ။ ဧကစ္စေ နောဉာတကာ အနာထာတိ
တတ္ထေဝ အဋဝိယံ ရုက္ခမူလေ ပဏ္ဏသာလာယံ ဝသိံသု။ အဋဝိံ အာဂတမနုဿာ ကာရုညေန တေသံ တဏ္ဍုလံ ဝါ ပုဋ
ဘတ္တံ ဝါ ပရိဗ္ဗယံ ဝါ ဒေန္တိ။ အရုပဏ္ဏာဒီနံ အတ္ထာယ ဂန္တွာ အာဂတာ မနုဿာ ကုဟိံ ဂတတ္ထာတိ ဝုတ္တေ
အန္ဓဝနံ ဂတမှာတိ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ ဒွိန္နမ္ပိ ဗုဒ္ဓါနံ ကာလေ တံ ဝနံ အန္ဓဝနံတွေဝဝ ပညာယတိ။ ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ ပနေတံ
ဆဍ္ဍိတဇနပဒေ အဋဝိ အဟောသိ။ အမှာကံ ဘဂဝတော ကာလေ သာဝတ္ထိယာ အဝိဒူရေ ဇေတဝနဿ ပိဋ္ဌိဘာဂေ ပ

ဝိဝေကကာမာနံ ကုလပုတ္တာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ပဓာနဃရံ အဟောသိ, တတ္ထ အာယသ္မာ ကုမာရကဿပော တေန သမယေန သေခပဋိပဒံ ပူရယမာနော ဝိဟရတိ။ တေန ဝုတ္တံ “အန္ဓဝနေ ဝိဟရတီ”တိ။

အညတရာ ဒေဝတာတိ နာမဂေါတ္တဝသေန အပါကဋာ ဧကာ ဒေဝတာတိ အတ္ထော။ “အဘိဇာနာတိ နော, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အဟု ညာတညတရဿ မဟေသက္ခဿ သံခိတ္တေန တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိံ ဘာသိတာ”တိ (မ. နိ. ၁.၃၆၅) ဧတ္ထ ပန အဘိညာတော သက္ကောပိ ဒေဝရာဇာ အညတရောတိ ဝုတ္တော။ **ဒေဝတာ**တိ စ ဣဒံ ဒေဝါနမ္ပိ ဒေဝဓီတာနမ္ပိ သာဓာရဏဝစနံ။ ဣမသ္မိံ ပနတ္ထေ ဒေဝေါ အဓိပ္ပေတော။ **အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ**တိ ဧတ္ထ အဘိက္ကန္တသဒ္ဒေါ ခယသုန္ဒရာဘိရူပအဗ္ဘနုမောဒနာဒီသု ဒိဿတိ။ တတ္ထ – “အဘိက္ကန္တာ, ဘန္တေ, ရတ္တိ, နိက္ခန္တော ပဌမော ယာမော, စိရနိသိန္နော ဘိက္ခုသင်္ဃော, ဥဒ္ဒိသတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဘိက္ခူနံ ပါတိမောက္ခ”န္တိ ဧဝမာဒီသု (အ. နိ. ၈.၂၀) ခယေ ဒိဿတိ။ “အယံ ဣမေသံ စတုန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ”တိ (အ. နိ. ၄.၁၀၀) ဧဝမာဒီသု သုန္ဒရေ။

> “ကော မေ ဝန္ဒတိ ပါဒါနိ, ဣဒ္ဓိယာ ယသသာ ဇလံ။
> အဘိက္ကန္တေန ဝဏ္ဏေန, သဗ္ဗာ ဩဘာသယံ ဒိသာ”တိ။ (ဝိ. ဝ. ၈၅၇) –

ဧဝမာဒီသု အဘိရူပေ။ “အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမာ”တိ ဧဝမာဒီသု (ပါရာ. ၁၅) အဗ္ဘနုမောဒနေ။ ဣဓ ပန ခယေ။ တေန **အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ**တိ ပရိက္ခီဏာယ ရတ္တိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထာယံ ဒေဝပုတ္တော မဇ္ဈိမယာမသမနန္တရေ အာဂတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ**တိ ဣဓ အဘိက္ကန္တသဒ္ဒေါ အဘိရူပေ။ ဝဏ္ဏသဒ္ဒေါ ပန ဆဝိ-ထုတိ-ကုလဝဂ္ဂကာရဏ-သဏ္ဌာနပမာဏရူပာယတနာဒီသု ဒိဿတိ။ တတ္ထ, “သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏောသိ ဘဂဝါ”တိ ဧဝမာဒီသု ဆဝိယာ။ “ကဒါ သညူဠှာ ပန တေ ဂဟပတိ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဝဏ္ဏာ”တိ (မ. နိ. ၂.၇၇) ဧဝမာဒီသု ထုတိယံ။ “စတ္တာရောမေ, ဘော ဂေါတမ, ဝဏ္ဏာ”တိ ဧဝမာဒီသု (ဒီ. နိ. ၃.၁၁၅) ကုလဝဂ္ဂေ။ “အထ ကေန နု ဝဏ္ဏေန, ဂန္ဓထေနောတိ ဝုစ္စတီ”တိ ဧဝမာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၂၃၄) ကာရဏေ။ “မဟန္တံ ဟတ္ထိရာဇဝဏ္ဏံ အဘိနိမ္မိနိတွာ”တိ ဧဝမာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၁၃၈) သဏ္ဌာနေ။ “တယော ပတ္တဿ ဝဏ္ဏာ”တိ ဧဝမာဒီသု (ပါရာ. ၆၀၂) ပမာဏေ။ “ဝဏ္ဏော ဂန္ဓော ရသော ဩဇာ”တိ ဧဝမာဒီသု ရူပါယတနေ။ သော ဣဓ ဆဝိယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တေန **အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ**တိ အဘိရူပဆဝိဣဋ္ဌဝဏ္ဏာ, မနာပဝဏ္ဏာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဒေဝတာ ဟိ မနုဿလောကံ အာဂစ္ဆမာနာ ပကတိဝဏ္ဏံ ပကတိဣဒ္ဓိံ ပဇဟိတွာ ဩဠာရိကံ အတ္တဘာဝံ ကတွာ အတိရေကဝဏ္ဏံ အတိရေကဣဒ္ဓိံ မာပေတွာ နဋသမဇ္ဇာဒီနိ ဂစ္ဆန္တာ မနုဿာ ဝိယ အဘိသင်္ခတေန ကာယေန အာဂစ္ဆန္တိ။ အယမ္ပိ ဒေဝပုတ္တော တထေဝ အာဂတော။ တေန ဝုတ္တံ “အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ”တိ။

ကေဝလကပ္ပန္တိ ဧတ္ထ ကေဝလသဒ္ဒေါ အနဝသေသ-ယေဘုယျ-အဗျာမိဿာနတိရေကဒဠှတ္ထ-ဝိသံယောဂါဒိအနေကတ္ထော။ တထာ ဟိဿ, “ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယ”န္တိ (ပါရာ. ၁) ဧဝမာဒီသု အနဝသေသတ္တမတ္ထော။ “ကေဝလကပ္ပါ စ အင်္ဂမဂဓာ ပဟူတံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ အာဒါယ ဥပသင်္ကမိဿန္တီ”တိ ဧဝမာဒီသု ယေဘုယျတာ။ “ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတီ”တိ (ဝိဘ. ၂၂၅) ဧဝမာဒီသု အဗျာမိဿတာ။ “ကေဝလံ သဒ္ဓါမတ္တကံ နူန အယမာယသ္မာ”တိ (မဟာဝ. ၂၄၄) ဧဝမာဒီသု အနတိရေကတာ။ “အာယသ္မတော အနုရုဒ္ဓဿ ဗာဟိယော နာမ သဒ္ဓိဝိဟာရိကော ကေဝလကပ္ပံ သင်္ဃဘေဒါယ ဌိတော”တိ (အ. နိ. ၄.၂၄၃) ဧဝမာဒီသု ဒဠှတ္ထတာ။ “ကေဝလီ ဝုသိတဝါ ဥတ္တမပုရိသောတိ ဝုစ္စတီ”တိ (သံ. နိ. ၃.၅၇) ဧဝမာဒီသု ဝိသံယောဂေ။ ဣဓ ပနဿ အနဝသေသတ္တမတ္ထောတိ အဓိပ္ပေတော။

ကပ္ပသဒ္ဒေါ ပနာယံ အဘိသဒ္ဒဟန-ဝေါဟာရ-ကာလ-ပညတ္တိ-ဆေဒန-ဝိကပ္ပ-လေသ-သမန္တဘာဝါဒိ-အနေကတ္ထော။ တထာ ဟိဿ, “ဩကပ္ပနိယမေတံ ဘောတော ဂေါတမဿ, ယထာ တံ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿာ”တိ (မ. နိ. ၁.၃၈၇) ဧဝမာဒီသု အဘိသဒ္ဒဟနမတ္ထော။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စဟိ သမဏကပ္ပေဟိ ဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိတု”န္တိ (စူဠဝ. ၂၅၀) ဧဝမာဒီသု ဝေါဟာရော။ “ယေန သုဒံ နိစ္စကပ္ပံ ဝိဟရာမီ”တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၈၇) ကာလော။ “ဣစ္စာယသ္မာ ကပ္ပော”တိ (သံ. နိ. ၃.၁၂၄) ဧဝမာဒီသု ပညတ္တိ။ “အလင်္ကတာ ကပ္ပိတကေသမဿူ”တိ (သံ. နိ. ၄.၃၆၅) ဧဝမာဒီသု ဆေဒနံ။ “ကပ္ပတိ ဒွင်္ဂုလကပ္ပော”တိ (စူဠဝ. ၄၄၆) ဧဝမာဒီသု ဝိကပ္ပော။ “အတ္ထိ ကပ္ပော

ဟော နိပဇ္ဇိတု”န္တိ (အ. နိ. ၈.၈၀) ဧဝမာဒီသု လေသော။ “ကေဝလကပ္ပံ ဝေဠုဝနံ ဩဘာသေတွာ”တိ (သံ. နိ. ၁.၉၄) ဧဝမာဒီသု သမန္တဘာဝေ။ ဣဓ ပနဿ သမန္တဘာဝေ အတ္ထော အဓိပ္ပေတော။ တသ္မာ **ကေဝလကပ္ပံ အန္ဓဝန**န္တိ ဧတ္ထ အနဝသေသံ သမန္တတော အန္ဓဝနန္တိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဩဘာသေတွာတိ ဝတ္ထာလင်္ကာရသရီရသမုဋ္ဌိတာယ အာဘာယ ဖရိတွာ, စန္ဒိမာ ဝိယ စ သူရိယော ဝိယ စ ဧကောဘာသံ ဧကပဇ္ဇောတံ ကရိတွာတိ အတ္ထော။ **ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသီ**တိ ဧကသ္မိံ အန္တေ, ဧကသ္မိံ ဩကာသေ အဋ္ဌာသိ။ **ဧတဒဝေစာ**တိ ဧတံ “ဘိက္ခု ဘိက္ခူ”တိအာဒိဝစနမဝေစ။ ကသ္မာ ပနာယံ အဝန္ဒိတွာ သမဏတေဟာရေနေဝ ကထေတီတိ? သမဏသညာသမုဒာစာရေနေဝ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – “အယံ အန္တရာ ကာမာဝစရေ ဝသိ။ အဟံ ပန အသ္မိံ တတော ကာလတော ပဋ္ဌာယ ဗြဟ္မစာရီ”တိ သမဏသညာဝဿ သမုဒာစရတိ, တသ္မာ အဝန္ဒိတွာ သမဏတေဟာရေနေဝ ကထေတိ။ ပုဗ္ဗသဟာယော ကိရေသော ဒေဝပုတ္တော ထေရဿ။ ကုတော ပဋ္ဌာယာတိ? ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ။ ယော ဟိ ပုဗ္ဗယောဂေ အာဂတေသု ပဉ္စသု သဟာယေသု အနုထေရော စတုတ္ထဒိဝသေ အနာဂါမိ အဟောသီတိ ဝုတ္တော, အယံ သော။ တဒါ ကိရ တေသု သင်္ဃတ္ထေရဿ အရဟတ္တေနေဝ သဒ္ဓိံ အဘိညာ အာဂမိံသု။ သော, “မယှံ ကိစ္စံ မတ္ထကံ ပတ္တ”န္တိ ဝေဟာသံ ဥပ္ပတိတွာ အနောတတ္တဒဟေ မုခံ ဓောဝိတွာ ဥတ္တရကုရုတော ပိဏ္ဍပါတံ အာဒာယ အာဂန္တွာ, “ဣမံ, အာဝုသော, ပိဏ္ဍပါတံ ဘုဉ္ဇိတွာ အပ္ပမတ္တာ သမဏဓမ္မံ ကရောထာ”တိ အာဟ။ ဣတရေ အာဟံသု – “န, အာဝုသော, အမှာကံ ဧဝံ ကတိကာ အတ္ထိ – ‘ယော ပဌမံ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ပိဏ္ဍပါတံ အာဟရတိ, တေနာဘတံ ဘုဉ္ဇိတွာ သေသေဟိ သမဏဓမ္မော ကာတဗ္ဗော’တိ။ တုမှေဟ အတ္တနော ဥပနိဿယေန ကိစ္စံ မတ္ထကံ ပါပယိတ္ထ။ မယမ္ပိ သစေ နော ဥပနိဿယော ဘဝိဿတိ, ကိစ္စံ မတ္ထကံ ပါပေဿာမ။ ပပဉ္စော ဧသ အမှာကံ, ဂစ္ဆထ တုမှေ”တိ။ သော ယထာဖာသုကံ ဂန္တွာ အာယုပရိယောသာနေ ပရိနိဗ္ဗာယိ။

ပုနဒိဝသေ အနုထေရော အနာဂါမိဖလံ သစ္ဆာကာသိ, တဿ အဘိညာယော အာဂမိံသု။ သောပိ တထေဝ ပိဏ္ဍပါတံ အာဟရိတွာ တေဟိ ပဋိက္ခိတ္တော ယထာဖာသုကံ ဂန္တွာ အာယုပရိယောသာနေ သုဒ္ဓါဝါသေ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော သုဒ္ဓါဝါသေ ဌတွာ တေ သဟာယေ ဩလောကေန္တော, ဧကော တဒါဝ ပရိနိဗ္ဗုတော, ဧကော အဓုနာ ဘဂဝတော သန္တိကေ အရိယဘူမိံ ပတ္တော, ဧကော လာဘသက္ကာရံ နိဿာယ, “အဟံ အရဟာ”တိ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒေတွာ သုပ္ပါရကပဋ္ဋနေ ဝသတီတိ ဒိသွာ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ, “န တွံ အရဟာ, န အရဟတ္တမဂ္ဂံ ပဋိပန္နော, ဂစ္ဆ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဓမ္မံ သုဏာဟီ”တိ ဥယျောဇေသိ။ သောပိ အန္တရဃရေ ဘဂဝန္တံ ဩဝါဒံ ယာစိတွာ, “တသ္မာ တိဟ တေ ဗာဟိယ ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ဟောတူ”တိ (ဥဒါ. ၁၀) ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဩဝဒိတော အရိယဘူမိံ သမ္ပာပုဏိ။

တတော အညော ဧကော အတ္ထိ, သော ကုဟိန္တိ ဩလောကေန္တော အန္ဓဝနေ သေက္ခပဋိပဒံ ပူရယမာနော ဝိဟရတီတိ ဒိသွာ စိန္တေသိ – “သဟာယကဿ သန္တိကေ ဂမိဿာမီတိ, ဂစ္ဆန္တေန ပန တုစ္ဆဟတ္ထေန အဂန္တွာ ကိဉ္စိ ပဏ္ဏာကာရံ ဂဟေတွာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ, သဟာယော ခော ပန မေ နိရာမိသော ပဗ္ဗတမတ္ထကေ ဝသန္တော မယာ အာကာသေ ဌတွာ ဒိန္နံ ပိဏ္ဍပါတမ္ပိ အပရိဘုဉ္ဇိတွာ သမဏဓမ္မံ အကာသိ, ဣဒါနိ အာမိသပဏ္ဏာကာရံ ကိံ ဂဏှိဿတိ? ဓမ္မပဏ္ဏာကာရံ ဂဟေတွာ ဂမိဿာမီ”တိ ဗြဟ္မလောကေ ဌိတောဝ ရတနာဝဠိံ ဂန္ထေန္တော ဝိယ ပန္နရသ ပဉှေ ဝိဘဇိတွာ တံ ဓမ္မပဏ္ဏာကာရံ အာဒာယ အာဂန္တွာ သဟာယဿ အဝိဒူရေ ဌတွာ အတ္တနော သမဏသညာသမုဒာစာရဝသေန တံ အနဘိဝါဒေတွာဝ, “ဘိက္ခု ဘိက္ခူ”တိ အာလပိတွာ **အယံ ဝမ္မိကော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ တုရိတာလပနဝသေန ဘိက္ခု ဘိက္ခူတိ အာမေဍိတံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာ တ ဧကေနေဝ တိလကေန နလာဋံ န သောဘတိ, တံ ပရိဝါရေတွာ အညေသုပိ ဒိန္နေသု ဖုလ္လိတမဏ္ဍိတံ ဝိယ သောဘတိ, ဧဝံ ဧကေနေဝ ပဒေန ဝစနံ န သောဘတိ , ပရိဝါရိကပဒေန သဒ္ဓိံ ဖုလ္လိတမဏ္ဍိတံ ဝိယ သောဘတီတိ တံ ပရိဝါရိကပဒဝသေန ဝစနံ ဖုလ္လိတမဏ္ဍိတံ ဝိယ ကရောန္တောပိ ဧဝမာဟ။

အယံ ဝမ္မိကောတိ ပုရတော ဌိတော ဝမ္မိကော နာမ နတ္ထိ, ဒေသနာဝသေန ပန ပုရတော ဌိတံ ဒဿေန္တော ဝိယ **အယ**န္တိ အာဟ။ **လင်္ဂီ**န္တိ သတ္ထံ အာဒာယ ခဏန္တော ပလိဃံ အဒ္ဒသ။ **ဥက္ခိပ လင်္ဂိံ အဘိက္ခဏ သုမေဓာ**တိ တာတ, ပဏ္ဍိတ, လင်္ဂီ နာမ ရတ္တိံ ဓူမာယတိ ဒိဝါ ပဇ္ဇလတိ။ ဥက္ခိပေတံ ပရံ ပရတော ခဏာတိ။ ဧဝံ သဗ္ဗပဒေသု အတ

ထော ဒဠှဗ္ဗော။ **ဥဒ္ဓုမာယိက** န္တိ မဏ္ဍူကံ။ **စင်္ကတရ** န္တိ ခါရပရိဿာဝနံ။ **ကုမ္မ** န္တိ ကစ္ဆပံ။ **အသိသူနန္တိ** မံသစ္ဆေဒကံ အသိဉ္စေဝ အဓိကုဋ္ဋနဉ္စ။ **မံသပေသီ**တိ နိသဒပေါတပ္ပမာဏံ အလ္လမံသပိဏ္ဍံ။ **နာဂ**န္တိ သုမနပုပ္ဖကလာပသဒိသံ မဟာဖဏံ တိဝိဓသောဝတ္ထိကပရိက္ခိတ္တံ အဟိနာဂံ အဒ္ဒသ။ **မာ နာဂံ ဃဋ္ဋေသီ** တိ ဒဏ္ဍကကောဋိယာ တ ဝလ္လိကောဋိယာ တ ပံသုစုဏ္ဏံ တ ပန ခိပမာနော မာ နာဂံ ဃဋ္ဋယိ။ **နမော ကရောဟိ နာဂဿာ** တိ ဥပရိတတတော အပဂမ္မ သုဒ္ဓဝတ္ထံ နိတသေတွတ နာဂဿ နမက္ကာရံ ကရောဟိ။ နာဂေန အဓိသယိတံ ဓနံ နာမ ယာဝ သတ္တမာ ကုလပရိဝဋ္ဋာ ခါဒတော န ခီယတိ, နာဂေ တေ အဓိသယိတံ ဓနံ ဒဿတိ, တသ္မာ နမော ကရောဟိ နာဂဿာတိ။ **ဣတော တ ပန သုတွတ**တိ ယထာ ဒုက္ခက္ခန္ဓေ ဣတော တိ သာသနေ နိဿက်ံ, န တထာ ဣဓ။ ဣဓ ပန ဒေဝပုတ္တေ နိဿက္ကံ, တသ္မာ **ဣတော တ ပနာ**တိ မမ တ ပန သန္တိကာ သုတွတတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။

၂၅၁. **စာတုမ္မဟာဘူတိကဿာ** တိ စတုမဟာဘူတမယဿ။ **ကာယဿေတံ အဓိဝစန** န္တိ သရီရဿ နာမံ။ ယထေဝ ဟိ ဗာဟိရကော ဝမ္မိကော, ဝမတီတိ ဝန္တကောတိ ဝန္တုဿယောတိ ဝန္တသိနေဟသမ္ဗန္ဓောတိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ **ဝမ္မိကော** တိ ဝုစ္စတိ။ သော ဟိ အဟိမင်္ဂုသဥန္ဒူရဃရကောဠိကာဒယော နာနပ္ပကာရေ ပာဏကေ ဝမတီတိ ဝမ္မိကော။ ဥပစိကာဟိ ဝန္တကောတိ ဝမ္မိကော။ ဥပစိကာဟိ ဝမိတွတ မုခတုဏ္ဍကေန ဥက္ခိတ္တပံသုစုဏ္ဏေန ကဋိပ္ပမာဏေနပိ ပောရိသပ္ပမာဏေနပိ ဥဿိတောတိ ဝမ္မိကော။ ဥပစိကာဟိ ဝန္တခေဠသိနေဟေန အာဗဒ္ဓတာယ သတ္တသတ္တ တာဟံ ဒေဝေ ဝဿန္တေပိ န ဝိပ္ပကိရိယတိ, နိဒာဃေပိ တတော ပံသုမုဋ္ဌိံ ဂဟေတွတ တသ္မိံ မုဋ္ဌိနာ ပီဠိယမာနေ သိနေဟော နိက္ခမတိ, ဧဝံ ဝန္တသိနေဟေန သမ္ဗဒ္ဓောတိ ဝမ္မိကော။ ဧဝမယံ ကာယောပိ, "အက္ခိမ္ဟာ အက္ခိဂူထကော"တိ အာဒိနာ နယေန နာနပ္ပကာရကံ အသုစိကလိမလံ ဝမတီတိ ဝမ္မိကော။ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓခီဏာသတ ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ နိကန္တိပရိယာဒာနေန အတ္တဘာဝံ ဆဍ္ဍေတွတ ဂတာတိ အရိယေဟိ ဝန္တကောတိပိ ဝမ္မိကော။ ယေဟိ စာယံ တီဟိ အဋ္ဌိသတေဟိ ဥဿိတော နှာရုသမ္ဗဒ္ဓော မံသာဝလေပနော အလ္လစမ္မပရိယောနဒ္ဓော ဆဝိရဉ္ဇိတော သတ္တေ ဝဉ္စေတိ, တံ သဗ္ဗံ အရိယေဟိ ဝန္တမေတတိ ဝန္တုဿယောတိပိ ဝမ္မိကော။ "တဏှာ ဇနေတိ ပုရိသံ, စိတ္တမဿ ဝိဓာဝတီ"တိ (သံ. နိ. ၁.၅၅) ဧဝံ တဏှာယ ဇနိတတ္တာ အရိယေဟိ ဝန္တေနေဝ တဏှာသိနေဟေန သမ္ဗဒ္ဓော အယန္တိ ဝန္တသိနေဟေန သမ္ဗဒ္ဓောတိပိ ဝမ္မိကော။ ယထာ စ ဝမ္မိကဿ အန္တော နာနပ္ပကာရာ ပာဏကာ တတ္ထေဝ ဇာယန္တိ, ဥစ္စာရပဿာဝံ ကရောန္တိ, ဂိလာနာ သယန္တိ, မတာ ပတန္တိ။ ဣတိ သော တေသံ သူတိဃရံ ဝစ္စကုဋိ ဂိလာနသာလာ သုသာနဉ္စ ဟောတိ။ ဧဝံ ခတ္တိယမဟာသာလာဒီနမ္ပိ ကာယော အယံ ကေပိတရက္ခိတော မဏ္ဍိတပ္ပသာဓိတော မဟာနုဘာတနံ ကာယောတိ အစိန္တေတွတ ဆဝိနိဿိတာ ပါဏာ စမ္မနိဿိတာ ပါဏာ မံသနိဿိတာ ပါဏာ နှာရုနိဿိတာ ပါဏာ အဋ္ဌိနိဿိတာ ပါဏာ အဋ္ဌိမိဉ္ဇနိဿိတာ ပါဏာတိ ဧဝံ ကုလဂဏနာယ အသီတိမတ္တာနိ ကိမိကုလသဟဿာနိ အန္တောကာယသ္မိံယေဝ ဇာယန္တိ, ဥစ္စာရပဿာဝံ ကရောန္တိ, ဂေလညေန အာတုရိတာနိ သယန္တိ, မတာနိ ပတန္တိ, ဣတိ အယမ္ပိ တေသံ ပါဏာနံ သူတိဃရံ ဝစ္စကုဋိ ဂိလာနသာလာ သုသာနဉ္စ ဟောတီတိ "ဝမ္မိကော" တွေဝ သင်္ခံ ဂတော။ တေနာဟ ဘဂဝါ – "ဝမ္မိကောတိ ခော, ဘိက္ခု, ဣမဿ စာတုမဟာဘူတိကဿ ကာယဿေတံ အဓိဝစန"န္တိ။

မာတာပေတ္တိကသမ္ဘဝဿာ တိ မာတိတော စ ပိတိတော စ နိဗ္ဗတ္တေန မာတာပေတ္တိကေန သုက္ကသောဏိတေန သမ္ဘူတဿ။ **ဩဒနကုမ္မာသူပစယဿာ** တိ ဩဒနေန စေဝ ကုမ္မာသေန စ ဥပစိတဿ ဝဍ္ဍိတဿ။ **အနိစ္စုစ္ဆာဒနပရိမဒ္ဒနဘေဒနဝိဒ္ဓံသနဓမ္မဿာ**တိ ဧတ္ထ အယံ ကာယော ဟုတွတ အဘာဝဋ္ဌေန **အနိစ္စဓမ္မော** ။ ဒုဂ္ဂန္ဓဝိဃာတတ္ထာယ တနုဝိလေပနေန **ဥစ္ဆာဒနဓမ္မော** ။ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါဗာဓဝိနောဒနတ္ထာယ ခုဒ္ဒကသမ္ဗာဟနေန **ပရိမဒ္ဒနဓမ္မော**။ ဒဟရကာလေ တ ဦရူသု သယာပေတွတ ဂဗ္ဘာသယေန ဒုဿဏ္ဌိတာနံ တေသံ တေသံ အင်္ဂါနံ သဏ္ဌာနသမ္ပာဒနတ္ထံ အဉ္ဆနပီဠနာဒိဝသေန ပရိမဒ္ဒနဓမ္မော။ ဧဝံ ပရိဟရိတောပိ စ ဘေဒနဝိဒ္ဓံသနဓမ္မော ဘိဇ္ဇတိ စေဝ ဝိကိရတိ စ, ဧဝံ သဘာဝေါတိ အတ္ထော။ တတ္ထ မာတာပေတ္တိကသမ္ဘဝဩဒနကုမ္မာသူပစယဥစ္ဆာဒနပရိမဒ္ဒနပဒေဟိ သမုဒယော ကထိတော, အနိစ္စဘေဒဝိဒ္ဓံသနပဒေဟိ အတ္ထင်္ဂမော။ ဧဝံ သတ္တဟိပိ ပဒေဟိ စာတုမဟာဘူတိကဿ ကာယဿ ဥစ္စာဝစဘာဝေါ ဝဍ္ဍိပရိဟာနိ သမုဒယတ္ထင်္ဂမော ကထိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဒိတ ကမ္မန္တေ တိ ဒိတ ကတ္တဗ္ဗကမ္မန္တေ။ **ဓူမာယနာ**တိ ဧတ္ထ အယံ ဓူမသဒ္ဒော ကောဓေ တဏှာယ ဝိတက္ကေ ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု ဓမ္မဒေသနာယ ပကတိဓူမေတိ ဣမေသု အတ္ထေသု ဝတ္တတိ။ "ကောဓော ဓူမော ဘသ္မနိ မောသဝဇ္ဇ"န္တိ (သံ. နိ. ၁.၁၆၅) ဧတ္ထ ဟိ ကောဓေ ဝတ္တတိ။ "ဣစ္ဆာဓူမာယိတာ သတ္တာ"တိ ဧတ္ထ တဏှာ

ယ။ ‘‘တေန ခော ပန သမယေန အညတရော ဘိက္ခု ဘဂဝတော အဝိဒူရေ ခုမာယန္တော နိသိန္နော ဟောတီ’’တိ ဧတ္ထ ဝိတက္ကေ။

> ‘‘ပဉ္စေ စ ကာမာ ပလိပေ စ ကာမာ၊
> ဘယဉ္စ မေတံ တိမူလံ ပဝုတ္တံ။
> ရဇော စ ဓူမော စ မယာ ပကာသိတာ။
> ဟိတွာ တုဝံ ပဗ္ဗဇ ဗ္ရဟ္မဒတ္တာ’’တိ။ (ဇာ. ၁.၆.၁၄) –

ဧတ္ထ ပဉ္စကာမဂုဏေသု။ ‘‘ဓူမံ ကတ္တာ ဟောတီ’’တိ (မ. နိ. ၁.၃၄၉) ဧတ္ထ ဓမ္မဒေသနာယ။ ‘‘ဓဇော ရထဿ ပညာဏံ, ဓူမော ပညာဏမဂ္ဂိနော’’တိ (သံ. နိ. ၁.၇၂) ဧတ္ထ ပကတိဓူမေ။ ဣဓ ပနာယံ ဝိတက္ကေ အဓိပ္ပေတော။ တေနာဟ ‘‘အယံ ရတ္တိံ ဓူမာယနာ’’တိ။

တထာဂတဿေတံ အဓိဝစနန္တိ တထာဂတော ဟိ သတ္တန္နံ ဓမ္မာနံ ဗာဟိတတ္တာ **ဗ္ရာဟ္မဏော** နာမ။ ယထာဟ – ‘‘သတ္တန္နံ ခော, ဘိက္ခု, ဓမ္မာနံ ဗာဟိတတ္တာ ဗ္ရာဟ္မဏော။ ကတမေသံ သတ္တန္နံ? ရာဂေါ ဗာဟိတော ဟောတိ, ဒောသော။ မောဟော။ မာနော။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ။ ဝိစိကိစ္ဆာ။ သီလဗ္ဗတပရာမာသော ဗာဟိတော ဟောတိ။ ဣမေသံ ဘိက္ခု သတ္တန္နံ ဓမ္မာနံ ဗာဟိတတ္တာ ဗ္ရာဟ္မဏော’’တိ (စူဠနိ. မေတ္တဂူမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၂၈)။ **သုမေဓော**တိ သုန္ဒရပညော။ **သေက္ခဿာ** တိ ဧတ္ထ သိက္ခတီတိ သေက္ခော။ ယထာဟ – ‘‘သိက္ခတီတိ ခော, ဘိက္ခု, တသ္မာ သေက္ခောတိ ဝုစ္စတိ။ ကိဉ္စ သိက္ခတိ? အဓိသီလမ္ပိ သိက္ခတိ, အဓိစိတ္တမ္ပိ သိက္ခတိ, အဓိပညမ္ပိ သိက္ခတီ’’တိ (အ. နိ. ၃.၈၆)။

ပညာယ အဓိဝစနန္တိ လောကိယလောကုတ္တရာယ ပညာယ ဧတံ အဓိဝစနံ, န အာဝုသေတ္တဿ။ **ဝီရိယာရမ္ဘဿ ဝါ**တိ ကာယိကစေတသိကဝီရိယဿ။ တံ ပညာဂတိကမေဝ ဟောတိ။ လောကိယာယ ပညာယ လောကိယံ, လောကုတ္တရာယ ပညာယ လောကုတ္တရံ။ ဧတ္ထ ပနာယံ အတ္ထဒီပနာ –

ဧကော ကိရ ဇာနပဒော ဗ္ရာဟ္မဏော ဟတော၀ မာဏဝကေဟိ သဒ္ဓိံ ကမတော နိက္ခမ္မ ဒိဝသံ အရညေ မန္တေ တ စေတွာ သာယံ ကမံ အာဂစ္ဆတိ။ အန္တရာမဂ္ဂေ စ ဧကော ဝမ္မိကော အတ္ထိ။ သော ရတ္တိံ ဓူမာယတိ, ဒိဝါ ပဇ္ဇလတိ။ ဗ္ရာဟ္မဏော အန္တေဝါသီ သုမေဓံ မာဏဝံ အာဟ – ‘‘တာတ, အယံ ဝမ္မိကော ရတ္တိံ ဓူမာယတိ, ဒိဝါ ပဇ္ဇလတိ, ဝိကာရမဿ ပဿိဿာမ, ဘိန္ဒိတွာ နံ စတ္တာရော ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ ခိပဟီ’’တိ။ သော သာဓူတိ ကုဒါလံ ဂ ဟေတွာ သမေဟိ ဟဒေဟိ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာယ တထာ အကာသိ။ တတ္ထ အာစရိယဗ္ရာဟ္မဏော ဝိယ ဘဂဝါ။ သုမေဓ မာဏဝကော ဝိယ သေက္ခော ဘိက္ခု။ ဝမ္မိကော ဝိယ ကာယော။ ‘‘တာတ, အယံ ဝမ္မိကော ရတ္တိံ ဓူမာယတိ, ဒိဝါ ပဇ္ဇလတိ, ဝိကာရမဿ ပဿိဿာမ, ဘိန္ဒိတွာ နံ စတ္တာရော ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ ခိပဟီ’’တိ ဗ္ရာဟ္မဏေန ဝုတ္တကာလော ဝိယ, ‘‘ဘိက္ခု စာတုမဟာဘူတိကံ ကာယံ စတ္တာရော ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ ပရိဂ္ဂဏှာဟီ’’တိ ဘဂဝတာ ဝုတ္တကာလော။ တဿ သာဓူတိ ကုဒါလံ ဂဟေတွာ တထာကရဏံ ဝိယ သေက္ခဿ ဘိက္ခုနော, ‘‘ယော ဝီသတိယာ ကောဋ္ဌာသေသု ထဒ္ဓဘာဝေ, အယံ ပထဝီဓာတု။ ယော ဒွာဒသသု ကောဋ္ဌာသေသု အာဗန္ဓနဘာဝေ, အယံ အာပောဓာတု။ ယော စတူသု ကောဋ္ဌာသေသု ပရိပါစနဘာဝေ, အယံ တေဇောဓာတု။ ယော ဆသု ကောဋ္ဌာသေသု ဝိတ္ထမ္ဘနဘာဝေ, အယံ ဝါယောဓာတူ’’တိ ဧဝံ စတုဓာတုဝဝတ္ထာနဝသေန ကာယပရိဂ္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။

လင်္ဂီတိ ခော, ဘိက္ခု တိ ကသ္မာ ဘဂဝါ အဝိဇ္ဇံ လင်္ဂီတိ ကတွာ ဒဿေသီတိ? ယထာ ဟိ နဂရဿ ဒွါရံ ပိဓာယ ပလိဃေ ယောဇိတေ မဟာဇနဿ ဂမနံ ပစ္ဆိဇ္ဇတိ, ယေ နဂရဿ အန္တော, တေ အန္တောယေဝ ဟောန္တိ။ ယေ ဗဟိ, တေ ဗဟိယေဝ။ ဧဝမေဝ ယဿ ဉာဏမုခေ အဝိဇ္ဇာလင်္ဂီ ပတတိ, တဿ နိဗ္ဗာနသမ္ပာပကံ ဉာဏဂမနံ ပစ္ဆိဇ္ဇတိ, တသ္မာ အဝိဇ္ဇံ လင်္ဂီတိ ကတွာ ဒဿေသိ။ **ပဇဟ အဝိဇ္ဇ**န္တိ ဧတ္ထ ကမ္မဋ္ဌာနဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဝသေန အဝိဇ္ဇာပဟာနံ ကထိတံ။

ဥဒ္ဓုမာယိကာတိ ခော, ဘိက္ခု တိ ဧတ္ထ **ဥဒ္ဓုမာယိကမဏ္ဍူကော** နာမ နော မဟန္တော, နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏော ဟောတိ, ပုရာဏပဏ္ဏန္တရေ ဝါ ဂစ္ဆန္တရေ ဝါ ဝလ္လိအန္တရေ ဝါ ဝသတိ။ သော ဒဏ္ဍကောဋိယာ ဝါ ဝလ္လိကောဋိယာ ဝါ ပံသုစုဏ္ဏကေန ဝါ ဃဋ္ဋိတော အာယမိတွာ မဟန္တော ပရိမဏ္ဍလော ဗေလုဝပက္ကပ္ပမာဏော ဟုတွာ စတ္တာ

ရော ဟဒေ အာကာသဂတေ ကတွာ ပစ္ဆိန္နဂမနော ဟုတွာ အမိတ္တဝသံ ယာတိ, ကာကကုလလာဒိဘတ္တမေဝ ဟောတိ။ ဧဝမေဝ အယံ ကောဏော ပဋမံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တော စိတ္တာဝိလမတ္တကောဝ ဟောတိ။ တသ္မိံ ခဏေ အနိဂ္ဂဟိတော ဝမိတွာ မုခဝိကုလနံ ဟာပေတိ။ တအ အနိဂ္ဂဟိတော ဟနုသဉ္စောပနံ ဟာပေတိ။ တအ အနိဂ္ဂဟိတော ဖရုသတစာနိစ္ဆာရဏံ ဟာပေတိ။ တအ အနိဂ္ဂဟိတော ဒိသာဝိလောကနံ ဟာပေတိ။ တအ အနိဂ္ဂဟိတော အာကမုနပရိကမုနံ ဟာပေတိ။ တအ အနိဂ္ဂဟိတော ဟဏိနာ လေဍ္ဍုဒဏ္ဍသတ္ထပရာမသနံ ဟာပေတိ။ တအ အနိဂ္ဂဟိတော ဒဏ္ဍသတ္ထာဘိနိပါတံ ဟာပေတိ ။ တအ အနိဂ္ဂဟိတော ပရဃာတနမ္ပိ အတ္တဃာတနမ္ပိ ဟာပေတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ ဟေတံ – ''ယတော အယံ ကောဓော ပရံ ဃာတေတွာ အတ္တာနံ ဃာတေတိ, တွောဝတာယံ ကောဓော ပရမုဿဒဂတော ဟောတိ ပရမဝေပုလ္လပ္ပတ္တော''တိ။ တတ္ထ ယထာ ဥဒ္ဒုမာယိကာယ စတူသု ဟဒေသု အာကာသဂတေသု ဂမနံ ပစ္ဆိဇ္ဇတိ, ဥဒ္ဒုမာယိကာ အမိတ္တဝသံ ဂန္တွာ ကာကာဒိဘတ္တံ ဟောတိ, ဧဝမေဝ ကောဓသမင်္ဂီပုဂ္ဂလော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝဍ္ဎေတုံ န သက္ကောတိ, အမိတ္တဝသံ ယာတိ, သဗ္ဗေသံ မာရာနံ ယထာကာမကရဏီယော ဟောတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – ''ဥဒ္ဒုမာယိကာတိ ခော, ဘိက္ခု, ကောဓူပါယာသဿေတံ အဓိဝစန''န္တိ။ တတ္ထ ဗလဝပ္ပတ္တော ကောဓော ဝ ကောဓူပါယာသော။ **ပဇဟ ကောဓူပါယာသ**န္တိ တွေ ပဋိသင်္ခါနပ္ပဟာနံ ကထိတံ။

ဒွိဓာပထောတိ တွေ, ယထာ ပုရိသော သဓနော သဘောဂေ ကန္တာရဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော ဒွေဓာပထံ ပတွာ, ''ဣမိနာ နု ခော ဂန္တဗ္ဗံ, ဣမိနာ ဂန္တဗ္ဗ''န္တိ နိစ္ဆေတုံ အသက္ကောန္တော တတ္ထေဝ တိဋ္ဌတိ, အထ နံ စောရာ ဥဋ္ဌဟိတွာ အနယဗျသနံ ဟာပေန္တိ, ဧဝမေဝ ခော မူလကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ နိသိန္နော ဘိက္ခု ဗုဒ္ဓါဒီသု ကင်္ခာယ ဥပ္ပန္နာယ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝဍ္ဎေတုံ န သက္ကောတိ, အထ နံ ကိလေသမာရာဒယော သဗ္ဗေ မာရာ အနယဗျသနံ ဟာပေန္တိ, ဣတိ ဝိစိကိစ္ဆာ ဒွေဓာပထသမာ ဟောတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – ''ဒွိဓာပထောတိ ခော, ဘိက္ခု, ဝိစိကိစ္ဆာယေတံ အဓိဝစန''န္တိ။ **ပဇဟ ဝိစိကိစ္ဆ**န္တိ တွေ ကမ္မဋ္ဌာနုဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဝသေန ဝိစိကိစ္ဆာပဟာနံ ကထိတံ။

စင်္ဂဝါရန္တိ တွေ, ယထာ ရဇကေဟိ ခါရပရိဿာဝနမှိ ဥဒကေ ပက္ခိတ္တေ ဧကော ဥဒကဃဋော ဒွေပိ ဒသပိ ဝီသတိပိ ဃဋသတမ္ပိ ပဂ္ဃရတိယေဝ, ပသဋမတ္တမ္ပိ ဥဒကံ န တိဋ္ဌတိ, ဧဝမေဝ နီဝရဏသမင်္ဂိနော ပုဂ္ဂလဿ အဗ္ဘန္တရေ ကုသလဓမ္မော န တိဋ္ဌတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – ''စင်္ဂဝါရန္တိ ခော, ဘိက္ခု, ပဉ္စန္နေတံ နီဝရဏာနံ အဓိဝစန''န္တိ။ **ပဇဟ ပဉ္စနီဝရဏေ**တိ တွေ ဝိက္ခမ္ဘနတဒင်္ဂဝသေန နီဝရဏပ္ပဟာနံ ကထိတံ။

ကုမ္မောတိ တွေ, ယထာ ကစ္ဆပဿ စတ္တာရော ဟအ သီသန္တိ ပဉ္စေဝ အင်္ဂါနိ ဟောန္တိ, ဧဝမေဝ သဗ္ဗေပိ သင်္ခတာ ဓမ္မာ ဂယှမာနာ ပဉ္စေဝ ခန္ဓာ ဘဝန္တိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – ''ကုမ္မောတိ ခော, ဘိက္ခု, ပဉ္စန္နေတံ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာနံ အဓိဝစန''န္တိ။ **ပဇဟ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓေ**တိ တွေ ပဉ္စသု ခန္ဓေသု ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနံ ကထိတံ။

အသိသူနာတိ တွေ, ယထာ သူနာယ ဥပရိ မံသံ ဌပေတွာ အသိနာ ကောဋ္ဋေန္တိ, ဧဝမိမေ သတ္တာ ဝတ္ထုကာမတ္ထာယ ကိလေသကာမေဟိ ဃာတယမာနာ ဝတ္ထုကာမာနံ ဥပရိ ကတွာ ကိလေသကာမေဟိ ကန္တိတာ ကောဋ္ဋိတာ စ ဟောန္တိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – ''အသိသူနာတိ ခော, ဘိက္ခု, ပဉ္စန္နေတံ ကာမဂုဏာနံ အဓိဝစန''န္တိ။ **ပဇဟ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ**တိ တွေ ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနံ ကထိတံ။

မံသပေသီတိ ခော, ဘိက္ခူတိ တွေ အယံ **မံသပေသိ** နာမ ဗဟုဇနပတ္ထိတာ ခတ္တိယာဒယော မနုဿာပိ နံ ပတ္ထေန္တိ ကာကာဒယော တိရစ္ဆာနာပိ။ ဣမေ ဟိ သတ္တာ အဝိဇ္ဇာယ သမ္မတ္တာ နန္ဒိရာဂံ ဥပဂမ္မ ဝဋ္ဋံ ဝဍ္ဎေန္တိ။ ယထာ တ မံသပေသိ ဌပိတဌပိတဋ္ဌာနေ လဂ္ဂတိ, ဧဝမိမေ သတ္တာ နန္ဒိရာဂဗဒ္ဓါ ဝဋ္ဋေ လဂ္ဂန္တိ, ဒုက္ခံ ပတွာပိ န ဥက္ကဏ္ဌန္တိ , ဣတိ နန္ဒိရာဂေ မံသပေသိသဒိသော ဟောတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – ''မံသပေသီတိ ခော, ဘိက္ခု, နန္ဒိရာဂဿေတံ အဓိဝစန''န္တိ။ **ပဇဟ နန္ဒီရာဂ**န္တိ တွေ စတုတ္ထမဂ္ဂေန နန္ဒီရာဂပ္ပဟာနံ ကထိတံ။

နာဂေတိ ခော, ဘိက္ခု, ခီဏာသဝဿေတံ ဘိက္ခုနော အဓိဝစနန္တိ တွေ ယေနတ္တေန ခီဏာသဝေ နာဂေတိ ဝုစ္စတိ, သော အနင်္ဂဏသုတ္တေ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၆၃) ပကာသိတော ဝေ။ **နမော ကရောဟိ နာဂဿာ**တိ ခီဏာသဝဿ ဗုဒ္ဓနာဂဿ, ''ဗုဒ္ဓော သော ဘဂဝါ ဗောဓာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ဒန္တော သော ဘဂဝါ ဒမထာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, သန္တော သော ဘဂဝါ သမထာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, တိဏ္ဏော သော ဘဂဝါ တရဏာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ပရိနိဗ္ဗုတော သော

ဘဂဝတ ပရိနိဗ္ဗာနာယ ဓမ္မံ ဒေသေတီ''တိ (မ. နိ. ၁.၃၆၁) ဧဝံ နမက္ကာရံ ကရောဟီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ ဣတိ ဣဒံ သုတ္တံ ထေရဿ ကမ္မဋ္ဌာနံ အဟောသိ။ ထေရောပိ ဣဒမေဝ သုတ္တံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တော။ **အယမေတဿ အတ္ထော** တိ အယံ ဧတဿ ပဉှဿ အတ္ထော။ ဣတိ ဘဂဝတ ရတန ရာသိမှိ မဏိကူဋံ ဂဏှန္တော ဝိယ ယထာနုသန္ဓိနာဝ ဒေသနံ နိဋ္ဌပေသီတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဝမ္မိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ရထဝိနီတသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၅၂. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ရထဝိနီတသုတ္တံ။ တတ္ထ **ရာဇဂဟေ**တိ ဧဝံနာမကေ နဂရေ, တဉှိ မန္ဓာတုမဟာဂောဝိန္ဒ အာဒီဟိ ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ **ရာဇဂဟ**န္တိ ဝုစ္စတိ။ အညေပေတ္ထ ပကာရေ ဝဏ္ဏယန္တိ။ ကိံ တေဟိ? နာမမေတံ တဿ န ဂရဿ။ တံ ပနေတံ ဗုဒ္ဓကာလေ စ စက္ကဝတ္တိကာလေ စ နဂရံ ဟောတိ, သေသကာလေ သုညံ ဟောတိ ယက္ခပရိဂ္ဂ ဟိတံ, တေသံ ဝသန္တဝနံ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ။ **ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ** တိ **ဝေဠုဝန**န္တိ တဿ ဥယျာနဿ နာမံ, တံ ကိရ ဝေဠူဟိ ပရိက္ခိတ္တံ အဟောသိ အဋ္ဌာရသဟတ္ထေန စ ပာကာရေန, ဂောပုရဋ္ဋာလကယုတ္တံ နီလောဘာသံ မနောရမံ, တေန **ဝေဠုဝန**န္တိ ဝုစ္စတိ။ ကလန္ဒကာနဉ္စေတ္ထ နိဝါပံ အဒံသု, တေန **ကလန္ဒကနိဝါပော** တိ ဝုစ္စတိ။

ပုဗ္ဗေ ကိရ အညတရော ရာဇာ တတ္ထ ဥယျာနကီဠနတ္ထံ အာဂတော သုရာမဒေန မတ္တော ဒိဝါသေယျံ ဥပဂ တော သုပိ။ ပရိဇနောပိဿ, ''သုတ္တော ရာဇာ''တိ ပုပ္ဖဖလာဒီဟိ ပလောဘိယမာနော ဣတော စိတော စ ပက္ကာမိ, အထ သုရာဂန္ဓေန အညတရသ္မာ သုသိရရုက္ခာ ကဏှသပ္ပော နိက္ခမိတွာ ရညော အဘိမုခော အာဂစ္ဆတိ။ တံ ဒိသွာ ရုက္ခဒေဝတာ, ''ရညော ဇီဝိတံ ဒမ္မီ''တိ ကာဠကဝေသေန အာဂန္တွာ ကဏ္ဏမူလေ သဒ္ဒမကာသိ။ ရာဇာ ပဋိဗုဇ္ဈိ, ကဏှ သပ္ပော နိဝတ္တော။ သော တံ ဒိသွာ, ''ဣမာယ မမ ဇီဝိတံ ဒိန္န''န္တိ ကာဠကာနံ တတ္ထ နိဝါပံ ပဋ္ဌပေသိ, အဘယ ဃောသနဉ္စ ဃောသာပေသိ။ တသ္မာ တံ တတော ပဘုတိ **ကလန္ဒကနိဝါပ** န္တိ သင်္ခံ ဂတံ။ **ကလန္ဒကာ** တိ ကာဠကာ နံ နာမံ။

ဇာတိဘူမိကာတိ ဇာတိဘူမိဝါသိနော။ တတ္ထ **ဇာတိဘူမီ**တိ ဇာတဋ္ဌာနံ။ တံ ခော ပနေတံ နေဝ ကောသလမဟာ ရာဇာဒီနံ န စင်္ကီဗြာဟမဏာဒီနံ န သက္ကသုယာမသန္တုသိတာဒီနံ န အသီတိမဟာသာဝကာဒီနံ န အညေသံ သတ္တာနံ ဇာတဋ္ဌာနံ ''ဇာတိဘူမီ''တိ ဝုစ္စတိ။ ယဿ ပန ဇာတဒိဝသေ ဒသသဟဿိလောကဓာတု ဧကဒ္ဓဇမာလာဝိပ္ပကိဏ္ဏ ကုသုမတာသစုဏ္ဏဂန္ဓသုဂန္ဓာ သဗ္ဗပါလိဖုလ္လမိဝ နန္ဒနဝနံ ဝိရောစမာနာ ပဒုမိနိပဏ္ဏေ ဥဒကဗိန္ဒု ဝိယ အကမ္ပိတ္ထ, ဇစ္စန္ဓာဒီနဉ္စ ရူပဒဿနာဒီနိ အနေကာနိ ပာဋိဟာရိယာနိ ပဝတ္တိံသု, တဿ သဗ္ဗညုဗောဓိသတ္တဿ ဇာတဋ္ဌာနသာကိယဇနပဒေ ကပိလဝတ္ထာဟာရော, သာ ''ဇာတိဘူမီ''တိ ဝုစ္စတိ။

ဓမ္မဂရုဘာဝဝဏ္ဏနာ

ဝဿံဝုဋ္ဌာ တိ တေမာသံ ဝဿံဝုဋ္ဌာ ပဝါရိတပဝါရဏာ ဟုတွာ။ **ဘဂဝတ ဧတဒဝေါစ**တိ ''ကစ္စိ, ဘိက္ခဝေ, ခမနီယ''န္တိအာဒီဟိ ဝစနေဟိ အာဂန္တုကပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ဧဝံ, ''ကော နု ခော, ဘိက္ခဝေ''တိအာဒိဝစနမဝေါစ။ တေ ကိရ ဘိက္ခူ, – ''ကစ္စိ, ဘိက္ခဝေ, ခမနီယံ ကစ္စိ ယာပနီယံ, ကစ္စိတ္ထ အပ္ပကိလမထေန အဒ္ဓာနံ အာဂတာ, န စ ပိဏ္ဍ ကေန ကိလမိတ္ထ, ကုတော စ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, အာဂစ္ဆထာ''တိ ပဋိသန္ထာရဝသေန ပုဋ္ဌာ – ''ဘဂဝတ သာကိ ယဇနပဒေ ကပိလဝတ္ထာဟာရတော ဇာတိဘူမိတော အာဂစ္ဆာမာ''တိ အာဟံသု။ အထ ဘဂဝတ နေဝ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာ ဇဿ, န သက္ကောဒနဿ, န သုက္ကောဒနဿ, န ဓောတောဒနဿ, န အမိတောဒနဿ, န အမိတ္တာယ ဒေဝိ ယာ, န မဟာပဇာပတိယာ, န သကလဿ သာကိယမဏ္ဍလဿ အာရောဂျံ ပုစ္ဆိ။ အထ ခော အတ္တနာ စ ဒသကထာ ဝတ္ထုလာဘိံ ပရစ္စ တတ္ထ သမာဒပေတာရံ ပဋိပတ္တိသမ္ပန္နံ ဘိက္ခုံ ပုစ္ဆန္တော ဣဒံ – ''ကော နု ခော, ဘိက္ခဝေ''တိ အာဒိဝစနံ အဝေါစ။

ကသ္မာ ပန ဘဂဝါ သုဒ္ဓေါဒနာဒီနံ အာရောဂျံ အပုစ္ဆိတွာ ဧဝရူပံ ဘိက္ခုမေဝ ပုစ္ဆတိ? ပိယတာယ။ ဗုဒ္ဓါနဉှိ ပဋိပန္နကာ ဘိက္ခူ ဘိက္ခုနိယော ဥပါသကာ ဥပါသိကာယော စ ပိယာ ဟောန္တိ မနာပါ။ ကိံ ကာရဏာ? ဓမ္မဂရုတာယ။ ဓမ္မဂရုနော ဟိ တထာဂတာ, သော စ နေသံ ဓမ္မဂရုဘာဝေါ, "ဒုက္ခံ ခေါ အဂါရဝေါ ဝိဟရတိ, အပ္ပတိဿော"တိ (အ. နိ. ၄.၂၁) ကြမိနာ အဇပါလနိဂြောဓမူလေ ဥပ္ပန္နစိတ္တာသယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဓမ္မဂရုတာယေဝ ဟိ ဘဂဝါ မဟာကဿပတ္ထေရဿ အဘိနိက္ခမနဒိဝသေ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကရောန္တော တိဂါဝုတံ မဂ္ဂံ အဂမာသိ။ အတိရေကတိယောဇနသတံ မဂ္ဂံ ဂန္တွာ ဂင်္ဂါတီရေ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ မဟာကပ္ပိနံ သပရိသံ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌပေသိ။ ဧကသ္မိံ ပစ္ဆာဘတ္တေ ပဉ္စစတ္တာလီသယောဇနံ မဂ္ဂံ ဂန္တွာ ကုမ္ဘကာရဿ နိဝေသနေ တိယာမရတ္တိံ ဓမ္မကထံ ကတွာ ပုက္ကုသာတိကုလပုတ္တံ အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌပေသိ။ ဝီသယောဇနသတံ ဂန္တွာ ဝနဝါသိသာမဏေရဿ အနုဂ္ဂဟံ အကာသိ။ သဋ္ဌိယောဇနမဂ္ဂံ ဂန္တွာ ခဒိရဝနိယတ္ထေရဿ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော ပါစီနဝံသဒါယေ နိသိန္နော မဟာပုရိသဝိတက္ကံ ဝိတက္ကေတီတိ ဉတွာ တတ္ထ အာကာသေန ဂန္တွာ ထေရဿ ပုရတော ဩရုယှ သာဓုကာရမဒါသိ။ ကောဋိကဏ္ဏသောဏတ္ထေရဿ ဧကဂန္ဓကုဋိယံ သေနာသနံ ပညာပေတွာ ပစ္စူသကာလေ ဓမ္မဒေသနံ အဇ္ဈေသိတွာ သရဘညပရိယောသာနေ သာဓုကာရမဒါသိ။ တိဂါဝုတံ မဂ္ဂံ ဂန္တွာ တိဏ္ဏံ ကုလပုတ္တာနံ ဝသနဋ္ဌာနေ ဂေါသိင်္ဂသာလဝနေ သာမဂ္ဂိရသာနိသံသံ ကထေသိ။ ကဿပေါပိ ဘဂဝါ – "အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌိတော အရိယသာဝကော အယ"န္တိ ဝိဿာသံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဃဋိကာရဿ ကုမ္ဘကာရဿ နိဝေသနံ ဂန္တွာ သဟတ္ထာ အာမိသံ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိ။

အမှာကံယေဝ ဘဂဝါ ဥပကဋ္ဌာယ ဝဿူပနာယိကာယ ဇေတဝနတော ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော စာရိကံ နိက္ခမိ။ ကောသလမဟာရာဇအနာထပိဏ္ဍိကာဒယော နိဝတ္တေတုံ နာသက္ခိံသု။ အနာထပိဏ္ဍိကော ဃရံ အာဂန္တွာ ဒေါမနဿပ္ပတ္တော နိသီဒိ။ အထ နံ ပုဏ္ဏာ နာမ ဒာသီ ဒေါမနဿပ္ပတ္တောသိ သာမီတိ အာဟ။ "အာမ ဇေ, သတ္ထာရံ နိဝတ္တေတုံ နာသက္ခိံ, အထ မေ ကြမံ တေမာသံ ဓမ္မံ ဝါ သောတုံ, ယထာဓိပ္ပာယံ ဝါ ဒါနံ ဒါတုံ န လဘိဿာမီ"တိ စိန္တာ ဥပ္ပန္နာတိ။ အဟမ္ပိ သာမိ သတ္ထာရံ နိဝတ္တေဿာမီတိ။ သစေ နိဝတ္တေတုံ သက္ကောသိ, ဘုဇိဿာယေဝ တုဝန္တိ။ သာ ဂန္တွာ ဒသဗလဿ ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိတွာ "နိဝတ္တထ ဘဂဝါ"တိ အာဟ။ ပုဏ္ဏေ တွံ ပရပဋိဗဒ္ဓဇီဝိကာ ကိံ မေ ကရိဿသီတိ။ ဘဂဝါ မယှံ ဒေယျဓမ္မော နတ္ထီတိ တုမှေပိ ဇာနာထ, တုမှာကံ နိဝတ္တနပစ္စယာ ပန အဟံ တီသု သရဏေသု ပဉ္စသု သီလေသု ပတိဋ္ဌဟိဿာမီတိ။ ဘဂဝါ သာဓု သာဓု ပုဏ္ဏေတိ သာဓုကာရံ ကတွာ နိဝတ္တေတွာ ဇေတဝနမေဝ ပဝိဋ္ဌော။ အယံ ကထာ ပါကဋာ အဟောသိ။ သေဋ္ဌိ သုတွာ ပုဏ္ဏာယ ကိရ ဘဂဝါ နိဝတ္တိတောတိ တံ ဘုဇိဿံ ကတွာ ဓီတုဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိတွာ ပဗ္ဗဇိ, ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ အာရဘိ။ အထဿာ သတ္ထာ အာရဒ္ဓဝိပဿကဘာဝံ ဉတွာ ဣမံ ဩဘာသဂါထံ ဝိဿဇ္ဇေသိ –

"ပုဏ္ဏေ ပူရေသိ သဒ္ဓမ္မံ၊ စန္ဒော ပန္နရသော ယထာ။
ပရိပုဏ္ဏာယ ပညာယ၊ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿသီ"တိ။ (ထေရီဂါ. ၃)။

ကထာပရိယောသာနေ အရဟတ္တံ ပတွာ အဘိညာတာ သာဝိကာ အဟောသီတိ။ ဧဝံ ဓမ္မဂရုနော တထာဂတာ။

နန္ဒကတ္ထေရေ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တေပိ ဘဂဝါ အနဟာတောဝ ဂန္တွာ တိယာမရတ္တိံ ဌိတကောဝ ဓမ္မကထံ သုတွာ ဒေသနာပရိယောသာနေ သာဓုကာရမဒါသိ။ ထေရော အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ, "ကာယ ဝေလာယ, ဘန္တေ, အာဂတတ္ထာ"တိ ပုစ္ဆိ။ တယာ သုတ္တန္တေ အာရဒ္ဓမတ္တေတိ။ ဒုက္ကရံ ကရိတ္ထ, ဘန္တေ, ဗုဒ္ဓသုခုမာလာ တုမှေတိ။ သစေ တွံ, နန္ဒ, ကပ္ပံ ဒေသေတုံ သက္ကုဏေယျာသိ, ကပ္ပမတ္တမ္ပာဟံ ဌိတကောဝ သုဏေယျန္တိ ဘဂဝါ အဝေါစ။ ဧဝံ ဓမ္မဂရုနော တထာဂတာ။ တေသံ ဓမ္မဂရုတာယ ပဋိပန္နကာ ပိယာ ဟောန္တိ, တသ္မာ ပဋိပန္နကေ ပုစ္ဆိ။ ပဋိပန္နကော စ နာမ အတ္တဟိတာယ ပဋိပန္နော နော ပရဟိတာယ, ပရဟိတာယ ပဋိပန္နော နော အတ္တဟိတာယ, နော အတ္တဟိတာယ စ ပဋိပန္နော နော ပရဟိတာယ စ, အတ္တဟိတာယ စ ပဋိပန္နော ပရဟိတာယ စာတိ စတုဗ္ဗိဓော ဟောတိ။

တတ္ထ ယော သယံ ဒသန္နံ ကထာဝတ္ထူနံ လာဘီ ဟောတိ, ပရံ တတ္ထ န ဩဝဒတိ န အနုသာသတိ အာယသ္မာ ဗာကုလော ဝိယ။ အယံ အတ္တဟိတာယ ပဋိပန္နော နာမ နော ပရဟိတာယ ပဋိပန္နော, ဧဝရူပံ ဘိက္ခုံ ဘဂဝါ န ပုစ္ဆတိ။ က

သွာ? န မယ္ဟံ သာသနသ္သ ၀ုမ္ပိကေ္ခ ၌ိတောတိ။

ယော ပန ဒသန္နံ ကထာ၀တ္ထူနံ အလာဘီ, ပရံ တေဟိ ၀ိသံ၀ဒတိ တေန ကတာ၀တ္တသာဒိယနတ္ထံ ဥပနေ္တာ သက္ယပုတ္တော ၀ိယ, အယံ ပရဟိတာယ ပဋိပန္နော နာမ နော အတ္တဟိတာယ, ဇေရှူပမ္ပိ န ပုစ္ဆတိ။ ကသ္မာ? အသ္သ တဏှာ မဟာပစ္ဆိ ၀ိယ အပူဟိနာတိ။

ယော အတ္တနာပိ ဒသန္နံ ကထာ၀တ္ထူနံ အလာဘီ, ပရမ္ပိ တေဟိ န ၀ိသံ၀ဒတိ, လာဠုဒာယီ ၀ိယ, အယံ နေ၀ အတ္တဟိတာယ ပဋိပန္နော န ပရဟိတာယ, ဇေရှူပမ္ပိ န ပုစ္ဆတိ။ ကသ္မာ? အသ္သ အန္တော ကိလေသာ ဖရသုဆေဇ္ဇာ ၀ိယ မဟန္တာတိ။

ယော ပန သယံ ဒသန္နံ ကထာ၀တ္ထူနံ လာဘီ, ပရမ္ပိ တေဟိ ၀ိသံ၀ဒတိ, အယံ အတ္တဟိတာယ စေ၀ ပရဟိတာယ စ ပဋိပန္နော နာမ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနမဟာကသ္သပဒယော အသီတိမဟာထေရာ ၀ိယ, ဇေရှူပံ ဘိက္ခုံ ပုစ္ဆတိ။ ကသ္မာ? မယ္ဟံ သာသနသ္သ ၀ုမ္ပိကေ္ခ ၌ိတောတိ။ ဣမံ ဓာပိ ဇေရှူပမေ၀ ပုစ္ဆန္တော – "ကော နု ခော, ဘိက္ခ၀ေ"တိ အာဒိမာဟ။

ဇ၀ံ ဘဂ၀တာ ပုဋ္ဌာနံ ပန တေသံ ဘိက္ခူနံ ဘဂ၀တ အတ္တနော ဇာတိဘူမိယံ ဥဘယဟိတာယ ပဋိပန္နံ ဒသကထာ၀တ္ထုလာဘိံ ဘိက္ခုံ ပုစ္ဆတိ, ကော နု ခော တတ္ထ ဇေရှူပောတိ န အညမညံ စိန္တနာ တ သမန္တနာ တ အဟောသိ။ ကသ္မာ? အာယသ္မာ ဟိ မန္တာဏိပုတ္တော တသ္မိံ ဇနပဒေ အာကာသမဇ္ဈေ ၌ိတော စန္ဒော ၀ိယ သူရိယော ၀ိယ စ ပာကဋော ပညာတော။ တသ္မာ တေ ဘိက္ခူ မေဃသဒ္ဒံ သုတွာ ဧကဇ္ဈံ သန္နိပတိတမောရဃဋ္ဋာ ၀ိယ ဃနသဇ္ဈာယံ ကာတုံ, အာရဒ္ဓဘိက္ခူ ၀ိယ စ အတ္တနော အာစရိယံ ပုဏ္ဏတ္ထေရံ ဘဂ၀တော အာရောစေန္တာ ထေရသ္သ စ ဂုဏံ ဘာသိတုံ အပ္ပဟောန္တေဟိ မုခေဟိ ဧကပ္ပဟာရေနေ၀ **ပုဏ္ဏော နာမ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ** တိအာဒိမာဟံသု။ တတ္ထ **ပုဏ္ဏော** တိ တသ္သ ထေရသ္သ နာမံ။ မန္တာဏိယာ ပန သော ပုတ္တော, တသ္မာ **မန္တာဏိပုတ္တော** တိ ၀ုစ္စတိ။ **သမ္ဘာ၀ိတော**တိ ဂုဏသမ္ဘာ၀နာယ သမ္ဘာ၀ိတော။

အပ္ပိစ္ဆတာဒိ၀ဏ္ဏနာ

အပ္ပိစ္ဆော တိ ဣစ္ဆာ၀ိရဟိတော နိက္ကန္တော နိတ္တဏှော။ ဧတ္ထ ဟိ ဗျဉ္ဇနံ သာ၀သေသံ ၀ိယ, အတ္ထော ပန နိရ၀သေသော။ န ဟိ တသ္သ အဏ္ဏော အဏုမတ္တာပိ ပါပိကာ ဣစ္ဆာ နာမ အတ္ထိ။ ခီဏာသ၀တေ ဟေသ သဗ္ဗသော ပဟီနတဏှော။ အပိစေတ္ထ အတိရိစ္ဆတာ ပါပိစ္ဆတာ မဟိစ္ဆတာ အပ္ပိစ္ဆတာတိ အယံ ဘေဒော ၀ေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ သကလာဘေ အတိတ္တသ္သ ပရလာဘေ ပတ္ထနာ **အတိရိစ္ဆတာ** နာမ။ တာယ သမန္နာဂတသ္သ ဧကဘာဇနေ ပက္ကပူဝေပိ အတ္တနော ပတ္တေ ပတိတော န သုပက္ကော ၀ိယ ခုဒ္ဒကော ၀ိယ စ ခါယတိ။ သွေ၀ ပန ပရသ္သ ပတ္တေ ပက္ခိတ္တော သုပက္ကော ၀ိယ မဟန္တော ၀ိယ စ ခါယတိ။ အသန္တဂုဏသမ္ဘာ၀နတာ ပန ပဋိဂ္ဂဟဏေ စ အမတ္တညုတာ **ပါပိစ္ဆတာ** နာမ, သာ, "ဣဓေကစ္စော အသ္သဒ္ဓော သမာနော သဒ္ဓောတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ"တိအာဒိနာ နယေန အဘိဓမ္မေ အာဂတာယေ၀, တာယ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော ကောဟညေ ပတိဋ္ဌာတိ။ သန္တဂုဏသမ္ဘာ၀နာ ပန ပဋိဂ္ဂဟဏေ စ အမတ္တညုတာ **မဟိစ္ဆတာ** နာမ။ သာပိ, "ဣဓေကစ္စော သဒ္ဓော သမာနော သဒ္ဓောတိ မံ ဇနော ဇာနာတူတိ ဣစ္ဆတိ, သီလဝါ သမာနော သီလဝါတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ"တိ (၀ိဘ. ၈၅၁) ဣမိနာ နယေန အာဂတာယေ၀, တာယ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော ဒုသ္သန္တပ္ပယော ဟောတိ, ၀ိဇာတမာတာပိသ္သ စိတ္တံ ဂဟေတုံ န သက္ကောတိ။ တေနေတံ ၀ုစ္စတိ –

> "အဂ္ဂိက္ခန္ဓော သမုဒ္ဒော စ၊ မဟိစ္ဆော စာပိ ပုဂ္ဂလော။
> သကဋေန ပစ္စယံ ဒေတု၊ တယောပေတေ အတပ္ပယာ"တိ။

သန္တဂုဏနိဂ္ဂဟနတာ ပန ပဋိဂ္ဂဟဏေ စ မတ္တညုတာ **အပ္ပိစ္ဆတာ** နာမ, တာယ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော အတ္တနိ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ဂုဏံ ပဋိစ္ဆာဒေတုကာမတာယ, ''သဒ္ဓေါ သမာနော သဒ္ဓေါတိ မံ ဇနော ဇာနာတူတိ န ဣစ္ဆတိ။ သီလဝါ, ပဝိဝိတ္တော, ဗဟုဿုတော, အာရဒ္ဓဝီရိယော, သမာဓိသမ္ပန္နော, ပညဝါ, ခီဏာသဝေါ သမာနော ခီဏာသဝေါတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ''တိ န ဣစ္ဆတိ, သေယျထာပိ မဇ္ဈန္တိကတ္ထေရော။

ထေရော ကိရ မဟာခီဏာသဝေါ အဟောသိ, ပတ္တစီဝရံ ပနဿ ပာဒမတ္တမေဝ အဂ္ဃတိ, သော အသောကဿ ဓမ္မရညော ဝိဟာရမဟဒိဝသေ သင်္ဃတ္ထေရော အဟောသိ။ အထဿ အတိလူခဘာဝံ ဒိသွာ မနုဿာ, ''ဘန္တေ, ထောကံ ဗဟိ ဟောထာ''တိ အာဟံသု။ ထေရော, ''မာဒိသေ ခီဏာသဝေ ရညော သင်္ဂဟံ အကရောန္တေ အညော ကော ကရိဿတီ''တိ ပထဝိယံ နိမုဇ္ဇိတွာ သင်္ဃတ္ထေရဿ ဥက္ခိတ္တပိဏ္ဍံ ဂဏှန္တောယေဝ ဥမ္မုဇ္ဇိ။ ဧဝံ ခီဏာသဝေါ သမာနော, ''ခီဏာသဝေါတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ''တိ န ဣစ္ဆတိ။ ဧဝံ အပ္ပိစ္ဆော ပန ဘိက္ခု အနုပ္ပန္နံ လာဘံ ဥပ္ပာဒေတိ, ဥပ္ပန္နံ လာဘံ ထာဝရံ ကရောတိ, အဘိကာနံ စိတ္တံ အာရာဓေတိ, ယထာ ယထာ ဟိ သော အတ္တနော အပ္ပိစ္ဆတာယ အပ္ပံ ဂဏှာတိ, တထာ တထာ တဿ ဝတ္တေ ပသန္နာ မနုဿာ ဗဟူ ဒေန္တိ။

အပရောပိ စတုဗ္ဗိဓော အပ္ပိစ္ဆော – ပစ္စယအပ္ပိစ္ဆော ဓုတင်္ဂအပ္ပိစ္ဆော ပရိယတ္တိအပ္ပိစ္ဆော အဓိဂမအပ္ပိစ္ဆောတိ။ တတ္ထ စတူသု ပစ္စယေသု အပ္ပိစ္ဆော **ပစ္စယအပ္ပိစ္ဆော** နာမ, သော ဒါယကဿ ဝသံ ဇာနာတိ, ဒေယျဓမ္မဿ ဝသံ ဇာနာတိ, အတ္တနော ထာမံ ဇာနာတိ။ ယဒိ ဟိ ဒေယျဓမ္မော ဗဟု ဟောတိ, ဒါယကော အပ္ပံ ဒာတုကာမော, ဒါယကဿ ဝသေန အပ္ပံ ဂဏှာတိ။ ဒေယျဓမ္မော အပ္ပော, ဒါယကော ဗဟုံ ဒာတုကာမော, ဒေယျဓမ္မဿ ဝသေန အပ္ပံ ဂဏှာတိ။ ဒေယျဓမ္မောပိ ဗဟု, ဒါယကောပိ ဗဟုံ ဒာတုကာမော, အတ္တနော ထာမံ ဉတွာ ပမာဏေနေဝ ဂဏှာတိ။

ဓုတင်္ဂသမာဒါနဿ အတ္တနိ အတ္ထိဘာဝံ နဇာနာပေတုကာမော **ဓုတင်္ဂအပ္ပိစ္ဆော** နာမ။ တဿ ဝိဘာဝနတ္ထံ ဣမာနိ ဝတ္ထူနိ – သောသာနိကမဟာသုမနတ္ထေရော ကိရ သဋ္ဌိ ဝဿာနိ သုသာနေ ဝသိ, အညော ဧကဘိက္ခုပိ န အညာသိ, တေနေဝါဟ –

> ''သုသာနေ သဋ္ဌိ ဝဿာနိ, အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ ဝသာမဟံ။
> ဒုတိယော မံ န ဇာနေယျ၊ အဟော သောသာနိကုတ္တမော''တိ။

စေတိယပဗ္ဗတေ ဒွေဘာတိယတ္ထေရာ ဝသိံသု။ တေသု ကနိဋ္ဌော ဥပဋ္ဌာကေန ပေသိတာ ဥစ္ဆုခဏ္ဍိကာ ဂဟေတွာ ဇေဋ္ဌဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ ပရိဘောဂံ, ဘန္တေ, ကရောထာတိ။ ထေရဿ စ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ မုခံ ဝိက္ခာလနကာလော အဟောသိ။ သော အလံ, အာဝုသောတိ အာဟ။ ကစ္စိ, ဘန္တေ, ဧကာသနိကတ္ထာတိ။ အာဟရာဝုသော, ဥစ္ဆုခဏ္ဍိကာတိ ပညာသ ဝဿာနိ ဧကာသနိကော သမာနောပိ ဓုတင်္ဂံ နိဂူဟမာနော ပရိဘောဂံ ကတွာ မုခံ ဝိက္ခာလေတွာ ပုန ဓုတင်္ဂံ အဓိဋ္ဌာယ ဂတော။

ယော ပန သာကေတကတိဿတ္ထေရော ဝိယ ဗဟုဿုတဘာဝံ ဇာနာပေတုံ န ဣစ္ဆတိ, အယံ **ပရိယတ္တိအပ္ပိစ္ဆော** နာမ။ ထေရော ကိရ ခဏော နတ္ထီတိ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာသု ဩကာသံ အကရောန္တော မရဏက္ခဏံ, ဘန္တေ, လဘိဿထာတိ စောဒိတော ဂဏံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ကဏိကာရဝါလိကသမုဒ္ဒဝိဟာရံ ဂတော။ တတ္ထ အန္တောဝဿံ ထေရနဝမဇ္ဈိမာနံ ဥပကာရော ဟုတွာ မဟာပဝါရဏာယ ဥပေါသထဒိဝသေ ဓမ္မကထာယ ဇနတံ ခောဘေတွာ ဂတော။

ယော ပန သောတာပန္နာဒီသု အညတရော ဟုတွာ သောတာပန္နာဒိဘာဝံ ဇာနာပေတုံ န ဣစ္ဆတိ, အယံ **အဓိဂမအပ္ပိစ္ဆော** နာမ, တယော ကုလပုတ္တာ ဝိယ ဃဋီကာရကုမ္ဘကာရော ဝိယ စ။

အာယသ္မာ ပန ပုဏ္ဏော အတ္ရိစ္ဆတံ ပာပိစ္ဆတံ မဟိစ္ဆတဉ္စ ပဟာယ သဗ္ဗသော ဣစ္ဆာပဋိပက္ခဘူတာယ အလောဘသင်္ခါတာယ ပရိသုဒ္ဓာယ အပ္ပိစ္ဆတာယ သမန္နာဂတတ္တာ အပ္ပိစ္ဆော နာမ အဟောသိ။ ဘိက္ခူနမ္ပိ, ''အာဝုသော, အတ္ရိစ္ဆတာ ပာပိစ္ဆတာ မဟိစ္ဆတာတိ ဣမေ ဓမ္မာ ပဟာတဗ္ဗာ''တိ တေသု အာဒီနဝံ ဒဿေတွာ ဧ

ဝရူပံ အပ္ပိစ္ဆတံ သမာဒာယ ဝတ္တိတဗ္ဗန္တိ အပ္ပိစ္ဆကထံ ကထေသိ။ တေန ဝုတ္တံ “အတ္တနာ စ အပ္ပိစ္ဆော အပ္ပိစ္ဆကထဉ္စ ဘိက္ခူနံ ကတ္တာ”တိ။

ဒွါဒသဝိဓသန္တောသဝဏ္ဏနာ

ဣဒါနိ **အတ္တနာ စ သန္တုဋ္ဌော** တိအာဒီသု ဝိသေသတ္ထမေဝ ဒီပယိဿာမ။ ယောဇနာ ပန ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သန္တုဋ္ဌော** တိ ဣတရီတရပစ္စယသန္တောသေန သမန္နာဂတော။ သော ပနေသ သန္တောသော ဒွါဒသဝိဓော ဟောတိ။ သေယျထိဒံ, စီဝရေ ယထာလာဘသန္တောသော ယထာဗလသန္တောသော ယထာသာရုပ္ပသန္တောသောတိ တိဝိဓော, ဧဝံ ပိဏ္ဍပါတာဒီသု။ တဿာယံ ပဘေဒသံဝဏ္ဏနာ။

ဣဓ ဘိက္ခု စီဝရံ လဘတိ သုန္ဒရံ ဝါ အသုန္ဒရံ ဝါ။ သော တေနေဝ ယာပေတိ အညံ န ပတ္ထေတိ, လဘန္တောပိ န ဂဏှာတိ, အယမဿ စီဝရေ **ယထာလာဘသန္တောသော** ။ အထ ယော ပကတိဒုဗ္ဗလော ဝါ ဟောတိ အာဗာဓဇရာဘိဘူတော ဝါ, ဂရုစီဝရံ ပါရုပန္တော ကိလမတိ, သော သဘာဂေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ တံ ပရိဝတ္တေတွာ လဟုကေန ယာပေန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ, အယမဿ စီဝရေ **ယထာဗလသန္တောသော** ။ အပရော ပဏီတပစ္စယလာဘီ ဟောတိ, သော ပဋ္ဋစီဝရာဒီနံ အညတရံ မဟဂ္ဃစီဝရံ ဗဟူနိ ဝါ ပန စီဝရာနိ လဘိတွာ ဣဒံ ထေရာနံ စိရပဗ္ဗဇိတာနံ ဣဒံ ဗဟုဿုတာနံ အနုရူပံ, ဣဒံ ဂိလာနာနံ ဣဒံ အပ္ပလာဘာနံ ဟောတူတိ ဒတွာ တေသံ ပုရာဏစီဝရံ ဝါ သင်္ကာရကူဋာဒိတော ဝါ နန္တကာနိ ဥစ္စိနိတွာ တေဟိ သင်္ဃာဋိံ ကတွာ ဓာရေန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ, အယမဿ စီဝရေ **ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော**။

ဣဓ ပန ဘိက္ခု ပိဏ္ဍပါတံ လဘတိ လူခံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ, သော တေနေဝ ယာပေတိ, အညံ န ပတ္ထေတိ, လဘန္တောပိ န ဂဏှာတိ, အယမဿ ပိဏ္ဍပါတေ **ယထာလာဘသန္တောသော** ။ ယော ပန အတ္တနော ပကတိဝိရုဒ္ဓံ ဝါ ဗျာဓိဝိရုဒ္ဓံ ဝါ ပိဏ္ဍပါတံ လဘတိ, ယေနဿ ပရိဘုတ္တေန အဖာသု ဟောတိ, သော သဘာဂဿ ဘိက္ခုနော တံ ဒတွာ တဿ ဟတ္ထတော သပ္ပာယဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ, အယမဿ ပိဏ္ဍပါတေ **ယထာဗလသန္တောသော** ။ အပရော ဗဟုံ ပဏီတံ ပိဏ္ဍပါတံ လဘတိ, သော တံ စီဝရံ ဝိယ စိရပဗ္ဗဇိတဗဟုဿုတအပ္ပလာဘိဂိလာနာနံ ဒတွာ တေသံ ဝါ သေသကံ ပိဏ္ဍာယ ဝါ စရိတွာ မိဿကာဟာရံ ဘုဉ္ဇန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ, အယမဿ ပိဏ္ဍပါတေ **ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော** ။

ဣဓ ပန ဘိက္ခု သေနာသနံ လဘတိ မနာပံ ဝါ အမနာပံ ဝါ, သော တေန နေဝ သောမနဿံ န ပဋိဃံ ဥပ္ပာဒေတိ, အန္တမသော တိဏသန္ထာရကေနာပိ ယထာလဒ္ဓေနေဝ တုဿတိ, အယမဿ သေနာသနေ **ယထာလာဘသန္တောသော** ။ ယော ပန အတ္တနော ပကတိဝိရုဒ္ဓံ ဝါ ဗျာဓိဝိရုဒ္ဓံ ဝါ သေနာသနံ လဘတိ, ယတ္ထဿ ဝသတော အဖာသု ဟောတိ, သော တံ သဘာဂဿ ဘိက္ခုနော ဒတွာ တဿ သန္တကေ သပ္ပာယသေနာသနေ ဝသန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ, အယမဿ သေနာသနေ **ယထာဗလသန္တောသော** ။ အပရော မဟာပုညော လေဏမဏ္ဍပကူဋာဂါရာဒီနိ ဗဟူနိ ပဏီတသေနာသနာနိ လဘတိ, သော တာနိ စီဝရာဒီနိ ဝိယ စိရပဗ္ဗဇိတဗဟုဿုတအပ္ပလာဘိဂိလာနာနံ ဒတွာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝသန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ, အယမဿ သေနာသနေ **ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော** ။ ယောပိ, “ဥတ္တမသေနာသနံ နာမ ပမာဒဋ္ဌာနံ, တတ္ထ နိသိန္နဿ ထိနမိဒ္ဓံ ဩက္ကမတိ, နိဒ္ဒါဘိဘူတဿ ပုန ပဋိဗုဇ္ဈတော ပါပဝိတက္ကာ ပါတုဘဝန္တီ”တိ ပဋိသဉ္စိက္ခိတွာ တာဒိသံ သေနာသနံ ပတ္တမ္ပိ န သမ္ပဋိစ္ဆတိ, သော တံ ပဋိက္ခိပိတွာ အဗ္ဘောကာသရုက္ခမူလာဒီသု ဝသန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ, အယမ္ပိဿ သေနာသနေ **ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော**။

ဣဓ ပန ဘိက္ခု ဘေသဇ္ဇံ လဘတိ လူခံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ, သော ယံ လဘတိ, တေနေဝ သန္တုဿတိ, အညံ န ပတ္ထေတိ, လဘန္တောပိ န ဂဏှာတိ, အယမဿ ဂိလာနပစ္စယေ **ယထာလာဘသန္တောသော** ။ ယော ပန တေလေန အတ္ထိကော ဖာဏိတံ လဘတိ, သော တံ သဘာဂဿ ဘိက္ခုနော ဒတွာ တဿ ဟတ္ထတော တေလံ ဂဟေတွာ အညဒေဝ ဝါ ပရိယေသိတွာ တေဟိ ဘေသဇ္ဇံ ကရောန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ, အယမဿ ဂိလာနပစ္စယေ **ယထာဗလသန္တောသော**။ အပရော မဟာပုညော ဗဟုံ တေလမဓုဖာဏိတာဒိပဏီတဘေသဇ္ဇံ လဘတိ, သော တံ စီဝရံ ဝိယ စိရပ

ဗ္ဗဇိတဗဟုဿုတအပ္ပလာဘိဂိလာနာနံ ဒတ္ဝာ တေသံ အာဘတကေန ယေန ကေနစိ ယာပေန္တောပိ သန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ ယော ပန ကေသိဉ္စိ ဘာဇနေ မုတ္တဟရီတကံ ဌပေတွာ ကေသိဉ္စိ စတုမဓုရံ, ''ဂဏှဟ, ဘန္တေ, ယဒိစ္ဆသီ''တိ ဝုတ္တမာနော သစဿ တေသု အညတရေနပိ ရောဂေ ဝူပသမ္မတိ, အထ မုတ္တဟရီတကံ နာမ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ ဝဏ္ဏိတန္တိ စတုမဓုရံ ပဋိက္ခိပိတွာ မုတ္တဟရီတကေနေဝ ဘေသဇ္ဇံ ကရောန္တော ပရမသန္တုဋ္ဌောဝ ဟောတိ, အယမဿ ဂိလာနပစ္စယေ **ယထာသာရုပ္ပသန္တောသော** ။

ဣမေသံ ပန ပစ္စေကံ ပစ္စယေသု တိဏ္ဏံ တိဏ္ဏံ သန္တောသာနံ ယထာသာရုပ္ပသန္တောသောဝ အဂ္ဂေါ။ အာယသ္မာ ပုဏ္ဏော ဧကေကသ္မိံ ပစ္စယေ ဣမေဟိ တီဟိ သန္တောသေဟိ သန္တုဋ္ဌော အဟောသိ။ **သန္တုဋ္ဌိကထဥ္စာ**တိ ဘိက္ခူနမ္ပိ စ ဣမံ သန္တုဋ္ဌိကထံ ကတ္တာဝ အဟောသိ။

တိဝိဓပဝိဝေကဝဏ္ဏနာ

ပဝိဝိတ္တော တိ ကာယပဝိဝေကော စိတ္တပဝိဝေကော ဥပဓိပဝိဝေကောတိ ဣမေဟိ တီဟိ ပဝိဝေကေဟိ သမန္နာဂတော။ တတ္ထ ဧကော ဂစ္ဆတိ, ဧကော တိဋ္ဌတိ, ဧကော နိသီဒတိ, ဧကော သေယျံ ကပ္ပေတိ, ဧကော ကမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ, ဧကော ပဋိက္ကမတိ, ဧကော စင်္ကမမဓိဋ္ဌာတိ, ဧကော စရတိ, ဧကော ဝိဟရတီတိ အယံ **ကာယပဝိဝေကော** နာမ။ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော ပန **စိတ္တပဝိဝေကော** နာမ။ နိဗ္ဗာနံ **ဥပဓိပဝိဝေကော** နာမ။ ဝုတ္တမ္ပိ ဟေတံ – ''ကာယပဝိဝေကော စ ဝိဝေကဋ္ဌကာယာနံ နေက္ခမ္မာဘိရတာနံ။ စိတ္တပဝိဝေကော စ ပရိသုဒ္ဓစိတ္တာနံ ပရမဝေဒာနပ္ပတ္တာနံ။ ဥပဓိဝိဝေကော စ နိရုပဓီနံ ပုဂ္ဂလာနံ ဝိသင်္ခါရဂတာန''န္တိ (မဟာနိ. ၅၇)။ **ပဝိဝေကကထ**န္တိ ဘိက္ခူနမ္ပိ စ ဣမံ ပဝိဝေကကထံ ကတ္တာ။

ပဉ္စဝိဓသံသဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

အသံသဋ္ဌော တိ ပဉ္စဝိဓေန သံသဂ္ဂေန ဝိရဟိတော။ သဝနသံသဂ္ဂေါ ဒဿနသံသဂ္ဂေါ သမုလ္လပနသံသဂ္ဂေါ သမ္ဘောဂသံသဂ္ဂေါ ကာယသံသဂ္ဂေါတိ ပဉ္စဝိဓော သံသဂ္ဂေါ။ တေသု ဣဓ ဘိက္ခု သုဏာတိ, ''အသုကသ္မိံ ကမေ ဝါ နိဂမေ ဝါ ဣတ္ထီ ဝါ ကုမာရိကာ ဝါ အဘိရူပါ ဒဿနီယာ ပါသာဒိကာ ပရမာယ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ သမန္နာဂတာ''တိ။ သော တံ သုတွာ သံသီဒတိ ဝိသီဒတိ န သက္ကောတိ ဗြဟ္မစရိယံ သန္ဓာရေတုံ, သိက္ခာဒုဗ္ဗလ္လံ အနာဝိကတွာ ဟီနာယာဝတ္တတီတိ ဧဝံ ပရေဟိ ဝါ ကထိယမာနံ ရူပါဒိသမ္ပတ္တိံ အတ္တနာ ဝါ ဟသိတလပိတဂီတသဒ္ဒံ သုဏန္တဿ သောတဝိညာဏဝီထိဝသေန ဥပ္ပန္နော ရာဂေ **သဝနသံသဂ္ဂေါ** နာမ။ သော အနိတ္ထိဂန္ဓပစ္စေကဗောဓိသတ္တဿ စ ပဉ္စဂ္ဂဠလေဏတသီတိဿဒဟရဿ စ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော –

ဒဟရော ကိရ အာကာသေန ဂစ္ဆန္တော ဂိရိကမတသိကမ္မာရဓီတာယ ပဉ္စဟိ ကုမာရီဟိ သဒ္ဓိံ ပဒုမသရံ ဂန္တွာ နှာတွာ ပဒုမာနိ စ ပိလန္ဓိတွာ မဓုရဿရေန ကယန္တိယာ သဒ္ဒံ သုတွာ ကာမရာဂေန ဝိဒ္ဓော ဝိသေသာ ပရိဟာယိတွာ အနယဗျသနံ ပာပုဏိ။ ဣဓ ဘိက္ခု န ဟေဝ ခေါ သုဏာတိ, အပိစ ခေါ သာမံ ပဿတိ ဣတ္ထိံ ဝါ ကုမာရိံ ဝါ အဘိရူပံ ဒဿနီယံ ပါသာဒိကံ ပရမာယ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ သမန္နာဂတံ။ သော တံ ဒိသွာ သံသီဒတိ ဝိသီဒတိ န သက္ကောတိ ဗြဟ္မစရိယံ သန္ဓာရေတုံ, သိက္ခာဒုဗ္ဗလ္လံ အနာဝိကတွာ ဟီနာယာဝတ္တတီတိ ဧဝံ ဝိသဘာဂရူပံ ဩလောကေန္တဿ ပန စက္ခုဝိညာဏဝီထိဝသေန ဥပ္ပန္နရာဂေ **ဒဿနသံသဂ္ဂေါ** နာမ။ သော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော –

ဧကော ကိရ ဒဟရော ကာလဒီဃဝါပိဒ္ဝါရဝိဟာရံ ဥဒ္ဒေသတ္ထာယ ဂတော။ အာစရိယော တဿ အန္တရာယံ ဒိသွာ ဩကာသံ န ကရောတိ။ သော ပုနပ္ပုနံ့ အနုဗန္ဓတိ။ အာစရိယော သစေ အန္တောကမေ န စရိဿသိ။ ဒဿာမိ တေ ဥဒ္ဒေသန္တိ အာဟ။ သော သာဓူတိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဥဒ္ဒေသေ နိဋ္ဌိတေ အာစရိယံ ဝန္ဒိတွာ ဂစ္ဆန္တော အာစရိယော မေ ဣမသ္မိံ ကမေ စရိတုံ န ဒေတိ, ကိံ နု ခေါ ကာရဏန္တိ စီဝရံ ပာရုပိတွာ ကမံ ပာဝိသိ, ဧကာ ကုလဓီတာ ပီတကဝတ္ထံ နိဝတ္ထာ ဂေဟေ ဌိတာ ဒဟရံ ဒိသွာ သဉ္ဇာတရာဂါ ဥဋ္ဌဟိတ္တွာ ယာဂုံ အာဟရိတွာ တဿ ပတ္တေ ပက္ခိပိတွာ နိဝတ္တိတွာ မဉ္စကေ နိပဇ္ဇိ။ အထ နံ မာတာပိတရော ကိံ အမ္မာတိ ပုစ္ဆိံသု, ဒ္ဝာရေန ဂတံ ဒဟရံ လဘမာနာ ဇီဝိဿာမိ, အလဘမာနာ မရိဿာမီတိ။ မာတာပိတရော ဝေဂေန ဂန္တွာ ကမဒ္ဝါရေ ဒဟရံ ပတွာ ဝန္ဒိတွာ, ''နိဝတ္တထ, ဘန္တေ, ဘိက္ခံ ဂဏှာဟီ''တိ အာဟံသု။ ဒဟရော အလံ ဂစ္ဆာမီတိ။ တေ, ''ဣဒံ နာမ, ဘန္တေ, ကာရဏ''န္တိ ယာစိတွာ

– ‘‘အမ္ဟာကံ, ဘန္တေ, ဂေဟေ တွေ့ကံ နာမ ခနံ အတ္ထိ, ကောယေဝ နော ဓီတာ, တ္ဝံ နော ဇေဋ္ဌပုတ္တဘ္ဘာနေ ဌသ္ သသိ, သုခေန သက္ကာ ဇီဝိတုံ’’န္တိ အာဟံသု။ ဒဟာရော, ‘‘န မယ္ဟံ ဣမိနာ ပလိဗောဓေန အတ္ထော’’တိ အနာဒိယိတွာတ ဝ ပက္ကန္တော။

မာတာပိတရော ဂန္တွာ, ‘‘အမ္မ, နာသကိမ္ပြဟာ ဒဟရံ နိဝတ္တေတုံ, ယံ အညံ သာမိကံ ဣစ္ဆသိ, တံ လဘိဿ သိ, ဥဋ္ဌေဟိ ခာဒ စ ပိဝ စာ’’တိ အာဟံသု။ သာ အနိစ္ဆန္တီ သတ္တာဟံ နိရာဟာရာ ဟုတွာ ကာလမကာသိ။ မာတာပိတ ရော တဿာ သရီရကိစ္စံ ကတွာ တံ ပီတကဝတ္ထံ ဓုရဝိဟာရေ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အဒံသု, ဘိက္ခူ ဝတ္ထံ ခဏ္ဍာခဏ္ဍံ ကတွာ ဘာဇယိံသု။ ဧကော မဟလ္လကော အတ္တနော ကောဋ္ဌာသံ ဂဟေတွာ ကလျာဏီဝိဟာရံ အာဂတော။ သောပိ ဒ ဟာရော စေတိယံ ဝန္ဒိဿာမီတိ တတ္ထေဝ ဂန္တွာ ဒိဝဋ္ဌာနေ နိသီဒိ။ မဟလ္လကော တံ ဝတ္ထခဏ္ဍံ ဂဟေတွာ, ‘‘ဣမိနာ မေ ပရိဿာဝနံ ဝိစာရေထာ’’တိ ဒဟရံ အာဟ။ ဒဟာရော မဟာထေရ ‘‘ကုဟိံ လဒ္ဓ’’န္တိ အာဟ။ သော သဗ္ဗံ ပဝတ္တိံ ကထေသိ။ သော တံ သုတွာဝ, ‘‘ဧဝရူပာယ နာမ သဒ္ဓိံ သံဝါသံ နာလတ္ထ’’န္တိ ရာဂဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎော တတ္ထေဝ ကာလမကာသိ။

အညမညံ အာလာပသလ္လာပဝသေန ဥပ္ပန္နရာဂေ ပန **သမုလ္လပနသံသဂ္ဂေ** နာမ။ ဘိက္ခုနော ဘိက္ခုနိယာ သန္တ ကံ, ဘိက္ခုနိယာ တ ဘိက္ခုဿ သန္တကံ ဂဟေတွာ ပရိဘောဂကရဏဝသေန ဥပ္ပန္နရာဂေ **သမ္ဘောဂသံသဂ္ဂေ** နာမ။ သော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော – မရိစဝဋ္ဋိဝိဟာရမဟေ ကိရ ဘိက္ခူနံ သတသဟဿံ ဘိက္ခုနီနံ နဝုတိသဟဿာနိ ဧဝ အ ဟေသုံ။ ဧကော သာမဏေရော ဥဏှယာဂုံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တော သင်္ဃ စီဝရကဏ္ဏေ ဌပေသိ, သင်္ဃ ဘူမိယံ။ ဧကော သာမဏေရီ ဒိသွာတ ထွေ ပတ္တံ ဌပေတွာ ယာဟီတိ ထာလကံ အဒာသိ။ တေ အပရဘာဂေ ဧကသ္မိံ ဘယေ ဥပ္ပန္နေ ပ ရသမုဒ္ဒံ အဂမံသု။ တေသု ဘိက္ခုနီ ပုရေတရံ အဂမာသိ။ သာ, ‘‘ဧကော ကိရ သီဟဋ္ဌဘိက္ခု အာဂတော’’တိ သုတွာ ထေရ ဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ နိသိန္နာ, – ‘‘ဘန္တေ, မရိစဝဋ္ဋိဝိဟာရမဟကာလေ တုမှေ ကတိဝသ္ သာ’’တိ ပုစ္ဆိ။ တဒာဟံ သတ္တဝဿိကသာမဏေရော။ တ္ဝံ ပန ကတိဝဿာတိ? အဟံ သတ္တဝဿိကသာမဏေရီယေဝ ဧကဿ သာမဏေရဿ ဥဏှယာဂုံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တဿ ပတ္တဌပနတ္ထံ ထာလကမဒာသိန္တိ။ ထေရော, ‘‘အဟံ သော’’တိ ဝတွာ ထာလကံ နီဟရိတွာ ဒဿေသိ။ တေ ဧတ္တကေနေဝ သံသဂ္ဂေန ဗြဟ္မစရိယံ သန္ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တာ ဒွေပိ သဋ္ဌိဝဿကာလေ ဝိဗ္ဘမိံသု။

ဟတ္ထဂ္ဂဟာဒိဝသေန ပန ဥပ္ပန္နရာဂေ **ကာယသံသဂ္ဂေ** နာမ။ တတြိဒံ ဝတ္ထု – မဟာစေတိယင်္ဂဏေ ကိရ ဒဟ ရဘိက္ခူ သဇ္ဈာယံ ဂဏှန္တိ။ တေသံ ပိဋ္ဌိပဿေ ဒဟရဘိက္ခုနိယော ဓမ္မံ သုဏန္တိ။ တတ္ရေကော ဒဟာရော ဟတ္ထံ ပသာရေန္တော ဧကိဿာ ဒဟရဘိက္ခုနိယာ ကာယံ ဆုပိ။ သာ တံ ဟတ္ထံ ဂဟေတွာ အတ္တနော ဥရသ္မိံ ဌပေသိ, တေ တကေန သံသဂ္ဂေန ဒွေပိ ဝိဗ္ဘမိတွာ ဂိဟိဘာဝံ ပတ္တာ။

ကဟာကဟာဒိဝဏ္ဏနာ

ဣမေသု ပန ပဉ္စသု သံသဂ္ဂေသု ဘိက္ခုနော ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ သဝနဒဿနသမုလ္လပနသမ္ဘောဂကာယပရာမာသာ နိစ္စမ္ပိ ဟောန္တိယေဝ, ဘိက္ခုနီဟိ သဒ္ဓိံ ဌပေတွာ ကာယသံသဂ္ဂံ သေသာ ကာလေန ကာလံ ဟောန္တိ; တထာ ဥပာသ ကဉပာသိကာဟိ သဒ္ဓိံ သဗ္ဗေပိ ကာလေန ကာလံ ဟောန္တိ။ တေသု ဟိ ကိလေသုပ္ပတ္တိတော စိတ္တံ ရက္ခိတဗ္ဗံ။ ဧ ကော ဟိ ဘိက္ခု ကဟာကဟာကော ဟောတိ, ဧကော ကဟာမုတ္တကော, ဧကော မုတ္တကဟာကော, ဧကော မုတ္တမုတ္တကော။

တတ္ထ ယံ ဘိက္ခုံ မနုဿာပိ အာမိသေန ဥပလာပေတွာ ဂဟဏဝသေန ဥပသင်္ကမန္တိ, ဘိက္ခူပိ ပုပ္ဖဖလာဒီဟိ ဥပလာပေတွာ ဂဟဏဝသေန ဥပသင်္ကမတိ, အယံ **ကဟာကဟာကော** နာမ။ ယံ ပန မနုဿာ ဝုတ္တနယေန ဥပသင်္ကမန္ တိ, ဘိက္ခု ဒက္ခိဏေယျဝသေန ဥပသင်္ကမတိ, အယံ **ကဟာမုတ္တကော** နာမ။ ယဿ မနုဿာ ဒက္ခိဏေယျဝသေန စ တ္တာရော ပစ္စယေ ဒေန္တိ, ဘိက္ခု ပုပ္ဖဖလာဒီဟိ ဥပလာပေတွာ ဂဟဏဝသေန ဥပသင်္ကမတိ, အယံ **မုတ္တကဟာ ကော** နာမ။ ယဿ မနုဿာပိ ဒက္ခိဏေယျဝသေန စတ္တာရော ပစ္စယေ ဒေန္တိ, ဘိက္ခုပိ စူဠပိဏ္ဍပါတိယတိဿ ထေရော ဝိယ ဒက္ခိဏေယျဝသေန ပရိဘုဉ္ဇတိ, အယံ **မုတ္တမုတ္တကော** နာမ။

ထေရံ ကိရ ကော ဥပာသိကာ ဒ္ဝတ္တိဒသ ဝဿာနိ ဥပဋ္ဌဟိ။ ကေဒိဝသံ တသ္မိံ ကမေ အဂ္ဂိ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဂေဟာနိ ဈာပေသိ။ အညေသံ ကုလူပကဘိက္ခူ အာဂန္တွာ – “ကိံ ဥပာသိကေ, အပိ ကိဉ္စိ ဘဏ္ဍကံ အရောဂံ ကာတုံ အသက္ခိတ္ထာ”တိ ပဋိသန္ထာရံ အကံသု။ မနုဿာ, “အမှာကံ မာတု ကုလူပကတ္ထေရော ဘုဉ္ဇနဝေလာယမေဝ အာဂမိဿတီ”တိ အာဟံသု။ ထေရောပိ ပုနဒိဝသေ ဘိက္ခာစာရဝေလံ သလ္လက္ခေတွာဝ အာဂတော။ ဥပာသိကာ ကောဋ္ဌစ္ဆာယာယ နိသီဒာပေတွာ ဘိက္ခံ သမ္ပာဒေတွာ အဒါသိ။ ထေရေ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ပက္ကန္တေ မနုဿာ အာဟံသု – “အမှာကံ မာတု ကုလူပကတ္ထေရော ဘုဉ္ဇနဝေလာယမေဝ အာဂတော”တိ။ ဥပာသိကာ, “တုမှာကံ ကုလူပကာ တုမှာကံယေဝ အနုစ္ဆဝိကာ, မယှံ ထေရော မယှေဝ အနုစ္ဆဝိကော”တိ အာဟ။ အာယသ္မာ ပန မန္တာဏိပုတ္တော ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ သံသဂ္ဂေဟိ စတူဟိပိ ပရိသာဟိ သဒ္ဓိံ အသံသဋ္ဌော ကာယမုတ္တကော စေဝ မုတ္တမုတ္တကော စ အဟောသိ။ ယထာ စ သယံ အသံသဋ္ဌော, ဧဝံ ဘိက္ခူနမ္ပိ တံ အသံသဂ္ဂကထံ ကတ္တာ အဟောသိ။

အာရဒ္ဓဝီရိယော တိ ပဂ္ဂဟိတဝီရိယော, ပရိပုဏ္ဏကာယိကစေတသိကဝီရိယောတိ အတ္ထော။ ယော ဟိ ဘိက္ခု ဂမနေ ဥပ္ပန္နကိလေသံ ဌာနံ ပာပုဏိတုံ န ဒေတိ, ဌာနေ ဥပ္ပန္နကိလေသံ နိသဇ္ဇံ, နိသဇ္ဇာယ ဥပ္ပန္နကိလေသံ သယနံ ပာပုဏိတုံ န ဒေတိ, မန္တေန ကဏှသပ္ပံ ဥပ္ပီဠေတွာ ဂဏှန္တော ဝိယ, အမိတ္တံ ဂီဝါယ အက္ကမန္တော ဝိယ စ ဝိစရတိ, အယံ **အာရဒ္ဓဝီရိယော** နာမ။ ထေရော စ တာဒိသော အဟောသိ။ ဘိက္ခူနမ္ပိ တထေဝ ဝီရိယာရမ္ဘကထံ ကတ္တာ အဟောသိ။

သီလသမ္ပန္နော တိအာဒီသု **သီလန္တိ** စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ။ **သမာဓီ**တိ ဝိပဿနာပာဒကာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော။ **ပညာ**တိ လောကိယလောကုတ္တရဉာဏံ။ **ဝိမုတ္တီ** တိ အရိယဖလံ။ **ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန** န္တိ ဧကူနဝီသတိဝိဓံ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ။ ထေရော သယမ္ပိ သီလာဒီဟိ သမ္ပန္နော အဟောသိ ဘိက္ခူနမ္ပိ သီလာဒိကထံ ကတ္တာ။ ဒသတယံ ဒသဟိ ကထာဝတ္ထူဟိ ဩဝဒတီတိ **ဩဝါဒကော**။ ယထာ ပန ဧကော ဩဝဒတိယေဝ, သုခုမံ အတ္ထံ ပရိဝတ္တေတွာ ဇာနာပေတုံ န သက္ကောတိ။ န ဧဝံ ထေရော။ ထေရော ပန တာနိ ဒသ ကထာဝတ္ထူနိ ဝိညာပေတီတိ **ဝိညာပကော**။ ဧကော ဝိညာပေတုံ သက္ကောတိ, ကာရဏံ ဒဿေတုံ န သက္ကောတိ။ ထေရော ကာရဏမ္ပိ သန္ဒဿေတီတိ **သန္ဒဿကော** ။ ဧကော ဝိဇ္ဇမာနံ ကာရဏံ ဒဿေတိ, ကာဟေတုံ ပန န သက္ကောတိ။ ထေရော ကာဟေတုမ္ပိ သက္ကောတီတိ **သမာဒပကော**။ ဧဝံ သမာဒပေတွာ ပန တေသု ကထာဝတ္ထူသု ဥဿာဟဇနနဝသေန ဘိက္ခူ သမုတ္တေဇေတီတိ **သမုတ္တေဇကော** ။ ဥဿာဟဇာတေ ဝဏ္ဏံ ဝတွာ သမ္ပဟံသေတီတိ **သမ္ပဟံသကော** ။

ပဉ္စလာဘဝဏ္ဏနာ

၂၅၃. **သုလဒ္ဓလာဘာ** တိ အညေသမ္ပိ မနုဿတ္တဘာဝပဗ္ဗဇ္ဇာဒိဂုဏလာဘာ နာမ ဟောန္တိ။ အာယသ္မတော ပန ပုဏ္ဏဿ သုလဒ္ဓလာဘာ ဧတေ, ယဿ သတ္ထု သမ္မုခါ ဧဝံ ဝဏ္ဏော အဗ္ဘုဂ္ဂတောတိ အတ္ထော။ အပိစ အပဏ္ဍိတေဟိ ဝဏ္ဏကထနံ နာမ န တထာ လာဘော, ပဏ္ဍိတေဟိ ဝဏ္ဏကထနံ ပန လာဘော။ ဂိဟီဟိ ဟိ တ ဝဏ္ဏကထနံ န တထာ လာဘော, ဂိဟီ ဟိ “ဝဏ္ဏံ ကထေဿာမီ”တိ, “အမှာကံ အယျော သဏှော သခိလော သုခသမ္ဘာသော, ဝိဟာရံ အာဂတာနံ ယာဂုဘတ္တဖာဏိတာဒီဟိ သင်္ဂဟံ ကရောတီ”တိ ကထေန္တော အဝဏ္ဏမေဝ ကထေတိ။ “အဝဏ္ဏံ ကထေဿာမီ”တိ “အယံ ထေရော မန္ဒမန္ဒော ဝိယ အဗလဗလော ဝိယ ဘာကုဋိကဘာကုဋိကော ဝိယ နတ္ထိ ဣမိနာ သဒ္ဓိံ ဝိဿာသော”တိ ကထေန္တော ဝဏ္ဏမေဝ ကထေတိ။ သဗ္ဗဟ္မစာရီဟိပိ သတ္ထု ပရမ္မုခါ ဝဏ္ဏကထနံ န တထာ လာဘော, သတ္ထု သမ္မုခါ ပန အတိလာဘောတိ ဣမမ္ပိ အတ္ထဝသံ ပဋိစ္စ “သုလဒ္ဓလာဘာ”တိ အာဟ။ **အနုမဿ အနုမဿာ** တိ ဒသ ကထာဝတ္ထူနိ အနုပဝိသိတွာ အနုပဝိသိတွာ။ **တဉ္စ သတ္ထာ အဗ္ဘနုမောဒတီ** တိ တဉ္စဿ ဝဏ္ဏံ ဧဝမေတံ အပ္ပိစ္ဆော စ သော ဘိက္ခု သန္တုဋ္ဌော စ သော ဘိက္ခူတိ အနုမောဒတိ။ ဣတိ ဝိညူဟိ ဝဏ္ဏဘာသနံ ဧကော လာဘော, သဗ္ဗဟ္မစာရီဟိ ဧကော, သတ္ထု သမ္မုခါ ဧကော, အနုမဿ အနုမဿ ဧကော, သတ္ထာရာ အဗ္ဘနုမောဒနံ ဧကောတိ ဣမေ ပဉ္စ လာဘေ သန္ဓာယ “သုလဒ္ဓလာဘာ”တိ အာဟ။ **ကဒာစီ**တိ ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ ကာလေ။ **ကရဟစီ**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **အပ္ပေဝ နာမ သိယာ ကောစိဒေဝ ကထာသလ္လာပော** တိ အပိ နာမ ကောစိ ကထာသမုဒာစာရောပိ ဘဝေယျ။ ထေရေန ကိရ အာယသ္မာ ပုဏ္ဏော နေဝ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော, နဿ ဓမ္မကထာ သုတပုဗ္ဗာ။ ဣတိ သော တဿ ဒဿနမ္ပိ ဓမ္မကထမ္ပိ ပတ္ထယမာနော ဧဝမာဟ။

စာရိကာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၅၄. **ယထာဘိရန္တ**န္တိ ယထာဇ္ဈာသယံ ဝိဟရိတွာ။ ဗုဒ္ဓါနဉှိ ကေသဉ္စိ ဌာနေ ဝသန္တာနံ ဆာယူဒကာဒိဝိပတ္တိံ ဝါ အပ္ဖာသုကသေနာသနံ ဝါ, မနုဿာနံ အဿဒ္ဓါဒိဘာဝံ ဝါ အာဂမ္မ အနဘိရတိ နာမ နတ္ထိ။ တေသံ သမ္ပတ္တိယာ “ဣဓ ဖာသု ဝိဟရာမာ”တိ အဘိရမိတွာ စိရဝိဟာရောပိ နတ္ထိ။ ယတ္ထ ပန တထာဂတေ ဝိဟရန္တေ သတ္တာ သရဏေသု ဝါ ပတိဋ္ဌဟန္တိ, သီလာနိ ဝါ သမာဒိယန္တိ, ပဗ္ဗဇန္တိ ဝါ, တတော သောတာပတ္တိမဂ္ဂါဒီနံ ဝါ ပန တေသံ ဥပနိဿယော ဟောတိ။ တတ္ထ ဗုဒ္ဓါ သတ္တေ တာသု သမ္ပတ္တီသု ပတိဋ္ဌာပနဇ္ဈာသယေန ဝသန္တိ; တာသံ အဘာဝေ ပက္ကမန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ – “ယထာဇ္ဈာသယံ ဝိဟရိတွာ”တိ။ **စာရိကံ စရမာနော**တိ အဒ္ဓါနဂမနံ ဂစ္ဆန္တော။ စာရိကာ စ နာမေသာ ဘဂဝတော ဒုဝိဓာ ဟောတိ တုရိတစာရိကာ စ, အတုရိတစာရိကာ စ။

တတ္ထ ဒူရေပိ ဗောဓနေယျပုဂ္ဂလံ ဒိသွာ တဿ ဗောဓနတ္ထာယ သဟသာ ဂမနံ **တုရိတစာရိကာ** နာမ။ သာ မဟာကဿပပစ္စုဂ္ဂမနာဒီသု ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဘဂဝါ ဟိ မဟာကဿပံ ပစ္စုဂ္ဂစ္ဆန္တော မုဟုတ္တေန တိဂါဝုတံ မဂ္ဂံ အဂမာသိ, အာဠဝကဿတ္ထာယ တိံသယောဇနံ, တထာ အင်္ဂုလိမာလဿ ။ ပုက္ကုသာတိဿ ပန ပဉ္စစတ္တာလီသယောဇနံ, မဟာကပ္ပိနဿ ဝီသယောဇနသတံ, ခဒိရဝနိယဿတ္ထာယ သတ္တ ယောဇနသတာနိ အဂမာသိ; ဓမ္မသေနာပတိနော သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ ဝနဝါသီတိဿသာမဏေရဿ တိဂါဝုတာဓိကံ ဝီသယောဇနသတံ။

ကေဒိဝသံ ကိရ ထေရော, “တိဿသာမဏေရဿ သန္တိကံ, ဘန္တေ, ဂစ္ဆာမီ”တိ အာဟ။ ဘဂဝါ, “အဟမ္ပိ ဂမိဿာမီ”တိ ဝတွာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – “အာနန္ဒ, ဝီသတိသဟဿာနံ ဆဠဘိညာနံ အာရောစေဟိ – ‘ဘဂဝါ ဝနဝါသီတိဿသာမဏေရဿ သန္တိကံ ဂမိဿတီ’”တိ။ တတော ဒုတိယဒိဝသေ ဝီသတိသဟဿခီဏာသဝပရိဝုတော အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ ဝီသယောဇနသတမတ္ထကေ တဿ ဂောစရဂါမဒွါရေ ဩတရိတွာ စီဝရံ ပါရုပိ။ ကမ္မန္တံ ဂစ္ဆမာနာ မနုဿာ ဒိသွာ, “သတ္ထာ, ဘော, အာဂတော, မာ ကမ္မန္တံ အဂမိတ္ထာ”တိ ဝတွာ အာသနာနိ ပညပေတွာ ယာဂုံ ဒတွာ ဟနုဝတ္တံ ကရောန္တာ, “ကုဟိံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဂစ္ဆတီ”တိ ဒဟရဘိက္ခူ ပုစ္ဆိံသု။ ဥပါသကာ, န ဘဂဝါ အညတ္ထ ဂစ္ဆတိ, ဣဓေဝ တိဿသာမဏေရဿ ဒဿနတ္ထာယ အာဂတောတိ ။ တေ “အမှာကံ ကိရ ကုလူပကတ္ထေရဿ ဒဿနတ္ထာယ သတ္ထာ အာဂတော, နော ဝတ နော ထေရော ဩရမတ္တကော”တိ သောမနဿဇာတာ အဟေသုံ။

အထ ဘဂဝတော ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ သာမဏေရော ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ “ဥပါသကာ မဟာ ဘိက္ခုသင်္ဃော”တိ ပုစ္ဆိ။ အထဿ တေ, “သတ္ထာ, ဘန္တေ, အာဂတော”တိ အာရောစေသုံ, သော ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပိဏ္ဍပါတေန အာပုစ္ဆိ။ သတ္ထာ တဿ ပတ္တံ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ, “အလံ, တိဿ, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တကိစ္စ”န္တိ အာဟ။ တတော ဥပဇ္ဈာယံ အာပုစ္ဆိတွာ အတ္တနော ပတ္တာသနေ နိသီဒိတွာ ဘတ္တကိစ္စမကာသိ။ အထဿ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ သတ္ထာ မင်္ဂလံ ဝတွာ နိက္ခမိတွာ ဂါမဒွါရေ ဌတွာ, “ကတရော တေ, တိဿ, ဝသနဋ္ဌာနံ ဂမနမဂ္ဂေါ”တိ အာဟ။ “အယံ ဘဂဝါ”တိ။ မဂ္ဂံ ဒေသယမာနော ပုရတော ယာဟိ တိဿာတိ။ ဘဂဝါ ကိရ သဒေဝကဿ လောကဿ မဂ္ဂဒေသကော သမာနောပိ “သကလတိဂါဝုတေ မဂ္ဂေ သာမဏေရံ ဒဋ္ဌုံ လစ္ဆာမီ”တိ တံ မဂ္ဂဒေသကမကာသိ။

သော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဘဂဝတော ဝတ္တမကာသိ။ အထ နံ ဘဂဝါ, “ကတရော တေ, တိဿ, စင်္ကမော”တိ ပုစ္ဆိတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ သာမဏေရဿ နိသီဒနပါသာဏေ နိသီဒိတွာ, “တိဿ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ သုခံ ဝသသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ သော အာဟ – “အာမ, ဘန္တေ, ဣမသ္မိံ မေ ဌာနေ ဝသန္တဿ သီဟဗျဂ္ဃဟတ္ထိမိဂမောရာဒီနံ သဒ္ဒံ သုဏတော အရညသညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တာယ သုခံ ဝသာမီ”တိ။ အထ နံ ဘဂဝါ, “တိဿ, ဘိက္ခုသင်္ဃံ သန္နိပါတေဟိ, ဗုဒ္ဓဒါယဇ္ဇံ တေ ဒဿာမီ”တိ ဝတွာ သန္နိပတိတေ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ဥပသမ္ပာဒေတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ အဂမာသီတိ။ အယံ **တုရိတစာရိကာ** နာမ။

ယံ ပန ဂါမနိဂမပဋိပါဋိယာ ဒေဝသိကံ ယောဇနဒ္ဓယောဇနဝသေန ပိဏ္ဍပါတစရိယာဒီဟိ လောကံ အနုဂ္ဂဏှန္တဿ ဂမနံ, အယံ **အတုရိတစာရိကာ** နာမ။ ဣမံ ပန စာရိကံ စရန္တော ဘဂဝါ မဟာမဏ္ဍလံ မဇ္ဈိမမဏ္ဍလံ အန္တိမမဏ္ဍလ

န္တိ ဣမေသံ တိဏ္ဏံ မဏ္ဍလာနံ အညတရသ္မိံ စရတိ။ တတ္ထ မဟာမဏ္ဍလံ နဝယောဇနသတိကံ, မဇ္ဈိမမဏ္ဍလံ ဆယောဇနသတိကံ, အန္တိမမဏ္ဍလံ တိယောဇနသတိကံ။ ယဒါ မဟာမဏ္ဍလေ စာရိကံ စရိတုကာမော ဟောတိ, မဟာပဝါရဏာယ ပဝါရေတွာ ပာဋိပဒဒိဝသေ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝါရော နိက္ခမတိ။ သမန္တာ ယောဇနသတံ ဧကကောလာဟလံ အဟောသိ, ပုရိမံ ပုရိမံ အာဂတာ နိမန္တေတုံ လဘန္တိ; ဣတရေသု ဒ္ဝီသု မဏ္ဍလေသု သက္ကာရော မဟာမဏ္ဍလေ ဩသရတိ။ တတြ ဘဂဝါ တေသု တေသု ဂါမနိဂမေသု ဧကာဟံ ဒွီဟံ ဝသန္တော မဟာဇနံ အာမိသပဋိဂ္ဂဟဏေန အနုဂ္ဂဏှန္တော ဓမ္မဒါနေန စဿ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿိတံ ကုသလံ ဝဍ္ဍေန္တော နဝဟိ မာသေဟိ စာရိကံ ပရိယောသာပေတိ။

သစေ ပန အန္တောဝဿေ ဘိက္ခူနံ သမထဝိပဿနာ တရုဏာ ဟောတိ, မဟာပဝါရဏာယ အပဝါရေတွာ ပဝါရဏာသင်္ဂဟံ ဒတွာ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာယ ပဝါရေတွာ မိဂသိရဿ ပဌမဒိဝသေ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝါရော နိက္ခမိတွာ မဇ္ဈိမမဏ္ဍလံ ဩသရတိ။ အညေနပိ ကာရဏေန မဇ္ဈိမမဏ္ဍလေ စာရိကံ စရိတုကာမော စတုမာသံ ဝသိတွာဝ နိက္ခမတိ။ ဝုတ္တနယေနေဝ ဣတရေသု ဒ္ဝီသု မဏ္ဍလေသု သက္ကာရော မဇ္ဈိမမဏ္ဍလေ ဩသရတိ။ ဘဂဝါ ပုရိမနယေနေဝ လောကံ အနုဂ္ဂဏှန္တော အဋ္ဌဟိ မာသေဟိ စာရိကံ ပရိယောသာပေတိ။

သစေ ပန စတုမာသံ ဝုဋ္ဌဝဿဿာပိ ဘဂဝတော ဝေနေယျသတ္တာ အပရိပက္ကိန္ဒြိယာ ဟောန္တိ, တေသံ ဣန္ဒြိယပရိပါကံ အာဂမယမာနော အပရမ္ပိ ဧကံ မာသံ ဝါ ဒွိတိစတုမာသံ ဝါ တတ္ထေဝ ဝသိတွာ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝါရော နိက္ခမတိ။ ဝုတ္တနယေနေဝ ဣတရေသု ဒ္ဝီသု မဏ္ဍလေသု သက္ကာရော အန္တောမဏ္ဍလေ ဩသရတိ။ ဘဂဝါ ပုရိမနယေနေဝ လောကံ အနုဂ္ဂဏှန္တော သတ္တဟိ ဝါ ဆဟိ ဝါ ပဉ္စဟိ ဝါ စတူဟိ ဝါ မာသေဟိ စာရိကံ ပရိယောသာပေတိ။ ဣတိ ဣမေသု တီသု မဏ္ဍလေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ စာရိကံ စရန္တော န စီဝရာဒိဟေတု စရတိ။ အထ ခော ယေ ဒုဂ္ဂတာ ဗာလာ ဇိဏ္ဏာ ဗျာဓိတာ, တေ ကဒါ တထာဂတံ အာဂန္တွာ ပဿိဿန္တိ? မယိ ပန စာရိကံ စရန္တေ မဟာဇနော တထာဂတဒဿနံ လဘိဿတိ, တတ္ထ ကေစိ စိတ္တာနိ ပသာဒေဿန္တိ, ကေစိ မာလာဒီဟိ ပူဇေဿန္တိ, ကေစိ ကဋစ္ဆုဘိက္ခံ ဒဿန္တိ, ကေစိ မိစ္ဆာဒဿနံ ပဟာယ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ ဘဝိဿန္တိ, တံ တေသံ ဘဝိဿတိ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယာတိ ဧဝံ လောကာနုကမ္ပာယ စာရိကံ စရတိ။

အပိစ စတူဟိ ကာရဏေဟိ ဗုဒ္ဓါ ဘဂဝန္တော စာရိကံ စရန္တိ – ဇင်္ဃာဝိဟာရဝသေန သရီရဖာသုကတ္ထာယ, အတ္ထုပ္ပတ္တိကာလံ အဘိကင်္ခနတ္ထာယ, ဘိက္ခူနံ သိက္ခာပဒံ ပညာပနတ္ထာယ, တတ္ထ တတ္ထ ပရိပာကဂတိန္ဒြိယေ ဗောဓနေယျသတ္တေ ဗောဓနတ္ထာယာတိ။ အပရေဟိပိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ ဗုဒ္ဓါ ဘဂဝန္တော စာရိကံ စရန္တိ – ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆိဿန္တီတိ ဝါ, ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆိဿန္တီတိ ဝါ, သင်္ဃံ သရဏံ ဂစ္ဆိဿန္တီတိ ဝါ, မဟတာ ဓမ္မဝဿေန စတုပရိသံ သန္တပ္ပေဿာမီတိ ဝါတိ ။ အပရေဟိ ပဉ္စဟိ ကာရဏေဟိ ဗုဒ္ဓါ ဘဂဝန္တော စာရိကံ စရန္တိ – ပါဏာတိပါတာ ဝိရမိဿန္တီတိ ဝါ, အဒိန္နာဒါနာ။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ။ မုသာဝါဒါ။ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ဝိရမိဿန္တီတိ ဝါတိ။ အပရေဟိ အဋ္ဌဟိ ကာရဏေဟိ ဗုဒ္ဓါ ဘဂဝန္တော စာရိကံ စရန္တိ – ပဌမဇ္ဈာနံ ပဋိလဘိဿန္တီတိ ဝါ, ဒုတိယံ။ပေ။ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိံ ပဋိလဘိဿန္တီတိ ဝါတိ။ အပရေဟိ အဋ္ဌဟိ ကာရဏေဟိ ဗုဒ္ဓါ ဘဂဝန္တော စာရိကံ စရန္တိ – သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ အဓိဂမိဿန္တီတိ ဝါ, သောတာပတ္တိဖလံ။ပေ။ အရဟတ္တဖလံ သစ္ဆိကရိဿန္တီတိ ဝါတိ။ အယံ **အတုရိတစာရိကာ,** သာ ဣဓ အဓိပ္ပေတာ။ သာ ပနေသာ ဒုဝိဓာ ဟောတိ နိဗဒ္ဓစာရိကာ, အနိဗဒ္ဓစာရိကာ စ။ တတ္ထ ယံ ဧကဿေဝ ဗောဓနေယျသတ္တဿ အတ္ထာယ ဂစ္ဆတိ, အယံ နိဗဒ္ဓစာရိကာ နာမ။ ယံ ပန ဂါမနိဂမနဂရပဋိပါဋိဝသေန စရတိ, အယံ အနိဗဒ္ဓစာရိကာ နာမ။ ဧသာ ဣဓ အဓိပ္ပေတာ။

သေနာသနံ သံသာမေတွာတိ သေနာသနံ ပဋိသာမေတွာ။ တံ ပန ပဋိသာမေန္တော ထေရော န စူဠပတ္တမဟာပတ္တ-စူဠထာလကမဟာထာလက-ပဉ္စုဏ္ဏစီဝရ-ဒုကူလစီဝရာဒီနံ ဘဏ္ဍိကံ ကတွာ သပ္ပိတေလာဒီနံ ဝါ ပန ဃဋေ ပူရာပေတွာ ဂဗ္ဘေ နိဒဟိတွာ ဒွါရံ ပိဓာယ ကုဉ္စိကမုဒ္ဒိကာဒီနိ ယောဇာပေသိ။ ''သစေ န ဟောတိ ဘိက္ခု တ သာမဏေရော ဝါ အာရာမိကော ဝါ ဥပာသကော ဝါ, စတူသု ပာသာဏေသု မဉ္စေ မဉ္စံ အာရောပေတွာ ပီဌေ ပီဌံ အာရောပေတွာ စီဝရဝံသေ ဝါ စီဝရရဇ္ဇုယာ ဝါ ဥပရိ ပုဉ္ဇံ ကတွာ ဒွါရဝါတပာနံ ထကေတွာ ပက္ကမိတဗ္ဗ''န္တိ (စူဠဝ. ၃၆၁) ဝစန တော ပန နေဝ တသိကံ ဘိက္ခုံ အာပုစ္ဆနမတ္တကေနေဝ ပဋိသာမေသိ။

ယေန သာဝတ္ထိ တေန စာရိကံ ပက္ကာမီ တိ သတ္ထု ဒဿနကာမော ဟုတွာ ယေန ဒိသာဘာဂေန သာဝတ္ထိ တေန ပက္ကာမိ။ ပက္ကမန္တော စ န သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇဿ အာရောစာပေတွာ သပ္ပိတေလမဓုဖာဏိတာဒီနိ ကဟာပေတွာ ပက္ကန္တော။ ယူထံ ပဟာယ နိက္ခန္တော ပန မတ္တဟတ္ထီ ဝိယ, အသဟာယကိစ္စော သီဟော ဝိယ, ပတ္တစီဝရမတ္တံ အာဒါယ ဧကကောဝ ပက္ကာမိ။ ကသ္မာ ပနေသ ပဉ္စသတေဟိ အတ္တနော အန္တေဝါသိကေဟိ သဒ္ဓိံ ရာဇဂဟံ အာဂန္တွာ ဣဒါနိ နိက္ခန္တောတိ? ရာဇဂဟံ ကပိလဝတ္ထုတော ဒူရံ သဋ္ဌိယောဇနာနိ, သာဝတ္ထိ ပန ပဉ္စဒသ။ သတ္ထာ ရာဇဂဟတော ပဉ္စစတ္တာလီသယောဇနံ အာဂန္တွာ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ, ဣဒါနိ အာသန္နော ဇာတောတိ သုတွာ နိက္ခမီတိ အကာရဏမေတံ။ ဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တော ဟိ ဧသ ယောဇနသဟဿမ္ပိ ဂစ္ဆေယျ, တဒါ ပန ကာယဝိဝေကော န သက္ကာ လဒ္ဓုန္တိ။ ဗဟူဟိ သဒ္ဓိံ ဂမနကာလေ ဟိ ဧကသ္မိံ ဂစ္ဆာမာတိ ဝဒန္တေ ဧကော ဣဓေ ဝသာမာတိ ဝဒတိ။ ဧကသ္မိံ ဝသာမာတိ ဝဒန္တေ ဧကော ဂစ္ဆာမာတိ ဝဒတိ။ တသ္မာ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ သမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ နိသီဒိတုံ ဝါ ဖာသုကသေနာသနေ ကာယဝိဝေကံ လဒ္ဓုံ ဝါ န သက္ကာ ဟောတိ, ဧကကဿ ပန တံ သဗ္ဗံ သုလဘံ ဟောတီတိ တဒါ အဂန္တွာ ဣဒါနိ ပက္ကာမိ။

စာရိကံ စရမာနောတိ ထေရော ကိဉ္စာပိ အယံ စာရိကာ နာမ မဟာဇနသင်္ဂဟတ္ထံ ဗုဒ္ဓါနံယေဝ လဗ္ဘတိ, ဗုဒ္ဓေ ဥပါဒါယ ပန ရုဠှီသဒ္ဒေန သာဝကာနမ္ပိ ဝုစ္စတိ ကိလဉ္ဇာဒီဟိ ကတံ ဗီဇနမ္ပိ တာလဝဏ္ဋံ ဝိယ။ **ယေန ဘဂဝါ**တိ သာဝတ္ထိယာ အဝိဒူရေ ဧကသ္မိံ ဂါမကေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ကတဘတ္တကိစ္စော ဇေတဝနံ ပဝိသိတွာ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဝါ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ ဝါ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ပါဒေ ဓောဝိတွာ မက္ခေတွာ ပါနီယံ ဝါ ပါနကံ ဝါ ပိဝိတွာ ထောကံ ဝိဿမိတွာ သတ္ထာရံ ပဿိဿာမီတိ စိတ္တမ္ပိ အနုပ္ပါဒေတွာ ဥဇုကံ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏမေဝ အဂမာသိ။ ထေရဿ ဟိ သတ္ထာရံ ဒဋ္ဌုကာမဿ အညေန ဘိက္ခုနာ ကိစ္စံ နတ္ထိ။ တသ္မာ ရာဟုလံ ဝါ အာနန္ဒံ ဝါ ဂဟေတွာ ဩကာသံ ကာရေတွာ သတ္ထာရံ ပဿိဿာမီတိ ဧဝမ္ပိ စိတ္တံ န ဥပ္ပါဒေသိ။

ထေရော ဟိ သယမေဝ ဗုဒ္ဓသာသနေ ဝလ္လဘော ရညော သင်္ဂါမဝိဇယမဟာယောဓော ဝိယ။ ယထာ ဟိ တာဒိသဿ ယောဓဿ ရာဇာနံ ဒဋ္ဌုကာမဿ အညံ သေဝိတွာ ဒဿနကမ္မံ နာမ နတ္ထိ; ဝလ္လဘတာယ သယမေဝ ပဿတိ။ ဧဝံ ထေရောပိ ဗုဒ္ဓသာသနေ ဝလ္လဘော, တဿ အညံ သေဝိတွာ သတ္ထုဒဿနကိစ္စံ နတ္ထီတိ ပါဒေ ဓောဝိတွာ ပါဒပုဉ္ဆနမှိ ပုဉ္ဆိတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ။ ဘဂဝါပိ “ပစ္စူသကာလေယေဝ မန္တာဏိပုတ္တော အာဂမိဿတီ”တိ အဒ္ဒသ။ တသ္မာ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသိတွာ သူစိဃဋိကံ အဒတွာဝ ဒွါရံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတွာ ဥဋ္ဌာယ နိသီဒိ။ ထေရော ကဝါဋံ ပဏာမေတွာ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ **ဓမ္မိယာ ကထာယာ** တိ ဘဂဝါ ဓမ္မိံ ကထံ ကထေန္တော စူဠဂောသိင်္ဂသုတ္တေ (မ. နိ. ၁.၃၂၅ အာဒယော) တိဏ္ဏံ ကုလပုတ္တာနံ သာမဂ္ဂိရသာနိသံသံ ကထေသိ; သေက္ခသုတ္တေ (မ. နိ. ၂.၂၂ အာဒယော) အာဝသထာနိသံသံ, ဃဋိကာရသုတ္တေ (မ. နိ. ၂.၂၈၂ အာဒယော) သတိပဋိလာဘိကံ ပုဗ္ဗေနိဝါသပဋိသံယုတ္တကထံ; ရဋ္ဌပါလသုတ္တေ (မ. နိ. ၂.၃၀၄) စတ္တာရော ဓမ္မုဒ္ဒေသေ, သေလသုတ္တေ (မ. နိ. ၂.၃၉၆ အာဒယော) ပါနကာနိသံသကထံ , ဥပက္ကိလေသသုတ္တေ (မ. နိ. ၃.၂၃၆ အာဒယော) ဘဂုတ္ထေရဿ ဓမ္မကထံ ကထေန္တော ဧကီဘာဝေ အာနိသံသံ ကထေသိ။ ဣမဿ ပန ရထဝိနီတေ အာယသ္မတော ပုဏ္ဏဿ ကထေန္တော ဒသကထာဝတ္ထုနိဿယံ အနန္တနယံ နာမ ဒဿေသိ ပုဏ္ဏ, အယမ္ပိ အပ္ပိစ္ဆကထာယေဝ သန္တောသကထာယေဝါတိ။ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တဿ သာဝကဿ ဝေလန္တေ ဌတွာ မဟာသမုဒ္ဒေ ဟတ္ထပ္ပသာရဏံ ဝိယ အဟောသိ။

ယေန အန္ဓဝနန္တိ တဒါ ကိရ ပစ္ဆာဘတ္တေ ဇေတဝနံ အာကိဏ္ဏံ ဟောတိ, ဗဟူ ခတ္တိယဗြာဟ္မဏာဒယော ဇေတဝနံ ဩသရန္တိ; ရညော စက္ကဝတ္တိဿ ခန္ဓာဝါရဋ္ဌာနံ ဝိယ ဟောတိ, န သက္ကာ ပဝိဝေကံ လဘိတုံ။ အန္ဓဝနံ ပန ပဓာနဃရသဒိသံ ပဝိဝိတ္တံ, တသ္မာ ယေနန္ဓဝနံ တေနုပသင်္ကမိ။ ကသ္မာ ပန မဟာထေရေ န အဒ္ဒသ? ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – “သာယန္ဟသမယေ အာဂန္တွာ မဟာထေရေ ဒိသွာ ပုန ဒသဗလံ ပဿိဿာမိ, ဧဝံ မဟာထေရာနံ ဧကံ ဥပဋ္ဌာနံ ဘဝိဿတိ, သတ္ထု ဒွေဝ ဘဝိဿန္တိ, တတော သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ မမ ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ဂမိဿာမီ”တိ။

၂၅၆. **အဘိဏှပ္ပံ ကိတ္တယမာနော အဟောသီ** တိ ပုနပ္ပုနံ ဝဏ္ဏံ ကိတ္တယမာနော ဝိဟာသိ။ ထေရော ကိရ တတော ပဋ္ဌာယ ဒိဝသေ ဒိဝသေ သင်္ဃမဇ္ဈေ ''ပုဏ္ဏော ကိရ နာမ မန္တာဏိပုတ္တော စတူဟိ ပရိသာဟိ သဒ္ဓိံ အသံသဋ္ဌော, သော ဒသဗလဿ ဒဿနတ္ထာယ အာဂမိဿတိ; ကစ္စိ နု ခော မံ အဒိသွာဝ ဂမိဿတီ''တိ ထေရနဝမဇ္ဈိမာနံ သတိကရဏတ္ထံ အာယသ္မတော ပုဏ္ဏဿ ဂုဏံ ဘာသတိ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – ''မဟလ္လကဘိက္ခူ နာမ န သဗ္ဗကာလံ အန္တောဝိဟာရေ ဟောန္တိ; ဂုဏကထာယ ပနဿ ကထိတာယ ယော စ နံ ဘိက္ခုံ ပဿိဿတိ; သော အာဂန္တွာ အာရောစေဿတီ''တိ။ အထာယံ ထေရဿေဝ သဒ္ဓိံဝိဟာရိကော တံ အာယသ္မန္တံ မန္တာဏိပုတ္တံ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသန္တံ အဒ္ဒသ။ ကထံ ပန နံ သေ အညာသီတိ? ပုဏ္ဏ, ပုဏ္ဏာတိ ဝတွာ ကထေန္တဿ ဘဂဝတော ဓမ္မကထာယ အညာသိ – ''အယံ သော ထေရော, ယဿ မေ ဥပဇ္ဈာယော အဘိဏှပ္ပံ ကိတ္တယမာနော ဟောတီ''တိ။ ဣတိ သော အာဂန္တွာ ထေရဿ အာရောစေသိ။ **နိသီဒနံ အာဒာယာ**တိ **နိသီဒနံ** နာမ သဒသံ ဝုစ္စတိ အတယိမံ။ ထေရော ပန စမ္မခဏ္ဍံ ဂဟေတွာ အဂမာသိ။ **ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော** တိ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော။ **သီသာနုလောကီ** တိ ယော ဥန္နတဋ္ဌာနေ ပိဋ္ဌိံ ပဿန္တော နိန္နဋ္ဌာနေ သီသံ ပဿန္တော ဂစ္ဆတိ, အယမ္ပိ သီသာနုလောကီတိ ဝုစ္စတိ။ တာဒိသော ဟုတွာ အနုဗန္ဓိ။ ထေရော ဟိ ကိဉ္စာပိ သံယတပဒသဒ္ဒတာယ အစ္စာသန္နော ဟုတွာ ဂစ္ဆန္တောပိ ပဒသဒ္ဒေန န ဗာဓတိ, ''နာယံ သမ္မောဒနကာလော''တိ ဉတွာ ပန န အစ္စာသန္နော, အန္ဓဝနံ နာမ မဟန္တံ, ကောသိ ဋ္ဌာနေ နိလီနံ အပဿန္တေန, အာဝုသော ပုဏ္ဏ, ပုဏ္ဏာတိ အဖာသုကသဒ္ဒေါ ကာတဗ္ဗော ဟောတီတိ နိသိန္နဋ္ဌာန ဇာနနတ္ထံ နာတိဒူရေ ဟုတွာ သီသာနုလောကီ အဂမာသိ။ **ဒိဝါဝိဟာရံ နိသီဒီ**တိ ဒိဝါဝိဟာရတ္ထာယ နိသီဒိ။

တတ္ထ အာယသ္မာပိ ပုဏ္ဏော ဥဒ္ဒိစ္စဗ္ရဟ္မဏဇ္ဇော, သာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ။ ပုဏ္ဏတ္ထေရောပိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော, သာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ။ ပုဏ္ဏတ္ထေရောပိ အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိသမာပန္နော, သာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ။ ပုဏ္ဏတ္ထေရောပိ ကပ္ပသတသဟဿံ အဘိနီဟာရသမ္ပန္နော, သာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ ကပ္ပသတသဟဿံ သာဓိကံ ဧကမသင်္ခေယျံ။ ပုဏ္ဏတ္ထေရောပိ ပဋိသမ္ဘိဒပ္ပတ္တော မဟာခီဏာသဝေါ, သာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ။ ဣတိ ဧကံ ကနကဂုဟံ ပဝိဋ္ဌာ ဒွေ သီဟာ ဝိယ, ဧကံ ဝိဇမ္ဘနဘူမိံ ဩတိဏ္ဏာ ဒွေ ဗျဂ္ဃာ ဝိယ, ဧကံ သုပုပ္ဖိတသာလဝနံ ပဝိဋ္ဌာ ဒွေ ဆဒ္ဒန္တနာဂရာဇာနော ဝိယ, ဧကံ သိမ္ဗလိဝနံ ပဝိဋ္ဌာ ဒွေ သုပဏ္ဏရာဇာနော ဝိယ, ဧကံ နရဝာဟနယာနံ အဘိရူဠှာ ဒွေ ဝေဿဝဏာ ဝိယ, ဧကံ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလံ အဘိနိသိန္နာ ဒွေ သက္ကာ ဝိယ, ဧကဝိမာနဗ္ဘန္တရဂတာ ဒွေ ဟာရိတမဟာဗြဟ္မာနော ဝိယ စ တေ ဒွေပိ ဗြာဟ္မဏဇစ္စာ ဒွေပိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ ဒွေပိ သမာပတ္တိလာဘိနော ဒွေပိ အဘိနီဟာရသမ္ပန္နာ ဒွေပိ ပဋိသမ္ဘိဒပ္ပတ္တာ မဟာခီဏာသဝါ ဧကံ ဝနသဏ္ဍံ အနုပဝိဋ္ဌာ တံ ဝနဋ္ဌာနံ သောဘယိံသု။

ဘဂဝတိ နော, အာဝုသော, ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ တိ, အာဝုသော, ကိံ အမှာကံ ဘဂဝတော သန္တိကေ အာယသ္မတာ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတီတိ? ဣဒံ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တဿ ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယတာသံ ဇာနန္တောပိ ကထာသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ ပုစ္ဆိ။ ပုရိမကထာယ ဟိ အပ္ပတိဋ္ဌိတာယ ပစ္ဆိမကထာ န ဇာယတိ, တသ္မာ ဧဝံ ပုစ္ဆိ။ ထေရော အနုဇာနန္တော ''ဧဝမာဝုသော''တိ အာဟ။ အထဿ ပဉှာဟိ ဝိသဇ္ဇနံ သောတုကာမော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ''ကိံ နု ခော အာဝုသော သီလဝိသုဒ္ဓတ္ထံ ဘဂဝတိ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတီ''တိ ပဋိပာဋိယာ သတ္တ ဝိသုဒ္ဓိယော ပုစ္ဆိ။ တာသံ ဝိတ္ထာရကထာ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝုတ္တာ။ အာယသ္မာ ပန ပုဏ္ဏော ယသ္မာ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလာဒီသု ဌိတဿာပိ ဗြဟ္မစရိယဝါသော မတ္ထကံ န ပာပုဏာတိ, တသ္မာ, ''နော ဟိဒံ, အာဝုသော''တိ သဗ္ဗံ ပဋိက္ခိပိ။

ကိမတ္ထံ **စရဟာဝုသော**တိ ယဒိ သီလဝိသုဒ္ဓိအာဒီနံ အတ္ထာယ ဗြဟ္မစရိယံ န ဝုဿတိ, အထ ကိမတ္ထံ ဝုသ္သတီတိ ပုစ္ဆိ။ **အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနတ္ထံ ခေါ, အာဝုသော** တိ ဧတ္ထ **အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနံ** နာမ အပ္ပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနံ။ ဒွေ ဝေဓာ ဥပါဒါနာနိ ဂဟဏူပါဒါနဉ္စ ပစ္စယူပါဒါနဉ္စ။ **ဂဟဏူပါဒါနံ** နာမ ကာမုပါဒါနာဒိကံ စတုဗ္ဗိဓံ, **ပစ္စယူပါဒါနံ** နာမ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာတိ ဧဝံ ဝုတ္တပစ္စယာ။ တတ္ထ ဂဟဏူပါဒါနဝါဒိနော အာစရိယာ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနန္တိ စတူသု ဥပါဒါနေသု အညတရေနာပိ ကဉ္စိ ဓမ္မံ အဂ္ဂဟေတွာ ပဝတ္တံ အရဟတ္တဖလံ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနန္တိ ကထေန္တိ။ တဉှိ န စ ဥပါဒါနသမ္ပယုတ္တံ ဟုတွာ ကဉ္စိ ဓမ္မံ ဥပါဒိယတိ, ကိလေသာနဉ္စ ပရိနိဗ္ဗုတန္တေ ဇာတတ္တာ ပရိနိဗ္ဗာနန္တိ ဝုစ္စတိ။ ပစ္စယူပါဒါနဝါဒိနော ပန အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနန္တိ အပ္ပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနံ။ ပစ္စယဝသေန အနုပ္ပန္နံ အသင်္ခတံ အမတဓာတုမေဝ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနန္တိ ကထေန္တိ။ အယံ အန္တော, အယံ ကောဋိ, အယံ နိဋ္ဌာ။ အပ္ပစ္စယပရိနိဗ္ဗာနံ ပတ္တဿ ဟိ ဗြဟ္မစရိယဝါသော မတ္ထကံ ပတ္တော နာမ ဟောတိ, တသ္မာ ထေရော ''အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗ

ဗာနတ္ထ”န္တိ အာဟ။ အထ နံ အနုယုဥ္ဇန္တော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော “ကိံ နု ခေါ, အာဝုသော, သီလဝိသုဒ္ဓိ အနု
ပါဒါပရိနိဗ္ဗာန”န္တိ ပုန ပုစ္ဆံ အာရဘိ။

၂၅၈. ထေရောပိ သဗ္ဗပရိဝတ္တေသု တထေဝ ပဋိက္ခိပိတ္ဝာ ပရိယောသာနေ အောသံ ဒဿေန္တော **သီလဝိသုဒ္ဓိံ
စေ, အာဝုသော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပညပေယျ**ာတိ ယဒိ ပညပေယျ။ **သဥပါဒါနံယေဝ သမာနံ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာ
နံ ပညပေယျာ**တိ သဂ္ဂဟဏဓမ္မမေဝ နိဂ္ဂဟဏဓမ္မံ သပ္ပစ္စယဓမ္မမေဝ အပ္ပစ္စယဓမ္မံ သင်္ခတဓမ္မမေဝ အသင်္ခတဓမ္
မန္တိ ပညပေယျာတိ အတ္ထော။ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိယံ ပန သပ္ပစ္စယဓမ္မမေဝ အပ္ပစ္စယဓမ္မံ သင်္ခတဓမ္မမေဝ အသ
င်္ခတဓမ္မန္တိ ပညပေယျာတိ အယမေဝ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ **ပုထုဇ္ဇနော ဟိ, အာဝုသော**တိ ဧတ္ထ ဝဋ္ဋာနုဂ
တော လောကိယဗာလပုထုဇ္ဇနော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သော ဟိ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလမတ္တဿာပိ အဘာဝတော သဗ္ဗသော အညံ
တ္ရ ဣမေဟိ ဓမ္မေဟိ။ **တေန ဟီ**တိ ယေန ကာရဏေန ဧကစ္စေ ပဏ္ဍိတာ ဥပမာယ အတ္ထံ ဇာနန္တိ, တေန ကာရဏေန
ဥပမံ တေ ကရိဿာမီတိ အတ္ထော။

သတ္တရထဝိနီတဝဏ္ဏနာ

၂၅၉. **သတ္တ ရထဝိနီတာနီ**တိ ဝိနီတအဿာဇာနိယယုတ္တေ သတ္တ ရထေ။ **ယာဝဒေဝ, စိတ္တဝိသုဒ္ဓတ္ထာ**တိ,
အာဝုသော, အယံ သီလဝိသုဒ္ဓိ နာမ, ယာဝဒေဝ, စိတ္တဝိသုဒ္ဓတ္ထာ။ **စိတ္တဝိသုဒ္ဓတ္ထာ**တိ နိဿက္ကဝစနမေတံ။
အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထော, ယာဝဒေဝ, စိတ္တဝိသုဒ္ဓိသင်္ခါတာ အတ္ထာ, တာဝ အယံ သီလဝိသုဒ္ဓိ နာမ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ။
ယာ ပန အယံ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ, သော သီလဝိသုဒ္ဓိယာ အတ္ထော, အယံ ကောဋိ, ဣဒံ ပရိယောသာနံ, စိတ္တဝိသုဒ္ဓိယံ ဌိတ
ဿ ဟိ သီလဝိသုဒ္ဓိကိစ္စံ ကတံ နာမ ဟောတီတိ။ သေ နယော သဗ္ဗပဒေသု။

ဣဒံ ပနေတ္ထ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဝိယ ဟိ ဇရာမရဏဘီရုကော ယောဂါဝစရော ဒဋ္ဌ
ဗ္ဗော။ သာဝတ္ထိနဂရံ ဝိယ သက္ကာယနဂရံ, သာကေတနဂရံ ဝိယ နိဗ္ဗာနနဂရံ, ရညော သာကေတေ ဝဳမိုအာဝဟဿ
သီဃံ ဂန္တွာ ဟာပုဏိတဗ္ဗဿ အစ္စာယိကဿ ကိစ္စဿ ဥပ္ပာဒကာလော ဝိယ ယောဂိနော အနဘိသမေတာနံ စတု
န္နံ အရိယသစ္စာနံ အဘိသမယကိစ္စဿ ဥပ္ပာဒကာလော။ သတ္တ ရထဝိနီတာနိ ဝိယ သတ္တ ဝိသုဒ္ဓိယော, ပဌမံ ရထဝိနီတံ
အာရုဠှကာလော ဝိယ သီလဝိသုဒ္ဓိယံ ဌိတကာလော, ပဌမရထဝိနီတာဒီဟိ ဒုတိယာဒီနိ အာရုဠှကာလော ဝိယ သီလဝိသု
ဒ္ဓိအာဒီဟိ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိအာဒီသု ဌိတကာလော။ သတ္တမေန ရထဝိနီတေန သာကေတေ အန္တေပုရဒ္ဝါရေ ဩရုယှ ဥပ
ရိပါသာဒေ ဉာတိမိတ္တဂဏပရိဝုတဿ သုရသဘောဇနပရိဘောဂကာလော ဝိယ ယောဂိနော ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိယာ
သဗ္ဗကိလေသေ ခေပေတွာ ဓမ္မဝရပါသာဒံ အာရုယှ ပရောပဏ္ဏာသကုသလဓမ္မပရိဝါရဿ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏံ ဖလသမာပ
တ္တိံ အပ္ပေတွာ နိရောဓသယနေ နိသိန္နဿ လောကုတ္တရသုခါနုဘဝနကာလော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဣတိ အာယသ္မတာ ပုဏ္ဏံ ဒသကထာဝတ္ထုလာဘိံ ဓမ္မသေနာပတိသာရိပုတ္တတ္ထေရော သတ္တ ဝိသုဒ္ဓိယော ပုစ္
ဆိ။ အာယသ္မာ ပုဏ္ဏော ဒသ ကထာဝတ္ထူနိ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ဧဝံ ပုစ္ဆန္တော ပန ဓမ္မသေနာပတိ ကိံ ဇာနိတ္ဝာ ပုစ္ဆိ,
ဥဒါဟု အဇာနိတ္ဝာ? တိတ္ထကုသလော ဝါ ပန ဟုတွာ ဝိသယသ္မိံ ပုစ္ဆိ, ဥဒါဟု အတိတ္ထကုသလော ဟုတွာ အဝိသ
ယသ္မိံ? ပုဏ္ဏတ္ထေရောပိ စ ကိံ ဇာနိတ္ဝာ ဝိဿဇ္ဇေသိ, ဥဒါဟု အဇာနိတ္ဝာ? တိတ္ထကုသလော ဝါ ပန ဟုတွာ ဝိ
သယသ္မိံ ဝိဿဇ္ဇေသိ, ဥဒါဟု အတိတ္ထကုသလော ဟုတွာ အဝိသယေတိ? ဇာနိတ္ဝာ တိတ္ထကုသလော ဟုတွာ ဝိ
သယေ ပုစ္ဆီတိ ဟိ ဝဒမာနော ဓမ္မသေနာပတိံယေဝ ဝဒေယျ။ ဇာနိတ္ဝာ တိတ္ထကုသလော ဟုတွာ ဝိသယေ ဝိဿဇ္
ဇေသီတိ ဝဒမာနော ပုဏ္ဏတ္ထေရံယေဝ ဝဒေယျ။ ယဉ္ဟိ ဝိသုဒ္ဓီသု သံခိတ္တံ, တံ ကထာဝတ္ထူသု ဝိတ္ထိဏ္ဏံ။ ယံ
ကထာဝတ္ထူသု သံခိတ္တံ, တံ ဝိသုဒ္ဓီသု ဝိတ္ထိဏ္ဏံ။ တဒမိနာ နယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝိသုဒ္ဓီသု ဟိ ဧကာ သီလဝိသုဒ္ဓိ စတ္တာရိ ကထာဝတ္ထူနိ ဟုတွာ အာဂတာ အပ္ပိစ္ဆကထာ သန္တုဋ္ဌိကထာ
အသံသဂ္ဂကထာ, သီလကထာတိ။ ဧကာ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ တီဏိ ကထာဝတ္ထူနိ ဟုတွာ အာဂတာ – ပဝိဝေကကထာ, ဝီရိ
ယာရမ္ဘကထာ, သမာဓိကထာတိ, ဧဝံ တာဝ ယံ ဝိသုဒ္ဓီသု သံခိတ္တံ, တံ ကထာဝတ္ထူသု ဝိတ္ထိဏ္ဏံ။ ကထာဝတ္ထူသု
ပန ဧကာ ပညာကထာ ပဉ္စ ဝိသုဒ္ဓိယော ဟုတွာ အာဂတာ – ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ, ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ, မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿ
နဝိသုဒ္ဓိ, ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ, ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓီတိ, ဧဝံ ယံ ကထာဝတ္ထူသု သံခိတ္တံ, တံ ဝိသုဒ္ဓီသု ဝိတ္

ထိတ္တံ။ တသ္မာ သာရိပုတ္တတ္ထေရော သတ္တ ဝိသုဒ္ဓိယော ပုစ္ဆန္တော န အညံ ပုစ္ဆိ, ဒသ ကထာဝတ္ထူနိယေဝ ပုစ္ဆိ။ ပုဏ္ဏတ္ထေရောပိ သတ္တ ဝိသုဒ္ဓိယော ဝိဿဇ္ဇေန္တော န အညံ ဝိဿဇ္ဇေသိ, ဒသ ကထာဝတ္ထူနိယေဝ ဝိဿဇ္ဇေသီတိ။ ဣတိ ဥဘောပေတေ ဇာနိတ္ဝာ တိတ္ထကုသလာ ဟုတ္ဝာ ဝိသယေဝ ပဉှံ ပုစ္ဆိံသု စေဝ ဝိဿဇ္ဇေသုံ စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂၆၀. **ကော နာမော အာယသ္မာ** တိ န ထေရော တဿ နာမံ န ဇာနာတိ။ ဇာနန္တောယေဝ ပန သမ္မောဒိတုံ လဘိဿာမီတိ ပုစ္ဆိ။ **ကထဉ္စ ပနာယသ္မန္တံ** တိ ဣဒံ ပန ထေရော သမ္မောဒမာနော အာဟ။ **မန္တာဏိပုတ္တော** တိ မန္တာဏိယာ ဗ္ရာဟ္မဏိယာ ပုတ္တော။ **ယထာ တန္တိ** တေ္တ **တန္တိ** နိပါတမတ္တံ, ယထာ သုတဝတာ သာဝကေန ဗျာကာတဗ္ဗာ, ဧဝမေဝ ဗျာကတာတိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော။ **အနုမဿ အနုမဿာ** တိ ဒသ ကထာဝတ္ထူနိ ဩဂါဟေတ္ဝာ အနုပဝိသိတ္ဝာ။ **စေလဏ္ဍုပကေနာ** တိ တေ္တ **စေလံ** ဝုစ္စတိ ဝတ္ထံ, **အဏ္ဍုပကံ** စုမ္ဗဋကံ။ ဝတ္ထစုမ္ဗဋကံ သီသေ ကတွာ အာယသ္မန္တံ တတ္ထ နိသီဒာပေတွာ ပရိဟရန္တာပိ သဗ္ရဟ္မစာရီ ဒဿနာယ လဘေယျုံ, ဧဝံ လဒ္ဓဒဿနမ္ပိ တေသံ လာဘာယေဝါတိ အဓိပ္ပာယော။ ဧဝံ အပရိဟရန္တေန ဟိ ပဉှံ တ ပုစ္ဆိတုကာမေန ခမ္မံ တ သောတုကာမေန “ထေရော ကတ္ထ ဌိတော ကတ္ထ နိသိန္နော”တိ ပရိယေသန္တေန စရိတဗ္ဗံ ဟောတိ။ ဧဝံ ပရိဟရန္တာ ပန ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေယေဝ သီသတော ဩရောပေတွာ မဟာရဟေ အာသနေ နိသီဒာပေတွာ သက္ကာ ဟောန္တိ ပဉှံ တ ပုစ္ဆိတုံ ခမ္မံ တ သောတုံ။ ဣတိ အဓိပ္ပာယော။ ဣတိ အဓိပ္ပာယော ...

သာရိပုတ္တောတိ စ ပန မ န္တိ သာရိယာ ဗ္ရာဟ္မဏိယာ ပုတ္တောတိ စ ပန ဧဝံ မံ သဗ္ရဟ္မစာရီ ဇာနန္တိ။ **သတ္ထုကပ္ပေနာ**တိ သတ္ထုသဒိသေန။ ဣတိ ကေပဒေနေဝ အာယသ္မာ ပုဏ္ဏော သာရိပုတ္တတ္ထေရံ စန္ဒမဏ္ဍလံ အာဟစ္စ ဌပေန္တော ဝိယ ဥက္ခိပိ။ ထေရဿ ဟိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဧကန္တဓမ္မကထိကဘာဝေ ပာကဋော အဟောသိ။ အမစ္စဉှိ ပုရောဟိတံ မဟန္တောတိ ဝဒမာနော ရာဇသဒိသောတိ ဝဒေယျ, ဧကဏံ ဟတ္ထိပ္ပမာဏောတိ, တပိံ သမုဒ္ဒပ္ပမာဏောတိ, အာလောကံ စန္ဒိမသူရိယာလောကပ္ပမာဏောတိ, ဣတော ပရံ တေသံ မဟန္တဘာဝကထာ နာမ နတ္ထိ။ သာဝကမ္ပိ မဟာတိ ဝဒန္တော သတ္ထုပဋိဘာဂေါတိ ဝဒေယျ, ဣတော ပရံ တဿ မဟန္တဘာဝကထာ နာမ နတ္ထိ။ ဣစ္စာယသ္မာ ပုဏ္ဏော ကေပဒေနေဝ ထေရံ စန္ဒမဏ္ဍလံ အာဟစ္စ ဌပေန္တော ဝိယ ဥက္ခိပိ။

တေ္တကမ္ပိ နော နပ္ပဋိဘာသေယျာ တိ ပဋိသမ္ဘိဒာပတ္တဿ အပ္ပဋိဘာနံ နာမ နတ္ထိ။ ယာ ပနာယံ ဥပမာ အာဟဋာ, တံ န အာဟရေယျာမ, အတ္ထမေဝ ကထေယျာမ။ ဥပမာ ဟိ အဇာနန္တာနံ အာဟရီယတီတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ဣဒမ္ပိ ပဋိက္ခိပိတွာ ဥပမာ နာမ ဗုဒ္ဓာနမ္ပိ သန္တိကေ အာဟရီယတိ, ထေရံ ပနေသ အပစာယမာနော ဧဝမာဟာတိ။

အနုမဿ အနုမဿ ပုစ္ဆိတာ တိ ဒသ ကထာဝတ္ထူနိ ဩဂါဟေတ္ဝာ ဩဂါဟေတွာ ပုစ္ဆိတာ။ ကိံ ပန ပဉှာ ဿ ပုစ္ဆနံ ဘာရိယံ, ဥဒါဟု ဝိဿဇ္ဇနန္တိ? ဥဂ္ဂဟေတွာ ပုစ္ဆနံ နော ဘာရိယံ, ဝိဿဇ္ဇနံ ပန ဘာရိယံ။ သဟေတုကံ တ သကာရဏံ ကတွာ ပုစ္ဆနမ္ပိ ဝိဿဇ္ဇနမ္ပိ ဘာရိယမေဝ။ **သမနုမောဒိံသူ**တိ သမစိတ္တာ ဟုတွာ အနုမောဒိံသု။ ဣတိ ယထာနုသန္ဓိနာဝ ဒေသနာ နိဋ္ဌိတာတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ရထဝိနီတသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. နိဝါပသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၆၁. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ နိဝါပသုတ္တံ။ တတ္ထ **နေဝါပိကော**တိ ယော မိဂါနံ ဂဟဏတ္ထာယ အရညေ တိဏဗီဇာနိ ဝပတိ “ဣဒံ တိဏံ ခါဒိတုံ အာဂတေ မိဂေ သုခံ ဂဏှိဿာမီ”တိ။ **နိဝါပ**န္တိ ဝပ္ပံ။ **နိဝုတ္တ** န္တိ ဝပိတံ။ **မိဂဇာတာ**တိ မိဂဃဋာ။ **အနုပခဇ္ဇာ** တိ အနုပဝိသိတွာ။ **မုစ္ဆိတာ** တိ တဏှာမုစ္ဆနာယ မုစ္ဆိတာ, တဏှာယ ဟဒယံ ပဝိသိတွာ မုစ္ဆနာကာရံ ပာပိတာတိ အတ္ထော။ **မဒံ အာပဇ္ဇိဿန္တီ** တိ မာနမဒံ အာပဇ္ဇိဿန္တိ။ **ပမာဒ**န္တိ ဝိဿဋ္ဌသတိဘာဝံ။

ယထာကာမကရဏီယာ ဘဝိဿန္တီတိ ယထာ ဣစ္ဆိဿာမ, တထာ ကာတဗ္ဗာ ဘဝိဿန္တိ။ **ဣမသ္မိံ နိဝါပေ**တိ ဣမသ္မိံ နိဝါပဋ္ဌာနေ။ ဧကံ ကိရ နိဝါပတိဏံ နာမ အတ္ထိ နိဒါဃဘဒ္ဒကံ, တံ ယထာ ယထာ နိဒါဃော ဟောတိ, တထာ တထာ နီဝါရဝနံ ဝိယ မေဃမာလာ ဝိယ စ ကေဠွနံ ဟောတိ, တံ လုဒ္ဒကာ ကေသ္မိံ ဥဒကဖာသုကဋ္ဌာနေ ကသိတွာ ဝပိတွာ ဝတိံ ကတွာ ဒွါရံ ယောဇေတွာ ရက္ခန္တိ။ အထ ယဒါ မဟာနိဒါဃေ သဗ္ဗတိဏာနိ သုက္ခာနိ ဟောန္တိ, ဇိဝှာ တေမနမတ္တမ္ပိ ဥဒကံ ဒုလ္လဘံ ဟောတိ, တဒါ မိဂဇာတာ သုက္ခတိဏာနိ စေဝ ပုရာဏပဏ္ဏာနိ စ ခါဒန္တာ ကမ္ပမာနာ ဝိယ ဝိစရန္တာ နိဝါပတိဏဿ ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ ဝဇ္ဇန္ဓနာဒီနိ အဂဏယိတွာ ဝတိံ အဇ္ဈောတ္ထရန္တာ ပဝိသန္တိ။ တေသဉှိ နိဝါပတိဏံ အတိဝိယ ပိယံ ဟောတိ မနာပံ။ နေဝါပိကော တေ ဒိသွာ ဒွေဝ တီဏိ ဒိဝသာနိ ပမတ္တော ဝိယ ဟောတိ, ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ တိဋ္ဌတိ။ အန္တောနိဝါပဋ္ဌာနေ တဟိံ တဟိံ ဥဒကအာတဋ္ဌကာပိ ဟောန္တိ, မိဂ ဝိဝဋဒွါရေန ပဝိသိတွာ ခါဒိတမတ္တကံ ပိဝိတမတ္တကမေဝ ကတွာ ပက္ကမန္တိ, ပုနဒိဝသေ ကိဉ္စိ န ကရောန္တီတိ ကဏ္ဏေ စာလယ မာနာ ခါဒိတွာ ပိဝိတွာ အတရမာနာ ဂစ္ဆန္တိ, ပုနဒိဝသေ ကောစိ ကိဉ္စိ ကတ္တာ နတ္ထီတိ ယာဝဒတ္ထံ ခါဒိတွာ ပိဝိတွာ မဏ္ဍလဂုမ္ဗံ ပဝိသိတွာ နိပဇ္ဇန္တိ။ လုဒ္ဒကာ တေသံ ပမတ္တဘာဝံ ဇာနိတွာ ဒွါရံ ပိဓာယ သမ္ပရိဝါရေတွာ ကောဋ္ဌိတော ပဋ္ဌာယ ကောဋ္ဌေတွာ ဂစ္ဆန္တိ, ဧဝံ တေ တသ္မိံ နိဝါပေ နေဝါပိကဿ ယထာကာမကရဏီယာ ဘဝန္တိ။

၂၆၂. **တတ္ထ, ဘိက္ခဝေ**တိ, ဘိက္ခဝေ, တေသု မိဂဇာတေသု။ **ပဌမာ မိဂဇာတာ**တိ, မိဂဇာတာ ပဌမဒုတိယာ နာမ နတ္ထိ။ ဘဂဝတာ ပန အာဂတပဋိပါဋိဝသေန ကပ္ပေတွာ ပဌမာ, ဒုတိယာ, တတိယာ , စတုတ္ထာတိ နာမံ အာရောပေတွာ ဒဿိတာ။ **ဣဒ္ဓာနုဘာဝါ**တိ ယထာကာမံ ကတ္တဗ္ဗဘာဝတော; ဝသီဘာဝေယေဝ ဟိ တေ ဣဒ္ဓီတိ စ အာနုဘာဝေါတိ စ အဓိပ္ပေတော။

၂၆၃. **ဘယဘောဂါ**တိ ဘယေန ဘောဂတော။ **ဗလဝီရိယန္တိ** အပရာပရံ သဉ္စရဏဝါယောဓာတု, သာ ပရိဟာယီတိ အတ္ထော။

၂၆၄. **ဥပနိဿာယ အာသယံ ကပ္ပေယျာမာ**တိ အန္တော နိပဇ္ဇိတွာ ခါဒန္တာနမ္ပိ ဘယမေဝ, ဗာဟိရတော အာဂန္တွာ ခါဒန္တာနမ္ပိ ဘယမေဝ, မယံ ပန အမုံ နိဝါပဋ္ဌာနံ နိဿာယ ဧကမန္တေ အာသယံ ကပ္ပေယျာမာတိ စိန္တယိံသု။ **ဥပနိဿာယ အာသယံ ကပ္ပယိံသူ**တိ လုဒ္ဒကာ နာမ န သဗ္ဗကာလံ အပ္ပမတ္တာ ဟောန္တိ။ မယံ တတ္ထ တတ္ထ မဏ္ဍလဂုမ္ဗေသု စေဝ ဝတိပါဒေသု စ နိပဇ္ဇိတွာ ဧတေသု မုခဓောဝနတ္ထံ ဝါ အာဟာရကိစ္စကရဏတ္ထံ ဝါ ပက္ကန္တေသု နိဝါပဝတ္ထုံ ပဝိသိတွာ ခါဒိတမတ္တံ ကတွာ အမှာကံ ဝသနဋ္ဌာနံ ပဝိသိဿာမာတိ နိဝါပဝတ္ထုံ ဥပနိဿာယ ဂဟနေသု ဂုမ္ဗဝတိပါဒါဒီသု အာသယံ ကပ္ပယိံသု။ **ဘုဉ္ဇိံသူ**တိ ဝုတ္တနယေန လုဒ္ဒကာနံ ပမာဒကာလံ ဉတွာ သီဃံ သီဃံ ပဝိသိတွာ ဘုဉ္ဇိံသု။ **ကေတဗိနော**တိ သိက္ခိတကေရာဋိကာ။ **ဣဒ္ဓိမန္တာ**တိ ဣဒ္ဓိမန္တော ဝိယ။ **ပရဇနာ**တိ ယက္ခာ။ ဣမေ န မိဂဇာတာတိ။ **အာဂတိံ ဝါ ဂတိံ ဝါ**တိ ဣမိနာ နာမ ဌာနေန အာဂစ္ဆန္တိ, အမုတြ ဂစ္ဆန္တီတိ ဣဒံ နေသံ န ဇာနာမ။ **ဒဏ္ဍဝါကရာဟီ**တိ ဒဏ္ဍဝါကရဇာလေဟိ။ **သမန္တာ သပ္ပဒေသံ အနုပရိဝါရေသု**န္တိ အတိမာယာဝိနော ဧတေ, န ဒူရံ ဂမိဿန္တိ, သန္တိကေယေဝ နိပန္နာ ဘဝိဿန္တီတိ နိဝါပက္ခေတ္တဿ သမန္တာ သပ္ပဒေသံ မဟန္တံ ဩကာသံ အနုပရိဝါရေသုံ။ **အဒ္ဒသံသူ**တိ ဧဝံ ပရိဝါရေတွာ ဝါကရဇာလံ သမန္တတော စာလေတွာ ဩလောကေန္တာ အဒ္ဒသံသု။ **ယတ္ထ တေ**တိ ယသ္မိံ ဌာနေ တေ ဂဟံ အဂမံသု, တံ ဌာနံ အဒ္ဒသံသူတိ အတ္ထော။

၂၆၅. **ယံနူန မယံ ယတ္ထ အဂတီ**တိ တေ ကိရ ဧဝံ စိန္တယိံသု – “အန္တော နိပဇ္ဇိတွာ အန္တော ခါဒန္တာနမ္ပိ ဘယမေဝ, ဗာဟိရတော အာဂန္တွာ ခါဒန္တာနမ္ပိ သန္တိကေ ဝသိတွာ ခါဒန္တာနမ္ပိ ဘယမေဝ, တေပိ ဟိ ဝါကရဇာလေန ပရိက္ခိပိတွာ ဂဟိတာယေဝ”တိ, တေန တေသံ ဧတဒဟောသိ – “ယံနူန မယံ ယတ္ထ နေဝါပိကဿ စ နေဝါပိကပရိသာယ စ အဂတိ အဝိသယော, တတ္ထ တတ္ထ သေယျံ ကပ္ပေယျာမာ”တိ။ **အညေ ဃဋ္ဋေဿန္တီ**တိ တတော တတော ဒူရတရတရသိနော အညေ ဃဋ္ဋေဿန္တိ။ **တေ ဃဋ္ဋိတာ အညေ**တိ တေပိ ဃဋ္ဋိတာ အညေ တတော ဒူရတရတရသိနော ဃဋ္ဋေဿန္တိ။ **ဧဝံ ဣမံ နိဝါပံ နိဝုတ္တံ သဗ္ဗသော မိဂဇာတာ ပရိမုစ္စိဿန္တီ**တိ ဧဝံ ဣမံ အမှေဟိ နိဝုတ္တံ နိဝါပံ သဗ္ဗေ မိဂဃဋ္ဋာ မိဂသင်္ဃာ ဝိဿဇ္ဇေဿန္တိ ပရိစ္စဇိဿန္တိ။ **အဇ္ဈုပေက္ခေယျာမာ**တိ တေသံ ဂဟဏေ အဗျာဝဋာ ဘဝေယျာမာတိ; ယထာ တထာ အာဂစ္ဆန္တေသု ဟိ တရုဏပေါတကော ဝါ မဟလ္လကော

တ ဒုဗ္ဗလော တ ယူထပရိဟီနော တ သက္ကာ ဟောန္တိ လဒ္ဓုံ, အနာဂစ္ဆန္တေသု ကိစ္စံ နတ္ထိ။ **အဇ္ဈုပေက္ခိံသု ခေါ, ဘိက္ခဝေတိ** ဧဝံ စိန္တေတွာတ အဇ္ဈာဝဋ္ဌာ ဝ အဟေသုံ။

၂၆၇. **အမုံ နိဝါပံ နိဝုတ္တံ မာရဿ အမူနိ စ လောကာမိသာနီ** တိ ဧတ္ထ နိဝါပဟေတိ တ လောကာမိသာနီတိ တ ဝဋ္ဋာမိသဘူတာနံ ပဉ္စန္နံ ကာမဂုဏာနမေတံ အဓိဝစနံ။ မာရော န စ ဗီဇာနိ ဝိယ ကာမဂုဏေ ဝပေန္တော အာဟိဏ္ဍတိ, ကာမဂုဏဂိဒ္ဓာနံ ပန ဥပရိ ဝသံ ဝတ္တေတိ, တသ္မာ ကာမဂုဏာ မာရဿ နိဝါပါ နာမ ဟောန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''အမုံ နိဝါပံ နိဝုတ္တံ မာရဿာ''တိ။ **န ပရိမုစ္စိံသု မာရဿ ဣဒ္ဓာနုဘာဝါ** တိ မာရဿ ဝသံ ဂတာ အဟေသုံ, ယထာကာမကရဏီယာ။ အယံ သပုတ္တဘရိယပဗ္ဗဇ္ဇာယ အာဂတဥပမာ။

၂၆၈. **စေတောဝိမုတ္တိ ပရိဟာယီတိ** ဧတ္ထ **စေတောဝိမုတ္တိ** နာမ အရညေ ဝသိဿာမာတိ ဥပ္ပန္နအဇ္ဈာသယော; သော ပရိဟာယီတိ အတ္ထော။ **တထူပမေ အဟံ ဣမေ ဒုတိယေ**တိ အယံ ဗ္ရာဟ္မဏဓမ္မိကပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဥပမာ။ ဗ္ရာဟ္မဏာ ဟိ အဋ္ဌစတ္တာလီသဝဿာနိ ကောမာရဗ္ရဟ္မစရိယံ စရိတွာ ဝဋ္ဋပစ္စေဒဘယေန ပဝေဏိံ ဃဋ္ဋယိဿာမာတိ ဓနံ ပရိယေသိတွာ ဘရိယံ ဂဟေတွာ အကရမဇ္ဈေ ဝသန္တာ ဧကသ္မိံ ပုတ္တေ ဇာတေ ''အမှာကံ ပုတ္တော ဇာတော ဝဋ္ဋံ န ဥစ္ဆိန္နံ ပဝေဏိ ဃဋ္ဋိတာ''တိ ပုန နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇန္တိ တ တမေဝ တ သ'ကလတ္တတသံ ဝသန္တိ။

၂၆၉. **ဧဝဥ္ဟိ တေ, ဘိက္ခဝေ, တတိယာပိ သမဏဗြာဟ္မဏာ န ပရိမုစ္စိံသူ** တိ ပုရိမာ ဝိယ တေပိ မာရဿ ဣဒ္ဓာနုဘာဝါ န မုစ္စိံသု; ယထာကာမကရဏီယာဝ အဟေသုံ။ ကိံ ပန တေ အကံသူတိ? ကမနိဂမရာဇဓာနီယော ဩသရိတွာ တေသု တေသု အာရာမဥယျာနဋ္ဌာနေသု အဿမံ မာပေတွာ နိဝသန္တာ ကုလဒါရကေ ဟတ္ထိအဿရထသိပ္ပာဒီနိ နာနပ္ပကာရာနိ သိပ္ပာနိ သိက္ခာပေသုံ။ ဣတိ တေ တကရဇာလေန တတိယာ မိဂဇာတာ ဝိယ မာရဿ ဟာပိမတော ဒိဋ္ဌိဇာလေန ပရိက္ခိပိတွာ ယထာကာမကရဏီယာ အဟေသုံ။

၂၇၀. **တထူပမေ အဟံ ဣမေ စတုတ္ထေ** တိ အယံ ဣမဿ သာသနဿ ဥပမာ အာဟဋ္ဌာ။

၂၇၁. **အန္ဓမကာသိ မာရ**န္တိ န မာရဿ အက္ခီနိ ဘိန္ဒိ။ ဝိပဿနာပါဒကဇ္ဈာနံ သမာပန္နဿ ပန ဘိက္ခုနော ဣမံ နာမ အာရမ္မဏံ နိဿာယ စိတ္တံ ဝတ္တတီတိ မာရော ပဿိတုံ န သက္ကောတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''အန္ဓမကာသိ မာရ''န္တိ။ **အပဒံ ဝဓိတွာ မာရစက္ခု**န္တိ တေနေဝ ပရိယာယေန ယထာ မာရဿ စက္ခု အပဒံ ဟောတိ နိပ္ပဒံ, အပ္ပတိဋ္ဌံ, နိရာရမ္မဏံ, ဧဝံ ဝဓိတွာတိ အတ္ထော။ **အဒဿနံ ဂတော ပာပိမတော** တိ တေနေဝ ပရိယာယေန မာရဿ ပာပိမတော အဒဿနံ ဂတော။ န ဟိ သော အတ္တနော မံသစက္ခုနာ တဿ ဝိပဿနာပါဒကဇ္ဈာနံ သမာပန္နဿ ဘိက္ခုနော ဉာဏ သရီရံ ဒဋ္ဌုံ သက္ကောတိ။ **ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တီ** တိ မဂ္ဂပညာယ စတ္တာရိ အရိယ သစ္စာနိ ဒိသွာ စတ္တာရော အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ **တိဏ္ဏော လောကေ ဝိသတ္တိက** န္တိ လောကေ သတ္တဝိသတ္တဘာဝေန ဝိသတ္တိကာတိ ဧဝံ သင်္ခံ ဂတံ။ အထ တ ''ဝိသတ္တိကာတိ ကေနဋ္ဌေန ဝိသတ္တိကာ? ဝိသတာတိ ဝိသတ္တိကာ ဝိသဋ္ဌာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိပုလာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသာလာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသမာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသက္ကတီတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသံ ဟရတီတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသံဝါဒိကာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသမူလာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသဖလာတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသပရိဘောဂါတိ ဝိသတ္တိကာ, ဝိသာလာ တ ပန သာ တဏှာ ရူပေ သဒ္ဒေ ဂန္ဓေ ရသေ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ''တိ (မဟာနိ. ၃; စူဠနိ. မေတ္တဂူမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၂၂, ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တနိဒ္ဒေသ ၁၂၄) ဝိသတ္တိကာ။ ဧဝံ ဝိသတ္တိကာတိ သင်္ခံ ဂတံ တဏှာဟံ တိဏ္ဏော နိတ္တိဏ္ဏော ဥတ္တိဏ္ဏော။ တေန ဝုစ္စတိ – ''တိဏ္ဏော လောကေ ဝိသတ္တိက''န္တိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

နိဝါပသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ပာသရာသိသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၇၂. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ ပာသရာသိသုတ္တံ။ တတ္ထ **သာဓု မယံ, အာဝုသော**တိ အာယာစန္တာ ဘဏန္တိ။ တေ ကိရ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ ဇနပဒတော ''ဒသဗလံ ပဿိဿာမာ''တိ သာဝတ္ထိံ အနုပ္ပတ္တာ။ သတ္ထုဒဿနံ ပန ဧ

တေဟိ လဒ္ဓံ, ဓမ္မံ ကထံ န တာဝ သုဏန္တိ။ တေ သတ္တုကရဝေန "အမ္ဟာကံ, ဘန္တေ, ဓမ္မကထံ ကထေထာ"တိ ဝတ္တုံ န သက္ကောန္တိ။ ဗုဒ္ဓာ ဟိ ဂရူ ဟောန္တိ, ဧကစာရိကော သီဟော မိဂရာဇာ ဝိယ, ပဘိန္နကုဥ္ဇရော ဝိယ, ဖဏကတအာသီဝိသော ဝိယ, မဟာအဂ္ဂိက္ခန္ဓော ဝိယ စ ဒုရာသဒါ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

"အာသီဝိသော ယထာ ဃောရော၊ မိဂရာဇာဝ ကေသရီ။
နာဂေဝ ကုဥ္ဇရော ဒန္တီ၊ ဧဝံ ဗုဒ္ဓါ ဒုရာသဒါ"တိ။

ဧဝံ ဒုရာသဒံ သတ္ထာရံ တေ ဘိက္ခူ သယံ ယာစိတုံ အသက္ကောန္တာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ယာစမာနာ "သာဓု မယံ, အာဝုသော"တိ အာဟံသု။

အပ္ပေဝ နာမာ တိ အပိ နာမ လဘေယျာထ။ ကသ္မာ ပန ထေရော တေ ဘိက္ခူ "ရမ္မကဿ ဗြာဟ္မဏဿ အဿမံ ဥပသင်္ကမေယျာထာ"တိ အာဟ? ဟာကဋကိရိယတာယ။ ဒသဗလဿ ဟိ ကိရိယာ ထေရဿ ပာကဋာ ဟောတိ; ဇာနာတိ ထေရော, "အဇ္ဇ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝသိတ္ဝာ ပုဗ္ဗာရာမေ ဒိဝါဝိဟာရံ ကရိဿတိ; အဇ္ဇ ပုဗ္ဗာရာမေ ဝသိတ္ဝာ ဇေတဝနေ ဒိဝါဝိဟာရံ ကရိဿတိ; အဇ္ဇ ဧကကောဝ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိဿတိ; အဇ္ဇ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ဇနပဒစာရိကံ နိက္ခမိဿတီ"တိ။ ကိံ ပနဿ ဧဝံ ဇာနနတ္ထံ စေတောပရိယဉာဏံ အတ္ထီတိ? နတ္ထိ။ အနုမာနဗုဒ္ဓိယာ ပန ကတကိရိယာယ နယဂ္ဂဟေန ဇာနာတိ။ ယဒါ ဟိ ဒိဝသံ ဘဂဝါ ဇေတဝနေ ဝသိတ္ဝာ ပုဗ္ဗာရာမေ ဒိဝါဝိဟာရံ ကာတုကာမော ဟောတိ, တဒါ သေနာသနပရိက္ခာရဇဂ္ဂနတ္ထံ ပဋိသာမနာကာရံ ဒဿေတိ, ထေရော သမ္မဇ္ဇနိသင်္ကာရဆဍ္ဍနကာဒီနိ ပဋိသာမေတိ။ ပုဗ္ဗာရာမေ ဝသိတ္ဝာ ဇေတဝနံ ဒိဝါဝိဟာရာယ အာဂမနကာလေပိ ဧသေဝ နယော။

ယဒါ ပန ဧကကော ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတုကာမော ဟောတိ, တဒါ ဟာတောဝ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတ္ဝာ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိသိတ္ဝာ ဒွါရံ ပိဓာယ ဖလသမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ နိသီဒတိ။ ထေရော "အဇ္ဇ ဘဂဝါ ဗောဓနေယျဗန္ဓဝံ ဒိသွာ နိသိန္နော"တိ တာယ သညာယ ဉတ္ဝာ "အဇ္ဇ, အာဝုသော, ဘဂဝါ ဧကကော ပဝိသိတုကာမော, တုမှေ ဘိက္ခာစာရသဇ္ဇာ ဟောထာ"တိ ဘိက္ခူနံ သညံ ဒေတိ။ ယဒါ ပန ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ပဝိသိတုကာမော ဟောတိ, တဒါ ဂန္ဓကုဋိဒွါရံ ဥပဍ္ဎပိဒဟိတံ ကတ္ဝာ ဖလသမာပတ္တိံ အပ္ပေတ္ဝာ နိသီဒတိ, ထေရော တာယ သညာယ ဉတ္ဝာ ပတ္တစီဝရဂ္ဂဟဏတ္ထာယ ဘိက္ခူနံ သညံ ဒေတိ။ ယဒါ ဇနပဒစာရိကံ နိက္ခမိတုကာမော ဟောတိ, တဒါ ဧကံ ဒ္ဝေ အာလောပေ အတိရေကံ ဘုဥ္ဇတိ, သဗ္ဗကာလံ စင်္ကမနဉ္စ အာရုယှ အပရာပရံ စင်္ကမတိ, ထေရော တာယ သညာယ ဉတ္ဝာ "ဘဂဝါ, အာဝုသော, ဇနပဒစာရိကံ စရိတုကာမော, တုမှာကံ ကတ္တဗ္ဗံ ကရောထာ"တိ ဘိက္ခူနံ သညံ ဒေတိ။

ဘဂဝါ ပဌမဗောဓိယံ ဝီသတိ ဝဿာနိ အနိဗဒ္ဓဝါသော အဟောသိ, ပစ္ဆာ ပဉ္စဝီသတိ ဝဿာနိ အဗ္ဘောကိဏ္ဏံ သာဝတ္ထိံယေဝ ဥပနိဿာယ ဝသန္တော ဧကဒိဝသေ ဒ္ဝေ ဌာနာနိ ပရိဘုဉ္ဇတိ။ ဇေတဝနေ ရတ္တိံ ဝသိတ္ဝာ ပုနဒိဝသေ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ဒက္ခိဏဒ္ဝါရေန သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတ္ဝာ ပာစီနဒ္ဝါရေန နိက္ခမိတ္ဝာ ပုဗ္ဗာရာမေ ဒိဝါဝိဟာရံ ကရောတိ။ ပုဗ္ဗာရာမေ ရတ္တိံ ဝသိတ္ဝာ ပုနဒိဝသေ ပာစီနဒ္ဝါရေန သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတ္ဝာ ဒက္ခိဏဒ္ဝါရေန နိက္ခမိတ္ဝာ ဇေတဝနေ ဒိဝါဝိဟာရံ ကရောတိ။ ကသ္မာ? ဒ္ဝိန္နံ ကုလာနံ အနုကမ္ပာယ။ မနုဿတ္တဘာဝေ ဌိတေန ဟိ အနာထပိဏ္ဍိကေန ဝိယ အညေန ကေနစိ, မာတုဂါမတ္တဘာဝေ ဌိတာယ စ ဝိသာခါယ ဝိယ အညာယ ဣတ္ထိယာ တထာဂတံ ဥဒ္ဒိဿ ဓနပရိစ္စာဂေ ကတော နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ ဘဂဝါ တေသံ အနုကမ္ပာယ ဧကဒိဝသေ ဒ္ဝေ ဌာနာနိ ပရိဘုဉ္ဇတိ။ တသ္မိံ ပန ဒိဝသေ ဇေတဝနေ ဝသိ, တသ္မာ ထေရော – "အဇ္ဇ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတ္ဝာ သာယန္ဟကာလေ ဂတ္တာနိ ပရိသိဉ္စနတ္ထာယ ပုဗ္ဗကောဋ္ဌကံ ဂမိဿတိ; အထာဟံ ဂတ္တာနိ ပရိသိဉ္စိတ္ဝာ ဌိတံ ဘဂဝန္တံ ယာစိတ္ဝာ ရမ္မကဿ ဗြာဟ္မဏဿ အဿမံ ဂဟေတွာ ဂမိဿာမိ။ ဧဝမိမေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော သမ္မုခါ လဘိဿန္တိ ဓမ္မကထံ သဝနာယာ"တိ စိန္တေတ္ဝာ တေ ဘိက္ခူ ဧဝမာဟ။

မိဂါရမာတုပါသာဒေါတိ ဝိသာခါယ ပါသာဒေါ။ သာ ဟိ မိဂါရေန သေဋ္ဌိနာ မာတုဋ္ဌာနေ ဌပိတတ္တာ **မိဂါရမာတာ**တိ ဝုစ္စတိ။ **ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော** တိ တသ္မိံ ကိရ ပါသာဒေ ဒ္ဝိန္နံ မဟာသာဝကာနံ သိရိဂဗ္ဘာနံ မဇ္ဈေ ဘဂဝတော သိရိဂဗ္ဘော အဟောသိ။ ထေရော ဒ္ဝါရံ ဝိဝရိတ္ဝာ အန္တောဂဗ္ဘံ သမ္မဇ္ဇိတ္ဝာ မာလာကစဝရံ နီဟရိတ္ဝာ မဉ္စပီဌံ ပညပေတ္ဝာ သတ္ထု သညံ အဒါသိ။ သတ္ထာ သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိသိတ္ဝာ ဒက္ခိဏေန ပဿေန သတော သမ္ပဇာနော

သီဟသေယျံ ဥပဂမ္မ ဒရထံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတွာ ဥဋ္ဌာယ ဖလသမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ နိသီဒိတွာ သာယန္ဟသမယေ တတော ဝုဋ္ဌာသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ''ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော''တိ။

ပရိသိဥ္စိတု န္တိ ယော ဟိ စုဏ္ဏမတ္တိကာဒီဟိ ဂတ္တာနိ ဥဗ္ဗဋ္ဋေန္တော မလ္လကမုဋ္ဌာဒီဟိ တ ဃံသန္တော န္ဟာယတိ, သော **န္ဟာယတီ**တိ ဝုစ္စတိ။ ယော တထာ အကတွာ ပကတိယာဝ န္ဟာယတိ, သော **ပရိသိဥ္စတီ** တိ ဝုစ္စတိ။ ဘဂဝတောပိ သရီရေ တထာ ဟရိတဗ္ဗံ ရဇောဇလ္လံ နာမ န ဥပလိမ္ပတိ, ဥတုဂ္ဂဟဏတ္ထံ ပန ဘဂဝါ ကေဝလံ ဥဒကံ ဩတရတိ။ တေနာဟ – ''ဂတ္တာနိ ပရိသိဥ္စိတု''န္တိ။ **ပုဗ္ဗကောဋ္ဌကော** တိ ပာစီနကောဋ္ဌကော။

သာဝတ္ထိယံ ကိရ ဝိဟာရော ကအာစိ မဟာ ဟောတိ ကအာစိ ခုဒ္ဒကော။ တထာ ဟိ သော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ယောဇနိကော အဟောသိ, သိခိဿ တိဂါဝုတော, ဝေဿဘုဿ အဍ္ဍယောဇနိကော, ကကုသန္ဓဿ ဂါဝုတပ္ပမာဏော, ကောဏာဂမနဿ အဍ္ဍဂါဝုတပ္ပမာဏော, ကဿပဿ ဝီသတိဥသဘပ္ပမာဏော, အမှာကံ ဘဂဝတော ကာလေ အဋ္ဌကရီသပ္ပမာဏော ဇာတော။ တမ္ပိ နဂရံ တဿ ဝိဟာရဿ ကအာစိ ပာစီနတော ဟောတိ, ကအာစိ ဒက္ခိဏတော, ကအာစိ ပစ္ဆိမတော, ကအာစိ ဥတ္တရတော။ ဇေတဝနေ ဂန္ဓကုဋိယံ ပန စတုန္နံ မဉ္စပါဒါနံ ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနံ အစလမေဝ။

စတ္တာရိ ဟိ **အစလစေတိယဋ္ဌာနာနိ** နာမ မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကဋ္ဌာနံ ဣသိပတနေ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနဋ္ဌာနံ သင်္ကဿနဂရဒွါရေ ဒေဝေါရောဟဏကာလေ သောပါနဿ ပတိဋ္ဌဋ္ဌာနံ မဉ္စပါဒဋ္ဌာနန္တိ။ အယံ ပန ပုဗ္ဗကောဋ္ဌကော ကဿပဒသဗလဿ ဝီသတိဥသဘဝိဟာရကာလေ ပာစီနဒွါရေ ကောဋ္ဌကော အဟောသိ။ သော ဣဒါနိပိ ပုဗ္ဗကောဋ္ဌကောတွေဝ ပညာယတိ။ ကဿပဒသဗလဿ ကာလေ အစိရဝတီ နဂရံ ပရိက္ခိပိတွာ သန္ဒမာနာ ပုဗ္ဗကောဋ္ဌကံ ပတွာ ဥဒကေန ဘိန္ဒိတွာ မဟန္တံ ဥဒကရဟဒံ မာပေသိ သမတိတ္ထံ အနုပုဗ္ဗဂမ္ဘီရံ။ တတ္ထ ဧကံ ရညော န္ဟာနတိတ္ထံ, ဧကံ နာဂရာနံ, ဧကံ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ, ဧကံ ဗုဒ္ဓါနန္တိ ဧဝံ ပာဋိယေက္ကာနိ န္ဟာနတိတ္ထာနိ ဟောန္တိ ရမဏီယာနိ ဝိပ္ပကိဏ္ဏရဇတပဋ္ဋသဒိသဝါလိကာနိ။ ဣတိ ဘဂဝါ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန သဒ္ဓိံ ယေန အယံ ဝေဠုဟေ ပုဗ္ဗကောဋ္ဌကော တေနုပသင်္ကမိ ဂတ္တာနိ ပရိသိဥ္စိတုံ ။ အထာယသ္မာ အာနန္ဒော ဥဒကသာဋိကံ ဥပနေသိ။ ဘဂဝါ ရတ္တဒုပဋ္ဋံ အပနေတွာ ဥဒကသာဋိကံ နိဝါသေသိ။ ထေရော ဒုပဋ္ဋေန သဒ္ဓိံ မဟာစီဝရံ အတ္တနော ဟတ္ထဂတမကာသိ။ ဘဂဝါ ဥဒကံ ဩတရိ။ သဟောတရဏေနေဝဿ ဥဒကေ မစ္ဆကစ္ဆပာ သဗ္ဗေ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ အဟေသုံ။ ယန္တနာဠိကာဟိ သုဝဏ္ဏရသဓာရာနိသိဉ္စမာနကာလော ဝိယ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋပသာရဏကာလော ဝိယ စ အဟောသိ။ အထ ဘဂဝတော န္ဟာနဝတ္တံ ဒဿေတွာ န္ဟတွာ ပစ္စုတ္တိဏ္ဏဿ ထေရော ရတ္တဒုပဋ္ဋံ ဥပနေသိ။ ဘဂဝါ တံ နိဝါသေတွာ ဝိဇ္ဇုလတာသဒိသံ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ မဟာစီဝရံ အန္တန္တေန သံဟရိတွာ ပဒုမဂဗ္ဘသဒိသံ ကတွာ ဥပနီတံ ဒွီသု ကဏ္ဏေသု ဂဟေတွာ အဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ပုဗ္ဗကောဋ္ဌကေ ဂတ္တာနိ ပရိသိဥ္စိတွာ ပစ္စုတ္တရိတွာ ဧကစီဝရော အဋ္ဌာသီ''တိ။

ဧဝံ ဌိတဿ ပန ဘဂဝတော သရီရံ ဝိကသိတကမလုပ္ပလသရံ သဗ္ဗပါလိဖုလ္လံ ပာရိစ္ဆတ္တကံ တာရာမရီစိဝိကသိတံ စ ဂဂနတလံ သိရိယာ အဝဟသမာနံ ဝိယ ဝိရောစိတ္ထ။ ဗျာမပ္ပဘာပရိက္ခေပဝိလာသိနီ စဿ ဒွတ္တိံသဝရလက္ခဏမာလာ ဂန္ထေတွာ ဌပိတာ ဒွတ္တိံသစန္ဒမာလာ ဝိယ, ဒွတ္တိံသသူရိယမာလာ ဝိယ, ပဋိပာဋိယာ ဌပိတာ ဒွတ္တိံသစက္ကဝတ္တိ ဒွတ္တိံသဒေဝရာဇ ဒွတ္တိံသမဟာဗြဟ္မာနော ဝိယ စ အတိဝိယ ဝိရောစိတ္ထ, ဝဏ္ဏဘူမိနာမေသာ။ ဧဝရူပေသု ဌာနေသု ဗုဒ္ဓါနံ သရီရဝဏ္ဏံ ဝါ ဂုဏဝဏ္ဏံ ဝါ စုဏ္ဏိယပဒေဟိ ဝါ ဂါထာဟိ ဝါ အတ္ထဉ္စ ဥပမာယော စ ကာရဏာနိ စ အာဟရိတွာ ပဋိဗလေန ဓမ္မကထိကေန ပူရေတွာ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဧဝရူပေသု ဌာနေသု ဓမ္မကထိကဿ ထာမော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂၇၃. **ဂတ္တာနိ ပုဗ္ဗာပယမာနော** တိ ပကတိဘာဝံ ဂမယမာနော နိရုဒကာနိ ကုရုမာနော, သုက္ခာပယမာနောတိ အတ္ထော။ သောဒကေန ဂတ္တေန စီဝရံ ပာရုပန္တဿ ဟိ စီဝရေ ကဏ္ဏိကာ ဥဋ္ဌဟန္တိ, ပရိက္ခာရဘဏ္ဍံ ဒုဿတိ။ ဗုဒ္ဓါနံ ပန သရီရေ ရဇောဇလ္လံ န ဥပလိမ္ပတိ; ပဒုမပတ္တေ ပက္ခိတ္တဥဒကဗိန္ဒု ဝိယ ဥဒကံ ဝိနိဝတ္တေတွာ ဂစ္ဆတိ, ဧဝံ သန္တေပိ သိက္ခာဂါရဝတာယ ဘဂဝါ, ''ပဗ္ဗဇိတဝတ္တံ နာမေတ''န္တိ မဟာစီဝရံ ဥဘောသု ကဏ္ဏေသု ဂဟေတွာ ပုရတော ကာယံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ အဋ္ဌာသိ။ တသ္မိံ ခဏေ ထေရော စိန္တေသိ – ''ဘဂဝါ မဟာစီဝရံ ဟရုပိတွာ မိဂါရမာ

တုပဟာသာဒံ အာရဗ္ဘ ဂမနာဘိဟာရတော ပဌာယ ဒုန္နိဝတ္တိယော ဘဝိဿတိ; ဗုဒ္ဓါနုဉ္ဉာတံ ဟိ အဓိပ္ပာယကောပနံ နာမ ဧကေစာရိကသီဟဿ ဂဟဏတ္ထံ ဟတ္ထပ္ပသာရဏံ ဝိယ; ပဘိန္နဝရဝါရဏဿ သောဏ္ဍာယ ပရာမသနံ ဝိယ; ဥဂ္ဂ တေဇဿ အာသီဝိသဿ ဂီဝါယ ဂဟဏံ ဝိယ စ ဘာရိယံ ဟောတိ။ ဣဓေဝ ရမ္မကဿ ဗြာဟ္မဏဿ အဿမသ္မိံ သ ဝဏ္ဏံ ကထေတွာ တတ္ထ ဂမနတ္ထာယ ဘဂဝန္တံ ယာစိဿာမီ”တိ။ သော တထာ အကာသိ။ တေန ဝုတ္တံ – “အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော။ပေ.။ အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယာ”တိ။

တတ္ထ **အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယာ** တိ ဘဂဝတော သမ္မုခါ ဓမ္မိံ ကထံ သောဿာမာတိ တံ အဿမံ ဂတာနံ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ အနုကမ္ပံ ပဋိစ္စ, တေသု ကာရုညံ ကတွာတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မိယာ ကထာယာ** တိ ဒသသု ပာရမိတာသု အ ညတရာယ ပါရမိယာ စေဝ မဟာဘိနိက္ခမနဿ စ ဝဏ္ဏံ ကထယမာနာ သန္နိသိန္နာ ဟောန္တိ။ **အာဂမယမာနော**တိ ဩ လောကယမာနော။ အဟံ ဗုဒ္ဓေါတိ သဟသာ အပ္ပဝိသိတွာ ယာဝ သာ ကထာ နိဋ္ဌာတိ, တာဝ အဋ္ဌာသီတိ အတ္ထော။ **အဂ္ဂ ဠံ အာကောဋ္ဋေသီ**တိ အဂ္ဂနခေန ကဝါဋေ သညံ အဒာသိ။ **ဝိဝရိံသူ**တိ သောတံ ဩဒဟိတွာ ဝ နိသိန္နတ္တာ တင်္ခဏံယေဝ အာဂန္တွာ ဝိဝရိံသု။

ပညတ္တေ အာသနေ တိ ဗုဒ္ဓကာလေ ကိရ ယတ္ထ ယတ္ထ ဧကောပိ ဘိက္ခု ဝိဟရတိ, သဗ္ဗတ္ထ ဗုဒ္ဓါသနံ ပညတ္တ မေဝ ဟောတိ။ ကသ္မာ? ဘဂဝါ ကိရ အတ္တနော သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဖာသုကဋ္ဌာနေ ဝိဟရန္တေ မနသိ က ရောတိ “အသုကော မယှံ သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဂတော, သက္ခိဿတိ နု ခေါ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ နော ဝါ”တိ။ အထ နံ ပဿတိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ အကုသလဝိတက္ကေ ဝိတက္ကယမာနံ, တတော “ကထဉ္ဟိ နာမ မာဒိသဿ သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝိဟရန္တံ ဣမံ ကုလပုတ္တံ အကုသလဝိတက္ကာ အဘိဘ ဝိတွာ အနမတဂ္ဂေ ဝဋ္ဋဒုက္ခေ သံသာရေဿန္တီ”တိ တဿ အနုဂ္ဂဟတ္ထံ တတ္ထေဝ အတ္တာနံ ဒဿေတွာ တံ ကုလပုတ္တံ ဩဝဒိတွာ အာကာသံ ဥပ္ပတိတွာ ပုန အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ဂစ္ဆတိ။ အထေဝံ ဩဝဒိယမာနာ တေ ဘိက္ခူ စိန္တယိံသု – “သတ္ထာ အမှာကံ မနံ ဇာနိတွာ အာဂန္တွာ အမှာကံ သမီပေ ဌိတံယေဝ အတ္တာနံ ဒ ဿေတိ; တသ္မိံ ခဏေ, ‘ဘန္တေ, ဣဓ နိသီဒထ, ဣဓ နိသီဒထာ’တိ အာသနပရိယေသနံ နာမ ဘာရော”တိ။ တေ အာသ နံ ပညပေတွာဝ ဝိဟရန္တိ။ ယဿ ပီဌံ အတ္ထိ, သော တံ ပညပေတိ။ ယဿ နတ္ထိ, သော မဉ္စံ ဝါ ဖလကံ ဝါ ကဋ္ဌံ ဝါ ပာသာဏံ ဝါ ဝါလိကပုဉ္ဇံ ဝါ ပညပေတိ။ တံ အလဘမာနာ ပုရာဏပဏ္ဏာနိပိ သင်္ကဍ္ဎိတွာ တတ္ထ ပံသုကူလံ ပတ္ထရိ တွာ ဌပေန္တိ။ ဣဓ ပန ပကတိပညတ္တမေဝ အာသနံ အဟောသိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – “ပညတ္တေ အာသနေ နိသီ ဒီ”တိ။

ကာယ နုတ္ထာ တိ ကတမာယ နု ကထာယ သန္နိသိန္နာ ဘဝထာတိ အတ္ထော။ “ကာယ နေတ္ထာ”တိပိ ပါဠိ, တဿ သာ ကတမာယ နု ဧတ္ထာတိ အတ္ထော။ “ကာယ နောတ္ထာ”တိပိ ပါဠိ, တဿာပိ ပုရိမောယေဝ အတ္ထော။ **အန္တရာ ကထာ**တိ ကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒီနံ အန္တရာ အညာ ဧကာ ကထာ။ **ဝိပ္ပကတာ** တိ မမ အာဂမနပစ္စယာ အပ ရိနိဋ္ဌိတာ သိခံ အပ္ပတ္တာ။ **အထ ဘဂဝါ အနုပ္ပတ္တော** တိ အထ ဧတသ္မိံ ကာလေ ဘဂဝါ အာဂတော။ **ဓမ္မီ ဝါ ကထာ** တိ ဒသကထာဝတ္ထုနိဿိတာ ဝါ ဓမ္မီ ကထာ။ **အရိယော ဝါ တုဏှီဘာဝေါ**တိ ဧတ္ထ ပန ဒုတိယဇ္ဈာနမ္ပိ အရိယော တုဏှီဘာဝေါ မူလကမ္မဋ္ဌာနမ္ပိ။ တသ္မာ တံ ဈာနံ အပ္ပေတွာ နိသိန္နောပိ, မူလကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ နိသိန္နောပိ ဘိက္ခု အရိယေန တုဏှီဘာဝေန နိသိန္နောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂၇၄. **ဒွေမာ, ဘိက္ခဝေ, ပရိယေသနာ** တိ ကော အနုသန္ဓိ? တေ ဘိက္ခူ သမ္မုခါ ဓမ္မိံ ကထံ သောဿာမာတိ ထေ ရဿ ဘာရံ အကံသု, ထေရော တေသံ အဿမဂမနမကာသိ။ တေ တတ္ထ နိသီဒိတွာ အတိရစ္ဆာနကထိကာ ဟုတွာ ဓမ္မိယာ ကထာယ နိသီဒိံသု။ အထ ဘဂဝါ “အယံ တုမှာကံ ပရိယေသနာ အရိယပရိယေသနာ နာမာ”တိ ဒဿေတုံ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ **ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, အနရိယပရိယေသနာ** တိ ဧတ္ထ ယထာ မဂ္ဂကုသလော ပုရိသော ပဌမံ ဝဇ္ဇေတဗ္ဗံ အပာယမဂ္ဂံ ဒဿေန္တော “ဝါမံ မုဉ္စိတွာ ဒက္ခိဏံ ဂဏှာ”တိ ဝဒတိ။ ဧဝံ ဘဂဝါ ဒေသနာ ကုသလတာယ ပဌမံ ဝဇ္ဇေတဗ္ဗံ အနရိယပရိယေသနံ အာစိက္ခိတွာ ပစ္ဆာ ဣတရံ အာစိက္ခိဿာမီတိ ဥဒ္ဒေသာနုက္က မံ ဘိန္ဒိတွာ ဧဝမာဟ။ **ဇာတိဓမ္မော** တိ ဇာယနသဘာဝေါ။ **ဇရာဓမ္မော** တိ ဇီရဏသဘာဝေါ။ **ဗျာဓိဓမ္မော** တိ ဗျာ ဓိသဘာဝေါ။ **မရဏဓမ္မော** တိ မရဏသဘာဝေါ။ **သောကဓမ္မော** တိ သောစနကသဘာဝေါ။ **သံကိလေသဓမ္မော** တိ သံကိ လိဿနသဘာဝေါ။

ပုတ္တာဘရိယ န္တိ ပုတ္တာ စ ဘရိယာ စ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **ဇာတရူပရဇတန္တိ** တ္ထေ ပန **ဇာတရူပန္တိ** သုဝဏ္ဏံ။ **ရဇတန္တိ** ယံကိဉ္စိ တေဟာရူပဂံ လောဟမာသကာဒိ။ **ဇာတိဓမ္မာ ဟေတေ, ဘိက္ခဝေ, ဥပဓယော** တိ ဧတေ ပဉ္စကာမဂုဏူပဓယော နာမ ဟောန္တိ, တေ သဗ္ဗေပိ ဇာတိဓမ္မာတိ ဒဿေတိ။ ဗျာဓိဓမ္မတရာဒီသု ဇာတရူပရဇတံ န ဂဟိတံ, န ဟေတဿ သီသရောကာဒယော ဗျာဓယော နာမ ဟောန္တိ, န သတ္တာနံ ဝိယ စုတိသင်္ခာတံ မရဏံ, န သောကော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အယာဒီဟိ ပန သံကိလေသေဟိ သံကိလိဿတီတိ သံကိလေသဓမ္မတရေ ဂဟိတံ။ တထာ ဥတုသမုဋ္ဌာနတ္တာ ဇာတိဓမ္မတရေ။ မလံ ဂဟေတွာ ဇီရဏတော ဇရာဓမ္မတရေ စ။

၂၇၅. **အယံ , ဘိက္ခဝေ, အရိယာ ပရိယေသနာ** တိ, ဘိက္ခဝေ, အယံ နိဒ္ဒောသတာယပိ အရိယေဟိ ပရိယေသိတဗ္ဗတာယပိ အရိယပရိယေသနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၂၇၆. **အဟမ္ပိ သုဒံ, ဘိက္ခဝေ** တိ ကသ္မာ အာရဘိ? မူလတော ပဋ္ဌာယ မဟာဘိနိက္ခမနံ ဒဿေတုံ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – ''ဘိက္ခဝေ, အဟမ္ပိ ပုဗ္ဗေ အနရိယပရိယေသနံ ပရိယေသိံ။ သွာဟံ တံ ပဟာယ အရိယပရိယေသနံ ပရိယေသိတွာ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တော။ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာပိ အနရိယပရိယေသနံ ပရိယေသိံသု။ တေ တံ ပဟာယ အရိယပရိယေသနံ ပရိယေသိတွာ ခီဏာသဝဘူမိံ ပတ္တာ။ တုမှေပိ မမ စေဝ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနဉ္စ မဂ္ဂံ အာရုဠ္ဟာ။ အရိယပရိယေသနာ တုမှာကံ ပရိယေသနာ''တိ မူလတော ပဋ္ဌာယ အတ္တနော မဟာဘိနိက္ခမနံ ဒဿေတုံ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။

၂၇၇. တတ္ထ **ဒဟရောဝ သမာနော**တိ တရုဏောဝ သမာနော။ **သုသုကာဠကေသော**တိ သုဋ္ဌု ကာဠကေသော, အဉ္ဇနဝဏ္ဏကေသောဝ ဟုတွာတိ အတ္ထော။ **ဘဒ္ရေနာ** တိ ဘဒ္ဒကေန။ **ပဌမေန ဝယသာ**တိ တိဏ္ဏံ ဝယာနံ ပဌမဝယေန။ **အကာမကာန**န္တိ အနိစ္ဆမာနာနံ, အနာဒရတ္ထေ သာမိဝစနံ။ အဿူနိ မုခေ ဧတေသန္တိ အဿုမုခာ; တေသံ **အဿုမုခာနံ,** အဿုကိလိန္နမုခာနန္တိ အတ္ထော။ **ရုဒန္တာန** န္တိ ကန္ဒိတွာ ရောဒမာနာနံ။ **ကိံ ကုသလဂဝေသီ**တိ ကိံ ကုသလန္တိ ဂဝေသမာနော။ **အနုတ္တရံ သန္တိဝရပဒ** န္တိ ဥတ္တမံ သန္တိသင်္ခာတံ ဝရပဒံ, နိဗ္ဗာနံ ပရိယေသမာနောတိ အတ္ထော။ **ယေန အာဠာရော ကာလာမော**တိ တ္ထ **အာဠာရော**တိ တဿ နာမံ, ဒီဃပိင်္ဂလော ကိရေသော။ တေနဿ **အာဠာရော**တိ နာမံ အဟောသိ။ **ကာလာမော**တိ ဂောတ္တံ။ **ဝိဟရတာယသ္မာ** တိ ဝိဟရတု အာယသ္မာ။ **ယတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော**တိ ယသ္မိံ ဓမ္မေ ပဏ္ဍိတော ပုရိသော။ **သကံ အာစရိယက**န္တိ အတ္တနော အာစရိယသမယံ။ **ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျာ**တိ ပဋိလဘိတွာ ဝိဟရေယျ။ တွေ်ာဝတာ တေန ဩကာသော ကတော ဟောတိ။ **တံ ဓမ္မ**န္တိ တံ တေသံ သမယံ တန္တိံ။ **ပရိယာပုဏိ**န္တိ သုတွာဝ ဥဂ္ဂဏှိံ။

ဩဋ္ဌပဟတမတ္တေနာ တိ တေန ဝုတ္တဿ ပဋိဂ္ဂဟဏတ္ထံ ဩဋ္ဌပဟရဏမတ္တေန; အပရာပရံ ကတွာ ဩဋ္ဌသဉ္စရဏမတ္တကေနာတိ အတ္ထော။ **လပိတလာပနမတ္တေနာ** တိ တေန လပိတဿ ပဋိလာပနမတ္တကေန။ **ဉာဏဝါဒ**န္တိ ဇာနာမီတိ ဝါဒံ ။ **ထေရဝါဒ**န္တိ ထိရဘာဝဝါဒံ, ထေရော အဟမေတ္ထာတိ ဧတံ ဝစနံ။ **အဟဉ္စေဝ အညေ စာ** တိ နကေဝလံ အဟံ, အညေပိ ဗဟူ ဧဝံ ဝဒန္တိ။ **ကေဝလံ သဒ္ဓာမတ္တကေနာ** တိ ပညာယ အသစ္ဆိကတွာ သုဒ္ဓေန သဒ္ဓာမတ္တကေနေဝ။ ဗောဓိသတ္တော ကိရ တစာယ ဓမ္မံ ဥဂ္ဂဏှဟန္တောယေဝ, ''န ကာလာမဿ တစာယ ပရိယတ္တိမတ္တမေဝ အသ္မိံ ဓမ္မေ, အဒ္ဓါ ဧသ သတ္တန္နံ သမာပတ္တီနံ လာဘီ''တိ အညာသိ, တေနဿ ဧတဒဟောသိ။

အာကိဉ္စညာယတနံ ပဝေဒေသီ တိ အာကိဉ္စညာယတနပရိယောသာနာ သတ္တ သမာပတ္တိယော မံ ဇာနာပေသိ။ **သဒ္ဓါ**တိ ဣမာသံ သတ္တန္နံ သမာပတ္တီနံ နိဗ္ဗတ္တနတ္ထာယ သဒ္ဓါ။ **ဝီရိယာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ပဒဟေယျ** န္တိ ပယောဂံ ကရေယျံ။ **နစိရဿေဝ တံ ဓမ္မံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိ** န္တိ ဗောဓိသတ္တော ကိရ ဝီရိယံ ပဂ္ဂဟေတွာ ကတိပါဟေယေဝ သတ္တ သုဝဏ္ဏနိဿေဏိယော ပသာရေန္တော ဝိယ သတ္တ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေသိ; တသ္မာ ဧဝမာဟ။

လာဘာ နော, အာဝုသောတိ အနုသူယကော ကိရေသ ကာလာမော။ တသ္မာ ''အယံ အဓုနာဂတော, ကိန္တိ ကတွာ ဣမံ ဓမ္မံ နိဗ္ဗတ္တေသီ''တိ ဥသူယံ အကတွာ ပသန္နော ပသာဒံ ပဝေဒေန္တော ဧဝမာဟ။ **ဥဘောဝ သန္တာ ဣမံ ဂဏံ ပရိဟရာမာ**တိ ''မဟာ အယံ ဂဏော, ဒွေပိ ဇနာ ပရိဟရာမာ''တိ ဝတွာ ဂဏဿ သညံ အဒါသိ, ''အဟမ္ပိ သတ္တန္နံ သမာပတ္တီနံ လာဘီ, မဟာပုရိသောပိ သတ္တန္နမေဝ , ဧတ္တကာ ဇနာ မဟာပုရိသဿ သန္တိကေ ပရိကမ္မံ ဥဂ္ဂဏှာထ

ထ, ဇတ္တကာ မယှပ”န္တိ မဇ္ဈေ ဘိန္ဒိတ္ဝာ တ အအာသိ။ **ဥဋ္ဌာရာယာ**တိ ဥတ္တမာယ။ **ပူဇာယာ**တိ ကာလာမဿ ကိရ ဥပဋ္ဌာကာ ဣတ္ထိယောပိ ပုရိသာပိ ဂန္ဓမာလာဒီနိ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆန္တိ။ ကာလာမော – “ဂစ္ဆထ, မဟာပုရိသံ ပူဇေထာ”တိ ဝဒတိ။ တေ တံ ပူဇေတွာ ယံ အဝသိဋ္ဌံ ဟောတိ, တေန ကာလာမံ ပူဇေန္တိ။ မဟဂ္ဃာနိ မဏ္ဍပိဋ္ဌာနိ အာဟရန္တိ; တာနိပိ မဟာပုရိသဿ အပေတွာ ယဒိ အဝသိဋ္ဌံ ဟောတိ, အတ္တနာ ဂဏှာတိ။ ဂတာဂတဋ္ဌာနေ ဝရသေနာသနံ ဗောဓိသတ္တဿ ဇဂ္ဂာပေတွာ သေသကံ အတ္တနာ ဂဏှာတိ။ ဇံ ဥဋ္ဌာရာယ ပူဇာယ ပူဇေသိ။ **နာယံ ဓမ္မော နိဗ္ဗိဒာယာ** တိ အာဒီသု အယံ သတ္တသမာပတ္တိဓမ္မော နေဝ ဝဋ္ဋေ နိဗ္ဗိန္ဒနတ္ထာယ, န ဝိရဇ္ဇနတ္ထာယ, န ရာဂါဒိနိရောဓတ္ထာယ, န ဥပသမတ္ထာယ, န အဘိညေယျဓမ္မံ အဘိဇာနနတ္ထာယ, န စတုမဂ္ဂသမ္ဗောဓာယ, န နိဗ္ဗာနသစ္ဆိကိရိယာယ သံဝတ္တတီတိ အတ္ထော။

ယာဝဒေဝ အာကိဉ္စညာယတနူပပတ္တိယာ တိ ယာဝ သဋ္ဌိကပ္ပသဟဿာယုပရိမာဏေ အာကိဉ္စညာယတနဘဝေ ဥပပတ္တိ, တာဝဒေဝ သံဝတ္တတိ, န တတော ဥဒ္ဓံ။ ဧဝမယံ ပုနရာဝတ္တနဓမ္မောယေဝ; ယဥ္စ ဌာနံ ပာပေတိ, တံ ဇာတိဇရာမရဏေဟိ အပရိမုတ္တမေဝ မစ္စုပာသပရိက္ခိတ္တမေဝါတိ။ တတော ပဋ္ဌာယ စ ပန မဟာသတ္တော ယထာ နာမ ဆာတဇ္ဈတ္တပုရိသော မနုညဘောဇနံ လဘိတွာ သမ္ပိယာယမာနောပိ ဘုဥ္ဇိတွာ ပိတ္တဝသေန တ သေမှဝသေန တ မက္ခိကာဝသေန တ ဆဍ္ဍေတွာ ပုန ဧကံ ပိဏ္ဍမ္ပိ ဘုဥ္ဇိဿာမီတိ မနံ န ဥပ္ပာဒေတိ; ဧဝမေဝ ဣမာ သတ္တ သမာပတ္တိယော မဟန္တေန ဥဿာဟေန နိဗ္ဗတ္တေတွာပိ, တာသု ဣမံ ပုနရာဝတ္တိကာဒိဘေဒံ အာဒီနဝံ ဒိသွာ, ပုန ဣမံ ဓမ္မံ အာဝဇ္ဇိဿာမိ တ သမာပဇ္ဇိဿာမိ တ အဓိဋ္ဌဟိဿာမိ တ ဝုဋ္ဌဟိဿာမိ တ ပစ္စဝေက္ခိဿာမိ တတိ စိတ္တမေဝ န ဥပ္ပာဒေသိ။ **အနလင်္ကရိတွာ** တိ အလံ ဣမိနာ, အလံ ဣမိနာတိ ပုနပ္ပုနံ အလင်္ကရိတွာ။ **နိဗ္ဗိဇ္ဇ** တိ နိဗ္ဗိန္ဒိတွာ။ **အပက္ကမိ** န္တိ အဂမာသိ။

၂၇၈. **န ခော ရာမော ဣမံ ဓမ္မ**န္တိ ဣဓာပိ ဗောဓိသတ္တော တံ ဓမ္မံ ဥဂ္ဂဏှန္တောယေဝ အညာသိ – “နာယံ အဋ္ဌသမာပတ္တိဓမ္မော ဥဒကဿ တစာယ ဥဂ္ဂဟိတမတ္တောဝ, အဒ္ဓါ ပနေသ အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီ”တိ။ တေနဿ တေဒဟောသိ – “န ခော ရာမော။ပေ။ ဇာနံ ပဿံ ဝိဟာသီ”တိ။ သေသမေတ္ထ ပုရိမတရေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၇၉. **ယေန ဥရုဝေလာ သေနာနိဂမော**တိ ဧတ္ထ **ဥရုဝေလာ**တိ မဟာဝေလာ, မဟာဝါလိကရာသီတိ အတ္ထော။ အထ တ **ဥရူ**တိ ဝါလိကာ ဝုစ္စတိ; **ဝေလာ**တိ မရိယာဒါ, ဝေလာတိက္ကမနဟေတု အာဟဋ္ဋာ ဥရု **ဥရုဝေလာ**တိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အတီတေ ကိရ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ ဒသသဟဿာ ကုလပုတ္တာ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ တသ္မိံ ပဒေသေ ဝိဟရန္တာ ဧကဒိဝသံ သန္နိပတိတွာ ကတိကဝတ္တံ အကံသု – “ကာယကမ္မဝစီကမ္မာနိ နာမ ပရေသမ္ပိ ပာကဋာနိ ဟောန္တိ, မနောကမ္မံ ပန အပာကဋံ။ တသ္မာ ယော ကာမဝိတက္ကံ တ ဗျာပာဒဝိတက္ကံ တ ဝိဟိံသာဝိတက္ကံ တ ဝိတက္ကေတိ, တဿ အညော စောဒကော နာမ နတ္ထိ; သော အတ္တနာဝ အတ္တာနံ စောဒေတွာ ပတ္တပုဋေန တလိကံ အာဟရိတွာ ဣမသ္မိံ ဌာနေ အာကိရတု, ဣဒမဿ ဒဏ္ဍကမ္မ”န္တိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ယော တာဒိသံ ဝိတက္ကံ ဝိတက္ကေတိ, သော တတ္ထ ပတ္တပုဋေန တလိကံ အာကိရတိ, ဧဝံ တတ္ထ အနုက္ကမေန မဟာဝါလိကရာသိ ဇာတော။ တတော တံ ပစ္ဆိမာ ဇနတာ ပရိက္ခိပိတွာ စေတိယဋ္ဌာနမကာသိ; တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – **“ဥရုဝေလာ**တိ မဟာဝေလာ, မဟာဝါလိကရာသီတိ အတ္ထော”တိ။ တမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – “အထ တ **ဥရူ**တိ ဝါလိကာ ဝုစ္စတိ, **ဝေလာ**တိ မရိယာဒါ။ ဝေလာတိက္ကမနဟေတု အာဟဋ္ဋာ ဥရု ဥရုဝေလာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော”တိ။

သေနာနိဂမောတိ သေနာယ နိဂမော။ ပဌမကပ္ပိကာနံ ကိရ တသ္မိံ ဌာနေ သေနာနိဝေသော အဟောသိ; တသ္မာ သော ပဒေသော **သေနာနိဂမော**တိ ဝုစ္စတိ။ “သေနာနိ-ဂမော”တိပိ ပါဌော။ **သေနာနီ** နာမ သုဇာတာယ ပိတာ, တဿ ဂါမောတိ အတ္ထော။ **တဒဝသရိ**န္တိ တတ္ထ ဩသရိံ။ **ရမဏီယံ ဘူမိဘာဂ**န္တိ သုပုပ္ဖိတနာနပ္ပကာရဇလဇထလဇပုပ္ဖဝိစိတ္တံ မနောရမံ ဘူမိဘာဂံ။ **ပာသာဒိကဥ္စ ဝနသဏ္ဍ**န္တိ မောရပိဥ္ဆကလာပသဒိသံ ပသာဒဇနနဝနသဏ္ဍဥ္စ အဒ္ဒသံ။ **နဒိဥ္စ သန္ဒန္တိ**န္တိ သန္ဒမာနဥ္စ မဏိက္ခန္ဓသဒိသံ ဝိမလနီလသီတလသလိလံ နေရဥ္ဇရံ နဒိံ အဒ္ဒသံ။ **သေတကာ**န္တိ ပရိသုဒ္ဓံ နိက္ကဒ္ဒမံ။ **သုပတိတ္ထ**န္တိ အနုပုဗ္ဗဂမ္ဘီရေဟိ သုန္ဒရေဟိ တိတ္ထေဟိ ဥပေတံ။ **ရမဏီယ**န္တိ ရဇတပဋ္ဋသဒိသံ ဝိပ္ပကိဏ္ဏတလိကံ ပဟူတမစ္ဆကစ္ဆပံ အဘိရာမဒဿနံ။ **သမန္တာ စ ဂောစရဂါမ**န္တိ တဿ ပဒေသဿ သမန္တာ အဝိဒူရေ ဂမနာဂမနသမ္ပန္နံ သမ္ပတ္တပဗ္ဗဇိတာနံ သုလဘပိဏ္ဍံ ဂောစရဂါမဥ္စ အဒ္ဒသံ။ **အလံ ဝတာ**တိ သမတ္ထံ

ထံ ဝတ။ **တတ္ထေဝ နိသီဒိ** န္တိ ဇောဓိပလ္လင်္ကေ နိသဇ္ဇ သန္ဓာယာဟ။ ဥပရိသုတ္တသ္မိဥှိ **တတ္ထေတ** တိ ဒုက္ကရကာရိကဌာနံ အဓိပ္ပေတံ, က္လခ ပန ဇောဓိပလ္လင်္ကော။ တေနာဟ – “တတ္ထေဝ နိသီဒိ”န္တိ။ **အလမိဒံ ပဓာနာယာ**တိ က္လဒံ ဌာနံ ပဓာနတ္ထာယ သမတ္ထန္တိ ဇဝံ စိန္တေတွတ နိသီဒိန္တိ အတ္ထော။

၂၈၀. **အဇ္ဈဂမ** န္တိ အဓိဂစ္ဆိံ ပဋိလဘိံ။ **ဉာဏဉ္စ ပန မေ ဒဿန** န္တိ သဗ္ဗဓမ္မဒဿနသမတ္ထဉ္စ မေ သဗ္ဗညုတဉာဏံ ဥဒပါဒိ။ **အကုပ္ပာ မေ ဝိမုတ္တိ** တိ မယှံ အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိ အကုပ္ပတာယ စ အကုပ္ပာရမ္မဏတာယ စ အကုပ္ပာ, သာ ဟိ ရာဂါဒီဟိ န ကုပ္ပတီတိ အကုပ္ပတာယပိ အကုပ္ပာ, အကုပ္ပံ နိဗ္ဗာနမဿာရမ္မဏန္တိပိ အကုပ္ပာ။ **အယမန္တိမာ ဇာတီ**တိ အယံ သဗ္ဗပစ္ဆိမာ ဇာတိ။ **နတ္ထိ အနိ ပုနဗ္ဘဝေ** တိ က္လအနိ မေ ပုန ပဋိသန္ဓိ နာမ နတ္ထီတိ ဇဝံ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏမ္ပိ မေ ဥပ္ပန္နန္တိ ဒဿေတိ။

၂၈၁. **အဓိဂတော**တိ ပဋိဝိဒ္ဓေါ။ **ဓမ္မော** တိ စတုသစ္စဓမ္မော။ **ဂမ္ဘီရော** တိ ဥတ္တာနဘာဝပဋိက္ခေပဝစနမေတံ။ **ဒုဒ္ဒသော**တိ ဂမ္ဘီရတ္တာဝ ဒုဒ္ဒသော ဒုက္ခေန ဒဋ္ဌဗ္ဗော, န သက္ကာ သုခေန ဒဋ္ဌုံ။ ဒုဒ္ဒသတ္တာဝ **ဒုရနုဗောဓော,** ဒုက္ခေန အဝဗုဇ္ဈိတဗ္ဗော, န သက္ကာ သုခေန အဝဗုဇ္ဈိတုံ။ **သန္တော** တိ နိဗ္ဗုတော။ **ပဏီတော**တိ အတပ္ပကော။ က္လဒံ ဒွယံ လောကုတ္တရမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အတက္ကာဝစရော** တိ တက္ကေန အဝစရိတဗ္ဗော ဩဂါဟိတဗ္ဗော န ဟောတိ, ဉာဏေနေဝ အဝစရိတဗ္ဗော။ **နိပုဏော**တိ သဏှော။ **ပဏ္ဍိတဝေဒနီယော**တိ သမ္မာပဋိပဒံ ပဋိပန္နေဟိ ပဏ္ဍိတေဟိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အာလယရာမာ**တိ သတ္တာ ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု အလ္လီယန္တိ။ တသ္မာ တေ **အာလယာ**တိ ဝုစ္စန္တိ။ အဋ္ဌသတတဏှာဝိစရိတာနိ အာလယန္တိ, တသ္မာ အာလယာတိ ဝုစ္စန္တိ။ တေဟိ အာလယေဟိ ရမန္တီတိ **အာလယရာမာ**။ အာလယေသု ရတာတိ **အာလယရတာ**။ အာလယေသု သုဋ္ဌု မုဒိတာတိ **အာလယသမ္မုဒိတာ** ။ ယထေဝ ဟိ သုသဇ္ဇိတံ ပုပ္ဖဖလဘရိတရုက္ခာဒိသမ္ပန္နံ ဥယျာနံ ပဝိဋ္ဌော ရာဇာ တာယ တာယ သမ္ပတ္တိယာ ရမတိ, သမ္မုဒိတော အာမောဒိတပမောဒိတော ဟောတိ, န ဥက္ကဏ္ဌတိ, သာယမ္ပိ နိက္ခမိတုံ န က္လစ္ဆတိ; ဇဝမိမေဟိပိ ကာမာလယတဏှာလယေဟိ သတ္တာ ရမန္တိ, သံသာရဝဋ္ဋေ သမ္မုဒိတာ အနုက္ကဏ္ဌိတာ ဝသန္တိ။ တေန နေသံ ဘဂဝါ ဒုဝိဓမ္ပိ အာလယံ ဥယျာနဘူမိံ ဝိယ ဒဿေန္တော “အာလယရာမာ”တိအာဒိမာဟ။

ယဒိဒန္တိ နိပါတော, တဿ ဌာနံ သန္ဓာယ “ယံ က္လဒ”န္တိ, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒံ သန္ဓာယ “ယော အယ”န္တိ ဇဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **က္လဒပ္ပစ္စယတာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒော** တိ က္လမေသံ ပစ္စယာ က္လဒပ္ပစ္စယာ; က္လဒပ္ပစ္စယာ ဇဝ က္လဒပ္ပစ္စယတာ; က္လဒပ္ပစ္စယတာ စ သာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒော စာတိ **က္လဒပ္ပစ္စယတာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒော** ။ သင်္ခါရာဒိပစ္စယာနမေတံ အဓိဝစနံ။ **သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော** တိအာဒိ သဗ္ဗံ နိဗ္ဗာနမေဝ။ ယသ္မာ ဟိ တံ အာဂမ္မ သဗ္ဗသင်္ခါရဝိပ္ဖန္ဒိတာနိ သမ္မန္တိ ဝူပသမ္မန္တိ, တသ္မာ **သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော** တိ ဝုစ္စတိ။ ယသ္မာ စ တံ အာဂမ္မ သဗ္ဗေ ဥပဓယော ပဋိနိဿဋ္ဌာ ဟောန္တိ, သဗ္ဗာ တဏှာ ခီယန္တိ, သဗ္ဗေ ကိလေသရာဂါ ဝိရဇ္ဇန္တိ, သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ နိရုဇ္ဈတိ; တသ္မာ **သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှာက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော**တိ ဝုစ္စတိ။ သာ ပနေသာ တဏှာ ဘဝေန ဘဝံ, ဖလေန ဝါ သဒ္ဓိံ ကမ္မံ ဝိနတိ သံသိဗ္ဗတီတိ ကတွာ **ဝါန**န္တိ ဝုစ္စတိ, တတော နိက္ခန္တံ ဝါနတောတိ **နိဗ္ဗာနံ** ။ **သော မမဿ ကိလမထော** တိ ယာ အဇာနန္တာနံ ဒေသနာ နာမ, သော မမ ကိလမထော အဿ, သာ မမ ဝိဟေသာ အဿာတိ အတ္ထော။ ကာယကိလမထော စေဝ ကာယဝိဟေသာ စ အဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ စိတ္တေ ပန ဥဘယမ္ပေတံ ဗုဒ္ဓါနံ နတ္ထိ။ **အပိဿု** တိ အနုဗြူဟနတ္ထေ နိပါတော, သော “န ကေဝလံ ဧတဒဟောသိ, က္လမာပိ ဂါထာ ပဋိဘံသူ”တိ ဒီပေတိ။ **မ**န္တိ မမ။ **အနစ္ဆရိယာ** တိ အနုအစ္ဆရိယာ။ **ပဋိဘံသူ**တိ ပဋိဘာနသင်္ခါတဿ ဉာဏဿ ဂေါစရာ အဟေသုံ; ပရိဝိတက္ကယိတဗ္ဗတံ ပါပုဏိံသု။

ကိစ္ဆေန တိ ဒုက္ခေန, န ဒုက္ခာယ ပဋိပဒါယ။ ဗုဒ္ဓါနဉှိ စတ္တာရောပိ မဂ္ဂါ သုခပ္ပဋိပဒါဝ ဟောန္တိ။ ပါရမိပူရဏကာလေ ပန သရာဂသဒေါသသမောဟဿေဝ သတော အာဂတာဂတာနံ ယာစကာနံ , အလင်္ကတပ္ပဋိယတ္တံ သီသံ ကန္တိတွာ, ဂလလောဟိတံ နီဟရိတွာ, သုအဉ္ဇိတာနိ အက္ခီနိ ဥပ္ပာဋေတွာ, ကုလဝံသပ္ပဒီပံ ပုတ္တံ မနာပစာရိနိံ ဘရိယန္တိ ဇဝမာဒီနိ ဒေန္တဿ, အညာနိ စ ခန္တိဝါဒိသဒိသေသု အတ္တဘာဝေသု ဆေဇ္ဇဘေဇ္ဇာဒီနိ ပါပုဏန္တဿ အာဂမနိယပဋိပဒံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ ။ **ဟလ**န္တိ ဇတ္ထ **ဟ-**ကာရော နိပါတမတ္တော, **အလ**န္တိ အတ္ထော။ **ပကာသိတု**န္တိ ဒေသိတုံ, ဇဝံ ကိစ္ဆေန အဓိဂတဿ ဓမ္မဿ အလံ ဒေသိတုံ, ပရိယတ္တံ ဒေသိတုံ, ကော အတ္ထော ဒေသိတေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ရာဂဒေါသပရေတေဟီ**တိ ရာဂဒေါသပရိဖုဋ္ဌေဟိ ရာဂဒေါသာနုဂတေဟိ ဝါ။

ပဋိသောတဂါမိန္တိ နိစ္စာဒီနံ ပဋိသောတံ အနိစ္စံ ဒုက္ခမနတ္တာ အသုဘန္တိ ဧဝံ ဂတံ စတုသစ္စဓမ္မံ။ **ရာဂရတ္တာ** တိ ကာမရာဂေန ဘဝရာဂေန ဒိဋ္ဌိရာဂေန စ ရတ္တာ။ **န ဒက္ခန္တီ** တိ အနိစ္စံ ဒုက္ခမနတ္တာ အသုဘန္တိ ဣမိနာ သဘာဝေန န ပဿိဿန္တိ, တေ အပဿန္တေ ကော သက္ခိဿတိ ဧဝံ ဂဟာပေတုံ။ **တမောခန္ဓေန အာဝုဋာ** တိ အဝိဇ္ဇာရာသိနာ အဇ္ဈောတ္ထဋာ။

၂၈၂. အပ္ပောဿုက္ကတာယာ တိ နိရုဿုက္ကဘာဝေန, အဒေသေတုကာမတာယာတိ အတ္ထော။ ကသ္မာ ပနဿ ဧဝံ စိတ္တံ နမိ, နနု ဧသ မုတ္တော မောစေဿာမိ, တိဏ္ဏော တာရေဿာမိ။

> ''ကိံ မေ အညာတဝေသေန, ဓမ္မံ သစ္ဆိကတေနိဓ။
> သဗ္ဗညုတံ ပါပုဏိတွာ, တာရယိဿံ သဒေဝက''န္တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၅၆) –

ပတ္ထနံ ကတွာ ပါရမိယော ပူရေတွာ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တောတိ။ သစ္စမေတံ, တဒေဝံ ပစ္စဝေက္ခဏာနုဘာဝေန ပနဿ ဧဝံ စိတ္တံ နမိ။ တဿ ဟိ သဗ္ဗညုတံ ပတွာ သတ္တာနံ ကိလေသဂဟနတံ, ဓမ္မဿ စ ဂမ္ဘီရတံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ သတ္တာနံ ကိလေသဂဟနတာ စ ဓမ္မဂမ္ဘီရတာ စ သဗ္ဗာကာရေန ပါကဋာ ဇာတာ။ အထဿ ''ဣမေ သတ္တာ ကဥ္ဇိကပုဏ္ဏာ လာဗု ဝိယ, တက္ကာဘရိတာ စာဋိ ဝိယ, ဝသာတေလပီတပိလောတိကာ ဝိယ, အဉ္ဇနမက္ခိတဟတ္ထော ဝိယ စ ကိလေသဘရိတာ အတိသံကိလိဋ္ဌာ ရာဂရတ္တာ ဒေါသဒုဋ္ဌာ မောဟမူဠှာ, တေ ကိံ နာမ ပဋိဝိဇ္ဈိဿန္တီ''တိ စိန္တယတော ကိလေသဂဟနပစ္စဝေက္ခဏာနုဘာဝေနာပိ ဧဝံ စိတ္တံ နမိ။

''အယဉ္စ ဓမ္မော ပထဝီသန္ဓာရကဥဒကက္ခန္ဓော ဝိယ ဂမ္ဘီရော, ပဗ္ဗတေန ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဌပိတော သာသပော ဝိယ ဒုဒ္ဒသော, သတဓာ ဘိန္နဿ ဝါလဿ ကောဋိယာ ကောဋိပဋိပါဒနံ ဝိယ ဒုရနုဗောဓော။ နနု မယာ ဟိ ဣမံ ဓမ္မံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ ဝါယမန္တေန အဒိန္နံ အနံ နာမ နတ္ထိ, အရက္ခိတံ သီလံ နာမ နတ္ထိ, အပရိပူရိတာ ကာစိ ပါရမီ နာမ နတ္ထိ? တဿ မေ နိရုဿာဟံ ဝိယ မာရဗလံ ဝိဓမန္တဿာပိ ပထဝီ န ကမ္ပိတ္ထ, ပဌမယာမေ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရန္တဿာပိ န ကမ္ပိတ္ထ, မဇ္ဈိမယာမေ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ သောဓေန္တဿာပိ န ကမ္ပိတ္ထ, ပစ္ဆိမယာမေ ပန ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တဿေဝ မေ ဒသသဟဿိလောကဓာတု ကမ္ပိတ္ထ။ ဣတိ မာဒိသေနာပိ တိက္ခဉာဏေန ကိစ္ဆေနေဝါယံ ဓမ္မော ပဋိဝိဒ္ဓေါ, တံ လောကိယမဟာဇနာ ကထံ ပဋိဝိဇ္ဈိဿန္တီ''တိ ဓမ္မဂမ္ဘီရတာပစ္စဝေက္ခဏာနုဘာဝေနာပိ ဧဝံ စိတ္တံ နမီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိစ ဗြဟ္မုနာ ယာစိတေ ဒေသေတုကာမတာယပိဿ ဧဝံ စိတ္တံ နမိ။ ဇာနာတိ ဟိ ဘဂဝါ – ''မမ အပ္ပောဿုက္ကတာယ စိတ္တေ နမမာနေ မံ မဟာဗြဟ္မာ ဓမ္မဒေသနံ ယာစိဿတိ, ဣမေ စ သတ္တာ ဗြဟ္မဂရုကာ, တေ 'သတ္ထာ ကိရ ဓမ္မံ န ဒေသေတုကာမော အဟောသိ, အထ နံ မဟာဗြဟ္မာ ယာစိတွာ ဒေသာပေသိ, သန္တော ဝတ, ဘော, ဓမ္မော ပဏီတော ဝတ, ဘော, ဓမ္မော'တိ မညမာနာ သုဿူသိဿန္တီ''တိ။ ဣဒမ္ပိဿ ကာရဏံ ပဋိစ္စ အပ္ပောဿုက္ကတာယ စိတ္တံ နမိ, နော ဓမ္မဒေသနာယာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သဟမ္ပတိဿာ တိ သော ကိရ ကဿပဿ ဘဂဝတော သာသနေ သဟကော နာမ ထေရော ပဌမဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ပဌမဇ္ဈာနဘူမိယံ ကပ္ပာယုကဗြဟ္မာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော။ တတြ နံ သဟမ္ပတိဗြဟ္မာတိ ပဋိသဉ္ဇာနန္တိ, တံ သန္ဓာယာဟ – ''ဗြဟ္မုနော သဟမ္ပတိဿာ''တိ။ **နဿတိ ဝတ, ဘော** တိ သော ကိရ ဣမံ သဒ္ဒံ တထာ နိစ္ဆာရေသိ, ယထာ ဒသသဟဿိလောကဓာတုဗြဟ္မာနော သုတွာ သဗ္ဗေ သန္နိပတိံသု။ **ယတြ ဟိ နာမာ** တိ ယသ္မိံ နာမ လောကေ။ **ပုရတော ပါတုရဟောသီ**တိ တေဟိ ဒသဟိ ဗြဟ္မသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ ပါတုရဟောသိ။ **အပ္ပရဇက္ခဇာတိကာ**တိ ပညာမယေ အက္ခိမှိ အပ္ပံ ပရိတ္တံ ရာဂဒေါသမောဟရဇံ ဧတေသံ, ဧဝံသဘာဝါတိ **အပ္ပရဇက္ခဇာတိကာ**။ **အဿဝနတာ** တိ အဿဝနတာယ။ **ဘဝိဿန္တီ** တိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ဒသပုညကိရိယဝတ္ထုဝသေန ကတာဓိကာရာ ပရိပါကဂတပဒုမာနိ ဝိယ သူရိယရသ္မိသမ္ဖဿံ, ဓမ္မဒေသနံယေဝ အာကင်္ခမာနာ စတုပ္ပဒိကဂါထာဝသာနေ အရိယဘူမိံ ဩက္ကမနာရဟာ န ဧကော, န ဒွေ, အနေကသတသဟဿာ ဓမ္မဿ အညာတာရော ဘဝိဿန္တီတိ ဒဿေတိ။

ပါတုရဟောသီတိ ပါတုဘဝိ။ **သမလေဟိ စိန္တိတော** တိ သမလေဟိ ဆဟိ သတ္ထာရေဟိ စိန္တိတော။ တေ ဟိ ပုရေတရံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ကဏ္ဋကေ ပတ္ထရမာနာ ဝိယ, ဝိသံ သိဉ္စမာနာ ဝိယ စ သမလံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဓမ္မံ ဒေ

သယိံသု။ **အဟပုရေတ**န္တိ ဝိဝရ ဇေတံ။ **အမတဿ ဒွါရ** န္တိ အမတဿ နိဗ္ဗာနဿ ဒွါရဘူတံ အရိယမဂ္ဂံ။ **သုဏန္တု ဓမ္မံ ဝိမလေနာနုဗုဒ္ဓ**န္တိ ဣမေ သတ္တာ ရာဂါဒိမလာနံ အဘာဝတော ဝိမလေန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန အနုဗုဒ္ဓံ စတုသစ္စဓမ္မံ သုဏန္တု တာဝ ဘဂဝတတိ ယာစတိ။

သေလေ ယထာ ပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိဋ္ဌိတော တိ သေလမယေ ဧကဃနေ ပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိ ယထာ ဌိတောဝ။ န ဟိ တဿ ဌိတဿ ဒဿနတ္ထံ ဂီဝုက္ခိပနပသာရဏာဒိကိစ္စံ အတ္ထိ။ **တထူပမ**န္တိ တပ္ပဋိဘာဂံ သေလပဗ္ဗတူပမံ။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – ယထာ သေလပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိ ဌိတောဝ စက္ခုမာ ပုရိသော သမန္တတော ဇနတံ ပဿေယျ, တထာ တွံပိ, သုမေဓ, သုန္ဒရပည-သဗ္ဗညုတညာဏေန သမန္တစက္ခု ဘဂဝ ဓမ္မမယံ ပာသာဒမာရုယှ သယံ အပေတသောကော သောကာဝတိဏ္ဏံ ဇာတိဇရာဘိဘူတံ ဇနတံ အဝေက္ခဿု ဥပဓာရယ ဥပပရိက္ခ။ အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ယထာ ဟိ ပဗ္ဗတပါဒေ သမန္တာ မဟန္တံ ခေတ္တံ ကတွာ တတ္ထ ကေဒာရပါဠိသု ကုဋိကာယော ကတွာ ရတ္တိံ အဂ္ဂိံ ဇာလေယျုံ။ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတဉ္စ အန္ဓကာရံ အဿ, အထ တဿ ပဗ္ဗတဿ မတ္ထကေ ဌတွာ စက္ခုမတော ပုရိသဿ ဘူမိံ ဩလောကယတော နေဝ ခေတ္တံ, န ကေဒာရပါဠိယော, န ကုဋိယော, န တတ္ထ သယိတမနုဿာ ပညာယေယျုံ။ ကုဋိကာသု ပန အဂ္ဂိဇာလာမတ္တကမေဝ ပညာယေယျ။ ဧဝံ ဓမ္မပါသာဒံ အာရုယှ သတ္တနိကာယံ ဩလောကယတော တထာဂတဿ, ယေ တေ အကတကလျာဏာ သတ္တာ, တေ ဧကဝိဟာရေ ဒက္ခိဏဇာဏုပဿေ နိသိန္နာပိ ဗုဒ္ဓစက္ခုဿ အာပာထံ နာဂစ္ဆန္တိ, ရတ္တိံ ခိတ္တာ သရာ ဝိယ ဟောန္တိ။ ယေ ပန ကတကလျာဏာ ဝေနေယျ ပုဂ္ဂလာ, တေ ဧဝဿ ဒူရေပိ ဌိတာ အာပာထံ အာဂစ္ဆန္တိ, သော အဂ္ဂိ ဝိယ ဟိမဝန္တပဗ္ဗတော ဝိယ စ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

> ''ဒူရေ သန္တော ပကာသေန္တိ ဟိမဝန္တောဝ ပဗ္ဗတော။
> အသန္တေတ္ထ န ဒိဿန္တိ ရတ္တိံ ခိတ္တာ ယထာ သရာ''တိ။ (ဓ. ပ. ၃၀၄)။

ဥဋ္ဌေဟီ တိ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနတ္ထံ စာရိကစရဏံ ယာစန္တော ဘဏတိ။ **ဝီရာ**တိအာဒီသု ဘဂဝ ဝီရိယဝန္တတာယ **ဝီရော**။ ဒေဝပုတ္တမစ္စုကိလေသမာရာနံ ဝိဇိတတ္တာ **ဝိဇိတသင်္ဂါမော** ။ ဇာတိကန္တာရာဒိနိတ္ထရဏတ္တာယ ဝေနေယျသတ္တတဝဟနသမတ္ထတာယ **သတ္ထဝါဟော** ။ ကာမစ္ဆန္ဒဣဏဿ အဘာဝတော **အဏဏော**တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂၈၃. **အပ္ပရဇက္ခ** န္တိ ယာစနံ။ **ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ**တိ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တညာဏေန စ အာသယာနုသယညာဏေန စ။ ဣမေသဉှိ ဒွိန္နံ ဉာဏာနံ ဗုဒ္ဓစက္ခူတိ နာမံ, သဗ္ဗညုတညာဏဿ သမန္တစက္ခူတိ, တိဏ္ဏံ မဂ္ဂဉာဏာနံ ဓမ္မစက္ခူတိ။ **အပ္ပရဇက္ခေ** တိအာဒီသု ယေသံ ဝုတ္တနယေနေဝ ပညာစက္ခုမှိ ရာဂါဒိရဇံ အပ္ပံ, တေ **အပ္ပရဇက္ခာ** ။ ယေသံ တံ မဟန္တံ, တေ **မဟာရဇက္ခာ** ။ ယေသံ သဒ္ဓါဒီနိ ဣန္ဒြိယာနိ တိက္ခာနိ, တေ **တိက္ခိန္ဒြိယာ** ။ ယေသံ တာနိ မုဒူနိ, တေ **မုဒိန္ဒြိယာ**။ ယေသံ တေယေဝ သဒ္ဓါဒယော အာကာရာ သုန္ဒရာ, တေ **သွာကာရာ**။ ယေ ကထိတကာရဏံ သလ္လက္ခေန္တိ, သုခေန သက္ကာ ဟောန္တိ ဝိညာပေတုံ, တေ **သုဝိညာပယာ**။ ယေ ပရလောကဉ္စေဝ ဝဇ္ဇဉ္စ ဘယတော ပဿန္တိ, တေ **ပရလောကဝဇ္ဇဘယဒဿာဝိနော** နာမ။

အယံ ပနေတ္ထ ပါဠိ – ''သဒ္ဓေါ ပုဂ္ဂလော အပ္ပရဇက္ခော, အဿဒ္ဓေါ ပုဂ္ဂလော မဟာရဇက္ခော။ အာရဒ္ဓဝီရိယော။, ကုသီတော။, ဥပဋ္ဌိတဿတိ။, မုဋ္ဌဿတိ။, သမာဟိတော။, အသမာဟိတော။, ပညဝါ။, ဒုပ္ပညော ပုဂ္ဂလော မဟာရဇက္ခော။ တထာ သဒ္ဓေါ ပုဂ္ဂလော တိက္ခိန္ဒြိယော။ပေ။ ပညဝါ ပုဂ္ဂလော ပရလောကဝဇ္ဇဘယဒဿာဝီ, ဒုပ္ပညော ပုဂ္ဂလော န ပရလောကဝဇ္ဇဘယဒဿာဝီ။ **လောကော**တိ ခန္ဓလောကော, အာယတနလောကော, ဓာတုလောကော, သမ္ပတ္တိဘဝလောကော, သမ္ပတ္တိသမ္ဘဝလောကော, ဝိပတ္တိဘဝလောကော, ဝိပတ္တိသမ္ဘဝလောကော, ဧကော လောကော သဗ္ဗေ သတ္တာ အာဟာရဋ္ဌိတိကာ။ ဒွေ လောကာ – နာမဉ္စ ရူပဉ္စ။ တယော လောကာ – တိဿော ဝေဒနာ။ စတ္တာရော လောကာ – စတ္တာရော အာဟာရာ။ ပဉ္စ လောကာ – ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ။ ဆ လောကာ – ဆ အဇ္ဈတ္တိကာနိ အာယတနာနိ။ သတ္တ လောကာ – သတ္တ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော။ အဋ္ဌ လောကာ – အဋ္ဌ လောကဓမ္မာ။ နဝ လောကာ – နဝ သတ္တာဝါသာ။ ဒသ လောကာ – ဒသာယတနာနိ။ ဒွါဒသ လောကာ – ဒွါဒသာယတနာနိ။ အဋ္ဌာရသ လောကာ – အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော။ ဝဇ္ဇန္တိ သဗ္ဗေ ကိလေသာ ဝဇ္ဇာ, သဗ္ဗေ ဒုစ္စရိတာ ဝဇ္ဇာ, သဗ္ဗေ အဘိသင်္ခါရာ ဝဇ္ဇာ, သဗ္ဗေ ဘဝဂါမိကမ္မာ ဝဇ္ဇာ။ ဣတိ ဣမသ္မိဉ္စ လောကေ ဣမသ္မိဉ္စ ဝဇ္ဇေ တိဗ္ဗာ ဘယသညာ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ ဟောတိ,

သေယျထာပိ ဥက္ခိတ္တာသိကေ ဝဓကေ။ ဣမေဟိ ပညာသာယ အာကာရေဟိ ဣမာနိ ပဥ္စိန္ဒြိယာနိ ဇာနာတိ ပဿ သတိ အညာသိ ပဋိဝိဇ္ဈိ။ ဣဒံ တထာဂတဿ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တေ ဉာဏ’’န္တိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၁၂)။

ဥပ္ပလိနိယ န္တိ ဥပ္ပလဝနေ။ ဣတရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အန္တောနိမုဂ္ဂပေါသီနိ** တိ ယာနိ အန္တော နိမုဂ္ဂာနေဝ ပေါသိယန္တိ။ **ဥဒကံ အစ္စုဂ္ဂမ္မ ဌိတာနိ** တိ ဥဒကံ အတိက္ကမိတွာ ဌိတာနိ။ တတ္ထ ယာနိ အစ္စုဂ္ဂမ္မ ဌိတာနိ, တာနိ သူရိယရသ္မိသမ္ဖဿံ အာဂမယမာနာနိ ဌိတာနိ အဇ္ဇ ပုပ္ဖနကာနိ။ ယာနိ သမောဒကံ ဌိတာနိ, တာနိ သွေ ပုပ္ဖနကာနိ။ ယာနိ ဥဒကာနုဂ္ဂတာနိ အန္တောနိမုဂ္ဂပေါသီနိ, တာနိ တတိယဒိဝသေ ပုပ္ဖနကာနိ။ ဥဒကာ ပန အနုဂ္ဂတာနိ အညာနိပိ သရောဇဥပ္ပလာဒီနိ နာမ အတ္ထိ, ယာနိ နေဝ ပုပ္ဖိဿန္တိ, မစ္ဆကစ္ဆပဘက္ခာနေဝ ဘဝိဿန္တိ။ တာနိ ပာဠိံ နာရူဠှာနိ။ အာဟရိတွာ ပန ဒီပေတဗ္ဗာနီတိ ဒီပိတာနိ။

ယထေဝ ဟိ တာနိ စတုဗ္ဗိဓာနိ ပုပ္ဖာနိ, ဧဝမေဝ ဥဂ္ဃဋိတညူ ဝိပဉ္စိတညူ နေယျော ပဒပရမောတိ စတ္တာရော ပုဂ္ဂလာ။ တတ္ထ ‘‘ယဿ ပုဂ္ဂလဿ သဟ ဥဒာဟဋဝေလာယ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော **ဥဂ္ဃဋိတညူ**။ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထေ ဝိဘဇိယမာနေ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော **ဝိပဉ္စိတညူ** ။ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ဥဒ္ဒေသတော ပရိပုစ္ဆတော ယောနိသော မနသိကရောတော ကလျာဏမိတ္တေ သေဝတော ဘဇတော ပယိရုပါသတော အနုပုဗ္ဗေန ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော **နေယျော** ။ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ဗဟုမ္ပိ သုဏတော ဗဟုမ္ပိ ဘဏတော ဗဟုမ္ပိ ဓာရယတော ဗဟုမ္ပိ ဝါစယတော န တာယ ဇာတိယာ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော **ပဒပရမော’’** (ပု. ပ. ၁၅၁)။ တတ္ထ ဘဂဝါ ဥပ္ပလဝနာဒိသဒိသံ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဩလောကေန္တော ‘‘အဇ္ဇ ပုပ္ဖနကာနိ ဝိယ ဥဂ္ဃဋိတညူ, သွေ ပုပ္ဖနကာနိ ဝိယ ဝိပဉ္စိတညူ, တတိယဒိဝသေ ပုပ္ဖနကာနိ ဝိယ နေယျော, မစ္ဆကစ္ဆပဘက္ခာနိ ပုပ္ဖာနိ ဝိယ ပဒပရမော’’တိ အဒ္ဒသ။ ပဿန္တော စ ‘‘ဧတ္တကာ အပ္ပရဇက္ခာ, ဧတ္တကာ မဟာရဇက္ခာ, တတြာပိ ဧတ္တကာ ဥဂ္ဃဋိတညူ’’တိ ဧဝံ သဗ္ဗာကာရတောဝ အဒ္ဒသ။

တတ္ထ တိဏ္ဏံ ပုဂ္ဂလာနံ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနာ အတ္ထံ သာဓေတိ။ ပဒပရမာနံ အနာဂတေ ဝာသနတ္ထာယ ဟောတိ။ အထ ဘဂဝါ ဣမေသံ စတုန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ အတ္ထာဝဟံ ဓမ္မဒေသနံ ဝိဒိတွာ ဒေသေ တုကမျတံ ဥပ္ပာဒေတွာ ပုန သဗ္ဗေပိ တီသု ဘဝေသု သတ္တေ ဘဗ္ဗာဘဗ္ဗဝသေန ဒွေ ကောဋ္ဌာသေ အကာသိ။ ယေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ‘‘ကတမေ တေ သတ္တာ အဘဗ္ဗာ, ယေ တေ သတ္တာ ကမ္မာဝရဏေန သမန္နာဂတာ ကိလေသာဝရဏေန သမန္နာဂတာ ဝိပါကာဝရဏေန သမန္နာဂတာ အဿဒ္ဓါ အစ္ဆန္ဒိကာ ဒုပ္ပညာ အဘဗ္ဗာ နိယာမံ ဩက္ကမိတုံ ကုသလေသု ဓမ္မေသု သမ္မတ္တံ, ဣမေ တေ သတ္တာ အဘဗ္ဗာ။ ကတမေ တေ သတ္တာ ဘဗ္ဗာ? ယေ တေ သတ္တာ န ကမ္မာဝရဏေန။ပေ။ ဣမေ တေ သတ္တာ ဘဗ္ဗာ’’တိ (ဝိဘ. ၈၂၇; ပဋိ. မ. ၁.၁၁၅)။ တတ္ထ သဗ္ဗေပိ အဘဗ္ဗပုဂ္ဂလေ ပဟာယ ဘဗ္ဗပုဂ္ဂလေယေဝ ဉာဏေန ပရိဂ္ဂဟေတွာ ‘‘ဧတ္တကာ ရာဂစရိတာ, ဧတ္တကာ ဒောသ မောဟစရိတာ ဝိတက္ကသဒ္ဓါဗုဒ္ဓိစရိတာ’’တိ ဆ ကောဋ္ဌာသေ အကာသိ; ဧဝံ ကတွာ ဓမ္မံ ဒေသိဿာမီတိ စိန္တေသိ။

ပစ္စဘာသိ န္တိ ပတိအဘာသိ။ **အပါရုတာ** တိ ဝိဝဋာ။ **အမတဿ ဒွါရာ** တိ အရိယမဂ္ဂေါ။ သော ဟိ အမတသင်္ခါတဿ နိဗ္ဗာနဿ ဒွါရံ, သော မယာ ဝိဝရိတွာ ဌပိတောတိ ဒဿေတိ။ **ပမုဥ္စန္တု သဒ္ဓ** န္တိ သဗ္ဗေ အတ္တနော သဒ္ဓံ ပမုဥ္စန္တု, ဝိဿဇ္ဇေန္တု။ ပစ္ဆိမပဒဒွယေ အယမတ္ထော, အဟဉှိ အတ္တနော ပဂုဏံ သုပ္ပဝတ္တိတမ္ပိ ဣမံ ပဏီတံ ဥတ္တမံ ဓမ္မံ ကာယဝါစာကိလမထသညီ ဟုတွာ န ဘာသိံ ။ ဣဒါနိ ပန သဗ္ဗော ဇနော သဒ္ဓါဘာဇနံ ဥပနေတု, ပူရေဿာမိ နေသံ သင်္ကပ္ပန္တိ။

၂၈၄. **တဿ မယှံ, ဘိက္ခဝေ, ဧတဒဟောသိ** တိ ဧတံ အဟောသိ – **ကဿ နု ခေါ အဟံ ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေယျ** န္တိ အယံ ဓမ္မဒေသနာပဋိသံယုတ္တော ဝိတက္ကော ဥဒပါဒီတိ အတ္ထော။ ကဒါ ပနေသ ဥဒပါဒီတိ? ဗုဒ္ဓဘူတဿ အဋ္ဌမေ သတ္တာဟေ။

တတြာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ – ဗောဓိသတ္တော ကိရ မဟာဘိနိက္ခမနဒိဝသေ ဝိဝဋ္ဋံ ဣတ္ထာကရံ ဒိသွာ သံဝိဂ္ဂဟဒ ယော, ‘‘ကဏ္ဍကံ အာဟရာ’’တိ ဆန္နံ အာမန္တေတွာ ဆန္နသဟာယော အဿရာဇပိဋ္ဌိဂတော နဂရတော နိက္ခမိတွာ

ကဏ္ဍကနိဝတ္တနစေတိယဋ္ဌာနံ နာမ ဒဿေတွာ တီဏိ ရတနာနိ အတိက္ကမ္မ အနောမာနဒီတီရေ ပဗ္ဗဇိတွာ အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ရာဇဂဟေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပဏ္ဍဝပဗ္ဗတေ နိသိန္နော မဂဓိဿရေန ရညာ နာမဂေါတ္တံ ပုစ္ဆိတွာ, “ဣမံ ရဇ္ဇံ သမ္ပဋိစ္ဆာဟီ”တိ ဝုတ္တော, “အလံ မဟာရာဇ, န မယှံ ရဇ္ဇေန အတ္ထော, အဟံ ရဇ္ဇံ ပဟာယ လောကဟိတတ္ထာယ ပဓာနံ အနုယုဉ္ဇိတွာ လောကေ ဝိဝဋစ္ဆဒေါ ဘဝိဿာမီတိ နိက္ခန္တော”တိ ဝတွာ, “တေန ဟိ ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ ပဌမံ မယှံ ဝိဇိတံ ဩသရေယျာသီ”တိ ပဋိညံ ဂဟိတော ကာလာမဉ္စ ဥဒကဉ္စ ဥပသင်္ကမိတွာ တေသံ ဓမ္မဒေသနာယ သာရံ အဝိန္ဒန္တော တတော ပက္ကမိတွာ ဥရုဝေဠာယ ဆဗ္ဗဿာနိ ဒုက္ကရကာရိကံ ကရောန္တောပိ အမတံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ အသက္ကောန္တော ဩဠာရိကာဟာရပဋိသေဝနေန ကာယံ သန္တပ္ပေသိ။

တဒါ စ ဥရုဝေလဂါမေ **သုဇာတာ** နာမ ကုဋုမ္ဗိယဓီတာ ဧကသ္မိံ နိဂြောဓရုက္ခေ ပတ္ထနမကာသိ – “သစာဟံ သမာနဇာတိကံ ကုလဃရံ ဂန္တွာ ပဌမဂဗ္ဘေ ပုတ္တံ လဘိဿာမိ, ဗလိကမ္မံ ကရိဿာမီ”တိ။ တဿာ သာ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈိ။ သာ ဝိသာခပုဏ္ဏမဒိဝသေ ပါတောဝ ဗလိကမ္မံ ကရိဿာမီတိ ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယေ ဧဝ ပါယာသံ ပဋိယာဒေသိ။ တသ္မိံ ပါယာသေ ပစ္စမာနေ မဟန္တမဟန္တာ ပုပ္ဖုဠာ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဒက္ခိဏာဝဋ္ဋာ ဟုတွာ သဉ္စရန္တိ။ ဧကဖုသိတမ္ပိ ဗဟိ န ဂစ္ဆတိ။ မဟာဗြဟ္မာ ဆတ္တံ ဓာရေသိ။ စတ္တာရော လောကပါလာ ခဂ္ဂဟတ္ထာ အာရက္ခံ ဂဏှိံသု။ သက္ကော အလာတာနိ သမာနေန္တော အဂ္ဂိံ ဇာလေသိ။ ဒေဝတာ စတူသု ဒီပေသု ဩဇံ သံဟရိတွာ တတ္ထ ပက္ခိပိံသု။ ဗောဓိသတ္တော ဘိက္ခာစာရကာလံ အာဂမယမာနော ပါတောဝ ဂန္တွာ ရုက္ခမူလေ နိသီဒိ။ ရုက္ခမူလေ သောဓနတ္ထာယ ဂတာ ဓာတီ အာဂန္တွာ သုဇာတာယ အာရောစေသိ – “ဒေဝတာ ရုက္ခမူလေ နိသိန္နာ”တိ။ သုဇာတာ, သဗ္ဗံ ပသာဓနံ ပသာဓေတွာ သတသဟဿဂ္ဃနိကေ သုဝဏ္ဏထာလေ ပါယာသံ ဝဍ္ဎေတွာ အပရာယ သုဝဏ္ဏပါတိယာ ပိဒဟိတွာ ဥက္ခိပိတွာ ဂတာ မဟာပုရိသံ ဒိသွာ သဟေဝ ပါတိယာ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ ဝန္ဒိတွာ “ယထာ မယှံ မနောရထော နိပ္ဖန္နော, ဧဝံ တုမှာကမ္ပိ နိပ္ဖဇ္ဇတူ”တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။

ဗောဓိသတ္တော နေရဉ္ဇရာယ တီရံ ဂန္တွာ သုဝဏ္ဏထာလံ တီရေ ဌပေတွာ နှာတွာ ပစ္စုတ္တရိတွာ ဧကူနပဏ္ဏာသပိဏ္ဍေ ကရောန္တော ပါယာသံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ “သစာဟံ အဇ္ဇ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿာမိ, ထာလံ ပဋိသောတံ ဂစ္ဆတူ”တိ ခိပိ။ ထာလံ ပဋိသောတံ ဂန္တွာ ထောကံ ဌတွာ ကာလနာဂရာဇဿ ဘဝနံ ပဝိသိတွာ တိဏ္ဏံ ဗုဒ္ဓါနံ ထာလာနိ ဥက္ခိပိတွာ အဋ္ဌာသိ။

မဟာသတ္တော ဝနသဏ္ဍေ ဒိဝါဝိဟာရံ ကတွာ သာယနှသမယေ **သောတ္ထိယေန** ဒိန္နာ အဋ္ဌ တိဏမုဋ္ဌိယော ဂဟေတွာ ဗောဓိမဏ္ဍံ အာရုယှ ဒက္ခိဏဒိသာဘာဂေ အဋ္ဌာသိ။ သော ပဒေသော ပဒုမိနိပတ္တေ ဥဒကဗိန္ဒု ဝိယ အကမ္ပိတ္ထ။ မဟာသတ္တော, “အယံ မမ ဂုဏံ ဓာရေတုံ န သက္ကောတီ”တိ ပစ္ဆိမဒိသာဘာဂံ အဂမာသိ, သောပိ တထေဝ အကမ္ပိတ္ထ။ ဥတ္တရဒိသာဘာဂံ အဂမာသိ, သောပိ တထေဝ အကမ္ပိတ္ထ။ ပုရတ္ထိမဒိသာဘာဂံ အဂမာသိ, တတ္ထ ပလ္လင်္ကပ္ပမာဏံ ဌာနံ သုနိခါတခီလော ဝိယ နိစ္စလမဟောသိ။ မဟာသတ္တော “ဣဒံ ဌာနံ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ ကိလေသဘဉ္ဇနဝိဒ္ဓံသနဋ္ဌာန”န္တိ တာနိ တိဏာနိ အဂ္ဂေ ဂဟေတွာ စာလေသိ။ တာနိ စိတ္တကာရေန တူလိကဂ္ဂေန ပရိစ္ဆိန္နာနိ ဝိယ အဟေသုံ။ ဗောဓိသတ္တော , “ဗောဓိံ အပ္ပတွာ ဣမံ ပလ္လင်္ကံ န ဘိန္ဒိဿာမီ”တိ စတုရင်္ဂဝီရိယံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသီဒိ။

တင်္ခဏညေဝ မာရော ဗာဟုသဟဿံ မာပေတွာ ဒိယဍ္ဎယောဇနသတိကံ ဂိရိမေခလံ နာမ ဟတ္ထိံ အာရုယှ နဝယောဇနံ မာရဗလံ ဂဟေတွာ အဒ္ဓက္ခိကေန ဩလောကယမာနော ပဗ္ဗတော ဝိယ အဇ္ဈောတ္ထရန္တော ဥပသင်္ကမိ။ မဟာသတ္တော, “မယှံ ဒသ ပါရမိယော ပူရေန္တဿ အညော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဒေဝေါ ဝါ မာရော ဝါ ဗြဟ္မာ ဝါ သက္ခိ နတ္ထိ, ဝေဿန္တရတ္တဘာဝေ ပန မယှံ သတ္တသု ဝါရေသု မဟာပထဝီ သက္ခိ အဟောသိ; ဣဒါနိပိ မေ အယမေဝ အစေတနာ ကဋ္ဌကလိင်္ဂရူပမာ မဟာပထဝီ သက္ခီ”တိ ဟတ္ထံ ပသာရေတိ။ မဟာပထဝီ တာဝဒေဝ အယဒဏ္ဍေန ပဟတံ ကံသထာလံ ဝိယ ရဝသတံ ရဝသဟဿံ မုဉ္စမာနာ ဝိရဝိတွာ ပရိဝတ္တမာနာ မာရဗလံ စက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ မုဉ္စနမကာသိ။ မဟာသတ္တော သူရိယေ ဓရမာနေယေဝ မာရဗလံ ဝိဓမိတွာ ပဌမယာမေ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏံ, မဇ္ဈိမယာမေ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဝိသောဓေတွာ ပစ္ဆိမယာမေ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေ ဉာဏံ ဩတာရေတွာ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ သမ္မသိတွာ အရုဏောဒယေ ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ , “မယာ အနေကကပ္ပကောဋိသတသဟဿံ အဒ္ဓါနံ ဣမဿ ပလ္လင်္ကဿ အတ္

ထာယ တယာမော ကတော”တိ သတ္ထာဟံ ကေပလ္လင်္ကေ နိသီဒိ။ အထေကစ္စာနံ ဒေဝတာနံ၊ “ကိံ နု ခေါ အဇ္ဇာပိ ဗုဒ္ဓတ္တကရာ ဓမ္မာ အတ္ထိ”တိ ကင်္ခါ ဥဒပါဒိ။

အထ ဘဂဝါ အဋ္ဌမေ ဒိဝသေ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ ဒေဝတာနံ ကင်္ခံ ဉတွာ ကင်္ခါဝိဓမနတ္ထံ အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ ယမကပါဋိဟာရိယံ ဒဿေတွာ တာသံ ကင်္ခံ ဝိဓမိတွာ ပလ္လင်္ကတော ဤသကံ ပါစီနနိဿိတေ ဥတ္တရဒိသာဘာဂေ ဌတွာ၊ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ ပူရိတာနံ ပါရမီနံ ဖလာဓိဂမဋ္ဌာနံ ပလ္လင်္ကဉ္စေဝ ဗောဓိရုက္ခဉ္စ အနိမိသေဟိ အက္ခီဟိ ဩလောကယမာနော သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေသိ၊ တံ ဌာနံ **အနိမိသစေတိယံ** နာမ ဇာတံ။

အထ ပလ္လင်္ကဿ စ ဌိတဋ္ဌာနဿ စ အန္တရာ ပုရတ္ထိမပစ္ဆိမတော အာယတေ ရတနစင်္ကမေ စင်္ကမန္တော သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေသိ၊ တံ ဌာနံ **ရတနစင်္ကမစေတိယံ** နာမ ဇာတံ။ တတော ပစ္ဆိမဒိသာဘာဂေ ဒေဝတာ ရတနဃရံ မာပယိံသု၊ တတ္ထ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိတွာ **အဘိဓမ္မပိဋကံ** ဝိသေသတော စေတ္ထ အနန္တနယသမန္တပဋ္ဌာနံ ဝိစိနန္တော သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေသိ၊ တံ ဌာနံ **ရတနဃရစေတိယံ** နာမ ဇာတံ။ ဧဝံ ဗောဓိသမီပေယေဝ စတ္တာရိ သတ္တာဟာနိ ဝီတိနာမေတွာ ပဉ္စမေ သတ္တာဟေ ဗောဓိရုက္ခမူလာ ယေန အဇပါလနိဂြောဓော တေနုပသင်္ကမိ၊ တတ္ရာပိ ဓမ္မံ ဝိစိနန္တော ယေဝ ဝိမုတ္တိသုခဉ္စ ပဋိသံဝေဒေန္တော နိသီဒိ၊ ဓမ္မံ ဝိစိနန္တော စေတ္ထ ဧဝံ အဘိဓမ္မေ နယမဂ္ဂံ သမ္မသိ – ပဌမံ ဓမ္မသင်္ဂဏီပကရဏံ နာမ, တတော ဝိဘင်္ဂပကရဏံ၊ ဓာတုကထာပကရဏံ၊ ပုဂ္ဂလပညတ္တိပကရဏံ၊ ကထာဝတ္ထု နာမ ပကရဏံ၊ ယမကံ နာမ ပကရဏံ၊ တတော မဟာပကရဏံ ပဋ္ဌာနံ နာမာတိ။

တတ္ထဿ သဏှသုခုမပဋ္ဌာနမ္ဟိ စိတ္တေ ဩတိဏ္ဏေ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ; ပီတိယာ ဥပ္ပန္နာယ လောဟိတံ ပသီဒိ၊ လောဟိတေ ပသန္နေ ဆဝိ ပသီဒိ။ ဆဝိယာ ပသန္နာယ ပုရတ္ထိမကာယတော ကူဋာဂာရာဒိပ္ပမာဏာ ရသ္မိယော ဥဋ္ဌဟိတွာ အာကာသေ ပက္ခန္ဒဆဒ္ဒန္တနာဂကုလံ ဝိယ ပါစီနဒိသာယ အနန္တာနိ စက္ကဝါဠာနိ ပက္ခန္ဒာ၊ ပစ္ဆိမကာယတော ဥဋ္ဌဟိတွာ ပစ္ဆိမဒိသာယ၊ ဒက္ခိဏံသကူဋတော ဥဋ္ဌဟိတွာ ဒက္ခိဏဒိသာယ၊ ဝါမံသကူဋတော ဥဋ္ဌဟိတွာ ဥတ္တရဒိသာယ အနန္တာနိ စက္ကဝါဠာနိ ပက္ခန္ဒာ၊ ပါဒတလေဟိ ပဝါဠင်္ကုရဝဏ္ဏာ ရသ္မိယော နိက္ခမိတွာ မဟာပထဝိံ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ဥဒကံ ဒွိဓာ ဘိန္ဒိတွာ ဝါတက္ခန္ဓံ ပဒါလေတွာ အဇဋာကာသံ ပက္ခန္ဒာ၊ သီသတော သမ္ပရိဝတ္တိယမာနံ မဏိဒာမံ ဝိယ နီလဝဏ္ဏာ ရသ္မိဝဋ္ဋိ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဆ ဒေဝလောကေ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ နဝ ဗြဟ္မလောကေ ဝေဟပ္ဖလေ ပဉ္စ သုဒ္ဓါဝါသေ စ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ စတ္တာရော အာရုပ္ပေ အတိက္ကမ္မ အဇဋာကာသံ ပက္ခန္ဒာ။ တသ္မိံ ဒိဝသေ အပရိမာဏေသု စက္ကဝါဠေသု အပရိမာဏာ သတ္တာ သဗ္ဗေ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာဝ အဟေသုံ။ တံ ဒိဝသဉ္စ ပန ဘဂဝတော သရီရာ နိက္ခန္တာ ယာဝဇ္ဇဒိဝသာပိ တာ ရသ္မိယော အနန္တာ လောကဓာတုယော ဂစ္ဆန္တိယေဝ။

ဧဝံ ဘဂဝါ အဇပါလနိဂြောဓေ သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေတွာ တတော အပရံ သတ္တာဟံ မုစလိန္ဒေ နိသီဒိ၊ နိသိန္နမတ္တဿေဝ စဿ သကလံ စက္ကဝါဠဂဗ္ဘံ ပူရေန္တော မဟာအကာလမေဃော ဥဒပါဒိ။ ဧဝရူပေ ကိရ မဟာမေဃော ဒွီသုယေဝ ကာလေသု ဝဿတိ စက္ကဝတ္တိမှိ ဝါ ဥပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ ဝါ။ ဣဓ ဗုဒ္ဓကာလေ ဥဒပါဒိ။ တသ္မိံ ပန ဥပ္ပန္နေ မုစလိန္ဒော နာဂရာဇာ စိန္တေသိ – “အယံ မေဃော သတ္ထရိ မယှံ ဘဝနံ ပဝိဋ္ဌမတ္တေဝ ဥပ္ပန္နော၊ တဿ ဝါသာဂါရမဿ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ သော သတ္တရတနမယံ ပါသာဒံ နိမ္မိနိတုံ သက္ကောန္တောပိ ဧဝံ ကတေ မယှံ မဟပ္ဖလံ န ဘဝိဿတိ၊ ဒသဗလဿ ကာယဝေယျာဝစ္စံ ကရိဿာမီတိ မဟန္တံ အတ္တဘာဝံ ကတွာ သတ္ထာရံ သတ္တက္ခတ္တုံ ဘောဂေဟိ ပရိက္ခိပိတွာ ဥပရိ ဖဏံ ဓာရေသိ။ ပရိက္ခေပဿ အန္တော ဩကာသော ဟေဋ္ဌာ လောဟပါသာဒပ္ပမာဏော အဟောသိ။ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတေန ဣရိယာပထေန သတ္ထာ ဝိဟရိဿတီတိ နာဂရာဇဿ အဇ္ဈာသယော အဟောသိ။ တသ္မာ ဧဝံ မဟန္တံ ဩကာသံ ပရိက္ခိပိ။ မဇ္ဈေ ရတနပလ္လင်္ကော ပညတ္တော ဟောတိ၊ ဥပရိ သုဝဏ္ဏတာ ရကဝိစိတ္တံ သမောသရိတဂန္ဓဒာမကုသုမဒာမစေလဝိတာနံ အဟောသိ။ စတူသု ကောဏေသု ဂန္ဓတေလေန ဒီပါ ဇလိတာ၊ စတူသု ဒိသာသု ဝိဝရိတွာ စန္ဒနကရဏ္ဍကာ ဌပိတာ။ ဧဝံ ဘဂဝါ တံ သတ္တာဟံ တတ္ထ ဝီတိနာမေတွာ တတော အပရံ သတ္တာဟံ ရာဇာယတနေ နိသီဒိ။

အဋ္ဌမေ သတ္တာဟေ သက္ကေန ဒေဝါနမိန္ဒေန အာဘတံ ဒန္တကဋ္ဌဉ္စ ဩသဓဟရီတကဉ္စ ခါဒိတွာ မုခံ ဓောဝိတွာ စတူဟိ လောကပါလေဟိ ဥပနီတေ ပစ္စဂ္ဃေ သေလမယေ ပတ္တေ **တပုဿဘလ္လိကာနံ** ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇိ

ဇိတွာ ပုန ပစ္စာဂန္တွာ အဇပါလနိဂြောဓေ နိသိန္နဿ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ အာစိဏ္ဏော အယံ ဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ။

တတ္ထ **ပဏ္ဍိတော** တိ ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာဂတော။ **ဝိယတ္တော** တိ ဝေယျတ္တိယေန သမန္နာဂတော။ **မေဓာဝီ** တိ ဌာနုပ္ပတ္တိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော။ **အပ္ပရဇက္ခဇာတိကော** တိ သမာပတ္တိယာ ဝိက္ခမ္ဘိတတ္တာ နိက္ကိလေသဇာတိကော ဝိသုဒ္ဓသတ္တော။ **အာဇာနိဿတီ** တိ သလ္လက္ခေဿတိ ပဋိဝိဇ္ဈိဿတိ။ **ဉာဏဉ္စ ပန မေ** တိ မယှမ္ပိ သဗ္ဗညုတညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ဘဂဝတ ကိရ ဒေဝတာယ ကထိတေနေဝ နိဋ္ဌံ အဂန္တွာ သယမ္ပိ သဗ္ဗညုတညာဏေန ဩလောကေန္တော ဉာတော သတ္တမဒိဝသမတ္တကေ ကာလံ ကတွာ အာကိဉ္စညာယတနေ နိဗ္ဗတ္တောတိ အဒ္ဒသ။ တံ သန္ဓာယာဟ – "ဉာဏဉ္စ ပန မေ ဒဿနံ ဥဒပါဒီ"တိ။ **မဟာဇာနိယော**တိ သတ္တဒိဝသဗ္ဘန္တရေ ပတ္တဗ္ဗမဂ္ဂဖလတော ပရိဟီနတ္တာ မဟတီ ဇာနိ အဿာတိ **မဟာဇာနိယော**။ အက္ခဏေ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ ဂန္တွာ ဒေသိယမာနံ ဓမ္မမ္ပိဿ သောတုံ သောတပ္ပသာဒေ နတ္ထိ, ဣဓ ဓမ္မဒေသနဋ္ဌာနံ အာဂမနပါဒါပိ နတ္ထိ, ဧဝံ မဟာဇာနိယော ဇာတောတိ ဒဿေတိ။ **အဘိဒေါသကာလင်္ကတော** တိ အဍ္ဎရတ္တေ ကာလင်္ကတော။ **ဉာဏဉ္စ ပန မေ** တိ မယှမ္ပိ သဗ္ဗညုတညာဏံ ဥဒပါဒိ။ ဣဓာပိ ကိရ ဘဂဝတ ဒေဝတာယ ဝစနေနေဝ သန္နိဋ္ဌာနံ အကတွာ သဗ္ဗညုတညာဏေန ဩလောကေန္တော "ဟိယျော အဍ္ဎရတ္တေ ကာလင်္ကတွာ ဥဒကော ရာမပုတ္တော နေဝသညာနာသညာယတနေ နိဗ္ဗတ္တော"တိ အဒ္ဒသ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ သေသံ ပုရိမနယသဒိသမေဝ။ **ဗဟုကာရာ**တိ ဗဟူပကာရာ။ **ပဓာနပဟိတတ္တံ ဥပဋ္ဌဟိံသူ** တိ ပဓာနတ္ထာယ ပေသိတတ္တဘာဝံ ဝသနဋ္ဌာနေ ပရိဝေဏသမ္မဇ္ဇနေန ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ အနုဗန္ဓနေန မုခေါဒကဒန္တကဋ္ဌဒါနာဒိနာ စ ဥပဋ္ဌဟိံသု။ ကေ ပန တေ **ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ** နာမ? ယေ တေ –

ရာမော ဓဇော လက္ခဏော ဇောတိမန္တိ၊
ယညော သုဘောဇော သုယာမော သုဒတ္တော။
ဧတေ တဒါ အဋ္ဌ အဟေသုံ ဗြာဟ္မဏာ၊
ဆဠင်္ဂဝါ မန္တံ ဝိယာကရိံသူတိ။

ဗောဓိသတ္တဿ ဇာတကာလေ သုပိနပဋိဂ္ဂါဟကာ စေဝ လက္ခဏပဋိဂ္ဂါဟကာ စ အဋ္ဌ ဗြာဟ္မဏာ။ တေသု တယော ဒွေဓာ ဗျာကရိံသု – "ဣမေဟိ လက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတော အဂါရံ အဇ္ဈာဝသမာနော ရာဇာ ဟောတိ စက္ကဝတ္တီ, ပဗ္ဗဇမာနော ဗုဒ္ဓေါ"တိ။ ပဉ္စ ဗြာဟ္မဏာ ဧကံသဗျာကရဏာ အဟေသုံ – "ဣမေဟိ လက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတော အဂါရေ န တိဋ္ဌတိ, ဗုဒ္ဓေါဝ ဟောတီ"တိ။ တေသု ပုရိမာ တယော ယထာမန္တပဒံ ဂတာ, ဣမေ ပန ပဉ္စ မန္တပဒံ အတိက္ကန္တာ။ တေ အတ္တနာ လဒ္ဓံ ပုဏ္ဏပတ္တံ ဉာတကာနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ "အယံ မဟာပုရိသော အဂါရံ န အဇ္ဈာဝသိဿတိ, ဧကန္တေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ"တိ နိဗ္ဗိတက္ကာ ဗောဓိသတ္တံ ဥဒ္ဒိဿ သမဏပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတာ။ တေသံ ပုတ္တာတိပိ ဝဒန္တိ။ တံ အဋ္ဌကထာယ ပဋိက္ခိတ္တံ။

ဧတေ ကိရ ဒဟရကာလေယေဝ ဗဟူ မန္တေ ဇာနိံသု, တသ္မာ တေ ဗြာဟ္မဏာ အာစရိယဋ္ဌာနေ ဌပယိံသု။ တေ ပစ္ဆာ အမှေဟိ ပုတ္တဒါရဇဋံ ဆိန္ဒိတွာ န သက္ကာ ဘဝိဿတိ ပဗ္ဗဇိတုန္တိ ဒဟရကာလေယေဝ ပဗ္ဗဇိတွာ ရမဏီယာနိ သေနာသနာနိ ပရိဘုဉ္ဇန္တာ ဝိစရိံသု။ ကာလေန ကာလံ ပန "ကိံ, ဘော, မဟာပုရိသော မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခန္တော"တိ ပုစ္ဆန္တိ။ မနုဿာ, "ကုဟိံ တုမှေ မဟာပုရိသံ ပဿိဿထ, တီသု ပါသာဒေသု တိဝိဓနာဋကမဇ္ဈေ ဒေဝေါ ဝိယ သမ္ပတ္တိံ အနုဘောတီ"တိ ဝဒန္တိ။ တေ သုတွာ, "န တာဝ မဟာပုရိသဿ ဉာဏံ ပရိပါကံ ဂစ္ဆတီ"တိ အပ္ပောဿုက္ကာ ဝိဟရိံသုယေဝ။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ ဘဂဝတာ, "ဗဟုကာရာ ခေါ မေ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ"တိ အာဟ? ကိံ ဥပကာရကာနံယေဝ ဧသ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, အနုပကာရကာနံ န ဒေသေတီတိ? နော န ဒေသေတိ။ ပရိစယဝသေန ဟေသ အာဠာရဉ္စေဝ ကာလာမံ ဥဒကဉ္စ ရာမပုတ္တံ ဩလောကေသိ။ ဧတသ္မိံ ပန ဗုဒ္ဓက္ခေတ္တေ ဌပေတွာ အညာသိကောဏ္ဍညံ ပဌမံ ဓမ္မံ သစ္ဆိကာတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ ကသ္မာ? တထာဝိဓူပနိဿယတ္တာ။

ပုဗ္ဗေ ကိရ ပုညကရဏကာလေ ဒွေ ဘာတရော အဟေသုံ။ တေ ဧကတောဝ သဿံ အကံသု။ တတ္ထ ဇေဋ္ဌကဿ "ဧကသ္မိံ သဿေ နဝ ဝါရေ အဂ္ဂသဿဒါနံ မယာ ဒါတဗ္ဗ"န္တိ အဟောသိ။ သော ဝပ္ပကာလေ ဗီဇဂ္ဂံ နာမ ဒတွာ ဂဗ္ဘကာလေ ကနိဋ္ဌေန သဒ္ဓိံ မန္တေသိ – "ဂဗ္ဘကာလေ ဂဗ္ဘံ ဖာလေတွာ ဒဿာမာ"တိ။ ကနိဋ္ဌော "တရုဏ သဿံ နာသေတုကာမောသီ"တိ အာဟ။ ဇေဋ္ဌော ကနိဋ္ဌဿ အနနုဝတ္တနဘာဝံ ဉတွာ ခေတ္တံ ဝိဘဇိတွာ အတ္တ

နော ကောဋ္ဌာသတော ဂဏ္ဍ ဖာလေတ္ဝာ ခီရံ နီဟရိတ္ဝာ သပ္ပိဖာဏိတေဟိ ယောဇေတ္ဝာ အသာသိ, ပုထုကကာလေ ပုထုကံ ကာရေတွာ အသာသိ, လာယနေ လာယနဂ္ဂံ ဝေဏိကရဏေ ဝေဏဂ္ဂံ ကလာပဟဒီသု ကလာပဂ္ဂံ ခဠဂ္ဂံ ဘဏ္ဍဂ္ဂံ ကောဋ္ဌဂ္ဂန္တိ ဇဝံ ဧကေသဿေ နဝတရေ အဂ္ဂအန်္ အသာသိ။ ကနိဋ္ဌော ပနဿ ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ အသာသိ, တေသု ဇေဋ္ဌော အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရော ဇာတော, ကနိဋ္ဌော သုဘဒ္ဒပရိဗ္ဗာဇကော။ ဣတိ ဧကဿိ သဿေ နဝန္နံ အဂ္ဂအနာနံ ဒိန္နတ္တာ ဌပေတ္ဝာ ထေရံ အညော ပဌမံ ဓမ္မံ သစ္ဆိကာတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ "ဗဟုကာရာ ခော ဣမေ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ"တိ ဣဒံ ပန ဥပကာရာနုဿရဏမတ္တကေနေဝ ဝုတ္တံ။

ဣသိပတနေ မိဂဒာယေတိ တသ္မိံ ကိရ ပဒေသေ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓာ ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတေ သတ္တာဟံ နိရောဓသမာပတ္တိယာ ဝီတိနာမေတွာ နိရောဓာ ဝုဋ္ဌာယ နာဂလတာဒန္တကဋ္ဌံ ခာဒိတ္ဝာ အနောတတ္တဒဟေ မုခံ ဓောဝိတ္ဝာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ အာကာသေန အာဂန္တွာ နိပတန္တိ။ တတ္ထ စီဝရံ ပာရုပိတ္ဝာ နဂရေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ကတဘတ္တကိစ္စာ ဂမနကာလေပိ တတောယေဝ ဥပ္ပတိတ္ဝာ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣတိ ဣသယော ဧတ္ထ နိပတန္တိ ဥပ္ပတန္တိ စာတိ တံ ဌာနံ **ဣသိပတန**န္တိ သင်္ခံ ဂတံ။ မိဂါနံ ပန အဘယတ္ထာယ ဒိန္နတ္တာ **မိဂဒာယော**တိ ဝုစ္စတိ။ တေန ဝုတ္တံ "ဣသိပတနေ မိဂဒာယေ"တိ။

၂၈၅. အန္တရာ စ ဂယံ အန္တရာ စ ဗောဓိ န္တိ ဂယာယ စ ဗောဓိဿ စ ဝိဝရေ တိဂါဝုတန္တရေ ဌာနေ။ ဗောဓိမဏ္ဍာတော ဟိ ဂယာ တီဏိ ဂါဝုတာနိ။ ဗာရာဏသီ အဋ္ဌာရသ ယောဇနာနိ။ ဥပကော ဗောဓိမဏ္ဍဿ စ ဂယာယ စ အန္တရေ ဘဂဝန္တံ အဒ္ဒသ။ အန္တရာသဒ္ဒေန ပန ယုတ္တတ္တာ ဥပယောဂဝစနံ ကတံ။ ဤဒိသေသု စ ဌာနေသု အက္ခရစိန္တကာ "အန္တရာ ဂါမဉ္စ နဒိဉ္စ ယာတီ"တိ ဇဝံ ဧကမေဝ အန္တရာသဒ္ဒံ ပယုဇ္ဇန္တိ။ သော ဒုတိယပဒေနပိ ယောဇေတဗ္ဗော ဟောတိ ။ အယောဇိယမာနေ ဥပယောဂဝစနံ န ပာပုဏာတိ။ ဣဓ ပန ယောဇေတ္ဝာ ဧဝ ဝုတ္တောတိ။ **အဒ္ဓာနမဂ္ဂပဋိပန္န**န္တိ အဒ္ဓာနသင်္ခာတံ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နံ, ဒီဃမဂ္ဂပဋိပန္နန္တိ အတ္ထော။ အဒ္ဓာနမဂ္ဂဂမနသမယဿ ဟိ ဝိဘင်္ဂေ "အဒ္ဓယောဇနံ ဂစ္ဆိဿာမီတိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ"န္တိအာဒိဝစနတော (ပာစိ. ၂၁၈) အဒ္ဓယောဇနမ္ပိ အဒ္ဓာနမဂ္ဂော ဟောတိ။ ဗောဓိမဏ္ဍတော ပန ဂယာ တိဂါဝုတံ။

သဗ္ဗာဘိဘူ တိ သဗ္ဗံ တေဘူမကဓမ္မံ အဘိဘဝိတ္ဝာ ဌိတော။ **သဗ္ဗဝိဒူ**တိ သဗ္ဗံ စတုဘူမကဓမ္မံ အဝေဒိံ အညာသိံ။ **သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု အနူပလိတ္တော** တိ သဗ္ဗေသု တေဘူမကဓမ္မေသု ကိလေသလေပနေန အနူပလိတ္တော။ **သဗ္ဗံ ဇဟော**တိ သဗ္ဗံ တေဘူမကဓမ္မံ ဇဟိတ္ဝာ ဌိတော။ **တဏှက္ခယေ ဝိမုတ္တော** တိ တဏှက္ခယေ နိဗ္ဗာနေ အာရမ္မဏတော ဝိမုတ္တော။ **သယံ အဘိညာယာ**တိ သဗ္ဗံ စတုဘူမကဓမ္မံ အတ္တနာဝ ဇာနိတ္ဝာ။ **ကမုဒ္ဒိသေယျ** န္တိ ကံ အညံ "အယံ မေ အာစရိယော"တိ ဥဒ္ဒိသေယျံ။

န မေ အာစရိယော အတ္ထိ တိ လောကုတ္တရဓမ္မေ မယှံ အာစရိယော နာမ နတ္ထိ။ **နတ္ထိ မေ ပဋိပုဂ္ဂလော** တိ မယှံ ပဋိဘာဂပုဂ္ဂလော နာမ နတ္ထိ။ **သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော** တိ သဟေတုနာ နယေန စတ္တာရိ သစ္စာနိ သယံ ဗုဒ္ဓော။ **သီတိဘူတော**တိ သဗ္ဗကိလေသဂ္ဂိနိဗ္ဗာပနေန သီတိဘူတော။ ကိလေသာနံယေဝ နိဗ္ဗုတတ္တာ **နိဗ္ဗုတော။ ကာသိနံ ပုရ** န္တိ ကာသိရဋ္ဌေ နဂရံ။ **အာဟဉ္ဆံ အမတဒုန္ဒုဘိ** န္တိ ဓမ္မစက္ကပဋိလာဘာယ အမတဘေရိံ ပဟရိဿာမီတိ ဂစ္ဆာမိ။ **အရဟသိ အနန္တဇိနော**တိ အနန္တဇိနောတိ ဘဝိတုံ ယုတ္တော။ **ဟုပေယျ ဟဝုသော** တိ, အာဝုသော, ဧဝမ္ပိ နာမ ဘဝေယျ။ **ပက္ကာမီ** တိ ဝင်္ကဟာရဇနပဒံ နာမ အဂမာသိ။

တတ္ထေကံ မိဂလုဒ္ဒကကမကံ နိဿာယ တသံ ကပ္ပေသိ။ ဇေဋ္ဌကလုဒ္ဒကော တံ ဥပဋ္ဌာသိ။ တသ္မိဉ္စ ဇနပဒေ စဏ္ဍာ မက္ခိကာ ဟောန္တိ။ အထ နံ ဧကာယ စာဋိယာ ဝသာပေသုံ, မိဂလုဒ္ဒကော ဒူရေ မိဂဝံ ဂစ္ဆန္တော "အမှာကံ အရဟန္တေ မာ ပမဇ္ဇီ"တိ **ဆာဝံ** နာမ ဓီတရံ အာဏာပေတွာ အဂမာသိ သဒ္ဓိံ ပုတ္တဘာတုကေဟိ။ သာ စဿ ဓီတာ ဒဿနီယာ ဟောတိ ကောဋ္ဌာသသမ္ပန္နာ။ ဒုတိယဒိဝသေ **ဥပကော** ဃရံ အာဂတော တံ အာရိကံ သဗ္ဗံ ဥပစာရံ ကတ္ဝာ ပရိဝိသိတုံ ဥပဂတံ ဒိသွာ ရာဂေန အဘိဘူတော ဘုဉ္ဇိတုမ္ပိ အသက္ကောန္တော ဘာဇနေန ဘတ္တံ အာဒာယ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဘတ္တံ ဧကမန္တေ နိက္ခိပိတ္ဝာ သစေ ဆာဝံ လဘာမိ, ဇီဝာမိ, နော စေ, မရာမီတိ နိရာဟာရော သယိ။ သတ္တမေ ဒိဝသေ မာဂဝိကော အာဂန္တွာ ဓီတရံ ဥပကဿ ပဝတ္တိံ ပုစ္ဆိ။ သာ "ဧကဒိဝသမေဝ အာဂန္တွာ ပုန နာဂတပုဗ္ဗော"တိ အာဟ။ မာဂဝိကော အာဂတဝေသေနေဝ နံ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ပုစ္ဆိဿာမီတိ တံခဏံယေဝ ဂန္တွာ "ကိံ, ဘန္တေ

တေ, အဟ္ဝာသုက”န္တိ ဟဒေ ပရာမသန္တော ပုစ္ဆိ။ ဥပကော နိတ္ထုနန္တော ပရိဝတ္တတိယေဝ။ သော “ဝဒထ ဘန္တေ, ယံ မယာ သက္ကာ ကာတုံ, တံ သဗ္ဗံ ကရိဿာမီ”တိ အာဟ။ ဥပကော, “သစေ ဆာဝံ လဘာမိ, ဇီဝာမိ, နော စေ, ဧတ္ထေဝ မရဏံ သေယျော”တိ အာဟ။ ဇာနာသိ ပန, ဘန္တေ, ကိဉ္စိ သိပ္ပန္တိ။ န ဇာနာမီတိ။ န, ဘန္တေ, ကိဉ္စိ သိပ္ပံ အဇာနန္တေန သက္ကာ ဃရာဝါသံ အဓိဋ္ဌာတုန္တိ။

သော အာဟ – “နာဟံ ကိဉ္စိ သိပ္ပံ ဇာနာမိ, အပိစ တုမှာကံ မံသဟာရကော ဘဝိဿာမိ, မံသဉ္စ ဝိက္ကိဏိဿာမီ”တိ။ မာဂဝိကော, “အမှာကမ္ပိ ဧတဒေဝ ရုစ္စတီ”တိ ဥတ္တရသာဋကံ ဒတွာ ဃရံ အာနေတွာ ဓီတရံ အဒါသိ။ တေသံ သံဝါသမနွာယ ပုတ္တော ဝိဇာယိ။ **သုဘဒ္ဒော** တိဿ နာမံ အကံသု။ ဆာဝါ တဿ ရောဒနကာလေ “မံသဟာရကဿ ပုတ္တ, မိဂလုဒ္ဒကဿ ပုတ္တ မာ ရောဒီ”တိအာဒီနိ ဝဒမာနာ ပုတ္တတောသနဂီတေန ဥပကံ ဥပ္ပဏ္ဍေသိ။ ဘဒ္ဒေ တွံ မံ အနာထောတိ မညသိ။ အတ္ထိ မေ **အနန္တဇိနော** နာမ သဟာယော။ တဿာဟံ သန္တိကေ ဂမိဿာမီတိ အာဟ။ ဆာဝါ ဧဝမယံ အဋ္ဋီယတီတိ ဉတွာ ပုနပ္ပုနံ ကထေတိ။ သော ဧကဒိဝသံ အနာရောစေတွာဝ မဇ္ဈိမဒေသာဘိမုခော ပက္ကာမိ။

ဘဂဝါ စ တေန သမယေန သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ မဟာဝိဟာရေ။ အထ ခော ဘဂဝါ ပဋိကစ္စေဝ ဘိက္ခူ အာဏာပေသိ – “ယော, ဘိက္ခဝေ, ‘အနန္တဇိနော’တိ ပုစ္ဆမာနော အာဂစ္ဆတိ, တဿ မံ ဒဿေယျာထာ”တိ။ ဥပကောပိ ခော “ကုဟိံ အနန္တဇိနော ဝသတီ”တိ ပုစ္ဆန္တော အနုပုဗ္ဗေန သာဝတ္ထိံ အာဂန္တွာ ဝိဟာရမဇ္ဈေ ဌတွာ ကုဟိံ အနန္တဇိနောတိ ပုစ္ဆိ။ တံ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော သန္တိကံ နယိံသု။ သော ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ – “သဉ္ဇာနာထ မံ ဘဂဝါ”တိ အာဟ။ အာမ, ဥပက, သဉ္ဇာနာမိ, ကုဟိံ ပန တွံ ဝသိတ္ထာတိ။ ဝင်္ကဟာရဇနပဒေ, ဘန္တေတိ။ ဥပက, မဟလ္လကောသိ ဇာတော ပဗ္ဗဇိတုံ သက္ခိဿသီတိ။ ပဗ္ဗဇိဿာမိ, ဘန္တေတိ။ ဘဂဝါ ပဗ္ဗာဇေတွာ တဿ ကမ္မဋ္ဌာနံ အဒါသိ။ သော ကမ္မဋ္ဌာနေ ကမ္မံ ကရောန္တော အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ ကာလံ ကတွာ အဝိဟေသု နိဗ္ဗတ္တော။ နိဗ္ဗတ္တက္ခဏေယေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏီတိ။ အဝိဟေသု နိဗ္ဗတ္တမတ္တာ ဟိ သတ္တ ဇနာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိံသု, တေသံ သော အညတရော။

ဝုတ္တဉ္စေတံ –

“အဝိဟံ ဥပပန္နာသေ၊ ဝိမုတ္တာ သတ္တ ဘိက္ခဝေါ။
ရာဂဒေါသပရိက္ခီဏာ၊ တိဏ္ဏာ လောကေ ဝိသတ္တိကံ။

ဥပကော ပလဂဏ္ဍော စ၊ ပုက္ကုသာတိ စ တေ တယော။
ဘဒ္ဒိယော ခဏ္ဍဒေဝေါ စ၊ ဗာဟုရဂ္ဂိ စ သင်္ဂိယော။
တေ ဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ ဒိဗ္ဗယောဂံ ဥပစ္စဂု”န္တိ။ (သံ. နိ. ၁.၁၀၅)။

၂၈၆. **သဏ္ဌာပေသု** န္တိ ကတိကံ အကံသု။ **ဗာဟုလ္လိကော** တိ စီဝရဗာဟုလ္လာဒီနံ အတ္ထာယ ပဋိပန္နော။ **ပဓာနဝိဗ္ဘန္တော**တိ ပဓာနတော ဝိဗ္ဘန္တော ဘဋ္ဌော ပရိဟီနော။ **အာဝတ္တော ဗာဟုလ္လာယာ** တိ စီဝရာဒီနံ ဗဟုလဘာဝတ္ထာယ အာဝတ္တော။ **အပိစ ခော အာသနံ ဌပေတဗ္ဗ** န္တိ အပိစ ခော ပနဿ ဥစ္စကုလေ နိဗ္ဗတ္တဿ အာသနမတ္တံ ဌပေတဗ္ဗန္တိ ဝဒိံသု။ **နာသက္ခိံသူ** တိ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန ဗုဒ္ဓတေဇသာ အဘိဘူတာ အတ္တနော ကတိကာယ ဌာတုံ နာသက္ခိံသု။ **နာမေန စ အာဝုသောဝါဒေန စ သမုဒာစရန္တီ** တိ ဂောတမာတိ, အာဝုသောတိ စ ဝဒန္တိ။ အာဝုသော ဂောတမ, မယံ ဥရုဝေလာယံ ပဓာနကာလေ တုယှံ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ဝိစရိမှာ, မုခောဒကံ ဒန္တကဋ္ဌံ အဒမှာ, ဝုတ္ထပရိဝေဏံ သမ္မဇ္ဇိမှာ, ပစ္ဆာ ကော တေ ဝတ္တပဋိပတ္တိမကာသိ, ကစ္စိ အမှေသု ပက္ကန္တေသု န စိန္တယိတ္ထာတိ ဧဝရူပိံ ကထံ ကထေန္တီတိ အတ္ထော။ **ဣရိယာယာ**တိ ဒုက္ကရဣရိယာယ။ **ပဋိပဒါယာ**တိ ဒုက္ကရပဋိပတ္တိယာ။ **ဒုက္ကရကာရိကာယာ**တိ ပသတပသတ-မုဂ္ဂယူသာဒိအာဟာရကရဏာဒိနာ ဒုက္ကရကရဏေန။ **အဘိဇာနာထ မေ နော**တိ အဘိဇာနာထ နု မမ။ **ဧဝရူပံ ပဘာဝိတမေတ**န္တိ ဧတံ ဧဝရူပံ တက္ကဘာဒန္တိ အတ္ထော။ အပိ နု အဟံ ဥရုဝေလာယ ပဓာနေ တုမှာကံ သင်္ဂဏှနတ္ထံ အနုက္ကဏှနတ္ထံ ရတ္တိံ ဝါ ဒိဝါ ဝါ အာဂန္တွာ, – “အာဝုသော, မာ ဝိတက္ကယိတ္ထ, မယှံ ဩဘာသော ဝါ နိမိတ္တံ ဝါ ပညာယတီ”တိ ဧဝရူပံ ကဉ္စိ ဝစနဘေဒံ အကာသိန္တိ အဓိပ္ပာယော။ တေ ဧကပဒေနေဝ သ

တိံ လဘိတွာတ ဥပ္ပန္နကရတ, ‘‘ဟန္ဒ အဒ္ဓာ သေ ဗုဒ္ဓော ဇာတော’’တိ သဒ္ဒဟိတွာတ **နော ဟေတံ, ဘန္တေ** တိ အာဟံသု။ **အသက္ခိ ခော အဟံ, ဘိက္ခဝေ, ပဥ္စဝဂ္ဂိယေ ဘိက္ခူ သညာပေတု** န္တိ အဟံ , ဘိက္ခဝေ, ပဥ္စဝဂ္ဂိယေ ဘိက္ခူ ဗုဒ္ဓော အဟန္တိ ဇာနာပေတုံ အသက္ခိံ။ တဒါ ပန ဘဂဝတ ဥပေါသထဒိဝသေယေဝ အာဂစ္ဆိ။ အတ္တနော ဗုဒ္ဓဘာဝံ ဇာနာပေတွာတ ကောဏ္ဍညတ္ထေရံ ကာယသက္ခိံ ကတွာတ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသုတ္တံ ကထေသိ။ သုတ္တပရိယောသာနေ ထေရော အဋ္ဌာရသဟိ ဗ္ရဟ္မကောဋီဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ သူရိယေ ဓရမာနေယေဝ ဒေသနာ နိဋ္ဌာသိ။ ဘဂဝတ တတ္ထေဝ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆိ။

ဒွေပိ သုဒံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ ဩဝဒာမီ တိအာဒိ ဟာဋိပဒဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ပိဏ္ဍပာတတ္ထာယပိ ကမံ အပ္ပဝိသန ဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တေသညဟိ ဘိက္ခူနံ ကမ္မဋ္ဌာနေသု ဥပ္ပန္နမလဝိသောဓနတ္ထံ ဘဂဝတ အန္တောဝိဟာရေယေဝ အဟောသိ။ ဥပ္ပန္နေ ဥပ္ပန္နေ ကမ္မဋ္ဌာနမလေ တေပိ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော သန္တိကံ ဂန္တွာတ ပုစ္ဆန္တိ။ ဘဂဝတပိ တေသံ နိသိန္နဋ္ဌာနံ ဂန္တွာတ မလံ ဝိနောဒေတိ။ အထ နေသံ ဘဂဝတာ ဧဝံ နီဟဋဘတ္တေန ဩဝဒိယမာနာနံ ဝပ္ပတ္ထေရော ဟာဋိပဒဒိဝသေ သောတာပန္နော အဟောသိ။ ဘဒ္ဒိယတ္ထေရော ဒုတိယာယံ, မဟာနာမတ္ထေရော တတိယာယံ, အဿဇိ ထ္ထေရော စတုတ္ထိယံ။ ပက္ခဿ ပန ပဥ္စမိယံ သဗ္ဗေဝ တေ ဧကတော သန္နိပာတေတွာတ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တံ ကထေသိ, သုတ္တပရိယောသာနေ သဗ္ဗေပိ အရဟတ္တဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ တေနာဟ – ‘‘အထ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဥ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ မယာ ဧဝံ ဩဝဒိယမာနာ။ပေ.။ အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ နိဗ္ဗာနံ အဇ္ဈဂမံသု။ပေ.။ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေ’’တိ။ တွေကံ ကထာမဂ္ဂံ ဘဂဝတ ယံ ပုဗ္ဗေ အဝစ – ‘‘တုမ္ဟေပိ မမဉ္စေဝ ပဥ္စဝဂ္ဂိယာနဉ္စ မဂ္ဂံ အာရုဠ္ဟာ, အရိယပရိယေသနာ တုမ္ဟာကံ ပရိယေသနာ’’တိ ကမံ ဧမေဝ အနုသန္ဓိံ ဒဿေန္တော အာဟရိ။

၂၈၇. ဣဒါနိ ယသ္မာ န အကရိယာနံယေဝ ပဉ္စကာမဂုဏပရိယေသနာ ဟောတိ, အနကရိယာနမ္ပိ စတ္တာရော ပစ္စယေ အပ္ပစ္စဝေက္ခိတွာတ ပရိဘုဥ္ဇန္တာနံ ပဥ္စကာမဂုဏဝသေန အနရိယပရိယေသနာ ဟောတိ, တသ္မာ တံ ဒဿေတုံ **ပဥ္စိမေ, ဘိက္ခဝေ, ကာမဂုဏာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ နဝရတ္တေသု ပတ္တစီဝရာဒီသု စက္ခုဝိညေယျာ ရူပာတိအာဒယော စတ္တာရော ကာမဂုဏာ လဗ္ဘန္တိ။ ရသော ပနေတ္ထ ပရိဘောဂရသော ဟောတိ။ မနုညေ ပိဏ္ဍပာတေ ဘေသဇ္ဇေ စ ပဥ္စပိ လဗ္ဘန္တိ။ သေနာသနမ္ပိ စီဝရေ ဝိယ စတ္တာရော။ ရသော ပန တွောပိ ပရိဘောဂရသော၀။ **ယေ ဟိ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ**တိ ကသ္မာ အာရဘိ? ဧဝံ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ ဒဿေတွာတ ဣဒါနိ ယေ ဧဝံ ဝဒေယျုံ, ‘‘ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ အနရိယပရိယေသနာ နာမ ကုတော, အရိယပရိယေသနာဝ ပဗ္ဗဇိတာန’’န္တိ, တေသံ ပဋိသေဓနတ္ထာယ ‘‘ပဗ္ဗဇိတာနမ္ပိ စတူသု ပစ္စယေသု အပ္ပစ္စဝေက္ခဏပရိဘောဂေ အနရိယပရိယေသနာ တေ’’တိ ဒဿေတုံ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ **ဂဓိတာ**တိ တဏှာဂေဓေန ဂဓိတာ။ **မုစ္ဆိတာ** တိ တဏှာမုစ္ဆာယ မုစ္ဆိတာ ။ **အဇ္ဈောပန္နာ** တိ တဏှာယ အဇ္ဈောဂဠ္ဟာ။ **အနာဒီနဝဒဿာဝိနော** တိ အာဒီနဝံ အပဿန္တာ။ **အနိဿရဏပညာ** တိ နိဿရဏံ ဝုစ္စတိ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ။ တေ တေန ဝိရဟိတာ။

ဣဒါနိ တဿတ္ထဿ သာဓကံ ဥပမံ ဒဿေန္တော **သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတြေဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – အာရညကမဂေ ဝိယ ဟိ သမဏဗြာဟ္မဏာ, လုဒ္ဒကေန အရညေ ဩပိတပာသော ဝိယ စတ္တာရော ပစ္စယာ, တဿ လုဒ္ဒဿ ဟာသရာသိံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာတ သယနကာလော ဝိယ တေသံ စတ္တာရော ပစ္စယေ အပ္ပစ္စဝေက္ခိတွာတ ပရိဘောဂကာလော။ လုဒ္ဒကေ အာဂစ္ဆန္တေ မဂဿ ယေန ကာမံ အဂမနကာလော ဝိယ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ မာရဿ ယထာကာမကရဏီယကာလော, မာရဝသံ ဥပဂတဘာဝေတိ အတ္ထော။ မဂဿ ပန အဗဒ္ဓဿ ဟာသရာသိံ အဓိသယိတကာလော ဝိယ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ စတူသု ပစ္စယေသု ပစ္စဝေက္ခဏပရိဘောဂေ, လုဒ္ဒကေ အာဂစ္ဆန္တေ မဂဿ ယေန ကာမံ ဂမနံ ဝိယ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ မာရဝသံ အနုပဂမနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဝိဿတ္ထော**တိ နိဗ္ဘယော နိရာသင်္ကော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဟာသရာသိသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အရိယပရိယေသနာတိပိ တဿေဝ နာမံ။

၇. စူဠဟတ္ထိပဒောပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၈၈. ဧဝံ မေ သုတန္တိ စူဠဟတ္ထိပဒောပမသုတ္တံ။ တတ္ထ **သဗ္ဗသေတေန ဝဠဝါဘိရထေနာ**တိ, ''သေတာ သုဒံ အဿာ ယုတ္တာ ဟောန္တိ သေတာလင်္ကာရာ။ သေတော ရထော သေတာလင်္ကာရော သေတပရိဝါရော, သေတာ ရသ္မိယော, သေတာ ပတောဒလဋ္ဌိ, သေတံ ဆတ္တံ, သေတံ ဥဏှီသံ, သေတာနိ ဝတ္ထာနိ, သေတာ ဥပါဟနာ, သေတာယ သုဒံ ဝါလဗီဇနိယာ ဗီဇိယတီ''တိ (သံ. နိ. ၅.၄) ဧဝံ ဝုတ္တေန သကလသေတေန စတူဟိ ဝဠဝါဟိ ယုတ္တရထေန။

ရထော စ နာမေသော ဒုဝိဓော ဟောတိ – ယောဓရထော, အလင်္ကာရရထောတိ။ တတ္ထ ယောဓရထော စတုရဿော ဟောတိ နာတိမဟာ, ဒွိန္နံ တိဏ္ဏံ ဝါ ဇနာနံ ဂဟဏသမတ္ထော။ အလင်္ကာရရထော မဟာ ဟောတိ, ဒီဃတော ဒီဃော, ပုထုလတော ပုထုလော။ တတ္ထ ဆတ္တဂ္ဂါဟကော ဝါလဗီဇနိဂ္ဂါဟကော တာလဝဏ္ဋဂ္ဂါဟကောတိ ဧဝံ အဋ္ဌ ဝါ ဒသ ဝါ သုခေန ဌာတုံ ဝါ နိသီဒိတုံ ဝါ နိပဇ္ဇိတုံ ဝါ သက္ကောန္တိ, အယမ္ပိ အလင်္ကာရရထောယေဝ။ သော သဗ္ဗော သစက္ကပဉ္ဇရကုဗ္ဗရော ရဇတပရိက္ခိတ္တော အဟောသိ။ ဝဠဝါ ပကတိယာ သေတဝဏ္ဏာဝ။ ပသာဓနမ္ပိ တာဒိသံ ရဇတမယံ အဟောသိ။ ရသ္မိယောပိ ရဇတပနာဠိ သုပရိက္ခိတ္တာ။ ပတောဒလဋ္ဌိပိ ရဇတပရိက္ခိတ္တာ။ ဗြာဟ္မဏောပိ သေတဝတ္ထံ နိဝတ္ထော သေတံယေဝ ဥတ္တရာသင်္ဂမကာသိ, သေတဝိလေပနံ ဝိလိမ္ပိ, သေတမာလံ ပိလန္ဓိ, ဒသသု အင်္ဂုလီသု အင်္ဂုလိမုဒ္ဒိကာ, ကဏ္ဏေသု ကုဏ္ဍလာနီတိ ဧဝမာဒိအလင်္ကာရောပိဿ ရဇတမယောဝ အဟောသိ။ ပရိဝါရဗြာဟ္မဏာပိဿ ဒသသဟဿမတ္တာ တထေဝ သေတဝတ္ထဝိလေပနမာလာလင်္ကာရာ အဟေသုံ။ တေန ဝုတ္တံ ''သဗ္ဗသေတေန ဝဠဝါဘိရထေနာ''တိ။

သာဝတ္ထိယာ နိယျာတီတိ သော ကိရ ဆန္နံ ဆန္နံ မာသာနံ ဧကဝါရံ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကရောတိ။ ဣတော ဧတ္တကေဟိ ဒိဝသေဟိ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကရိဿတီတိ ပုရေတရမေဝ ဃောသနာ ကရီယတိ; တံ သုတွာ ယေ နဂရတော န ပက္ကန္တာ, တေ န ပက္ကမန္တိ။ ယေ ပက္ကန္တာ, တေပိ, ''ပုညဝန္တော သိရိသမ္ပတ္တိံ ပဿိဿာမာ''တိ အာဂစ္ဆန္တိ။ ယံ ဒိဝသံ ဗြာဟ္မဏော နဂရံ အနုဝိစရတိ, တဒါ ပာတောဝ နဂရဝီထိယော သမ္မဇ္ဇိတွာ ဝါလိကံ ဩကိရိတွာ လာဇပဉ္စမေဟိ ပုပ္ဖေဟိ အဘိပ္ပကိရိတွာ ပုဏ္ဏဃဋေ ဌပေတွာ ကဒလိယော စ ဓဇေ စ ဥဿာပေတွာ သကလနဂရံ ဓူပိတဝါသိတံ ကရောန္တိ။ ဗြာဟ္မဏော ပာတောဝ သီသံ နှာယိတွာ ပုရေဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဝုတ္တနယေနေဝ သေတဝတ္ထာဒီဟိ အတ္တာနံ အလင်္ကရိတွာ ပါသာဒါ ဩရုယှ ရထံ အဘိရုဟတိ။ အထ နံ တေ ဗြာဟ္မဏာ သဗ္ဗသေတဝတ္ထဝိလေပနမာလာလင်္ကာရာ သေတစ္ဆတ္တာနိ ဂဟေတွာ ပရိဝါရေန္တိ; တတော မဟာဇနဿ သန္နိပါတနတ္ထံ ပဌမံ ယေဝ တရုဏဒါရကာနံ ဖလာဖလာနိ ဝိကိရိတွာ တဒနန္တရံ မာသကရူပါနိ; တဒနန္တရံ ကဟာပဏေ ဝိကိရန္တိ; မဟာဇနာ သန္နိပတန္တိ။ ဥက္ကုဋ္ဌိယော စေဝ စေလုက္ခေပါ စ ပဝတ္တန္တိ။ အထ ဗြာဟ္မဏော မင်္ဂလိကသောဝတ္ထိကာဒီသု မင်္ဂလာနိ စေဝ သုဝတ္ထိယော စ ကရောန္တေသု မဟာသမ္ပတ္တိယာ နဂရံ အနုဝိစရတိ။ ပုညဝန္တာ မနုဿာ ဧကဘူမကာဒိပါသာဒေ အာရုယှ သုကပတ္တသဒိသာနိ ဝါတပါနကဝါဋာနိ ဝိဝရိတွာ ဩလောကေန္တိ။ ဗြာဟ္မဏောပိ အတ္တနော ယသသိရိသမ္ပတ္တိယာ နဂရံ အဇ္ဈောတ္ထရန္တော ဝိယ ဒက္ခိဏဒွါရာဘိမုခေါ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''သာဝတ္ထိယာ နိယျာတီ''တိ။

ဒိဝါ ဒိဝဿာတိ ဒိဝသဿ ဒိဝါ, မဇ္ဈနှိကကာလေတိ အတ္ထော။ **ပိလောတိကံ ပရိဗ္ဗာဇက**န္တိ **ပိလောတိကာ**တိ ဧဝံ ဣတ္ထိလိင်္ဂဝေါဟာရဝသေန လဒ္ဓနာမံ ပရိဗ္ဗာဇကံ။ သော ကိရ ပရိဗ္ဗာဇကော ဒဟရော ပဌမဝယေ ဌိတော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာကော, ပာတောဝ တထာဂတဿ စေဝ မဟာထေရာနဉ္စ ဥပဋ္ဌာနံ ကတွာ တိဒဏ္ဍကုဏ္ဍိကာဒိပရိက္ခာရံ အာဒါယ ဇေတဝနာ နိက္ခမိတွာ နဂရာဘိမုခေါ ဟာယာသိ။ တံ သော ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ အဒ္ဒသ။ **တေနုပသင်္ကမီ**တိ အနုက္ကမေန သန္တိကံ အာဂတံ သဉ္ဇာနိတွာ တေ, ''ဟန္ဒ ကုတော နု ဘဝံ ဝစ္ဆာယနော အာဂစ္ဆတီ''တိ ဧတ္တံ ကိတ္တေန္တော ဝစနံ အဝေစ။ **ပဏ္ဍိတော မညေ**တိ ဘဝံ ဝစ္ဆာယနော သမဏံ ဂေါတမံ ပဏ္ဍိတောတိ မညတိ, ဥဒါဟု နောတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။

ကော စာဟံ, ဘောတိ, ဘော, သမဏဿ ဂေါတမဿ ပညာဝေယျတ္တိယံ ဇာနနေ အဟံ ကော နာမ? **ကော စ သမဏဿ ဂေါတမဿ ပညာဝေယျတ္တိယံ ဇာနိဿာမီ**တိ ကုတော စာဟံ သမဏဿ ဂေါတမဿ ပညာဝေယျတ္တိယံ ဇာနိဿာမိ, ကေန ကာရဏေန ဇာနိဿာမီတိ? ဧဝံ သဗ္ဗထာပိ အတ္တနော အဇာနနဘာဝံ ဒီပေတိ ။ **သောပိ နူန**

နဿ တာဒိသောတိ ယော သမဏဿ ဂေါတမဿ ပညာဝေယျတ္တိယံ ဇာနေယျ, သောပိ နူန ဒသ ပါရမိယော ပူရေတွာ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တော တာဒိသော ဗုဒ္ဓေါယေဝ ဘဝေယျ။ သိနေရုံ ဝါ ဟိမဝန္တံ ဝါ ပထဝိံ ဝါ အာကာသံ ဝါ ပမေတုကာမေန တပ္ပမာဏောဝ ဒဏ္ဍော ဝါ ရဇ္ဇု ဝါ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ။ သမဏဿ ဂေါတမဿ ပညံ ဇာနန္တေနပိ တဿ ဉာဏသဒိသမေဝ သဗ္ဗညုတညာဏံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ အာဒရဝသေန ပနေတ္ထ အာမေဍိတံ ကတံ။ **ဥဠာရာယာ**တိ ဥတ္တရာယ သေဋ္ဌာယ။ **ကော စာဟံ, ဘော**တိ, ဘော, အဟံ သမဏဿ ဂေါတမဿ ပသံသနေ ကော နာမ? **ကော စ သမဏံ ဂေါတမံ ပသံသိဿာမီ**တိ ကေန ကာရဏေန ပသံသိဿာမိ? **ပသတ္ထပသတ္ထော**တိ သဗ္ဗဂုဏာနံ ဥတ္တရိတရေဟိ သဗ္ဗလောကပသတ္ထေဟိ အတ္တနော ဂုဏေဟေဝ ပသတ္ထော, န တဿ အညေဟိ ပသံသနကိစ္စံ အတ္ထိ။ ယထာ ဟိ စမ္ပကပုပ္ဖံ ဝါ နီလုပ္ပလံ ဝါ ပဒုမံ ဝါ လောဟိတစန္ဒနံ ဝါ အတ္တနော ဝဏ္ဏဂန္ဓသိရိယာဝ ပါသာဒိကဉ္စေဝ သုဂန္ဓဉ္စ, န တဿ အာဂန္တုကေဟိ ဝဏ္ဏဂန္ဓေဟိ ထောမနကိစ္စံ အတ္ထိ။ ယထာ စ မဏိရတနံ ဝါ စန္ဒမဏ္ဍလံ ဝါ အတ္တနော အာလောကေနေဝ ဩဘာသတိ, န တဿ အညေန ဩဘာသနကိစ္စံ အတ္ထိ။ ဧဝံ သမဏော ဂေါတမော သဗ္ဗလောကပသတ္ထေဟိ အတ္တနော ဂုဏေဟေဝ ပသတ္ထော ထောမိတော သဗ္ဗလောကဿ သေဋ္ဌတံ ပါပိတော, န တဿ အညေန ပသံသနကိစ္စံ အတ္ထိ။ ပသတ္ထေဟိ ဝါ ပသတ္ထောတိပိ ပသတ္ထပသတ္ထော။

ကေ ပသတ္ထာ နာမ? ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ကာသိကောသလဝါသိကေဟိ ပသတ္ထော, ဗိမ္ဗိသာရော အင်္ဂမဂဓဝါသီဟိ။ ဝေသာလိကာ လိစ္ဆဝီ ဝဇ္ဇီရဋ္ဌဝါသီဟိ ပသတ္ထာ။ ပါဝေယျကာ မလ္လာ, ကောသိနာရကာ မလ္လာ, အညေပိ တေ တေ ခတ္တိယာ တေဟိ တေဟိ ဇာနပဒေဟိ ပသတ္ထာ။ စင်္ကီအာဒယော ဗြာဟ္မဏာ ဗြာဟ္မဏဂဏေဟိ, အနာထပိဏ္ဍိကာဒယော ဥပါသကာ အနေကသတေဟိ ဥပါသကဂဏေဟိ, ဝိသာခါဒယော ဥပါသိကာ အနေကသတာဟိ ဥပါသိကာဟိ, သကုလုဒါယိအာဒယော ပရိဗ္ဗာဇကာ အနေကေဟိ ပရိဗ္ဗာဇကသတေဟိ, ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရိအာဒိကာ မဟာသာဝိကာ အနေကေဟိ ဘိက္ခုနိသတေဟိ, သာရိပုတ္တတ္ထေရာဒယော မဟာသာဝကာ အနေကသတေဟိ ဘိက္ခူဟိ, သက္ကာဒယော ဒေဝါ အနေကသဟဿေဟိ ဒေဝေဟိ, မဟာဗြဟ္မာဒယော ဗြဟ္မာနော အနေကသဟဿေဟိ ဗြဟ္မေဟိ ပသတ္ထာ။ တေ သဗ္ဗေပိ ဒသဗလံ ထောမေန္တိ ဝဏ္ဏေန္တိ, ပသံသန္တီတိ ဘဂဝါ "ပသတ္ထပသတ္ထော"တိ ဝုစ္စတိ။

အတ္ထဝသန္တိ အတ္ထာနိသံသံ။ အထဿ ပရိဗ္ဗာဇကော အတ္တနော ပသာဒကာရဏံ အာစိက္ခန္တော **သေယျထာပိ, ဘော, ကုသလော နာဂဝနိကော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **နာဂဝနိကော**တိ နာဂဝနဝါသိကော အနုဂ္ဂဟိတသိပ္ပော ပုရိသော။ ပရတော ပန ဥဂ္ဂဟိတသိပ္ပော ပုရိသော နာဂဝနိကောတိ အာဂတော။ **စတ္တာရိ ပဒါနိ**တိ စတ္တာရိ ဉာဏပဒါနိ ဉာဏဝလဉ္ဇာနိ, ဉာဏေန အက္ကန္တဋ္ဌာနာနီတိ အတ္ထော။

၂၈၉. **ခတ္တိယပဏ္ဍိတေ**တိအာဒီသု **ပဏ္ဍိတေ**တိ ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာဂတေ။ **နိပုဏေ**တိ သဏှေ သုခုမဗုဒ္ဓိနော, သုခုမအတ္ထန္တရပဋိဝိဇ္ဈနသမတ္ထေ။ **ကတပရပ္ပဝါဒေ**တိ ဝိညာတပရပ္ပဝါဒေ စေဝ ပရေဟိ သဒ္ဓိံ ကတဝါဒပရိစယေ စ။ **ဝါလဝေဓိရူပေ**တိ ဝါလဝေဓိဓနုဂ္ဂဟသဒိသေ။ **တေ ဘိန္ဒန္တာ မညေ စရန္တီ**တိ ဝါလဝေဓိ ဝိယ ဝါလံ သုခုမာနိပိ ပရေသံ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ အတ္တနော ပညာဂတေန ဘိန္ဒန္တာ ဝိယ စရန္တီတိ အတ္ထော။ **ပဉှံ အဘိသင်္ခရောန္တီ**တိ ဒုပဒမ္ပိ တိပဒမ္ပိ စတုပ္ပဒမ္ပိ ပဉှံ ကရောန္တိ။ **ဝါဒံ အာရောပေဿာမာ**တိ ဒောသံ အာရောပေဿာမ။ **န စေဝ သမဏံ ဂေါတမံ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တီ**တိ; ကသ္မာ န ပုစ္ဆန္တိ? ဘဂဝါ ကိရ ပရိသမဇ္ဈေ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ပရိသာယ အဇ္ဈာသယံ ဩလောကေတိ, တတော ပဿတိ – "ဣမေ ခတ္တိယပဏ္ဍိတာ ဂုဠှံ ရဟဿံ ပဉှံ ဩဝဋ္ဋိကသာရံ ကတွာ အာဂတာ"တိ။ သော တေဟိ အပုဋ္ဌောယေဝ ဧဝရူပေ ပဉှေ ပုစ္ဆာယ ဧတ္တကာ ဒေါသာ, ဝိဿဇ္ဇနေ ဧတ္တကာ, အတ္ထေ ပဒေ အက္ခရေ ဧတ္တကာတိ ဣမေ ပဉှေ ပုစ္ဆန္တော ဧဝံ ပုစ္ဆေယျ, ဝိဿဇ္ဇေန္တော ဧဝံ ဝိဿဇ္ဇေယျာတိ, ဣတိ ဩဝဋ္ဋိကသာရံ ကတွာ အာနီတေ ပဉှေ ဓမ္မကထာယ အန္တရေ ပက္ခိပိတွာ ဝိဒ္ဓံသေတိ။ ခတ္တိယပဏ္ဍိတာ "သေယျော ဝတ နော, ယေ မယံ ဣမေ ပဉှေ န ပုစ္ဆိမှာ, သစေ ဟိ မယံ ပုစ္ဆေယျာမ, အပ္ပတိဋ္ဌေဝ နော ကတွာ သမဏော ဂေါတမော ခိပေယျာ"တိ အတ္တမနာ ဘဝန္တိ။

အပိစ ဗုဒ္ဓါ နာမ ဓမ္မံ ဒေသေန္တာ ပရိသံ မေတ္တာယ ဖရန္တိ, မေတ္တာဖရဏေန ဒသဗလေ မဟာဇနဿ စိတ္တံ ပသီဒတိ, ဗုဒ္ဓါ စ နာမ ရူပဂ္ဂပ္ပတ္တာ ဟောန္တိ ဒဿနသမ္ပန္နာ မဓုရဿရာ မုဒုဇိဝှာ သုဖုသိတဒန္တာဝရဏာ အမတေန ဟဒယံ သိဉ္စန္တာ ဝိယ ဓမ္မံ ကထေန္တိ။ တတြ နေသံ မေတ္တာဖရဏေန ပသန္နစိတ္တာနံ ဧဝံ ဟောတိ – "ဧဝရူပံ အဒွေဇ္ဈ

ဈကထံ အမောဃကထံ နိယျာနိကကထံ ကထေန္တေန ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ န သကျံ္ဒိသ္သာမ ပစ္စနီကဂ္ဂါဟံ ဂဏှိတု''န္တိ အတ္တနော ပသန္နာကာရေနေဝ န ပုစ္ဆန္တိ။

အညဒတ္ထူ တိ ဧကံသေန။ **သာဝကာ သမ္ပဇ္ဇန္တိ** တိ သရဏာဂမနဝသေန သာဝကာ ဟောန္တိ။ **တဒနုတ္တရ** န္တိ တံ အနုတ္တရံ။ **ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာန** န္တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ ပရိယောသာနဘူတံ အရဟတ္တဖလံ, တဒတ္ထာယ ဟိ တေ ပဗ္ဗဇန္တိ။ **မနံ ဝတ, ဘော, အနဿာမာ** တိ, ဘော, သစေ မယံ န ဥပသင်္ကမေယျာမ, ဣမိနာ ထောကေန အနုပသင်္ကမနမတ္တေန အပယိရုပာသနမတ္တေနေဝ နဿာ ဘဝေယျာမ။ ဥပသင်္ကမနမတ္တကေန ပနမှာ န နဿာတိ အတ္ထော။ ဒုတိယပဒံ ပုရိမဿေဝ ဝေဝစနံ။ **အဿမဏာဝ သမာနာ** တိအာဒီသု ဟဟနံ အသမိတတ္တာ **အဿမဏာဝ** ။ အဗာဟိတတ္တာ စ ပန **အဗြာဟ္မဏာဝ** ။ ကိလေသာရီနံ အဟတတ္တာ **အနရဟန္တော** ယေဝ သမာနာတိ အတ္ထော။

၂၉၀. ဥဒာနံ ဥဒာနေသီ တိ ဥဒာဟာရံ ဥဒာဟရိ။ ယထာ ဟိ ယံ တေလံ မာနံ ဂဟေတုံ န သက္ကောတိ, ဝိဿန္ဒိတွာ ဂစ္ဆတိ, တံ အဝသေကောတိ ဝုစ္စတိ, ယဉ္စ ဇလံ တဠာကံ ဂဟေတုံ န သက္ကောတိ, အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဂစ္ဆတိ, တံ ဩဃောတိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝမေဝ ယံ ပီတိမယံ ဝစနံ ဟဒယံ ဂဟေတုံ န သက္ကောတိ, အဓိကံ ဟုတွာ အန္တော အသဏ္ဌဟိတွာ ဗဟိ နိက္ခမတိ, တံ **ဥဒာန** န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝရူပံ ပီတိမယံ ဝစနံ နိစ္ဆာရေသီတိ အတ္ထော။ **ဟတ္ထိပဒောပမော** တိ ဟတ္ထိပဒံ ဥပမာ အဿ ဓမ္မဿာတိ ဟတ္ထိပဒောပမော။ သော န ဧတ္တာဝတာ ဝိတ္ထာရေန ပရိပူရော ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ **နာဂဝနိကော** တိ ဥဂ္ဂဟိတဟတ္ထိသိပ္ပော ဟတ္ထိဝနစာရိကော။ အထ ကသ္မာ ဣဓ ကုသလောတိ န ဝုတ္တော တိ? ပရတော ''ယော ဟောတိ ကုသလော''တိ ဝိဘာဂဒဿနတော။ ယော ဟိ ကောစိ ပဝိသတိ, ယော ပန ကုသလော ဟောတိ, သော နေဝ တာဝ နိဋ္ဌံ ဂစ္ဆတိ။ တသ္မာ ဣဓ ကုသလောတိ အဝတွာ ပရတော ဝုတ္တော။

၂၉၁. တမနိကာ တိ ရဿာ အာယာမတောပိ န ဒီဃာ မဟာကုစ္ဆိဟတ္ထိနိယော။ **ဥစ္စာ စ နိသေဝိတ** န္တိ သတ္တင်္ဂရတနုဗ္ဗေဓေ ဝဠရုက္ခာဒီနံ ခန္ဓပ္ပဒေသေ ဃံသိတဋ္ဌာနံ။ **ဥစ္စာ ကာဠာရိကာ** တိ ဥစ္စာ စ ယဋ္ဌိသဒိသဟာအာ ဟုတွာ, ကာဠာရိကာ စ ဒန္တာနံ ကဠာရတာယ။ တာသံ ကိရ ဧကော ဒန္တော ဥန္နတော ဟောတိ, ဧကော ဩနတော။ ဥဘောပိ စ ဝိရဠာ ဟောန္တိ, န အာသန္နာ။ **ဥစ္စာ စ ဒန္တေဟိ အာရဉ္ဇိတာနိ** တိ သတ္တင်္ဂရတနုဗ္ဗေဓေ ဝဠရုက္ခာဒီနံ ခန္ဓပ္ပဒေသေ ဖရသုနာ ပဟာတဋ္ဌာနံ ဝိယ အဋ္ဌာဟိ ဆိန္နဋ္ဌာနံ။ **ဥစ္စာ ကဏေရုကာ နာမာ** တိ ဥစ္စာ စ ယဋ္ဌိသဒိသဒီဃဟာအာ ဟုတွာ, ကဏေရုကာ စ ဒန္တာနံ ကဏေရုတာယ, တာ ကိရ မကုဠဒန္တာ ဟောန္တိ။ တသ္မာ ကဏေရုကာတိ ဝုစ္စန္တိ။ **သော နိဋ္ဌံ ဂစ္ဆတီ** တိ သော နာဂဝနိကော ယဿ ဝတာဟံ နာဂဿ အနုပဒံ အာဂတော, အယမေဝ သော, န အညောတိ။ ယညှိ အဟံ ပဌမံ ပဒံ ဒိသွာ တမနိကာနံ ပဒံ ဣဒံ ဘဝိဿတီတိ နိဋ္ဌံ န ဂတော, ယမ္ပိ တတော ပရဘာဂေ ဒိသွာ ကာဠာရိကာနံ ဘဝိဿတိ, ကဏေရုကာနံ ဘဝိဿတီတိ နိဋ္ဌံ န ဂတော, သဗ္ဗံ တံ ဣမဿေဝ မဟာဟတ္ထိနော ပဒန္တိ မဟာဟတ္ထိံ ဒိသွာ တာဝ နိဋ္ဌံ ဂစ္ဆတိ။

ဧဝမေဝ ခေါ တိ ဧတ္ထ ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – နာဂဝနံ ဝိယ ဟိ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ နီဝရဏပ္ပဟာနာ ဓမ္မဒေသနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ကုသလော နာဂဝနိကော ဝိယ ယောဂါဝစရော; မဟာနာဂေ ဝိယ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ; မဟန္တံ ဟတ္ထိပဒံ ဝိယ ဈာနာဘိညာ။ နာဂဝနိကဿ တတ္ထ တတ္ထ ဟတ္ထိပဒံ ဒိသွာပိ တမနိကာနံ ပဒံ ဘဝိဿတိ, ကာဠာရိကာနံ ကဏေရုကာနံ ပဒံ ဘဝိဿတီတိ အနိဋ္ဌင်္ဂတဘာဝေ ဝိယ ယောဂိနော, ဣမာ ဈာနာဘိညာ နာမ ဗာဟိရကပရိဗ္ဗာဇကာနမ္ပိ သန္တီတိ အနိဋ္ဌင်္ဂတဘာဝေ။ နာဂဝနိကဿ, တတ္ထ တတ္ထ မယာ ဒိဋ္ဌံ ပဒံ ဣမဿေဝ မဟာဟတ္ထိနော, န အညဿာတိ မဟာဟတ္ထိံ ဒိသွာ နိဋ္ဌင်္ဂမနံ ဝိယ အရိယသာဝကဿ အရဟတ္တံ ပတွာဝ နိဋ္ဌင်္ဂမနံ။ ဣဒဉ္စ ပန ဩပမ္မသံသန္ဒနံ မတ္ထကေ ဌတွာပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဣမသ္မိမ္ပိ ဌာနေ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ အနုက္ကမာဂတံ ပန ဟတ္ထိပဒံ ဂဟေတွာ ဣဓေဝ ကတံ။ တတ္ထ **ဣဓာ** တိ ဒေသာပဒေသေ နိပါတော။ သွာယံ ကတ္ထစိ လောကံ ဥပာဒါယ ဝုစ္စတိ။ ယထာဟ – ''ဣဓ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိ (ဒီ. နိ. ၁.၂၇၉)။ ကတ္ထစိ သာသနံ။ ယထာဟ – ''ဣဓေဝ, ဘိက္ခဝေ, သမဏော, ဣဓ ဒုတိယော သမဏော''တိ (အ. နိ. ၄.၂၄၁)။ ကတ္ထစိ ဩကာသံ။ ယထာဟ –

''ဣဓေဝ တိဋ္ဌမာနဿ၊ ဒေဝဘူတဿ မေ သတော။
ပုနရာယု စ မေ လဒ္ဓေါ၊ ဧဝံ ဇာနာဟိ မာရိသာ''တိ။ (ဒီ. နိ. ၂.၃၆၉; ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၉၀)။

ကတ္တစိ ပဒပူရဏမတ္တမေဝ။ ယထာဟ – ''က္လာဏဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဘုတ္တာဝီ အသ္သံ ပတရိတော''တိ (မ. နိ. ၁.၃၀)။ က္လာ ပန လောကံ ဥဟာအယ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ က္လာဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ ''ဗ္ရာဟ္မဏာ က္လာမသ္မိံ လောကေ တထာဂတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ အရဟံ။ပေ။ ဗုဒ္ဓော ဘဂဝါ''တိ။

တတ္ထ **တထာဂတော**သဒ္ဒော မူလပရိယာယေ, အရဟန္တိအာဒယော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရိတာ။ **လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတီ**တိ ဧတ္ထ ပန **လောကော**တိ ဩကာသလောကော သတ္တလောကော သင်္ခါရလောကောတိ တိဝိဓော။ က္လာ ပန သတ္တလောကော အဓိပ္ပေတော။ သတ္တလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောပိ စ တထာဂတော န ဒေဝလောကေ, န ဗြဟ္မလောကေ, မနုဿလောကေယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ မနုဿလောကေပိ န အညသ္မိံ စက္ကဝါဠေ, က္လာမသ္မိံယေဝ စက္ကဝါဠေ။ တတြာပိ န သဗ္ဗဋ္ဌာနေသု, ''ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ **ဂဇင်္ဂလံ** နာမ နိဂမော။ တဿာပရေန မဟာသာလော, တတော ပရာ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ, ဩရတော မဇ္ဈေ။ ပုရတ္ထိမဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ **သလ္လဝတီ** နာမ နဒီ, တတော ပရာ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ, ဩရတော မဇ္ဈေ။ ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ **သေတကဏ္ဏိကံ** နာမ နိဂမော, တတော ပရာ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ, ဩရတော မဇ္ဈေ။ ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ ထူဏံ နာမ ဗြာဟ္မဏဂါမော , တတော ပရာ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ, ဩရတော မဇ္ဈေ။ ဥတ္တရာယ ဒိသာယ **ဥသီရဒ္ဓဇော** နာမ ပဗ္ဗတော, တတော ပရာ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ, ဩရတော မဇ္ဈေ''တိ (မဟာဝ. ၂၅၉) ဧဝံ ပရိစ္ဆိန္နေ အာယာမတော တိယောဇနသတေ ဝိတ္ထာရတော အဍ္ဎတေယျယောဇနသတေ ပရိက္ခေပတော နဝယောဇနသတေ မဇ္ဈိမပဒေသေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ န ကေဝလဉ္စ တထာဂတောဝ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ အဂ္ဂသာဝကာ အသီတိ မဟာထေရာ ဗုဒ္ဓမာတာ ဗုဒ္ဓပိတာ စက္ကဝတ္တိ ရာဇာ အညေ စ သာရပ္ပတ္တာ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ ဧတ္ထေဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တတ္ထ တထာဂတော သုဇာတာယ ဒိန္နမဓုပာယသဘောဇနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂေ, တာဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမ။ အရဟတ္တဖလေ ဥပ္ပန္နော နာမ။ မဟာဘိနိက္ခမနတော ဝါ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂေ။ တုသိတဘဝနတော ဝါ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂေ။ ဒီပင်္ကရပါဒမူလတော ဝါ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂေ, တာဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာမ။ အရဟတ္တဖလေ ဥပ္ပန္နော နာမ။ က္လာ သဗ္ဗပဌမံ ဥပ္ပန္နဘာဝံ သန္ဓာယ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ , တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပန္နော ဟောတီတိ အယဉှေတ္ထ အတ္ထော။

သော က္လာမံ လောကန္တိ သော ဘဂဝါ က္လာမံ လောကံ, က္လာအနိ ဝတ္တဗ္ဗံ နိဒဿေတိ။ **သဒေဝက**န္တိ သဟ ဒေဝေဟိ သဒေဝကံ။ ဧဝံ သဟ မာရေန **သမာရကံ**။ သဟ ဗြဟ္မုနာ **သဗြဟ္မကံ** ။ သဟ သမဏဗြာဟ္မဏေဟိ **သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ**။ ပဇာတတ္တာ ပဇာ, တံ **ပဇံ**။ သဟ ဒေဝမနုဿေဟိ **သဒေဝမနုဿံ** ။ တတ္ထ သဒေဝကဝစနေန ပဉ္စကာမာဝစရဒေဝဂ္ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သမာရကဝစနေန ဆဋ္ဌကာမာဝစရဒေဝဂ္ဂဟဏံ။ သဗြဟ္မကဝစနေန ဗြဟ္မကာယိကာဒိဗြဟ္မဂ္ဂဟဏံ။ သဿမဏဗြာဟ္မဏိဝစနေန သာသနဿ ပစ္စတ္ထိပစ္စာမိတ္တသမဏဗြာဟ္မဏဂ္ဂဟဏံ သမိတပာပဗာဟိတပာပသမဏဗြာဟ္မဏဂ္ဂဟဏဉ္စ။ ပဇာဝစနေန သတ္တလောကဂ္ဂဟဏံ။ သဒေဝမနုဿဝစနေန သမ္မုတိဒေဝအဝသေသမနုဿဂ္ဂဟဏံ။ ဧဝမေတ္ထ တီဟိ ပဒေဟိ ဩကာသလောကေန သဒ္ဓိံ သတ္တလောကော, ဒွီဟိ ပဇာဝသေန သတ္တလောကောဝ ဂဟိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အပရော နယော – သဒေဝကဂ္ဂဟဏေန အရူပါဝစရဒေဝလောကော ဂဟိတော။ သမာရကဂ္ဂဟဏေန ဆကာမာဝစရဒေဝလောကော။ သဗြဟ္မကဂ္ဂဟဏေန ရူပီ ဗြဟ္မလောကော။ သဿမဏဗြာဟ္မဏာဒိဂ္ဂဟဏေန စတုပရိသဝသေန သမ္မုတိဒေဝေဟိ ဝါ သဟ မနုဿလောကော အဝသေသသဗ္ဗသတ္တလောကော ဝါ။

အပိစေတ္ထ သဒေဝကဝစနေန ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒတော သဗ္ဗဿ လောကဿ သစ္ဆိကတဘာဝမာဟ။ တတော ယေသံ အဟောသိ – ''မာရော မဟာနုဘာဝေါ ဆကာမာဝစရိဿရော ဝသဝတ္တီ။ ကိံ သောပိ ဧတေန သစ္ဆိကတော''တိ? တေသံ ဝိမတိံ ဝိဓမန္တော **သမာရက**န္တိ အာဟ။ ယေသံ ပန အဟောသိ – ''ဗြဟ္မာ မဟာနုဘာဝေါ , ဧကင်္ဂုလိယာ ဧကသ္မိံ စက္ကဝါဠသဟဿေ အာလောကံ ဖရတိ, ဒွီဟိ။ပေ။ ဒသဟိ အင်္ဂုလီဟိ ဒသသု စက္ကဝါဠသဟဿေသု အာလောကံ ဖရတိ, အနုတ္တရဉ္စ ဈာနသမာပတ္တိသုခံ ပဋိသံဝေဒေတိ။ ကိံ သောပိ သစ္ဆိကတော''တိ? တေသံ ဝိမတိံ ဝိဓမန္တော **သဗြဟ္မက**န္တိ အာဟ။ တတော ယေ စိန္တေသုံ – ''ပုထူ သမဏဗြာဟ္မဏာ သာသနဿ ပစ္စတ္ထိကာ, ကိံ တေပိ သစ္ဆိကတာ''တိ? တေသံ ဝိမတိံ ဝိဓမန္တော **သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ ပဇ**န္တိ အာဟ။ ဧဝံ ဥက္ကဋ္ဌုက္ကဋ္ဌာနံ သစ္ဆိကတဘာဝံ ပကာသေတွာ အထ သမ္မုတိဒေဝေ အဝသေသမနုဿေ စ ဥပါဒါယ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒဝသေန သေသ သတ္တလောကဿ သစ္ဆိကတဘာဝံ ပကာသေန္တော **သဒေဝမနုဿ**န္တိ အာဟ။ အယမေတ္ထ ဘာဝါနုက္ကမော။

ဟောရာဏာ ပနာဟု – **သဒေဝကန္တိ** ဒေဝတာဟိ သဒ္ဓိံ အဝသေသလောကံ။ **သမာရကန္တိ** မာရေန သဒ္ဓိံ အဝသေသလောကံ။ **သဗြဟ္မက** န္တိ ဗြဟ္မေဟိ သဒ္ဓိံ အဝသေသလောကံ။ ဧဝံ သဗ္ဗေပိ တိဘဝူပဂေ သတ္တေ တီဟာကာရေဟိ တီသု ပဒေသု ပက္ခိပေတွာ ပုန ဒွီဟိ ပဒေဟိ ပရိယာဒိယန္တော “သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ ပဇံ သဒေဝမနုဿ”န္တိ အာဟ။ ဧဝံ ပဉ္စဟိ ပဒေဟိ တေန တေနာကာရေန တေဓာတုကမေဝ ပရိယာဒိန္နန္တိ။

သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေတီ တိ **သယန္တိ** သာမံ အပရနေယျော ဟုတွာ။ **အဘိညာ**တိ အဘိညာယ, အဓိကေန ဉာဏေန ဉတွာတိ အတ္ထော။ **သစ္ဆိကတွာ** တိ ပစ္စက္ခံ ကတွာ။ ဧတေန အနုမာနာဒိပဋိက္ခေပေါ ကတော ဟောတိ။ **ပဝေဒေတီ**တိ ဗောဓေတိ ဝိညာပေတိ ပကာသေတိ။ **သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ။ပေ။ ပရိယောသာနကလျာဏ**န္တိ သော ဘဂဝါ သတ္တေသု ကာရုညတံ ပဋိစ္စ ဟိတွာပိ အနုတ္တရံ ဝိဝေကသုခံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ တဉ္စ ခေါ အပ္ပံ ဝါ ဗဟုံ ဝါ ဒေသေန္တော အာဒိကလျာဏာဒိပ္ပကာရမေဝ ဒေသေတိ။ အာဒိမှိပိ ကလျာဏံ ဘဒ္ဒကံ အနဝဇ္ဇမေဝ ကတွာ ဒေသေတိ။ မဇ္ဈေပိ။ ပရိယောသာနေပိ ကလျာဏံ ဘဒ္ဒကံ အနဝဇ္ဇမေဝ ကတွာ ဒေသေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တတ္ထ အတ္ထိ ဒေသနာယ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ, အတ္ထိ သာသနဿ။ **ဒေသနာယ** တာဝ စတုပ္ပဒိကာယပိ ဂါထာယ ပဌမပါဒေါ အာဒိ နာမ, တတော ဒွေ မဇ္ဈံ နာမ, အန္တေ ဧကော ပရိယောသာနံ နာမ။ ဧကာနုသန္ဓိကဿ သုတ္တဿ နိဒါနမာဒိ, ဣဒမဝေါစာတိ ပရိယောသာနံ, ဥဘိန္နံ အန္တရာ မဇ္ဈံ။ အနေကာနုသန္ဓိကဿ သုတ္တဿ ပဌမာနုသန္ဓိ အာဒိ, အန္တေ အနုသန္ဓိ ပရိယောသာနံ, မဇ္ဈေ ဧကော ဝါ ဒွေ ဝါ ဗဟူ ဝါ မဇ္ဈမေဝ။ **သာသနဿ** ပန သီလသမာဓိဝိပဿနာ အာဒိ နာမ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ – “ကော စာဒိ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ, သီလဉ္စ သုဝိသုဒ္ဓံ, ဒိဋ္ဌိ စ ဥဇုကာ”တိ (သံ. နိ. ၅.၃၆၉)။ “အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တော ပန အရိယမဂ္ဂေါ မဇ္ဈံ နာမ, ဖလဉ္စေဝ နိဗ္ဗာနဉ္စ ပရိယောသာနံ နာမ။ “ဧတဒတ္ထမိဒံ, ဗြာဟ္မဏ, ဗြဟ္မစရိယမေတံ သာရံ, ဧတံ ပရိယောသာန”န္တိ (မ. နိ. ၁.၃၂၄) ဟိ ဧတ္ထ ဖလံ ပရိယောသာနန္တိ ဝုတ္တံ။ “နိဗ္ဗာနောဂဓဉ္ဟိ, အာဝုသော ဝိသာခ, ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတိ နိဗ္ဗာနပရာယဏံ နိဗ္ဗာနပရိယောသာန”န္တိ (မ. နိ. ၁.၄၆၆) ဧတ္ထ နိဗ္ဗာနံ ပရိယောသာနန္တိ ဝုတ္တံ။ ဣဓ ဒေသနာယ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ အဓိပ္ပေတံ။ ဘဂဝါ ဟိ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော အာဒိမှိ သီလံ ဒဿေတွာ မဇ္ဈေ မဂ္ဂံ ပရိယောသာနေ နိဗ္ဗာနံ ဒဿေတိ။ တေန ဝုတ္တံ – “သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏ”န္တိ။ တသ္မာ အညောပိ ဓမ္မကထိကော ဓမ္မံ ကထေန္တော –

“အာဒိမှိ သီလံ ဒဿေယျ၊ မဇ္ဈေ မဂ္ဂံ ဝိဘာဝယေ။
ပရိယောသာနမှိ နိဗ္ဗာနံ၊ သော ကထိကသဏ္ဌိတီ”တိ။ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၉၀)။

သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇန န္တိ ယဿ ဟိ ယာဂုဘတ္တဣတ္ထိပုရိသာဒိဝဏ္ဏနာ နိဿိတာ ဒေသနာ ဟောတိ, န သော သာတ္ထံ ဒေသေတိ။ ဘဂဝါ ပန တထာရူပံ ဒေသနံ ပဟာယ စတုသတိပဋ္ဌာနာဒိနိဿိတံ ဒေသနံ ဒေသေတိ။ တသ္မာ “သာတ္ထံ ဒေသေတီ”တိ ဝုစ္စတိ။ ယဿ ပန ဒေသနာ ဧကဗျဉ္ဇနာဒိယုတ္တာ ဝါ သဗ္ဗနိရောဋ္ဌဗျဉ္ဇနာ ဝါ သဗ္ဗဝိဿဋ္ဌသဗ္ဗနိဂ္ဂဟီတဗျဉ္ဇနာ ဝါ, တဿ ဒမိဠကိရာတသဝရာဒိမိလက္ခူနံ ဘာသာ ဝိယ ဗျဉ္ဇနပာရိပူရိယာ အဘာဝတော အဗျဉ္ဇနာ နာမ ဒေသနာ ဟောတိ။ ဘဂဝါ ပန –

“သိထိလံ ဓနိတဉ္စ ဒီဃရဿံ၊ ဂရုကံ လဟုကဉ္စ နိဂ္ဂဟီတံ။
သမ္ဗန္ဓံ ဝဝတ္ထိတံ ဝိမုတ္တံ၊ ဒသဓာ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ ပဘေဒေါ”တိ။ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၉၀) –

ဧဝံ ဝုတ္တံ ဒသဝိဓံ ဗျဉ္ဇနံ အမက္ခေတွာ ပရိပုဏ္ဏဗျဉ္ဇနမေဝ ကတွာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ တသ္မာ “သဗျဉ္ဇနံ ဓမ္မံ ဒေသေတီ”တိ ဝုစ္စတိ။

ကေဝလပရိပုဏ္ဏ န္တိ ဧတ္ထ **ကေဝလ**န္တိ သကလာဓိဝစနံ။ **ပရိပုဏ္ဏ** န္တိ အနူနာဓိကဝစနံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – “သကလပရိပုဏ္ဏမေဝ ဒေသေတိ, ဧကဒေသနာပိ အပရိပုဏ္ဏာ နတ္ထီ”တိ။ **ပရိသုဒ္ဓ** န္တိ နိရုပက္ကိလေသံ။ ယော ဟိ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ နိဿာယ လာဘံ ဝါ သက္ကာရံ ဝါ လဘိဿာမီတိ ဒေသေတိ, တဿ အပရိသုဒ္ဓါ ဒေသနာ ဟောတိ။ ဘဂဝါ ပန လောကာမိသနိရပေက္ခော ဟိတဖရဏေန မေတ္တာဘာဝနာယ မုဒုဟဒယော ဥလ္လုမ္ပနသဘာဝသဏ္ဌိတေ

န စိတ္တေန ဒေသေတိ။ တသ္မာ “ပရိသုဒ္ဓံ ဓမ္မံ ဒေသေတီ”တိ ဝုစ္စတိ။ **ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတီ** တိ ဧတ္ထ **ဗြဟ္မစရိယ**န္တိ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟံ သကလသာသနံ။ တသ္မာ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတီတိ သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ။ပေ။ ပရိသုဒ္ဓံ, ဧဝံ ဒေသေန္တော စ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟိတံ သကလသာသနံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဗြဟ္မစရိယ** န္တိ သေဋ္ဌဋ္ဌေန ဗြဟ္မဘူတံ စရိယံ။ ဗြဟ္မဘူတာနံ ဝါ ဗုဒ္ဓါဒီနံ စရိယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တံ ဓမ္မန္တိ တံ ဝုတ္တပ္ပကာရသမ္ပဒံ ဓမ္မံ။ **သုဏာတိ ဂဟပတိ ဝါ**တိ ကသ္မာ ပဌမံ ဂဟပတိံ နိဒ္ဒိသတီတိ? နိဟတမာနတ္တာ ဥဿန္နတ္တာ စ။ ယေဘုယျေန ဟိ ခတ္တိယကုလတော ပဗ္ဗဇိတာ ဇာတိံ နိဿာယ မာနံ ကရောန္တိ။ ဗြာဟ္မဏကုလာ ပဗ္ဗဇိတာ မန္တေ နိဿာယ မာနံ ကရောန္တိ။ ဟီနဇစ္စကုလာ ပဗ္ဗဇိတာ အတ္တနော ဝိဇာတိတာယ ပတိဋ္ဌာတုံ န သက္ကောန္တိ။ ဂဟပတိဒါရကာ ပန ကစ္ဆေဟိ သေဒံ မုဉ္စန္တေဟိ ပိဋ္ဌိယာ လောဏံ ပုပ္ဖမာနာယ ဘူမိံ ကသိတွာ နိဟတမာနဒပ္ပါ ဟောန္တိ။ တေ ပဗ္ဗဇိတွာ မာနံ ဝါ ဒပ္ပံ ဝါ အကတွာ ယထာဗလံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တာ သက္ကောန္တိ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာတုံ။ ဣတရေဟိ စ ကုလေဟိ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတာ နာမ န ဗဟုကာ, ဂဟပတိကာဝ ဗဟုကာ, ဣတိ နိဟတမာနတ္တာ ဥဿန္နတ္တာ စ ပဌမံ ဂဟပတိံ နိဒ္ဒိသတီတိ။

အညတရသ္မိံ ဝါ တိ ဣတရေသံ ဝါ ကုလာနံ အညတရသ္မိံ။ **ပစ္စာဇာတော** တိ ပတိဇာတော။ **တထာဂတေ သဒ္ဓံ ပဋိလဘတီ**တိ ပရိသုဒ္ဓံ ဓမ္မံ သုတွာ ဓမ္မဿာမိမှိ တထာဂတေ “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝတ ဘဂဝါ”တိ သဒ္ဓံ ပဋိလဘတိ။ **ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတီ** တိ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခတိ။ **သမ္ဗာဓော ဃရာဝါသော** တိ သစေပိ သဋ္ဌိဟတ္ထေ ဃရေ ယောဇနသတန္တရေပိ ဝါ ဒွေ ဇာယမ္ပတိကာ ဝသန္တိ, တထာပိ နေသံ သကိဉ္စနသပလိဗောဓဋ္ဌေန ဃရာဝါသော သမ္ဗာဓောယေဝ။ **ရဇောပထော**တိ ရာဂရဇာဒီနံ ဥဋ္ဌာနဋ္ဌာနန္တိ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။ အာဂမနပထောတိပိ ဝဋ္ဋတိ။ အလဂ္ဂနဋ္ဌေန အဗ္ဘောကာသော ဝိယာတိ **အဗ္ဘောကာသော**။ ပဗ္ဗဇိတော ဟိ ကူဋာဂါရရတနပါသာဒဒေဝဝိမာနာဒီသု ပိဟိတဒွါရဝါတပါနေသု ပဋိစ္ဆန္နေသု ဝသန္တောပိ နေဝ လဂ္ဂတိ န သဇ္ဇတိ န ဗဇ္ဈတိ။ တေန ဝုတ္တံ – “အဗ္ဘောကာသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ”တိ။ အပိစ သမ္ဗာဓော ဃရာဝါသော ကုသလကိရိယာယ ဩကာသာဘာဝတော။ ရဇောပထော အသံဝုတသင်္ကာရဋ္ဌာနံ ဝိယ ရဇာနံ ကိလေသရဇာနံ သန္နိပါတဋ္ဌာနတော။ အဗ္ဘောကာသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ ကုသလကိရိယာယ ယထာသုခံ ဩကာသသဗ္ဘာဝတော။

နယိဒံ သုကရံ။ပေ။ ပဗ္ဗဇေယျ န္တိ ဧတ္ထ အယံ သင်္ခေပကထာ – ယဒေတံ သိက္ခတ္တယဗြဟ္မစရိယံ ဧကမ္ပိ ဒိဝသံ အခဏ္ဍံ ကတွာ စရိမကစိတ္တံ ပါပေတဗ္ဗတာယ ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ။ ဧကဒိဝသမ္ပိ စ ကိလေသမလေန အမလိနံ ကတွာ စရိမကစိတ္တံ ပါပေတဗ္ဗတာယ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ, သင်္ခလိခိတံ လိခိတသင်္ခသဒိသံ ဓောတသင်္ခသပ္ပဋိဘာဂံ စရိတဗ္ဗံ, ဣဒံ န သုကရံ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတာ အဂါရမဇ္ဈေ ဝသန္တေန ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ။ပေ။ စရိတုံ။ ယံနူနာဟံ ကေသေ စ မဿုဉ္စ ဩဟာရေတွာ ကာသာယရသပီတတာယ ကာသာယာနိ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တာနံ အနုစ္ဆဝိကာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ ပရိဒဟိတွာ အဂါရသ္မာ နိက္ခမိတွာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇေယျန္တိ။ ဧတ္ထ စ ယသ္မာ အဂါရဿ ဟိတံ ကသိဝဏိဇ္ဇာဒိကမ္မံ **အဂါရိယ**န္တိ ဝုစ္စတိ, တဉ္စ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ နတ္ထိ။ တသ္မာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ အနဂါရိယာတိ ဉာတဗ္ဗာ, တံ **အနဂါရိယံ။ ပဗ္ဗဇေယျ** န္တိ ပဋိပဇ္ဇေယျံ။ **အပ္ပံ ဝါ** တိ သဟဿတော ဟေဋ္ဌာ ဘောဂက္ခန္ဓော အပ္ပော နာမ ဟောတိ, သဟဿတော ပဋ္ဌာယ မဟာ။ အာဗန္ဓနဋ္ဌေန ဉာတိ ဧဝ ပရိဝဋ္ဋော **ဉာတိပရိဝဋ္ဋော**။ သော ဝီသတိယာ ဟေဋ္ဌာ အပ္ပော ဟောတိ, ဝီသတိယာ ပဋ္ဌာယ မဟာ။

၂၉၂. **ဘိက္ခူနံ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော** တိ ယာ ဘိက္ခူနံ အဓိသီလသင်္ခါတာ သိက္ခာ, တဉ္စ, ယတ္ထ စေတေ သဟ ဇီဝန္တိ ဧကဇီဝိကာ သဘာဂဝုတ္တိနော ဟောန္တိ, တံ ဘဂဝတာ ပညတ္တသိက္ခာပဒသင်္ခါတံ သာဇီဝဉ္စ တတ္ထ သိက္ခနဘာဝေန သမာပန္နောတိ ဘိက္ခူနံ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော။ **သမာပန္နော** တိ သိက္ခံ ပရိပူရေန္တော, သာဇီဝဉ္စ အဝီတိက္ကမန္တော ဟုတွာ တဒုဘယံ ဥပဂတောတိ အတ္ထော။ **ပါဏာတိပါတံ ပဟာယာ**တိအာဒီသု ပါဏာတိပါတာဒိကထာ ဟေဋ္ဌာ ဝိတ္ထာရိတာ ဧဝ။ **ပဟာယာ**တိ ဣမံ ပါဏာတိပါတစေတနာသင်္ခါတံ ဒုဿီလျံ ပဇဟိတွာ။ **ပဋိဝိရတော ဟောတီ**တိ ပဟီနကာလတော ပဋ္ဌာယ တတော ဒုဿီလျတော ဩရတော ဝိရတောဝ ဟောတိ။ **နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော**တိ ပရူပဃာတတ္ထာယ ဒဏ္ဍံ ဝါ သတ္ထံ ဝါ အာဒာယ အဝတ္တနတော နိက္ခိတ္တဒဏ္ဍော စေဝ နိက္ခိတ္တသတ္ထော စာတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ ဌပေတွာ ဒဏ္ဍံ သဗ္ဗမ္ပိ အဝသေသံ ဥပကရဏံ သတ္တာနံ ဝိဟိံသနဘာဝ

တော သတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယံ ပန ဘိက္ခု ကတ္တရဒဏ္ဍံ တ ဒန္တကဋ္ဌတာသိံ တ ပိပ္ဖလကံ တ ဂဟေတွာ ဝိစရန္
တိ, န တံ ပရူပဃာတတ္တာယ။ တသ္မာ နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထောတွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။ **လဇ္ဇီ**တိ ဟာပဇိဂုစ္ဆန
လက္ခဏာယ လဇ္ဇာယ သမန္နာဂတော။ **ဒယာပန္နော** တိ ဒယံ မေတ္တစိတ္တတံ အာပန္နော။ **သဗ္ဗပာဏဘူတဟိတာနုက
မ္ပီ**တိ သဗ္ဗေ ပာဏဘူတေ ဟိတေန အနုကမ္ပကော။ တာယ ဒယာပန္နတာယ သဗ္ဗေသံ ပာဏဘူတာနံ ဟိတစိတ္တကော
တိ အတ္ထော။ **ဝိဟရတီ**တိ ဣရိယတိ ပာလေတိ။

ဒိန္နမေဝ အာဒိယတီတိ **ဒိန္နာဒာယီ** ။ စိတ္တေနပိ ဒိန္နမေဝ ပဋိကင်္ခတီတိ **ဒိန္နပာဋိကင်္ခီ** ။ ထေနေတီတိ ထေနော။ န
ထေနေန **အထေနေန**။ အထေနတ္တာယေဝ **သုစိဘူတေန။ အတ္တနာ**တိ အတ္တဘာဝေန, အထေနံ သုစိဘူတံ အတ္တဘာဝံ ကတွာ
တ ဝိဟရတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အဗ္ရဟ္မစရိယ န္တိ အသေဋ္ဌစရိယံ။ ဗ္ရဟ္မံ သေဋ္ဌံ အာစာရံ စရတီတိ **ဗ္ရဟ္မစာရီ။ အာရာစာရီ** တိ အဗ္ရဟ္မစရိ
ယတော ဒူရစာရီ။ **မေထုနာ**တိ ရာဂပရိယုဋ္ဌာနဝသေန သဒိသတ္တာ မေထုနကာတိ လဒ္ဓတောဟာရေဟိ ပဋိသေဝိတဗ္ဗ
တော မေထုနာတိ သင်္ခံ ဂတာ အသဒ္ဓမ္မာ။ **ကာမဓမ္မာ** တိ ကာမတာသိနံ ဓမ္မာ။

သစ္စံ ဝဒတီတိ **သစ္စတာဒီ** ။ သစ္စေန သစ္စံ သန္ဒဟတိ ဃဋ္ဋေတီတိ **သစ္စသန္ဓော,** န အန္တရန္တရာ မုသာ ဝဒတီတိ
အတ္ထော။ ယော ဟိ ပုရိသော ကဒာစိ မုသာ ဝဒတိ, ကဒာစိ သစ္စံ, တဿ မုသာတဒေန အန္တရိတတ္တာ သစ္စံ သစ္စေ
န န ဃဋ္ဋီယတိ ။ တသ္မာ န သော သစ္စသန္ဓော, အယံ ပန န တာဒိသော, ဇီဝိတဟေတုပိ မုသာတဒံ အဝတွာ သစ္စေန သ
စ္စံ သန္ဒဟတိယေဝာတိ **သစ္စသန္ဓော။ ထေတော** တိ ထိရော, ထိရကထောတိ အတ္ထော။ ဧကော ဟိ ပုဂ္ဂလော ဟလိဒ္ဒိ
ရာဂေ ဝိယ, ထုသရာသိမှိ နိခာတခာဏု ဝိယ, အဿပိဋ္ဌေ ဌပိတကုမ္ဘဏ္ဍမိဝ စ န ထိရကထော ဟောတိ။ ဧကော ပာ
သာဏလေခာ ဝိယ ဣန္ဒခိလော ဝိယ စ ထိရကထော ဟောတိ; အသိနာ သီသေ ဆိန္ဒန္တေပိ ဒွေဝ ကထာ န ကထေတိ;
အယံ ဝုစ္စတိ ထေတော ။ **ပစ္စယိကော** တိ ပတ္တိယာယိတဗ္ဗကော, သဒ္ဓာယိကောတိ အတ္ထော။ ဧကစ္စော ဟိ ပုဂ္ဂ
လော န ပစ္စယိကော ဟောတိ, "ကဿ ကေန ဝုတ္တံ, အသုကေနာ"တိ ဝုတ္တေ "မာ တဿ ဝစနံ သဒ္ဒဟထာ"တိ ဝတွာ
တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ။ ဧကော ပစ္စယိကော ဟောတိ, "ကဿ ကေန ဝုတ္တံ, အသုကေနာ"တိ ဝုတ္တေ, "ယဒိ တေန ဝုတ္
တံ, ဣဒမေဝ ပမာဏံ, ဣဒါနိ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ နတ္ထိ, ဧဝမေဝ ဣဒ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပစ္စယိ
ကော။ **အဝိသံတာဒကော လောကဿာ** တိ တာယ သစ္စတာဒိတာယ လောကံ န ဝိသံတာဒေတီတိ အတ္ထော။

ဣမေသံ ဘေဒာယာတိ ယေသံ ဣတော သုတွာတိ ဝုတ္တာနံ သန္တိကေ သုတံ, တေသံ ဘေဒာယ။ **ဘိန္နာနံ တ သ
န္ဓာတာ**တိ ဒွိန္နံ မိတ္တာနံ တ သမာနုပဇ္ဈာယကာဒီနံ တ ကေနစိဒေဝ ကာရဏေန ဘိန္နာနံ ဧကမေကံ ဥပသင်္ကမိတွာ
တ "တုမှာကံ ဤဒိသေ ကုလေ ဇာတာနံ ဧဝံ ဗဟုဿုတာနံ ဣဒံ န ယုတ္တ"န္တိအာဒီနိ ဝတွာ သန္ဓာနံ ကတ္တာ။ **အနုပ္ပ
ဒာတာ**တိ သန္ဓာနာနုပ္ပဒာတာ, ဒွေ ဇနေ သမဂ္ဂေ ဒိသွာ, "တုမှာကံ ဧဝရူပေ ကုလေ ဇာတာနံ ဧဝရူပေဟိ ဂုဏေဟိ
သမန္နာဂတာနံ အနုစ္ဆဝိကမေတ"န္တိအာဒီနိ ဝတွာ ဒဠှီကမ္မံ ကတ္တာတိ အတ္ထော။ သမဂ္ဂေ အာရာမော အဿာ
တိ **သမဂ္ဂါရာမော** ။ ယတ္ထ သမဂ္ဂါ နတ္ထိ, တတ္ထ ဝသိတုမ္ပိ န ဣစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ "သမဂ္ဂရာမော"တိပိ ပါဠိ, အ
ယမေဝေတ္ထ အတ္ထော။ **သမဂ္ဂရတော**တိ သမဂ္ဂေသု ရတော, တေ ပဟာယ အညတ္ထ ဂန္တုမ္ပိ န ဣစ္ဆတီတိ အတွ
ထော။ သမဂ္ဂေ ဒိသွာပိ သုတွာပိ နန္ဒတီတိ **သမဂ္ဂနန္ဒီ။ သမဂ္ဂကရဏိံ တစံ ဘာသိတာ** တိ ယာ တစာ သတ္တေ သမဂ္
ဂေယေဝ ကရောတိ, တံ သာမဂ္ဂိဂုဏပရိဒီပကမေဝ တစံ ဘာသတိ, န ဣတရန္တိ။

နေလာတိ ဧလံ ဝုစ္စတိ ဒေါသော, နာဿာ ဧလန္တိ နေလာ, နိဒ္ဒေါသာတိ အတ္ထော။ "နေလင်္ဂေါ သေတပစ္ဆာ
ဒေါ"တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တနေလံ ဝိယ။ **ကဏ္ဏသုခာ** တိ ဗျဉ္ဇနမဓုရတာယ ကဏ္ဏာနံ သုခာ, သူစိဝိဇ္ဈနံ ဝိယ ကဏ္ဏသူ
လံ န ဇနေတိ။ အတ္ထမဓုရတာယ သကလသရီရေ ကောပံ အဇနေတွာ ပေမံ ဇနေတီတိ **ပေမနီယာ**။ ဟဒယံ ဂစ္ဆတိ, အပ
ဋိဟညမာနာ သုခေန စိတ္တံ ပဝိသတီတိ **ဟဒယင်္ဂမာ** ။ ဂုဏပရိပုဏ္ဏတာယ ပုရေ ဘတာတိ **ပောရီ,** ပုရေ သံဝဍ္ဎနာရီ ဝိယ
သုကုမာရာတိပိ ပောရီ, ပုရဿ ဧသာတိပိ ပောရီ, နဂရတာသီနံ ကထာတိ အတ္ထော ။ နဂရတာသိနော ဟိ ယုတ္တကထာ
ဟောန္တိ, ပိတိမတ္တံ ပိတာတိ, မာတိမတ္တံ မာတာတိ, ဘာတိမတ္တံ ဘာတာတိ ဝဒန္တိ။ ဧဝရူပီ ကထာ ဗဟုနော ဇနဿ
သ ကန္တာ ဟောတီတိ **ဗဟုဇနကန္တာ** ။ ကန္တဘာဝေနေဝ ဗဟုနော ဇနဿ မနာပါ စိတ္တဝုဍ္ဎိကရာတိ **ဗဟုဇနမနာ
ပါ**။

ကာလေန ဝဒတီတိ **ကာလဝါဒီ,** ဝတ္တဗ္ဗယုတ္တကာလံ သလ္လက္ခေတွာ ဝဒတီတိ အတ္ထော။ ဘူတံ တစ္ဆံ သဘာဝမေဝ ဝဒတီတိ **ဘူတဝါဒီ**။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကတ္ထသန္နိဿိတမေဝ ကတွာ ဝဒတီတိ **အတ္ထဝါဒီ** ။ နဝလောကုတ္တရဓမ္မသန္နိဿိတံ ကတွာ ဝဒတီတိ **ဓမ္မဝါဒီ** ။ သံဝရဝိနယပဟာနဝိနယသန္နိဿိတံ ကတွာ ဝဒတီတိ **ဝိနယဝါဒီ**။ နိဓာနံ ဝုစ္စတိ ဌပနောကာသော, နိဓာနမဿာ အတ္ထီတိ **နိဓာနဝတီ,** ဟဒယေ နိဓာတဗ္ဗ ယုတ္တကဝါစံ ဘာသိတာတိ အတ္ထော။ **ကာလေနာ**တိ ဧဝရူပိံ ဘာသမာနောပိ စ "အဟံ နိဓာနဝတိံ ဝါစံ ဘာသိဿာမီ"တိ န အကာလေန ဘာသတိ, ယုတ္တကာလံ ပန အဝေက္ခိတွာ ဘာသတီတိ အတ္ထော။ **သာပဒေသ**န္တိ သဥပမံ, သကာရဏန္တိ အတ္ထော။ **ပရိယန္တဝတိ**န္တိ ပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတွာ ယထာဿာ ပရိစ္ဆေဒော ပညာယတိ, ဧဝံ ဘာသတီတိ အတ္ထော။ **အတ္ထသံဟိတ**န္တိ အနေကေဟိပိ နယေဟိ ဝိဘဇန္တေန ပရိယာဒာတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ အတ္ထသမ္ပန္နံ, ယံ ဝါ သော အတ္ထဝါဒီ အတ္ထံ ဝဒတိ, တေန အတ္ထေန သံဟိတတ္တာ အတ္ထသံဟိတံ ဝါစံ ဘာသတိ, န အညံ နိက္ခိပိတွာ အညံ ဘာသတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၉၃. **ဗီဇဂါမဘူတဂါမသမာရမ္ဘာ** တိ မူလဗီဇံ ခန္ဓဗီဇံ ဖဠုဗီဇံ အဂ္ဂဗီဇံ ဗီဇဗီဇန္တိ ပဉ္စဝိဓဿ ဗီဇဂါမဿ စေဝ ယဿ ကဿစိ နီလတိဏရုက္ခာဒိကဿ ဘူတဂါမဿ စ သမာရမ္ဘာ, ဆေဒနဘေဒနပစနာဒိဘာဝေန ဝိကောပနာ ပဋိဝိရတောတိ အတ္ထော။ **ဧကဘတ္တိကော** တိ ပါတရာသဘတ္တံ သာယမာသဘတ္တန္တိ ဒွေ ဘတ္တာနိ။ တေသု ပါတရာသဘတ္တံ အန္တောမဇ္ဈန္ဟိကေန ပရိစ္ဆိန္နံ, ဣတရံ မဇ္ဈန္ဟိကတော ဥဒ္ဓံ အန္တောအရုဏေန။ တသ္မာ အန္တောမဇ္ဈန္ဟိကေ ဒသက္ခတ္တုံ ဘုဉ္ဇမာနောပိ ဧကဘတ္တိကောဝ ဟောတိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "ဧကဘတ္တိကော"တိ။ ရတ္တိယာ ဘောဇနံ ရတ္တိ, တတော ဥပရတောတိ **ရတ္တူပရတော** ။ အတိက္ကန္တေ မဇ္ဈန္ဟိကေ ယာဝ သူရိယတ္ထင်္ဂမနာ ဘောဇနံ **ဝိကာလဘောဇနံ** နာမ။ တတော ဝိရတတ္တာ **ဝိရတော ဝိကာလဘောဇနာ**။ သာသနဿ အနနုလောမတ္တာ ဝိသူကံ ပဋာဏီဘူတံ ဒဿနန္တိ **ဝိသူကဒဿနံ** ။ အတ္တနာ နစ္စနနစ္စာပနာဒိဝသေန နစ္စာ စ ဂီတာ စ ဝါဒိတာ စ, အန္တမသော မယူရနစ္စနာဒိဝသေနာပိ ပဝတ္တာနံ နစ္စာဒီနံ ဝိသူကဘူတာ ဒဿနာ စာတိ **နစ္စဂီတဝါဒိတဝိသူကဒဿနာ**။ နစ္စာဒီနိ ဟိ အတ္တနာ ပယောဇေတုံ ဝါ ပရေဟိ ပယောဇာပေတုံ ဝါ ပယုတ္တာနိ ပဿိတုံ ဝါ နေဝ ဘိက္ခူနံ န ဘိက္ခုနီနံ ဝဋ္ဋန္တိ။ **မာလာဒီသု မာလာ**တိ ယံကိဉ္စိ ပုပ္ဖံ။ **ဂန္ဓ**န္တိ ယံကိဉ္စိ ဂန္ဓဇာတံ။ **ဝိလေပန**န္တိ ဆဝိရာဂကရဏံ။ တတ္ထ ပိဠန္ဓန္တော **ဓာရေတိ** နာမ။ ဦနဋ္ဌာနံ ပူရေန္တော **မဏ္ဍေတိ** နာမ။ ဂန္ဓဝသေန ဆဝိရာဂဝသေန စ သာဒိယန္တော **ဝိဘူသေတိ** နာမ။ ဌာနံ ဝုစ္စတိ ကာရဏံ။ တသ္မာ ယာယ ဒုဿီလျစေတနာယ တာနိ မာလာဓာရဏာဒီနိ မဟာဇနော ကရောတိ, တတော ပဋိဝိရတောတိ အတ္ထော။

ဥစ္စာသယနံ ဝုစ္စတိ ပမာဏာတိက္ကန္တံ။ **မဟာသယနံ** အကပ္ပိယတ္ထရဏံ။ တတော ပဋိဝိရတောတိ အတ္ထော။ **ဇာတရူပ**န္တိ သုဝဏ္ဏံ။ **ရဇတ**န္တိ ကဟာပဏော လောဟမာသကော ဇတုမာသကော အရုမာသကောတိ ယေ ဝေါဟာရံ ဂစ္ဆန္တိ, တဿ ဥဘယဿာပိ ပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော, နေဝ နံ ဥဂ္ဂဏှာတိ, န ဥဂ္ဂဏှာပေတိ, န ဥပနိက္ခိတ္တံ သာဒိယတီတိ အတ္ထော။ **အာမကဓညပဋိဂ္ဂဟဏာ** တိ သာလိဝီဟိယဝဂောဓူမကင်္ဂုဝရကကုဒြူသကသင်္ခာတဿ သတ္တဝိဓဿာပိ အာမကဓညဿ ပဋိဂ္ဂဟဏာ။ န ကေဝလဉ္စ ဧတေသံ ပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ, အာမသနမ္ပိ ဘိက္ခူနံ န ဝဋ္ဋတိယေဝ။ **အာမကမံသပဋိဂ္ဂဟဏာ** တိ ဧတ္ထ အညတြ ဩဒိဿ အနုညာတာ အာမကမံသမစ္ဆာနံ ပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ ဘိက္ခူနံ န ဝဋ္ဋတိ, နော အာမသနံ။

ဣတ္ထိကုမာရိကပဋိဂ္ဂဟဏာ တိ ဧတ္ထ **ဣတ္ထီ** တိ ပုရိသန္တရဂတာ, ဣတရာ **ကုမာရိကာ** နာမ။ တာသံ ပဋိဂ္ဂဟဏမ္ပိ အာမသနမ္ပိ အကပ္ပိယမေဝ။ **ဒာသိဒာသပဋိဂ္ဂဟဏာ** တိ ဧတ္ထ ဒာသိဒာသဝသေနေဝ ဧတေသံ ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ဝဋ္ဋတိ, "ကပ္ပိယကာရကံ ဒမ္မိ, အာရာမိကံ ဒမ္မီ"တိ ဧဝံ ဝုတ္တေ ပန ဝဋ္ဋတိ။ **အဇေဠကာ**ဒီသု ခေတ္တဝတ္ထုပရိယောသာနေသု ကပ္ပိယာကပ္ပိယနယော ဝိနယဝသေန ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗော။ တတ္ထ **ခေတ္တံ** နာမ ယသ္မိံ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ ရုဟတိ။ **ဝတ္ထု** နာမ ယသ္မိံ အပရဏ္ဏံ ရုဟတိ။ ယတ္ထ ဝါ ဥဘယမ္ပိ ရုဟတိ, တံ **ခေတ္တံ** ။ တဒတ္ထာယ အကတဘူမိဘာဂေါ **ဝတ္ထု**။ ခေတ္တဝတ္ထုသီသေန စေတ္ထ ဝါပိတဠာကာဒီနိပိ သင်္ဂဟိတာနေဝ။ **ဒူတေယျံ** ဝုစ္စတိ ဒူတကမ္မံ, ဂိဟီနံ ပဏ္ဏံ ဝါ သာသနံ ဝါ ဂဟေတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဂမနံ။ **ပဟိဏဂမနံ** ဝုစ္စတိ ဃရာ ဃရံ ပေသိတဿ ခုဒ္ဒကဂမနံ။ **အနုယောဂေါ** နာမ တဒုဘယကရဏံ, တသ္မာ ဒူတေယျပဟိဏဂမနာနံ အနုယောဂေါတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကယဝိက္ကယာတိ ကယာ စ ဝိက္ကယာ စ။ **တုလာကူဋာ**ဒီသု **ကူဋ**န္တိ ဝဉ္စနံ။ တတ္ထ တုလာကူဋံ တာဝ ရူပကူဋံ အင်္ဂကူဋံ ဂဟဏကူဋံ ပဋိစ္ဆန္နကူဋန္တိ စတုဗ္ဗိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ **ရူပကူဋံ** နာမ ဒွေ တုလာ သရူပါ ကတွာ ဂဏှန္တော မဟတိယာ ဂဏှာတိ, ဒဒန္တော ခုဒ္ဒိကာယ ဒေတိ။ **အင်္ဂကူဋံ** နာမ ဂဏှန္တော ပစ္ဆာဘာဂေ ဟတ္ထေန တုလံ အက္ကမတိ, ဒဒန္တော ပုဗ္ဗဘာဂေ။ **ဂဟဏကူဋံ** နာမ ဂဏှန္တော မူလေ ရဇ္ဇုံ ဂဏှာတိ, ဒဒန္တော အဂ္ဂေ။ **ပဋိစ္ဆန္နကူဋံ** နာမ တုလံ သုသိရံ ကတွာ အန္တော အယစုဏ္ဏံ ပက္ခိပိတွာ ဂဏှန္တော တံ ပစ္ဆာဘာဂေ ကရောတိ, ဒဒန္တော အဂ္ဂဘာဂေ။ **ကံသော** ဝုစ္စတိ သုဝဏ္ဏပါတိ, တာယ ဝဉ္စနံ **ကံသကူဋံ**။ ကထံ? ဧကံ သုဝဏ္ဏပါတိံ ကတွာ အညာ ဒွေ တိဿော လောဟပါတိယော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ ကရောတိ, တတော ဇနပဒံ ဂန္တွာ ကိဉ္စိဒေဝ အဍ္ဎကုလံ ပဝိသိတွာ, "သုဝဏ္ဏဘာဇနာနိ ကိဏထာ"တိ ဝတွာ အဂ္ဃေ ပုစ္ဆိတေ သမဂ္ဃတရံ ဒါတုကာမာ ဟောန္တိ။ တတော တေဟိ "ကထံ ဣမေသံ သုဝဏ္ဏဘာဝော ဇာနိတဗ္ဗော"တိ ဝုတ္တေ – "ဝီမံသိတွာ ဂဏှထာ"တိ သုဝဏ္ဏပါတိံ ပါသာဏေ ဃံသိတွာ သဗ္ဗာ ပါတိယော ဒတွာ ဂစ္ဆတိ။

မာနကူဋံ နာမ ဟဒယဘေဒသိခါဘေဒရဇ္ဇုဘေဒဝသေန တိဝိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ **ဟဒယဘေဒော** သပ္ပိတေလာဒိမိနနကာလေ လဗ္ဘတိ။ တာနိ ဟိ ဂဏှန္တော ဟေဋ္ဌာ ဆိဒ္ဒေန မာနေန, "သဏိကံ အာသိဉ္စာ"တိ ဝတွာ အန္တောဘာဇနေ ဗဟုံ ပဃရာပေတွာ ဂဏှာတိ; ဒဒန္တော ဆိဒ္ဒံ ပိဓာယ သီဃံ ပူရေတွာ ဒေတိ။ **သိခါဘေဒော** တိလတဏ္ဍုလာဒိမိနနကာလေ လဗ္ဘတိ။ တာနိ ဟိ ဂဏှန္တော သဏိကံ သိခံ ဥဿာပေတွာ ဂဏှာတိ, ဒဒန္တော ဝေဂေန ပူရေတွာ သိခံ ဆိန္ဒန္တော ဒေတိ။ **ရဇ္ဇုဘေဒော** ခေတ္တဝတ္ထုမိနနကာလေ လဗ္ဘတိ။ လဉ္စံ အလဘန္တာ ဟိ ခေတ္တံ အမဟန္တမ္ပိ မဟန္တံ ကတွာ မိနန္တိ။

ဥက္ကောဋနာဒီသု **ဥက္ကောဋန**န္တိ သာမိကေ အဿာမိကေ ကာတုံ လဉ္ဇဂ္ဂဟဏံ။ **ဝဉ္စန**န္တိ တေဟိ တေဟိ ဥပါယေဟိ ပရေသံ ဝဉ္စနံ။ တတြိဒမေကံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ လုဒ္ဒကော မိဂဉ္စ မိဂပေါတကဉ္စ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆတိ။ တမေကော ဓုတ္တော, "ကိံ, ဘော, မိဂေါ အဂ္ဃတိ, ကိံ မိဂပေါတကော"တိ အာဟ။ "မိဂေါ ဒွေ ကဟာပဏေ မိဂပေါတကော ဧက"န္တိ စ ဝုတ္တေ ကဟာပဏံ ဒတွာ မိဂပေါတကံ ဂဟေတွာ ထောကံ ဂန္တွာ နိဝတ္တော, "န မေ, ဘော, မိဂပေါတကေန အတ္ထော, မိဂံ မေ ဒေဟီ"တိ အာဟ။ တေန ဟိ "ဒွေ ကဟာပဏေ ဒေဟီ"တိ။ သော အာဟ – "နနု တေ, ဘော, မယာ ပဌမံ ဧကော ကဟာပဏော ဒိန္နော"တိ။ အာမ ဒိန္နောတိ။ "ဣမမ္ပိ မိဂပေါတကံ ဂဏှ, ဧဝံ သော စ ကဟာပဏော အယဉ္စ ကဟာပဏဂ္ဃနကော မိဂပေါတကောတိ ဒွေ ကဟာပဏာ ဘဝိဿန္တီ"တိ။ သော ကာရဏံ ဝဒတီတိ သလ္လက္ခေတွာ မိဂပေါတကံ ဂဟေတွာ မိဂံ အဒါသီတိ။

နိကတီတိ ယောဂဝသေန ဝါ မာယာဝသေန ဝါ အပါမင်္ဂံ ပါမင်္ဂန္တိ, အမဏိံ မဏိန္တိ, အသုဝဏ္ဏံ သုဝဏ္ဏန္တိ ကတွာ ပဋိရူပကေန ဝဉ္စနံ။ **သာစိယောဂေါ**တိ ကုဋိလယောဂေါ, ဧတေသံယေဝ ဥက္ကောဋနာဒီနမေတံ နာမံ, တသ္မာ ဥက္ကောဋနသာစိယောဂေါ ဝဉ္စနသာစိယောဂေါ နိကတိသာစိယောဂေါတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ကေစိ အညံ ဒဿေတွာ အညဿ ပရိဝတ္တနံ သာစိယောဂေါတိ ဝဒန္တိ။ တံ ပန ဝဉ္စနေနေဝ သင်္ဂဟိတံ။ **ဆေဒနာ**ဒီသု **ဆေဒန**န္တိ ဟတ္ထစ္ဆေဒနာဒိ။ **ဝဓော**တိ မာရဏံ။ **ဗန္ဓော**တိ ရဇ္ဇုဗန္ဓနာဒီဟိ ဗန္ဓနံ။ **ဝိပရာမောသော**တိ ဟိမဝိပရာမောသော ဂုမ္ဗဝိပရာမောသောတိ ဒုဝိဓော။ ယံ ဟိမပါတသမယေ ဟိမေန ပဋိစ္ဆန္နာ ဟုတွာ မဂ္ဂပဋိပန္နံ ဇနံ မုသန္တိ, အယံ **ဟိမဝိပရာမောသော**။ ယံ ဂုမ္ဗာဒီဟိ ပဋိစ္ဆန္နာ မုသန္တိ, အယံ **ဂုမ္ဗဝိပရာမောသော**။ **အာလောပေါ** ဝုစ္စတိ ဂါမနိဂမာဒီနံ ဝိလောပကရဏံ။ **သဟသာကာရော**တိ သာဟသိကကိရိယာ, ဂေဟံ ပဝိသိတွာ မနုဿာနံ ဥရေ သတ္ထံ ဌပေတွာ ဣစ္ဆိတဘဏ္ဍဂ္ဂဟဏံ။ ဧဝမေတသ္မာ ဆေဒန။ပေ။ သဟသာကာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။

၂၉၄. သော သန္တုဋ္ဌော ဟောတီတိ သွာယံ ဘိက္ခု ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တေန စတူသု ပစ္စယေသု ဒွါဒသဝိဓေန ဣတရီတရပစ္စယသန္တောသေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။ ဣမိနာ ပန ဒွါဒသဝိဓေန ဣတရီတရပစ္စယသန္တောသေန သမန္နာဂတဿ ဘိက္ခုနော အဋ္ဌ ပရိက္ခာရာ ဝဋ္ဋန္တိ တီဏိ စီဝရာနိ ပတ္တော ဒန္တကဋ္ဌစ္ဆေဒနဝါသိ ဧကာ သူစိ ကာယဗန္ဓနံ ပရိဿာဝနန္တိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

"တိစီဝရဉ္စ ပတ္တော စ, ဝါသိ သူစိ စ ဗန္ဓနံ။
ပရိဿာဝနေန အဋ္ဌေတေ, ယုတ္တယောဂဿ ဘိက္ခုနော"တိ။

တေ သဗ္ဗေပိ ကာယပရိဟာရိကာပိ ဟောန္တိ ကုစ္ဆိပရိဟာရိကာပိ။ ကထံ? တိစီဝရံ တာဝ နိဝါသေတွာ ပါရုပိတွာ စ ဝိစရဏကာလေ ကာယံ ပရိဟရတိ ပေါသေတီတိ **ကာယပရိဟာရိကံ** ဟောတိ, စီဝရကဏ္ဏေန ဥဒကံ ပရိဿာဝေတွာ ပိဝနကာလေ ခါဒိတဗ္ဗဖလာဖလဂ္ဂဟဏကာလေ စ ကုစ္ဆိံ ပရိဟရတိ ပေါသေတီတိ **ကုစ္ဆိပရိဟာရိကံ** ဟောတိ။ ပတ္တောပိ တေန ဥဒကံ ဥဒ္ဓရိတွာ နဟာနကာလေ ကုဋိပရိဘဏ္ဍကရဏကာလေ စ ကာယပရိဟာရိကော ဟောတိ, အာဟာရံ ဂဟေတွာ ဘုဉ္ဇနကာလေ ကုစ္ဆိပရိဟာရိကော ဟောတိ။ ဝါသိပိ တာယ ဒန္တကဋ္ဌစ္ဆေဒနကာလေ မဉ္စပီဌာနံ အင်္ဂပါဒစီဝရကုဋိဒဏ္ဍကသဇ္ဇနကာလေ စ ကာယပရိဟာရိကာ ဟောတိ, ဥစ္ဆုစ္ဆေဒနနာဠိကေရာဒိတစ္ဆနကာလေ ကုစ္ဆိပရိဟာရိကာ။ သူစိပိ စီဝရသိဗ္ဗနကာလေ ကာယပရိဟာရိကာ ဟောတိ, ပူဝံ ဝါ ဖလံ ဝါ ဝိဇ္ဈိတွာ ခါဒနကာလေ ကုစ္ဆိပရိဟာရိကာ။ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ ဝိစရဏကာလေ ကာယပရိဟာရိကံ, ဥစ္ဆုအာဒီနိ ဗန္ဓိတွာ ဂဟဏကာလေ ကုစ္ဆိပရိဟာရိကံ။ ပရိဿာဝနံ တေန ဥဒကံ ပရိဿာဝေတွာ နဟာနကာလေ, သေနာသနပရိဘဏ္ဍကရဏကာလေ စ ကာယပရိဟာရိကံ, ပါနီယပရိဿာဝနကာလေ တေနေဝ တိလတဏ္ဍုလပုထုကာဒီနိ ဂဟေတွာ ခါဒနကာလေ စ ကုစ္ဆိပရိဟာရိကံ။ အယံ တာဝ အဋ္ဌပရိက္ခာရိကဿ ပရိက္ခာရမတ္တာ။

နဝပရိက္ခာရိကဿ ပန သေယျံ ပဝိသန္တဿ တတြဋ္ဌကပစ္စတ္ထရဏံ ဝါ ကုဉ္စိကာ ဝါ ဝဋ္ဋတိ။ ဒသပရိက္ခာရိကဿ နိသီဒနံ ဝါ စမ္မခဏ္ဍံ ဝါ ဝဋ္ဋတိ။ ဧကာဒသပရိက္ခာရိကဿ ကတ္တရယဋ္ဌိ ဝါ တေလနာဠိကာ ဝါ ဝဋ္ဋတိ။ ဒွါဒသပရိက္ခာရိကဿ ဆတ္တံ ဝါ ဥပါဟနာ ဝါ ဝဋ္ဋတိ။ ဧတေသု စ အဋ္ဌပရိက္ခာရိကောဝ သန္တုဋ္ဌော, ဣတရေ အသန္တုဋ္ဌာ, မဟိစ္ဆာ မဟာဘာရာတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ။ ဧတေပိ ဟိ အပ္ပိစ္ဆာဝ သန္တုဋ္ဌာဝ သုဘရာဝ သလ္လဟုကဝုတ္တိနောဝ။ ဘဂဝါ ပန နယိမံ သုတ္တံ တေသံ ဝသေန ကထေသိ, အဋ္ဌပရိက္ခာရိကဿ ဝသေန ကထေသိ။ သော ဟိ ခုဒ္ဒကဝါသိဉ္စ သူစိဉ္စ ပရိဿာဝနေ ပက္ခိပိတွာ ပတ္တဿ အန္တော ဌပေတွာ ပတ္တံ အံသကူဋေ လဂ္ဂေတွာ တိစီဝရံ ကာယပဋိဗဒ္ဓံ ကတွာ ယေနိစ္ဆကံ သုခံ ပက္ကမတိ။ ပဋိနိဝတ္တေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ နာမဿ န ဟောတိ, ဣတိ ဣမဿ ဘိက္ခုနော သလ္လဟုကဝုတ္တိတံ ဒဿေန္တော ဘဂဝါ, **သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ကာယပရိဟာရိကေန စီဝရေနာ** တိ အာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ကာယပရိဟာရိကေနာ**တိ ကာယပရိဟရဏမတ္တကေန။ **ကုစ္ဆိပရိဟာရိကေနာ**တိ ကုစ္ဆိပရိဟရဏမတ္တကေန။ **သမာဒါယေဝ ပက္ကမတီ**တိ တံ အဋ္ဌပရိက္ခာရမတ္တကံ သဗ္ဗံ ဂဟေတွာ ကာယပဋိဗဒ္ဓံ ကတွာဝ ဂစ္ဆတိ, “မမ ဝိဟာရော ပရိဝေဏံ ဥပဋ္ဌာကော”တိဿ သင်္ဂေါ ဝါ ဗန္ဓော ဝါ န ဟောတိ, သော ဇိယာ မုတ္တော သရော ဝိယ, ယူထာ အပက္ကန္တော မတ္တဟတ္ထီ ဝိယ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတံ သေနာသနံ ဝနသဏ္ဍံ ရုက္ခမူလံ ဝနပဗ္ဘာရံ ပရိဘုဉ္ဇန္တော ဧကောဝ တိဋ္ဌတိ, ဧကောဝ နိသီဒတိ, သဗ္ဗိရိယာပထေသု ဧကောဝ အဒုတိယော။

“စာတုဒ္ဒိသော အပ္ပဋိဃော စ ဟောတိ၊
သန္တုဿမာနော ဣတရီတရေန။
ပရိဿယာနံ သဟိတာ အဆမ္ဘီ၊
ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။ (သု. နိ. ၄၂)။

ဧဝံ ဝဏ္ဏိတံ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပတံ အာပဇ္ဇတိ။

ဣဒါနိ တမတ္ထံ ဥပမာယ သာဓေန္တော **သေယျထာပီ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပက္ခီ သကုဏော** တိ ပက္ခယုတ္တော သကုဏော။ **ဍေတီ**တိ ဥပ္ပတတိ။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – သကုဏာ နာမ “အသုကသ္မိံ ပဒေသေ ရုက္ခော ပရိပက္ကဖလော”တိ ဉတွာ နာနာဒိသာဟိ အာဂန္တွာ နခပက္ခတုဏ္ဍာဒီဟိ တဿ ဖလာနိ ဝိဇ္ဈန္တာ ဝိဓုနန္တာ ခါဒန္တိ။ “ဣဒံ အဇ္ဇတနာယ ဣဒံ သွာတနာယ ဘဝိဿတီ”တိ နေသံ န ဟောတိ။ ဖလေ ပန ခီဏေ နေဝ ရုက္ခဿ အာရက္ခံ ဌပေန္တိ, န တတ္ထ ပတ္တံ ဝါ နခံ ဝါ တုဏ္ဍံ ဝါ ဌပေန္တိ, အထ ခေါ တသ္မိံ ရုက္ခေ အနပေက္ခော ဟုတွာ ယော ယံ ဒိသာဘာဂံ ဣစ္ဆတိ, သော တေန သပတ္တဘာရောဝ – ဥပ္ပတိတွာ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမေဝ အယံ ဘိက္ခု နိဿင်္ဂေါ နိရပေက္ခောယေဝ ပက္ကမတိ။ တေန ဝုတ္တံ “သမာဒါယေဝ ပက္ကမတီ”တိ။ **အရိယေနာ**တိ နိဒ္ဒောသေန။ **အဇ္ဈတ္တ**န္တိ သကေ အတ္တဘာဝေ။ **အနဝဇ္ဇသုခ** န္တိ နိဒ္ဒောသသုခံ။

၂၉၅. သော စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာတိ သော ဣမိနာ အရိယေန သီလက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော ဘိက္ခု စက္ခုဝိညာဏေန ရူပံ ပဿိတွာတိ အတ္ထော။ သေသပဒေသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ သဗ္ဗံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တံ။ **အဗျာသေကသုခ**န္တိ ကိလေသေဟိ အနဝသိတ္တသုခံ, အဝိကိဏ္ဏသုခန္တိပိ ဝုတ္တံ။ ဣန္ဒြိယသံဝရသုခဉှိ ဒိဋ္ဌာဒီသု ဒိဋ္ဌမတ္တာဒိဝသေန ပဝတ္တတာယ အဝိကိဏ္ဏံ ဟောတိ။ **သော အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ** တိ သော မနစ္ဆဋ္ဌာနံ ဣန္ဒြိယာနံ သံဝရေန သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဣမေသု အဘိက္ကန္တပဋိက္ကန္တာဒီသု သတ္တသု ဌာနေသု သတိသမ္ပဇညဝသေန သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ။ တတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ သတိပဋ္ဌာနေ ဝုတ္တမေဝ။

၂၉၆. သော ဣမိနာ စာတိအာဒိနာ ကိံ ဒဿေတိ? အရညဝါသဿ ပစ္စယသမ္ပတ္တိံ ဒဿေတိ။ ယဿ ဟိ ဣမေ စတ္တာရော ပစ္စယာ နတ္ထိ, တဿ အရညဝါသော န ဣဇ္ဈတိ, တိရစ္ဆာနဂတေဟိ ဝါ ဝနစရကေဟိ ဝါ သဒ္ဓိံ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ, အရညေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ, “ကိံ ဧဝရူပဿ ပာပဘိက္ခုနော အရညဝါသေနာ”တိ ဘေရဝသဒ္ဒံ သာဝေန္တိ, ဟတ္ထေဟိ သီသံ ပဟရိတွာ ပလာယနာကာရံ ကရောန္တိ။ “အသုကော ဘိက္ခု အရညံ ပဝိသိတွာ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ပာပကမ္မံ အကာသီ”တိ အယသော ပတ္ထရတိ။ ယဿ ပနေတေ စတ္တာရော ပစ္စယာ အတ္ထိ, တဿ အရညဝါသော ဣဇ္ဈတိ, သော ဟိ အတ္တနော သီလံ ပစ္စဝေက္ခန္တော ကိဉ္စိ ကာဠကံ ဝါ တိလကံ ဝါ အပဿန္တော ပီတိံ ဥပ္ပာဒေတွာ တံ ခယတော ဝယတော သမ္မသန္တော အရိယဘူမိံ ဩက္ကမတိ, အရညေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ အတ္တမနာ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တိ, ဣတိဿ ဥဒကေ ပက္ခိတ္တတေလဗိန္ဒု ဝိယ ယသော ဝိတ္ထာရိကော ဟောတိ။

တတ္ထ **ဝိဝိတ္တ**န္တိ သုညံ အပ္ပသဒ္ဒံ, အပ္ပနိဂ္ဃောသန္တိ အတ္ထော။ ဧတဒေဝ ဟိ သန္ဓာယ ဝိဘင်္ဂေ, “ဝိဝိတ္တန္တိ သန္တိကေ စေပိ သေနာသနံ ဟောတိ, တဉ္စ အနာကိဏ္ဏံ ဂဟဋ္ဌေဟိ ပဗ္ဗဇိတေဟိ, တေန တံ ဝိဝိတ္တ”န္တိ (ဝိဘ. ၅၂၆) ဝုတ္တံ။ သေတိ စေဝ အာသတိ စ ဧတ္ထာတိ **သေနာသနံ,** မဉ္စပီဌာဒီနမေတံ အဓိဝစနံ။ တေနာဟ – “သေနာသနန္တိ မဉ္စောပိ သေနာသနံ, ပီဌမ္ပိ ဘိသိပိ ဗိမ္ဗောဟနမ္ပိ, ဝိဟာရောပိ အဍ္ဎယောဂောပိ, ပါသာဒေါပိ, ဟမ္မိယမ္ပိ, ဂုဟာပိ, အဋ္ဋောပိ, မာဠောပိ, လေဏမ္ပိ, ဝေဠုဂုမ္ဗောပိ , ရုက္ခမူလမ္ပိ, မဏ္ဍပောပိ သေနာသနံ, ယတ္ထ ဝါ ပန ဘိက္ခူ ပဋိက္ကမန္တိ, သဗ္ဗမေတံ သေနာသန”န္တိ။ အပိစ “ဝိဟာရော အဍ္ဎယောဂေါ ပါသာဒေါ ဟမ္မိယံ ဂုဟာ”တိ ဣဒံ ဝိဟာရသေနာသနံ နာမ။ “မဉ္စော ပီဌံ, ဘိသိ ဗိမ္ဗောဟန”န္တိ ဣဒံ မဉ္စပီဌသေနာသနံ နာမ။ “စိမိလိကာ, စမ္မခဏ္ဍော, တိဏသန္ထာရော, ပဏ္ဏသန္ထာရော”တိ ဣဒံ သန္ထတသေနာသနံ နာမ။ “ယတ္ထ ဝါ ပန ဘိက္ခူ ပဋိက္ကမန္တီ”တိ ဣဒံ ဩကာသသေနာသနံ နာမာတိ ဧဝံ စတုဗ္ဗိဓံ သေနာသနံ ဟောတိ, တံ သဗ္ဗမ္ပိ သေနာသနဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတမေဝ။ ဣမဿ ပန သကုဏသဒိသဿ စာတုဒ္ဒိသဿ ဘိက္ခုနော အနုစ္ဆဝိကံ ဒဿေန္တော **အရညံ ရုက္ခမူလ**န္တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **အရည**န္တိ “နိက္ခမိတွာ ဗဟိ ဣန္ဒခီလာ, သဗ္ဗမေတံ အရည”န္တိ ဣဒံ ဘိက္ခုနီနံ ဝသေန အာဂတံ အရညံ။ “အာရညကံ နာမ သေနာသနံ ပဉ္စဓနုသတိကံ ပစ္ဆိမ”န္တိ (ပါရာ. ၆၅၄) ဣဒံ ပန ဣမဿ ဘိက္ခုနော အနုရူပံ, တဿ လက္ခဏံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဓုတင်္ဂနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တံ။ **ရုက္ခမူလ**န္တိ ယံကိဉ္စိ သန္ဒစ္ဆာယံ ဝိဝိတ္တံ ရုက္ခမူလံ။ **ပဗ္ဗတ** န္တိ သေလံ။ တတ္ထ ဟိ ဥဒကသောဏ္ဍီသု ဥဒကကိစ္စံ ကတွာ သီတာယ ရုက္ခစ္ဆာယာယ နိသိန္နဿ နာနာဒိသာသု ခာယမာနာသု သီတေန ဝါတေန ဗီဇိယမာနဿ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ။ **ကန္ဒရ** န္တိ ကံ ဝုစ္စတိ ဥဒကံ, တေန ဒါရိတံ, ဥဒကေန ဘိန္နံ ပဗ္ဗတပ္ပဒေသံ, ယံ နဒီတုမ္ဗန္တိပိ နဒီကုဉ္ဇန္တိပိ ဝဒန္တိ။ တတ္ထ ဟိ ရဇတပဋ္ဋသဒိသာ ဝါလိကာ ဟောန္တိ, မတ္ထကေ မဏိဝိတာနံ ဝိယ ဝနဂဟနံ, မဏိက္ခန္ဓသဒိသံ ဥဒကံ သန္ဒတိ။ ဧဝရူပံ ကန္ဒရံ ဩရုယှ ပါနီယံ ပိဝိတွာ ဂတ္တာနိ သီတာနိ ကတွာ ဝါလိကံ ဥဿာပေတွာ ပံသုကူလစီဝရံ ပညာပေတွာ နိသိန္နဿ သမဏဓမ္မံ ကရောတော စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ။ **ဂိရိဂုဟ**န္တိ ဒွိန္နံ ပဗ္ဗတာနံ အန္တရာ, ဧကသ္မိံယေဝ ဝါ ဥမင်္ဂသဒိသံ မဟာဝိဝရံ။ သုသာနလက္ခဏံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တံ။ **ဝနပတ္ထ** န္တိ အတိက္ကမိတွာ မနုဿာနံ ဥပစာရဋ္ဌာနံ, ယတ္ထ န ကသန္တိ န ဝပန္တိ။ တေနေဝါဟ – “ဝနပတ္ထန္တိ ဒူရာနမေတံ သေနာသနာနံ အဓိဝစန”န္တိအာဒိ (ဝိဘ. ၅၃၁)။ **အဗ္ဘောကာသ** န္တိ အစ္ဆန္နံ, အာကင်္ခမာနော ပနေတ္ထ စီဝရကုဋိံ ကတွာ ဝသတိ။ **ပလာလပုဉ္ဇ** န္တိ ပလာလရာသိံ ။ မဟာပလာလပုဉ္ဇတော ဟိ ပလာလံ နိက္ကဍ္ဎိတွာ ပဗ္ဘာရလေဏသဒိသေ အာလယေ ကရောန္တိ, ဂစ္ဆဂုမ္ဗာဒီနမ္ပိ ဥပရိ ပလာလံ ပက္ခိပိတွာ ဟေဋ္ဌာ နိသိန္နာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တိ, တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

ပစ္ဆာဘတ္တ န္တိ ဘတ္တဿ ပစ္ဆတော။ **ပိဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တော** တိ ပိဏ္ဍပာတပရိယေသနတော ပဋိက္ကန္တော။ **ပလ္လင်္က** န္တိ သမန္တတော ဦရုဗဒ္ဓါသနံ။ **အာဘုဇိတွာ**တိ ဗန္ဓိတွာ။ **ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယာ**တိ ဥပရိမံ သရီရံ

ဥဇုကံ ဌပေတွာ အင်္ဂါရသ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကေ ကောဋိယာ ကောဋိံ ပဋိပါဒေတွာ။ ဝေဠုဟိ နိသိန္နဿ စမ္မံသနဟာရူနိ န ပဏာမန္တိ။ အထဿ ယာ တေသံ ပဏာမနပစ္စယာ ခဏေ ခဏေ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ, တာ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တာသု အနုပ္ပဇ္ဇမာနာသု စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ န ပရိပတတိ, ဝုဒ္ဓိံ ဖာတိံ ဥပဂစ္ဆတိ။ **ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ** တိ ကမ္မဋ္ဌာနာဘိမုခံ သတိံ ဌပယိတွာ, မုခသမီပေ တ ကတွာတိ အတ္ထော။ တေနေဝ ဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တံ – ''အယံ သတိ ဥပဋ္ဌိတာ ဟောတိ သူပဋ္ဌိတာ နာသိကဂ္ဂေ တ မုခနိမိတ္တေ တ, တေန ဝုစ္စတိ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ''တိ (ဝိဘ. ၅၃၇)။ အထ တ **''ပရီ**တိ ပရိဂ္ဂဟဋ္ဌော, **မုခ**န္တိ နိယျာနဋ္ဌော, **သတီ**တိ ဥပဋ္ဌာနဋ္ဌော, တေန ဝုစ္စတိ ပရိမုခံ သတိ''န္တိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၆၄) ဧဝံ ပဋိသမ္ဘိဒါယံ ဝုတ္တနယေနပေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တတြာယံ သင်္ခေပေါ ''ပရိဂ္ဂဟိတနိယျာနသတိံ ကတွာ''တိ။

အဘိဇ္ဈံ လောကေ တိ ဧတ္ထ လုဇ္ဇနပလုဇ္ဇနဋ္ဌေန ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ လောကော, တသ္မာ ပဉ္စသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု ရာဂံ ပဟာယ ကာမစ္ဆန္ဒံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **ဝိဂတာဘိဇ္ဈေန** တိ ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန ပဟီနတ္တာ ဝိဂတာဘိဇ္ဈေန, န စက္ခုဝိညာဏသဒိသေနာတိ အတ္ထော။ **အဘိဇ္ဈာယ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ** တိ အဘိဇ္ဈာတော စိတ္တံ ပရိမောစေတိ။ ယထာ နံ သာ မုဉ္စတိ စေဝ, မုဉ္စိတွာ စ န ပုန ဂဏှာတိ, ဧဝံ ကရောတီတိ အတ္ထော။ **ဗျာပါဒပဒေါသံ ပဟာယာ** တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဗျာပဇ္ဇတိ ဣမိနာ စိတ္တံ ပူတိကမ္မာသာဒယော ဝိယ ပုရိမပကတိံ ပဇဟတီတိ **ဗျာပါဒေါ**။ ဝိကာရာပတ္တိယာ ပဒုဿတိ, ပရံ ဝာ ပဒူသေတိ ဝိနာသေတီတိ **ပဒေါသော**။ ဥဘယမေတံ ကောဓဿေဝေတံ အဓိဝစနံ။ **ထိနံ** စိတ္တဂေလညံ။ **မိဒ္ဓံ** စေတသိကဂေလညံ။ ထိနဉ္စ မိဒ္ဓဉ္စ **ထိနမိဒ္ဓံ**။ **အာလောကသညီ** တိ ရတ္တိမ္ပိ ဒိဝါ ဒိဋ္ဌအာလောကသဉ္ဇာနနသမတ္ထတာယ ဝိဂတနီဝရဏာယ ပရိသုဒ္ဓာယ သညာယ သမန္နာဂတော။ **သတော သမ္ပဇာနော**တိ သတိယာ စ ဉာဏေန စ သမန္နာဂတော။ ဣဒံ ဥဘယံ အာလောကသညာယ ဥပကာရတ္တာ ဝုတ္တံ။ ဥဒ္ဓစ္စဉ္စ ကုက္ကုစ္စဉ္စ **ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ**။ **တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော** တိ ဝိစိကိစ္ဆံ တရိတွာ အတိက္ကမိတွာ ဌိတော။ ''ကထမိဒံ ကထမိဒ''န္တိ ဧဝံ နပ္ပဝတ္တတီတိ **အကထံကထီ**။ **ကုသလေသု ဓမ္မေသူ** တိ အနဝဇ္ဇေသု ဓမ္မေသု။ ''ကိံ နု ခော ကုသလာ, ကထမိမေ ကုသလာ''တိ ဧဝံ န ဝိစိကိစ္ဆတိ န ကင်္ခတီတိ အတ္ထော။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဣမေသု ပန နီဝရဏေသု ဝစနတ္ထလက္ခဏာဒိဘေဒတော ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ သဗ္ဗံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တံ။

၂၉၇. **ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏေ** တိ ဣမေ ပဉ္စ နီဝရဏာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ အနုပ္ပန္နာယ လောကိယလောကုတ္တရာယ ပညာယ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ န ဒေန္တိ, ဥပ္ပန္နာ အပိ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော ပဉ္စ တ အဘိညာ ဥစ္ဆိန္ဒိတွာ ပါတေန္တိ; တသ္မာ ''ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏာ''တိ ဝုစ္စန္တိ။ **တထာဂတပဒံ ဣတိပီ**တိ ဣဒမ္ပိ တထာဂတဿ ဉာဏပဒံ ဉာဏဝဠဉ္ဇံ ဉာဏေန အက္ကန္တဋ္ဌာနန္တိ ဝုစ္စတိ။ **တထာဂတနိသေဝိတ**န္တိ တထာဂတဿ ဉာဏဖာသုကာယ နိဃံသိတဋ္ဌာနံ။ **တထာဂတာရဉ္ဇိတ**န္တိ တထာဂတဿ ဉာဏအဒ္ဓာယ အာရဉ္ဇိတဋ္ဌာနံ။

၂၉၉. **ယထာဘူတံ ပဇာနာတီ**တိ ယထာသဘာဝံ ပဇာနာတိ။ **နတွေဝ တာဝ အရိယသာဝကော နိဋ္ဌံ ဂတော ဟောတီ** တိ ဣမာ ဈာနာဘိညာ ဗာဟိရကေဟိပိ သာဓာရဏာတိ န တာဝ နိဋ္ဌံ ဂတော ဟောတိ။ မဂ္ဂက္ခဏေပိ အပရိယောသိတကိစ္စတာယ န တာဝ နိဋ္ဌံ ဂတော ဟောတိ။ **အပိစ ခော နိဋ္ဌံ ဂစ္ဆတီ** တိ အပိစ ခော ပန မဂ္ဂက္ခဏေ မဟာဟတ္ထိံ ပဿန္တော နာဂဝနိကော ဝိယ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ ဘဂဝတိ ဣမိနာ အာကာရေန တီသု ရတနေသု နိဋ္ဌံ ဂစ္ဆတိ။ **နိဋ္ဌံ ဂတော ဟောတီ**တိ ဧဝံ မဂ္ဂက္ခဏေ နိဋ္ဌံ ဂစ္ဆန္တော အရဟတ္တဖလက္ခဏေ ပရိယောသိတသဗ္ဗကိစ္စတာယ သဗ္ဗာကာရေန တီသု ရတနေသု နိဋ္ဌံ ဂတော ဟောတိ။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

စူဠဟတ္ထိပဒေါပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. မဟာဟတ္ထိပဒေါပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၀၀. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ မဟာဟတ္ထိပဒေါပမသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဇင်္ဂလာန** န္တိ ပထဝီတလစာရီနံ။ **ပါဏာန**န္တိ သပါဒကပါဏာနံ။ **ပဒဇာတာနီ**တိ ပဒါနိ။ **သမောဓာနံ ဂစ္ဆန္တီ** တိ ဩဓာနံ ပက္ခေပံ ဂစ္ဆန္တိ။ **အဂ္ဂမက္ခာယတီ** တိ သေဋ္ဌံ အက္ခာယတိ။ **ယဒိဒံ မဟန္တတ္တေနာ** တိ မဟန္တဘာဝေန အဂ္ဂံ အက္ခာယတိ, န ဂုဏဝသေနာတိ အတ္ထော။ **ယေ**

ကေစိ ကုသလာ ဓမ္မာတိ ယေ ကေစိ လောကိယာ တ လောကုတ္တရာ တ ကုသလာ ဓမ္မာ။ **သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တီ**တိ တွေ့ စ တုဗ္ဗိဓော သင်္ဂဟော – သဇာတိသင်္ဂဟော, သဉ္ဇာတိသင်္ဂဟော, ကိရိယသင်္ဂဟော, ဂဏနသင်္ဂဟောတိ။ တတ္ထ ''သဗ္ဗေ ခတ္တိယာ အာဂစ္ဆန္တု သဗ္ဗေ ဗြာဟ္မဏာ''တိ ဧဝံ သမာနဇာတိဝသေန သင်္ဂဟော **သဇာတိသင်္ဂဟော** နာမ။ ''သဗ္ဗေ ကောသလကာ သဗ္ဗေ မာဂဓကာ''တိ ဧဝံ သဉ္ဇာတိဒေသဝသေန သင်္ဂဟော **သဉ္ဇာတိသင်္ဂဟော** နာမ။ ''သဗ္ဗေ ရထိကာ သဗ္ဗေ ဓနုဂ္ဂဟာ''တိ ဧဝံ ကိရိယဝသေန သင်္ဂဟော **ကိရိယသင်္ဂဟော** နာမ။ ''စက္ခာယတနံ ကတမ က္ခန္ဓဂဏနံ ဂစ္ဆတီတိ? စက္ခာယတနံ ရူပက္ခန္ဓဂဏနံ ဂစ္ဆတိ။ ဟဉ္စိ စက္ခာယတနံ ရူပက္ခန္ဓဂဏနံ ဂစ္ဆတိ, တေန ဝတ ရေ ဝတ္တဗ္ဗေ စက္ခာယတနံ ရူပက္ခန္ဓေန သင်္ဂဟိတ''န္တိ (ကထာ. ၄၇၁), အယံ **ဂဏနသင်္ဂဟော** နာမ။ ဣမသ္မိံမ္ပိ ဌာနေ အယမေဝ အဓိပ္ပေတော။

နနု စ ''စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ ကတိ ကုသလာ ကတိ အကုသလာ ကတိ အဗျာကတာတိ ပဉှာယံ ဝိသဇ္ဇနေ သမုဒယသစ္စံ အကုသလံ, မဂ္ဂသစ္စံ ကုသလံ, နိရောဓသစ္စံ အဗျာကတံ, ဒုက္ခသစ္စံ သိယာ ကုသလံ, သိယာ အကုသ လံ, သိယာ အဗျာကတ''န္တိ (ဝိဘ. ၂၁၆-၂၁၇) အာဂတတ္တာ စတုဘူမကမ္ပိ ကုသလံ ဒိယဍ္ဍမေဝ သစ္စံ ဘဇတိ။ အထ ကသ္မာ မဟာထေရော စတူသု အရိယသစ္စေသု ဂဏနံ ဂစ္ဆတီတိ အာဟာတိ? သစ္စာနံ အညောညဂဓတ္တာ။ ယထာ ဟိ ''သာမိကမိဒံ, ဘိက္ခဝေ, ဒိယဍ္ဍသိက္ခာပဒသတံ အန္ဝဍ္ဍမာသံ ဥဒ္ဒေသံ အာဂစ္ဆတိ, ယတ္ထ အတ္တကာမာ ကုလပုတ္တာ သိက္ခန္တိ။ တိဿော ဣမာ, ဘိက္ခဝေ, သိက္ခာ အဓိသီလသိက္ခာ အဓိစိတ္တသိက္ခာ အဓိပညာသိက္ခာ''တိ (အ. နိ. ၃.၈၈) တွေ့ သာမိကမိဒံ ဒိယဍ္ဍသိက္ခာပဒသတံ ကော အဓိသီလသိက္ခာဝ ဟောတိ, တံ သိက္ခန္တောပိ တိဿော သိက္ခာ သိက္ခ တီတိ ဒဿိတော, သိက္ခာနံ အညောညဂဓတ္တာ။ ယထာ စ ကေဿ ဟတ္ထိပဒဿ စတူသု ကောဋ္ဌာသေသု ကေသိံ ကောဋ္ဌာသေ ဩတိဏ္ဏာနိပိ ဒွိသု တီသု စတူသု ကောဋ္ဌာသေသု ဩတိဏ္ဏာနိပိ သိင်္ဂါလသသမိကဒီနံ ဟာအနိ ဟတ္ ထိပဒေ သမောဓာနံ ဂတာနေဝ ဟောန္တိ။ ဟတ္ထိပဒတော အမုစ္စိတ္ဝာ တဿေဝ အညောဂဓတ္တာ။ ဧဝမေဝ ကေသ္ မိမ္ပိ ဒွိသုပိ တီသုပိ စတူသုပိ သစ္စေသု ဂဏနံ ဂတာ ဓမ္မာ စတူသု သစ္စေသု ဂဏနံ ဂတာဝ ဟောန္တိ; သစ္စာနံ အညော ဂဓတ္တာတိ ဒိယဍ္ဍသစ္စဂဏနံ ဂတေပိ ကုသလဓမ္မေ ''သဗ္ဗေ တေ စတူသု အရိယသစ္စေသု သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တီ''တိ အာဟ။ ''ဒုက္ခေ အရိယသစ္စေ''တိအာဒီသု ဥဒ္ဒေသပဒေသု စေဝ ဇာတိပိ ဒုက္ခာတိအာဒီသု နိဒ္ဒေသပဒေသု စ ယံ ဝတ္တ ဗ္ဗံ, တံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တမေဝ။ ကေဝလံ ပနေတ္ထ ဒေသနာနုက္ကမောဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃၀၁. ယထာ ဟိ ဆေကော ဝိလီဝကာရော သုဇာတံ ဝေဠုံ လဘိတ္ဝာ စတုဓာ ဆေတ္ဝာ တတော တယော ကောဋ္ဌာ သေ ဌပေတ္ဝာ ဧကံ ဂဏှိတ္ဝာ ပဉ္စဓာ ဘိန္ဒေယျ, တတောပိ စတ္တာရော ဌပေတ္ဝာ ဧကံ ဂဏှိတ္ဝာ ဖာလေန္တော ပဉ္စ ပေသိယော ကရေယျ, တတော စတဿော ဌပေတ္ဝာ ဧကံ ဂဏှိတ္ဝာ ကုစ္ဆိဘာဂံ ပိဋ္ဌိဘာဂန္တိ ဒွိဓာ ဖာလေတ္ ဝာ ပိဋ္ဌိဘာဂံ ဌပေတ္ဝာ ကုစ္ဆိဘာဂံ အာဒာယ တတော သမုဂ္ဂဗီဇနိတာလဝဏ္ဋာဒိနာနပ္ပကာရံ ဝေဠုဝိကတိံ ကရေယျ, သော ပိဋ္ဌိဘာဂဉ္စ ဣတရာ စ စတဿော ပေသိယော ဣတရေ စ စတ္တာရော ကောဋ္ဌာသေ ဣတရေ စ တယော ကော ဋ္ဌာသေ ကမ္မာယ န ဥပနေဿတီတိ န ဝတ္တဗ္ဗော။ ကေပ္ပဟာရေန ပန ဥပနေတုံ န သက္ကာ, အနုပုဗ္ဗေန ဥပနေဿ သတိ။ ဧဝမေဝ အယံ မဟာထေရောပိ ဝိလီဝကာရော သုဇာတံ ဝေဠုံ လဘိတ္ဝာ စတ္တာရော ကောဋ္ဌာသေ ဝိယ, ဣမံ မဟာ န္တံ သုတ္တန္တံ အာရဘိတ္ဝာ စတုအရိယသစ္စဝသေန မာတိကံ ဌပေသိ။ ဝိလီဝကာရဿ တယော ကောဋ္ဌာသေ ဌပေ တ္ဝာ ဧကံ ဂဟေတ္ဝာ တဿ ပဉ္စဓာ ကရဏံ ဝိယ ထေရဿ တီဏိ အရိယသစ္စာနိ ဌပေတ္ဝာ ဧကံ ဒုက္ခသစ္စံ ဂဟေတ္ဝာ ဘာဇေန္တဿ ခန္ဓဝသေန ပဉ္စဓာ ကရဏံ။ တတော ယထာ သော ဝိလီဝကာရော စတ္တာရော ကောဋ္ဌာသေ ဌပေတ္ဝာ ဧကံ ဘာဂံ ဂဟေတ္ဝာ ပဉ္စဓာ ဖာလေသိ, ဧဝံ ထေရော စတ္တာရော အရူပက္ခန္ဓေ ဌပေတ္ဝာ ရူပက္ခန္ဓံ ဝိဘဇန္တော **စ တ္တာရိ စ မဟာဘူတာနိ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပာဒာယ ရူပ**န္တိ ပဉ္စဓာ အကာသိ။ တတော ယထာ သော ဝိလီဝကာ ရော စတဿော ပေသိယော ဌပေတ္ဝာ ဧကံ ဂဟေတ္ဝာ ကုစ္ဆိဘာဂံ ပိဋ္ဌိဘာဂန္တိ ဒွိဓာ ဖာလေသိ, ဧဝံ ထေရော ဥပာဒာ ယ ရူပဉ္စ တိဿော စ ဓာတုယော ဌပေတ္ဝာ ဧကံ ပထဝီဓာတုံ ဝိဘဇန္တော အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရဝသေန ဒွိဓာ ဒဿေ သိ။ ယထာ သော ဝိလီဝကာရော ပိဋ္ဌိဘာဂံ ဌပေတ္ဝာ ကုစ္ဆိဘာဂံ အာဒာယ နာနပ္ပကာရံ ဝိလီဝဝိကတိံ အကာသိ, ဧဝံ ထေ ရော ဗာဟိရံ ပထဝီဓာတုံ ဌပေတ္ဝာ အဇ္ဈတ္တိကံ ပထဝီဓာတုံ ဝီသတိယာ အာကာရေဟိ ဝိဘဇိတ္ဝာ ဒဿေတုံ **ကတမာ စာဝုသော, အဇ္ဈတ္တိကာ ပထဝီဓာတု**တိအာဒိမာဟ။

ယထာ ပန ဝိလီဝကာရော ပိဋ္ဌိဘာဂဉ္စ ဣတရာ စ စတဿော ပေသိယော ဣတရေ စ စတ္တာရော ကောဋ္ဌာ သေ ဣတရေ စ တယော ကောဋ္ဌာသေ အနုပုဗ္ဗေန ကမ္မာယ ဥပနေဿတိ, န ဟိ သက္ကာ ဧကပ္ပဟာရေန ဥပနေတုံ,

ဧဝံ ထေရောပိ ဗာဟိရဉ္စ ပထဝီဓာတုံ ဣတရာ စ တိဿော ဓာတုယော ဥပါဒါရူပဉ္စ ဣတရေ စ စတ္တာရော အရူပိနော ခန္ဓေ ဣတရာနိ စ တီဏိ အရိယသစ္စာနိ အနုပုဗ္ဗေန ဝိဘဇိတွာ ဒဿေဿတိ, န ဟိ သက္ကာ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဒဿေတုံ။ အပိစ ရာဇပုတ္တူပမာယပိ အယံ ကမော ဝိဘာဝေတဗ္ဗော –

ဧကော ကိရ မဟာရာဇာ, တဿ ပရောသဟဿံ ပုတ္တာ။ သော တေသံ ပိဠန္ဓနပရိက္ခာရံ စတူသု ပေဋာသု ဌပေတွာ ဇေဋ္ဌပုတ္တဿ အပ္ပေသိ – “ဣဒံ တေ, တာတ, ဘာတိကာနံ ပိဠန္ဓနဘဏ္ဍံ တထာရူပေ ဆဏေ သမ္ပတ္တေ ပိဠန္ဓနံ နော ဒေဟီတိ ယာစန္တာနံ ဒဒေယျာသီ”တိ။ သော “သာဓု ဒေဝ”တိ သာရဂဗ္ဘေ ပဋိသာမေသိ, တထာရူပေ ဆဏဒိဝသေ ရာဇပုတ္တာ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ “ပိဠန္ဓနံ နော, တာတ, ဒေထ, နက္ခတ္တံ ကီဠိဿာမာ”တိ အာဟံသု။ တာတာ, ဇေဋ္ဌဘာတိကဿ တေ ဟတ္ထေ မယာ ပိဠန္ဓနံ ဌပိတံ, တံ အာဟရာပေတွာ ပိဠန္ဓထာတိ။ တေ သာဓူတိ ပဋိဿုဏိတွာ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ, “တုမှာကံ ကိရ နော ဟတ္ထေ ပိဠန္ဓနဘဏ္ဍံ, တံ ဒေထာ”တိ အာဟံသု။ သော ဧဝံ ကရိဿာမီတိ ဂဗ္ဘံ ဝိဝရိတွာ, စတဿော ပေဋာယော နီဟရိတွာ တိဿော ဌပေတွာ ဧကံ ဝိဝရိတွာ, တတော ပဉ္စ သမုဂ္ဂေ နီဟရိတွာ စတ္တာရော ဌပေတွာ ဧကံ ဝိဝရိတွာ, တတော ပဉ္စသု ကရဏ္ဍေသု နီဟရိတေသု စတ္တာရော ဌပေတွာ ဧကံ ဝိဝရိတွာ ပိဓာနံ ပဿေ ဌပေတွာ တတော ဟတ္ထူပဂပါဒူပဂါဒီနိ နာနပ္ပကာရာနိ ပိဠန္ဓနာနိ နီဟရိတွာ အဒါသိ။ သော ကိဉ္စာပိ ဣတရေဟိ စတူဟိ ကရဏ္ဍေဟိ ဣတရေဟိ စတူဟိ သမုဂ္ဂေဟိ ဣတရာဟိ တီဟိ ပေဋာဟိ န တာဝ ဘာဇေတွာ ဒေတိ, အနုပုဗ္ဗေန ပန ဒဿတိ, န ဟိ သက္ကာ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဒါတုံ။

တတ္ထ မဟာရာဇာ ဝိယ ဘဂဝါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ – “ရာဇာဟမသ္မိ သေလာတိ ဘဂဝါ, ဓမ္မရာဇာ အနုတ္တရော”တိ (သု. နိ. ၅၅၉)။ ဇေဋ္ဌပုတ္တော ဝိယ သာရိပုတ္တတ္ထေရော, ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ – “ယံ ခော တံ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာ ဝဒမာနော ဝဒေယျ, ‘ဘဂဝတော ပုတ္တော ဩရသော မုခတော ဇာတော ဓမ္မဇော ဓမ္မနိမ္မိတော ဓမ္မဒါယာဒော, နော အာမိသဒါယာဒော’တိ သာရိပုတ္တမေဝ တံ သမ္မာ ဝဒမာနော ဝဒေယျ, ဘဂဝတော ပုတ္တော။ပေ.။ နော အာမိသဒါယာဒော”တိ (မ. နိ. ၃.၉၇)။ ပရောသဟဿရာဇပုတ္တာ ဝိယ ဘိက္ခုသင်္ဃော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

“ပရောသဟဿံ ဘိက္ခူနံ၊ သုဂတံ ပယိရုပါသတိ။
ဒေသေန္တံ ဝိရဇံ ဓမ္မံ၊ နိဗ္ဗာနံ အကုတောဘယ”န္တိ။ (သံ. နိ. ၁.၂၁၆)။

ရညော တေသံ ပုတ္တာနံ ပိဠန္ဓနံ စတူသု ပေဋာသု ပက္ခိပိတွာ ဇေဋ္ဌပုတ္တဿ ဟတ္ထေ ဌပိတကာလော ဝိယ ဘဂဝတော ဓမ္မသေနာပတိဿ ဟတ္ထေ စတုသစ္စပ္ပကာသနာယ ဌပိတကာလော, တေနေတဟ – “သာရိပုတ္တော, ဘိက္ခဝေ, ပဟောတိ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ဝိတ္ထာရေန အာစိက္ခိတုံ ဒေသေတုံ ပညာပေတုံ ပဋ္ဌပေတုံ ဝိဝရိတုံ ဝိဘဇိတုံ ဥတ္တာနီကာတု”န္တိ (မ. နိ. ၃.၃၇၁)။ တထာရူပေ ခဏေ တေသံ ရာဇပုတ္တာနံ တံ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပိဠန္ဓနံ ယာစနကာလော ဝိယ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဝဿူပနာယိကသမယေ အာဂန္တွာ ဓမ္မဒေသနာယ ယာစိတကာလော။ ဥပကဋ္ဌာယ ကိရ ဝဿူပနာယိကာယ ဣဒံ သုတ္တံ ဒေသိတံ။ ရညော, “တာတာ, ဇေဋ္ဌဘာတိကဿ တေ ဟတ္ထေ မယာ ပိဠန္ဓနံ ဌပိတံ တံ အာဟရာပေတွာ ပိဠန္ဓထာ”တိ ဝုတ္တကာလော ဝိယ သမ္ဗုဒ္ဓေနာပိ, “သေဝထ, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေ, ဘဇထ, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေ။ ပဏ္ဍိတာ ဘိက္ခူ အနုဂ္ဂါဟကာ သဗြဟ္မစာရီန”န္တိ ဧဝံ ဓမ္မသေနာပတိနော သန္တိကေ ဘိက္ခူနံ ပေသိတကာလော။

ရာဇပုတ္တေဟိ ရညော ကထံ သုတွာ ဇေဋ္ဌဘာတိကဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပိဠန္ဓနံ ယာစိတကာလော ဝိယ ဘိက္ခူဟိ သတ္ထုကထံ သုတွာ ဓမ္မသေနာပတိံ ဥပသင်္ကမ္မ ဓမ္မဒေသနံ အာယာစိတကာလော။ ဇေဋ္ဌဘာတိကဿ ဂဗ္ဘံ ဝိဝရိတွာ စတဿော ပေဋာယော နီဟရိတွာ ဌပနံ ဝိယ ဓမ္မသေနာပတိဿ ဣမံ သုတ္တန္တံ အာရဘိတွာ စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ ဝသေန မာတိကာယ ဌပနံ။ တိဿော ပေဋာယော ဌပေတွာ ဧကံ ဝိဝရိတွာ တတော ပဉ္စသမုဂ္ဂနီဟရဏံ ဝိယ တီဏိ အရိယသစ္စာနိ ဌပေတွာ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ ဝိဘဇန္တဿ ပဉ္စက္ခန္ဓဒဿနံ။ စတ္တာရော သမုဂ္ဂေ ဌပေတွာ ဧကံ ဝိဝရိတွာ တတော ပဉ္စကရဏ္ဍနီဟရဏံ ဝိယ စတ္တာရော အရူပက္ခန္ဓေ ဌပေတွာ ဧကံ ရူပက္ခန္ဓံ ဝိဘဇန္တဿ စတုမဟာဘူတဥပါဒါရူပဝသေန ပဉ္စကောဋ္ဌာသဒဿနံ။

၃၀၂. စတ္တာရော ကရဇ္ဇော ဥပေတ္တ ကော် ဝိဝရိတ္တ ပိဓာနံ ပဿေ ဥပေတ္တ ဟတ္ထျုပဂဟာဒူပကဒိပိဋ္ဌနဒ္ဓနအာနံ ဝိယ တီဏိ မဟာဘူတာနိ ဥပဟာအရူပဋ္ဌ ဥပေတ္တ ကော် ပထဝီဓာတုံ ဝိဘဇန္တဿ ဗာဟိရံ တာဝ ပိဓာနံ ဝိယ ဥပေတ္တ အဇ္ဈတ္တိကာယ ပထဝီဓာတုယာ နာနာသဘာဝတော ဝိသတိယာ အာကာရေဟိ ဒဿနတ္ထံ "ကတမာ စာဝုသော အဇ္ဈတ္တိကာ ပထဝီဓာတူ"တိအာဒိဝစနံ။

တဿ ပန ရာဇပုတ္တဿ တေဟိ စတူဟိ ကရဇ္ဇေဟိ စတူဟိ သမုဂ္ဂေဟိ တီဟိ စ ပေဋ္ဌာဟိ ပဋ္ဌာ အနုပုဗ္ဗေန နီဟရိတ္တ ပိဋ္ဌနဒ္ဓနအာနံ ဝိယ ထေရဿာပိ ဣတရေသဋ္ဌ တိဏ္ဏံ မဟာဘူတာနံ ဥပဟာအရူပဟနဋ္ဌ စတုန္နံ အရူပက္ခန္ဓာနဥ စ တိဏ္ဏံ အရိယသစ္စာနဋ္ဌ ပဋ္ဌာ အနုပုဗ္ဗေန ဘာဇေတ္တ ဒဿနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယံ ပနေတံ "ကတမာ စာဝုသော, အဇ္ဈတ္တိကာ ပထဝီဓာတူ"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ** န္တိ ဥဘယမ္ပေတံ နိယကာဓိဝစနမေဝ။ **ကက္ခဠ** န္တိ ထဒ္ဓံ။ **ခရိဂတ** န္တိ ဖရုသံ။ **ဥပာဒိန္န** န္တိ န ကမ္မသမုဋ္ဌာနမေဝ, အဝိသေသေန ပန သရီရဋ္ဌကဿေတံ ဂဟဏံ။ သရီရဋ္ဌကဥ္ဟိ ဥပာဒိန္နံ ဝါ ဟောတု, အနုပာဒိန္နံ ဝါ, အာဒိန္နဂဟိတပရာမဋ္ဌဝသေန သဗ္ဗံ ဥပာဒိန္နမေဝ နာမ။ သေယျထိဒံ – ကေသာ လောမာ။ပေ.။ ဥဒရိယံ ကရီသန္တိ ဣဒံ ဓာတုကမ္မဋ္ဌာနိကဿ ကုလပုတ္တဿ အဇ္ဈတ္တိကပထဝီဓာတုဝသေန တာဝ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိဘတ္တံ။ တတ္ထ ပန မနသိကာရံ အာရဘိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ဂဟေတုကာမေန ယံ ကာတဗ္ဗံ, တံ သဗ္ဗံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ မတ္ထလုင်္ဂံ ပန န ဣဓ ဟဋ္ဌိအာရုဋ္ဌံ။ တမ္ပိ အာဟရိတ္တ, ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒိဝသေန ဝဝတ္ထပေတွာ, "အယမ္ပိ အစေတနာ အဗျာကတာ သုညာ ထဒ္ဓာ ပထဝီဓာတု ဧဝ"တိ မနသိ ကာတဗ္ဗံ။ **ယံ ဝါ ပနညမ္ပိ** တိ ဣဒံ ဣတရေသု တီသု ကောဋ္ဌာသေသု အနုဂတာယ ပထဝီဓာတုယာ ဂဟဏတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ယာ စေဝ ခေါ ပန အဇ္ဈတ္တိကာ ပထဝီဓာတူ** တိ ယာ စ အယံ ဝုတ္တပ္ပကာရာ အဇ္ဈတ္တိကာ ပထဝီဓာတု။ **ယာ စ ဗာဟိရာ** တိ ယာ စ ဝိဘင်္ဂေ, "အယော လောဟံ တိပု သီသ"န္တိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၁၇၃) နယေန အာဂတာ ဗာဟိရာ ပထဝီဓာတု။

တ္တောဝတာ ထေရေန အဇ္ဈတ္တိကာ ပထဝီဓာတု နာနာသဘာဝတော ဝိသတိယာ အာကာရေဟိ ဝိတ္ထာရေန ဒဿိတာ, ဗာဟိရာ သင်္ခေပေန။ ကသ္မာ? ယသ္မိဥ္ဟိ ဌာနေ သတ္တာနံ အာလယော နိကန္တိ ပတ္ထနာ ပရိယုဋ္ဌာနံ ဂဟဏံ ပရာမာသော ဗလဝ ဟောတိ, တတ္ထ တေသံ အာလယာဒီနံ ဥဒ္ဒရဏတ္ထံ ဗုဒ္ဓါ တ ဗုဒ္ဓသာဝကာ တ ဝိတ္ထာရကထံ ကထေန္တိ။ ယတ္ထ ပန န ဗလဝ, တတ္ထ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စာဘာဝတော သင်္ခေပေန ကထေန္တိ။ ယထာ ဟိ ကဿကော ခေတ္တံ ကသမာနော ယတ္ထ မူလသန္တာနကာနံ ဗလဝတာယ နင်္ဂလံ လဂ္ဂတိ, တတ္ထ ဂေဏ္ဍေ ဥပေတ္တ ပံသုံ ဝိယူဟိတ္တ မူလသန္တာနကာနိ ဆေတ္တ ဆေတ္တ ဥဒ္ဓရန္တော ဗဟုံ တယာမံ ကရောတိ။ ယတ္ထ တာနိ နတ္ထိ, တတ္ထ ဗလဝံ ပယောဂံ ကတ္တ ဂေဏ္ဍေ ပိဋ္ဌိယံ ပဟာရမာနော ကသတိယေဝ, ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပထဝီဓာတုရေဝေသာ တိ ဒုဝိဓာပေသာ ထဒ္ဓဋ္ဌေန ကက္ခဠဋ္ဌေန ဖရုသဋ္ဌေန ဧကလက္ခဏာ ပထဝီဓာတုယေဝ ,
အာဝုသောတိ အဇ္ဈတ္တိကံ ဗာဟိရာယ သဒ္ဓိံ ယောဇေတ္တ ဒဿေတိ။ ယသ္မာ ဗာဟိရာယ ပထဝီဓာတုယာ အစေတနာဘာဝေ ပါကဋော, န အဇ္ဈတ္တိကာယ, တသ္မာ သာ ဗာဟိရာယ သဒ္ဓိံ ဧကသဒိသာ အစေတနာယေဝတိ ဂဏှန္တဿ သုခပရိဂ္ဂဟော ဟောတိ။ ယထာ ကိံ? ယထာ ဒန္တေန ဂေဏ္ဍေန သဒ္ဓိံ ယောဇိတော အဒန္တော ကတိပါဟမေဝ ဝိသူကာယတိ ဝိပ္ဖန္ဒတိ, အထ န စိရဿေဝ ဒမထံ ဥပေတိ။ ဧဝံ အဇ္ဈတ္တိကာပိ ဗာဟိရာယ သဒ္ဓိံ ဧကသဒိသာတိ ဂဏှန္တဿ ကတိပါဟမေဝ အစေတနာဘာဝေ န ဥပဋ္ဌာတိ, အထ န စိရေနေဝဿာ အစေတနာဘာဝေ ပါကဋော ဟောတိ။ **တံ နေတံ မမာ** တိ တံ ဥဘယမ္ပိ န ဧတံ မမ, န ဧသောဟမသ္မိ, န ဧသော မေ အတ္တာတိ ဧဝံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ယထာဘူတ** န္တိ ယထာသဘာဝံ, တဉ္ဟိ အနိစ္စာဒိသဘာဝံ, တသ္မာ အနိစ္စံ ဒုက္ခမနတ္တာတိ ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

ဟောတိ ခေါ သော, အာဝုသော တိ ကသ္မာ အာရဘိ? ဗာဟိရအာပေါဓာတုဝသေန ဗာဟိရာယ ပထဝီဓာတုယာ ဝိနာသံ ဒဿေတွာ တတော ဝိသေသတရေန ဥပါဒိန္နာယ သရီရဋ္ဌကပထဝီဓာတုယာ ဝိနာသဒဿနတ္ထံ။ **ပကုပ္ပတီ** တိ အာပေါသံဝဋ္ဋဝသေန ဝဍ္ဎမာနာ ကုပ္ပတိ။ **အန္တရဟိတာ တသ္မိံ သမယေ ဗာဟိရာ ပထဝီဓာတု ဟောတီ** တိ တသ္မိံ သမယေ ကောဋိသတသဟဿစက္ကဝာဠေ ခါရောဒကေန ဝိလီယမာနာ ဥဒကာနုဂတာ ဟုတွာ သဗ္ဗာ ပဗ္ဗတာဒိဝသေန သဏ္ဌိတာ ပထဝီဓာတု အန္တရဟိတာ ဟောတိ။ ဝိလီယိတွာ ဥဒကမေဝ ဟောတိ။ **တာဝ မဟလ္လိကာယာ** တိ တာဝ မဟန္တာယ။

ဒုဝေ သတသဟဿာနိ၊ စတ္တာရိ နဟုတာနိ စ။
ဧတ္တကံ ဗဟလတ္တေန၊ သင္ခ္ယာတာယံ ဝသုန္ဓရာတိ။ –

ဧဝံ ဗဟလတ္တေနေဝ မဟန္တာယ, ဝိတ္ထာရတော ပန ကောဋိသတသဟဿစက္ကဝာဠပ္ပမာဏာယ။ **အနိစ္စတာ**တိ ဟုတွာ အဘာဝတာ။ **ခယဓမ္မတာ**တိ ခယံ ဂမနသဘာဝတာ ။ **ဝယဓမ္မတာ**တိ ဝယံ ဂမနသဘာဝတာ။ **ဝိပရိဏာမဓမ္မတာ**တိ ပကတိ ဝိဇဟနသဘာဝတာ, ဣတိ သဗ္ဗေဟိပိ ဣမေဟိ ပဒေဟိ အနိစ္စလက္ခဏမေဝ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန အနိစ္စံ, တံ ဒုက္ခံ။ ယံ ဒုက္ခံ, တံ အနတ္တာတိ တီဏိပိ လက္ခဏာနိ အာဂတာနေဝ ဟောန္တိ။ **မတ္တဋ္ဌကဿာ** တိ ပရိတ္တဋ္ဌိတိကဿ, တတ္ထ ဒ္ဝီဟာကာရေဟိ ဣမဿ ကာယဿ ပရိတ္တဋ္ဌိတိတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ ဌိတိပရိတ္တတာယ စ သရသပရိတ္တတာယ စ။ အယဉှိ အတီတေ စိတ္တက္ခဏေ ဇီဝိတ္ထ, န ဇီဝတိ, န ဇီဝိဿတိ။ အနာဂတေ စိတ္တက္ခဏေ ဇီဝိဿတိ, န ဇီဝတိ, န ဇီဝိတ္ထ။ ပစ္စုပ္ပန္နေ စိတ္တက္ခဏေ ဇီဝတိ , န ဇီဝိတ္ထ, န ဇီဝိဿတီတိ ဝုစ္စတိ။

“ဇီဝိတံ အတ္တဘာဝေါ စ၊ သုခဒုက္ခာ စ ကေဝလာ။
ဧကစိတ္တသမာယုတ္တာ၊ လဟု သော ဝတ္တတေ ခဏော”တိ။ –

ဣဒံ ဝေဿ ပရိတ္တဋ္ဌိတိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ **ဌိတိပရိတ္တတာယ** ပရိတ္တဋ္ဌိတိတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အဿာသပဿာသူပနိဗဒ္ဓါဒိဘာဝေန ပနဿ **သရသပရိတ္တတာ** ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သတ္တာနဉှိ အဿာသူပနိဗဒ္ဓံ ဇီဝိတံ, ပဿာသူပနိဗဒ္ဓံ ဇီဝိတံ, အဿာသပဿာသူပနိဗဒ္ဓံ ဇီဝိတံ, မဟာဘူတူပနိဗဒ္ဓံ ဇီဝိတံ, ကဗဠီကာရာဟာရူပနိဗဒ္ဓံ ဇီဝိတံ, ဝိညာဏူပနိဗဒ္ဓံ ဇီဝိတန္တိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရိတံ။

တဏှုပါဒိန္နဿာ တိ တဏှာယ အာဒိန္နဂဟိတပရာမဋ္ဌဿ **အဟန္တိ ဝါ မမန္တိ ဝါ အသ္မီတိ ဝါ။ အထ ခွတဿ နောတေဝေတ္ထ ဟောတီ**တိ အထ ခေါ အဿ ဘိက္ခုနော ဧဝံ တီဏိ လက္ခဏာနိ အာရောပေတွာ ပဿန္တဿ ဧတ္ထ အဇ္ဈတ္တိကာယ ပထဝီဓာတုယာ အဟန္တိ ဝါတိအာဒိ တိဝိဓော တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဂ္ဂါဟော နောတေဝ ဟောတိ, န ဟောတိယေဝါတိ အတ္ထော။ ယထာ စ အာပောဓာတုဝသေန, ဧဝံ တေဇောဓာတုဝါယောဓာတုဝသေနပိ ဗာဟိရာယ ပထဝီဓာတုယာ အန္တရဓာနံ ဟောတိ။ ဣမဲ ပန ဧကံယေဝ အာဂတံ။ ဣတရာနိပိ အတ္ထတော ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

တဉ္စေ, အာဝုသော တိ ဣမဲ တဿ ဓာတုကမ္မဋ္ဌာနိကဿ ဘိက္ခုနော သောတဒ္ဝါရေ ပရိဂ္ဂဟံ ပဋ္ဌပေန္တော ဗလံ ဒဿေတိ။ **အက္ကောသန္တိ** တိ ဒသဟိ အက္ကောသဝတ္ထူဟိ အက္ကောသန္တိ။ **ပရိဘာသန္တိ** တိ တယာ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ကတံ, ဧဝဉ္စ ဧဝဉ္စ တံ ကရိဿာမာတိ တဇ္ဇယ ပရိဘာသန္တိ။ **ရောသေန္တိ** တိ ဃဋ္ဋေန္တိ။ **ဝိဟေသေန္တိ** တိ ဒုက္ခာပေန္တိ, သဗ္ဗံ တဇ္ဇယ ဃဋ္ဋနမေဝ ဝုတ္တံ။ **သော ဧဝံ** သော ဓာတုကမ္မဋ္ဌာနိကော ဧဝံ သမ္ပဇာနာတိ။ **ဥပ္ပန္နာ ခေါ မေ အယန္တိ** သမ္ပတိဝတ္တမာနုပ္ပန္နဘာဝေန စ သမုဒါစာရုပ္ပန္နဘာဝေန စ ဥပ္ပန္နာ။ **သောတသမ္ဖဿဇာ**တိ ဥပနိဿယဝသေန သောတသမ္ဖဿတော ဇာတာ သောတဒ္ဝါရဇဝနဝေဒနာ, **ဖဿော အနိစ္စော** တိ သောတသမ္ဖဿော ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စောတိ ပဿတိ။ ဝေဒနာဒယောပိ သောတသမ္ဖဿသမ္ပယုတ္တာဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဓာတာရမ္မဏမေဝ** တိ ဓာတုသင္ခာတမေဝ အာရမ္မဏံ။ **ပက္ခန္ဒတိ** တိ ဩတရတိ။ **ပသီဒတီ**တိ တသ္မိံ အာရမ္မဏေ ပသီဒတိ, ဘုမ္မဝစနမေဝ ဝါ ဧတံ။ ဗျဉ္ဇနသန္ဓိဝသေန “ဓာတာရမ္မဏမေဝ”တိ ဝုတ္တံ, ဓာတာရမ္မဏေယေဝါတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **အဓိမုစ္စတီ** တိ ဓာတုဝသေန ဧဝန္တိ အဓိမောက္ခံ လဘတိ, န ရဇ္ဇတိ, န ဒုဿတိ။ အယဉှိ သောတဒ္ဝါရမှိ အာရမ္မဏေ အာပာထဂတေ မူလပရိညာအာဂန္တုကတာဝကာလိကဝသေန ပရိဂ္ဂဟံ ကရောတိ, တဿ ဝိတ္ထာရကထာ သတိပဋ္ဌာနေ သတိသမ္ပဇညပဗ္ဗေ ဝုတ္တာ။ သာ ပန တတ္ထ စက္ခုဒွာရဝသေန ဝုတ္တာ, ဣဓ သောတဒ္ဝါရဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဧဝံ ကတပရိဂ္ဂဟဿ ဟိ ဓာတုကမ္မဋ္ဌာနိကဿ ဗလဝဝိပဿကဿ သစေပိ စက္ခုဒွာရာဒီသု အာရမ္မဏေ အာပာထဂတေ အယောနိသော အာဝဇ္ဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဝေဋ္ဌဗ္ဗနံ ပတွာ ဧကံ ဒွေ ဝါရေ အာသေဝနံ လဘိတွာ စိတ္တံ ဘဝင္ဂမေဝ ဩတရတိ, န ရာဂါဒိဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အယံ ကောဋိပ္ပတ္တော တိက္ခဝိပဿကော။ အပရဿ ရာဂါဒိဝသေန ဧကံ ဝါရံ ဇဝနံ ဇဝတိ, ဇဝနပရိယောသာနေ ပန ရာဂါဒိဝသေန ဧဝံ မေ ဇဝနံ ဇဝိတန္တိ အာဝဇ္ဇတော အာရမ္မဏံ ပရိဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ, ပုန ဝါရံ တထာ န ဇဝတိ။ အပရဿ ဧကဝါရံ ဧဝံ အာဝဇ္ဇတော ပုန ဒုတိယဝါရံ ရာဂါဒိဝသေန

ဇဝနံ ဇဝတိယေဝ, ဒုတိယတရာဝသာနေ ပန ဧဝံ မေ ဇဝနံ ဇဝိတန္တိ အာဝဇ္ဇတော အာရမ္မဏံ ပရိဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ, တတိယတရေ တထာ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဇွေ ပန ပဌမော အတိတိက္ခော, တတိယော အတိမန္ဒော, ဒုတိယသ္သ ပန ဝသေန က္ကမသ္မိံ သုတ္တေ, လဠုကိကောပမေ, က္ကန္ဒိယဘာဝနေ စ အယမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧဝံ သောတဒ္ဒတရေ ပရိဂ္ဂဟိတဝသေန ဓာတုကမ္မဋ္ဌာနိကသ္သ ဗလံ ဒသ္သေတ္ဝာ က္ကအနိ ကာယဒ္ဒတရေ ဒီပေန္တော **တဗ္ဗေ, အာဝုသော** တိအာဒိမာဟ။ အနိဋ္ဌာရမ္မဏာဥဟိ ပတ္ဝာ ဒ္ဝိသု တရေသု ကိလမတိ သောတဒ္ဒတရေ စ ကာယဒ္ဒတရေ စ။ တသ္မာ ယထာ နာမ ခေတ္တသ္သာမိ ပုရိသော ကုအလံ ဂဟေတ္ဝာ ခေတ္တံ အနုသဥ္စရန္တော ယတ္ထ တ တတ္ထ တ မတ္တိကပိဏ္ဍံ အဒတ္ဝာ ဒုဗ္ဗလဌာနေသုယေဝ ကုအလေန ဘူမိံ ဘိန္ဒိတ္ဝာ သတိဏမတ္တိကပိဏ္ဍံ ဒေတိ။ ဧဝမေဝ မဟာထေရော အနာဂတေ သိက္ခာကာမာ ပဓာနကမ္မိကာ ကုလပုတ္တာ က္ကမေသု ဒ္ဝတရေသု သံဝရံ ပဋ္ဌပေတ္ဝာ ခိပ္ပမေဝ ဇာတိဇရာမရဏာသ္သ အန္တံ ကရိသ္သန္တီတိ က္ကမေသုယေဝ ဒ္ဝိသု ဒ္ဝတရေသု ကဋ္ဌဟံ ကတ္ဝာ သံဝရံ ဒေသေန္တော က္ကမံ ဒေသနံ အာရဘိ။

တတ္ထ **သမုအာစရန္တီ** တိ ဥပက္ကမန္တိ။ **ဟဏိသမ္ဖသ္သေနာ** တိ ဟဏိပ္ပဟာရေန, က္ကတရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **တထာဘူတောတ**ိ တထာသဘာဝေ။ **ယထာဘူတသ္မိံ** န္တိ ယထာသဘာဝေ။ **ကမန္တီ** တိ ပဝတ္တန္တိ။ **ဧဝံ ဗုဒ္ဓံ အနုသ္သရ တော**တိအာဒီသု က္ကတိပိ သော ဘဂဝတိအာဒိနာ နယေန အနုသ္သရန္တောပိ ဗုဒ္ဓံ အနုသ္သရတိ, ဝုတ္တံ ခော ပနေတံ ဘဂဝတာတိ အနုသ္သရန္တောပိ အနုသ္သရတိယေဝ။ သ္ဝတက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မောတိအာဒိနာ နယေန အနုသ္သရန္တောပိ ဓမ္မံ အနုသ္သရတိ, ကကစူပမောဝါဒံ အနုသ္သရန္တောပိ အနုသ္သရတိယေဝ။ သုပ္ပဋိပန္နောတိအာဒိနာ နယေန အနုသ္သရန္တောပိ သင်္ဃံ အနုသ္သရတိ, ကကစောကန္တနံ အဓိဝာသယမာနသ္သ ဘိက္ခုနော ဂုဏံ အနုသ္သရမာနောပိ အနုသ္သရတိယေဝ။

ဥပေက္ခာ ကုသလနိသ္သိတာ န သဏ္ဌာတီ တိ က္ကဓ ဝိပသ္သနုပေက္ခာ အဓိပ္ပေတာ။ **ဥပေက္ခာ ကုသလနိသ္သိတာ သဏ္ဌာတီ**တိ က္ကဓ ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ, သာ ပနေသာ ကိဥ္စာပိ ခီဏာသဝသ္သ က္ကဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု အာရမ္မဏေသု အရဇ္ဇနာဒိဝသေန ပဝတ္တတိ, အယံ ပန ဘိက္ခု ဝီရိယဗလေန ဘာဝနာသိဒ္ဓိယာ အတ္တနော ဝိပသ္သနံ ခီဏာသဝသ္သ ဆဠင်္ဂုပေက္ခာဌာနေ ဌပေတီတိ ဝိပသ္သနာဝ ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ နာမ ဇာတာ။

၃၀၃. အာပေါဓာတုနိဒ္ဒေသေ **အာပေါဂတန္တိ** သဗ္ဗအာပေသု ဂတံ အလ္လယူသဘာဝလက္ခဏံ။ **ပိတ္တံ သေမ္ဟ** န္တိအာဒီသု ပန ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ သဗ္ဗံ သဒ္ဓိံ ဘာဝနာနယေန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တံ။ **ပကုပ္ပတီ** တိ ဩဃဝသေန ဝဍ္ဎတိ, သမုဒ္ဒတော တ ဥဒကံ ဥတ္တရတိ, အယမသ္သ ပကတိကောပ ပကောပေ, အာပေါသံဝဋ္ဋကာလေ ပန ကောဋိသတသဟသ္သ သစက္ကတင်္ဂံ ဥဒကပူရမေဝ ဟောတိ။ **ဩဂစ္ဆန္တီ** တိ ဟေဋ္ဌာ ဂစ္ဆန္တိ, ဥဒ္ဓနေ အာရောပိတဥဒကံ ဝိယ ခယံ ဝိနာသံ ဟာပုဏန္တိ။ သေသံ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၃၀၄. တေဇောဓာတုနိဒ္ဒေသေ **တေဇောဂတန္တိ** သဗ္ဗတေဇေသု ဂတံ ဥဏှတ္တလက္ခဏံ။ တေဇော ဧဝ တ တေဇောဘာဝံ ဂတန္တိ **တေဇောဂတံ**။ ပုရိမေ အာပေါဂတေပိ ပစ္ဆိမေ တယောဂတေပိ ဧသေဝ နယော။ **ယေန စာ**တိ ယေန တေဇောဂတေန။ တသ္မိံ ကုပ္ပိတေ အယံ ကာယော သန္တပ္ပတိ, ဧကာဟိကဇရာဒိဘာဝေန ဥသုမဇာတော ဟောတိ။ **ယေန စ ဇီရီယတီ**တိ ယေန အယံ ကာယော ဇီရတိ, က္ကန္ဒြိယဝေကလ္လတ္တံ ဗလပရိက္ခယံ ဝလိပလိတာဒိဘာဝဥ္စ ပာပုဏာတိ။ **ယေန စ ပရိဍယ္ဟတီ**တိ ယေန ကုပ္ပိတေန အယံ ကာယော ဍယ္ဟတိ, သော စ ပုဂ္ဂလော ဍယ္ဟာမိ ဍယ္ဟာမီတိ ကန္ဒန္တော သတဓောတသပ္ပိဂောသီတစန္ဒနာဒိလေပဥ္စ တာလဝဏ္ဋဝါတဥ္စ ပစ္စာသီသတိ။ **ယေန စ အသိတပီတခာယိ တသာယိတံ သမ္မာ ပရိဏာမံ ဂစ္ဆတီ**တိ ယေန တံ အသိတံ တ ဩဒနာဒိ, ပီတံ တ ပာနကာဒိ, ခာယိတံ တ ပိဋ္ဌခဇ္ဇကာဒိ, သာယိတံ တ အမ္ဗပက္ကမဓုဖာဏိတာဒိ သမ္မာ ပရိပာကံ ဂစ္ဆတိ, ရသာဒိဘာဝေန ဝိဝေကံ ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရတော ပန ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ သဗ္ဗံ သဒ္ဓိံ ဘာဝနာနယေန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တံ။

ဟာရိတန္တိ ဟာရိတမေဝ။ အလ္လတိဏာဒီနိ အာဂမ္မ နိဗ္ဗာယတီတိ အတ္ထော။ **ပန္ထန္တ** န္တိ မဟာမဂ္ဂမေဝ။ **သေလန္တ** န္တိ ပဗ္ဗတံ။ **ဥဒကန္တ** န္တိ ဥဒကံ။ **ရမဏီယံ တ ဘူမိဘာဂ** န္တိ တိဏဂုမ္ဗာဒိရဟိတံ, ဝိဝိတ္တံ အဗ္ဘောကာသံ ဘူမိဘာဂံ။ **အနာဟာရာ**တိ နိရာဟာရာ နိရုပာဒါနာ, အယမ္ပိ ပကတိယာဝ တေဇောဝိကာရော ဝုတ္တော, တေဇောသံဝဋ္ဋကာ

လေ ပန ကောဋ္ဌိသတသဟဿစက္ကတဠံ့ ဈာပေတွာ ဆာရိကာမတ္တမ္ပိ န တိဋ္ဌတိ။ **နှာရုဒဒ္ဒုလေနာ** တိ စမ္မနိလ္လေခနေန။ **အဂ္ဂိံ ဂဝေသန္တိ** တိ ဇေရူပံ သုခုမံ ဥပဟနံ ဂဟေတွာ အဂ္ဂိံ ပရိယေသန္တိ, ယံ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ဥသုမံ လဘိတွာ ပဇ္ဇလတိ, သေသမိဓာပိ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၃၀၅. တယောဓာတုနိဒ္ဒေသေ **ဥဒ္ဒင်္ဂမာ တတာ** တိ ဥဂ္ဂါရဟိက္ကာရာဒိပဝတ္တကာ ဥဒ္ဓံ အာရောဟနတတာ။ **အဓောဂမာ တတာ** တိ ဥစ္စာရပဿာတဒိနီဟရဏကာ အဓော ဩရောဟနတတာ။ **ကုစ္ဆိသယာ တတာ** တိ အန္တာနံ ဗဟိတတာ။ **ကောဋ္ဌာသယာ တတာ** တိ အန္တာနံ အန္တောတတာ။ **အင်္ဂမင်္ဂါနုသာရိနော** တိ ဓမနိဇာလာနုသာရေန သကလသရီရေ အင်္ဂမင်္ဂါနိ အနုသဋာ သမိဉ္ဇနပသာရဏာဒိနိဗ္ဗတ္တကတတာ။ **အဿာသော** တိ အန္တောပဝိသနနာသိကတတော။ **ပဿာသော** တိ ဗဟိနိက္ခမနနာသိကတတော။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရတော ပန ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ သဗ္ဗံ သဒ္ဓိံ ဘာဝနာနယေန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တံ။

ကမမ္ပိ ဝဟတီ တိ သကလကမမ္ပိ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ကုရုမာနာ အာအယ ဂစ္ဆတိ, နိဂမာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ကွခ တယောသံဝဋ္ဋကာလေ ကောဋ္ဌိသတသဟဿစက္ကတဠဝိဒ္ဓံသနဝသေန တယောဓာတုဝိကာရော ဒဿိတော။ **ဝိဓူပနေနာ** တိ အဂ္ဂိဗီဇနကေန။ **ဩဿဝနေ** တိ ဆဒနဂ္ဂေ, တေန ဟိ ဥဒကံ သဝတိ, တသ္မာ တံ "ဩဿဝန"န္တိ ဝုစ္စတိ။ သေသမိဓာပိ ပုရိမနယေနေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ။

၃၀၆. **သေယျထာပိ, အာဝုသော** တိ ကွခ ကိံ ဒဿေတိ? ဟေဋ္ဌာ ကထိတာနံ မဟာဘူတာနံ နိဿတ္တဘာဝံ။ **ကဋ္ဌ**ဋ္ဌန္တိ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရံ။ **ဝလ္လိ** န္တိ အာဗန္ဓနဝလ္လိံ။ **တိဏ** န္တိ ဆဒနတိဏံ။ **မတ္တိက** န္တိ အနုလေပမတ္တိကံ။ **အာကာသော ပရိတရိတော** တိ တောနိ ကဋ္ဌာဒီနိ အန္တော စ ဗဟိ စ ပရိတရေတွာ အာကာသော ဌိတော တိ အတ္ထော။ **အကာရံ တွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတီ** တိ **အကာရ**န္တိ ပဏ္ဏတ္တိမတ္တံ ဟောတိ။ ကဋ္ဌာဒီသု ပန ဝိသုံ ဝိသုံ ရာသိကတေသု ကဋ္ဌရာသိဝလ္လိရာသိ တွေဝ ဝုစ္စတိ။ **ဧဝမေဝ ခော** တိ ဧဝမေဝ အဋ္ဌိအာဒီနိ အန္တော စ ဗဟိ စ ပရိတရေတွာ ဌိတော အာကာသော, တာနေဝ အဋ္ဌိအာဒီနိ ပဋိစ္စ ရူပံ တွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ, သရီရန္တိ တေဟာရံ ဂစ္ဆတိ။ ယထာ ကဋ္ဌာဒီနိ ပဋိစ္စ ဂေဟန္တိ သင်္ခံ ဂတံ အကာရံ ခတ္တိယဂေဟံ ဗြာဟ္မဏဂေဟန္တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝမိဒမ္ပိ ခတ္တိယသရီရံ ဗြာဟ္မဏသရီရန္တိ ဝုစ္စတိ, န ဟေတ္ထ ကောစိ သတ္တော တ ဇီတော တ ဝိဇ္ဇတိ။

အဇ္ဈတ္တိကဉ္စေဝ, အာဝုသော, စက္ခု တိ ကသ္မာ အာရဒ္ဓံ? ဟေဋ္ဌာ ဥပဟအရူပံ စတ္တာရော စ အရူပိနော ခန္ဓာ တီဏိ စ အရိယသစ္စာနိ န ကထိတာနိ, တာနိ ကထေတုံ အယံ ဒေသနာ အာရဒ္ဓာတိ။ တတ္ထ **စက္ခုံ အပရိဘိန္န** န္တိ စက္ခုပသာဒေ နိရုဒ္ဓေပိ ဥပဟတေပိ ပိတ္တသေမှဟလောဟိတေဟိ ပလိဗုဒ္ဓေပိ စက္ခု စက္ခုဝိညာဏဿ ပစ္စယော ဘဝိတုံ န သက္ကောတိ, ပရိဘိန္နမေဝ ဟောတိ, စက္ခုဝိညာဏဿ ပန ပစ္စယော ဘဝိတုံ သမတ္ထံ အပရိဘိန္နံ နာမ။ **ဗာဟိရာ စ ရူပါ** တိ ဗာဟိရာ စတုသမုဋ္ဌာနိကရူပါ။ **တဇ္ဇော သမန္နာဟာရော** တိ တံ စက္ခုဉ္စ ရူပေ စ ပဋိစ္စ ဘဝင်္ဂံ အာဝဋ္ဋေတွာ ဥပ္ပဇ္ဇနမနသိကာရော, ဘဝင်္ဂါဝဋ္ဋနသမတ္ထံ စက္ခုဒွါရေ ကိရိယမနောဓာတုစိတ္တန္တိ အတ္ထော။ တံ ရူပါနံ အနာပါထဂတတ္တာပိ အညာဝိဟိတဿပိ န ဟောတိ, **တဇ္ဇဿ** တိ တဒနုရူပဿ။ **ဝိညာဏဘာဂဿ** တိ ဝိညာဏကောဋ္ဌာသဿ။

ယံ တထာဘူတဿ တိအာဒီသု ဒွါရဝသေန စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဒဿေတိ။ တတ္ထ **တထာဘူတဿ** တိ စက္ခုဝိညာဏေန သဟဘူတဿ, စက္ခုဝိညာဏသမင်္ဂိနောတိ အတ္ထော။ **ရူပ**န္တိ စက္ခုဝိညာဏဿ န ရူပဇနကတ္တာ စက္ခုဝိညာဏက္ခဏေ တိသမုဋ္ဌာနရူပံ, တဒနန္တရစိတ္တက္ခဏေ စတုသမုဋ္ဌာနမ္ပိ လဗ္ဘတိ။ **သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတီ** တိ ဂဏနံ ဂစ္ဆတိ။ ဝေဒနာဒယော စက္ခုဝိညာဏသမ္ပယုတ္တာဝ။ ဝိညာဏမ္ပိ စက္ခုဝိညာဏမေဝ။ တေ္တ စ သင်္ခါရာတိ စေတနာဝ ဝုတ္တာ။ **သင်္ဂဟော** တိ ဧကတော သင်္ဂဟော။ **သန္နိဟတော** တိ သမာဂမော။ **သမတယော** တိ ရာသိ။ **ယော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒံ ပဿတီ** တိ ယော ပစ္စယေ ပဿတိ။ **သော ဓမ္မံ ပဿတီ** တိ သော ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နဓမ္မေ ပဿတိ, **ဆန္ဒော** တိ အာဒိ သဗ္ဗံ တဏှာဝေဝစနမေဝ, တဏှာ ဟိ ဆန္ဒကရဏဝသေန **ဆန္ဒော**။ အာလယကရဏဝသေန **အာလယော**။ အနုနယကရဏဝသေန **အနုနယော**။ အဇ္ဈောသာယ ဂိလိတွာ ဂဟဏဝသေန **အဇ္ဈောသာန** န္တိ ဝုစ္စတိ။ **ဆန္ဒရာဂဝိနယော ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာန**န္တိ နိဗ္ဗာနဿေဝ ဝေဝစနံ, ဣတိ တီဏိ သစ္စာနိ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတာနေဝ မဂ္ဂသစ္စံ အာဟရိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ, ယာ ဣမေသု တီသု ဌာနေသု ဒိဋ္ဌိ သင်္ကပ္ပော တစာ ကမ္မန္တော အာဇီတော တယာမော သတိ သမာဓိ

ဘာဝနာပဋိဝေဓော, အယံ မဂ္ဂေါတိ။ **ဗဟုကတံ ဟောတီ**တိ ဧတ္တာဝတာပိ ဗဟုံ ဘဂဝတော သာသနံ ကတံ ဟောတိ, **အဇ္ဈတ္တိကင်္ဂံ, အာဝုသော, သောတ**န္တိအာဒိတရေသုပိ ဧသေဝ နယော။

မနောဒွာရေ ပန အဇ္ဈတ္တိကော မနော နာမ ဘဝင်္ဂစိတ္တံ။ တံ နိရုဒ္ဓမ္ပိ အာဝဇ္ဇနစိတ္တဿ ပစ္စယော ဘဝိတုံ အသမတ္ထံ မန္ဒထာမဂတမေဝ ပဝတ္တမာနမ္ပိ **ပရိဘိန္နံ** နာမ ဟောတိ။ အာဝဇ္ဇနဿ ပန ပစ္စယော ဘဝိတုံ သမတ္ထံ **အပရိဘိန္နံ** နာမ။ **ဗာဟိရာ စ ဓမ္မာ** တိ ဓမ္မာရမ္မဏံ။ **နေဝ တာဝ တဇ္ဇဿ** တိ ဣဒံ ဘဝင်္ဂသမယေနေဝ ကထိတံ။ ဒုတိယတရော ပဂုဏဇ္ဈာနပစ္စဝေက္ခဏေန တ, ပဂုဏကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရေန တ, ပဂုဏဗုဒ္ဓဝစနသဇ္ဈာယကရဏာဒိနာ တ, အညဝိဟိတကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တော။ ဣမသ္မိံ တရေ **ရူပ**န္တိ စတုသမုဋ္ဌာနမ္ပိ လဗ္ဘတိ။ မနောဝိညာဏဥပ္ပတ္တိ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ, ဝေဒနာဒယော မနောဝိညာဏသမ္ပယုတ္တာ , ဝိညာဏံ မနောဝိညာဏမေဝ။ သင်္ခါရာ ပနေတ္ထ ဖဿ သစေတနာဝသေနေဝ ဂဟိတာ။ သေသံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣတိ မဟာထေရော ဟေဋ္ဌာ ကေဒေသမေဝ သမ္မသန္တော အာဂန္တွာ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဌတွာ ဟေဋ္ဌာ ပရိဟီနဒေသနံ သဗ္ဗံ တံတံဒွာရဝသေန ဘာဇေတွာ ဒဿေန္တော ယထာနုသန္ဓိနာဝ သုတ္တန္တံ နိဋ္ဌာပေသီတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မဟာဟတ္ထိပဒောပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. မဟာသာရောပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၀၇. ဧဝံ မေ သုတန္တိ မဟာသာရောပမသုတ္တံ။ တတ္ထ **အစိရပက္ကန္တေ** တိ သင်္ဃံ ဘိန္ဒိတွာ ရုဟိရုပ္ပာဒကမ္မံ ကတွာ နစိရပက္ကန္တေ သလိင်္ဂေနေဝ ပာဋိယေက္ကေ ဇာတေ။

ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ကုလပုတ္တော တိ ကိဉ္စာပိ အသုကကုလပုတ္တောတိ န နိယာမိတော, ဒေဝဒတ္တံယေဝ ပန သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သော ဟိ အသမ္ဘိန္နာယ မဟာသမ္မတပဝေဏိယာ ဩက္ကာကဝံသေ ဇာတတ္တာ ဇာတိကုလပုတ္တော။ **ဩတိဏ္ဏော** တိ ယဿ ဇာတိ အန္တော အနုပဝိဋ္ဌာ, သော ဇာတိယာ ဩတိဏ္ဏော နာမ။ ဇရာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **လာဘသက္ကာရသိလောကံ** သုပိ **လာဘော**တိ စတ္တာရော ပစ္စယာ။ **သက္ကာရော** တိ တေသံယေဝ သုကတဘာဝေါ။ **သိလောကော**တိ ဝဏ္ဏဘဏနံ။ **အဘိနိဗ္ဗတ္တေတီ** တိ ဥပ္ပာဒေတိ။ **အပညာတာ**တိ ဒွိန္နံ ဇနာနံ ဌိတဋ္ဌာနေ န ပညာယန္တိ, ဃာသစ္ဆာဒနမတ္တမ္ပိ န လဘန္တိ။ **အပ္ပေသက္ခာ** တိ အပ္ပပရိဝါရာ, ပုရတော တ ပစ္ဆတော တ ဂစ္ဆန္တံ န လဘန္တိ။

သာရေန သာရကရဏီယန္တိ ရုက္ခသာရေန ကတ္တဗ္ဗံ အက္ခစက္ကယုဂနင်္ဂလာဒိကံ ယံကိဉ္စိ။ **သာခာပလာသံ အဂ္ဂဟေသိ ဗ္ရဟ္မစရိယဿာ**တိ မဂ္ဂဖလသာရဿ သာသနဗ္ရဟ္မစရိယဿ စတ္တာရော ပစ္စယာ သာခာပလာသံ နာမ, တံ အဂ္ဂဟေသိ။ **တေန စ တေသာနံ အာပာဒီ**တိ တေနေဝ စ အလမေတ္တာဝတာ သာရော မေ ပတ္တောတိ တေသာနံ အာပန္နော။

၃၁၀. ဉာဏဒဿနံ အာရာဓေတီ တိ ဒေဝဒတ္တော ပဉ္စာဘိညော, ဒိဗ္ဗစက္ခု စ ပဉ္စန္နံ အဘိညာနံ မတ္ထကေ ဌိတံ, တံ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ "ဉာဏဒဿန"န္တိ ဝုတ္တံ ။ **အဇာနံ အပဿံ ဝိဟရန္တီ** တိ ကိဉ္စိ သုခုမံ ရူပံ အဇာနန္တာ အနုတမသော ပံသုပိသာစကမ္ပိ အပဿန္တာ ဝိဟရန္တိ။

၃၁၁. အသမယဝိမောက္ခံ အာရာဓေတီ တိ, "ကတမော အသမယဝိမောက္ခော? စတ္တာရော စ အရိယမဂ္ဂါ စတ္တာရိ စ သာမညဖလာနိ, နိဗ္ဗာနဉ္စ, အယံ အသမယဝိမောက္ခော"တိ (ပဋိ. မ. ၁.၂၁၃) ဧဝံ ဝုတ္တေ နဝလောကုတ္တရဓမ္မေ မေ အာရာဓေတိ သမ္ပာဒေတိ ပဋိလဘတိ။ လောကိယသမာပတ္တိယော ဟိ အပ္ပိတပ္ပိတက္ခဏေယေဝ ပစ္စနီကဓမ္မေဟိ ဝိမုစ္စန္တိ, တသ္မာ, "ကတမော သမယဝိမောက္ခော? စတ္တာရိ စ ဈာနာနိ စတဿော စ အရူပာဝစရသမာပတ္တိယော, အယံ သမယဝိမောက္ခော"တိ ဧဝံ သမယဝိမောက္ခောတိ ဝုတ္တာ။ လောကုတ္တရဓမ္မာ ပန ကာလေန ကာလံ ဝိမုစ္စ

စန္တိ, သကိံ ဝိမုတ္တာနိ ဟိ မဂ္ဂဖလာနိ ဝိမုတ္တာနေဝ ဟောန္တိ။ နိဗ္ဗာနံ သဗ္ဗကိလေသေဟိ အစ္စန္တံ ဝိမုတ္တမေဝါတိ ဣမေ နဝ ဓမ္မာ အသမယဝိမောက္ခောတိ ဝုတ္တာ။

အကုပ္ပာ စေတောဝိမုတ္တီ တိ အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိ။ အယမတ္ထော ဧတဿာတိ **ဧတဒတ္ထံ,** အရဟတ္တဖလတ္ထမိဒံ ဗြဟ္မစရိယံ။ အယံ ဧတဿ အတ္ထောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဧတံ သာရန္တိ** ဧတံ အရဟတ္တဖလံ ဗြဟ္မစရိယဿ သာရံ။ **ဧတံ ပရိယောသာနန္တိ** ဧတံ အရဟတ္တဖလံ ဗြဟ္မစရိယဿ ပရိယောသာနံ, သော ကောဋ္ဌိ, န ဣတော ပရံ ပတ္တဗ္ဗံ အတ္ထီတိ ယထာနုသန္ဓိနာဝ ဒေသနံ နိဋ္ဌပေသီတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မဟာသာရောပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. စူဠသာရောပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၁၂. ဧဝံ မေ သုတန္တိ စူဠသာရောပမသုတ္တံ။ တတ္ထ **ပိင်္ဂလကောစ္ဆော** တိ သော ဗြာဟ္မဏော ပိင်္ဂလဓာတုကော။ **ကောစ္ဆော** တိ ပနဿ နာမံ, တသ္မာ ''ပိင်္ဂလကောစ္ဆော''တိ ဝုစ္စတိ။ **သင်္ဃိနော** တိအာဒီသု ပဗ္ဗဇိတသမူဟသင်္ခါတော သင်္ဃော ဧတေသံ အတ္ထီတိ **သင်္ဃိနော** ။ သွေဝ ဂဏော ဧတေသံ အတ္ထီတိ **ဂဏိနော**။ အာစာရသိက္ခာပနဝသေန တဿ ဂဏဿ အာစရိယာတိ **ဂဏာစရိယာ။ ဉာတာ**တိ ပညာတာ ပာကဋာ။ ''အပ္ပိစ္ဆာ သန္တုဋ္ဌာ, အပ္ပိစ္ဆတာယ ဝတ္ထမ္ပိ န နိဝာသေန္တိ''တိအာဒိနာ နယေန သမုဂ္ဂတော ယသော ဧတေသံ အတ္ထီတိ **ယသဿိနော။ တိတ္ထကရာ**တိ လဒ္ဓိကရာ။ **သာဓုသမ္မတာ** တိ ဣမေ သာဓု သုန္ဒရာ သပ္ပုရိသာတိ ဧဝံ သမ္မတာ။ **ဗဟုဇနဿာ** တိ အဿုတဝတော အန္ဓဗာလပုထုဇ္ဇနဿ။ ဣဒါနိ တေ ဒဿေန္တော **သေယျထိဒံ ပူရဏော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပူရဏော**တိ တဿ သတ္ထုပဋိညဿ နာမံ။ **ကဿပေ** တိ ဂေါတ္တံ။ သော ကိရ အညတရဿ ကုလဿ ဧကူနဒာသသတံ ပူရယမာနော ဇာတော, တေနဿ ''ပူရဏော''တိ နာမံ အကံသု။ မင်္ဂလဒာသတ္တာ စဿ ''ဒုက္ကဋ''န္တိ ဝတ္တာ နတ္ထိ, အကတံ ဝာ န ကတန္တိ။ ''သော ကိံမဟမေတ္ထ ဝသာမီ''တိ ပလာယိ။ အထဿ စောရာ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆိန္ဒိံသု။ သော ပဏ္ဏေန ဝာ တိဏေန ဝာ ပဋိစ္ဆာဒေတုမ္ပိ အဇာနန္တော ဇာတရူပေနေဝ ဧကံ ဂာမံ ပာဝိသိ။ မနုဿာ တံ ဒိသွာ, ''အယံ သမဏော အရဟာ အပ္ပိစ္ဆော, နတ္ထိ ဣမိနာ သဒိသော''တိ ပူဝဘတ္တာဒီနိ ဂဟေတွာ ဥပသင်္ကမန္တိ။ သော ''မယှံ သာဋကံ အနိဝတ္ထဘာဝေန ဣဒံ ဥပ္ပန္န''န္တိ တတော ပဋ္ဌာယ သာဋကံ လဘိတွာပိ န နိဝာသေသိ, တဒေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အဂ္ဂဟေသိ။ တဿ သန္တိကေ အညေပိ ပဉ္စသတာ မနုဿာ ပဗ္ဗဇိံသု, တံ သန္ဓာယာဟ ''ပူရဏော ကဿပေ''တိ။

မက္ခလီ တိ တဿ နာမံ။ ဂေါသာလာယ ဇာတတ္တာ **ဂေါသာလော**တိ ဒုတိယံ နာမံ။ တံ ကိရ သကဒ္ဒမာယ ဘူမိယာ တေလဃဋံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တံ, ''တာတ, မာ ခလီ''တိ သာမိကော အာဟ။ သော ပမာဒေန ခလိတွာ ပတိတွာ သာမိကဿ ဘယေန ပလာယိတုံ အာရဒ္ဓေါ။ သာမိကော ဥပဓာဝိတွာ သာဋကကဏ္ဏေ အဂ္ဂဟေသိ။ သောပိ သာဋကံ ဆဍ္ဍေတွာ အစေလကော ဟုတွာ ပလာယိ, သေသံ ပူရဏသဒိသမေဝ။

အဇိတောတိ တဿ နာမံ။ ကေသကမ္ဗလံ ဓာရေတီတိ **ကေသကမ္ဗလော** ။ ဣတိ နာမဒွယံ သံသန္ဒိတွာ ''အဇိတော ကေသကမ္ဗလော''တိ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ **ကေသကမ္ဗလော** နာမ မနုဿကေသေဟိ ကတကမ္ဗလော, တတော ပဋိကိဋ္ဌတရံ ဝတ္ထံ နာမ နတ္ထိ။ ယထာဟ – ''သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ယာနိ ကာနိစိ တန္တာဝုတာနံ ဝတ္ထာနံ, ကေသကမ္ဗလော တေသံ ပဋိကိဋ္ဌော အက္ခာယတိ, ကေသကမ္ဗလော, ဘိက္ခဝေ, သီတေ သီတော ဥဏှေ ဥဏှော ဒုဗ္ဗဏ္ဏော ဒုဂ္ဂန္ဓော ဒုက္ခသမ္ဖဿော''တိ (အ. နိ. ၃.၁၃၈)။

ပကုဓောတိ တဿ နာမံ။ **ကစ္စာယနော** တိ ဂေါတ္တံ။ ဣတိ နာမဂေါတ္တံ သံသန္ဒိတွာ, ''ပကုဓော ကစ္စာယနော''တိ ဝုစ္စတိ။ သီတုဒကပဋိက္ခိတ္တကော သော, ဝစ္စံ ကတွာပိ ဥဒကကိစ္စံ န ကရောတိ, ဥဏှောဒကံ ဝာ ကဉ္ဇိယံ ဝာ လဘိတွာ ကရောတိ, နဒိံ ဝာ မဂ္ဂေါဒကံ ဝာ အတိက္ကမ္မ, ''သီလံ မေ ဘိန္န''န္တိ ဝါလိကထူပံ ကတွာ သီလံ အဓိဋ္ဌာယ ဂစ္ဆတိ, ဧဝရူပေ နိဿိရိကလဒ္ဓိကော သော။

သဥ္စယော တိ တဿ နာမံ။ ဗေလဋ္ဌဿ ပုတ္တောတိ **ဗေလဋ္ဌပုတ္တော** ။ အမှာကံ ဂဏ္ဌနကိလေသော ပလိဗု ဇ္ဈနကိလေသော နတ္ထိ, ကိလေသဂဏ္ဌရဟိတာ မယန္တိ ဧဝံ တဒိတာယ လဒ္ဓနာမဝသေန **နိဂဏ္ဌော** ။ နာဋဿ ပုတ္တောတိ **နာဋပုတ္တော။ အဗ္ဘညံသူ** တိ ယထာ တေသံ ပဋိညာ, တထေဝ ဇာနိံသု။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သစေ နေသံ သာ ပဋိညာ နိယ္ယာနိကာ သဗ္ဗေ အဗ္ဘညံသု။ နော စေ, န အဗ္ဘညံသု။ တသ္မာ ကိံ တေသံ ပဋိညာ နိယ္ယာနိကာ န နိယ္ယာနိ ကာတိ, အယမေတဿ ပဉှဿ အတ္ထော။ အထ ဘဂဝါ နေသံ အနိယ္ယာနိကဘာဝကထနေန အတ္ထာဘာဝတော အလန္တိ ပဋိက္ခိပိတွာ ဥပမာယ အတ္ထံ ပဝေဒေန္တော ဓမ္မမေဝ ဒေသေတုံ, **ဓမ္မံ, တေ ဗြာဟ္မဏ, ဒေသေဿာမီ** တိ အာဟ။

၃၂၀. တတ္ထ **သဇ္ဇိကိရိယာယာ** တိ သဇ္ဇိကရဏတ္ထံ။ **န ဆန္နံ ဇနေတီ** တိ ကတ္တုကမျတာဆန္ဒံ န ဇနယတိ။ **န တယမတီ**တိ တယာမံ ပရက္ကမံ န ကရောတိ။ **ဩလီနဝုတ္တိကော စ ဟောတီ** တိ လီနဇ္ဈာသယော ဟောတိ။ **သာထလိ ကော**တိ သိထိလဂ္ဂါဟီ, သာသနံ သိထိလံ ကတွာ ဂဏှာတိ, ဒဠှံ န ဂဏှာတိ။

၃၂၃. **ဣဓ, ဗြာဟ္မဏ ဘိက္ခု, ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီ** တိ ကထံ ဣမေ ပဌမဇ္ဈာနာဒိဓမ္မာ ဉာဏဒဿနေန ဥတ္တရိ တရာ ဇာတာတိ? နိရောဓပာဒကတ္တာ။ ဟေဋ္ဌာ ပဌမဇ္ဈာနာဒိဓမ္မာ ဟိ ဝိပဿနာပာဒကာ , ဣမေ နိရောဓပာဒကာ, တသ္မာ ဥတ္တရိတရာ ဇာတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣတိ ဘဂဝါ ဣဒမ္ပိ သုတ္တံ ယထာနုသန္ဓိနာဝ နိဋ္ဌပေသိ။ ဒေသနာဝသာနေ ဗြာဟ္မဏော သရဏေသု ပတိဋ္ဌိတောတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

စူဠသာရောပမသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. မဟာယမကဝဂ္ဂေါ

၁. စူဠဂေါသိင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၂၅. ဧဝံ မေ သုတန္တိ စူဠဂေါသိင်္ဂသုတ္တံ။ တတ္ထ **နာတိကေ ဝိဟရတီ**တိ **နာတိကာ** နာမ ဧကံ တဠာကံ နိဿာယ ဒွိန္နံ စူဠပိတိမဟာပိတိပုတ္တာနံ ဒွေ ဂါမာ, တေသု ဧကသ္မိံ ဂါမေ။ **ဂိဉ္ဇကာဝသထေ**တိ ဣဋ္ဌကာမယေ အာဝသထေ။ ဧကသ္မိံ ကိရ သမယေ ဘဂဝါ မဟာဇနသင်္ဂဟံ ကရောန္တော ဝဇ္ဇိရဋ္ဌေ စာရိကံ စရမာနော နာတိကံ အနုပ္ပတ္တော။ နာတိကဝါသိနော မနုဿာ ဘဂဝတော မဟာအနံ ဒတွာ ဓမ္မကထံ သုတွာ ပသန္နဟဒယာ, “သတ္ထု ဝသနဋ္ဌာနံ ကရိဿာမာ”တိ မန္တေတွာ ဣဋ္ဌကာဟေဝ ဘိတ္တိသောပာနတ္ထမ္ဘေ တဋ္ဋရူပါဒီနိ ဒဿေန္တော ပာသာဒံ ကတွာ သုဓာယ လိမ္ပိတွာ မာလာကမ္မလတာကမ္မာဒီနိ နိဋ္ဌာပေတွာ ဘုမ္မတ္ထရဏမဉ္စပီဌာဒီနိ ပညပေတွာ သတ္ထု နိယျာတေသုံ။ အပရာပရံ ပနေတ္ထ မနုဿာ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနမဏ္ဍပစင်္ကမာဒီနိ ကာရယိံသု။ ဣတိ သော ဝိဟာရော မဟာ အဟောသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ “ဂိဉ္ဇကာဝသထေ”တိ။

ဂေါသိင်္ဂသာလဝနဒာယေတိ တတ္ထ ဧကဿ ဇေဋ္ဌကရုက္ခဿ ခန္ဓတော ဂေါသိင်္ဂသဏ္ဌာနံ ဟုတွာ ဝိဋပံ ဥဋ္ဌဟိ, တံ ရုက္ခံ ဥပာဒါယ သဗ္ဗမ္ပိ တံ ဝနံ **ဂေါသိင်္ဂသာလဝန**န္တိ သင်္ခံ ဂတံ။ **ဒါယော**တိ အဝိသေသေန အရညဿေတံ နာမံ။ တသ္မာ **ဂေါသိင်္ဂသာလဝနဒာယေ**တိ ဂေါသိင်္ဂသာလဝနအရညေတိ အတ္ထော။ **ဝိဟရန္တီ**တိ သာမဂ္ဂိရသံ အနုဘဝမာနာ ဝိဟရန္တိ။ ဣမေသဉှိ ကုလပုတ္တာနံ ဥပရိပဏ္ဏာသကေ ပုထုဇ္ဇနကာလော ကထိတော, ဣဓ ခီဏာသဝကာလော။ တဒါ ဟိ တေ လဒ္ဓဿာဒါ လဒ္ဓပတိဋ္ဌာ အဓိဂတပဋိသမ္ဘိဒါ ခီဏာသဝါ ဟုတွာ သာမဂ္ဂိရသံ အနုဘဝမာနာ တတ္ထ ဝိဟရိံသု။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

ယေန ဂေါသိင်္ဂသာလဝနဒာယော တေနုပသင်္ကမီတိ ဓမ္မသေနာပတိမဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရေသု တာ အသီတိ မဟာသာဝကေသု တ, အန္တမသော ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကအာနန္ဒတ္ထေရမ္ပိ ကဉ္စိ အနာမန္တေတွာ သယမေဝ ပတ္တစီဝရံ အာဒါယ အနီကာ နိဿဋ္ဌော ဟတ္ထီ ဝိယ, ယူထာ နိဿဋ္ဌော ကာဠသီဟော ဝိယ, တတစ္ဆိန္နော ဝလာဟကော ဝိယ ဧကကောဝ ဥပသင်္ကမိ။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ ဘဂဝါ သယံ အဂမာသီတိ? တယော ကုလပုတ္တာ သာမဂ္ဂိရသံ အနုဘဝန္တာ ဝိဟရန္တိ, တေသံ ပဂ္ဂဏှနတော, ပစ္ဆိမဇနတံ အနုကမ္ပနတော ဓမ္မဂရုဘာဝတော စ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – “အဟံ ဣမေ ကုလပုတ္တေ ပဂ္ဂဏှိတွာ ဥက္ကံသိတွာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ဓမ္မံ နေသံ ဒေသေဿာမီ”တိ။ ဧဝံ တာဝ ပဂ္ဂဏှနတော အဂမာသိ။ အပရမ္ပိဿ အဟောသိ – “အနာဂတေ ကုလပုတ္တာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော သမဂ္ဂဝါသံ ဝသန္တာနံ သန္တိကံ သယံ ဂန္တွာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ဓမ္မံ ကထေတွာ တယော ကုလပုတ္တေ ပဂ္ဂဏှိ, ကော နာမ သမဂ္ဂဝါသံ န ဝသေယျာတိ သမဂ္ဂဝါသံ ဝသိတဗ္ဗံ မညမာနာ ခိပ္ပမေဝ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿန္တီ”တိ။ ဧဝံ ပစ္ဆိမဇနတံ အနုကမ္ပနတောပိ အဂမာသိ။ ဗုဒ္ဓါ စ နာမ ဓမ္မဂရုနော ဟောန္တိ, သော စ နေသံ ဓမ္မဂရုဘာဝေ ရထဝိနီတေ အာဝိကတောဝ။ ဣတိ ဣမသ္မာ ဓမ္မဂရုဘာဝတောပိ ဓမ္မံ ပဂ္ဂဏှိဿာမီတိ အဂမာသိ။

အာယပါလောတိ အရညပါလော။ သော တံ အရညံ ယထာ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတပ္ပဒေသေန မနုဿာ ပဝိသိတွာ တတ္ထ ပုပ္ဖံ ဝါ ဖလံ ဝါ နိယျာသံ ဝါ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရံ ဝါ န ဟရန္တိ, ဧဝံ ဝတိယာ ပရိက္ခိတ္တဿ တဿ အရညဿ ယော ဒွါရေ နိသီဒိတွာ တံ အရညံ ရက္ခတိ, ပါလေတိ။ တသ္မာ “အာယပါလော”တိ ဝုတ္တော။ **အတ္တကာမရူပါ**တိ အတ္တနော ဟိတံ ကာမယမာနသဘာဝါ ဟုတွာ ဝိဟရန္တိ။ ယော ဟိ ဣမသ္မိံ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာပိ ဝေဇ္ဇကမ္မဒူတကမ္မပဟိဏဂမနာဒီနံ ဝသေန ဧကဝီသတိအနေသနာဟိ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ, အယံ န အတ္တကာမရူပေါ နာမ။ ယော ပန ဣမသ္မိံ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဧကဝီသတိအနေသနံ ပဟာယ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလေ ပတိဋ္ဌာယ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ သပ္ပာယ ဓုတင်္ဂံ အဓိဋ္ဌာယ အဋ္ဌတိံသာယ အာရမ္မဏေသု စိတ္တရုစိယံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဂါမန္တံ ပဟာယ အရညံ ပဝိသိတွာ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကုရုမာနော ဝိဟရတိ, အယံ အတ္တကာမော နာမ။ တေပိ တယော ကုလပုတ္တာ ဧဝရူပါ အဟေသုံ။ တေန ဝုတ္တံ – “အတ္တကာမရူပါ ဝိဟရန္တီ”တိ။

မာ တေသံ အဖာသုမကာသီတိ တေသံ မာ အဖာသုကံ အကာသီတိ ဘဂဝန္တံ ဝါရေသိ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – “ဣမေ ကုလပုတ္တာ သမဂ္ဂါ ဝိဟရန္တိ, ဧကစ္စဿ စ ဂတဋ္ဌာနေ ဘဏ္ဍနကလဟဝိဝါဒါ ဝတ္တန္တိ, တိခိဏသိင်္

ကေ စဏ္ဍကေဏော ဝိယ သြဝိဇ္ဈန္တော ဝိစရတိ, အထေကမဂ္ဂေန ဒွိန္နံ ဂမနံ န ဟောတိ, ကအစိ အယမ္ပိ ဧဝံ ကရောန္တော ကုလမေသံ ကုလပုတ္တာနံ သမဂ္ဂတသံ ဘိန္ဒေယျ။ ဟာသာဒိကော စ ပနေသ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော သုရသဂိန္ဓော မဉ္ဇေ, ဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ ပဏီတအယကာနံ အတ္တနော ဥပဋ္ဌာကာနဉ္စ ဝဏ္ဏကထနာဒီဟိ ကုလမေသံ ကုလပုတ္တာနံ အပ္ပမာဒဝိဟာရံ ဘိန္ဒေယျ။ ဝသနဋ္ဌာနာနိ စာပိ ဧတေသံ ကုလပုတ္တာနံ နိဗဒ္ဓာနိ ပရိစ္ဆိန္နာနိ တိသ္သော စ ပဏ္ဏသာလာ တယော စင်္ကမာ တီဏိ ဒိတဋ္ဌာနာနိ တီဏိ မဇ္ဈပိဋ္ဌာနိ။ အယံ ပန သမဏော မဟာကာယော ဝုမုတရော မဉ္ဇေ ဘဝိဿတိ။ သော အကာလေ ကုလမေ ကုလပုတ္တေ သေနာသနာ ဝုဋ္ဌာပေဿတိ။ ဧဝံ သဗ္ဗထာပိ ဧတေသံ အဖာသု ဘဝိဿတီ”တိ။ တံ အနိစ္ဆန္တော, “မာ တေသံ အဖာသုကမကာသီ”တိ ဘဂဝန္တံ တရေသိ။

ကိံ ပနေသ ဇာနန္တော တရေသိ, အဇာနန္တောတိ? အဇာနန္တော။ ကိဉ္စာပိ ဟိ တထာဂတဿ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏတော ပဋ္ဌာယ ဒသသဟဿစက္ကဝဠကမ္ပနာဒီနိ ဟဋ္ဌိဟာရိယာနိ ပဝတ္တိံသု, အရညတသိနော ပန ဒုဗ္ဗလမနုဿာ သကမ္မပ္ပသုတာ တာနိ သလ္လက္ခေတုံ န သက္ကောန္တိ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော စ နာမ ယအာ အနေကဘိက္ခုသဟဿပရိတရော ဗုဒ္ဓမပ္ပဘာယ အသီတိအနုဗျဉ္ဇနေဟိ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏသိရိယာ စ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝံ ဒဿေန္တော ဝိစရတိ, တအာ ကော ဧသောတိ အပုစ္ဆိတဗ္ဗတဝ ဇာနိတဗ္ဗော ဟောတိ။ တအာ ပန ဘဂဝတ သဗ္ဗမ္ပိ တံ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝံ စီဝရဂဗ္ဘေန ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဝလာဟကဂဗ္ဘေန ပဋိစ္ဆန္နော ပုဏ္ဏစန္ဒော ဝိယ သယမေဝ ပတ္တစီဝရမာအယ အညာတကဝေသေန အဂမာသိ။ ဣတိ နံ အဇာနန္တောဝ အယဟာလော နိတရေသိ။

တေဒတေစာတိ ထေရော ကိရ မာ သမဏာတိ အယဟာလဿ ကထံ သုတွာဝ စိန္တေသိ – “မယံ တယော ဇနာ ဣဓ ဝိဟရာမ, အညေ ပဗ္ဗဇိတာ နာမ နတ္ထိ, အယဉ္စ အယဟာလော ပဗ္ဗဇိတေန ဝိယ သဒ္ဓိံ ကထေတိ, ကော နု ခော ဘဝိဿတီ”တိ ဒိတဋ္ဌာနတော ဝုဋ္ဌာယ ဒွာရေ ဌတွာ မဂ္ဂံ သြလောကေန္တော ဘဂဝန္တံ အဒ္ဒသ။ ဘဂဝတာပိ ထေရဿ သဟ ဒဿနေနေဝ သရီရောဘာသံ မုဉ္စိ, အသီတိအနုဗျဉ္ဇနဝိရာဇိတာ ဗျာမပ္ပဘာ ပသာရိတသုဝဏ္ဏပဋ္ဋော ဝိယ ဝိရောစိတ္ထ။ ထေရော, “အယံ အယဟာလော ဖဏကတံ အာသိဝိသံ ဂီတယ ဂဟေတုံ ဟတ္ထံ ပသာရေန္တော ဝိယ လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလေန သဒ္ဓိံ ကထေန္တောဝ န ဇာနာတိ, အညတရဘိက္ခုနာ ဝိယ သဒ္ဓိံ ကထေတီ”တိ နိတရေန္တော ဧတံ, “မာ, အာဝုသော အယဟာလာ”တိအာဒိဝစနံ အတောစ။

တေနုပသင်္ကမိ တိ ကသ္မာ ဘဂဝတော ပစ္စုဂ္ဂမနံ အကတွာ ဥပသင်္ကမိ? ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – “မယံ တယော ဇနာ သမဂ္ဂတသံ ဝသာမ, သစာဟံ ဧကကောဝ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကရိဿာမိ, သမဂ္ဂတသော နာမ န ဘဝိဿတီ”တိ ပိယမိတ္တေ ဂဟေတွာဝ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကရိဿာမိ။ ယထာ စ ဘဂဝတ မယှံ ပိယော, ဧဝံ သဟာယာနမ္ပိ မေ ပိယောတိ, တေဟိ သဒ္ဓိံ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကာတုကာမော သယံ အကတွာဝ ဥပသင်္ကမိ။ ကေစိ ပန တေသံ ထေရာနံ ပဏ္ဏသာလဒွာရေ စင်္ကမနကောဋိယာ ဘဂဝတော အာဂမနမဂ္ဂေ ဟောတိ, တသ္မာ ထေရော တေသံ သညံ ဒဒမာနောဝ ဂတောတိ။ **အဘိက္ကမထာ**တိ ဣတော အာဂစ္ဆထ။ **ဟာဒေ ပက္ခာလေသီ** တိ ဝိကသိတပဒုမသန္နိဘေဟိ ဇာလဟတ္ထေဟိ မဏိဝဏ္ဏံ ဥဒကံ ဂဟေတွာ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏေသု ပိဋ္ဌိဟာဒေသု ဥဒကမဘိသိဉ္စိတွာ ဟာဒေန ဟာဒံ ဃံသန္တော ပက္ခာလေသိ။ ဗုဒ္ဓါနံ ကာယေ ရဇောဇလ္လံ နာမ န ဥပလိမ္ပတိ, ကသ္မာ ပက္ခာလေသီတိ? သရီရဿ ဥတုဂ္ဂဟဏတ္ထံ, တေသဉ္စ စိတ္တသမ္ပဟံသနတ္ထံ။ အမှေဟိ အဘိဟဋ္ဌေန ဥဒကေန ဘဂဝတ ဟာဒေ ပက္ခာလေသိ, ပရိဘောဂံ အကာသီတိ တေသံ ဘိက္ခူနံ ဗလဝသောမနဿဝသေန စိတ္တံ ပီဏိတံ ဟောတိ, တသ္မာ ပက္ခာလေသိ။ **အာယသ္မန္တံ အနုရုဒ္ဓံ ဘဂဝတ တေဒတေစာ**တိ သော ကိရ တေသံ ဝုမုတရော။

၃၂၆. တဿ သင်္ဂဟေ ကတေ သေသာနံ ကတောဝ ဟောတီတိ ထေရညေဝ ဧတံ **ကစ္စိ တေ အနုရုဒ္ဓာ** တိအာဒိဝစနံ အတောစ။ တတ္ထ **ကစ္စီ** တိ ပုစ္ဆနတ္ထေ နိပာတော။ **တေ**တိ သာမိဝစနံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ကစ္စိ အနုရုဒ္ဓာ တုမှာကံ ခမနီယံ, ဣရိယာပထော တေ ခမတိ? ကစ္စိ ယာပနီယံ, ကစ္စိ တေ ဇီဝိတံ ယာပေတိ ဃဋိယတိ? ကစ္စိ ပိဏ္ဍကေန န ကိလမထ, ကစ္စိ တုမှာကံ သုလဘပိဏ္ဍံ, သမ္ပတ္တေ တေ ဒိသွာ မနုဿာ ဥဠုင်္ကယာဂုံ တ ကဋစ္ဆုဘိက္ခံ တ အာတဗ္ဗံ မညန္တီတိ ဘိက္ခာစာရဝတ္တံ ပုစ္ဆတိ။ ကသ္မာ? ပစ္စယေန အကိလမန္တေန ဟိ သက္ကာ သမဏဓမ္မော ကာတုံ, ဝတ္တမေဝ တ ဧတံ ပဗ္ဗဇိတာနံ။ အထ တေန ပဋိဝစနေ ဒိန္နေ, “အနုရုဒ္ဓာ, တုမှေ ဟ ရာဇပဗ္ဗဇိတာ မဟာပုညာ, မနုဿာ တုမှာကံ အရညေ ဝသန္တာနံ အဒတွာ ကဿ အညဿ အာတဗ္ဗံ မညိဿန္တိ, တုမှေ ဟ ပန ဧတံ ဘုဉ္ဇိတွာ

တ ကိံ နု ခေါ မိဂပေါတကာ ဝိယ အညမညံ သင်္ဃဋ္ဋေန္တာ ဝိဟရထ, ဥဒာဟု သာမဂ္ဂိဘာဝေါ ဝေါ အတ္ထီ’’တိ သာမဂ္
ဂိရသံ ပုစ္ဆန္တော, **ကစ္စိ ပန ဝေါ, အနုရုဒ္ဓာ, သမဂ္ဂာ** တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ခီရောဒကီဘူတာ**တိ ယထာ ခီရဉ္စ ဥဒကဉ္စ အညမညံ သံသန္ဒတိ, ဝိသုံ န ဟောတိ, ဧကတ္တံ ဝိယ ဥပေတိ,
ကစ္စိ ဧဝံ သာမဂ္ဂိဝသေန ဧကတ္တုပဂတစိတ္တုပ္ပာဒာ ဝိဟရထာတိ ပုစ္ဆတိ။ **ပိယစက္ခူဟီ** တိ မေတ္တစိတ္တံ ပစ္စုပဋ္ဌ
ပေတွာ ဩလောကနစက္ခူနိ ပိယစက္ခူနိ နာမ။ ကစ္စိ တထာရူပေဟိ စက္ခူဟိ အညမညံ သမ္ပဿန္တာ ဝိဟရထာတိ ပုစ္
ဆတိ။ **တဂ္ဃာ** တိ ဧကံသတ္ထေ နိပါတော။ ဧကံသေန မယံ, ဘန္တေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ယထာ ကထံ ပနာ**တိ ဧတ္ထ
ယထာတိ နိပါတမတ္တံ။ **ကထ**န္တိ ကာရဏပုစ္ဆာ။ ကထံ ပန တုမှေ ဧဝံ ဝိဟရထ, ကေန ကာရဏေန ဝိဟရထ, တံ မေ
ကာရဏံ ဗြူထာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **မေတ္တံ ကာယကမ္မ**န္တိ မေတ္တစိတ္တဝသေန ပဝတ္တံ ကာယကမ္မံ။ **အာဝိ စေဝ
ရဟော စာ**တိ သမ္မုခါ စေဝ ပရမ္မုခါ စ။ ဣတရေသုပိ ဧသေဝ နယော။

တတ္ထ သမ္မုခါ ကာယဝစီကမ္မာနိ သဟဝသေ လဗ္ဘန္တိ, ဣတရာနိ ဝိပ္ပဝသေ။ မနောကမ္မံ သဗ္ဗတ္ထ လဗ္
ဘတိ။ ယဉှိ သဟဝသန္တေသု ဧကေန မဉ္စပီဌံ ဝါ အရုဘဏ္ဍံ ဝါ မတ္တိကာဘဏ္ဍံ ဝါ ဗဟိ ဒုန္နိက္ခိတ္တံ ဟောတိ,
တံ ဒိသွာ ကေနိဒံ ဝဠဉ္ဇိတန္တိ အဝတွာ အကတွာ အတ္တနာ ဒုန္နိက္ခိတ္တံ ဝိယ ဂဟေတွာ ပဋိသာမေန္တဿ ပဋိဇဂ္ဂိ
တဗ္ဗယုတ္တံ ဝါ ပန ဌာနံ ပဋိဇဂ္ဂန္တဿ သမ္မုခါ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ နာမ ဟောတိ။ ဧကသ္မိံ ပက္ကန္တေ တေန ဒု
န္နိက္ခိတ္တံ သေနာသနပရိက္ခာရံ တထေဝ နိက္ခိပန္တဿ ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗယုတ္တဋ္ဌာနံ ဝါ ပန ပဋိဇဂ္ဂန္တဿ ပရမ္မု
ခါ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ နာမ ဟောတိ။ သဟဝသန္တဿ ပန ဧဟိ သဒ္ဓိံ မဓုရံ သမ္မောဒနီယံ ကထံ ပဋိသန္ထာရက
ထံ သာရဏီယကထံ ဓမ္မီကထံ သရဘညံ သာကစ္ဆံ ပဉှာပုစ္ဆနံ ပဉှာဝိဿဇ္ဇနန္တိ ဧဝမာဒိကရဏေ သမ္မုခါ မေတ္
တံ ဝစီကမ္မံ နာမ ဟောတိ။ ထေရေသု ပန ပက္ကန္တေသု မယှံ ပိယသဟာယော နန္ဒိယတ္ထေရော ကိမိလတ္ထေရော
ဧဝံ သီလသမ္ပန္နော, ဧဝံ အာစာရသမ္ပန္နောတိအာဒိဂုဏကထနံ ပရမ္မုခါ မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ နာမ ဟောတိ။ မယှံ ပိယ
မိတ္တော နန္ဒိယတ္ထေရော ကိမိလတ္ထေရော အဝေရော ဟောတု, အဗျာပဇ္ဇော သုခီ ဟောတူတိ ဧဝံ သမန္နာဟရ
တော ပန သမ္မုခာပိ ပရမ္မုခာပိ မေတ္တံ မနောကမ္မံ ဟောတိယေဝ။

နာနာ ဟိ ခေါ နော, ဘန္တေ, ကာယာ တိ ကာယဉှိ ပိဏ္ဍော ဝိယ မတ္တိကာ ဝိယ စ ဩမဒ္ဒိတွာ ဧကတော ကာတုံ န
သက္ကာ။ **ဧကဉ္စ ပန မညေ စိတ္တ**န္တိ စိတ္တံ ပန နော ဟိတဋ္ဌေန နိရန္တရဋ္ဌေန အဝိဂ္ဂဟဋ္ဌေန သမဂ္ဂဋ္ဌေန ဧက
မေဝာတိ ဒဿေတိ။ ကထံ ပနေတံ သကံ စိတ္တံ နိက္ခိပိတွာ ဣတရေသံ စိတ္တဝသေန ဝတ္တိံသူတိ? ဧကဿ ပတ္
တေ မလံ ဥဋ္ဌဟတိ, ဧကဿ စီဝရံ ကိလိဋ္ဌံ ဟောတိ, ဧကဿ ပရိဘဏ္ဍကမ္မံ ဟောတိ။ တတ္ထ ယဿ ပတ္တေ
မလံ ဥဋ္ဌိတံ, တေန မမာဝုသော, ပတ္တေ မလံ ဥဋ္ဌိတံ ပစိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တေ ဣတရေ မယှံ စီဝရံ ကိလိဋ္ဌံ ဓောဝိတ
ဗ္ဗံ, မယှံ ပရိဘဏ္ဍံ ကာတဗ္ဗန္တိ အဝတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ အရူနိ အာဟရိတွာ ဆိန္ဒိတွာ ပတ္တကဋာဟေ ပရိ
ဘဏ္ဍံ ကတွာ တတော ပရံ စီဝရံ ဝါ ဓောဝန္တိ, ပရိဘဏ္ဍံ ဝါ ကရောန္တိ။ မမာဝုသော, စီဝရံ ကိလိဋ္ဌံ ဓောဝိတုံ ဝဋ္ဋတိ,
မမ ပဏ္ဏသာလာ ဥက္လာပါ ပရိဘဏ္ဍံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ပဌမတရံ အာရောစိတေပိ ဧသေဝ နယော။

၃၂၇. **သာဓု သာဓု, အနုရုဒ္ဓါ** တိ ဘဂဝါ ဟေဋ္ဌာ န စ မယံ, ဘန္တေ, ပိဏ္ဍကေန ကိလမိမှာတိ ဝုတ္တေ န သာဓု
ကာရမဒါသိ။ ကသ္မာ? အယဉှိ ကဗဠီကာရော အာဟာရော နာမ ဣမေသံ သတ္တာနံ အပာယလောကေပိ ဒေဝမနုဿ
လောကေပိ အာစိဏ္ဏသမာစိဏ္ဏော။ အယံ ပန လောကသန္နိဝါသော ယေဘုယျေန ဝိတဒပကာန္ဒော, အပာယလော
ကေ ဒေဝမနုဿလောကေပိ ဣမေ သတ္တာ ပဋိဝိရုဒ္ဓါ ဧဝ, ဧတေသံ သာမဂ္ဂိကာလော ဒုလ္လဘော, ကဒါစိဒေဝ ဟော
တီတိ သမဂ္ဂတာသဿ ဒုလ္လဘတ္တာ ဣဓ ဘဂဝါ သာဓုကာရမဒါသိ။ ဣဒါနိ ဧတေသံ အပ္ပမာဒလက္ခဏံ ပုစ္ဆန္တော
ကစ္စိ ပန ဝေါ, အနုရုဒ္ဓါ တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝေါ**တိ နိပါတမတ္တံ ပစ္စတ္တဝစနံ ဝါ, ကစ္စိ တုမှေတိ အတ္
ထော။ **အမှာကန္တိ** အမှေသု တီသု ဇနေသု။ **ပိဏ္ဍာယ ပဋိက္ကမတီ** တိ ဂါမေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္စာဂစ္ဆတိ။ **အ
ဝက္ကာရပာတိ**န္တိ အတိရေကပိဏ္ဍပါတံ အပနေတွာ ဌပနတ္ထာယ ဧကံ သမုဂ္ဂပာတိံ ဓောဝိတွာ ဌပေတိ။

ယော ပစ္ဆာ တိ ဧတေ ကိရ ထေရာ န ဧကတောဝ ဘိက္ခာစာရံ ပဝိသန္တိ, ဖလသမာပတ္တိရတာ ဟေတေ။ ဟာတောဝ
သရီရပ္ပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ ဝတ္တပ္ပဋိပတ္တိံ ပူရေတွာ သေနာသနံ ပဝိသိတွာ ကာလပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ ဖလသမာပတ္
တိံ အပ္ပေတွာ နိသီဒန္တိ။ တေသု ယော ပဌမတရံ နိသိန္နော အတ္တနော ကာလပရိစ္ဆေဒဝသေန ပဌမတရံ ဥဋ္ဌာတိ; သော ပိ

ဏ္ဍာယ စရိတွာ ပဋိနိဝတ္တော ဘတ္တကိစ္စဋ္ဌာနံ အာဂန္တွာ ဇာနာတိ – “ဒွေ ဘိက္ခူ ပစ္ဆာ, အဟံ ပဌမတရံ အာဂတော”တိ။ အထ ပတ္တံ ပိဒဟိတွာ အာသနပညာပနာဒီနိ ကတွာ ယဒိ ပတ္တေ ပဋိဝိသမတ္တမေဝ ဟောတိ, နိသီဒိတွာ ဘုဉ္ဇတိ။ ယဒိ အတိရေကံ ဟောတိ, အဝက္ကာရပာတိယံ ပက္ခိပိတွာ ဟတ္ထံ ပိဓာယ ဘုဉ္ဇတိ။ ကတဘတ္တကိစ္စော ပတ္တံ ဓောဝိတွာ ဝေါဒကံ ကတွာ ထဝိကာယ ဩသာပေတွာ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ပဝိသတိ။ ဒုတိယောပိ အာဂန္တွာဝ ဇာနာတိ – “ဧကော ပဌမံ အာဂတော, ဧကော ပစ္ဆတော”တိ။ သော သစေ ပတ္တေ ဘတ္တံ ပမာဏမေဝ ဟောတိ, ဘုဉ္ဇတိ။ သစေ မန္ဒံ, အဝက္ကာရပာတိတော ဂဟေတွာ ဘုဉ္ဇတိ။ သစေ အတိရေကံ ဟောတိ, အဝက္ကာရပာတိယံ ပက္ခိပိတွာ ပမာဏမေဝ ဘုဉ္ဇိတွာ ပုရိမတ္ထေရော ဝိယ ဝသနဋ္ဌာနံ ပဝိသတိ။ တတိယောပိ အာဂန္တွာဝ ဇာနာတိ – “ဒွေ ပဌမံ အာဂတာ, အဟံ ပစ္ဆတော”တိ။ သောပိ ဒုတိယတ္ထေရော ဝိယ ဘုဉ္ဇိတွာ ကတဘတ္တကိစ္စော ပတ္တံ ဓောဝိတွာ ဝေါဒကံ ကတွာ ထဝိကာယ ဩသာပေတွာ အာသနာနိ ဥက္ခိပိတွာ ပဋိသာမေတိ; ပါနီယဃဋေ ဝါ ပရိဘောဇနီယဃဋေ ဝါ အဝသေသံ ဥဒကံ ဆဍ္ဍေတွာ ဃဋေ နိကုဇ္ဇိတွာ အဝက္ကာရပာတိယံ သစေ အဝသေသဘတ္တံ ဟောတိ, တံ ဝုတ္တနယေန ဇဟိတွာ ဟတ္ထံ ဓောဝိတွာ ပဋိသာမေတိ; ဘတ္တဂ္ဂံ သမ္မဇ္ဇတိ။ တတော ကစဝရံ ဆဍ္ဍေတွာ သမ္မဇ္ဇနိံ ဥက္ခိပိတွာ ဥပစိကာဟိ မုတ္တဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဝသနဋ္ဌာနံ ပဝိသတိ။ ဣဒံ ထေရာနံ ဗဟိဝိဟာရေ အရညေ ဘတ္တကိစ္စကရဏဋ္ဌာနေ ဘောဇနသာလာယံ ဝတ္တံ။ ဣဒံ သန္ဓာယ, “ယော ပစ္ဆာ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ယော ပဿတိ တိအာဒိ ပန နေသံ အန္တောဝိဟာရေ ဝတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **ဝစ္စဃဋံ** န္တိ အာစမနကုမ္ဘိံ။ **ရိတ္တံ** န္တိ ရိတ္တကံ။ **တုစ္ဆံ** န္တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **အဝိသယှံ** န္တိ ဥက္ခိပိတုံ အသက္ကုဏေယျံ, အတိဘာရိယံ။ **ဟတ္ထဝိကာရေန** တိ ဟတ္ထသညာယ။ တေ ကိရ ပါနီယဃဋာဒီသု ယံကိဉ္စိ တုစ္ဆကံ ဂဟေတွာ ပောက္ခရဏိံ ဂန္တွာ အန္တော စ ဗဟိ စ ဓောဝိတွာ ဥဒကံ ပရိဿာဝေတွာ တီရေ ဌပေတွာ အညံ ဘိက္ခုံ ဟတ္ထဝိကာရေန အာမန္တေန္တိ, သီဒိဿ တ အနောဒိဿ တ သဒ္ဒံ န ကရောန္တိ။ ကသ္မာ သီဒိဿ သဒ္ဒံ န ကရောန္တိ? တံ ဘိက္ခုံ သဒ္ဒေါ ဗာဓေယျာတိ။ ကသ္မာ အနောဒိဿ သဒ္ဒံ န ကရောန္တိ? အနောဒိဿ သဒ္ဒေ ဒိန္နေ, “အဟံ ပုရေ, အဟံ ပုရေ”တိ ဒွေပိ နိက္ခမေယျုံ, တတော ဒွီဟိ ကတ္တဗ္ဗကမ္မေ တတိယဿ ကမ္မစ္ဆေဒေါ ဘဝေယျ။ သံယတပဒသဒ္ဒေါ ပန ဟုတွာ အပရဿ ဘိက္ခုနော ဒိဝါဋ္ဌာနသန္တိကံ ဂန္တွာ တေန ဒိဋ္ဌဘာဝံ ဉတွာ ဟတ္ထသညံ ကရောတိ, တာယ သညာယ ဣတရော အာဂစ္ဆတိ, တတော ဒွေ ဇနာ ဟတ္ထေန ဟတ္ထံ သံသိဗ္ဗန္တာ ဒွီသု ဟတ္ထေသု ဌပေတွာ ဥပဋ္ဌပေန္တိ။ တံ သန္ဓာယာဟ – “ဟတ္ထဝိကာရေန ဒုတိယံ အာမန္တေတွာ ဟတ္ထဝိလင်္ဃကေန ဥပဋ္ဌပေမာ”တိ။

ပဉ္စာဟိကံ ခေါ ပန တိ စာတုဒ္ဒသေ ပန္နရသေ အဋ္ဌမိယန္တိ ဣဒံ တာဝ ပကတိဓမ္မဿဝနမေဝ, တံ အခဏ္ဍံ ကတွာ ပဉ္စမေ ပဉ္စမေ ဒိဝသေ ဒွေဝ ထေရာ နာတိဝိကာလေ နှာယိတွာ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ တတ္ထ တယောပိ နိသီဒိတွာ တိပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ အညမညံ ပုစ္ဆန္တိ, အညမညံ ဝိဿဇ္ဇေန္တိ, တေသံ ဧဝံ ကရောန္တာနံယေဝ အရုဏံ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ ဣတ္ထာဝတာ ထေရေန ဘဂဝတာ အပ္ပမာဒလက္ခဏံ ပုစ္ဆိတေန ပမာဒဋ္ဌာနေသုယေဝ အပ္ပမာဒလက္ခဏံ ဝိဿဇ္ဇိတံ ဟောတိ။ အညေသညှိ ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခာစာရံ ပဝိသနကာလော, နိက္ခမနကာလော, နိဝါသနပရိဝတ္တနံ, စီဝရပါရုပနံ, အန္တောကမေ ပိဏ္ဍာယ စရဏံ ဓမ္မကထနံ, အနုမောဒနံ , ကမတော နိက္ခမိတွာ ဘတ္တကိစ္စကရဏံ, ပတ္တဓောဝနံ, ပတ္တဩသာပနံ, ပတ္တစီဝရပဋိသာမနန္တိ ပပဉ္စကရဏဋ္ဌာနာနိ ဧတာနိ။ တသ္မာ ထေရော အမှာကံ ဧတ္တကံ ဌာနံ မုဉ္စိတွာ ပမာဒကာလော နာမ နတ္ထီတိ ဒဿေန္တော ပမာဒဋ္ဌာနေသုယေဝ အပ္ပမာဒလက္ခဏံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။

၃၂၈. အထဿ ဘဂဝါ သာဓုကာရံ ဒတွာ ပဌမဇ္ဈာနံ ပုစ္ဆန္တော ပုန **အတ္ထိ ပန ဝေါ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မာ**တိ မနုဿဓမ္မတော ဥတ္တရိ။ **အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသော** တိ အရိယဘာဝကရဏသမတ္ထော ဉာဏဝိသေသော။ **ကိဉှိ နော သိယာ, ဘန္တေ** တိ ကသ္မာ, ဘန္တေ, နာဓိဂတော ဘဝိဿတိ, အဓိဂတောယေဝါတိ။ **ယာဝ ဒေဝ**တိ ယာဝ ဧဝ။

၃၂၉. ဧဝံ ပဌမဇ္ဈာနာဓိဂမေ ဗျာကတေ ဒုတိယဇ္ဈာနာဒီနိ ပုစ္ဆန္တော **ဧတဿ ပန ဝေါ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သမတိက္ကမာယ** တိ သမတိက္ကမတ္ထာယ။ **ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယာ** တိ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓတ္ထာယ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဝုတ္တ

တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပစ္ဆိမပဒေဟ ပန လောကုတ္တရညာဏဒဿနဝသေန အဓိဂတံ နိရောဓသမာပတ္တိံ ပုစ္ဆန္တော **အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသော** တိ အာဟ။ ထေရောပိ ပုစ္ဆာနုရူပေနေဝ ဗျာကာသိ။ တတ္ထ ယသ္မာ ဝေဒယိတသုခ တော အဝေဒယိတသုခံ သန္တတရံ ပဏီတတရံ ဟောတိ, တသ္မာ **အညံ ဖာသုဝိဟာရံ ဥတ္တရိတရံ တ ပဏီတတရံ တ န သမနုပဿာမာ**တိ အာဟ။

၃၃၀. ဓမ္မိယာ ကထာယာ တိ သာမဂ္ဂိရသာနိသံသပ္ပဋိသံယုတ္တာယ ဓမ္မိယာ ကထာယ။ သဗ္ဗေပိ တေ စတူသု သ စ္စေသု ပရိနိဋ္ဌိတကိစ္စာ, တေန တေသံ ပဋိဝေဓတ္တာယ ကိဉ္စိ ကထေတဗ္ဗံ နတ္ထိ။ သာမဂ္ဂိရသေန ပန အယဉ္စ အယဉ္စ အာနိသံသောတိ သာမဂ္ဂိရသာနိသံသမေဝ နေသံ ဘဂဝတ ကထေသိ။ **ဘဂဝန္တံ အနုသံယာယိတွတ** တိ အနုဂန္တွာ။ တေ ကိရ ဘဂဝတော ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွတ ထောကံ အဂမံသု, အထ ဘဂဝတ ဝိဟာရဿ ပရိဝေဏပရိယန္တံ ဂတကာ လေ, ''အာဟရထ မေ ပတ္တစီဝရံ, တုမှေဟ ဣဓေဝ တိဋ္ဌထာ''တိ ပက္ကာမိ။ **တတော ပဋိနိဝတ္တိတွတ** တိ တတော ဌိ တဋ္ဌာနတော နိဝတ္တိတွတ။ **ကိံ နု ခော မယံ အာယသ္မတော** တိ ဘဂဝန္တံ နိဿာယ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒီနိ အဓိဂန္တွတပိ အတ္တ နော ဂုဏကထာယ အဋ္ဌိယမာနာ အဓိဂမပ္ပိစ္ဆတာယ အာဟံသု။ **ဣမာသဉ္စ ဣမာသဉ္စ** တိ ပဌမဇ္ဈာနာဒီနံ လောကိယ လောကုတ္တရာနံ။ **စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ဝိဒိတော** တိ အဇ္ဇ မေ အာယသ္မန္တော လောကိယသမာပတ္တိယာ ဝီတိနာ မေသုံ, အဇ္ဇ လောကုတ္တရာယာတိ ဧဝံ စိတ္တေန စိတ္တံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွတ ဝိဒိတံ။ **ဒေဝတာပိ မေ**တိ, ဘန္တေ အနုရုဒ္ဓ, အ ဇ္ဇ အယျော နန္ဒိယတ္ထေရော, အဇ္ဇ အယျော ကိမိလတ္ထေရော ဣမာယ စ ဣမာယ စ သမာပတ္တိယာ ဝီတိနာမေ သီတိ ဧဝမာရောစေသုန္တိ အတ္ထော။ **ပဉှာဘိပုဋ္ဌေနာ** တိ တမ္ပိ မယာ သယံ ဝိဒိတန္တိ တ ဒေဝတာဟိ အာရောစိတန္တိ တ ဧတ္တကေနေဝ မုခံ မေ သဇ္ဇန္တိ ကထံ သမုဋ္ဌာပေတွတ အပုဋ္ဌေနေဝ မေ န ကထိတံ။ ဘဂဝတာ ပန ပဉှာဘိပု ဋ္ဌေန ပဉှံ အဘိပုစ္ဆိတေန သတာ ဗျာကတံ, တတ္ထ မေ ကိံ န ရောစထာတိ အာဟ။

၃၃၁. ဒီဃောတိ ''မဏိ မာဏိဝရော ဒီဃော, အထော သေရီသကော သဟာ''တိ (ဒီ. နိ. ၃.၂၉၃) ဧဝံ အာဂတော အဋ္ဌဝီ သတိယာ ယက္ခသေနာပတီနံ အဗ္ဘန္တရော ဧကော ဒေဝရာဇာ။ **ပရဇနော**တိ တဿေဝ ယက္ခဿ နာမံ။ **ယေန ဘဂဝ တ တေနုပသင်္ကမီ**တိ သော ကိရ ဝေဿဝဏေန ပေသိတော ဇေဝံ ဌာနံ ဂစ္ဆန္တော ဘဂဝန္တံ သယံ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေ တွတ ဂိဉ္ဇကာဝသထတော ကောသိင်္ဂသာလဝနဿ အန္တရေ ဒိသွတ ဘဂဝတ အတ္တနာ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွတ ကောသိင် ဂသာလဝနေ တိဏ္ဏံ ကုလပုတ္တာနံ သန္တိကံ ဂစ္ဆတိ။ အဇ္ဇ မဟတီ ဓမ္မဒေသနာ ဘဝိဿတိ။ မယာပိ တဿာ ဒေသနာယ ဘာဂိနာ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ အဒိဿမာနေန ကာယေန သတ္ထု ပအနုပဒိကော ဂန္တွတ အဝိဒူရေ ဌတွတ ဓမ္မံ သု တွတ သတ္ထရိ ဂစ္ဆန္တေပိ န ဂတော, – ''ဣမေ ထေရာ ကိံ ကရိဿန္တီ''တိ ဒဿနတ္ထံ ပန တတ္ထေဝ ဌိတော။ အထ တေ ဒွေဝ ထေရေ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရံ ပလိဝေဌေန္တေ ဒိသွတ, – ''ဣမေ ထေရာ ဘဂဝန္တံ နိဿာယ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒ ယော သဗ္ဗဂုဏေ အဓိဂန္တွတပိ ဘဂဝတောဝ မစ္ဆရာယန္တိ, န သဟန္တိ, အတိဝိယ နိလီယန္တိ ပဋိစ္ဆာဒေန္တိ, န အာနိ တေသံ ပဋိစ္ဆာဒေတုံ ဒဿာမိ, ပထဝိတော ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ ဧတေသံ ဂုဏေ ပကာသေဿာမီ''တိ စိန္တေတွတ ယေန ဘဂဝတ တေနုပသင်္ကမိ။

လာဘာ ဝတ, ဘန္တေ တိ ယေ, ဘန္တေ, ဝဇ္ဇိရဋ္ဌဝါသိနော ဘဂဝန္တဉ္စ ဣမေ စ တယော ကုလပုတ္တေ ပဿိ တုံ လဘန္တိ, ဝန္ဒိတုံ လဘန္တိ, ဒေယျဓမ္မံ အတုံ လဘန္တိ, ဓမ္မံ သောတုံ လဘန္တိ, တေသံ လာဘာ, ဘန္တေ, ဝဇ္ဇီန န္တိ အတ္ထော။ **သဒ္ဒံ သုတွတ** တိ သော ကိရ အတ္တနော ယက္ခာနုဘာဝေန မဟန္တံ သဒ္ဒံ ကတွတ သကလံ ဝဇ္ဇိရဋ္ဌံ အ ဇ္ဈောတ္ထရန္တော တံ တစံ နိစ္ဆာရေသိ။ တေန စဿ တေသု ရုက္ခပဗ္ဗတာဒီသု အဓိဝတ္ထာ ဘုမ္မာ ဒေဝတာ သဒ္ဒံ အ ဿောသုံ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ''သဒ္ဒံ သုတွတ''တိ။ **အနုဿာဝေသု** န္တိ မဟန္တံ သဒ္ဒံ သုတွတ သာဝေသုံ။ ဧသ န ယော သဗ္ဗတ္ထ။ **ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ** တိ ယာဝ အကနိဋ္ဌဗြဟ္မလောကာ။ **တဉ္စေပိ ကုလ** န္တိ, ''အမှာကံ ကုလ တော နိက္ခမိတွတ ဣမေ ကုလပုတ္တာ ပဗ္ဗဇိတာ ဧဝံ သီလဝန္တော ဂုဏဝန္တော အာစာရသမ္ပန္နာ ကလျာဏဓမ္မ မာ''တိ ဧဝံ တဉ္စေပိ ကုလံ ဧတေ တယော ကုလပုတ္တေ ပသန္နစိတ္တံ အနုဿရေယျာတိ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဣတိ ဘဂဝတ ယထာနုသန္ဓိနာဝ ဒေသနံ နိဋ္ဌပေသီတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

စူဠဂောသိင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. မဟာကောဋ္ဌိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၃၂. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** မဟာကောဋ္ဌိကသုတ္တံ။ တတ္ထ **ကောဋ္ဌိကသာလဝနအာယေ** တိ ဣဒံ ဝသနဋ္ဌာနဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ အညေသု ဟိ သုတ္တေသု, "သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ"တိ ဧဝံ ပဌမံ ဂောစရဂါမံ ဒဿေတွာ ပစ္ဆာ ဝသနဋ္ဌာနံ ဒဿေတိ။ ဣမသ္မိံ ပန မဟာကောဋ္ဌိကသုတ္တေ ဘဂဝတော ဂောစရဂါမော အနိဒ္ဒိဋ္ဌော, ကောစိဒေဝ ဂောစရဂါမော ဘဝိဿတိ။ တသ္မာ ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ပရိဒီပိတံ။ အရညနိဒ္ဒေသနကံ နာမေတံ သုတ္တန္တိ။ **သမ္ဗဟုလေဟီ** တိ ဗဟုကေဟိ။ **အဘိညာတေဟိ အဘိညာတေဟီ**တိ သဗ္ဗတ္ထ ဝိဿုတေဟိ ပာကဋေဟိ။ **ထေရေဟိ သာဝကေဟိ သဒ္ဓိန္တိ** ဟတိမောက္ခသံဝရာဒီဟိ ထိရကာရကေဟေဝ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ ထေရေဟိ, သဝနန္တေ ဇာတတ္တာ သာဝကေဟိ သဒ္ဓိံ ဂေကတော။ ဣဒါနိ တေ ထေရေ သရူပတော ဒဿေန္တော, **အာယသ္မတာ စ သာရိပုတ္တေနာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အတ္တနော သီလာဒီဟိ ဂုဏေဟိ ဗုဒ္ဓသာသနေ အဘိညာတော။ စက္ကဝါဠမဏ္ဍလံ ဂဂနမဇ္ဈေ ဌိတော သူရိယော ဝိယ စန္ဒော ဝိယ, သမုဒ္ဒတီရေ ဌိတာနံ သာဂရော ဝိယ စ ပာကဋော ပညာတော။ န ကေဝလဉ္စ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ အာဂတဂုဏဝသေနေဝ မဟန္တော ဝေဒိတဗ္ဗော, ဣတော အညေသံ ဓမ္မဒါယာဒသုတ္တံ အနင်္ဂဏသုတ္တံ သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ္တံ သီဟနာဒသုတ္တံ ရထဝိနီတံ မဟာဟတ္ထိပဒေါပမံ မဟာဝေဒလ္လံ စာတုမသုတ္တံ ဒီဃနခံ အနုပဒသုတ္တံ သေဝိတဗ္ဗာသေဝိတဗ္ဗသုတ္တံ သစ္စဝိဘင်္ဂသုတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပါရိသုဒ္ဓိ သမ္ပသာဒနီယံ သင်္ဂီတိသုတ္တံ ဒသုတ္တရသုတ္တံ ပတရဏာသုတ္တံ (သံ. နိ. ၁.၂၁၅ အာဒယော) သုသိမသုတ္တံ ထေရပဉှသုတ္တံ မဟာနိဒ္ဒေသော ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေါ ထေရသီဟနာဒသုတ္တံ အဘိနိက္ခမနံ ဧတဒဂ္ဂန္တိ ဣမေသမ္ပိ သုတ္တာနံ ဝသေန ထေရဿ မဟန္တတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧတဒဂ္ဂသ္မိဉှိ, "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ မဟာပညာနံ ယဒိဒံ သာရိပုတ္တော"တိ (အ. နိ. ၁.၁၈၈-၁၈၉) ဝုတ္တံ။

မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ပိ သီလာဒိဂုဏေဟိ စေဝ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ အာဂတဂုဏေဟိ စ ထေရော ဝိယ အဘိညာတော ပာကဋော မဟာ။ အပိစဿ အနုမာနသုတ္တံ, စူဠတဏှာသင်္ခယသုတ္တံ မာရတဇ္ဇနိယသုတ္တံ ပာသာဒကမ္ပနံ သကလံ ဣဒ္ဓိပါဒသံယုတ္တံ နန္ဒောပနန္ဒဒမနံ ယမကပာဋိဟာရိယကာလေ ဒေဝလောကဂမနံ ဝိမာနဝတ္ထု ပေတဝတ္ထု ထေရဿ အဘိနိက္ခမနံ ဧတဒဂ္ဂန္တိ ဣမေသမ္ပိ ဝသေန မဟန္တဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော ။ ဧတဒဂ္ဂသ္မိဉှိ, "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဣဒ္ဓိမန္တာနံ ယဒိဒံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော"တိ (အ. နိ. ၁.၁၉၀) ဝုတ္တံ။

မဟာကဿပေ ပိ သီလာဒိဂုဏေဟိ စေဝ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ အာဂတဂုဏေဟိ စ ထေရော ဝိယ အဘိညာတော ပာကဋော မဟာ။ အပိစဿ စီဝရပရိဝတ္တနသုတ္တံ ဇိဏ္ဏစီဝရသုတ္တံ (သံ. နိ. ၂.၁၅၄ အာဒယော) စန္ဒောပမံ သကလံ ကဿပသံယုတ္တံ မဟာအရိယဝံသသုတ္တံ ထေရဿ အဘိနိက္ခမနံ ဧတဒဂ္ဂန္တိ ဣမေသမ္ပိ ဝသေန မဟန္တဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧတဒဂ္ဂသ္မိဉှိ, "ဧတဒဂ္ဂံ , ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဓုတဝါဒါနံ ယဒိဒံ မဟာကဿပေါ"တိ (အ. နိ. ၁.၁၉၁) ဝုတ္တံ။

အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော ပိ သီလာဒိဂုဏေဟိ စေဝ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ အာဂတဂုဏေဟိ စ ထေရော ဝိယ အဘိညာတော ပာကဋော မဟာ။ အပိစဿ စူဠဂောသိင်္ဂသုတ္တံ နဠကပါနသုတ္တံ အနုတ္တရိယသုတ္တံ ဥပက္ကိလေသသုတ္တံ အနုရုဒ္ဓသံယုတ္တံ မဟာပုရိသဝိတက္ကသုတ္တံ ထေရဿ အဘိနိက္ခမနံ ဧတဒဂ္ဂန္တိ ဣမေသမ္ပိ ဝသေန မဟန္တဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧတဒဂ္ဂသ္မိဉှိ, "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ ယဒိဒံ အနုရုဒ္ဓော"တိ (အ. နိ. ၁.၁၉၂) ဝုတ္တံ။

အာယသ္မတာ စ ရေဝတေနာ တိ ဧတ္ထ ပန ဒွေ ရေဝတာ ခဒိရဝနိယရေဝတော စ ကင်္ခါရေဝတော စ။ တတ္ထ ခဒိရဝနိယရေဝတော ဓမ္မသေနာပတိတ္ထေရဿ ကနိဋ္ဌဘာတိကော, န သော ဣဓ အဓိပ္ပေတော။ "အကပ္ပိယော ဂုဠော, အကပ္ပိယာ မုဂ္ဂါ"တိ (မဟာဝ. ၂၇၂) ဧဝံ ကင်္ခါဗဟုလော ပန ထေရော ဣဓ ရေဝတောတိ အဓိပ္ပေတော။ သောပိ သီလာဒိဂုဏေဟိ စေဝ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ အာဂတဂုဏေဟိ စ ထေရော ဝိယ အဘိညာတော ပာကဋော မဟာ။ အပိစဿ အဘိနိက္ခမနေနပိ ဧတဒဂ္ဂေနပိ မဟန္တဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧတဒဂ္ဂသ္မိဉှိ, "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဈာယီနံ ယဒိဒံ ကင်္ခါရေဝတော"တိ (အ. နိ. ၁.၂၀၄) ဝုတ္တံ။

အာနန္ဒတ္ထေရော ပိ သီလာဒိဂုဏေဟိ စေဝ ဉာဏသိ္မိ သုတ္တေ အာဂတဂုဏေဟိ စ ထေရော ဝိယ အဘိညာတော ဟကဋ္ဌော မဟာ။ အပိစသ္သ သေက္ခသုတ္တံ ဗာဟိတိကသုတ္တံ အာနေဥ္စသပ္ပာယံ ဂောပကမောဂ္ဂလ္လာနံ ဗဟုဓာတုကံ စူဠသုညတံ မဟာသုညတံ အစ္ဆရိယဗ္ဘုတသုတ္တံ ဘဒ္ဒေကရတ္တံ မဟာနိဒာနံ မဟာပရိနိဗ္ဗာနံ သုဘသုတ္တံ စူဠနိယလောကဓာတုသုတ္တံ အဘိနိက္ခမနံ တေဒဂ္ဂဋ္ဌာနံ ဉာမေသမ္ပိ ဝသေန မဟန္တဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေဒဂ္ဂသ္မိဉ္ဟိ, “ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဗဟုဿုတာနံ ယဒိဒံ အာနန္ဒော”တိ (အ. နိ. ၁.၂၁၉-၂၂၃) ဝုတ္တံ။

အညေဟိ စ အဘိညာတေဟိ အဘိညာတေဟီတိ န ကေဝလဉ္စ ဧတေဟေဝ, အညေဟိ စ မဟာဂုဏတာယ ဟာကဋ္ဌေဟိ အဘိညာတေဟိ ဗဟူဟိ ထေရေဟိ သာဝကေဟိ သဒ္ဓိံ ဘဂဝတ ကေသိဂ္ဂသာလဝနအာယေ ဝိဟရတီတိ အတ္ထော။ အာယသ္မာ ဟိ သာရိပုတ္တော သယံ မဟာပညော အညေပိ ဗဟူ မဟာပညေ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ တအ ဒသဗလံ ပရိတရေတွာ ဝိဟာသိ။ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော သယံ ဣဒ္ဓိမာ, အာယသ္မာ မဟာကဿပော သယံ ဓုတတအော, အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓော သယံ ဒိဗ္ဗစက္ခုကော, အာယသ္မာ ရေဝတော သယံ ဈာနာဘိရတော, အာယသ္မာ အာနန္ဒော သယံ ဗဟုဿုတော အညေပိ ဗဟူ ဗဟုဿုတေ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ တအ ဒသဗလံ ပရိတရေတွာ ဝိဟာသိ, ဧဝံ တအ ဧတေ စ အညေ စ အဘိညာတာ မဟာထေရာ တိံသသဟဿမတ္တာ ဘိက္ခူ ဒသဗလံ ပရိတရေတွာ ဝိဟရိံသူတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော တိ ဖလသမာပတ္တိဝိဝေကတော ဝုဋ္ဌိတော။ **ယေနာယသ္မာ မဟာကဿပော တေနုပသင်္ကမီ**တိ ထေရော ကိရ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ပစ္ဆိမလောကဓာတုံ ဩလောကေန္တော ဝနန္တေ ကီဠန္တဿ မတ္တခတ္တိယဿ ကဏ္ဏတော ပတမာနံ ကုဏ္ဍလံ ဝိယ, သံဟရိတ္တွာ သမုဂ္ဂေ ပက္ခိပမာနံ ရတ္တကမ္ဗလံ ဝိယ, မဏိနာဂဒန္တတော ပတမာနံ သတသဟဿဂ္ဃနိကံ သုဝဏ္ဏဟာတိံ ဝိယ စ အတ္ထံ ဂစ္ဆမာနံ ပရိပုဏ္ဏပဏ္ဏာသယောဇနံ သူရိယမဏ္ဍလံ အဒ္ဒသ။ တဒနန္တရံ ပာစီနလောကဓာတုံ ဩလောကေန္တော နေမိယံ ဂဟေတွာ ပရိဝတ္တယမာနံ ရဇတစက္ကံ ဝိယ, ရဇတကူဋတော နိက္ခမန္တံ ခီရဓာရာမဏ္ဍံ ဝိယ, သပက္ခေ ပဖ္ဖောဋေတွာ ဂဂနတလေ ပက္ခန္ဒမာနံ သေတဟံသံ ဝိယ စ မေဃဝဏ္ဏာယ သမုဒ္ဒကုစ္ဆိတော ဥဂ္ဂန္တွာ ပာစီနစက္ကတဋပဗ္ဗတမတ္ထကေ သသလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတံ ဧကူနပဏ္ဏာသယောဇနံ စန္ဒမဏ္ဍလံ အဒ္ဒသ။ တတော သာလဝနံ ဩလောကေသိ။ တသ္မိဉ္ဟိ သမယေ သာလရုက္ခာ မူလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အဂ္ဂါ သဗ္ဗပါလိဖုလ္လာ ဒုကူလဟရိတာ ဝိယ, မုတ္တာကလာပဝိနဒ္ဓာ ဝိယ စ ဝိရောစိံသု။ ဘူမိတလံ ပုပ္ဖသန္ထရပူဇာယ ပဋိမဏ္ဍိတံ ဝိယ, တတ္ထ တတ္ထ နိပတန္တေန ပုပ္ဖရေဏုနာ လာခါရသေန သိဉ္စမာနံ ဝိယ စ အဟောသိ။ ဘမရမဓုကရဂဏာ ကုသုမရေဏုမဒမတ္တာ ဥပကယမာနာ ဝိယ ဝနန္တရေသု ဝိစရန္တိ။ တအ စ ဥပေါသထဒိဝသော ဟောတိ။ အထ ထေရော, “ကာယ နု ခော အဇ္ဇ ရတိယာ ဝီတိနာမေဿာမီ”တိ စိန္တေသိ, အရိယသာဝကာ စ နာမ ပိယဓမ္မဿဝနာ ဟောန္တိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ – “အဇ္ဇ မယှံ ဇေဋ္ဌဘာတိကဿ ဓမ္မသေနာပတိတ္ထေရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဓမ္မရတိယာ ဝီတိနာမေဿာမီ”တိ။ ဂစ္ဆန္တော ပန ကေဝလံ အဂန္တွာ “မယှံ ပိယသဟာယံ မဟာကဿပတ္ထေရံ ဂဟေတွာ ဂမိဿာမီ”တိ နိသိန္နဋ္ဌာနတော ဝုဋ္ဌာယ စမ္မခဏ္ဍံ ပဖ္ဖောဋေတွာ ယေနာယသ္မာ မဟာကဿပော တေနုပသင်္ကမိ။

ဧဝမာဝုသောတိ ခော အာယသ္မာ မဟာကဿပော တိ ထေရောပိ ယသ္မာ ပိယဓမ္မဿဝနောဝ အရိယသာဝကော, တသ္မာ တဿ ဝစနံ သုတွာ ဂစ္ဆာဝုသော, တွံ, မယှံ သီသံ တ ရုဇ္ဇတိ ပိဋ္ဌိ တတိ ကိဉ္စိ လေသာပဒေသံ အကတွာ တုဋ္ဌဟဒယောဝ, “ဧဝမာဝုသော”တိအာဒိမာဟ။ ပဋိဿုတွာ စ နိသိန္နဋ္ဌာနတော ဝုဋ္ဌာယ စမ္မခဏ္ဍံ ပဖ္ဖောဋေတွာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ အနုဗန္ဓိ။ တသ္မိံ သမယေ ဒွေဝ မဟာထေရာ ပဋိပာဋိယာ ဌိတာနိ ဒွေဝ စန္ဒမဏ္ဍလာနိ ဝိယ, ဒွေဝ သူရိယမဏ္ဍလာနိ ဝိယ, ဒွေဝ ဆဒ္ဒန္တနာဂရာဇာနော ဝိယ, ဒွေဝ သီဟာ ဝိယ, ဒွေဝ ဗျဂ္ဃာ ဝိယ စ ဝိရောစိံသု။ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရောပိ တသ္မိံ သမယေ ဒိဝဋ္ဌာနေ နိသိန္နော ဒွေဝ မဟာထေရေ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တေ ဒိသွာ ပစ္ဆိမလောကဓာတုံ ဩလောကေန္တော သူရိယံ ဝနန္တံ ပဝိသန္တံ ဝိယ, ပာစီနလောကဓာတုံ ဩလောကေန္တော စန္ဒံ ဝနန္တတော ဥဂ္ဂစ္ဆန္တံ ဝိယ, သာလဝနံ ဩလောကေန္တော သဗ္ဗပါလိဖုလ္လမေဝ သာလဝနဉ္စ ဒိသွာ အဇ္ဇ ဥပေါသထဒိဝသော, ဣမေ စ မေ ဇေဋ္ဌဘာတိကာ ဓမ္မသေနာပတိဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တိ, မဟန္တေန ဓမ္မဿဝနေန ဘဝိတဗ္ဗံ, အဟမ္ပိ ဓမ္မဿဝနဿ ဘာဂီ ဘဝိဿာမီတိ နိသိန္နဋ္ဌာနတော ဝုဋ္ဌာယ စမ္မခဏ္ဍံ ပဖ္ဖောဋေတွာ မဟာထေရာနံ ပအနုပဒိကော ဟုတွာ နိက္ခမိ။ တေန ဝုတ္တံ – “အထ ခော အာယသ္မာ စ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော အာယသ္မာ စ မဟာကဿပော အာယသ္မာ စ အနုရုဒ္ဓော ယေနာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိံသူ”တိ။ **ဥပသင်္ကမိံသူ** တိ။ ပဋိပာဋိယာ ဌိတာ တယော စန္ဒာ ဝိယ, သူရိယာ ဝိယ, သီဟာ ဝိယ စ ဝိရောစမာနာ ဥပသင်္ကမိံသု။

၃၃၃. ဧဝံ ဥပသင်္ကမန္တေ ပန တေ မဟာထေရေ အာယသ္မာ အာနန္ဒော အတ္တနော ဒိတ္တဒွာနေ နိသိန္နောယေဝ ဒိသွာ, ''အဇ္ဇ မဟန္တံ ဓမ္မသ္သဝနံ ဘဝိဿတိ, မယာပိ တဿ ဘာဂိနာ ဘဝိတဗ္ဗံ, န ခော ပန ဧကကောဝ ဂမိဿာမိ, မယှံ ပိယသဟာယမ္ပိ ရေဝတတ္ထေရံ ဂဟေတွာဝ ဂမိဿာမီ''တိ သဗ္ဗံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဿ မဟာကဿပဿ အနုရုဒ္ဓဿ ဥပသင်္ကမနေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ, ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣတိ တေ ဒွေဝ ဇနာ ပဋိပာဋိယာ ဌိတာ ဒွေဝ စန္ဒာ ဝိယ, သူရိယာ ဝိယ, သီဟာ ဝိယ စ ဝိရောစမာနာ ဥပသင်္ကမိံသု။ တေန ဝုတ္တံ – ''အဒ္ဒသာ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော''တိအာဒိ ။ **ဒိသွာန အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေါစာ** တိ ဒူရတောဝ ဒိသွာ အနုက္ကမေန ကထာဥပစာရံ သမ္ပတ္တမေတံ, ''ဧတု ခော အာယသ္မာ''တိအာဒိဝစနံ အဝေါစ။ **ရမဏီယံ, အာဝုသော**တိ ဧတ္ထ ဒုဝိဓံ ရာမဏေယျကံ ဝနရာမဏေယျကံ ပုဂ္ဂလရာမဏေယျကဉ္စ။ တတ္ထ ဝနံ နာမ နာဂသာလစမ္ပကာဒီဟိ သဉ္ဆန္နံ ဟောတိ ဗဟလစ္ဆာယံ ပုပ္ဖဖလူပဂံ ဝိဝိဓရုက္ခ ဥဒကသမ္ပန္နံ ကမတော နိဿဋံ, ဣဒံ ဝနရာမဏေယျကံ နာမ။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ –

> ''ရမဏီယာနိ အရညာနိ၊ ယတ္ထ န ရမတီ ဇနော။
> ဝီတရာဂ ရမိဿန္တိ၊ န တေ ကာမဂဝေသိနော''တိ။ (ဓ. ပ. ၉၉)။

ဝနံ ပန သစေပိ ဥဇ္ဇင်္ဂလေ ဟောတိ နိရုဒကံ ဝိရလစ္ဆာယံ ကဏ္ဋကသမာကိဏ္ဏံ, ဗုဒ္ဓာဒယောပေတ္ထ အရိယာ ဝိဟရန္တိ, ဣဒံ ပုဂ္ဂလရာမဏေယျကံ နာမ။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ –

> ''ဂါမေ ဝါ ယဒိ ဝါရညေ၊ နိန္နေ ဝါ ယဒိ ဝါ ထလေ။
> ယတ္ထ အရဟန္တော ဝိဟရန္တိ၊ တံ ဘူမိရာမဏေယျက''န္တိ။ (ဓ. ပ. ၉၈)။

ဣဓ ပန တံ ဒုဝိဓမ္ပိ လဗ္ဘတိ။ တဒါ ဟိ ဂေါသိင်္ဂသာလဝနံ သဗ္ဗဖာလိဖုလ္လံ ဟောတိ ကုသုမဂန္ဓသုဂန္ဓံ, သဒေဝကေ စေတ္ထ လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော တိံသသဟဿမတ္တေဟိ အဘိညာတဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဟရတိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ''ရမဏီယံ, အာဝုသော အာနန္ဒ, ဂေါသိင်္ဂသာလဝန''န္တိ။

ဒေါသိနာတိ ဒေါသာပဂတာ, အဗ္ဘံ မဟိကာ ဓူမော ရဇော ရာဟူတိ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ ဝိရဟိတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သဗ္ဗဖာလိဖုလ္လာ** တိ သဗ္ဗတ္ထ ဖာလိဖုလ္လာ, မူလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အဂ္ဂါ အပုပ္ဖိတဋ္ဌာနံ နာမ နတ္ထိ။ **ဒိဗ္ဗာ မညေ ဂန္ဓာ သမ္ပဝန္တီ** တိ ဒိဗ္ဗာ မန္ဒာရပုပ္ဖကောဝိဠာရပာရိစ္ဆတ္တကစန္ဒနစုဏ္ဏဂန္ဓာ ဝိယ သမန္တာ ပဝါယန္တိ, သက္ကသုယာမသန္တုသိတနိမ္မာနရတိပရနိမ္မိတမဟာဗြဟ္မာနံ ဩတိဏ္ဏဋ္ဌာနံ ဝိယ ဝါယန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ကထံရူပေန , အာဝုသော အာနန္ဒာတိ အာနန္ဒတ္ထေရော တေသံ ပဉ္စန္နံ ထေရာနံ သင်္ဃနဝကောဝ။ ကသ္မာ ထေရော တံယေဝ ပဌမံ ပုစ္ဆတီတိ? မမာယိတတ္တာ။ တေ ဟိ ဒွေဝ ထေရာ အညမညံ မမာယိံသု။ သာရိပုတ္တတ္ထေရော, ''မယာ ကတ္တဗ္ဗံ သတ္ထု ဥပဋ္ဌာနံ ကရောတီ''တိ အာနန္ဒတ္ထေရံ မမာယိ။ အာနန္ဒတ္ထေရော ဘဂဝတော သာဝကာနံ အဂ္ဂေါတိ သာရိပုတ္တတ္ထေရံ မမာယိ, ကုလဒာရကေ ပဗ္ဗာဇေတွာ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သန္တိကေ ဥပဇ္ဈံ ဂဏှာပေသိ။ သာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ တထေဝ အကာသိ။ ဧဝံ ဧကမေကေန အတ္တနော ပတ္တစီဝရံ ဒတွာ ပဗ္ဗာဇေတွာ ဥပဇ္ဈံ ဂဏှာပိတာနိ ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိ အဟေသုံ။ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ပဏီတာနိ စီဝရာဒီနိပိ လဘိတွာ ထေရဿ ဒေဝ ဒေတိ။

ဧကော ကိရ ဗြာဟ္မဏော စိန္တေသိ – ''ဗုဒ္ဓရတနဿ စ သင်္ဃရတနဿ စ ပူဇာ ပညာယတိ, ကထံ နု ခော ဓမ္မရတနံ ပူဇိတံ နာမ ဟောတီ''တိ? သော ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတမတ္ထံ ပုစ္ဆိ။ ဘဂဝါ အာဟ – ''သစေသိ, ဗြာဟ္မဏ, ဓမ္မရတနံ ပူဇိတုကာမော, ဧကံ ဗဟုဿုတံ ပူဇေဟီ''တိ ဗဟုဿုတံ, ဘန္တေ, အာစိက္ခထာတိ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပုစ္ဆတိ။ သော ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဗဟုဿုတံ, ဘန္တေ, အာစိက္ခထာတိ အာဟ။ အာနန္ဒတ္ထေရော ဗြာဟ္မဏာတိ။ ဗြာဟ္မဏော ထေရံ သဟဿဂ္ဃနိကေန စီဝရေန ပူဇေသိ။ ထေရော တံ ဂဟေတွာ ဘဂဝတော သန္တိကံ အဂမာသိ။ ဘဂဝါ ''ကုတော, အာနန္ဒ, လဒ္ဓ''န္တိ အာဟ။ ဧကေန, ဘန္တေ, ဗြာဟ္မဏေန ဒိန္နံ, ဣဒံ ပနာဟံ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ အတုကာမောတိ။ ဒေဟိ, အာနန္ဒာတိ။ စာရိကံ ပက္ကန္တော, ဘန္တေတိ။ အာဂတကာလေ ဒေဟီ

တိ။ သိက္ခာပဒံ, ဘန္တေ, ပညတ္တန္တိ။ ကအ ပန သာရိပုတ္တော အာဂမိဿတီတိ? ဒသာဟမတ္တေန, ဘန္တေတိ။ ''အနုဇာနာမိ, အာနန္ဒ, ဒသာဟပရမံ အတိရေကစီဝရံ နိက္ခိပိတု''န္တိ (ပာရာ. ၄၆၁; မဟာဝ. ၃၄၇) သိက္ခာပဒံ ပညပေသိ။ သာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ တထေဝ ယံကိဉ္စိ မနာပံ လဘတိ, တံ အာနန္ဒတ္ထေရဿ ဒေတိ။ ဧဝံ တေ ထေရာ အညမညံ မမာယိံသု, ကတိ မမာယိတတ္တာ ပဌမံ ပုစ္ဆိ။

အပိစ အနုမတိပုစ္ဆာ နာမေသာ ခုဒ္ဒကတော ပဋ္ဌာယ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာ ဟောတိ။ တသ္မာ ထေရော စိန္တေသိ – ''အဟံ ပဌမံ အာနန္ဒံ ပုစ္ဆိဿာမိ, အာနန္ဒော အတ္တနော ပဋိဘာနံ ဗျာကရိဿတိ။ တတော ရေဝတံ, အနုရုဒ္ဓံ, မဟာကဿပံ, မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ ပုစ္ဆိဿာမိ။ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော အတ္တနော ပဋိဘာနံ ဗျာကရိဿတိ။ တတော ပစ္ဆာ ပိ ထေရာ မံ ပုစ္ဆိဿန္တိ, အဟမ္ပိ အတ္တနော ပဋိဘာနံ ဗျာကရိဿာမီ''တိ။ ဧတ္တာဝတာပိ အယံ ဓမ္မဒေသနာ သိခာပ္ပတ္တာ ဝေပုလ္လပ္ပတ္တာ န ဘဝိဿတိ, အထ မယံ သဗ္ဗေပိ ဒသဗလံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆိဿာမ, သတ္ထာ သဗ္ဗညုတညာဏေန ဗျာကရိဿတိ။ ဧတ္တာဝတာ အယံ ဓမ္မဒေသနာ သိခာပ္ပတ္တာ ဝေပုလ္လပ္ပတ္တာ ဘဝိဿတိ။ ယထာ ဟိ ဇနပဒမှဟိ ဥပ္ပန္နော အဋ္ဋော ကမဘောဇကံ ဟာပုဏာတိ, တသ္မိံ နိစ္ဆိတုံ အသက္ကောန္တေ ဇနပဒဘောဇကံ ဟာပုဏာတိ, တသ္မိံ အသက္ကောန္တေ မဟာဝိနိစ္ဆယအမစ္စံ, တသ္မိံ အသက္ကောန္တေ သေနာပတိံ, တသ္မိံ အသက္ကောန္တေ ဥပရာဇံ, တသ္မိံ ဝိနိစ္ဆိတုံ အသက္ကောန္တေ ရာဇာနံ ဟာပုဏာတိ, ရညာ ဝိနိစ္ဆိတကာလတော ပဋ္ဌာယ အဋ္ဋော အပရာပရံ န သဉ္စရတိ, ရာဇဝစနေနေဝ ဆိဇ္ဇတိ။ ဧဝမေဝံ အဟဉ္စဟိ ပဌမံ အာနန္ဒံ ပုစ္ဆိဿာမိ။ပေ.။ အထ မယံ သဗ္ဗေပိ ဒသဗလံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆိဿာမ, သတ္ထာ သဗ္ဗညုတညာဏေန ဗျာကရိဿတိ။ ဧတ္တာဝတာ အယံ ဓမ္မဒေသနာ သိခာပ္ပတ္တာ ဝေပုလ္လပ္ပတ္တာ ဘဝိဿတိ။ ဧဝံ အနုမတိပုစ္ဆံ ပုစ္ဆန္တော ထေရော ပဌမံ အာနန္ဒတ္ထေရံ ပုစ္ဆိ။

ဗဟုဿုတော ဟောတီတိ ဗဟု အဿ သုတံ ဟောတိ, နဝင်္ဂံ သတ္ထုသာသနံ ပာဠိအနုသန္ဓိပုဗ္ဗာပရဝသေန ဥဂ္ဂဟိတံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **သုတဓရော**တိ သုတဿ အာဓာရဘူတော။ ယဿ ဟိ ဣတော ဂဟိတံ ဣတော ပလာယတိ, ဆိဒ္ဒဃဋေ ဥဒကံ ဝိယ န တိဋ္ဌတိ, ပရိသမဇ္ဈေ ဧကံ သုတ္တံ ဝါ ဇာတကံ ဝါ ကထေတုံ ဝါ ဝါစေတုံ ဝါ န သက္ကောတိ, အယံ **န သုတဓရော** နာမ။ ယဿ ပန ဥဂ္ဂဟိတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဟိတကာလသဒိသမေဝ ဟောတိ, ဒသပိ ဝီသတိပိ ဝဿာနိ သဇ္ဈာယံ အကရောန္တဿ န နဿတိ, အယံ **သုတဓရော** နာမ။ **သုတသန္နိစယော**တိ သုတဿ သန္နိစယဘူတော။ ယထာ ဟိ သုတံ ဟဒယမဉ္ဇူသာယ သန္နိစိတံ သိလာယံ လေခာ ဝိယ, သုဝဏ္ဏဃဋေ ပက္ခိတ္တသီဟဝသာ ဝိယ စ အဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတိ, အယံ **သုတသန္နိစယော** နာမ။ **ဓာတာ**တိ ဌိတာ ပဂုဏာ။ ဧကစ္စဿ ဟိ ဥဂ္ဂဟိတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဓာတံ ပဂုဏံ နိစ္စလိတံ န ဟောတိ, အသုကသုတ္တံ ဝါ ဇာတကံ ဝါ ကထေဟီတိ ဝုတ္တေ သဇ္ဈာယိတွာ သံသန္ဒိတွာ သမနုဂ္ဂာဟိတွာ ဇာနိဿာမီတိ ဝဒတိ။ ဧကစ္စဿ ဓာတံ ပဂုဏံ ဘဝင်္ဂသောတသဒိသံ ဟောတိ, အသုကသုတ္တံ ဝါ ဇာတကံ ဝါ ကထေဟီတိ ဝုတ္တေ ဥဒ္ဓရိတွာ တမေဝ ကထေတိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ''ဓာတာ''တိ။

ဝစသာ ပရိစိတာတိ သုတ္တဒသက-ဝဂ္ဂဒသက-ပဏ္ဏာသဒသကာနံ ဝသေန ဝါစာယ သဇ္ဈာယိတာ။ **မနသာနုပေက္ခိတာ**တိ စိတ္တေန အနုပေက္ခိတာ, ယဿ ဝါစာယ သဇ္ဈာယိတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ မနသာ စိန္တေန္တဿ တတ္ထ တတ္ထ ပာကဋံ ဟောတိ။ မဟာဒီပံ ဇာလေတွာ ဌိတဿ ရူပဂတံ ဝိယ ပညာယတိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ''ဝစသာ ပရိစိတာ မနသာနုပေက္ခိတာ''တိ။ **ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ**တိ အတ္ထတော စ ကာရဏတော စ ပညာယ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ။ **ပရိမဏ္ဍလေဟိ ပဒဗျဉ္ဇနေဟီ**တိ ဧတ္ထ ပဒမေဝ အတ္ထဿ ဗျဉ္ဇနတော ပဒဗျဉ္ဇနံ, တံ အက္ခရပါရိပူရိံ ကတွာ ဒသဝိဓဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယော အပရိဟာပေတွာ ဝုတ္တံ ပရိမဏ္ဍလံ နာမ ဟောတိ, ဧဝရူပေဟိ ပဒဗျဉ္ဇနေဟီတိ အတ္ထော။ အပိစ ယော ဘိက္ခု ပရိသတိ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော သုတ္တံ ဝါ ဇာတကံ ဝါ နိက္ခပိတွာ အညံ ဥပာရမ္ဘကရံ သုတ္တံ အာဟရတိ, တဿ ဥပမံ ကထေတိ, တဒတ္ထံ ဩတာရေတိ, ဧဝမိဒံ ဂဟေတွာ ဧတ္ထ ခိပန္တော ဧကပဒေနေဝ ပရိဟရန္တော ကာလံ ဉတွာ ဝုဋ္ဌာတိ။ နိက္ခိတ္တသုတ္တံ ပန နိက္ခိတ္တမတ္တမေဝ ဟောတိ, တဿ ကထာ အပရိမဏ္ဍလာ နာမ ဟောတိ။ ယော ပန သုတ္တံ ဝါ ဇာတကံ ဝါ နိက္ခိပိတွာ ဗဟိ ဧကပဒမ္ပိ အဂန္တွာ ဟာဠိယာ အနုသန္ဓိဉ္စ ပုဗ္ဗာပရဉ္စ အမက္ခေန္တော အာစရိယေဟိ ဒိန္နနယေ ဌတွာ တုလိကာယ ပရိစ္ဆိန္ဒန္တော ဝိယ, ဂမ္ဘီရမာတိကာယ ဥဒကံ ပေသေန္တော ဝိယ, ပဒံ ကောဋ္ဋေန္တော သိန္ဓဝဇာနီယော ဝိယ ဂစ္ဆတိ, တဿ ကထာ ပရိမဏ္ဍလာ နာမ ဟောတိ။ ဧဝရူပိံ ကထံ သန္ဓာယ – ''ပရိမဏ္ဍလေဟိ ပဒဗျဉ္ဇနေဟီ''တိ ဝုတ္တံ။

အနုပ္ပဗန္ဓေဟီ တိ ဧတ္ထ ယော ဘိက္ခု ဓမ္မံ ကထေန္တော သုတ္တံ တ ဇာတကံ တ အာရဘိတွာ တ အာရဒ္ဓကာလ တော ပဋ္ဌာယ တုရိတတုရိတော အရုဏ် မန္တေန္တော ဝိယ, ဥဏှာပါဒါဒနီယံ ခါဒန္တော ဝိယ, ဟဋ္ဌိယာ အနုသန္ဓိပုဗ္ဗာပ ရေသု ဂဟိတံ ဂဟိတမေဝ အဂ္ဂဟိတံ အဂ္ဂဟိတမေဝ စ ကတွာ ပုရာဏပဏ္ဏန္တရေသု စရမာနံ ဂောဓံ ဥဋ္ဌပေန္တော ဝိယ တတ္ထ တတ္ထ ပဟာရန္တော ဩသာပေန္တော ဩဟာယ ဂစ္ဆတိ။ ယောပိ ဓမ္မံ ကထေန္တော ကာလေန သီဃံ ကာလေန ဒန္ဓံ ကာလေန မဟာသဒ္ဒံ ကာလေန ခုဒ္ဒကသဒ္ဒံ ကရောတိ။ ယထာ ပေတဂ္ဂိ ကာလေန ဇလတိ, ကာလေန နိဗ္ ဗာယတိ, ဧဝမေဝ ဣဓ **ပေတဂ္ဂိဓမ္မကထိကော** နာမ ဟောတိ, ပရိသာယ ဥဋ္ဌာတုကာမာယ ပုနပ္ပုနံ အာရဘတိ။ ယောပိ က ထေန္တော တတ္ထ တတ္ထ ဝိတ္ထာယတိ, နိတ္ထုနန္တော ကန္ဒန္တော ဝိယ ကထေတိ, ဣမေသံ သဗ္ဗေသမ္ပိ ကထာ အပ္ပဗန္ဓာ နာမ ဟောတိ။ ယော ပန သုတ္တံ အာရဘိတွာ အာစရိယေဟိ ဒိန္နနယေ ဌိတော အစ္ဆိန္နဓာရံ ကတွာ နဒီ သောတံ ဝိယ ပဝတ္တေတိ, အာကာသဂင်္ဂတော ဘဿမာနံ ဥဒကံ ဝိယ နိရန္တရံ ကထံ ပဝတ္တေတိ, တဿ ကထာ အ နုပ္ပဗန္ဓာ ဟောတိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "အနုပ္ပဗန္ဓေဟီ"တိ။ **အနုသယသမုဂ္ဃာတာယာ** တိ သတ္တန္နံ အနုသယာနံ သမုဂ္ဃာတတ္ထာယ။ **ဝေရူပေနာ**တိ ဝေရူပေန ဗဟုဿုတေန ဘိက္ခုနာ တထာရူပေနေဝ ဘိက္ခုသတေန ဘိက္ခုသဟဿ သေန တ သင္ဃာဋိကဏ္ဏေန တ သင္ဃာဋိကဏ္ဏံ, ပလ္လင်္ကေန တ ပလ္လင်္ကံ အာဟစ္စ နိသိန္နေန ကေသိင်္ဂသာလ ဝနံ သောဘေယျ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗတရေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃၃၄. ပင္ဂိသလ္လာနံ အဿ အာရာမောတိ **ပင္ဂိသလ္လာနာရာမော**။ ပင္ဂိသလ္လာနေ ရတောတိ **ပင္ဂိသလ္လာနရတော**။

၃၃၅. **သဟဿံ လောကာန**န္တိ သဟဿံ လောကဓာတူနံ။ ဧတ္တကဉ္ဟိ ထေရဿ ဓုဝသေဝနံ အာဝဇ္ဇနပဋိဗဒ္ ဓံ, အာကင်္ခမာနော ပန ထေရော အနေကာနိပိ စက္ကဝါဠသဟဿာနိ ဝေလောကေတိယေဝ။ **ဥပရိပါသာဒဝရဂတော**တိ သတ္တဘူမကဿ တ နဝဘူမကဿ တ ပါသာဒဝရဿ ဥပရိ ဂတော။ **သဟဿံ နေမိမဏ္ဍလာနံ ဝေလောကေယျ ယာ**တိ ပါသာဒပရိဝေဏေ နာဘိယာ ပတိဋ္ဌိတာနံ နေမိဝဋ္ဋိယာ နေမိဝဋ္ဋိံ အာဟစ္စ ဌိတာနံ နေမိမဏ္ဍလာနံ သဟဿံ တတဟာနံ ဝိဝရိတွာ ဩလောကေယျ, တဿ နာဘိယောပိ ပာကဋာ ဟောန္တိ, အရာပိ အရန္တရာနိပိ နေမိယောပိ။ **ဧဝ မေဝ ခေါ, အာဝုသော**တိ, အာဝုသော, ဧဝံ အယမ္ပိ ဒိဗ္ဗစက္ခုကော ဘိက္ခု ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ အတိက္ကန္တမာနုသကေန သ ဟဿံ လောကာနံ ဝေလောကေတိ။ တဿ ပါသာဒေ ဌိတပုရိသဿ စက္ကနာဘိယော ဝိယ စက္ကဝါဠသဟဿေ သိနေရုသဟဿံ ပာကဋံ ဟောတိ။ အရာ ဝိယ ဒီပာ ပာကဋာ ဟောန္တိ။ အရန္တရာနိ ဝိယ ဒီပဋ္ဌိတမနုဿာ ပာကဋာ ဟောန္တိ။ နေမိယော ဝိယ စက္ကဝါဠပဗ္ဗတာ ပာကဋာ ဟောန္တိ။

၃၃၆. **အာရဉ္ဉိကော**တိ သမာဒိန္နအာရညကဓုတင်္ဂေါ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။

၃၃၇. **နော စ သံသာဒေန္တိ** တိ န ဩသာဒေန္တိ။ သဟေတုကဉ္ဟိ သကာရဏံ ကတွာ ပဉ္ဟံ ပုစ္ဆိတုံ ဝိသဇ္ဇိတုံ မ္ပိ အသက္ကောန္တော သံသာဒေတိ နာမ။ ဧဝံ န ကရောန္တီတိ အတ္ထော။ **ပဝတ္တိနီ ဟောတီ**တိ နဒီသောတောဒကံ ဝိယ ပ ဝတ္တတိ။

၃၃၈. **ယာယ ဝိဟာရသမာပတ္တိယာ** တိ ယာယ လောကိယာယ ဝိဟာရသမာပတ္တိယာ, ယာယ လောကုတ္တရာယ ဝိဟာရသမာပတ္တိယာ။

၃၃၉. **သာဓု သာဓု သာရိပုတ္တာ** တိ အယံ သာဓုကာရော အာနန္ဒတ္ထေရဿ ဒိန္နော။ သာရိပုတ္တတ္ထေရေန ပန သဒ္ဓိံ ဘဂဝတ အာလပတိ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **ယထာ တံ အာနန္ဒောဝ** တိ ယထာ အာနန္ဒောဝ သမ္မာ ဗျာကရမာ နော ဗျာကရေယျ, ဧဝံ ဗျာကတံ အာနန္ဒေန အတ္တနော အနုစ္ဆဝိကမေဝ, အဇ္ဈာသယာနုရူပမေဝ ဗျာကတန္တိ အ တ္ထော။ အာနန္ဒတ္ထေရော ဟိ အတ္တနာပိ ဗဟုဿုတော, အဇ္ဈာသယောပိဿ ဧဝံ ဟောတိ – "အဟော ဝတ သာသ နေ သဗ္ဗေဟုမ္ဘစာရီ ဗဟုဿုတာ ဘဝေယျု"န္တိ။ ကသ္မာ? ဗဟုဿုတဿ ဟိ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇံ, ဂရု ကလဟုကံ သတေကိစ္ဆာတေကိစ္ဆံ ပာကဋံ ဟောတိ။ ဗဟုဿုတော ဥဂ္ဂဟိတဗုဒ္ဓဝစနံ အာဝဇ္ဇိတွာ ဣမသ္မိံ ဌာနေ သီလံ ကထိတံ, ဣမသ္မိံ သမာဓိ, ဣမသ္မိံ ဝိပဿနာ, ဣမသ္မိံ မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနာနီတိ သီလဿ အာဂတဋ္ဌာနေ သီလံ ပူ ရေတွာ, သမာဓိဿ အာဂတဋ္ဌာနေ သမာဓိံ ပူရေတွာ ဝိပဿနာယ အာဂတဋ္ဌာနေ ဝိပဿနာဂဗ္ဘံ ဂဏှာပေတွာ တ မဂ္ဂံ ဘာဝေတွာ ဖလံ သစ္ဆိကရောတိ။ တသ္မာ ထေရဿ ဧဝံ အဇ္ဈာသယော ဟောတိ – "အဟော ဝတ သဗ္ဗေဟု

မစာရီ ကော် တ ဒွေ၀ တ တယော တ စတ္တာရော တ ပဥ္စ တ နိကာယေ ဥဂ္ဂဟေတွာ အာဝဇ္ဇန္တော သီလာဒီနံ အာဂတဋ္ဌာနေသု သီလာဒီနိ ပရိပူရေတွာ အနုက္ကမေန မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနာနိ သစ္ဆိကရေယျုံ”န္တိ။ သေသတရေသုပိ ဧသေ၀ နယော။

၃၄၀. အာယသ္မာ ဟိ ရေဝတော ဈာနစ္ဆာသယော ဈာနာဘိရတော, တသ္မာသ္သ ဧဝံ ဟောတိ – “အဟော ၀တ သဗ္ဗဟ္မစာရီ ကောကာ နိသီဒိတွာ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဈာနပဒဋ္ဌာနံ ဝိပဿနံ ၀ဍ္ဍေတွာ လောကုတ္တရဓမ္မံ သစ္ဆိကရေယျုံ”န္တိ။ တသ္မာ ဧဝံ ဗျာကာသိ။

၃၄၁. အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓော ဒိဗ္ဗစက္ခုကော, တသ္သ ဧဝံ ဟောတိ – “အဟော ၀တ သဗ္ဗဟ္မစာရီ အာလောကံ ၀ဍ္ဍေတွာ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ အနေကေသု စက္ကဝါဠသဟဿေသု စဝမာနေ စ ဥပပဇ္ဇမာနေ စ သတ္တေ ဒိသွာ ဝဋ္ဋဘယေန စိတ္တံ သံဝေဇေတွာ ဝိပဿနံ ၀ဍ္ဍေတွာ လောကုတ္တရဓမ္မံ သစ္ဆိကရေယျုံ”န္တိ။ တသ္မာ ဧဝံ ဗျာကာသိ။

၃၄၂. အာယသ္မာ မဟာကဿပေ ဓုတဝါဒေ, တသ္သ ဧဝံ ဟောတိ – “အဟော ၀တ သဗ္ဗဟ္မစာရီ ဓုတဝါဒအာဟုတွာ ဓုတင်္ဂါနုဘာဝေန ပစ္စယတဏှံ မိလာပေတွာ အပရေပိ နာနပ္ပကာရေ ကိလေသေ ဓုနိတွာ ဝိပဿနံ ၀ဍ္ဍေတွာ လောကုတ္တရဓမ္မံ သစ္ဆိကရေယျုံ”န္တိ။ တသ္မာ ဧဝံ ဗျာကာသိ။

၃၄၃. အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော သမာဓိပာရမိယာ မတ္ထကံ ပတ္တော, သုခုမံ ပန စိတ္တန္တရံ ခန္ဓန္တရံ ဓာတ္ဝန္တရံ အာယတနန္တရံ ဈာနောက္ကန္တိကံ အာရမ္မဏောက္ကန္တိကံ အင်္ဂဝဝတ္ထာနံ အာရမ္မဏဝဝတ္ထာနံ အင်္ဂသင်္ကန္တိ အာရမ္မဏသင်္ကန္တိ ဧကတောဝဍ္ဎနံ ဥဘတောဝဍ္ဎနန္တိ အာဘိဓမ္မိကဓမ္မကထိကဿေ၀ ဟာကဋံ။ အနာဘိဓမ္မိကော ဟိ ဓမ္မံ ကထေန္တော – “အယံ သကဝါဒေ အယံ ပရဝါဒေ”တိ န ဇာနာတိ။ သကဝါဒံ ဒီပေဿာမီတိ ပရဝါဒံ ဒီပေတိ, ပရဝါဒံ ဒီပေဿာမီတိ သကဝါဒံ ဒီပေတိ, ဓမ္မန္တရံ ဝိသံဝါဒေတိ။ အာဘိဓမ္မိကော သကဝါဒံ သကဝါဒနိယာမေနေ၀ , ပရဝါဒံ ပရဝါဒနိယာမေနေ၀ ဒီပေတိ, ဓမ္မန္တရံ န ဝိသံဝါဒေတိ။ တသ္မာ ထေရဿ ဧဝံ ဟောတိ – “အဟော ၀တ သဗ္ဗဟ္မစာရီ အာဘိဓမ္မိကာ ဟုတွာ သုခုမေသု ဌာနေသု ဉာဏံ ပေသေတွာ ဝိပဿနံ ၀ဍ္ဍေတွာ လောကုတ္တရဓမ္မံ သစ္ဆိကရေယျုံ”န္တိ။ တသ္မာ ဧဝံ ဗျာကာသိ။

၃၄၄. အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ပညာပာရမိယာ မတ္ထကံ ပတ္တော, ပညဝတော ၀ စ စိတ္တံ အတ္တနော ၀သေ ဝတ္တေတုံ သက္ကောတိ, န ဒုပ္ပညော။ ဒုပ္ပညော ဟိ ဥပ္ပန္နဿ စိတ္တဿ ၀သေ ဝတ္တေတွာ ကူတော စိတော စ ဝိပ္ဖန္ဒိတွာပိ ကတိပာဟေနေ၀ ဂိဟိဘာဝံ ပတွာ အနယဗျသနံ ပာပုဏာတိ။ တသ္မာ ထေရဿ ဧဝံ ဟောတိ – “အဟော ၀တ သဗ္ဗဟ္မစာရီ အစိတ္တဝသိကာ ဟုတွာ စိတ္တံ အတ္တနော ၀သေ ဝတ္တေတွာ သဗ္ဗာနဿ ဝိသေဝိတဝိပ္ဖန္ဒိတာနိ ဘဉ္ဇိတွာ ဉာသကမ္မိ ဗဟိ နိက္ခမိတုံ အဒေန္တော ဝိပဿနံ ၀ဍ္ဍေတွာ လောကုတ္တရဓမ္မံ သစ္ဆိကရေယျုံ”န္တိ။ တသ္မာ ဧဝံ ဗျာကာသိ။

၃၄၅. **သဗ္ဗေသံ ဝေါ, သာရိပုတ္တ, သုဘာသိတံ ပရိယာယေနာ**တိ သာရိပုတ္တ, ယသ္မာ သင်္ဃာရာမဿ နာမ ဗဟုဿုတဘိက္ခုဟိပိ သောဘနကာရဏံ အတ္ထိ, ဈာနာဘိရတေဟိပိ, ဒိဗ္ဗစက္ခုကေဟိပိ, ဓုတဝါဒေဟိပိ, အာဘိဓမ္မိကေဟိပိ, အစိတ္တဝသိကေဟိပိ သောဘနကာရဏံ အတ္ထိ။ တသ္မာ သဗ္ဗေသံ ဝေါ သုဘာသိတံ ပရိယာယေန, တေန တေန ကာရဏေန သုဘာသိတမေ၀, နော ဒုဗ္ဘာသိတံ။ **အပိစ မမပိ သုဏာထာ**တိ အပိစ မမပိ ဝစနံ သုဏာထ။ **န တာဝိမံ ပလ္လင်္ကံ ဘိန္ဒိဿာမီ**တိ န တာဝ အဟံ ဣမံ စတုရင်္ဂဝီရိယံ အဓိဋ္ဌာယ အာဘုဇိတံ ပလ္လင်္ကံ ဘိန္ဒိဿာမိ, န မောစေဿာမီတိ အတ္ထော။ ဣဒံ ကိရ ဘဂဝတ ပရိပာကဂတေ ဉာဏေ ရဇ္ဇသိရိံ ပဟာယ ကတာဘိနိက္ခမနော အနုပုဗ္ဗေန ဗောဓိမဏ္ဍံ အာရုယှ စတုရင်္ဂဝီရိယံ အဓိဋ္ဌာယ အပရာဇိတပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဒဋ္ဌဟသမာဒာနော ဟုတွာ နိသိန္နော တိက္ခုံ မာရာနံ မတ္ထကံ ဘိန္ဒိတွာ ပစ္စူသသမယေ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဥန္နာဒေန္တော သဗ္ဗညုတဉာဏံ ပဋိဝိဇ္ဈိ, တံ အတ္တနော မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကံ သန္ဓာယ ဝေမာဟ။ အပိစ ပစ္ဆိမံ ဇနတံ အနုကမ္ပမာနောပိ ပဋိပတ္တိသာရံ ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကံ ဒဿေန္တော ဝေမာဟ။ ပဿတိ ဟိ ဘဂဝါ – “အနာဂတေ ဧဝံ အဇ္ဈာသယာ ကုလပုတ္တာ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခိဿန္တိ, ‘ဘဂဝါ မဟာကောသိင်္ဂသုတ္တံ ကထေန္တော ဣဓ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္ဆာဘတ္တံ။

ပေ.။ ဧဝရူပေန ခော, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ ဂေါသိင်္ဂသာလဝနံ သောဘေယျာတိ အာဟ, မယံ ဘဂဝတော အဇ္ဈာသယံ ဂဏှိဿာမာ'တိ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာ စတုရင်္ဂဝီရိယံ အဓိဋ္ဌာယ ဒဠှပဟာသမာဒါနာ ဟုတွာ 'အရဟတ္တံ အပ္ပတွာ ဣမံ ပလ္လင်္ကံ န ဘိန္ဒိဿာမာ'တိ သမဏဓမ္မံ ကာတဗ္ဗံ မညိဿန္တိ, တေ ဧဝံ ပဋိပန္နာ ကတိပါဟေနေဝ ဇာတိဇရာမရဏဿ အန္တံ ကရိဿန္တီ''တိ, ဣမံ ပစ္ဆိမံ ဇနတံ အနုကမ္ပမာနော ပဋိပတ္တိသာရံ ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကံ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟ။ **ဧဝရူပေန ခော, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ ဂေါသိင်္ဂသာလဝနံ သောဘေယျာ**တိ, သာရိပုတ္တ, ဧဝရူပေန ဘိက္ခုနာ နိပ္ပရိယာယေနေဝ ဂေါသိင်္ဂသာလဝနံ သောဘေယျာတိ ယထာနုသန္ဓိနာဝ ဒေသနံ နိဋ္ဌပေသီတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မဟာဂေါသိင်္ဂသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. မဟာဂေါပါလကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၄၆. ဧဝံ မေ သုတန္တိ မဟာဂေါပါလကသုတ္တံ။ တတ္ထ တိဿော ကထာ ဧကနာဠိကာ, စတုရဿာ, နိသိန္နဝတ္တိကာတိ။ တတ္ထ ပါဠိံ ဝတွာ ဧကေကပဒဿ အတ္ထကထနံ **ဧကနာဠိကာ** နာမ။ အပဏ္ဍိတံ ဂေါပါလကံ ဒဿေတွာ, အပဏ္ဍိတံ ဘိက္ခုံ ဒဿေတွာ, ပဏ္ဍိတံ ဂေါပါလကံ ဒဿေတွာ, ပဏ္ဍိတံ ဘိက္ခုံ ဒဿေတွာတိ စတုက္ကံ ဗန္ဓိတွာ ကထနံ **စတုရဿာ** နာမ။ အပဏ္ဍိတံ ဂေါပါလကံ ဒဿေတွာ ပရိယောသာနဂမနံ, အပဏ္ဍိတံ ဘိက္ခုံ ဒဿေတွာ ပရိယောသာနဂမနံ, ပဏ္ဍိတံ ဂေါပါလကံ ဒဿေတွာ ပရိယောသာနဂမနံ, ပဏ္ဍိတံ ဘိက္ခုံ ဒဿေတွာ ပရိယောသာနဂမနန္တိ အယံ **နိသိန္နဝတ္တိကာ** နာမ။ အယံ ဣဓ သဗ္ဗာစရိယာနံ အာစိဏ္ဏာ။

ဧကာဒသဟိ, ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂေဟီတိ ဧကာဒသဟိ အဂုဏကောဋ္ဌာသေဟိ။ **ဂေါဂဏန္တိ** ဂေါမဏ္ဍလံ။ **ပရိဟရိတုန္တိ** ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဝိစရိတုံ။ **ဖာတိံ ကာတုန္တိ** ဝဍ္ဎိံ အာပါဒေတုံ။ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ လောကေ။ **န ရူပညူ ဟောတီ**တိ ဂဏနတော ဝါ ဝဏ္ဏတော ဝါ ရူပံ န ဇာနာတိ။ **ဂဏနတော** န ဇာနာတိ နာမ အတ္တနော ဂုန္နံ သတံ ဝါ သဟဿံ ဝါတိ သင်္ချံ န ဇာနာတိ။ သော ဂါဝီသု ဟဋာသု ဝါ ပလာတာသု ဝါ ဂေါဂဏံ ဂဏေတွာ, အဇ္ဇ ဧတ္တိကာ န ဒိဿန္တီတိ ဒွေ တီဏိ ဂါမန္တရာနိ ဝါ အဋဝိံ ဝါ ဝိစရန္တော န ပရိယေသတိ, အညေသံ ဂါဝီသု အတ္တနော ဂေါဂဏံ ပဝိဋ္ဌာသုပိ ဂေါဂဏံ ဂဏေတွာ, ''ဣမာ ဧတ္တိကာ ဂါဝေါ န အမှာက''န္တိ ယဋ္ဌိယာ ပောထေတွာ န နီဟရတိ, တဿ နဋ္ဌာ ဂါဝိယော နဋ္ဌာဝ ဟောန္တိ။ ပရဂါဝိယော ဂဟေတွာ ဝိစရန္တံ ဂေါသာမိကာ ဒိသွာ, ''အယံ ဧတ္တကံ ကာလံ အမှာကံ ဓေနုံ ဂဏှာတီ''တိ တဇ္ဇေတွာ အတ္တနော ဂါဝိယော ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ တဿ ဂေါဂဏောပိ ပရိဟာယတိ, ပဉ္စဂေါရသပရိဘောဂတောပိ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။ **ဝဏ္ဏတော** န ဇာနာတိ နာမ – ''ဧတ္တိကာ ဂါဝေါ သေတာ, ဧတ္တိကာ ရတ္တာ, ဧတ္တိကာ ကာဠာ, ဧတ္တိကာ ကဗရာ ဧတ္တိကာ နီလာ''တိ န ဇာနာတိ, သော ဂါဝီသု ဟဋာသု ဝါ။ပေ.။ ပဉ္စဂေါရသပရိဘောဂတောပိ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န လက္ခဏကုသလော ဟောတီတိ ဂါဝီနံ သရီရေ ကတံ ဓနုသတ္တိသူလာဒိဘေဒံ လက္ခဏံ န ဇာနာတိ, သော ဂါဝီသု ဟဋာသု ဝါ ပလာတာသု ဝါ အဇ္ဇ အသုကလက္ခဏာ စ အသုကလက္ခဏာ စ ဂါဝေါ န ဒိဿန္တိ။ပေ.။ ပဉ္စဂေါရသပရိဘောဂတောပိ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န အာသာဋိကံ ဟာရေတာတိ ဂုန္နံ ခါဏုကဏ္ဋကာဒီဟိ ပဟဋဋ္ဌာနေသု ဝဏော ဟောတိ။ တတ္ထ နီလမက္ခိကာ အဏ္ဍကာနိ ပါတေန္တိ, တေသံ အာသာဋိကာတိ နာမံ။ တာနိ ဒဏ္ဍကေန အပနေတွာ ဘေသဇ္ဇံ ဒါတဗ္ဗံ ဟောတိ။ ဗာလော ဂေါပါလကော တထာ န ကရောတိ, တေန ဝုတ္တံ – ''န အာသာဋိကံ ဟာရေတာ ဟောတီ''တိ။ တဿ ဂုန္နံ ဝဏာ ဝဍ္ဎန္တိ, ဂမ္ဘီရာ ဟောန္တိ, ပါဏကာ ကုစ္ဆိံ ပဝိသန္တိ, ဂါဝေါ ဂေလညာဘိဘူတာ နေဝ ယာဝဒတ္ထံ တိဏာနိ ခါဒိတုံ, န ပါနီယံ ပါတုံ သက္ကောန္တိ။ တတ္ထ ဂုန္နံ ခီရံ ဆိဇ္ဇတိ, ဂောဏာနံ ဇဝေါ ဟာယတိ, ဥဘယေသံ ဇီဝိတန္တရာယော ဟောတိ။ ဧဝမဿ ဂေါဂဏောပိ ပရိဟာယတိ, ပဉ္စဂေါရသတောပိ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န ဝဏံ ပဋိစ္ဆာဒေတာ ဟောတီတိ ဂုန္နံ ဝုတ္တနယေနေဝ သဉ္ဇာတော ဝဏော ဘေသဇ္ဇံ ဒတွာ ဝါကေန ဝါ စီရကေန ဝါ ဗန္ဓိတွာ ပဋိစ္ဆာဒေတဗ္ဗော ဟောတိ။ ဗာလော ဂေါပါလကော တထာ န ကရောတိ, အထဿ ဂုန္နံ ဝဏေဟိ ယူသာ ပဂ္ဃရန္တိ, တာ အညမညံ နိဃံသေန္တိ, တေန အညေသမ္ပိ ဝဏာ ဇာယန္တိ။ ဧဝံ ဂါဝေါ ဂေလညာဘိဘူတာ နေဝ ယာဝဒတ္ထံ တိဏာနိ ခါဒိတုံ။ပေ.။ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န ဓူမံ ကတ္တာ ဟောတီတိ အန္တောဝဿေ ဍံသမကသာဒီနံ ဥဿန္နကာလေ ဂေါဂဏေ ဝဇံ ပဝိဋ္ဌေ တတ္ထ တတ္ထ ဓူမော ကာတဗ္ဗော ဟောတိ, အပဏ္ဍိတော ဂေါပါလကော တံ န ကရောတိ။ ဂေါဂဏော သဗ္ဗရတ္တိံ ဍံသာဒီဟိ ဥပဒ္ဒုတော နိဒ္ဒံ အလဘိတွာ ပုနဒိဝသေ အရညေ တတ္ထ တတ္ထ ရုက္ခမူလာဒီသု နိပဇ္ဇိတွာ နိဒ္ဒာယတိ, နေဝ ယာဝဒတ္ထံ တိဏာနိ ခါဒိတုံ။ပေ.။ ပဉ္စဂေါရသပရိဘောဂတောပိ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န တိတ္ထံ ဇာနာတီတိ တိတ္ထံ သမန္တိ ဝါ ဝိသမန္တိ ဝါ သဂါဟန္တိ ဝါ နိဂ္ဂါဟန္တိ ဝါ န ဇာနာတိ, သော အတိတ္ထေန ဂါဝေါ ဩတာရေတိ။ တာသံ ဝိသမတိတ္ထေ ပါသာဏာဒီနိ အက္ကမန္တီနံ ပါဒါ ဘိဇ္ဇန္တိ, သဂါဟံ ဂမ္ဘီရံ တိတ္ထံ ဩတိဏ္ဏာ ကုမ္ဘီလာဒယော ဂါဟာ ဂဏှန္တိ။ အဇ္ဇ ဧတ္တိကာ ဂါဝေါ နဋ္ဌာ, အဇ္ဇ ဧတ္တိကာတိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ။ ဧဝမဿ ဂေါဂဏောပိ ပရိဟာယတိ, ပဉ္စဂေါရသတောပိ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န ပီတံ ဇာနာတီတိ ပီတမ္ပိ အပီတမ္ပိ န ဇာနာတိ။ ဂေါပါလကေန ဟိ “ဣမာယ ဂါဝိယာ ပီတံ, ဣမာယ န ပီတံ, ဣမာယ ပါနီယတိတ္ထေ ဩကာသော လဒ္ဓေါ, ဣမာယ န လဒ္ဓေါ”တိ ဧဝံ ပီတာပီတံ ဇာနိတဗ္ဗံ ဟောတိ။ အယံ ပန ဒိဝသဘာဂံ အရညေ ဂေါဂဏံ ရက္ခိတွာ ပါနီယံ ပါယေဿာမီတိ နဒိံ ဝါ တဠာကံ ဝါ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆတိ။ တတ္ထ မဟာဥသဘာ စ အနုဥသဘာ စ ဗလဝဂါဝိယော စ ဒုဗ္ဗလာနိ စေဝ မဟလ္လကာနိ စ ဂေါရူပါနိ သိင်္ဂေဟိ ဝါ ဖာသုကာဟိ ဝါ ပဟရိတွာ အတ္တနော ဩကာသံ ကတွာ ဥရုပ္ပမာဏံ ဥဒကံ ပဝိသိတွာ ယထာကာမံ ပိဝန္တိ။ အဝသေသာ ဩကာသံ အလဘမာနာ တီရေ ဌတွာ ကလလမိဿကံ ဥဒကံ ပိဝန္တိ, အပီတာ ဧဝ ဝါ ဟောန္တိ။ အထ နေ ဂေါပါလကော ပိဋ္ဌိယံ ပဟရိတွာ ပုန အရညံ ပဝေသေတိ, တတ္ထ အပီတဂါဝိယော ပိပါသာယ သုက္ခမာနာ ယာဝဒတ္ထံ တိဏာနိ ခါဒိတုံ န သက္ကောန္တိ, တတ္ထ ဂုန္နံ ခီရံ ဆိဇ္ဇတိ, ဂေါဏာနံ ဇဝေါ ဟာယတိ။ပေ.။ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န ဝီထိံ ဇာနာတီတိ “အယံ မဂ္ဂေါ သမော ခေမော, အယံ ဝိသမော သာသင်္ကော သပ္ပဋိဘယော”တိ န ဇာနာတိ။ သော သမံ ခေမံ မဂ္ဂံ ဝဇ္ဇေတွာ ဂေါဂဏံ ဣတရံ မဂ္ဂံ ပဋိပါဒေတိ, တတ္ထ ဂါဝေါ သီဟဗျဂ္ဃာဒီနံ ဂန္ဓေန စောရပရိဿယေန ဝါ အဘိဘူတာ ဘန္တမိဂသပ္ပဋိဘာဂါ ဂီဝံ ဥက္ခိပိတွာ တိဋ္ဌန္တိ, နေဝ ယာဝဒတ္ထံ တိဏာနိ ခါဒန္တိ, န ပါနီယံ ပိဝန္တိ, တတ္ထ ဂုန္နံ ခီရံ ဆိဇ္ဇတိ။ပေ.။ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န ဂေါစရကုသလော ဟောတီတိ ဂေါပါလကေန ဟိ ဂေါစရကုသလေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ပဉ္စာဟိကဝါရော ဝါ သတ္တာဟိကဝါရော ဝါ ဇာနိတဗ္ဗော, ဧကဒိသာယ ဂေါဂဏံ စာရေတွာ ပုနဒိဝသေ တတ္ထ န စာရေတဗ္ဗော။ မဟတာ ဟိ ဂေါဂဏေန စိဏ္ဏဋ္ဌာနံ ဘေရိတလံ ဝိယ သုဒ္ဓံ ဟောတိ နိတ္တိဏံ, ဥဒကမ္ပိ အာလုဠီယတိ။ တသ္မာ ပဉ္စမေ ဝါ သတ္တမေ ဝါ ဒိဝသေ ပုန တတ္ထ စာရေတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဧတ္တကေန ဟိ တိဏမ္ပိ ပဋိဝိရုဟတိ, ဥဒကမ္ပိ ပသီဒတိ။ အယံ ပန ဣမံ ပဉ္စာဟိကဝါရံ ဝါ သတ္တာဟိကဝါရံ ဝါ န ဇာနာတိ, ဒိဝသေ ဒိဝသေ ရက္ခိတဋ္ဌာနေယေဝ ရက္ခတိ။ အထဿ ဂေါဂဏော ဟရိတတိဏံ န လဘတိ, သုက္ခတိဏံ ခါဒန္တော ကလလမိဿကံ ဥဒကံ ပိဝတိ, တတ္ထ ဂုန္နံ ခီရံ ဆိဇ္ဇတိ။ပေ.။ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

အနဝသေသဒောဟီ စ ဟောတီတိ ပဏ္ဍိတဂေါပါလကေန ယာဝ ဝစ္ဆကဿ မံသလောဟိတံ သဏ္ဌာတိ, တာဝ ဧကံ ဒွေ ထနေ ဌပေတွာ သာဝသေသဒောဟိနာ ဘဝိတဗ္ဗံ။ အယံ ဝစ္ဆကဿ ကိဉ္စိ အနဝသေသေတွာ ဒုဟတိ, ခီရပကော ဝစ္ဆော ခီရပိပါသာယ သုက္ခတိ, သဏ္ဌာတုံ အသက္ကောန္တော ကမ္ပမာနော မာတု ပုရတော ပတိတွာ ကာလင်္ကရောတိ။ မာတာ ပုတ္တကံ ဒိသွာ, “မယှံ ပုတ္တကော အတ္တနော မာတုခီရံ ပါတုမ္ပိ န လဘတီ”တိ ပုတ္တသောကေန န ယာဝဒတ္ထံ တိဏာနိ ခါဒိတုံ, န ပါနီယံ ပါတုံ သက္ကောတိ, ထနေသု ခီရံ ဆိဇ္ဇတိ။ ဧဝမဿ ဂေါဂဏောပိ ပရိဟာယတိ, ပဉ္စဂေါရသတောပိ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

ဂုန္နံ ပိတုဋ္ဌာနံ ကရောန္တီတိ **ဂေါပိတရော**။ ဂါဝေါ ပရိဏာယန္တိ ယထာရုစိံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တီတိ **ဂေါပရိဏာယကာ**။ **န အတိရေကပူဇာယာ**တိ ပဏ္ဍိတော ဟိ ဂေါပါလကော ဓေနုပေ ဥသဘေ အတိရေကပူဇာယ ပူဇေတိ, ပဏီတံ ဂေါဘတ္တံ ဒေတိ, ဂန္ဓပဉ္စင်္ဂုလိကေဟိ မဏ္ဍေတိ, မာလံ ပိလန္ဓေတိ, သိင်္ဂေ သုဝဏ္ဏရဇတကောသကေ စ ဓာရေတိ, ရတ္တိံ ဒီပံ ဇာလေတွာ စေလဝိတာနဿ ဟေဋ္ဌာ သယာပေတိ။ အယံ ပန တတော ဂေါသက္ကာရမ္ပိ န ကရောတိ, ဥသဘာ အတိရေကပူဇံ အလဘမာနာ ဂေါဂဏံ န ရက္ခန္တိ, ပရိဿယံ န တရေန္တိ။ ဧဝမဿ ဂေါဂဏော ပရိဟာယတိ, ပဉ္စဂေါရသတော ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

၃၄၇. **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ။ **န ရူပညူ ဟောတီ**တိ, “စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယရူပ”န္တိ ဧဝံ ဝုတ္တရူပံ ဒွီဟာကာရေဟိ န ဇာနာတိ ဂဏနတော စ သမုဋ္ဌာနတော စ။ **ဂဏနတော** န ဇာနာတိ နာမ, “စက္ခာယတနံ, သောတ-ဃာန-ဇိဝှာ-ကာယာယတနံ, ရူပ-သဒ္ဒ-ဂန္ဓ-ရသ-ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ, ဣတ္ထိန္ဒြိယံ, ပုရိသိန္ဒြိယံ, ဇီဝိတိန္ဒြိယံ, ကာယဝိညတ္တိ, ဝစီဝိညတ္တိ, အာကာသဓာတု, အာပေါဓာတု, ရူပဿ လဟုတာ, မုဒုတာ, ကမ္မညတာ, ဥပစယော, သန္တတိ, ဇရတာ, ရူပဿ အနိစ္စတာ, ကဗဠီကာရော အာဟာရော”တိ ဧဝံ ပါဠိယံ အာဂတာ ပဉ္စဝီသတိ ရူပကောဋ္ဌာသာတိ န ဇာနာတိ။ သေယျထာပိ သော ဂေါပါလကော ဂဏနတော ဂုန္နံ ရူပံ န ဇာနာတိ, တထူပမော အယံ ဘိက္ခု။ သော ဂဏနတော ရူပံ အဇာနန္တော ရူပံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ အရူပံ ဝဝတ္ထပေတွာ ရူပါရူပံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ပစ္စယံ သလ္လက္ခေတွာ လက္ခဏံ အာရောပေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မတ္ထကံ ပါပေတုံ န သက္ကောတိ။ သော ယထာ တဿ ဂေါပါလကဿ ဂေါဂဏော န ဝဍ္ဎတိ, ဧဝံ ဣမသ္မိံ သာသနေ သီလသမာဓိဝိပဿနာမဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနေဟိ န ဝဍ္ဎတိ, ယထာ စ သော ဂေါပါလကော ပဉ္စဟိ ဂေါရသေဟိ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ, ဧဝံ အသေက္ခေန သီလက္ခန္ဓေန, အသေက္ခေန သမာဓိ, ပညာ, ဝိမုတ္တိ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓေနာတိ ပဉ္စဟိ ဓမ္မက္ခန္ဓေဟိ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

သမုဋ္ဌာနတော န ဇာနာတိ နာမ, “ဧတ္တကံ ရူပံ ဧကသမုဋ္ဌာနံ, ဧတ္တကံ ဒွိသမုဋ္ဌာနံ, ဧတ္တကံ တိသမုဋ္ဌာနံ, ဧတ္တကံ စတုသမုဋ္ဌာနံ, ဧတ္တကံ န ကုတောစိသမုဋ္ဌာတီ”တိ န ဇာနာတိ။ သေယျထာပိ သော ဂေါပါလကော ဝဏ္ဏတော ဂုန္နံ ရူပံ န ဇာနာတိ, တထူပမော အယံ ဘိက္ခု။ သော သမုဋ္ဌာနတော ရူပံ အဇာနန္တော ရူပံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ အရူပံ ဝဝတ္ထပေတွာ။ပေ။ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န လက္ခဏကုသလော ဟောတီတိ ကမ္မလက္ခဏော ဗာလော, ကမ္မလက္ခဏော ပဏ္ဍိတောတိ ဧဝံ ဝုတ္တံ ကုသလာကုသလံ ကမ္မံ ပဏ္ဍိတဗာလလက္ခဏန္တိ န ဇာနာတိ။ သော ဧဝံ အဇာနန္တော ဗာလေ ဝဇ္ဇေတွာ ပဏ္ဍိတေ န သေဝတိ, ဗာလေ ဝဇ္ဇေတွာ ပဏ္ဍိတေ အသေဝန္တော ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ ကုသလာကုသလံ သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇံ ဂရုကလဟုကံ သတေကိစ္ဆအတေကိစ္ဆံ ကာရဏာကာရဏံ န ဇာနာတိ; တံ အဇာနန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝဍ္ဎေတုံ န သက္ကောတိ။ သော ယထာ တဿ ဂေါပါလကဿ ဂေါဂဏော န ဝဍ္ဎတိ, ဧဝံ ဣမသ္မိံ သာသနေ ယထာဝုတ္တေဟိ သီလာဒီဟိ န ဝဍ္ဎတိ, ဂေါပါလကော ဝိယ စ ပဉ္စဟိ ဂေါရသေဟိ ပဉ္စဟိ ဓမ္မက္ခန္ဓေဟိ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န အာသာဋိကံ ဟာရေတာ ဟောတီတိ ဥပ္ပန္နံ ကာမဝိတက္ကန္တိ ဧဝံ ဝုတ္တေ ကာမဝိတက္ကာဒိကေ န ဝိနောဒေတိ, သော ဣမံ အကုသလဝိတက္ကံ အာသာဋိကံ အဟာရေတွာ ဝိတက္ကဝသိကော ဟုတွာ ဝိစရန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝဍ္ဎေတုံ န သက္ကောတိ, သော ယထာ တဿ ဂေါပါလကဿ။ပေ။ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န ဝဏံ ပဋိစ္ဆာဒေတာ ဟောတီတိ စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတီတိအာဒိနာ နယေန သဗ္ဗာရမ္မဏေသု နိမိတ္တံ ဂဏှန္တော ယထာ သော ဂေါပါလကော ဝဏံ န ပဋိစ္ဆာဒေတိ, ဧဝံ သံဝရံ န သမ္ပာဒေတိ။ သော ဝိဝဋဒွါရော ဝိစရန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝဍ္ဎေတုံ န သက္ကောတိ။ပေ။ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န ဓူမံ ကတ္တာ ဟောတီတိ သော ဂေါပါလကော ဓူမံ ဝိယ ဓမ္မဒေသနာဓူမံ န ကရောတိ, ဓမ္မကထံ ဝါ သရဘညံ ဝါ ဥပနိသိန္နကထံ ဝါ အနုမောဒနံ ဝါ န ကရောတိ ။ တတော နံ မနုဿာ ဗဟုဿုတော ဂုဏဝါတိ န ဇာနန္တိ, တေ ဂုဏာဂုဏံ အဇာနန္တာ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ သင်္ဂဟံ န ကရောန္တိ ။ သော ပစ္စယေဟိ ကိလမမာနော ဗုဒ္ဓဝစနံ သဇ္ဈာယံ ကာတုံ ဝတ္တပဋိပတ္တိံ ပူရေတုံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝဍ္ဎေတုံ န သက္ကောတိ။ပေ။ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န တိတ္ထံ ဇာနာတီ တိ တိတ္ထာဘူတေ ဗဟုဿုတဘိက္ခူ န ဥပသင်္ကမတိ, ဥပသင်္ကမန္တော, “ကိံ, ဘန္တေ, ဗျဉ္ဇနံ ကထံ ရောပေတဗ္ဗံ, ဣမဿ ဘာသိတဿ ကော အတ္ထော, ဣမသ္မိံ ဌာနေ ပါဠိ ကိံ ဝဒေတိ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ အတ္ထော ကိံ ဒီပေတီ”တိ ဧဝံ န ပရိပုစ္ဆတိ န ပရိပဉှတိ, န ဇာနာပေတီတိ အတ္ထော။ တဿ တေ ဧဝံ အပရိပုစ္ဆတော အဝိဝဋဉ္စေဝ န ဝိဝရန္တိ, ဘာဇေတွာ န ဒဿေန္တိ, အနုတ္တာနီကတဉ္စ န ဥတ္တာနီကရောန္တိ, အပါကဋံ န ပါကဋံ ကရောန္တိ။ **အနေကဝိဟိတေသု စ ကင်္ခါဋ္ဌာနိယေသု ဓမ္မေသူ** တိ အနေကဝိဓာသု ကင်္ခါသု ဧကံ ကင်္ခမ္ပိ န ပဋိဝိနောဒေန္တိ။ ကင်္ခါ ဧဝ ဟိ ကင်္ခါဋ္ဌာနိယာ ဓမ္မာ နာမ။ တတ္ထ ဧကံ ကင်္ခမ္ပိ န နီဟရန္တီတိ အတ္ထော။ သော ဧဝံ ဗဟုဿုတတိတ္ထံ အနုပသင်္ကမိတွာ သကင်္ခော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝဍ္ဎေတုံ န သက္ကောတိ။ ယထာ စ သော ဂေါပါလကော တိတ္ထံ န ဇာနာတိ, ဧဝံ အယမ္ပိ ဘိက္ခု ဓမ္မတိတ္ထံ န ဇာနာတိ, အဇာနန္တော အဝိသယေ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ, အဘိဓမ္မိကံ ဥပသင်္ကမိတွာ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ ပုစ္ဆတိ, ဝိနယဓရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ရူပါရူပပရိစ္ဆေဒံ ပုစ္ဆတိ။ တေ အဝိသယေ ပုဋ္ဌာ ကထေတုံ န သက္ကောန္တိ, သော အတ္တနာ သကင်္ခော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝဍ္ဎေတုံ န သက္ကောတိ။ ပေ.။ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န ပီတံ ဇာနာတီတိ ယထာ သော ဂေါပါလကော ပီတာပီတံ န ဇာနာတိ, ဧဝံ ဓမ္မူပသဉှိတံ ပါမောဇ္ဇံ န ဇာနာတိ န လဘတိ, သဝနမယံ ပုညကိရိယဝတ္ထုံ နိဿာယ အာနိသံသံ န ဝိန္ဒတိ, ဓမ္မဿဝနဂ္ဂံ ဂန္တွာ သက္ကစ္စံ န သုဏာတိ, နိသိန္နော နိဒ္ဒါယတိ, ကထံ ကထေတိ, အညဝိဟိတကော ဟောတိ, သော သက္ကစ္စံ ဓမ္မံ အသုဏန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝဍ္ဎေတုံ န သက္ကောတိ။ပေ.။ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န ဝီထိံ ဇာနာတီတိ သော ဂေါပါလကော မဂ္ဂါမဂ္ဂံ ဝိယ, – “အယံ လောကိယော အယံ လောကုတ္တရော”တိ အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ယထာဘူတံ န ပဇာနာတိ။ အဇာနန္တော လောကိယမဂ္ဂေ အဘိနိဝိသိတွာ လောကုတ္တရံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ န သက္ကောတိ။ပေ.။ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

န ဂေါစရကုသလော ဟောတီတိ သော ဂေါပါလကော ပဉ္စာဟိကဝါရေ သတ္တာဟိကဝါရေ ဝိယ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ , “ဣမေ လောကိယာ ဣမေ လောကုတ္တရာ”တိ ယထာဘူတံ န ပဇာနာတိ။ အဇာနန္တော သုခုမဋ္ဌာနေသု အတ္တနော ဉာဏံ စရာပေတွာ လောကိယသတိပဋ္ဌာနေ အဘိနိဝိသိတွာ လောကုတ္တရံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ န သက္ကောတိ။ ပေ.။ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

အနဝသေသဒောဟီ စ ဟောတီတိ ပဋိဂ္ဂဟဏေ မတ္တံ အဇာနန္တော အနဝသေသံ ဒုဟတိ။ နိဒ္ဒေသဝါရေ ပနဿ **အဘိဟဋ္ဌုံ ပဝါရေန္တီ** တိ အဘိဟရိတွာ ပဝါရေန္တိ။ ဧတ္ထ ဒွေ အဘိဟာရာ ဝါစာဘိဟာရော စ ပစ္စယာဘိဟာရော စ။ **ဝါစာဘိဟာရော** နာမ မနုဿာ ဘိက္ခုဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ, “ဝဒေယျာထ, ဘန္တေ, ယေနတ္ထော”တိ ပဝါရေန္တိ။ **ပစ္စယာဘိဟာရော** နာမ ဝတ္ထာဒီနိ ဝါ တေလဖာဏိတာဒီနိ ဝါ ဂဟေတွာ ဘိက္ခုဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ, “ဂဏှထ, ဘန္တေ, ယာဝတကေန အတ္ထော”တိ ဝဒန္တိ။ **တတြ ဘိက္ခု မတ္တံ န ဇာနာတီ** တိ ဘိက္ခု တေသု ပစ္စယေသု ပမာဏံ န ဇာနာတိ, – “ဒါယကဿ ဝသော ဝေဒိတဗ္ဗော, ဒေယျဓမ္မဿ ဝသော ဝေဒိတဗ္ဗော, အတ္တနော ထာမော ဝေဒိတဗ္ဗော”တိ ရထဝိနီတေ ဝုတ္တနယေန ပမာဏယုတ္တံ အဂ္ဂဟေတွာ ယံ အာဟရန္တိ, တံ သဗ္ဗံ ဂဏှာတီတိ အတ္ထော။ မနုဿာ ဝိပ္ပဋိသာရိနော န ပုန အဘိဟရိတွာ ပဝါရေန္တိ။ သော ပစ္စယေဟိ ကိလမန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝဍ္ဎေတုံ န သက္ကောတိ။ပေ.။ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ။

တေ န အတိရေကပူဇာယ ပူဇေတာ ဟောတီတိ သော ဂေါပါလကော မဟာဥသဘေ ဝိယ တေ ထေရေ ဘိက္ခူ ဣမာယ အာဝိ စေဝ ရဟော စ မေတ္တာယ ကာယကမ္မာဒိကာယ အတိရေကပူဇာယ န ပူဇေတိ။ တတော ထေရာ, – “ဣမေ အမှေသု ဂရုစိတ္တီကာရံ န ကရောန္တီ”တိ နဝကေ ဘိက္ခူ ဒွီဟိ သင်္ဂဟေဟိ န သင်္ဂဏှန္တိ, န အာမိသသင်္ဂဟေန စီဝရေန ဝါ ပတ္တေန ဝါ ပတ္တပရိယာပန္နေန ဝါ ဝသနဋ္ဌာနေန ဝါ။ ကိလမန္တေ မိလာယန္တေပိ နပ္ပဋိဇဂ္ဂန္တိ။ ပါဠိံ ဝါ အဋ္ဌကထံ ဝါ ဓမ္မကထာဗန္ဓံ ဝါ ဂုယှဂန္ထံ ဝါ န သိက္ခာပေန္တိ။ နဝကာ ထေရာနံ သန္တိကာ သဗ္ဗသော ဣမေ ဒွေ သင်္ဂဟေ အလဘမာနာ ဣမသ္မိံ သာသနေ ပတိဋ္ဌာတုံ န သက္ကောန္တိ။ ယထာ တဿ ဂေါပါလကဿ ဂေါဂဏော န ဝဍ္ဎတိ, ဧဝံ သီလာဒီနိ န ဝဍ္ဎန္တိ။ ယထာ စ သော ဂေါပါလကော ပဉ္စဟိ ဂေါရသေဟိ ပရိဗာဟိရော ဟောတိ, ဧဝံ ပဉ္စဟိ

ဓမ္မက္ခန္ဓေဟိ ပရိဗာဟိရာ ဟောန္တိ။ သုက္ကပက္ခော ကဏှပက္ခေ ဝုတ္တဝိပလ္လာသဝသေန ယောဇေတွာ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မဟာဂေါပါလကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. စူဠဂေါပါလကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၅၀. ဧဝံ မေ သုတန္တိ စူဠဂေါပါလကသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဥက္ကစေလာယ**န္တိ ဧဝံနာမကေ နဂရေ။ တသ္မိံ ကိရ မာပိယမာနေ ရတ္တိံ ဂင်္ဂါသောတတော မစ္ဆော ထလံ ပတ္တော။ မနုဿာ စေလာနိ တေလစာဋိယံ တေမေတွာ ဥက္ကာ ကတွာ မစ္ဆံ ဂဏှိံသု။ နဂရေ နိဋ္ဌိတေ တဿ နာမံ ကရောန္တေ အမ္ဟေဟိ နဂရဋ္ဌာနဿ ဂဟိတဒိဝသေ စေလုက္ကာဟိ မစ္ဆော ဂဟိတောတိ **ဥက္ကစေလာ-တွေဝဿ** နာမံ အကံသု။ **ဘိက္ခူ အာမန္တေသီ**တိ ယသ္မိံ ဌာနေ နိသိန္နဿ သဗ္ဗာ ဂင်္ဂါ ပါကဋာ ဟုတွာ ပညာယတိ, တာဒိသေ ဝါလိကုဿဒေ ဂင်္ဂါတိတ္ထေ သာယန္ဟသမယေ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော နိသီဒိတွာ မဟာဂင်္ဂံ ပရိပုဏ္ဏံ သန္ဒမာနံ ဩလောကေန္တော, – ''အတ္ထိ နု ခော ဣမံ ဂင်္ဂံ နိဿာယ ကောစိ ပုဗ္ဗေ ဝုဍ္ဎိံ ပရိဟာနိံ ပတ္တော''တိ အာဝဇ္ဇိတွာ, ပုဗ္ဗေ ဧကံ ဗာလဂေါပါလကံ နိဿာယ အနေကသတသဟဿာ ဂေါဂဏာ ဣမိဿာ ဂင်္ဂါယ အာဝဋ္ဋေ ပတိတွာ သမုဒ္ဒမေဝ ပဝိဋ္ဌာ, အပရံ ပန ပဏ္ဍိတဂေါပါလကံ နိဿာယ အနေကသတသဟဿဂေါဂဏဿ သောတ္ထိ ဇာတာ ဝုဍ္ဎိ ဇာတာ အာရောဂျံ ဇာတန္တိ အဒ္ဒသ။ ဒိသွာ ဣမံ ကာရဏံ နိဿာယ ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ဒေသေဿာမီတိ စိန္တေတွာ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ။

မာဂဓကောတိ မဂဓရဋ္ဌဝါသီ။ **ဒုပ္ပညဇာတိကော**တိ နိပ္ပညသဘာဝေါ ဒန္ဓော မဟာဇဠော။ **အသမဝေက္ခိတွာ**တိ အသလ္လက္ခေတွာ အနုပဓာရေတွာ။ **ပတာရေသီ**တိ တာရေတုံ အာရဘိ။ **ဥတ္တရံ တီရံ သုဝိဒေဟာန**န္တိ ဂင်္ဂါယ ဩရိမေ တီရေ မဂဓရဋ္ဌံ, ပါရိမေ တီရေ ဝိဒေဟရဋ္ဌံ, ဂါဝေါ မဂဓရဋ္ဌတော ဝိဒေဟရဋ္ဌံ နေတွာ ရက္ခိဿာမီတိ ဥတ္တရံ တီရံ ပတာရေသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ''ဥတ္တရံ တီရံ သုဝိဒေဟာန''န္တိ။ **အာမဏ္ဍလိကံ ကရိတွာ**တိ မဏ္ဍလိကံ ကတွာ။ **အနယဗျသနံ အာပဇ္ဇိံသူ**တိ အဝုဍ္ဎိံ ဝိနာသံ ပါပုဏိံသု, မဟာသမုဒ္ဒမေဝ ပဝိသိံသု။ တေန ဟိ ဂေါပါလကေန ဂါဝေါ ဩတာရေန္တေန ဂင်္ဂါယ ဩရိမတီရေ သမတိတ္ထဉ္စ ဝိသမတိတ္ထဉ္စ ဩလောကေတဗ္ဗံ အဿ, မဇ္ဈေ ဂင်္ဂါယ ဂုန္နံ ဝိဿမဋ္ဌာနတ္ထံ ဒွေ တီဏိ ဝါလိကတ္ထလာနိ သလ္လက္ခေတဗ္ဗာနိ အဿု။ တထာ ပါရိမတီရေ တီဏိ စတ္တာရိ တိတ္ထာနိ, ဣမသ္မာ တိတ္ထာ ဘဋ္ဌာ ဣမံ တိတ္ထံ ဂဏှိဿန္တိ, ဣမသ္မာ ဘဋ္ဌာ ဣမန္တိ။ အယံ ပန ဗာလဂေါပါလကော ဩရိမတီရေ ဂုန္နံ ဩတရဏတိတ္ထံ သမံ ဝါ ဝိသမံ ဝါ အနောလောကေတွာဝ မဇ္ဈေ ဂင်္ဂါယ ဂုန္နံ ဝိဿမဋ္ဌာနတ္ထံ ဒွေ တီဏိ ဝါလိကတ္ထလာနိပိ အသလ္လက္ခေတွာဝ ပါရတီရေ စတ္တာရိ ပဉ္စ ဥတ္တရဏတိတ္ထာနိ အသမဝေက္ခိတွာဝ အတိတ္ထေနေဝ ဂါဝေါ ဩတာရေသိ။ အထဿ မဟာဥသဘော ဇဝနသမ္ပန္နတာယ စေဝ ထာမသမ္ပန္နတာယ စ တိရိယံ ဂင်္ဂါယ သောတံ ဆေတွာ ပါရိမံ တီရံ ပတွာ ဆိန္နတဋဉ္စေဝ ကဏ္ဍကဂုမ္ဗဂဟနဉ္စ ဒိသွာ, ''ဒုဗ္ဗိနိဝိဋ္ဌမေတ''န္တိ ဉတွာ ခုရဂ္ဂ-ပတိဋ္ဌာနောကာသမ္ပိ အလဘိတွာ ပဋိနိဝတ္တိ။ ဂါဝေါ မဟာဥသဘော နိဝတ္တော မယမ္ပိ နိဝတ္တိဿာမာတိ နိဝတ္တာ။ မဟတော ဂေါဂဏဿ နိဝတ္တဋ္ဌာနေ ဥဒကံ ဆိဇ္ဇိတွာ မဇ္ဈေ ဂင်္ဂါယ အာဝဋ္ဋံ ဥဋ္ဌပေသိ။ ဂေါဂဏော အာဝဋ္ဋံ ပဝိသိတွာ သမုဒ္ဒမေဝ ပတ္တော။ ဧကောပိ ဂေါဏော အရောဂေါ နာမ နာဟောသိ။ တေနာဟ – ''တတ္ထေဝ အနယဗျသနံ အာပဇ္ဇိံသူ''တိ။

အကုသလာ ဣမဿ လောကဿာတိ ဣဓ လောကေ ခန္ဓဓာတာယတနေသု အကုသလာ အဆေကာ, ပရလောကေပိ ဧသေဝ နယော။ **မာရဓေယျံ** ဝုစ္စတိ တေဘူမကဓမ္မာ။ **အမာရဓေယျံ** နဝ လောကုတ္တရဓမ္မာ။ **မစ္စုဓေယျ**မ္ပိ တေဘူမကဓမ္မာဝ။ **အမစ္စုဓေယျံ** နဝ လောကုတ္တရဓမ္မာ။ တတ္ထ **အကုသလာ** အဆေကာ။ ဝစနတ္ထတော ပန မာရဿ ဓေယျံ **မာရဓေယျံ။ ဓေယျ**န္တိ ဌာနံ ဝတ္ထု နိဝါသော ဂေါစရော။ **မစ္စုဓေယျေ**ပိ ဧသေဝ နယော။ **တေသံ**န္တိ တေသံ ဧဝရူပါနံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ, ဣမိနာ ဆ သတ္ထာရော ဒဿိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၃၅၁. ဧဝံ ကဏှပက္ခံ နိဋ္ဌပေတွာ သုက္ကပက္ခံ ဒဿေန္တော **ဘူတပုဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဗလဝဂါဝေါ**တိ ဒန္တဂေါဏာ စေဝ ဓေနုယော စ။ **ဒမ္မဂါဝေါ**တိ ဒမေတဗ္ဗဂေါဏာ စေဝ အဝိဇာတဂါဝေါ စ။ **ဝစ္ဆတ**

ရေတိ ဝစ္ဆဘာဝံ တရိတွာ ဌိတေ ဗလဝဝစ္ဆေ။ **ဝစ္ဆကေ** တိ ဓေနုပကေ တရုဏဝစ္ဆကေ ။ **ကိသာဗလကေ**တိ အပ္ပမံသလောဟိတေ မန္ဒထာမေ။ **တာဝဒေဝ ဇာတကော**တိ တံဒိဝသေ ဇာတကော။ **မာတုကေရဝကေန ဝုယှမာနော**တိ မာတာ ပုရတော ပုရတော ဟုံဟုန္တိ ကေရဝံ ကတွာ သညံ ဒဒမာနာ ဥရေန ဥဒကံ ဆိန္ဒမာနာ ဂစ္ဆတိ, ဝစ္ဆကော တာယ ကေရဝသညာယ ဓေနုယာ တ ဥရေန ဆိန္နောဒကေန ဂစ္ဆမာနော "မာတုကေရဝကေန ဝုယှမာနော"တိ ဝုစ္စတိ။

၃၅၂. **မာရဿ သောတံ ဆေတွာ**တိ အရဟတ္တမဂ္ဂေန မာရဿ တဏှာသောတံ ဆေတွာ။ **ပါရံ ဂတာ**တိ မဟာဥဿဘာ နဒီပါရံ ဝိယ သံသာရပါရံ နိဗ္ဗာနံ ဂတာ။ **ပါရံ အဂမံသူ**တိ မဟာဥဿဘာနံ ပါရင်္ဂတကၡဏေ ဂင်္ဂာယ သောတဿ တယော ကောဋ္ဌာသေ အတိက္ကမ္မ ဌိတာ မဟာဥဿဘေ ပါရံ ပတ္တေ ဒိသွာ တေသံ ဂတမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိတွာ ပါရံ အဂမံသု။ **ပါရံ ဂမိဿန္တိ** တိ စတုမဂ္ဂဝဇ္ဈာနံ ကိလေသာနံ တယော ကောဋ္ဌာသေ ခေပေတွာ ဌိတာ ဣဒါနိ အရဟတ္တမဂ္ဂေန အဝသေသံ တဏှာသောတံ ဆေတွာ ဗလဝဂါဝေါ ဝိယ နဒီပါရံ သံသာရပါရံ နိဗ္ဗာနံ ဂမိဿန္တိ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗတ္ထေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဓမ္မာနုသာရိနော, သဒ္ဓါနုသာရိနော** တိ ဣမေ ဒွေ ပဌမမဂ္ဂသမင်္ဂိနော။

ဇာနတာတိ သဗ္ဗဓမ္မေ ဇာနန္တေန ဗုဒ္ဓေန။ **သုပ္ပကာသိတော** တိ သုကထိတော။ **ဝိဝဋ**န္တိ ဝိဝရိတံ။ **အမတဒွါရ**န္တိ အရိယမဂ္ဂေါ။ **နိဗ္ဗာနပတ္တိယာ** တိ တဒတ္ထာယ ဝိဝဋံ။ **ဝိနဠီကတ**န္တိ ဝိဂတမာနနဠံ ကတံ။ **ခေမံ ပတ္ထေထာ** တိ ကတ္တုကမျတာဆန္ဒေန အရဟတ္တံ ပတ္ထေထ, ကတ္တုကာမာ နိဗ္ဗတ္တေတုကာမာ ဟောထာတိ အတ္ထော။ "ပတ္တ'တ္ထာ"တိပိ ပါဌော။ ဧဝရူပံ သတ္ထာရံ လဘိတွာ တုမှေဟ ပတ္တာယေဝ နာမာတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဘဂဝတာ ပန ယထာနုသန္ဓိနာဝ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသီတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

စူဠဂေါပါလကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. စူဠသစ္စကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၅၃. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ စူဠသစ္စကသုတ္တံ။ တတ္ထ **မဟာဝနေ ကူဋာဂါရသာလာယ**န္တိ မဟာဝနံ နာမ သယံဇာတံ အရောပိမံ သပရိစ္ဆေဒံ မဟန္တံ ဝနံ။ ကပိလဝတ္ထုသာမန္တာ ပန မဟာဝနံ ဟိမဝန္တေန သဟ ဧကာဗဒ္ဓံ အပရိစ္ဆေဒံ ဟုတွာ မဟာသမုဒ္ဒံ အာဟစ္စ ဌိတံ။ ဣဒံ တာဒိသံ န ဟောတိ။ သပရိစ္ဆေဒံ မဟန္တံ ဝနန္တိ **မဟာဝနံ။ ကူဋာဂါရသာလာ** ပန မဟာဝနံ နိဿာယ ကတေ အာရာမေ ကူဋာဂါရံ အန္တောကတွာ ဟံသဝဋ္ဋကစ္ဆန္နေန ကတာ သဗ္ဗာကာရသမ္ပန္နာ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဂန္ဓကုဋိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

သစ္စကော နိဂဏ္ဌပုတ္တော တိ ပုဗ္ဗေ ကိရ ဧကော နိဂဏ္ဌော စ ဧကာ နိဂဏ္ဌီ စ ပဉ္စ ပဉ္စ ဝါဒသတာနိ ဥဂ္ဂဟေတွာ, ဝါဒံ အာရောပေဿာမာတိ ဇမ္ဗုဒီပေ ဝိစရန္တာ ဝေသာလိယံ သမာဂတာ။ လိစ္ဆဝိရာဇာနော ဒိသွာ, – "တွံ ကော, တွံ ကာ"တိ ပုစ္ဆိံသု။ နိဂဏ္ဌော – "အဟံ ဝါဒံ အာရောပေဿာမီတိ ဇမ္ဗုဒီပေ ဝိစရာမီ"တိ အာဟ။ နိဂဏ္ဌီပိ တထာ အာဟ။ လိစ္ဆဝိနော, "ဣဓေဝ အညမညံ ဝါဒံ အာရောပေထာ"တိ အာဟံသု။ နိဂဏ္ဌီ အတ္တနာ ဥဂ္ဂဟိတာနိ ပဉ္စဝါဒသတာနိ ပုစ္ဆိ, နိဂဏ္ဌော ကထေသိ။ နိဂဏ္ဌေန ပုစ္ဆိတေပိ နိဂဏ္ဌီ ကထေသိယေဝ။ ဧကဿပိ န ဇယော, န ပရာဇယော, ဥဘော သမသမာဝ အဟေသုံ။ လိစ္ဆဝိနော, – "တုမှေ ဥဘောပိ သမသမာ အာဟိဏ္ဍိတွာ ကိံ ကရိဿထ, ဣဓေဝ ဝသထာ"တိ ဂေဟံ ဒတွာ ဗလိံ ပဋ္ဌပေသုံ။ တေသံ သံဝါသမန္ဝာယ စတဿော ဓီတရော ဇာတာ, – ဧကာ သစ္စာ နာမ, ဧကာ လောလာ နာမ, ဧကာ ပဋာစာရာ နာမ, ဧကာ အာစာရဝတီ နာမ။ တာပိ ပဏ္ဍိတာဝ အဟေသုံ, မာတာပိတူဟိ ဥဂ္ဂဟိတာနိ ပဉ္စ ပဉ္စ ဝါဒသတာနိ ဥဂ္ဂဟေသုံ။ တာ ဝယပ္ပတ္တာ မာတာပိတရော အဝေါစုံ – "အမှာကံ အမ္မာ ကုလေ အာရိကာ နာမ ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒီနိ ဒတွာ ကုလဃရံ ပေသိတပုဗ္ဗာ နာမ နတ္ထိ။ ယော ပန အဂါရိကော တာသံ ဝါဒံ မဒ္ဒိတုံ သက္ကောတိ, တဿ ပါဒပရိစာရိကာ ဟောန္တိ။ ယော ပဗ္ဗဇိတော တာသံ မဒ္ဒိတုံ သက္ကောတိ, တဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇန္တိ။ တုမှေဟ ကိံ ကရိဿထာ"တိ? မယမ္ပိ ဧဝမေဝ ကရိဿာမာတိ။ စတဿောပိ ပရိဗ္ဗာဇိကဝေသံ ဂဟေတွာ, "အယံ ဇမ္ဗုဒီပော နာမ ဇမ္ဗုယာ ပညာယတီ"တိ ဇမ္ဗုသာခံ ဂဟေတွာ စာရိကံ ပက္ကမိံသု။ ယံ ကမံ ပါပုဏန္တိ, တဿ ဒွါရေ ပံသုပုဉ္ဇေ ဝါ ဝါလိကပုဉ္ဇေ ဝါ ဇမ္ဗုဓဇံ ဌပေတွာ, – "ယော ဝါဒံ အာရောပေတုံ သက္ကောတိ, သော ဣမံ မဒ္ဒ

တူ’’တိ ဝတွာ ကမံ ပဝိသန္တိ။ ဧဝံ ကမေန ကမံ ဝိစရန္တိယော သာဝတ္ထိံ ဟာပုဏိတွာ တထေဝ ကမဒ္ဒတရေ ဇမ္ဗုဓဇံ ဌ
ပေတွာ သမ္ပတ္တမနုဿာနံ အာရောစေတွာ အန္တောနဂရံ ပဝိဋ္ဌာ။

တေန သမယေန ဘဂဝါ သာဝတ္ထိံ နိဿာယ ဇေတဝနေ ဝိဟရတိ။ အထာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဂိလာနေ ပုစ္ဆန္
တော အဇဂ္ဂိတဠာနံ ဇဂ္ဂန္တော အတ္တနော ကိစ္စမဟန္တတာယ အညေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဒိတတရံ ကမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသန္
တော ကမဒ္ဒတရေ ဇမ္ဗုဓဇံ ဒိသွာ, – ‘‘ကိမိဒ’’န္တိ အရကေ ပုစ္ဆိ။ တေ တမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ တေန ဟိ မဒ္ဒထာတိ။
န သက္ကောမ, ဘန္တေ, ဘာယာမာတိ။ ‘‘ကုမာရာ မာ ဘာယထ, ‘ကေန အမှာကံ ဇမ္ဗုဓဇော မဒ္ဒါပိတော’တိ ဝုတ္တေ,
ဗုဒ္ဓသာဝကေန သာရိပုတ္တတ္ထေရေန မဒ္ဒါပိတော, တဒံ အာရောပေတုကာမာ ဇေတဝနေ ထေရဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆ
ထာတိ ဝဒေယျာထာ’’တိ အာဟ။ တေ ထေရဿ ဝစနံ သုတွာ ဇမ္ဗုဓဇံ မဒ္ဒိတွာ ဆဍ္ဍေသုံ။ ထေရော ပိဏ္ဍာယ စရိ
တွာ ဝိဟာရံ ဂတော။ ပရိဗ္ဗာဇိကာပိ ကမတော နိက္ခမိတွာ, ‘‘အမှာကံ ဓဇော ကေန မဒ္ဒါပိတော’’တိ ပုစ္ဆိံသု။ အ
ရကာ တမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ ပရိဗ္ဗာဇိကာ ပုန ကမံ ပဝိသိတွာ ဧကေကံ ဝီထိံ ဂဟေတွာ, – ‘‘ဗုဒ္ဓသာဝကော ကိရ သာ
ရိပုတ္တော နာမ အမှေဟိ သဒ္ဓိံ တဒံ ကရိဿတိ, သောတုကာမာ နိက္ခမထာ’’တိ အာရောစေသုံ။ မဟာဇနော နိက္ခမိ,
တေန သဒ္ဓိံ ပရိဗ္ဗာဇိကာ ဇေတဝနံ အဂမိံသု။

ထေရော – ‘‘အမှာကံ ဝသနဋ္ဌာနေ မာတုကမဿ အာဂမနံ နာမ အဖာသုက’’န္တိ ဝိဟာရမဇ္ဈေ နိသီဒိ။ ပရိဗ္ဗာဇိ
ကာယော ဂန္တွာ ထေရံ ပုစ္ဆိံသု – ‘‘တုမှေဟိ အမှာကံ ဓဇော မဒ္ဒါပိတော’’တိ? အာမ, မယာ မဒ္ဒါပိတောတိ။ မယံ
တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ တဒံ ကရိဿာမာတိ။ သာဓု ကရောထ, ကဿ ပုစ္ဆာ ကဿ ဝိဿဇ္ဇနံ ဟောတူတိ? ပုစ္ဆာ နာမ အမှ
ဟာကံ ပတ္တာ, တုမှေဟ ပန မာတုကမာ နာမ ပဌမံ ပုစ္ဆထာတိ အာဟ။ တာ စတဿောပိ စတူသု ဒိသာသု ဌတွာ မာတာပိ
တူနံ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဟိတံ တဒသဟဿံ ပုစ္ဆိံသု။ ထေရော ခဂ္ဂေန ကုမုဒနာဠံ ဆိန္ဒန္တော ဝိယ ပုစ္ဆိတံ ပုစ္ဆိတံ နိဇ္
ဇဋံ နိဂ္ဂဏ္ဌိံ ကတွာ ကထေသိ, ကထေတွာ ပုန ပုစ္ဆထာတိ အာဟ။ တွေကမေဝ, ဘန္တေ, မယံ ဇာနာမာတိ။ ထေ
ရော အာဟ – ‘‘တုမှေဟိ တဒသဟဿံ ပုစ္ဆိတံ မယာ ကထိတံ, အဟံ ပန ဧကံ ယေဝ ပဉှံ ပုစ္ဆိဿာမိ, တံ တုမှ
ဟေ ကထေထာ’’တိ။ တာ ထေရဿ ဝိသယံ ဒိသွာ, ‘‘ပုစ္ဆထ, ဘန္တေ, ဇာကရိဿာမာ’’တိ ဝတ္တုံ နာသက္ခိံသု။
‘‘ဝဒ, ဘန္တေ, ဇာနမာနာ ဇာကရိဿာမာ’’တိ ပုန အာဟံသု။

ထေရော အယံ ပန ကုလပုတ္တော ပဗ္ဗာဇေတွာ ပဌမံ သိက္ခာပေတဗ္ဗပဉှောဟာတိ ဝတွာ, – ‘‘ဧကံ နာမ ကိ’’န္တိ ပုစ္
ဆိ။ တာ နေဝ အန္တံ, န ကောဋိံ အဒ္ဒသံသု။ ထေရော ကထေထာတိ အာဟ။ န ပဿာမ, ဘန္တေတိ။ တုမှေဟိ တဒသ
ဟဿံ ပုစ္ဆိတံ မယာ ကထိတံ, မယှံ တုမှေဟ ဧကံ ပဉှမ္ပိ ကထေတုံ န သက္ကောထ, ဧဝံ သန္တေ ကဿ ဇယော
ကဿ ပရာဇယောတိ? တုမှာကံ, ဘန္တေ, ဇယော, အမှာကံ ပရာဇယောတိ။ ဣဒါနိ ကိံ ကရိဿထာတိ? တာ
မာတာပိတူဟိ ဝုတ္တဝစနံ အာရောစေတွာ, ‘‘တုမှာကံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိဿာမာ’’တိ အာဟံသု။ တုမှေဟ မာတုကမာ
နာမ အမှာကံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, အမှာကံ ပန သာသနံ ဂဟေတွာ ဘိက္ခုနိဥပဿယံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇ
ထာတိ။ တာ သာဓူတိ ထေရဿ သာသနံ ဂဟေတွာ ဘိက္ခုနိသင်္ဃဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိံသု။ ပဗ္ဗဇိတာ စ ပန
အပ္ပမတ္တာ အာတာပိနိယော ဟုတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိံသု။

အယံ သစ္စကော တာသံ စတုန္နမ္ပိ ကနိဋ္ဌဘာတိကော။ တာဟိ စတူဟိပိ ဥတ္တရိတရပညော, မာတာပိတူနမ္ပိ သန္
တိကာ တဒသဟဿံ, တတော ဗဟုတရဉ္စ ဗာဟိရသမယံ ဥဂ္ဂဟေတွာ ကတ္ထစိ အဂန္တွာ ရာဇအာရကေ သိပ္ပံ သိက္ခာ
ပေန္တော တတ္ထေဝ ဝေသာလိယံ ဝသတိ, ပညာယ အတိပူရိတတ္တာ ကုစ္ဆိ မေ ဘိန္ဒေယျာတိ ဘီတော အယပဋ္ဋေန
ကုစ္ဆိံ ပရိက္ခိပိတွာ စရတိ, ဣမံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ‘‘သစ္စကော နိဂဏ္ဌပုတ္တော’’တိ။

ဘဿပ္ပဝါဒကော တိ ဘဿံ ဝုစ္စတိ ကထာမဂ္ဂေါ, တံ ပဝဒတိ ကထေတီတိ ဘဿပ္ပဝါဒကော။ **ပဏ္ဍိတဝါ
ဒေါ**တိ အဟံ ပဏ္ဍိတောတိ ဧဝံ ဝါဒေါ။ **သာဓုသမ္မတော ဗဟုဇနဿ** တိ ယံ ယံ နက္ခတ္တစာရေန အာဒိသတိ, တံ တံ
ယေဘုယျေန တထေဝ ဟောတိ, တသ္မာ အယံ သာဓုလဒ္ဓိကော ဘဒ္ဒကောတိ ဧဝံ သမ္မတော မဟာဇနဿ။ **ဝါဒေန
ဝါဒံ သမာရဗ္ဘော**တိ ကထာမဂ္ဂေန ဒေါသံ အာရောပိတော။ **အာယသ္မာ အဿဇိ** တိ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ အာစရိ
ယော အဿဇိတ္ထေရော။ **ဇင်္ဃာဝိဟာရံ အနုစင်္ကမမာနော** တိ တတော တတော လိစ္ဆဝိရာဇဂေဟတော တံ တံ ဂေဟံ

ဂမနတ္တာယ အနုစင်္ကမမာနော။ **ယေနာယသ္မာ အသ္သဇိ တေနုပသင်္ကမီ** တိ ကသ္မာ ဥပသင်္ကမိ? သမယဇာနနတ္ထံ။

ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – ''အဟံ 'သမဏဿ ဂေါတမဿ တဒံ အာရောပေဿာမီ'တိ အာဟိဏ္ဍာမိ, 'သမယံ ပနဿ န ဇာနာမီ'တိ န အာရောပေသိံ။ ပရဿ ဟိ သမယံ ဉတွာ အာရောပိတော တအေ သုတရောပိတော နာမ ဟောတိ။ အယံ ပန သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကော ပညာယတိ အသ္သဇိတ္ထေရော ; သော အတ္တနော သတ္ထု သမယေ ကောဝိဒေ, တောဟံ ပုစ္ဆိတွာ ကထံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ သမဏဿ ဂေါတမဿ တဒံ အာရောပေဿာမီ''တိ။ တသ္မာ ဥပသင်္ကမိ။ **ဝိနေတီ**တိ ကထံ ဝိနေတိ, ကထံ သိက္ခာပေတီတိ ပုစ္ဆတိ။ ထေရော ပန ယသ္မာ ဒုက္ခန္တိ ဝုတ္တေ ဉပာရမ္ဘဿ ဩကာသော ဟောတိ, မဂ္ဂဖလာနိပိ ပရိယာယေန ဒုက္ခန္တိ အာဂတာနိ, အယဉ္စ ဒုက္ခန္တိ ဝုတ္တေ ထေရံ ပုစ္ဆေယ္ယ – ''ဘော အသ္သဇိ, ကိမတ္ထံ တုမှေဟ ပဗ္ဗဇိတာ''တိ။ တတော ''မဂ္ဂဖလတ္ထာယာ''တိ ဝုတ္တေ, – ''နယိဒံ, ဘော အသ္သဇိ, တုမှာကံ သာသနံ နာမ, မဟာအာဃာတနံ နာမေတံ, နိရယုဿဒေ နာမေသ, နတ္ထိ တုမှာကံ သုခာသာ, ဥဋ္ဌာယုဋ္ဌာယ ဒုက္ခမေဝ ဇိရာပေန္တာ အာဟိဏ္ဍထာ''တိ အဒေသံ အာရောပေယျ, တသ္မာ ပရတဒိဿ ပရိယာယ ကထံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ယထာ သေ အပ္ပတိဋ္ဌော ဟောတိ, ဧဝမဿ နိပ္ပရိယာယကထံ ကထေဿာမီတိ စိန္တေတွာ, ''ရူပံ, ဘိက္ခဝေ, အနိစ္စ''န္တိ ဣမံ အနိစ္စာနတ္တဝသေနေဝ ကထံ ကထေတိ။ **ဒုဿုတ** န္တိ သောတုံ အယုတ္တံ။

၃၅၄. **သန္ထာဂါရေ** တိ ရာဇကုလာနံ အတ္ထာနုသာသနသန္ထာဂါရသာလာယံ။ **ယေန တေ လိစ္ဆဝီ တေနုပသင်္ကမီ**တိ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – ''အဟံ ပုဗ္ဗေ သမယံ အဇာနနဘာဝေန သမဏဿ ဂေါတမဿ တဒံ န အာရောပေသိံ, ဣဒါနိ ပနဿ မဟာသာဝကေန ကထိတံ သမယံ ဇာနာမိ, ဣမေ စ မမ အန္တေဝါသိကာ ပဉ္စသတာ လိစ္ဆဝီ သန္နိပတိတာ။ ဧတေဟိ သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ သမဏဿ ဂေါတမဿ တဒံ အာရောပေဿာမီ''တိ တသ္မာ ဥပသင်္ကမိ။ **ဉာတညတရေနာ**တိ ဉာတေသု အဘိညာတေသု ပဉ္စဝဂ္ဂိယတ္ထေရေသု အညတရေန။ **ပတိဋ္ဌိတ** န္တိ ယထာ တေန ပတိဋ္ဌိတံ။ သစေ ဧဝံ ပတိဋ္ဌိဿတိ, အထ ပန အညဒေဝ ဝက္ခတိ, တတ္ထ မယာ ကိံ သက္ကာ ကာတုန္တိ ဣဒါနေဝ ပိဋ္ဌိံ ပရိဝတ္တေန္တော အာဟ။ **အာကမေယျာ** တိ အတ္တနော အဘိမုခံ ကမေယျ။ **ပရိကမေယျာ** တိ ပုရတော ပဋိပဏာမေယျ။ **သမ္ပရိကမေယျာ**တိ ကာလေန အာကမေယျ, ကာလေန ပရိကမေယျ။ **သောဏ္ဍိကာကိလဉ္ဇ** န္တိ သုရာဃရေ ပိဋ္ဌပုဋ္ဌကိလဉ္ဇံ။ **သောဏ္ဍိကာဓုတ္တော** တိ သုရာဓုတ္တော။ **ဝါလံ ကဏ္ဏေ ဂဟေတွာ** တိ သုရာပရိဿာဝနတ္ထဝိကံ ခေါဝိတုကာမော ကသဋနိဓုနနတ္ထံ ဥဘောသု ကဏ္ဏေသု ဂဟေတွာ။ **ဩဓုနေယျာ** တိ အဓောမုခံ ကတွာ ဓုနေယျ။ **နိဒ္ဓုနေယျာ**တိ ဥဒ္ဓံမုခံ ကတွာ ဓုနေယျ။ **နိပ္ဖောဋေယျာ** တိ ပုနပ္ပုနံ ပပ္ဖောဋေယျ။ **သာဏဓောဝိကံ နာမာ**တိ တေ့ထ မနုဿာ သာဏသာဋကကရဏတ္ထံ သာဏဝါကေ ဂဟေတွာ မုဋ္ဌိံ မုဋ္ဌိံ ဗန္ဓိတွာ ဥဒကေ ပက္ခိပန္တိ။ တေ တတိယဒိဝသေ သုဋ္ဌု ကိလိန္နာ ဟောန္တိ။ အထ မနုဿာ အမ္ဗိလယာဂုသုရာဒီနိ အာဒာယ တတ္ထ ဂန္တွာ သာဏမုဋ္ဌိံ ဂဟေတွာ, ဒက္ခိဏတော ဝါမတော သမ္မုခါ စာတိ တီသု ဖလကေသု သကိံ ဒက္ခိဏဖလကေ, သကိံ ဝါမဖလကေ, သကိံ သမ္မုခဖလကေ ပဟရန္တာ အမ္ဗိလယာဂုသုရာဒီနိ ဘုဉ္ဇန္တာ ပိဝန္တာ ခါဒန္တာ ဓောဝန္တိ။ မဟန္တာ ကီဠာ ဟောတိ။ ရညော နာဂေ တံ ကီဠံ ဒိသွာ ဂမ္ဘီရံ ဥဒကံ အနုပဝိသိတွာ သောဏ္ဍာယ ဥဒကံ ဂဟေတွာ သကိံ ကုမ္ဘေ သကိံ ပိဋ္ဌိယံ သကိံ ဥဘောသု ပဿေသု သကိံ အန္တရသတ္ထိယံ ပက္ခိပန္တော ကီဠိတ္ထ။ တဒုပာဒါယ တံ ကီဠိတဇာတံ သာဏဓောဝိကံ နာမ ဝုစ္စတိ , တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ''သာဏဓောဝိကံ နာမ ကီဠိတဇာတံ ကီဠတီ''တိ။ **ကိံ သော ဘဝမာနော သစ္စကော နိဂဏ္ဌပုတ္တော, ယော ဘဂဝတော ဝါဒံ အာရောပေဿတီ**တိ ယော သစ္စကော နိဂဏ္ဌပုတ္တော ဘဂဝတော ဝါဒံ အာရောပေဿတိ, သော ကိံ ဘဝမာနော ကိံ ယက္ခော ဘဝမာနော ဥဒာဟု ဣန္ဒော, ဥဒာဟု ဗြဟ္မာ ဘဝမာနော ဘဂဝတော ဝါဒံ အာရောပေဿတိ? န ဟိ သက္ကာ ပကတိမနုဿေန ဘဂဝတော ဝါဒံ အာရောပေတုန္တိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။

၃၅၅. **တေန ခေါ ပန သမယေနာ**တိ ယသ္မိံ သမယေ သစ္စကော အာရာမံ ပာဝိသိ, တသ္မိံ။ ကိသ္မိံ ပန သမယေ ပာဝိသီတိ? မဟာမဇ္ဈန္ဟိကသမယေ။ ကသ္မာ ပန တသ္မိံ သမယေ စင်္ကမန္တီတိ? ပဏီတဘောဇနပစ္စယဿ ထိနမိဒ္ဓဿ ဝိနောဒနတ္ထံ။ ဒိဝါပဓာနိကာ ဝါ တေ။ တာဒိသာနဉှိ ပစ္ဆာဘတ္တံ စင်္ကမိတွာ နှာတွာ သရီရံ ဥတုံ ဂဏှာပေတွာ နိသဇ္ဇ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တာနံ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ။ **ယေန တေ ဘိက္ခူ** တိ သော ကိရ ကုဟိံ သမဏော ဂေါတမောတိ ပရိဝေဏတော ပရိဝေဏံ ဂန္တွာ ပုစ္ဆိတွာ ပဝိသိဿာမီတိ ဝိလောကေန္တော အရညေ ဟတ္ထိံ ဝိယ စင်္ကမေ စင်္ကမမာနေ ပံသုကူလိကဘိက္ခူ ဒိသွာ တေသံ သန္တိကံ အဂမာသိ။ တံ သန္ဓာယ, ''ယေန တေ ဘိက္ခူ''တိအာဒိ ဝု

တ္တံ။ **ကဟံ နု ခေါ, ဘောတိ** ကတရသ္မိံ အာတသေ တ မဏ္ဍပေ တတိ အတ္ထော။ **ဧသ, အဂ္ဂိဝေဿန, ဘဂဝါ** တိ တဒါ ကိရ ဘဂဝါ ပစ္စူသကာလေ မဟာကရုဏာ သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠေ သဗ္ဗညုတညာဏဇာလံ ပတ္ထရိတွာ ဗောဓနေယျသတ္တံ ဩလောကေန္တော အဒ္ဒသ – ''သ္ွေ သစ္စကော နိဂဏ္ဌပုတ္တော မဟာဝနံ အာဂမိဿတီ''တိ။ တသ္မာ ပါတောဝ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝါရော ဝေသာလိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော မဟာပရိသာယ နိသီဒိတုံ သုခဋ္ဌာနေ နိသီဒိဿာမီတိ ဂန္ဓကုဋိံ အပဝိသိတွာ မဟာဝနေ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသီဒိ။ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဝတ္တံ ဒဿေတွာ အာဂတာ, သစ္စကေန ပုဋ္ဌာ ဒူရေ နိသိန္နံ ဘဂဝန္တံ ဒဿေန္တာ, ''ဧသ အဂ္ဂိဝေဿန ဘဂဝါ''တိ အာဟံသု။

မဟတိယာ လိစ္ဆဝိပရိသာယ သဒ္ဓိံ န္တိ ဟေဋ္ဌာ ပဉ္စမတ္တေဟိ လိစ္ဆဝိသတေဟိ ပရိဝုတောတိ ဝုတ္တံ။ တေ တဿ အန္တေဝါသိကာယေဝ, အန္တောဝေသာလိယံ ပန သစ္စကော ပဉ္စမတ္တာနိ လိစ္ဆဝိရာဇသတာနိ ဂဟေတွာ, ''တဒတ္ထိကော ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမန္တော''တိ သုတွာ ဒွိန္နံ ပဏ္ဍိတာနံ ကထာသလ္လာပံ သောဿာမာတိ ယေဘုယျေန မနုဿာ နိက္ခန္တာ, ဧဝံ သာ ပရိသာ မဟတီ အပရိစ္ဆိန္နဂဏနာ အဟောသိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **အဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ**တိ ဧတေ ဥဘတောပက္ခိကာ, တေ ဧဝံ စိန္တေသုံ – ''သစေ နော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ စောဒေဿန္တိ, 'ကသ္မာ တုမှေ သမဏံ ဂေါတမံ ဝန္ဒိတ္ထာ'တိ, တေသံ, 'ကိံ အဉ္ဇလိမတ္တကရဏေနပိ ဝန္ဒိတံ ဟောတီ'တိ ဝက္ခာမ။ သစေ နော သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ စောဒေဿန္တိ, 'ကသ္မာ ဘဂဝန္တံ န ဝန္ဒိတ္ထာ'တိ, 'ကိံ သီသေန ဘူမိံ ပဟရန္တေနေဝ ဝန္ဒိတံ ဟောတိ, နနု အဉ္ဇလိကမ္မမ္ပိ ဝန္ဒနာ ဧဝါ'တိ ဝက္ခာမာ''တိ။ **နာမ ဂေါတ္တံ** န္တိ, ဘော ဂေါတမ, အဟံ အသုကဿ ပုတ္တော ဒတ္တော နာမ မိတ္တော နာမ ဣဓ အာဂတောတိ ဝဒန္တာ နာမံ သာဝေန္တိ နာမ။ ဘော ဂေါတမ, အဟံ ဝါသိဋ္ဌော နာမ ကစ္စာနော နာမ ဣဓ အာဂတောတိ ဝဒန္တာ ဂေါတ္တံ သာဝေန္တိ နာမ။ ဧတေ ကိရ ဒလိဒ္ဒါ ဇိဏ္ဏကုလပုတ္တာ ပရိသမဇ္ဈေ နာမဂေါတ္တဝသေန ပာကဋာ ဘဝိဿာမာတိ ဧဝံ အကံသု။ ယေ ပန တုဏှီဘူတာ နိသီဒိံသု, တေ ကေရာဋိကာ စေဝ အန္ဓဗာလာ စ။ တတ္ထ ကေရာဋိကာ, ''ဧကံ ဒွေ ကထာသလ္လာပေ ကရောန္တော ဝိဿာသိကော ဟောတိ, အထ ဝိဿာသေ သတိ ဧကံ ဒွေ ဘိက္ခာ အဒာတုံ န ယုတ္တ''န္တိ တတော အတ္တာနံ မောစေန္တာ တုဏှီ နိသီဒန္တိ။ အန္ဓဗာလာ အညာဏတာယေဝ အဝက္ခိတ္တမတ္တိကာပိဏ္ဍော ဝိယ ယတ္ထ ကတ္ထစိ တုဏှီဘူတာ နိသီဒန္တိ။

၃၅၆. **ကိဉ္စိဒေဝ ဒေသ** န္တိ ကဉ္စိ ဩကာသံ ကိဉ္စိ ကာရဏံ, အထဿ ဘဂဝါ ပဉှာပုစ္ဆနေ ဥဿာဟံ ဇနေန္တော အာဟ – **ပုစ္ဆ, အဂ္ဂိဝေဿန, ယဒါကင်္ခသီ** တိ။ တဿတ္ထော – ''ပုစ္ဆ ယဒိ အာကင်္ခသိ, န မေ ပဉှာဝိဿဇ္ဇနေ ဘာရော အတ္ထိ''။ အထ ဝါ ''ပုစ္ဆ ယံ အာကင်္ခသိ, သဗ္ဗံ တေ ဝိဿဇ္ဇေဿာမီ''တိ သဗ္ဗညုပဝါရဏံ ပဝါရေသိ အသာဓာရဏံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓအဂ္ဂသာဝကမဟာသာဝကေဟိ။ တေ ဟိ ယဒါကင်္ခသီတိ န ဝဒန္တိ, သုတွာ ဝေဒိဿာမာတိ ဝဒန္တိ။ ဗုဒ္ဓါ ပန ''ပုစ္ဆာဝုသော, ယဒါကင်္ခသီ''တိ (သံ. နိ. ၁.၂၃၇) ဝါ, ''ပုစ္ဆ, မဟာရာဇ, ယဒါကင်္ခသီ''တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၆၂) ဝါ,

''ပုစ္ဆ ဝါသဝ မံ ပဉှံ၊ ယံ ကိဉ္စိ မနသိစ္ဆသိ။
တဿ တဿေဝ ပဉှဿ၊ အဟံ အန္တံ ကရောမိ တေ'' တိ။ (ဒီ. နိ. ၂.၃၅၆) ဝါ၊

''တေန ဟိ တွံ, ဘိက္ခု, သကေ အာသနေ နိသီဒိတွာ ပုစ္ဆ ယဒါကင်္ခသီ''တိ (မ. နိ. ၃.၈၅) ဝါ,

''ဗာဝရိဿ စ တုယှံ ဝါ၊ သဗ္ဗေသံ သဗ္ဗသံသယံ။
ကတာဝကာသာ ပုစ္ဆဝှော၊ ယံ ကိဉ္စိ မနသိစ္ဆထာ''တိ။ (သု. နိ. ၁၀၃၆) ဝါ၊

''ပုစ္ဆ မံ သဘိယ ပဉှံ၊ ယံ ကိဉ္စိ မနသိစ္ဆသိ။
တဿ တဿေဝ ပဉှဿ၊ အဟံ အန္တံ ကရောမိ တေ'' တိ။ (သု. နိ. ၅၁၇) ဝါ –

တေသံ တေသံ ယက္ခနရိန္ဒဒေဝသမဏဗြာဟ္မဏပရိဗ္ဗာဇကာနံ သဗ္ဗညုပဝါရဏံ ပဝါရေန္တိ။ အနစ္ဆရိယဉ္စေတံ, ယံ ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓဘူမိံ ပတွာ ဧတံ ပဝါရဏံ ပဝါရေယျ။ ယော ဗောဓိသတ္တဘူမိယံ ပဒေသဉာဏေပိ ဌိတော

“ကောဏ္ဍည ပဉ္ဟာနိ ဝိယာကရောဟိ၊
ယာစန္တိ တံ ဣသယော သာဓုရူပါ။
ကောဏ္ဍည ဧသော မနုဇေသု ဓမ္မော၊
ယံ ဝုဒ္ဓမာဂစ္ဆတိ ဧသ ဘာရော”တိ။ (ဇာ. ၂.၁၇.၆၀) –

ဧဝံ သက္ကာဒီနံ အတ္ထာယ ဣသီဟိ ယာစိတော

“ကတာဝကာသာ ပုစ္ဆန္တု ဘောန္တော၊
ယံ ကိဉ္စိ ပဉ္ဟံ မနသာဘိပတ္ထိတံ။
အဟဉ္ဟိ တံ တံ ဝေါ ဝိယာကရိဿံ၊
ဉတွာ သယံ လောကမိမံ ပရဉ္စာ”တိ။ (ဇာ. ၂.၁၇.၆၁)။

ဧဝံ သရဘင်္ဂကာလေ, သမ္ဘဝဇာတကေ စ သကလဇမ္ဗုဒီပံ တိက္ခတ္တုံ ဝိစရိတွာ ပဉ္ဟာနံ အန္တကရံ အဒိသွာ သုစိရတေန ဗြာဟ္မဏေန ပဉ္ဟံ ပုဋ္ဌော ဩကာသေ ကာရိတေ, ဇာတိယာ သတ္တဝဿော ရထိကာယံ ပံသုံ ကီဠန္တော ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ အန္တရဝီထိယံ နိသိန္နောဝ –

“တဂ္ဃ တေ အဟမက္ခိဿံ၊ ယထာပိ ကုသလော တထာ။
ရာဇာ စ ခော တံ ဇာနာတိ၊ ယဒိ ကာဟတိ ဝါ န ဝါ”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၆.၁၇၂) –

သဗ္ဗညုပဝါရဏံ ပဝါရေသိ။

ဧဝံ ဘဂဝတာ သဗ္ဗညုပဝါရဏာယ ပဝါရိတာယ အတ္တမနော ပဉ္ဟံ ပုစ္ဆန္တော, “ကထံ ပန, ဘော ဂေါတမာ”တိ အာဒိမာဟ။

အထဿ ဘဂဝါ, “ပဿထ, ဘော, အညံ သာဝကေန ကထိတံ, အညံ သတ္ထာ ကထေတိ, နနု မယာ ပဋိကစ္စေဝ ဝုတ္တံ, ‘သစေ တထာ ပတိဋ္ဌိဿတိ, ယထာဿ သာဝကေန ပတိဋ္ဌိတံ, ဧဝါဟံ တဒံ အာရောပေဿာမီ’တိ။ အယံ ပန အညမေဝ ကထေတိ, တတ္ထ ကိံ မယာ သက္ကာ ကာတု”န္တိ ဧဝံ နိဂဏ္ဌဿ ဝစနောကာသော မာ ဟောတူတိ ဟေဋ္ဌာ အဿဇိတ္ထေရေန ကထိတနိယာမေနေဝ ကထေန္တော, **ဧဝံ ခော အဟံ, အဂ္ဂိဝေဿနာ** တိအာဒိမာဟ။ **ဥပမာ မံ, ဘော ဂေါတမ, ပဋိဘာတီ**တိ, ဘော ဂေါတမ, မယှံ ဧကာ ဥပမာ ဥပဋ္ဌာတိ, အာဟရာမိ တံ ဥပမန္တိ ဝဒတိ။ **ပဋိဘာတု တံ, အဂ္ဂိဝေဿနာ**တိ ဥပဋ္ဌာတု တေ, အဂ္ဂိဝေဿန, အာဟရ တံ ဥပမံ ဝိသတ္ထောတိ ဘဂဝါ အဝေါစ။ **ဗလကရဏီယာ**တိ ဗာဟုဗလေန ကတ္တဗ္ဗာ ကသိတဏ္ဍုလဒိကာ ကမ္မန္တာ။ **ရူပတ္တာယံ ပုရိသပုဂ္ဂလော** တိ ရူပံ အတ္တာ အဿာတိ **ရူပတ္တာ,** ရူပံ အတ္တာတိ ဂဟေတွာ ဌိတပုဂ္ဂလံ ဒီပေတိ။ **ရူပေ ပတိဋ္ဌာယာ** တိ တသ္မိံ အတ္တာတိ ဂဟိတရူပေ ပတိဋ္ဌဟိတွာ။ **ပုညံ ဝါ အပုညံ ဝါ ပသဝတီ**တိ ကုသလံ ဝါ အကုသလံ ဝါ ပဋိလဘတိ။ **ဝေဒနတ္တာဒီသုပိ** ဧသေဝ နယော။ ဣမိနာ ကိံ ဒီပေတိ? ဣမေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဣမေသံ သတ္တာနံ ပထဝီ ဝိယ ပတိဋ္ဌာ, တေ ဣမေသု ပဉ္စသု ခန္ဓေသု ပတိဋ္ဌာယ ကုသလာကုသလကမ္မံ နာမ အာယူဟန္တိ။ တုမှေဟ ဧဝရူပံ ဝိဇ္ဇမာနမေဝ အတ္တာနံ ပဋိသေဓေန္တော ပဉ္စက္ခန္ဓာ အနတ္တာတိ ဒီပေထာတိ အတိဝိယ သကာရဏံ ကတွာ ဥပမံ အာဟရိ။ ဣမိနာ စ နိဂဏ္ဌေန အာဟဋူပြပမ္မံ နိယတမေဝ , သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓတော အညော တဿ ကထံ ဆိန္ဒိတွာ တဒေ အေသံ အတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ ဒုဝိဓာ ဟိ ပုဂ္ဂလာ ဗုဒ္ဓဝေနေယျာ စ သာဝကဝေနေယျာ စ။ သာဝကဝေနေယျေ သာဝကာပိ ဝိနေန္တိ ဗုဒ္ဓာပိ။ ဗုဒ္ဓဝေနေယျေ ပန သာဝကာ ဝိနေတုံ န သက္ကောန္တိ, ဗုဒ္ဓာဝ ဝိနေန္တိ။ အယမ္ပိ နိဂဏ္ဌော ဗုဒ္ဓဝေနေယျော, တသ္မာ ဧတဿ တဒံ ဆိန္ဒိတွာ အညော အေသံ အတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ တေနဿ ဘဂဝါ သယမေဝ တဒေ အေသဒဿနတ္ထံ **နနု တွံ, အဂ္ဂိဝေဿနာ**တိအာဒိမာဟ။

အထ နိဂဏ္ဌော စိန္တေသိ – “အတိဝိယ သမဏော ဂေါတမော မမ ဝါဒံ ပတိဋ္ဌပေတိ, သစေ ဥပရိ ကောစိ ဒောသော ဘဝိဿတိ, မမံ ဧကကံယေဝ နိဂ္ဂဏှိဿတိ။ ဟန္ဒာဟံ ဣမံ ဝါဒံ မဟာဇနဿာပိ မတ္ထကေ ပက္ခိပါမီ”တိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ – **အဟမ္ပိ, ဘော ဂေါတမ, ဧဝံ ဝဒါမိ ရူပံ မေ အတ္တာ။ပေ။ ဝိညာဏံ မေ အတ္တာတိ, အယဉ္စ မဟာ**

တီ ဇနတာတိ။ ဘဂဝါ ပန နိဂဏ္ဌာနံ ဝတ္တုကာမော တေ သတဂုဏေနပိ သဟဿဂုဏေနပိ သတသဟဿဂုဏေနပိ တတော ဝိပရီတဂုဏေန ကာတုံ သမတ္ထော, တဿ စိန္တေသိ – ''အယံ နိဂဏ္ဌော အတ္တာနံ မောစေတုံ မဟာဇနဿ မဇ္ဈေ ပတိဋ္ဌိတော, တဿ အတ္တာနံ မောစေတုံ ဒဿာမိ, မဟာဇနော နိဂဏ္ဌော ပရာဇိတောတိ ဇာနိဿာမီ''တိ။ အထ နံ **ကိဉ္စာပိ တေ, အဂ္ဂိဝေဿနာ**တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော – နာယံ ဇနတာ မမ တဒံ အာရောပေတုံ အာဂတာ, တုမ္ဟာကံ ဝေဒနံ ဝေဒိယမာနံ သကလံ ဝေ သာလိ သံဝဏ္ဏိတုံ မမ တဒံ အာရောပေတုံ အာဂတော, တသ္မာ တုမ္ဟံ သကမေဝ တဒံ နိဝေဒေဿမိ, မာ မဟာဇနဿ မဇ္ဈေ ပတိဋ္ဌိတော ပက္ခိပသီတိ။ သော ပဋိဇာနန္တော **အဟဉ္ဟိ, ဘော ဂေါတမာ**တိအာဒိမာဟ။

၃၅၇. ဣတိ ဘဂဝါ နိဂဏ္ဌဿ တဒံ ပတိဋ္ဌပေတွာ, **တေန ဟိ, အဂ္ဂိဝေဿနာ** တိ ပုစ္ဆံ အာရဘိ။ တတ္ထ **တေန ဟီ**တိ ကာရဏတ္ထေ နိပါတော။ ယသ္မာ တုမ္ဟံ ပဉ္စက္ခန္ဓေ အတ္တာတော ပဋိဇာနာသိ, တသ္မာတိ အတ္ထော။ **သက သ္မိံ ဝိဇိတေ**တိ အတ္တနော ရဋ္ဌေ။ **ဃာတေတာယံ တ ဃာတေတုန္တိ** ဃာတာရဟံ ဃာတေတဗ္ဗယုတ္တကံ ဃာတေတုံ ။ **ဇာပေတာယံ တ ဇာပေတုန္တိ** ဓနဇာနိရဟံ ဇာပေတဗ္ဗယုတ္တံ ဇာပေတုံ ဇိဏ္ဏဓနံ ကာတုံ။ **ပဗ္ဗာဇေတာယံ တ ပဗ္ဗာ ဇေတုန္တိ** သကရဋ္ဌတော ပဗ္ဗာဇနာရဟံ ပဗ္ဗာဇေတုံ, နီဟရိတုံ။ **ဝတ္တိတုဉ္စ အရဟတီ** တိ ဝတ္တတိ စေဝ ဝတ္တိတုဉ္စ အရဟတိ။ ဝတ္တိတုံ ယုတ္တောတိ ဒီပေတိ။ ဣတိ နိဂဏ္ဌော အတ္တနော တဒဘောဒနတ္ထံ အာဟဋဥပမာကာရဏမေဝ အတ္တနော မာရဏတ္ထာယ အာဝုဓံ တိခိဏံ ကရောန္တော ဝိယ ဝိသေသေတွာ ဒီပေတိ, ယထာ တံ ဗာလော။ **ဧဝံ မေ ရူပံ ဟောတူ**တိ မမ ရူပံ ဧဝံဝိဓံ ဟောတု, ဟသာဒိကံ အဘိရူပံ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ သုဝဏ္ဏတောရဏံ ဝိယ သုသဇ္ဇိတစိတ္တပဋော ဝိယ စ မနာပဒဿနန္တိ။ **ဧဝံ မေ ရူပံ မာ အဟောသီ**တိ မမ ရူပံ ဧဝံဝိဓံ မာ ဟောတု, ဒုဗ္ဗဏ္ဏံ ဒုဿဏ္ဌိတံ ဝလိတပလိ တံ တိလကာသမာကိဏ္ဏန္တိ။

တုဏှီ အဟောသီတိ နိဂဏ္ဌော ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဝိရဒ္ဓဘာဝံ ဉတွာ, ''သမဏော ဂေါတမော မမ တဒံ ဘိန္ဒနတ္ထာယ ကာရဏံ အာဟရိ, အဟံ ဗာလတာယ တမေဝ ဝိသေသေတွာ ဒီပေသိံ, ဣဒါနိ နဋ္ဌောမှိ, သစေ ဝတ္တတီတိ ဝက္ခာမိ, ဣမေ ရာဇာနော ဥဋ္ဌဟိတွာ, 'အဂ္ဂိဝေဿန, တုမ္ဟံ မမ ရူပေ ဝသော ဝတ္တတီတိ ဝဒသိ, ယဒိ တေ ရူပေ ဝသော ဝ တ္တတိ, ကသ္မာ တုမ္ဟံ ယထာ ဣမေ လိစ္ဆဝိရာဇာနော တာဝတိံသဒေဝသဒိသေဟိ အတ္တဘာဝေဟိ ဝိရောစန္တိ အဘိရူပာ ပာသာဒိကာ, ဧဝံ န ဝိရောစသီ'တိ။ သစေ န ဝတ္တတီတိ ဝက္ခာမိ, သမဏော ဂေါတမော ဥဋ္ဌဟိတွာ, 'အဂ္ဂိဝေဿန, တုမ္ဟံ ပုဗ္ဗေ ဝတ္တတိ မေ ရူပသ္မိံ ဝသောတိ ဝတွာ ဣဒါနိ ပဋိက္ခိပသီ'တိ တဒံ အာရောပေဿတိ။ ဣတိ ဝတ္တတီတိ ဝုတ္တေပိ ဧကော ဒောသော, န ဝတ္တတီတိ ဝုတ္တေပိ ဧကော ဒောသော''တိ တုဏှီ အဟောသိ။ ဒုတိယမ္ပိ ဘဂဝါ ပုစ္ဆိ, ဒုတိယမ္ပိ တုဏှီ အဟောသိ။ ယသ္မာ ပန ယာဝတတိယံ ဘဂဝတာ ပုစ္ဆိတေ အဗျာကရောန္တဿ သတ္တဓာ မုဒ္ဓာ ဖလတိ, ဗုဒ္ဓါ စ နာမ သတ္တာနံယေဝ အတ္ထာယ ကပ္ပသတသဟဿာနိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ပာရမီ နံ ပူရိတတ္တာ သတ္တေသု ဗလဝအနုဒ္ဒယာ ဟောန္တိ။ တသ္မာ ယာဝတတိယံ အပုစ္ဆိတွာ အထ ခေါ ဘဂဝါ သစ္စကံ နိဂဏ္ဌပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – ဧဝံ ''ဗျာကရောဟီ အဒါနိ''တိအာဒိဝစနံ အဝေါစ။

တတ္ထ **သဟဓမ္မိက** န္တိ သဟေတုကံ သကာရဏံ။ ဝဇိရံ ပါဏိမှိ အဿာတိ **ဝဇိရပါဏိ။ ယက္ခော** တိ န ယော ဝါ သော ဝါ ယက္ခော, သက္ကော ဒေဝရာဇာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အာဒိတ္တ** န္တိ အဂ္ဂိဝဏ္ဏံ။ **သမ္ပဇ္ဇလိတ** န္တိ သုဋ္ဌု ပ ဇ္ဇလိတံ။ **သဇောတိဘူတ**န္တိ သမန္တတော ဇောတိဘူတံ, ဧကဂ္ဂိဇာလဘူတန္တိ အတ္ထော။ **ဌိတော ဟောတီ**တိ မဟန္တံ သီသံ, ကန္ဒလမကုလသဒိသာ ဒာဌာ, ဘယာနကာနိ အက္ခိနာသာဒီနီတိ ဧဝံ ဝိရူပရူပံ မာပေတွာ ဌိတော။ ကသ္မာ ပနေ သ အာဂတောတိ? ဒိဋ္ဌိဝိဿဇ္ဇာပနတ္ထံ။ အပိစ, ''အဟဉ္စေဝ ခော ပန ဓမ္မံ ဒေသေယျံ, ပရေ စ မေ န အာဇာနေယျုံ''န္တိ ဧဝံ ဓမ္မဒေသနာယ အပ္ပေါဿုက္ကဘာဝံ အာပန္နေ ဘဂဝတိ သက္ကော မဟာဗြဟ္မုနာ သဒ္ဓိံ အာဂန္တွာ, ''ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေထ, တုမှာကံ အာဏာယ အဝတ္တမာနေ မယံ ဝတ္တာပေဿာမ, တုမှာကံ ဓမ္မစက္ကံ ဟောတု, အမှာကံ အာဏာစက္က''န္တိ ပဋိညမကာသိ။ တသ္မာ ''အဇ္ဇ သစ္စကံ တာသေတွာ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇာပေဿာမီ''တိ အာဂတော။

ဘဂဝါ စေဝ ပဿတိ, သစ္စကော စ နိဂဏ္ဌပုတ္တော တိ ယဒိ ဟိ တံ အညေပိ ပဿေယျုံ။ တံ ကာရဏံ အဂရု အဿ, ''သမဏော ဂေါတမော သစ္စကံ အတ္တနော ဝါဒေ အနောတရန္တံ ဉတွာ ယက္ခံ အာဝါဟေတွာ ဒဿေသိ, တတော သစ္စကော ဘယေန ကထေသီ''တိ ဝဒေယျုံ။ တသ္မာ ဘဂဝါ စေဝ ပဿတိ သစ္စကော စ။ တဿ တံ ဒိသွာ တဝ သကလသရီရတော သေဒါ မုစ္စိံသု, အန္တောကုစ္ဆိ ဝိပရိဝတ္တမာနာ မဟာရဝံ ရဝိ။ သော ''အညေပိ နု ခော ပဿန္တိ

တီ''တိ ဩလောကေန္တော ကဿစိ လောမဟံသမတ္တမ္ပိ န အဒ္ဒသ။ တတော – ''ဣဒံ ဘယံ မမေဝ ဥပ္ပန္နံ။ သစာဟံ ယက္ခောတိ ဝက္ခာမိ, 'ကိံ တုယှံ ပဟမေဝ အက္ခီနိ အတ္ထိ, တဝမေဝ ယက္ခံ ပဿသိ, ပဌမံ ယက္ခံ အဒိသွာဝ တသမဏေန ကေတမေန တဒသင်္ဃာဋေ ဓိတ္တော ဝ ယက္ခံ ပဿသီ'တိ ဝဒေယျ''န္တိ စိန္တေတွာ – ''န အနိ မေ ဣမ အညံ ပဋိ သရဏံ အတ္ထိ, အညတြ သမဏာ ကေတမာ''တိ မညမာနော, အထ ခေါ သစ္စကော နိဂဏ္ဌပုတ္တော။ပေ.။ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေစ။ **တာဏံ ဂဝေသီ**တိ တာဏန္တိ ဂဝေသမာနော။ **လေဏံ ဂဝေသီ**တိ လေဏန္တိ ဂဝေသမာနော။ **သရဏံ ဂဝေသီ**တိ သရဏန္တိ ဂဝေသမာနော။ ဧတ္ထ စ တာယတိ ရက္ခတီတိ **တာဏံ**။ နိလီယန္တိ ဧတ္ထာတိ **လေဏံ**။ သရတီတိ **သရဏံ,** ဘယံ ဟိံသတိ ဝိဒ္ဓံသေတီတိ အတ္ထော။

၃၅၈. မနသိ ကရိတွာတိ မနမှဟိ ကတွာ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဥပဓာရေတွာ။ **ဇံ မေ ဝေဒနာ ဟောတူ**တိ ကုသလာ ဝ ဟောတု, သုခာ ဝ ဟောတု။ **ဇံ မေ သညာ ဟောတူ**တိ ကုသလာ ဝ ဟောတု, သုခာ ဝ ဟောတု, သောမနဿသမ္ပယုတ္တာ ဝ ဟောတူတိ။ **သင်္ခါရဝိညာဏေသုပိ** ဧသေဝ နယော။ **မာ အဟောသီ**တိ ဧတ္ထ ပန ဝုတ္တဝိပရိယာယေန အတ္ထော ဝေ ဒိတဗ္ဗော။ **ကလ္လံ နု** တိ ယုတ္တံ နု။ **သမနုပဿိတု** န္တိ ''ဇတံ မမ ဧသောဟမသ္မိ ဧသော မေ အတ္တာ''တိ ဇံ တဏှာ ဟာမာနဒိဋ္ဌိဝသေန ပဿိတုံ။ **နော ဟိဒံ, ဘော ကေတမာ**တိ န ယုတ္တမေတံ, ဘော ကေတမ။ ဣတိ ဘဂဝတ ယထာ နာမ ဆေကော အဟိတုဏ္ဍိကော သပ္ပဒဋ္ဌဝိသံ တေနေဝ သပ္ပေန ပုန ခုံသာပေတွာ ဥဗ္ဗာပေယျ, ဇံ တဿံယေဝ ပရိ သတိ သစ္စကံ နိဂဏ္ဌပုတ္တံ တေနေဝ မုခေန ပဉ္စက္ခန္ဓာ အနိစ္စာ ဒုက္ခာ အနတ္တာတိ ဝဒာပေသိ။ **ဒုက္ခံ အလ္လီနော** တိ ဣမံ ပဉ္စက္ခန္ဓဒုက္ခံ တဏှာဟာဒိဋ္ဌီဟိ အလ္လီနော။ **ဥပဂတော အဇ္ဈောသိတော** တိပိ တဏှာဟာဒိဋ္ဌိဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဒုက္ခံ ဇတံ မမာ** တိအာဒီသု ပဉ္စက္ခန္ဓဒုက္ခံ တဏှာဟာမာနဒိဋ္ဌိဝသေန သမနုပဿတီတိ အတ္ထော။ **ပရိဇာနေယျာ**တိ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာတိ တီရဏပရိညာယ ပရိတော ဇာနေယျ။ **ပရိက္ခေပေတွာ** တိ ခယံ ဝယံ အနုပ္ပာဒံ ဥပနေတွာ။

၃၅၉. နဝန္တိ တရုဏံ။ **အကုက္ကုကဇာတ** န္တိ ပုပ္ဖဂ္ဂဟဏကာလေ အန္တော အင်္ဂုဋ္ဌပ္ပမာဏော ဧကော ဃနဒဏ္ဍကော နိဗ္ဗတ္တတိ, တေန ဝိရဟိတန္တိ အတ္ထော။ **ရိတ္တော** တိ သုညော အန္တောသာရဝိရဟိတော။ ရိတ္တတ္တာဝ **တုစ္ဆော** ။ **အပရဒ္ဓော** တိ ပရာဇိတော။ **ဘာသိတာ ခေါ ပန တေ**တိ ဣဒံ ဘဂဝတ တဿ မုခရဘာဝံ ပကာသေတွာ နိဂ္ဂဏှာဟန္တော အာဟ။ သော ကိရ ပုဗ္ဗေ ပူရဏာဒယော ဆ သတ္ထာရော ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ။ တေ ဝိဿဇ္ဇေတုံ န သက္ကောန္တိ။ အထ နေသံ ပရိသမဇ္ဈေ မဟန္တံ ဝိပ္ပကာရံ အာရောပေတွာ ဥဋ္ဌာယ ဇယံ ပဝေဒေန္တော ဂစ္ဆတိ။ သော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓမ္ပိ တထေဝ ဝိဟေဌေဿာမီတိ သညာယ ဥပသင်္ကမိတွာ –

> ''အမ္ဘော ကော နာမ ယံ ရုက္ခော၊ သိန္နပတ္တော သကဏ္ဋကော။
> ယတ္ထ ဧကပ္ပဟာရေန၊ ဥတ္တမင်္ဂံ ဝိဘိဇ္ဇိတ''န္တိ။

အယံ ခဒိရံ အာဟစ္စ အသာရကရုက္ခပရိစိတော မုဒုတုဏ္ဍသကုဏော ဝိယ သဗ္ဗညုတညာဏသာရံ အာဟစ္စ ဉာဏတုဏ္ဍဘေဒံ ပတ္တော သဗ္ဗညုတညာဏဿ ထဒ္ဓဘာဝံ အညာသိ။ တဒဿ ပရိသမဇ္ဈေ ပကာသေန္တော **ဘာသိတာ ခေါ ပန တေ**တိအာဒိမာဟ။ **နတ္ထိ ဧတရဟီ**တိ ဥပဓိန္နကသရီရေ သေဒေ နာမ နတ္ထီတိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, ဧတရဟိ ပန နတ္ထီတိ ဝဒတိ။ **သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ ကာယံ ဝိဝရိ** တိ န သဗ္ဗံ ကာယံ ဝိဝရိ။ ဗုဒ္ဓါ နာမ ဂဏ္ဌိကံ ပဋိမုဉ္စိတွာ ပဋိစ္ဆန္နသရီရာ ပရိသတိ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ။ အထ ဘဂဝါ ဂလဝါတက္ခဋကသမ္မုခဋ္ဌာနေ စီဝရံ ဂဟေတွာ စတုရင်္ဂုလမတ္တံ ဩတာရေသိ။ ဩတာရိတမတ္တေ ပန တသ္မိံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ ရသ္မိယော ပုဉ္ဇပုဉ္ဇာ ဟုတွာ သုဝဏ္ဏဃဋတော ရတ္တသုဝဏ္ဏရသဓာရာ ဝိယ, ရတ္တဝဏ္ဏဝလာဟကတော ဝိဇ္ဇုလတာ ဝိယ စ နိက္ခမိတွာ သုဝဏ္ဏမုရဇသဒိသံ မဟာခန္ဓံ ဥတ္တမသိရံ ပဒက္ခိဏံ ကုရုမာနာ အာကာသေ ပက္ခန္ဒိံသု။ ကသ္မာ ပန ဘဂဝါ ဧဝမကာသီတိ? မဟာဇနဿ ကင်္ခါဝိနောဒနတ္ထံ။ မဟာဇနော ဟိ သမဏော ကေတမော မယှံ သေဒေ နတ္ထီတိ ဝဒတိ, သစ္စကဿ တာဝ နိဂဏ္ဌပုတ္တဿ ယန္တာရုဠ္ဟဿ ဝိယ သေဒါ ပဂ္ဃရန္တိ။ သမဏော ပန ကေတမော ဃနဒုပဋ္ဋစီဝရံ ပာရုပိတွာ နိသိန္နော, အန္တော သေဒဿ အတ္ထိ တာ ဝ နတ္ထိတာ ဝ ကထံ သက္ကာ ဉာတုန္တိ ကင်္ခံ ကရေယျ, တဿ ကင်္ခါဝိနောဒနတ္ထံ ဧဝမကာသိ။ **မင်္ကုဘူတော**တိ နိတ္တေဇဘူတော။ **ပတ္တက္ခန္ဓော** တိ ပတိတက္ခန္ဓော။ **အပ္ပဋိဘာနော**တိ ဥတ္တရိ အပဿန္တော။ **နိသီဒီ** တိ ဟဒင်္ဂုဋ္ဌကေန ဘူမိံ ကသမာနော နိသီဒိ။

၃၆၀. **ဒုမ္မုခော** တိ န ဝိရူပမုခော, အဘိရူပေ ဟိ သော ဟသာဒိကော။ နာမံ ပနဿ တော။ **အဘဗ္ဗော တံ ပေက္ခရဏိံ ပုန ဩတရိတုန္တိ** သဗ္ဗေသံ အဋ္ဌာနံ ဘဂ္ဂတ္တာ ပစ္ဆိန္နဂမနော ဩတရိတုံ အဘဗ္ဗော, တတ္ထေဝ ကာကကုလလာဒီနံ ဘတ္တံ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ **ဝိသူကာယိကာနီ**တိ ဒိဋ္ဌိဝိသူကာနိ။ **ဝိသေဝိတာနီ**တိ ဒိဋ္ဌိသဉ္စရိတာနိ။ **ဝိပ္ဖန္ဒိတာနီ**တိ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ဖန္ဒိတာနိ။ **ယဒိဒံ တဒာမိပ္ပါယော** တိ ဧတ္ထ **ယဒိဒ**န္တိ နိပါတမတ္တံ; တဒာမိပ္ပါယော ဟုတွာ တဒံ အာရောပေဿာမီတိ အဇ္ဈာသယေန ဥပသင်္ကမိတုံ အဘဗ္ဗော; ဓမ္မဿဝနာယ ပန ဥပသင်္ကမေယျာတိ ဒဿေတိ။ **ဒုမ္မုခံ လိစ္ဆဝိပုတ္တံ ဧတဒဝေစာ**တိ ကသ္မာ အဝေစ ? ဒုမ္မုခဿ ကိရဿ ဥပမာဟရဏကာလေ သေသ လိစ္ဆဝိကုမာရာပိ စိန္တေသုံ – ''က္ကမိနာ နိဂဏ္ဌေန အမှာကံ သိပ္ပုဂ္ဂဟဏဋ္ဌာနေ စိရံ အဝမာနော ကတော, အယံ အနိ အမိတ္တဿ ပိဋ္ဌိံ ပဿိတုံ ကာလော။ မယမ္ပိ ဧကေကံ ဥပမံ အာဟရိတွာ ဟဏိပ္ပဟာရေန ပတိတံ မုဂ္ဂရေန ပောထေန္တော ဝိယ တထာ နံ ကရိဿာမ, ယထာ န ပုန ပရိသမဇ္ဈေ သီသံ ဥက္ခိပိတုံ သက္ခိဿတီ''တိ, တေ ဩပမ္မာနိ ကရိတွာ ဒုမ္မုခဿ ကထာပရိယောသာနံ အာဂမယမာနာ နိသီဒိံသု။ သစ္စကော တေသံ အဓိပ္ပာယံ ဉတွာ, က္ကမေ သဗ္ဗေဝ ဂီဝံ ဥက္ခိပိတွာ ဩဋ္ဌေဟိ စလမာနေဟိ ဌိတာ; သစေ ပစ္စေကာ ဥပမာ ဟရိတုံ လဘိဿန္တိ, ပုန မယာ ပရိသမဇ္ဈေ သီသံ ဥက္ခိပိတုံ န သက္ကာ ဘဝိဿတိ, ဟန္ဒာဟံ ဒုမ္မုခံ အပသာဒေတွာ ယထာ အညဿ ဩကာသော န ဟောတိ, ဧဝံ ကထာတရံ ပစ္ဆိန္ဒိတွာ သမဏံ ဂေါတမံ ပဉ္ဟံ ပုစ္ဆိဿာမီတိ တသ္မာ ဧတဒဝေစ။ တတ္ထ **အာဂမေဟီ**တိ တိဋ္ဌ, မာ ပုန ဘဏာဟီတိ အတ္ထော။

၃၆၁. **တိဋ္ဌတေသာ, ဘော ဂေါတမ** တိ, ဘော ဂေါတမ, သော အမှာကဉ္စေဝ အညေသဉ္စ ပုထုသမဏဗ္ရာဟ္မဏာနံ တစာ တိဋ္ဌတု။ **ဝိလာပံ ဝိလပိတံ မညေ**တိ ဧတဉ္ဟိ ဝစနံ ဝိလပိတံ ဝိယ ဟောတိ, ဝိပ္ပလပိတမတ္တံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ **တိဋ္ဌတေသာ** တိ ဧတ္ထ ကထာတိ အာဟရိတွာ ဝတ္တဗ္ဗာ။ **တစာဝိလာပံ ဝိလပိတံ မညေ**တိ ဧတ္ထ ပနိဒံ တစာနိစ္ဆာရဏံ ဝိလပိတမတ္တံ မညေ ဟောတီတိ အတ္ထော။

က္ကအနိ ပဉ္ဟံ ပုစ္ဆန္တော **ကိတ္တာဝတာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝေသာရဇ္ဇပတ္တော** တိ ဉာဏပတ္တော။ **အပရပ္ပစ္စယော**တိ အပရပ္ပတ္တိယော။ အထဿ ဘဂဝါ ပဉ္ဟံ ဝိဿဇ္ဇေန္တော **က္ကဓ, အဂ္ဂိဝေဿနာ** တိအာဒိမာဟ, တံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ယသ္မာ ပနေတ္ထ ပဿတီတိ ဝုတ္တတ္တာ သေက္ခဘူမိ ဒဿိတာ။ တသ္မာ ဥတ္တရိ အသေက္ခဘူမိံ ပုစ္ဆန္တော ဒုတိယံ ပဉ္ဟံ ပုစ္ဆိ, တမ္ပိဿ ဘဂဝါ ဗျာကာသိ ။ တတ္ထ **ဒဿနာနုတ္တရိယေနာ** တိအာဒီသု **ဒဿနာနုတ္တရိယ** န္တိ လောကိယလောကုတ္တရာ ပညာ။ **ပဋိပဒါနုတ္တရိယ** န္တိ လောကိယလောကုတ္တရာ ပဋိပဒါ။ **ဝိမုတ္တာနုတ္တရိယ**န္တိ လောကိယလောကုတ္တရာ ဝိမုတ္တိ။ သုဒ္ဓလောကုတ္တရမေဝ ဝါ ဂဟေတွာ **ဒဿနာနုတ္တရိယ** န္တိ အရဟတ္တမဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ။ **ပဋိပဒါနုတ္တရိယ** န္တိ သေသာနိ မဂ္ဂင်္ဂါနိ။ **ဝိမုတ္တာနုတ္တရိယ** န္တိ အဂ္ဂဖလဝိမုတ္တိ။ ခီဏာသဝဿ ဝါ နိဗ္ဗာနဒဿနံ **ဒဿနာနုတ္တရိယံ** နာမ။ မဂ္ဂင်္ဂါနိ **ပဋိပဒါနုတ္တရိယံ** ။ အဂ္ဂဖလံ **ဝိမုတ္တာနုတ္တရိယ**န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဗုဒ္ဓေါ သော ဘဂဝါ**တိ သော ဘဂဝါ သယမ္ပိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဗုဒ္ဓေါ။ **ဗောဓာယာ**တိ ပရေသမ္ပိ စတုသစ္စဗောဓာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ **ဒန္တော** တိအာဒီသု **ဒန္တော** တိ နိဗ္ဗိသေဝနော။ **ဒမထာယာ**တိ နိဗ္ဗိသေဝနတ္ထာယ။ **သန္တော** တိ သဗ္ဗကိလေသဝူပသမေန သန္တော။ **သမထာယာ**တိ ကိလေသဝူပသမာယ။ **တိဏ္ဏော** တိ စတုရောဃတိဏ္ဏော။ **တရဏာယာ**တိ စတုရောဃတရဏာယ။ **ပရိနိဗ္ဗုတော** တိ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗုတော။ **ပရိနိဗ္ဗာနာယာ** တိ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယ။

၃၆၂. **ဓံသီ**တိ ဂုဏဓံသကာ။ **ပဂဗ္ဗာ** တိ ဝစာပာဂဗ္ဗိယေန သမန္နာဂတာ။ **အာသာဒေတဗ္ဗ** န္တိ ဃဋ္ဋေတဗ္ဗံ။ **အာသဇ္ဇာ**တိ ဃဋ္ဋေတွာ။ **နတွေဝ ဘဝန္တံ ဂေါတမ** န္တိ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ အာသဇ္ဇ ကဿစိ အတ္တနော တဒံ အနုပဟတံ သကလံ အာဒာယ ပက္ကမိတုံ ထာမော နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ န ဟိ ဘဂဝါ ဟတ္ထိအာဒယော ဝိယ ကဿစိ ဇီဝိတန္တရာယံ ကရောတိ။ အယံ ပန နိဂဏ္ဌော က္ကမာ တိဿော ဥပမာ န ဘဂဝတော ဥက္ကံသနတ္ထံ အာဟရိ, အတ္တုက္ကံသနတ္ထမေဝ အာဟရိ။ ယထာ ဟိ ရာဇာ ကဉ္စိ ပစ္စတ္ထိကံ ဃာတေတွာ ဧဝံ နာမ သူရော ဧဝံ ထာမသမ္ပန္နော ပုရိသော ဘဝိဿတီတိ ပစ္စတ္ထိကံ ထောမေန္တောပိ အတ္တာနမေဝ ထောမေတိ။ ဧဝမေဝ သောပိ **သိယာ ဟိ, ဘော ဂေါတမ, ဟတ္ထိံ ပဘိန္န**န္တိအာဒီဟိ ဘဂဝန္တံ ဥက္ကံသေန္တောပိ မယမေဝ သူရာ မယံ ပဏ္ဍိတာ မယံ ဗဟုဿုတာယေဝ ဧဝံ ပဘိန္နဟတ္ထိံ ဝိယ, ဇလိတအဂ္ဂိက္ခန္ဓံ ဝိယ, ဖဏကတအာသီဝိသံ ဝိယ စ တဒတ္ထိကာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဥပသင်္ကမိမှာတိ အတ္တာနံယေဝ ဥက္ကံသေတိ။ ဧဝံ အတ္တာနံ ဥက္ကံသေတွာ ဘဂဝန္တံ နိမန္တယမာနော **အဓိဝါသေတု မေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဓိဝါသေတူ**တိ သမ္ပဋိစ္ဆတု။ **သွာတနာယာ**တိ ယံ မေ တုမှေသု ကာရံ ကရောတော သွေ ဘဝိဿ

သတိ ပုညဉ္စ ပီတိပါမောဇ္ဇဉ္စ, တဒတ္ထာယ။ **အဓိဝါသေသိ ဘဂဝါ တုဏှီဘာဝေနာ**တိ ဘဂဝါ ကာယင်္ဂံ ဝါ ဝါစင်္ဂံ
ဝါ အစောပေတွာ အဗ္ဘန္တရေယေဝ ခန္တိံ ဓာရေန္တော တုဏှီဘာဝေန အဓိဝါသေသိ။ သစ္စကဿ အနုဂ္ဂဟကရ
ဏတ္ထံ မနသာဝ သမ္ပဋိစ္ဆီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၃၆၃. ယမဿ ပတိရူပံ မညေယျာထာတိ တေ ကိရ လိစ္ဆဝီ တဿ ပဉ္စထာလိပါကသတာနိ နိစ္စဘတ္တံ အာဟ
ရန္တိ။ တဒေဝ သန္ဓာယ သော ဧဝံ တုမှေဟိ ယံ အဿ သမဏဿ ဂေါတမဿ ပတိရူပံ ကပ္ပိယန္တိ မညေယျာ
ထ, တံ အာဟရေယျာထ; သမဏဿ ဟိ ဂေါတမဿ တုမှေ ပရိစာရကာ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ ယုတ္တာယုတ္တံ ဇာနာ
ထာတိ ဝဒတိ။ **ဘတ္တာဘိဟာရံ အဘိဟရိံသူ**တိ အဘိဟရိတဗ္ဗံ ဘတ္တံ အဘိဟရိံသု။ **ပဏီတေနာ**တိ ဥတ္တမေန။ **သဟ
တ္ထာ**တိ သဟတ္ထေန။ **သန္တပ္ပေတွာ**တိ သုဋ္ဌု တပ္ပေတွာ, ပရိပုဏ္ဏံ သုဟိတံ ယာဝဒတ္ထံ ကတွာ။ **သမ္ပဝါရေ
တွာ**တိ သုဋ္ဌု ပဝါရေတွာ, အလံ အလန္တိ ဟတ္ထသညာယ ပဋိက္ခိပါပေတွာ။ **ဘုတ္တာဝိ**န္တိ ဘုတ္တဝန္တံ။ **ဩနီ
တပတ္တပါဏိ**န္တိ ပတ္တတော ဩနီတပါဏိံ, အပနီတဟတ္ထန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ "ဩနိတ္တပတ္တပါဏိ"န္တိပိ ပါ
ဌော, တဿတ္ထော, ဩနိတ္တံ နာနာဘူတံ ပတ္တံ ပါဏိတော အဿာတိ ဩနိတ္တပတ္တပါဏိ။ တံ ဩနိတ္တပတ္တ
ပါဏိံ, ဟတ္ထေ စ ပတ္တဉ္စ ဓောဝိတွာ ဧကမန္တေ ပတ္တံ နိက္ခိပိတွာ နိသိန္နန္တိ အတ္ထော။ **ဧကမန္တံ နိသီဒိံသူ**တိ
ဘဂဝန္တံ ဧဝံဘူတံ ဉတွာ ဧကသ္မိံ ဩကာသေ နိသီဒိံသူတိ အတ္ထော။ **ပုညဉ္စာ**တိ ယံ ဣမသ္မိံ ဒါနေ ပုညံ, အာယတိံ ဝိပါ
ကက္ခန္ဓာတိ အတ္ထော။ **ပုညမဟီ**တိ ဝိပါကက္ခန္ဓာနံယေဝ ပရိဝါရော။ **တံ ဒါယကာနံ သုခါယ ဟောတူ**တိ တံ ဣမေသံ
လိစ္ဆဝီနံ သုခတ္ထာယ ဟောတု။ ဣဒံ ကိရ သော အဟံ ပဗ္ဗဇိတော နာမ, ပဗ္ဗဇိတေန စ န ယုတ္တံ အတ္တနော ဒါနံ နိယျ
ာတေတုန္တိ တေသံ နိယျာတေန္တော ဧဝမာဟ။ အထ ဘဂဝါ ယသ္မာ လိစ္ဆဝီဟိ သစ္စကဿ ဒိန္နံ, န ဘဂဝ
တော။ သစ္စကေန ပန ဘဂဝတော ဒိန္နံ, တသ္မာ တမတ္ထံ ဒီပေန္တော **ယံ ခော, အဂ္ဂိဝေဿနာ**တိအာဒိမာဟ။ ဣတိ
ဘဂဝါ နိဂဏ္ဌဿ မတေန ဝိနာယေဝ အတ္တနော ဒိန္နံ ဒက္ခိဏံ နိဂဏ္ဌဿ နိယျာတေသိ, သာ စဿ အနာဂတေ ဝါ
သနာ ဘဝိဿတီတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

စူဠသစ္စကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. မဟာသစ္စကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၆၄. ဧဝံ မေ သုတန္တိ မဟာသစ္စကသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဧကံ သမယန္တိ စ တေန ခော ပန သမယေနာ**တိ စ **ပုဗ္ဗ
ဏှသမယ**န္တိ စ တီဟိ ပဒေဟိ ဧကောဝ သမယော ဝုတ္တော။ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဝတ္တပဋိပတ္တိံ ကတွာ မုခံ ဓောဝိတွာ
ပတ္တစီဝရမာဒါယ စေတိယံ ဝန္ဒိတွာ ကတရံ ဂါမံ ပဝိသိဿာမာတိ ဝိတက္ကမာဠကေ ဌိတကာလော နာမ ဟောတိ။ ဘဂ
ဝါ ဧဝရူပေ သမယေ ရတ္တဒုပဋ္ဋံ နိဝါသေတွာ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ ပံသုကူလစီဝရံ ဧကံသံ ပါရုပိတွာ ဂန္ဓကုဋိတော
နိက္ခမ္မ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ဂန္ဓကုဋိပမုခေ အဋ္ဌာသိ။ တံ သန္ဓာယ, – "ဧကံ သမယန္တိ စ တေန ခော ပန သမယေနာ
တိ စ ပုဗ္ဗဏှသမယ"န္တိ စ ဝုတ္တံ။ **ပဝိသိတုကာမော**တိ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိဿာမီတိ ဧဝံ ကတသန္နိဋ္ဌာနော။ **တေနုပ
သင်္ကမီ**တိ ကသ္မာ ဥပသင်္ကမီတိ? ဝါဒါရောပနဇ္ဈာသယေန။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – "ပုဗ္ဗေပါဟံ အပဏ္ဍိတတာ
ယ သကလံ ဝေသာလိပရိသံ ဂဟေတွာ သမဏဿ ဂေါတမဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပရိသမဇ္ဈေ မင်္ကု ဇာတော။ ဣ
ဒါနိ တထာ အကတွာ ဧကကောဝ ဂန္တွာ ဝါဒံ အာရောပေဿာမိ။ ယဒိ သမဏံ ဂေါတမံ ပရာဇေတုံ သက္ခိဿာမိ,
အတ္တနော လဒ္ဓိံ ဒီပေတွာ ဇယံ ကရိဿာမိ။ ယဒိ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဇယော ဘဝိဿတိ, အန္ဓကာရေ နစ္စံ ဝိယ
န ကောစိ ဇာနိဿတီ"တိ နိဒ္ဒါပဋိဟံ နာမ ဂဟေတွာ ဣမိနာ ဝါဒဇ္ဈာသယေန ဥပသင်္ကမိ။

အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယာတိ သစ္စကဿ နိဂဏ္ဌပုတ္တဿ အနုကမ္ပံ ပဋိစ္စ။ ထေရဿ ကိရဿ ဧဝံ အဟောသိ
– "ဘဂဝတိ မုဟုတ္တံ နိသိန္နေ ဗုဒ္ဓဒဿနံ ဓမ္မဿဝနဉ္စ လဘိဿတိ။ တဒဿ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ သံဝ
တ္တိဿတီ"တိ။ တသ္မာ ဘဂဝန္တံ ယာစိတွာ ပံသုကူလစီဝရံ စတုဂ္ဂုဏံ ပညပေတွာ **နိသီဒတု ဘဂဝါ**တိ အာဟ။
"ကာရဏံ အာနန္ဒော ဝဒတီ"တိ သလ္လက္ခေတွာ နိသီဒိ ဘဂဝါ ပညတ္တေ အာသနေ။ **ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစာ**တိ ယံ

ပန ပဉှံ ဩဝဋ္ဋိကသာရံ ကတွာ အာဒါယ အာဂတော တံ ဌပေတွာ ပဿေန တာဝ ပရိဟရန္တော ဧတံ **သန္ဓိံ, ဘော ဂေါတမာ**တိအာဒိဝစနံ အဝေါစ။

၃၆၅. **ဖုသန္တိ ဟိ တေ, ဘော ဂေါတမာ**တိ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သရီရေ ဥပ္ပန္နံ သာရီရိကံ ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဖုသန္တိ လဘန္တိ, အနုဘဝန္တီတိ အတ္ထော။ **ဦရုက္ခမ္ဘော**တိ ခမ္ဘကတဦရုဘာဝေါ, ဦရုထဒ္ဓတာတိ အတ္ထော။ ဝိမှယတ္ထဝသေန ပနေတ္ထ **ဘဝိဿတီ**တိ အနာဂတဝစနံ ကတံ။ **ကာယန္ဝယံ ဟောတီ**တိ ကာယာနုဂတံ ဟောတိ ကာယဿ ဝသဝတ္တိ။ **ကာယဘာဝနာ**တိ ပန ဝိပဿနာ ဝုစ္စတိ, တာယ စိတ္တဝိက္ခေပံ ပါပုဏန္တော နာမ နတ္ထိ, ဣတိ နိဂဏ္ဌော အသန္တံ အဘူတံ ယံ နတ္ထိ, တဒေဝါဟ။ **စိတ္တဘာဝနာ**တိပိ သမထော ဝုစ္စတိ, သမာဓိယုတ္တဿ စ ပုဂ္ဂလဿ ဦရုက္ခမ္ဘာဒယော နာမ နတ္ထိ, ဣတိ နိဂဏ္ဌော ဣဒံ အဘူတမေဝ အာဟ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ဝုတ္တံ – "ယထေဝ 'ဘူတပုဗ္ဗန္တိ ဝတွာ ဦရုက္ခမ္ဘောပိ နာမ ဘဝိဿတီ'တိအာဒီနိ ဝဒတော အနာဂတရူပံ န သမေတိ, တထာ အတ္ထောပိ န သမေတိ, အသန္တံ အဘူတံ ယံ နတ္ထိ, တံ ကထေတီ"တိ။

နော ကာယဘာဝနန္တိ ပဉ္စာတပတပ္ပနာဒိံ အတ္တကိလမထာနုယောဂံ သန္ဓာယာဟ။ အယဉှိ တေသံ ကာယဘာဝနာ နာမ။ ကိံ ပန သော ဒိသွာ ဧဝမာဟ? သော ကိရ ဒိဝါဒိဝဿ ဝိဟာရံ အာဂစ္ဆတိ, တသ္မိံ ခော ပန သမယေ ဘိက္ခူ ပတ္တစီဝရံ ပဋိသာမေတွာ အတ္တနော အတ္တနော ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနေသု ပဋိသလ္လာနံ ဥပဂစ္ဆန္တိ။ သော တေ ပဋိသလ္လီနေ ဒိသွာ စိတ္တဘာဝနာမတ္တံ ဧတေ အနုယုဉ္ဇန္တိ, ကာယဘာဝနာ ပနေတေသံ နတ္ထီတိ မညမာနော ဧဝမာဟ။

၃၆၆. အထ နံ ဘဂဝါ အနုယုဉ္ဇန္တော **ကိန္တိ ပန တေ, အဂ္ဂိဝေဿန, ကာယဘာဝနာ သုတာ**တိ အာဟ။ သော တံ ဝိတ္ထာရေန္တော **သေယျထိဒံ, နန္ဒော ဝစ္ဆော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **နန္ဒော**တိ တဿ နာမံ။ **ဝစ္ဆော**တိ ဂေါတ္တံ။ **ကိသော**တိ နာမံ။ **သံကိစ္စော**တိ ဂေါတ္တံ။ **မက္ခလိဂေါသာလော** ဟေဋ္ဌာ အာဂတောဝ။ **ဧတေ**တိ ဧတေ တယော ဇနာ, တေ ကိရ ကိလိဋ္ဌတပါနံ မတ္ထကပတ္တာ အဟေသုံ။ **ဥဠာရာနိ ဥဠာရာနီ**တိ ပဏီတာနိ ပဏီတာနိ။ **ဂါဟေန္တိ နာမာ**တိ ဗလံ ဂဏှာပေန္တိ နာမ။ **ဗြူဟေန္တီ**တိ ဝဍ္ဎေန္တိ။ **မေဒေန္တီ**တိ ဇာတမေဒံ ကရောန္တိ။ **ပုရိမံ ပဟာယာ**တိ ပုရိမံ ဒုက္ကရကာရံ ပဟာယ။ **ပစ္ဆာ ဥပစိနန္တီ**တိ ပစ္ဆာ ဥဠာရခါဒနီယာဒီဟိ သန္တပ္ပေန္တိ, ဝဍ္ဎေန္တိ။ **အာစယာပစယော ဟောတီ**တိ ဝဍ္ဎိ စ အဝဍ္ဎိ စ ဟောတိ, ဣတိ ဣမဿ ကာယဿ ကာလေန ဝဍ္ဎိ, ကာလေန ပရိဟာနီတိ ဝဍ္ဎိပရိဟာနိမတ္တမေဝ ပညာယတိ, ကာယဘာဝနာ ပန န ပညာယတီတိ ဒီပေတွာ စိတ္တဘာဝနံ ပုစ္ဆန္တော, "ကိန္တိ ပန တေ, အဂ္ဂိဝေဿန, စိတ္တဘာဝနာ သုတာ"တိ အာဟ။ **န သမ္ပာယာသီ**တိ သမ္ပာဒေတွာ ကထေတုံ နာသက္ခိ, ယထာ တံ ဗာလပုထုဇ္ဇနော။

၃၆၇. **ကုတော ပန တွ**န္တိ ယော တွံ ဧဝံ ဩဠာရိကံ ဒုဗ္ဗလံ ကာယဘာဝနံ န ဇာနာသိ? သော တွံ ကုတော သဏှံ သုခုမံ စိတ္တဘာဝနံ ဇာနိဿသီတိ။ ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ စောဒနာလယတ္ထေရော, "အဗုဒ္ဓဝစနံ နာမေတံ ပဒ"န္တိ ဗီဇနိံ ဌပေတွာ ပက္ကမိတုံ အာရဘိ။ အထ နံ မဟာသီဝတ္ထေရော အာဟ – "ဒိဿတိ, ဘိက္ခဝေ, ဣမဿ စာတုမဟာဘူတိကဿ ကာယဿ အာစယောပိ အပစယောပိ အာဒါနမ္ပိ နိက္ခေပနမ္ပီ"တိ (သံ. နိ. ၂.၆၂)။ တံ သုတွာ သလ္လက္ခေသိ – "ဩဠာရိကံ ကာယံ ပရိဂ္ဂဏှန္တဿ ဥပ္ပန္နဝိပဿနာ ဩဠာရိကာတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။

၃၆၈. **သုခသာရာဂီ**တိ သုခသာရာဂေန သမန္နာဂတော။ **သုခာယ ဝေဒနာယ နိရောဓာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ**တိ န အနန္တရာဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သုခဒုက္ခာနဉှိ အနန္တရပစ္စယတာ ပဋ္ဌာနေ (ပဋ္ဌာ. ၁.၂.၄၅-၄၆) ပဋိသိဒ္ဓါ။ ယသ္မာ ပန သုခေ အနိရုဒ္ဓေ ဒုက္ခံ နုပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ ဣဓ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ **ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌတီ**တိ ခေပေတွာ ဂဏှိတွာ တိဋ္ဌတိ။ **ဥဘတောပက္ခ**န္တိ သုခံ ဧကံ ပက္ခံ ဒုက္ခံ ဧကံ ပက္ခန္တိ ဧဝံ ဥဘတောပက္ခံ ဟုတွာ။

၃၆၉. **ဥပ္ပန္နာပိ သုခါ ဝေဒနာ စိတ္တံ န ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌတိ, ဘာဝိတတ္တာ ကာယဿ။ ဥပ္ပန္နာပိ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ စိတ္တံ န ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌတိ, ဘာဝိတတ္တာ စိတ္တဿာ**တိ ဧတ္ထ ကာယဘာဝနာ ဝိပဿနာ, စိတ္တဘာဝနာ သမာဓိ။ ဝိပဿနာ စ သုခဿ ပစ္စနီကာ, ဒုက္ခဿ အာသန္နာ။ သမာဓိ ဒုက္ခဿ ပစ္စနီကော, သုခဿ အာသန္နော။ ကထံ? ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ နိသိန္နဿ ဟိ အဒ္ဓါနေ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ တတ္ထ တတ္ထ အဂ္ဂိဥ

ဌာနံ ဝိယ ဟောတိ, ကဋ္ဌေဟိ သေအ မုစ္စန္တို, မတ္တကတော ဥသုမဝဋ္ဋိဥဋ္ဌာနံ ဝိယ ဟောတီတိ စိတ္တံ ဟညတိ ဝိ ဟညတိ ဝိပ္ပန္ဒတိ။ ဧဝံ တာဝ ဝိပဿနာ သုခဿ ပစ္စနိကာ, ဒုက္ခဿ အာသန္နာ။ ဥပ္ပန္နေ ပန ကာယိကေ တ စေ တသိကေ တ ဒုက္ခေ တံ ဒုက္ခံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာတ သမာပတ္တိံ သမာပန္နဿ သမာပတ္တိက္ခဏေ ဒုက္ခံ ဒူရာပဂတံ ဟောတိ, အနပ္ပကံ သုခံ ဩက္ကမတိ။ ဧဝံ သမာဓိ ဒုက္ခဿ ပစ္စနိကော, သုခဿ အာသန္နော။ ယထာ ဝိပဿနာ သုခဿ ပစ္စနိကာ, ဒုက္ခဿ အာသန္နာ, န တထာ သမာဓိ။ ယထာ သမာဓိ ဒုက္ခဿ ပစ္စနိကော, သုခဿ အာသန္နော, န စ တထာ ဝိပဿနာတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ဥပ္ပန္နာပိ သုခာ ဝေဒနာ စိတ္တံ န ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌတိ, ဘာဝိတတ္တာ ကာယဿ။ ဥပ္ပန္နာပိ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ စိတ္တံ န ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌတိ, ဘာဝိတတ္တာ စိတ္တဿာ''တိ။

၃၇၀. **အာသဇ္ဇ ဥပနီယာ**တိ ဂုဏေ ဃဋ္ဋေတွာတ စေဝ ဥပနေတွာတ စ။ **တံ ဝတ မေ**တိ တံ ဝတ မမ စိတ္တံ။

၃၇၁. **ကိဉှိ နော သိယာ, အဂ္ဂိဝေဿနာ**တိ, အဂ္ဂိဝေဿန, ကိံ န ဘဝိဿတိ, ဘဝိဿတေဝ, မာ ဧဝံ သညီ ဟောဟိ, ဥပ္ပဇ္ဇိယေဝ မေ သုခာပိ ဒုက္ခာပိ ဝေဒနာ, ဥပ္ပန္နာယ ပနဿာ အဟံ စိတ္တံ ပရိယာဒာယ ဌာတုံ န ဒေမိ။ ဣဒါနိဿ တမတ္ထံ ပကာသေတုံ ဥပရိ ပသာဒာဝဟံ ဓမ္မဒေသနံ ဒေသေတုကာမော မူလတော ပဋ္ဌာယ မဟာဘိနိက္ခမနံ အာရဘိ။ တတ္ထ **ဣဓ မေ, အဂ္ဂိဝေဿန, ပုဗ္ဗေဝ သမ္ဗောဓာ။ပေ။ တတ္ထေဝ နိသီဒိံ, အလမိဒံ ပဓာနာယာ**တိ ဣဒံ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ပါသရာသိသုတ္တေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယံ ပန ဝိသေသော, တတ္ထ ဗောဓိပလ္လင်္ကေ နိသဇ္ဇာ, ဣဓ ဒုက္ကရကာရိကာ။

၃၇၄. **အလ္လကဋ္ဌ**န္တိ အလ္လံ ဥဒုမ္ဗရကဋ္ဌံ။ **သသ္နေဟ**န္တိ သခီရံ။ **ကာမေဟီ**တိ ဝတ္ထုကာမေဟိ။ **အဝူပကဋ္ဌာ**တိ အနပဂတာ။ **ကာမစ္ဆန္ဒော**တိအာဒီသု ကိလေသကာမောဝ ဆန္ဒကရဏဝသေန **ဆန္ဒော**။ သိနေဟကရဏဝသေန **သ္နေဟော**။ မုစ္ဆာကရဏဝသေန **မုစ္ဆာ**။ ပိပါသာကရဏဝသေန **ပိပါသာ**။ အနုဒဟနဝသေန **ပရိဠာဟော**တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဩပက္ကမိကာ**တိ ဥပက္ကမနိဗ္ဗတ္တာ။ **ဉာဏာယ ဒဿနာယ အနုတ္တရာယ သမ္ဗောဓာယာ**တိ သဗ္ဗံ လောကုတ္တရမဂ္ဂဝေဝစနမေဝ။

ဣဒံ ပနေတ္ထ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – အလ္လံ သခီရံ ဥဒုမ္ဗရကဋ္ဌံ ဝိယ ဟိ ကိလေသကာမေန ဝတ္ထုကာမတော အနိဿဋပုဂ္ဂလာ။ ဥဒကေ ပက္ခိတ္တဘာဝေါ ဝိယ ကိလေသကာမေန တိန္တတာ; မန္ထနေနာပိ အဂ္ဂိနော အနဘိနိဗ္ဗတ္တနံ ဝိယ ကိလေသကာမေန ဝတ္ထုကာမတော အနိဿဋာနံ ဩပက္ကမိကာဟိ ဝေဒနာဟိ လောကုတ္တရမဂ္ဂဿ အနဓိဂမော။ အမန္ထနေနာပိ အဂ္ဂိနော အနဘိနိဗ္ဗတ္တနံ ဝိယ တေသံ ပုဂ္ဂလာနံ ဝိနာပိ ဩပက္ကမိကာဟိ ဝေဒနာဟိ လောကုတ္တရမဂ္ဂဿ အနဓိဂမော။ ဒုတိယဥပမာပိ ဣမိနာဝ နယေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အယံ ပန ဝိသေသော, ပုရိမာ သပုတ္တဘရိယပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဥပမာ; ပစ္ဆိမာ ဗြာဟ္မဏဓမ္မိကပဗ္ဗဇ္ဇာယ။

၃၇၆. တတိယဥပမာယ **ကောဠာပ**န္တိ ဆိန္နသိနေဟံ နီရပံ။ **ထလေ နိက္ခိတ္တ**န္တိ ပဗ္ဗတထလေ တ ဘူမိထလေ တ နိက္ခိတ္တံ။ ဧတ္ထာပိ ဣဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – သုက္ခကောဠာပကဋ္ဌံ ဝိယ ဟိ ကိလေသကာမေန ဝတ္ထုကာမတော နိဿဋပုဂ္ဂလာ, အာရကာ ဥဒကာ ထလေ နိက္ခိတ္တဘာဝေါ ဝိယ ကိလေသကာမေန အတိန္တတာ။ မန္ထနေနာပိ အဂ္ဂိနော အဘိနိဗ္ဗတ္တနံ ဝိယ ကိလေသကာမေန ဝတ္ထုကာမတော နိဿဋာနံ အဗ္ဘောကာသိကနေသဇ္ဇိကာဒိဝသေန ဩပက္ကမိကာဟိပိ ဝေဒနာဟိ လောကုတ္တရမဂ္ဂဿ အဓိဂမော။ အညဿ ရုက္ခဿ သုက္ခသာခာယ သဒ္ဓိံ ဃံသနမတ္တေနေဝ အဂ္ဂိနော အဘိနိဗ္ဗတ္တနံ ဝိယ ဝိနာပိ ဩပက္ကမိကာဟိ ဝေဒနာဟိ သုခာယေဝ ပဋိပဒာယ လောကုတ္တရမဂ္ဂဿ အဓိဂမောတိ။ အယံ ဥပမာ ဘဂဝတာ အတ္တနော အတ္ထာယ အာဟဋာ။

၃၇၇. ဣဒါနိ အတ္တနော ဒုက္ကရကာရိကံ ဒဿေန္တော, **တဿ မယှ**န္တိအာဒိမာဟ။ ကိံ ပန ဘဂဝါ ဒုက္ကရံ အကတွာ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိတုံ န သမတ္ထောတိ? ကတွာပိ အကတွာပိ သမတ္ထောဝ။ အထ ကသ္မာ အကာသီတိ? သဒေဝကဿ လောကဿ အတ္တနော ပရက္ကမံ ဒဿေဿာမိ၊ သော စ မံ ဝီရိယနိမ္မထနဂုဏော ဟာသေဿတီတိ။ ပါသာဒေ နိသိန္နောယေဝ ဟိ ပဝေဏိအာဂတံ ရဇ္ဇံ လဘိတွာပိ ခတ္တိယော န တထာပမုဒိတော ဟောတိ, ယထာ ဗလကာယံ ဂဟေတွာ သင်္ဂါမေ ဒွေ တယော သမ္ပဟာရေ ဒတွာ အမိတ္တမထနံ ကတွာ ပတ္တရဇ္ဇော။ ဧဝံ ပတ္တရဇ္ဇဿ ဟိ ရဇ္ဇသိရိံ အနုဘဝန္တဿ ပရိသံ ဩလောကေတွာ အတ္တနော ပရက္ကမံ အနုဿရိတွာ, ''အသုကဋ္ဌာနေ အ

သုကကမ္မံ ကတ္ဝာ အသုကဋ္ဌ အသုကဋ္ဌ အမိတ္တံ ဇဝံ ဝိဇ္ဈိတ္ဝာ ဇဝံ ပဟရိတ္ဝာ ဣမံ ရဇ္ဇသိရိံ ပတ္တောသ္မီ''တိ စိန္တယတော ဗလဝသောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝမေဝံ ဘဂဝတပိ သဒေဝကဿ လောကဿ ပရက္ကမံ ဒဿေဿာမိ, သော ဟိ မံ ပရက္ကမော အတိဝိယ ဟာသေဿတိ, သောမနဿံ ဥပ္ပာဒေဿတီတိ ဒုက္ကရမကာသိ။

အပိစ ပစ္ဆိမံ ဇနတံ အနုကမ္ပမာနောပိ အကာသိယေဝ, ပစ္ဆိမာ ဟိ ဇနတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ပာရမိယော ပူရေတွာပိ ပဓာနံ ပဒဟိတွာဝ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပတ္တော, ကိမင်္ဂ ပန မယန္တိ ပဓာနဝီရိယံ ကတ္တဗ္ဗံ မညိဿတိ; ဇဝံ သန္တေ ခိပ္ပမေဝ ဇာတိဇရာမရဏဿ အန္တံ ကရိဿတီတိ ပစ္ဆိမံ ဇနတံ အနုကမ္ပမာနော အကာသိယေဝ။

ဒန္တေဘိဒန္တမာဓာယာ တိ ဟေဋ္ဌာဒန္တေ ဥပရိဒန္တံ ဌပေတွာ။ **စေတသာ စိတ္တ** န္တိ ကုသလစိတ္တေန အကုသလစိတ္တံ။ **အဘိနိဂ္ဂဏှေယျ** န္တိ နိဂ္ဂဏှေယျံ။ **အဘိနိပ္ပီဠေယျ** န္တိ နိပ္ပီဠေယျံ။ **အဘိသန္တာပေယျ** န္တိ တာပေတွာ ဝီရိယနိမ္မထနံ ကရေယျံ။ **သာရဒ္ဓော** တိ သဒရထော။ **ပဓာနာဘိတုန္နဿာ** တိ ပဓာနေန အဘိတုန္နဿ, ဝိဒ္ဓဿ သတောတိ အတ္ထော။

၃၇၈. အပ္ပာဏက န္တိ နိရဿာသကံ။ **ကမ္မာရဂဂ္ဂရိယာ** တိ ကမ္မာရဿ ဂဂ္ဂရနာဠိယာ။ **သီသဝေဒနာ ဟောန္တီ**တိ ကုတောစိ နိက္ခမိတုံ အလဘမာနေဟိ တတေဟိ သမုဋ္ဌာပိတာ ဗလဝတိယော သီသဝေဒနာ ဟောန္တိ။ **သီသဝေဠံ ဒဒေယျာ**တိ သီသဝေဌနံ ဒဒေယျ။ **ဒေဝတာ**တိ ဗောဓိသတ္တဿ စင်္ကမနကောဋိယံ ပဏ္ဏသာလပရိဝေဏသာမန္တာ စ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ။

တဒါ ကိရ ဗောဓိသတ္တဿ အဓိမတ္တေ ကာယဒါဟေ ဥပ္ပန္နေ မုစ္ဆာ ဥဒပါဒိ။ သော စင်္ကမေဝ နိသိန္နော ဟုတွာ ပပတိ။ တံ ဒိသွာ ဒေဝတာ ဧဝမာဟံသု – ''ဝိဟာရောတွေဝဝ သော အရဟတော''တိ, ''အရဟန္တော နာမ ဧဝရူပါ ဟောန္တိ မတကသဒိသာ''တိ လဒ္ဓိယာ ဝဒန္တိ။ တတ္ထ ယာ ဒေဝတာ ''ကာလင်္ကတော''တိ အာဟံသု, တာ ဂန္တွာ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇဿ အာရောစေသုံ – ''တုမှာကံ ပုတ္တော ကာလင်္ကတော''တိ။ မမ ပုတ္တော ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ ကာလင်္ကတော, နော အဟုတွာတိ? ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိတုံ နာသက္ခိ, ပဓာနဘူမိယံယေဝ ပတိတွာ ကာလင်္ကတောတိ။ နာဟံ သဒ္ဒဟာမိ, မမ ပုတ္တဿ ဗောဓိံ အပတွာ ကာလင်္ကိရိယာ နာမ နတ္ထီတိ။

အပရဘာဂေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတွာ အနုပုဗ္ဗေန ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ ကပိလဝတ္ထုံ အနုပ္ပတ္တဿ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ပာသာဒံ အာရောပေတွာ ယာဂုခဇ္ဇကံ ဒတွာ အန္တရာဘတ္တသမယေ ဧတမတ္ထံ အာရောစေသိ – တုမှာကံ ဘဂဝတ ပဓာနကရဏကာလေ ဒေဝတာ အာဂန္တွာ, ''ပုတ္တော တေ, မဟာရာဇ, ကာလင်္ကတော''တိ အာဟံသူတိ။ ကိံ သဒ္ဒဟသိ မဟာရာဇာတိ? န ဘဂဝတ သဒ္ဒဟိန္တိ။ ဣဒါနိ, မဟာရာဇ, သုပိနပ္ပဋိဂ္ဂဟဏတော ပဋ္ဌာယ အစ္ဆရိယာနိ ပဿန္တော ကိံ သဒ္ဒဟိဿသိ? အဟမ္ပိ ဗုဒ္ဓေါ ဇာတော, တွံပိ ဗုဒ္ဓပိတာ ဇာတော, ပုဗ္ဗေ ပန မယှံ အပရိပက္ကေ ဉာဏေ ဗောဓိစရိယံ စရန္တဿ ဓမ္မပာလကုမာရကာလေပိ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဟေတုံ ဂတဿ, ''တုမှာကံ ပုတ္တော ဓမ္မပာလကုမာရော ကာလင်္ကတော, ဣဒမဿ အဋ္ဌိ''တိ ဧဠကဋ္ဌိ အာဟရိတွာ ဒဿေသုံ, တဒာပိ တုမှေ, ''မမ ပုတ္တဿ အန္တရာမရဏံ နာမ နတ္ထိ, နာဟံ သဒ္ဒဟာမီ''တိ အဝေစုတ္ထ, မဟာရာဇာတိ ဣမိဿာ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ ဘဂဝတ မဟာဓမ္မပါလဇာတကံ ကထေသိ။

၃၇၉. မာ ခော တွံ မာရိသာတိ သမ္ပိယာယမာနာ အာဟံသု။ ဒေဝတာနံ ကိရာယံ ပိယမနာပဝေဟာရော, ယဒိဒံ မာရိသာတိ။ **အဇဇ္ဇိတ** န္တိ အဘောဇနံ။ **ဟလန္တိ ဝဒါမီ** တိ အလန္တိ ဝဒါမိ, အလံ ဣမိနာ ဇဝံ မာ ကရိတ္ထ, ယာပေဿာမဟန္တိ ဇဝံ ပဋိသေဓေမီတိ အတ္ထော။

၃၈၀-၁. မင်္ဂုရစ္ဆဝီ တိ မင်္ဂုရမစ္ဆစ္ဆဝိ။ **ဇတာဝ ပရမန္တိ** တာသမ္ပိ ဝေဒနာနမေတံယေဝ ပရမံ, ဥတ္တမံ ပမာဏံ။ **ပိတု သက္ကဿ ကမ္မန္တေ။ပေ။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိတာ** တိ ရညော ကိရ ဝပ္ပမင်္ဂလဒိဝသော နာမ ဟောတိ, တဒါ အနေကပ္ပကာရံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ ပဋိယာဒေန္တိ။ နဂရဝီထိယော သောဓာပေတွာ ပုဏ္ဏဃဋေ ဌပေတွာ ဓဇပဋာကာဒယော ဥဿာပေတွာ သကလနဂရံ ဒေဝဝိမာနံ ဝိယ အလင်္ကရောန္တိ။ သဗ္ဗေ ဒာသကမ္မကရာဒယော အဟတဝတ္ထနိဝတ္ထာ ဂန္ဓမာလာဒိပဋိမဏ္ဍိတာ ရာဇကုလေ သန္နိပတန္တိ။ ရညော ကမ္မန္တေ နင်္ဂလသတသဟ

သ္မိံ ယောဇီယတိ။ တသ္မိံ ပန ဒိဝသေ ဧကေန ဦနံ အဍ္ဎသတံ ယောဇေန္တိ။ သဗ္ဗနင်္ဂလာနိ သဒ္ဓိံ ဗလိဗဒ္ဒရသ္မိယောတ္တေဟိ ဇာဏုဿောဏိဿ ရထော ဝိယ ရဇတပရိက္ခိတ္တာနိ ဟောန္တိ။ ရညော အာလမ္ဗနနင်္ဂလံ ရတ္တသုဝဏ္ဏပရိက္ခိတ္တံ ဟောတိ။ ဗလိဗဒ္ဒာနံ သိင်္ဂါနိပိ ရသ္မိပတောဒာပိ သုဝဏ္ဏပရိက္ခိတ္တာ ဟောန္တိ။ ရာဇာ မဟာပရိဝါရေန နိက္ခမန္တော ပုတ္တံ ဂဟေတွာ အဂမာသိ။

ကမ္မန္တဋ္ဌာနေ ဧကော ဇမ္ဗုရုက္ခော ဗဟလပတ္တပလာသော သန္ဒစ္ဆာယော အဟောသိ။ တဿ ဟေဋ္ဌာ ကုမာရဿ သယနံ ပညပေတွာ ဥပရိ သုဝဏ္ဏတာရကခစိတံ ဝိတာနံ ဗန္ဓာပေတွာ သာဏိပာကာရေန ပရိက္ခိပာပေတွာ အာရက္ခံ ဌပေတွာ ရာဇာ သဗ္ဗာလင်္ကာရံ အလင်္ကရိတွာ အမစ္စဂဏပရိဝုတော နင်္ဂလကရဏဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ တတ္ထ ရာဇာ သုဝဏ္ဏနင်္ဂလံ ဂဏှာတိ။ အမစ္စာ ဧကေနူနအဍ္ဎသတရဇတနင်္ဂလာနိ ဂဟေတွာ ဣတော စိတော စ ကသန္တိ။ ရာဇာ ပန ဩရတော ပါရံ ဂစ္ဆတိ, ပါရတော ဝါ ဩရံ ဂစ္ဆတိ။ တသ္မိံ ဌာနေ မဟာသမ္ပတ္တိ ဟောတိ, ဗောဓိသတ္တံ ပရိဝါရေတွာ နိသိန္နာ ဓာတိယော ရညော သမ္ပတ္တိံ ပဿိဿာမာတိ အန္တောသာဏိတော ဗဟိ နိက္ခန္တာ။ ဗောဓိသတ္တော ဣတော စိတော စ ဩလောကေန္တော ကဉ္စိ အဒိသွာ ဝေဂေန ဥဋ္ဌာယ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ အာနာပါနေ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ပဌမဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေသိ။ ဓာတိယော ခဇ္ဇဘောဇ္ဇန္တရေ ဝိစရမာနာ ထောကံ စိရာယိံသု, သေသရုက္ခာနံ ဆာယာ နိဝတ္တာ, တဿ ပန ရုက္ခဿ ပရိမဏ္ဍလာ ဟုတွာ အဋ္ဌာသိ။ ဓာတိယော အယျပုတ္တော ဧကကောတိ ဝေဂေန သာဏိံ ဥက္ခိပိတွာ အန္တော ပဝိသမာနာ ဗောဓိသတ္တံ သယနေ ပလ္လင်္ကေန နိသိန္နံ တဉ္စ ပါဋိဟာရိယံ ဒိသွာ ဂန္တွာ ရညော အာရောစယိံသု – “ကုမာရော ဒေဝ, ဧဝံ နိသိန္နော အညေသံ ရုက္ခာနံ ဆာယာ နိဝတ္တာ, ဇမ္ဗုရုက္ခဿ ပရိမဏ္ဍလာ ဌိတာ”တိ။ ရာဇာ ဝေဂေနာဂန္တွာ ပါဋိဟာရိယံ ဒိသွာ, “ဣဒံ တေ, တာတ, ဒုတိယံ ဝန္ဒန”န္တိ ပုတ္တံ ဝန္ဒိ။ ဣဒမေတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – “ပိတု သက္ကဿ ကမ္မန္တေ။ပေ.။ ပဌမဇ္ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိတာ”တိ။ **သိယာ နု ခေါ ဧသော မဂ္ဂေါ ဗောဓာယာ**တိ ဘဝေယျ နု ခေါ ဧတံ အာနာပါနဿတိပဌမဇ္ဈာနံ ဗုဇ္ဈနတ္ထာယ မဂ္ဂေါတိ။ **သတာနုသာရိဝိညာဏ**န္တိ နယိဒံ ဗောဓာယ မဂ္ဂေါ ဘဝိဿတိ, အာနာပါနဿတိပဌမဇ္ဈာနံ ပန ဘဝိဿတီတိ ဧဝံ ဧကံ ဒွေ ဝါရေ ဥပ္ပန္နသတိယာ အနန္တရံ ဥပ္ပန္နဝိညာဏံ သတာနုသာရိဝိညာဏံ နာမ။ **ယံ တံ သုခ**န္တိ ယံ တံ အာနာပါနဿတိပဌမဇ္ဈာနသုခံ။

၃၈၂. ပစ္စုပဋ္ဌိတာ ဟောန္တီတိ ပဏ္ဏသာလပရိဝေဏသမ္မဇ္ဇနာဒိဝတ္တကရဏေန ဥပဋ္ဌိတာ ဟောန္တိ။ **ဗာဟုလ္လိကော**တိ ပစ္စယဗာဟုလ္လိကော။ **အာဝတ္တော ဗာဟုလ္လာယာ**တိ ရသဂိဒ္ဓေါ ဟုတွာ ပဏီတပိဏ္ဍပါတာဒီနံ အတ္ထာယ အာဝတ္တော။ **နိဗ္ဗိဇ္ဇ ပက္ကမိံသူ**တိ ဥက္ကဏ္ဌိတွာ ဓမ္မနိယာမေနေဝ ပက္ကန္တာ ဗောဓိသတ္တဿ သမ္ဗောဓိံ ပတ္တကာလေ ကာယဝိဝေကဿ ဩကာသဒါနတ္ထံ ဓမ္မတာယ ဂတာ။ ဂစ္ဆန္တာ စ အညဋ္ဌာနံ အဂန္တွာ ဗာရာဏသိမေဝ အဂမံသု။ ဗောဓိသတ္တော တေသု ဂတေသု အဍ္ဎမာသံ ကာယဝိဝေကံ လဘိတွာ ဗောဓိမဏ္ဍေ အပရာဇိတပလ္လင်္ကေ နိသီဒိတွာ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပဋိဝိဇ္ဈိ။

၃၈၃. ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟီတိအာဒိ ဘယဘေရဝေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၃၈၇. အဘိဇာနာမိ ခေါ ပနာဟန္တိ အယံ ပါဋိယေက္ကော အနုသန္ဓိ။ နိဂဏ္ဌော ကိရ စိန္တေသိ – “အဟံ သမဏံ ဂေါတမံ ဧကံ ပဉှံ ပုစ္ဆိံ။ သမဏော ဂေါတမော ‘အပရာပိ မံ, အဂ္ဂိဝေဿန, အပရာပိ မံ, အဂ္ဂိဝေဿနာ’တိ ပရိယောသာနံ အဒဿေန္တော ကထေတိယေဝ။ ကုပိတော နု ခေါ”တိ? အထ ဘဂဝါ, အဂ္ဂိဝေဿန , တထာဂတေ အနေကသတာယ ပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေန္တေ ကုပိတော သမဏော ဂေါတမောတိ ဧကောပိ ဝတ္တာ နတ္ထိ, ပရေသံ ဗောဓနတ္ထာယ ပဋိဝိဇ္ဈနတ္ထာယ ဧဝ တထာဂတော ဓမ္မံ ဒေသေတီတိ ဒဿေန္တော ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ **အာရဗ္ဘာ**တိ သန္ဓာယ။ **ယာဝဒေဝါ**တိ ပယောဇနဝိဓိ ပရိစ္ဆေဒနိယမနံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ပရေသံ ဝိညာပနမေဝ တထာဂတဿ ဓမ္မဒေသနာယ ပယောဇနံ, တသ္မာ န ဧကဿေဝ ဒေသေတိ, ယတ္တကာ ဝိညာတာရော အတ္ထိ, သဗ္ဗေသံ ဒေသေတီတိ။ **တသ္မိံယေဝ ပုရိမသ္မိ**န္တိ ဣမိနာ ကိံ ဒဿေတီတိ? သစ္စကော ကိရ စိန္တေသိ – “သမဏော ဂေါတမော အဘိရူပေါ ပါသာဒိကော သုဖုသိတံ ဒန္တာဝရဏံ, ဇိဝှာ မုဒုကာ, မဓုရံ တဿ ဝစနံ, ပရိသံ ရဉ္ဇေန္တော မညေ ဝိစရတိ, အန္တော ပနဿ စိတ္တေကဂ္ဂတာ နတ္ထီ”တိ။ အထ ဘဂဝါ, အဂ္ဂိဝေဿန, န တထာဂတော ပရိသံ ရဉ္ဇေန္တော ဝိစရတိ, စက္ကဝါဠပရိယန္တာယပိ ပရိသာယ တထာဂတော ဓမ္မံ ဒေသေတိ, အသလ္လီနော အနုပလိတ္တော ဧတ္တကံ ဧကဝိဟာရီ, သုညတဖလသမာပတ္တိံ အနုယုတ္တောတိ ဒဿေတုံ ဧဝမာဟ။

အဇ္ဈတ္တမေတတိ ကေစရဇ္ဈတ္တမေဝ။ **သန္နိသာဒေမီ** တိ သန္နိသီဒာပေမိ, တထာဂတော ဟိ ယသ္မိံ ခဏေ ပရိသာ သာဓုကာရံ ဒေတိ, တသ္မိံ ခဏေ ပုဗ္ဗာဘောဂေန ပရိစ္ဆိန္နိတ္တ ဖလသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇတိ, သာဓုကာရသဒ္ဒဿ နိဂ္ဃောသေ အဝိစ္ဆိန္နေယေဝ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ ဌိတဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ဗုဒ္ဓါနဉှိ ဘဝင်္ဂပရိဝာသော လဟုကော ဟောတီတိ အဿာသတရေ ပဿာသတရေ သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇန္တိ။ **ယေန သုဒံ နိစ္စကပ္ပံ** န္တိ ယေန သုညေန ဖလသမာဓိနာ နိစ္စကာလံ ဝိဟရာမိ, တသ္မိံ သမာဓိနိမိတ္တေ စိတ္တံ သဏ္ဌပေမိ သမာဒဟာမီတိ ဒဿေတိ။

သြကပ္ပနိယမေတ န္တိ သဒ္ဒဟနိယမေတံ။ ဧဝံ ဘဂဝတော ဧကဂ္ဂစိတ္တတံ သမ္ပဋိစ္ဆိတ္တ ဣာအနိ အတ္တနော သြဝဋ္ဋိကသာရံ ကတ္တ အာနီတပဉှံ ပုစ္ဆန္တော **အဘိဇာနာတိ ခော ပန ဘဝံ ဂေါတမော ဒိဝါ သုပိတာ**တိ အာဟ။ ယထာ ဟိ သုနခော နာမ အသမ္ဘိန္နခီရပက္ကပာယာသံ သပ္ပိနာ ယောဇေတွာ ဥဒရပူရံ ဘောဇိတောပိ ဂူထံ ဒိသွာ အခါဒိတွာ ဂန္တုံ န သက္ကာ, အခါဒမာနော ဃာယိတွာပိ ဂစ္ဆတိ, အဃာယိတွာ ဂတဿ ကိရဿ သီသံ ရုဇ္ဇတိ; ဧဝမေဝံ ဣမဿပိ သတ္ထာ အသမ္ဘိန္နခီရပက္ကပာယာသသဒိသံ အဘိနိက္ခမနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အာသဝက္ခယာ ပသာဒနီယံ ဓမ္မံဒေသနံ ဒေသေတိ။ တေဿ ပန ဧဝရူပံ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သတ္ထရိ ပသာဒမတ္တမ္ပိ န ဥပ္ပန္နံ, တသ္မာ သြဝဋ္ဋိကသာရံ ကတွာ အာနီတပဉှံ အပုစ္ဆိတွာ ဂန္တုံ အသက္ကောန္တော ဧဝမာဟ။ တတ္ထ ယသ္မာ ထိနမိဒ္ဓံ သဗ္ဗခီဏာသဝါနံ အရဟတ္တမဂ္ဂေနေဝ ပဟီယတိ, ကာယဒရထော ပန ဥပာဒိန္နကေပိ ဟောတိ အနုပာဒိန္နကေပိ။ တထာ ဟိ ကမလုပ္ပလာဒီနိ ကေသုဉ္စိ ကာလေ ဝိကသန္တိ, ကေသုဉ္စိ မကုလာနိ ဟောန္တိ, သာယံ ကေသဉ္စိ ရုက္ခာနမ္ပိ ပတ္တာနိ ပတိလီယန္တိ, ပါတော ဝိပ္ဖာရိကာနိ ဟောန္တိ။ ဧဝံ ဥပါဒိန္နကဿ ကာယဿ ဒရထောယေဝ ဒရထဝသေန ဘဝင်္ဂသောတဉ္စ ဣဓ နိဒ္ဒါတိ အဓိပ္ပေတံ, တံ ခီဏာသဝါနမ္ပိ ဟောတိ။ တံ သန္ဓာယ, ''အဘိဇာနာမဟ''န္တိအာဒိမာဟ။
သမ္မောဟဝိဟာရသ္မိံ ဝဒန္တိ တိ သမ္မောဟဝိဟာရောတိ ဝဒန္တိ။

၃၈၉. အာသဇ္ဇ အာသဇ္ဇာ တိ ဃဋ္ဋေတွာ ဃဋ္ဋေတွာ။ **ဥပနီတေဟီ**တိ ဥပနေတွာ ကထိတေဟိ။ **ဝစနပ္ပထေဟီ** တိ ဝစနေဟိ။ **အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ** တိ အလန္တိ စိတ္တေန သမ္ပဋိစ္ဆန္တော အဘိနန္ဒိတွာ တစာယပိ ပသံသန္တော အနုမောဒိတွာ။ ဘဂဝတာ ဣမဿ နိဂဏ္ဌဿ ဒွေ သုတ္တာနိ ကထိတာနိ။ ပုရိမသုတ္တံ ဧကော ဘာဏဝါရော, ဣဒံ ဒိယဍ္ဎော, ဣတိ အဍ္ဍတိယေ ဘာဏဝါရေ သုတွာပိ အယံ နိဂဏ္ဌော နေဝ အဘိသမယံ ပတ္တော, န ပဗ္ဗဇိတော, န သရဏေသု ပတိဋ္ဌိတော။ ကသ္မာ ဧတဿ ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေသီတိ? အနာဂတေ ဝါသနတ္ထာယ။ ပဿတိ ဟိ ဘဂဝါ, ''ဣမဿ ဣာအနိ ဥပနိဿယော နတ္ထိ, မယှံ ပန ပရိနိဗ္ဗာနတော သမဓိကာနံ ဒွိန္နံ ဝဿသတာနံ အစ္စယေန တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပေ သာသနံ ပတိဋ္ဌဟိဿတိ။ တတြာယံ ကုလဃရေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ သမ္ပတ္တေ ကာလေ ပဗ္ဗဇိတွာ တီဏိ ပိဋကာနိ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ ကာဠဗုဒ္ဓရက္ခိတော နာမ မဟာခီဏာသဝေါ ဘဝိဿတီ''တိ။ ဣဒံ ဒိသွာ အနာဂတေ ဝါသနတ္ထာယ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။

သောပိ တတ္ထေဝ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပမှိ သာသနေ ပတိဋ္ဌိတေ ဒေဝလောကတော စဝိတွာ ဒက္ခိဏဂိရိဝိဟာရဿ ဘိက္ခာစာရဂါမေ ဧကသ္မိံ အမစ္စကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ပဗ္ဗဇ္ဇာသမတ္ထယောဗ္ဗနေ ပဗ္ဗဇိတွာ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဂဏံ ပရိဟရန္တော မဟာဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ဥပဇ္ဈာယံ ပဿိတုံ အဂမာသိ။ အထဿ ဥပဇ္ဈာယော သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ စောဒေဿာမီတိ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဟေတွာ အာဂတေန တေန သဒ္ဓိံ မုခံ ဒတွာ ကထာမတ္တမ္ပိ န အကာသိ။ သော ပစ္စူသသမယေ ဝုဋ္ဌာယ ထေရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ, – ''တုမှေ, ဘန္တေ, မယိ ဂန္ထကမ္မံ ကတွာ တုမှာကံ သန္တိကံ အာဂတေ မုခံ ဒတွာ ကထာမတ္တမ္ပိ န ကရိတ္ထ, ကော မယှံ ဒေါသော''တိ ပုစ္ဆိ။ ထေရော အာဟ – ''တွံ, အာဝုသော, ဗုဒ္ဓရက္ခိတ တေ္တကေနေဝ 'ပဗ္ဗဇ္ဇာကိစ္စံ မေ မတ္ထကံ ပတ္တ'န္တိ သညံ ကရောသီ''တိ။ ကိံ ကရောမိ, ဘန္တေတိ? ဂဏံ ဝိနောဒေတွာ တွံ ပပဉ္စံ ဆိန္ဒိတွာ စေတိယပဗ္ဗတဝိဟာရံ ဂန္တွာ သမဏဓမ္မံ ကရောဟီတိ။ သော ဥပဇ္ဈာယဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ ပုညဝါ ရာဇပူဇိတော ဟုတွာ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝါရော စေတိယပဗ္ဗတဝိဟာရေ ဝသိ။

တသ္မိဉှိ ကာလေ တိဿမဟာရာဇာ ဥပေါသထကမ္မံ ကရောန္တော စေတိယပဗ္ဗတေ ရာဇလေဏေ ဝသတိ။ သော ထေရဿ ဥပဋ္ဌာကဘိက္ခုနော သညံ အဒါသိ – ''ယဒါ မယှံ အယျော ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေတိ, ဓမ္မံ ဝါ ကထေတိ, တဒါ မေ သညံ ဒဒေယျာထာ''တိ။ ထေရောပိ ဧကသ္မိံ ဓမ္မဿဝနဒိဝသေ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ကဏ္ဍကစေတိ

ယင္ဂဏံ အာရုယ္ဟ စေတိယံ ဝန္ဒိတ္ဝာ ကာဠတိမ္ဗရုရုက္ခမူလေ အဌာသိ။ အထ နံ ဧကော ပိဏ္ဍပာတိကတ္ထေရော ကာဠကာရာမသုတ္တန္တေ ပဥ္ဟံ ပုစ္ဆိ။ ထေရော နနု, အာဝုသော, အဇ္ဇ ဓမ္မသ္သဝနဒိဝသောတိ အာဟ။ အာမ, ဘန္တေ, ဓမ္မသ္သဝနဒိဝသောတိ။ တေန ဟိ ပီဌကံ အာနေထ, ဣဓေဝ နိသိန္နာ ဓမ္မသ္သဝနံ ကရိသ္သာမာတိ။ အထသ္သ ရုက္ခမူလေ အာသနံ ပညပေတ္ဝာ အဒံသု။ ထေရော ပုဗ္ဗကထာ ဝတ္ဝာ ကာဠကာရာမသုတ္တံ အာရဘိ။ သောပိသ္သ ဥပဋ္ဌာကဒဟရော ရညော သည္ဒံ အပေသိ။ ရာဇာ ပုဗ္ဗကထာသု အနိဋ္ဌိတာသုယေဝ ဟပုဏိ။ ပတ္ဝာ စ အညာတကဝေသေနေဝ ပရိသန္တေ ဌတ္ဝာ တိယာမရတ္တိံ ဌိတကောဝ ဓမ္မံ သုတ္ဝာ ထေရသ္သ, ဣဒမတေစ ဘဂဝတတိ ဝစနကာလေ သာဓုကာရံ အအာသိ။ ထေရော ဉတ္ဝာ, ကဒါ အာဂတောသိ, မဟာရာဇာတိ ပုစ္ဆိ။ ပုဗ္ဗကထာ ဩသာရဏကာလေယေဝ, ဘန္တေတိ။ ဒုက္ကရံ တေ မဟာရာဇ, ကတန္တိ။ နယိဒံ, ဘန္တေ, ဒုက္ကရံ, ယဒိ ပန မေ အယ္ယသ္သ ဓမ္မကထံ အာရဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ ဧကပဒေပိ အညဝိဟိတဘာတေ အဟောသိ, တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပသ္သ ပတောဒယဋ္ဌိနိတုဒနမတ္တေပိ ဌာနေ သာမိဘာတေ နာမ မေ မာ ဟောတူတိ သပထမကာသိ။

တသ္မိံ ပန သုတ္တေ ဗုဒ္ဓဂုဏာ ပရိဒီပိတာ, တသ္မာ ရာဇာ ပုစ္ဆိ – ‘‘တ္တကာဝ, ဘန္တေ, ဗုဒ္ဓဂုဏာ, ဥအာဟု အညေပိ အတ္ထီ’’တိ။ မယာ ကထိတတော, မဟာရာဇ, အကထိတမေဝ ဗဟု အပ္ပမာဏန္တိ။ ဥပမံ, ဘန္တေ, ကရောထာတိ။ ယထာ, မဟာရာဇ , ကရီသသဟသ္သမတ္တေ သာလိက္ခေတ္တေ ဧကသာလိသီသတော အဝသေသသာလီယေဝ ဗဟူ, ဧဝံ မယာ ကထိတဂုဏာ အပ္ပာ, အဝသေသာ ဗဟူတိ။ အပရမ္ပိ, ဘန္တေ, ဥပမံ ကရောထာတိ။ ယထာ, မဟာရာဇ, မဟာဂင်္ဂာယ ဩဃပုဏ္ဏာယ သူစိပာသံ သမ္မုခံ ကရေယ္ယ, သူစိပာသေန ဂတဥဒကံ အပ္ပံ, သေသံ ဗဟု, ဧဝမေဝ မယာ ကထိတဂုဏာ အပ္ပာ, အဝသေသာ ဗဟူတိ။ အပရမ္ပိ, ဘန္တေ, ဥပမံ ကရောထာတိ။ ဣဓ, မဟာရာဇ, စာတကသကုဏာ နာမ အာကာသေ ကီဠန္တာ ဝိစရန္တိ။ ခုဒ္ဒကာ သာ သကုဏဇာတိ, ကိံ နု ခေါ တသ္သ သကုဏသ္သ အာကာသေ ပက္ခပသာရဏဋ္ဌာနံ ဗဟု, အဝသေသော အာကာသော အပ္ပောတိ? ကိံ, ဘန္တေ, ဝဒထ, အပ္ပော တသ္သ ပက္ခပသာရဏောကာသော, အဝသေသောဝ ဗဟူတိ။ ဧဝမေဝ, မဟာရာဇ, အပ္ပကာ မယာ ဗုဒ္ဓဂုဏာ ကထိတာ, အဝသေသာ ဗဟူ အနန္တာ အပ္ပမေယ္យာတိ။ သုကထိတံ, ဘန္တေ, အနန္တာ ဗုဒ္ဓဂုဏာ အနန္တေနေဝ အာကာသေန ဥပမိတာ။ ပသန္နာ မယံ အယ္ယသ္သ, အနုစ္ဆဝိကံ ပန ကာတုံ န သက္ကောမ။ အယံ မေ ဒုဂ္ဂတပဏ္ဏာကာရော ဣမသ္မိံ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပေ ဣမံ တိယောဇနသတိကံ ရဇ္ဇံ အယ္ယသ္သ ဒေမာတိ။ တုမ္ဟေဟိ, မဟာရာဇ, အတ္တနော ပသန္နာကာရော ကတော, မယံ ပန အမ္ဟာကံ ဒိန္နံ ရဇ္ဇံ တုမ္ဟာကံယေဝ ဒေမ, ဓမ္မေန သမေန ရဇ္ဇံ ကာရေဟိ မဟာရာဇာတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မဟာသစ္စကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. စူဠတဏှာသင်္ခယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၉၀. ဧဝံ မေ သုတန္တိ စူဠတဏှာသင်္ခယသုတ္တံ။ တတ္ထ **ပုဗ္ဗာရာမေ မိဂါရမာတုပာသာဒေ** တိ ပုဗ္ဗာရာမသင်္ခါတေ ဝိဟာရေ မိဂါရမာတုယာ ပာသာဒေ။ တတ္ရာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာအတီတေ သတသဟသ္သကပ္ပမတ္ထကေ ဧကာ ဥပာသိကာ ပဒုမုတ္တရံ ဘဂဝန္တံ နိမန္တေတ္ဝာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခသ္သ ဘိက္ခုသင်္ဃသ္သ သတသဟသ္သံ ဒာနံ ဒတ္ဝာ ဘဂဝတော ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိတ္ဝာ, ‘‘အနာဂတေ တုမ္ဟာဒိသသ္သ ဗုဒ္ဓသ္သ အဂ္ဂုပဋ္ဌာယိကာ ဟောမိ’’တိ ပတ္ထနမကာသိ။ သာ ကပ္ပသတသဟသ္သံ ဒေဝေသု စေဝ မနုသ္သေသု စ သံသရိတ္ဝာ အမ္ဟာကံ ဘဂဝတော ကာလေ ဘဒ္ဒိယနဂရေ မေဏ္ဍကသေဋ္ဌိပုတ္တသ္သ ဓနဉ္စယသ္သ သေဋ္ဌိနော ဂေဟေ သုမနဒေဝိယာ ကုစ္ဆိမ္ဟိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ ဇာတကာလေ စသ္သာ **ဝိသာခါ**တိ နာမံ အကံသု။ သာ ယဒာ ဘဂဝါ ဘဒ္ဒိယနဂရံ အဂမာသိ, တဒာ ပဉ္စဟိ အရိကာသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဘဂဝတော ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတ္ဝာ ပဌမဒဿနမှိယေဝ သောတာပန္နာ အဟောသိ။ အပရဘာဂေ သာဝတ္ထိယံ မိဂါရသေဋ္ဌိပုတ္တသ္သ ပုဏ္ဏဝဍ္ဎနကုမာရသ္သ ဂေဟံ ဂတာ, တတ္ထ နံ မိဂါရသေဋ္ဌိ မာတိဋ္ဌာနေ ဌပေသိ, တသ္မာ **မိဂါရမာတာ**တိ ဝုစ္စတိ။

ပတိကုလံ ဂစ္ဆန္တိယာ စသ္သာ ပိတာ **မဟာလတာပိဠန္ဓနံ** နာမ ကာရာပေသိ။ တသ္မိံ ပိဠန္ဓနေ စတသ္သော ဝဇိရနာဠိယော ဥပယောဂံ အဂမံသု, မုတ္တာနံ ဧကာဒသ နာဠိယော, ပဝါဠာနံ ဒ္ဝါဝီသတိ နာဠိယော, မဏီနံ တေတ္တိံသ နာဠိ

ယော, ဣတိ ဧတေဟိ စ အညေဟိ စ သတ္တဝဏ္ဏေဟိ ရတနေဟိ နိဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ တံ သီသေ ပဋိမုက္ကံ ယာဝ ဟဒပိဋ္ဌိ
ယာ ဘဿတိ, ပဉ္စန္နံ ဟတ္ထီနံ ဗလံ ဓာရယမာနာဝ နံ ဣတ္ထီ ဓာရေတုံ သက္ကောတိ။ သာ အပရဘာဂေ ဒသဗလဿ
အဂ္ဂုပဋ္ဌာယိကာ ဟုတွာ တံ ပသာဓနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ နဝဟိ ကောဋီဟိ ဘဂဝတော ဝိဟာရံ ကာရယမာနာ ကရီသမတ္ထေ ဘူမိဘာဂေ ဟသာဒံ ကာရေသိ။ တဿ ဥပရိဘူမိယံ ပဉ္စ ဂဗ္ဘသတာနိ ဟောန္တိ, ဟေဋ္ဌာဘူမိယံ ပဉ္စာတိ ဂဗ္ဘသ
ဟဿပဋိမဏ္ဍိတော အဟောသိ။ သာ "သုဒ္ဓပာသာဒောဝ န သောဘတီ"တိ တံ ပရိဝါရေတွာ ပဉ္စ ဒွိကူဋဂေဟသ
တာနိ, ပဉ္စ စူဠပာသာဒသတာနိ, ပဉ္စ ဒီဃသာလသတာနိ စ ကာရာပေသိ။ ဝိဟာရမဟော စတူဟိ မာသေဟိ နိဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။

မာတုကမတ္တဘာဝေ ဌိတာယ ဝိသာခာယ ဝိယ အညိဿာ ဗုဒ္ဓသာသနေ ဓနပရိစ္စာဂေ နာမ နတ္ထိ, ပုရိသတ္တဘာဝေ ဌိ
တဿ စ အနာထပိဏ္ဍိကဿ ဝိယ အညဿ ဗုဒ္ဓသာသနေ ဓနပရိစ္စာဂေ နာမ နတ္ထိ။ သော ဟိ စတုပညာသကောဋိ
ယော ဝိဿဇ္ဇေတွာ သာဝတ္ထိယာ ဒက္ခိဏဘာဂေ အနုရာဓပုရဿ မဟာဝိဟာရသဒိသေ ဌာနေ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရံ
နာမ ကာရေသိ။ ဝိသာခာ, သာဝတ္ထိယာ ပါစီနဘာဂေ ဥတ္တမဒေဝီဝိဟာရသဒိသေ ဌာနေ **ပုဗ္ဗာရာမံ** နာမ ကာရေသိ။ ဘဂဝတ
ဣမေသံ ဒွိန္နံ ကုလာနံ အနုကမ္ပာယ သာဝတ္ထိံ နိဿာယ ဝိဟရန္တော ဣမေသု ဒွီသု ဝိဟာရေသု နိဗဒ္ဓဝါသံ ဝသိ။
ဧကံ အန္တောဝဿံ ဇေတဝနေ ဝသတိ, ဧကံ ပုဗ္ဗာရာမေ, ဧတသ္မိံ ပန သမယေ ဘဂဝတ ပုဗ္ဗာရာမေ ဝိဟရတိ။ တေန ဝု
တ္တံ – "ပုဗ္ဗာရာမေ မိဂါရမာတုပါသာဒေ"တိ။

ကိတ္တာဝတာ နု ခေါ, ဘန္တေ တိ ကိတ္တကေန နု ခေါ, ဘန္တေ။ **သံခိတ္တေန တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တော
ဟောတီ**တိ တဏှာသင်္ခယေ နိဗ္ဗာနေ တံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဝိမုတ္တစိတ္တတာယ တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တော နာမ
သံခိတ္တေန ကိတ္တာဝတာ ဟောတိ? ယာယ ပဋိပတ္တိယာ တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တော ဟောတိ, တံ မေ ခီဏာသဝဿ
သ ဘိက္ခုနော ပုဗ္ဗဘာဂပ္ပဋိပဒံ သံခိတ္တေန ဒေသေထာတိ ပုစ္ဆတိ။ **အစ္စန္တနိဋ္ဌော** တိ ခယဝယသင်္ခာတံ အန္တံ အတီ
တာတိ အစ္စန္တာ။ အစ္စန္တာ နိဋ္ဌာ အဿာတိ **အစ္စန္တနိဋ္ဌော,** ဧကန္တနိဋ္ဌော သတတနိဋ္ဌောတိ အတ္ထော။ အစ္စန္
တံ ယောဂက္ခေမီတိ **အစ္စန္တယောဂက္ခေမီ,** နိစ္စယောဂက္ခေမီတိ အတ္ထော။ အစ္စန္တံ ဗြဟ္မစာရီတိ **အစ္စန္တဗြ
ဟ္မစာရီ,** နိစ္စဗြဟ္မစာရီတိ အတ္ထော။ အစ္စန္တံ ပရိယောသာနမဿာတိ ပုရိမနယေနေဝ **အစ္စန္တပရိယောသာ
နော။ သေဋ္ဌော ဒေဝမနုဿာနန္တိ** ဒေဝတာနဉ္စ မနုဿာနဉ္စ သေဋ္ဌော ဥတ္တမော။ ဧဝရူပေါ ဘိက္ခု ကိတ္တာဝတာ
ဟောတိ, ခိပ္ပမေတဿ သင်္ခေပေနေဝ ပဋိပတ္တိံ ကထေထာတိ ဘဂဝန္တံ ယာစတိ။ ကသ္မာ ပနေသ ဧဝံ ဝေဂါယတီ
တိ? ကိဋ္ဌံ အနုဘဝိတုကာမတာယ။

အယံ ကိရ ဥယျာနကိဠံ အာဏာပေတွာ စတူဟိ မဟာရာဇူဟိ စတူသု ဒိသာသု အာရက္ခံ ကဟာပေတွာ ဒွီသု ဒေ
ဝလောကေသု ဒေဝသင်္ဃေန ပရိဝုတော အမ္ဗုတိယာဟိ နာဋကကောဋီဟိ သဒ္ဓိံ ဧရာဝဏံ အာရုယှ ဥယျာနဒွါရေ ဌိ
တော ဣမံ ပဉှံ သလ္လက္ခေသိ – "ကိတ္တကေန နု ခေါ တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တဿ ခီဏာသဝဿ သင်္ခေပ
တော အာဂမနိယပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါ ဟောတီ"တိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ – "အယံ ပဉှော အတိဝိယ သဿိရိကော,
သစာဟံ ဣမံ ပဉှံ အနုဂ္ဂဏှိတွာဝ ဥယျာနံ ပဝိသိဿာမိ, ဆဒွါရိကေဟိ အာရမ္မဏေဟိ နိမ္မထိတော န ပုန
ဣမံ ပဉှံ သလ္လက္ခေဿာမိ , တိဋ္ဌတု တာဝ ဥယျာနကီဠာ, သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဣမံ ပဉှံ ပုစ္ဆိတွာ ဥ
ဂ္ဂဟိတပဉှော ဥယျာနေ ကီဠိဿာမီ"တိ ဟတ္ထိက္ခန္ဓေ အန္တရဟိတော ဘဂဝတော သန္တိကေ ပါတုရဟောသိ။
တေပိ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော အာရက္ခံ ဂဟေတွာ ဌိတဋ္ဌာနေယေဝ ဌိတာ, ပရိစာရိကဒေဝသင်္ဃာပိ နာဋကာနိပိ
ဧရာဝဏောပိ နာဂရာဇာ တတ္ထေဝ ဥယျာနဒွါရေ အဋ္ဌာသိ, ဧဝမေသ ကီဠံ အနုဘဝိတုကာမတာယ ဝေဂါယန္တော ဧ
ဝမာဟ။

သဗ္ဗေ ဓမ္မာ နာလံ အဘိနိဝေသာယာ တိ ဧတ္ထ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ နာမ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဒွါဒသာယတနာနိ အဋ္ဌာရသ ဓာ
တုယော။ တေ သဗ္ဗေပိ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန အဘိနိဝေသာယ နာလံ န ပရိယတ္တာ န သမတ္ထာ န ယုတ္တာ, ကသ္မာ?
ဂဟိတာကာရေန အတိဋ္ဌနတော။ တေ ဟိ နိစ္စာတိ ဂဟိတာပိ အနိစ္စာဝ သမ္ပဇ္ဇန္တိ, သုခါတိ ဂဟိတာပိ ဒုက္ခာဝ သမ္ပ
ဇ္ဇန္တိ, အတ္တာတိ ဂဟိတာပိ အနတ္တာဝ သမ္ပဇ္ဇန္တိ, တသ္မာ နာလံ အဘိနိဝေသာယ။ **အဘိဇာနာတီ**တိ အနိစ္စံ ဒုက္
ခံ အနတ္တာတိ ဉာတပရိညာယ အဘိဇာနာတိ။ **ပရိဇာနာတီ**တိ တထေဝ တီရဏပရိညာယ ပရိဇာနာတိ။ **ယံကိဉ္စိ ဝေဒန** န္တိ
အန္တမသော ပဉ္စဝိညာဏသမ္ပယုတ္တမ္ပိ ယံကိဉ္စိ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ဝေဒနံ အနုဘဝတိ။ ဣမိနာ ဘဂဝတ သက္ကဿ ဒေ
တနမိန္ဒဿ ဝေဒနာဝသေန နိဗ္ဗတ္တေတွာ အရူပပရိဂ္ဂဟံ ဒဿေတိ။ သစေ ပန ဝေဒနာကမ္မဋ္ဌာနံ ဟေဋ္ဌာ န က

ထိတံ ဘဝေယျ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ ကထေတဗ္ဗံ သိယာ။ ယေဘုယျ ပန ကထိတံ, တသ္မာ သတိပဋ္ဌာနေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အနိစ္စာနုပဿီ** တိ ဧတ္ထ အနိစ္စံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, အနိစ္စာနုပဿနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, အနိစ္စာနုပဿီ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ **အနိစ္စန္တိ** ပဉ္စက္ခန္ဓာ, တေ ဟိ ဥပ္ပာဒဝယဋ္ဌေန အနိစ္စာ။ **အနိစ္စာနုပဿနာ** တိ ပဉ္စက္ခန္ဓာနံ ခယတော ဝယတော ဒဿနဉာဏံ။ **အနိစ္စာနုပဿီ** တိ တေန ဉာဏေန သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော ။ တသ္မာ ''အနိစ္စာနုပဿီ ဝိဟရတီ''တိ အနိစ္စတော အနုပဿန္တော ဝိဟရတီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။

ဝိရာဂါနုပဿီ တိ ဧတ္ထ ဒွေ ဝိရာဂါ ခယဝိရာဂေါ စ အစ္စန္တဝိရာဂေါ စ။ တတ္ထ သင်္ခါရာနံ ခယဝယတော အနုပဿနာပိ, အစ္စန္တဝိရာဂံ နိဗ္ဗာနံ ဝိရာဂတော ဒဿနမဂ္ဂဉာဏမ္ပိ **ဝိရာဂါနုပဿနာ** ။ တဒုဘယသမင်္ဂီပုဂ္ဂလော ဝိရာဂါနုပဿီ နာမ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ''ဝိရာဂါနုပဿီ''တိ, ဝိရာဂတော အနုပဿန္တောတိ အတ္ထော။ **နိရောဓာနုပဿီ**မှာပိ ဧသေဝ နယော, နိရောဓောပိ ဟိ ခယနိရောဓော စ အစ္စန္တနိရောဓော စာတိ ဒုဝိဓောယေဝ။ **ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ**တိ ဧတ္ထ **ပဋိနိဿဂ္ဂေါ** ဝုစ္စတိ ဝေါဿဂ္ဂေါ, သော စ ပရိစ္စာဂဝေါဿဂ္ဂေါ ပက္ခန္ဒနဝေါဿဂ္ဂေါတိ ဒုဝိဓော ဟောတိ ။ တတ္ထ **ပရိစ္စာဂဝေါဿဂ္ဂေါ** တိ ဝိပဿနာ, သာ ဟိ တဒင်္ဂဝသေန ကိလေသေ စ ခန္ဓေ စ ဝေါဿဇ္ဇတိ။ **ပက္ခန္ဒနဝေါဿဂ္ဂေါ** တိ မဂ္ဂေါ, သော ဟိ နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ အာရမ္မဏတော ပက္ခန္ဒတိ။ ဒွီဟိပိ ဝါ ကာရဏေဟိ ဝေါဿဂ္ဂေါယေဝ, သမုစ္ဆေဒဝသေန ခန္ဓာနံ ကိလေသာနဉ္စ ဝေါဿဇ္ဇနတော, နိဗ္ဗာနဉ္စ ပက္ခန္ဒနတော။ တသ္မာ ကိလေသေ စ ခန္ဓေ စ ပရိစ္စဇတီတိ ပရိစ္စာဂဝေါဿဂ္ဂေါ, နိရောဓေ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတီတိ ပက္ခန္ဒနဝေါဿဂ္ဂေါတိ ဥဘယမ္ပေတံ မဂ္ဂေ သမေတိ။ တဒုဘယသမင်္ဂီပုဂ္ဂလော ဣမာယ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿနာယ သမန္နာဂတတ္တာ ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ နာမ ဟောတိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ''ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ''တိ။ **န ကိဉ္စိ လောကေ ဥပါဒိယတီ** တိ ကိဉ္စိ ဧကမ္ပိ သင်္ခါရဂတံ တဏှာဝသေန န ဥပါဒိယတိ န ဂဏှာတိ န ပရာမသတိ။ **အနုပါဒိယံ န ပရိတဿတီ** တိ အဂ္ဂဏှန္တော တဏှာပရိတဿနာယ န ပရိတဿတိ။ **ပစ္စတ္တဉ္ဉေဝ ပရိနိဗ္ဗာယတီ**တိ သယမေဝ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗာယတိ။ **ခီဏာ ဇာတီ**တိအာဒိနာ ပနဿ ပစ္စဝေက္ခဏာဝ ဒဿိတာ။ ဣတိ ဘဂဝါ သက္ကဿ ဒေဝါနမိန္ဒဿ သံခိတ္တေန ခီဏာသဝဿ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒံ ပုစ္ဆိတော သလ္လဟုကံ ကတွာ သံခိတ္တေနေဝ ခိပ္ပံ ကထေသိ။

၃၉၁. **အဝိဒူရေ နိသိန္နော ဟောတီ** တိ အနန္တရေ ကူဋာဂါရေ နိသိန္နော ဟောတိ။ **အဘိသမေစ္စာ** တိ ဉာဏေန အဘိသမာဂန္တွာ, ဇာနိတွာတိ အတ္ထော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ကိံ နု ခေါ ဧသ ဇာနိတွာ အနုမောဒိ, ဥဒာဟု အဇာနိတွာ တတိ။ ကသ္မာ ပနဿ ဧဝမဟောသီတိ? ထေရော ကိရ န ဘဂဝတော ပဉှဝိဿဇ္ဇနသဒ္ဒံ အဿောသိ, သက္ကဿ ပန ဒေဝရညော, ''ဧဝမေတံ ဘဂဝါ ဧဝမေတံ သုဂတာ''တိ အနုမောဒနသဒ္ဒံ အဿောသိ။ သက္ကော ကိရ ဒေဝရာဇာ မဟတာ သဒ္ဒေန အနုမောဒိ။ အထ ကသ္မာ န ဘဂဝတော သဒ္ဒံ အဿောသီတိ? ယထာပရိသဝိညာပကတ္တာ။ ဗုဒ္ဓါနဉှိ ဓမ္မံ ကထေန္တာနံ ကောဇဒ္ဓာယ စက္ကဝါဠပရိယန္တာယပိ ပရိသာယ သဒ္ဒော သုယျတိ, ပရိယန္တံ ပန မုဉ္စိတွာ အင်္ဂုလိမတ္တမ္ပိ ဗဟိဒ္ဓါ န နိစ္ဆရတိ။ ကသ္မာ? ဧဝရူပါ မဓုရကထာ မာ နိရတ္ထကာ အဂမာသီတိ။ တဒါ ဘဂဝါ မိဂါရမာတုပါသာဒေ သတ္တရတနမယေ ကူဋာဂါရေ သိရိဂဗ္ဘမှိ နိသိန္နော ဟောတိ, တဿ ဒက္ခိဏပဿေ သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဝသနကူဋာဂါရံ, တမပဿေ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဿ, အန္တရေ ဆိဒ္ဒဝိဝရောကာသော နတ္ထိ, တသ္မာ ထေရော န ဘဂဝတော သဒ္ဒံ အဿောသိ, သက္ကဿေဝ အဿောသီတိ။

ပဉ္စဟိ တူရိယသတေဟီတိ ပဉ္စင်္ဂိကာနံ တူရိယာနံ ပဉ္စဟိ သတေဟိ။ ပဉ္စင်္ဂိကံ တူရိယံ နာမ အာတတံ ဝိတတံ အာတတဝိတတံ သုသိရံ ဃနန္တိ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ။ တတ္ထ **အာတတံ** နာမ စမ္မပရိယောနဒ္ဓေသု ဘေရိအာဒီသု ဧကတလတူရိယံ။ **ဝိတတံ** နာမ ဥဘယတလံ။ **အာတတဝိတတံ** နာမ တန္တိဗဒ္ဓပဏဝါဒိ။ **သုသိရံ** ဝံသာဒိ။ **ဃနံ** သမ္မာဒိ။ **သမပ္ပိတော** တိ ဥပဂတော။ **သမင်္ဂီဘူတော** တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ပရိစာရေတီ**တိ တံ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တော တတော တတော ဣန္ဒြိယာနိ စာရေတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ပရိတရေတွာ ဝဇ္ဇမာနေဟိ ပဉ္စဟိ တူရိယသတေဟိ သမန္နာဂတော ဟုတွာ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝတီ။ **ပဋိပဏာမေတွာ**တိ အပနေတွာ, နိဿဒ္ဒါနိ ကာရာပေတွာတိ အတ္ထော။ ယထေဝ ဟိ ဣဒါနိ သဒ္ဓါ ရာဇာနော ဂရုဘာဝနိယံ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ – ''အသုကော နာမ အယျော အာဂစ္ဆတိ, မာ, တာတာ, ကာယထ, မာ ဝါဒေထ, မာ နစ္စထာ''တိ နာဋကာနိ ပဋိဝိနေန္တိ, သက္ကောပိ ထေရံ ဒိသွာ ဧဝမကာသိ။ **စိရဿံ ခေါ, မာရိသ မောဂ္ဂလ္လာန, ဣမံ ပရိယာယမကာသီ** တိ ဧဝရူပံ လောကေ ပကတိယာ ပိယသမုဒါဟာရဝစနံ ဟောတိ, လောကိယာ ဟိ စိရဿံ အာဂတမ္ပိ အနာဂတပုဗ္ဗမ္ပိ မနာပဇာတိယံ အာဂတံ ဒိသွာ, – ''ကုတော ဘဝံ အာဂ

ဟောတိ, စိရဿံ ဘဝံ အာဂတော, ကထံ တေ ဣဓာဂမနမဂ္ဂေ ဉာတော မဂ္ဂမူဠှောဟာသီ"တိအာဒီနိ ဝဒန္တိ။ အယံ ပန အာဂတပုဗ္ဗတ္တာယေဝ ဧဝမာဟ။ ထေရော ဟိ ကာလေန ကာလံ ဒေဝစာရိကံ ဂစ္ဆတိယေဝ။ တတ္ထ **ပရိယာယမကာသီ**တိ ဝါရမကာသိ။ **ယဒိဒံ ဣဓာဂမနာယာ**တိ ယော အယံ ဣဓာဂမနာယ ဝါရော, တံ, ဘန္တေ, စိရဿမကာသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဣဒမာသနံ ပညတ္တ**န္တိ ယောဇနိကံ မဏိပလ္လင်္ကံ ပညာပေတွာ ဧဝမာဟ။

၃၉၂. **ဗဟုကိစ္စာ ဗဟုကရဏီယာ**တိ ဧတ္ထ ယေသံ ဗဟူနိ ကိစ္စာနိ, တေ ဗဟုကိစ္စာ။ **ဗဟုကရဏီယာ**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **အပ္ပေဝ သကေန ကရဏီယေနာ**တိ သကရဏီယမေဝ အပ္ပံ မန္ဒံ, န ဗဟု, ဒေဝါနံ ကရဏီယံ ပန ဗဟု, ပထဝိတော ပဋ္ဌာယ ဟိ ကပ္ပရုက္ခမာတုကမာဒီနံ အတ္ထာယ အဍ္ဍာ သက္ကဿ သန္တိကေ ဆိဇ္ဇန္တိ, တသ္မာ နိယမေန္တော အာဟ – **အပိစ ဒေဝါနံယေဝ တာဝတိံသာနံ ကရဏီယေနာ**တိ။ ဒေဝါနဉှိ ဓီတာ စ ပုတ္တာ စ အင်္ကေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, ပါဒပရိစာရိကာ ဣတ္ထိယော သယနေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, တာသံ မဏ္ဍနပသာဓနကာရိကာ ဒေဝဓီတာ သယနံ ပရိဝါရေတွာ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, ဝေယျာဝစ္စကရာ အန္တောဝိမာနေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, ဧတေသံ အတ္ထာယ အဍ္ဍကရဏံ နတ္ထိ။ ယေ ပန သီမန္တရေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, တေ "မမ သန္တကာ တဝ သန္တကာ"တိ နိစ္ဆေတုံ အသက္ကောန္တာ အဍ္ဍံ ကရောန္တိ, သက္ကံ ဒေဝရာဇာနံ ပုစ္ဆန္တိ, သော ယဿ ဝိမာနံ အာသန္နတရံ, တဿ သန္တကောတိ ဝဒတိ။ သစေ ဒွေပိ သမဋ္ဌာနေ ဟောန္တိ, ယဿ ဝိမာနံ ဩလောကေန္တော ဌိတော, တဿ သန္တကောတိ ဝဒတိ။ သစေ ဧကမ္ပိ န ဩလောကေတိ, တံ ဥဘိန္နံ ကလဟုပစ္ဆေဒနတ္ထံ အတ္တနော သန္တကံ ကရောတိ။ တံ သန္ဓာယ, "ဒေဝါနံယေဝ တာဝတိံသာနံ ကရဏီယေနာ"တိ အာဟ။ အပိစဿ ဧဝရူပံ ကီဠာကိစ္စမ္ပိ ကရဏီယမေဝ။

ယံ နော ခိပ္ပမေဝ အန္တရဓာယတီတိ ယံ အမှာကံ သီဃမေဝ အန္ဓကာရေ ရူပဂတံ ဝိယ န ဒိဿတိ။ ဣမိနာ – "အဟံ, ဘန္တေ, တံ ပဉှာဝိဿဇ္ဇနံ န သလ္လက္ခေမီ"တိ ဒီပေတိ။ ထေရော – "ကသ္မာ နု ခေါ အယံ ယက္ခော အသလ္လက္ခဏဘာဝံ ဒီပေတိ, ပဿေန ပရိဟရတီ"တိ အာဝဇ္ဇန္တော – "ဒေဝါ နာမ မဟာမူဠှာ ဟောန္တိ။ ဆဒွါရိကေဟိ အာရမ္မဏေဟိ နိမ္မထိယမာနာ အတ္တနော ဘုတ္တာဘုတ္တဘာဝမ္ပိ ပီတာပီတဘာဝမ္ပိ န ဇာနန္တိ, ဣဓ ကတမေတ္ထ ပမုဿန္တီ"တိ အညာသိ။ ကေစိ ပနာဟု – "ထေရော ဧတဿ ဂရု ဘာဝနိယော, တသ္မာ 'ဣဒါနေဝ လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလဿ သန္တိကေ ပဉှံ ဥဂ္ဂဟေတွာ အာဂတော, ဣဒါနေဝ နာဋကာနံ အန္တရံ ပဝိဋ္ဌောတိ ဧဝံ မံ ထေရော တဇ္ဇေယျာ'တိ ဘယေန ဧဝမာဟာ"တိ။ တံ ပန ကောဟညံ နာမ ဟောတိ, န အရိယသာဝကဿ ဧဝရူပံ ကောဟညံ နာမ ဟောတိ, တသ္မာ မူဠှဘာဝေနေဝ န သလ္လက္ခေသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဥပရိ ကသ္မာ သလ္လက္ခေသီတိ? ထေရော တဿ သောမနဿသံဝေဂံ ဇနယိတွာ တမံ နီဟရိ, တသ္မာ သလ္လက္ခေသီတိ။

ဣဒါနိ သက္ကော ပုဗ္ဗေ အတ္တနော ဧဝံ ဘူတကာရဏံ ထေရဿ အာရောစေတုံ **ဘူတပုဗ္ဗ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သမုပဗျူဠှော**တိ သန္နိပတိတော ရာသိဘူတော။ **အသုရာ ပရာဇိနိံသူ**တိ အသုရာ ပရာဇယံ ပါပုဏိံသု။ ကဒါ ပနေတေ ပရာဇိတာတိ? သက္ကဿ နိဗ္ဗတ္တကာလေ။ သက္ကော ကိရ အနန္တရေ အတ္တဘာဝေ မဂဓရဋ္ဌေ မစလဂါမေ **မဃော** နာမ မာဏဝေါ အဟောသိ, ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော, ဗောဓိသတ္တစရိယာ ဝိယဿ စရိယာ အဟောသိ။ သော တေတ္တိံသ ပုရိသေ ဂဟေတွာ ကလျာဏမကာသိ။ ဧကဒိဝသံ အတ္တနော ပညာယ ဥပပရိက္ခိတွာ ဂါမမဇ္ဈေ မဟာဇနဿ သန္နိပတိတဋ္ဌာနေ ကစဝရံ ဥဘယတော အပဗျူဟိတွာ တံ ဌာနံ အတိရမဏီယမကာသိ, ပုန တတ္ထေဝ မဏ္ဍပံ ကာရေသိ, ပုန ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ သာလံ ကာရေသိ။ ဂါမတော စ နိက္ခမိတွာ ဂါဝုတမ္ပိ အဍ္ဎယောဇနမ္ပိ တိဂါဝုတမ္ပိ ယောဇနမ္ပိ ဝိစရိတွာ တေဟိ သဟာယေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိသမံ သမံ အကာသိ။ တေ သဗ္ဗေပိ ဧကစ္ဆန္ဒာ တတ္ထ တတ္ထ သေတုယုတ္တဋ္ဌာနေသု သေတုံ, မဏ္ဍပသာလာပေါက္ခရဏိမာလာဂစ္ဆရောပနာဒီနံ ယုတ္တဋ္ဌာနေသု မဏ္ဍပာဒီနိ ကရောန္တာ ဗဟုံ ပုညမကံသု။ မဃော သတ္တ ဝတပဒါနိ ပူရေတွာ ကာယဿ ဘေဒါ သဒ္ဓိံ သဟာယေဟိ တာဝတိံသဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တိ။

တသ္မိံ ကာလေ အသုရဂဏာ တာဝတိံသဒေဝလောကေ ပဋိဝသန္တိ။ သဗ္ဗေ တေ ဒေဝါနံ သမာနာယုကာ သမာနဝဏ္ဏာ စ ဟောန္တိ, တေ သက္ကံ သပရိသံ ဒိသွာ အဓုနာ နိဗ္ဗတ္တာ နဝကဒေဝပုတ္တာ အာဂတာတိ မဟာပါနံ သဇ္ဇယိံသု။ သက္ကော ဒေဝပုတ္တာနံ သညံ အဒါသိ – "အမှေဟိ ကုသလံ ကရောန္တေဟိ န ပရေဟိ သဒ္ဓိံ သာဓာရဏံ ကတံ, တုမှေ ဂဏ္ဍပါနံ မာ ပိဝိတ္ထ ပီတမတ္တမေဝ ကရောထာ"တိ။ တေ တထာ အကံသု။ ဗာလအသုရာ ဂဏ္ဍပါနံ ပိဝိတွာ မတ္တာ နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိံသု။ သက္ကော ဒေဝါနံ သညံ ဒတွာ တေ ပါဒေသု ဂဟာပေတွာ သိနေရုပါဒေ ခိပါပေသိ, သိနေ

ရုဿ ဟေဋ္ဌိမတလေ **အသုရဘဝနံ** နာမ အတ္ထိ, တာဝတိံသဒေဝလောကပ္ပမာဏမေဝ။ တတ္ထ အသုရာ ဝသန္တိ။ တေသမ္ပိ **စိတ္တပာဋလိ** နာမ ရုက္ခော အတ္ထိ။ တေ တဿ ပုပ္ဖနကာလေ ဇာနန္တိ – "နာယံ တာဝတိံသာ, သက္ကေန ဝဉ္စိတာ မယ"န္တိ။ တေ ဂဏ္ဟာထ နန္တိ ဝတွာ သိနေရုံ ပရိဟရမာနာ ဒေဝေ ဝုဋ္ဌေ ဝမ္မိကပါဒတော ဝမ္မိကမက္ခိကာ ဝိယ အဘိရုဟန္တိ။ တတ္ထ ကာလေန ဒေဝတာ ဇိနန္တိ, ကာလေန အသုရာ။ ယဒါ ဒေဝတာနံ ဇယော ဟောတိ, အသုရေ ယာဝ သမုဒ္ဒပိဋ္ဌာ အနုဗန္ဓန္တိ။ ယဒါ အသုရာနံ ဇယော ဟောတိ, ဒေဝေ ယာဝ ဝေဒိကပါဒါ အနုဗန္ဓန္တိ။ တသ္မိံ ပန သင်္ဂါမေ ဒေဝတာနံ ဇယော အဟောသိ, ဒေဝတာ အသုရေ ယာဝ သမုဒ္ဒပိဋ္ဌာ အနုဗန္ဓိံသု။ သက္ကော အသုရေ ပလာပေတွာ ပဉ္စသု ဌာနေသု အာရက္ခံ ဌပေသိ။ ဧဝံ အာရက္ခံ ဒတွာ ဝေဒိကပါဒေ ဝဇိရဟတ္ထာ ဣန္ဒပဋိမာယော ဌပေသိ။ အသုရာ ကာလေန ကာလံ ဥဋ္ဌဟိတွာ တာ ပဋိမာယော ဒိသွာ, "သက္ကော အပ္ပမတ္တော တိဋ္ဌတီ"တိ တတောဝ နိဝတ္တန္တိ။ **တတော ပဋိနိဝတ္တိတွာ**တိ ဝိဇိတဋ္ဌာနတော နိဝတ္တိတွာ။ **ပရိစာရိကာယော**တိ မာလာဂန္ဓာဒိကမ္မကာရိကာယော။

၂၉၃. **ဝေဿဝဏော စ မဟာရာဇာ** တိ သော ကိရ သက္ကဿ ဝလ္လဘော, ဗလဝဝိဿာသိကော, တသ္မာ သက္ကေန သဒ္ဓိံ အဂမာသိ။ **ပုရက္ခတွာ** တိ ပုရတော ကတွာ။ **ပဝိသိံသူ**တိ ပဝိသိတွာ ပန ဥပဍ္ဎပိဟိတာနိ ဒွါရာနိ ကတွာ ဩလောကယမာနာ အဋ္ဌံသု။ **ဣဒမ္ပိ, မာရိသ မောဂ္ဂလ္လာန, ပဿ ဝေဇယန္တဿ ပါသာဒဿ ရာမဏေယ္ယက**န္တိ, မာရိသ မောဂ္ဂလ္လာန, ဣဒမ္ပိ ဝေဇယန္တဿ ပါသာဒဿ ရာမဏေယ္ယကံ ပဿ, သုဝဏ္ဏတ္ထမ္ဘေ ပဿ, ရဇတတ္ထမ္ဘေ မဏိတ္ထမ္ဘေ ပဝါဠတ္ထမ္ဘေ လောဟိတင်္ကတ္ထမ္ဘေ မသာရဂလ္လတ္ထမ္ဘေ မုတ္တတ္ထမ္ဘေ သတ္တရတနတ္ထမ္ဘေ, တေသံယေဝ သုဝဏ္ဏာဒိမယေ ဃဋကေ ဝါဠရူပကာနိ စ ပဿာတိ ဧဝံ ထမ္ဘပန္တိယော အာဒိံ ကတွာ ရာမဏေယ္ယကံ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟ။ **ယထာ တံ ပုဗ္ဗေကတပုညဿာ** တိ ယထာ ပုဗ္ဗေ ကတပုညဿ ဥပဘောဂဋ္ဌာနေန သောဘိတဗ္ဗံ, ဧဝမေဝံ သောဘတီတိ အတ္ထော။ **အတိဗာဠှံ ခော အယံ ယက္ခော ပမတ္တော ဝိဟရတီ**တိ အတ္တနော ပါသာဒေ နာဋကပရိဝါရေန သမ္ပတ္တိယာ ဝသေန အတိဝိယ မတ္တော။

ဣဒ္ဓာဘိသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခါသီ တိ ဣဒ္ဓိမကာသိ။ အာပေါကသိဏံ သမာပဇ္ဇိတွာ ပါသာဒပတိဋ္ဌိတောကာသံ ဥဒကံ ဟောတူတိ ဣဒ္ဓိံ အဓိဋ္ဌာယ ပါသာဒကဏ္ဏိကေ ပါဒင်္ဂုဋ္ဌကေန ပဟာရိ။ သော ပါသာဒေ ယထာ နာမ ဥဒကပိဋ္ဌေ ဌပိတပတ္တံ မုခဝဋ္ဋိယံ အင်္ဂုလိယာ ပဟဋံ အပရာပရံ ကမ္ပတိ စလတိ န သန္တိဋ္ဌတိ။ ဧဝမေဝံ သံကမ္ပိ သမ္ပကမ္ပိ သမ္ပဝေဓိ, ထမ္ဘပိဋ္ဌသင်္ဃာဋကဏ္ဏိကဂေဟာနသိအာဒီနိ ကရကရာတိ သဒ္ဒံ မုဉ္စန္တာနိ ပတိတုံ ဝိယ အာရဒ္ဓါနိ။ တေန ဝုတ္တံ – "သင်္ကမ္ပေသိ သမ္ပကမ္ပေသိ သမ္ပဝေဓေသီ"တိ။ **အစ္ဆရိယဗ္ဘုတစိတ္တဇာတာ** တိ အဟော အစ္ဆရိယံ, အဟော အဗ္ဘုတန္တိ ဧဝံ သဉ္ဇာတအစ္ဆရိယအဗ္ဘုတာ စေဝ သဉ္ဇာတတုဋ္ဌိနော စ အဟေသုံ ဥပ္ပန္နဗလဝသောမနဿာ။ **သံဝိဂ္ဂ** န္တိ ဥဗ္ဗိဂ္ဂံ။ **လောမဟဋ္ဌဇာတ** န္တိ ဇာတလောမဟံသံ, ကဉ္စနဘိတ္တိယံ ဌပိတမဏိနာဂဒန္တေဟိ ဝိယ ဥဒ္ဓဂ္ဂေဟိ လောမေဟိ အာကိဏ္ဏသရီရန္တိ အတ္ထော။ လောမဟံသော စ နာမေသ သောမနဿေနပိ ဟောတိ ဒေါမနဿေနပိ, ဣဓ ပန သောမနဿေန ဇာတော။ ထေရော ဟိ သက္ကဿ သောမနဿဝေဂေန သံဝေဇေတုံ တံ ပါဋိဟာရိယမကာသိ။ တသ္မာ သောမနဿဝေဂေန သံဝိဂ္ဂလောမဟဋ္ဌံ ဝိဒိတွာတိ အတ္ထော။

၂၉၄. **ဣဓာဟံ, မာရိသာ**တိ ဣဒါနိဿ ယသ္မာ ထေရေန သောမနဿသံဝေဂံ ဇနယိတွာ တမ္မံ ဝိနောဒိတံ, တသ္မာ သလ္လက္ခေတွာ ဧဝမာဟ။ **ဧသော နု တေ, မာရိသ, သော ဘဂဝါ သတ္ထာ** တိ, မာရိသ, တွံ ကုဟိံ ဂတောသီတိ ဝုတ္တော မယှံ သတ္ထု သန္တိကန္တိ ဝဒေသိ, ဣမသ္မိံ ဒေဝလောကေ ဧကေဟဒကေန ဝိယ တိဋ္ဌသိ, ယံ တွံ ဧဝံ ဝဒေသိ, ဧသော နု တေ, မာရိသ, သော ဘဂဝါ သတ္ထာတိ ပုစ္ဆိံသု။ **သဗြဟ္မစာရီ မေ ဧသော** တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ ထေရော အနဂါရိယော အဘိနီဟာရသမ္ပန္နော အဂ္ဂသာဝကော, သက္ကော အဂါရိယော, မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဝသေန ပနေတေ သဗြဟ္မစာရိနော ဟောန္တိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **အဟော နူန တေ သော ဘဂဝါ သတ္ထာ** တိ သဗြဟ္မစာရီ တာဝ တေ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကော, သော ပန တေ ဘဂဝါ သတ္ထာ အဟော နူန မဟိဒ္ဓိကောတိ သတ္ထု ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယဒဿနေ ဇာတာဘိလာသာ ဟုတွာ ဧဝမာဟံသု။

၂၉၅. **ဉာတညတရဿာ** တိ ပညာတညတရဿ, သက္ကော ဟိ ပညာတာနံ အညတရော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ပါကဋမေဝ, ဒေသနံ ပန ဘဂဝါ ယထာနုသန္ဓိနာဝ နိဋ္ဌာပေသီတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

၈. မဟာတဏှာသင်္ခယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၃၉၆. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** မဟာတဏှာသင်္ခယသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဒိဋ္ဌိဂတ**န္တိ အလဂဒ္ဒူပမသုတ္တေ လဒ္ဓိမတ္တံ ဒိဋ္ဌိဂတန္တိ ဝုတ္တံ, ဣဓ သဿတဒိဋ္ဌိ။ သော စ ဘိက္ခု ဗဟုဿုတော, အယံ အပ္ပဿုတော, ဇာတကဘာဏကော ဘဂဝန္တံ ဇာတကံ ကထေန္တံ, "အဟံ, ဘိက္ခဝေ, တေန သမယေန ဝေဿန္တရော အဟောသိံ, မဟောသဓော, ဝိဓုရပ ဏ္ဍိတော, သေနကပဏ္ဍိတော, မဟာဇနကော ရာဇာ အဟောသိ"န္တိ သမောဓာနေန္တံ သုဏာတိ။ အထဿ ဧတဒဟော သိ – "ဣမေ ရူပဝေဒနာသညာသင်္ခါရာ တတ္ထ တတ္ထေဝ နိရုဇ္ဈန္တိ, ဝိညာဏံ ပန ဣဓလောကတော ပရလောကံ, ပရ လောကတော ဣမံ လောကံ သန္ဓာဝတိ သံသရတီ"တိ သဿတဒဿနံ ဥပ္ပန္နံ။ တေနာဟ – "တဒေဝိဒံ ဝိညာဏံ သန္ ဓာဝတိ သံသရတိ အနည"န္တိ။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ပန, "ဝိညာဏံ ပစ္စယသမ္ဘဝံ, သတိ ပစ္စယေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဝိနာ ပစ္စယံ နတ္ထိ ဝိညာဏဿ သမ္ဘ ဝေါ"တိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ အယံ ဘိက္ခု ဗုဒ္ဓေန အကထိတံ ကထေတိ, ဇိနစက္ကေ ပဟာရံ ဒေတိ, ဝေသာရဇ္ဇဉာဏံ ပဋိဗာ ဟတိ, သောတုကာမံ ဇနံ ဝိသံဝါဒေတိ, အရိယပထေ တိရိယံ နိပတိတွာ မဟာဇနဿ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ပဋိပန္နော။ ယထာ နာမ ရညော ရဇ္ဇေ မဟာစောရော ဥပ္ပဇ္ဇမာနော မဟာဇနဿ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဧဝံ ဇိနသာသ နေ စောရော ဟုတွာ မဟာဇနဿ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ဥပ္ပန္နောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ**တိ ဇနပဒတ သိနော ပိဏ္ဍပါတိကဘိက္ခူ။ **တေနုပသင်္ကမိံသူ**တိ အယံ ပရိသံ လဘိတွာ သာသနမ္ပိ အန္တရဓာပေယျ, ယာဝ ပက္ခံ န လဘတိ, တာဝဒေဝ နံ ဒိဋ္ဌိဂတာ ဝိဝေစေမာတိ သုတသုတဋ္ဌာနတောယေဝ အဋ္ဌတွာ အနိသီဒိတွာ ဥပသင်္ကမိံသု။

၃၉၈. **ကတမံ တံ သာတိ ဝိညာဏန္တိ** သာတိ ယံ တွံ ဝိညာဏံ သန္ဓာယ ဝဒေသိ, ကတမံ တံ ဝိညာဏန္တိ? **ယွာယံ, ဘန္တေ, ဝဒော ဝေဒေယျော တတြ တတြ ကလျာဏပါပကာနံ ကမ္မာနံ ဝိပါကံ ပဋိသံဝေဒေတီ**တိ, ဘန္တေ, ယော အယံ ဝဒတိ ဝေဒယတိ, ယော စာယံ တဟိံ တဟိံ ကုသလာကုသလကမ္မာနံ ဝိပါကံ ပစ္စနုဘောတိ။ ဣဒံ, ဘန္တေ, ဝိ ညာဏံ, ယမဟံ သန္ဓာယ ဝဒေမီတိ ။ **ကဿ နု ခေါ နာမ**ာတိ ကဿ ခတ္တိယဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ ဝေဿ သုဒ္ဒဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတဒေဝမနုဿာနံ ဝါ အညတရဿ။

၃၉၉. **အထ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ**တိ ကသ္မာ အာမန္တေသိ? သာတိဿ ကိရ ဧဝံ အဟောသိ – "သ တ္ထာ မံ 'မောဃပုရိသော'တိ ဝဒတိ, န စ မောဃပုရိသောတိ ဝုတ္တမတ္တေနေဝ မဂ္ဂဖလာနံ ဥပနိဿယော န ဟောတိ။ ဥပသေနမ္ပိ ဟိ ဝင်္ဂန္တပုတ္တံ, 'အတိလဟုံ ခေါ တွံ မောဃပုရိသ ဗာဟုလ္လာယ အာဝတ္တော'တိ (မဟာဝ. ၇၅) ဘဂ ဝါ မောဃပုရိသဝါဒေန ဩဝဒိ။ ထေရော အပရဘာဂေ ဃဋေန္တော ဝါယမန္တော ဆ အဘိညာ သစ္ဆာကာသိ။ အဟမ္ပိ တထာရူပံ ဝီရိယံ ပဂ္ဂဏှိတွာ မဂ္ဂဖလာနိ နိဗ္ဗတ္တေဿာမီ"တိ။ အထဿ ဘဂဝါ ဆိန္နပစ္စယော အယံ သာသ နေ အဝိရုဠှိဓမ္မောတိ ဒဿေန္တော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ။ **ဥသ္မီကတော**တိအာဒိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာဓိပ္ပာယမေဝ။ **အထ ခေါ ဘဂဝါ**တိ အယမ္ပိ ပာဋိယေက္ကော အနုသန္ဓိ။ သာတိဿ ကိရ ဧတဒဟောသိ – "ဘဂဝါ မယှံ မဂ္ဂဖလာနံ ဥပနိဿယော နတ္ထီတိ ဝဒတိ, ကိံ သက္ကာ ဥပနိဿယေ အသတိ ကာတုံ? န ဟိ တထာဂတာ သဥပနိဿယဿေဝ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ, ယဿ ကဿစိ ဒေသေန္တိယေဝ။ အဟံ ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကာ သုဂတောဝါဒံ လဘိတွာ သဂ္ဂသမ္ ပတ္တိုပဂံ ကုသလံ ကရိဿာမီ"တိ။ အထဿ ဘဂဝါ, "နာဟံ, မောဃပုရိသ, တုယှံ ဩဝါဒံ ဝါ အနုသာသနိံ ဝါ ဒေ မီ"တိ သုဂတောဝါဒံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေန္တော ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ တဿတ္ထော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ ဗော။ ဣဓာပိ ပရိသာယ လဒ္ဓိံ သောဓေန္တော, "ဣဓာဟံ ဘိက္ခူ ပဋိပုစ္ဆိဿာမီ"တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗမ္ပိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄၀၀. ဣဒါနိ ဝိညာဏဿ သပ္ပစ္စယဘာဝံ ဒဿေတုံ **ယံ ယဒေဝ, ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **မနဉ္စ ပဋိစ္စ ဓမ္မေ စာ**တိ သဟာဝဇ္ဇနေန ဘဝင်္ဂမနဉ္စ တေဘူမကဓမ္မေ စ ပဋိစ္စ။ **ကဋ္ဌဉ္စ ပဋိစ္စာ**တိအာဒိ ဩပမ္မနိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တေန ကိံ ဒီပေတိ? ဒွါရသင်္ကန္တိယာ အဘာဝံ။ ယထာ ဟိ ကဋ္ဌံ ပဋိစ္စ ဇလမာနော အဂ္ဂိ ဥပာဒါနပစ္စယေ သတိယေဝ ဇလတိ, တသ္မိံ အသတိ ပစ္စယဝေကလ္လေန တတ္ထေဝ ဝူပသမ္မတိ, န သကလိကာဒီနိ သင်္ကမိတွာ သ

ကလိကဂ္ဂိတိအာဒိသင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ, ဝေမေဝ စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပန္နံ ဝိညာဏံ တသ္မိံ ဒွါရေ စက္ခုရူပအာလောကမနသိကာရသင်္ခါတေ ပစ္စယမှိ သတိယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မိံ အသတိ ပစ္စယဝေကလ္လေန တတ္ထေဝ နိရုဇ္ဈတိ, န သောတာဒီနိ သင်္ကမိတွာ သောတဝိညာဏန္တိအာဒိသင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ ။ သေ နယော သဗ္ဗဒွါရေသု။ ဣတိ ဘဂဝါ နာပဟံ ဝိညာဏပ္ပဝတ္တေ ဒွါရသင်္ကန္တိမတ္တမ္ပိ ဝဒာမိ, အယံ ပန သာတိ မောဃပုရိသော ဘဝသင်္ကန္တိံ ဝဒတီတိ သာတိံ နိဂ္ဂဟေသိ။

၄၀၁. ဧဝံ ဝိညာဏဿ သပ္ပစ္စယဘာဝံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ပန ပဉ္စန္နမ္ပိ ခန္ဓာနံ သပ္ပစ္စယဘာဝံ ဒဿေန္တော, **ဘူတမိဒန္တိ**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဘူတမိဒန္တိ** ဣဒံ ခန္ဓပဉ္စကံ ဇာတံ ဘူတံ နိဗ္ဗတ္တံ, တုမှေဟပိ တံ ဘူတမိဒန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ပဿထာတိ။ **တဒါဟာရသမ္ဘဝ** န္တိ တံ ပနေတံ ခန္ဓပဉ္စကံ အာဟာရသမ္ဘဝံ ပစ္စယသမ္ဘဝံ, သတိ ပစ္စယေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဧဝံ ပဿထာတိ ပုစ္ဆတိ။ **တဒါဟာရနိရောဓာ**တိ တဿ ပစ္စယဿ နိရောဓာ။ **ဘူတမိဒံ နောဿူ** တိ ဘူတံ နု ခော ဣဒံ, န နု ခော ဘူတန္တိ။ **တဒါဟာရသမ္ဘဝံ နောဿူ** တိ တံ ဘူတံ ခန္ဓပဉ္စကံ ပစ္စယသမ္ဘဝံ နု ခော, န နု ခောတိ။ **တဒါဟာရနိရောဓာ**တိ တဿ ပစ္စယဿ နိရောဓာ။ **နိရောဓဓမ္မံ နောဿူ** တိ တံ ဓမ္မံ နိရောဓဓမ္မံ နု ခော, န နု ခောတိ။ **သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော** တိ ဣဒံ ခန္ဓပဉ္စကံ ဇာတံ ဘူတံ နိဗ္ဗတ္တန္တိ ယာထာဝသရသလက္ခဏတော ဝိပဿနာပညာယ သမ္မာ ပဿန္တဿ။ **ပညာယ သုဒိဋ္ဌန္တိ** ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိပဿနာပညာယ သုဋ္ဌု ဒိဋ္ဌံ။ ဧဝံ ယေ ယေ တံ ပုစ္ဆိ သလ္လက္ခေသုံ, တေသံ တေသံ ပဋိညံ ဂဏှန္တော ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ သပ္ပစ္စယဘာဝံ ဒဿေတိ။

ဣဒါနိ ယာယ ပညာယ တေဟိ တံ သပ္ပစ္စယံ သနိရောဓံ ခန္ဓပဉ္စကံ သုဒိဋ္ဌံ, တတ္ထ နိတ္တဏှာဘာဝံ ပုစ္ဆန္တော **ဣမံ စေ တုမှေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဒိဋ္ဌိ** န္တိ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ ။ သဘာဝဒဿနေန **ပရိသုဒ္ဓံ** ။ ပစ္စယဒဿနေန **ပရိယောဒာတံ။ အလ္လီယေထာ** တိ တဏှာဒိဋ္ဌီဟိ အလ္လီယိတွာ ဝိဟရေယျာထ။ **ကေလာယေထာ**တိ တဏှာဒိဋ္ဌီဟိ ကီဠမာနာ ဝိဟရေယျာထ ။ **ဓနာယေထာ**တိ ဓနံ ဝိယ ဣစ္ဆန္တာ ဂေဓံ အာပဇ္ဇေယျာထ။ **မမာယေထာ**တိ တဏှာဒိဋ္ဌီဟိ မမတ္တံ ဥပ္ပာဒေယျာထ။ **နိတ္ထရဏတ္ထာယ နော ဂဟဏတ္ထာယာ** တိ ယော သော မယာ စတုရောဃနိတ္ထရဏတ္ထာယ ကုလ္လူပမော ဓမ္မော ဒေသိတော, နော နိကန္တိဝသေန ဂဟဏတ္ထာယ။ အပိ နု တံ တုမှေ အာဇာနေယျာထာတိ။ ဝိပရိယာယေန သုက္ကပက္ခော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၄၀၂. ဣဒါနိ တေသံ ခန္ဓာနံ ပစ္စယံ ဒဿေန္တော, **စတ္တာရောမေ, ဘိက္ခဝေ, အာဟာရာ** တိအာဒိမာဟ, တမ္ပိ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ ယထာ ပန ဧကော ဣမံ ဇာနာသီတိ ဝုတ္တော, “န ကေဝလံ ဣမံ, မာတရမ္ပိဿ ဇာနာမိ, မာတု မာတရမ္ပီ”တိ ဧဝံ ပဝေဏိဝသေန ဇာနန္တော သုဋ္ဌု ဇာနာတိ နာမ။ ဧဝမေဝံ ဘဂဝါ န ကေဝလံ ခန္ဓမတ္တမေဝ ဇာနာတိ, ခန္ဓာနံ ပစ္စယမ္ပိ တေသမ္ပိ ပစ္စယာနံ ပစ္စယန္တိ ဧဝံ သဗ္ဗပစ္စယပရမ္ပရံ ဇာနာတိ။ သော တံ, ဗုဒ္ဓဗလံ ဒီပေန္တော ဣဒါနိ ပစ္စယပရမ္ပရံ ဒဿေတုံ, **ဣမေ စ, ဘိက္ခဝေ, စတ္တာရော အာဟာရာ** တိအာဒိမာဟ။ တံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **ဣတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ။ပေ.။ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတီ**တိ ဧတ္ထ ပန ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒကထာ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗာ ဘဝေယျ, သာ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝိတ္ထာရိတာဝ။

၄၀၃. **ဣမသ္မိံ သတိ ဣဒံ ဟောတီ** တိ ဣမသ္မိံ အဝိဇ္ဇာဒိကေ ပစ္စယေ သတိ ဣဒံ သင်္ခါရာဒိကံ ဖလံ ဟောတိ။ **ဣမဿုပ္ပါဒါ ဣဒံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ**တိ ဣမဿ အဝိဇ္ဇာဒိကဿ ပစ္စယဿ ဥပ္ပါဒါ ဣဒံ သင်္ခါရာဒိကံ ဖလံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တေနေတဟ – “ယဒိဒံ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ။ပေ.။ သမုဒယော ဟောတီ”တိ။ ဧဝံ ဝဋ္ဋံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဝိဝဋ္ဋံ ဒဿေန္တော, **အဝိဇ္ဇာယ တွေဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဝိဇ္ဇာယ တွေဝါ**တိ အဝိဇ္ဇာယ ဧဝ တု။ **အသေသဝိရာဂနိရောဓာ**တိ ဝိရာဂသင်္ခါတေန မဂ္ဂေန အသေသနိရောဓာ အနုပ္ပါဒနိရောဓာ။ **သင်္ခါရနိရောဓော** တိ သင်္ခါရာနံ အနုပ္ပါဒနိရောဓော ဟောတိ, ဧဝံ နိရုဒ္ဓါနံ ပန သင်္ခါရာနံ နိရောဓာ ဝိညာဏနိရောဓော ဟောတိ, ဝိညာဏာဒီနဉ္စ နိရောဓာ နာမရူပါဒီနိ နိရုဒ္ဓါနိယေဝ ဟောန္တီတိ ဒဿေတုံ **သင်္ခါရနိရောဓာ ဝိညာဏနိရောဓော** တိအာဒိံ ဝတွာ **ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓော ဟောတီ**တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ကေဝလဿာ** တိ သကလဿ, သုဒ္ဓဿ ဝါ, သတ္တဝိရဟိတဿာတိ အတ္ထော။ **ဒုက္ခက္ခန္ဓဿာ** တိ ဒုက္ခရာသိဿ။ **နိရောဓော ဟောတီ**တိ အနုပ္ပါဒော ဟောတိ။

၄၀၄. **ဣမသ္မိံ အသတီ** တိအာဒိ ဝုတ္တပဋိပက္ခနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄၀၇. ဧဝံ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ဣမံ ဒွါဒသင်္ဂပစ္စယဝဋ္ဋံ သဟ ဝိပဿနာယ မဂ္ဂေန ဇာနန္တဿ
ယာ ပဋိဗဒ္ဓာ ပဟီယတိ, တဿာ အဘာဝံ ပုစ္ဆန္တော **အပိ နု တုမှေ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဧဝံ ဇာနန္တ
တာ**တိ ဧဝံ သဟဝိပဿနာယ မဂ္ဂေန ဇာနန္တာ။ **ဧဝံ ပဿန္တာ** တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ပုဗ္ဗန္တ** န္တိ ပုရိမကောဋ္ဌာသံ,
အတီတခန္ဓဓာတုအာယတနာနီတိ အတ္ထော။ **ပဋိဓာဝေယျာထာ** တိ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန ပဋိဓာဝေယျာထ။ သေသံ
သဗ္ဗာသဝသုတ္တေ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။

ဣဒါနိ နေသံ တတ္ထ နိစ္စလဘာဝံ ပုစ္ဆန္တော, **အပိ နု တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ဧဝံ ဇာနန္တာ ဧဝံ ပဿန္တာ ဧဝံ ဝဒေ
ယျာထ, သတ္ထာ နော ဂရူ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဂရူ**တိ ဘာရိကော အကာမာ အနုဝတ္တိတဗ္ဗော ။ **သမဏော**တိ ဗုဒ္ဓ
သမဏော။ **အညံ သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိသေယျာထာ** တိ အယံ သတ္ထာ အမှာကံ ကိစ္စံ သာဓေတုံ န သက္ကောတီတိ အပိ နု
ဧဝံသညိနော ဟုတွာ အညံ ဗာဟိရကံ သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိသေယျာထ။ **ပုထုသမဏဗြာဟ္မဏာန** န္တိ ဧဝံသညိနော ဟုတွာ
တ ပုထူနံ တိတ္ထိယသမဏာနံ စေဝ ဗြာဟ္မဏာနဉ္စ။ **ဝတကောတူဟလမင်္ဂလာနီ** တိ ဝတသမာဒာနာနိ စ ဒိဋ္ဌိကုတူဟလာနိ
စ ဒိဋ္ဌသုတမုတမင်္ဂလာနိ စ။ **တာနိ သာရတော ပစ္စာဂစ္ဆေယျာထာ** တိ တာနိ သာရန္တိ ဧဝံသညိနော ဟုတွာ ပဋိအာ
ဂစ္ဆေယျာထ။ ဧဝံ နိဿဋ္ဌာနိ စ ပုန ဂဏှေယျာထာတိ အတ္ထော။ **သာမံ ဉာတ**န္တိ သယံ ဉာဏေန ဉာတံ။ **သာမံ
ဒိဋ္ဌ**န္တိ သယံ ပညာစက္ခုနာ ဒိဋ္ဌံ။ **သာမံ ဝိဒိတ**န္တိ သယံ ဝိဘာဝိတံ ပာကဋံ ကတံ။ **ဥပနီတာ ခော မေ တုမှေ**တိ မယာ, ဘိ
က္ခဝေ, တုမှေ ဣမိနာ သန္ဒိဋ္ဌိကာဒိသဘာဝေန ဓမ္မေန နိဗ္ဗာနံ ဥပနီတာ, ပာပိတာတိ အတ္ထော။ **သန္ဒိဋ္ဌိကော** တိ
အာဒီနမတ္ထော **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝိတ္ထာရိတော။ **ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ** န္တိ ဧတံ ဝစနမိဒံ တုမှေဟိ သာမံ ဉာတာဒိဘာ
ဝံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၄၀၈. **တိဏ္ဏံ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ** တိ ကသ္မာ အာရဒ္ဓံ? နနု ဟေဋ္ဌာ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋဝသေန ဒေသနာ မတ္ထကံ ပာ
ပိတာတိ? အာမ ပာပိတာ။ အယံ ပန ပာဋိယေက္ကော အနုသန္ဓိ, “အယဉှိ လောကသန္နိဝါသော ပဋိသန္ဓိသမ္မူဠ္ဟော, တဿ
သ သမ္မောဟဋ္ဌာနံ ဝိဒ္ဓံသေတွာ ပာကဋံ ကရိဿာမီ”တိ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ အပိစ ဝဋ္ဋမူလံ အဝိဇ္ဇာ, ဝိဝဋ္ဋမူလံ
ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒော, ဣတိ ဝဋ္ဋမူလံ အဝိဇ္ဇံ ဝိဝဋ္ဋမူလဉ္စ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒံ ဒဿေတွာပိ, “ပုန ဧကတရံ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋဝသေန ဒေသနံ မ
တ္ထကံ ပာပေဿာမီ”တိ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ **သန္နိပါတာ** တိ သမောဓာနေန ပိဏ္ဍဘာဝေန။ **ဂဗ္ဘဿာ** တိ
ဂဗ္ဘေ နိဗ္ဗတ္တနကသတ္တဿ။ **အဝက္ကန္တိ ဟောတီ** တိ နိဗ္ဗတ္တိ ဟောတိ။ ကတ္ထစိ ဟိ **ဂဗ္ဘော** တိ မာတုကုစ္ဆိ
ဝုတ္တော။ ယထာဟ –

> “ယမေကရတ္တိံ ပဌမံ, ဂဗ္ဘေ ဝသတိ မာဏဝေါ။
> အဗ္ဘုဋ္ဌိတောဝ သော ယာတိ, သ ဂစ္ဆံ န နိဝတ္တတီ”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၃၆၃)။

ကတ္ထစိ ဂဗ္ဘေ နိဗ္ဗတ္တနသတ္တော။ ယထာဟ – “ယထာ ခော, ပနာနန္ဒ, အညာ ဣတ္ထိကာ နဝ ဝါ ဒသ ဝါ
မာသေ ဂဗ္ဘံ ကုစ္ဆိနာ ပရိဟရိတွာ ဝိဇာယန္တီ”တိ (မ. နိ. ၃.၂၀၅)။ ဣဓ သတ္တော အဓိပ္ပေတော, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ
“ဂဗ္ဘဿ အဝက္ကန္တိ ဟောတီ”တိ။

ဣဓာတိ ဣမသ္မိံ သတ္တလောကေ။ **မာတာ စ ဥတုနီ ဟောတီ**တိ ဣဒံ ဥတုသမယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ မာတုဂါမဿ
ကိရ ယသ္မိံ ဩကာသေ အရက္ခော နိဗ္ဗတ္တတိ, တတ္ထ မဟတီ လောဟိတပီဠကာ သဏ္ဌဟိတွာ ဘိဇ္ဇိတွာ ပဂ္ဃရ
တိ, ဝတ္ထု သုဒ္ဓံ ဟောတိ, သုဒ္ဓေ ဝတ္ထုမှိ မာတာပိတူသု ဧကဝါရံ သန္နိပတိတေသု ယာဝ သတ္တ ဒိဝသာနိ ခေတ္တမေဝ
ဟောတိ။ တသ္မိံ သမယေ ဟတ္ထဂ္ဂါဟဝေဏိဂ္ဂါဟာဒိနာ အင်္ဂပရာမသနေနပိ အရက္ခော နိဗ္ဗတ္တတိယေဝ။ **ဂန္ဓဗ္ဗော**တိ တတ္ရူပဂသတ္တော။ **ပစ္စုပဋ္ဌိတော ဟောတီ** တိ န မာတာပိတူနံ သန္နိပါတံ ဩလောကယမာနော သမီပေ ဌိတော
ပစ္စုပဋ္ဌိတော နာမ ဟောတိ။ ကမ္မယန္တယန္တိတော ပန ဧကော သတ္တော တသ္မိံ ဩကာသေ နိဗ္ဗတ္တနကော ဟော
တီတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ **သံသယေနာ**တိ “အရောဂေါ နု ခေါ ဘဝိဿာမိ အဟံ ဝါ, ပုတ္တော ဝါ မေ”တိ ဧဝံ
မဟန္တေန ဇီဝိတသံသယေန။ **လောဟိတမေတံ ဟိ, ဘိက္ခဝေ** တိ တဒါ ကိရ မာတုလောဟိတံ တံ ဌာနံ သမ္ပတ္တံ ပုတ္တ
သိနေဟေန ပဏ္ဍရံ ဟောတိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ဝင်္ကက** န္တိ ကမအရကာနံ ကီဠနကံ ခုဒ္ဒကနင်္ဂလံ။ **ဃဋိကာ** ဝုစ္စတိ
ဒီဃဒဏ္ဍေန ရဿဒဏ္ဍကံ ပဟရဏကီဠာ။ **မောက္ခစိက** န္တိ သမ္ပရိဝတ္တကကီဠာ, အာကာသေ ဝါ ဒဏ္ဍကံ ဂဟေတွာ
တ ဘူမိယံ ဝါ သီသံ ဌပေတွာ ဟေဋ္ဌုပရိယဘာဝေန ပရိဝတ္တနကီဠနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **စိင်္ဂုလကံ** ဝုစ္စတိ တာလ

ပဏ္ဏာဒီဟိ ကတံ တတပ္ပဟာရေန ပရိဗ္ဘမနစက္ကံ။ **ပတ္တာဠှကံ** ဝုစ္စတိ ပဏ္ဏနာဠိကာ, တာယ တလိကာဒီနိ မိနန္တာ ကီဠန္တိ။ **ရထက**န္တိ ခုဒ္ဒကရထံ။ **ဓနုကမ္ပိ** ခုဒ္ဒကဓနုမေဝ။

၄၀၉. **သာရဇ္ဇတီ**တိ ရာဂံ ဥပ္ပာဒေတိ။ **ဗျာပဇ္ဇတီ**တိ ဗျာပာဒံ ဥပ္ပာဒေတိ။ **အနုပဋ္ဌိတကာယသတီ**တိ ကာယေ သတိ ကာယသတိ, တံ အနုပဋ္ဌပေတွာတိ အတ္ထော။ **ပရိတ္တစေတသော**တိ အကုသလစိတ္တော။ **ယတ္ထဿ တေ ပာပကာ**တိ ယဿံ ဖလသမာပတ္တိယံ ဧတေ နိရုဇ္ဈန္တိ, တံ န ဇာနာတိ နာဓိဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ **အနုရောဓဝိရောဓ**န္တိ ရာဂဉ္စေဝ ဒောသဉ္စ။ **အဘိနန္ဒတီ**တိ တဏှာဝသေန အဘိနန္ဒတိ, တဏှာဝသေနေဝ အဟော သုခန္တိအာဒီနိ ဝဒန္တော အဘိဝဒတိ။ **အဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတီ**တိ တဏှာအဇ္ဈောသာနဂဟဏေန ဂိလိတွာ ပရိနိဋ္ဌပေတွာ ဂဏှာတိ။ သုခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ အဘိနန္ဒတု, ဒုက္ခံ ကထံ အဘိနန္ဒတီတိ? "အဟံ ဒုက္ခိတော မမ ဒုက္ခ"န္တိ ဂဏှန္တော အဘိနန္ဒတိ နာမ။ **ဥပ္ပဇ္ဇတိ နန္ဒီ**တိ တဏှာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **တဒုပာဒာန**န္တိ သာဝ တဏှာ ဂဟဏဋ္ဌေန ဥပာဒာနံ နာမ။ တဿ ဥပာဒာနပစ္စယာ ဘဝေါ။ပေ.။ သမုဒယော ဟောတီတိ, ဣဒဉှိ ဘဂဝတာ ပုန ဧကဝါရံ ဒွိသန္ဓိ တိသင်္ခေပံ ပစ္စယာကာရဝဋ္ဋံ ဒဿိတံ။

၄၁၀-၄. ဣဒါနိ ဝိဝဋ္ဋံ ဒဿေတုံ **ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အပ္ပမာဏစေတသော**တိ အပ္ပမာဏံ လောကုတ္တရံ စေတော အဿာတိ အပ္ပမာဏစေတသော, မဂ္ဂစိတ္တသမင်္ဂီတိ အတ္ထော။ **ဣမံ ခော မေ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, သံခိတ္တေန တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိံ ဓာရေထာ**တိ, ဘိက္ခဝေ, ဣမံ သံခိတ္တေန ဒေသိတံ မယှံ, တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိဒေသနံ တုမှေ နိစ္စကာလံ ဓာရေယျာထ မာ ပမဇ္ဇေယျာထ။ ဒေသနာ ဟိ ဧတ္ထ ဝိမုတ္တိပဋိလာဘဟေတုတော **ဝိမုတ္တီ**တိ ဝုတ္တာ။ **မဟာတဏှာဇာလတဏှာသင်္ဃာဋပဋိမုက္က**န္တိ တဏှာဝ သံသိဗ္ဗိတဋ္ဌေန မဟာတဏှာဇာလံ, သင်္ဃဋိတဋ္ဌေန သင်္ဃာဋန္တိ ဝုစ္စတိ; ဣတိ ဣမသ္မိံ မဟာတဏှာဇာလေ တဏှာသင်္ဃာဋေ စ ဣမံ သာတိံ ဘိက္ခုံ ကေဝဋ္ဋပုတ္တံ ပဋိမုက္ကံ ဓာရေထ။ အနုပဝိဋ္ဌော အန္တောဂဓောတိ နံ ဓာရေထာတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မဟာတဏှာသင်္ခယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. မဟာအဿပုရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၁၅. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ မဟာအဿပုရသုတ္တံ။ တတ္ထ **အင်္ဂေသူ**တိ အင်္ဂါ နာမ ဇာနပဒိနော ရာဇကုမာရာ, တေသံ နိဝါသော ဧကောပိ ဇနပဒေါ ရုဠှီသဒ္ဒေန "အင်္ဂါ"တိ ဝုစ္စတိ, တသ္မိံ အင်္ဂေသု ဇနပဒေ။ **အဿပုရံ နာမ အင်္ဂါနံ နိဂမော**တိ **အဿပုရ**န္တိ နဂရနာမေန လဒ္ဓဝေါဟာရော အင်္ဂါနံ ဇနပဒဿ ဧကော နိဂမော, တံ ဂေါစရဂါမံ ကတွာ ဝိဟရတီတိ အတ္ထော။ **ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစာ**တိ ဧတံ "သမဏာ သမဏာတိ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဇနော သဉ္ဇာနာတီ"တိ အာဒိဝစနမဝေါစ။

ကသ္မာ ပန ဧဝံ အဝေါစာတိ။ တသ္မိံ ကိရ နိဂမေ မနုဿာ သဒ္ဓါ ပသန္နာ ဗုဒ္ဓမာမကာ ဓမ္မမာမကာ သင်္ဃမာမကာ, တဒဟုပဗ္ဗဇိတသာမဏေရမ္ပိ ဝဿသတိကတ္ထေရသဒိသံ ကတွာ ပဿန္တိ; ပုဗ္ဗဏှသမယံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသန္တံ ဒိသွာ ဗီဇနင်္ဂလာဒီနိ ဂဟေတွာ ခေတ္တံ ဂစ္ဆန္တာပိ, ဖရသုအာဒီနိ ဂဟေတွာ အရညံ ပဝိသန္တာပိ တာနိ ဥပကရဏာနိ နိက္ခိပိတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ နိသီဒနဋ္ဌာနံ အာသနသာလံ ဝါ မဏ္ဍပံ ဝါ ရုက္ခမူလံ ဝါ သမ္မဇ္ဇိတွာ အာသနာနိ ပညပေတွာ အရဇဟာနီယံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ နိသီဒါပေတွာ ယာဂုခဇ္ဇကာဒီနိ ဒတွာ ကတ ဘတ္တကိစ္စံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဥယျောဇေတွာ တတော တာနိ ဥပကရဏာနိ အာဒာယ ခေတ္တံ ဝါ အရညံ ဝါ ဂန္တွာ အတ္တနော ကမ္မာနိ ကရောန္တိ, ကမ္မန္တဋ္ဌာနေပိ နေသံ အညာ ကထာ နာမ နတ္ထိ။ စတ္တာရော မဂ္ဂဋ္ဌာ စတ္တာရော ဖလဋ္ဌာတိ အဋ္ဌ ပုဂ္ဂလာ အရိယသင်္ဃော နာမ; တေ "ဧဝရူပေန သီလေန, ဧဝရူပေန အာစာရေန, ဧဝရူပါယ ပဋိပတ္တိယာ သမန္နာဂတာ လဇ္ဇိနော ပေသလာ ဥဠာရဂုဏာ"တိ ဘိက္ခုသင်္ဃဿေဝ ဝဏ္ဏံ ကထေန္တိ။ ကမ္မန္တဋ္ဌာနတော အာဂန္တွာ ဘုတ္တသာယမာသာ ဃရဒွါရေ နိသိန္နာပိ, သယနိဃရံ ပဝိသိတွာ နိသိန္နာပိ ဘိက္ခုသင်္ဃဿေဝ ဝဏ္ဏံ

ကထေန္တိ။ ဘဂဝါ တေသံ မနုဿာနံ နိပစ္စကာရံ ဒိသွာ ဘိက္ခူသင်္ဃံ ပိဏ္ဍာယ စာရိကံ ဝါ ပစၥယနေ နိယောဇေတွာ တေဒ တေစ။

ယေ ဓမ္မာ သမဏကရဏာ စ ဗြာဟ္မဏကရဏာ စာ တိ ယေ ဓမ္မာ သမာဒါယ ပရိပူရိတာ သမိတပါပသမဏဉ္စ ဗာဟိတပါပဗြာဟ္မဏဉ္စ ကရောန္တီတိ အတ္ထော။ ''တီဏိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, သမဏဿ သမဏိယာနိ သမဏကရဏီယာနိ ။ ကတမာနိ တီဏိ? အဓိသီလသိက္ခာသမာဒါနံ, အဓိစိတ္တသိက္ခာသမာဒါနံ , အဓိပညာသိက္ခာသမာဒါန''န္တိ (အ. နိ. ၃.၈၂) ဧတ္ထ ပန သမဏေန ကတ္တဗ္ဗဓမ္မာ ဝုတ္တာ။ တေပိ စ သမဏကရဏာ ဟောန္တိယေဝ။ ဣဓ ပန ဟိရောတ္တပ္ပာဒိဝသေန ဒေသနာ ဝိတ္ထာရိတာ။ **ဧဝံ နော အယံ အမှာကန္တိ ဧတ္ထ** **နော**တိ နိပါတမတ္တံ။ ဧဝံ အယံ အမှာကန္တိ အတ္ထော။ **မဟပ္ဖလာ မဟာနိသံသာ** တိ ဥဘယမ္ပိ အတ္ထတော ဧကမေဝ။ **အဝဉ္ဈာ** တိ အမောဃာ။ **သဖလာ**တိ အယံ တဿေဝ အတ္ထော။ ယဿာ ဟိ ဖလံ နတ္ထိ, သာ ဝဉ္ဈာ နာမ ဟောတိ။ **သဥဒြယာ** တိ သဝဍ္ဎိ, ဣဒံ သဖလတာယ ဝေဝစနံ။ **ဧဝဉှိ ဝေ, ဘိက္ခဝေ, သိက္ခိတဗ္ဗ** န္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဧဝံ တုမှေဟိ သိက္ခိတဗ္ဗံ။ ဣတိ ဘဂဝါ ဣမိနာ ဧတ္တကေန ဌာနေန ဟိရောတ္တပ္ပာဒီနံ ဓမ္မာနံ ဝဏ္ဏံ ကထေသိ။ ကသ္မာ? ဝစနပထပစ္စိန္ဒနတ္ထံ။ သစေ ဟိ ကောစိ အစိရပဗ္ဗဇိတော ဗာလဘိက္ခု ဧဝံ ဝဒေယျ – ''ဘဂဝါ ဟိရောတ္တပ္ပာဒိဓမ္မေ သမာဒါယ ဝတ္တထာတိ ဝဒတိ, ကော နု ခော တေသံ သမာဒါယ ဝတ္တနေ အာနိသံသော''တိ? တဿ ဝစနပထပစ္စိန္ဒနတ္ထံ။ အယဉ္စ အာနိသံသော, ဣမေ ဟိ ဓမ္မာ သမာဒါယ ပရိပူရိတာ သမိတပါပသမဏံ နာမ ဗာဟိတပါပဗြာဟ္မဏံ နာမ ကရောန္တိ, စတုပစ္စယလာဘံ ဥပ္ပာဒေန္တိ, ပစ္စယဒါယကာနံ မဟပ္ဖလတံ သမ္ပာဒေန္တိ, ပဗ္ဗဇ္ဇံ အဝဉ္ဈံ သဖလံ သဥဒြယံ ကရောန္တီတိ ဝဏ္ဏံ အဘာသိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပော။ ဝိတ္ထာရတော ပန ဝဏ္ဏကထာ သတိပဋ္ဌာနေ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃၇၃; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃၇၃) ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၄၁၆. ဟိရောတ္တပ္ပေနာ တိ ''ယံ ဟိရီယတိ ဟိရီယိတဗ္ဗေန, ဩတ္တပ္ပတိ ဩတ္တပ္ပိတဗ္ဗေနာ''တိ (ဓ. သ. ၁၃၃၁) ဧဝံ ဝိတ္ထာရိတာယ ဟိရိယာ စေဝ ဩတ္တပ္ပေန စ။ အပိစေတ္ထ အဇ္ဈတ္တသမုဋ္ဌာနာ **ဟိရီ,** ဗဟိဒ္ဓာသမုဋ္ဌာနံ **ဩတ္တပ္ပံ**။ အတ္တာဓိပတေယျာ ဟိရီ, လောကာဓိပတေယျံ ဩတ္တပ္ပံ။ လဇ္ဇာသဘာဝသဏ္ဌိတာ ဟိရီ, ဘယသဘာဝသဏ္ဌိတံ ဩတ္တပ္ပံ, ဝိတ္ထာရကထာ ပနေတ္ထ သဗ္ဗာကာရေန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တာ။ အပိစ ဣမေ ဒွေ ဓမ္မာ လောကံ ပါလနတော **လောကပါလဓမ္မာ** နာမာတိ ကထိတာ။ ယထာဟ – ''ဒွေမေ, ဘိက္ခဝေ, သုက္ကာ ဓမ္မာ လောကံ ပါလေန္တိ။ ကတမေ ဒွေ? ဟိရီ စ ဩတ္တပ္ပဉ္စ ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒွေ သုက္ကာ ဓမ္မာ လောကံ ပါလေန္တိ။ ဣမေ စ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒွေ သုက္ကာ ဓမ္မာ လောကံ န ပါလေယျုံ, နယိဓ ပညာယေထ, 'မာတာ'တိ ဝါ, 'မာတုစ္ဆာ'တိ ဝါ, 'မာတုလာနီ'တိ ဝါ, 'အာစရိယဘရိယာ'တိ ဝါ, 'ဂရူနံ ဒါရာ'တိ ဝါ, သမ္ဘေဒံ လောကော အဂမိဿ, ယထာ အဇေဠကာ ကုက္ကုဋသူကရာ သောဏသိင်္ဂါလာ''တိ (အ. နိ. ၂.၉)။ ဣမေယေဝ ဇာတကေ ''ဒေဝဓမ္မာ''တိ ကထိတာ။ ယထာဟ –

''ဟိရိဩတ္တပ္ပသမ္ပန္နာ ၊ သုက္ကဓမ္မသမာဟိတာ။
သန္တော သပ္ပုရိသာ လောကေ၊ ဒေဝဓမ္မာတိ ဝုစ္စရေ''တိ။ (ဇာ. ၁.၁.၆)။

မဟာစုန္ဒတ္ထေရဿ ပန ကိလေသသလ္လေခနပဋိပဒာတိ ကတွာ ဒဿိတာ။ ယထာဟ – ''ပရေ အဟိရိကာ ဘဝိဿန္တိ, မယမေတ္ထ ဟိရိမနာ ဘဝိဿာမာတိ သလ္လေခော ကရဏီယော။ ပရေ အနောတ္တာပီ ဘဝိဿန္တိ, မယမေတ္ထ ဩတ္တာပီ ဘဝိဿာမာတိ သလ္လေခော ကရဏီယော''တိ (မ. နိ. ၁.၈၃)။ ဣမေဝ မဟာကဿပတ္ထေရဿ ဩဝါဒူပသမ္ပဒာတိ ကတွာ ဒဿိတာ။ ဝုတ္တဉှေတံ – ''တသ္မာ တိဟ တေ, ကဿပ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ, တိဗ္ဗံ မေ ဟိရောတ္တပ္ပံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဘဝိဿတိ ထေရေသု နဝေသု မဇ္ဈိမေသူတိ။ ဧဝဉှိ ဝေ, ကဿပ, သိက္ခိတဗ္ဗ''န္တိ (သံ. နိ. ၂.၁၅၄)။ ဣဓ ပနေတေ **သမဏဓမ္မာ နာမာ** တိ ဒဿိတာ။

ယသ္မာ ပန ဧတ္တာဝတာ သာမညတ္ထော မတ္ထကံ ပတ္တော နာမ ဟောတိ, တသ္မာ အပရေပိ သမဏကရဏဓမ္မေ ဒဿေတုံ **သိယာ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, တုမှာက** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သာမညတ္ထော** တိ သံယုတ္တကေ တာဝ, ''ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သာမညံ? အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ။ သေယျထိဒံ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ.။ သမ္မာသမာဓိ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သာမညံ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သာမညတ္ထော? ယော, ဘိက္ခဝေ, ရာဂက္ခယော ဒောသက္ခယော မောဟက္ခယော, အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သာမညတ္ထော''တိ (သံ. နိ. ၅.၃၆) မဂ္ဂေါ

‘‘သာမညာ’’န္တိ, ဖလနိဗ္ဗာနာနိ ‘‘သာမညတ္ထော’’တိ ဝုတ္တာနိ။ ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ မဂ္ဂမ္ပိ ဖလမ္ပိ ဧကတော ကတွာ သာမညတ္ထော ကထိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အာရောစယာမီ**တိ ကထေမိ။ **ပဋိဝေဒယာမီ**တိ ဇာနာပေမိ။

၄၁၇. ပရိသုဒ္ဓေ နော ကာယသမာစာရော တိ ဧတ္ထ ကာယသမာစာရော ပရိသုဒ္ဓော အပရိသုဒ္ဓောတိ ဒုဝိဓော။ ယော ဟိ ဘိက္ခု ပာဏံ ဟနတိ အဒိန္နံ အာဒိယတိ, ကာမေသု မိစ္ဆာ စရတိ, တဿ ကာယသမာစာရော အပရိသုဒ္ဓေါ နာမ, အယံ ပန ကမ္မပထဝသေနေဝ တရိတော။ ယော ပန ဟတ္ထိနာ ဝါ လေဍ္ဍုနာ ဝါ ဒဏ္ဍေန ဝါ သတ္ထေန ဝါ ပရံ ပဟရတိ ဝိဟေဌေတိ, တဿ ကာယသမာစာရော အပရိသုဒ္ဓေါ နာမ, အယမ္ပိ သိက္ခာပဒဗဒ္ဓေနေဝ ပဋိက္ခိတ္တော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဥဘယမ္ပေတံ အကထေတွာ ပရမသလ္လေခေါ နာမ ကထိတော။ ယော ဟိ ဘိက္ခု ဟနိယဃဋ္ဋေ ဝါ ဟနိယံ ပိဝန္တာနံ, ပတ္တေ ဝါ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇန္တာနံ ကာကာနံ နိဝာရဏတ္ထဝသေန ဟတ္ထံ ဝါ ဒဏ္ဍံ ဝါ လေဍ္ဍုံ ဝါ ဥက္ခိပတိ, တဿ ကာယသမာစာရော အပရိသုဒ္ဓေါ။ ဝိပရီတော ပရိသုဒ္ဓေါ နာမ။ **ဥတ္တာနော** တိ ဥဂ္ဂတော ပာကဋော။ **ဝိဝဋော**တိ အနာဝဋော အသဉ္ဆန္နော။ ဥဘယေနာပိ ပရိသုဒ္ဓတံယေဝ ဒီပေတိ။ **န စ ဆိဒ္ဒဝါ** တိ သဒါ ဧကသဒိသော အန္တရန္တရေ ဆိဒ္ဒရဟိတော။ **သံဝုတော**တိ ကိလေသာနံ ဒွါရ ပိဒဟနေန ပိဒဟိတော, န ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒနတ္ထာယ။

၄၁၈. ဝစီသမာစာရေပိ ယော ဘိက္ခု မုသာ ဝဒတိ, ပိသုဏံ ကထေတိ, ဖရုသံ ဘာသတိ, သမ္ဖံ ပလပတိ, တဿ ဝစီသမာစာရော အပရိသုဒ္ဓေါ နာမ။ အယံ ပန ကမ္မပထဝသေန တရိတော။ ယော ပန ဂဟပတိကာတိ ဝါ အသာတိ ဝါ ပေသ္သာတိ ဝါ အာဒီဟိ ခုံသေန္တော ဝဒတိ, တဿ ဝစီသမာစာရော အပရိသုဒ္ဓေါ နာမ။ အယံ ပန သိက္ခာပဒဗဒ္ဓေနေဝ ပဋိက္ခိတ္တော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဥဘယမ္ပေတံ အကထေတွာ ပရမသလ္လေခေါ နာမ ကထိတော။ ယော ဟိ ဘိက္ခု ဒဟရေန ဝါ သာမဏေရေန ဝါ, ‘‘ကစ္စိ, ဘန္တေ, အမှာကံ ဥပဇ္ဈာယံ ပဿထာ’’တိ ဝုတ္တေ, သမ္ဗဟုလာ, အာဝုသော, ဘိက္ခုဘိက္ခုနိယော ဧကသ္မိံ ပဒေသေ ဝိစရိံသု, ဥပဇ္ဈာယော တေ ဝိက္ကာယိကသာကကဘဏ္ဍိကံ ဥက္ခိပိတွာ ဂတော ဘဝိ ဿတီ’’တိအာဒိနာ နယေန ဟသာဓိပ္ပာယောပိ ဧဝရူပံ ကထံ ကထေတိ, တဿ ဝစီသမာစာရော အပရိသုဒ္ဓေါ။ ဝိပရီတော ပရိသုဒ္ဓေါ နာမ။

၄၁၉. မနောသမာစာရေ ယော ဘိက္ခု အဘိဇ္ဈာလု ဗျာပန္နစိတ္တော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ, တဿ မနောသမာစာရော အပရိသုဒ္ဓေါ နာမ။ အယံ ပန ကမ္မပထဝသေနေဝ တရိတော။ ယော ပန ဥပနိက္ခိတ္တံ ဇာတရူပရဇတံ သာဒိယတိ, တဿ မနောသမာစာရော အပရိသုဒ္ဓေါ နာမ။ အယမ္ပိ သိက္ခာပဒဗဒ္ဓေနေဝ ပဋိက္ခိတ္တော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဥဘယမ္ပေတံ အကထေတွာ ပရမသလ္လေခေါ နာမ ကထိတော။ ယော ပန ဘိက္ခု ကာမဝိတက္ကံ ဝါ ဗျာပါဒဝိတက္ကံ ဝါ ဝိဟိံသာဝိတက္ကံ ဝါ ဝိတက္ကေတိ, တဿ မနောသမာစာရော အပရိသုဒ္ဓေါ။ ဝိပရီတော ပရိသုဒ္ဓေါ နာမ။

၄၂၀. အာဇီဝသ္မိံ ယော ဘိက္ခု အာဇီဝဟေတု ဝေဇ္ဇကမ္မံ ပဟိဏဂမနံ ဂဏ္ဍဖာလနံ ကရောတိ, အရုမက္ခနံ ဒေတိ, တေလံ ပစတီတိ ဧကဝီသတိအနေသနာဝသေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ။ ယော ဝါ ပန ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇတိ, တဿ အာဇီဝေါ အပရိသုဒ္ဓေါ နာမ။ အယံ ပန သိက္ခာပဒဗဒ္ဓေနေဝ ပဋိက္ခိတ္တော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဥဘယမ္ပေတံ အကထေတွာ ပရမသလ္လေခေါ နာမ ကထိတော။ ယော ဟိ ဘိက္ခု သပ္ပိနဝနီတတေလမဓုဖာဏိတာဒီနိ လဘိတွာ, ‘‘သွေဝ ဝါ ပုနဒိဝသေ ဝါ ဘဝိဿတီ’’တိ သန္နိဓိကာရကံ ပရိဘုဉ္ဇတိ, ယော ဝါ ပန နိမ္ဗင်္ကုရာဒီနိ ဒိသွာ သာမဏေရံ ဝဒတိ – ‘‘အံ့က္ကရေ ခါဒထာ’’တိ, သာမဏေရာ ထေရော ခါဒိတုကာမောတိ ကပ္ပိယံ ကတွာ ဒေန္တိ, ဒဟရေ ပန သာမဏေရေ ဝါ ဟနိယံ ပိဝထ, အာဝုသောတိ ဝဒတိ, တေ ထေရော ဟနိယံ ပိဝိတုကာမောတိ ဟနိယသင်္ခံ ခေါဝိတွာ ဒေန္တိ, တမ္ပိ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အာဇီဝေါ အပရိသုဒ္ဓေါ နာမ ဟောတိ။ ဝိပရီတော ပရိသုဒ္ဓေါ နာမ။

၄၂၂. **မတ္တညူ** တိ ပရိယေသနပဋိဂ္ဂဟဏပရိဘောဂေသု မတ္တညူ, ယုတ္တညူ, ပမာဏညူ။

၄၂၃. **ဇာဂရိယမနုယုတ္တာ** တိ ရတ္တိန္ဒိဝံ ဆ ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ ဧကသ္မိံ ကောဋ္ဌာသေ နိဒ္ဒာယ ဩကာသံ ဒတွာ ပဉ္စ ကောဋ္ဌာသေ ဇာဂရိယမ္ဟိ ယုတ္တာ ပယုတ္တာ။ **သီဟသေယျ** န္တိ ဧတ္ထ ကာမဘောဂိသေယျာ, ပေတသေယျာ, သီဟသေယျာ, တထာဂတသေယျာတိ စတဿော သေယျာ။ တတ္ထ ‘‘ယေဘုယျေန, ဘိက္ခဝေ, ကာမဘောဂီ သတ္တာ ဝါမေန ပဿေန သေန္တီ’’တိ (အ. နိ. ၄.၂၄၆) အယံ **ကာမဘောဂိသေယျာ,** တေသု ဟိ ယေဘုယျေန ဒက္ခိဏပဿေန သယာနော နာမ နတ္ထိ။

“ယေဘုယ္យေန, ဘိက္ခဝေ, ပေတာ ဥတ္တာနာ သေန္တိ”တိ (အ. နိ. ၄.၂၄၆) အယံ **ပေတသေယ္ယာ,** ပေတာ ဟိ အပ္ပမံသလောဟိတတ္တာ အဋ္ဌိသင်္ဃာတဇဋိတာ ဧကေန ပဿေန သယိတုံ န သက္ကောန္တိ, ဥတ္တာနာဝ သေန္တိ။

“ယေဘုယ္យေန, ဘိက္ခဝေ, သီဟော မိဂရာဇာ နင်္ဂုဋ္ဌံ အန္တရသတ္ထိမ္ဟိ အနုပက္ခိပိတ္ဝာ ဒက္ခိဏေန ပဿေန သေတီ”တိ (အ. နိ. ၄.၂၄၆) အယံ **သီဟသေယ္ယာ** ။ တေဇုဿဒတ္တာ ဟိ သီဟော မိဂရာဇာ ဒွေ ပုရိမပာဒေ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ပစ္ဆိမပာဒေ ဧကသ္မိံ ဌပေတွာ နင်္ဂုဋ္ဌံ အန္တရသတ္ထိမ္ဟိ ပက္ခိပိတွာ ပုရိမပာဒပစ္ဆိမပာဒနင်္ဂုဋ္ဌာနံ ဌိတောကာသံ သလ္လက္ခေတွာ ဒွိန္နံ ပုရိမပာဒာနံ မတ္ထကေ သီသံ ဌပေတွာ သယတိ ။ ဒိဝသမ္ပိ သယိတွာ ပဗုဇ္ဈမာနော န ဥတ္တသန္တော ပဗုဇ္ဈတိ။ သီသံ ပန ဥက္ခိပိတွာ ပုရိမပာဒာနံ ဌိတောကာသံ သလ္လက္ခေတိ။ သစေ ကိဉ္စိ ဌာနံ ဝိဇဟိတွာ ဌိတံ ဟောတိ, “နယိဒံ တုယှံ ဇာတိယာ, န သူရဘာဝဿ စ အနုရူပ”န္တိ အနတ္တမနော ဟုတွာ တတ္ထေဝ သယတိ, န ဂေါစရာယ ပက္ကမတိ။ အဝိဇဟိတွာ ဌိတေ ပန “တုယှံ ဇာတိယာ သူရဘာဝဿ စ အနုရူပမိဒ”န္တိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော ဥဋ္ဌာယ သီဟဝိဇမ္ဘိတံ ဝိဇမ္ဘိတွာ ကေသရဘာရံ ဝိဓုနိတွာ တိက္ခတ္တုံ သီဟနာဒံ နဒိတွာ ဂေါစရာယ ပက္ကမတိ။ စတုတ္ထဇ္ဈာနသေယ္ယာ ပန **တထာဂတသေယ္ယာ** တိ ဝုစ္စတိ။ တာသု ဣဓ သီဟသေယ္ယာ အာဂတာ။ အယဉှိ တေဇုဿဒဣရိယာပထတ္တာ ဥတ္တမသေယ္ယာ နာမ။ **ဟဒေ ဟဒန္တိ** ဒက္ခိဏပာဒေ ဝါမပာဒံ။ **အစ္စာဓာယာ** တိ အတိအာဓာယ ဤသကံ အတိက္ကမ္မ ဌပေတွာ, ဂေါပ္ဖကေန ဟိ ဂေါပ္ဖကေ, ဇာဏုနာ ဝါ ဇာဏုမ္ဟိ သင်္ဃဋ္ဋိယမာနေ အဘိဏှံ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ န ဟောတိ, သေယ္ယာ အဖာသုကာ ဟောတိ။ ယထာ ပန န သင်္ဃဋ္ဋေတိ, ဧဝံ အတိက္ကမ္မ ဌပိတေ ဝေဒနာ နုပ္ပဇ္ဇတိ, စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ, သေယ္ယာ ဖာသုကာ ဟောတိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။

၄၂၅. **အဘိဇ္ဈံ လောကေ** တိအာဒိ စူဠဟတ္ထိပဒေ ဝိတ္ထာရိတံ။

၄၂၆. ယာ ပနာယံ **သေယ္ယထာပိ, ဘိက္ခဝေ** တိ ဥပမာ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **ဣဏံ အာဒါယာ**တိ ဝဍ္ဎိယာ ဓနံ ဂဟေတွာ။ **ဗျန္တိံ ကရေယ္ယာ** တိ ဝိဂတန္တံ ကရေယ္ယ။ ယထာ တေသံ ကာကဏိကမတ္တောပိ ပရိယန္တော နာမ နာဝသိဿတိ, ဧဝံ ကရေယ္ယ, သဗ္ဗသော ပဋိနိယ္យာတေယ္ယာတိ အတ္ထော။ **တတောနိဒါနန္တိ** အာဏဏျနိဒါနံ။ သော ဟိ အဏဏောမှီတိ အာဝဇ္ဇန္တော ဗလဝပါမောဇ္ဇံ လဘတိ, ဗလဝသောမနဿမဓိဂစ္ဆတိ။ တေန ဝုတ္တံ – “လဘေထ ပါမောဇ္ဇံ, အဓိဂစ္ဆေယ္ယ သောမနဿ”န္တိ။

ဝိသဘာဂဝေဒနုပ္ပတ္တိယာ ကကစေနေဝ စတုဣရိယာပထံ ဆိန္ဒန္တော အာဗာဓတီတိ အာဗာဓော, သွာဿ အတ္ထီတိ **အာဗာဓိကော**။ တံသမုဋ္ဌာနေန ဒုက္ခေန **ဒုက္ခိတော။ အဓိမတ္တဂိလာနော** တိ ဗာဠှဂိလာနော။ **နစ္ဆာဒေယ္ယာ** တိ အဓိမတ္တဗ္ယာဓိပရေတတာယ န ရုစ္စေယ္ယ။ **ဗလမတ္တာ** တိ ဗလမေဝ, ဗလဉ္စဿ ကာယေ န ဘဝေယ္ယာတိ အတ္ထော။ **တတောနိဒါနန္တိ** အာရောဂျနိဒါနံ, တဿ ဟိ အရောဂေါမှီတိ အာဝဇ္ဇယတော တဒုဘယံ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ – “လဘေထ ပါမောဇ္ဇံ, အဓိဂစ္ဆေယ္ယ သောမနဿ”န္တိ။ **န စဿ ကိဉ္စိ ဘောဂါနံ ဝယော** တိ ကာကဏိကမတ္တမ္ပိ ဘောဂါနံ ဝယော န ဘဝေယ္ယ။ **တတောနိဒါနန္တိ** ဗန္ဓနာမောက္ခနိဒါနံ, သေသံ ဝုတ္တနယေနေဝ သဗ္ဗပဒေသု ယောဇေတဗ္ဗံ။ **အနတ္တာဓီနော** တိ န အတ္တနိ အဓီနော, အတ္တနော ရုစိယာ ကိဉ္စိ ကာတုံ န လဘတိ။ **ပရာဓီနော**တိ ပရေသု အဓီနော, ပရဿေဝ ရုစိယာ ပဝတ္တတိ။ **န ယေန ကာမံ ဂမော**တိ ယေန ဒိသာဘာဂေနဿ ကာမော ဟောတိ။ ဣစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဂမနာယ, တေန ဂန္တုံ န လဘတိ။ **ဒာသဗ္ယာ** တိ ဒာသဘာဝါ။ **ဘုဇိဿော** တိ အတ္တနော သန္တကော ။ **တတောနိဒါနန္တိ** ဘုဇိဿနိဒါနံ။ **ကန္တာရဒ္ဓါနမဂ္ဂ** န္တိ ကန္တာရံ အဒ္ဓါနမဂ္ဂံ, နိရုဒကံ ဒီဃမဂ္ဂန္တိ အတ္ထော။ **တတောနိဒါနန္တိ** ခေမန္တဘူမိနိဒါနံ။

ဣမေ ပဉ္စ နီဝရဏေ အပ္ပဟီနေတိ ဧတ္ထ ဘဂဝါ အပ္ပဟီနံ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ ဣဏသဒိသံ, သေသာနိ ရောဂါဒိသဒိသာနိ ကတွာ ဒဿေတိ။ တတြာယံ သဒိသတာ – ယော ဟိ ပရေသံ ဣဏံ ဂဟေတွာ ဝိနာသေတိ။ သော တေဟိ ဣဏံ ဒေဟီတိ ဝုစ္စမာနောပိ ဖရုသံ ဝုစ္စမာနောပိ ဗဇ္ဈမာနောပိ ပဟရိယမာနောပိ ကိဉ္စိ ပဋိဗာဟိတုံ န သက္ကောတိ, သဗ္ဗံ တိတိက္ခတိ, တိတိက္ခာကာရဏဉှိဿ တံ ဣဏံ ဟောတိ။ ဧဝမေဝံ ယော ယမှိ ကာမစ္ဆန္ဒေန ရဇ္ဇတိ, တဏှာဂဟဏေန တံ ဝတ္ထုံ ဂဏှာတိ, သော တေန ဖရုသံ ဝုစ္စမာနောပိ ဗဇ္ဈမာနောပိ ပဟရိယမာနောပိ သဗ္ဗံ တိတိက္ခတိ။ တိတိက္ခာကာရဏဉှိဿ သော ကာမစ္ဆန္ဒော ဟောတိ ဃရသာမိကေဟိ ဝဓီယမာနာနံ ဣတ္ထီနံ ဝိယာတိ။ ဧဝံ ဣဏံ ဝိယ **ကာမစ္ဆန္ဒော** ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ယထာ ပန ပိတ္တရောဂါတုရော မဓုသက္ကရာဒီသုပိ ဒိန္နေသု ပိတ္တရောဂါတုရတာယ တေသံ ရသံ န ဝိန္ဒတိ, တိတ္တကံ တိတ္တကန္တိ ဥဂ္ဂိရတိယေဝ။ ဧဝမေဝံ ဗျာပန္နစိတ္တော ဟိတကာမေဟိ အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ဩဝဒီယမာနော ဩဝါဒံ န ဂဏှာတိ, “အတိဝိယ မေ တုမှေ ဥပဒ္ဒဝေထာ”တိအာဒီနိ ဝတွာ ဝိဗ္ဘမတိ။ ပိတ္တရောဂါတုရတာယ သော ပုရိသော မဓုသက္ကရာဒိရသံ ဝိယ, ကောဓာတုရတာယ ဈာနသုခါဒိဘေဒံ သာသနရသံ န ဝိန္ဒတိ။ ဧဝံ ရောဂေါ ဝိယ **ဗျာပါဒော** ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ယထာ ပန နက္ခတ္တဒိဝသေ ဗန္ဓနာဂါရေ ဗဒ္ဓော ပုရိသော နက္ခတ္တဿ နေဝ အာဒိံ, န မဇ္ဈံ, န ပရိယောသာနံ ပဿတိ။ သော ဒုတိယဒိဝသေ မုတ္တော, “အဟော ဟိယျော နက္ခတ္တံ မနာပံ, အဟော နစ္စံ, အဟော ဂီတ”န္တိအာဒီနိ သုတွာပိ ပဋိဝစနံ န ဒေတိ။ ကိံ ကာရဏာ? နက္ခတ္တဿ အနနုဘူတတ္တာ။ ဧဝမေဝံ ထိနမိဒ္ဓါဘိဘူတော ဘိက္ခု ဝိစိတ္တနယေပိ ဓမ္မဿဝနေ ပဝတ္တမာနေ နေဝ တဿ အာဒိံ, န မဇ္ဈံ, န ပရိယောသာနံ ဇာနာတိ။ သော ဥဋ္ဌိတေ ဓမ္မဿဝနေ, “အဟော ဓမ္မဿဝနံ, အဟော ကာရဏံ, အဟော ဥပမာ”တိ ဓမ္မဿဝနဿ ဝဏ္ဏံ ဘဏမာနာနံ သုတွာပိ ပဋိဝစနံ န ဒေတိ။ ကိံ ကာရဏာ? ထိနမိဒ္ဓဝသေန ဓမ္မကထာယ အနနုဘူတတ္တာတိ။ ဧဝံ ဗန္ဓနာဂါရံ ဝိယ **ထိနမိဒ္ဓံ** ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ယထာ ပန နက္ခတ္တံ ကီဠန္တောပိ ဒါသော, “ဣဒံ နာမ အစ္စာယိကံ ကရဏီယံ အတ္ထိ, သီဃံ, တတ္ထ ဂစ္ဆ, နော စေ ဂစ္ဆသိ, ဟတ္ထပါဒံ ဝါ တေ ဆိန္ဒာမိ ကဏ္ဏနာသံ ဝါ”တိ ဝုတ္တော သီဃံ ဂစ္ဆတိယေဝ, နက္ခတ္တဿ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ အနုဘဝိတုံ န လဘတိ။ ကသ္မာ? ပရာဓီနတာယ။ ဧဝမေဝံ ဝိနယေ အပကတညုနာ ဝိဝေကတ္ထာယ အရညံ ပဝိဋ္ဌေနာပိ ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ အန္တမသော ကပ္ပိယမံသေပိ အကပ္ပိယမံသသညာယ ဥပ္ပန္နာယ ဝိဝေကံ ပဟာယ သီလဝိသောဓနတ္ထံ ဝိနယဓရဿ သန္တိကံ ဂန္တဗ္ဗံ ဟောတိ။ ဝိဝေကသုခံ အနုဘဝိတုံ န လဘတိ။ ကသ္မာ? ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စာဘိဘူတတာယာတိ, ဧဝံ ဒါသဗျံ ဝိယ **ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ** ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ယထာ ပန ကန္တာရဒ္ဓါနမဂ္ဂပဋိပန္နော ပုရိသော စောရေဟိ မနုဿာနံ ဝိလုတ္တောကာသံ ပဟတောကာသဉ္စ ဒိသွာ ဒဏ္ဍကသဒ္ဒေနပိ သကုဏသဒ္ဒေနပိ စောရာ အာဂတာတိ ဥဿင်္ကိတပရိသင်္ကိတော ဟောတိ, ဂစ္ဆတိပိ, တိဋ္ဌတိပိ, နိဝတ္တတိပိ, ဂတဋ္ဌာနတော အာဂတဋ္ဌာနမေဝ ဗဟုတရံ ဟောတိ။ သော ကိစ္ဆေန ကသိရေန ခေမန္တဘူမိံ ပါပုဏာတိ ဝါ, န ဝါ ပါပုဏာတိ။ ဧဝမေဝံ ယဿ အဋ္ဌသု ဌာနေသု ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပန္နာ ဟောတိ။ သော “ဗုဒ္ဓေါ နု ခေါ, န နု ခေါ ဗုဒ္ဓေါ”တိအာဒိနာ နယေန ဝိစိကိစ္ဆန္တော အဓိမုစ္စိတွာ သဒ္ဓါယ ဂဏှိတုံ န သက္ကောတိ။ အသက္ကောန္တော မဂ္ဂံ ဝါ ဖလံ ဝါ န ပါပုဏာတီတိ ယထာ ကန္တာရဒ္ဓါနမဂ္ဂေ “စောရာ အတ္ထိ နတ္ထီ”တိ ပုနပ္ပုနံ အာသပ္ပနပရိသပ္ပနံ အပရိယောဂါဟနံ ဆမ္ဘိတတ္တံ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒေန္တော ခေမန္တပတ္တိယာ အန္တရာယံ ကရောတိ, ဧဝံ **ဝိစိကိစ္ဆာ**ပိ “ဗုဒ္ဓေါ နု ခေါ န ဗုဒ္ဓေါ”တိအာဒိနာ နယေန ပုနပ္ပုနံ အာသပ္ပနပရိသပ္ပနံ အပရိယောဂါဟနံ ဆမ္ဘိတတ္တံ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒယမာနာ အရိယဘူမိပ္ပတ္တိယာ အန္တရာယံ ကရောတီတိ ကန္တာရဒ္ဓါနမဂ္ဂေါ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ဣဒါနိ **သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, အာဏဏျ**န္တိ ဧတ္ထ ဘဂဝတာ ပဟီနကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ အာဏဏျာဒိသဒိသံ, သေသာနိ အာရောဂျာဒိသဒိသာနိ ကတွာ ဒဿေတိ။ တတြာယံ သဒိသတာ – ယထာ ဟိ ပုရိသော ဣဏံ အာဒါယ ကမ္မန္တေ ပယောဇေတွာ သမိဒ္ဓကမ္မန္တော, “ဣဒံ ဣဏံ နာမ ပလိဗောဓမူလ”န္တိ စိန္တေတွာ သဝဍ္ဎိကံ ဣဏံ နိယျာတေတွာ ပဏ္ဏံ ဖာလာပေယျ။ အထဿ တတော ပဋ္ဌာယ နေဝ ကောစိ ဒူတံ ပေသေတိ, န ပဏ္ဏံ, သော ဣဏသာမိကေ ဒိသွာပိ သစေ ဣစ္ဆတိ, အာသနာ ဥဋ္ဌဟတိ, နော စေ, န ဥဋ္ဌဟတိ။ ကသ္မာ? တေဟိ သဒ္ဓိံ နိလ္လေပတာယ အလဂ္ဂတာယ။ ဧဝမေဝ ဘိက္ခု, “အယံ ကာမစ္ဆန္ဒော နာမ ပလိဗောဓမူလ”န္တိ သတိပဋ္ဌာနေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဆ ဓမ္မေ ဘာဝေတွာ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ ပဇဟတိ။ တဿေဝံ ပဟီနကာမစ္ဆန္ဒဿ ယထာ ဣဏမုတ္တဿ ပုရိသဿ ဣဏသာမိကေ ဒိသွာ နေဝ ဘယံ န ဆမ္ဘိတတ္တံ ဟောတိ။ ဧဝမေဝ ပရဝတ္ထုမှိ နေဝ သင်္ဂေါ န ဗန္ဓော ဟောတိ။ ဒိဗ္ဗာနိပိ ရူပါနိ ပဿတော ကိလေသော န သမုဒါစရတိ။ တသ္မာ ဘဂဝတာ အာဏဏျမိဝ ကာမစ္ဆန္ဒပ္ပဟာနမာဟ။

ယထာ ပန သော ပိတ္တရောဂါတုရော ပုရိသော ဘေသဇ္ဇကိရိယာယ တံ ရောဂံ ဝူပသမေတွာ တတော ပဋ္ဌာယ မဓုသက္ကရာဒီနံ ရသံ ဝိန္ဒတိ။ ဧဝမေဝံ ဘိက္ခု, “အယံ ဗျာပါဒော နာမ အနတ္ထကာရကော”တိ ဆ ဓမ္မေ ဘာဝေတွာ ဗျာပါဒနီဝရဏံ ပဇဟတိ။ သော ဧဝံ ပဟီနဗျာပါဒော ယထာ ပိတ္တရောဂဝိမုတ္တော ပုရိသော မဓုသက္ကရာဒီနိ မဓုရာနိ

သမ္ပိယာယမာနော ပဋိသေဝတိ။ ဧဝမေဝံ အာစာရပဏ္ဏတ္တိအာဒီနိ သိက္ခာပိယမာနော သိရသာ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ သမ္ပိယာယမာနော သိက္ခတိ။ တသ္မာ ဘဂဝါ အာရောဂျမိဝ ဗျာပါဒပ္ပဟာနမာဟ။

ယထာ သော နက္ခတ္တဒိဝသေ ဗန္ဓနာဂါရံ ပဝေသိတော ပုရိသော အပရသ္မိံ နက္ခတ္တဒိဝသေ, “ပုဗ္ဗေပိ အဟံ ပမာဒဒေါသေန ဗဒ္ဓေါ တံ နက္ခတ္တံ နာနုဘဝိံ, ဣဒါနိ အပ္ပမတ္တော ဘဝိဿာမီ”တိ ယထာဿ ပစ္စတ္ထိကာ ဩကာသံ န လဘန္တိ။ ဧဝံ အပ္ပမတ္တော ဟုတွာ နက္ခတ္တံ အနုဘဝိတွာ – “အဟော နက္ခတ္တံ အဟော နက္ခတ္တ”န္တိ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ။ ဧဝမေဝ ဘိက္ခု, “ဣဒံ ထိနမိဒ္ဓံ နာမ မဟာအနတ္ထကရ”န္တိ ဆ ဓမ္မေ ဘာဝေတွာ ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏံ ပဇဟတိ။ သော ဧဝံ ပဟီနထိနမိဒ္ဓေါ ယထာ ဗန္ဓနာ မုတ္တော ပုရိသော သတ္တာဟမ္ပိ နက္ခတ္တဿ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ အနုဘဝတိ။ ဧဝမေဝံ ဘိက္ခု ဓမ္မနက္ခတ္တဿ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ အနုဘဝန္တော သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ။ တသ္မာ ဘဂဝါ ဗန္ဓနာ မောက္ခမိဝ ထိနမိဒ္ဓပ္ပဟာနမာဟ။

ယထာ ပန အဒါသော ကဉ္စိဒေဝ မိတ္တံ ဥပနိဿာယ သာမိကာနံ ဓနံ ဒတွာ အတ္တာနံ ဘုဇိဿံ ကတွာ တတော ပဋ္ဌာယ ယံ ဣစ္ဆတိ, တံ ကရေယျ။ ဧဝမေဝ ဘိက္ခု, “ဣဒံ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ နာမ မဟာအနတ္ထကရ”န္တိ ဆ ဓမ္မေ ဘာဝေတွာ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ပဇဟတိ။ သော ဧဝံ ပဟီနုဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စော ယထာ ဘုဇိဿော ပုရိသော ယံ ဣစ္ဆတိ, တံ ကရောတိ။ န တံ ကောစိ ဗလက္ကာရေန တတော နိဝတ္တေတိ။ ဧဝမေဝံ ဘိက္ခု ယထာသုခံ နေက္ခမ္မပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇတိ, န နံ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ဗလက္ကာရေန တတော နိဝတ္တေတိ။ တသ္မာ ဘဂဝါ ဘုဇိဿံ ဝိယ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စပ္ပဟာနမာဟ။

ယထာ ဗလဝါ ပုရိသော ဟတ္ထသာရံ ဂဟေတွာ သဇ္ဇာဝုဓော သပရိဝါရော ကန္တာရံ ပဋိပဇ္ဇေယျ။ တံ စောရာ ဒူရတောဝ ဒိသွာ ပလာယေယျုံ။ သော သောတ္ထိနာ တံ ကန္တာရံ နိတ္ထရိတွာ ခေမန္တံ ပတ္တော ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော အဿ။ ဧဝမေဝံ ဘိက္ခု, “အယံ ဝိစိကိစ္ဆာ နာမ အနတ္ထကာရိကာ”တိ ဆ ဓမ္မေ ဘာဝေတွာ ဝိစိကိစ္ဆံ ပဇဟတိ။ သော ဧဝံ ပဟီနဝိစိကိစ္ဆော ယထာ ဗလဝါ သဇ္ဇာဝုဓော သပရိဝါရော ပုရိသော နိဗ္ဘယော စောရေ တိဏံ ဝိယ အဂဏေတွာ သောတ္ထိနာ နိက္ခမိတွာ ခေမန္တဘူမိံ ပါပုဏာတိ။ ဧဝမေဝံ ဒုစ္စရိတကန္တာရံ နိတ္ထရိတွာ ပရမခေမန္တဘူမိံ အမတံ နိဗ္ဗာနံ ပါပုဏာတိ။ တသ္မာ ဘဂဝါ ခေမန္တဘူမိံ ဝိယ ဝိစိကိစ္ဆာပဟာနမာဟ။

၄၂၇. **ဣမမေဝ ကာယ**န္တိ ဣမံ ကရဇကာယံ။ **အဘိသန္ဒေတီ**တိ တေမေတိ သ္နေဟေတိ, သဗ္ဗတ္ထ ပဝတ္တပီတိသုခံ ကရောတိ။ **ပရိသန္ဒေတီ**တိ သမန္တတော သန္ဒေတိ။ **ပရိပူရေတီ**တိ ဝါယုနာ ဘသ္တံ ဝိယ ပူရေတိ။ **ပရိပ္ဖရတီ**တိ သမန္တတော ဖုသတိ ။ **သဗ္ဗာဝတော ကာယဿာ**တိ အဿ ဘိက္ခုနော သဗ္ဗကောဋ္ဌာသဝတော ကာယဿ။ ကိဉ္စိ ဥပါဒိန္နကသန္တတိပဝတ္တိဋ္ဌာနေ ဆဝိမံသလောဟိတာနုဂတံ အဏုမတ္တမ္ပိ ဌာနံ ပဌမဇ္ဈာနသုခေန အဖုဋ္ဌံ နာမ န ဟောတိ။ **ဒက္ခော**တိ ဆေကော ပဋိဗလော နှာနီယစုဏ္ဏာနိ ကာတုဉ္စေဝ ယောဇေတုဉ္စ သန္နေတုဉ္စ။ **ကံသထာလေ**တိ ယေန ကေနစိ လောဟေန ကတဘာဇနေ။ မတ္တိကာဘာဇနံ ပန ထိရံ န ဟောတိ, သန္နေန္တဿ ဘိဇ္ဇတိ, တသ္မာ တံ န ဒဿေတိ။ **ပရိပ္ဖောသကံ ပရိပ္ဖောသက**န္တိ သိဉ္စိတွာ သိဉ္စိတွာ။ **သန္နေယျာ**တိ ဝါမဟတ္ထေန ကံသထာလံ ဂဟေတွာ ဒက္ခိဏေန ဟတ္ထေန ပမာဏယုတ္တံ ဥဒကံ သိဉ္စိတွာ သိဉ္စိတွာ ပရိမဒ္ဒန္တော ပိဏ္ဍံ ကရေယျ။ **သ္နေဟာနုဂတာ**တိ ဥဒကသိနေဟေန အနုဂတာ။ **သ္နေဟပရေတာ**တိ ဥဒကသိနေဟေန ပရိဂတာ။ **သန္တရဗာဟိရာ**တိ သဒ္ဓိံ အန္တောပဒေသေန စေဝ ဗဟိပဒေသေန စ, သဗ္ဗတ္ထကမေဝ ဥဒကသိနေဟေန ဖုဋ္ဌာတိ အတ္ထော။ **န စ ပဃရိဏီ**တိ န စ ဗိန္ဒု ဗိန္ဒု ဥဒကံ ပဃရတိ, သက္ကာ ဟောတိ ဟတ္ထေနပိ ဒွီဟိပိ တီဟိပိ အင်္ဂုလီဟိ ဂဟေတုံ ဩဝဋ္ဋိကမ္ပိ ကာတုန္တိ အတ္ထော။

၄၂၈. ဒုတိယဇ္ဈာနသုခဥပမာယံ **ဥဗ္ဘိတောဒကော**တိ ဥဗ္ဘိန္နဥဒကော, န ဟေဋ္ဌာ ဥဗ္ဘိဇ္ဇိတွာ ဥဂ္ဂစ္ဆနဥဒကော, အန္တောယေဝ ပန ဥဗ္ဘိဇ္ဇနဥဒကောတိ အတ္ထော။ **အာယမုခ**န္တိ အာဂမနမဂ္ဂေါ။ **ဒေဝေါ**တိ မေဃော။ **ကာလေနကာလ**န္တိ ကာလေ ကာလေ, အန္ဝဍ္ဎမာသံ ဝါ အနုဒသာဟံ ဝါတိ အတ္ထော။ **ဓာရ**န္တိ ဝုဋ္ဌိံ။ **နာနုပ္ပဝေစ္ဆေယျာ**တိ န ပဝေသေယျ, န ဝဿေယျာတိ အတ္ထော။ **သီတာ ဝါရိဓာရာ ဥဗ္ဘိဇ္ဇိတွာ**တိ သီတံ ဝါရိ တံ ဥဒကရဟဒံ ပူရယမာနံ ဥဗ္ဘိဇ္ဇိတွာ။ ဟေဋ္ဌာ ဥဂ္ဂစ္ဆနဥဒကဉှိ ဥဂ္ဂန္တွာ ဥဂ္ဂန္တွာ ဘိဇ္ဇန္တံ ဥဒကံ ခေါဘေတိ။ စတူဟိ ဒိသာဟိ ပဝိသနဥဒကံ ပုရာဏပဏ္ဏတိဏကဋ္ဌဒဏ္ဍကာဒီဟိ ဥဒကံ ခေါဘေတိ။ ဝုဋ္ဌိဥဒကံ ဓာရာနိပါတပုပ္ဖုဠကေဟိ ဥဒ

ကံ ဓာဘောတိ။ သန္နိသိန္နမေဝ ပန ဟုတွာ ဣတ္ထိနိမိတ္တမိဝ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဥဒကံ ဣမံ ပဒေသံ ဖရတိ, ဣမံ ပဒေသံ န ဖရတီတိ နတ္ထိ။ တေန အဖုဋ္ဌောကာသော နာမ န ဟောတီတိ။ တတ္ထ ရဟဒော ဝိယ ကရဇကာယော, ဥဒကံ ဝိယ ဒုတိယဇ္ဈာနသုခံ။ သေသံ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄၂၉. တတိယဇ္ဈာနသုခဥပမာယံ ဥပ္ပလာနိ ဧတ္ထ သန္တီတိ **ဥပ္ပလိနီ** ။ သေသပဒဒ္ဝယေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ စ သေတရတ္တနီလေသု ယံကိဉ္စိ ဥပ္ပလံ ဥပ္ပလမေဝ, ဦနကသတပတ္တံ ပုဏ္ဍရီကံ, သတပတ္တံ ပဒုမံ။ ပတ္တနိယမံ ဝါ ဝိနာပိ သေတံ ပဒုမံ, ရတ္တံ ပုဏ္ဍရီကန္တိ အယမေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော။ **ဥဒကာနုဂ္ဂတာနီ** တိ ဥဒကတော န ဥဂ္ဂတာနိ။ **အန္တောနိမုဂ္ဂပောသီနီ** တိ ဥဒကတလဿ အန္တော နိမုဂ္ဂါနိယေဝ ဟုတွာ ပောသီနိ, ဝဍ္ဎီနီတိ အတ္ထော။ သေသံ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄၃၀. စတုတ္ထဇ္ဈာနသုခဥပမာယံ **ပရိသုဒ္ဓေန စေတသာ ပရိယောဒာတေနာ** တိ ဧတ္ထ နိရုပက္ကိလေသဋ္ဌေန ပရိသုဒ္ဓံ။ ပဘဿရဋ္ဌေန ပရိယောဒာတံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဩဒာတေန ဝတ္ထေနာ** တိ ဣဒံ ဥတုဖရဏတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ကိလိဋ္ဌဝတ္ထေန ဟိ ဥတုဖရဏံ န ဟောတိ, တင်္ခဏဓောတပရိသုဒ္ဓေန ဥတုဖရဏံ ဗလဝံ ဟောတိ။ ဣမိဿာ ဟိ ဥပမာယ ဝတ္ထံ ဝိယ ကရဇကာယော။ ဥတုဖရဏံ ဝိယ စတုတ္ထဇ္ဈာနသုခံ။ တသ္မာ ယထာ သုနှာတဿ ပုရိသဿ ပရိသုဒ္ဓံ ဝတ္ထံ သသီသံ ပာရုပိတွာ နိသိန္နဿ သရီရတော ဥတု သဗ္ဗမေဝ ဝတ္ထံ ဖရတိ, န ကောစိ ဝတ္ထဿ အဖုဋ္ဌောကာသော ဟောတိ။ ဧဝံ စတုတ္ထဇ္ဈာနသုခေန ဘိက္ခုနော ကရဇကာယဿ န ကောစိ ဩကာသော အဖုဋ္ဌော ဟောတီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ စတုတ္ထဇ္ဈာနစိတ္တမေဝ ဝါ ဝတ္ထံ ဝိယ, တံသမုဋ္ဌာနရူပံ ဥတုဖရဏံ ဝိယ။ ယထာ ဟိ ကတ္ထစိ ဩဒာတဝတ္ထေ ကာယံ အပ္ဖုသန္တေပိ တံသမုဋ္ဌာနေန ဥတုနာ သဗ္ဗတ္ထကမေဝ ကာယော ဖုဋ္ဌော ဟောတိ။ ဧဝံ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမုဋ္ဌိတေန သုခုမရူပေန သဗ္ဗတ္ထကမေဝ ဘိက္ခုနော ကရဇကာယော ဖုဋ္ဌော ဟောတီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၄၃၁. ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏဥပမာယံ **တံဒိဝသံ ကတကိရိယာ ပာကဋာ ဟောတီ**တိ တံဒိဝသံ ဂတဂါမတ္တယမေဝ ဂဟိတံ။ တတ္ထ ဂါမတ္တယံ ဂတပုရိသော ဝိယ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏလာဘီ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တယော ဂါမာ ဝိယ တယော ဘဝါ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တဿ ပုရိသဿ တီသု ဂါမေသု တံဒိဝသံ ကတကိရိယာယ အာဝိဘာဝေါ ဝိယ ပုဗ္ဗေနိဝါသာယ စိတ္တံ အဘိနီဟရိတွာ နိသိန္နဿ ဘိက္ခုနော တီသု ဘဝေသု ကတကိရိယာယ အာဝိဘာဝေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၄၃၂. ဒိဗ္ဗစက္ခုဥပမာယံ **ဒွေ အဂါရာ**တိ ဒွေ ဃရာ။ **သဒ္ဝါရာ**တိ သမ္မုခဒ္ဝါရာ။ **အနုစင်္ကမန္တေ** တိ အပရာပရံ သဉ္စရန္တေ။ **အနုဝိစရန္တေ** တိ ဣတော စိတော စ ဝိစရန္တေ, ဣတော ပန ဂေဟာ နိက္ခမိတွာ ဧတံ ဂေဟံ, ဧတသ္မာ ဝါ နိက္ခမိတွာ ဣမံ ဂေဟံ ပဝိသနဝသေနပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တတ္ထ ဒွေ အဂါရာ သဒ္ဝါရာ ဝိယ စုတိပဋိသန္ဓိယော, စက္ခုမာ ပုရိသော ဝိယ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏလာဘီ, စက္ခုမတော ပုရိသဿ ဒ္ဝိန္နံ ဂေဟာနံ အန္တရေ ဌတွာ ပဿတော ဒွေ အဂါရေ ပဝိသနကနိက္ခမနကပုရိသာနံ ပာကဋကာလော ဝိယ ဒိဗ္ဗစက္ခုလာဘိနော အာလောကံ ဝဍ္ဎေတွာ ဩလောကေန္တဿ စုဝနကဥပပဇ္ဇနကသတ္တာနံ ပာကဋကာလော။ ကိံ ပန တေ ဉာဏဿ ပာကဋာ, ပုဂ္ဂလဿာတိ? ဉာဏဿ။ တဿ ပာကဋတ္တာ ပန ပုဂ္ဂလဿ ပာကဋာယေဝါတိ။

၄၃၃. အာသဝက္ခယဉာဏဥပမာယံ **ပဗ္ဗတသင်္ခေပေ** တိ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ။ **အနာဝိလော**တိ နိက္ကဒ္ဒမော။ သိပ္ပိယော စ သမ္ဗုကာ စ **သိပ္ပိသမ္ဗုကံ** ။ သက္ခရာ စ ကထလာ စ **သက္ခရကထလံ** ။ မစ္ဆာနံ ဂုမ္ဗာ ဃဋာတိ **မစ္ဆဂုမ္ဗံ။ တိဋ္ဌန္တမ္ပိ စရန္တမ္ပီ**တိ ဧတ္ထ သက္ခရကထလံ တိဋ္ဌတိယေဝ, ဣတရာနိ စရန္တိပိ။ ယထာ ပန အန္တရန္တရာ ဂါဝီသုပိ နိသိန္နာသုပိ ဝိဇ္ဇမာနာသုပိ, "ဧတာ ဂါဝေါ စရန္တီ"တိ စရန္တိယော ဥပါဒါယ ဣတရာပိ စရန္တီတိ ဝုစ္စန္တိ။ ဧဝံ တိဋ္ဌန္တမေဝ သက္ခရကထလံ ဥပါဒါယ ဣတရမ္ပိ ဒ္ဝယံ တိဋ္ဌန္တန္တိ ဝုတ္တံ။ ဣတရဉ္စ ဒ္ဝယံ စရန္တံ ဥပါဒါယ သက္ခရကထလမ္ပိ စရန္တန္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ စက္ခုမတော ပုရိသဿ တီရေ ဌတွာ ပဿတော သိပ္ပိသမ္ဗုကာဒီနံ ဝိဘူတကာလော ဝိယ အာသဝါနံ ခယာယ စိတ္တံ နီဟရိတွာ နိသိန္နဿ ဘိက္ခုနော စတုန္နံ သစ္စာနံ ဝိဘူတကာလော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၄၃၄. ဣာအနိ သတ္တဟာကာရေဟိ သလိင်္ဂတော သဂုဏတော ခီဏာသဝဿ နာမံ ဂဏှာဟန္တော, **အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သမဏော ဣာတိပီတိ**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သမဏော ဟောတီ**တိအာဒီသု, ဘိက္ခဝေ, ဧဝံ ဘိက္ခု သမိတပာပတ္တာ **သမဏော** ဟောတိ။ ဗာဟိတပာပတ္တာ **ဗြာဟ္မဏော** ဟောတိ။ နှာတကိလေသတ္တာ **နှာတကော** ဟောတိ, ဓောတကိလေသတ္တာတိ အတ္ထော။ စတုမဂ္ဂဉာဏသင်္ခါတေဟိ ဝေဒေဟိ အကုသလဓမ္မာနံ ဂတတ္တာ **ဝေဒဂူ** ဟောတိ, ဝိဒိတတ္တာတိ အတ္ထော။ တေနေဝ **ဝိဒိတာဿ ဟောန္တီ**တိအာဒိမာဟ။ ကိလေသာနံ သုတတ္တာ **သောတ္တိယော** ဟောတိ, နိဿုတတ္တာ အပဟာတတ္တာတိ အတ္ထော။ ကိလေသာနံ အာရကတ္တာ **အရိယော** ဟောတိ, ဟတတ္တာတိ အတ္ထော။ တေဟိ အာရကတ္တာ **အရဟံ** ဟောတိ, ဒူရီဘူတတ္တာတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဟာကဋ္ဌမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မဟာအဿပုရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. စူဠအဿပုရသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၃၅. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ စူဠအဿပုရသုတ္တံ။ တဿ ဒေသနာကာရဏံ ပုရိမသဒိသမေဝ။ **သမဏသာမီစိပ္ပဋိပဒာ**တိ သမဏာနံ အနုစ္ဆဝိကာ သမဏာနံ အနုလောမပ္ပဋိပဒာ။

၄၃၆. **သမဏမလာန**န္တိအာဒီသု ဧတေ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ သမဏေ မလိနေ ကရောန္တိ မလဂ္ဂဟိတေ, တသ္မာ "သမဏမလာ"တိ ဝုစ္စန္တိ။ ဧတေဟိ သမဏာ ဒုဿန္တိ, ပဒုဿန္တိ, တသ္မာ **သမဏဒောသာ**တိ ဝုစ္စန္တိ။ ဧတေ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ သမဏေ ကသဋ္ဌေ နိရောဇေ ကရောန္တိ မိလာပေန္တိ, တသ္မာ **သမဏကသဋ္ဌာ**တိ ဝုစ္စန္တိ။ **အာပါယိကာနံ ဌာနာန**န္တိ အပါယေ နိဗ္ဗတ္တာပကာနံ ကာရဏာနံ။ **ဒုဂ္ဂတိဝေဒနိယာန**န္တိ ဒုဂ္ဂတိယံ ဝိပါကဝေဒနာယ ပစ္စယာနံ။ **မတဇံ နာမာ**တိ မနုဿာ တိခိဏံ အယံ အယေန သုဃံသိတွာ တံ အယစုဏ္ဏံ မံသေန သဒ္ဓိံ မဒ္ဒိတွာ ကောဉ္စသကုဏေ ခါဒာပေန္တိ။ တေ ဥစ္စာရံ ကာတုံ အသက္ကောန္တာ မရန္တိ။ နော စေ မရန္တိ, ပဟာရိတွာ မာရေန္တိ။ အထ တေသံ ကုစ္ဆိံ ဖာလေတွာ နံ ဥဒကေန ဓောဝိတွာ စုဏ္ဏံ ဂဟေတွာ မံသေန သဒ္ဓိံ မဒ္ဒိတွာ ပုန ခါဒာပေန္တီတိ ဧဝံ သတ္တ ဝါရေ ခါဒာပေတွာ ဂဟိတေန အယစုဏ္ဏေန အာဝုဓံ ကရောန္တိ။ သုသိက္ခိတာ စ နံ အယကာရာ ဗဟုဟတ္ထကမ္မမူလံ လဘိတွာ ကရောန္တိ။ တံ မတသကုဏတော ဇာတတ္တာ "မတဇ"န္တိ ဝုစ္စတိ, အတိတိခိဏံ ဟောတိ။ **ပီတနိသိတ**န္တိ ဥဒကပီတဉ္စေဝ သိလာယ စ သုနိဃံသိတံ။ **သင်္ဃာဋိယာ**တိ ကောသိယာ။ **သမ္ပာရုတ**န္တိ ပရိယောနဒ္ဓံ။ **သမ္ပလိဝေဌိတ**န္တိ သမန္တတော ဝေဌိတံ။

၄၃၇. **ရဇောဇလ္လိကဿာ**တိ ရဇောဇလ္လဓာရိနော။ **ဥဒကောရောဟကဿာ**တိ ဒိဝသဿ တိက္ခတ္တုံ ဥဒကံ ဩရောဟန္တဿ။ **ရုက္ခမူလိကဿာ**တိ ရုက္ခမူလဝါသိနော။ **အဗ္ဘောကာသိကဿာ**တိ အဗ္ဘောကာသဝါသိနော။ **ဥဗ္ဘဋ္ဌကဿာ**တိ ဥဒ္ဓံ ဌိတကဿ။ **ပရိယာယဘတ္တိကဿာ**တိ မာသဝါရေန ဝါ အဍ္ဎမာသဝါရေန ဝါ ဘုဉ္ဇန္တဿ။ သဗ္ဗမေတံ ဗာဟိရသမယေနေဝ ကထိတံ။ ဣမသ္မိဉ္ဟိ သာသနေ စီဝရဓရော ဘိက္ခု သင်္ဃာဋိကောတိ န ဝုစ္စတိ။ ရဇောဇလ္လဓာရဏာဒိဝတာနိ ဣမသ္မိံ သာသနေ နတ္ထိယေဝ။ ဗုဒ္ဓဝစနဿ ဗုဒ္ဓဝစနမေဝ နာမံ, န မန္တာတိ။ ရုက္ခမူလိကော, အဗ္ဘောကာသိကောတိ ဧတ္တကံယေဝ ပန လဗ္ဘတိ။ တမ္ပိ ဗာဟိရသမယေနေဝ ကထိတံ။ **ဇာတမေဝ န**န္တိ တံဒိဝသေ ဇာတမတ္တံယေဝ နံ။ **သင်္ဃာဋိကံ ကရေယျု**န္တိ သင်္ဃာဋိကံ ဝတ္ထံ နိဝါသေတွာ စ ပာရုပိတွာ စ သင်္ဃာဋိကံ ကရေယျုံ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

၄၃၈. **ဝိသုဒ္ဓမတ္တာနံ သမနုပဿတီ**တိ အတ္တာနံ ဝိသုဇ္ဈန္တံ ပဿတိ။ ဝိသုဒ္ဓေါတိ ပန န တာဝ ဝတ္တဗ္ဗော။ **ပါမောဇ္ဇံ ဇာယတီ**တိ တုဋ္ဌာကာရော ဇာယတိ။ **ပမုဒိတဿ ပီတီ**တိ တုဋ္ဌဿ သကလသရီရံ ခောဘယမာနာ ပီတိ ဇာယတိ။ **ပီတိမနဿ ကာယော**တိ ပီတိသမ္ပယုတ္တဿ ပုဂ္ဂလဿ နာမကာယော။ **ပဿမ္ဘတီ**တိ ဝိဂတဒရထော ဟောတိ။ **သုခံ ဝေဒေတီ**တိ ကာယိကမ္ပိ စေတသိကမ္ပိ သုခံ ဝေဒိယတိ။ **စိတ္တံ သမာဓိယတီ**တိ ဣမိနာ နေက္ခမ္မသုခေန သုခိတဿ စိတ္တံ သမာဓိယတိ, အပ္ပနာပတ္တံ ဝိယ ဟောတိ။ **သော မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ**တိ ဟေဋ္ဌာ ကိလေသဝသေန အာရဒ္ဓာ ဒေသနာ ပဗ္ဗတေ ဝုဋ္ဌဝုဋ္ဌိ ဝိယ နဒိံ ယထာနုသန္ဓိနာ ဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနံ ဩတိဏ္ဏာ။ တ

တ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ သဗ္ဗံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တမေဝ။ **သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဟေက္ခရဏီ** တိ မဟာသီဟနာဒသုတ္တေ မဂ္ဂေ ဟေက္ခရဏိယာ ဥပမိတော, ဣဓ သာသနံ ဥပမိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အာသတနံ ခယာ သမဏော ဟောတီ**တိ သဗ္ဗကိလေသာနံ သမိတတ္တာ ပရမတ္ထသမဏော ဟောတီတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

စူဠအဿပုရသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုတ္ထဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. စူဠယမကဝဂ္ဂေါ

၁. သာလေယျကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၃၉. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ သာလေယျကသုတ္တံ။ တတ္ထ **ကောသလေသူ**တိ ကောသလာ နာမ ဇာနပဒိနော ရာဇကုမာရာ။ တေသံ နိဝါသော ဧကောပိ ဇနပဒေါ ရုဠှီသဒ္ဒေန ကောသလာတိ ဝုစ္စတိ, တသ္မိံ ကောသလေသု ဇနပဒေ။ ပောရာဏာ ပနာဟု – ယသ္မာ ပုဗ္ဗေ မဟာပနာဒံ ရာဇကုမာရံ နာနာနာဋကာနိ ဒိသွာ သိတမတ္တမ္ပိ အကရောန္တံ သုတွာ ရာဇာ အာဟ – ‘‘ယော မမ ပုတ္တံ ဟာသာပေတိ, သဗ္ဗာလင်္ကာရေန နံ အလင်္ကရောမီ’’တိ။ တတော နင်္ဂလာနိပိ ဆဍ္ဍေတွာ မဟာဇနကာယေ သန္နိပတိတေ မနုဿာ သာတိရေကာနိ သတ္တဝဿာနိ နာနာကီဠိကာယော ဒဿေတွာ နံ ဟာသာပေတုံ နာသက္ခိံသု။ တတော သက္ကော ဒေဝနဋံ ပေသေသိ။ သော ဒိဗ္ဗနာဋကံ ဒဿေတွာ ဟာသာပေသိ။ အထ တေ မနုဿာ အတ္တနော အတ္တနော ဝသနောကာသာဘိမုခါ ပက္ကမိံသု။ တေ ပဋိပထေ မိတ္တသုဟဇ္ဇာဒယော ဒိသွာ ပဋိသန္ထာရံ ကရောန္တာ, ‘‘ကစ္စိ, ဘော, ကုသလံ, ကစ္စိ, ဘော, ကုသလ’’န္တိ အာဟံသု။ တသ္မာ တံ ‘‘ကုသလံ ကုသလ’’န္တိ ဝစနံ ဥပါဒါယ သော ပဒေသော ကောသလာတိ ဝုစ္စတီတိ။

စာရိကံ စရမာနောတိ အတုရိတစာရိကံ စရမာနော။ **မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိ**န္တိ သတံ ဝါ သဟဿံ ဝါ သတသဟဿံ ဝါတိ ဧဝံ အပရိစ္ဆိန္နေန မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ။ **ဗြာဟ္မဏဂါမော**တိ ဗြာဟ္မဏာနံ သမောသရဏဂါမောပိ ဗြာဟ္မဏဂါမောတိ ဝုစ္စတိ ဗြာဟ္မဏာနံ ဘောဂဂါမောပိ။ ဣဓ သမောသရဏဂါမော အဓိပ္ပေတော။ **တဒဝသရီ**တိ တံ အဝသရိ, သမ္ပတ္တောတိ အတ္ထော။ ဝိဟာရော ပနေတ္ထ အနိယာမိတော; တသ္မာ တဿ အဝိဒူရေ ဗုဒ္ဓါနံ အနုစ္ဆဝိကော ဧကော ဝနသဏ္ဍော ဘဝိဿတိ, သတ္ထာ တံ ဝနသဏ္ဍံ ဂတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အဿောသု**န္တိ သုဏိံသု ဥပလဘိံသု။ သောတဒွါရသမ္ပတ္တဝစနနိဂ္ဃောသာနုသာရေန ဇာနိံသု။ **ခေါ**တိ အဝဓာရဏတ္ထေ ပဒပူရဏမတ္တေ ဝါ နိပါတော။ တတ္ထ အဝဓာရဏတ္ထေန အဿောသုံယေဝ , န နေသံ ကောစိ သဝနန္တရာယော အဟောသီတိ အယမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပဒပူရဏေန ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာမတ္တမေဝ။

ဣဒါနိ ယမတ္ထံ အဿောသုံ, တံ ပကာသေတုံ **သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ သမိတပါပတ္တာ **သမဏော**တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ခလူ**တိ အနုဿဝနတ္ထေ နိပါတော။ **ဘော**တိ တေသံ အညမညံ အာလပနမတ္တံ။ **ဂေါတမော**တိ ဘဂဝတော ဂေါတ္တဝသေန ပရိဒီပနံ။ တသ္မာ **သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော**တိ ဧတ္ထ သမဏော ကိရ, ဘော, ဂေါတမဂေါတ္တောတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **သက္ယပုတ္တော**တိ ဣဒံ ပန ဘဂဝတော ဥစ္စာကုလပရိဒီပနံ။ **သက္ယကုလာ ပဗ္ဗဇိတော**တိ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတဘာဝဒီပနံ။ ကေနစိ ပါရိဇုညေန အနဘိဘူတော အပရိက္ခီဏံယေဝ တံ ကုလံ ပဟာယ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတော ပရံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **တံ ခေါ ပနာ**တိ ဣတ္ထမ္ဘူတာချာနတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ, တဿ ခေါ ပန ဘောတော ဂေါတမဿာတိ အတ္ထော။ **ကလျာဏော**တိ ကလျာဏဂုဏသမန္နာဂတော, သေဋ္ဌောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ကိတ္တိသဒ္ဒော**တိ ကိတ္တိယေဝ, ထုတိဃောသော ဝါ။ **အဗ္ဘုဂ္ဂတော**တိ သဒေဝကံ လောကံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဥဂ္ဂတော။ ကိန္တိ? ‘‘ဣတိပိ သော ဘဂဝါ။ပေ.။ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ’’တိ။

တတြာယံ ပဒသမ္ဗန္ဓော – သော ဘဂဝါ ဣတိပိ အရဟံ, ဣတိပိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ပေ.။ ဣတိပိ ဘဂဝါတိ။ ဣမိနာ စ ဣမိနာ စ ကာရဏေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ အာရကတ္တာ, အရီနံ အရာနဉ္စ ဟတတ္တာ, ပစ္စယာဒီနံ အရဟတ္တာ, ပါပကရဏေ ရဟာဘာဝါတိ ဣမေဟိ တာဝ ကာရဏေဟိ သော ဘဂဝါ အရဟန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗောတိအာဒိနာ နယေန မာတိကံ နိက္ခိပိတွာ သဗ္ဗာနေဝ တာနိ ပဒါနိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဗုဒ္ဓါနုဿတိနိဒ္ဒေသေ ဝိတ္ထာရိတာနီတိ တတော တေသံ ဝိတ္ထာရော ဂဟေတဗ္ဗော။

သာဓု ခေါ ပနာတိ သုန္ဒရံ ခေါ ပန; အတ္ထာဝဟံ သုခါဝဟန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တထာရူပါနံ အရဟတ**န္တိ ယထာရူပေါ သော ဘဝံ ဂေါတမော, ဧဝရူပါနံ အနေကေဟိပိ ကပ္ပကောဋိသတသဟဿေဟိ ဒုလ္လဘဒဿနာနံ ဗျာမပ္ပဘာပရိက္ခိတ္တေဟိ အသီတိအနုဗျဉ္ဇနရတနပဋိမဏ္ဍိတေဟိ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏဝရေဟိ သမာကိဏ္ဏမနောရမသရီရာနံ အတပ္ပကဒဿနာနံ အတိမဓုရဓမ္မနိဂ္ဃောသာနံ, ယထာဘူတဂုဏာဓိဂမေန လောကေ အရဟန္တောတိ လဒ္ဓသဒ္ဒါနံ အရဟတံ။ **ဒဿနံ ဟောတီ**တိ ပသာဒသောမ္မာနိ အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ ဒဿနမတ္တမ္ပိ သာဓု

ဟောတိ။ သစေ ပန အင္ဂုလသမန္နာဂတေန ဇုဟမ္ပသ္သရေန ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ ကော် ပဒမ္ပိ သောတုံ လဘိဿာမ, သာဓုတရံယေဝ ဘဝိဿတီတိ ဇဝံ အဇ္ဈာသယံ ကတွာ။

ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသူ တိ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ပဟာယ တုဋ္ဌမာနသာ အာဂမံသု။ **တေဒတေစုန္တိ** ဒုဝိဓာ ဟိ ပုစ္ဆာ အကရိကပုစ္ဆာ အနကရိကပုစ္ဆာ စ။ တတ္ထ "ကိံ, ဘန္တေ, ကုသလံ, ကိံ အကုသလ"န္တိ ဣမိနာ နယေန အကရိကပုစ္ဆာ အာဂတာ။ "ဣမေ ခော, ဘန္တေ, ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ"တိ ဣမိနာ နယေန အနကရိကပုစ္ဆာ။ ဣမေ ပန အတ္တနော အနုရူပံ အကရိကပုစ္ဆံ ပုစ္ဆန္တာ ဇတံ, "ကော နု ခော, ဘော ဂောတမ, ဟေတု ကော ပစ္စယော"တိအာဒိဝစနံ အဝေစုံ။ တေသံ ဘဂဝါ ယထာ န သက္ကောန္တိ သလ္လက္ခေတုံ, ဇဝံ သံခိတ္တေနေဝ တာဝ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေန္တော, **အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာဟေတု ခော ဂဟပတယော**တိအာဒိမာဟ။ ကသ္မာ ပန ဘဂဝါ ယထာ န သလ္လက္ခေန္တိ, ဇဝံ ဝိဿဇ္ဇေသီတိ? ပဏ္ဍိတမာနိကာ ဟိ တေ; အာဒိတောဝ မာတိကံ အဋ္ဌပေတွာ ယထာ သလ္လက္ခေန္တိ, ဇဝံ အတ္ထေ ဝိတ္ထာရိတေ, ဒေသနံ ဥတ္တာနိကာတိ မညန္တာ အဝဇာနန္တိ, မယမ္ပိ ကထေန္တာ ဇဝမေဝ ကထေယျာမာတိ ဝတ္တာရော ဘဝန္တိ။ တေန နေသံ ဘဂဝါ ယထာ န သက္ကောန္တိ သလ္လက္ခေတုံ, ဇဝံ သံခိတ္တေနေဝ တာဝ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ တတော သလ္လက္ခေတုံ အသက္ကောန္တေဟိ ဝိတ္ထာရဒေသနံ ယာစိတော ဝိတ္ထာရေန ဒေသေတုံ, **တေန ဟိ ဂဟပတယော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တေန ဟီ**တိ ကာရဏတ္ထေ နိပါတော။ ယသ္မာ မံ တုမှေ ယာစထ, တသ္မာတိ အတ္ထော။

၄၄၀. **တိဝိဓန္တိ** တီဟိ ကောဋ္ဌာသေဟိ။ **ကာယေနာ**တိ ကာယဒွါရေန။ **အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာ**တိ အဓမ္မစရိယ သင်္ခါတာ ဝိသမစရိယာ။ အယံ ပနေတ္ထ ပဒတ္ထော, အဓမ္မဿ စရိယာ အဓမ္မစရိယာ, အဓမ္မကရဏန္တိ အတ္ထော။ ဝိသမာ စရိယာ, ဝိသမဿ ဝါ ကမ္မဿ စရိယာတိ ဝိသမစရိယာ။ အဓမ္မစရိယာ စ သာ ဝိသမစရိယာ စာတိ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာ။ ဇတေနုပါယေန သဗ္ဗေသု ကဏှပက္ခသုက္ကပက္ခေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **လုဒ္ဒော** တိ ကက္ခဠော။ **အရုဏော**တိ သာဟသိကော။ **လောဟိတပါဏီ**တိ ပရံ ဇီဝိတာ ဝေရောပေန္တဿ ပါဏီ လောဟိတေန လိပ္ပန္တိ။ သစေပိ န လိပ္ပန္တိ, တထာဝိဓော လောဟိတပါဏီတွေဝ ဝုစ္စတိ။ **ဟတပ္ပဟတေ နိဝိဋ္ဌော** တိ ဟတေ စ ပရဿ ပဟာရဒာနေ , ပဟတေ စ ပရမာရဏေ နိဝိဋ္ဌော။ **အဒယာပန္နော** တိ နိက္ကရုဏတံ အာပန္နော။

ယံ တံ ပရဿ တိ ယံ တံ ပရဿ သန္တကံ။ **ပရဝိတ္တူပကရဏ** န္တိ တဿေဝ ပရဿ ဝိတ္တူပကရဏံ တုဋ္ဌိဇနနံ ပရိက္ခာရဘဏ္ဍကံ။ **ကာမဂါတံ တ**တိ အန္တောကမေ တ ဌပိတံ။ **အရညဂါတံ တ**တိ အရညေ ရုက္ခဂ္ဂပဗ္ဗတမတ္ထ ကာဒီသု တ ဌပိတံ။ **အဒိန္န** န္တိ တေဟိ ပရေဟိ ကာယေန တ တစာယ တ အဒိန္နံ။ **ထေယျသင်္ခာတ** န္တိ ဇတ္ထ **ထေနော**တိ စောရော။ ထေနဿ ဘာဝေ ထေယျံ, အဝဟရဏစိတ္တဿေတံ အဓိဝစနံ။ သင်္ခါ သင်္ခါတန္တိ အတ္ထ တော ဇကံ, ကောဋ္ဌာသဿေတံ အဓိဝစနံ, "သညာနိဒါနာ ဟိ ပပဉ္စသင်္ခါ"တိအာဒီသု ဝိယ။ ထေယျဉ္စ တံ သင်္ခါတဉ္စာတိ ထေယျသင်္ခါတံ, ထေယျစိတ္တသင်္ခါတော ဇကော စိတ္တကောဋ္ဌာသောတိ အတ္ထော ။ ကရဏတ္ထေ စေ တံ ပစ္စတ္တဝစနံ, တသ္မာ ထေယျသင်္ခါတေနာတိ အတ္ထတော ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

မာတုရက္ခိတာ တိအာဒီသု ယံ ပိတရိ နဋ္ဌေ တ မတေ တ ဃာသစ္ဆာဒနာဒီဟိ ပဋိဇဂ္ဂမာနာ, ဝယပတ္တံ ကုလဃရေ ဒဿာမီတိ မာတာ ရက္ခတိ, အယံ မာတုရက္ခိတာ နာမ။ ဇတေနုပါယေန **ပိတုရက္ခိတာ** ဒယောပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သဘာဂကု လာနိ ပန ကုစ္ဆိဂတေသုပိ ဂဗ္ဘေသု ကတိကံ ကရောန္တိ – "သစေ မယှံ ပုတ္တော ဟောတိ, တုယှံ ဓီတာ, အညတ္ထ ဂန္တုံ န လဘိဿတိ, မယှံ ပုတ္တဿေဝ ဟောတူ"တိ။ ဇဝံ ဂဗ္ဘေပိ ပရိဂ္ဂဟိတာ **သဿာမိကာ** နာမ။ "ယော ဣတ္ထန္နာမံ ဣတ္ထိံ ဂစ္ဆတိ, တဿ ဧတ္တကော ဒဏ္ဍော"တိ ဇဝံ ကမံ တ ဂေဟံ တ ဝီထိံ တ ဥဒ္ဒိဿ ဌပိတဒဏ္ဍာ, ပန **သပရိဒဏ္ဍာ** နာမ။ **အန္တမသော မာလာဂုဏပရိက္ခိတ္တာပီ** တိ ယာ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန, "ဧသာ မေ ဘရိယာ ဘဝိဿတီ"တိ သညာယ တဿာ ဥပရိ ကေနစိ မာလာဂုဏံ ခိပန္တေန မာလာဂုဏမတ္တေနာပိ ပရိက္ခိတ္တာ ဟောတိ။ **တထာရူပါသု စာရိတ္တံ အာပဇ္ဇိတာ ဟောတီ** တိ ဇဝရူပါသု ဣတ္ထီသု သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ္တေ ဝုတ္တမိစ္ဆာစာရလ က္ခဏဝသေန ဝီတိက္ကမံ ကတ္တာ ဟောတိ။

သဘာဂတောတိ သဘာယံ ဌိတော။ **ပရိသာဂတော**တိ ပရိသာယံ ဌိတော။ **ဉာတိမဇ္ဈဂတော** တိ အဿာဒါနံ မဇ္ဈေ ဌိတော။ **ပူဂမဇ္ဈဂတော** တိ သေနီနံ မဇ္ဈေ ဌိတော။ **ရာဇကုလမဇ္ဈဂတော** တိ ရာဇကုလဿ မဇ္ဈေ မဟာဝိနိစ္ဆယေ ဌိတော ။ **အဘိနီတော**တိ ပုစ္ဆနတ္ထာယ နီတော။ **သက္ခိပုဋ္ဌော** တိ သက္ခိံ ကတွာ ပုစ္ဆိတော။ **ဧဟမ္ဘော ပုရိသာ** တိ

အာလပနမေတံ။ **အတ္တဟေတု တ ပရဟေတု တ**တိ အတ္တနော တ ပရဿ တ ဟတ္ထဟာအာဒိဟေတု တ ခနဟေတု တ။ **အာမိသကိဉ္စိက္ခဟေတု တ** တိ ဧတ္ထ **အာမိသ**န္တိ လာဘော အဓိပ္ပေတော။ **ကိဉ္စိက္ခ** န္တိ ယံ တ တံ တ အပ္ပမတ္တကံ။ အန္တမသော တိတ္တိရဝဋ္ဋကသပ္ပိပိဏ္ဍနဝနီတပိဏ္ဍာဒိမတ္တကဿပိ လဉ္ဇဿ ဟေတူတိ အတ္ထော။ **သမ္ပဇာနမုသာ ဘာသိတာ ဟောတီ**တိ ဇာနန္တောယေဝ မုသာတဒံ ကတ္တာ ဟောတိ။

ဣမေသံ ဘေအယာတိ ယေသံ ဣတောတိ ဝုတ္တာနံ သန္တိကေ သုတံ ဟောတိ, တေသံ ဘေအယ။ **အမူသံ ဘေအယာ**တိ ယေသံ အမုတြာတိ ဝုတ္တာနံ သန္တိကေ သုတံ ဟောတိ, တေသံ ဘေအယ။ **ဣတိ သမဂ္ဂာနံ တ ဘေဒကာ** တိ ဧဝံ သမဂ္ဂာနံ တ ဒွိန္နံ သဟာယကာနံ ဘေဒံ ကတ္တာ။ **ဘိန္နာနံ တ အနုပ္ပဒာတာ** တိ သုဋ္ဌု ကတံ တယာ, တံ ပဇဟန္တေန က တိဟဟေနေဝ တေ မဟန္တံ အနတ္ထံ ကရေယျာတိ ဧဝံ ဘိန္နာနံ ပုန အသံသန္ဒနာယ အနုပ္ပဒာတာ ဥပတ္ထမ္ဘေတာ ကာရဏံ ဒဿေတာတိ အတ္ထော။ ဝဂ္ဂေ အာရာမော အဘိရတိဋ္ဌာနမဿာတိ **ဝဂ္ဂါရာမော။ ဝဂ္ဂရတော** တိ ဝဂ္ဂေ သု ရတော။ ဝဂ္ဂေ ဒိသွ တ သုတွ တ နန္ဒတီတိ **ဝဂ္ဂနန္ဒီ။ ဝဂ္ဂကရဏိံ တစ** န္တိ ယာ တစာ သမဂ္ဂေပိ သတ္တေ ဝဂ္ဂေ ကရောတိ ဘိန္ဒတိ, တံ ကလဟကာရဏံ တစံ ဘာသိတာ ဟောတိ။

အဏ္ဍကာ တိ ယထာ သဒေသေ ရုက္ခေ အဏ္ဍကာနိ ဥဋ္ဌဟန္တိ, ဧဝံ သဒေသတာယ ခုံသနာဝမ္ဘနာဒိဝစနေဟိ အဏ္ဍကာ ဇာတာ။ **ကက္ကသာ** တိ ပူတိကာ။ ယထာ နာမ ပူတိကရုက္ခော ကက္ကသော ဟောတိ ပဂ္ဃရိတစုဏ္ဏော, ဧဝံ ကက္ကသာ ဟောတိ, သောတံ ဃံသမာနာ ဝိယ ပဝိသတိ။ တေန ဝုတ္တံ “ကက္ကသာ”တိ။ **ပရကဋုကာ**တိ ပရေသံ ကဋုကာ အမနာပာ ဒောသဇနနီ။ **ပရာဘိသဇ္ဇနီ** တိ ကုဋိလကဏ္ဋကသာခာ ဝိယ မမ္မေသု ဝိဇ္ဈိတွာ ပရေသံ အဘိသဇ္ဇနီ ဂန္တုကာမာနမ္ပိ ဂန္တုံ အဒတွာ လဂ္ဂနကာရီ။ **ကောဓသာမန္တာ** တိ ကောဓဿ အာသန္နာ။ **အသမာဓိသံဝတ္တနိကာ** တိ အပ္ပနာသမာဓိဿ တ ဥပစာရသမာဓိဿ တ အသံဝတ္တနိကာ။ ဣတိ သဗ္ဗာနေဝ တာနိ သဒေသတစာယ ဝေဝစနာနိ။

အကာလတာဒီတိ အကာလေန တတ္တာ။ **အဘူတတာဒီ**တိ ယံ နတ္ထိ, တဿ တတ္တာ။ **အနတ္ထတာဒီ** တိ အကာရဏနိဿိတံ တတ္တာ။ **အဓမ္မတာဒီ** တိ အသဘာဝံ တတ္တာ ။ **အဝိနယတာဒီ**တိ အသံဝရဝိနယပဋိသံယုတ္တဿ တတ္တာ။ **အနိဓာနဝတိ တစ**န္တိ ဟဒယမဉ္ဇူသာယံ နိဓေတုံ အယုတ္တံ တစံ ဘာသိတာ ဟောတိ။ **အကာလေနာ**တိ တတ္တဗ္ဗကာလဿ ပုဗ္ဗေ တ ပစ္ဆာ တ အယုတ္တကာလေ တတ္တာ ဟောတိ။ **အနပဒေသ**န္တိ သုတ္တာပဒေသဝိရဟိတံ။ **အပရိယန္တဝတိ** န္တိ အပရိစ္ဆေဒံ, သုတ္တံ တ ဇာတကံ တ နိက္ခိပိတွာ တဿ ဥပလဗ္ဘံ တ ဥပမံ တ ဝတ္ထုံ တ အာဟရိတွာ ဗာဟိရကထံ ယေဝ ကထေတိ။ နိက္ခိတ္တံ နိက္ခိတ္တမေဝ ဟောတိ။ “သုတ္တံ နု ခော ကထေတိ ဇာတကံ နု ခော, နဿ အန္တံ တ ကောဋိံ တ ပဿာမာ”တိ တတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ။ ယထာ ဝဋ္ဋရုက္ခသာခာနံ ဂတဂတဋ္ဌာနေ ဟရောဟာ ဩတရန္တိ, ဩတိဏ္ဏောတိဏ္ဏဋ္ဌာနေ သမ္ပဇ္ဇိတွာ ပုန ဝဍ္ဎန္တိယေဝ ။ ဧဝံ အမုယောဇနမ္ပိ ယောဇနမ္ပိ ဂစ္ဆန္တိယေဝ, ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ပန မူလရုက္ခော ဝိနဿတိ, ပဝေဏိဇာတကာဝ တိဋ္ဌန္တိ။ ဧဝမယမ္ပိ နိဂ္ရောဓမ္မကထိကော နာမ ဟောတိ; နိက္ခိတ္တံ နိက္ခိတ္တမတ္တမေဝ ကတွာ ပဿေနေဝ ပရိဟရန္တော ဂစ္ဆတိ။ ယော ပန ဗဟုမ္ပိ ဘဏန္တော တေဒတ္ထမိဒံ ဝုတ္တန္တိ အာဟရိတွာ ဇာနာပေတုံ သက္ကောတိ, တဿ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **အနတ္ထသံဟိတ** န္တိ န အတ္ထနိဿိတံ။

အဘိဇ္ဈာလု ဟောတီ တိ အဘိဇ္ဈာယ ဩလောကေတာ ဟောတိ။ **အဟော ဝတာ**တိ ပတ္ထနတ္ထေ နိပါတော။ အဘိဇ္ဈာယ ဩလောကိတမတ္တကေန စေတ္ထ ကမ္မပထဘေအော န ဟောတိ။ ယဒာ ပန, “အဟော ဝတိဒံ မမ သန္တကံ အဿ, အဟမေတ္ထ ဝသံ ဝတ္တေယျ”န္တိ အတ္တနော ပရိဏာမေတိ, တဒာ ကမ္မပထဘေအော ဟောတိ, အယမိဓ အဓိပ္ပေတော။

ဗျာပန္နစိတ္တော တိ ဝိပန္နစိတ္တော ပူတိဘူတစိတ္တော။ **ပဒုဋ္ဌမနသင်္ကပ္ပော** တိ ဒောသေန ဒုဋ္ဌစိတ္တသင်္ကပ္ပော။ **ဟညန္တု** တိ ဃာတိယန္တု။ **ဝဇ္ဈန္တု** တိ ဝဓံ ဟပုဏန္တု။ **မာ တ အဟေသု**န္တိ ကိဉ္စိပိ မာ အဟေသုံ။ ဣဓာပိ ကောပမတ္တကေန ကမ္မပထဘေအော န ဟောတိ။ ဟညန္တူတိအာဒိစိန္တနေနေဝ ဟောတိ, တသ္မာ ဧဝံ ဝုတ္တံ။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကောတိ အကုသလဒဿနော။ **ဝိပရီတဒဿနော** တိ ဝိပလ္လတ္ထဒဿနော။ **နတ္ထိ ဒိန္န** န္တိ ဒိန္နဿ ဖလာဘာဝံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ယိဋ္ဌံ** ဝုစ္စတိ မဟာယာဂေါ။ **ဟုတ**န္တိ ပဟေဏကသက္ကာရော အဓိပ္ပေတော, တမ္ပိ ဥဘာ

ယံ ဖလာဘာဝမေဝ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိပတိ။ **သုကတဒုက္ကဋာန**န္တိ သုကတဒုက္ကဋာနံ, ကုသလာကုသလာနန္တိ အတ္ထော။ **ဖလံ ဝိပါကော**တိ ယံ ဖလန္တိ ဝါ ဝိပါကောတိ ဝါ ဝုစ္စတိ, တံ နတ္ထီတိ ဝဒတိ။ **နတ္ထိ အယံ လောကော**တိ ပရလောကေ ဌိတဿ အယံ လောကော နတ္ထိ။ **နတ္ထိ ပရော လောကော**တိ ဣဓ လောကေ ဌိတဿပိ ပရလောကော နတ္ထိ, သဗ္ဗေ တတ္ထ တတ္ထေဝ ဥစ္ဆိဇ္ဇန္တီတိ ဒဿေတိ။ **နတ္ထိ မာတာ နတ္ထိ ပိတာ**တိ တေသု သမ္မာပဋိပတ္တိမိစ္ဆာပဋိပတ္တီနံ ဖလာဘာဝဝသေန ဝဒတိ။ **နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ**တိ စဝိတွာ ဥပပဇ္ဇနကသတ္တာ နာမ နတ္ထီတိ ဝဒတိ။ **သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တီ**တိ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ အဘိဝိသိဋ္ဌာယ ပညာယ သယံ ပစ္စက္ခံ ကတွာ ပဝေဒေန္တိ, တေ နတ္ထီတိ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓါနံ အဘာဝံ ဒီပေတိ, ဧတ္တာဝတာ ဒသဝတ္ထုကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကထိတာ ဟောတိ။

၄၄၁. **ဟဏာတိဟတံ ပဟာယာ**တိအာဒယော သတ္တ ကမ္မပထာ စူဠဟတ္ထိပဒေ ဝိတ္ထာရိတာ။ အနဘိဇ္ဈာဒယော ဥတ္တာနတ္ထာယေဝ။

၄၄၂. **သဟဗ္ယတံ ဥပပဇ္ဇေယျ**န္တိ သဟဘာဝံ ဥပဂစ္ဆေယျံ။ **ဗြဟ္မကာယိကာနံ ဒေဝါန**န္တိ ပဌမဇ္ဈာနဘူမိဒေဝါနံ။ **အာဘာနံ ဒေဝါန**န္တိ အာဘာ နာမ ဝိသုံ နတ္ထိ, ပရိတ္တာဘအပ္ပမာဏာဘအာဘဿရာနမေတံ အဓိဝစနံ။ **ပရိတ္တာဘာန**န္တိအာဒိ ပန ဧကတော အဂ္ဂဟေတွာ တေသံယေဝ ဘေဒတော ဂဟဏံ။ **ပရိတ္တသုဘာန**န္တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဣတိ ဘဂဝါ အာသဝက္ခယံ ဒဿေတွာ အရဟတ္တနိကူဋေန ဒေသနံ နိဋ္ဌပေသိ။

ဣဓ ဌတွာ ပန ဒေဝလောကာ သမာနေတဗ္ဗာ။ တိဿန္နံ တာဝ ဈာနဘူမီနံ ဝသေန နဝ ဗြဟ္မလောကာ, ပဉ္စ သုဒ္ဓါဝါသာ စတူဟိ အာရုပ္ပေဟိ သဒ္ဓိံ နဝါတိ အဋ္ဌာရသ, ဝေဟပ္ဖလေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကူနဝီသတိ, တေ အသညံ ပက္ခိပိတွာ ဝီသတိ ဗြဟ္မလောကာ ဟောန္တိ, ဧဝံ ဆဟိ ကာမာဝစရေဟိ သဒ္ဓိံ ဆဗ္ဗီသတိ ဒေဝလောကာ နာမ။ တေသံ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဘဂဝတာ ဒသကုသလကမ္မပထေဟိ နိဗ္ဗတ္တိ ဒဿိတာ။

တတ္ထ ဆသု တာဝ ကာမာဝစရေသု တိဏ္ဏံ သုစရိတာနံ ဝိပါကေနေဝ နိဗ္ဗတ္တိ ဟောတိ။ ဥပရိဒေဝလောကာနံ ပန ဣမေ ကမ္မပထာ ဥပနိဿယဝသေန ကထိတာ ။ ဒသ ကုသလကမ္မပထာ ဟိ သီလံ, သီလဝတော စ ကသိဏပရိကမ္မံ ဣဇ္ဈတိ။ သီလေ ပတိဋ္ဌာယ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ ပဌမဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ပဌမဇ္ဈာနဘူမိယံ နိဗ္ဗတ္တတိ; ဒုတိယာဒီနိ ဘာဝေတွာ ဒုတိယဇ္ဈာနဘူမိအာဒီသု နိဗ္ဗတ္တတိ; ရူပာဝစရဇ္ဈာနံ ပါဒကံ ကတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌိတော ပဉ္စသု သုဒ္ဓါဝါသေသု နိဗ္ဗတ္တတိ; ရူပာဝစရဇ္ဈာနံ ပါဒကံ ကတွာ အရူပါဝစရသမာပတ္တိံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ စတူသု အရူပေသု နိဗ္ဗတ္တတိ; ရူပာရူပဇ္ဈာနံ ပါဒကံ ကတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ဟာပုဏာတိ။ အသညဘဝေ ပန ဗာဟိရကာနံ တာပသပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာစိဏ္ဏောတိ ဣဓ န နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

သာလေယျကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဝေရဉ္ဇကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၄၄. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ ဝေရဉ္ဇကသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဝေရဉ္ဇကာ**တိ ဝေရဉ္ဇဝါသိနော။ **ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေနာ**တိ ကေနစိဒေဝ အနိယမိတကိစ္စေန။ သေသံ သဗ္ဗံ ပုရိမသုတ္တေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကေဝလဉှိ ဣဓ **အဓမ္မစာရီ ဝိသမစာရီ**တိ ဧဝံ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနာ ဒေသနာ ကတာ။ ပုရိမသုတ္တေ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာနာတိ အယံ ဝိသေသော။ သေသံ တာဒိသမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဝေရဉ္ဇကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. မဟာဝေဒလ္လသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၄၉. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** မဟာဝေဒလ္လသုတ္တံ။ တတ္ထ **အာယသ္မာ** တိ သကာရဝသပ္ပတိဿဝစနမေတံ။ **မဟာကောဋ္ဌိကောတိ** တဿ ထေရဿ နာမံ။ **ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော** တိ ဖလသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတော။ **ဒုပ္ပညော ဒုပ္ပညော**တိ ဧတ္ထ ပညာယ ဒုဋ္ဌု နာမ နတ္ထိ, အပ္ပညော နိပ္ပညောတိ အတ္ထော။ **ကိတ္တာဝတာ နု ခော** တိ ကာရဏပရိစ္ဆေဒပုစ္ဆာ, ကိတ္တကေန နု ခော ဧဝံ ဝုစ္စတီတိ အတ္ထော။ ပုစ္ဆာ စ နာမေသာ အဒိဋ္ဌဇောတနာပုစ္ဆာ, ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာပုစ္ဆာ, ဝိမတိစ္ဆေဒနာပုစ္ဆာ, အနုမတိပုစ္ဆာ, ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာတိ ပဉ္စဝိဓာ ဟောတိ။ တာသမိဒံ နာနာကရဏံ –

ကတမာ **အဒိဋ္ဌဇောတနာပုစ္ဆာ**? ပကတိယာ လက္ခဏံ အညာတံ ဟောတိ အဒိဋ္ဌံ အတုလိတံ အတီရိတံ အဝိဘူတံ အဝိဘာဝိတံ, တဿ ဉာဏာယ ဒဿနာယ တုလနာယ တီရဏာယ ဝိဘူတာယ ဝိဘာဝနတ္ထာယ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ။ အယံ အဒိဋ္ဌဇောတနာပုစ္ဆာ။

ကတမာ **ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာပုစ္ဆာ** ? ပကတိယာ လက္ခဏံ ဉာတံ ဟောတိ ဒိဋ္ဌံ တုလိတံ တီရိတံ ဝိဘူတံ ဝိဘာဝိတံ, အညေဟိ ပဏ္ဍိတေဟိ သဒ္ဓိံ သံသန္ဒနတ္ထာယ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ။ အယံ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာပုစ္ဆာ။

ကတမာ **ဝိမတိစ္ဆေဒနာပုစ္ဆာ** ? ပကတိယာ သံသယပက္ခန္ဒော ဟောတိ ဝိမတိပက္ခန္ဒော, ဒွေဠှကဇာတော, ''ဧဝံ နု ခော, န နု ခော, ကိံ နု ခော, ကထံ နု ခော''တိ, သော ဝိမတိစ္ဆေဒနတ္ထာယ ပဉှံ ပုစ္ဆတိ။ အယံ ဝိမတိစ္ဆေဒနာပုစ္ဆာ (မဟာနိ. ၁၅၀; စူဠနိ. ပုဏ္ဏကမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၁၂)။

''တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, ရူပံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါတိ? အနိစ္စံ, ဘန္တေ''တိ (မဟာဝ. ၂၁) ဧဝရူပာ အနုမတိံ ဂဟေတွာ ဓမ္မဒေသနာကာလေ ပုစ္ဆာ **အနုမတိပုစ္ဆာ** နာမ။

''စတ္တာရောမေ, ဘိက္ခဝေ, သတိပဋ္ဌာနာ, ကတမေ စတ္တာရော''တိ (သံ. နိ. ၅.၃၉၀) ဧဝရူပာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ သယမေဝ ပုစ္ဆိတွာ သယမေဝ ဝိဿဇ္ဇေတုကာမဿ ပုစ္ဆာ **ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာ** နာမ။ တာသု ဣဓ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာပုစ္ဆာ အဓိပ္ပေတာ။

ထေရော ဟိ အတ္တနော ဒိဝါဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ သယမေဝ ပဉှံ သမုဋ္ဌာပေတွာ သယံ ဝိနိစ္ဆိနန္တော ဣမံ သုတ္တံ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ မတ္ထကံ ပာပေသိ။ ဧကစ္စော ဟိ ပဉှံ သမုဋ္ဌာပေတုံယေဝ သက္ကောတိ န နိစ္ဆေတုံ; ဧကစ္စော နိစ္ဆေတုံ သက္ကောတိ န သမုဋ္ဌာပေတုံ; ဧကစ္စော ဥဘယမ္ပိ န သက္ကောတိ; ဧကစ္စော ဥဘယမ္ပိ သက္ကောတိ။ တေသု ထေရော ဥဘယမ္ပိ သက္ကောတိယေဝ။ ကသ္မာ? မဟာပညတာယ။ မဟာပညံ နိဿာယ ဟိ ဣမသ္မိံ သာသနေ သာရိပုတ္တတ္ထေရော, မဟာကစ္စာနတ္ထေရော, ပုဏ္ဏတ္ထေရော, ကုမာရကဿပတ္ထေရော, အာနန္ဒတ္ထေရော, အယမေဝ အာယသ္မာတိ သမ္ဗဟုလာ ထေရာ ဝိသေသဋ္ဌာနံ အဓိဂတာ။ န ဟိ သက္ကာ ယာယ ဝါ တာယ ဝါ အပ္ပမတ္တိကာယ ပညာယ သမန္နာဂတေန ဘိက္ခုနာ သာဝကပာရမီဉာဏဿ မတ္ထကံ ပာပုဏိတုံ, မဟာပညေန ပန သက္ကာတိ မဟာပညတာယ **သာရိပုတ္တတ္ထေရော** တံ ဌာနံ အဓိဂတော။ ပညာယ ဟိ ထေရေန သဒိသော နတ္ထိ။ တေနေဝ နံ ဘဂဝါ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ – ''ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ မဟာပညာနံ ယဒိဒံ သာရိပုတ္တော''တိ (အ. နိ. ၁.၁၈၉)။

တထာ န သက္ကာ ယာယ ဝါ တာယ ဝါ အပ္ပမတ္တိကာယ ပညာယ သမန္နာဂတေန ဘိက္ခုနာ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ သဗ္ဗညုတညာဏေန သဒ္ဓိံ သံသန္ဒိတွာ သမာနေတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇေတုံ, မဟာပညေန ပန သက္ကာတိ မဟာပညတာယ **မဟာကစ္စာနတ္ထေရော** တတ္ထ ပဋိဗလော ဇာတော, တေနေဝ နံ ဘဂဝါ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ – ''ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇန္တာနံ ယဒိဒံ မဟာကစ္စာနော''တိ (အ. နိ. ၁.၁၉၇)။

တထာ န သက္ကာ ယာယ ဝါ တာယ ဝါ အပ္ပမတ္တိကာယ ပညာယ သမန္နာဂတေန ဘိက္ခုနာ ဓမ္မကထံ ကထေန္တေန ဒသ ကထာဝတ္ထူနိ အာဟရိတွာ သတ္တ ဝိသုဒ္ဓိယော ဝိဘဇန္တေန ဓမ္မကထံ ကထေတုံ, မဟာပညေန ပန သက္ကာတိ

မဟာပညတာယ **ပုဏ္ဏတ္ထေရော** စတုပရိသမဇ္ဈေ အလင်္ကတဓမ္မာသနေ စိတ္တဗီဇနိံ ဂဟေတွာ နိသိန္နော လီဠာယန္တော ပုဏ္ဏစန္ဒော ဝိယ ဓမ္မံ ကထေသိ။ တေနေဝ နံ ဘဂဝါ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ – “ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဓမ္မကထိကာနံ ယဒိဒံ ပုဏ္ဏော မန္တာဏိပုတ္တော”တိ (အ. နိ. ၁.၁၉၆)။

တထာ ယာယ တ တာယ တ အပ္ပမတ္တိကာယ ပညာယ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဓမ္မံ ကထေန္တော ဣတော တ တော တ အနုက္ကမိတွာ ယဋ္ဌိကောဋိံ ဂဟေတွာ အန္ဓော ဝိယ, ဧကပဒိကံ ဒဏ္ဍကသေတုံ အာရုဠှော ဝိယ စ ဂစ္ဆတိ။ မဟာပညော ပန စတုပ္ပဒိကံ ကထံ နိက္ခိပိတွာ ဥပမာ စ ကာရဏာနိ စ အာဟရိတွာ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဂဟေတွာ ဟေဋ္ဌုပရိယံ ကရောန္တော ကထေသိ။ မဟာပညတာယ ပန **ကုမာရကဿပတ္ထေရော** စတုပ္ပဒိကံ ကထံ နိက္ခိပိတွာ ဥပမာ စ ကာရဏာနိ စ အာဟရိတွာ တေဟိ သဒ္ဓိံ ယောဇေန္တော ဇာတဿရေ ပဉ္စဝဏ္ဏာနိ ကုသုမာနိ ဖုလ္လာပေန္တော ဝိယ သိနေရုမတ္ထကေ ဝဋ္ဋိသဟဿံ တေလပဒီပံ ဇာလေန္တော ဝိယ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဟေဋ္ဌုပရိယံ ကရောန္တော ကထေသိ။ တေနေဝ နံ ဘဂဝါ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ – “ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ စိတ္တကထိကာနံ ယဒိဒံ ကုမာရကဿပေါ”တိ (အ. နိ. ၁.၂၁၇)။

တထာ ယာယ တ တာယ တ အပ္ပမတ္တိကာယ ပညာယ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု စတူဟိ မာသေဟိ စတုပ္ပဒိကမ္ပိ ကထံ ဂဟေတုံ န သက္ကောတိ။ မဟာပညော ပန ဧကပဒေ ဌတွာ ပဒသတမ္ပိ ပဒသဟဿမ္ပိ ဂဏှာတိ။ **အာနန္ဒတ္ထေရော** ပန မဟာပညတာယ ဧကပဒုဒ္ဓါရေ ဌတွာ သကိံယေဝ သုတွာ ပုန အပုစ္ဆန္တော သဋ္ဌိ ပဒသဟဿာနိ ပန္နရသ ဂါထာသဟဿာနိ ဝလ္လိယာ ပုပ္ဖာနိ အာကဍ္ဎိတွာ ဂဏှန္တော ဝိယ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဂဏှာတိ။ ဂဟိတဂဟိတံ ပါသာဏေ ခတလေခာ ဝိယ, သုဝဏ္ဏဃဋေ ပက္ခိတ္တသီဟဝသာ ဝိယ စ ဂဟိတာကာရေနေဝ တိဋ္ဌတိ။ တေနေဝ နံ ဘဂဝါ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ – “ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဂတိမန္တာနံ ယဒိဒံ အာနန္ဒော , သတိမန္တာနံ, ဓိတိမန္တာနံ, ဗဟုဿုတာနံ, ဥပဋ္ဌာကာနံ ယဒိဒံ အာနန္ဒော”တိ (အ. နိ. ၁.၂၁၉-၂၂၃)။

န ဟိ သက္ကာ ယာယ တ တာယ တ အပ္ပမတ္တိကာယ ပညာယ သမန္နာဂတေန ဘိက္ခုနာ စတုပဋိသမ္ဘိဒာပဘေဒဿ မတ္ထကံ ပါပုဏိတုံ။ မဟာပညေန ပန သက္ကာတိ မဟာပညတာယ **မဟာကောဋ္ဌိတတ္ထေရော** အဓိဂမပရိပုစ္ဆာသဝနပုဗ္ဗယောဂါနံ ဝသေန အနန္တနယုဿဒံ ပဋိသမ္ဘိဒာပဘေဒံ ပတ္တော။ တေနေဝ နံ ဘဂဝါ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ – “ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ပဋိသမ္ဘိဒာပတ္တာနံ ယဒိဒံ မဟာကောဋ္ဌိတော”တိ (အ. နိ. ၁.၂၁၈)။

ဣတိ ထေရော မဟာပညတာယ ပဉှံ သမုဋ္ဌာပေတုမ္ပိ နိစ္ဆေတုမ္ပိ ဥဘယမ္ပိ သက္ကောတိ။ သော ဒိဝါဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ သယမေဝ သဗ္ဗပဉှေ သမုဋ္ဌာပေတွာ သယံ ဝိနိစ္ဆိနန္တော ဣဒံ သုတ္တံ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ မတ္ထကံ ပါပေတွာ, “သောဘနာ ဝတ အယံ ဓမ္မဒေသနာ, ဇေဋ္ဌဘာတိကေန နံ ဓမ္မသေနာပတိနာ သဒ္ဓိံ သံသန္ဒိဿာမိ, တတော အယံ ဒွိန္နမ္ပိ အမှာကံ ဧကမတိယာ ဧကဇ္ဈာသယေန စ ဌပိတာ အတိဂရုကာ ဘဝိဿတိ ပါသာဏစ္ဆတ္တသဒိသာ, စတုရောဃနိတ္ထရဏတ္ထိကာနံ တိတ္ထေ ဌပိတနာဝါ ဝိယ, မဂ္ဂဂမနတ္ထိကာနံ သဟဿယုတ္တအာဇညရထော ဝိယ ဗဟုပကာရာ ဘဝိဿတီ”တိ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနတ္ထံ ပဉှံ ပုစ္ဆိ။ တေန ဝုတ္တံ – “တာသု ဣဓ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာ ပုစ္ဆာ အဓိပ္ပေတာ”တိ။

နပ္ပဇာနာတီ တိ ဧတ္ထ ယသ္မာ နပ္ပဇာနာတိ, တသ္မာ ဒုပ္ပညောတိ ဝုစ္စတီတိ အယမတ္ထော။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ နပ္ပဇာနာတီ** တိ ဣဒံ ဒုက္ခံ, ဧတ္တကံ ဒုက္ခံ, ဣတော ဥဒ္ဓံ နတ္ထီတိ ဒုက္ခသစ္စံ ယာထာဝသရသလက္ခဏတော န ပဇာနာတိ။ **အယံ ဒုက္ခသမုဒယော**တိ ဣတော ဒုက္ခံ သမုဒေတီတိ ပဝတ္တိဒုက္ခပဘာဝိကာ တဏှာ သမုဒယသစ္စန္တိ ယာထာဝသရသလက္ခဏတော န ပဇာနာတိ။ **အယံ ဒုက္ခနိရောဓော**တိ ဣဒံ ဒုက္ခံ အယံ ဒုက္ခသမုဒယော စ ဣဒံ နာမ ဌာနံ ပတွာ နိရုဇ္ဈတီတိ ဥဘိန္နံ အပ္ပဝတ္တိ နိဗ္ဗာနံ နိရောဓသစ္စန္တိ ယာထာဝသရသလက္ခဏတော န ပဇာနာတိ။ **အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ**တိ အယံ ပဋိပဒါ ဒုက္ခနိရောဓံ ဂစ္ဆတီတိ မဂ္ဂသစ္စံ ယာထာဝသရသလက္ခဏတော န ပဇာနာတီတိ။ အနန္တရဝါရေပိ ဣမိနာဝ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သဗ္ဗေပေတေ ပနေတ္ထ စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာနိကော ပုဂ္ဂလော ကထိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အယဉ္ဟိ အာစရိယသန္တိကေ စတ္တာရိ သစ္စာနိ သဝနတော ဥဂ္ဂဏှာတိ။ ဌပေတွာ တဏှံ တေဘူမကာ ဓမ္မာ ဒုက္ခသစ္စံ, တဏှာ သမုဒယသစ္စံ, ဥဘိန္နံ အပ္ပဝတ္တိ နိဗ္ဗာနံ နိရောဓသစ္စံ, ဒုက္ခသစ္စံ ပရိဇာနန္တော သမုဒယသစ္စံ ပဇဟန္တော နိရောဓပာပနော မဂ္ဂော မဂ္ဂသစ္စန္တိ ဧဝံ ဥဂ္ဂဟေတွာ အဘိနိဝိသတိ။ တတ္ထ ပုရိမာနိ ဒွေ သစ္စာနိ ဝဋ္ဋံ, ပစ္ဆိမာနိ ဝိဝဋ္ဋံ, ဝဋ္ဋေ အဘိနိဝေသော ဟောတိ, နော ဝိဝဋ္ဋေ, တသ္မာ အယံ အဘိနိဝိသမာနော ဒုက္ခသစ္စေ အဘိနိဝိသတိ။

ဒုက္ခသစ္စံ နာမ ရူပါဒယော ပဉ္စက္ခန္ဓာတိ ဝဝတ္ထပေတွာ ဓာတုကမ္မဋ္ဌာနဝသေန ဩတရိတွာ, “စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယ ရူပံ ရူပ”န္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ တဒါရမ္မဏာ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရာ ဝိညာဏံ နာမန္တိ ဧဝံ ယမကတာလက္ခန္ဓံ ဘိန္ဒန္တော ဝိယ “ဒွေဝ ဣမေ ဓမ္မာ နာမရူပ”န္တိ ဝဝတ္ထပေတိ။ တံ ပနေတံ န အဟေတုကံ သဟေတုကံ သပ္ပစ္စယံ, ကော စဿ ပစ္စယော အဝိဇ္ဇာဒယော ဓမ္မာတိ ဧဝံ ပစ္စယေ စေဝ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မေ စ ဝဝတ္ထပေတွာ “သဗ္ဗေပိ ဓမ္မာ ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စာ”တိ အနိစ္စလက္ခဏံ အာရောပေတိ, တတော ဥဒယဝယပ္ပဋိပီဠနာကာရေန ဒုက္ခာ, အဝသဝတ္တနာကာရေန အနတ္တာတိ တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာ ဝိပဿနာပဋိပါဋိယာ သမ္မသန္တော လောကုတ္တရမဂ္ဂံ ပါပုဏာတိ။

မဂ္ဂက္ခဏေ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဧကပဋိဝေဓေန ပဋိဝိဇ္ဈတိ, ဧကာဘိသမယေန အဘိသမေတိ။ ဒုက္ခံ ပရိညာပဋိဝေဓေန ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ သမုဒယံ ပဟာနပဋိဝေဓေန, နိရောဓံ သစ္ဆိကိရိယာပဋိဝေဓေန, မဂ္ဂံ ဘာဝနာပဋိဝေဓေန ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ ဒုက္ခံ ပရိညာဘိသမယေန အဘိသမေတိ, သမုဒယံ ပဟာနာဘိသမယေန, နိရောဓံ သစ္ဆိကိရိယာဘိသမယေန, မဂ္ဂံ ဘာဝနာဘိသမယေန အဘိသမေတိ။ သော တီဏိ သစ္စာနိ ကိစ္စတော ပဋိဝိဇ္ဈတိ, နိရောဓံ အာရမ္မဏတော။ တသ္မိဉ္စဿ ခဏေ အဟံ ဒုက္ခံ ပရိဇာနာမိ, သမုဒယံ ပဇဟာမိ, နိရောဓံ သစ္ဆိကရောမိ, မဂ္ဂံ ဘာဝေမီတိ အာဘောဂသမန္နာဟာရမနသိကာရပစ္စဝေက္ခဏာ နတ္ထိ။ ဧတဿ ပန ပရိဂ္ဂဏှန္တဿေဝ မဂ္ဂေါ တီသု သစ္စေသု ပရိညာဒိကိစ္စံ သာဓေန္တောဝ နိရောဓံ အာရမ္မဏတော ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ။

တသ္မာ ပညဝါတိ ဝုစ္စတီတိ ဧတ္ထ ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ သောတာပန္နော, ဥပရိမကောဋိယာ ခီဏာသဝေါ ပညဝါတိ နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ ယော ပန တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ပါဠိတော စ အတ္ထတော စ အနုသန္ဓိတော စ ပုဗ္ဗာပရတော စ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဟေဋ္ဌုပရိယံ ကရောန္တော ဝိစရတိ, အနိစ္စဒုက္ခာနတ္တဝသေန ပရိဂ္ဂဟမတ္တမ္ပိ နတ္ထိ, အယံ ပညဝါ နာမ, ဒုပ္ပညော နာမာတိ? ဝိညာဏစရိတော နာမေသ, ပညဝါတိ န ဝတ္တဗ္ဗော။ အထ ယော တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာ ဝိပဿနာပဋိပါဋိယာ သမ္မသန္တော အဇ္ဇ အဇ္ဇေဝ အရဟတ္တန္တိ စရတိ, အယံ ပညဝါ နာမ, ဒုပ္ပညော နာမာတိ? ဘဇာပိယမာနော ပညဝါပက္ခံ ဘဇတိ။ သုတ္တေ ပန ပဋိဝေဓောဝ ကထိတော။

ဝိညာဏံ ဝိညာဏန္တိ ဣဓ ကိံ ပုစ္ဆတိ? ယေန ဝိညာဏေန သင်္ခါရေ သမ္မသိတွာ သော ပညဝါ နာမ ဇာတော, တဿ အာဂမနဝိပဿနာ ဝိညာဏံ ကမ္မကာရကစိတ္တံ ပုစ္ဆာမီတိ ပုစ္ဆတိ။ **သုခန္တိပိ ဝိဇာနာတီ**တိ သုခဝေဒနမ္ပိ ဝိဇာနာတိ။ ဥပရိပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ ဣမိနာ ထေရော “သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီတိ ပဇာနာတီ”တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၁၁၃; ဒီ. နိ. ၂.၃၈၀) နယေန အာဂတဝေဒနာဝသေန အရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေသိ။ တဿတ္ထော သတိပဋ္ဌာနေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

သံသဋ္ဌာတိ ဧကုပ္ပာဒါဒိလက္ခဏေန သံယောဂဋ္ဌေန သံသဋ္ဌာ, ဥဒါဟု ဝိသံသဋ္ဌာတိ ပုစ္ဆတိ။ ဧတ္ထ စ ထေရော မဂ္ဂပညဉ္စ ဝိပဿနာဝိညာဏဉ္စာတိ ဣမေ ဒွေ လောကိယလောကုတ္တရဓမ္မေ မိဿေတွာ ဘူမန္တရံ ဘိန္ဒိတွာ သမယံ အဇာနန္တော ဝိယ ပုစ္ဆတီတိ န ဝေဒိတဗ္ဗော။ မဂ္ဂပညာယ ပန မဂ္ဂဝိညာဏေန, ဝိပဿနာပညာယ စ ဝိပဿနာဝိညာဏေနေဝ သဒ္ဓိံ သံသဋ္ဌဘာဝံ ပုစ္ဆတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ထေရောပိဿ တမေဝတ္ထံ ဝိဿဇ္ဇေန္တော **ဣမေ ဓမ္မာ သံသဋ္ဌာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **န စ လဗ္ဘာ ဣမေသံ ဓမ္မာန**န္တိ ဣမေသံ လောကိယမဂ္ဂက္ခဏေပိ လောကုတ္တရမဂ္ဂက္ခဏေပိ ဧကတော ဥပ္ပန္နာနံ ဒွိန္နံ ဓမ္မာနံ။ **ဝိနိဗ္ဘုဇိတွာ ဝိနိဗ္ဘုဇိတွာ**တိ ဝိသုံ ဝိသုံ ကတွာ ဝိနိဝဋ္ဋေတွာ, အာရမ္မဏတော ဝါ ဝတ္ထုတော ဝါ ဥပ္ပါဒတော ဝါ နိရောဓတော ဝါ နာနာကရဏံ ဒဿေတုံ န သက္ကာတိ အတ္ထော။ တေသံ တေသံ ပန ဓမ္မာနံ ဝိသယော နာမ အတ္ထိ။ လောကိယဓမ္မံ ပတွာ ဟိ စိတ္တံ ဇေဋ္ဌကံ ဟောတိ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ, လောကုတ္တရံ ပတွာ ပညာ။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေပိ ဟိ လောကိယဓမ္မံ ပုစ္ဆန္တော, "ဘိက္ခု, တုံ ကတမံ ပညံ အဓိဂတော, ကိံ ပဌမမဂ္ဂပညံ, ဥအဟု ဒုတိယ တတိယ စတုတ္ထ မဂ္ဂပည"န္တိ န ဧဝံ ပုစ္ဆတိ။ ကိံ ဖဿော တုံ, ဘိက္ခု, ကိံ ဝေဒနာ, ကိံ သညာ, ကိံ စေတ နာတိ န စ ပုစ္ဆတိ, စိတ္တဝသေန ပန, "ကိံစိတ္တော တုံ, ဘိက္ခူ"တိ (ပာရာ. ၁၃၅) ပုစ္ဆတိ။ ကုသလာကုသလံ ပည ပေန္တောပိ "မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ, မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာ"တိ (ဓ. ပ. ၁, ၂) စ, "ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ? ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရံ ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတီ"တိ (ဓ. သ. ၁) စ ဧဝံ စိတ္တဝသေနေဝ ပညာပေတိ။ လောကုတ္တ ရံ ပုစ္ဆန္တော ပန ကိံ ဖဿော တုံ ဘိက္ခု, ကိံ ဝေဒနာ, ကိံ သညာ, ကိံ စေတနာတိ န ပုစ္ဆတိ။ ကတမာ တေ, ဘိက္ခု, ပညာ အဓိဂတာ, ကိံ ပဌမမဂ္ဂပညာ, ဥအဟု ဒုတိယတတိယစတုတ္ထမဂ္ဂပညာတိ ဧဝံ ပညာဝသေနေဝ ပုစ္ဆတိ။

ဣန္ဒြိယသံယုတ္တေပိ "ပဉ္စိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ဣန္ဒြိယာနိ။ ကတမာနိ ပဉ္စ? သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဝီရိယိန္ဒြိယံ သတိန္ဒြိ ယံ သမာဓိန္ဒြိယံ ပညိန္ဒြိယံ။ ကတ္ထ စ, ဘိက္ခဝေ, သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ? စတူသု သောတာပတ္တိယင်္ဂေသု ဧတ္ထ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကတ္ထ စ, ဘိက္ခဝေ, ဝီရိယိန္ဒြိယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ? စတူသု သမ္မပ္ပဓာနေသု ဧတ္ထ ဝီရိယိန္ဒြိယံ ဒဋ္ဌ ဗ္ဗံ။ ကတ္ထ စ, ဘိက္ခဝေ, သတိန္ဒြိယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ? စတူသု သတိပဋ္ဌာနေသု ဧတ္ထ သတိန္ဒြိယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကတ္ထ စ, ဘိ က္ခဝေ, သမာဓိန္ဒြိယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ? စတူသု ဈာနေသု ဧတ္ထ သမာဓိန္ဒြိယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကတ္ထ စ, ဘိက္ခဝေ, ပညိန္ဒြိယံ ဒဋ္ဌ ဗ္ဗံ? စတူသု အရိယသစ္စေသု ဧတ္ထ ပညိန္ဒြိယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗ"န္တိ (သံ. နိ. ၅.၄၇၈)။ ဧဝံ သဝိသယသ္မိံယေဝ လောကိယ လောကုတ္တရာ ဓမ္မာ ကထိတာ။

ယထာ ဟိ စတ္တာရော သေဋ္ဌိပုတ္တာ ရာဇာတိ ရာဇပဉ္စမေသု သဟာယေသု နက္ခတ္တံ ကီဠိဿာမာတိ ဝီထိံ ဩ တိဏ္ဏေသု ဧကဿ သေဋ္ဌိပုတ္တဿ ဂေဟံ ဂတကာလေ ဣတရေ စတ္တာရော တုဏှီ နိသီဒန္တိ, ဂေဟသာမိကောဝ, "ဣမေသံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ ဒေထ, ဂန္ဓမာလာလင်္ကာရာဒီနိ ဒေထာ"တိ ဂေဟေ ဝိစာရေတိ။ ဒုတိယဿ တတိ ယဿ စတုတ္ထဿ ဂေဟံ ဂတကာလေ ဣတရေ စတ္တာရော တုဏှီ နိသီဒန္တိ, ဂေဟသာမိကောဝ, "ဣမေသံ ခါဒ နီယံ ဘောဇနီယံ ဒေထ, ဂန္ဓမာလာလင်္ကာရာဒီနိ ဒေထာ"တိ ဂေဟေ ဝိစာရေတိ။ အထ သဗ္ဗပစ္ဆာ ရညော ဂေဟံ ဂတကာ လေ ကိဉ္စာပိ ရာဇာ သဗ္ဗတ္ထ ဣဿရောဝ, ဣမသ္မိံ ပန ကာလေ အတ္တနော ဂေဟေယေဝ, "ဣမေသံ ခါဒနီယံ ဘောဇ နီယံ ဒေထ, ဂန္ဓမာလာလင်္ကာရာဒီနိ ဒေထာ"တိ ဝိစာရေတိ။ ဧဝမေဝံ ခော သဒ္ဓါပဉ္စမကေသု ဣန္ဒြိယေသု တေသု သဟာ ယေသု ဧကတော ဝီထိံ ဩတရန္တေသု ဝိယ ဧကာရမ္မဏေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေသုပိ ယထာ ပဌမဿ ဂေဟေ ဣတရေ စတ္ တာရော တုဏှီ နိသီဒန္တိ, ဂေဟသာမိကောဝ ဝိစာရေတိ, ဧဝံ သောတာပတ္တိယင်္ဂါနိ ပတွာ အဓိမောက္ခလက္ခဏံ သဒ္ဓိန္ဒြိယမေဝ ဇေဋ္ဌကံ ဟောတိ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ, သေသာနိ တဒန္ဝယာနိ ဟောန္တိ။ ယထာ ဒုတိယဿ ဂေဟေ ဣတရေ စ တ္တာရော တုဏှီ နိသီဒန္တိ, ဂေဟသာမိကောဝ ဝိစာရေတိ, ဧဝံ သမ္မပ္ပဓာနာနိ ပတွာ ပဂ္ဂဟဏလက္ခဏံ ဝီရိယိန္ဒြိ ယမေဝ ဇေဋ္ဌကံ ဟောတိ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ, သေသာနိ တဒန္ဝယာနိ ဟောန္တိ။ ယထာ တတိယဿ ဂေဟေ ဣတရေ စတ္တာ ရော တုဏှီ နိသီဒန္တိ, ဂေဟသာမိကောဝ ဝိစာရေတိ, ဧဝံ သတိပဋ္ဌာနာနိ ပတွာ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏံ သတိန္ဒြိယမေဝ ဇေဋ္ဌကံ ဟောတိ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ, သေသာနိ တဒန္ဝယာနိ ဟောန္တိ။ ယထာ စတုတ္ထဿ ဂေဟေ ဣတရေ စတ္တာရော တု ဏှီ နိသီဒန္တိ, ဂေဟသာမိကောဝ ဝိစာရေတိ, ဧဝံ ဈာနဝိမောက္ခေ ပတွာ အဝိက္ခေပလက္ခဏံ သမာဓိန္ဒြိယမေဝ ဇေ ဋ္ဌကံ ဟောတိ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ, သေသာနိ တဒန္ဝယာနိ ဟောန္တိ။ သဗ္ဗပစ္ဆာ ရညော ဂေဟံ ဂတကာလေ ပန ယထာ ဣတရေ စ တ္တာရော တုဏှီ နိသီဒန္တိ, ရာဇာဝ ဂေဟေ ဝိစာရေတိ, ဧဝမေဝ အရိယသစ္စာနိ ပတွာ ပဇာနနလက္ခဏံ ပညိန္ဒြိယ မေဝ ဇေဋ္ဌကံ ဟောတိ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ, သေသာနိ တဒန္ဝယာနိ ဟောန္တိ။

ဣတိ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တာနံ အဂ္ဂေ ဌပိတော မဟာကောဋ္ဌိတတ္ထေရော လောကိယဓမ္မံ ပုစ္ဆန္တော စိတ္တံ ဇေဋ္ဌ ကံ စိတ္တံ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ကတွာ ပုစ္ဆိ; လောကုတ္တရဓမ္မံ ပုစ္ဆန္တော ပညံ ဇေဋ္ဌကံ ပညံ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ကတွာ ပုစ္ဆိ။ ဓမ္မသေနာပတိသာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ တထေဝ ဝိဿဇ္ဇေသိ။

ယံ ဟာဝုသော, ပဇာနာတီတိ ယံ စတုသစ္စဓမ္မဇာတံ ဒုက္ခန္တိအာဒိနာ နယေန မဂ္ဂပညာ ပဇာနာတိ။ **တံ ဝိဇာနာတီ**တိ မဂ္ဂဝိညာဏမ္ပိ တထေဝ တံ ဝိဇာနာတိ။ **ယံ ဝိဇာနာတီ**တိ ယံ သင်္ခါရဂတံ အနိစ္စန္တိအာဒိနာ နယေန ဝိပဿနာဝိညာဏံ ဝိဇာနာတိ။ **တံ ပဇာနာတီ**တိ ဝိပဿနာပညာပိ တထေဝ တံ ပဇာနာတိ။ **တသ္မာ ဣမေ ဓမ္မာ** တိ တေန ကာရဏေန ဣမေ ဓမ္မာ။ **သံသဋ္ဌာ** တိ ဧကုပ္ပာဒဧကနိရောဓဧကဝတ္ထုကဧကာရမ္မဏတာယ သံသဋ္ဌာ။

ပညာ ဘာဝေတဗ္ဗာ တိ ဣဒံ မဂ္ဂပညံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တံသမ္ပယုတ္တံ ပန ဝိညာဏံ တာယ သဒ္ဓိံ ဘာဝေတဗ္ဗ မေဝ ဟောတိ။ **ဝိညာဏံ ပရိညေယျ** န္တိ ဣဒံ ဝိပဿနာဝိညာဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တံသမ္ပယုတ္တာ ပန ပညာ တေန သဒ္ဓိံ ပရိဇာနိတဗ္ဗာဝ ဟောတိ။

၄၅၀. ဝေဒနာ ဝေဒနာတိ ဣဒံ ကသ္မာ ပုစ္ဆတိ? ဝေဒနာလက္ခဏံ ပုစ္ဆိဿာမီတိ ပုစ္ဆတိ။ ဧဝံ သန္တေပိ တေဘူမိကသမ္မသနစာရဝေဒနာဝ အဓိပ္ပေတာတိ သလ္လက္ခေတဗ္ဗာ။ **သုခမ္ပိ ဝေဒေတီ** တိ သုခံ အာရမ္မဏံ ဝေဒေတိ အနုဘဝတိ။ ပရတော ပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ ''ရူပဉ္စ ဟိဒံ, မဟာလိ, ဧကန္တဒုက္ခံ အဘဝိဿ, ဒုက္ခာနုပတိတံ ဒုက္ခာဝက္ကန္တံ အနဝက္ကန္တံ သုခေန, နယိဒံ သတ္တာ ရူပသ္မိံ သာရဇ္ဇေယျုံ။ ယသ္မာ စ ခေါ, မဟာလိ, ရူပံ သုခံ သုခာနုပတိတံ သုခာဝက္ကန္တံ အနဝက္ကန္တံ ဒုက္ခေန, တသ္မာ သတ္တာ ရူပသ္မိံ သာရဇ္ဇန္တိ, သာရာဂါ သံယုဇ္ဇန္တိ, သံယောဂါ သံကိလိဿန္တိ။ ဝေဒနာ စ ဟိဒံ။ သညာ။ သင်္ခါရာ။ ဝိညာဏဉ္စ ဟိဒံ, မဟာလိ, ဧကန္တဒုက္ခံ အဘဝိဿ။ပေ.။ သံကိလိဿန္တီ''တိ (သံ. နိ. ၃.၇၀) ဧဝမိနာ ဟိ မဟာလိသုတ္တပရိယာယေန ဧကဓ အာရမ္မဏံ သုခံ ဒုက္ခံ အဒုက္ခမသုခန္တိ ကထိတံ။ အပိစ ပုရိမံ သုခံ ဝေဒနံ အာရမ္မဏံ ကတွာ အပရာ သုခာ ဝေဒနာ ဝေဒေတိ; ပုရိမံ ဒုက္ခံ ဝေဒနံ အာရမ္မဏံ ကတွာ အပရာ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ ဝေဒေတိ; ပုရိမံ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ အာရမ္မဏံ ကတွာ အပရာ အဒုက္ခမသုခာ ဝေဒနာ ဝေဒေတီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဝေဒနာယေဝ ဟိ ဝေဒေတိ, န အညော ကောစိ ဝေဒိတာ နာမ အတ္ထီတိ ဝုတ္တမေတံ။

သညာ သညာတိ ဣဒ ကိံ ပုစ္ဆတိ? သဗ္ဗသညာယ လက္ခဏံ။ ကိံ သဗ္ဗတ္တကသညာယာတိ? သဗ္ဗသညာယ လက္ခဏန္တိပိ သဗ္ဗတ္တကသညာယ လက္ခဏန္တိပိ ဧကမေဝေတံ, ဧဝံ သန္တေပိ တေဘူမိကသမ္မသနစာရသညာဝ အဓိပ္ပေတာတိ သလ္လက္ခေတဗ္ဗာ။ **နီလကမ္ပိ သဉ္ဇာနာတီ** တိ နီလပုပ္ဖေ ဝါ ဝတ္ထေ ဝါ ပရိကမ္မံ ကတွာ ဥပစာရံ ဝါ အပ္ပနံ ဝါ ပာပေန္တော သဉ္ဇာနာတိ။ ဧကမသ္မိံဥ္ဟိ အတ္ထေ ပရိကမ္မသညာပိ ဥပစာရသညာပိ အပ္ပနာသညာပိ ဝဋ္ဋတိ။ နီလေ နီလန္တိ ဥပ္ပဇ္ဇနကသညာပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ **ပီတကာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

ယာ စာဝုသော, ဝေဒနာတိ ဧတ္ထ ဝေဒနာ, သညာ, ဝိညာဏန္တိ ဣမာနိ တီဏိ ဂဟေတွာ ပညာ ကသ္မာ န ဂဟိတာ တိ? အသဗ္ဗသင်္ဂါဟိကတ္တာ။ ပညာယ ဟိ ဂဟိတာယ ပညာယ သမ္ပယုတ္တာဝ ဝေဒနာဒယော လဗ္ဘန္တိ, နော ဝိပ္ပယုတ္တာ။ တံ ပန အဂ္ဂဟေတွာ ဣမေသု ဂဟိတေသု ပညာယ သမ္ပယုတ္တာ စ ဝိပ္ပယုတ္တာ စ အန္တမသော ဒွေ ပဉ္စ ဝိညာဏဓမ္မာပိ လဗ္ဘန္တိ။ ယထာ ဟိ တယော ပုရိသာ သုတ္တံ သုတ္တန္တိ ဝဒေယျုံ, စတုတ္ထော ရတနာဝုတသုတ္တန္တိ။ တေသု ပုရိမာ တယော တက္ကဂတမ္ပိ ပဋ္ဋိဝဋ္ဋကာဒိဂတမ္ပိ ယံကိဉ္စိ ဗဟုံ သုတ္တံ လဘန္တိ အန္တမသော မက္ကဋကသုတ္တမ္ပိ။ ရတနာဝုတသုတ္တံ ပရိယေသန္တော မန္ဒံ လဘတိ, ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဟေဋ္ဌတော ဝါ ပညာ ဝိညာဏေန သဒ္ဓိံ သမ္ပယောဂံ လဘာပိတာ ဝိဿဇ္ဇိတ္တာဝ ဣဓ န ဂဟိတာတိ ဝဒန္တိ။ **ယံ ဟာဝုသော, ဝေဒေတီ**တိ ယံ အာရမ္မဏံ ဝေဒနာ ဝေဒေတိ, သညာပိ တဒေဝ သဉ္ဇာနာတိ။ **ယံ သဉ္ဇာနာတီ** တိ ယံ အာရမ္မဏံ သညာ သဉ္ဇာနာတိ, ဝိညာဏမ္ပိ တဒေဝ ဝိဇာနာတီတိ အတ္ထော။

ဣအာနိ သဉ္ဇာနာတိ ဝိဇာနာတိ ပဇာနာတီတိ ဧတ္ထ ဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ဥပသဂ္ဂမတ္တမေဝ ဝိသေသော။ ဇာနာတီတိ ပဒံ ပန အဝိသေသော။ တဿာပိ ဇာနနတ္ထေ ဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သညာ ဟိ နီလာဒိဝသေန အာရမ္မဏံ သဉ္ဇာနနမတ္တမေဝ, အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာတိ လက္ခဏပဋိဝေဓံ ပာပေတုံ န သက္ကောတိ။ ဝိညာဏံ နီလာဒိဝသေန အာရမ္မဏဉ္စေဝ သဉ္ဇာနာတိ, အနိစ္စာဒိလက္ခဏပဋိဝေဓဉ္စ ပာပေတိ, ဥဿက္ကိတွာ ပန မဂ္ဂပာတုဘာဝံ ပာပေတုံ န သက္ကောတိ။ ပညာ နီလာဒိဝသေန အာရမ္မဏမ္ပိ သဉ္ဇာနာတိ, အနိစ္စာဒိဝသေန လက္ခဏပဋိဝေဓမ္ပိ ပာပေတိ, ဥဿက္ကိတွာ မဂ္ဂပာတုဘာဝံ ပာပေတုမ္ပိ သက္ကောတိ။

ယထာ ဟိ ဟေရညိကဖလကေ ကဟာပဏရာသိမှိ ကတေ အဇာတဗုဒ္ဓိ အရဂါေ ကမိကပုရိသော မဟာဟေရညိ ကောတိ တီသု ဇနေသု ဩလောကေတွာ ဌိတေသု အဇာတဗုဒ္ဓိ အရဂါေ ကဟာပဏာနံ စိတ္တဝိစိတ္တစတုရဿမဏ္ဍလဘာဝမေဝ ဇာနာတိ, ဣဒံ မနုဿာနံ ဥပဘောဂပရိဘောဂံ ရတနသမ္မတန္တိ န ဇာနာတိ။ ကမိကပုရိသော စိတ္တာဒိဘာဝ ဉ္စေဝ ဇာနာတိ, မနုဿာနံ ဥပဘောဂပရိဘောဂရတနသမ္မတဘာဝဉ္စ။ ''အယံ ကူဋော အယံ ဆေကော အယံ ကရတော အယံ သဏှော''တိ ပန န ဇာနာတိ။ မဟာဟေရညိကော စိတ္တာဒိဘာဝမ္ပိ ရတနသမ္မတဘာဝမ္ပိ ကူဋာဒိဘာဝမ္ပိ ဇာနာ

တိ, ဇာနန္တော စ ပန နံ ရူပံ ဒိသွာတပိ ဇာနာတိ, အာကောဋိတသ္သ သဒ္ဒံ သုတွာတပိ, ဂန္ဓံ ဃာယိတွာတပိ, ရသံ သာယိတွာတပိ, ဟတ္ထေန ဂရုကလဟုကဘာဝံ ဥပဓာရေတွာတပိ အသုကကမေ ကတောတိပိ ဇာနာတိ, အသုကနိဂမေ အသုကနဂရေ အသုကပဗ္ဗတစ္ဆာယာယ အသုကနဒီတီရေ ကတောတိပိ, အသုကာစရိယေန ကတောတိပိ ဇာနာတိ။ ဧဝမေဝံ သညာ အဇာတဗုဒ္ဓိအရကသ္သ ကဟာပဏဒသ္သနံ ဝိယ နီလာဒိဝသေန အာရမ္မဏမတ္တမေဝ သဉ္ဇာနာတိ။ ဝိညာဏံ ကမိကပုရိသသ္သ ကဟာပဏဒသ္သနံ ဝိယ နီလာဒိဝသေန အာရမ္မဏမ္ပိ သဉ္ဇာနာတိ, အနိစ္စာဒိဝသေန လက္ခဏပဋိဝေဓမ္ပိ ဟာပေတိ။ ပညာ မဟာဟေရညိကသ္သ ကဟာပဏဒသ္သနံ ဝိယ နီလာဒိဝသေန အာရမ္မဏမ္ပိ သဉ္ဇာနာတိ, အနိစ္စာဒိဝသေန လက္ခဏပဋိဝေဓမ္ပိ ဟာပေတိ, ဥသ္သက္ကိတွာ မဂ္ဂပာတုဘာဝမ္ပိ ဟာပေတိ။ သော ပန နေသံ ဝိသေသော ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဈော။

တေနာဟ အာယသ္မာ နာဂသေနော – “ဒုက္ကရံ, မဟာရာဇ, ဘဂဝတာ ကတန္တိ။ ကိံ, ဘန္တေ, နာဂသေန ဘဂဝတာ ဒုက္ကရံ ကတန္တိ? ဒုက္ကရံ, မဟာရာဇ, ဘဂဝတာ ကတံ, ဣမေသံ အရူပီနံ စိတ္တစေတသိကာနံ ဓမ္မာနံ ဧကာရမ္မဏေ ပဝတ္တမာနာနံ ဝဝတ္ထာနံ အက္ခာတံ, အယံ ဖသ္သော, အယံ ဝေဒနာ, အယံ သညာ, အယံ စေတနာ, ဣဒံ စိတ္တ”န္တိ (မိ. ပ. ၂.၇.၁၆)။ ယထာ ဟိ တိလတေလံ, သာသပတေလံ, မဓုကတေလံ, ဧရဏ္ဍကတေလံ, ဝသာတေလန္တိ ဣမာနိ ပဉ္စ တေလာနိ ဧကစာဋိယံ ပက္ခိပိတွာ ဒိဝသံ ယမကမန္ထေဟိ မန္ထေတွာ တတော ဣဒံ တိလတေလံ, ဣဒံ သာသပတေလန္တိ ဧကေကသ္သ ဟာဋ္ဌိယေက္က ဥဒ္ဓရဏံ နာမ ဒုက္ကရံ, ဣဒံ တတော ဒုက္ကရတရံ။ ဘဂဝတာ ပန သဗ္ဗညုတညာဏသ္သ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ ဓမ္မိသ္သရော ဓမ္မရာဇာ ဣမေသံ အရူပီနံ ဓမ္မာနံ ဧကာရမ္မဏေ ပဝတ္တမာနာနံ ဝဝတ္ထာနံ အက္ခာသိ။ ပဉ္စန္နံ မဟာနဒီနံ သမုဒ္ဒံ ပဝိဋ္ဌဋ္ဌာနေ, “ဣဒံ ဂင်္ဂာယ ဥဒကံ, ဣဒံ ယမုနာယာ”တိ ဧဝံ ဟာဋ္ဌိယေက္က ဥဒကဥဒ္ဓရဏေနာပိ အယမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၄၅၁. နိဿန္ဒေနာ တိ နိဿန္ဒေန ပရိစ္စတ္တေန တ။ တတ္ထ **နိဿန္ဒေနာ** တိ အတ္ထေ သတိ ပဉ္စဟိ ဣန္ဒြိယေဟီတိ နိဿက္ကဝစနံ။ **ပရိစ္စတ္တေနာ** တိ အတ္ထေ သတိ ကရဏဝစနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ပဉ္စဟိ ဣန္ဒြိယေဟိ နိဿရိတွာ မနောဒွာရေ ပဝတ္တေန ပဉ္စဟိ တ ဣန္ဒြိယေဟိ တသ္သ ဝတ္ထုဘာဝံ အနုပဂမနတာယ ပရိစ္စတ္တေနာတိ။ **ပရိသုဒ္ဓေနာ** တိ နိရုပက္ကိလေသေန။ **မနောဝိညာဏေနာ**တိ ရူပာဝစရစတုတ္ထဇ္ဈာနစိတ္တေန။ **ကိံ နေယျ** န္တိ ကိံ ဇာနိတဗ္ဗံ။ “ယံကိဉ္စိ နေယျံ နာမ အတ္ထိ ဓမ္မ”န္တိအာဒီသု (မဟာနိ. ၆၉) ဟိ ဇာနိတဗ္ဗံ နေယျန္တိ ဝုတ္တံ။ **အာကာသာနဉ္စာယတနံ နေယျ** န္တိ ကထံ ရူပာဝစရစတုတ္ထဇ္ဈာနစိတ္တေန အရူပာဝစရသမာပတ္တိ နေယျာတိ? ရူပာဝစရစတုတ္ထဇ္ဈာနေ ဌိတေန အရူပာဝစရသမာပတ္တိံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ သက္ကာ ဟောတိ။ တတ္ထ ဌိတသ္သ ဟိ သာ ဣဇ္ဈတိ။ တသ္မာ “အာကာသာနဉ္စာယတနံ နေယျ”န္တိအာဒိမာဟ။ အထ နေဝသညာနာသညာယတနံ ကသ္မာ န ဝုတ္တန္တိ? ဟာဋ္ဌိယေက္က အဘိနိဝေသာဘာဝတော။ တတ္ထ ဟိ ကလာပတော နယတော သမ္မသနံ လဗ္ဘတိ, ဓမ္မသေနာပတိ သဒိသသ္သာပိ ဟိ ဘိက္ခုနော ဟာဋ္ဌိယေက္က အဘိနိဝေသော န ဇာယတိ။ တသ္မာ ထေရောပိ, “ဧဝံ ကိရမေ ဓမ္မာ အဟုတွာ သမ္ဘောန္တိ, ဟုတွာ ပဋိဝေန္တီ”တိ (မ. နိ. ၃.၉၄) ကလာပတော နယတော သမ္မသိတွာ ဝိဿဇ္ဇေသီတိ။ ဘဂဝတာ ပန သဗ္ဗညုတညာဏသ္သ ဟတ္ထဂတတ္တာ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိယမ္ပိ ပရောပညာသ ဓမ္မေ ဟာဋ္ဌိယေက္က အံဂုဒ္ဓာရေနေဝ ဥဒ္ဓရိတွာ, “ယာဝတာ သညာသမာပတ္တိယော, တာဝတာ အညာပဋိဝေဓော”တိ အာဟ။

ပညာစက္ခုနာ ပဇာနာတီတိ ဒဿနပရိဏာယကဋ္ဌေန စက္ခုဘူတာယ ပညာယ ပဇာနာတိ။ တတ္ထ ဒွေဝ ပညာ သမာဓိပညာ ဝိပဿနာပညာ စ။ သမာဓိပညာယ ကိစ္စတော အသမ္မောဟတော စ ပဇာနာတိ။ ဝိပဿနာပညာယ လက္ခဏပဋိဝေဓေန အာရမ္မဏတော ဇာနနံ ကထိတံ။ **ကိမတ္ထိယာ** တိ ကော ဧတိဿာ အတ္ထော။ **အဘိညတ္ထာ** တိအာဒီသု အဘိညေယျေ ဓမ္မေ အဘိဇာနာတီတိ **အဘိညတ္ထာ** ။ ပရိညေယျေ ဓမ္မေ ပရိဇာနာတီတိ **ပရိညတ္ထာ** ။ ပဟာတဗ္ဗေ ဓမ္မေ ပဇဟတီတိ **ပဟာနတ္ထာ** ။ သာ ပနေသာ လောကိယာပိ အဘိညတ္ထာ စ ပရိညတ္ထာ စ ဝိက္ခမ္ဘနတော ပဟာနတ္ထာ။ လောကုတ္တရာပိ အဘိညတ္ထာ စ ပရိညတ္ထာ စ သမုစ္ဆေဒတော ပဟာနတ္ထာ။ တတ္ထ လောကိယာ ကိစ္စတော အသမ္မောဟတော စ ပဇာနာတိ, လောကုတ္တရာ အသမ္မောဟတော။

၄၅၂. သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ဥပ္ပာဒာယာ တိ ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိယာ စ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိယာ စ။ **ပရတော စ ဃောသော**တိ သပ္ပာယဓမ္မဿဝနံ။ **ယောနိသော စ မနသိကာရော**တိ အတ္တနော ဥပာယမနသိကာရော။ တတ္ထ သာဝကေသု အပိ ဓမ္မသေနာပတိနော ဒွေဝ ပစ္စယာ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋန္တိယေဝ။ ထေရော ဟိ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကံ ဧကံ အသင်္ချေယျံ ပာရမိယော ပူရေတွာတပိ အတ္တနော ဓမ္မတာယ အဏုမတ္တမ္ပိ ကိလေသံ ပဇဟိတုံ နာသက္ခိ။ “ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘာ

တ’’တိ (မဟာဝ. ၆၀) အဿဇိတ္ထေရတော ဣမံ ကထံ သုတွာဝသ္သ ပဋိဝေဓော ဇာတော။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ပန သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓါနဉ္စ ပရတောဃောသကမ္မံ နတ္ထိ, ယောနိသောမနသိကာရသ္မိံယေဝ ဌတွာ ပစ္စေကဗောဓိဉ္စ သဗ္ဗညုတညာဏဉ္စ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ။

အနုဂ္ဂဟိတာ တိ လဒ္ဓူပကာရာ။ **သမ္မာဒိဋ္ဌီ** တိ အရဟတ္တမဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ဖလက္ခဏေ နိဗ္ဗတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိ ဖလံ အဿာတိ **စေတောဝိမုတ္တိဖလာ**။ တဒေဝ စေတောဝိမုတ္တိသင်္ခါတံ ဖလံ အာနိသံသော အဿာတိ စေတောဝိမုတ္တိဖလာနိသံသာ။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ စ စတုတ္ထဖလပညာ ပညာဝိမုတ္တိ နာမ, အဝသေသာ ဓမ္မာ စေတောဝိမုတ္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သီလာနုဂ္ဂဟိတာ** တိအာဒီသု **သီလ**န္တိ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလံ။ **သုတ**န္တိ သပ္ပာယဓမ္မဿဝနံ။ **သာကစ္ဆာ**တိ ကမ္မဋ္ဌာနေ ခလနပက္ခလနစ္ဆေဒနကထာ။ **သမထော**တိ ဝိပဿနာပာဒိကာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော။ **ဝိပဿနာ**တိ သတ္တဝိဓာ အနုပဿနာ။ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလဉှိ ပူရေန္တဿ, သပ္ပာယဓမ္မဿဝနံ သုဏန္တဿ, ကမ္မဋ္ဌာနေ ခလနပက္ခလနံ ဆိန္ဒန္တဿ, ဝိပဿနာပာဒိကာသု အဋ္ဌသမာပတ္တီသု ကမ္မံ ကရောန္တဿ, သတ္တဝိဓံ အနုပဿနံ ဘာဝေန္တဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဖလံ ဒေတိ။

ယထာ ဟိ မဓုရံ အမ္ဗပက္ကံ ပရိဘုဉ္ဇိတုကာမော အမ္ဗပောတကဿ သမန္တာ ဥဒကကောဋ္ဌကံ ထိရံ ကတွာ ဗန္ဓတိ။ ဃဋံ ဂဟေတွာ ကာလေန ကာလံ ဥဒကံ အာသိဉ္စတိ။ ဥဒကဿ အနိက္ခမနတ္ထံ မရိယာဒံ ထိရံ ကရောတိ။ ယာ ဟောတိ သမီပေ ဝလ္လိ ဝါ သုက္ခဒဏ္ဍကော ဝါ ကိပိလ္လိကပုဋော ဝါ မက္ကဋ္ဌကဇာလံ ဝါ, တံ အပနေတိ။ ခဏိတ္တိံ ဂဟေတွာ ကာလေန ကာလံ မူလာနိ ပရိခဏတိ။ ဧဝမဿ အပ္ပမတ္တဿ ဣမာနိ ပဉ္စ ကာရဏာနိ ကရောတော သော အမ္ဗော ဝဍ္ဎိတွာ ဖလံ ဒေတိ။ ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ရုက္ခဿ သမန္တတော ကောဋ္ဌကဗန္ဓနံ ဝိယ ဟိ သီလံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, ကာလေန ကာလံ ဥဒကသိဉ္စနံ ဝိယ ဓမ္မဿဝနံ, မရိယာဒာယ ထိရဘာဝကရဏံ ဝိယ သမထော, သမီပေ ဝလ္လိအာဒီနံ ဟရဏံ ဝိယ ကမ္မဋ္ဌာနေ ခလနပက္ခလနစ္ဆေဒနံ, ကာလေန ကာလံ ခဏိတ္တိံ ဂဟေတွာ မူလခဏနံ ဝိယ သတ္တန္နံ အနုပဿနာနံ ဘာဝနာ။ တေဟိ ပဉ္စဟိ ကာရဏေဟိ အနုဂ္ဂဟိတဿ အမ္ဗရုက္ခဿ မဓုရဖလဒါနကာလော ဝိယ ဣမဿ ဘိက္ခုနော ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ ဓမ္မေဟိ အနုဂ္ဂဟိတာယ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ အရဟတ္တဖလဒါနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄၅၃. **ကတိ ပနာဝုသော, ဘဝ**တိ ဣဓ ကိံ ပုစ္ဆတိ? မူလမေဝ ဂတော အနုသန္ဓိ, ဒုပ္ပညော ယေဟိ ဘဝေဟိ န ဥဋ္ဌာတိ, တေ ပုစ္ဆိဿာမီတိ ပုစ္ဆတိ။ တတ္ထ **ကာမဘဝေ**တိ ကာမဘဝူပဂံ ကမ္မံ ကမ္မာဘိနိဗ္ဗတ္တာ ဥပာဒိန္နက္ခန္ဓာပီတိ ဥဘယမေကတော ကတွာ ကာမဘဝေတိ အာဟ။ ရူပာရူပဘဝေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အာယတိ**န္တိ အနာဂတေ။ ပုနဗ္ဘဝဿ အဘိနိဗ္ဗတ္တီတိ **ပုနဗ္ဘဝါဘိနိဗ္ဗတ္တိ**။ ဣဓ ဝဋ္ဋံ ပုစ္ဆိဿာမီတိ ပုစ္ဆတိ။ **တတြတတြာဘိနန္ဒနာ**တိ ရူပါဘိနန္ဒနာ သဒ္ဒါဘိနန္ဒနာတိ ဧဝံ တဟိံ တဟိံ အဘိနန္ဒနာ, ကရဏဝစနေ စေတံ ပစ္စတ္တံ။ တတြတတြာဘိနန္ဒနာယ ပုနဗ္ဘဝါဘိနိဗ္ဗတ္တိ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဧတ္တာဝတာ ဟိ ဂမနံ ဟောတိ, အာဂမနံ ဟောတိ, ဂမနာဂမနံ ဟောတိ, ဝဋ္ဋံ ဝတ္တတီတိ ဝဋ္ဋံ မတ္ထကံ ပာပေတွာ ဒဿေသိ။ ဣဒါနိ ဝိဝဋ္ဋံ ပုစ္ဆန္တော ‘‘ကထံ ပနာဝုသော’’တိအာဒိမာဟ။ တဿ ဝိဿဇ္ဇနေ **အဝိဇ္ဇာဝိရာဂါ**တိ အဝိဇ္ဇာယ ခယနိရောဓေန။ **ဝိဇ္ဇုပ္ပာဒါ** တိ အရဟတ္တမဂ္ဂဝိဇ္ဇာယ ဥပ္ပာဒေန။ ကိံ အဝိဇ္ဇာ ပုဗ္ဗေ နိရုဒ္ဓါ, အထ ဝိဇ္ဇာ ပုဗ္ဗေ ဥပ္ပန္နာတိ? ဥဘယမေတံ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ပဒီပုဇ္ဇလနေန အန္ဓကာရဝိဂမော ဝိယ ဝိဇ္ဇုပ္ပာဒေန အဝိဇ္ဇာ နိရုဒ္ဓါဝ ဟောတိ။ **တဏှာနိရောဓာ**တိ တဏှာယ ခယနိရောဓေန။ **ပုနဗ္ဘဝါဘိနိဗ္ဗတ္တိ န ဟောတီ**တိ ဧဝံ အာယတိံ ပုနဗ္ဘဝဿ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ န ဟောတိ, ဂမနံ အာဂမနံ ဂမနာဂမနံ ဥပစ္ဆိဇ္ဇတိ, ဝဋ္ဋံ န ဝတ္တတီတိ ဝိဝဋ္ဋံ မတ္ထကံ ပာပေတွာ ဒဿေသိ။

၄၅၄. **ကတမံ ပနာဝုသော**တိ ဣဓ ကိံ ပုစ္ဆတိ? ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော ဘိက္ခု ကာလေန ကာလံ နိရောဓံ သမာပဇ္ဇတိ။ တဿ နိရောဓပာဒကံ ပဌမဇ္ဈာနံ ပုစ္ဆိဿာမီတိ ပုစ္ဆတိ။ **ပဌမံ ဈာန**န္တိ ဣဓ ကိံ ပုစ္ဆတိ? နိရောဓံ သမာပဇ္ဇနကေန ဘိက္ခုနာ အင်္ဂဝဝတ္ထာနံ ကောဋ္ဌာသပရိစ္ဆေဒေ နာမ ဇာနိတဗ္ဗော, ဣဒံ ဈာနံ ပဉ္စင်္ဂိကံ စတုရင်္ဂိကံ တိဝင်္ဂိကံ ဒုဝင်္ဂိကန္တိ အင်္ဂဝဝတ္ထာနံ ကောဋ္ဌာသပရိစ္ဆေဒံ ပုစ္ဆိဿာမီတိ ပုစ္ဆတိ။ **ဝိတက္ကော** တိအာဒီသု ပန အဘိနိရောပနလက္ခဏော ဝိတက္ကော, အနုမဇ္ဇနလက္ခဏော ဝိစာရော, ဖရဏလက္ခဏာ ပီတိ, သာတလက္ခဏံ သုခံ, အဝိက္ခေပလက္ခဏာ စိတ္တေကဂ္ဂတာတိ ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ ဝတ္တန္တိ။ **ကတင်္ဂဝိပ္ပဟီန** န္တိ ဣဓ ပန ကိံ ပုစ္ဆတိ? နိရောဓံ သမာပဇ္ဇနကေန ဘိက္ခုနာ ဥပကာရာနုပကာရာနိ အင်္ဂါနိ ဇာနိတဗ္ဗာနိ, တာနိ ပုစ္ဆိဿာမီတိ ပုစ္ဆတိ, ဝိဿဇ္ဇနံ ပနေတ္ထ ပာကဋမေဝ။ ဣတိ ဟေဋ္ဌာ နိရောဓပာဒကံ ပဌမဇ္ဈာနံ ဂဟိတံ, ဥပရိ တဿ အနန္တရပစ္စယံ နေဝသညာနာသညာယ

တနသမာပတ္တိံ ပုစ္ဆိဿတိ။ အန္တရာ ပန ဆ သမာပတ္တိယော သံခိတ္တာ, နယံ ဝါ ဒဿေတွာ ဝိဿဇ္ဇိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၄၅၅. ဣဒါနိ ဝိညာဏနိဿယေ ပဉ္စ ပသာဒေ ပုစ္ဆန္တော **ပဉ္စိမာနိ, အာဝုသော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဂောစရဝိသယ**န္တိ ဂောစရဘူတံ ဝိသယံ။ **အညမညဿာ**တိ စက္ခု သောတဿ သောတံ ဝါ စက္ခုဿာတိ ဧဝံ ဧကေကဿ ဂောစရဝိသယံ န ပစ္စနုဘောတိ။ သစေ ဟိ နီလာဒိဘေဒံ ရူပါရမ္မဏံ သမောဓာနေတွာ သောတိန္ဒြိယဿ ဥပနေယျ, "ဣင်္ဃ တာဝ နံ ဝဝတ္ထပေဟိ ဝိဘာဝေဟိ, ကိံ နာမေတံ အာရမ္မဏ"န္တိ။ စက္ခုဝိညာဏဉှိ ဝိနာပိ မုခေန အတ္တနော ဓမ္မတာယ ဧဝံ ဝဒေယျ – "အရေ အန္ဓဗာလ , ဝဿသတမ္ပိ ဝဿသဟဿမ္ပိ ပရိဓာဝမာနော အညတြ မယာ ကုဟိံ ဧတဿ ဇာနနကံ လဘိဿသိ, အာဟရ နံ စက္ခုပသာဒေ ဥပနေဟိ, အဟမေတံ အာရမ္မဏံ ဇာနိဿာမိ, ယဒိ ဝါ နီလံ ယဒိ ဝါ ပီတကံ, န ဟိ ဧသော အညဿ ဝိသယော, မယှေဝေသော ဝိသယော"တိ။ သေသဒွါရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧဝမေတာနိ အညမညဿ ဂောစရံ ဝိသယံ န ပစ္စနုဘောန္တိ နာမ။ **ကိံ ပဋိသရဏ**န္တိ ဧတေသံ ကိံ ပဋိသရဏံ, ကိံ ဧတာနိ ပဋိသရန္တီတိ ပုစ္ဆတိ။ **မနော ပဋိသရဏ**န္တိ ဇဝနမနော ပဋိသရဏံ။ **မနော စ နေသ**န္တိ မနောဒွါရိကဇဝနမနော ဝါ ပဉ္စဒွါရိကဇဝနမနော ဝါ ဧတေသံ ဂောစရဝိသယံ ရဇ္ဇနာဒိဝသေန အနုဘောတိ။ စက္ခုဝိညာဏဉှိ ရူပဒဿနမတ္တမေဝ, ဧတ္ထ ရဇ္ဇနံ ဝါ ဒုဿနံ ဝါ မုယှနံ ဝါ နတ္ထိ။ ဧတေသု ပန ဒွါရေသု ဇဝနံ ရဇ္ဇတိ ဝါ ဒုဿတိ ဝါ မုယှတိ ဝါ။ သောတဝိညာဏာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

တတြာယံ ဥပမာ – ပဉ္စ ကိရ ဒုဗ္ဗလဘောဂါ ရာဇာနံ သေဝိတွာ ကိစ္ဆေန ကသိရေန ဧကသ္မိံ ပဉ္စကုလိကေ ဂါမေ ပရိတ္တကံ အာယံ လဘိံသု။ ဧတေသံ တတ္ထ မစ္ဆဘာဂေ မံသဘာဂေ ယုတ္တိကဟာပဏော ဝါ, ဗန္ဓကဟာပဏော ဝါ, မာပဟာရကဟာပဏော ဝါ, အဋ္ဌကဟာပဏော ဝါ, သောဠသကဟာပဏော ဝါ, ဗာတ္တိံသကဟာပဏော ဝါ, စတုသဋ္ဌိကဟာပဏော ဝါ, ဒဏ္ဍောတိ ဧတ္တကမတ္တမေဝ ပါပုဏာတိ။ သတဝတ္ထုကံ ပဉ္စသတဝတ္ထုကံ သဟဿဝတ္ထုကံ မဟာဗလိံ ရာဇာဝ ဂဏှာတိ။ တတ္ထ ပဉ္စကုလိကဂါမော ဝိယ ပဉ္စ ပသာဒါ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ; ပဉ္စ ဒုဗ္ဗလဘောဂါ ဝိယ ပဉ္စ ဝိညာဏာနိ; ရာဇာ ဝိယ ဇဝနံ; ဒုဗ္ဗလဘောဂါနံ ပရိတ္တကံ အာယပါပုဏနံ ဝိယ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ ရူပဒဿနာဒိမတ္တံ။ ရဇ္ဇနာဒီနိ ပန ဧတေသု နတ္ထိ။ ရညော မဟာဗလိဂ္ဂဟဏံ ဝိယ ဧတေသု ဒွါရေသု ဇဝနဿ ရဇ္ဇနာဒီနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၄၅၆. **ပဉ္စိမာနိ, အာဝုသော**တိ ကသ္မာ ကိံ ပုစ္ဆတိ? အန္တောနိရောဓသ္မိံ ပဉ္စ ပသာဒေ။ ကိရိယမယပဝတ္တသ္မိဉှိ ဝတ္တမာနေ အရူပဓမ္မာ ပသာဒါနံ ဗလဝပစ္စယာ ဟောန္တိ။ ယော ပန တံ ပဝတ္တံ နိရောဓေတွာ နိရောဓသမာပတ္တိံ သမာပန္နော, တဿ အန္တောနိရောဓေ ပဉ္စ ပသာဒါ ကိံ ပဋိစ္စ တိဋ္ဌန္တီတိ ဣဒံ ပုစ္ဆိဿာမီတိ ပုစ္ဆတိ။ **အာယုံ ပဋိစ္စာ**တိ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ပဋိစ္စ တိဋ္ဌန္တိ ။ **ဥသ္မံ ပဋိစ္စာ**တိ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ကမ္မဇတေဇံ ပဋိစ္စ တိဋ္ဌတိ။ ယသ္မာ ပန ကမ္မဇတေဇောပိ ဇီဝိတိန္ဒြိယေန ဝိနာ န တိဋ္ဌတိ, တသ္မာ "ဥသ္မာ အာယုံ ပဋိစ္စ တိဋ္ဌတီ"တိ အာဟ။ **ဈာယတော**တိ ဇလတော။ **အစ္စိံ ပဋိစ္စာ**တိ ဇာလသိခံ ပဋိစ္စ။ **အာဘာ ပညာယတီ**တိ အာလောကော နာမ ပညာယတိ။ **အာဘံ ပဋိစ္စ အစ္စီ**တိ တံ အာလောကံ ပဋိစ္စ ဇာလသိခါ ပညာယတိ။

ဧဝမေဝ ခေါ, အာဝုသော, အာယု ဥသ္မံ ပဋိစ္စ တိဋ္ဌတီတိ ဧတ္ထ ဇာလသိခါ ဝိယ ကမ္မဇတေဇော။ အာလောကော ဝိယ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ။ ဇာလသိခါ ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ အာလောကံ ဂဟေတွာဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သာ ဧတေန အတ္တနာ ဇနိတအာလောကေနေဝ သယမ္ပိ အဏု ထူလာ ဒီဃာ ရဿာတိ ပါကဋာ ဟောတိ။ တတ္ထ ဇာလပဝတ္တိယာ ဇနိတအာလောကေန ဧတဿာယေဝ ဇာလပဝတ္တိယာ ပါကဋဘာဝေ ဝိယ ဥသ္မံ ပဋိစ္စ နိဗ္ဗတ္တေန ကမ္မဇမဟာဘူတသမ္ဘဝေန ဇီဝိတိန္ဒြိယေန ဥသ္မာယ အနုပါလနံ။ ဇီဝိတိန္ဒြိယဉှိ ဒသပိ ဝဿာနိ။ပေ.။ ဝဿသတမ္ပိ ကမ္မဇတေဇပဝတ္တံ ပါလေတိ။ ဣတိ မဟာဘူတာနိ ဥပါဒါရူပါနံ နိဿယပစ္စယာဒိဝသေန ပစ္စယာနိ ဟောန္တီတိ အာယု ဥသ္မံ ပဋိစ္စ တိဋ္ဌတိ။ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ မဟာဘူတာနိ ပါလေတီတိ ဥသ္မာ အာယုံ ပဋိစ္စ တိဋ္ဌတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၄၅၇. **အာယုသင်္ခါရာ**တိ အာယုမေဝ။ **ဝေဒနိယာ ဓမ္မာ**တိ ဝေဒနာ ဓမ္မာဝ။ **ဝုဋ္ဌာနံ ပညာယတီ**တိ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာနံ ပညာယတိ။ ယော ဟိ ဘိက္ခု အရူပပဝတ္တေ ဥက္ကဏ္ဌိတွာ သညဉ္စ ဝေဒနဉ္စ နိရောဓေတွာ နိရောဓံ သမာပန္နော, တဿ ယထာပရိစ္ဆိန္နကာလဝသေန ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယပစ္စယာ အရူပဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဧဝံ ပန ရူပါရူပပဝတ္တံ ပဝတ္တတိ။ ယထာ ကိံ? ယထာ ဧကော ပုရိသော ဇာလာပဝတ္တေ ဥက္ကဏ္ဌိတော ဥဒကေန ပဟရိတွာ ဇာလံ အပ္ပ

ဝတ္တံ ကတ္တ ဆာရိကာယ အင်္ဂါရေ ပိဓာယ တုဏှီ နိသီဒတိ။ ယအ ပနဿ ပုန ဇာလာယ အတ္ထော ဟောတိ, ဆာရိကံ အပနေတွာ အင်္ဂါရေ ပရိဝတ္တေတွာ ဥပဟာအနံ ဒတွာ မုခတတံ တ တာလဝဏ္ဏတတံ တ ဒဒာတိ။ အထ ဇာလာပဝတ္တံ ပုန ပဝတ္တတိ။ ဧဝမေဝ ဇာလာပဝတ္တံ ဝိယ အရူပဓမ္မာ။ ပုရိသဿ ဇာလာပဝတ္တေ ဥက္ကဏ္ဍိတွာ ဥဒကပ္ပဟာရေန ဇာလံ အပ္ပဝတ္တံ ကတွာ ဆာရိကာယ အင်္ဂါရေ ပိဓာယ တုဏှီဘူတဿ နိသဇ္ဇာ ဝိယ ဘိက္ခုနော အရူပပဝတ္တေ ဥက္ကဏ္ဍိတွာ သညဉ္စ ဝေဒနဉ္စ နိရောဓေတွာ နိရောဓသမာပဇ္ဇနံ။ ဆာရိကာယ ပိဟိတအင်္ဂါရာ ဝိယ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ။ ပုရိသဿ ပုန ဇာလာယ အတ္ထေ သတိ ဆာရိကာပနယနာဒီနိ ဝိယ ဘိက္ခုနော ယထာပရိစ္ဆိန္နကာလာပဂမနံ။ အဂ္ဂိဇာလာယ ပဝတ္တိ ဝိယ ပုန အရူပဓမ္မေသု ဥပ္ပန္နေသု ရူပာရူပပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အာယု ဥသ္မာ စ ဝိညာဏ န္တိ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ, ကမ္မဇတေဇောဓာတု, စိတ္တန္တိ ဣမေ တယော ဓမ္မာ ယအ ဣမံ ရူပကာယံ ဇဟန္တိ, အထာယံ အစေတနံ ကဋ္ဌံ ဝိယ ပထဝိယံ ဆဍ္ဍိတော သေတီတိ အတ္ထော။ ဝုတ္တဉ္စေတံ –

> ''အာယု ဥသ္မာ စ ဝိညာဏံ, ယအ ကာယံ ဇဟန္တိမံ။
> အပဝိဒ္ဓော တအ သေတိ, ပရဘတ္တံ အစေတန''န္တိ။ (သံ. နိ. ၃.၉၅)။

ကာယသင်္ခါရာ တိ အဿာသပဿာသာ။ **ဝစီသင်္ခါရာ** တိ ဝိတက္ကဝိစာရာ။ **စိတ္တသင်္ခါရာ** တိ သညာဝေဒနာ။ **အာယူ**တိ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ။ **ပရိဘိန္နာနီ** တိ ဥပဟတာနိ, ဝိနဋ္ဌာနီတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ကေစိ ''နိရောဓသမာပန္နဿ စိတ္တသင်္ခါရာဝ နိရုဒ္ဓာ''တိ ဝစနတော စိတ္တံ အနိရုဒ္ဓံ ဟောတိ, တသ္မာ သစိတ္တကာ အယံ သမာပတ္တီတိ ဝဒန္တိ။ တေ ဝတ္တဗ္ဗာ – ''ဝစီသင်္ခါရာပိဿ နိရုဒ္ဓာ''တိ ဝစနတော တစာ အနိရုဒ္ဓာ ဟောတိ, တသ္မာ နိရောဓံ သမာပန္နေန ဓမ္မမ္ပိ ကထေန္တေန သဇ္ဈာယမ္ပိ ကရောန္တေန နိသီဒိတဗ္ဗံ သိယာ။ ''ယော စာယံ မတော ကာလင်္ကတော, တဿာပိ စိတ္တသင်္ခါရာ နိရုဒ္ဓါ''တိ ဝစနတော စိတ္တံ အနိရုဒ္ဓံ ဘဝေယျ, တသ္မာ ကာလင်္ကတေ မာတာပိတရော တ အရဟန္တေ တ ဈာပယန္တေန အနန္တရိယကမ္မံ ကတံ ဘဝေယျ။ ဣတိ ဗျဉ္ဇနေ အဘိနိဝေသံ အကတွာ အာစရိယာနံ နယေ ဌတွာ အတ္ထော ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗော။ အတ္ထော ဟိ ပဋိသရဏံ, န ဗျဉ္ဇနံ။

ဣန္ဒြိယာနိ ဝိပ္ပသန္နာနီ တိ ကိရိယမယပဝတ္တသ္မိဉ္ဟိ ဝတ္တမာနေ ဗဟိဒ္ဓာ အာရမ္မဏေသု ပသာဒေ ဃဋ္ဋေန္တေသု ဣန္ဒြိယာနိ ကိလမန္တာနိ ဥပဟတာနိ မက္ခိတာနိ ဝိယ ဟောန္တိ, တတာဒီဟိ ဥဋ္ဌိတေန ရဇေန စတုမဟာပထေ ဌပိတအာအာသော ဝိယ။ ယထာ ပန ထဝိကာယံ ပက္ခိပိတွာ မဉ္ဇူသာဒီသု ဌပိတော အာအာသော အန္တောယေဝ ဝိရောစတိ, ဧဝံ နိရောဓံ သမာပန္နဿ ဘိက္ခုနော အန္တောနိရောဓေ ပဉ္စ ပသာအ အတိဝိရောစန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဣန္ဒြိယာနိ ဝိပ္ပသန္နာနီ''တိ။

၄၅၈. ကတိ ပနာဝုသော, ပစ္စယာတိ ဣဓ ကိံ ပုစ္ဆတိ? နိရောဓဿ အနန္တရပစ္စယံ နေဝသညာနာသညာယတနံ ပုစ္ဆိဿာမီတိ ပုစ္ဆတိ။ ဝိဿဇ္ဇနေ ပနဿ **သုခဿ စ ပဟာနာ** တိ စတ္တာရော အပဂမနပစ္စယာ ကထိတာ။ **အနိမိတ္တာယာ**တိ ဣဓ ကိံ ပုစ္ဆတိ? နိရောဓတော ဝုဋ္ဌာနကဖလသမာပတ္တိံ ပုစ္ဆိဿာမီတိ ပုစ္ဆတိ။ အဝသေသသမာပတ္တိဝုဋ္ဌာနဉ္ဟိ ဘဝင်္ဂေန ဟောတိ, နိရောဓာ ဝုဋ္ဌာနံ ပန ဝိပဿနာနိဿန္ဒာယ ဖလသမာပတ္တိယာတိ တမေဝ ပုစ္ဆတိ။ **သဗ္ဗနိမိတ္တာန** န္တိ ရူပာဒီနံ သဗ္ဗာရမ္မဏာနံ။ **အနိမိတ္တာယ စ ဓာတုယာ မနသိကာရော** တိ သဗ္ဗနိမိတ္တာပဂတာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ မနသိကာရော။ ဖလသမာပတ္တိသဟဇာတံ မနသိကာရံ သန္ဓာယာဟ။ ဣတိ ဟေဋ္ဌာ နိရောဓဟေတုကံ ပဉ္စမဇ္ဈာနံ ဂဟိတံ, နိရောဓဿ အနန္တရပစ္စယံ နေဝသညာနာသညာယတနံ ဂဟိတံ, ဣဓ နိရောဓတော ဝုဋ္ဌာနကဖလသမာပတ္တိ ဂဟိတာတိ။

ဣမသ္မိံ ဌာနေ နိရောဓကထာ ကထေတဗ္ဗာ ဟောတိ။ သာ, ''ဒွီဟိ ဗလေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ တယော စ သင်္ခါရာနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယာ သောဠသဟိ ဉာဏစရိယာဟိ နဝဟိ သမာဓိစရိယာဟိ ဝသီဘာဝတာပညာ နိရောဓသမာပတ္တိယာ ဉာဏ''န္တိ ဧဝံ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ (ပဋိ. မ. ၁.၈၃) အာဂတာ။ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ပနဿာ သဗ္ဗာကာရေန ဝိနိစ္ဆယကထာ ကထိတာ။

ဣမာနိ ဝလဉ္ဇနသမာပတ္တိံ ပုစ္ဆန္တော **ကတိ ပနာဝုသော, ပစ္စယာ**တိအာဒိမာဟ။ နိရောဓတော ဟိ ဝုဋ္ဌာနကဖလသမာပတ္တိယာ ဌိတိ နာမ န ဟောတိ, ဧကံ ဒွေဝ စိတ္တဝာရမေဝ ပဝတ္တိတွာ ဘဝင်္ဂံ ဩတရတိ။ အယဉ္ဟိ ဘိက္ခု

သတ္တ ဒိဝသေ အရူပပဝတ္တံ နိရောဓေတ္ွာ နိသိန္နော နိရောဓဝုဋ္ဌာနကဖလသမာပတ္တိယံ န စိရံ တိဋ္ဌတိ။ ဝလဉ္ဇနသမာပတ္တိယံ ပန အဒ္ဓါနပရိစ္ဆေဒေဝ ပမာဏံ။ တသ္မာ သာ ဌိတိ နာမ ဟောတိ။ တေနာဟ – “အနိမိတ္တာယ စေတောဝိမုတ္တိယာ ဌိတိယာ”တိ။ တဿာ စိရဋ္ဌိတတ္ထံ ကတိ ပစ္စယာတိ အတ္ထော။ ဝိဿဇ္ဇနေ ပနဿာ **ပုဗ္ဗေ စ အဘိသင်္ခါရော**တိ အဒ္ဓါနပရိစ္ဆေဒော ဝုတ္တော။ **ဝုဋ္ဌာနာယာ** တိ ကလဲ ဘဝင်္ဂဝုဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆတိ။ ဝိဿဇ္ဇနေပိဿာ **သဗ္ဗနိမိတ္တာနဉ္စ မနသိကာရော**တိ ရူပာဒိနိမိတ္တဝသေန ဘဝင်္ဂသဟဇာတမနသိကာရော ဝုတ္တော။

၄၅၉. **ယာ စာယံ, အာဝုသော**တိ ကလဲ ကိံ ပုစ္ဆတိ? ကလဲ အညံ အဘိနဝံ နာမ နတ္ထိ။ ဟေဋ္ဌာ ကထိတဓမ္မေယေဝ ဧကတော သမောဓာနေတ္ွာ ပုစ္ဆာမီတိ ပုစ္ဆတိ။ ကတ္ထ ပန တေ ကထိတာ? “နီလမ္ပိ သဉ္ဇာနာတိ ပီတကမ္ပိ, လောဟိတကမ္ပိ, ဩဒါတကမ္ပိ သဉ္ဇာနာတီ”တိ (မ. နိ. ၁.၄၅၀) ဧတသ္မိဉ္ဟိ ဌာနေ အပ္ပမာဏာ စေတောဝိမုတ္တိ ကထိတာ။ “နတ္ထိ ကိဉ္စီတိ အာကိဉ္စညာယတနန္တိ နေယျ”န္တိ (မ. နိ. ၁.၄၅၁) ဧတ္ထ အာကိဉ္စညံ။ “ပညာစက္ခုနာ ပဇာနာတီ”တိ (မ. နိ. ၁.၄၅၁) ဧတ္ထ သုညတာ။ “ကတိ ပနာဝုသော, ပစ္စယာ အနိမိတ္တာယ စေတောဝိမုတ္တိယာ ဌိတိယာ ဝုဋ္ဌာနာယာ”တိ ဧတ္ထ အနိမိတ္တာ။ ဧဝံ ဟေဋ္ဌာ ကထိတာဝ ကလဲမသ္မိံ ဌာနေ ဧကတော သမောဓာနေတ္ွာ ပုစ္ဆတိ။ တံ ပန ပဋိက္ခိပိတ္ွာ တောတသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာတတိ ဝတ္ွာ အညေ စတ္တာရော ဓမ္မာ ဧကနာမကာ အတ္ထိ။ ဧကော ဓမ္မော စတုနာမကော အတ္ထိ, တေံ ဟာကဉ္ဖံ ကတ္ွာ ကထာပေတုံ ကလဲ ပုစ္ဆတီတိ အဋ္ဌကထာယံ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတံ။ တဿာ ဝိဿဇ္ဇနေ **အယံ ဝုစ္စတာဝုသော, အပ္ပမာဏာ စေတောဝိမုတ္တိ** တိ အယံ ဖရဏအပ္ပမာဏတာယ အပ္ပမာဏာ နာမ။ အယဉ္ဟိ အပ္ပမာဏေ ဝ သတ္တေ ဖရတိ, ဧကသ္မိမ္ပိ ဝ သတ္တေ အသေသေတ္ွာ ဖရတိ။

အယံ ဝုစ္စတာဝုသော, အာကိဉ္စညာ တိ အာရမ္မဏကိဉ္စနဿ အဘာဝတော အာကိဉ္စညာ။ **အတ္တေန ဝ** တိ အတ္တ ဘာဝဟောသပုဂ္ဂလာဒိသင်္ခါတေန အတ္တေန သုညံ။ **အတ္တနိယေန ဝ**တိ စီဝရာဒိပရိက္ခာရသင်္ခါတေန အတ္တနိယေန သုညံ။ **အနိမိတ္တာ** တိ ရာဂနိမိတ္တာဒီနံ အဘာဝေနေဝ အနိမိတ္တာ, အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိ သန္ဓာယာဟ။ **နာနတ္ထာ စေဝ နာနာဗျဉ္ဇနာ စာ**တိ ဗျဉ္ဇနမ္ပိ နေသံ နာနာ အတ္ထောပိ။ တတ္ထ ဗျဉ္ဇနဿ နာနတာ ပာကဋာဝ။ အတ္ထော ပန, အပ္ပမာဏာ စေတောဝိမုတ္တိ ဘူမန္တရတော မဟဂ္ဂတာ ဝေ ဟောတိ ရူပာဝစရာ; အာရမ္မဏတော သတ္တ ပညတ္တိအာရမ္မဏာ။ အာကိဉ္စညာ ဘူမန္တရတော မဟဂ္ဂတာ အရူပာဝစရာ; အာရမ္မဏတော န ဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏာ။ သုညတာ ဘူမန္တရတော ကာမာဝစရာ; အာရမ္မဏတော သင်္ခါရာရမ္မဏာ။ ဝိပဿနာ ဟိ ဧတ္ထ သုညတာတိ အဓိပ္ပေတာ။ အနိမိတ္တာ ဘူမန္တရတော လောကုတ္တရာ; အာရမ္မဏတော နိဗ္ဗာနာရမ္မဏာ။

ရာဂေါ ခေါ, အာဝုသော, ပမာဏကရဏောတိအာဒီသု ယထာ ပဗ္ဗတပာဒေ ပူတိပဏ္ဏရသဥဒကံ နာမ ဟောတိ ကာဠဝဏ္ဏံ; ဩလောကေန္တာနံ ဗျာမသတဂမ္ဘီရံ ဝိယ ခာယတိ။ ယဋ္ဌိံ ဝါ ရဇ္ဇုံ ဝါ ဂဟေတ္ွာ မိနန္တဿ ပိဋ္ဌိပါဒေါတ္ထရဏမတ္တမ္ပိ န ဟောတိ။ ဧဝမေဝံ ယာဝ ရာဂါဒယော နုပ္ပဇ္ဇန္တိ, တာဝ ပုဂ္ဂလံ သဉ္ဇာနိတုံ န သက္ကာ ဟောန္တိ, သောတာပန္နော ဝိယ, သကဒါဂါမီ ဝိယ, အနာဂါမီ ဝိယ စ ခာယတိ။ ယဒါ ပနဿ ရာဂါဒယော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တဒါ ရတ္တော ဒုဋ္ဌော မူဠှောတိ ပညာယတိ။ ကလဲတိ ဧတေ “ဧတ္တကော အယ”န္တိ ပုဂ္ဂလဿ ပမာဏံ ဒဿေန္တော ဝိယ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ပမာဏကရဏာ နာမ ဝုတ္တာ။ **ယာဝတာ ခေါ, အာဝုသော, အပ္ပမာဏာ စေတောဝိမုတ္တိယော**တိ ယတ္တကာ အပ္ပမာဏာ စေတောဝိမုတ္တိယော။ ကိတ္တကာ ပန တာ? စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရာ, စတ္တာရော မဂ္ဂါ, စတ္တာရိ စ ဖလာနီတိ ဒွါဒသ။ တတ္ထ ဗြဟ္မဝိဟာရာ ဖရဏအပ္ပမာဏတာယ အပ္ပမာဏာ။ သေသာ ပမာဏကရဏာနံ ကိလေသာနံ အဘာဝေန အပ္ပမာဏာ။ နိဗ္ဗာနမ္ပိ အပ္ပမာဏမေဝ, စေတောဝိမုတ္တိ ပန န ဟောတိ, တသ္မာ န ဂဟိတံ။ **အကုပ္ပါ**တိ အရဟတ္တဖလစေတောဝိမုတ္တိ; သာ ဟိ တာသံ သဗ္ဗဇေဋ္ဌိကာ, တသ္မာ အဂ္ဂမက္ခာယတီတိ ဝုတ္တာ။ **ရာဂေါ ခေါ, အာဝုသော, ကိဉ္စနော**တိ ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ွာ ပုဂ္ဂလံ ကိဉ္စတိ မဒ္ဒတိ ပလိဗုန္ဓတိ။ တသ္မာ ကိဉ္စနောတိ ဝုတ္တော။ မနုဿာ ကိရ ဂေါဏေဟိ ခလံ မဒ္ဒါပေန္တော ကိဉ္စေဟိ ကပိလ, ကိဉ္စေဟိ ကာဠကာတိ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ မဒ္ဒနတ္ထော ကိဉ္စနတ္ထောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒေါသမောဟေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အာကိဉ္စညာ စေတောဝိမုတ္တိယော** နာမ နဝ ဓမ္မာ အာကိဉ္စညာယတနဉ္စ မဂ္ဂဖလာနိ စ။ တတ္ထ အာကိဉ္စညာယတနံ ကိဉ္စနံ အာရမ္မဏံ အဿ နတ္ထီတိ အာကိဉ္စညံ။ မဂ္ဂဖလာနိ ကိဉ္စနာနံ မဒ္ဒနာနံ ပလိဗုန္ဓနကိလေသာနံ နတ္ထိတာယ အာကိဉ္စညာနိ။ နိဗ္ဗာနမ္ပိ အာကိဉ္စညံ, စေတောဝိမုတ္တိ ပန န ဟောတိ, တသ္မာ န ဂဟိတံ။

ရာဂေ ခော, အာဝုသော, နိမိတ္တကရဏော တိအာဒီသု ယထာ နာမ ဒ္ဝိန္နံ ကုလာနံ သဒိသာ ဒွေ ဝစ္ဆကာ ဟောန္တိ။ ယာဝ တေသံ လက္ခဏံ န ကတံ ဟောတိ, တာဝ "အယံ အသုကကုလဿ ဝစ္ဆကော, အယံ အသုကကုလဿာ"တိ န သက္ကာ ဟောန္တိ ဇာနိတုံ။ ယဒါ ပန တေသံ သတ္တိသူလာဒီသု အညတရံ လက္ခဏံ ကတံ ဟောတိ, တဒါ သက္ကာ ဟောန္တိ ဇာနိတုံ။ ဧဝမေဝ ယာဝ ပုဂ္ဂလဿ ရာဂေ နုပ္ပန္နော ဟောတိ, တာဝ န သက္ကာ ဟောတိ ဇာနိတုံ အရိယော ဝါ ပုထုဇ္ဇနော ဝါတိ။ ရာဂေ ပနဿ ဥပ္ပန္နမတ္တေ သရာဂေ နာမ အယံ ပုဂ္ဂလောတိ သဉ္ဇာနနနိမိတ္တံ ကရောန္တော ဝိယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ "နိမိတ္တကရဏော"တိ ဝုတ္တော။ ဒေါသမောဟေသုပိ ဧသေဝ နယော။

အနိမိတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိ နာမ တေရသ ဓမ္မာ – ဝိပဿနာ, စတ္တာရော အာရုပ္ပာ, စတ္တာရော မဂ္ဂါ, စတ္တာရိ စ ဖလာနီတိ။ တတ္ထ ဝိပဿနာ နိစ္စနိမိတ္တံ သုခနိမိတ္တံ အတ္တနိမိတ္တံ ဥဂ္ဃာဋေတီတိ အနိမိတ္တာ နာမ။ စတ္တာရော အာရုပ္ပာ ရူပနိမိတ္တဿ အဘာဝေန အနိမိတ္တာ နာမ။ မဂ္ဂဖလာနိ နိမိတ္တကရဏာနံ ကိလေသာနံ အဘာဝေန အနိမိတ္တာနိ။ နိဗ္ဗာနမ္ပိ အနိမိတ္တမေဝ, တံ ပန စေတောဝိမုတ္တိ န ဟောတိ, တသ္မာ န ဂဟိတံ။ အထ ကသ္မာ သုညတာ စေတောဝိမုတ္တိ န ဂဟိတာတိ? သာ, "သုညာ ရာဂေနာ"တိအာဒိဝစနတော သဗ္ဗတ္ထ အနုပဝိဋ္ဌာဝ, တသ္မာ ဝိသုံ န ဂဟိတာ ။ **ကေတ္တာ** တိ အာရမ္မဏဝသေန ကေတ္တာ။ အပ္ပမာဏံ အာကိဉ္စညံ သုညတံ အနိမိတ္တန္တိ ဟိ သဗ္ဗာနေတာနိ နိဗ္ဗာနဿေဝ နာမာနိ။ ဣတိ ဣမိနာ ပရိယာယေန ကေတ္တာ။ အညသ္မိံ ပန ဌာနေ အပ္ပမာဏာ ဟောန္တိ, အညသ္မိံ အာကိဉ္စညာ အညသ္မိံ သုညတာ အညသ္မိံ အနိမိတ္တာတိ ဣမိနာ ပရိယာယေန နာနာဗျဉ္ဇနာ။ ဣတိ ထေရော ယထာနုသန္ဓိနာဝ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသီတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မဟာဝေဒလ္လသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. စူဠဝေဒလ္လသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၆၀. ဧဝံ မေ သုတန္တိ စူဠဝေဒလ္လသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဝိသာခေါ ဥပာသကောတိ ဝိသာခေါတိ** ဧဝံနာမကော ဥပာသကော။ **ယေန ဓမ္မဒိန္နာ** တိ ယေန ဓမ္မဒိန္နာ နာမ ဘိက္ခုနီ တေနုပသင်္ကမိ။ ကော ပနာယံ ဝိသာခေါ? ကာ ဓမ္မဒိန္နာ? ကသ္မာ ဥပသင်္ကမီတိ? ဝိသာခေါ နာမ ဓမ္မဒိန္နာယ ဂိဟိကာလေ ဃရသာမိကော။ သော ယဒါ ဘဂဝါ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိတွာ ပဝတ္တဝရဓမ္မစက္ကော ယသာဒယော ကုလပုတ္တေ ဝိနေတွာ ဥရုဝေလံ ပတွာ တတ္ထ ဇဋိလသဟဿံ ဝိနေတွာ ပုရာဏဇဋိလေဟိ ခီဏာသဝဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ ဗုဒ္ဓဒဿနတ္ထံ ဒွါဒသနဟုတာယ ပရိသာယ သဒ္ဓိံ အာဂတဿ ဗိမ္ဗိသာရမဟာရာဇဿ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ တဒါ ရညာ သဒ္ဓိံ အာဂတေသု ဒွါဒသနဟုတေသု ဧကံ နဟုတံ ဥပာသကတ္တံ ပဋိဝေဒေသိ, ဧကာဒသ နဟုတာနိ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု သဒ္ဓိံ ရညာ ဗိမ္ဗိသာရေန။ အယံ ဥပာသကော တေသံ အညတရော, တေဟိ သဒ္ဓိံ ပဌမဒဿနေဝ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ, ပုန ဧကဒိဝသံ ဓမ္မံ သုတွာ သကဒာဂါမိဖလံ ပတွာ, တတော အပရဘာဂေပိ ဧကဒိဝသံ ဓမ္မံ သုတွာ အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌိတော။ သော အနာဂါမီ ဟုတွာ ဂေဟံ အာဂစ္ဆန္တော ယထာ အညေသု ဒိဝသေသု ဣတော စိတော စ ဩလောကေန္တော သိတံ ကုရုမာနော အာဂစ္ဆတိ, ဧဝံ အနာဂန္တွာ သန္တိန္ဒြိယော သန္တမာနသော ဟုတွာ အဂမာသိ။

ဓမ္မဒိန္နာ သီဟပဉ္ဇရံ ဥဂ္ဃာဋေတွာ ဝီထိံ ဩလောကယမာနာ တဿ အာဂမနာကာရံ ဒိသွာ, "ကိံ နု ခော ဧတ"န္တိ စိန္တေတွာ တဿ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကုရုမာနာ သောပာနသီသေ ဌတွာ ဩလမ္ဗနတ္ထံ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ ဥပာသကော အတ္တနော ဟတ္ထံ သမိဉ္ဇေသိ။ သာ "ပာတရာသဘောဇနကာလေ ဇာနိဿာမီ"တိ စိန္တေသိ။ ဥပာသကော ပုဗ္ဗေ တာယ သဒ္ဓိံ ဧကတော ဘုဉ္ဇတိ။ တံ ဒိဝသံ ပန တံ အနပလောကေတွာ ယောဂါဝစရဘိက္ခု ဝိယ ဧကကောဝ ဘုဉ္ဇိ။ သာ, "သာယန္ဟကာလေ ဇာနိဿာမီ"တိ စိန္တေသိ။ ဥပာသကော တံဒိဝသံ သိရိဂဗ္ဘံ န ပါဝိသိ, အညံ ဂဗ္ဘံ ပဋိဇဂ္ဂါပေတွာ ကပ္ပိယမဉ္စကံ ပညပါပေတွာ နိပဇ္ဇိ။ ဥပာသိကာ, "ကိံ နု ခွဿ ဗဟိဒ္ဓါ ပတ္ထနာ အတ္ထိ, ဥဒါဟု ကေနစိဒေဝ ပရိဘေဒကေန ဘိန္နော, ဥဒါဟု မယှေဝ ကောစိ ဒေါသော အတ္ထီ"တိ ဗလဝဒောမနဿာ ဟုတွာ, "ဧကံ ဒွေ ဒိဝသေ ဝသိတကာလေ သက္ကာ ဉာတု"န္တိ တဿ ဥပဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။

ဥပာသကော, “ကိံ ဓမ္မဒိန္နေ အကာလေ အာဂတာသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ အာမ အယျပုတ္တ, အာဂတာမှတိ, န တွံ ယထာ ပုရာဏော, ကိံ နု တေ ဗဟိဒ္ဓါ ပတ္ထနာ အတ္ထီတိ? နတ္ထိ ဓမ္မဒိန္နေတိ။ အညော ကောစိ ပရိဘေဒကော အတ္ထီတိ? အယမ္ပိ နတ္ထီတိ။ ဧဝံ သန္တေ မယှေဟံ ကောစိ အဒေသော ဘဝိဿတီတိ။ တုယှမ္ပိ အဒေသော နတ္ထီတိ။ အထ ကသ္မာ မယာ သဒ္ဓိံ ယထာ ပကတိယာ အာလာပသလ္လာပမတ္တမ္ပိ န ကရောထာတိ? သော စိန္တေသိ – “အယံ လောကုတ္တရဓမ္မော နာမ ဂရု ဘာရိယော န ပကာသေတဗ္ဗော, သစေ ခော ပနာဟံ န ကထေဿာမိ, အယံ ဟဒယံ ဖာလေတွာ တတ္ထေဝ ကာလံ ကရေယျာ”တိ တဿာနုဂ္ဂဟတ္ထာယ ကထေသိ – “ဓမ္မဒိန္နေ အဟံ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ လောကုတ္တရဓမ္မံ နာမ အဓိဂတော, တံ အဓိဂတဿ ဧဝရူပါ လောကိယကိရိယာ န ဝဋ္ဋတိ။ ယဒိ တွံ ဣစ္ဆသိ, တဝ စတ္တာလီသ ကောဋိယော မမ စတ္တာလီသ ကောဋိယောတိ အသီတိကောဋိဓနံ အတ္ထိ, ဧတ္ထ ဣဿရာ ဟုတွာ မမ မာတိဋ္ဌာနေ ဝါ ဘဂိနိဋ္ဌာနေ ဝါ ဌတွာ ဝသ။ တယာ ဒိန္နေန ဘတ္တပိဏ္ဍမတ္တကေန အဟံ ယာပေဿာမိ။ အထေဝံ န ကရောသိ, ဣမေ ဘောဂေ ဂဟေတွာ ကုလဂေဟံ ဂစ္ဆ, အထာပိ တေ ဗဟိဒ္ဓါ ပတ္ထနာ နတ္ထိ, အဟံ တံ ဘဂိနိဋ္ဌာနေ ဝါ ဓိတုဋ္ဌာနေ ဝါ ဌပေတွာ ပေါသေဿာမီ”တိ။

သာ စိန္တေသိ – “ပကတိပုရိသော ဧဝံ ဝတ္တာ နာမ နတ္ထိ။ အဒ္ဓါ ဧတေန လောကုတ္တရဝရဓမ္မော ပဋိဝိဒ္ဓေါ။ သော ပန ဓမ္မော ကိံ ပုရိသေဟေဝ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗော, ဥဒါဟု မာတုဂါမောပိ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ သက္ကောတီ”တိ ဝိသာခံ ဧတဒဝေါစ – “ကိံ နု ခေါ ဧသော ဓမ္မော ပုရိသေဟေဝ လဘိတဗ္ဗော, မာတုဂါမေနာပိ သက္ကာ လဒ္ဓု”န္တိ? ကိံ ဝဒေသိ ဓမ္မဒိန္နေ, ယေ ပဋိပန္နကာ, တေ တေဿ ဒါယာဒါ, ယဿ ယဿ ဥပနိဿယော အတ္ထိ, သော သော ဧတံ ပဋိလဘတီတိ။ ဧဝံ သန္တေ မယှံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနာထာတိ။ သာဓု ဘဒ္ဒေ, အဟမ္ပိ တံ ဧတသ္မိံယေဝ မဂ္ဂေ ယောဇေတုကာမော, မနံ ပန တေ အဇာနမာနော န ကထေမီတိ တာဝဒေဝ ဗိမ္ဗိသာရဿ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။

ရာဇာ , “ကိံ, ဂဟပတိ, အကာလေ အာဂတောသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ ဓမ္မဒိန္နာ, “မဟာရာဇ, ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ ဝဒတီတိ။ ကိံ ပနဿာ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီတိ? အညံ ကိဉ္စိ နတ္ထိ, သောဝဏ္ဏသိဝိကံ ဒေဝ, လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ နဂရဉ္စ ပဋိဇဂ္ဂါပေတုန္တိ။ ရာဇာ သောဝဏ္ဏသိဝိကံ ဒတွာ နဂရံ ပဋိဇဂ္ဂါပေသိ။ ဝိသာခော ဓမ္မဒိန္နံ ဂန္ဓောဒကေန နှာပေတွာ သဗ္ဗာလင်္ကာရေဟိ အလင်္ကာရာပေတွာ သောဝဏ္ဏသိဝိကာယ နိသီဒါပေတွာ ဉာတိဂဏေန ပရိဝါရာပေတွာ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီဟိ ပူဇယမာနော နဂရတသန္တံ ကရောန္တော ဝိယ ဘိက္ခုနိဥပဿယံ ဂန္တွာ, “ဓမ္မဒိန္နံ ပဗ္ဗာဇေထာယျေ”တိ အာဟ။ ဘိက္ခုနိယော “ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ ဒေါသေ သဟိတုံ ဝဋ္ဋတိ ဂဟပတီ”တိ အာဟံသု။ နတ္ထယျေ ကောစိ ဒေါသော, သဒ္ဓါယ ပဗ္ဗဇတီတိ။ အထေကာ ဗျတ္တာ ထေရီ တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိတွာ ကေသေ ဩဟာရေတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ ဝိသာခော, “အဘိရမယျေ, သွာက္ခာတော ဓမ္မော”တိ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကာမိ။

တဿာ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ လာဘသက္ကာရော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တေနေဝ ပလိဗုဒ္ဓါ သမဏဓမ္မံ ကာတုံ ဩကာသံ န လဘတိ။ အထာစရိယ-ဥပဇ္ဈာယထေရိယော ဂဟေတွာ ဇနပဒံ ဂန္တွာ အဋ္ဌတိံသာယ အာရမ္မဏေသု စိတ္တရုစိတံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထာပေတွာ သမဏဓမ္မံ ကာတုံ အာရဒ္ဓါ, အဘိနီဟာရသမ္ပန္နတ္တာ ပန နာတိစိရံ ကိလမိတ္ထ။

ဣတော ပဋ္ဌာယ ဟိ သတသဟဿကပ္ပမတ္ထကေ ပဒုမုတ္တရော နာမ သတ္ထာ လောကေ ဥဒပါဒိ။ တဒါ ဧသာ ဧကသ္မိံ ကုလေ ဒါသီ ဟုတွာ အတ္တနော ကေသေ ဝိက္ကိဏိတွာ သုဇာတတ္ထေရဿ နာမ အဂ္ဂသာဝကဿ အန္နံ ဒတွာ ပတ္ထနမကာသိ။ သာ တာယ ပတ္ထနာဘိနီဟာရသမ္ပတ္တိယာ နာတိစိရံ ကိလမိတ္ထ, ကတိပါဟေနေဝ အရဟတ္တံ ပတွာ စိန္တေသိ – “အဟံ ယေနတ္ထေန သာသနေ ပဗ္ဗဇိတာ, သော မတ္ထကံ ပတ္တော, ကိံ မေ ဇနပဒဝါသေန, မယှံ ဉာတကာပိ ပုညာနိ ကရိဿန္တိ, ဘိက္ခုနိသင်္ဃောပိ ပစ္စယေဟိ န ကိလမိဿတိ, ရာဇဂဟံ ဂစ္ဆာမီ”တိ ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ ဂဟေတွာ ရာဇဂဟမေဝ အာဂမာသိ။ ဝိသာခော, “ဓမ္မဒိန္နာ ကိရ အာဂတာ”တိ သုတွာ, “ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ ဇနပဒံ ဂတာ, ဂန္တွာပိ နစိရဿေဝ ပစ္စာဂတာ, ကိံ နု ခေါ ဘဝိဿတိ, ဂန္တွာ ဇာနိဿာမီ”တိ ဒုတိယဂမနေန ဘိက္ခုနိဥပဿယံ အဂမာသိ။ တေန ဝုတ္တံ – “အထ ခေါ ဝိသာခော ဥပါသကော ယေန ဓမ္မဒိန္နာ ဘိက္ခုနီ တေနုပသင်္ကမီ”တိ။

ဧတဒဝေါစာတိ ဧတံ သက္ကာယောတိအာဒိဝစနံ အဝေါစ။ ကသ္မာ အဝေါစာတိ? ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – “အဘိရမသိ နာဘိရမသိ, အယျေ”တိ ဧဝံ ပုစ္ဆနံ နာမ န ပဏ္ဍိတကိစ္စံ, ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓေ ဥပနေတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆိဿာမိ, ပဉှဗျာကရဏေန တဿာ အဘိရတိံ ဝါ အနဘိရတိံ ဝါ ဇာနိဿာမီတိ, တသ္မာ အဝေါစ။ တံ သုတွာဝ

ဓမ္မဒိန္နာ အဟံ, အာဝုသော ဝိသာခ, အစိရပဗ္ဗဇိတာ သကာယံ တ ပရကာယံ တ ကုတော ဇာနိဿာမီတိ တ, အညတ္တေ ရိယော ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆာတိ တ အဝတွာ ဥပနိက္ခိတ္တံ သမ္ပဋိစ္ဆမာနာ ဝိယ, ဂေဟသကကဏ္ဏံ မောစေန္တီ ဝိယ ဂဟနဋ္ဌာနေ ဟတ္ထိမဂ္ဂံ နီဟရမာနာ ဝိယ ခဂ္ဂမုခေန သမုဂ္ဂံ ဝိဝရမာနာ ဝိယ စ ပဋိသမ္ဘိဒါဝိသယေ ဌတွာ ပဉှံ ဝိ ဿဇ္ဇမာနာ, **ပဉ္စ ခေါ ဣမေ, အာဝုသော ဝိသာခ, ဥပာဒါနက္ခန္ဓာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပဉ္စာ** တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော။ **ဥပာဒါနက္ခန္ဓာ** တိ ဥပာဒါနာနံ ပစ္စယဘူတာ ခန္ဓာတိ ဧဝမာဒိနာ နယေနေတ္ထ ဥပာဒါနက္ခန္ဓကထာ ဝိတ္ထာရေတွာ က ထေတဗ္ဗာ။ သာ ပနေသာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရိတာ ဧဝါတိ တတ္ထ ဝိတ္ထာရိတနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သက္ကာယ သမုဒယာ**ဒီသုပိ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဟေဋ္ဌာ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တမေဝ။

ဣဒံ ပန စတုသစ္စဗ္ဘာကရဏံ သုတွာ ဝိသာခေါ ထေရိယာ အဘိရတဘာဝံ အညာသိ။ ယော ဟိ ဗုဒ္ဓသာသနေ ဥက္ ကဏ္ဌိတော ဟောတိ အနဘိရတော, သော ဧဝံ ပုစ္ဆိတပုစ္ဆိတပဉှံ သဏ္ဍာသေန ကေကံ ပလိတံ ဂဏှန္တော ဝိယ, သိနေရုပါဒတော ဝါလုကံ ဥဒ္ဓရန္တော ဝိယ ဝိဿဇ္ဇေတုံ န သက္ကောတိ။ ယသ္မာ ပန ဣမာနိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ လော ကေ စန္ဒိမသူရိယာ ဝိယ ဗုဒ္ဓသာသနေ ပာကဋာနိ, ပရိသမဇ္ဈေ ဂတော ဟိ ဘဂဝါပိ မဟာထေရာပိ သစ္စာနေဝ ပကာသေန္ တိ; ဘိက္ခုသင်္ဃောပိ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ကုလပုတ္တေ စတ္တာရိ နာမ ကိံ, စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနီတိ ပဉှံ ဥ ဂ္ဂဏှာပေတိ။ အယဉ္စ ဓမ္မဒိန္နာ ဥပာယကောသလ္လေ ဌိတာ ပဏ္ဍိတာ ဗျတ္တာ နယံ ဂဟေတွာ သုတေနပိ ကထေ တုံ သမတ္ထာ, တသ္မာ “န သက္ကာ ဧတိဿာ ဗျတ္တာဝတာ သစ္စာနံ ပဋိဝိဒ္ဓဘာဝေ ဉာတုံ, သစ္စဝိနိဗ္ဘောဂပဉှာဗျ ယာကရဏေန သက္ကာ ဉာတု”န္တိ စိန္တေတွာ ဟေဋ္ဌာ ကထိတာနိ ဒွေဝ သစ္စာနိ ပဋိနိဝတ္တေတွာ ဂူဠှံ ကတွာ ဂ ဏ္ဌိပဉှံ ပုစ္ဆိဿာမီတိ ပုစ္ဆန္တော **တညေဝ နု ခေါ, အယျေ** တိအာဒိမာဟ။

တဿ ဝိဿဇ္ဇနေ **န ခေါ, အာဝုသော ဝိသာခ, တညေဝ ဥပါဒါန**န္တိ ဥပါဒါနဿ သင်္ခါရက္ခန္ဓေကဒေသ ဘာဝတော န တံယေဝ ဥပါဒါနံ တေ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ, နာပိ အညတြ ပဉ္စဟိ ဥပါဒါနက္ခန္ဓေဟိ ဥပါဒါနံ။ ယဒိ ဟိ တ ညေဝ သိယာ, ရူပါဒိသဘာဝမ္ပိ ဥပါဒါနံ သိယာ။ ယဒိ အညတြ သိယာ, ပရသမယေ စိတ္တဝိပ္ပယုတ္တော အနုသယော ဝိယ ပဏ္ဏတ္တိ ဝိယ နိဗ္ဗာနံ ဝိယ စ ခန္ဓဝိနိမုတ္တံ တ သိယာ, ဆဋ္ဌော တ ခန္ဓော ပညပေတဗ္ဗော ဘဝေယျ, တသ္ မာ ဧဝံ ဗျာကာသိ။ တဿာ ဗျာကရဏံ သုတွာ “အဓိဂတပတိဋ္ဌာ အယျာ”တိ ဝိသာခေါ နိဋ္ဌမဂမာသိ။ န ဟိ သက္ ကာ အခီဏာသဝေန အသမ္ဘိန္နေန အဝိတ္ထာယန္တေန ပဒီပသဟဿံ ဇာလေန္တေန ဝိယ ဧဝရူပေ ဂူဠှေဟာ ပဋိစ္ဆန္န နော တိလက္ခဏာဟတော ဂမ္ဘီရော ပဉှော ဝိဿဇ္ဇေတုံ။ နိဋ္ဌံ ဂန္တွာ ပန, “အယံ ဓမ္မဒိန္နာ သာသနေ လဒ္ဓပတိဋ္ဌာ အဓိဂတပဋိသမ္ဘိဒါ ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တာ ဘဝမတ္ထကေ ဌိတာ မဟာခီဏာသဝါ, သမတ္ထာ မယှံ ပုစ္ဆိတပဉှံ က ထေတုံ, ဣဒါနိ ပန နံ သြဝတ္တိကသာရံ ပဉှံ ပုစ္ဆိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ တံ ပုစ္ဆန္တော, **ကထံ ပနာယျေ** တိ အာဒိမာဟ။

၄၆၁. တဿ ဝိဿဇ္ဇနေ **အဿုတဝါ** တိအာဒိ မူလပရိယာယေ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ **ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿ တီ**တိ, “ဣဓေကစ္စော ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ။ ယံ ရူပံ သော အဟံ, ယော အဟံ တံ ရူပန္တိ ရူပဉ္စ အတ္တဉ္စ အဒွယံ သမနုပဿတိ။ သေယျထာပိ နာမ တေလပ္ပဒီပဿ ဈာယတော ယာ အစ္စိ သော ဝဏ္ဏော, ယော ဝဏ္ဏော သာ အစ္စီတိ အစ္စိဉ္စ ဝဏ္ဏဉ္စ အဒွယံ သမနုပဿတိ။ ဧဝမေဝ ဣဓေကစ္စော ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ။ပေ.။ အဒွယံ သမနုပဿတီ”တိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၃၁) ဧဝံ ရူပံ အတ္တာတိ ဒိဋ္ဌိပဿနာယ ပဿတိ။ **ရူပဝန္တံ ဝါ အတ္တာန** န္တိ အ ရူပံ အတ္တာတိ ဂဟေတွာ ဆာယာဝန္တံ ရုက္ခံ ဝိယ တံ အတ္တာနံ ရူပဝန္တံ သမနုပဿတိ။ **အတ္တနိ ဝါ ရူပ**န္တိ အရူပ မေဝ အတ္တာတိ ဂဟေတွာ ပုပ္ဖသ္မိံ ဂန္ဓံ ဝိယ အတ္တနိ ရူပံ သမနုပဿတိ။ **ရူပသ္မိံ ဝါ အတ္တာန** န္တိ အရူပမေဝ အ တ္တာတိ ဂဟေတွာ ကရဏ္ဍာယ မဏိံ ဝိယ အတ္တာနံ ရူပသ္မိံ သမနုပဿတိ။ **ဝေဒနံ အတ္တတော**တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

တတ္ထ, **ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတီ** တိ သုဒ္ဓရူပမေဝ အတ္တာတိ ကထိတံ။ ရူပဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ, အတ္တနိ ဝါ ရူပံ, ရူပသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ။ ဝေဒနံ အတ္တတော။ သညံ။ သင်္ခါရေ။ ဝိညာဏံ အတ္တတော သမနုပဿတီတိ ဣမေသု သတ္တ သု ဌာနေသု အရူပံ အတ္တာတိ ကထိတံ။ ဝေဒနာဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ, အတ္တနိ ဝါ ဝေဒနံ, ဝေဒနာယ ဝါ အတ္တာနန္တိ ဧဝံ စတူသု ခန္ဓေသု တိဏ္ဏံ တိဏ္ဏံ ဝသေန ဒွာဒသသု ဌာနေသု ရူပါရူပမိဿကော အတ္တာ ကထိတော။ တတ္ထ ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ။ ဝေဒနံ။ သညံ။ သင်္ခါရေ။ ဝိညာဏံ အတ္တတော သမနုပဿတီတိ ဣမေသု ပဉ္စသု ဌာနေသု

ဥစ္စေဒတိဂ္ဂိ ကထိတာ, အဝသေသေသု သဿုတဒိဂ္ဂီတိ။ ဇဝမေတ္တ ပန္နရသ ဘဝဒိဂ္ဂိယော, ပဥ္စ ဝိဘဝဒိဂ္ဂိယော ဟောန္တိ။ **န ရူပံ အတ္တတောတိ** တွေ့ ရူပံ အတ္တာတိ န သမနုပဿတိ။ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာတိ ပန သမနုပဿတိ။ **န ရူပဝန္တံ အတ္တာနံ။ပေ။ န ဝိညာဏသ္မိံ အတ္တာနန္တိ** ဣမေ ပဉ္စက္ခန္ဓေ ကေနစိ ပရိယာယေန အတ္တတော န သမနုပဿတိ, သဗ္ဗာကာရေန ပန အနိစ္စာ ဒုက္ခာ အနတ္တာတိ သမနုပဿတိ။

ဇတ္တာဝတာ ထေရိယာ, ''ဇဝံ ခော, အာဝုသော ဝိသာခ, သက္ကာယဒိဂ္ဂိ ဟောတီ''တိ ဇဝံ ပုရိမပဉ္ဟံ ဝိဿဇ္ဇေန္တိယာ တွေ့ကေန ဂမနံ ဟောတိ, အာဂမနံ ဟောတိ, ဂမနာဂမနံ ဟောတိ, ဝဋ္ဋံ ဝတ္တတီတိ ဝဋ္ဋံ မတ္ထကံ ဟာပေတွာ ဒဿိတံ။ **ဇဝံ ခော, အာဝုသော ဝိသာခ, သက္ကာယဒိဂ္ဂိ န ဟောတီ**တိ ပစ္ဆိမံ ပဉ္ဟံ ဝိဿဇ္ဇေန္တိယာ တွေ့ကေန ဂမနံ န ဟောတိ, အာဂမနံ န ဟောတိ, ဂမနာဂမနံ န ဟောတိ, ဝဋ္ဋံ နာမ န ဝတ္တတီတိ ဝိဝဋ္ဋံ မတ္ထကံ ဟာပေတွာ ဒဿိတံ။

၄၆၂. ကတမော ပနာယျေ, အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေ တိ အယံ ပဉ္ဟော ထေရိယာ ပဋိပုစ္ဆိတွာ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗော ဘဝေယျ – ''ဥပာသက, တယော ဟေဒွာ မဂ္ဂေ ပုစ္ဆိတော, ဣမံ ကသ္မာ မဂ္ဂမေဝ ပုစ္ဆသီ''တိ။ သာ ပန အတ္တနော ဗျတ္တတာယ ပဏ္ဍိစ္စေန တဿ အဓိပ္ပာယံ သလ္လက္ခေသိ – ''ဣမိနာ ဥပာသကေန ဟေဒွာ ပဋိပတ္တိဝသေန မဂ္ဂေ ပုစ္ဆိတော ဘဝိဿတိ, ဣမံ ပန တံ သင်္ခတာသင်္ခတလောကိယလောကုတ္တရသင်္ဂဟိတာသင်္ဂဟိတဝသေန ပုစ္ဆိတုကာမော ဘဝိဿတီ''တိ။ တသ္မာ အပ္ပဋိပုစ္ဆိတွာဝ ယံ ယံ ပုစ္ဆိ, တံ တံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ တတ္ထ **သင်္ခတော** တိ စေတိတော ကပ္ပိတော ပကပ္ပိတော အာယူဟိတော ကတော နိဗ္ဗတ္တိတော သမာပဇ္ဇန္တေန သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗော။ **တီဟိ စ ခော, အာဝုသော ဝိသာခ, ခန္ဓေဟိ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေ သင်္ဂဟိတော** တိ တွေ့ ယသ္မာ မဂ္ဂေ သပ္ပဒေသော, တယော ခန္ဓာ နိပ္ပဒေသာ, တသ္မာ အယံ သပ္ပဒေသတ္တာ နဂရံ ဝိယ ရဇ္ဇေန နိပ္ပဒေသေဟိ တီဟိ ခန္ဓေဟိ သင်္ဂဟိတော။ တတ္ထ သမ္မာဝါစာဒယော တယော သီလမေဝ, တသ္မာ တေ သဇာတိတော သီလက္ခန္ဓေန သင်္ဂဟိတာတိ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ ပါဠိယံ သီလက္ခန္ဓေတိ ဘုမ္မေန ဝိယ နိဒ္ဒေသော ကတော, အတ္တော ပန ကရဏဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ သမ္မာဝါယာမာဒီသု ပန တီသု သမာဓိ အတ္တနော ဓမ္မတာယ အာရမ္မဏေ ဧကဂ္ဂဘာဝေန အပ္ပေတုံ န သက္ကောတိ။ ဝီရိယေ ပန ပဂ္ဂဟကိစ္စံ သာဓေန္တေ သတိယာ စ အပိလာပနကိစ္စံ သာဓေန္တိယာ လဒ္ဓုပကာရော ဟုတွာ သက္ကောတိ။

တတြာယံ ဥပမာ – ယထာ ဟိ ''နက္ခတ္တံ ကီဠိဿာမာ''တိ ဥယျာနံ ပဝိဋ္ဌေသု တီသု သဟာယေသု ဧကော သုပုပ္ဖိတံ စမ္ပကရုက္ခံ ဒိသွာ ဟတ္ထံ ဥက္ခိပိတွာပိ ဂဟေတုံ န သက္ကုဏေယျ။ အထဿ ဒုတိယော ဩနမိတွာ ပိဋ္ဌိံ ဒဒေယျ, သော တဿ ပိဋ္ဌိယံ ဌတွာပိ ကမ္ပမာနော ဂဟေတုံ န သက္ကုဏေယျ ။ အထဿ ဣတရော အံသကူဋံ ဥပနာမေယျ, သော ဧကဿ ပိဋ္ဌိယံ ဌတွာ ဧကဿ အံသကူဋံ ဩလုဗ္ဘ ယထာရုစိ ပုပ္ဖာနိ ဩစိနိတွာ ပိဠန္ဓိတွာ နက္ခတ္တံ ကီဠေယျ။ ဇဝံသမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧကတော ဥယျာနံ ပဝိဋ္ဌာ တယော သဟာယကာ ဝိယ ဟိ ဧကတော ဇာတာ သမ္မာဝါယာမာဒယော တယော ဓမ္မာ။ သုပုပ္ဖိတစမ္ပကော ဝိယ အာရမ္မဏံ။ ဟတ္ထံ ဥက္ခိပိတွာပိ ဂဟေတုံ အသက္ကောန္တော ဝိယ အတ္တနော ဓမ္မတာယ အာရမ္မဏေ ဧကဂ္ဂဘာဝေန အပ္ပေတုံ အသက္ကောန္တော သမာဓိ။ ပိဋ္ဌိံ ဒတွာ ဩနတသဟာယော ဝိယ တယာမော။ အံသကူဋံ ဒတွာ ဌိတသဟာယော ဝိယ သတိ။ ယထာ တေသု ဧကဿ ပိဋ္ဌိယံ ဌတွာ ဧကဿ အံသကူဋံ ဩလုဗ္ဘ ဣတရော ယထာရုစိ ပုပ္ဖံ ဂဟေတုံ သက္ကောတိ, ဇဝမေဝံ ဝီရိယေ ပဂ္ဂဟကိစ္စံ သာဓေန္တေ, သတိယာ စ အပိလာပနကိစ္စံ သာဓေန္တိယာ လဒ္ဓုပကာရော သမာဓိ သက္ကောတိ အာရမ္မဏေ ဧကဂ္ဂဘာဝေန အပ္ပေတုံ။ တသ္မာ သမာဓိယေဝေတ္ထ သဇာတိတော သမာဓိက္ခန္ဓေန သင်္ဂဟိတော။ တယာမသတိယော ပန ကိရိယတော သင်္ဂဟိတာ ဟောန္တိ။

သမ္မာဒိဂ္ဂိသမ္မာသင်္ကပ္ပေသုပိ ပညာ အတ္တနော ဓမ္မတာယ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာတိ အာရမ္မဏံ နိစ္ဆေတုံ န သက္ကောတိ, ဝိတက္ကေ ပန အာကောဋေတွာ အာကောဋေတွာ ဒေန္တေ သက္ကောတိ။ ကထံ? ယထာ ဟိ ဟေရညိကော ကဟာပဏံ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ သဗ္ဗဘာဂေသု ဩလောကေတုကာမော သမာနောပိ န စက္ခုဒလေနေဝ ပရိဝတ္တေတုံ သက္ကောတိ, အင်္ဂုလိပဗ္ဗေဟိ ပန ပရိဝတ္တေတွာ ဣတော စိတော စ ဩလောကေတုံ သက္ကောတိ။ ဇဝမေဝ န ပညာ အတ္တနော ဓမ္မတာယ အနိစ္စာဒိဝသေန အာရမ္မဏံ နိစ္ဆေတုံ သက္ကောတိ, အဘိနိရောပနလက္ခဏေန ပန အာဟနနပရိယာဟနနရသေန ဝိတက္ကေန အာကောဋေန္တေန ဝိယ ပရိဝတ္တေန္တေန ဝိယ စ အာဒာယ ဒိန္နမေဝ ဝိနိစ္ဆေတုံ သက္ကောတိ။ တသ္မာ ဣဓာပိ သမ္မာဒိဂ္ဂိယေဝ သဇာတိတော ပညာက္ခန္ဓေန သင်္ဂဟိတာ။ သမ္မာသင်္ကပ္ပော ပန ကိရိယ

တော သင္ဂဟိတော ဟောတိ။ ဣတိ ဣမေဟိ တီဟိ ခန္ဓေဟိ မဂ္ဂေါ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''တီဟိ စ ခော, အာဝုသော ဝိသာခ, ခန္ဓေဟိ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ သင်္ဂဟိတော''တိ။

ဣဒါနိ ဧကစိတ္တက္ခဏိကံ မဂ္ဂသမာဓိံ သန္ဓိမိတ္တံ သပရိက္ခာရံ ပုစ္ဆန္တော, **ကတမော ပနာယျေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဝိသ္သဇ္ဇနေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ မဂ္ဂက္ခဏေ စတုကိစ္စသာဓနဝသေန ဥပ္ပန္နာ သတိ, သာ သမာဓိဿ ပစ္စယတ္တေန နိမိတ္တံ။ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ စတုကိစ္စသာဓနဝသေနေဝ ဥပ္ပန္နံ ဝီရိယံ, တံ ပရိဝါရဋ္ဌေန ပရိက္ခာရော ဟောတိ။ **တေသံယေဝ ဓမ္မာန** န္တိ တေသံ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ။ **အာသေဝနာ**တိအာဒီသု ဧကစိတ္တက္ခဏိကာယေဝ အာသေဝနာဒယော ဝုတ္တာတိ။

ဝိတဏ္ဍဝါဒီ ပန, ''ဧကစိတ္တက္ခဏိကော နာမ မဂ္ဂေါ နတ္ထိ, 'ဇဝံ ဘာဝေယျ သတ္တ ဝဿာနိ'တိ ဟိ ဝစနတော သတ္တပိ ဝဿာနိ မဂ္ဂဘာဝနာ ဟောတိ, ကိလေသာ ပန လဟု ဆိဇ္ဇန္တာ သတ္တဟိ ဉာဏေဟိ ဆိဇ္ဇန္တီ''တိ ဝဒတိ။ သော ''သုတ္တံ အာဟရာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ အဒ္ဓာ အညံ အပဿန္တော, ''ယာ တေသံယေဝ ဓမ္မာနံ အာသေဝနာ ဘာဝနာ ဗဟုလီကမ္မ''န္တိ ဣဒမေဝ သုတ္တံ အာဟရိတွာ, ''အညေန စိတ္တေန အာသေဝတိ, အညေန ဘာဝေတိ, အညေန ဗဟုလီကရောတီ''တိ ဝက္ခတိ။ တတော ဝတ္တဗ္ဗော – ''ကိံ ပနိဒံ, သုတ္တံ နေယျတ္ထံ နီတတ္ထ''န္တိ။ တတော ဝက္ခတိ – ''နီတတ္ထံ ယထာ သုတ္တံ တထေဝ အတ္ထော''တိ။ တဿ ဣဒံ ဥတ္တရံ – ဇဝံ သန္တေ ဧကံ စိတ္တံ အာသေဝမာနံ ဥပ္ပန္နံ, အပရမ္ပိ အာသေဝမာနံ, အပရမ္ပိ အာသေဝမာနန္တိ ဇဝံ ဒိဝသမ္ပိ အာသေဝနာဝ ဘဝိဿတိ, ကုတော ဘာဝနာ, ကုတော ဗဟုလီကမ္မံ? ဧကံ တ ဘာဝယမာနံ ဥပ္ပန္နံ အပရမ္ပိ ဘာဝယမာနံ အပရမ္ပိ ဘာဝယမာနန္တိ ဇဝံ ဒိဝသမ္ပိ ဘာဝနာဝ ဘဝိဿတိ, ကုတော အာသေဝနာ ကုတော ဗဟုလီကမ္မံ? ဧကံ တ ဗဟုလီကရောန္တံ ဥပ္ပန္နံ, အပရမ္ပိ ဗဟုလီကရောန္တံ, အပရမ္ပိ ဗဟုလီကရောန္တန္တိ ဇဝံ ဒိဝသမ္ပိ ဗဟုလီကမ္မမေဝ ဘဝိဿတိ ကုတော အာသေဝနာ, ကုတော ဘာဝနာတိ။

အထ တ ဇဝံ ဝဒေယျ – ''ဧကေန စိတ္တေန အာသေဝတိ, ဒွီဟိ ဘာဝေတိ, တီဟိ ဗဟုလီကရောတိ။ ဒွီဟိ တ အာသေဝတိ, တီဟိ ဘာဝေတိ, ဧကေန ဗဟုလီကရောတိ ။ တီဟိ တ အာသေဝတိ, ဧကေန ဘာဝေတိ, ဒွီဟိ ဗဟုလီကရောတီ''တိ။ သော ဝတ္တဗ္ဗော – ''မာ သုတ္တံ မေ လဒ္ဓန္တိ ယံ တ တံ တ အဝစ။ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေန္တေန နာမ အာစရိယဿ သန္တိကေ ဝသိတွာ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ အတ္ထရသံ ဝိဒိတွာ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ။ ဧကစိတ္တက္ခဏိကာဝ အယံ အာသေဝနာ, ဧကစိတ္တက္ခဏိကာ ဘာဝနာ, ဧကစိတ္တက္ခဏိကံ ဗဟုလီကမ္မံ။ ခယကမိလောကုတ္တရမဂ္ဂေါ ဗဟုလစိတ္တက္ခဏိကော နာမ နတ္ထိ, 'ဧကစိတ္တက္ခဏိကောယေဝတ'တိ သညာပေတဗ္ဗော။ သစေ သဉ္ဇာနာတိ, သဉ္ဇာနာတု, နော စေ သဉ္ဇာနာတိ, ဂစ္ဆ ဟာတောဝ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ ယာဂုံ ပိဝာဟီ''တိ ဥယျောဇေတဗ္ဗော။

၄၆၃. ကတိ ပနာယျေ သင်္ခါရာ တိ ဣဓ ကိံ ပုစ္ဆတိ? ယေ သင်္ခါရေ နိရောဓေတွာ နိရောဓံ သမာပဇ္ဇတိ, တေ ပုစ္ဆိဿာမီတိ ပုစ္ဆတိ။ တေနေဝဿ အဓိပ္ပာယံ ဉတွာ ထေရီ, ပုညာဘိသင်္ခါရာဒီသု အနေကေသု သင်္ခါရေသု ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ, ကာယသင်္ခါရာဒယောဝ အာစိက္ခန္တီ, **တယောမေ , အာဝုသော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ကာယပဋိဗဒ္ဓတ္တာ ကာယေန သင်္ခရီယတိ ကရီယတိ နိဗ္ဗတ္တီယတီတိ **ကာယသင်္ခါရော** ။ တစံ သင်္ခရောတိ ကရောတိ နိဗ္ဗတ္တေတီတိ ဝစီသင်္ခါရော။ စိတ္တပဋိဗဒ္ဓတ္တာ စိတ္တေန သင်္ခရီယတိ ကရီယတိ နိဗ္ဗတ္တီယတီတိ **စိတ္တသင်္ခါရော။ ကတမော ပနာယျေ**တိ ဣဓ ကိံ ပုစ္ဆတိ? ဣမေ သင်္ခါရာ အညမညမိဿာ အာလုဠိတာ အဝိဘူတာ ဒုဒ္ဒီပနာ။ တထာ ဟိ, ကာယဒွါရေ အာနာပါနာ ပုမ္ပဓာနာ ပကာနိ ဟပေတွာ ဥပ္ပန္နာ အဋ္ဌ ကာမာဝစရကုသလစေတနာ ဒွါဒသ အကုသလစေတနာတိ ဇဝံ ကုသလာကုသလာ ဝီသတိ စေတနာပိ အဿာသပဿာသာပိ ကာယသင်္ခါရာတွေဝ ဝုစ္စန္တိ။ ဝစီဒွါရေ ဟနုသံစောပနံ ဝစီဘေဒံ ဟပေတွာ ဥပ္ပန္နာ ဝုတ္တပ္ပကာရာဝ ဝီသတိ စေတနာပိ ဝိတက္ကဝိစာရာပိ ဝစီသင်္ခါရောတွေဝ ဝုစ္စန္တိ။ ကာယဝစီဒွါရေသု စောပနံ အပတ္တာ ရဟော နိသိန္နဿ စိန္တယတော ဥပ္ပန္နာ ကုသလာကုသလာ ဧကူနတိံသ စေတနာပိ သညာ စ ဝေဒနာ စာတိ ဣမေ ဒွေဝ ဓမ္မာပိ စိတ္တသင်္ခါရောတွေဝ ဝုစ္စန္တိ။ ဇဝံ ဣမေ သင်္ခါရာ အညမညမိဿာ အာလုဠိတာ အဝိဘူတာ ဒုဒ္ဒီပနာ။ တေ ပာကဋေ ဝိဘူတေ ကတွာ ကထာပေဿာမီတိ ပုစ္ဆတိ။

ကသ္မာ ပနာယျေ တိ ဣဓ ကာယသင်္ခါရာဒိနာမဿ ပဒတ္ထံ ပုစ္ဆတိ။ တဿ ဝိဿဇ္ဇနေ **ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓာ**တိ ကာယနိဿိတာ, ကာယေ သတိ ဟောန္တိ, အသတိ န ဟောန္တိ။ **စိတ္တပ္ပဋိဗဒ္ဓာ** တိ စိတ္တနိဿိတာ, စိတ္တေ

သတိ ဟောန္တိ, အသတိ န ဟောန္တိ။

၄၆၄. ဣဒါနိ ကိံ နု ခော ဧသော သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဝလဉ္ဇေတိ, န ဝလဉ္ဇေတိ။ စိဏ္ဏဝသီ တ တတ္ထ နော စိဏ္ဏဝသီတိ ဇာနနတ္ထံ ပုစ္ဆန္တော, **ကထံ ပနာယွေ, သညာဝေဒယိတနိရောဓသမာပတ္တိ ဟောတီ** တိအာဒိမာဟ။ တဿ ဝိဿဇ္ဇနေ **သမာပဇ္ဇိဿန္တိ တ သမာပဇ္ဇာမီတိ တ** ပဒဒ္ဝယေန နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိကာလော ကထိတော။ **သမာပန္နော** တိ ပဒေန အန္တောနိရောဓော။ တထာ ပုရိမေဟိ ဒ္ဝီဟိ ပဒေဟိ သစိတ္တကကာလော ကထိတော, ပစ္ဆိမေန အစိတ္တကကာလော။ **ပုဗ္ဗေဝ တထာ စိတ္တံ ဘာဝိတံ ဟောတီ** တိ နိရောဓသမာပတ္တိတော ပုဗ္ဗေ အဒ္ဓါနပရိစ္ဆေဒကာလေယေဝ, ဧတ္တကံ ကာလံ အစိတ္တကော ဘဝိဿာမီတိ အဒ္ဓါနပရိစ္ဆေဒစိတ္တံ ဘာဝိတံ ဟောတိ။ **ယံ တံ တထတ္တာယ ဥပနေတီ** တိ ယံ ဧဝံ ဘာဝိတံ စိတ္တံ, တံ ပုဂ္ဂလံ တထတ္တာယ အစိတ္တကဘာဝါယ ဥပနေတိ။

ပဌမံ နိရုဇ္ဈတိ ဝစီသင်္ခါရော တိ သေသသင်္ခါရေဟိ ပဌမံ ဒုတိယဇ္ဈာနေယေဝ နိရုဇ္ဈတိ။ **တတော ကာယသင်္ခါရော**တိ တတော ပရံ ကာယသင်္ခါရော စတုတ္ထဇ္ဈာနေ နိရုဇ္ဈတိ။ **တတော စိတ္တသင်္ခါရော** တိ တတော ပရံ စိတ္တသင်္ခါရော အန္တောနိရောဓေ နိရုဇ္ဈတိ။ **ဝုဋ္ဌဟိဿန္တိ တ ဝုဋ္ဌဟာမီတိ တ** ပဒဒ္ဝယေန အန္တောနိရောဓကာလော ကထိတော။ **ဝုဋ္ဌိတော** တိ ပဒေန ဖလသမာပတ္တိကာလော။ တထာ ပုရိမေဟိ ဒ္ဝီဟိ ပဒေဟိ အစိတ္တကကာလော ကထိတော, ပစ္ဆိမေန သစိတ္တကကာလော။ **ပုဗ္ဗေဝ တထာ စိတ္တံ ဘာဝိတံ ဟောတီ** တိ နိရောဓသမာပတ္တိတော ပုဗ္ဗေ အဒ္ဓါနပရိစ္ဆေဒကာလေယေဝ ဧတ္တကံ ကာလံ အစိတ္တကော ဟုတွာ တတော ပရံ သစိတ္တကော ဘဝိဿာမီတိ အဒ္ဓါနပရိစ္ဆေဒစိတ္တံ ဘာဝိတံ ဟောတိ။ **ယံ တံ တထတ္တာယ ဥပနေတီ** တိ ယံ ဧဝံ ဘာဝိတံ စိတ္တံ, တံ ပုဂ္ဂလံ တထတ္တာယ သစိတ္တကဘာဝါယ ဥပနေတိ။ ဣတိ ဟေဋ္ဌာ နိရောဓသမာပဇ္ဇနကာလော ဂဟိတော, ဣဓ နိရောဓတော ဝုဋ္ဌာနကာလော။

ဣဒါနိ နိရောဓကထံ ကထေတုံ တရောတိ နိရောဓကထာ ကထေတဗ္ဗာ သိယာ, သာ ပနေသာ, "ဒ္ဝီဟိ ဗလေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ တယော စ သင်္ခါရာနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယာ သောဠသဟိ ဉာဏစရိယာဟိ နဝဟိ သမာဓိစရိယာဟိ ဝသီဘာဝတာပညာ နိရောဓသမာပတ္တိယာ ဉာဏ"န္တိ မာတိကံ ဌပေတွာ သဗ္ဗာကာရေန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ကထိတာ။ တသ္မာ တတ္ထ ကထိတနယေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗာ ။ ကော ပနာယံ နိရောဓော နာမ? စတုန္နံ ခန္ဓာနံ ပဋိသင်္ခါ အပ္ပဝတ္တိ။ အထ ကိမတ္ထမေတံ သမာပဇ္ဇန္တီတိ။ သင်္ခါရာနံ ပဝတ္တေ ဥက္ကဏ္ဌိတာ သတ္တာဟံ အစိတ္တကာ ဟုတွာ သုခံ ဝိဟရိဿာမ, ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ နာမေတံ, ယဒိဒံ နိရောဓောတိ ဧတဒတ္ထံ သမာပဇ္ဇန္တိ။

ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စိတ္တသင်္ခါရော တိ နိရောဓာ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ ဟိ ဖလသမာပတ္တိစိတ္တံ ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တံသမ္ပယုတ္တံ သညဉ္စ ဝေဒနဉ္စ သန္ဓာယ, "ပဌမံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စိတ္တသင်္ခါရော"တိ အာဟ။ **တတော ကာယသင်္ခါရော** တိ တတော ပရံ ဘဝင်္ဂသမယေ ကာယသင်္ခါရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ကိံ ပန ဖလသမာပတ္တိ အဿာသပဿာသေ န သမုဋ္ဌာပေတီတိ? သမုဋ္ဌာပေတိ။ ဣမဿ ပန စတုတ္ထဇ္ဈာနိကာ ဖလသမာပတ္တိ, သာ န သမုဋ္ဌာပေတိ။ ကိံ တ ဧတေန ဖလသမာပတ္တိ ပဌမဇ္ဈာနိကာ တ ဟောတု, ဒုတိယတတိယစတုတ္ထဇ္ဈာနိကာ တ, သန္တာယ သမာပတ္တိယာ ဝုဋ္ဌိတဿ ဘိက္ခုနော အဿာသပဿာသာ အဗ္ဗောဟာရိကာ ဟောန္တိ။ တေသံ အဗ္ဗောဟာရိကဘာဝော သဉ္ဇီဝတ္ထေရဝတ္ထုနာ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သဉ္ဇီဝတ္ထေရဿ ဟိ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ ကိံသုကပုပ္ဖသဒိသေ ဝီတစ္စိတင်္ဂါရေ မဒ္ဒမာနဿ ဂစ္ဆတော စီဝရေ အံသုမတ္တမ္ပိ န ဈာယိ, ဥသုမာကာရမတ္တမ္ပိ နာဟောသိ, သမာပတ္တိဖလံ နာမေတန္တိ ဝဒန္တိ။ ဧဝမေဝံ သန္တာယ သမာပတ္တိယာ ဝုဋ္ဌိတဿ ဘိက္ခုနော အဿာသပဿာသာ အဗ္ဗောဟာရိကာ ဟောန္တီတိ ဘဝင်္ဂသမယေနေဝေတံ ကထိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတော ဝစီသင်္ခါရော တိ တတော ပရံ ကိရိယမယပဝတ္တဝဠဉ္ဇနကာလေ ဝစီသင်္ခါရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ကိံ ဘဝင်္ဂံ ဝိတက္ကဝိစာရေ န သမုဋ္ဌာပေတီတိ? သမုဋ္ဌာပေတိ။ တံသမုဋ္ဌာနာ ပန ဝိတက္ကဝိစာရာ ဝါစံ အဘိသင်္ခါတုံ န သက္ကောန္တီတိ ကိရိယမယပဝတ္တဝဠဉ္ဇနကာလေနေဝေတ ကထိတံ။ **သုညတော ဖဿော** တိအာဒယော သဂုဏေနာပိ အာရမ္မဏေနာပိ ကထေတဗ္ဗာ။ သဂုဏေန တာဝ သုညတာ နာမ ဖလသမာပတ္တိ, တာယ သဟဇာတံ ဖဿံ သန္ဓာယ သုညတော ဖဿောတိ ဝုတ္တံ။ **အနိမိတ္တာပဏိဟိတေသုပိ** ဧသေဝ နယော။ အာရမ္မဏေန ပန နိဗ္ဗာနံ ရာဂါဒီဟိ သုညတ္တာ သုညံ

နာမ, ရာဂနိမိတ္တာဒီနံ အဘာဝေါ အနိမိတ္တံ, ရာဂဒေါသမောဟပ္ပဏိဓီနံ အဘာဝေါ အပ္ပဏိဟိတံ။ သုညတံ နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဥပ္ပန္နဖလသမာပတ္တိယံ ဖဿော သုညတော နာမ။ **အနိမိတ္တာပဏိဟိတေသုပိ** ဧသေဝ နယော။

အပရော အာဂမနိယကထာ နာမ ဟောတိ, သုညတာ, အနိမိတ္တာ, အပ္ပဏိဟိတာတိ ဟိ ဝိပဿနာပိ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ ယော ဘိက္ခု သင်္ခာရေ အနိစ္စတော ပရိဂ္ဂဟေတွာ အနိစ္စတော ဒိသွာ အနိစ္စတော ဝုဋ္ဌာတိ, တဿ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာ **အနိမိတ္တာ** နာမ ဟောတိ။ ယော ဒုက္ခတော ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဒုက္ခတော ဒိသွာ ဒုက္ခတော ဝုဋ္ဌာတိ, တဿ **အပ္ပဏိဟိတာ** နာမ။ ယော အနတ္တတော ပရိဂ္ဂဟေတွာ အနတ္တတော ဒိသွာ အနတ္တတော ဝုဋ္ဌာတိ, တဿ **သုညတာ** နာမ။ တတ္ထ အနိမိတ္တဝိပဿနာယ မဂ္ဂေါ အနိမိတ္တော နာမ, အနိမိတ္တမဂ္ဂဿ ဖလံ အနိမိတ္တံ နာမ။ အနိမိတ္တဖလသမာပတ္တိသဟဇာတေ ဖဿေ ဖုသန္တေ အနိမိတ္တော ဖဿော ဖုသတီတိ ဝုစ္စတိ။ အပ္ပဏိဟိတသုညတေသုပိ ဧသေဝ နယော။ အာဂမနိယေန ကထိတေ ပန သုညတော ဝါ ဖဿော အနိမိတ္တော ဝါ ဖဿော အပ္ပဏိဟိတော ဝါ ဖဿောတိ ဝိကပ္ပော အာပဇ္ဇေယျ, တသ္မာ သဂုဏေန စေဝ အာရမ္မဏေန စ ကထေတဗ္ဗံ။ ဧဝဉှိ တယော ဖဿာ ဖုသန္တီတိ သမေတိ။

ဝိဝေကနိန္နန္တိအာဒီသု နိဗ္ဗာနံ ဝိဝေကော နာမ, တသ္မိံ ဝိဝေကေ နိန္နံ ဩနတန္တိ **ဝိဝေကနိန္နံ**။ အညတော အာဂန္တွာ ယေန ဝိဝေကော, တေန ဝင်္ကံ ဝိယ ဟုတွာ ဌိတန္တိ **ဝိဝေကပေါဏံ**။ ယေန ဝိဝေကော, တေန ပတမာနံ ဝိယ ဌိတန္တိ **ဝိဝေကပဗ္ဘာရံ**။

၄၆၅. ဣဒါနိ ယာ ဝေဒနာ နိရောဓသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇတိ, တာ ပုစ္ဆိဿာမီတိ ပုစ္ဆန္တော **ကတိ ပနာယျေ, ဝေဒနာ**တိ အာဟ။ **ကာယိကံ ဝါ**တိအာဒီသု ပဉ္စဒွာရိကံ သုခံ ကာယိကံ နာမ, မနောဒွာရိကံ စေတသိကံ နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **သုခ**န္တိ သဘာဝနိဒ္ဒေသော။ **သာတ**န္တိ တဿေဝ မဓုရဘာဝဒီပကံ ဝေဝစနံ။ **ဝေဒယိတ**န္တိ ဝေဒယိတဘာဝဒီပကံ, သဗ္ဗဝေဒနာနံ သာဓာရဏဝစနံ။ ဧသေဝ ဒုက္ခေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဌိတိသုခါ ဝိပရိဏာမဒုက္ခာ**တိအာဒီသု သုခါယ ဝေဒနာယ အတ္ထိဘာဝေါ သုခံ, နတ္ထိဘာဝေါ ဒုက္ခံ။ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ အတ္ထိဘာဝေါ ဒုက္ခံ, နတ္ထိဘာဝေါ သုခံ။ အဒုက္ခမသုခါယ ဝေဒနာယ ဉာဏဘာဝေါ သုခံ, အဉာဏဘာဝေါ ဒုက္ခန္တိ အတ္ထော။

ကိံ အနုသယော အနုသေတီတိ ကတမော အနုသယော အနုသေတိ။ အပ္ပဟီနဋ္ဌေန သယိတော ဝိယ ဟောတီတိ အနုသယပုစ္ဆံ ပုစ္ဆတိ။ **န ခော, အာဝုသော ဝိသာခ, သဗ္ဗာယ သုခါယ ဝေဒနာယ ရာဂါနုသယော အနုသေတီ**တိ န သဗ္ဗာယ သုခါယ ဝေဒနာယ ရာဂါနုသယော အနုသေတိ။ န သဗ္ဗာယ သုခါယ ဝေဒနာယ သော အပ္ပဟီနော, န သဗ္ဗံ သုခံ ဝေဒနံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **ကိံ ပဟာတဗ္ဗ**န္တိ အယံ ပဟာနပုစ္ဆာ နာမ။

ရာဂံ တေန ပဇဟတီတိ ထေရော ဧကေနေဝ ဗျာကရဏေန ဒွေဝ ပုစ္ဆာ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ဣဓ ဘိက္ခု ရာဂါနုသယံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ ပဌမဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇတိ, ဈာနဝိက္ခမ္ဘိတံ ရာဂါနုသယံ တထာ ဝိက္ခမ္ဘိတမေဝ ကတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဍေတွာ အနာဂါမိမဂ္ဂေန သမုဂ္ဃာတေတိ။ သော အနာဂါမိမဂ္ဂေန ပဟီနောပိ တထာ ဝိက္ခမ္ဘိတတ္တာဝ ပဌမဇ္ဈာနေ နာနုသေတိ နာမ။ တေနာဟ – ''န တတ္ထ ရာဂါနုသယော အနုသေတီ''တိ။ **တဒါယတန**န္တိ တံ အာယတနံ, ပရမဿာသဘာဝေန ပတိဋ္ဌာနဘူတံ အရဟတ္တန္တိ အတ္ထော။ **ဣတိ အနုတ္တရေသူ**တိ ဧဝံ အနုတ္တရာ ဝိမောက္ခာတိ လဒ္ဓနာမေ အရဟတ္တေ။ **ပိဟံ ဥပဋ္ဌာပယတော**တိ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေန္တဿ။ **ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပိဟာပစ္စယာ ဒောမနဿ**န္တိ ပတ္ထနာယ ပဋ္ဌာနမူလကံ ဒောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တံ ပနေတံ န ပတ္ထနာယ ပဋ္ဌာနမူလကံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ပတ္ထေတွာ အလဘန္တဿ ပန အလာဘမူလကံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ, ''ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပိဟာပစ္စယာ''တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ ဒောမနဿံ နာမ ဧကန္တေန အကုသလံ, ဣဒံ ပန သေဝိတဗ္ဗ ဒောမနဿံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ ယောဂိနော ဟိ တေမာသိကံ ဆမာသိကံ ဝါ နဝမာသိကံ ဝါ ပဋိပဒံ ဂဏှန္တိ။ တေသု ယော တံ တံ ပဋိပဒံ ဂဟေတွာ အန္တောကာလပရိစ္ဆေဒေယေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိဿာမီတိ ဃဋေန္တော ဝါယမန္တော န သက္ကောတိ ယထာပရိစ္ဆိန္နကာလေန ပာပုဏိတုံ, တဿ ဗလဝဒောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အာဋ္ဋိန္နကတသိမဟာဖုဿဒေဝတ္ထေရဿ ဝိယ အဿုဓာရာ ပဝတ္တန္တိ။ ထေရော ကိရ ဧကူနဝီသတိဝဿာနိ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ ပူရေသိ။ တဿ, ''ဣမသ္မိံ ဝါရေ အရဟတ္တံ ဂဏှိဿာမိ, ဣမသ္မိံ ဝါရေ ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏံ ပဝါရေဿာမီ''တိ မာနသံ ဗန္ဓိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တဿေဝ ဧကူနဝီသတိဝဿာ

နိ အတိက္ကန္တာနိ။ ပဝါရဏာဒိဝသေ အာဂတေ ထေရဿ အဿုပာတေန မုတ္တဒိဝသော နာမ နာဟောသိ။ ဝီသတိမေ ပန ဝဿေ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

ပဋိဃံ တေန ပဇဟတီတိ တေန ဒောမနဿေနေဝ ပဋိဃံ ပဇဟတိ။ န ဟိ ပဋိဃေနေဝ ပဋိဃပ္ပဟာနံ, ဒောမနဿေန ဝါ ဒောမနဿပ္ပဟာနံ နာမ အတ္ထိ။ အယံ ပန ဘိက္ခု တေမာသိကာဒီသု အညတရံ ပဋိပဒံ ဂဟေတွာ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘‘ပဿ ဘိက္ခု, ကိံ တုယှံ သီလေန ဟီနဋ္ဌာနံ အတ္ထိ, ဥဒါဟု ဝီရိယေန, ဥဒါဟု ပညာယ, နနု တေ သီလံ သုပရိသုဒ္ဓံ ဝီရိယံ သုပဂ္ဂဟိတံ ပညာ သူရာ ဟုတွာ ဝဟတီ’’တိ။ သော ဧဝံ ပဋိသဉ္စိက္ခိတွာ, ‘‘န ဒါနိ ပုန ဣမဿ ဒောမနဿဿ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ ဒဿာမီ’’တိ ဝီရိယံ ဒဠှံ ကတွာ အန္တောတေမာသေ ဝါ အန္တောဆမာသေ ဝါ အန္တောနဝမာသေ ဝါ အနာဂါမိမဂ္ဂေန တံ သမုဂ္ဃာတေတိ။ ဣမိနာ ပရိယာယေန ပဋိဃေနေဝ ပဋိဃံ, ဒောမနဿေနေဝ ဒောမနဿံ ပဇဟတိ နာမ။

န တတ္ထ ပဋိဃာနုသယော အနုသေတီတိ တတ္ထ ဧဝရူပေ ဒောမနဿေ ပဋိဃာနုသယော နာနုသေတိ။ န တံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ပဟီနော တတ္ထ ပဋိဃာနုသယောတိ အတ္ထော။ **အဝိဇ္ဇံ တေန ပဇဟတီ**တိ ဣဓ ဘိက္ခု အဝိဇ္ဇာနုသယံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇတိ, ဈာနဝိက္ခမ္ဘိတံ အဝိဇ္ဇာနုသယံ တထာ ဝိက္ခမ္ဘိတမေဝ ကတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တမဂ္ဂေန သမုဂ္ဃာတေတိ။ သော အရဟတ္တမဂ္ဂေန ပဟီနောပိ တထာ ဝိက္ခမ္ဘိတတ္တာဝ စတုတ္ထဇ္ဈာနေ နာနုသေတိ နာမ။ တေနာဟ – ‘‘န တတ္ထ အဝိဇ္ဇာနုသယော အနုသေတီ’’တိ။

၄၆၆. ဣဒါနိ ပဋိဘာဂပုစ္ဆံ ပုစ္ဆန္တော **သုခာယ ပနာယျေ** တိအာဒိမာဟ။ တဿ ဝိဿဇ္ဇနေ ယသ္မာ သုခဿ ဒုက္ခံ, ဒုက္ခဿ စ သုခံ ပစ္စနီကံ, တသ္မာ ဒွီသု ဝေဒနာသု ဝိသဘာဂပဋိဘာဂေ ကထိတော။ ဥပေက္ခာ ပန အန္ဓကာရာ အဝိဘူတာ ဒုဒ္ဒီပနာ, အဝိဇ္ဇာပိ တာဒိသာဝါတိ တေနေတ္ထ သဘာဂပဋိဘာဂေ ကထိတော။ ယတ္တကေသု ပန ဌာနေသု အဝိဇ္ဇာ တမံ ကရောတိ, တတ္တကေသု ဝိဇ္ဇာ တမံ ဝိနောဒေတီတိ ဝိသဘာဂပဋိဘာဂေ ကထိတော။ **အဝိဇ္ဇာယ ခေါ, အာဝုသော**တိ ဧတ္ထ ဥဘောပေတေ ဓမ္မာ အနာသဝါ လောကုတ္တရာတိ သဘာဂပဋိဘာဂေနေဝ ကထိတော။ **ဝိမုတ္တိယာ ခေါ, အာဝုသော**တိ ဧတ္ထ အနာသဝဋ္ဌေန လောကုတ္တရဋ္ဌေန အဗျာကတဋ္ဌေန စ သဘာဂပဋိဘာဂေနေဝ ကထိတော။ **အစ္စယာသီ**တိ ဧတ္ထ ပဉှံ အတိက္ကမိတွာ ဂတောသီတိ အတ္ထော။ **နာသက္ခိ ပဉှာနံ ပရိယန္တံ ဂဟေတု**န္တိ ပဉှာနံ ပရိစ္ဆေဒပမာဏံ ဂဟေတုံ နာသက္ခိ, အပ္ပဋိဘာဂဓမ္မဿ ပဋိဘာဂံ ပုစ္ဆိ။ နိဗ္ဗာနံ နာမေတံ အပ္ပဋိဘာဂံ, န သက္ကာ နီလံ ဝါ ပီတကံ ဝါတိ ကေနစိ ဓမ္မေန သဒ္ဓိံ ပဋိဘာဂံ ကတွာ ဒဿေတုံ။ တဉ္စ တွံ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ပုစ္ဆသီတိ အတ္ထော။

ဧတ္တာဝတာ စာယံ ဥပါသကော ယထာ နာမ သတ္တမေ ဃရေ သလာကဘတ္တံ လဘိတွာ ဂတော ဘိက္ခု သတ္တ ဃရာနိ အတိက္ကမ္မ အဋ္ဌမဿ ဒွါရေ ဌိတော သဗ္ဗာနိပိ သတ္တ ဂေဟာနိ ဝိရဒ္ဓောဝ န အညာသိ, ဧဝမေဝံ အပ္ပဋိဘာဂဓမ္မဿ ပဋိဘာဂံ ပုစ္ဆန္တော သဗ္ဗာသုပိ သတ္တသု သပ္ပဋိဘာဂပုစ္ဆာသု ဝိရဒ္ဓောဝ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **နိဗ္ဗာနောဂဓ**န္တိ နိဗ္ဗာနဗ္ဘန္တရံ နိဗ္ဗာနံ အနုပဝိဋ္ဌံ။ **နိဗ္ဗာနပရာယန**န္တိ နိဗ္ဗာနံ ပရံ အယနမဿ ပရာ ဂတိ, န တတော ပရံ ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ နိဗ္ဗာနံ ပရိယောသာနံ အဝသာနံ အဿာတိ **နိဗ္ဗာနပရိယောသာနံ**။

၄၆၇. **ပဏ္ဍိတာ**တိ ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာဂတာ, ဓာတုကုသလာ အာယတနကုသလာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒကုသလာ ဌာနာဋ္ဌာနကုသလာတိ အတ္ထော။ **မဟာပညာ**တိ မဟန္တေ အတ္ထေ မဟန္တေ ဓမ္မေ မဟန္တာ နိရုတ္တိယော မဟန္တာနိ ပဋိဘာနာနိ ပရိဂ္ဂဏှနသမတ္ထာယ ပညာယ သမန္နာဂတာ။ **ယထာ တံ ဓမ္မဒိန္နာယာ**တိ ယထာ ဓမ္မဒိန္နာယ ဘိက္ခုနိယာ ဗျာကတံ, အဟမ္ပိ တံ ဧဝမေဝံ ဗျာကရေယျန္တိ။ ဧတ္တာဝတာ စ ပန အယံ သုတ္တန္တော ဇိနဘာသိတော နာမ ဇာတော, န သာဝကဘာသိတော။ ယထာ ဟိ ရာဇယုတ္တေဟိ လိခိတံ ပဏ္ဏံ ယာဝ ရာဇမုဒ္ဒိကာယ န လဉ္ဆိတံ ဟောတိ, န တာဝ ရာဇပဏ္ဏန္တိ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ; လဉ္ဆိတမတ္တံ ပန ရာဇပဏ္ဏံ နာမ ဟောတိ, တထာ, ‘‘အဟမ္ပိ တံ ဧဝမေဝ ဗျာကရေယျ’’န္တိ ဣမာယ ဇိနဝစနမုဒ္ဒိကာယ လဉ္ဆိတတ္တာ အယံ သုတ္တန္တော အာဟစ္စဝစနေန ဇိနဘာသိတော နာမ ဇာတော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

စူဠဝေဒလ္လသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. စူဠဓမ္မသမာဒါနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၆၈. ဧဝံ မေ သုတန္တိ စူဠဓမ္မသမာဒါနသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဓမ္မသမာဒါနာနီ**တိ ဓမ္မောတိ ဂဟိတဂဟဏာနိ။ **ပစ္စုပ္ပန္နသုခန္တိ** ပစ္စုပ္ပန္နေ သုခံ, အာယူဟနက္ခဏေ သုခံ သုကရံ သုခေန သက္ကာ ပူရေတုံ။ **အာယတိံ ဒုက္ခဝိပါကန္တိ** အနာဂတေ ဝိပါကကာလေ ဒုက္ခဝိပါကံ။ ဣမိနာ ဥပါယေန သဗ္ဗပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၄၆၉. နတ္ထိ ကာမေသု ဒေါသောတိ ဝတ္ထုကာမေသုပိ ကိလေသကာမေသုပိ ဒေါသော နတ္ထိ။ **ပါတဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇန္တီ**တိ တေ ဝတ္ထုကာမေသု ကိလေသကာမေန ပါတဗ္ဗတံ ပိဝိတဗ္ဗတံ, ယထာရုစိ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇန္တီတိ အတ္ထော။ **မောဠိဗဒ္ဓါဟီ** တိ မောဠိံ ကတွာ ဗဒ္ဓကေသာဟိ။ **ပရိဗ္ဗာဇိကာဟီ** တိ တာပသပရိဗ္ဗာဇိကာဟိ။ **ဧဝမာဟံသူ**တိ ဧဝံ ဝဒန္တိ။ **ပရိညံ ပညပေန္တီ** တိ ပဟာနံ သမတိက္ကမံ ပညပေန္တိ။ **မာလုဝါသိပါဋိကာ**တိ ဒီဃသဏ္ဌာနံ မာလုဝါပက္ကံ။ **ဖလေယျာ**တိ အာတပေန သုက္ခိတွာ ဘိဇ္ဇေယျ။ **သာလမူလေ**တိ သာလရုက္ခဿ သမီပေ။ **သန္တာသံ အာပဇ္ဇေယျာ**တိ ကသ္မာ အာပဇ္ဇတိ? ဘဝနဝိနာသဘယာ။ ရုက္ခမူလေ ပတိတမာလုဝါဗီဇတော ဟိ လတာ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ရုက္ခံ အဘိရုဟတိ။ သာ မဟာပတ္တာ စေဝ ဟောတိ ဗဟုပတ္တာ စ, ကောဝိဠာရပတ္တသဒိသေဟိ ပတ္တေဟိ သမန္နာဂတာ။ အထ တံ ရုက္ခံ မူလတော ပဋ္ဌာယ ဝိနန္ဓမာနာ သဗ္ဗဝိဋပါနိ သဉ္ဆာဒေတွာ မဟန္တံ ဘာရံ ဇနေတွာ တိဋ္ဌတိ။ သာ တတော ဝါ ဝါယန္တေ ဒေဝေ ဝါ ဝဿန္တေ ဩဃနံ ဇနေတွာ တဿ ရုက္ခဿ သဗ္ဗသာခါပသာခံ ဘဉ္ဇတိ, ဘူမိယံ နိပါတေတိ။ တတော တသ္မိံ ရုက္ခေ ပတိဋ္ဌိတဝိမာနံ ဘိဇ္ဇတိ နဿတိ။ ဣတိ သာ ဘဝနဝိနာသဘယာ သန္တာသံ အာပဇ္ဇတိ။

အာရာမဒေဝတာတိ တတ္ထ တတ္ထ ပုပ္ဖာရာမဖလာရာမေသု အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ။ **ဝနဒေဝတာ**တိ အန္ဓဝနသုဘဂဝနာဒီသု ဝနေသု အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ။ **ရုက္ခဒေဝတာ**တိ အဘိလက္ခိတေသု နဠေရုပုစိမန္ဒာဒီသု ရုက္ခေသု အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ။ **ဩသဓိတိဏဝနပ္ပတီသူ** တိ ဟရီတကီအာမလကီအာဒီသု ဩသဓီသု တာလနာဠိကေရာဒီသု တိဏေသု ဝနဇေဋ္ဌကေသု စ ဝနပ္ပတိရုက္ခေသု အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ။ **ဝနကမ္မိကာ** တိ ဝနေ ကသနလာယနဒါရုအာဟရဏဂေါရက္ခာဒီသု ကေနစိဒေဝ ကမ္မေန ဝါ ဝိစရကမနုဿာ။ **ဥဒ္ဓရေယျု**န္တိ ခါဒေယျုံ။ **ဝိလမ္ဗိနီ** တိ ဝါတေန ပဟတပဟတဋ္ဌာနေသု ကေဠိံ ကရောန္တီ ဝိယ ဝိလမ္ဗန္တီ။ **သုခေါ ဣမိဿာ** တိ ဇေနုပါယ မာလုဝါလတာယ သမ္ဖဿောပိ သုခေါ, ဒဿနမ္ပိ သုခံ။ အယံ မေ ဒါရကာနံ အာဟာနမဏ္ဍလံ ဘဝိဿတိ, ကီဠာဘူမိ ဘဝိဿတိ, ဒုတိယံ မေ ဝိမာနံ ပဋိလဒ္ဓန္တိ လတာယ ဒဿနေပိ သမ္ဖဿေပိ သောမနဿဇာတာ ဧဝမာဟ။

ဝိဋဘိံ ကရေယျာ တိ သာခါနံ ဥပရိ ဆတ္တာကာရေန တိဋ္ဌေယျ။ **ဩဃနံ ဇနေယျာ** တိ ဟေဋ္ဌာ ဃနံ ဇနေယျ။ ဥပရိ အာရုယှ သကလံ ရုက္ခံ ပလိဝေဌေတွာ ပုန ဟေဋ္ဌာ ဘဿမာနာ ဘူမိံ ဂဏှေယျာတိ အတ္ထော။ **ပဒါလေယျာ**တိ ဧဝံ ဩဃနံ ကတွာ ပုန တတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ မူလာ ဩတိဏ္ဏသာခါဟိ အဘိရုဟမာနာ သဗ္ဗသာခါ ပလိဝေဌေတွာ မတ္ထကံ ပတွာ တေနေဝ နိယာမေန ပုန ဩရောဟိတွာ စ အဘိရုဟိတွာ စ သကလရုက္ခံ သံသိဗ္ဗိတွာ အဇ္ဈောတ္ထရန္တီ သဗ္ဗသာခါ ဟေဋ္ဌာ ကတွာ သယံ ဥပရိ ဌတွာ တတော ဝါ ဝါယန္တေ ဒေဝေ ဝါ ဝဿန္တေ ပဒါလေယျ။ ဘိန္နေယျာတိ အတ္ထော။ ခါဏုမတ္တမေဝ တိဋ္ဌေယျ, တတ္ထ ယံ သာခဋ္ဌကဝိမာနံ ဟောတိ, တံ သာခါသု ဘိဇ္ဇမာနာသု တတ္ထ တတ္ထေဝ ဘိဇ္ဇိတွာ သဗ္ဗသာခါသု ဘိန္နာသု သဗ္ဗံ ဘိဇ္ဇတိ။ ရုက္ခဋ္ဌကဝိမာနံ ပန ယာဝ ရုက္ခဿ မူလမတ္တမ္ပိ တိဋ္ဌတိ, တာဝ န နဿတိ။ ဣဒံ ပန ဝိမာနံ သာခဋ္ဌကံ, တသ္မာ သဗ္ဗသာခါသု သံဘိဇ္ဇမာနာသု ဘိဇ္ဇိတ္ထ။ ဒေဝတာ ပုတ္တကေ ဂဟေတွာ ခါဏုကေ ဌိတာ ပရိဒေဝိတုံ အာရဒ္ဓါ။

၄၇၁. တိဗ္ဗရာဂဇာတိကော တိ ဗဟလရာဂသဘာဝေါ။ **ရာဂဇံ ဒုက္ခံ ဒေါမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတီ** တိ တိဗ္ဗရာဂဇာတိကတ္တာ ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌေ အာရမ္မဏေ နိမိတ္တံ ဂဏှာတိ။ အထဿ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ ဒဏ္ဍကမ္မံ အာဏာပေန္တိ။ သော အဘိက္ခဏံ ဒဏ္ဍကမ္မံ ကရောန္တော ဒုက္ခံ ဒေါမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ, နတွေဝ ဝီတိက္ကမံ ကရောတိ။ **တိဗ္ဗဒေါသဇာတိကော**တိ အပ္ပမတ္တကေနေဝ ကုပ္ပတိ, ဒဟရသာမဏေရေဟိ သဒ္ဓိံ ဟတ္ထပရာမာသာဒီနိ ကရောန္တော ကထေတိ။ သောပိ ဒဏ္ဍကမ္မပစ္စယာ ဒုက္ခံ ဒေါမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ။ မောဟဇာတိကော ပန ဣဒံ ကတံ ဝါ ကတတော

အကတံ တ အကတတော န သလ္လက္ခေတိ, တာနိ တာနိ ကိစ္စာနိ ဝိရာဓေတိ။ သောပိ ဒဏ္ဍကမ္မပစ္စယာ ဒုက္ခံ အေမနသ္သံ ပဋိသံဝေဒေတိ။

၄၇၂. န တိဗ္ဗရာဂဇာတိကော တိအာဒီနိ ဝုတ္တပဋိပက္ခနယေန ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ ကောစိ တိဗ္ဗရာက ဒိဇာတိကော ဟောတိ, ကောစိ န တိဗ္ဗရာကဒိဇာတိကော? ကမ္မနိယာမေန။ ယဿ ဟိ ကမ္မာယူဟနက္ခဏေ လောဘော ဗလဝ ဟောတိ, အလောဘော မန္ဒော, အဒေသာမောဟာ ဗလဝန္တော, ဒေသမောဟာ မန္ဒာ, တဿ မန္ဒော အလော ဘော လောဘံ ပရိယာအတုံ န သက္ကောတိ, အဒေသာမောဟာ ပန ဗလဝန္တော ဒေသမောဟေ ပရိယာအတုံ သက္ကော န္တိ။ တသ္မာ သော တေန ကမ္မေန ဒိန္နပဋိသန္ဓိဝသေန နိဗ္ဗတ္တော လုဒ္ဓော ဟောတိ, သုခသီလော အက္ကောဓနော ပ ညဝတ ဝဇိရူပမဉာဏော။

ယဿ ပန ကမ္မာယူဟနက္ခဏေ လောဘာဒေသာ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ, အလောဘာဒေသာ မန္ဒာ, အမော ဟော ဗလဝ, မောဟော မန္ဒော, သော ပုရိမနယေနေဝ လုဒ္ဓော စေဝ ဟောတိ ဒုဋ္ဌော စ, ပညဝတ ပန ဟောတိ ဝဇိရူပမဉ ဏော ဒတ္တာဘယတ္ထေရော ဝိယ။

ယဿ ပန ကမ္မာယူဟနက္ခဏေ လောဘာဒေသမောဟာ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ, ဣတရေ မန္ဒာ, သော ပုရိမန ယေနေဝ လုဒ္ဓော စေဝ ဟောတိ ဒန္ဓော စ, သုခသီလကော ပန ဟောတိ အက္ကောဓနော။

တထာ ယဿ ကမ္မာယူဟနက္ခဏေ တယောပိ လောဘာဒေသမောဟာ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ, အလောဘာဒယော မန္ဒာ, သော ပုရိမနယေနေဝ လုဒ္ဓော စေဝ ဟောတိ ဒုဋ္ဌော စ မူဠ္ဟော စ။

ယဿ ပန ကမ္မာယူဟနက္ခဏေ အလောဘာဒေသမောဟာ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ, ဣတရေ မန္ဒာ, သော ပုရိမန ယေနေဝ အပ္ပကိလေသော ဟောတိ, ဒိဗ္ဗာရမ္မဏမ္ပိ ဒိသ္ဝာ နိစ္စလော, ဒုဋ္ဌော ပန ဟောတိ ဒန္ဓပညော စ။

ယဿ ပန ကမ္မာယူဟနက္ခဏေ အလောဘာဒေသမောဟာ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ, ဣတရေ မန္ဒာ, သော ပုရိမန ယေနေဝ အလုဒ္ဓော စေဝ ဟောတိ သုခသီလကော စ, မူဠ္ဟော ပန ဟောတိ။

တထာ ယဿ ကမ္မာယူဟနက္ခဏေ အလောဘာဒေသာမောဟာ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ, ဣတရေ မန္ဒာ, သော ပု ရိမနယေနေဝ အလုဒ္ဓော စေဝ ဟောတိ ပညဝတ စ, ဒုဋ္ဌော ပန ဟောတိ ကောဓနော။

ယဿ ပန ကမ္မာယူဟနက္ခဏေ တယောပိ အလောဘာဒယော ဗလဝန္တော ဟောန္တိ, လောဘာဒယော မန္ဒာ, သော မဟာသင်္ဃရက္ခိတတ္ထေရော ဝိယ အလုဒ္ဓော အဒုဋ္ဌော ပညဝတ စ ဟောတိ။

သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

စူဠကမ္မသမာဒာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. မဟာဓမ္မသမာအနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၇၃. ဇေဝံ မေ သုတ္တ န္တိ မဟာဓမ္မသမာဒာနသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဇေဝံကာမာ**တိ ဇေဝံကူဋ္ဌာ။ **ဇေဝံဆန္ဒာ** တိ ဇေဝံအဇ္ဈာသယာ။ **ဇေဝံအဓိပ္ပာယာ** တိ ဇေဝံလဒ္ဓိကာ။ **တတ္ရာ** တိ တသ္မိံ အနိဋ္ဌဝမုနေ စေဝ ဣဋ္ဌပရိဟာနေ စ။ **ဘဂဝံမူလကာ**တိ ဘ ဂဝ မူလံ ဧတေသန္တိ ဘဂဝံမူလကာ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဣမေ, ဘန္တေ, အမှာကံ ဓမ္မာ ပုဗ္ဗေ ကဿပသမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓေန ဥပ္ပာဒိတာ, တသ္မိံ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဇကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ အညော သမဏော တ ဗြာဟ္မဏော တ ဣမေ ဓမ္မေ ဥပ္ပာဒေ တုံ သမတ္ထော နာမ နာဟောသိ, ဘဂဝတာ ပန နော ဣမေ ဓမ္မာ ဥပ္ပာဒိတာ။ ဘဂဝန္တဉှိ နိဿာယ မယံ ဣမေ ဓမ္မေ အာဇာနာမ ပဋိဝိဇ္ဈာမာတိ ဇေဝံ ဘဂဝံမူလကာ နော, ဘန္တေ, ဓမ္မာတိ။ **ဘဂဝံနေတ္တိကာ** တိ ဘဂဝ ဟိ ဓမ္မာနံ နေ

တာ ဝိနေတာ အနုနေတာတိ။ ယထာသဘာဝတော ဟဋ္ဌိယေက္ကံ ဟဋ္ဌိယေက္ကံ နာမံ ဂဟေတွာတ ဒဿိတာ ဓမ္မာ ဘဂဝံ နေတွာ်ကာ နာမ ဟောန္တိ။ **ဘဂဝံပဋိသရဏာ**တိ စတုဘူမကာ ဓမ္မာ သဗ္ဗညုတညာဏဿ အာပာထံ အာဂစ္ဆမာနာ ဘဂ ဝတိ ပဋိသရန္တိ နာမာတိ ဘဂဝံပဋိသရဏာ။ ပဋိသရန္တီတိ ဩသရန္တိ သမောသရန္တိ။ အပိစ မဟာဗောဓိမဏ္ဍေ နိသိန္န ဿ ဘဂဝတော ပဋိဝေဓဝသေန ဖဿော အာဂစ္ဆတိ, အဟံ ဘဂဝတ ကိန္နာမောတိ? တွံ ဖုသနဋ္ဌေန ဖဿော နာမ။ ဝေဒနာ, သညာ, သင်္ခါရာ, ဝိညာဏံ အာဂစ္ဆတိ။ အဟံ ဘဂဝတ ကိန္နာမန္တိ? တွံ ဝိဇာနနဋ္ဌေန ဝိညာဏံ နာမာတိ ဇေ စ တုဘူမကဓမ္မာနံ ယထာသဘာဝတော ဟဋ္ဌိယေက္ကံ ဟဋ္ဌိယေက္ကံ နာမံ ဂဏှာဟန္တော ဘဂဝတ ဓမ္မေ ပဋိသရတီတိပိ ဘ ဂဝံပဋိသရဏာ။ **ဘဂဝန္တညေဝ ပဋိဘာတူ** တိ ဘဂဝတောယေဝ တေဿ ဘာသိတဿ အတ္တော ဥပဋ္ဌာတု, တုမ္ဟေဟ ယေဝ နော ကထေတွာတ ဒေထာတိ အတ္တော။

၄၇၄. **သေဝိတဗ္ဗေ** တိ နိဿယိတဗ္ဗေ။ **ဘဇိတဗ္ဗေ** တိ ဥပဂန္တဗ္ဗေ။ **ယထာ တံ အဝိဒ္ဒသုနော** တိ ယထာ အဝိဒု နော ဗာလဿ အန္ဓပုထုဇ္ဇနဿ။ **ယထာ တံ ဝိဒ္ဒသုနော** တိ ယထာ ဝိဒုနော မေဓာဝိနော ပဏ္ဍိတဿ။

၄၇၅. **အတ္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မသမာဒါန** န္တိ ပုရိမသုတ္တေ ဥပ္ပဋိဟဋ္ဌိအာကာရေန မာတိကာ ဌပိတာ , ဣဓ ပန ယ ထာဓမ္မရသေနေဝ သတ္တာ မာတိကံ ဌပေသိ။ တတ္ထ **ဓမ္မသမာဒါန**န္တိ ဟဏာတိဟတာဒီနံ ဓမ္မာနံ ဂဟဏံ။

၄၇၆. **အဝိဇ္ဇာဂတော**တိ အဝိဇ္ဇာယ သမန္နာဂတော။

၄၇၇. **ဝိဇ္ဇာဂတော**တိ ဝိဇ္ဇာယ သမန္နာဂတော ပညာ။

၄၇၈. **သဟာပိ ဒုက္ခေနာ** တိ ဧတ္ထ မိစ္ဆာစာရော အဘိဇ္ဈာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌီတိ ဣမေ တာဝ တယော ပုဗ္ဗစေတနာယ စ အပရစေတနာယ စာတိ ဒွိန္နံ စေတနာနံ ဝသေန ဒုက္ခဝေဒနာ ဟောန္တိ။ သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာ ပန သုခသမ္ပယုတ္တာ တ ဥပေက္ခာသမ္ပယုတ္တာ တ ဟောတိ။ သေသာ ဟဏာတိဟတာဒယော သတ္တ တိဿန္နမ္ပိ စေတနာနံ ဝသေန ဒုက္ခဝေဒနာ ဟောန္တိ။ ဣဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ''သဟာပိ ဒုက္ခေန သဟာပိ ဒေမနဿေနာ''တိ။ ဒေမနဿမေဝ စေတ္ထ ဒုက္ခန္တ တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပရိယေဋ္ဌိ တ အာပဇ္ဇန္တဿ ပုဗ္ဗဘာဂပရဘာဂေသု ကာယိကံ ဒုက္ခမ္ပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ။

၄၇၉. **သဟာပိ သုခေနာ**တိ ဧတ္ထ ဟဏာတိဟတော ဖရုသတစာ ဗျာပာဒေတိ ဣမေ တာဝ တယော ပုဗ္ဗစေတနာ ယ စ အပရစေတနာယ စာတိ ဒွိန္နံ စေတနာနံ ဝသေန သုခဝေဒနာ ဟောန္တိ။ သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာ ပန ဒုက္ခသမ္ပယုတ္တာ တာဝ ဟောတိ။ သေသာ သတ္တ တိဿန္နမ္ပိ စေတနာနံ ဝသေန သုခဝေဒနာ ဟောန္တိယေဝ။ **သဟာပိ သောမနဿေနာ** တိ သောမနဿမေဝ စေတ္ထ သုခန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣဋ္ဌဖောဋ္ဌဗ္ဗသမင်္ဂိနော တ ပုဗ္ဗဘာဂပရဘာဂေသု ကာယိကံ သုခ မ္ပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ။

၄၈၀. တတိယဓမ္မသမာဒါနေ ဣဓေကစ္စော မစ္ဆဗန္ဓော တ ဟောတိ, မာဂဝိကော တ, ဟဏုပဃာတံယေဝ နိဿာ ယ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ။ တဿ ဂရုဋ္ဌာနိယော ဘိက္ခု အကာမကဿေဝ ဟဏာတိဟတေ အာဒီနဝံ, ဟဏာတိဟတဝိရတိ ယာ စ အာနိသံသံ ကထေတွာတ သိက္ခာပဒံ ဒေတိ။ သော ဂဏှာဟန္တောပိ ဒုက္ခိတော ဒေမနဿိတောဝ ဟုတွာတ ဂဏှာဟာ တိ။ အပရဘာဂေ ကတိပဟံ ဝီတိနာမေတွာတ ရက္ခိတုံ အသက္ကောန္တောပိ ဒုက္ခိတောဝ ဟောတိ, တဿ ပုဗ္ဗာပရ စေတနာ ဒုက္ခသဟဂတာဝ ဟောန္တိ။ သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာ ပန သုခသဟဂတာ တ ဥပေက္ခာသဟဂတာ တတိ ဇေ သဗ္ဗ တ္ထ အတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော ။ ဣတိ ပုဗ္ဗဘာဂပရဘာဂစေတနာဝ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တံ – ''သဟာပိ ဒုက္ခေန သဟာပိ ဒေမနဿေနာ''တိ။ ဒေမနဿမေဝ စေတ္ထ ဒုက္ခန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄၈၁. စတုတ္ထဓမ္မသမာဒါနေ ဒသသုပိ ပဒေသု တိဿောပိ ပုဗ္ဗဘာဂပရဘာဂသန္နိဋ္ဌာပကစေတနာ သုခသမ္ပယုတ္ တာ ဟောန္တိယေဝ, တံ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တံ – ''သဟာပိ သုခေန သဟာပိ သောမနဿေနာ''တိ။ သောမနဿမေဝ စေတ္ထ သုခန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄၈၂. **တိတ္တကာလာဗူ** တိ တိတ္တကရသအလာဗု။ **ဝိသေန သံသဋ္ဌော** တိ ဟလာဟလဝိသေန သမ္ပယုတ္တော မိဿ သိတော လုဠိတော။ **နစ္ဆာဒေဿတီ** တိ န ရုစ္စိဿတိ န တုဋ္ဌိံ ကရိဿတိ။ **နိဂစ္ဆသိ** တိ ဂမိဿသိ။ **အပ္ပဋိသင်္ခါ**

ယ ပိဝေယျာတိ တံ အပ္ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပိဝေယျ။

၄၈၃. **အာဟနီယကံသော**တိ အာဟနီယဿ မဓုရပာနကဿ ဘရိတကံသော။ **ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော** တိ ပာနကဝဏ္ဏာဒီဟိ သမ္ပန္နဝဏ္ဏော, ကံသေ ပက္ခိတ္တပာနကဝသေန ပာနကကံသောပိ ဧဝံ ဝုတ္တော။ **ဆာဒေဿတီ** တိ တဥဟိ ဟလာဟလဝိသံ ယတ္ထ ယတ္ထ ပက္ခိတ္တံ ဟောတိ, တဿ တဿေဝ ရသံ ဒေတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဆာဒေဿတီ''တိ။

၄၈၄. **ပူတိမုတ္တ**န္တိ မုတ္တမေဝ။ ယထာ ဟိ မနုဿဘာဝေ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ပူတိကာယောတွေဝ, တဒဟုဇာတာပိ ဂလောစိလတာ ပူတိလတာတွေဝ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ တင္ခဏံ ဂဟိတံ တရုဏမ္ပိ မုတ္တံ ပူတိမုတ္တမေဝ။ **နာနာဘေသဇ္ဇေဟိ** တိ ဟရီတကာမလကာဒီဟိ နာနောသဓေဟိ။ **သုခီ အဿ** တိ အရောဂေ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော သုခီ ဘဝေယျ။

၄၈၅. **ဒဓိ စ မဓု စာ**တိ သုပရိသုဒ္ဓံ ဒဓိ စ သုမဓုရံ မဓု စ။ **ဧကဇ္ဈံ သံသဋ္ဌ** န္တိ ဧကတော ကတ္တော မိဿိတံ အာလုဠိတံ။ **တဿ တ** န္တိ တဿ တံ စတုမဓုရဘေသဇ္ဇံ ပိဝတော ရုစ္စေယျ။ ဣဒန္တ ယံ ဘဂန္ဒရသံသဋ္ဌံ လောဟိတံ ပက္ခန္ဒတိ, န တဿ ဘေသဇ္ဇံ, အာဟာရံ ထမ္ဘေတွာ မဂ္ဂံ အဝလဉ္ဇံ ကရောတိ။ ယံ ပန ပိတ္တသံသဋ္ဌံ လောဟိတံ, တဿေတံ ဘေသဇ္ဇံ သီတလကိရိယာယ ပရိယတ္တဘူတံ။

၄၈၆. **ဝိဒ္ဓေ** တိ ဥဗ္ဗိဒ္ဓေ။ မေဃဝိဂမေန ဒူရီဘူတေတိ အတ္ထော။ **ဝိဂတဝလာဟကေ**တိ အပဂတမေဃေ, **ဒေဝေ**တိ အာကာသေ။ **အာကာသဂတံ တမဂတ**န္တိ အာကာသဂတံ တမံ။ **ပုထုသမဏဗြာဟ္မဏပရပ္ပဝာဒေ** တိ ပုထူနံ သမဏဗြာဟ္မဏသင်္ခာတာနံ ပရေသံ ဝာဒေ။ **အဘိဝိဟစ္စာ** တိ အဘိဟန္တွာ။ **ဘာသတေ စ တပတေ စ ဝိရောစတေ စာ**တိ သရဒကာလေ မဇ္ဈန္ဟိကသမယေ အာဒိစ္စောဝ ဩဘာသံ မုဉ္စတိ တပတိ ဝိဇ္ဇောတတီတိ။

ဣဒံ ပန သုတ္တံ ဒေဝတာနံ အတိဝိယ ပိယံ မနာပံ။ တတ္ရိဒံ ဝတ္ထု – ဒက္ခိဏဒိသာယံ ကိရ ဟတ္ထိဘောဂဇနပဒေ သင်္ဂရဝိဟာရော နာမ အတ္ထိ။ တဿ ဘောဇနသာလဒွာရေ သင်္ဂရရုက္ခေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ ရတ္တိဘာဂေ ဧကဿ ဒဟရဿ သရာဘညဝသေန ဣဒံ သုတ္တံ ဩသာရေန္တဿ သုတွာ သာဓုကာရံ အဒာသိ။ ဒဟရော ကော ဧသောတိ အာဟ။ အဟံ, ဘန္တေ, ဣမသ္မိံ ရုက္ခေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာတိ။ ကသ္မိံ ဒေဝတေ ပသန္နာသိ, ကိံ သဒ္ဒေ, ဥအာဟု သုတ္တေတိ? သဒ္ဒေ နာမ, ဘန္တေ, ယဿ ကဿစိ ဟောတိယေဝ, သုတ္တေ ပသန္နာမှိ။ သတ္ထာရာ ဇေတဝနေ နိသီဒိတွာ ကထိတဒိဝသေ စ အဇ္ဇ စ ဧကဗျဉ္ဇနေပိ နာနံ နတ္ထီတိ။ အဿောသိ တွံ ဒေဝတေ သတ္ထာရာ ကထိတဒိဝသေတိ? အာမ, ဘန္တေ။ ကတ္ထ ဌိတာ အဿောသီတိ? ဇေတဝနံ, ဘန္တေ, ဂတာမှိ, မဟေသက္ခာသု ပန ဒေဝတာသု အာဂစ္ဆန္တီသု တတ္ထ ဩကာသံ အလဘိတွာ ဣမေဝ ဌတွာ အဿောသိန္တိ။ ဧတ္တ ဌိတာယ သက္ကာ သုတ္တံ ထု သဒ္ဒော သောတုန္တိ? တွံ ပန, ဘန္တေ, မယှံ သဒ္ဒံ သုဏာသီတိ? အာမ ဒေဝတေတိ။ ဒက္ခိဏကဏ္ဏပဿေ နိသီဒိတွာ ကထနကာလော ဝိယ, ဘန္တေ, ဟောတီတိ။ ကိံ ပန ဒေဝတေ သတ္ထု ရူပံ ပဿသီတိ? သတ္ထာ မမေဝ ဩလောကေတီတိ မညမာနာ သဏ္ဌာတုံ န သက္ကောမိ, ဘန္တေတိ။ ဝိသေသံ ပန နိဗ္ဗတ္တေတုံ အသက္ခိတ္ထ ဒေဝတေတိ။ ဒေဝတာ တတ္ထေဝ အန္တရဓာယိ။ တံ ဒိဝသံ ကိရေသ ဒေဝပုတ္တော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတော။ ဧဝမိဒံ သုတ္တံ ဒေဝတာနံ ပိယံ မနာပံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မဟာဓမ္မသမာဒာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဝီမံသကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၈၇. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ ဝီမံသကသုတ္တံ။ တတ္ထ **ဝီမံသကေနာ**တိ တယော ဝီမံသကာ – အတ္ထဝီမံသကော သင်္ခာရဝီမံသကော သတ္ထုဝီမံသကောတိ။ တေသု, ''ပဏ္ဍိတာ ဟာဝုသော, မနုဿာ ဝီမံသကာ''တိ (သံ. နိ. ၃.၂) ဧတ္ထ အတ္ထဝီမံသကော အာဂတော။ ''ယတော ခေါ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဓာတုကုသလော စ ဟောတိ, အာယတနကုသလော စ ဟောတိ, ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒကုသလော စ ဟောတိ, ဌာနာဋ္ဌာနကုသလော စ ဟောတိ, ဧတ္တာဝတာ ခေါ, အာနန္ဒ, ပဏ္ဍိတော ဘိက္ခု ဝီမံသကောတိ အလံ ဝစနာယာ''တိ (မ. နိ. ၃.၁၂၄) ဧတ္ထ သင်္ခာရဝီမံသကော အာဂတော။ ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ သတ္ထ

ထုဝီမံသကော အဓိပ္ပေတော။ **စေတောပရိယာယန္တိ** စိတ္တတရံ စိတ္တပရိစ္ဆေဒံ။ **သမန္နေသနာ** တိ သေနာ ပရိယေသနာ ဥပပရိက္ခာ။ **ဣတိ ဝိညာဏာယာ**တိ ဧဝံ ဝိဇာနနတ္ထာယ။

၄၈၈. **ဒွီသု ဓမ္မေသု တထာဂတော သမန္နေသိတဗ္ဗော** တိ ဣဓ ကလျာဏမိတ္တုပနိဿယံ ဒဿေတိ။ မဟာ ဟိ သေ ကလျာဏမိတ္တုပနိဿယော နာမ။ တဿ မဟန္တဘာဝေ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော – ဧကသ္မိံ ဟိ သမယေ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဥပဍ္ဎံ အတ္တနော အာနုဘာဝေန ဟောတိ, ဥပဍ္ဎံ ကလျာဏမိတ္တာနုဘာဝေနာတိ စိန္တေတွာ အတ္တနော ဓမ္မတာယ နိစ္ဆေတုံ အသက္ကောန္တော ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆိ, – ''ဥပဍ္ဎမိဒံ, ဘန္တေ, ဗြဟ္မစရိယဿ, ယဒိဒံ ကလျာဏမိတ္တတာ ကလျာဏသဟာယတာ ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကတာ''တိ။ ဘဂဝါ အာဟ – ''မာ ဟေဝံ, အာနန္ဒ, မာ ဟေဝံ, အာနန္ဒ, သကလမေဝိဒံ, အာနန္ဒ, ဗြဟ္မစရိယံ ယဒိဒံ ကလျာဏမိတ္တတာ ကလျာဏသဟာယတာ, ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကတာ။ ကလျာဏမိတ္တဿေတံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော ပာဋိကင်္ခံ ကလျာဏသဟာယဿ ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကဿ, အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ဘာဝေဿတိ, အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ဗဟုလီကရိဿတိ။ ကထဉ္စာနန္ဒ, ဘိက္ခု ကလျာဏမိတ္တော။ပေ။ အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ, အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ဗဟုလီကရောတိ။ ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု သမ္မာဒိဋ္ဌိံ ဘာဝေတိ။ပေ။ သမ္မာသမာဓိံ ဘာဝေတိ ဝိဝေကနိဿိတံ ဧဝံ ခေါ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု ကလျာဏမိတ္တော။ပေ။ ဗဟုလီကရောတိ, တဒမိနာပေတံ, အာနန္ဒ, ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာ သကလမေဝိဒံ ဗြဟ္မစရိယံ ယဒိဒံ ကလျာဏမိတ္တတာ ကလျာဏသဟာယတာ ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကတာ။ မမဉှိ, အာနန္ဒ, ကလျာဏမိတ္တံ အာဂမ္မ ဇာတိဓမ္မာ သတ္တာ ဇာတိယာ ပရိမုစ္စန္တိ။ ဇရာဓမ္မာ။ပေ။ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသဓမ္မာ သတ္တာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသေဟိ ပရိမုစ္စန္တီ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂)။

ဘိက္ခူနံ ဗာဟိရင်္ဂသမ္ပတ္တိံ ကထေန္တောပိ အာဟ – ''ဗာဟိရံ, ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂန္တိ ကရိတွာ နာညံ ဧကင်္ဂမ္ပိ သမနုပဿာမိ, ယံ ဧဝံ မဟတော အတ္ထာယ သံဝတ္တတိ, ယထယိဒံ, ဘိက္ခဝေ, ကလျာဏမိတ္တတာ။ ကလျာဏမိတ္တတာ, ဘိက္ခဝေ, မဟတော အတ္ထာယ သံဝတ္တတီ''တိ (အ. နိ. ၁.၁၁၃)။ မဟာစုန္ဒဿ ကိလေသသလ္လေခပဋိပဒံ ကထေန္တောပိ, ''ပရေ ပာပမိတ္တာ ဘဝိဿန္တိ, မယမေတ္ထ ကလျာဏမိတ္တာ ဘဝိဿာမာတိ သလ္လေခော ကရဏီယော''တိ (မ. နိ. ၁.၈၃) အာဟ။ မေဃိယတ္ထေရဿ ဝိမုတ္တိပရိပါစနိယဓမ္မေ ကထေန္တောပိ, ''အပရိပက္ကာယ, မေဃိယ, စေတောဝိမုတ္တိယာ ပဉ္စ ဓမ္မာ ပရိပါကာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ ပဉ္စ? ဣဓ, မေဃိယ, ဘိက္ခု ကလျာဏမိတ္တော ဟောတိ''တိ (ဥဒါ. ၃၁) ကလျာဏမိတ္တုပနိဿယမေဝ ဝိသေသေသိ။ ပိယပုတ္တဿ ရာဟုလတ္ထေရဿ အဘိဏှောဝါဒံ ဒေန္တောပိ –

''မိတ္တေ ဘဇဿု ကလျာဏေ၊ ပန္တဉ္စ သယနာသနံ။
ဝိဝိတ္တံ အပ္ပနိဂ္ဃောသံ၊ မတ္တညူ ဟောဟိ ဘောဇနေ။

စီဝရေ ပိဏ္ဍပါတေ စ၊ ပစ္စယေ သယနာသနေ။
ဧတေသု တဏှံ မာကာသိ၊ မာ လောကံ ပုနရာဂမိ''တိ။ (သု. နိ. ၃၄၀၊ ၃၄၁) –

ကလျာဏမိတ္တုပနိဿယမေဝ သဗ္ဗပဌမံ ကထေသိ။ ဧဝံ မဟာ သေ ကလျာဏမိတ္တုပနိဿယော နာမ။ ဣဓာပိ တံ ဒဿေန္တော ဘဂဝါ **ဒွီသု ဓမ္မေသု တထာဂတော သမန္နေသိတဗ္ဗော** တိ ဒေသနံ အာရဘိ။ ပဏ္ဍိတော ဘိက္ခု ဒွီသု ဓမ္မေသု တထာဂတံ သောတု ဂဝေသတူတိ အတ္ထော။ ဧတေန ဘဂဝါ အယံ မဟာဇစ္စောတိ တ, လက္ခဏသမ္ပန္နောတိ တ, အဘိရူပေါ ဒဿနီယောတိ တ, အဘိညာတော အဘိလက္ခိတောတိ တ, ဣမံ နိဿာယာဟံ စီဝရာဒယော ပစ္စယေ လဘိဿာမီတိ တ, ဧဝံ စိန္တေတွာ မံ နိဿာယ ဝသနကိစ္စံ နတ္ထိ။ ယော ပန ဧဝံ သလ္လက္ခေတိ, ''ပဟောတိ မေ သေ သတ္ထာ ဟုတွာ သတ္ထုကိစ္စံ သာဓေတု''န္တိ, သော မံ ဘဇတူတိ သီဟနာဒံ နဒတိ။ ဗုဒ္ဓသီဟနာဒေ ကိရ နာမေသ သုတ္တန္တောတိ။

ဣဒါနိ တေ ဒွေ ဓမ္မေ ဒဿေန္တော **စက္ခုသောတဝိညေယျေသု** တိ အာဟ။ တတ္ထ သတ္ထု ကာယိကော သမာစာရော ဝီမံသကဿ စက္ခုဝိညေယျော ဓမ္မော နာမ။ တစသိကော သမာစာရော သောတဝိညေယျော ဓမ္မော နာမ။ ဣဒါနိ တေသု သမန္နေသိတဗ္ဗာကာရံ ဒဿေန္တော **ယေ သံကိလိဋ္ဌာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သံကိလိဋ္ဌာ** တိ ကိလေ

သသမ္ပယုတ္တာ။ တေ စ န စက္ခုသောတဝိညာဏဓာတုယော။ ယထာ ပန ဥဒကေ စလန္တေ တ ပုပ္ဖုဠုေကေ တ မုဠ္ဘေန္တေ အန္တောဝ မင္တ္ထာ အတ္ထီတိ ဝိညာယတိ, ဧဝံ ဟဏာတိဟတာဒီနိ တ ကရောန္တဿ, မုသာတအာဒီနိ တ ဘဏန္တဿ ကာယဝစီသမာစာရေ ဒိသွာ စ သုတွာ စ တံသမုဋ္ဌာပကစိတ္တံ သံကိလိဋ္ဌန္တိ ဝိညာယတိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ သံကိလိဋ္ဌစိတ္တဿ ဟိ ကာယဝစီသမာစာရာပိ သံကိလိဋ္ဌာယေဝ နာမ။ **န တေ တထာဂတဿ သံဝိဇ္ဇန္တီ** တိ န တေ တထာဂတဿ အတ္ထိ။ န ဥပလဗ္ဘန္တီတိ ဧဝံ ဇာနာတီတိ အတ္ထော။ နတ္ထိတာယေဝ ဟိ တေ န ဥပလဗ္ဘန္တိ န ပဋိစ္ဆန္နတာယ။ တထာ ဟိ ဘဂဝတ ကောဒိဝသံ ဣမေသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဝာရေန္တော အာဟ – ''ဟန္ဒ ဒါနိ, ဘိက္ခဝေ, ပဝာရေမိ ဝေ, န စ မေ ကိဉ္စိ ဂရဟထ ကာယိကံ ဝ ဝါစသိကံ ဝ''တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''န ခေါ မယံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော ကိဉ္စိ ဂရဟာမ ကာယိကံ ဝ ဝါစသိကံ ဝ။ ဘဂဝါ ဟိ, ဘန္တေ, အနုပ္ပန္နဿ မဂ္ဂဿ ဥပ္ပာဒေတာ, အသဉ္ဇာတဿ မဂ္ဂဿ သဉ္ဇနေတာ, အနက္ခာတဿ မဂ္ဂဿ အက္ခာတာ, မဂ္ဂညူ မဂ္ဂဝိဒူ မဂ္ဂကောဝိဒေါ။ မဂ္ဂါနုဂါ စ, ဘန္တေ, ဧတရဟိ သာဝကာ ဝိဟရန္တိ ပစ္ဆာသမန္နာဂတာ''တိ (သံ. နိ. ၁.၂၁၅)။ ဧဝံ ပရိသုဒ္ဓာ တထာဂတဿ ကာယဝစီသမာစာရာ။ ဥတ္တရောပိ သုဒံ မာဏဝေ တထာဂတဿ ကာယဝစီဒွါရေ အနာရာဓနီယံ ကိဉ္စိ ပဿိဿာမီတိ သတ္တ မာသေ အနုဗန္ဓိတွာ လိက္ခာမတ္တမ္ပိ န အဒ္ဒသ။ မနုဿဘူတော တ သေ ဗုဒ္ဓဘူတဿ ကာယဝစီဒွါရေ ကိံ အနာရာဓနီယံ ပဿိဿတိ? မာရောပိ ဒေဝပုတ္တော ဗောဓိသတ္တဿ သတော မဟာဘိနိက္ခမန တော ပဋ္ဌာယ ဆဗ္ဗဿာနိ ဂဝေသမာနော ကိဉ္စိ အနာရာဓနီယံ နာဒ္ဒသ, အန္တမသော စေတောပရိဝိတက္ကမတ္တမ္ပိ။ မာရော ကိရ စိန္တေသိ – ''သစဿ ဝိတက္ကိတမတ္တမ္ပိ အကုသလံ ပဿိဿာမိ, တတ္တေဝ နံ မုဒ္ဓနိ ပဟရိတွာ ပက္ကမိဿာမီ''တိ။ သော ဆဗ္ဗဿာနိ အဒိသွာ ဗုဒ္ဓဘူတမ္ပိ ဧကံ ဝဿံ အနုဗန္ဓိတွာ ကိဉ္စိ ဝဇ္ဇံ အပဿန္တော ဂမနသမယေ ဝန္ဒိတွာ –

> ''မဟာဝီရ မဟာပုညံ၊ ဣဒ္ဓိယာ ယသသာ ဇလံ။
> သဗ္ဗဝေရဘယာတီတံ၊ ပါဒေ ဝန္ဒာမိ ဂေါတမ''န္တိ။ (သံ. နိ. ၁.၁၅၉) –

ကထံ ဝတွာ ဂတော။

ဝီတိမိဿာ တိ ကာလေ ကဏှာ, ကာလေ သုက္ကာတိ ဧဝံ ဝေမိဿကာ။ **ဝေဒါတာ**တိ ပရိသုဒ္ဓာ နိက္ကိလေသာ။ **သံဝိဇ္ဇန္တီ** တိ ဝေဒါတာ ဓမ္မာ အတ္ထိ ဥပလဗ္ဘန္တိ။ တထာဂတဿ ဟိ ပရိသုဒ္ဓာ ကာယသမာစာရာဒယော။ ဝေနာဟ – ''စတ္တာရိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ အရက္ခေယျာနိ။ ကတမာနိ စတ္တာရိ? ပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရော, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော, နတ္ထိ တထာဂတဿ ကာယဒုစ္စရိတံ, ယံ တထာဂတော ရက္ခေယျ, 'မာ မေ ဣဒံ ပရော အညာသီ'တိ။ ပရိသုဒ္ဓဝစီသမာစာရော။ ပရိသုဒ္ဓမနောသမာစာရော။ ပရိသုဒ္ဓာဇီဝေါ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော , နတ္ထိ တထာဂတဿ မိစ္ဆာဇီဝေါ, ယံ တထာဂတော ရက္ခေယျ, မာ မေ ဣဒံ ပရော အညာသီ''တိ (အ. နိ. ၇.၅၈)။

ဣမံ ကုသလံ ဓမ္မန္တိ ဣမံ အနဝဇ္ဇံ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလံ။ ''အယမာယသ္မာ သတ္ထာ ကိံ နု ခေါ ဒီဃရတ္တံ သမာပန္နော အတိစိရကာလတော ပဋ္ဌာယ ဣမိနာ သမန္နာဂတော, ဥဒာဟု ဣတ္တရသမာပန္နော ဟိယျော တ ပရေ တ ပရသုဝေ တ ဒိဝသေ သမာပန္နော''တိ ဧဝံ ဂဝေသတူတိ အတ္ထော။ ကေစ္စေန ဟိ ကေသိံ ဌာနေ ဝသန္တေန ဗဟု မိစ္ဆာဇီဝကမ္မံ ကတံ, တံ တတ္ထ ကာလာတိက္ကမေ ပညာယတိ, ဟာကင်္ဃ ဟောတိ။ သော အညတရံ ပစ္စန္တကမံ တ သမုဒ္ဒတီရံ တ ဂန္တွာ ပဏ္ဏသာလံ ကာရေတွာ အာရညကော ဝိယ ဟုတွာ ဝိဟရတိ။ မနုဿာ သမ္ဘာဝနံ ဥပ္ပာဒေတွာ တဿ ပဏီတေ ပစ္စယေ ဒေန္တိ။ ဇနပဒတသိနော ဘိက္ခူ တဿ ပရိဟာရံ ဒိသွာ, ''အတိဒပ္ပိတော ဝတာယံ အာယသ္မာ, ကော နု ခေါ သော''တိ ပရိဂ္ဂဏှန္တာ, ''အသုကဋ္ဌာနေ အသုကံ နာမ မိစ္ဆာဇီဝံ ကတွာ ပက္ကန္တဘိက္ခူ''တိ ဥတွာ န သက္ကာ ဣမိနာ သဒ္ဓိံ ဥပောသထော တ ပဝါရဏာ တ ကာတုန္တိ သန္နိပတိတွာ ဓမ္မေန သမေန ဥက္ခေပနီယာဒီသု အညတရံ ကမ္မံ ကရောန္တိ။ ဝေရူပာယ ပဋိစ္ဆန္နပဋိပတ္တိယာ အတ္ထိဘာဝံ တ နတ္ထိဘာဝံ တ ဝီမံသာပေတုံ ဧဝမာဟ။

ဧဝံ ဇာနာတီတိ ဒီဃရတ္တံ သမာပန္နော, န ဣတ္တရသမာပန္နောတိ ဇာနာတိ။ အနစ္ဆရိယံ စေတံ။ ယံ တထာဂတဿ ဧတရဟိ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တဿ ဒီဃရတ္တံ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလံ ပရိသုဒ္ဓံ ဘဝေယျ။ ယဿ ဗောဓိသတ္တကာလေပိ ဧဝံ အဟောသိ။

အတီတေ ကိရ ဂန္ဓာရရဇ္ဇေ စ ဝိဒေဟရဇ္ဇေ စ ဒွေပိ သဟာယကာ ဟုတွာ ကာမေသု အာဒီနဝံ ဒိသွာ ရဇ္ဇာနိ ပုတ္တာနံ နိယျာတေတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဧကသ္မိံ အရညကမကေ ပိဏ္ဍာယ စရန္တိ။ ပစ္စန္တော နာမ ဒုလ္လဘလောဏော ဟောတိ။ တတော အလောဏံ ယာဂုံ လဘိတွာ ဧကိဿာယ သာလာယ နိသီဒိတွာ ပိဝန္တိ။ အန္တရန္တရေ မနုဿာ လောဏစုဏ္ဏံ အာဟရိတွာ ဒေန္တိ။ ဧကဒိဝသံ ဧကော ဝိဒေဟိသိဿ ပဏ္ဏေ ပက္ခိပိတွာ လောဏစုဏ္ဏံ အဒါသိ ။ ဝိဒေဟိသိ ဂဟေတွာ ဥပဍ္ဎံ ဂန္ဓာရိသိဿ-သန္တိကေ ဌပေတွာ ဥပဍ္ဎံ အတ္တနော သန္တိကေ ဌပေသိ။ တတော ထောကံ ပရိဘုတ္တာဝသေသံ ဒိသွာ, “မာ ဣဒံ နဿီ”တိ ပဏ္ဏေန ဝေဌေတွာ တိဏဂဟနေ ဌပေသိ။ ပုန ဧကသ္မိံ ဒိဝသေ ယာဂုပာနကာလေ သတိံ ကတွာ ဩလောကေန္တော တံ ဒိသွာ ဂန္ဓာရိသိံ ဥပသင်္ကမိတွာ, “ဣတော ထောကံ ဂဏှထ အာစရိယာ”တိ အာဟ။ ကုတော တေ လဒ္ဓံ ဝိဒေဟိသီတိ? တသ္မိံ ဒိဝသေ ပရိဘုတ္တာဝသေသံ “မာ နဿီ”တိ မယာ ဌပိတန္တိ။ ဂန္ဓာရိသိ ဂဟေတုံ န ဣစ္ဆတိ, အလောဏကံယေဝ ယာဂုံ ပိဝိတွာ ဝိဒေဟံ ဣသိံ အဝေါစ –

“ဟိတွာ ဂါမသဟဿာနိ, ပရိပုဏ္ဏာနိ သောဠသ။
ကောဋ္ဌာဂါရာနိ ဖီတာနိ, သန္နိဓိံ ဒာနိ ကုဗ္ဗသီ”တိ။ (ဇာ. ၁.၇.၇၆)။

ဝိဒေဟိသိ အဝေါစ – “တုမှေ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတာ, ဣဒါနိ ကသ္မာ လောဏစုဏ္ဏမတ္တသန္နိဓိကာရဏာ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အနုစ္ဆဝိကံ န ကရောထာ”တိ? ကိံ မယာ ကတံ ဝိဒေဟိသီတိ? အထ နံ အာဟ –

“ဟိတွာ ဂန္ဓာရဝိသယံ, ပဟူတဓနဓာရိယံ။
ပသာသနတော နိက္ခန္တော, ဣဓ ဒါနိ ပသာသသီ”တိ။ (ဇာ. ၁.၇.၇၇)။

ဂန္ဓာရော အာဟ –

“ဓမ္မံ ဘဏာမိ ဝေဒေဟ, အဓမ္မော မေ န ရုစ္စတိ။
ဓမ္မံ မေ ဘဏမာနဿ, န ပါပမုပလိမ္ပတီ”တိ။ (ဇာ. ၁.၇.၇၈)။

ဝေဒေဟော အာဟ –

“ယေန ကေနစိ ဝဏ္ဏေန, ပရော လဘတိ ရုပ္ပနံ။
မဟတ္ထိယမ္ပိ စေ ဝါစံ, န တံ ဘာသေယျ ပဏ္ဍိတော”တိ။ (ဇာ. ၁.၇.၇၉)။

ဂန္ဓာရော အာဟ –

“ကာမံ ရုပ္ပတု ဝါ မာ ဝါ, ဘုသံဝ ဝိကိရီယတု။
ဓမ္မံ မေ ဘဏမာနဿ, န ပါပမုပလိမ္ပတီ”တိ။ (ဇာ. ၁.၇.၈၀)။

တတော ဝိဒေဟိသိ ယဿ သကာပိ ဗုဒ္ဓိ နတ္ထိ, အာစရိယသန္တိကေ ဝိနယံ န သိက္ခတိ, သော အန္ဓမဟိံသော ဝိယ ဝနေ စရတီတိ စိန္တေတွာ အာဟ –

“နော စေ အဿ သကာ ဗုဒ္ဓိ, ဝိနယော ဝါ သုသိက္ခိတော။
ဝနေ အန္ဓမဟိံသောဝ, စရေယျ ဗဟုကော ဇနော။

ယသ္မာ စ ပနိဓေကစ္စေ, အာစေရမှိ သုသိက္ခိတာ။
တသ္မာ ဝိနီတဝိနယာ, စရန္တိ သုသမာဟိတာ”တိ။ (ဇာ. ၁.၇.၈၁-၈၂)။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ဝိဒေဟိသိ အဇာနိတွာ မယာ ကတန္တိ ဂန္ဓာရိသိံ ခမာပေသိ။ တေ ဥဘောပိ တပံ စရိတွာ ဗြဟ္မလောကံ အဂမံသု။ ဧဝံ တထာဂတဿ ဗောဓိသတ္တကာလေပိ ဒီဃရတ္တံ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလံ ပရိသုဒ္ဓံ အဟောသိ။

ဥတ္တဇ္ဈာပန္နော အယမာယသ္မာ ဘိက္ခု ယသပတ္တော တိ အယမာယသ္မာ အမ္ဘဟာကံ သတ္ထာ ဘိက္ခု ဥတ္တံ ပညာတဘာဝံ ဟာကဋ္ဌဘာဝံ အဇ္ဈာပန္နော နု ခော, သယဋ္ဌ ပရိတရသမ္ပတ္တိံ ပတ္တော နု ခော နောတိ။ တေန စသ္သ ပညာတဇ္ဈာပန္နဘာဝေန ယသသန္နိသ္သိတဘာဝေန စ ကိံ ကေစ္စေ အာဒီနတ သန္ဒိသ္သန္တိ ဥဒာဟု နောတိ ဇံ သမန္နေသန္တနုတိ ဒသ္သေတိ။ **န တာဝ, ဘိက္ခဝေ** တိ, ဘိက္ခဝေ, ယာဝ ဘိက္ခု န ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒီသု အဘိညာတဘာဝံ တ ပရိတရသမ္ပတ္တိံ တ အာပန္နော ဟောတိ, တာဝ ကေစ္စေ မာနာတိမာနာဒယော အာဒီနတ န သံဝိဇ္ဇန္တိ ဥပသန္တနုပ သန္တော ဝိယ သောတာပန္နော ဝိယ သကအာကမီ ဝိယ စ ဝိဟရတိ။ အရိယော နု ခော ပုထုဇ္ဇနော နု ခောတိပိ ဉာတုံ န သက္ကာ ဟောတိ။

ယတော စ ခော, ဘိက္ခဝေ တိ ယအာ ပန က္ကခေကေစ္စော ဘိက္ခု ဉာတော ဟောတိ ပရိတရသမ္ပန္နော တ, တအာ တိဏှ ဟေန သိင်္ဂေန ကေဂဏံ ဝိဇ္ဈန္တော ဒုဌကေဏော ဝိယ, မိဂသင်္ဃံ အဘိမဒ္ဒမာနော ဒီပိ ဝိယ စ အညေ ဘိက္ခူ တတ္ထ တတ္ထ ဝိဇ္ဈန္တော အကရတေ အသဘာဂဝုတ္တိ အဂ္ဂဟဒေန ဘူမိံ ဖုသန္တော ဝိယ စရတိ။ ကေစ္စော ပန ကုလပုတ္တော ယထာ ယထာ ဉာတော ဟောတိ ယသသ္သီ, တထာ တထာ ဖလဘာရဘရိတော ဝိယ သာလိ သုဌှုတရံ ဩနမတိ, ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒီသု ဥပသင်္ကမန္တေသု အကိဉ္စနဘာဝံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ သမဏသညံ ဥပဋ္ဌပေတွာ ဆိန္နဝိသာဏဥသဘော ဝိယ, စဏ္ဍာလအရကော ဝိယ စ သောရတော နိတတော နီစစိတ္တော ဟုတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃသ္သ စေဝ သဒေဝကသ္သ စ လောကသ္သ, ဟိတာယ သုခါယ ပဋိပဇ္ဇတိ။ ဝေရူပံ ပဋိပတ္တိံ သန္ဓာယ "နာသ္သ က္ကခေကေစ္စ အာဒီနတ"တိ အာဟ။

တထာဂတော ပန အဋ္ဌသု လောကဓမ္မေသု တာဒီ, သော ဟိ လာဘေပိ တာဒီ, အလာဘေပိ တာဒီ, ယသေပိ တာဒီ, အယသေပိ တာဒီ, ပသံသာယပိ တာဒီ, နိန္ဒာယပိ တာဒီ, သုခေပိ တာဒီ, ဒုက္ခေပိ တာဒီ, တသ္မာ သဗ္ဗာကာရေန နာသ္သ က္ကခေကေစ္စ အာဒီနတ သံဝိဇ္ဇန္တိ။ **အဘယူပရတော**တိ အဘယော ဟုတွာ ဥပရတော, အစ္စန္တုပရတော သတတူပရတောတိ အတ္တော။ န တ ဘယေန ဥပရတောတိပိ အဘယူပရတော။ စတ္တာရိ ဟိ ဘယာနိ ကိလေသဘယံ ဝဋ္ဋဘယံ ဒုဂ္ဂတိဘယံ ဥပတဒဘယန္တိ။ ပုထုဇ္ဇနော စတူဟိပိ ဘယေဟိ ဘာယတိ။ သေက္ခာ တီဟိ, တေသဉ္ဟိ ဒုဂ္ဂတိဘယံ ပဟီနံ, က္ကတိ သတ္တ သေက္ခာ ဘယူပရတာ, ခီဏာသတေ အဘယူပရတော နာမ, တသ္သ ဟိ ကေမ္ပိ ဘယံ နတ္ထိ။ ကိံ ပရတဒဘယံ နတ္ထီတိ? နတ္ထိ။ ပရာနုဒ္ဒယံ ပန ပဋိစ္စ, "မာဒိသံ ခီဏာသဝံ ပဋိစ္စ သတ္တာ မာ နသ္သန္တူ"တိ ဥပတဒံ ရက္ခတိ။ မူလုပ္ပလတပိဝိဟာရတာသိ ယသတ္ထေရော ဝိယ။

ထေရော ကိရ မူလုပ္ပလတပိကမံ ပိဏ္ဍာယ ဟဝိသိ။ အထသ္သ ဥပဋ္ဌာကကုလဒွတရံ ပတ္တသ္သ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ထဏ္ဍိလပိဌကံ နိသ္သာယ အာသနံ ပညပေသုံ။ အမစ္စခီတာပိ တံယေဝ ပီဌကံ နိသ္သာယ ပရတောဘာဂေ နီစတရံ အာသနံ ပညာပေတွာ နိသီဒိ။ ကော နေတသိကော ဘိက္ခု ပဏ္ဍာ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌော ဒွတရေ ဌတွာဝ ဩလောကေန္တော ထေရော အမစ္စခီတရာ သဒ္ဓိံ ကေမဋ္ဌေ နိသိန္နောတိ သလ္လက္ခေတွာ, "အယံ ပံသုကူလိကော ဝိဟာရေဝ ဥပသန္တနုပ သန္တော ဝိယ ဝိဟရတိ, အန္တောကမေ ပန ဥပဋ္ဌာယိကာယဟိ သဒ္ဓိံ ကေမဋ္ဌေ နိသီဒတီ"တိ စိန္တေတွာ, "ကိံ နု ခော မယာ ဒုဒ္ဒိဋ္ဌ"န္တိ ပုနပ္ပုနံ ဩလောကေတွာ တထာသညီဝ ဟုတွာ ပက္ကာမိ။ ထေရောပိ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဝသနဋ္ဌာနံ ပဝိသိတွာ ဒွတရံ ပိဓာယ နိသီဒိ။ နေတသိကောပိ ကတဘတ္တကိစ္စော ဝိဟာရံ ဂန္တွာ, "တံ ပံသုကူလိကံ နိဂ္ဂဏှိတွာ ဝိဟာရာ နိက္ကမိဿာမီ"တိ အသညတနီဟာရေန ထေရသ္သ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ပရိဘောဂဃဋ္ဋတော ဥလုင်္ကေန ဥဒကံ ဂဟေတွာ မဟာသဒ္ဒံ ကရောန္တော ဟာဒေ ခေါဝိ။ ထေရော, "ကော နု ခော အယံ အသည တစာရိကော"တိ အာဝဇ္ဇန္တော သဗ္ဗံ ဉတွာ, "အယံ မယိ မနံ ပဒေသေတွာ အပာယူပကေ မာ အဟောသီ"တိ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ကဏ္ဏိကာမဏ္ဍလသမီပေ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိ။ နေတသိကော ဒုဋ္ဌာကာရေန ဃဋိုကံ ဥက္ခိပိတွာ ဒွတရံ ဝိဝရိတွာ အန္တော ပဝိဋ္ဌော ထေရံ အပသ္သန္တော, "ဟေဋ္ဌာမဉ္စံ ပဝိဋ္ဌော ဘဝိသ္သတီ"တိ ဩလောကေတွာ တတ္ထာပိ အပသ္သန္တော နိက္ခမိတုံ အာရဘိ။ ထေရော ဥက္ကာသိ။ က္ကတရော ဥဒ္ဓံ ဩလောကေန္တော ဒိသွာ အဓိတ သေတုံ အသက္ကောန္တော ဧဝမာဟ – "ပတိရူပံ တေ, အာဝုသော, ပံသုကူလိက ဇံ အာနုဘာဝသမ္ပန္နသ္သ ဥပဋ္ဌာယိကာယ သဒ္ဓိံ ကေမဋ္ဌေ နိသီဒိတု"န္တိ။ ပဗ္ဗဇိတာ နာမ, ဘန္တေ, မာတုကမေန သဒ္ဓိံ န ကေမဋ္ဌေ နိသီဒန္တိ, တုမ္ဟေ ဟိ ပန ဒုဒ္ဒိဋ္ဌမေတန္တိ။ ဇံ ခီဏာသတ ပရာနုဒ္ဒယာယ ဥပတဒံ ရက္ခန္တိ။

ခယာ ရာဂဿာ တိ ရာဂဿ ခယေနေဝ။ ဝီတရာဂတ္တာ ကာမေ န ပဋိသေဝတိ, န ပဋိသင္ခာယ တရေတ္တတိ။ **တဋ္ဌေ**တိ ဇဝံ တထာဂတဿ ကိလေသပ္ပဟာနံ ဉတ္တ တတ္ထ တတ္ထ ဌိတနိသိန္နကာလာဒီသုပိ စတုပရိသမဇ္ဈေ အလင္ကတဓမ္မာသနေ နိသီဒိတ္တပိ ဣတိပိ သတ္ထာ ဝီတရာဂေ ဝီတဒောသော ဝီတမောဟော ဝန္တကိလေသော ပဟီနမလော အဗ္ဘာ မုတ္တပုဏ္ဏစန္ဒော ဝိယ သုပရိသုဒ္ဓောတိ ဇဝံ တထာဂတဿ ကိလေသပ္ပဟာနေ ဝဏ္ဏံ ကထယမာနံ တံ ဝီမံသကံ ဘိက္ခုံ ပရေ ဇဝံ ပုစ္ဆေယျုံ စေတိ အတ္ထော။

အာကာရာတိ ကာရဏာနိ။ **အန္ဒယာ**တိ အနုဗုဒ္ဓိယော။ **သစ္စေ တ ဝိဟရန္တော** တိ အပ္ပေကဒာ အပရိစ္ဆိန္နဂဏနသ္သ ဘိက္ခုသင္ဃဿ မဇ္ဈေ ဝိဟရန္တော။ **ဧကော တ ဝိဟရန္တော** တိ ဣစ္ဆာမဟံ, ဘိက္ခဝေ , အမုမာသံ ပဋိသလ္လီယိတုန္တိ, တေမာသံ ပဋိသလ္လီယိတုန္တိ ဇဝံ ပဋိသလ္လာနေ စေဝ ပာလိလေယျကဝနသဏ္ဍေ စ ဧကကော ဝိဟရန္တော။ **သုဂတာ**တိ သုဋ္ဌုဂတာ သုပ္ပဋိပန္နာ ကာရကာ ယုတ္တပယုတ္တာ။ ဝေရူပပိ ဟိ ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ အတ္ထိ။ **ဒုဂ္ဂတာ**တိ ဒုဋ္ဌုဂတာ ဒုပ္ပဋိပန္နာ ကာယဒဠှဟိဗဟုလာ ဝိဿဋ္ဌကမ္မဋ္ဌာနာ။ ဝေရူပပိ ဧကစ္စေ အတ္ထိ။ **ဂဏမနုသာသန္တီ**တိ ဂဏဗန္ဓနေန ဗဒ္ဓါ ဂဏာရာမာ ဂဏဗဟုလိကာ ဟုတ္တ ဂဏံ ပရိဟရန္တိ။ ဝေရူပပိ ဧကစ္စေ အတ္ထိ။ တေသံ ပဋိပက္ခဘူတာ ဂဏတော နိဿဋ္ဌာ ဝိသံသဋ္ဌာ ဝိပ္ပမုတ္တဝိဟာရိနောပိ အတ္ထိ။

အာမိသေသု သန္ဒိဿန္တိ တိ အာမိသဂိဒ္ဓါ အာမိသစက္ခုကာ စတုပစ္စယအာမိသတ္ထမေဝ အာဟိဏ္ဍမာနာ အာမိသေသု သန္ဒိဿမာနကဘိက္ခူပိ အတ္ထိ။ အာမိသေန အနုပလိတ္တာ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဝိနိဝတ္တမာနသာ အဗ္ဘာ မုတ္တစန္ဒသဒိသာ ဟုတ္တ ဝိဟရမာနာပိ အတ္ထိ။ **နာယမာယသ္မာ တံ တေန အဝဇာနာတီ** တိ အယံ အာယသ္မာ သတ္ထာ တာယ တာယ ပဋိပတ္တိယာ တံ တံ ပုဂ္ဂလံ နာဝဇာနာတိ, အယံ ပဋိပန္နော ကာရကော, အယံ ဂဏတော နိဿဋ္ဌော ဝိသံသဋ္ဌော။ အယံ အာမိသေန အနုပလိတ္တော ပစ္စယေဟိ ဝိနိဝတ္တမာနသော အဗ္ဘာ မုတ္တော စန္ဒိမာ ဝိယာတိ ဇဝမဿ ဂေဟသိတဝသေန ဥဿာဒနာပိ နတ္ထိ။ အယံ ဒုပ္ပဋိပန္နော အကာရကော ကာယဒဠှဟိဗဟုလော ဝိဿဋ္ဌကမ္မဋ္ဌာနော, အယံ ဂဏဗန္ဓနဗဒ္ဓော, အယံ အာမိသဂိဒ္ဓော လောလော အာမိသစက္ခုကောတိ ဇဝမဿ ဂေဟသိတဝသေန အပသာဒနာပိ နတ္ထီတိ အတ္ထော။ ဣမိနာ ကိံ ကထိတံ ဟောတိ? တထာဂတဿ သတ္တေသု တာဒိဘာဝေ ကထိတော ဟောတိ။ အယဉ္ဟိ –

"ဝဓကေ ဒေဝဒတ္တမှိ, စောရေ အင်္ဂုလိမာလကေ။
ဓနပါလေ ရာဟုလေ စ, သဗ္ဗေသံ သမကော မုနိ"တိ။ (မိ. ပ. ၆.၆.၅)။

၄၈၉. တတ္ထ, ဘိက္ခဝေ တိ တေသု ဒ္ဝီသု ဝီမံသကေသု။ ယော, "ဧေ ပနာယသ္မတော အာကာရာ"တိ ပုစ္ဆာယံ အာဂတော ဂဏ္ဌိဝီမံသကော စ, ယော "အဘယူပရတော အယမာယသ္မာ"တိ အာဂတော မူလဝီမံသကော စ။ တေသု မူလဝီမံသကေန တထာဂတောဝ ဥတ္တရိ ပဋိပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ သော ဟိ ပုဗ္ဗေ ပရဿေဝ ကထာယ နိဋ္ဌင်္ဂတော။ ပရော စ နာမ ဇာနိတ္တာပိ ကထေယျ အဇာနိတ္တာပိ။ ဇဝမဿ ကထာ ဘူတာပိ ဟောတိ အဘူတာပိ, တသ္မာ ပရဿေဝ ကထာယ နိဋ္ဌံ အဂန္တ္တာ တတော ဥတ္တရိ တထာဂတောဝ ပဋိပုစ္ဆိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

ဗျာကရမာနော တိ ဧတ္ထ ယသ္မာ တထာဂတဿ မိစ္ဆာဗျာကရဏံ နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ သမ္မာ မိစ္ဆာတိ အဝတ္တ ဗျာကရမာနောတ္တေဝ ဝုတ္တံ။ **ဧတံ ပထောဟမသ္မိ ဧတံ ဂောစရော**တိ သေ မယ္ဟံ ပထော သေ ဂောစရောတိ အတ္ထော။ "ဧတာဟထော"တိပိ ပာဌော, တဿတ္ထော မယ္ဟံ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလံ ပရိသုဒ္ဓံ, သ္တတဟံ တဿ ပရိသုဒ္ဓဘာဝေန ဝီမံသကဿ ဘိက္ခုနော ဉာဏမုခေ ဧတာဟထော, ဇဝံ အာဟထံ ဂစ္ဆာမီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **နော စ တေန တမ္မယော**တိ တေနပိ စာဟံ ပရိသုဒ္ဓေန သီလေန န တမ္မယော, န သတဏှော, ပရိသုဒ္ဓသီလတ္တာဝ နိတ္တဏှောဟမသ္မီတိ ဒီပေတိ။

ဥတ္တရုတ္တရိံ ပဏီတပဏီတန္တိ ဥတ္တရုတ္တရိံ စေဝ ပဏီတတရဉ္စ ကတွာ ဒေသေတိ။ **ကဏှသုက္ကသပ္ပဋိဘာဂန္တိ** ကဏှံ စေဝ သုက္ကဉ္စ, တဉ္စ ခေါ သပ္ပဋိဘာဂံ သဝိပက္ခံ ကတ္တ, ကဏှံ ပဋိဗာဟိတ္တ သုက္ကန္တိ သုက္ကံ ပဋိဗာဟိတ္တ ကဏှန္တိ ဇဝံ သပ္ပဋိဘာဂံ ကတ္တ ကဏှသုက္ကံ ဒေသေတိ။ ကဏှံ ဒေသေန္တောပိ သဥဿာဟံ သဝိပါကံ ဒေသေတိ, သုက္ကံ ဒေသေန္တောပိ သဥဿာဟံ သဝိပါကံ ဒေသေတိ။ **အဘိညာယ ဣဓေကစ္စံ ဓမ္မ**

မံ ဓမ္မေသု နိဂ္ဂံ ဂစ္ဆတီတိ တသ္မိံ ဒေသိတေ ဓမ္မေ ဧကစ္စံ ပဋိဝေဓေမွိ အဘိညာယ တေန ပဋိဝေဓေန ဒေသနာဓမ္မေ နိဋ္ဌံ ဂစ္ဆတိ။ **သတ္ထရိ ပသီဒတီ**တိ ဧဝံ ဓမ္မေ နိဋ္ဌံ ဂန္တွာ ဘိယျောသောမတ္တာယ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ သော ဘဂဝါတိ သတ္ထရိ ပသီဒတိ။ တေန ပန ဘဂဝတာ ယော ဓမ္မော အက္ခာတော, သောပိ သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော နိယျာနိကတ္တာ။ ယွာတသ္သ တံ ဓမ္မံ ပဋိပန္နော သံဃော, သောပိ သုပ္ပဋိပန္နော ဝင်္ကာဒိဒေါသရဟိတံ ပဋိပဒံ ပဋိပန္နတ္တာတိ ဧဝံ ဓမ္မေ သံဃေပိ ပသီဒတိ။ **တဋ္ဌေ**တိ တံ ဧဝံ ပသန္နံ တတ္ထ တတ္ထ တိဋ္ဌံ ရတနာနံ ဝဏ္ဏံ ကထေန္တံ ဘိက္ခု။

၄၉၀. **ဣမေဟိ အာကာရေဟီ**တိ ဣမေဟိ သတ္ထုဝီမံသနကာရဏေဟိ။ **ဣမေဟိ ပဒေဟီ**တိ ဣမေဟိ အက္ခရသမ္ပိဏ္ဍနပဒေဟိ။ **ဣမေဟိ ဗျဉ္ဇနေဟီ**တိ ဣမေဟိ ဣဓ ဝုတ္တေဟိ အက္ခရေဟိ။ **သဒ္ဓါ နိဝိဋ္ဌာ**တိ ဩကပ္ပနာ ပတိဋ္ဌိတာ။ **မူလဇာတာ**တိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဝသေန သဉ္ဇာတမူလာ။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ ဟိ သဒ္ဓါယ မူလံ နာမ။ **အာကာရဝတီ**တိ ကာရဏံ ပရိယေသိတွာ ဂဟိတတ္တာ သကာရဏာ။ **ဒဿနမူလိကာ**တိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂမူလိကာ။ သော ဟိ ဒဿနန္တိ ဝုစ္စတိ။ **ဒဠှာ**တိ ထိရာ။ **အသံဟာရိယာ**တိ ဟရိတုံ န သက္ကာ။ **သမဏေန ဝာ**တိ သမိတပာပသမဏေန ဝါ။ **ဗြာဟ္မဏေန ဝာ**တိ ဗာဟိတပာပဗြာဟ္မဏေန ဝါ။ **ဒေဝေန ဝာ**တိ ဥပပတ္တိဒေဝေန ဝါ။ **မာရေန ဝာ**တိ ဝသဝတ္တိမာရေန ဝါ, သောတာပန္နဿ ဟိ ဝသဝတ္တိမာရေနာပိ သဒ္ဓါ အသံဟာရိယာ ဟောတိ သူရမ္ဗဋ္ဌဿ ဝိယ။

သော ကိရ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သောတာပန္နော ဟုတွာ ဂေဟံ အာဂတော။ အထ မာရော ဒ္ဝတ္တိံသဝရလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတံ ဗုဒ္ဓရူပံ မာပေတွာ တဿ ဃရဒွါရေ ဌတွာ – ''သတ္ထာ အာဂတော''တိ သာသနံ ပဟိဏိ။ သူရော စိန္တေသိ, ''အဟံ ဣဒါနေဝ သတ္ထု သန္တိကာ ဓမ္မံ သုတွာ အာဂတော, ကိံ နု ခော ဘဝိဿတီ''တိ ဥပသင်္ကမိတွာ သတ္ထုသညာယ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။ မာရော အာဟ – ''ယံ တေ မယာ, သူရမ္ဗဋ္ဌ, ရူပံ အနိစ္စံ။ပေ.။ ဝိညာဏံ အနိစ္စန္တိ ကထိတံ, တံ အနုပဓာရေတွာဝ သဟသာ မယာ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ဟွဝံ ရူပံ နိစ္စံ။ပေ.။ ဝိညာဏံ နိစ္စန္တိ ဂဏှာဟီ''တိ။ သူရော စိန္တေသိ – ''အဋ္ဌာနမေတံ, ယံ ဗုဒ္ဓါ အနုပဓာရေတွာ အပစ္စက္ခံ ကတွာ ကိဉ္စိ ကထေယျုံ, အဒ္ဓါ အယံ မယှံ ဝိဗာဓနတ္ထံ မာရော အာဂတော''တိ။ တတော နံ တွံ မာရောတိ အာဟ။ သော မုသာဝါဒံ ကာတုံ နာသက္ခိ, အာမ မာရောသ္မီတိ ပဋိဇာနိ။ ကသ္မာ အာဂတောသီတိ ဝုတ္တေ တဝ သဒ္ဓါစာလနတ္ထန္တိ အာဟ။ ကဏှ ပာပိမ, တွံ တာဝ ဧကော တိဋ္ဌ, တာဒိသာနံ မာရာနံ သတမ္ပိ သဟဿမ္ပိ မမ သဒ္ဓံ စာလေတုံ အသမတ္ထံ, မဂ္ဂေန အာဂတာ သဒ္ဓါ နာမ သိလာပထဝိယံ ပတိဋ္ဌိတသိနေရု ဝိယ အစလာ ဟောတိ, ကိံ တွံ ဧတ္ထာတိ အစ္ဆရံ ပဟရိ။ သော ဌာတုံ အသက္ကောန္တော တတ္ထေဝန္တရဓာယိ။ **ဗြဟ္မုနာ ဝာ**တိ ဗြဟ္မကာယိကာဒီသု အညတရဗြဟ္မုနာ ဝါ။ **ကေနစိ ဝာ လောကသ္မိန္တိ** ဌပေတွာ ဧတေ သမဏာဒယော ဌပေတွာ အညေနပိ ကေနစိ ဝါ လောကသ္မိံ ဟရိတုံ န သက္ကာ။ **ဓမ္မသမန္နေသနာ**တိ သဘာဝသမန္နေသနာ။ **ဓမ္မတာသုသမန္နိဋ္ဌော**တိ ဓမ္မတာယ သုသမန္နိဋ္ဌော, သဘာဝေနေဝ သုဋ္ဌု သမန္နေသိတော ဟောတီတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဝီမံသကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ကောသမ္ဗိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၉၁. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ ကောသမ္ဗိယသုတ္တံ။ တတ္ထ **ကောသမ္ဗိယ**န္တိ ဧဝံနာမကေ နဂရေ။ တဿ ကိရ နဂရဿ အာရာမပေါက္ခရဏီအာဒီသု တေသု တေသု ဌာနေသု ကောသမ္ဗရုက္ခာဝ ဥဿန္နာ အဟေသုံ, တသ္မာ ကောသမ္ဗီတိ သင်္ခံ အဂမာသိ။ ကုသမ္ဗဿ နာမ ဣသိနော အဿမတော အဝိဒူရေ မာပိတတ္တာတိပိ ဧကေ။ **ဃောသိတာရာမေ**တိ ဃောသိတသေဋ္ဌိနာ ကာရိတေ အာရာမေ။

ပုဗ္ဗေ ကိရ အဒ္ဒိလရဋ္ဌံ နာမ အဟောသိ။ တတော ကောတူဟလကော နာမ ဒလိဒ္ဒေါ ဆာတကဘယေန သပုတ္တဒါရော ကေဒာရပရိဣန္နံ သုဘိက္ခံ ရဋ္ဌံ ဂစ္ဆန္တော ပုတ္တံ ဝဟိတုံ အသက္ကောန္တော ဆဍ္ဍေတွာ အဂမာသိ။ မာတာ နိဝတ္တိတွာ တံ ဂဟေတွာ ဂတာ။ တေ ဧကံ ဂောပါလကကမကံ ပဝိသိံသု, ဂောပါလကာနဉ္စ တဒါ ပဟုတပာယသော ပဋိယတ္တော ဟောတိ, တတော ပာယသံ လဘိတွာ ဘုဉ္ဇိံသု။ အထ သော ပုရိသော ပဟူတပာယသံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဇိ

ရာပေတုံ အသက္ကောန္တော ရတ္တိဘာဂေ ကာလံ ကတွာ တတ္ထေဝ သုနခိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ ကုက္ကုရော ဇာတော။ သော ဂေဟာလကဿ ပိယော အဟောသိ မနာပေါ, ဂေဟာလကော စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဥပဋ္ဌာသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါပိ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ ကုက္ကုရဿ ဧကံ ပိဏ္ဍံ ဒေတိ။ သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ သိနေဟံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဂေဟာလကေန သဒ္ဓိံ ပဏ္ဏသာလမ္ပိ ဂစ္ဆတိ။

သော ဂေဟာလကေ အသန္နိဟိတေ ဘတ္တဝေလာယ သယမေဝ ဂန္တွာ ကာလာရောစနတ္ထံ ပဏ္ဏသာလဒွါရေ ဘုဿတိ, အန္တရာမဂ္ဂေပိ စဏ္ဍမိဂေ ဒိသွာ ဘုဿိတွာ ပလာပေတိ။ သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ မုဒုကေန စိတ္တေန ကာလံ ကတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တတြဿ ဃောသကဒေဝပုတ္တောတွေဝ နာမံ အဟောသိ။ သော ဒေဝလောကတော စဝိတွာ ကောသမ္ဗိယံ ဧကဿိံ ကုလဃရေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တံ အပုတ္တကော သေဋ္ဌိ တဿ မာတာပိတူနံ ဓနံ ဒတွာ ပုတ္တံ ကတွာ အဂ္ဂဟေသိ။ အထ သော အတ္တနော ပုတ္တေ ဇာတေ သတ္တက္ခတ္တုံ မာရာပေတုံ ဥပက္ကမိ။ သော ပုညဝန္တတာယ သတ္တသုပိ ဌာနေသု မရဏံ အပ္ပတွာ အဝသာနေ ဧကာယ သေဋ္ဌိဓီတာယ ဝေယျတ္တိယေန လဒ္ဓဇီဝိကော အပရဘာဂေ ပိတုအစ္စယေန သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ ပတွာ **ဃောသိတသေဋ္ဌိ** နာမ ဇာတော။ အညေပိ ကောသမ္ဗိယံ ကုက္ကုဋသေဋ္ဌိ ပါဝါရိကသေဋ္ဌီတိ ဒွေ သေဋ္ဌိနော သန္တိ။ ဣမေဟိ သဒ္ဓိံ တယော အဟေသုံ။

တေန စ သမယေန တေသံ သဟာယကာနံ သေဋ္ဌီနံ ကုလူပကာ ပဉ္စသတာ ဣသယော ပဗ္ဗတပါဒေ ဝသိံသု။ တေ ကာလေန ကာလံ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ မနုဿပထံ အာဂစ္ဆန္တိ။ အထေကသ္မိံ ဝါရေ ဂိမှသမယေ မနုဿပထံ အာဂစ္ဆန္တာ နိရုဒကမဟာကန္တာရံ အတိက္ကမိတွာ ကန္တာရပရိယောသာနေ မဟန္တံ နိဂြောဓရုက္ခံ ဒိသွာ စိန္တေသုံ – “ယာဒိသော အယံ ရုက္ခော, အဒ္ဓာ ဧတ္ထ မဟေသက္ခာယ ဒေဝတာယ ဘဝိတဗ္ဗံ, သာဓု ဝတဿ, သစေ နော ပါနီယံ ဝါ ဘောဇနီယံ ဝါ ဒဒေယျာ”တိ။ ဒေဝတာ ဣသီနံ အဇ္ဈာသယံ ဝိဒိတွာ ဣမေသံ သင်္ဂဟံ ကရိဿာမီတိ အတ္တနော အာနုဘာဝေန ဝိဋပန္တရတော နင်္ဂလသီသမတ္တံ ဥဒကဓာရံ ပဝတ္တေသိ။ ဣသိဂဏော ရဇတက္ခန္ဓသဒိသံ ဥဒကဝဋ္ဋိံ ဒိသွာ အတ္တနော ဘာဇနေဟိ ဥဒကံ ဂဟေတွာ ပရိဘောဂံ ကတွာ စိန္တေသိ – “ဒေဝတာယ အမှာကံ ပရိဘောဂဥဒကံ ဒိန္နံ, ဣဒံ ပန အကာမကံ မဟာအရညံ, သာဓု ဝတဿ, သစေ နော အာဟာရမ္ပိ ဒဒေယျာ”တိ။ ဒေဝတာ ဣသီနံ ဥပသံကပ္ပနဝသေန ဒိဗ္ဗာနိ ယာဂုခဇ္ဇကာဒီနိ ဒတွာ သန္တပ္ပေသိ။ ဣသယော စိန္တယိံသု – “ဒေဝတာယ အမှာကံ ပရိဘောဂဥဒကမ္ပိ ဘောဇနမ္ပိ သဗ္ဗံ ဒိန္နံ, သာဓု ဝတဿ, သစေ နော အတ္တာနံ ဒဿေယျာ”တိ။

ဒေဝတာ တေသံ အဇ္ဈာသယံ ဝိဒိတွာ ဥပဍ္ဎကာယံ ဒဿေသိ။ တေ အာဟံသု – “ဒေဝတေ, မဟတီ တေ သမ္ပတ္တိ, ကိံ ကမ္မံ ကတွာ ဣမံ သမ္ပတ္တိံ အဓိဂတာသီ”တိ? ဘန္တေ, နာတိမဟန္တံ ပရိတ္တကံ ကမ္မံ ကတွာတိ။ ဥပဍ္ဎုပေါသထကမ္မံ နိဿာယ ဟိ ဒေဝတာယ သာ သမ္ပတ္တိ လဒ္ဓါ။

အနာထပိဏ္ဍိကဿ ကိရ ဂေဟေ အယံ ဒေဝပုတ္တော ကမ္မကာရော အဟောသိ။ သေဋ္ဌိဿ ဟိ ဂေဟေ ဥပေါသထဒိဝသေသု အန္တမသော ဒါသကမ္မကာရေ ဥပါဒါယ သဗ္ဗော ဇနော ဥပေါသထိကော ဟောတိ။ ဧကဒိဝသံ အယံ ကမ္မကာရော ဧကကောဝ ပါတော ဥဋ္ဌာယ ကမ္မန္တံ ဂတော။ မဟာသေဋ္ဌိ နိဝါပံ လဘနမနုဿေ သလ္လက္ခေန္တော ဧတဿေဝေကဿ အရညံ ဂတဘာဝံ ဉတွာ အဿ သာယမာသတ္ထာယ နိဝါပံ အဒါသိ။ ဘတ္တကာရိကာ ဒါသီ ဧကဿေဝ ဘတ္တံ ပစိတွာ အရညတော အာဂတဿ ဘတ္တံ ဝဍ္ဎေတွာ အဒါသိ, ကမ္မကာရော အာဟ – “အညေသု ဒိဝသေသု ဣမသ္မိံ ကာလေ ဂေဟံ ဧကသဒ္ဒံ အဟောသိ, အဇ္ဇ အတိဝိယ သန္နိသိန္နံ, ကိံ နု ခေါ ဧတ”န္တိ ? တဿ သာ အာစိက္ခိ – “အဇ္ဇ ဣမသ္မိံ ဂေဟေ သဗ္ဗေ မနုဿာ ဥပေါသထိကာ, မဟာသေဋ္ဌိ တုယှေဝေကဿ နိဝါပံ အဒါသီ”တိ။ ဧဝံ အမ္မာတိ? အာမ သာမီတိ။ ဣမသ္မိံ ကာလေ ဥပေါသထံ သမာဒိန္နဿ ဥပေါသထကမ္မံ ဟောတိ န ဟောတီတိ မဟာသေဋ္ဌိံ ပုစ္ဆ အမ္မာတိ? တာယ ဂန္တွာ ပုဋ္ဌော မဟာသေဋ္ဌိ အာဟ – “သကလဥပေါသထကမ္မံ န ဟောတိ, ဥပဍ္ဎကမ္မံ ပန ဟောတိ, ဥပေါသထိကော ဟောတူ”တိ ။ ကမ္မကာရော ဘတ္တံ အဘုဉ္ဇိတွာ မုခံ ဝိက္ခာလေတွာ ဥပေါသထိကော ဟုတွာ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ နိပဇ္ဇိ။ တဿ အာဟာရပရိက္ခီဏကာယဿ ရတ္တိံ ဝါတော ကုပ္ပိ။ သော ပစ္စူသသမယေ ကာလံ ကတွာ ဥပဍ္ဎုပေါသထကမ္မနိဿန္ဒေန မဟာဝတ္တနိအဋဝိယံ နိဂြောဓရုက္ခေ ဒေဝပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော တံ ပဝတ္တိံ ဣသီနံ အာရောစေသိ။

ဣလသယော တုမှေဟဟိ မယံ ဗုဒ္ဓေ, ဓမ္မေ, သင်္ဃေတိ အသုတပုဗ္ဗံ သာဝိတာ, ဥပ္ပန္နော နု ခေါ လောကေ ဗုဒ္ဓော တိ? အာမ, ဘန္တေ, ဥပ္ပန္နောတိ။ ဣအနိ ကုဟိံ ဝသတီတိ? သာဝတ္ထိံ နိဿာယ ဇေတဝနေ, ဘန္တေတိ။ ဣလသယော တိဌထ တာဝ တုမှေဟ မယံ သတ္ထာရံ ပဿိဿာမာတိ ဟဌတုဌာ နိက္ခမိတ္ဝာ အနုပုဗ္ဗေန ကောသမ္ဗိနဂရံ သမ္ ဟာပုဏိံသု။ မဟာသေဌိနော, “ဣလသယော အာဂတာ”တိ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတ္ဝာ, “သေ္ဝ အမှ္ဟာကံ ဘိက္ခံ ဂဏှ္ဟထ, ဘန္ တေ”တိ နိမန္တေတ္ဝာ ပုနဒိဝသေ ဣသိဂဏဿ မဟာအနံ အဒံသု။ ဣလသယော ဘုဉ္ဇိတ္ဝာတဝ ဂစ္ဆာမာတိ အာပုစ္ဆိံသု။ တုမှေဟ, ဘန္တေ, အညဿိံ ကာလေ ဧကမ္ပိ မာသံ ဒွေဝပိ တယောပိ စတ္တာရောပိ မာသေ ဝသိတ္ဝာ ဂစ္ဆထ။ ဣမဿိံ ပန တရေ ဟိယျော အာဂန္တ္ဝာ အဇ္ဇေဝ ဂစ္ဆာမာတိ ဝဒထ, ကိမိဒန္တိ? အာမ ဂဟပတယော ဗုဒ္ဓော လောကေ ဥပ္ပန္ နော, န ခေါ ပန သက္ကာ ဇီဝိတန္တရာယော ဝိဒိတုံ, တေန မယံ တုရိတာ ဂစ္ဆာမာတိ။ တေန ဟိ, ဘန္တေ, မယမ္ပိ ဂစ္ဆာမ, အမှေဟဟိ သဒ္ဓိံယေဝ ဂစ္ဆထာတိ။ တုမှေဟ အကရိယာ နာမ မဟာဇဍ္ဍာ, တိဌထ တုမှေဟ, မယံ ပုရေတရံ ဂမိဿာမာ တိ နိက္ခမိတ္ဝာ ဧကဿိံ ဌာနေ ဒွေဝပိ ဒိဝသာနိ အဝသိတ္ဝာ တုရိတဂမနေနေဝ သာဝတ္ထိံ ပတ္ဝာ ဇေတဝနဝိဟာရေ သ တ္ထု သန္တိကမေဝ အဂမံသု။ သတ္ထု မဓုရဓမ္မကထံ သုတ္ဝာ သဗ္ဗေဝ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ အရဟတ္တံ ဟာပုဏိံသု။

တေပိ တယော သေဋ္ဌိနော ပဉ္စဟိ ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ သပ္ပိမဓုဖာဏိတာဒီနိ စေဝ ပဋ္ဋုန္နဒုကူလာဒီနိ စ အာဒာယ ကောသမ္ဗိတော နိက္ခမိတ္ဝာ အနုပုဗ္ဗေန သာဝတ္ထိံ ပတ္ဝာ ဇေတဝနသာမန္တေ ခန္ဓာတရံ ဗန္ဓိတ္ဝာ သတ္ထု သန္တိ ကံ ဂန္တ္ဝာ ဝန္ဒိတ္ဝာ ပဋိသန္ထာရံ ကတ္ဝာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ တိဏ္ဏမ္ပိ သဟာယကာနံ မဓုရဓမ္မကထံ က ထေသိ။ တေ ဗလဝသောမနဿဇာတာ သတ္ထာရံ နိမန္တေတ္ဝာ ပုနဒိဝသေ မဟာအနံ အဒံသု။ ပုန နိမန္တေတ္ဝာ ပုနဒိဝ သေတိ ဧဝံ အဍ္ဎမာသံ အနံ ဒတ္ဝာ, “အမှ္ဟာကံ ဇနပဒံ အာဂမနာယ ပဋိညံ ဒေထာ”တိ ဟာဒမူလေ နိပဇ္ဇိံသု။ ဘဂဝါ, “သု ညာဂာရေ ခေါ ဂဟပတယော တထာဂတာ အဘိရမန္တိ”တိ အာဟ။ ဧတ္တာဝတာ ပဋိညာ ဒိန္နာ နာမ ဟောတီတိ ဂဟပ တယော သလ္လက္ခေတ္ဝာ ဒိန္နာ နော ဘဂဝတာ ပဋိညာတိ ဒသဗလံ ဝန္ဒိတ္ဝာ နိက္ခမိတ္ဝာ အန္တရာမဂ္ဂေ ယောဇနေ ယောဇနေ ဌာနေ ဝိဟာရံ ကာရေတ္ဝာ အနုပုဗ္ဗေန ကောသမ္ဗိံ ပတ္ဝာ, “လောကေ ဗုဒ္ဓော ဥပ္ပန္နော”တိ ကထယိံသု။ တယောပိ ဇနာ အတ္တနော အတ္တနော အာရာမေ မဟန္တံ ဓနပရိစ္စာဂံ ကတ္ဝာ ဘဂဝတော ဝသနတ္ထာယ ဝိဟာရေ ကာရာပ ယိံသု။ တတ္ထ ကုက္ကုဋသေဋ္ဌိနာ ကာရိတော **ကုက္ကုဋာရာမော** နာမ အဟောသိ။ ဟာတရိကသေဋ္ဌိနာ အမ္ဗဝနေ ကာရိ တော **ဟာတရိကမ္ဗဝနော** နာမ အဟောသိ။ ဃောသိတေန ကာရိတော **ဃောသိတာရာမော** နာမ အဟောသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝု တ္တံ – “ဃောသိတသေဋ္ဌိနာ ကာရိတေ အာရာမေ”တိ။

ဘဏ္ဍနဇာတာ တိအာဒီသု ကလဟဿ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဘဏ္ဍနံ နာမ, တံ ဇာတံ ဧတေသန္တိ **ဘဏ္ဍနဇာတာ** ။ ဟတ္ထ ပရာမာသာဒိဝသေန မတ္ထကံ ပတ္တော ကလဟော ဇာတော ဧတေသန္တိ **ကလဟဇာတာ**။ ဝိရုဒ္ဓဘူတံ တဒန္တိ ဝိတဒံ, တံ အာပန္နာတိ **ဝိတအာပန္နာ။ မုခသတ္တီဟိ** တိ တစာသတ္တီဟိ။ **ဝိတုဒန္တာ** တိ ဝိဇ္ဈန္တာ။ **တေ န စေဝ အညမညံ သညာပေန္တိ န စ သညတ္တိံ ဥပေန္တီ**တိ တေ အတ္ထဉ္စ ကာရဏဉ္စ ဒဿေတ္ဝာ နေဝ အညမညံ ဇာနာပေန္တိ။ သ စေပိ သညာပေတုံ အာရဘန္တိ, တထာပိ သညတ္တိံ န ဥပေန္တိ, ဇာနိတုံ န ဣစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော။ နိဇ္ဈတ္တိယာပိ ဧ သေဝ နယော။ ဧတ္ထ စ **နိဇ္ဈတ္တီ** တိ သညတ္တိဝေဝစနမေဝေတံ။ ကသ္မာ ပနေတေ ဘဏ္ဍနဇာတာ အဟေသုန္တိ? အပ္ပမတ္တကေန ကာရဏေန။

ဒွေဝ ကိရ ဘိက္ခူ ဧကဿိံ အာဝါသေ ဝသန္တိ ဝိနယဓရော စ သုတ္တန္တိကော စ။ တေသု သုတ္တန္တိကော ဘိက္ခု ဧကဒိဝသံ ဝစ္စကုဋိံ ပဝိဋ္ဌော အာစမနဥဒကာဝသေသံ ဘာဇနေ ဌပေတ္ဝာဝ နိက္ခမိ။ ဝိနယဓရော ပစ္ဆာ ပဝိဋ္ဌော တံ ဥဒ ကံ ဒိသွာ နိက္ခမိတ္ဝာ တံ ဘိက္ခုံ ပုစ္ဆိ, အာဝုသော, တယာ ဣဒံ ဥဒကံ ဌပိတန္တိ? အာမ, အာဝုသောတိ။ တ္ဝံမေတ္ထ အာပတ္တိဘာဝံ န ဇာနာသီတိ? အာမ န ဇာနာမီတိ။ ဟောတိ, အာဝုသော, ဧတ္ထ အာပတ္တီတိ။ သစေ ဟောတိ ဒေသေဿ သာမီတိ။ သစေ ပန တေ, အာဝုသော, အသဉ္စိစ္စ အသတိယာ ကတံ, နတ္ထိ တေ အာပတ္တီတိ။ သော တဿာ အာပတ္တိ ယာ အနာပတ္တိဒိဋ္ဌိ အဟောသိ။

ဝိနယဓရောပိ အတ္တနော နိဿိတကာနံ, “အယံ သုတ္တန္တိကော အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇမာနောပိ န ဇာနာတီ”တိ အာ ရောစေသိ။ တေ တဿ နိဿိတကေ ဒိသ္ဝာ – “တုမှ္ဟာကံ ဥပဇ္ဈာယော အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတ္ဝာပိ အာပတ္တိဘာဝံ န ဇာနာတီ”တိ အာဟံသု။ တေ ဂန္တ္ဝာ အတ္တနော ဥပဇ္ဈာယဿ အာရောစေသုံ။ သော ဧဝမာဟ – “အယံ ဝိနယဓရော ပု

ဗ္ဗေ ‘အနာပတ္တိ’တိ ဝတွာ ဣဒါနိ ‘အာပတ္တိ’တိ ဝဒတိ, မုသာဝါဒီ ဧသော’’တိ။ တေ ဂန္တွာ, ‘‘တုမှာကံ ဥပဇ္ဈာယော မုသာဝါဒီ’’တိ ဧဝံ အညမညံ ကလဟံ ဝဍ္ဎယိံသု, တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစတိ ဧတံ, ‘‘ဣဓ, ဘန္တေ, ကောသမ္ဗိယံ ဘိက္ခူ ဘဏ္ဍနဇာတာ’’တိအာဒိဝစနံ အဝေါစ။ တဉ္စ ခော နေဝ ပိယကမျတာယ န ဘေဒာဓိပ္ပာယေန, အထ ခော အတ္ထကာမတာယ ဟိတကာမတာယ။ သာမဂ္ဂိကာရကော ကိရေသ ဘိက္ခု, တသ္မာဿ ဧတဒဟောသိ – ‘‘ယထာ ဣမေ ဘိက္ခူ ဝိဝါဒံ အာရဒ္ဓါ, န သက္ကာ မယာ, နာပိ အညေန ဘိက္ခုနာ သမဂ္ဂါ ကာတုံ, အပ္ပေဝ နာမ သဒေဝကေ လောကေ အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော ဘဂဝါ သယံ ဝါ ဂန္တွာ, အတ္တနော ဝါ သန္တိကံ ပက္ကောသာပေတွာ ဧတေသံ ဘိက္ခူနံ ခန္တိမေတ္တာပဋိသံယုတ္တံ သာရဏီယဓမ္မဒေသနံ ကထေတွာ သာမဂ္ဂိံ ကရေယျာ’’တိ အတ္ထကာမတာယ ဟိတကာမတာယ ဂန္တွာ အဝေါစ။

၄၉၂. ဆယိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ သာရဏီယာတိ ဟေဋ္ဌာ ကလဟဘဏ္ဍနဝသေန ဒေသနာ အာရဒ္ဓါ။ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဆ သာရဏီယာ ဓမ္မာ အာဂတာတိ ဧဝမိဒံ ကောသမ္ဗိယသုတ္တံ ယထာနုသန္ဓိနာဝ ဂတံ ဟောတိ။ တတ္ထ **သာရဏီယာ**တိ သရိတဗ္ဗယုတ္တာ အဒ္ဓါနေ အတိက္ကန္တေပိ န ပမုဿိတဗ္ဗာ။ ယော တေ ဓမ္မေ ပူရေတိ, တံ သဗြဟ္မစာရီ နံ ပိယံ ကရောန္တီတိ **ပိယကရဏာ**။ ဂရုံ ကရောန္တီတိ **ဂရုကရဏာ**။ **သင်္ဂဟာယာ**တိ သင်္ဂဟဏတ္ထာယ။ **အဝိဝါဒါယာ**တိ အဝိဝါဒနတ္ထာယ။ **သာမဂ္ဂိယာ**တိ သမဂ္ဂဘာဝတ္ထာယ။ **ဧကီဘာဝါယာ**တိ ဧကီဘာဝတ္ထာယ နိန္နာနာကရဏာယ။ **သံဝတ္တန္တီ**တိ ဘဝန္တိ။ **မေတ္တံ ကာယကမ္မ**န္တိ မေတ္တစိတ္တေန ကတ္တဗ္ဗံ ကာယကမ္မံ။ **ဝစီကမ္မမနောကမ္မေသုပိ** ဧသေဝ နယော။ ဣမာနိ ဘိက္ခူနံ ဝသေန အာဂတာနိ, ဂိဟီသုပိ လဗ္ဘန္တိယေဝ။ ဘိက္ခူနဉှိ မေတ္တစိတ္တေန အာဘိသမာစာရိကဓမ္မပူရဏံ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ နာမ။ ဂိဟီနံ စေတိယဝန္ဒနတ္ထာယ ဗောဓိဝန္ဒနတ္ထာယ သင်္ဃနိမန္တနတ္ထာယ ဂမနံ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ပတ္တပဋိဂ္ဂဟဏံ အာသနပညာပနံ အနုဂမနန္တိ ဧဝမာဒိကံ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ နာမ။

ဘိက္ခူနံ မေတ္တစိတ္တေန အာစာရပညတ္တိသိက္ခာပဒံ, ကမ္မဋ္ဌာနကထနံ ဓမ္မဒေသနာ တေပိဋကမ္ပိ ဗုဒ္ဓဝစနံ **မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ** နာမ။ ဂိဟီနဉ္စ, ‘‘စေတိယဝန္ဒနတ္ထာယ ဂစ္ဆာမ, ဗောဓိဝန္ဒနတ္ထာယ ဂစ္ဆာမ, ဓမ္မဿဝနံ ကရိဿာမ, ပဒီပမာလာပုပ္ဖပူဇံ ကရိဿာမ, တီဏိ သုစရိတာနိ သမာဒာယ ဝတ္တိဿာမ, သလာကဘတ္တာဒီနိ ဒဿာမ, ဝဿာဝါသိကံ ဒဿာမ, အဇ္ဇ သင်္ဃဿ စတ္တာရော ပစ္စယေ ဒဿာမ, သင်္ဃံ နိမန္တေတွာ ခါဒနီယာဒီနိ သံဝိဒဟထ, အာသနာနိ ပညာပေထ, ပါနီယံ ဥပဋ္ဌပေထ, သင်္ဃံ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ အာနေထ, ပညတ္တာသနေ နိသီဒါပေတွာ ဆန္ဒဇာတာ ဥဿာဟဇာတာ ဝေယျာဝစ္စံ ကရောထာ’’တိအာဒိကထနကာလေ မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ နာမ။

ဘိက္ခူနံ ပါတောဝ ဥဋ္ဌာယ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ စေတိယင်္ဂဏဝတ္တာဒီနိ စ ကတွာ ဝိဝိတ္တာသနေ နိသီဒိတွာ, ‘‘ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ဘိက္ခူ သုခီ ဟောန္တု, အဝေရာ အဗျာပဇ္ဈာ’’တိ စိန္တနံ **မေတ္တံ မနောကမ္မံ** နာမ။ ဂိဟီနံ ‘‘အယျာ သုခီ ဟောန္တု, အဝေရာ အဗျာပဇ္ဈာ’’တိ စိန္တနံ မေတ္တံ မနောကမ္မံ နာမ။

အာဝိ စေဝ ရဟော စာတိ သမ္မုခါ စ ပရမ္မုခါ စ။ တတ္ထ နဝကာနံ စီဝရကမ္မာဒီသု သဟာယဘာဝူပဂမနံ သမ္မုခါ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ နာမ။ ထေရာနံ ပန ပါဒဓောဝနဝန္ဒနဗီဇနဒါနာဒိဘေဒမ္ပိ သဗ္ဗံ သာမီစိကမ္မံ သမ္မုခါ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ နာမ။ ဥဘယေဟိပိ ဒုန္နိက္ခိတ္တာနံ ဒါရုဘဏ္ဍာဒီနံ တေသု အဝမညံ အကတွာ အတ္တနာ ဒုန္နိက္ခိတ္တာနံ ဝိယ ပဋိသာမနံ ပရမ္မုခါ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ နာမ။ ဒေဝတ္ထေရော တိဿတ္ထေရောတိ ဧဝံ ပဂ္ဂယှ ဝစနံ သမ္မုခါ မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ နာမ။ ဝိဟာရေ အသန္တံ ပန ပရိပုစ္ဆန္တဿ, ကုဟိံ အမှာကံ ဒေဝတ္ထေရော, အမှာကံ တိဿတ္ထေရော ကဒါ နု ခော အာဂမိဿတီတိ ဧဝံ မမာယနဝစနံ ပရမ္မုခါ မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ နာမ။ မေတ္တာသိနေဟသိနိဒ္ဓါနိ ပန နယနာနိ ဥမ္မီလေတွာ သုပ္ပသန္နေန မုခေန ဩလောကနံ သမ္မုခါ မေတ္တံ မနောကမ္မံ နာမ။ ဒေဝတ္ထေရော, တိဿတ္ထေရော အရောဂေါ ဟောတု အပ္ပါဗာဓောတိ သမန္နာဟရဏံ ပရမ္မုခါ မေတ္တံ မနောကမ္မံ နာမ။

လာဘာတိ စီဝရာဒယော လဒ္ဓပစ္စယာ။ **ဓမ္မိကာ**တိ ကုဟနာဒိဘေဒံ မိစ္ဆာဇီဝံ ဝဇ္ဇေတွာ ဓမ္မေန သမေန ဘိက္ခာစာရိယဝတ္တေန ဥပ္ပန္နာ။ **အန္တမသော ပတ္တပရိယာပန္နမတ္တမ္ပီ**တိ ပစ္ဆိမကောဋိယာ ပတ္တေ ပရိယာပန္နံ ပတ္တဿ အန္တောဂတံ ဒွတ္တိကဋစ္ဆုဘိက္ခာမတ္တမ္ပိ။ **အပ္ပဋိဝိဘတ္တဘောဂီ**တိ ဧတ္ထ ဒွေ ပဋိဝိဘတ္တာနိ နာမ

အာမိသပဋိဝိဘတ္တံ ပုဂ္ဂလပဋိဝိဘတ္တဉ္စ။ တတ္ထ, “ဧတ္တကံ ဒဿာမိ, ဧတ္တကံ န ဒဿာမီ”တိ ဧဝံ စိတ္တေန ဝိဘဇနံ အာမိသပဋိဝိဘတ္တံ နာမ။ “အသုကဿ ဒဿာမိ, အသုကဿ န ဒဿာမီ”တိ ဧဝံ စိတ္တေန ဝိဘဇနံ ပန ပုဂ္ဂလပဋိဝိဘတ္တံ နာမ။ တဒုဘယမ္ပိ အကတွာ ယော အပ္ပဋိဝိဘတ္တံ ဘုဉ္ဇတိ, အယံ **အပ္ပဋိဝိဘတ္တဘောဂီ** နာမ။

သီလဝန္တေဟိ သဗြဟ္မစာရီဟိ သာဓာရဏဘောဂီ တိ ဧတ္ထ သာဓာရဏဘောဂိဿ ဣဒံ လက္ခဏံ, ယံ ယံ ပဏီတံ လဗ္ဘတိ, တံ တံ နေဝ လာဘေန လာဘံ ဇိဂီသနာမုခေန ဂိဟီနံ ဒေတိ, န အတ္တနာ ပရိဘုဉ္ဇတိ; ပဋိဂ္ဂဏှန္တော စ သင်္ဃေန သာဓာရဏံ ဟောတူတိ ဂဟေတွာ ဃဏ္ဋိံ ပဟရိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ သင်္ဃသန္တကံ ဝိယ ပဿတိ။ ဣဒံ ပန သာရဏီယဓမ္မံ ကော ပူရေတိ, ကော န ပူရေတီတိ? ဒုဿီလော တာဝ န ပူရေတိ။ န ဟိ တဿ သန္တကံ သီလဝန္တာ ဂဏှန္တိ။ ပရိသုဒ္ဓသီလော ပန ဝတ္တံ အခဏ္ဍေန္တော ပူရေတိ။

တတြိဒံ ဝတ္တံ – ယော ဟိ ဩဒိဿကံ ကတွာ မာတု ဝါ ပိတု ဝါ အာစရိယုပဇ္ဈာယာဒီနံ ဝါ ဒေတိ, သော ဒါတဗ္ဗံ ဒေတိ, သာရဏီယဓမ္မော ပနဿ န ဟောတိ, ပလိဗောဓဇဂ္ဂနံ နာမ ဟောတိ။ သာရဏီယဓမ္မော ဟိ မုတ္တပလိဗောဓဿေဝ ဝဋ္ဋတိ, တေန ပန ဩဒိဿကံ ဒေန္တေန ဂိလာနဂိလာနုပဋ္ဌာကအာဂန္တုကဂမိကာနဉ္စေဝ နဝပဗ္ဗဇိတဿ စ သင်္ဃာဋိပတ္တဂ္ဂဟဏံ အဇာနန္တဿ ဒါတဗ္ဗံ။ ဧတေသံ ဒတွာ အဝသေသံ ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ ထောကံ ထောကံ အဒတွာ ယော ယတ္တကံ ဂဏှာတိ, တဿ တတ္တကံ ဒါတဗ္ဗံ။ အဝသိဋ္ဌေ အသတိ ပုန ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ ယံ ယံ ပဏီတံ, တံ တံ ဒတွာ သေသံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, “သီလဝန္တေဟီ”တိ ဝစနတော ဒုဿီလဿ အဒါတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။

အယံ ပန သာရဏီယဓမ္မော သုသိက္ခိတာယ ပရိသာယ သုပူရော ဟောတိ, နော အသိက္ခိတာယ ပရိသာယ။ သုသိက္ခိတာယ ဟိ ပရိသာယ ယော အညတော လဘတိ, သော န ဂဏှာတိ, အညတော အလဘန္တောပိ ပမာဏယုတ္တမေဝ ဂဏှာတိ, န အတိရေကံ။ အယဉ္စ ပန သာရဏီယဓမ္မော ဧဝံ ပုနပ္ပုနံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ လဒ္ဓံ လဒ္ဓံ ဒေန္တဿာပိ ဒွါဒသဟိ ဝဿေဟိ ပူရတိ, န တတော ဩရံ။ သစေ ဟိ ဒွါဒသမေပိ ဝဿေ သာရဏီယဓမ္မပူရကော ပိဏ္ဍပါတပူရံ ပတ္တံ အာသနသာလာယံ ဌပေတွာ နဟာယိတုံ ဂစ္ဆတိ, သင်္ဃတ္ထေရော စ ကဿေသော ပတ္တောတိ? သာရဏီယဓမ္မပူရကဿာတိ ဝုတ္တေ – “အာဟရထ န”န္တိ သဗ္ဗံ ပိဏ္ဍပါတံ ဝိစာရေတွာ ဘုဉ္ဇိတွာ စ ရိတ္တပတ္တံ ဌပေတိ။ အထ သော ဘိက္ခု ရိတ္တပတ္တံ ဒိသွာ, “မယှံ အသေသေတွာဝ ပရိဘုဉ္ဇိံသူ”တိ ဒေါမနဿံ ဥပ္ပာဒေတိ, သာရဏီယဓမ္မော ဘိဇ္ဇတိ, ပုန ဒွါဒသ ဝဿာနိ ပူရေတဗ္ဗော ဟောတိ, တိတ္ထိယပရိဝါသသဒိသော ဟေသ။ သကိံ ခဏ္ဍေ ဇာတေ ပုန ပူရေတဗ္ဗောဝ။ ယော ပန, “လာဘာ ဝတ မေ, သုလဒ္ဓံ ဝတ မေ, ယဿ မေ ပတ္တဂတံ အနာပုစ္ဆာဝ သဗြဟ္မစာရီ ပရိဘုဉ္ဇန္တီ”တိ သောမနဿံ ဇနေတိ, တဿ ပုဏ္ဏော နာမ ဟောတိ။

ဧဝံ ပူရိတသာရဏီယဓမ္မဿ ပန နေဝ ဣဿာ, န မစ္ဆရိယံ ဟောတိ, သော မနုဿာနံ ပိယော ဟောတိ, သုလဘပစ္စယော; ပတ္တဂတမဿ ဒီယမာနမ္ပိ န ခီယတိ, ဘာဇနီယဘဏ္ဍဋ္ဌာနေ အဂ္ဂဘဏ္ဍံ လဘတိ, ဘယေ ဝါ ဆာတကေ ဝါ သမ္ပတ္တေ ဒေဝတာ ဥဿုက္ကံ အာပဇ္ဇန္တိ။

တတြိမာနိ ဝတ္ထူနိ – လေဏဂိရိဝါသီ တိဿတ္ထေရော ကိရ မဟာဂိရိဂါမံ ဥပနိဿာယ ဝသတိ။ ပညာသ မဟာထေရာ နာဂဒီပံ စေတိယဝန္ဒနတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တာ ဂိရိဂါမေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ကိဉ္စိ အလဒ္ဓာ နိက္ခမိံသု။ ထေရော ပဝိသန္တော တေ ဒိသွာ ပုစ္ဆိ – “လဒ္ဓံ, ဘန္တေ”တိ? ဝိစရိမှာ, အာဝုသောတိ။ သော အလဒ္ဓဘာဝံ ဉတွာ အာဟ – “ယာဝါဟံ, ဘန္တေ, အာဂစ္ဆာမိ, တာဝ ဣဓေဝ ဟောထာ”တိ။ မယံ, အာဝုသော, ပညာသ ဇနာ ပတ္တတေမနမတ္တမ္ပိ န လဘိမှာတိ။ နေဝါသိကာ နာမ, ဘန္တေ, ပဋိဗလာ ဟောန္တိ, အလဘန္တာပိ ဘိက္ခာစာရမဂ္ဂသဘာဂံ ဇာနန္တီတိ။ ထေရာ အာဂမိံသု။ ထေရော ဂါမံ ပါဝိသိ။ ဓုရဂေဟေယေဝ မဟာဥပါသိကာ ခီရဘတ္တံ သဇ္ဇေတွာ ထေရံ ဩလောကယမာနာ ဌိတာ ထေရဿ ဒွါရံ သမ္ပတ္တဿေဝ ပတ္တံ ပူရေတွာ အဒါသိ။ သော တံ အာဒါယ ထေရာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ, “ဂဏှထ, ဘန္တေ”တိ သင်္ဃတ္ထေရမာဟ။ ထေရော, “အမှေဟိ ဧတ္တကေဟိ ကိဉ္စိ န လဒ္ဓံ, အယံ သီဃမေဝ ဂဟေတွာ အာဂတော, ကိံ နု ခေါ”တိ သေသာနံ မုခံ ဩလောကေသိ။ ထေရော ဩလောကနာကာရေနေဝ ဉတွာ – “ဓမ္မေန သမေန လဒ္ဓပိဏ္ဍပါတော, နိက္ကုက္ကုစ္စာ ဂဏှထ ဘန္တေ”တိအာဒိတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗေသံ ယာဝဒတ္ထံ ဒတွာ အတ္တနာပိ ယာဝဒတ္ထံ ဘုဉ္ဇိ။

အထ နံ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ ထေရာ ပုစ္ဆိံသု – “ကအာ, အာဝုသော, လောကုတ္တရဓမ္မံ ပဋိဝိဇ္ဈီ”တိ? နတ္ထိ မေ, ဘန္တေ, လောကုတ္တရဓမ္မောတိ။ ဈာနလာဘီသိ, အာဝုသောတိ? တေမ္ပိ မေ, ဘန္တေ, နတ္ထီတိ။ နနု, အာဝုသော, ပါဋိဟာရိယန္တိ? သာရဏီယဓမ္မော မေ, ဘန္တေ, ပူရိတော, တဿ မေ ဓမ္မဿ ပူရိတကာလတော ပဋ္ဌာယ သစေပိ ဘိက္ခုသတသဟဿံ ဟောတိ, ပတ္တဂတံ န ခီယတီတိ။ သာဓု သာဓု, သပ္ပုရိသ, အနုစ္ဆဝိကမိဒံ တုယှန္တိ။ ဣဒံ တာဝ **ပတ္တဂတံ န ခီယတီ** တိ ဧတ္ထ ဝတ္ထု။

အယမေဝ ပန ထေရော စေတိယပဗ္ဗတေ ဂိရိဘဏ္ဍမဟာပူဇာယ အနုဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ, “ဣမသ္မိံ ဌာနေ ကိံ ဝရဘဏ္ဍ”န္တိ ပုစ္ဆတိ။ ဒွေ သာဋကာ, ဘန္တေတိ။ ဧတေ မယှံ ပါပုဏိဿန္တီတိ။ တံ သုတွာ အမစ္စော ရညော အာရောစေသိ – “ဧကော ဒဟရော ဧဝံ ဝဒတီ”တိ။ “ဒဟရဿေဝံ စိတ္တံ, မဟာထေရာနံ ပန သုခုမသာဋကာ ဝဋ္ဋန္တီ”တိ ဝတွာ, “မဟာထေရာနံ ဒဿာမီ”တိ ဌပေသိ။ တဿ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပဋိပါဋိယာ ဌိတေ ဒေန္တဿ မတ္ထကေ ဌပိတာပိ တေ သာဋကာ ဟတ္ထံ နာရောဟန္တိ, အညေဝ အာရောဟန္တိ။ ဒဟရဿ အနုကာလေ ပန ဟတ္ထံ အာရုဠှာ။ သော တဿ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ အမစ္စဿ မုခံ ဩလောကေတွာ ဒဟရံ နိသီဒါပေတွာ အနံ ဒတွာ သင်္ဃံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဒဟရဿ သန္တိကေ နိသီဒိတွာ, “ကအာ, ဘန္တေ, ဣမံ ဓမ္မံ ပဋိဝိဇ္ဈိတ္ထာ”တိ အာဟ။ သော ပရိယာယေနပိ အသန္တံ အဝဒန္တော, “နတ္ထိ မယှံ, မဟာရာဇ, လောကုတ္တရဓမ္မော”တိ အာဟ။ နနု, ဘန္တေ, ပုဗ္ဗေဝ အဝစုတ္ထာတိ? အာမ, မဟာရာဇ, သာရဏီယဓမ္မပူရကော အဟံ, တဿ မေ ဓမ္မဿ ပူရိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဘာဇနီယဘဏ္ဍဋ္ဌာနေ အဂ္ဂဘဏ္ဍံ ပါပုဏာတီတိ။ သာဓု သာဓု, ဘန္တေ, အနုစ္ဆဝိကမိဒံ တုမှာကန္တိ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကာမိ။ ဣဒံ **ဘာဇနီယဘဏ္ဍဋ္ဌာနေ အဂ္ဂဘဏ္ဍံ ပါပုဏာတီ** တိ ဧတ္ထ ဝတ္ထု။

ဗြာဟ္မဏတိဿဘယေ ပန ဘာတရဂါမဝါသိနော နာဂတ္ထေရိယာ အနာရောစေတွာဝ ပလာယိံသု။ ထေရီ ပစ္စူသကာလေ, “အတိဝိယ အပ္ပနိဂ္ဃောသော ဂါမော, ဥပဓာရေထ တာတာ”တိ ဒဟရဘိက္ခုနိယော အာဟ။ တာ ဂန္တွာ သဗ္ဗေသံ ဂတဘာဝံ ဉတွာ အာဂမ္မ ထေရိယာ အာရောစေသုံ။ သာ သုတွာ, “မာ တုမှေ တေသံ ဂတဘာဝံ စိန္တယိတ္ထ, အတ္တနော ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာယောနိသောမနသိကာရေသုယေဝ ယောဂံ ကရောထာ”တိ ဝတွာ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ ပါရုပိတွာ အတ္တဒွါဒသမာ ဂါမဒွါရေ နိဂြောဓရုက္ခမူလေ အဋ္ဌာသိ။ ရုက္ခေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ ဒွါဒသန္နမ္ပိ ဘိက္ခုနီနံ ပိဏ္ဍပါတံ ဒတွာ, “အယျေ, အညတ္ထ မာ ဂစ္ဆထ, နိစ္စံ ဣဓေဝ ဧထာ”တိ အာဟ။ ထေရိယာ ပန ကနိဋ္ဌဘာတာ နာဂတ္ထေရော နာမ အတ္ထိ။ သော, “မဟန္တံ ဘယံ, န သက္ကာ ဣဓ ယာပေတုံ, ပရတီရံ ဂမိဿာမာ”တိ အတ္တဒွါဒသမောဝ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနာ နိက္ခန္တော ထေရိံ ဒိသွာ ဂမိဿာမီ”တိ ဘာတရဂါမံ အာဂတော။ ထေရီ, “ထေရာ အာဂတာ”တိ သုတွာ တေသံ သန္တိကံ ဂန္တွာ, ကိံ အယျာတိ ပုစ္ဆိ။ သော တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိ။ သာ, “အဇ္ဇ ဧကဒိဝသံ ဝိဟာရေယေဝ ဝသိတွာ သွေဝ ဂမိဿထာ”တိ အာဟ။ ထေရာ ဝိဟာရံ အဂမံသု။

ထေရီ ပုနဒိဝသေ ရုက္ခမူလေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ, “ဣမံ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇထာ”တိ အာဟ။ ထေရော, “ဝဋ္ဋိဿတိ ထေရီ”တိ ဝတွာ တုဏှီ အဋ္ဌာသိ။ ဓမ္မိကော တာတ ပိဏ္ဍပါတော ကုက္ကုစ္စံ အကတွာ ပရိဘုဉ္ဇထာတိ။ ဝဋ္ဋိဿတိ ထေရီတိ။ သာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ အာကာသေ ခိပိ, ပတ္တော အာကာသေ အဋ္ဌာသိ။ ထေရော, “သတ္တတာလမတ္တေ ဌိတမ္ပိ ဘိက္ခုနီဘတ္တမေဝ, ထေရီတိ ဝတွာ ဘယံ နာမ သဗ္ဗကာလံ န ဟောတိ, ဘယေ ဝူပသန္တေ အရိယဝံသံ ကထယမာနော, ‘ဘော ပိဏ္ဍပါတိက ဘိက္ခုနီဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဝီတိနာမယိတ္ထာ’တိ စိတ္တေန အနုဝဒိယမာနော သန္ထမ္ဘေတုံ န သက္ခိဿာမိ, အပ္ပမတ္တာ ဟောထ ထေရိယော”တိ မဂ္ဂံ အာရုဟိ။

ရုက္ခဒေဝတာပိ, “သစေ ထေရော ထေရိယာ ဟတ္ထတော ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇိဿတိ, န နံ နိဝတ္တေဿာမိ, သစေ ပန န ပရိဘုဉ္ဇိဿတိ, နိဝတ္တေဿာမီ”တိ စိန္တယမာနာ ဌတွာ ထေရဿ ဂမနံ ဒိသွာ ရုက္ခာ ဩရုယှ ပတ္တံ, ဘန္တေ, ဒေထာတိ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ထေရံ ရုက္ခမူလံယေဝ အာနေတွာ အာသနံ ပညာပေတွာ ပိဏ္ဍပါတံ ဒတွာ ကတဘတ္တကိစ္စံ ပဋိညံ ကာရေတွာ ဒွါဒသ ဘိက္ခုနိယော, ဒွါဒသ စ ဘိက္ခူ သတ္တ ဝဿာနိ ဥပဋ္ဌဟိ။ ဣဒံ **ဒေဝတာ ဥဿုက္ကံ အာပဇ္ဇန္တီ**တိ ဧတ္ထ ဝတ္ထု, တတြ ဟိ ထေရီ သာရဏီယဓမ္မပူရိကာ အဟောသိ။

အခဏ္ဍာနီ တိအာဒီသု ယဿ သတ္တသု အာပတ္တိက္ခန္ဓေသု အာဒိမှိ ဝါ အန္တေ ဝါ သိက္ခာပဒံ ဘိန္နံ ဟောတိ, တဿ သီလံ ပရိယန္တေ ဆိန္နသာဋကော ဝိယ **ခဏ္ဍံ** နာမ။ ယဿ ပန ဝေမဇ္ဈေ ဘိန္နံ, တဿ မဇ္ဈေ ဆိဒ္ဒသာဋ

ကော ဝိယ **ဆိဒ္ဒံ** နာမ ဟောတိ။ ယဿ ပန ပဋိပါဋိယာ ဒွေ တီဏိ ဘိန္နာနိ, တဿ ပိဋ္ဌိယံ ဝါ ကုစ္ဆိယံ ဝါ ဥဋ္ဌိတေန ဝိသဘာဂဝဏ္ဏေန ကာဠရတ္တာဒီနံ အညတရဝဏ္ဏာ ဂါဝီ ဝိယ **သဗလံ** နာမ ဟောတိ။ ယဿ ပန အန္တရန္တရာ ဘိန္နာနိ, တဿ အန္တရန္တရာ ဝိသဘာဂဗိန္ဒုဝိစိတ္တာ ဂါဝီ ဝိယ **ကမ္မာသံ** နာမ ဟောတိ။ ယဿ ပန သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အဘိန္နာနိ, တဿ တာနိ သီလာနိ **အခဏ္ဍာနိ အစ္ဆိဒ္ဒာနိ အသဗလာနိ အကမ္မာသာနိ** နာမ ဟောန္တိ။ တာနိ ပနေတာနိ တဏှာဒါသဗျတော မောစေတွာ ဘုဇိဿဘာဝကရဏတော **ဘုဇိဿာနိ** ။ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ ဝိညူဟိ ပသတ္ထတ္တာ **ဝိညုပ္ပသတ္ထာနိ**။ တဏှာဒိဋ္ဌီဟိ အပရာမဋ္ဌတ္တာ, "ဣဒံ နာမ တွံ အာပန္နပုဗ္ဗော"တိ ကေနစိ ပရာမဋ္ဌုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ စ **အပရာမဋ္ဌာနိ** ။ ဥပစာရသမာဓိံ ဝါ အပ္ပနာသမာဓိံ ဝါ သံဝတ္တယန္တီတိ **သမာဓိသံဝတ္တနိကာနီ** တိ ဝုစ္စန္တိ။ **သီလသာမညဂတော ဝိဟရတီ**တိ တေသု တေသု ဒိသာဘာဂေသု ဝိဟရန္တေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ သမာနဘာဝူပဂတသီလော ဝိဟရတိ ။ သောတာပန္နာဒီနဉှိ သီလံ သမုဒ္ဒန္တရေပိ ဒေဝလောကေပိ ဝသန္တာနံ အညေသံ သောတာပန္နာဒီနံ သီလေန သမာနမေဝ ဟောတိ, နတ္ထိ မဂ္ဂသီလေ နာနတ္တံ, တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

ယာယံ ဒိဋ္ဌိ တိ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ **အရိယာ**တိ နိဒ္ဒောသာ။ **နိယျာတီ** တိ **နိယျာနိကာ။ တက္ကရဿာ** တိ ယော တထာကာရီ ဟောတိ။ **ဒုက္ခက္ခယာယာ** တိ သဗ္ဗဒုက္ခက္ခယတ္ထံ။ **ဒိဋ္ဌိသာမညဂတော** တိ သမာနဒိဋ္ဌိဘာဝံ ဥပဂတော ဟုတွာ ဝိဟရတိ။ **အဂ္ဂ** န္တိ ဇေဋ္ဌကံ။ သဗ္ဗကေဟာနသိယော သင်္ဂဏှာတီတိ **သင်္ဂါဟိကံ** ။ သဗ္ဗကေဟာနသီနံ သင်္ဃာဋံ ကရောတီတိ **သင်္ဃာဋနိကံ** ။ သင်္ဃာဋနိယန္တိ အတ္ထော။ **ယဒိဒံ ကူဋ**န္တိ ယမေတံ ကူဋာဂါရကဏ္ဏိကာသင်္ခါတံ ကူဋံ နာမ။ ပဉ္စဘူမိကာဒိပါသာဒေ ဟိ ကူဋဗဒ္ဓာဝ တိဋ္ဌန္တိ။ ယသ္မိံ ပတိတေ မတ္တိကံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗေ ပတန္တိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **ဧဝမေဝ ခေါ**တိ ယထာ ကူဋံ ကူဋာဂါရဿ, ဧဝံ ဣမေသမ္ပိ သာရဏီယဓမ္မာနံ ယာ အယံ အရိယာ ဒိဋ္ဌိ, သာ အဂ္ဂါ စ သင်္ဂါဟိကာ စ သင်္ဃာဋနိယာ စာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

၄၉၃. **ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ယာယံ ဒိဋ္ဌိ** တိ ဧတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ယာယံ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဒိဋ္ဌိ အရိယာ နိယျာနိကာ နိယျာတိ တက္ကရဿ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယာယာတိ ဝုတ္တာ, သာ ကထံ ကေန ကာရဏေန နိယျာတီတိ အတ္ထော။ **ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တောဝ ဟောတီ** တိ ဧတ္တာဝတာပိ ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တောယေဝ နာမ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **သုပ္ပဏိဟိတံ မေ မာနသ** န္တိ မယှံ စိတ္တံ သုဋ္ဌု ဌပိတံ။ **သစ္စာနံ ဗောဓာယာ**တိ စတုန္နံ သစ္စာနံ ဗောဓတ္ထာယ။ **အရိယ**န္တိအာဒီသု တံ ဉာဏံ ယသ္မာ အရိယာနံ ဟောတိ, န ပုထုဇ္ဇနာနံ, တသ္မာ **အရိယ**န္တိ ဝုတ္တံ။ ယေသံ ပန လောကုတ္တရဓမ္မောပိ အတ္ထိ, တေသံယေဝ ဟောတိ, န အညေသံ, တသ္မာ **လောကုတ္တရ** န္တိ ဝုတ္တံ။ ပုထုဇ္ဇနာနံ ပန အဘာဝတော **အသာဓာရဏံ ပုထုဇ္ဇနေဟီ** တိ ဝုတ္တံ။ ဧသ နယော သဗ္ဗဝါရေသု။

၄၉၄. **လဘာမိ ပစ္စတ္တံ သမထ** န္တိ အတ္တနော စိတ္တေ သမထံ လဘာမီတိ အတ္ထော။ **နိဗ္ဗုတိယမ္ပိ** ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ စ **သမထော**တိ ဧကဂ္ဂတာ။ **နိဗ္ဗုတီ** တိ ကိလေသဝူပသမော။

၄၉၅. **တထာရူပါယ ဒိဋ္ဌိယာ** တိ ဧဝရူပါယ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဒိဋ္ဌိယာ။

၄၉၆. **ဓမ္မတာယာ**တိ သဘာဝေန။ **ဓမ္မတာ ဧသာ**တိ သဘာဝေါ ဧသော။ **ဝုဋ္ဌာနံ ပညာယတီ** တိ သင်္ဃကမ္မေန ဝါ ဒေသနာယ ဝါ ဝုဋ္ဌာနံ ဒိဿတိ။ အရိယသာဝကော ဟိ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တော ဂရုကာပတ္တီသု ကုဋိကာရသဒိသံ, လဟုကာပတ္တီသု သဟသေယျာဒိသဒိသံ အစိတ္တကာပတ္တိံယေဝ အာပဇ္ဇတိ, တမ္ပိ အသဉ္စိစ္စ, နော သဉ္စိစ္စ, အာပန္နံ န ပဋိစ္ဆာဒေတိ။ တသ္မာ **အထ ခေါ နံ ခိပ္ပမေဝ** တိအာဒိမာဟ။ **ဒဟရော**တိ တရုဏော။ **ကုမာရော**တိ န မဟလ္လကော။ **မန္ဒော** တိ စက္ခုသောတာဒီနံ မန္ဒတာယ မန္ဒော။ **ဥတ္တာနသေယျကော** တိ အတိဒဟရတာယ ဥတ္တာနသေယျကော, ဒက္ခိဏေန ဝါ ဝါမေန ဝါ ပဿေန သယိတုံ န သက္ကောတီတိ အတ္ထော။ **အင်္ဂါရံ အက္ကမိတွာ** တိ က္ကတော စိတော စ ပသာရိတေန ဟတ္ထေန ဝါ ပါဒေန ဝါ ဖုသိတွာ။ ဧဝံ ဖုသန္တာနံ ပန မနုဿာနံ န စိရံ ဟတ္ထော ဈာယတိ, တထာ ဟိ ကေစ္စေ ဟတ္ထေန အင်္ဂါရံ ဂဟေတွာ ပရိဝတ္တမာနာ ဒူရမ္ပိ ဂစ္ဆန္တိ။ ဒဟရဿ ပန ဟတ္ထပါဒါ သုခုမာလာ ဟောန္တိ, သော ဖုဋ္ဌမတ္တေနေဝ ဒယှမာနော စိရိတိ သဒ္ဒံ ကရောန္တော ခိပ္ပံ ပဋိသံဟရတိ, တသ္မာ ဣဓ ဒဟရောဝ ဒဿိတော။ မဟလ္လကော စ ဒယှမာနောပိ အဓိဝါသေတိ, အယံ ပန အဓိဝါသေတုံ န သက္ကောတိ။ တသ္မာပိ ဒဟရောဝ ဒဿိတော။ **ဒေသေတီ**တိ အာပတ္တိပဋိဂ္ဂါဟကေ သဘာဂပုဂ္ဂလေ သတိ ဧကံ ဒိဝသံ ဝါ ရတ္တိံ ဝါ အနဓိဝါသေတွာ ရတ္တိံ စတုရင်္ဂေပိ တမေ သဘာဂဘိက္ခုနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဒေသေတိယေဝ။

၄၉၇. **ဥစ္စာဝစာနီ**တိ ဥစ္စနီစာနိ။ **ကိံ ကရဏီယာနီ**တိ ကိံ ကရောမီတိ ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗကမ္မာနိ။ တတ္ထ ဥစ္စကမ္မံ နာမ စီဝရဿ ကရဏံ ရဇနံ စေတိယေ သုဓာကမ္မံ ဥပောသထာဂါရစေတိယဃရဗောဓိဃရေသု ကတ္တဗ္ဗကမ္မန္တိ ဧဝမာဒိ။ အဝစကမ္မံ နာမ ပါဒဓောဝနမက္ခနာဒိခုဒ္ဒကကမ္မံ, အထ ဝါ စေတိယေ သုဓာကမ္မာဒိ ဥစ္စကမ္မံ နာမ။ တတ္ထေဝ ကသာဝပစနဥဒကာနယနကုစ္ဆကရဏ နိယျာသဗန္ဓနာဒိ အဝစကမ္မံ နာမ။ **ဥဿုက္ကံ အာပန္နော ဟောတီ**တိ ဥဿုက္ကဘာဝံ ကတ္တဗ္ဗတံ ပဋိပန္နော ဟောတိ။ **တိဗ္ဗာပေက္ခော ဟောတီ**တိ ဗဟလပတ္ထနော ဟောတိ။ **ထမ္ဘဉ္စ အာလုမ္ပတီ**တိ တိဏဉ္စ အာလုမ္ပမာနာ ခါဒတိ။ **ဝစ္ဆကဉ္စ အပစိနာတီ**တိ ဝစ္ဆကဉ္စ အပလောကေတိ။ တရုဏဝစ္ဆာ ဟိ ကဝီ အရညေ ဧကတော အာဂတံ ဝစ္ဆကံ ဧကသ္မိံ ဌာနေ နိပန္နံ ပဟာယ ဒူရံ န ဂစ္ဆတိ, ဝစ္ဆကဿ အာသန္နဋ္ဌာနေ စရမာနာ တိဏံ အာလုမ္ပိတွာ ဂီဝံ ဥက္ခိပိတွာ ဧကန္တံ ဝစ္ဆကမေဝ စ ဝိလောကေတိ, ဧဝမေဝ သောတာပန္နော ဥစ္စာဝစာနိ ကိံ ကရဏီယာနိ ကရောန္တော တန္နိန္နော ဟောတိ, အသိထိလပူရကော တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒော ဗဟလပတ္ထနော ဟုတွာဝ ကရောတိ။

တတြိဒံ ဝတ္ထု – မဟာစေတိယေ ကိရ သုဓာကမ္မေ ကရိယမာနေ ဧကော အရိယသာဝကော ဧကေန ဟတ္ထေန သုဓာဘာဇနံ, ဧကေန ကုစ္ဆံ ဂဟေတွာ သုဓာကမ္မံ ကရိဿာမီတိ စေတိယင်္ဂဏံ အာရုဠှော။ ဧကော ကာယဒဠှိဗဟုလော ဘိက္ခု ဂန္တွာ ထေရဿ သန္တိကေ အဋ္ဌာသိ။ ထေရော အညသ္မိံ သတိ ပပဉ္စော ဟောတီတိ တသ္မာ ဌာနာ အညံ ဌာနံ ဂတော။ သောပိ ဘိက္ခု တတ္ထေဝ အဂမာသိ။ ထေရော ပုန အညံ ဌာနန္တိ ဧဝံ ကတိပယဋ္ဌာနေ အာဂတံ, – “သပ္ပုရိသ မဟန္တံ စေတိယင်္ဂဏံ ကိံ အညသ္မိံ ဌာနေ ဩကာသံ န လဘထာ”တိ အာဟ။ န ဣတရော ပက္ကာမီတိ။

၄၉၈. **ဗလတာယ သမန္နာဂတော**တိ ဗလေန သမန္နာဂတော။ **အဋ္ဌိံ ကတွာ**တိ အတ္ထိကဘာဝံ ကတွာ, အတ္ထိကော ဟုတွာတိ အတ္ထော။ **မနသိကတွာ**တိ မနသ္မိံ ကရိတွာ။ **သဗ္ဗစေတသာ သမန္နာဟရိတွာ**တိ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ဝိက္ခေပံ အကရောန္တော သကလစိတ္တေန သမန္နာဟရိတွာ။ **ဩဟိတသောတော**တိ ဌပိတသောတော။ အရိယသာဝကာ ဟိ ပိယဓမ္မဿဝနာ ဟောန္တိ, ဓမ္မဿဝနဂ္ဂံ ဂန္တွာ နိဒ္ဒါယမာနာ ဝါ ယေန ကေနစိ သဒ္ဓိံ သလ္လပမာနာ ဝါ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တာ ဝါ န နိသီဒန္တိ, အထ ခေါ အမတံ ပရိဘုဉ္ဇန္တာ ဝိယ အတိတ္တာဝ ဟောန္တိ ဓမ္မဿဝနေ, အထ အရုဏံ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။

၅၀၀. **ဓမ္မတာ သုသမန္နိဋ္ဌာ ဟောတီ**တိ သဘာဝေ သုဋ္ဌု သမန္နေသိတော ဟောတိ။ **သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယာ**တိ ကရဏဝစနံ , သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကတဉာဏေနာတိ အတ္ထော။ **ဧဝံ သတ္တင်္ဂသမန္နာဂတော**တိ ဧဝံ ဣမေဟိ သတ္တဟိ မဟာပစ္စဝေက္ခဏဉာဏေဟိ သမန္နာဂတော။ အယံ တာဝ အာစရိယာနံ သမာနကထာ။ လောကုတ္တရမဂ္ဂေ ဟိ ဗဟုစိတ္တက္ခဏိကော နာမ နတ္ထိ။

ဝိတဏ္ဍဝါဒီ ပန ဧကစိတ္တက္ခဏိကော နာမ မဂ္ဂေါ နတ္ထိ, “ဧဝံ ဘာဝေယျ သတ္တ ဝဿာနီ”တိ ဟိ ဝစနတော သတ္တပိ ဝဿာနိ မဂ္ဂဘာဝနာ ဟောန္တိ။ ကိလေသာ ပန လဟု ဆိဇ္ဇန္တာ သတ္တဟိ ဉာဏေဟိ ဆိဇ္ဇန္တီတိ ဝဒတိ။ သော သုတ္တံ အာဟရာတိ ဝတ္တဗ္ဗော, အဒ္ဓါ အညံ သုတ္တံ အပဿန္တော, “ဣဒမဿ ပဌမံ ဉာဏံ အဓိဂတံ ဟောတိ, ဣဒမဿ ဒုတိယံ ဉာဏံ။ပေ။ ဣဒမဿ သတ္တမံ ဉာဏံ အဓိဂတံ ဟောတီ”တိ ဣမမေဝ အာဟရိတွာ ဒဿေဿတိ။ တတော ဝတ္တဗ္ဗော ကိံ ပနိဒံ သုတ္တံ နေယျတ္ထံ နီတတ္ထန္တိ။ တတော ဝက္ခတိ – “နီတတ္ထံ, ယထာသုတ္တံ တထေဝ အတ္ထော”တိ။ သော ဝတ္တဗ္ဗော – “ဓမ္မတာ သုသမန္နိဋ္ဌာ ဟောတိ သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယာတိ ဧတ္ထ ကော အတ္ထော”တိ? အဒ္ဓါ သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယတ္ထောတိ ဝက္ခတိ။ တတော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော, “မဂ္ဂသမင်္ဂီ ဖလံ သစ္ဆိကရောတိ, ဖလသမင်္ဂီ”တိ။ ဇာနန္တော, “ဖလသမင်္ဂီ သစ္ဆိကရောတီ”တိ ဝက္ခတိ။ တတော ဝတ္တဗ္ဗော, – “ဧဝံ သတ္တင်္ဂသမန္နာဂတော ခေါ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော သောတာပတ္တိဖလသမန္နာဂတော ဟောတီတိ ဣဓ မဂ္ဂံ အဘာဝေတွာ မတ္ထကေ ဝိယ ဥပ္ပတိတွာ အရိယသာဝကော ဖလမေဝ ဂဏှိဿတိ။ မာ သုတ္တံ မေ လဒ္ဓန္တိ ယံ ဝါ တံ ဝါ အဝစ။ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေန္တေန နာမ အာစရိယသန္တိကေ ဝသိတွာ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ အတ္ထရသံ ဝိဒိတွာ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတီ”တိ။ “ဣမာနိ သတ္တ ဉာဏာနိ အရိယသာဝကဿ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏာနေဝ, လောကုတ္တရမဂ္ဂေ ဗဟုစိတ္တက္ခဏိကော နာမ နတ္ထိ, ဧကစိတ္တက္ခဏိကောယေဝါ”တိ သညာပေတဗ္ဗော။ သစေ သဉ္ဇာနာတိ သဉ္ဇာနာတု။ နော စေ သဉ္ဇာနာတိ, “ဂစ္ဆ ပါတောဝ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ ယာဂုံ ပိဝါဟီ”တိ ဥယျောဇေတဗ္ဗော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ကောသမ္ဗိယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဗြဟ္မနိမန္တနိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၀၁. ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဗြဟ္မနိမန္တနိကသုတ္တံ။ တတ္ထ **ပာပကံ ဒိဋ္ဌိဂတန္တိ** လာမကာ သဿတဒိဋ္ဌိ။ **ဣဒံ နိစ္စန္တိ** ဣဒံ သဟ ကာယေန ဗြဟ္မဋ္ဌာနံ အနိစ္စံ “နိစ္စ”န္တိ ဝဒတိ။ **ဓုဝါဒီနိ** တဿေဝ ဝေဝစနာနိ။ တတ္ထ **ဓုဝန္တိ** ထိရံ။ **သဿတန္တိ** သဒါ ဝိဇ္ဇမာနံ။ **ကေဝလန္တိ** အခဏ္ဍံ သကလံ။ **အစဝနဓမ္မန္တိ** အစဝနသဘာဝံ။ **ဣဒဉှိ န ဇာယတီ**တိအာဒီသု ဣမသ္မိံ ဌာနေ ကောစိ ဇာယနကော ဝါ ဇီယနကော ဝါ မီယနကော ဝါ စဝနကော ဝါ ဥပပဇ္ဇနကော ဝါ နတ္ထီတိ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဣတော စ ပနညန္တိ** ဣတော သဟ ကာယကာ ဗြဟ္မဋ္ဌာနာ ဥတ္တရိ အညံ နိဿရဏံ နာမ နတ္ထီတိ ဧဝမဿ ထာမဂတာ သဿတဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပန္နာ ဟောတိ။ ဧဝံဝါဒီ ပန သော ဥပရိ တိဿော ဈာနဘူမိယော စတ္တာရော မဂ္ဂေ စတ္တာရိ ဖလာနိ နိဗ္ဗာနန္တိ သဗ္ဗံ ပဋိဗာဟတိ။ **အဝိဇ္ဇာဂတော**တိ အဝိဇ္ဇာယ ဂတော သမန္နာဂတော အညာဏီ အန္ဓိဘူတော။ **ယတြ ဟိ နာမာ** တိ ယော နာမ။

၅၀၂. အထ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, မာရော ပာပိမာ တိ မာရော ကထံ ဘဂဝန္တံ အဒ္ဒသ? သော ကိရ အတ္တနော ဘဝနေ နိသီဒိတွာ ကာလေန ကာလံ သတ္ထာရံ အာဝဇ္ဇေတိ – “အဇ္ဇ သမဏော ဂေါတမော ကတရသ္မိံ ဂါမေ ဝါ နိဂမေ ဝါ ဝသတီ”တိ။ ဣမသ္မိံ ပန ကာလေ အာဝဇ္ဇန္တော, “ဥက္ကဋ္ဌံ နိဿာယ သုဘဂဝနေ ဝိဟရတီ”တိ ဉတွာ, “ကတ္ထ နု ခေါ ဂတော”တိ ဩလောကေန္တော ဗြဟ္မလောကံ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ, “သမဏော ဂေါတမော ဗြဟ္မလောကံ ဂစ္ဆတိ, ယာဝ တတ္ထ ဓမ္မကထံ ကထေတွာ ဗြဟ္မဂဏံ မမ ဝိသယာ နာတိက္ကမေတိ, တာဝ ဂန္တွာ ဓမ္မဒေသနာယံ ဝိဆန္ဒံ ကရိဿာမီ”တိ သတ္ထု ပဒါနုပဒိကော ဂန္တွာ ဗြဟ္မဂဏဿ အန္တရေ အဒိဿမာနေန ကာယေန အဋ္ဌာသိ။ သော, “သတ္ထာရာ ဗကဗြဟ္မာ အပသာဒိတော”တိ ဉတွာ ဗြဟ္မုနော ဥပတ္ထမ္ဘော ဟုတွာ အဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ – “အထ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, မာရော ပာပိမာ”တိ။

ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇံ အန္ဝာဝိသိတွာ တိ ဧကဿ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇဿ သရီရံ ပဝိသိတွာ။ မဟာဗြဟ္မာနံ ပန ဗြဟ္မပုရောဟိတာနံ ဝါ အန္ဝာဝိသိတုံ န သက္ကောတိ။ **မေတမာသဒေါ**တိ မာ ဧတံ အပသာဒယိတ္ထ။ **အဘိဘူ**တိ အဘိဘဝိတွာ ဌိတော ဇေဋ္ဌကော။ **အနဘိဘူတော**တိ အညေဟိ အနဘိဘူတော။ **အညဒတ္ထု** တိ ဧကံသဝစနေ နိပါတော။ ဒဿနဝသေန **ဒသော,** သဗ္ဗံ ပဿတီတိ ဒီပေတိ။ **ဝသဝတ္တီ** တိ သဗ္ဗဇနံ ဝသေ ဝတ္တေတိ။ **ဣဿရော** တိ လောကေ ဣဿရော။ **ကတ္တာ နိမ္မာတာ** တိ လောကဿ ကတ္တာ စ နိမ္မာတာ စ, ပထဝီဟိမဝန္တသိနေရုစက္ကဝာဠမဟာသမုဒ္ဒစန္ဒိမသူရိယာ စ ဣမိနာ နိမ္မိတာတိ ဒီပေတိ။

သေဋ္ဌော သဇိတာ တိ အယံ လောကဿ ဥတ္တမော စ သဇိတာ စ။ “တွံ ခတ္တိယော နာမ ဟောဟိ, တွံ ဗြာဟ္မဏော နာမ, ဝေဿော နာမ, သုဒ္ဒော နာမ, ဂဟဋ္ဌော နာမ, ပဗ္ဗဇိတော နာမ, အန္တမသော ဩဋ္ဌော ဟောဟိ, ဂောဏော ဟောဟီ”တိ ဧဝံ သတ္တာနံ ဝိသဇ္ဇေတာ အယန္တိ ဒဿေတိ။ **ဝသီ ပိတာ ဘူတဘဗျာန** န္တိ အယံ စိဏ္ဏဝသိတာယ ဝသီ, အယံ ပိတာ ဘူတာနဉ္စ ဘဗျာနဉ္စာတိ ဝဒတိ။ တတ္ထ အဏ္ဍဇဇလာဗုဇာ သတ္တာ အန္တောအဏ္ဍကောသေ စေဝ အန္တောဝတ္ထိမှိ စ **ဘဗျာ** နာမ, ဗဟိ နိက္ခန္တကာလတော ပဋ္ဌာယ **ဘူတာ**။ သံသေဒဇာ ပဌမစိတ္တက္ခဏေ ဘဗျာ, ဒုတိယတော ပဋ္ဌာယ ဘူတာ။ ဩပပါတိကာ ပဌမဣရိယာပထေ ဘဗျာ, ဒုတိယတော ပဋ္ဌာယ ဘူတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေ သဗ္ဗေပိ ဧတဿ ပုတ္တာတိ သညာယ, “ပိတာ ဘူတဘဗျာန”န္တိ အာဟ။

ပထဝီဂရဟကာတိ ယထာ တွံ ဧတရဟိ, “အနိစ္စာ ဒုက္ခာ အနတ္တာ”တိ ပထဝိံ ဂရဟသိ ဇိဂုစ္ဆသိ, ဧဝံ တေပိ ပထဝီဂရဟကာ အဟေသုံ, န ကေဝလံ တွံယေဝါတိ ဒီပေတိ။ **အာပဂရဟကာ**တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဟီနေ ကာယေ ပတိဋ္ဌိတာ**တိ စတူသု အပါယေသု နိဗ္ဗတ္တာ။ **ပထဝီပသံသကာ**တိ ယထာ တွံ ဂရဟသိ, ဧဝံ အဂရဟိတွာ, “နိစ္စာ ဓုဝါ သဿတာ အစ္ဆေဇ္ဇာ အဘေဇ္ဇာ အက္ခယာ”တိ ဧဝံ ပထဝီပသံသကာ ပထဝိယာ ဝဏ္ဏဝါဒိနော အဟေသုန္တိ ဝဒတိ။ **ပထဝာဘိနန္ဒိနော** တိ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန ပထဝိယာ အဘိနန္ဒိနော။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ပဏီတေ ကာယေ ပတိဋ္ဌိတာ**တိ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တာ။ **တံ တာဟန္တိ** တေန ကာရဏေန တံ အဟံ။ **ဣင်္ဃ** တိ စောဒနတ္ထေ

နိပါတော။ **ဥပါတိဝတ္တိတ္တော** တိ အတိက္ကမိတ္ထ။ ''ဥပါတိဝတ္တိတော''တိပိ ပါဌော, အယမေဝတ္ထော။ **ဒဏ္ဍေန ပဋိပ္ပဏာမေယျာ**တိ စတုပါတ္တေန မုဂ္ဂရဒဏ္ဍေန ပောထေတွာ ပလာပေယျ။ **နရကပပါတေ**တိ သတပေါရိသေ မဟာသောဗ္ဘေ။ **ဝိရာဓေယျာ** တိ ပါတ္တေန ဂဟဏာယုတ္တေ တ ပါဒေန ပတိဋ္ဌာနယုတ္တေ တ ဌာနေ ဂဟဏပတိဋ္ဌာနာနိ ကာတုံ န သက္ကုဏေယျ။ **နနု တွံ ဘိက္ခု ပဿသီ** တိ ဘိက္ခု နနု တွံ ဣမံ ဗြဟ္မပရိသံ သန္နိပတိတံ ဩဘာသမာနံ ဝိရောစမာနံ ဇောတယမာနံ ပဿသီတိ ဗြဟ္မုနော ဩတဒေ ဌိတာနံ ဣဒ္ဓာနုဘာဝံ ဒဿေတိ။ **ဣတိ ခော မံ, ဘိက္ခဝေ, မာရော ပါပိမာ ဗြဟ္မပရိသံ ဥပနေသီ**တိ, ဘိက္ခဝေ , မာရော ပါပိမာ နနု တွံ ဘိက္ခု ပဿသိ ဗြဟ္မပရိသံ ယသေန စ သိရိယာ စ ဩဘာသမာနံ ဝိရောစမာနံ ဇောတယမာနံ, ယဒိ တွံပိ မဟာဗြဟ္မုနော ဝစနံ အနတိက္ကမိတွာ ယဒေဝ တေ ဗြဟ္မာ ဝဒတိ, တံ ကရေယျာသိ, တွံပိ ဧဝမေဝ ယသေန စ သိရိယာ စ ဝိရောစေယျာသီတိ ဧဝံ ဝဒန္တော မံ ဗြဟ္မပရိသံ ဥပနေသိ ဥပသံဟရိ။ **မာ တွံ မညိတ္ထော** တိ မာ တွံ မညိ။ **မာရော တွံမသိ ပါပိမာ**တိ ပါပိမ တွံ မဟာဇနဿ မာရဏတော **မာရော** နာမ, ပါပကံ လာမကံ မဟာဇနဿ အယသံ ကရဏတော **ပါပိမာ** နာမာတိ ဇာနာမိ။

၅၀၃. **ကသိဏံ အာယုန္တိ** သကလံ အာယုံ။ **တေ ခော ဧဝံ ဇာနေယျုံ** န္တိ တေ ဧဝံ မဟန္တေန တပေါကမ္မေန သမန္နာဂတာ, တွံ ပန ပုရိမဒိဝသေ ဇာတော, ကိံ ဇာနိဿသိ, ယဿ တေ အဇ္ဇာပိ မုခေ ခီရဂန္ဓော ဝါယတီတိ ဃဋ္ဋေန္တော ဝဒတိ။ **ပထဝီ အဇ္ဈောသိဿသီ** တိ ပထဝိံ အဇ္ဈောသာယ ဂိလိတွာ ပရိနိဋ္ဌပေတွာ တဏှာမာနဒိဋ္ဌီဟိ ဂဏှိဿသိ။ **ဩပသာယိကော မေ ဘဝိဿသီ** တိ မယှံ သမီပသယော ဘဝိဿသိ, မံ ဂစ္ဆန္တံ အနုဂစ္ဆိဿသိ, ဌိတံ ဥပတိဋ္ဌိဿသိ, နိသိန္နံ ဥပနိသီဒိဿသိ, နိပန္နံ ဥပနိပဇ္ဇိဿသီတိ အတ္ထော။ **ဝတ္ထုသာယိကော**တိ မမ ဝတ္ထုသ္မိံ သယနကော။ **ယထာကာမကရဏီယော ဗာဟိတေယျော** တိ မယာ အတ္တနော ရုစိယာ ယံ ဣစ္ဆာမိ, တံ ကတ္တဗ္ဗော, ဗာဟိတွာ စ ပန ဇေဂုစ္ဆိကာဂုမ္ဗတောပိ နီစတရော လကုဏ္ဍကတရော ကာတဗ္ဗော ဘဝိဿသီတိ အတ္ထော။

ဣမိနာ ဧသ ဘဂဝန္တံ ဥပလာပေတိ တ အပသာဒေတိ တ။ **ဥပလာပေတိ** နာမ သစေ ခော တွံ, ဘိက္ခု, တဏှာဒီဟိ ပထဝိံ အဇ္ဈောသိဿသိ, ဩပသာယိကော မေ ဘဝိဿသိ, မယိ ဂစ္ဆန္တေ ဂမိဿသိ, တိဋ္ဌန္တေ ဌဿသိ, နိသိန္နေ နိသီဒိဿသိ, နိပန္နေ နိပဇ္ဇိဿသိ, အဟံ တံ သေသဇနံ ပဋိဗာဟိတွာ ဝိဿာသိကံ အဗ္ဘန္တရိကံ ကရိဿာမီတိ ဧဝံ တာဝ **ဥပလာပေတိ** နာမ။ သေသပဒေဟိ ပန **အပသာဒေတိ** နာမ။ အယဥ္ဟေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – သစေ တွံ ပထဝိံ အဇ္ဈောသိဿသိ, ဝတ္ထုသာယိကော မေ ဘဝိဿသိ, မမ ဂမနာဒီနိ အာဂမေတွာ ဂမိဿသိ တ ဌဿသိ တ နိသီဒိဿသိ တ နိပဇ္ဇိဿသိ တ, မမ ဝတ္ထုသ္မိံ မယှံ အာရက္ခံ ဂဏှိဿသိ, အဟံ ပန တံ ယထာကာမံ ကရိဿာမိ ဗာဟိတွာ စ ဇေဂုစ္ဆိကာဂုမ္ဗတောပိ လကုဏ္ဍကတရန္တိ ဧဝံ အပသာဒေတိ နာမ။ အယံ ပန ဗြဟ္မာ မာနနိဿိတော, တသ္မာ ဣဓ အပသာဒနာဝ အဓိပ္ပေတာ။ **အာပာဒီသုပိ** ဧသေဝ နယော။

အပိစ တေ အဟံ ဗြဟ္မေ တိ ဣဒါနိ ဘဂဝါ, ''အယံ ဗြဟ္မာ မာနနိဿိတော 'အဟံ ဇာနာမီ'တိ မညတိ, အတ္တနော ယသေန သမ္မတ္တော သရီရံ ဖုသိတုမ္ပိ သမတ္ထံ ကိဉ္စိ န ပဿတိ, ထောကံ နိဂ္ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ စိန္တေတွာ ဣမံ ဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ **ဂတိဉ္စ ပဇာနာမီ** တိ နိပ္ဖတ္တိဉ္စ ပဇာနာမိ။ **ဇုတိဉ္စာ** တိ အာနုဘာဝဉ္စ ပဇာနာမိ။ **ဧဝံ မဟေသက္ခော**တိ ဧဝံ မဟာယသော မဟာပရိဝါရော။

ယာဝတာ စန္ဒိမသူရိယာ ပရိဟရန္တိ တိ ယတ္တကေ ဌာနေ စန္ဒိမသူရိယာ ဝိစရန္တိ။ **ဒိသာ ဘန္တိ ဝိရောစနာ** တိ ဒိသာသု ဝိရောစမာနာ ဩဘာသန္တိ, ဒိသာ တ တေဟိ ဝိရောစမာနာ ဩဘာသန္တိ။ **တာဝ သဟဿဓာ လောကော** တိ တတ္တကေန ပမာဏေန သဟဿဓာ လောကော, ဣမိနာ စက္ကဝါဠေန သဒ္ဓိံ စက္ကဝါဠသဟဿန္တိ အတ္ထော။ **ဧတ္ထ တေ ဝတ္တတေ ဝသော**တိ ဧတ္ထ စက္ကဝါဠသဟဿေ တုယှံ ဝသော ဝတ္တတိ။ **ပရောပရဉ္စ ဇာနာသီ** တိ ဧတ္ထ စက္ကဝါဠသဟဿေ ပရောပရေ ဥစ္စနီစေ ဟီနပ္ပဏီတေ သတ္တေ ဇာနာသိ။ **အထော ရာဂဝိရာဂိနန္တိ** န ကေဝလံ, ''အယံ ဣတ္ထော အယံ ပကတိမနုဿော''တိ ပရောပရံ, ''အယံ ပန သရာဂေ အယံ ဝီတရာဂေ''တိ ဧဝံ ရာဂဝိရာဂိနမ္ပိ ဇနံ ဇာနာသိ။ **ဣတ္ထံဘာဝဉ္ညထာဘာဝ** န္တိ **ဣတ္ထံဘာဝေ** တိ ဣဒံ စက္ကဝါဠံ။ **အညထာဘာဝေ**တိ ဣတော သေသံ ဧကူနသဟဿံ။ **သတ္တာနံ အာဂတိံ ဂတိ** န္တိ ဧတ္ထ စက္ကဝါဠသဟဿေ ပဋိသန္ဓိဝသေန သတ္တာနံ အာဂတိံ, စုတိဝသေန ဂတိံ စ ဇာနာသိ။ တုယှံ ပန အတိမဟန္တောဟမသ္မီတိ သညာ ဟောတိ, သဟဿိဗြဟ္မာ နာမ တွံ, အညေသံ ပန တယာ ဥတ္တရိ ဒွိသဟဿာနံ တိသဟဿာနံ စတုသဟဿာနံ ပဉ္စသဟဿာနံ ဒသသဟဿာနံ သတသဟဿ

သာနဥ္စ ဗြဟ္မာနံ ပမာဏံ နတ္ထိ, စတုပဟတ္ထာယ ပိလောတိကာယ ပဋ္ဋပ္ပမာဏံ ကာတုံ တယမန္တော ဝိယ မဟန္တော္သမ္ပိ တိ သညံ ကရောသီတိ နိဂ္ဂဏှာတိ။

၅၀၄. ဣစ္စူပပန္နော တိ ဣဓ ပဌမဇ္ဈာနဘူမိယံ ဥပပန္နော။ **တေန တံ တ္ဝံ န ဇာနာသီ**တိ တေန ကာရဏေန တံ ကာယံ တ္ဝံ န ဇာနာသိ။ **နေဝ တေ သမသမော**တိ ဇာနိတဗ္ဗဋ္ဌာနံ ပတ္ဝာပိ တယာ သမသမော န ဟောမိ။ **အဘိညာယာ**တိ အညာယ။ **ကုတော နီစေယ္ယ** န္တိ တယာ နီစတရဘာတေ ပန မယ္ဝံ ကုတော။

ဟေဋ္ဌုပပတ္တိကော ကိရေသ ဗြဟ္မာ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတ္ဝာ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနော ကာလံ ကတွာ စတုတ္ထဇ္ဈာနဘူမိယံ ဝေဟပ္ဖလဗြဟ္မလောကေ ပဉ္စကပ္ပသတိကံ အာယုံ ဂဟေတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ဟေဋ္ဌုပပတ္တိကံ ကတ္ဝာ တတိယဇ္ဈာနံ ပဏီတံ ဘာဝေတွာ သုဘကိဏှဗြဟ္မလောကေ စတုသဋ္ဌိကပ္ပံ အာယုံ ဂဟေတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တတ္ထ ဒုတိယဇ္ဈာနံ ဘာဝေတွာ အာဘဿရေသု အဋ္ဌကပ္ပံ အာယုံ ဂဟေတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တတ္ထ ပဌမဇ္ဈာနံ ဘာဝေတွာ ပဌမဇ္ဈာနဘူမိယံ ကပ္ပာယုကော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, သော ပဌမကာလေ အတ္တနာ ကတကမ္မဉ္စ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနဉ္စ အညာသိ, ကာလေ ပန ဂစ္ဆန္တေ ဥဘယံ ပမုဿိတွာ သဿတဒိဋ္ဌိံ ဥပ္ပာဒေသိ။ တေန နံ ဘဂဝ, ''တေန တံ တ္ဝံ န ဇာနာသိ။ပေ.။ ကုတော နီစေယျ''န္တိ အာဟ။

အထ ဗြဟ္မာ စိန္တေသိ – ''သမဏော ဂေါတမော မယှံ အာယုဉ္စ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနဉ္စ ပုဗ္ဗေကတကမ္မဉ္စ ဇာနာတိ, ဟန္ဒ နံ ပုဗ္ဗေ ကတကမ္မံ ပုစ္ဆာမီ''တိ သတ္ထာရံ အတ္တနော ပုဗ္ဗေကတကမ္မံ ပုစ္ဆိ။ သတ္ထာ ကထေသိ။

ပုဗ္ဗေ ကိရေသ ကုလဃရေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ကာမေသု အာဒီနဝံ ဒိသွာ, ''ဇာတိဇရာဗျာဓိမရဏဿ အန္တံ ကရိဿာမီ''တိ နိက္ခမ္မ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ အဘိညာပာဒကဇ္ဈာနလာဘီ ဟုတွာ ဂင်္ဂါတီရေ ပဏ္ဏသာလံ ကာရေတွာ ဈာနရတိယာ ဝီတိနာမေတိ။ တဒာ စ ကာလေန ကာလံ သတ္ထဝါဟာ ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ မရုကန္တာရံ ပဋိပဇ္ဇန္တိ။ မရုကန္တာရေ ပန ဒိဝါ န သက္ကာ ဂန္တုံ, ရတ္တိံ ဂမနံ ဟောတိ။ အထ ပုရိမသကဋဿ အဂ္ဂယုဂေ ယုတ္တဗလိဗဒ္ဒာ ဂစ္ဆန္တာ နိဝတ္တိတွာ အာဂတမဂ္ဂါဘိမုခာဝ အဟေသုံ။ ဧဝံ သဗ္ဗသကဋာနိ တထေဝ နိဝတ္တိတွာ အရုဏေ ဥဂ္ဂတေ နိဝတ္တိတဘာဝံ ဇာနိံသု။ တေသဉ္စ တဒါ ကန္တာရံ အတိက္ကမနဒိဝသော အဟောသိ။ သဗ္ဗံ အရုဒကံ ပရိက္ခီဏံ, တသ္မာ, ''နတ္ထိ အနိ အမှာကံ ဇီဝိတ''န္တိ စိန္တေတွာ ဂေါဏေ စက္ကေသု ဗန္ဓိတွာ မနုဿာ သကဋပစ္ဆာယာယံ ပဝိသိတွာ နိပဇ္ဇိံသု ။ တာပသောပိ ကာလဿေဝ ပဏ္ဏသာလတော နိက္ခမိတွာ ပဏ္ဏသာလဒွါရေ နိသိန္နော ဂင်္ဂံ ဩလောကယမာနော အဒ္ဒသ ဂင်္ဂံ မဟတာ ဥဒကောဃေန ဝုယှမာနံ ပဝတ္တိတ မဏိက္ခန္ဓံ ဝိယ အာဂစ္ဆန္တိံ။ ဒိသွာ စိန္တေသိ – ''အတ္ထိ နု ခော ဣမသ္မိံ လောကေ ဧဝရူပဿ မဓုရောဒကဿ အလာဘေန ကိလိဿမာနာ သတ္တာ''တိ။ သော ဧဝံ အာဝဇ္ဇန္တော မရုကန္တာရေ တံ သတ္ထံ ဒိသွာ, ''ဣမေ သတ္တာ မာ နဿန္တု''တိ, ''ဣတော မဟာ ဥဒကက္ခန္ဓော ဆိဇ္ဇိတွာ မရုကန္တာရေ သတ္ထာဘိမုခော ဂစ္ဆတူ''တိ အဘိညာစိတ္တေန အဓိဋ္ဌာသိ။ သဟစိတ္တုပ္ပာဒေန မာတိကာရုဠှံ ဝိယ ဥဒကံ တတ္ထ အဂမာသိ။ မနုဿာ ဥဒကသဒ္ဒေန ဝုဋ္ဌာယ ဥဒကံ ဒိသွာ ဟတ္ထတုဋ္ဌာ နှာယိတွာ ပိဝိတွာ ဂောဏေပိ ပာယေတွာ သောတ္ထိနာ ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနံ အဂမံသု။ သတ္ထာ တံ ဗြဟ္မုနော ပုဗ္ဗကမ္မံ ဒဿေန္တော –

''ယံ တ္ဝံ အပာယယေသိ ဗဟူ မနုဿေ၊
ပိပာသိတေ ဃမ္မနိ သမ္ပရေတေ။
တံ တေ ပုရာဏံ ဝတသီလဝတ္တံ၊
သုတ္တပ္ပဗုဒ္ဓောဝ အနုဿရာမီ''တိ။ (ဇာ. ၁.၇.၇၁) –

ဣမံ ကထမာဟ။

အပရသ္မိံ သမယေ တာပသော ဂင်္ဂါတီရေ ပဏ္ဏသာလံ မာပေတွာ အာရညကံ ကမံ နိဿာယ ဝသတိ။ တေန စ သမယေန စောရာ တံ ကမံ ပဟရိတွာ ဟတ္ထသာရံ ဂဟေတွာ ကဝိယော စ ကရမရေ စ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ ကတောပိ သုနခါပိ မနုဿာပိ မဟာဝိရဝံ ဝိရဝန္တိ။ တာပသော တံ သဒ္ဒံ သုတွာ ''ကိံ နု ခော တေ''န္တိ အာဝဇ္ဇန္တော, ''မနုဿ

သာနံ ဘယံ ဥပ္ပန္န”န္တိ ဥတ္တတ, “မယိ ပသ္သန္တေ ကွမေ သတ္တာ မာ နဿန္တု”တိ အဘိညာဟဒကဗ္ဗျာနံ သမာပ ဇ္ဇိတွတ ဝုဋ္ဌာယ အဘိညာစိတ္တေန စောရာနံ ပဋိပထေ စတုရင်္ဂိနိသေနံ မာပေသိ ကမ္မသဇ္ဇံ အာဂစ္ဆန္တိံ။ စောရာ ဒိသွ တ, “ရာဇာ”တိ တေ မညမာနာ ဝိလောပံ ဆဍ္ဍေတွတ ပက္ကမိံသု။ တာပသော “ယံ ယဿ သန္တကံ, တံ တဿေဝ ဟောတူ”တိ အဓိဋ္ဌာသိ, တံ တထေဝ အဟောသိ။ မဟာဇနော သောတ္ထိဘာဝံ ဟာပုဏိ။ သတ္ထာ ကွဒမ္ပိ တဿ ပုဗ္ဗက မ္မံ ဒဿေန္တော –

> “ယံ ဓောကိုလသ္မိံ ဇနံ ဂဟီတံ၊
> အမောစယီ ဂယှကာက နီယမာနံ။
> တံ တေ ပုရာဏံ ဝတသီလဝတ္တံ၊
> သုတ္တပ္ပဗုဒ္ဓေဝ အနုဿရာမီ”တိ။ (ဇာ. ၁.၇.၇၂) –

ကွမံ ကထမာဟ။ တတ္ထ **ဓောကိုလသ္မိံ** န္တိ ဂင်္ဂာတီရေ။

ပုန ကေသ္မိံ သမယေ ဥပရိဂင်္ဂာတသိကံ ကုလံ ဟေဋ္ဌာဂင်္ဂာတသိကေန ကုလေန သဒ္ဓိံ မိတ္တသန္ထဝံ ကတွတ နာဝာသင်္ဃာဋံ ဗန္ဓိတွတ ဗဟုံ ခာဒနီယဘောဇနီယဉ္စေဝ ဂန္ဓမာလာဒီနိ စ အာရောပေတွတ ဂင်္ဂာသောတေန အာဂစ္ဆတိ။ မနုဿာ ခါဒမာနာ ဘုဥ္ဇမာနာ နစ္စန္တာ ကယန္တာ ဒေဝဝိမာနေန ဂစ္ဆန္တာ ဝိယ ဗလဝသောမနဿာ အဟေသုံ။ ဂင် ဂေယျကော နာဂေ ဒိသွတ ကုပိတော, “ကွမေ မယိ သညမ္ပိ န ကရောန္တိ, ကွအနိ နေ သမုဒ္ဒမေဝ ဟပေဿာမီ”တိ မဟန္တံ အတ္တဘာဝံ မာပေတွတ ဥဒကံ ဒွိဓာ ဘိန္ဒိတွတ ဥဋ္ဌာယ ဖဏံ ကတွတ သုဿုကာရံ ကရောန္တော အဋ္ဌာသိ။ မဟာဇနော ဒိသွတ ဘီတော ဝိဿရမကာသိ။ တာပသော ပဏ္ဏသာလာယ နိသိန္နော သုတွတ, “ကွမေ ကယန္တာ နစ္စန္တာ သောမနဿဇာတာ အာဂစ္ဆန္တိ, ကွအနိ ပန ဘယရဝံ ရဝိံသု, ကိံ နု ခော”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော နာဂရာဇံ ဒိသွတ, “မယိ ပသ္သန္တေ ကွမေ သတ္တာ မာ နဿန္တု”တိ အဘိညာဟဒကဗ္ဗျာနံ သမာပဇ္ဇိတွတ အတ္တဘာဝံ ဝိဇဟိတွတ သု ပဏ္ဏဝဏ္ဏံ မာပေတွတ နာဂရာဇဿ ဒဿေသိ။ နာဂရာဇာ ဘီတော ဖဏံ သံဟရိတွတ ဥဒကံ ပဝိဋ္ဌော။ မဟာဇနော သောတ္ထိဘာဝံ ဟာပုဏိ။ သတ္ထာ ကွဒမ္ပိ တဿ ပုဗ္ဗကမ္မံ ဒဿေန္တော –

> “ဂင်္ဂာယ သောတသ္မိံ ဂဟီတနာဝံ၊
> လုဒ္ဒေန နာဂေန မနုဿကပ္ပါ။
> အမောစယိတ္ထ ဗလသာ ပသယှဟ၊
> တံ တေ ပုရာဏံ ဝတသီလဝတ္တံ။
> သုတ္တပ္ပဗုဒ္ဓေဝ အနုဿရာမီ”တိ။ (ဇာ. ၁.၇.၇၃) –

ကွမံ ကထမာဟ။

အပရသ္မိံ သမယေ သေ ကွသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွတ **ကေသဝေ** နာမ တာပသော အဟောသိ။ တေန သမယေန အမှ ဟာကံ ဗောဓိသတ္တော **ကပ္ပော** နာမ မာဏဝေ ကေသဝဿ ဗဒ္ဓစရော အန္တေဝာသိကော ဟုတွတ အာစရိယဿ ကိံကာရပဋိဿာဝီ မနာပစာရီ ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နော အတ္ထစရော အဟောသိ။ ကေသဝေ တံ ဝိနာ ဝတ္တိတုံ နာသက္ခိ, တံ နိဿ္ သာယေဝ ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ။ သတ္ထာ ကွဒမ္ပိ တဿ ပုဗ္ဗကမ္မံ ဒဿေန္တော –

> “ကပ္ပော စ တေ ဗဒ္ဓစရော အဟောသိ၊
> သမ္ဗုဒ္ဓိမန္တံ ဝတိနံ အမညိ။
> တံ တေ ပုရာဏံ ဝတသီလဝတ္တံ၊
> သုတ္တပ္ပဗုဒ္ဓေဝ အနုဿရာမီ”တိ။ (ဇာ. ၁.၇.၇၄) –

ကွမံ ကထမာဟ။

ဧဝံ ဗြဟ္မုနော နာနတ္တဘာဝေသု ကတကမ္မံ သတ္ထာ ပကာသေသိ။ သတ္ထုရိ ကထေန္တေယေဝ ဗြဟ္မာ သလ္လက္ခေသိ, ဒီပသဟဿေ ဥဇ္ဇလိတေ ရူပာနိ ဝိယ သဗ္ဗကမ္မာနိဿ ပာကဋာနိ အဟေသုံ။ သော ပသန္နစိတ္တော ဣမံ ကထမာဟ –

> ''အဒ္ဓာ ပဇာနာသိ မမေတမာယုံ၊
> အညမ္ပိ ဇာနာသိ တထာ ဟိ ဗုဒ္ဓေါ။
> တထာ ဟိ တာယံ ဇလိတာနုဘာဝေါ၊
> ဩဘာသယံ တိဋ္ဌတိ ဗြဟ္မလောက''န္တိ။ (ဇာ. ၁.၇.၇၅)။

အထဿ ဘဂဝါ ဥတ္တရိ အသမသမတံ ပကာသေန္တော **ပထဝိံ ခေါ အဟံ ဗြဟ္မေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပထဝိယာ ပထဝတ္တေန အနနုဘူတန္တိ** ပထဝိယာ ပထဝိသဘာဝေန အနနုဘူတံ အပ္ပတ္တံ။ ကိံ ပန တန္တိ? နိဗ္ဗာနံ။ တဉှိ သဗ္ဗသ္မာ သင်္ခတာ နိဿဋတ္တာ ပထဝိသဘာဝေန အပ္ပတ္တံ နာမ။ **တဒဘိညာယာ**တိ တံ နိဗ္ဗာနံ ဇာနိတွာ သစ္ဆိကတွာ။ **ပထဝိံ နာပဟောသိ**န္တိ ပထဝိံ တဏှာဒိဋ္ဌိမာနကဟေဟိ န ဂဏှိံ။ **အာပဟဒီသုပိ** ဧသေဝ နယော။ ဝိတ္ထာရော ပန မူလပရိယာယေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

သစေ ခေါ တေ, မာရိသ, သဗ္ဗဿ သဗ္ဗတ္တေနာ တိ ဣဒမေဝ ဗြဟ္မာ အတ္တနော တဒိတာယ သဗ္ဗန္တိ အက္ခရံ နိဒ္ဒိသိတွာ အက္ခရေ ဒောသံ ဂဏှာတော အာဟ။ သတ္ထာ ပန သက္ကာယံ သန္ဓာယ ''သဗ္ဗ''န္တိ ဝဒတိ, ဗြဟ္မာ သဗ္ဗသဗ္ဗံ သန္ဓာယ။ တွံ ''သဗ္ဗ''န္တိ ဝဒသိ, ''သဗ္ဗဿ သဗ္ဗတ္တေန အနနုဘူတ''န္တိ ဝဒသိ, ယဒိ သဗ္ဗံ အနနုဘူတံ နတ္ထိ, အထဿ အနနုဘူတံ အတ္ထိ။ **မာ ဟေဝ တေ ရိတ္တကမေဝ အဟောသိ တုစ္ဆကမေဝ အဟောသီ** တိ တုယှံ ဝစနံ ရိတ္တကံ မာ ဟောတု, တုစ္ဆကံ မာ ဟောတူတိ သတ္ထာရံ မုသာဝါဒေန နိဂ္ဂဏှာတိ။

သတ္ထာ ပန တေသ္မာ ဗြဟ္မုနာ သတဂုဏေန သဟဿဂုဏေန သတသဟဿဂုဏေန တဒိတရော, တသ္မာ အဟံ သဗ္ဗဉ္စ ဝက္ခာမိ, အနနုဘူတဉ္စ ဝက္ခာမိ, သုဏာဟိ မေတိ တဿ တဒမဒ္ဒနတ္ထံ ကာရဏံ အာဟရန္တော **ဝိညာဏ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝိညာဏ**န္တိ ဝိဇာနိတဗ္ဗံ။ **အနိဒဿန**န္တိ စက္ခုဝိညာဏဿ အာပာထံ အနုပဂမနတော အနိဒဿနံ နာမ, ပဒဒွယေနပိ နိဗ္ဗာနမေဝ ဝုတ္တံ။ **အနန္တ**န္တိ တယိဒံ ဥပ္ပာဒဝယအန္တရဟိတတ္တာ အနန္တံ နာမ။ ဝုတ္တမ္ပိ ဟေတံ –

> ''အန္တဝန္တာနိ ဘူတာနိ၊ အသမ္ဘူတံ အနန္တကံ။
> ဘူတေ အန္တာနိ ဒိဿန္တိ၊ ဘူတေ အန္တာ ပကာသိတာ''တိ။

သဗ္ဗတောပဘန္တိ သဗ္ဗသော ပဘာသမ္ပန္နံ။ နိဗ္ဗာနတော ဟိ အညော ဓမ္မော သပဘတရော ဝါ ဇောတိဝန္တတရော ဝါ ပရိသုဒ္ဓတရော ဝါ ပဏ္ဍရတရော ဝါ နတ္ထိ။ သဗ္ဗတော ဝါ တထာ ပဘူတမေဝ, န ကတ္ထစိ နတ္ထီတိ သဗ္ဗတောပဘံ။ ပုရတ္ထိမဒိသာဒီသု ဟိ အသုကဒိသာယ နာမ နိဗ္ဗာနံ နတ္ထီတိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ အထ ဝါ **ပဘ**န္တိ တိတ္ထဿ နာမံ, သဗ္ဗတော ပဘမဿာတိ **သဗ္ဗတောပဘံ**။ နိဗ္ဗာနဿ ကိရ ယထာ မဟာသမုဒ္ဒဿ ယတော ယတော ဩတရိတုကာမာ ဟောန္တိ, တံ တဒေဝ တိတ္ထံ, အတိတ္ထံ နာမ နတ္ထိ။ ဧဝမေဝံ အဋ္ဌတိံသာယ ကမ္မဋ္ဌာနေသု ယေန ယေန မုခေန နိဗ္ဗာနံ ဩတရိတုကာမာ ဟောန္တိ, တံ တဒေဝ တိတ္ထံ။ နိဗ္ဗာနဿ အတိတ္ထံ နာမ ကမ္မဋ္ဌာနံ နတ္ထိ။ တေန ဝုတ္တံ **သဗ္ဗတောပဘ**န္တိ။ တံ ပထဝိယာ ပထဝတ္တေနာတိ တံ နိဗ္ဗာနံ ပထဝိယာ ပထဝိသဘာဝေန တတော ပရေသံ အာပာဒီနံ အာပာဒိသဘာဝေန စ အနနုဘူတံ။ ဣတိ ယံ တုမှာဒိသာနံ ဝိသယဘူတံ သဗ္ဗတေဘူမကဓမ္မဇာတံ တဿ သဗ္ဗတ္တေန တံ ဝိညာဏံ အနိဒဿနံ အနန္တံ သဗ္ဗတောပဘံ အနနုဘူတန္တိ တဒံ ပတိဋ္ဌပေသိ။

တတော ဗြဟ္မာ ဂဟိတဂဟိတံ သတ္ထာရာ ဝိဿဇ္ဇာပိတော ကိဉ္စိ ဂဟေတဗ္ဗံ အဒိသွာ လဋ္ဌိတကံ ကာတုကာမော **ဟန္ဒ စရဟိ တေ, မာရိသ, အန္တရဓာယာမီ** တိ အာဟ။ တတ္ထ **အန္တရဓာယာမီ** တိ အဒိဿမာနကပာဋိဟာရိယံ ကရောမီတိ အာဟ။ **သစေ ဝိသဟသီ**တိ ယဒိ သက္ကောသိ မယှံ အန္တရဓာယိတုံ, အန္တရဓာယသိ, ပာဋိဟာရိယံ ကရောဟီတိ။ **နေဝသ္သု မေ သက္ကောတိ အန္တရဓာယိတု** န္တိ မယှံ အန္တရဓာယိတုံ နေဝ သက္ကောတိ။ ကိံ ပနေသ ကာတုကာမော အဟောသီတိ? မူလပဋိသန္ဓိံ ဂန္တုကာမော အဟောသိ။ ဗြဟ္မာနဉှိ မူလပဋိသန္ဓိကအတ္တဘာဝေ သုခု

မော, အညေသံ အနာဟထော, အဘိသင္ခတကာယေနေ၀ တိဋ္ဌန္တိ။ သတ္ထာ တဿ မူလပဋိသန္ဓိံ ဂဏ္ဍံ န အအာသိ။ မူလပဋိသန္ဓိံ တ အဂန္တွာပိ ယေန တမေန အတ္တာနံ အန္တရဓာပေတွာ အဒိဿမာနကော ဘဝေယျ, သတ္ထာ တံ တမံ ဝိနောဒေသိ, တသ္မာ အန္တရဓာယိတုံ နာသက္ခိ။ သော အသက္ကောန္တော ဝိမာနေ နိလီယတိ, ကပ္ပရုက္ခေ နိလီယတိ, ဥက္ကုဋိကော နိသီဒတိ။ ဗ္ရဟ္မဂဏော ကေဠိမကာသိ – “ဧသ ခော ဗကော ဗ္ရဟ္မာ ဝိမာနေ နိလီယတိ, ကပ္ပရုက္ခေ နိလီယတိ, ဥက္ကုဋိကော နိသီဒတိ, ဗ္ရဟ္မေ တွံ အန္တရဟိတောမ္ဟီ”တိ သညံ ဥပ္ပာဒေသိ နာမာတိ။ သော ဗ္ရဟ္မဂဏေန ဥပ္ပဏ္ဍိတော မင်္ကု အဟောသိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အဟံ, ဘိက္ခဝေ တိ, ဘိက္ခဝေ, ဧတေန ဗ္ရဟ္မုနာ, “ဟန္ဒ စရဟိ တေ, မာရိသ, အန္တရဓာယာမီ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တေ တံ အန္တရဓာယိတုံ အသက္ကောန္တံ ဒိသွာ အဟံ ဧတဒဝေါစံ။ **ကထံ ကထမဘာသိန္တိ** ကသ္မာ ဘဂဝတာ ကထမဘာသီတိ? သမဏဿ ဂေါတမဿ ဣမသ္မိံ ဌာနေ အတ္ထိဘာဝေ တ နတ္ထိဘာဝေ တ ကထံ သက္ကာ ဇာနိတုန္တိ ဧဝံ ဗ္ရဟ္မဂဏဿ ဝစနောကာသော မာ ဟောတူတိ အန္တရဟိတောဝ ကထမဘာသိ။

တတ္ထ **ဘဝေဝါဟံ ဘယံ ဒိသွာ**တိ အဟံ ဘဝေ ဘယံ ဒိသွာယေဝ။ **ဘဝဉ္စ ဝိဘဝေသိန**န္တိ ဣမဉ္စ ကာမဘဝါဒိ တိဝိဓမ္ပိ သတ္တဘဝံ ဝိဘဝေသိနံ ဝိဘဝံ ဂဝေသမာနံ ပရိယေသမာနမ္ပိ ပုနပ္ပုနံ ဘဝေယေဝ ဒိသွာ။ **ဘဝံ နာဘိဝဒိ**န္တိ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန ကိဉ္စိ ဘဝံ န အဘိဝဒိံ, န ဂဝေသိန္တိ အတ္ထော။ **နန္ဒိဉ္စ န ဥပါဒိယိ**န္တိ ဘဝတဏှံ န ဥပဂစ္ဆိံ, န အဂ္ဂဟေသိန္တိ အတ္ထော။ ဣတိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ပကာသေန္တော သတ္ထာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ဒေသနာနုသာရေန ဉာဏံ ပေသေတွာ ဒသမတ္တာနိ ဗ္ရဟ္မသဟဿာနိ မဂ္ဂဖလာမတပါနံ ပိဝိံသု။

အစ္ဆရိယဗ္ဘုတစိတ္တဇာတာ တိ အစ္ဆရိယဇာတာ အဗ္ဘုတဇာတာ တုဋ္ဌိဇာတာ စ အဟေသုံ။ **သမူလံ ဘဝံ ဥဒဗ္ဗဟီ**တိ ဗောဓိမဏ္ဍေ အတ္တနော တာယ တာယ ဒေသနာယ အညေသမ္ပိ ဗဟူနံ ဒေဝမနုဿာနံ သမူလကံ ဘဝံ ဥဒဗ္ဗဟိ, ဥဒ္ဓရိ ဥပ္ပာဋေသီတိ အတ္ထော။

၅၀၅. တသ္မိံ ပန သမယေ မာရော ပါပိမာ ကောဓာဘိဘူတော ဟုတွာ, “မယိ ဝိစရန္တေယေဝ သမဏေန ဂေါတမေန ဓမ္မကထံ ကထေတွာ ဒသမတ္တာနိ ဗ္ရဟ္မသဟဿာနိ မမ ဝသံ အတိဝတ္တိတာနီ”တိ ကောဓာဘိဘူတတာယ အညတရဿ ဗ္ရဟ္မပါရိသဇ္ဇဿ သရီရေ အဓိမုစ္စိ, တံ ဒဿေတုံ **အထ ခေါ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သစေ တွံ ဧဝံ အနုဗုဒ္ဓေါ**တိ သစေ တွံ ဧဝံ အတ္တနာဝ စတ္တာရိ သစ္စာနိ အနုဗုဒ္ဓေါ။ **မာ သာဝကေ ဥပနေသီ**တိ ဂိဟိသာဝကေ တ ပဗ္ဗဇိတသာဝကေ တ တံ ဓမ္မံ မာ ဥပနယသိ။ **ဟီနေ ကာယေ ပတိဋ္ဌိတာ** တိ စတူသု အပါယေသု ပတိဋ္ဌိတာ။ **ပဏီတေ ကာယေ ပတိဋ္ဌိတာ**တိ ဗ္ရဟ္မလောကေ ပတိဋ္ဌိတာ။ ဣဒံ ကေ သန္ဓာယ ဝဒတိ? ဗာဟိရပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတေ တာပသပရိဗ္ဗာဇကေ။ အနုပ္ပန္နေ ဟိ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလပုတ္တာ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ကသိဏံ ကိဉ္စိ အဝိစာရေတွာ ကေ စရာ ဟုတွာ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဗ္ရဟ္မလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိံသု, တေ သန္ဓာယ ဧဝမာဟ။ **အနက္ခာတံ ကုသလဉ္ဟိ မာရိသာ**တိ ပရေသံ အနက္ခာတံ အနောဝဒနံ ဓမ္မကထာယ အကထနံ ကုသလံ သေဋ္ဌံ သေယျော။ **မာ ပရံ ဩဝဒါဟီ**တိ ကာလေန မနုဿလောကံ, ကာလေန ဒေဝလောကံ, ကာလေန ဗ္ရဟ္မလောကံ, ကာလေန နာဂလောကံ အာဟိဏ္ဍန္တော မာ ဝိစရိ, ဧကသ္မိံ ဌာနေ နိသိန္နော စျာနမဂ္ဂဖလသုခေန ဝီတိနာမေဟီတိ။ **အနာလပနတာယာ**တိ အနုလ္လပနတာယ။ **ဗ္ရဟ္မုနော စ အဘိနိမန္တနတာယာ** တိ ဗကဗ္ရဟ္မုနော စ ဣဒဉ္ဟိ, မာရိသ, နိစ္စန္တိအာဒိနာ နယေန သဟ ကာယေန ဗ္ရဟ္မဋ္ဌာနေန နိမန္တနဝစနေန။ **တသ္မာ** တိ ဧတေန ကာရဏေန။ **ဣမဿ ဝေယျာကရဏဿ ဗ္ရဟ္မနိမန္တနိကံ**တွေ၀၀ အဓိဝစနံ သင်္ခါ သမညာ ပညတ္တိ ဇာတာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

ဗ္ရဟ္မနိမန္တနိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. မာရတဇ္ဇနီယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၀၆. ဧဝံ မေ သုတန္တိ မာရတဇ္ဇနီယသုတ္တံ။ တတ္ထ **ကောဋ္ဌမနုပဝိဋ္ဌော** တိ ကုစ္ဆိံ ပဝိသိတွာ အန္တာနံ အန္တော အနုပဝိဋ္ဌော, ပက္ကာသယဋ္ဌာနေ နိသိန္နော။ **ဂရုဂရော ဝိယာ**တိ ဂရုကဂရုကော ဝိယ ထဒ္ဓော ဟာသာဏပုဉ္ဇသဒိ

သော။ **မာသာစိတံ မညေ**တိ မာသဘတ္တံ ဘုတ္တသ္သ ကုစ္ဆိ ဝိယ မာသပူရိတပသိဗ္ဗကော ဝိယ စာ တိ အတ္ထော။ **ဝိဟာရံ ပဝိသိတ္ဝာ**တိ သစေ အာဟာရအေသေန ဧသ ဂရုဘာဝေ, အဇ္ဈောကာသေ စင်္ကမိတုံ န သပ္ပာ ယန္တိ စင်္ကမာ ဩရောဟိတ္ဝာ ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသိတ္ဝာ ပကတိပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ **ပစ္စတ္တံ ယောနိသော မနသာကာသီ**တိ, ''ကိံ နု ခော ဧတ''န္တိ အာဝဇ္ဇမာနော အတ္တနောယေဝ ဥပာယေန မနသိ အကာသိ။ သစေ ပန ထေရော အတ္တနော သီလံ အာဝဇ္ဇေတ္ဝာ, ''ယံ ဟိယျော တ ပရေ တ ပရသုဝေ တ ပရိဘုတ္တံ အဝိပက္ကမတ္ထိ, အညော တ ကောစိ ဝိသဘာဂအေသော, သဗ္ဗံ ဇီရတု ဖာသုကံ ဟောတူ''တိ ဟတ္ထေန ကုစ္ဆိံ ပရာမသိဿ, မာရော ဟာပိမာ ဝိလီယိ တွာ အဂမိဿ။ ထေရော ပန တထာ အကတ္ဝာ ယောနိသော မနသိ အကာသိ။ **မာ တထာဂတံ ဝိဟေသေသီ**တိ ယထာ ဟိ ပုတ္တေသု ဝိဟေသိတေသု မာတာပိတရော ဝိဟေသိတာဝ ဟောန္တိ, သဒ္ဓိဝိဟာရိကအန္တေဝါသိကေသု ဝိဟေသိ တေသု အာစရိယုပဇ္ဈာယာ ဝိဟေသိတာဝ, ဇနပဒေ ဝိဟေသိတေ ရာဇာ ဝိဟေသိတောဝ ဟောတိ, ဧဝံ တထာဂတသာဝကေ ဝိဟေသိတေ တထာဂတော ဝိဟေသိတောဝ ဟောတိ။ တေနာဟ – ''မာ တထာဂတံ ဝိဟေသေသီ''တိ။

ပစ္စဂ္ဂဠေ အဋ္ဌာသီ တိ ပတိအဂ္ဂဠေဝ အဋ္ဌာသိ။ **အဂ္ဂဠံ** ဝုစ္စတိ ကဝာဋံ, မုခေန ဥဂ္ဂန္တွာ ပဏ္ဏသာလတော နိက္ခမိတ္ဝာ ဗဟိပဏ္ဏသာလာယ ကဝာဋံ နိဿာယ အဋ္ဌာသီတိ အတ္ထော။

၅၀၇. **ဘူတပုဗ္ဗာဟံ ပာပိမာ** တိ ကသ္မာ ဣဒံ ဒေသနံ အာရဘိ? ထေရော ကိရ စိန္တေသိ – ''အာကာသဋ္ဌကဒေဝ တာနံ တာဝ မနုဿဂန္ဓော ယောဇနသတေ ဌိတာနံ အာဗာဓံ ကရောတိ။ ဝုတ္တမ္ပိဟေတံ – 'ယောဇနသတံ ခော ရာဇည မနု ဿဂန္ဓော ဒေဝေ ဥဗ္ဗာဓတီ'တိ (ဒီ. နိ. ၂.၄၁၅)။ အယံ ပန မာရော နာဂရိကော ပရိစောက္ခော မဟေသက္ခော အာနုဘာဝ သမ္ပန္နော ဒေဝရာဇာ သမာနော မမ ကုစ္ဆိယံ ပဝိသိတ္ဝာ အန္တာနံ အန္တော ပက္ကာသယောကာသေ နိသိန္နော အတိဝိယ ပဒုဋ္ဌော ဘဝိဿတိ။ ဧဝရူပံ နာမ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိကူလံ ဩကာသံ ပဝိသိတ္ဝာ နိသီဒိတုံ သက္ကောန္တဿ ကိမညံ အကရ ဏီယံ ဘဝိဿတိ, ကိံ အညံ လဇ္ဇိဿတိ, တ္ဝံ မမ ဉာတိကောတိ ပန ဝုတ္တေ မုဒုဘာဝံ အနာပဇ္ဇမာနော နာမ နတ္ထိ, ဟ န္ဒဿ ဉာတိကောဋိံ ပဋိဝိဇ္ဈိတ္ဝာ မုဒုကေနေဝ နံ ဥပာယေန ဝိဿဇ္ဇေဿာမီ''တိ စိန္တေတ္ဝာ ဣမံ ဒေသနမာရဘိ။

သော မေ တ္ဝံ ဘာဂိနေယျော ဟောသီ တိ သော တ္ဝံ တသ္မိံ ကာလေ မယှံ ဘာဂိနေယျော ဟောသိ။ ဣဒံ ပ ဝေဏိဝသေန ဝုတ္တံ။ ဒေဝလောကသ္မိံ ပန မာရဿ ပိတု ဝံသော ပိတာမဟဿ ဝံသော ရဇ္ဇံ ကရောန္တော နာမ နတ္ထိ, ပုညဝသေန ဒေဝလောကေ ဒေဝရာဇာ ဟုတ္ဝာ နိဗ္ဗတ္တော, ယာဝတာယုကံ ဌတ္ဝာ စဝတိ။ အညော ဧကော အတ္တနာ က တေန ကမ္မေန တသ္မိံ ဌာနေ အဓိပတိ ဟုတ္ဝာ နိဗ္ဗတ္တတိ။ ဣတိ အယံ မာရောပိ တဒါ တတော စဝိတ္ဝာ ပုန ကုသလံ ကတ္ဝာ ဣမသ္မိံ ကာလေ တသ္မိံ အဓိပတိဋ္ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဝိဓုရောတိ ဝိဂတဓုရော, အညေဟိ သဒ္ဓိံ အသဒိသောတိ အတ္ထော။ **အပ္ပကသိရေနာ**တိ အပ္ပဒုက္ခေန။ **ပသုပာလကာ** တိ အဇေဠကပာလကာ။ **ပထာဝိနော**တိ မဂ္ဂပဋိပန္နာ။ **ကာယေ ဥပစိနိတ္ဝာ**တိ သမန္တတော စိတကံ ဗန္ဓိတ္ဝာ။ **အဂ္ဂိံ ဒ တ္ဝာ ပက္ကမိံသူ**တိ ဇေတ္တကေန သရီရံ ပရိယာဒာနံ ဂမိဿတီတိ စိတကဿ ပမာဏံ သလ္လက္ခေတ္ဝာ စတူသု ဒိသာ သု အဂ္ဂိံ ဒတ္ဝာ ပက္ကမိံသု။ စိတကော ပဒီပသိခာ ဝိယ ပဇ္ဇလိ, ထေရဿ ဥဒကလေဏံ ပဝိသိတ္ဝာ နိသိန္နကာလော ဝိယ အဟောသိ။ **စီဝရာနိ ပပ္ဖောဋေတ္ဝာ** တိ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ ဝိဂတဓူမေ ကိံသုကဝဏ္ဏေ အင်္ဂါရေ မဒ္ဒမာ နော စီဝရာနိ ဝိဓုနိတ္ဝာ။ သရီရေ ပနဿ ဥသုမမတ္တမ္ပိ နာဟောသိ, စီဝရေသု အံသုမတ္တမ္ပိ နဇ္ဈာယိ, သမာပတ္တိ ဖလံ နာမေတံ။

၅၀၈. **အက္ကောသထ** တိ ဒသဟိ အက္ကောသဝတ္ထူဟိ အက္ကောသထ။ **ပရိဘာသထ**ာတိ တဇ္ဇေထ ပရိဘာသထ။ **ရောသေထာ**တိ ဃဋ္ဋေထ။ **ဝိဟေသေထာ**တိ ဒုက္ခာပေထ။ သဗ္ဗမေတံ တဇ္ဇေထ ဃဋ္ဋနဿေဝ အဓိဝစနံ။ **ယထာ တံ ဒူသီ မာရော**တိ ယထာ ဧတေသံ ဒူသီ မာရော။ **လဘေထ ဩတာရ**န္တိ လဘေထ ဆိဒ္ဒံ, ကိလေသုပ္ပတ္တိယာ အာရမ္မဏံ ပစ္စ ယံ လဘေယျာတိ အတ္ထော။ **မုဏ္ဍကာ** တိအာဒီသု မုဏ္ဍေ မုဏ္ဍာတိ သမဏေ စ သမဏာတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋေယျ, ဣမေ ပန ဟီဠေန္တာ မုဏ္ဍကာ သမဏကာတိ အာဟံသု။ **ဣဗ္ဘာ** တိ ဂဟပတိကာ။ **ကိဏှာ**တိ ကဏှာ, ကာဠကာတိ အတ္ထော။ **ဗန္ဓုပါဒါပစ္စာ** တိ ဧတ္ထ **ဗန္ဓု** တိ ဗ္ရဟ္မာ အဓိပ္ပေတော ။ တဥ္ဟိ ဗ္ရာဟ္မဏာ ပိတာမဟောတိ ဝေါဟရန္ တိ။ ဟာအနံ အပစ္စာ **ပါဒါပစ္စာ,** ဗ္ရဟ္မုနော ပိဋ္ဌိပါဒတော ဇာတာတိ အဓိပ္ပာယော။ တေသံ ကိရ အယံ လဒ္ဓိ – ''ဗ္ရာ

ဟမ္မဏာ ဗ္ရဟ္မုနော မုခတော နိက္ခန္တာ, ခတ္တိယာ ဥရတော, ဝေဿာ နာဘိတော, သုဒ္ဒာ ဇာဏုတော, သမဏာ ပိဋ္ဌိ ပာဒတော''တိ။

စျာယိနောသ္မာ စျာယိနောသ္မာ တိ စျာယိနော မယံ စျာယိနော မယန္တိ။ **မခုရကဇာတာ**တိ အာလသိယဇာတာ။ **စျာယန္တီ**တိ စိန္တယန္တိ။ **ပဇ္ဈာယန္တီ** တိအာဒီနိ ဥပသဂ္ဂဝသေန ဝဍ္ဎိတာနိ။ **မူသိကံ မဂ္ဂယမာနော** တိ သာယံ ကေစရတ္တာယ သုသိရရုက္ခတော နိက္ခန္တံ ရုက္ခသာခာယ မူသိကံ ပရိယေသန္တော။ သော ကိရ ဥပသန္တူပသန္တော ဝိယ နိစ္စလောဝ တိဋ္ဌတိ, သမ္ပတ္တကာလေ မူသိကံ သဟသာ ဂဏှာတိ။ **ကောတ္ထု** တိ သိင်္ဂါလော, သောဏောတိပိ ဝဒန္တိ။ **သန္ဓိသမလသင်္ကဋိရေ**တိ သန္ဓိမှိ စ သမလေ စ သင်္ကဋိရေ စ။ တတ္ထ **သန္ဓိ** နာမ ဃရသန္ဓိ။ **သမလော** နာမ ဂူထနိဒ္ဓမနပနာဠိ။ **သင်္ကဋိရံ** နာမ သင်္ကာရဋ္ဌာနံ။ **ဝဟစ္ဆိန္နော** တိ ကန္တာရတော နိက္ခန္တော ဆိန္နဝဟော။ **သန္ဓိသမလသင်္ကဋိရေ** တိ သန္ဓိမှိ တ သမလေ တ သင်္ကဋိရေ တ။ သောပိ ဟိ ဗဒ္ဓဂတ္တော ဝိယ နိစ္စလော စျာယတိ။

နိရယံ ဥပပဇ္ဇန္တီ တိ သစေ မာရော မနုဿာနံ သရီရေ အဓိမုစ္စိတွာ ဧဝံ ကရေယျ, မနုဿာနံ အကုသလံ န ဘဝေယျ, မာရဿေဝ ဘဝေယျ။ သရီရေ ပန အနဓိမုစ္စိတွာ ဝိသဘာဂဝတ္ထုံ ဝိပ္ပဋိသာရာရမ္မဏံ ဒဿေတိ, တအာ ကိရ သော ဘိက္ခူ ခိပ္ပံ ဂဟေတွာ မစ္ဆေ အစ္ဆောတ္ထရန္တေ ဝိယ, ဇာလံ ဂဟေတွာ မစ္ဆေ ဂဏှန္တေ ဝိယ, လေပယဋ္ဌိံ ဩဍ္ဍေတွာ သကုဏေ ဗန္ဓန္တေ ဝိယ, သုနခေဟိ သဒ္ဓိံ အရညေ မိဂဝံ စရန္တေ ဝိယ, မာတုကမေ ဂဟေတွာ အာဟနဘူမိယံ နိသိန္နေ ဝိယ, နစ္စန္တေ ဝိယ, ကယန္တေ ဝိယ, ဘိက္ခုနိနံ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝဋ္ဌာနေသု ဝိသဘာဂမနုဿေ နိသိန္နေ ဝိယ, ဌိတေ ဝိယ စ ကတွာ ဒဿေသိ။ မနုဿာ အရညဂတာပိ ဝနဂတာပိ ဝိဟာရဂတာပိ ဝိပ္ပဋိသာရာရမ္မဏံ ပဿိတွာ အာဂန္တွာ အညေသံ ကထေန္တိ – ''သမဏာ ဧဝရူပံ အဿမဏကံ အနနုစ္ဆဝိကံ ကရောန္တိ, ဧတေသံ ဒိန္နေ ကုတော ကုသလံ, မာ ဧတေသံ ကိဉ္စိ အဒတ္ထာ''တိ။ ဧဝံ တေ မနုဿာ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌဋ္ဌာနေ သီလဝန္တေ အက္ကောသန္တာ အပုညံ ပသဝိတွာ အပာယပူရကာ အဟေသုံ။ တေန ဝုတ္တံ ''နိရယံ ဥပပဇ္ဇန္တီ''တိ။

၅၀၉. အန္တရဝိဋ္ဌာ တိ အာဝဋ္ဋိတာ။ **ဖရိတွာ ဝိဟရိံသူ**တိ န ကေဝလံ ဖရိတွာ ဝိဟရိံသု။ ကကုသန္ဓဿ ပန ဘဂဝတော ဩဝါဒေ ဌတွာ ဣမေ စတ္တာရော ဗ္ရဟ္မဝိဟာရေ နိဗ္ဗတ္တေတွာ စျာနပဒဋ္ဌာနံ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။

၅၁၀. အာဂတိံ တ ဂတိံ တတိ ပဋိသန္ဓိဝသေန အာဂမနဋ္ဌာနံ တ, စုတိဝသေန ဂမနဋ္ဌာနံ တ န ဇာနာမိ။ **သိယာ စိတ္တဿ အညထတ္တ**န္တိ သောမနဿဝသေန အညထတ္တံ ဘဝေယျ။ **သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇန္တီ** တိ ဣဓာပိ ပုရိမနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထာ ဟိ ပုဗ္ဗေ ဝိပ္ပဋိသာရကရံ အာရမ္မဏံ ဒဿေတိ, ဧဝမိဓာပိ ပသာဒကရံ။ သော ကိရ တအာ မနုဿာနံ ဒဿနဋ္ဌာနေ ဘိက္ခူ အာကာသေ ဂစ္ဆန္တေ ဝိယ, ဌိတေ ဝိယ ပလ္လင်္ကေန နိသိန္နေ ဝိယ, အာကာသေ သူစိကမ္မံ ကရောန္တေ ဝိယ, ပောတ္ထကံ တစေန္တေ ဝိယ, အာကာသေ စီဝရံ ပသာရေတွာ ကာယံ ဥတုံ ဂဏှာပေန္တေ ဝိယ, နဝပဗ္ဗဇိတေ အာကာသေန စရန္တေ ဝိယ, တရုဏသာမဏေရေ အာကာသေ ဌတွာ ပုပ္ဖာနိ ဩစိနန္တေ ဝိယ ကတွာ ဒဿေသိ။ မနုဿာ အရညဂတာပိ ဝနဂတာပိ ဝိဟာရဂတာပိ ပဗ္ဗဇိတာနံ တံ ပဋိပတ္တိံ ဒိသွာ အာဂန္တွာ အညေသံ ကထေန္တိ – ''ဘိက္ခူသု အန္တမသော သာမဏေရာပိ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကာ မဟာနုဘာဝာ, ဧတေသံ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ နာမ ဟောတိ, ဧတေသံ ဒေထ သက္ကရောထာ''တိ။ တတော မနုဿာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ သက္ကရောန္တာ ဗဟုံ ပုညံ ကတွာ သဂ္ဂပထပူရကာ အဟေသုံ။ တေန ဝုတ္တံ ''သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇန္တီ''တိ။

၅၁၁. ဧထ တုမှေဟ, ဘိက္ခဝေ, အသုဘာနုပဿိနော ကာယေ ဝိဟရထာ တိ ဘဂဝါ သကလဇမ္ဗုဒီပံ အာဟိဏ္ဍန္တော အန္တမသော ဒွိန္နမ္ပိ တိဏ္ဏမ္ပိ ဘိက္ခူနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ –

''အသုဘသညာပရိစိတေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော မေထုနဓမ္မသမာပတ္တိယာ စိတ္တံ ပတိလီယတိ ပတိကုဋတိ ပတိဝတ္တတိ န သမ္ပသာရိယတိ, ဥပေက္ခာ တ ပာဋိကုလျတာ တ သဏ္ဌာတိ။

အာဟာရေ ပဋိကူလသညာပရိစိတေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော ရသတဏှာယ စိတ္တံ ပတိလီယတိ ပတိကုဋတိ ပတိဝတ္တတိ န သမ္ပသာရိယတိ, ဥပေက္ခာ တ ပာဋိကုလျတာ တ သဏ္ဌာတိ။

သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတိသညာပရိစိတေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော လောကစိတ္တေသု စိတ္တံ ပတိလီယတိ ပတိကုဋတိ ပတိဝတ္တတိ န သမ္ပသာရိယတိ, ဥပေက္ခာ ဝာ ပဋိကူလတာ ဝာ သဏ္ဌာတိ။

အနိစ္စသညာပရိစိတေန , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတော လာဘသက္ကာရသိလောကေ စိတ္တံ ပတိလီယတိ ပတိကုဋတိ ပတိဝတ္တတိ န သမ္ပသာရိယတိ, ဥပေက္ခာ ဝာ ပဋိကူလတာ ဝာ သဏ္ဌာတီ''တိ (အ. နိ. ၇.၄၉) ဧဝံ အာနိသံသံ ဒဿေတွာ –

ထေ တုမှေဟ, ဘိက္ခဝေ, အသုဘာနုပဿီ ကာယေ ဝိဟရထ, အာဟာရေ ပဋိကူလသညိနော သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတိသညိနော သဗ္ဗသင်္ခါရေသု အနိစ္စာနုပဿိနောတိ။ ဣမာနိ စတ္တာရိ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ ကထေသိ။ တေပိ ဘိက္ခူ ဣမေသု စတူသု ကမ္မဋ္ဌာနေသု ကမ္မံ ကရောန္တာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ သဗ္ဗာသဝေ ခေပေတွာ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟိံသု, ဣမာနိပိ စတ္တာရိ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ ရာဂသန္တာနိ ဒောသမောဟသန္တာနိ ရာဂပဋိဃာတာနိ ဒောသမောဟပဋိဃာတာနိ စာတိ။

၅၁၂. သက္ခရံ ဂဟေတွာ တိ အန္တောမုဋ္ဌိယံ တိဋ္ဌနပမာဏံ ဟသာဏံ ဂဟေတွာ။ အယဥ္ဟိ ဗ္ရာဟ္မဏဂဟပတိကေဟိ ဘိက္ခူ အက္ကောသာပေတွာပိ, ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာနံ ဝသေန ဘိက္ခုသင်္ဃဿ လာဘသက္ကာရံ ဥပဟာပေတွာပိ, ဩတာရံ အလဘန္တော ဣဒာနိ သဟတ္ထာ ဥပက္ကမိတုကာမော အညတရဿ ကုမာရဿ သရီရေ အဓိမုစ္စိတွာ ဧဝရူပံ ဟသာဏံ အဂ္ဂဟေသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ''သက္ခရံ ဂဟေတွာ''တိ။

သီသံ ဝေ ဘိန္ဒိ တိ သီသံ ဘိန္ဒိ, မဟာစမ္မံ ဆိန္ဒိတွာ မံသံ ဒွေဝဓာ အဟောသိ။ သက္ခရာ ပနဿ သီသကဋာဟံ အဘိန္ဒိတွာ အဋ္ဌိ အာဟစ္စေဝ နိဝတ္တာ။ **နာကပလောကိတံ အပလောကေသီ**တိ ပဟာရသဒ္ဒံ သုတွာ ယထာ နာမ ဟတ္ထိနာဂေ ဣတော ဝါ ဧတ္တော ဝါ အပလောကေတုကာမော ဂီဝံ အပရိဝတ္တေတွာ သကလသရီရေနေဝ နိဝတ္တိတွာ အပလောကေတိ။ ဧဝံ သကလသရီရေနေဝ နိဝတ္တိတွာ အပလောကေသိ။ ယထာ ဟိ မဟာဇနဿ အဋ္ဌီနိ ကောဋိယာ ကောဋိံ အာဟစ္စ ဌိတာနိ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ အင်္ကုသလဂ္ဂါနိ, န ဧဝံ ဗုဒ္ဓါနံ။ ဗုဒ္ဓါနံ ပန သင်္ခလိကာနိ ဝိယ ဧကာဗဒ္ဓါနိ ဟုတွာ ဌိတာနိ, တသ္မာ ပစ္ဆတော အပလောကနကာလေ န သက္ကာ ဟောတိ ဂီဝံ ပရိဝတ္တေတုံ။ ယထာ ပန ဟတ္ထိနာဂေ ပစ္ဆာဘာဂံ အပလောကေတုကာမော သကလသရီရေနေဝ ပရိဝတ္တတိ, ဧဝံ ပရိဝတ္တိတဗ္ဗံ ဟောတိ။ တသ္မာ ဘဂဝါ ယန္တေန ပရိဝတ္တိတာ သုဝဏ္ဏပဋိမာ ဝိယ သကလသရီရေနေဝ နိဝတ္တိတွာ အပလောကေသိ , အပလောကေတွာ ဌိတော ပန, ''န ဝတာယံ ဒူသီ မာရော မတ္တမညာသီ''တိ အာဟ။ တဿတ္ထော, အယံ ဒူသီ မာရော ဟာပံ ကရောန္တော နေဝ ပမာဏံ အညာသိ, ပမာဏာတိက္ကန္တမကာသီတိ။

သဟာပလောကနာယာတိ ကကုသန္ဓဿ ဘဂဝတော အပလောကနေနေဝ သဟ တင်္ခဏညေဝ။ **တမ္ဟာ စ ဌာနာ စဝီ**တိ တမှာ စ ဒေဝဋ္ဌာနာ စုတော, မဟာနိရယံ ဥပပန္နောတိ အတ္ထော။ စဝမာနော ဟိ န ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဌိတော စဝတိ, တသ္မာ ဝသဝတ္တိဒေဝလောကံ အာဂန္တွာ စုတော, ''သဟာပလောကနာယာ''တိ စ ဝစနတော န ဘဂဝတော အပလောကိတတ္တာ စုတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော, စုတိကာလဒဿနမတ္တမေဝ ဟေတံ။ ဥဋ္ဌာရေ ပန မဟာသာဝကေ ဝိရဒ္ဓတ္တာ ကုအရိယာ ပဟဋ္ဌံ ဝိယဿ အာယု တတ္ထေဝ ဆိန္ဒိတွာ ဂတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တယော နာမဓေယျာ ဟောန္တီ** တိ တီဏိ နာမာနိ ဟောန္တိ။ **ဆဖဿာယတနိကော** တိ ဆသု ဖဿာယတနေသု ဟဋ္ဌိယေကက္ကာယ ဝေဒနာယ ပစ္စယော။

သင်္ကုသမာဟတော တိ အယသူလေဟိ သမာဟတော။ **ပစ္စတ္တဝေဒနိယော** တိ သယမေဝ ဝေဒနာဇနကော။ **သင်္ကုနာ သင်္ကု ဟဒယေ သမာဂစ္ဆေယျာ**တိ အယသူလေန သဒ္ဓိံ အယသူလံ ဟဒယမဇ္ဈေ သမာဂစ္ဆေယျ။ တသ္မိံ ကိရ နိရယေ ဥပပန္နာနံ တိကာဝုတော အတ္တဘာဝေ ဟောတိ, ထေရဿာပိ တာဒိသော အဟောသိ။ အထဿ ဟိ နိရယပါလာ တာလက္ခန္ဓပမာဏာနိ အယသူလာနိ အာဒိတ္တာနိ သမ္ပဇ္ဇလိတာနိ သဇောတိဘူတာနိ သယမေဝ ဂဟေတွာ ပုနပ္ပုနံ နိဝတ္တမာနာ, – ''ဣမိနာ တေ ဌာနေန စိန္တေတွာ ပာပံ ကတ''န္တိ ပူဝအောဏိယံ ပူဝံ ကောဋ္ဋေန္တော ဝိယ ဟဒယမဇ္ဈံ ကောဋ္ဋေတွာ, ပဏ္ဏာသ ဇနာ ဟအာဘိမုခါ ပဏ္ဏာသ ဇနာ သီသာဘိမုခါ ကောဋ္ဋေတွာ ဂစ္ဆန္တိ, ဧဝံ ဂစ္ဆန္တာ ပဉ္စဟိ

ဝသ္သသတေဟိ ဥဘော အန္တေ ပတ္ဝာ ပုန နိဝတ္တမာနာ ပဌမဟိ ဝသ္သသတေဟိ ဟာဒယမဇ္ဈံ အာဂစ္ဆန္တိ။ တံ သန္ဓာယ ဧဝံ ဝုတ္တံ။

ဝုဍ္ဍာနိမ န္တိ ဝိဟာကဝုဍ္ဍာနဝေဒနံ။ သာ ကိရ မဟာနိရယေ ဝေဒနာတော ဒုက္ခတရာ ဟောတိ, ယထာ ဟိ သိနေဟပာန သတ္တာဟတော ပရိဟာရသတ္တာဟံ ဒုက္ခတရံ, ဧဝံ မဟာနိရယဒုက္ခတော ဥဿဒေ ဝိဟာကဝုဍ္ဍာနဝေဒနာ ဒုက္ခတရာတိ ဝဒန္တိ။ **သေယျထာပိ မစ္ဆဿာ** တိ ပုရိသသီသဥဟိ ဝဋ္ဋံ ဟောတိ, သူလေန ပဟာရန္တဿ ပဟာရော ဌာနံ န လဘတိ ပရိဂလတိ, မစ္ဆသီသံ အာယတံ ပုထုလံ, ပဟာရော ဌာနံ လဘတိ , အဝိရဇ္ဈိတွာ ကမ္မကာရဏာ သုကရာ ဟောတိ, တသ္မာ ဧဝရူပံ သီသံ ဟောတိ။

၅၁၃. ဝိစုရံ သာဝကမာသဇ္ဇ တိ ဝိစုရံ သာဝကံ ဃဋ္ဋယိတွာ။ **ပစ္စတ္တဝေဒနာ** တိ သယမေဝ ဟဋ္ဌိယေက္ကဝေဒနာဇနကာ။ **ဤဒိသော နိရယော အာသီ**တိ က္လမသ္မိံ ဌာနေ နိရယော ဒေဝဒူတသုတ္တေန ဒီပေတဗ္ဗော။ **ကဏှာ-ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆသီ**တိ ကာဠက-မာရ, ဒုက္ခံ ဝိန္ဒိဿသိ။ **မဇ္ဈေ သရဿာ** တိ မဟာသမုဒ္ဒဿ မဇ္ဈေ ဥဒကံ ဝတ္ထုံ ကတွာ နိဗ္ဗတ္တဝိမာနာနိ ကပ္ပဋ္ဌိတိကာနိ ဟောန္တိ, တေသံ ဝေဠုရိယဿ ဝိယ ဝဏ္ဏော ဟောတိ, ပဗ္ဗတမတ္ထကေ ဇလိတနဠဂ္ဂိက္ခန္ဓော ဝိယ စ နေသံ အစ္စိယော ဇောတန္တိ, ပဘဿရာ ပဘာသမ္ပန္နာ ဟောန္တိ, တေသု ဝိမာနေသု နီလဘေဒာဒိဝသေန နာနတ္တဝဏ္ဏာ အစ္ဆရာ နစ္စန္တိ။ **ယော စေတမဘိဇာနာတီ**တိ ယော စေတံ ဝိမာနဝတ္ထုံ ဇာနာတီတိ အတ္ထော။ ဧဝမေတ္ထ ဝိမာနပေတဝတ္ထုဂကေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဟာဒဂ္ဂုဋ္ဌေန ကမ္ပယီ** တိ က္လဒံ ဟာသာဒကမ္ပနသုတ္တေန ဒီပေတဗ္ဗံ။ **ယော ဝေဇယန္တံ ပာသာဒ** န္တိ က္လဒံ စူဠတဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိသုတ္တေန ဒီပေတဗ္ဗံ။ **သက္ကံ သော ပရိပုစ္ဆတီ**တိ က္လဒမ္ပိ တေနေဝ ဒီပေတဗ္ဗံ။ **သုဓမ္မာယာဘိတော သဘာ** န္တိ သုဓမ္မသဘာယ သမီပေ, အယံ ပန ဗြဟ္မလောကေ သုဓမ္မသဘာဝ, န တာဝတိံသဘဝနေ။ သုဓမ္မသဘာဝိရဟိတော ဟိ ဒေဝလောကော နာမ နတ္ထိ။

ဗြဟ္မလောကေ ပဘဿရ န္တိ ဗြဟ္မလောကေ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနမဟာကဿပာဒီဟိ သာဝကေဟိ သဒ္ဓိံ တဿ တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ နိသိန္နဿ ဘဂဝတော ဩဘာသံ။ ကေသ္မိံဥဟိ သမယေ ဘဂဝတ ဗြဟ္မလောကေ သုဓမ္မာယ ဒေဝသဘာယ သန္နိပတိတွာ, – ''အတ္ထိ နု ခော ကောစိ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကော။ ယော က္လဓ အာဂန္တုံ သက္ကုဏေယျာ''တိ စိန္တေန္တာနံ ဗြဟ္မဂဏာနံ စိတ္တမညာယ တတ္ထ ဂန္တွာ တ ဗြဟ္မဂဏဿ မတ္ထကေ နိသိန္နော တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနာဒီနံ အာဂမနံ စိန္တေသိ။ တေပိ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ ပစ္စေကံ ဒိသာသု နိသီဒိံသု, သကလဗြဟ္မလောကော ဧကောဘာသော အဟောသိ။ သတ္ထာ စတုသစ္စပ္ပကာသနံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ, ဒေသနာပရိယောသာနေ အနေကာနိ ဗြဟ္မသဟဿာနိ မဂ္ဂဖလေသု ပတိဋ္ဌဟိံသု။ တံ သန္ဓာယိမာ ကထာ ဝုတ္တာ, သော ပနာယမတ္ထော အညတရဗြဟ္မသုတ္တေန ဒီပေတဗ္ဗော။

ဝိမောက္ခေန အဖဿယီ တိ ဈာနဝိမောက္ခေန ဖုသိ။ **ဝနန္တိ** ဇမ္ဗုဒီပံ။ **ပုဗ္ဗဝိဒေဟာန**န္တိ ပုဗ္ဗဝိဒေဟာနဉ္စ ဒီပံ။ **ယေ စ ဘူမိသယာ နရာ**တိ **ဘူမိသယာ နရာ** နာမ အပရဂောယာနကာ စ ဥတ္တရကုရုကာ စ။ တေပိ သဗ္ဗေ ဖုသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အယံ ပန အတ္ထော နန္ဒောပနန္ဒဒမနေန ဒီပေတဗ္ဗော။ ဝတ္ထု ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ က္လဒ္ဓိကထာယ ဝိတ္ထာရိတံ။ **အပုညံ ပသဝီ**တိ အပုညံ ပဋိလဘိ။ **အာသံ မာ အကာသိ ဘိက္ခုသူ** တိ ဘိက္ခူ ဝိဟေသေမီတိ ဧဝံ အာသံ မာ အကာသိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပပဉ္စသူဒနိယာ မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယ

မာရတဇ္ဇနီယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဌမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မူလပဏ္ဏာသဋ္ဌကထာ နိဋ္ဌိတာ။